

Novellae

Α ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΛΚΙΛΙΟΥ. Αὐτοκράτωρ 'Ιουστινιανὸς Αὐγουστός Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐωπραετοριῶν τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

<Προοίμιον.> Ἐνησχολημένοις ἡμῖν περὶ τὰς ἀπάσης τῆς πολιτείας φροντίδας, καὶ μικρὸν οὐδὲν αἰρουμένοις ἐννοεῖν, ἀλλ' ὅπως αὐτὴ Πέρσαι μὲν ἡρεμοῖεν. Βανδίλοι δὲ σὺν Μαυρουσίοις ὑπακούοιεν, Καρχηδόνιοι δὲ τὴν παλαιὰν ἀπολαβόντες εἰσὶν ἐλευθερίαν, Τζάνοι τε νῦν πρῶτον ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων γενόμενοι πολιτείαν ἐν ὑπηκόοις τελοῖεν (τοῦτο ὁ περὶ οὐ πῶ καὶ νῦν πλὴν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας δέδωκε Ῥωμαίοις ὁ θεός), ἐπιρρέουσι καὶ ἰδιωτικαὶ φροντίδες παρὰ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἀεὶ προσαγγελλόμεναι, ὡς ἐκάστη, μὲν δίδομεν τὸν προσήκοντα τύπον. ὅποσα δὲ συχνῆς μὲν ἀπολαύει τῆς κατὰ μέρος βοήθειας, δυνατὰ δὲ ἐστὶν ἐγγραφέντα νόμῳ κοινὴν ἀπασὶ δοῦναι τὴν ἐφ' οἷς χρήζουσιν ὠφέλειαν, ταῦτα χρῆναι νομίζομεν καὶ νομοθετῆσαι καὶ παραδοῦναι τοῖς ὑπηκόοις αὐτόθεν βοηθούντα, καὶ μὴ τῆς αἰεὶ κελεύσεως τῆς ἐκ τῶν βασιλέων δεόμενα. Αἰεὶ τοίνυν ἡμᾶς ἐνοχλοῦσιν οἱ μὲν ὑπὲρ πρεσβείων καταλελειμμένων οὐ μὴν διδομένων προσιόντες, οἱ δὲ ἐλευθεριῶν, οἱ δὲ ἐτέρου τινός, ὁ περὶ οἱ μὲν παραδόντες τοὺς κλήρους δοθῆναι τισὶν ἢ γενέσθαι διετάξαντο, οἱ δὲ ἀγνωμόνως καὶ τῶν πραγμάτων ἐφίενται καὶ ταῦτα λαμβάνουσι, καὶ τὸ κελευσθὲν οὐ πληροῦσι· καίτοιγε καὶ τοῖς πάλαι νομοθέταις εἰρηγοῦν προσήκειν τὰς τῶν τελευτώντων διατυπώσεις, ὅσας μὴ μάχονται νόμοις, πᾶσι πληροῦσθαι τρόποις. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς οὐ τῶ γεγραμμένους νόμους ἢ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀμεληθέντας εὐρομεν, ἀνακτήσασθαί τε 2 αὐτοὺς ἡγησάμεθα δεῖν καὶ τοῖς τε περιοῦσι δοῦναι τὴν ἐξ αὐτῶν ἀσφάλειαν καὶ τοῖς τετελευτηκόσι τὴν ἐντεῦθεν ἀποτίσαι τιμὴν. Πρῶτον μὲν οὐν ἐκεῖνο σκεπτέον, ὅτι δὴ τῶν διατιθεμένων τοῖς μὲν ἀνάγκην ἐπιτίθησιν ὁ νόμος ἀπονέμειν τινὰ μοῖραν προσώποις τισίν, ὡς δὴ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν ὀφειλομένοις, ὅποιον δὴ τι παισὶ καὶ ἐγγόνοις, καὶ πατράσι καὶ μητράσιν, εἴθ' ὅτε καὶ ἀδελφοῖς, καὶ εἰ τι τοιοῦτο πρόσωπον ἢ ἐν τοῖς ἐξ ἡμῶν ἢ ἐν τοῖς ἐξ ὧν ἐσμὲν ἡρίθμησαν οἱ νόμοι, τοῖς δὲ οὐδεμία καθέστηκεν ἀνάγκη μοῖραν δίδοναι τινὶ τῆς ἑαυτῶν περιουσίας, ἀλλ' αὐτεξούσιός ἐστιν ἢ φιλοτιμία, πρὸς οὐς αὐτὸν ὁ διατιθέμενος βούλοιο φερομένη. Τούτων οὐν ἡμῖν προδιωρισμένων, θεοπίζομεν τοὺς παρὰ τινων γεγραμμένους κληρονόμους ἢ καὶ τυχόντας φιδειζομμισσῶν, τῶν καθ' ὁμάδα τυχόν ἢ κατ' εἶδος, ἢ καὶ πρεσβείων, ἀνάγκην εἶναι, ἀπερ' αὐτὸν ὁ διαθέμενος καὶ τιμήσας αὐτοὺς διατάξειεν, ἐκ παντὸς τρόπου πληροῦν, εἰ τὸ προσταχθὲν νόμιμον εἴη, ἢ εἰ μή τις αὐτὸ νόμος, εἰ καὶ μὴ γένοιτο παρὰ τοῦ τιμηθέντος, ἀλλ' οὐν κύριον εἶναι ῥητῶς ἀποφαίνει. Εἰ δὲ τις μὴ πληρῶν τὸ διατεταγμένον, ἀλλ' ἀρμόσαντος τῷ τιμημένῳ τοῦ καταλειφθέντος ἐκ ψήφου δικαστικῆς ὑπομνησθεὶς ἐνιαυτὸν ὁλον ἐλκύσει μὴ πράττων τοῦτο ὁ περὶ προσετάχθη, εἰ μὲν τις ἐκείνων εἴη τῶν ἀναγκαστικῶς ἐκ τοῦ νόμου τι λαμβανόντων, εἰς πλεῖον δὲ ἢ καθ' ὅσον ὁ νόμος αὐτῷ δίδεσθαι βούλεται γέγραπται κληρονόμος, τοσοῦτον λαμβάνει μόνον, ὅποσον ὁ νόμος αὐτῷ δίδεσθαι κατὰ τὴν τετάρτην τῶν ἐξ ἀδιαθέτου μοῖραν συγχωρεῖ, τὸ δὲ ἄλλο σύμπαν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ εἰ μὲν καὶ ἕτεροὶ τινες γεγραμμένοι τυγχάνουσι κληρονόμοι, προσάξουσιν ἐκείνοις κατὰ τὸ μέρος τῆς ἐνστάσεως, ὁ περὶ ἐκάστῳ προσενέμηται. Εἰ δὲ μηδεὶς ἄλλος εἴη κληρονόμος, ἢ τύχοιεν μὲν γεγραμμένοι τινές, μὴ προσίοιεν δὲ τῷ κλήρῳ, τῆνικαῦτα τὸ ἀφαιρούμενον προστιθέσθω τοῖς ἄλλοις πράγμασιν, καὶ ἀδεια παρεχέσθω καὶ ληγαταρίοις καὶ φιδεῖκομμισσαρίοις καὶ οἰκέταις ἐλευθερία

τιμηθεῖσι προσιέναι καὶ τοῦτο οἰκειοῦσθαι, ἐφ' ὧ πᾶσι τρόποις τὸ προστεταγμένον πληρῶσαι· ἀσφαλείας δηλαδὴ πρότερον παρ' αὐτῶν γινομένης, καθάπερ α ν ὁ 3 τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων ἐπιδέχοιτο τρόπος, ὅτι τὰ πράγματα λαβόντες πράξουσιν ἐπ' αὐτοῖς, ἀπερ ὀρθῶς ἐβουλήθησαν οἱ διαθέμενοι. ἡ εἰ περ μηδεὶς τῶν μνήμης ἐν τῇ διαθήκῃ τυχόντων βουλευθεῖν προσελθεῖν, τουτέστι συγκληρονόμος ἡ ληγατάριος ἡ σιδεῖκομισσάριος ἡ οἰκέτης ἐλευθερία τετιμημένος, τῆνικαῦτα ἐπὶ τοὺς ἀλλοὺς τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου, οὗς ὁ νόμος καλεῖ μετὰ τὸν γεγραμμένον μὲν, τῇ νομίμῳ δὲ νπὸ τοῦδε τοῦ νόμου περικλεισθέντα μοῖρα, φέρεσθαι τὰ πράγματα, καὶ αὐτοὺς ὁμοίως διδόντας ἀσφάλειαν, ὅτι πληροῦσι τὰ τῇ διαθήκῃ περιεχόμενα. Ατακτον δὲ οὐδὲν οὐδὲ συγκεχυμένον οὐδὲ ἐπὶ τούτων γίνεσθαι βουλόμεθα, ἀλλ' ὁ πρῶτος κατὰ τὴν τάξιν καλούμενος μετὰ τὸν ἡδη περικλεισμένον ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ καθ' ἡμᾶς, οὗτος καλείσθω πρότερος, εἰ τα ὁ μετ' ἐκεῖνον, καὶ ἐφεξῆς οὕτως, εως α ν ὁ τελευταῖος ἐκλιπὼν χώραν ποιήσῃ καὶ τῶν ἐξωθέν τινι, βουλομένῳ καὶ προσελθεῖν καὶ τὰ καταλελειμμένα πληρῶσαι. μεθ' οὗς καὶ τὸ δημόσιον, εἰγε βούλοιο, τίθεμεν. Καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ληγαταρίων καὶ φιδεῖκομισσαρίων τοιαύτην εἰναι βουλόμεθα τάξιν, ὥστε προτέρῳ δίδεσθαι παρρησίαν τῆς προσελεύσεως τῷ καθ' ὁμάδα φιδεῖκομισσαρίῳ, ἡ πλειόνων ὀντων τῷ μείζονα μοῖραν εχοντι, ἐπειδὴ καὶ μίμημά τι κληρονόμου καθέστηκε, καὶ μάλιστα ἐφ' ἡμῶν, οἰπερ τῷ Τρεβελλιανίῳ μόνῳ δόγματι δεδώκαμεν ἐπὶ τῶν τοιούτων φιδεῖκομισσῶν χώραν, τὰς τοῦ Πηγασιανίου περιόδους μισήσαντές τε καὶ ἐκβαλόντες, εἰ δὲ ἡ οὐκ εἰη τις καθ' ὁμάδα τετιμημένος ἡ οὐ βούλοιο πρᾶξαι τὸ κελευσθέν, ἐπὶ τοὺς τοῖς μείζουσιν ἰδικοῖς ληγάτοις ἡ καὶ φιδεῖκομισσοῖς τετιμημένους τὴν τοιαύτην ερχεσθαι παρρησίαν. οὕτω τε καὶ τοῖς οἰκέταις δίδεσθαι καιρὸν τοῖς ἐλευθερία τετιμημένοις καὶ προσιέναι καὶ ἐλευθέρους ἀσφαλῶς εἰναι καὶ τὰ πράγματα λαμβάνειν καὶ πληροῦν τὰ κεδουσθέντα μετὰ τῆς ἐμπροσθεν εἰρημένης ἀσφαλείας. Εἰ δὲ μηδεὶς εἰη τῶν ληγαταρίων ἡ φιδεῖκομισσαρίων τῶν καθ' ὁμάδα ἡ καὶ κατ' εἰδος μείζονι μοῖρα ἡ πρεσβείῳ τετιμημένος, ἀλλὰ πάντες ἰσην ἐπέχοιεν τύχην, τῆνικαῦτα προκρίνεσθαι μὲν καὶ οὕτως τοὺς καθ' ὁμάδα φιδεῖκομισσαρίους διὰ τὸν ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον λόγον, ἡ τὸν ἐξ αὐτῶν βουλόμενον πληρῶσαι τὸ προστεταγμένον, τοὺς δὲ λοιποὺς ληγαταρίους ἡ φιδεῖκομισσαρίους, ὅσοι μηδὲν ἀλλήλων ἐν τῷ καταλελειμένῳ προέχουσι, καὶ πάντας, εἰ βούλοιντο, καλεῖσθαι, ἡ τοὺς ἐξ αὐτῶν βουλομένους. Εἰ δὲ μηδεὶς ληγατάριος ἡ φιδεῖκομισσάριος ελοῖτο τοῦτο πρᾶξαι, δίδομεν τοῖς οἰκέταις παρρησίαν τοῖς ἐλευθερία τετιμημένοις κατὰ τὴν τάξιν τῆς ὀνομασίας, καθ' ἡν αὐτοὺς ὁ δεσπότης ὠνόμασε, κατὰ τοῦτο εχει τὴν πρὸς ἀλλήλους προτίμησιν. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπαντα νομοθετοῦμεν, ε νθα ἀναγκαστικὴ τις ὑπόκειται δόσις εἰς τινὰ τῶν ἐκ φύσεως ὀφειλομένων τινὰ διαδοχὴν παρὰ τοῦ διαθεμένου τε καὶ τελευτῶντος. Εἰ δὲ οὐδὲν ὑπόκειται τοιοῦτον πρόσωπον ἐν ταῖς ἐνστάσεσιν, ἀλλ' ἐκούσιος ἡ φιλοτιμία τῆς διατυπώσεως παρὰ τοῦ διαθεμένου γίνοιτο, εἰτα ὁ γεγραμμένος οὐ πληροῖ τὸ προστεταγμένον εἰσω τοῦ ῥηθέντος ἡμῖν ἐμπροσθεν χρόνου, ἡ τοι τὸν μὲν ἀφαιρεῖσθαι πάντων τῶν καταλελειμμένων, οὐδ' ὅτι οὐν οὕτω κατὰ Φαλκιδίου πρόφασιν οὕτω κατ' ἀλλήν αἰτίαν λαβεῖν δυνάμενον. Ὀμοίως δὲ τὰ αὐτὰ κρατεῖν, καὶ εἰ μὲν εἰεν συγκληρονόμοι, τούτους καλεῖσθαι, ἐπειτοίγε εἰς φιδεῖκομισσαρίους καὶ ληγαταρίους καὶ οἰκέτας καὶ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου πάντας κατὰ τὴν ἐμπροσθεν ὑφ' ἡμῶν παραδεδομένην τάξιν τὰ πράγματα χωρεῖν, πανταχοῦ τοῦ βάρους συνημμένου τοῦ δεῖν πληροῦν ταῦτα, ἀπερ ὁ διαθέμενος κατὰ νόμον, καθάπερ ἐμπροσθεν εἰπόντες εφθήμεν, ἐπιτάξειεν. Εἰ δὲ ἡ ἐνστασις καὶ ὑποκατάστασις εχοι, πρόδηλον ὡς πρότερον ἐπὶ τὸν ὑποκατάστατον βουλόμενον ἐλεύσεται τὰ πράγματα πάντα κατὰ τὸν νόμον πληροῦντα τὰ καταλελειμμένα. οὕτω

τε ἐκείνου μὴ βουλομένου, τῆνικαῦτα ἐπὶ τε τοὺς συγκληρονόμους καὶ ληγαταρίους καὶ οἰκέτας καὶ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου καὶ τοὺς ἐξωθεν καὶ τὸ δημόσιον κατὰ τὴν παρ' ἡμῶν εἰρημένην παρατήρησιν τὰ ἀφαιρούμενα παραγενήσεται, πληροῦντας πανταχοῦ τὰς τῶν τελευτώντων νομίμους διατυπώσεις. διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τοσαύτας εἰδομέν διαδοχάς, ἵνα μὴ μείνειεν ἀπροσέλευστος ὁ τοῦ τελευτώντος κλῆρος. Εχηπεδατους δὲ παῖδας, εἰ γὰρ δικαίως παρὰ τοῦ πατρὸς ἀποκλεισθεῖεν καὶ μηδὲν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς εχοιεν γνώμης, οὐ καλοῦμεν οὐδὲ προσιέμεθα, καὶ ν εἰ μυριάκις βουλευθεῖεν. Εἰς γὰρ ἐστὶ τῷ νόμῳ σκοπός, τὰ διατεταγμένα παρὰ τῶν τελευτώντων πληροῦσθαι. τὸν γὰρ ἐξ αὐτοῦ τοῦ διαθεμένου τῆς αὐτοῦ περιουσίας ἀπελαυνόμενον πῶς α ν εἰ ἡ δίκαιον καλεῖν εἰς πράγματα, ω ν αὐτὸν ἐκεῖνος διὰ τῆς ἐπ' αὐτῷ ῥητῶς γενομένης εχηπεδατιονος γενέσθαι μέτοχον οὐκ ἤβου 5 λήθη; Εἰ δὲ τὸ ἀφαιρούμενον μέρος παρὰ τοῦ μὴ πληροῦντος τὴν τοῦ τελευτήσαντος βουλήν πρότερον ἠγάγομεν ἐπὶ τοὺς ὑποκαταστάτους, επειτα ἐπὶ τοὺς συγκληρονόμους, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ ληγαταρίους καὶ φιδεῖκομισσαρίους, καὶ πρὸς γὰρ καὶ οἰκέτας, οὐτω τε ἐπὶ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κλῆσιν καὶ τοὺς ἐξωθεν καὶ τὸ δημόσιον ἠλομεν, οὐκ ἀπὸ τρόπου τοῦτο γέγονεν, οὐδὲ ἐκ τοῦ παρήκοντος, οὐδὲ ὡς α ν τινα καὶ διαλάθοι τὸ προσῆκον, ἀλλ' ἐκ προνοίας καὶ κατὰ τὸν νόμον· ἵνα πεπερασμένων πρῶτον ἀπάντων τῶν κατὰ τὰς διαθήκας προσώπων, εἰ τα ἀπειπόντων, οὐτως ἐπὶ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κλῆσιν καὶ τοὺς ἀλλοὺς ἀφικώμεθα. Εφ' ἀπάντων δέ, ἐφ' ω ν τῶν προγεγραμμένων οὐ πληρούντων καλοῦμεν ἡ τὰ ἐκ τῆς διαθήκης πρόσωπα ἡ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου καὶ τοὺς λοιπούς, δίδομεν ἀπασὶ τοῖς τοιούτοις προσώποις γίνεσθαι κληρονόμοις καὶ ἀδιτιονος ἡ τοι προ ηερεδε γεστιονος εχειν δίκαιον (τοῦτα δὴ τὰ τοῦ νόμου ῥήματα), καὶ ὡς κληρονόμους ἀπαντα πράττειν, ἐναγομένους τε καὶ ἐνάγοντας· τοῦτο ο περ καὶ οἱ παλαιότατοι τῶν νόμων ἐκ τῆς οἰκείας ἀθηντίας ἐδίδουσαν, καὶ κληρονόμους ἐποίουν τοὺς οὐδὲ γεγραμμένους κληρονόμους οὐδὲ ἐξ ἀδιαθέτου πρὸς τὸν κλῆρον καλουμένους. Τούτων ἀπάντων κρατούντων, κα ν εἰ μὴ παρὰ κληρονόμου, παρὰ δὲ ληγαταρίου ἡ φιδεῖκομισσαρίου ἡ τοῦ μορτις ξαυσα δωρεὰν λαβόντος δοθῆναί τι ἡ γενέσθαι ὁ διαθέμενος ἠβουλήθη· τῆς αὐτῆς τάξεως προφάσει τῶν ἀφαιρουμένων πραγμάτων φυλαττομένης, καὶ ἀρχομένης μὲν ἀπὸ τῶν ὑποκαταστάτων τοῦ ληγαταρίου, ληγούσης δὲ εἰς τὸ δημόσιον. Καὶ μηδεὶς πρὸς τὸν νόμον δυσχεραίνετω τοῦτον, ὡς τῶν καταλελειμμένων ἀποστερούμενος, ἀλλ' ἐννοῶν, ὡς ἀπασιν ἀνθρώποις πέρας ἐστὶ τοῦ βίου ὁ θάνατος, μὴ μόνον τὸ παρ' ἐτέρων αὐτὸς λαβεῖν θεωρεῖτω, προσεννοεῖτω δέ, ο τι καὶ αὐτὸς ἐτέροις τελευτῶν ἐπιτάξει, καὶ εἰ μὴ τῆς παρὰ τοῦδε τοῦ νόμου τύχει βοήθειας, οὐδὲν ω ν α ν μετὰ σπουδῆς ἀπάσης διατάξειεν, εἰς εργον α ξει. οὐ γὰρ τοῖς ἐφ' ἡμῶν οὐδὲ τοῖς νῦν μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ παντὶ καὶ τῷ μετὰ ταῦτα ῥέοντι νομοθετοῦμεν χρόνῳ. Ἐντεῦθεν ἡμᾶς εἰσηγήθη βουλή καὶ τις ἐννοια τοῦ Φαλκιδίου νόμου, ο ς καὶ ἀκόντων τῶν διατιθεμένων, 6 εἰ περ ἐξαναλίσκοιεν τὰ πράγματα διὰ τῶν πρεσβείων, δίδωσι παρακατέχειν τοῖς κληρονόμοις, ο σον αὐτοῖς ποιεῖ τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας. κἀνταῦθα γὰρ μάχεσθαι μὲν δοκεῖ τῇ γνώμῃ τοῦ τελευτήσαντος, ἐπερείδεσθαι δὲ τῷ ταῦτα ἐφιέντι νόμῳ. Θεσπίζομεν τοίνυν (ἀνθεκτέον γὰρ ἡμῖν πανταχοῦ τῆς τῶν τελευτησάντων γνώμης), τοὺς κληρονόμους, εἰ βούλοιντο τῆς ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀπολαύειν, καθαρὰν φυλάξαι τῷ νόμῳ τὴν ἐξουσίαν, καὶ μὴ δι' ω ν α ν, ὡς εἰκός, ὑποκλέψαιεν ἡ κακουργήσαιεν, εἰσάγειν πειρᾶσθαι τὸν Φαλκίδιον, καίτοιγε εἰ μηδὲν ἐκακούργησαν, οὐκ α ν ἰσως ἀρμόσαντα. Γινέσθω τοίνυν ἰνηνταριον παρὰ τοῦ κληρονόμου τοῦ δεδιότος, μὴ ποτε οὐκ εχοι μετὰ τὰ χρέα καὶ τὰ πρεσβεῖα Φαλκίδιον, κατὰ τὸν τρόπον καὶ τοὺς χρόνους καθ' ο υ ς πρῶην ἐνομοθετήσαμεν, ο τε τοὺς ἀνθρώπους ἐξηροῦμεν τῆς ἐκ τῶν προσελεύσεων ἐπὶ τοῖς οἰκείοις πράγμασι ζημίας, ἰσάντες τὰ βάρη μέχρι τοῦ τῆς οὐσίας τῆς καταλελειμμένης

μέτρου. Ἐκείνου προστιθεμένου μόνου, τοῦ χρῆναι τὸν τριούτον [εἰδέναι] κληρονόμον, ος οὐ δανειστὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ ληγαταρίους εὐλαβεῖται, καὶ δέδιεν οὐ τὸ ζημιωθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ κερδᾶναι, παραλαμβάνειν ἅπαντας τοὺς ληγαταρίους καὶ φιδεῖκομισσαρίους, οσοὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν τύχοιεν ἐνδημοῦντες, ἢ τινὰς γε ὑπὲρ αὐτῶν πράττοντας, εἰ τυχὸν ἢ τῶν προσώπων φύσις ἢ ἄξια ἢ ποιότης ἢ ἡλικία ἢ καὶ τις ἀνάγκη εὐχέρειαν αὐτοῖς οὐ δίδωσι τῆς ἐπὶ τῷ ἰνηενταρίῳ παρουσίας, εἰ δὲ ἀπῶσί τινες, παραγίνεσθαι μάρτυρας τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ἀξιοπίστων καὶ κεκτημένων οὐσίαν καὶ ἐπὶ χρηστῆς ὑπολήψεως οὐκ ἐλάττους τῶν τριῶν (ταβουλαρίοις γὰρ μόνους, τό γε εἰς τοῦτο ἦκον, οὐ πιστεύομεν), ἐφ' ὧν προσήκει γενέσθαι τὸ ἰνηενταρίον, ὥστε ἐπανελθοῦσι τοῖς ληγαταρίοις καὶ μεμφομένοις ὑπεξηρησθῆαι τι τυχὸν τῶν πραγμάτων ἢ μὴ φανερόν γενέσθαι, παρρησίαν εἰναι μὴ μόνον διὰ τῆς τῶν οἰκετῶν βασάνου τὸ πρᾶγμα ζητεῖν (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο δίδομεν κατὰ τὴν πρόην παρ' ἡμῶν εἰρημένην ἐπὶ ταῖς οἰκετικαῖς βασάνοις παρατήρησιν), ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ οἴκου τοῦ κληρονόμου καὶ διὰ τοῦ οἴκου τῶν μαρτύρων, λεγόντων παρεῖναι τε τοῖς πραττοῦντες μὲν καὶ ἐπιθεῖν τὰ τότε γινόμενα καὶ οὐδὲν συνειδέναι γινόμενον τῷ κληρονόμῳ κακούργημα, οὕτω τε τὴν ἐπὶ τοῖς καταλειμμένοις ὑπὸ τοῦ διαθεμένου πράγμασιν εὐρίσκειν ἀλήθειαν. πλὴν εἰ μὴ τυχὸν οἱ παρόντες τῶν ληγαταρίων, πάντες ἢ τινες, διαμαρτυρίας αὐτοῖς στελλομένης, οὐ βουλευθεῖεν ἐλθεῖν οὐδὲ παρεῖναι τῷ ἰνηενταρίῳ. τῆνικαῦτα γὰρ ἀδειασταὶ τῷ κληρονόμῳ καὶ μὴ παραγινόμενων τῶν ληγαταρίων ἀρκεῖσθαι τῇ τῶν μαρτύρων παρουσίᾳ καὶ ποιεῖν τὴν ἀπογραφὴν, ἀποκειμένου καὶ οὕτω τοῖς ληγαταρίοις τοῦ οἴκου τοῦ κληρονόμου καὶ τῆς τῶν οἰκετῶν βασάνου, καὶ τούτων ἀπάντων παρατηρηθέντων εἶναι τὴν ἐκ τοῦ φαλιδίου βοήθειαν. οὕτω γὰρ οὐ δόξομεν οὕτω νόμον οὕτως εὐδοκιμήσαντα μέχρι νῦν ἐλάττουσιν οὕτω ἀδικεῖν τὸν τελευτήσαντα. εἰ γὰρ πάντως μὲν αὐτῷ βούλεται τινὰς γενέσθαι κληρονόμους, καὶ εἶναι τινὰ παραψυχὴν ἐκ τῆς αὐτοῦ διαδοχῆς, καὶ οἰεταί γε αὐτάρκη περιουσίαν εἶναι, οὐ μὴν τοῦτο ἢ τοῦ πράγματος ἀλήθεια δείκνυσσι, πρόδηλον, ὡς οὐκ ἐναντίως εἶναι τοῦτο τῆς τοῦ κατοικομένου βουλῆς, ἀλλὰ τῆς ἀγνοίας κάθαρσις τῆς ἐκείνου. εἰ μὲντοι μὴδὲ ποιήσειεν ἰνηενταρίον κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα, καθάπερ εἰπόντες εἴθημεν, οὐ παρακαθέξει φαλιδίον, ἀλλὰ πληρώσει τοὺς ληγαταρίους καὶ φιδεῖκομισσαρίους, καὶ εἰ τὸ τῆς καθαρᾶς οὐσίας τοῦ τελευτήσαντος ὑπερβαίνει μέτρον ἢ τῶν ληγάτων δόσις. καὶ τοῦτο φάμεν οὐ τὸν ἡμέτερον ἐλάττουσιν νόμον, οὐ τεθείκαμεν ἐπὶ τῷ μὴδὲν οἰκοθεν ζημιοῦσθαι τοὺς κληρονόμους τοῖς δανεισταῖς. δώσει γὰρ αὐτοῖς ποινὴν ἐκτιννὺς τῆς ἑαυτοῦ κακουργίας, διότι παρέβη τὸν νόμον, ἐξὸν ἀσφαλῶς ἅπαντα πράξαντι μὴδὲν ἐζημιῶσθαι, τούναντίον μὲν οὐ καὶ τὰ ἐκ τοῦ φαλιδίου νόμου κερδᾶναι. ταῦτα δὲ δὴ φάμεν, ἐνθα πεπλανημένος ὁ διαθέμενος περὶ τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας ταῦτα εἴπραξεν, ἢ τυχὸν δέον καὶ πλείω ποσότητα τῷ κληρονόμῳ καταλιπεῖν ὑπὲρ ἐλάττονος διετύπωσε. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο πεπλανημένης γνώμης ἐστίν, ἀλλ' οὐ καθαρᾶς καὶ ἀκριβοῦς ἐπισκήψεως. εἰ μὲντοι ῥητῶς ἐπισκήψαι μὴ βούλεσθαι τὸν κληρονόμον παρακατασχεῖν φαλιδίον, ἀνάγκη τὴν τοῦ διαθεμένου γνώμην κρατεῖν, καὶ ἢ βουλόμενον αὐτὸν ὑπηρετήσασθαι τῷ διαθεμένῳ ἴσως καὶ τινὰ δίκαιά τε καὶ εὐσεβῆ καταλιπόντι τὸ κέρδος οὐκ ἐν τῷ λαβεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ μόνον εὐσεβῶς εἶναι καὶ μὴ δοκεῖν ἀκερδῆ τὸν τοιοῦτον εἶναι κληρονόμον ἢ εἰ μὴ βούλοιο, αὐτὸν μὲν ἀναχωρῆσαι τῆς τοιαύτης ἐνστάσεως, χώραν δὲ γενέσθαι, καθάπερ εἴμπροσθεν εἰπόντες εἴθημεν, ὑποκαταστάτοις τε καὶ συγκληρονόμοις καὶ ληγαταρίοις καὶ φιδεῖκομισσαρίοις καὶ οἰκέταις καὶ τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου καὶ τοῖς ἄλλοις, κατὰ τὴν εἴμπροσθεν ὑφ' ἡμῶν ἐξηρημένην ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὁδόν. οὐ δώσομεν δὲ ἀδειαν τῷ κληρονόμῳ τὸ μέτρον τῆς οὐσίας ἀκριβῶς γινώσκοντι

καταβαλεῖν μὲν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τισιν ὀλόκληρα τὰ πρεσβεῖα, καὶ πλήρη τὴν γνώμην τοῦ διαθεμένου τηρῆσαι (τοῦτο ο περ καὶ αἱ τῶν πρὸ ἡμῶν λέγουσι διατάξεις), παρὰ δὲ τινῶν παρακατέχειν ἐθέλειν, οὐδὲ ἐκ μέρους μὲν πληροῦν τὴν τοῦ διαθεμένου γνώμην, ἐκ μέρους δὲ αὐτὴν ἐλαττοῦν. ἀλλὰ τόν γε ο λως οὐ πεπλανημένον περὶ τὸ τῆς οὐσίας ποσόν, ἀλλὰ γινώσκοντά τε καὶ εὐθύς ἀκολουθήσαντα τῇ γνώμῃ τοῦ διαθεμένου διὰ πάντων αὐτῇ κατακολουθεῖν καὶ μὴ μεταμέλεσθαι πρὸς τὰ χεῖρω· οὐ γὰρ α ν ει η τοῦτο καθαρῶς ἀκολουθεῖν. Οὐ μὴν οὐδὲ ἐφήσομεν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν ἐπισταμένοις μὲν, ἀφυλάκτως δὲ καταβαλοῦσιν, ει τα υ στερον πράγματα τοῖς λαμβάνουσι παρέχειν καὶ ἀναλαμβάνειν βούλεσθαι παρ' αὐτῶν, ο περ α ν τύχοιεν καταβαλόντες. δεῖ γὰρ πρὸ τῶν πράξεων βουλευέσθαι, καὶ πράττειν, ἀλλὰ μὴ πράξαντα ὀρθῶς ει τα μεταβαλεῖν πρὸς ἀγνωμοσύνην· πλὴν εἰ μὴ δίκαια τις αἰτία τοῦτο εἰσαγάγοι, παραδόξου τινὸς ἀναφανέντος, ο περ ἐλαττοῖ τὴν οὐσίαν καὶ χώραν τῇ ἀναλήψει ποιεῖ. Ἀλλὰ κάκεινου πρόνοιαν ἐθέμεθα τοῦ μὴ χρόνον γίνεσθαι μακρὸν ἐν ταῖς τοιαύταις ζητήσεσιν. Οὐδεμίαν γὰρ τῶν τοιούτων ζητήσεων η δικῶν ὑπερβαίνειν τὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνον θεσπίζομεν, ἀνάγκην ἐπιτιθέντες ει σω πάντως ἐνιαυτοῦ μετὰ προσέλευσιν καὶ τὰ πρεσβεῖα καταβάλλειν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ διαθεμένου καταλελειμμένα πληροῦν κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν καὶ πάντα πράττειν, ο σα ε μπροσθεν εἰρήκαμεν. Ἀρχὴν δὲ τῷ ἐνιαυτῷ δίδομεν, καθάπερ ε μπροσθεν εἰπόντες ε φθημεν, τὴν ἐκ δικαστικῆς ὑπόμνησιν ψήφου. Τοῦ 9 γὰρ ἐνιαυτοῦ παρ' αἰτίαν τοῦ κληρονόμου παραδραμόντος, τηνικαῦτα ὁ μὲν ἐκπεσεῖται τῶν καταλελειμμένων, ε τεροι δὲ ἐπὶ ταῦτα η ζουσιν, ου ς ε μπροσθεν ἐκαλέσαμεν. Ἀνήβοις δὲ η καὶ ἐλάττοσι τὴν ἡλικίαν οἶδεν ὁ παρ' ἡμῶν προκρίνει νόμος. ε στι γὰρ αὐτοῖς, ει τι κατὰ τὰς εἰρημένας ἡμῖν αἰτίας βλαβεῖεν, διπλῆ τις βοήθεια, καὶ ἡ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἡ διὰ τῆς κατὰ τῶν ἐρραθυμηκότων κηδεμόνων ὁδοῦ. Οὐκ ἐξαιροῦμεν δὲ τοῦ νόμου οὐδὲ τὰς πατρωνικὰς διαδοχάς. κάκεισε γὰρ, τῆς νομίμης αὐτοῖς φυλαττομένης μοίρας, η ν ἡμεῖς διωρίσαμεν, ει τι πέρα ταύτης αὐτοῖς καταλειφθεῖ καὶ τι παρὰ τῶν ἀπελευθέρων αἰτηθεῖεν ἐκεῖνοι πληρῶσαι, ει τα μὴ βούλοιντο, ταύτην τὴν τάξιν κρατεῖν θεσπίζομεν, η νπερ ἀρχόμενοι τῆς θείας ἡμῶν ταύτης διατάξεως ει πομεν, ω στε τὴν μὲν νόμιμον μοῖραν μένειν παρ' αὐτοῖς καθαρὰν τῶν τοιούτων, τὰ λοιπὰ δὲ ε ρχεσθαι πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν νῦν ἀνεωγμένην ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὁδόν, μάλιστα ἐπέειπερ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ περὶ τῶν πατρωνικῶν τεθείση παρ' ἡμῶν διατάζει πρὸς ὁμοίωσιν σχεδὸν τῶν εὐγενῶν καὶ τὰς ἀπελευθερικὰς ἐτάξαμεν διαδοχάς. Ἐπειδὴ δὲ διπλοῦς ἐστὶν ὁ τῶν διαθηκῶν τρόπος, η ει ς ε γγραφον φερόμενος διατύπωσιν, η ει ς α γραφον βούλησιν, ταῦτα α παντα κρατεῖν ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν ι σην παρατήρησιν καὶ ἐπὶ ἀγράφων διαθηκῶν καὶ ἐπὶ πάσης τελευταίας βουλήσεως θεσπίζομεν, καὶ ἐπὶ προσώπου παντὸς ει τε ιδιωτικοῦ ει τε στρατιωτικοῦ ει τε ἱερατικοῦ ει τε βασιλικῶν ει τε ἐτέρου οι ου δήποτε. κοινὸν γὰρ ἐφ' α πασιν ἀνθρώποις τοῦτον τὸν νόμον ἀποτιθέμεθα. <Επίλογος.> Ταῦτα ἡμεῖς ὑπὲρ τοῦ κοινῆ πᾶσι λυσιτελοῦντος ἀνθρώποις ἐγράψαμεν, καὶ ο πως α ν οι τε ζῶντες τῶν καταλελειμμένων ἀπολαύοιεν οι τε τελευτῶντες μετ' εὐθυμίας ἀπέλθοιεν, γινώσκοντες ὡς ὁ νόμος αὐτοῖς καὶ κειμένοις ὑπηρετήσεται, καὶ α περ α ν ἐκεῖνοι διατάξαιεν, αὐτὸς ει ς ε ργον α ξει. Ὡστε ἐπειδὴ κοινὸν τοῦτο ο φελος α πασίν ἐστὶν ἀνθρώποις, γενήσεται μὲν παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐνταυθοῖ κηρύγματα πᾶσι περιαγγέλλοντα τὴν τοῦ νόμου δύναμιν, σταλήσεται δὲ καὶ κατὰ χώραν ἐν α πασιν η δη τοῖς ε θνεσι τοῖς πρῶν τε ου σι καὶ νῦν ὑπὸ θεοῦ δι' ἡμῶν τῇ Ῥωμαίων προσγενομένοις ἀρχῇ. Οἱ δὲ γε τῶν μη 10 τροπόλεων α ρχοντες ταῦτα λαμβάνοντες, καθὰ καὶ η δη νενομοθέτηται παρ' ἡμῶν, ἐκάστη παραπέμψουσι πόλει· μενεῖ τε οὐδεὶς ἀνήκοος τοῦ νόμου τοῦ μήτε ἐν πενία ζῆν μήτε ἐν ἀθυμῖα τελευτᾶν συγχωροῦντος.

ἜΒ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΠΙΛΕΓΕΣΘΑΙ ΤΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΟΥΣΑΣ

ΓΥΝΑΙΚΑΣ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΛΛΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. [Έχει δὲ πρόφασιν ἢ διάταξις Γρηγορίαν τινά.] Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἐρμογένει τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὄφρικίων, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν νενομοθετηκόσι Ῥωμαίοις τῆς αἰεὶ νομοθεσίας ἀφορμὴν ἢ τῶν ἀναφυομένων πραγμάτων ἐδίδου ποικιλία, καὶ ἡμεῖς, τὸ νομοθετικὸν ἅπαν κατακοσμήσαντες τῆς πολιτείας μέρος, τὴν ὀλὴν σχεδὸν ἐπανάρθωσιν ποτὲ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν δεομένων προσαγγελίαις, ποτὲ δὲ ἐπὶ ταῖς δικαστικαῖς ζητήσεσιν ἐποιησάμεθα· καὶ πολλοὺς γε τῶν νόμων ἐντεῦθεν τοῖς ὑπηκόοις τοῖς ἡμετέροις ἐγράψαμεν. Ὅποιον δὴ τι καὶ νῦν ἀναστὰν εἰς τόνδε ἡμᾶς τὸν νόμον ἐκάλεσεν. Γρηγορία γὰρ ἰκέτευσε φήσασα συνωκηκέναι πρῶην ἀνδρὶ καὶ δύο ποιήσασθαι παῖδας, ἀρρενά τε καὶ θήλειαν, καὶ ἀποβαλεῖν μὲν τὸν συνοικήσαντα. πολλῆς δὲ παρὰ τοῦ παιδὸς πειρωμένη τῆς εὐνοίας, ᾤθη χρῆναι μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν ἀγέραστον μηδὲ ἐξω τῆς προσηκούσης ἀφείναι τιμῆς. τοιγαροῦν τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, καίτοι δευτέροις οὐ πω προσομιλήσασα γάμοις, ὁ μὴ ἀποκατέστησε καὶ δέδωκε 11 τῷ παιδί. οὐ μὴν ζῶν ὁ παῖς αὐτῇ διετέλεσεν, ἀλλ' ἅπαντες ἐξ ἀνθρώπων, πρὶν εἰς δευτέρους ἐλθεῖν βουληθῆναι τὴν μητέρα γάμοις. Καὶ ὁ γε νόμος ὁ τε ἀρχαῖος ὁ τε ἡμέτερος ἐκάλεσεν ἅμω, τὴν τε παῖδα τὴν τε μητέρα, πρὸς τὴν τοῦ νέου διαδοχὴν. Καὶ εἰ περ τοῖς προτέροις ἢ μήτηρ ἐπέμενε γάμοις, οὐδὲν ἄν τὸ ζητούμενον ἦν. ἀλλ' ἢ μὲν εἰς ἀνδρὸς ἐπέιγεται δευτέρου, τὴν μὲν χρῆσιν ἅπασαν εἰχουσα τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς· οὐ τῷ γὰρ αὐτὴν καὶ ἐδεδώρητο, ἐφ' ᾧ τὴν μὲν χρῆσιν παρ' αὐτῇ μένειν, τὴν δεσποτείαν δὲ γενέσθαι παρὰ τῷ παιδί. τῆς δεσποτείας δὲ ἢ παῖς ἀντιλήψασθαι πάσης ἀπειλεῖ, οὐ καθ' ὅσον κληρονομεῖ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλὰ καθ' ὅσον ὁ πατὴρ ἐπιδέδωκε τῇ μητρί, φάσκουσα μηδεμίαν παρρησίαν εἰχουσα τὴν μητέρα δευτέροις ὁμιλοῦσαν γάμοις τὴν δεσποτείαν εἰχουσα τῆς δωρεᾶς καθ' ὅσον δῆποτε λόγον. Ἀλλ' ἢ μήτηρ οὐκ εἶπε τοῦτο προγαμιαίαν εἰχουσα δωρεάν παντελῶς ἀξιοῖ, συναναμεμίχθαι δὲ ἡδη τοῖς πράγμασι τοῦ παιδός, καὶ ὡς κληρονομίας, ἀλλ' οὐχ ὡς δωρεᾶς οὐσης εἶπε προσήκειν αὐτῇ τοῦ ἐξαουγγίου τὴν δεσποτείαν τὴν τε χρῆσιν εἰχουσα. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀμφισβητεῖται, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ κλήρου τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὴν ἢ παῖς διαμάχεται, τῆς μὲν μητρὸς ἀξιούσης αὐτοῦ κληρονομεῖν κατὰ τὴν ἡμίσειαν μοῖραν (καθ' ἣν αὐτὴν ἡμεῖς ἐπὶ τὸν κλῆρον τοῦ παιδὸς καλοῦμεν, μιᾶς οὐσης ἀδελφῆς τῷ τελευτήσαντι παιδί, τῆς μετ' αὐτῆς καλουμένης), τῆς δὲ παιδὸς εἰχουσα τοῦ κλήρου τοῦ ἀδελφοῦ μάλα ἰσχυρῶς ἐκ τῶν ἐμπροσθεν νενομοθετημένων ἐνισταμένης, φασκούσης τὴν γε μητέρα, εἰ μὲν δευτέροις μὴ ὁμιλήσειε γάμοις, ὀρθῶς ἀντιποιεῖσθαι τοῦ κλήρου τοῦ παιδός, ἀφικνουμένην δὲ εἰς ἀνδρὸς ἑτέρου πάντων ἀφαιρεῖσθαι τῶν ὅσα ἐκ τῆς πατρῴας οὐσίας ὁ παῖς ἐκτήσατο, ὡς εἰγε μετὰ τὸν δεύτερον γάμον ὁ παῖς ἐτελεύτησε, καὶ τῆς ὁθεν δῆποτε κτηθείσης αὐτῷ περιουσίας ἑαυτὴν ἅπαν γενέσθαι κυρίαν· τοῦτο τῶν διατάξεων ἀμφοτέρων βουλομένων, αἰτὰ τοιαῦτα διακρίνουσιν. Ἡ δὲ γε μήτηρ μάλιστα μὲν ἀπηνῶς εἰχουσα τὰς διατάξεις ἐκείνας καὶ ἀναξίως τῶν φιλανθρώπων ἡμῶν ἰσχυρίζεται χρόνων· πλὴν ἀλλὰ χρῆται τῇ παρ' ἡμῶν τεθείσῃ διατάξει, λέγουσα ταύτην οὐχ ὑποδαιρείσθαι ταῖς διατάξεσι ταῖς πρώταις, οὐδὲ τὰς μὲν 12 οὐ πω πρὸς ἀνδρὸς ἐλθούσας δευτέρου μητέρας μετὰ τῶν παίδων καλεῖν, τὰς δὲ δευτέροις ὁμιλησάσας γάμοις οὐκ εἶπε. ἐνταῦθα δὲ καὶ τι ξένον ὑπεῖναι· ἑαυτὴν γὰρ φιλοτιμίαν εἰς τὸν παῖδα ποιουμένην προφάσει τῆς ἐπιλογῆς, ἀντιδωρεάν μᾶλλον εἰληφέναι δοκεῖν ἢ περ ἅπλῳς οὐ τῷ κέρδος ἀσυλλόγιστον εἰχουσα. Ταῦτα ἡμεῖς ἐπὶ πολὺ κατεξετάσαντες καὶ τὴν ὀλὴν τῶν τοιούτων ἐπιλογῶν τε καὶ κληρονομιῶν θεωρίαν ἀνασκοπούμενοι δεῖν ᾤθημεν κοινὸν ἐπὶ τούτοις γράψαι νόμον, καθ' ὅσον καὶ ἢ παροῦσα ζητήσις δέχεται πέρας. Συνείδομεν τοίνυν μὴ συγκεχυμένον τοῦτο τὸ περὶ τῶν ἐπιλογῶν καὶ ἀδιάκριτον καταλιπεῖν, ἀλλὰ τοιαύτην δοῦναι τῷ πράγματι τάξιν, ὡς τε τῆς μητρὸς ἅπαν εἰς δευτέρους γάμοις

ἐλθούσης κέρδος εὐθὺς ἀπάντων τῶν παίδων τὴν δεσποτείαν τῆς προγαμιαίας γίνεσθαι δωρεᾶς, καὶ μηδεμίαν αἰδεῖν εἶναι τῇ μητρὶ τοὺς μὲν τῶν παίδων ἐπιλέγεσθαι, τοὺς δὲ ἀτιμάζειν, διότι πάντας ὁμοῦ τοῖς δευτέροις ὑβρίσει γάμοις. Ὅστε καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ δεσποτεία τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ὀλεῖ τὴν παῖδα παραγενήσεται, τῆς χρήσεως παρὰ τῇ μητρὶ μέχρι περίεστι φυλαττομένης· καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν, εἰ μὲν ἡ μήτηρ προαπέλθοι, τῇ παιδί τῆς ὀλεῖ προγαμιαίας δωρεᾶς ἀρμοζούσης· εἰ δὲ ἡ παῖς, μένειν μὲν παρὰ τῇ μητρὶ τὸ ἐκ τοῦ τῆς ἀπαιδίας συμφώνου κέρδος, τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι τῆς παιδός, καὶ τελευτῶσαν τοῦτο παραπέμπειν εἰς τοὺς αὐτῆς κληρονόμους, εἰ τινες ἐκ τοῦ νόμου καλοῖντο. Τὸ δὲ γινόμενον μὲν αἰεὶ, ῥητῶ δὲ οὐ πῶ νόμῳ διωρισμένον, τοῦτο εἰς καλὴν παραύξησίν τε καὶ παρενθήκην δίδομεν τῷδε τῷ νόμῳ. Εἰ γὰρ οὐ παιδί τυχόν, ἀλλὰ τινι τῶν ἐξωθεν ἡ μήτηρ εἰ δευτέρων αἰσθησάμενος οὐ σα γάμων μοῖραν τινὰ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, ἡ τι πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς, ἡ καὶ πᾶσαν δωρήσεται, ἡ κατ' ἄλλον τυχόν ἐκποιήσεται τρόπον, εἰ ταῦ στερον 13 εἰς ἀνδρὸς φοιτήσεται δευτέρου, πρόδηλον ὡς τῷ ἐπινυνομένῳ δευτέρῳ γάμῳ τὸ τῆς ἐκποιήσεως ἀνατραπήσεται· καὶ οὐδὲ αὐτὸ πᾶσι τρόποις, ἀλλ' ἐν μετεώρῳ καὶ τὰ τῆς ἐκποιήσεως καὶ τὰ τῆς ἀνατροπῆς μενεῖ. εἰ μὲν γὰρ μείναιεν περιόντες οἱ παῖδες, ἀνατραπήσεται καθάπαξ τὸ γενόμενον, τοῦ νόμου τὴν δεσποτείαν τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς εἰς τοὺς παῖδας ἀγοντος καὶ οὐδὲν ἐπιστρεφομένου τῆς γυναικός, εἰ τι πράξειεν ἐπὶ βλάβῃ τῶν παίδων. Εἰ δὲ προτελευτήσαιεν ἀπαντες τῆς μητρός, μένειν τὸ συνάλλαγμα βέβαιον οὐκ εἰς ὀλόκληρον, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο δὴ τὸ ἐξ ἀπαιδίας σύμφωνον, ὁ περ ἡμεῖς εἰσηγησάμεθα πρῶτοι καὶ νενομοθετήκαμεν ἐναγχος τὸν περὶ τούτου γράψαντες νόμον. καὶ κατὰ τινὰ μὲν μοῖραν εἶσται τὸ συνάλλαγμα βέβαιον, κατὰ τινὰ δὲ ἀκυρον ἀποφανθήσεται· τούτεστι κατὰ μὲν τὸ μένον παρὰ τῇ μητρὶ προφάσει τοῦ ἐξ ἀπαιδίας συμφώνου κρατήσεται, κατὰ δὲ τὸ παραπεμπόμενον εἰς τοὺς τοῦ παιδός διαδόχους ἀκυρον εἶσται· ὡς, εἰ γε ἡ μήτηρ μόνῃ τῷ παιδί διάδοχος εὐρεθείη, τὸ πᾶν αὐτῆς κύριον εἶσται. Ἐπειδὴ δὲ αἰεὶ κατὰ τῶν δευτερογαμούντων ποινὰ κοινὰ καὶ ἀνδρὸς εἶσι καὶ γυναικός, καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῇ προικί πρὸς δευτέρους ἐλθὼν γάμους κινδυνεύσει, ἡ δὲ ἐπὶ τῇ πρὸ γάμων ἡ τοι διὰ τοὺς γάμους δωρεᾶς, καὶ ὁ νόμος οὐτος ἐφ' ἑκατέρου κείσθω προσώπου, καὶ ταῦτα καὶ περὶ τῆς ἐπιλογῆς καὶ περὶ τῆς ἐκποιήσεως καὶ περὶ τοῦ κέρδους νενομοθετήσθω. Ὑπολοίπου τοίνυν ὁ νόμος σκέψασθαι τὰ περὶ τῶν κλήρων τῶν παίδων, ὑπὲρ οὗ καὶ τὸ παρὸν ἀμφισβητεῖται, δεῖν ὥθημεν γενικῶ νόμῳ τῇ τε παρούσῃ ζητήσεται διαιτῆσαι ταῖς τε ἐφεξῆς κινηθησομέναις ἀπάσαις δοῦναι τομὴν. Καὶ θεσπίζομεν, τὰ ἄλλα πράγματα τὰ μετὰ τὴν πρὸ γάμου δωρεᾶν εἰς τοὺς παῖδας ἀφιγμένα, εἰ μὲν ὁ παῖς, ἀρρην ἡ θήλειαν τυχόν, διάθοιτο, κατὰ τὸν νόμον χωρεῖν ἐπὶ τοὺς γεγραμμένους κληρονόμους, ἐνταῦθα τῆς μητρός οὐ κωλυομένης γράφεσθαι παρὰ τοῦ παιδός κληρονόμου, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τῆς διαθήκης αὐτῇ δίδομένων δικαίων, εἰ γε ὁ παῖς αὐτὴν παραλείψει ἡ καὶ ἀλόγως ἀποκληρονόμον ποιήσεται, φυλαττομένων· εἰ δὲ ἀδιάθετος 14 τελευτήσεται, τῆς ἐκείνου μοίρας, εἰ μὲν εἴσται παῖδας ἰδίους, ἐπὶ τοὺς παῖδας ἀφικνουμένης· εἰ δὲ οὐκ εἴσται μὲν παῖδας ἰδίους, εἰ δὲ τῶν ἀδελφῶν ἡ κληῖς, καὶ τῆς μητρός ἀμα τοῖς ἀδελφοῖς κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν νενομοθετημένον ἐπὶ τὸν κληρονόμον ἐρχομένης καὶ τοῦτον ἰσχυρῶς ἐχούσης, εἰ τε δευτέροις ὠμίλησε γάμοις εἰ τε καὶ μή. Οὐ γὰρ πικροτέρας τὰς ποινὰς κατὰ τῶν εἰς δευτέρου παραγινομένων ἀνδρὸς γυναικῶν ποιήσομεν οὐδὲ ἐντεῦθεν αὐτὰς εἰς ἀνάγκην καταστήσομεν πικρὰν καὶ τῶν ἡμετέρων ἀναξίαν καιρῶν, ὥστε δέει τῶν σωφρόνων γάμων, εἰ καὶ δεῦτεροι καθεστήκοιεν, τούτους μὲν ἀποτρέπεσθαι, φοιτᾶν δὲ εἰς τινὰς ἀπηγορευμένας μίξεις καὶ ἰσως καὶ πρὸς οἰκετῶν φθοράς, καὶ ἐπειδὴ περ οὐκ ἐξεστι νομίμως σωφρονεῖν, παρανόμως ἀσελαγίνειν. Οὐκέτι τοίνυν κρατεῖν βουλόμεθα

ου τε τὴν ἐν τῷ ἐ βιβλίῳ τοῦ ἐπωνύμου τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας συντάγματος κειμένην διάταξιν, τὴν διορίζουσαν τὰ περὶ τῶν κλήρων τῶν παίδων, οὐς αἱ μητέρες δευτέροις ὀμιλοῦσαι γάμοις εἰδον προαπελθόντας, οὐ τε τὴν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος ὑπὸ τὸν τοῦ Τερτυλλιανίου τίτλον, τὴν περὶ τῶν γυναικῶν διαλεγομένην τῶν δευτέροις μὲν ὀμιλουσῶν γάμοις, πρὸ μέντοι τῆς δευτέρας συναφείας ἀποβαλουσῶν τοὺς παῖδας· ἀλλὰ καλείσθω πάντως ἡ μήτηρ μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τὸν τοῦ παιδὸς κλῆρον, καὶ τοῦτον ἐχέτω βεβαίως, οὐδὲν ἐκ τῶν δευτέρων βλαπτομένη γάμων. Ὁπερ καὶ ἐπὶ τῆς ὑποκειμένης ζητήσεως, ἡ τὸν νόμον τοῦτον ἐκίνησε, κρατεῖτω· καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ παιδί διαδεχέσθω τὸν κλῆρον, ἡ καὶ διαδεξαμένη τοῦτον ἀναφαιρέτως ἐχέτω, οὐδὲν ἐκ τῆς ἐλπίδος τῶν δευτέρων βλαπτομένη γάμων, ἀλλὰ κυρία τούτου μετὰ τῆς παιδὸς καθάπαξ καθεστῶσα. Καλὸν μὲν γὰρ αὐτῆ καὶ ἐπαινετὸν καὶ ἀξιον εὐχῆς τὸ τὰς γυναῖκας οὐτω διακεῖσθαι σεμνῶς, ὡς τὰς ἀπαξ εἰς ἀνδρὸς ἐλθούσας τηρεῖν ἀθικτὸν τῷ τελευτήσαντι τὴν εὐνήν· καὶ τὴν γε τοιαύτην γυναῖκα καὶ θαυμάζομεν καὶ ἐπαινοῦμεν καὶ οὐ πόρρω τίθεμεν παρθενίας. Εἰ δὲ οὐκ ἰσχύοι (καὶ γὰρ εἰκὸς καὶ νέαν αὐτὴν οὐσαν τοῦτο παθεῖν) οὐδὲ ἀντέχοι πρὸς τὰς τῆς φύσεως ὀρμάς, οὐ κολαστέον αὐτὴν διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀπαγορευτέον αὐτῇ τῶν κοινῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνδρὸς ἑτέρου γάμον ἐλθέτω σεμνῶς καὶ ἀκολασίας ἀπεχέσθω πάσης καὶ ἀπολαυέτω τῆς τῶν παίδων διαδοχῆς. οὐτω γὰρ 15 αὐτοὺς εἰ τι μᾶλλον ἀγαπήσει καὶ οὐχ ὡς τινὰς τῶν δυσμενῶν ὀφείσεται, ποιναῖς οὐτως ὑποβαλλομένη πικραῖς. Ὡπερ γὰρ τοὺς πατέρας, εἰ περ εἰς δευτέρους ἐλθοῖεν γάμους, οὐκ ἀποστεροῦμεν τῆς τῶν παίδων διαδοχῆς, οὐδέ τις ἐστὶ νόμος τοιοῦτό τι λέγων, οὐτως οὐδὲ τὰς μητέρας ἀφαιρήσομεν τῆς τῶν παίδων διαδοχῆς, εἰ περ αἱ μητέρες εἰς ἀνδρὸς ἐλθοῖεν δευτέρου, καὶ εἰ πρὸ τῶν δευτέρων γάμων καὶ εἰ μετὰ τοὺς δευτέρους οἱ παῖδες τελευτήσαιεν. ἐπεὶ τοιγαροῦν ἐκ τῆς ἀτοπίας τοῦ νόμου, καὶ εἰ προαπέλθοιεν οἱ παῖδες ἀπαντες μὴ καταλιπόντες παῖδας ἡ ἐγγόνους, οὐδὲν ἡττον ἢ τιμωρία μενεῖ, καὶ οὐ διαδέξεται τούτους ἡ μήτηρ, οὐδ' αὐτὰς αὐτῶν τελευτήσαιεν, ἀλλ' ἀπελαθήσεται τῆς αὐτῶν διαδοχῆς ἀπανθρώπως, μάτην μὲν ὠδινήσασα, μάτην δὲ ἐκθρέψασα, ταῖς τε διὰ τὸν ἐνομόν γάμον ὑποβαλλομένη ποιναῖς· ἀλλὰ διαδέξονται μὲν αὐτούς τινες τῶν πορρωτέρω συγγενῶν, ἡ μήτηρ δὲ ἀλόγως ἐκβληθήσεται. ὥστε καὶ αὐτὴ διαδεχέσθω τοὺς παῖδας, καὶ ἐστὼ νόμος οὐτος φιλάνθρωπός τε καὶ πρᾶος, καὶ τὰς μητέρας τοῖς παισὶ διαλλάττων. Συνελόντες τοίνυν τότε τοῦ νόμου τὸ μέρος θεσπίζομεν, ἐπειδὴ περ τὴν μητέρα κατὰ τὸ ἐμπροσθεν εἰρημένον ὁμοιωσάμεν τῷ πατρί, τὰς μὲν ἐπὶ τῇ προγαμιαίᾳ δωρεᾷ καὶ αὐτὴν ὑπέχειν ποινάς, καθάπερ ὑπέχει καὶ ὁ πατήρ ἐπὶ τῇ προικί, ἐπὶ δὲ τοὺς κλήρους τῶν παίδων ἀπραγμόνως ἐρχέσθωσαν ὁ τε πατήρ ἡ τε μήτηρ, κατὰ τὰς ὑποκειμένας ἐφ' ἑκάστῳ θέματι ζητήσεις. ὥστε ὁ περ οἱ πατέρες ἐχουσιν, εἰτε εἰς δευτέρους ἐλθοῖεν γάμους εἰτε καὶ μή, τοῦτο καὶ αἱ μητέρες ἐχέτωσαν, καλείσθω τε ἡ μήτηρ πρὸς τὸν τοῦ παιδὸς κλῆρον, εἰτε ἡ δευτέροις ὠμίλησε γάμοις εἰτε καὶ ὑστερον ἐλθοῖ. Τῆς δὲ προγαμιαίας δωρεᾶς εἰς δεύτερον ἐλθοῦσα συνοικέσιον μηδὲ καθόσον κληρονομεῖ τοῦ παιδὸς ἀπολαυέτω, ἀλλὰ τοῦτο τῶν παίδων ἐστὼ μόνον κέρδος αὐτοῖς παρὰ τοῦ νόμου δεδομένον, καὶ μὴ δοκοῦν εἶναι μέρος τοῦ κλήρου τοῦ παιδός, ἀλλ' εἰτε τὴν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς οὐκ ἀποβάλλον φύσιν. Ἀπερ προσήκει κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῶν νῦν ἡδη χηρευουσῶν γυναικῶν καὶ τοὺς οἰκείους διαδεξαμένων παῖδας, ἐν ᾧ μήπω δευτέροις προσῆλθον γάμοις, καὶ εἰ μετὰ ταῦτα προσέλθοιεν. Τὸ μὲν οὐν ἐπὶ τούτοις ἐχόν ὡδε τῷ παντὶ νενομοθετήσθω χρόνῳ. 16 Καὶ ἕτερον δὲ τῇ προφάσει τῶν δευτερογαμουσῶν γυναικῶν καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς προσθεῖναι τοῖς ἐμπροσθεν καλῶς ἐχειν ὤφθημεν. Τῶν γὰρ προτέρων διατάξεων παρεχουσῶν ἐπιλογὴν τῇ γυναικὶ τῇ δευτέροις ὀμιλησάσῃ γάμοις, εἰτε βουλευθεῖη λαβεῖν τὴν πρὸ γάμου δωρεάν,

καθόσον ἐφήσι τὰ σύμφωνα, καὶ δοῦναι τοῖς παισὶν ἀσφάλειαν, ὡς τελευτῶσα ταῦτα ἀποκαθίστησιν, εἰ τε οὐ δυνηθεῖ δοῦναι τὴν ἀσφάλειαν ἢ μὴ βουλευθεῖ τυχόν, μένειν μὲν τὰ πράγματα παρὰ τοῖς παισὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, τελεῖν δὲ αὐτῇ τὸν ἀπὸ τρίτου μέρους τῆς ἑκατοστῆς τόκον· ἡμεῖς ἐκ τῆς τῶν ἀναφυομένων ζητήσεων ὀρμώμενοι ποικιλίας, ἐπειδήπερ εὐρομεν νέους ἐπὶ τούτῳ κινδυνεύοντας, τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς ἐν χρήμασιν οὐσης, κάκεινους χρυσίον μὲν οὐκ ἔχοντας, ἀναγκασθέντας δὲ τὰ πατρῶα πωλῆσαι πάντα, ὁπῶς ἀνλυθεῖ τὸ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ὀφλημα, καίτοιγε ἐπ' αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς ἐλευσομένης· διὰ τοῦτο ὤθημεν χρῆναι τοιαύτην δοῦναι τῷ πράγματι τάξιν, ἵνα εἰ τις ἐπιδοῖ πράγματα κατὰ προγαμιαίαν δωρεάν, εἰ μὲν ἀπαντὰ ἀκίνητα καθεστήκοι, μένοι τούτων ἢ χρήσις παρὰ τῇ μητρὶ, καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐκλέγοι καὶ μὴ παραιτοῖτο μηδὲ ἀπαιτοῖ τὸς παῖδας ὑπὲρ τῆς τούτων ἀποτιμήσεως τόκον, ἀλλ' ἐπιμελοῖτό τε αὐτῶν, καθόσον ὁ νόμος δίδωσι τοὺς τῆς χρήσεως ὄντας κυρίους, φυλάττει τε ταῦτα κατὰ τοὺς νόμους τοὺς παλαιοὺς τοῖς παισὶ περιουσίαν, ἢ εἰ πάντες τελευτήσασιν, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τοῦ μὲν ἐξ ἀπαιδίας κάσσου τῇ μητρὶ, τοῦ δὲ λειπομένου τοῖς τῶν παίδων κληρονόμοις φυλαττομένου. Εἰ δὲ πᾶσα καθεστήκοι τυχόν ἐν χρήμασιν ἢ ἄλλοις κινητοῖς πράγμασιν ἢ προγαμιαία δωρεά, τὸ τρίτον τοῦ τόκου μέρος λαμβάνουσιν τὴν μητέρα σὶν τῇ ἡδη νενομοθετημένῃ ἀσφαλείᾳ μὴ ἀπαιτεῖν παρὰ τῶν παίδων χρυσίον, πλὴν εἰ μὴ ἀφθονος ἢ τοῦ ἀνδρὸς εἰρη περιουσία, καὶ ἔχει καὶ χρυσίον καὶ ἀργυρον καὶ ἐσθῆτα καὶ εἰ τι καταγεγραμμένον ἢ τῇ μητρὶ. τῆνικαῦτα γὰρ τὴν ἐπιλογὴν τῇ μητρὶ δώσομεν, εἰ τε βούλεται τὰ πράγματα λαβεῖν καὶ δοῦναι τὴν ἀσφάλειαν, εἰ τε καὶ τὸν εἰρημένον κομίζεσθαι τόκον κατὰ τε τοὺς ἐμπροσθεν νόμους κατὰ τε τὸν ἡμέτερον. Εἰ δὲ γε ἀναμίξει ἢ τὰ πράγματα, καὶ ἢ δωρεὰ τὸ μὲν ἐν χρήμασι, τὸ δὲ ἐν ἀκινήτοις ἔχει πράγμασι, 17 τὰ μὲν ἀκίνητα πάντως μένειν παρὰ τῇ μητρὶ διὰ τὴν ἀποτροφήν ἔχειν ἐκεῖθεν, ἐπὶ δὲ τοῖς κινητοῖς ταῦτα κρατεῖν, ἀπερ ἐνομοθετήσαμεν ἐμπροσθεν, εἰπερ ἐτύχανεν ἐν κινητοῖς πάντα τὰ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς καθεστῶτα. Κάκεινό γε μὴν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἀμυδρῶς μὲν νομοθετηθέν, σπανίως δὲ ἐν δικαστηρίοις ἐξητασμένον ὤθημεν χρῆναι νόμῳ τε σαφεῖ περιλαβεῖν καὶ παραδοῦναι τῇ χρήσει καὶ καταγαγεῖν εἰς τὰ δικαστήρια πρὸς κοινὴν ἀποκείσομενον βοήθειαν. Εἰ γὰρ συναφθεῖεν τινες ἀλλήλοις ἐπὶ προικὸς καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς συμβολαίους, εἰτα ὁ μὲν ἀνὴρ προγαμιαίαν ἐπιδοῖ δωρεάν, ἢ δὲ γυνὴ ἐπεισενέγκοιτο προῖκα ἢ αὐτὴ παρασχομένη ταύτην ἢ δόντος πατρὸς ἢ τινος τῶν ἐξωθεν, εἰτα φανείη παρ' ὁλον τὸν τοῦ γάμου καιρὸν ἢ προῖξ μὴ δοθεῖσα τῷ συνοικήσαντι, ἀλλ' ἀνασχόμενος ἐκεῖνος τῶν τοῦ γάμου βαρῶν, καὶ ὁ γάμος θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς διαλυθεῖ, οὐκ ἀνεῖ ἢ δικαία παντελῶς ἢ γυνὴ προῖκα μὴ δοῦσα τῷ συνοικήσαντι τὴν προγαμιαίαν δωρεάν λαβεῖν. Εἰ δὲ καὶ μὴ εἰς ὀλόκληρον δόση, καὶ αὐτὴ κατὰ τοσοῦτον ἀπαιτεῖται τὴν δωρεάν, καθ' ὅσον δόση τὴν προῖκα. Ἰσότητος γὰρ ἔσμεν καὶ δικαιοσύνης ἔρασταί, καὶ ταύτην ἐν ἀπασί τε τοῖς ἄλλοις καὶ πρὸς γε ἐν τοῖς συνοικεσίους βουλόμεθα κρατεῖν. ὦστε ἢ μηδ' ὅτιοῦν ἐπιδοῦσα μηδ' ὅτιοῦν λαμβανέτω, ἢ δὲ ἔλαττον ἢ περ ὠμολόγησε δοῦσα τοσοῦτον ἀπολαμβάνέτω μόνον, ὅσον ἐπέδωκε. καὶ ἐστὼ καὶ αὐτῇ καλῇ τῷ παρόντι νόμῳ προσαύξεις, πολλὰ τῶν αἰεὶ μὲν ἀμφισβητουμένων, μόλις δὲ νῦν εἰς νομοθεσίαν καταχθέντων διακρίναντι. Τοῦτον δὲ κρατεῖν βουλόμεθα τὸν νόμον ἐπὶ τε τοῦ δόντος αὐτῷ τὴν ἀρχὴν θέματος, ἐπὶ τε τῶν ἐν δικαστηρίοις ἡρτημένων, ἐπὶ τε τῶν ἐφεξῆς γενησομένων ἀπάντων. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω, καὶ φανερὰ πᾶσι διὰ προγραμμάτων οἰκείων ποιησάτω, 18 ὦστε ἐν ἀπάσαις ταῖς πόλεσιν, ὅσας ὁ ἡμέτερος κατέχει θεσμός, ταῦτα κρατεῖν καὶ δῆλα πᾶσι γενέσθαι κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν διατεταγμένον. ᾤΓ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΩΡΙΣΜΕΝΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΑΓΙΩΤΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ <ΤΑΥΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ>. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Ἡδὴ μὲν κοινῶ τε καὶ γενικῶ νόμῳ πρὸς τὴν μακαριότητα τὴν σὴν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀγιωτάτους πατριάρχας γεγραμμένῳ τὰ περὶ τῆς χειροτονίας τῶν εὐαγῶν ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν καὶ γυναικῶν γε μὴν διακόνων, καὶ τοῦ μὴ πλείους εἶναι τοῦ ἕξ ἀρχῆς μέτρου τοὺς χειροτονουμένους διευτυψώσαμεν, ἀπερ ἡμῖν ἐδόκει καλῶς τε καὶ προσηκόντως εἶναι καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀξίως. Τὸν δὲ παρόντα νόμον ἰδικὸν πρὸς τὴν σὴν μακαριότητα γράφομεν, τὰ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ἐνταῦθα διατάττοντες. Ἐπειδὴ γὰρ οὐδὲν σχεδὸν τῶν ἐν ἀμετρίᾳ καλόν, προσῆκον ἀνεῖναι μὴδὲ τὰς χειροτονίας τὰς ἐν τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς ἡ ταῖς εὐλαβεστάταις διακόνους γίνεσθαι τοσαύτας, ὡς ταῖς ἐκείνων ἀποτροφαῖς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν εἰς δανεισμάτων ἐμπίπτειν χρεῖαν μεγάλων καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταφέρεισθαι. Ἰσμεν γὰρ παρὰ τὴν τοιαύτην πρόφασιν τὴν 19 τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν, τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας μητέρα, δανείσμασιν ἐνοχλουμένην μεγάλοις, καὶ οὐκ ἄλλως ἰσχύουσαν ἐκάστην ποιῆσθαι διάδοσιν τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς, πρὶν ἀνεῖναι χρυσίον οὐ μέτριον δανείσασθαι, ποισυμένην τοῦτο μὲν ὑποθήκας, τοῦτο δὲ ἐνεχύρων δόσεις ἐπὶ τοῖς καλλίστοις αὐτῆς χωρίοις τε καὶ προαστείοις. Διὰ ταῦτα τοίνυν συνείδομεν ἑαυτοὺς καθεῖναι πρὸς τὴν τοῦ πράγματος ζήτησιν καὶ μαθεῖν τίνα μὲν τρόπον ἐμπροσθεν εἶχε, τί δὲ τὸ τοῦ χρόνου μῆκος ἐξεῦρεν. Ἀνιχνεύοντες τοίνυν αὐτὸ πανταχόθεν εὐρίσκομεν, ὡς ἕκαστος τῶν τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας οἰκοδομησάντων ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως οὐκ οἰκοδομίας ἐφρόντισε μόνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ χορηγίαν αὐτάρκη δοῦναι τοῖς παρ' αὐτοῦ γενομένοις εὐαγέσιν οἰκοῖς καὶ ὀρίσαι, πόσους μὲν προσῆκόν ἐστι πρεσβυτέρους καθ' ἐκάστην ἐκκλησίαν, πόσους δὲ διακόνους, ἀρρενάς τε καὶ θηλείας, πόσους τε ὑποδιακόνους, καὶ αὐθις ψάλτας τε καὶ ἀναγνώστας καὶ πυλωροὺς καθεστάναι. Καὶ πρὸς τοῦτο καὶ τὴν τοῦ οἰκου δαπάνην ὠρίσει, καὶ πρόσοδον οἰκείαν ἐπέδωκεν, ἀρκοῦσαν τοῖς παρ' αὐτοῦ κατασταῖσιν, εἰ δὲ τις προσεπιθεῖη πλῆθος, οὐκέτι παντελῶς ἐκτείνεσθαι δυνατὴν. Καὶ διέμεινέ γε μέχρι πολλοῦ τὰ τοιαῦτα φυλαττόμενα, καὶ ἕως τοῦτο ἡνεμενε καὶ τὰ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν τοῖς οἰκείοις ἀρκοῦμενα. ὡς δὲ οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ταῖς δυσωπήσεσι τινῶν ἀεὶ προσέχοντες ἐξεχέθησαν πρὸς τὸ τῶν χειροτονουμένων πλῆθος, ἠυξήθη μὲν ἡ τῆς δαπάνης ποσότης εἰς ἀμετρίαν πολλήν, δανεῖσται δὲ πανταχόθεν καὶ τόκοι, καὶ τὸ τελευταῖον οὐδὲ δανεῖσται λοιπὸν διὰ τὴν ἀπιστίαν ἡδη τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἐκποιήσεις τε ἠναγκασμένοι καὶ παράνομοι καὶ πράγματα ἀπρεπῆ καὶ οὐδὲ οἰκίας ἰδιωτικῆς ἀξία σωφρονούσης ὥστε ἐκ τῆς τοιαύτης ἀτοπίας μῆτε τὰ χωρία μῆτε τὰ προάστεια ἐξαρκεῖν ταῖς ὑποθήκαις καὶ τοῖς ἐνεχύροις, μὴδὲ δανειστών διὰ τοῦτο εὐπορεῖν, ἀλλ' εἰς ἀπορίαν κατελθεῖν παντελεῖ, καὶ μὴδὲ αὐτοῖς τοῖς λειτουργοῦσι τὴν ἀποτροφήν διδόναι δύνασθαι, ἀλλ' εἰς τὴν πασῶν ἀθλιωτάτην ὁδὸν τὸ πρᾶγμα καταφέρεισθαι, τὸ τῶν ὀντων ἀπάντων τοῖς δανεισταῖς ἐκστῆναι. Ὅπερ καὶ λέγοντες ὀκνοῦμεν καὶ ὀπως ἀνεῖναι μὴ γένοιτο προνοοῦμεν. Εἰ γὰρ οὐκ ἀνεῖναι τις ἐνέγκοι πρᾶως τὸν ὑπὲρ τὴν οὐσαν αὐτῶ περιουσίαν δαπανῶντα, πῶς οὐχὶ καὶ τὰ περὶ τούτων ἡμῖν φροντιστέον; οὐ γὰρ δεῖ πρὸς τὰς δαπάνας ἐπιζητεῖν καὶ τὰς κτήσεις (τοῦτο γὰρ εἰς ἀπλησίαν τε ὁμοῦ καὶ ἀσέβειαν ἀγεῖ), ἀλλὰ τοῖς οὐσι συμμετρεῖν καὶ τὰς δαπάνας. Ὅστε προσηκόντως καὶ τὰ περὶ τούτων νομοθετήσομεν καὶ τὴν ἀοριστίαν ἐκβαλοῦμεν, ῥητῇ τὸ πρᾶγμα παραδιδόντες θεραπείᾳ. Θεσπίζομεν τοίνυν τοὺς μὲν ἀχρι νῦν ὄντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπαντας εὐαγεῖς οἰκοῦς,

καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς καὶ γυναῖκας διακόνους καὶ πυλωροὺς μένειν ἔφ' ου περ εἰσὶ σχήματος, οὐ γὰρ τὸ ο ν ἐλαττοῦμεν, πρόνοιαν δὲ τοῦ μέλλοντος ποιούμενοι ταῦτα νομοθετοῦμεν. Τοῦ δὲ ἐξῆς χρόνου μηδεμία γινέσθω χειροτονία, μέχρις α ν εἰς τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀριθμὸν τὸν ἐνστάνατα παρὰ τῶν τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας οἰκοδομησαμένων ἢ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν περισταίη ποσότης. Ἄλλ' ἐπειδὴ πρῶην καὶ τὸ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ω ριστο μέτρον, καὶ σφόδρα συνεσταλμένον ἦν, οἱ α μιᾶς ουσῆς τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ὑστερον δὲ ο τε προσκυνητὸς οἰκος τῆς ἀγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ὁ πρὸς τῷ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας γειτονήματι κείμενος ὠκοδομήθη παρὰ τῆς εὐσεβοῦς τὴν λῆξιν Βηρίνης, ο τε σεβάσιμος οἰκος τοῦ ἀγίου μάρτυρος Θεοδώρου παρὰ Σφωρακίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης ἀνιερώθη, ἦν δὲ καὶ ὁ προσκυνητὸς οἰκος τῆς ἀγίας Εἰρήνης ὁ τῆ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία συνημμένος, διὰ τοῦτο περιστῆναι τὸν ἀριθμὸν εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. Οὐ γὰρ α ν ἀρκέσειαν τοσαύταις ἐκκλησίαις ὀλίγοι καθεστῶτες· ἐπεὶ οὐκ ἰδιάζοντας κληρικοὺς οὐδὲ εἰς τούτων ε χει τῶν τριῶν οἰκων, κοινοὶ δὲ εἰσὶ τῆς τε ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ αὐτῶν, καὶ τούτους α παντες περινοστοῦντες κατὰ τινα περίοδον καὶ κύκλον τὰς λειτουργίας ἐν αὐτοῖς ποιοῦνται· ἀλλως τε καὶ πολλοῦ πλήθους ἐκ τῶν πρῶην αἰρετικῶν τῆ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία προσαχθέντος χάριτι μὲν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σω 21 τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πόνοις δὲ καὶ προτροπαῖς ἡμετέραις, δεῖ διπλασίονας τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν εὐσεβῆ λειτουργίαν τὰς ὑπηρεσίας ἀφορισθῆναι. Ὡστε θεσπίζομεν, μὴ περαιτέρω μὲν ἐξήκοντα πρεσβυτέρων κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν εἶναι, διακόνους δὲ α ρρενας ἑκατόν, καὶ τεσσαράκοντα δὲ θηλείας, καὶ ὑποδιακόνους ἐνενήκοντα, ἀναγνώστας δὲ ἑκατὸν δέκα, καὶ ψάλτας εἰκοσιπέντε, ὡς εἶναι τὸν πάντα ἀριθμὸν τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῆς <ἀγιωτάτης> μεγάλης ἐκκλησίας ἐν τετρακοσίοις εἰκοσιπέντε προσώποις, καὶ ἑκατὸν πρὸς τούτοις τῶν καλουμένων πυλωρῶν. Κατὰ μὲν ο υ ν τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς εὐδαίμονος ἡμῶν ταύτης πόλεως καὶ τοῖς τρεῖς εὐαγεῖς οἰκος τοὺς ἠνωμένους αὐτῆ τοσοῦτον κληρικῶν ε στω πλήθος, οὐδ' ἐνὸς μὲν τῶν νῦν ἐκβαλλομένου, κα ν εἰ πολλῶ πλείων ἀριθμὸς εἰ η παρὰ τὸν ὑφ' ἡμῶν ὠρισμένον, μηδενὸς δὲ τοῦ λοιποῦ προστιθεμένου καθ' ε καστον τάγμα τὸ νῦν, ε ως α ν εἰς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν περισταίη τὸ μέτρον. Κάκεινου προστιθεμένου, ω στε τὸ μέχρι τοῦ νῦν οὐκ εὐπρεπῶς γινόμενον μηκέτι πολιτεύεσθαι, τὸ πολλοὺς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἀπαξιοῦν μὲν ἐν αἰς ἐχειροτονήθησαν ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἢ ἐνταῦθα ἢ κατὰ χώραν μένειν, εἰς δὲ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τὸν εὐαγῆ κλῆρον αὐτῆς διὰ τινος προστασίας ἐμβαίνειν. Ὁπερ τοῦ λοιποῦ παντελῶς γίνεσθαι κωλύομεν. Εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων κωλύομεν ἐξ ἑτέρου μοναστηρίου πρὸς ε τερον μεταβαίνειν, πολλῶ μᾶλλον οὐδὲ τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς τοῦτο ἐφήσομεν, κέρδους τε καὶ ἐμπορίας ἀπόδειξιν ε χειν τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν ἠγοίμενοι. Εἰ δὲ καί ποτε τοιαύτην τινὰ μετάστασιν ἢ σὴ μακαριότης ἢ ἢ κατὰ καιρὸν βασιλεία γενέσθαι συνίδοι, μὴ ἀλλως τοῦτο πράττεσθαι, πρὶν α ν εἰς τὸν εἰρημένον ἡμῖν ἀριθμὸν περισταίη τὸ πρᾶγμα, ω στε τὴν μετάστασιν εἰς τὴν τοῦ λείποντος τάξιν γίνεσθαι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν τινα παντελῶς ἐμβαίνειν. 22 τοῦτο γὰρ ἐξ οὐδεμιᾶς μηχανῆς οὐδὲ ε κ τινος τρόπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. Ἐν δὲ ταῖς ἀλλαις ἀπάσαις ἐκκλησίαις, ω ν τὴν χορηγίαν ἢ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία ποιεῖται, θεσπίζομεν τοὺς μὲν νῦν ο ντας μένειν ὁμοίως καὶ αὐτοὺς ἐπὶ σχήματος, τοῦ δὲ λοιποῦ μηδένα χειροτονεῖσθαι, πρὶν α ν εἰς τὸ καλούμενον στατοῦτον ἐκάστης ἐκκλησίας, ο περ ἐξ ἀρχῆς ω ρισται παρὰ τῶν ταύτας οἰκοδομησαμένων, ὁ

τῶν πρεσβυτέρων τε καὶ διακόνων, ἀρρένων τε καὶ θηλειῶν, καὶ ὑποδιακόνων καὶ ἀναγνωστῶν καὶ ψαλτῶν καὶ πυλωρῶν ἀριθμὸς περισταίη· καὶ μηδὲ εἰς ἓν μέσῳ παντελῶς προστιθέσθω. Ἡμεῖς τε γὰρ αὐτοὶ φυλαξόμεθα τοιοῦτό τι πράττειν καὶ τοὺς χειροτονησομένους στέλλειν, οὐδεὶς τε τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων τοιοῦτό τι πράξει, τὸν ἡμέτερον εὐλαβούμενος νόμον. ἀδειὰ τε εἰσὼ τῷ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς τὴν χειροτονίαν ἀντιλέγειν, καὶ νὰ παρὰ τῆς αὐλῆς ἢ κέλευσις ἐλθοῖ· οὐτε νὰ ἐπιτάττων οὐτε ἐπιταττόμενος ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν εἰσὼ ἐπιτίμιον, εἰ τι τοιοῦτο πράξειεν. Ἄλλ' οὐδὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἀλλαίς, οὐσαὶ μὴ τὴν τροφήν καὶ χορηγίαν ἐχουσιν ἐκ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, προσήκόν ἐστι πλῆθος ἐπαφιέναι τῶν χειροτονουμένων ἐν αὐταῖς, οὐδὲ ὑπερβαίνειν τοῦ λοιποῦ τὸ τεταγμένον ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐπ' ἐκείναις μέτρον, μὴ ποτε καὶ οἱ κατ' αὐτὰς ἱερώμενοι πρὸς πλῆθος ἐκπίπτοντες ἀμετρον καὶ τοὺς προσιόντας αὐτοῖς παρὰ τῶν εὐσεβούντων πόρους μεριζόμενοι, κάκειθεν πρὸς τὸ μέτρον αὐτῶν οὐκ ἀρκοῦντας ὀρῶντες εἰς μεγάλην στενοχωρίαν ἐπίπτοιεν. Εἰ δὲ ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸ ὠρισμένον ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ταῖς ἀλλαίς ἐκκλησίαις χειροτονήσειεν ὁ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας προεστὼς κατὰ καιρὸν ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος, [καὶ] οἱ τε θεοφιλέστατοι τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας οἰκονόμοι δαπάνην ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιδοῖεν πόρων, αὐτοὶ τε οἰκοθεν καὶ ἐκ τῆς ἑαυτῶν περιουσίας διδόντων τὴν δαπάνην, οὐτε ταῦτα χορηγεῖν αὐτοῖς ἐπιτρέψας μακαριώτατος πατριάρχης. Ἰστωσαν γὰρ ὡς, εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν, ἀδειαν δίδομεν καὶ τοῖς μετὰ τὸν τοιοῦτο πράξαντα ὀσιωτάτοις πατριάρχαις καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα οἰκονόμοις καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς εὐλαβεστότοις κληρικοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ πολυπραγμονεῖν καὶ γινόμενα κωλύειν καὶ προσαγγέλλειν τῇ βασιλείᾳ, ὡστε ταύτην μανθάνουσαν προστάττειν ἐκ τῆς οὐσίας τῶν τοῦτο πράξαντων οἰκονόμων ἢ καὶ τοῦ ἐπιτρέψαντος ἀρχιεπισκόπου ταῦτα ἀποσώζεσθαι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ· ὡστε μὴ καὶ αὐθις γενέσθαι τινὰ τοιαύτην τῷ πράγματι σύγχυσίν τε καὶ ταραχήν. Τοῦ πράγματος δὲ εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς περισταμένου μέτρον, τῆνικαῦτα χειροτονεῖν ἐξέστω κατὰ τοσοῦτον, ὡστε μὴ ὑπερβαίνειν τὸ ῥηθὲν μέτρον μηδὲ τὸν ἀριθμὸν ὑπερβάλλειν ἢ γίνεσθαι τινὰ περὶ τοῦτο κακουργίαν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἀνεξόμεθα παντάπασι γενέσθαι τὸ φάσκεν, ὡς ἀδειὰ εἰσὼ χειροτονεῖν μὲν, οὐ μὴν ἐπιδιδόναι τροφάς. τοῦτο γὰρ ἐστὶν αὐθις <τῶν> σύγχυσιν ἐργαζομένων καὶ τῇ τῶν ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν προσθήκη δευτέρους καταλόγους συνιστάντων· ἀλλως τε καὶ πολλὰς ἀνσχοίη τὸ πρᾶγμα περιγραφάς, ὡστε ἑτέρας αὐτοῦς ὁδοὺς ἀπληστίας ἐξευρίσκειν ἀντὶ τῆς περὶ τὴν τροφήν χορηγίας. Καὶ τοῦτο τοίνυν πράττεσθαι παντελῶς ἀπαγορεύομεν, καὶ ὑπὸ τὸ καλούμενον ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον ἀγομεν, μεγάλην ἑαυτῶν ὠφέλειαν εἰναί νομίζοντες τὸ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ἰδεῖν μήτε δανειζομένην μήτε στενοχωρουμένην μήτε διηνεκῶς ἐλλείπουσαν, ἀλλὰ διὰ πάντων εὐθηνουμένην. Ὡσπερ δὲ τὴν περὶ τοῦτο δαπάνην ὠρίσαμεν, οὕτω προσήκει τὸν κατὰ καιρὸν ἀγιώτατον πατριάρχην καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους οἰκονόμους περισκοπεῖν τὸ καὶ τὰς ἀλλὰς δαπάνας τὰς γινόμενας ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πόρων περὶ εὐσεβεῖς δαπανᾶσθαι πράξεις καὶ θεῶ ἀρεσκούσας, καὶ εἰς ἐκείνους ταῦτα χορηγεῖν τοὺς ταῖς ἀληθείαις δεομένους καὶ οὐκ ἐχόντας ἑτέρωθεν τροφῆς ἀφορμήν (ταῦτα γὰρ τὸν δεσπότην θεὸν θεραπεύει), ἀλλὰ μὴ προστασίαις καὶ σπουδαῖς ἀνθρώπων τὰς ἐκκλησιαστικὰς δαπάνας εἰς ἀνθρώπους εὐποροῦντας ἐπιδιδόναι, καὶ ἐντεῦθεν τοὺς ἀπορουμένους μὴ τυγχάνειν τῶν ἀναγκαίων. Ἰστωσαν γὰρ οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι οἱ τε νῦν οἱ τε κατὰ καιρὸν ἐσόμενοι, ὡς εἰ τι παρὰ ταῦτα πράξαιεν, ταῖς τε ἐκ τοῦ θεοῦ ποιναῖς ὑποκείσονται καὶ ἐκ τῆς ἑαυτῶν οὐσίας τὸ ἀζήμιον τῇ ἀγιωτάτῃ περιποιήσουσιν ἐκκλησίᾳ. <Ἐπίλογος.> Τὴν μακαριότητα τοίνυν τὴν σὴν,

η περ ἕξ ἀρχῆς καὶ ἐκ νηπίας σχεδὸν ἡλικίας ἐν ἱερατικῶ 24 παντὶ βαθμῶ τε καὶ σχήματι τὴν ἀγιωτάτην κατεκόσμησεν ἐκκλησίαν, οἱ α καὶ ἕξ ἱερατικῆς καταβαίνουσα γενεᾶς, ταῦτα φυλάττειν διηνεκῶς θεσπίζομεν, γινώσκοντες, ὡς οὐκ ἐλαττον ὑμῖν μελήσει τῶν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις λυσιτελούντων η περ αὐτῆς τῆς ψυχῆς. ᾤΔ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΑΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΧΩΡΕΙΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ ΧΡΕΩΣΤΩΝ, ΚΑΙ ΕΝ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΑΞΕΙ, ΑΠΟΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΕΥΡΕΘΕΝΤΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΝΔΑΤΩΡΩΝ Η ΤΩΝ ΑΝΤΙΦΩΝΗΤΩΝ Η ΕΓΓΥΗΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Νόμον παλαιὸν τεθειμένον μὲν ἡδη, τῆ χρήσει δὲ, οὐκ ἴσμεν ὁπως, οὐκ ἐνευδοκιμήσαντα, διὰ δὲ τῶν ἀεὶ ζητουμένων πραγμάτων ἀναγκαῖον αὐτῆ φαινόμενον αὐθις ἀνακαλέσασθαι τε καὶ εἰς πολιτείαν καταγαγεῖν καλῶς εχειν ἐνομίσαμεν, οὐχ ἀπλῶς αὐτὸν οὕτως ὡς ἐκεῖτο θέντες (ἡν γὰρ τις αὐτῷ μοῖρα παντελῶς ἀδιάκριτος), ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης τε καὶ θεοφιλοῦς διελόντες προσθήκης. Εἰ τις τοίνυν δανείσειεν, καὶ ἐγγυητὴν ἢ μανδάτωρα ἢ ἀντιφωνητὴν προσλάβοι, οὕτως μὴ τὴν πρώτην εὐθὺς κατὰ τοῦ μανδάτωρος ἢ τοῦ ἐγγυησαμένου ἢ ἀντιφωνήσαντος χωρεῖτω, μηδὲ ἀμελήσας τοῦ δανεισαμένου τὰς παρενθήκας διανοχλείτω, ἀλλὰ χωρεῖτω πρῶτον ἐπὶ τὸν τὸ χρυσίον εἰληφότα καὶ τὸ δάνεισμα πράξαντα. Καὶ εἰ μὲν ἐκεῖθεν ἀπολάβοι, τῶν ἄλλων ἀπεχέσθω· τί γὰρ ἂν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐξωθεν εἰη, παρὰ τοῦ λαβόντος πεπληρωμένῳ; εἰ δὲ οὐκ ἴσχύσειε παρὰ τοῦ δανεισαμένου λαβεῖν ἢ εἰς μέρος ἢ εἰς ὅλο 25 κληρον, καθ' ὅσον ἂν παρ' αὐτοῦ μὴ δυνηθεῖη λαβεῖν, κατὰ τοσοῦτον ἐπὶ τὸν ἐγγυητὴν ἢ τὸν ἀντιφωνητὴν ἢ μανδάτωρα χωρεῖτω καὶ παρ' ἐκείνου τὸ λειπόμενον κομιζέσθω. Καὶ εἰ μὲν παρόντες αὐτῷ τύχοιεν ἀμφοτέρω, ὁ τε πρωτότυπος ὁ τε ἐγγυησάμενος ἢ μανδατωρεύσας ἢ ἀντιφωνήσας, ταῦτα ἐκ παντὸς φυλαττέσθω τρόπου. Εἰ δὲ ὁ μὲν ἐγγυητὴς ἢ ὁ μανδάτωρ ἢ ὁ τὴν ἀντιφώνησιν ὑπελθὼν παρείη, τὸν δὲ πρωτότυπον ἀπεῖναι συμβαίη, πικρὸν ἐστὶ τὸν δανειστὴν πέμπειν ἀλλαχόσε, παρὸν εὐθὺς τὸν ἐγγυητὴν ἢ τὸν μανδάτωρα ἢ ἀντιφωνητὴν εἰσπράττειν. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ θεραπευτέον ἡμῖν τὸν ἐγχωροῦντα τρόπον. οὐδὲ γὰρ ἡν τις ἐνταῦθα τῷ παλαιῷ νόμῳ διωρισμένη πρὸς θεραπείαν μέθοδος, καίτοι Παπινιανὸς ὁ μέγας ἡν ὁ ταῦτα πρῶτος ὑφηγησάμενος. Ἐνδεικνύτω τοίνυν τὸν ἐγγυητὴν ἢ ἀντιφωνητὴν ἢ μανδάτωρα, καὶ ὅγε τῷ πράγματι καθήμενος δικαστὴς διδόντω καιρὸν τῷ ἐγγυητῇ, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν ἀντιφωνητῇ τε καὶ μανδάτωρι, βουλομένοις τὸν πρωτότυπον ἀγαγεῖν, ἐφ' ὃ τε ἐκεῖνον πρότερον ὑπομεῖναι τὴν ἐναγωγὴν, οὕτω τε αὐτοὺς ἐν καταλοίπῳ πεφυλάχθαι βοηθεῖα· καὶ ἀμυνέτω γε τῷ ἐγγυητῇ καὶ τῷ ἀντιφωνητῇ καὶ μανδάτωρι πρὸς τοῦτο καὶ ὁ τοῦ δικάζειν κύριος (ἐγγυηταῖς γὰρ καὶ τοῖς τοιοῦτοις βοηθεῖν οἶον), ὥστε αὐτὸν ἀχθέντα τῆς ἐν τῷ τέως ἐναγωγῆς ἀπαλλάξαι τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ διανοχλουμένους. Εἰ δὲ ὁ χρόνος ὁ ἐπὶ τοῦτο ταχθεὶς ἐξήκοι (δεῖ γὰρ καὶ χρόνον ὀρίζειν τὸν δικάζοντα), τῆνικαῦτα [η] ὁ ἐγγυητὴς ἢ ὁ μανδάτωρ ἢ ὁ ἀντιφωνητὴς ἀγωνιζέσθω τὴν δίκην καὶ τὸ χρέος ἐκτινύτω, τὰς κατὰ τοῦ ἐγγυηθέντος, ἢ ὑπὲρ οὗ τὰς ἐντολὰς ἐγραψεν ἢ τὴν ἀντιφώνησιν ὑπῆλθε, παρὰ τοῦ δανείσαντος ἐκχωρούμενος ἀγωγὰς. Οὐ μὴν οὐδὲ ἐπὶ τὰ πράγματα τῶν δανεισαμένων, εἰ παρ' ἐτέρων κατέχοιτο, χωρήσει πρότερον, πρὶν ἂν διελθεῖν τὴν ἐπὶ ταῖς περσοναλίαις ὁδὸν κατὰ τε μανδατῶρων καὶ ἐγγυητῶν καὶ ἀντιφωνητῶν· οὕτω τε ἐπὶ τὰ πράγματα ἐλθὼν τοῦ πρωτοτύπου, εἰ γε παρ' ἐτέρων κατέχοιτο, καὶ τοῖς ἐπιλημμένοις αὐτῶν ἐνοχλήσας, εἰ γε μηδὲ ἐκεῖθεν σχοίη τὸ ἱκανόν, τῆνικαῦτα χωρεῖτω κατὰ τῶν πραγμάτων τῶν ἐγγυητῶν 26 καὶ μανδατῶρων καὶ ἀντιφωνητῶν. Ταῦτὸν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ ν εἰ τινὰς εχοιεν ἂν παντες οὐ τοῖσιν αὐτοῖς ὑπευθύνους καὶ ταῖς ὑποθηκαρίαις ἀγωγαῖς ἐνέχεσθαι δυναμένους. Κατὰ μέντοι τοῦ πρωτοτύπου καὶ τῶν ὀντων παρ' αὐτῷ πραγμάτων, εἰ τε ταῖς

περσοναλίαις ει τε ταῖς ὑποθηκαρίαις εὐθύς ει τε ἀμφοτέραις χρήσασθαι βουλευθείη, πᾶσαν αὐτῷ δίδομεν α δειαν, τὴν ε μπροσθεν ἡμῖν εἰρημένην ὁδόν τε καὶ τάξιν ἐπὶ τῶν α λλων προσώπων τε καὶ θεμάτων νομοθετήσαντες. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἐπὶ δανειστῶν φαμέν, ἀλλὰ καὶ ει τις ὠνήσαιοτό τι παρά τινος, ει τα τὸν καλούμενον λάβοι βεβαιωτήν, καὶ σαλεύοιτο κατὰ τι τὰ τῆς πράσεως, ἐναγωγῆς κατὰ τοῦ πράτου γινομένης, μὴ πρὸς τὸν βεβαιωτήν εὐθύς ὁ ἀγοραστής χωρεῖτω, μηδὲ τὸν κατέχοντά τι τῶν τοῦ πεπρακότος πραγμάτων, ἀλλ' ἐπὶ τὸν πρατήρα πρότερον, ου τω τε ἐπὶ τὸν βεβαιωτήν, καὶ κατὰ τρίτην τάξιν ἐπὶ τὸν κατέχοντα. Τῆς αὐτῆς κἀνταῦθα διαιρέσεως ου σης ἐπὶ τε τῶν παρόντων ἐπὶ τε τῶν ἀπόντων, η ν ε μπροσθεν ἐπὶ τε τῶν ἐγγυητῶν καὶ μανδατῶρων καὶ ἀντιφωνητῶν ἐπὶ τε τῶν δανεισαμένων ἐνομοθετήσαμεν. Ὁμοίως τούτου κρατοῦντος καὶ ἐπὶ τῶν α λλων συναλλαγμάτων, ἐν οἷς ἐγγυηταὶ τινες η μανδάτωρες η ἀντιφωνηταὶ προσληφθεῖεν, ἐπὶ τε αὐτῶν τῶν πρωτοτύπων ἐκατέρωθεν ἐπὶ τε τῶν κληρονόμων αὐτῶν καὶ διαδόχων. Ὁ μὲν ου ν παλαιὸς νόμος ταῦτα κρατεῖτω τε αυ θις, καὶ μετὰ ταύτης τῆς δικαιοσύνης τε καὶ τῆς διαιρέσεως τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους θαλπέτω. Τὸ δὲ ἐφεξῆς ταῖς ἀνθρωπίναις βοηθοῦν θεραπείαις, εἰ καὶ τισι τῶν δανειζόντων οὐ καταθύμιον ι σως ἐστίν, ἀλλ' ου ν ἡμῖν πρὸς φιλανθρωπίαν νενομοθετήσθω. Εἰ γάρ τις δανείσειε χρυσίον, τῆ τοῦ δεδανεισμένου περιουσία πιστεύων, ὁ δὲ εἰς ε κτισιν χρυσίου μὲν οὐκ εὐποροίη, περιουσίαν δὲ ἀκίνητον ε χοι, ὁ δανειστής δὲ ἐπικέοιτο καὶ χρυσίον πάντως ἐπιζητοίη, τῷ δὲ οὐκ ει η πρόχειρον, οὐδέ τις κινητὴ περιουσία (δίδομεν γὰρ τῷ δανειστῇ βουλομένῳ καὶ κινητὰ πράγματα λαβεῖν ἀντὶ χρυσίου), ἀλλ' οὐδέ τις ὠνούμενος ἀκίνητα αὐτοῦ πράγματα παρείη, τοῦ δανειστοῦ πολλάκις καὶ θρυλλοῦντος, ὡς ὑπόκειται τὰ τοῦ δανεισαμένου πράγματα, καὶ ταύτη φοβοῦντος τοὺς προσ 27 ἰέναι βουλομένους ταῖς ἀγορασίαις: τῆνικαῦτα ἐπὶ μὲν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως οἱ ἐνδοξότατοι τῆς ἡμετέρας πολιτείας α ρχοντες κατὰ τὴν ἐκάστῳ τεταγμένην παρὰ τοῦ νόμου καὶ ἡμῶν δικαιοδοσίαν, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις οἱ τῶν ἔθνῶν ἡγούμενοι παρασκευαζέτωσαν, ἀκριβοῦς διατιμῆσεως γινομένης τῶν πραγμάτων τοῦ χρεωστήσαντος, δίδοσθαι πρὸς ἀναλογίαν τοῦ χρέους κτῆσιν ἀκίνητον τοῖς δανεισταῖς μετὰ τοιαύτης ἀσφαλείας, μεθ' η ς α ν ὁ χρεώστης δοῦναι δυνηθείη. Τὰ δὲ τῆς τῶν πραγμάτων δόσεως ε στω τοιαῦτα, ὅποια τὰ μὲν καλλίω δίδωσι τῷ δανειστῇ, τὰ δὲ ἐλάττω παρὰ τῷ χρεώστη μετὰ τὴν τοῦ χρέους λύσιν μένειν ἔῃ. Καὶ γὰρ οὐκ α ν ει η δίκαιον, τὸν δόντα μὲν χρυσίον, λαβεῖν δὲ χρυσίον οὐ δύναμενον, ἀλλ' ἀναγκαζόμενον καταδέξασθαι κτῆσιν ἀκίνητον, μὴ τὰ γοῦν καλλίονα τῶν τοῦ χρεώστου πραγμάτων λαβεῖν καὶ ταύτην γοῦν ε χειν παραψυχὴν, ο τιπερ εἰ καὶ χρυσίον οὐκ ει ληφεν η ε τερα τῶν φέρεσθαι δυναμένων πραγμάτων, ἀλλ' ε ξεστιν αὐτῷ κτῆσιν οὐ φαύλην ε χειν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ε στω φιλανθρωπία τις σαφῆς τοῦ νόμου· γινωσκέτωσαν δὲ οἱ δανείζοντες, ὡς κα ν ει μὴ τοῦτον ἐγγράψαμεν τὸν νόμον, ὁ τῆς ἀνάγκης λόγος εἰς τοῦτο τὸ πρᾶγμα περιῆγε. Καὶ γὰρ οὐκ εὐπορῶν χρημάτων ὁ δανεισάμενος οὐδὲ ἀγοραστῶν η μελλεν οὐδὲν ε τερον πράττειν η τῶν οἰκείων ἐξίστασθαι, καὶ αυ θις τὰ πράγματα πρὸς τὸν δανειστὴν εἰκότως ἐχώρει χρυσίον λαβεῖν οὐκ ἰσχύοντα. Ὡστε ο περ μεθ' υ βρεως καὶ ἐξ ἀποτελέσματος πικροῦ περιίστατο τὸν τε δανειστὴν τὸν τε χρεώστην, τοῦτο ἡμεῖς φιλανθρώπως τε α μα καὶ νομοθετικῶς διελόμενοι καὶ τοῖς ἡτυχηκόσι χρεώσταις βοηθοῦμεν καὶ τοῖς πικροτάτοις τῶν δανειστῶν οὐκ α ν φανείημεν δύσκολοι, πρᾶγμα αὐτοῖς ἐπιτάττοντες, εἰς ο περ, εἰ διέμειναν ἀπειθοῦντες, πάντως α ν ἀφίκοντο. Εἰ μὲντοιγε ὁ δανειστής ε τοιμός ἐστι παρασκευάσαι τινὰ τὸν ὠνούμενον, ἀνάγκην ε χειν τὸν χρεώστην τοῦτο πράττειν, διδόντα τοιαύτην ἀσφάλειαν δοκιμασίᾳ τοῦ δικάζοντος, ὁποῖαν ο λως ἐστὶ δοῦναι δυνατός. πανταχόθεν γὰρ ου τω τῶν δανειστῶν προνοητέον, ὡς μὴ τοὺς χρεώστας βαρῦναι καθάπαξ. Δανειστὴν δὲ τίθεμεν, τοῖς

ἀρχαίοις ἀκολουθοῦντες νόμοις, πάντα τὸν ἀγωγὴν εἶχεν κατὰ τινος δυνάμενον, εἰ καὶ μὴ δάνεισμα τὸ πεπραγμένον, ἀλλ' ἐτερόν τι συνάλλαγμα καθεστήκοι· δηλαδὴ τῶν ἀργυροπρατικῶν ἀντιφωνήσεων διὰ τὸ χρήσιμον τῶν συναλλαγμάτων ἐπὶ τῆς νῦν μενουσῶν τάξεως. 28 <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παρ' ἡμῶν ἐπ' ὠφελεία τῶν ὑπηκόων νενομοθετημένα μανθάνουσα ἢ σὴ ὑπεροχὴ τοῖς συνήθεσι προγράμμασιν ἐνταῦθά τε καὶ πανταχόσε τῆς ὑπηκόου φανερὰ γενέσθαι παρασκευασάτω, ὡστε κἀν τοῖς ἐθνεσι γινώσκειν τοὺς ὑπηκόους, ὅποση γέγονεν ἡμῖν τῆς ἐκείνων ὠφελείας ἢ πρόνοια. ἜΕ ΗΕΡΙ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἐπιφανίω τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Ὁ ἐν ἀσκήσει μοναχικῇ βίος οὐ τως ἐστὶ σεμνός, οὐ τως οἰκιοῦν οἱ δε θεῷ τὸν εἰς τοῦτο ἐρχόμενον ἀνθρώπον, ὡστε πάντα μὲν ἀνθρώπινον αὐτοῦ σπῖλον ἀποξύνει, καθαρὸν δὲ ἀποφαίνειν καὶ τῇ λογικῇ πρέποντα φύσει καὶ τὰ πολλὰ κατὰ νοῦν ἐνεργοῦντα καὶ τῶν ἀνθρωπίνων φροντίδων ὑπέρτερον. Εἰ τοίνυν μέλλοι τις εἰσεσθαι μοναχὸς ἀκριβής, δεῖ καὶ τῆς τῶν θείων αὐτῷ λογίων παιδείας καὶ ἀσκήσεως ἀκριβοῦς, ὡστε τηλικαύτης ἀξίῳ γενέσθαι μεταβολῆς. Ὡθήθημεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς ὑψηγήσασθαι τὸ πρακτέον αὐτοῖς καὶ ἀγωνιστὰς αὐτοὺς ἀληθεῖς τῆς ἐπὶ τὸ θεῖον ὁδοῦ καταστήσαι. Καὶ οὐ τως ἡμῖν ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος ἐστὶ νόμου, ὡστε μετὰ τὰ περὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων νενομοθετημένα καὶ τὰ περὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν διατεταγμένα μηδὲ τὸ μοναχικὸν ἐξω καταλιπεῖν τοῦ προσήκοντος. Ἐκεῖνο τοίνυν πρὸ τῶν ἄλλων ῥητέον, ὡστε κατὰ πάντα χρόνον καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ γῆ τῆς ἡμετέρας βασι 29 λείας, εἰ ποτέ τις οἰκοδομῆν εὐαγὲς μοναστήριον βούλοιο, μὴ πρότερον ἀδειαν εἶναι τοῦτο πράττειν, πρὶν ἀν τὸν θεοφιλέστατον τῶν τόπων ἐπίσκοπον προσκαλέσαιτο, ὃ δὲ χειρὰς τε ἀνατείνειεν εἰς οὐρανόν, καὶ διὰ τῆς εὐχῆς τὸν τόπον ἀνιερῶσειε θεῷ, πηξάμενος ἐν αὐτῷ τὸ τῆς ἡμετέρας σύμβολον σωτηρίας (φαμέν δὲ τὸν προσκυνητὸν καὶ τίμιον ὄντως σταυρόν), οὕτω τε ἀρξῆται τῆς οἰκοδομίας, καλὸν δὲ τινα τοῦτον καὶ πρέποντα θεμέλιον ἀποθέμενος. Αὐτῇ μὲν οὐν ἀρχῇ τῆς εὐσεβοῦς τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ποιήσεως ἵστω. Ἐντεῦθεν δὲ ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τῶν καθ' ἐκαστον μοναχῶν σκεπτέον, τίνα προσήκει γίνεσθαι τρόπον αὐτοῦς, καὶ πότερον ἐλευθέρους μόνον ἢ καὶ οἰκέτας τυχόν, διότι πάντας ὁμοίως ἢ θεία δέχεται χάρις, προκηρύττουσα σαφῶς, ὡς τόγε ἐπὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ οὐκ ἐστὶν ἀρσεν οὐδὲ θῆλυ, οὐτε ἐλεύθερος οὐτε δούλος· πάντας γὰρ ἐν Χριστῷ ἐν εἰκότως νομίζεσθαι. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θείοις ἀκολουθοῦντες κανόσι, τοὺς εἰς μονήρην βίον παραγγέλλοντας μὴ προχειρῶς εὐθύς παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἡγουμένων τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων σχῆμα λαμβάνειν μοναχικόν, ἀλλ' ἐπὶ τριετίαν ὀλιγὴν, εἰτε ἐλεύθεροι τυχόν εἰτε δούλοι καθεστήκοιεν, προσκαρτερεῖν οὐπω τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἡξιωμένους, ἀλλὰ κουρᾶ τε καὶ ἐσθῆτι τῇ τῶν καλουμένων χρῆσθαι λαϊκῶν, καὶ μένειν τὰ τοῦ θεοῦ διδασκομένους λόγια· καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους αὐτῶν ἡγουμένους πυνθάνεσθαι τε αὐτῶν, εἰτε ἐλεύθεροι καθεστήκοιεν εἰτε οἰκέται, καὶ πόθεν αὐτοὺς ἐπιθυμία τοῦ μονήρους εἰσῆλθε βίου· καὶ μανθάνοντας παρ' αὐτῶν, ὡς οὐδεμία πονηρὰ πρόφασις εἰς τοῦτο αὐτοὺς ἠγαγεν, εἶχεν αὐτοὺς ἐν τοῖς διδασκομένοις ἐτι καὶ νουθετούμενοις, καὶ διάπειραν λαμβάνειν τῆς αὐτῶν καρτερίας τε καὶ σεμνότητος. οὐ γὰρ ῥάδιον βίου μεταβολὴ μὴ μετὰ συντονίας ψυχῆς γινομένη. Καὶ εἰ μὲν τὸν τριετῆ βίον ἀπαντα διαμένοιεν ἀρίστους ἑαυτοὺς καὶ καρτερικωτάτους τοῖς τε ἄλλοις μοναχοῖς καὶ τῷ ἡγουμένῳ δεικνύντες, τούτους τῆς μοναχικῆς ἀξιοῦν στολῆς τε καὶ κουρᾶς, καὶ εἰτε ἐλεύθεροι καθε 30 στήκοιεν, ἀνεπηρεάστους μένειν, εἰτε οἰκέται, μηκέτι παντελῶς ἐνοχλεῖσθαι, μεταβάντας εἰς τὴν κοινὴν ἀπάντων (φαμέν δὲ τὴν ἐξ οὐρανοῦ) δεσποτείαν· καὶ ἀναρπαζέσθωσαν εἰς ἐλευθερίαν. εἰ γὰρ ἐν πολλοῖς θέμασι καὶ ὑπὸ

τοῦ νόμου τοῦτο γίνεται καὶ τοιαύτη τις ἐλευθερία δίδεται, πῶς οὐκ α ν ἰσχύσειεν ἡ
θεία χάρις τῶν τοιούτων αὐτοὺς ἀπολύσαι δεσμῶν; Εἰ δὲ εἰσω τῆς τριετίας ε λθοι
τις, καὶ τινα τῶν εἰς α σκησιν παραγγελλόντων ε λkein ὡς οἰκέτην βουλευθείη (τοῦτο
ο περ ε ναγχος ἡμῖν ἐκ Λυκίας προσήγγειλε Ζώσιμος ὁ θεοφιλέστατος, ἀνὴρ
περιβόητος ἐν ἀσκήσει, καὶ σύνεγγυς μὲν εἰς εἰκοστὸν καὶ ἑκατοστὸν ἑνιαυτὸν τῆς
ἡλικίας παραγενόμενος, ἀκμάζων δὲ ταῖς τε τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς ταῖς τε τοῦ σώματος
ἐνεργείαις, τοσαύτη τις αὐτῷ τοῦ θεοῦ χάρις ἐπανθεί), εἰ τις τοίνυν, καθάπερ
εἰπόντες ε φθημεν, εἰσω τῆς τριετίας ε λθοι τινα πρὸς δουλείαν ε λκων τῶν
βουλομένων καὶ προσκαρτερούντων ἐφ' ὧ γενέσθαι μοναχοί, λέγοι τε, ὡς ὑφείλετο
τινα πράγματα καὶ διὰ τοῦτο εἰσέδραμε πρὸς τὸ μοναστήριον· θεσπίζομεν αὐτὸν μὴ
προχειρῶς τοῦτο πράττειν, ἀλλὰ πρότερον ἀποδεικνύναι ταῖς ἀληθείαις, ὡς καὶ
δοῦλός ἐστι καὶ ἐπὶ κλοπῇ τυχὸν ἢ ἐπὶ βίῳ πονηρῷ καὶ πταίσμασι χαλεποῖς
ἀποδράσειε μὲν διὰ τὸ οἰκεῖον πταῖσμα, εἰς δὲ τὸ μοναστήριον ε λθοι. καὶ εἰ μὲν
ἀληθεύων ἀποδειχθείη, καὶ φανεῖη διὰ τοιαύτην αἰτίαν μοναχικὴν ὑποδύμενος
α σκησιν, ἢ καὶ δι' αἰσχύρῃ βίου τυχὸν ἀποδράς καὶ οὐ ταῖς ἀληθείαις ἀσκήσεως
ἐρῶν, τοῦτον ἀποδίδοσθαι τῷ κεκτημένῳ μεθ' ὧ ν ὡς εἰκὸς ὑφείλετο, εἰ γε καὶ ταῦτα
κατὰ τὸ μοναστήριον εἰεν, τὸν δὲ ἀποδειχθέντα δεσπότην τὴν καλουμένην αὐτῷ
διδόναί πῖστιν, ὡς οὐδὲν αὐτὸν δράσει κακόν, παραλαμβάνειν τε καὶ α γειν οι κοι. Εἰ
δὲ ὁ μὲν φάσκων ἑαυτὸν εἰναι δεσπότην οὐδὲν ἐλέγχοι τοιοῦτο, φαίνοιτο δὲ ὁ τὰ
τοιαῦτα ἐγκαλούμενος καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως σεμνός τε καὶ ἐπιεικής, καὶ ἰσως
καὶ μαρτυροῖτο, ὡς καὶ παρὰ τῷ κεκτημένῳ καθεστὰς κόσμιός τε ἢ ν καὶ σεμνότητος
ἐραστής, κα ν μήπω τύχοι πεπερασμένος ὁ τῆς τριετίας χρόνος, ἀλλ' ου ν καὶ ου τω
μενέτω κατὰ τὸ σεβασμιώτατον μονα 31 στήριον, τῆς τῶν ἐλκόντων ἀπηλλαγμένος
θρασύτητος. Τοῦ τριετοῦς δὲ α παξ διελθόντος χρόνου ἐγκριθεὶς ὡς τῆς μοναχικῆς
α ξιος καθεστήκοι σεμνότητος, μενέτω κατὰ τὸ μοναστήριον. οὐκ ε τι γὰρ δίδομεν
α δειαν οὐδενὶ παντελῶς πολυπραγμονεῖν τι τῶν κατ' αὐτόν, ἀλλ' εἰ τε οἰκέτης εἰ τε
ἐλεύθερος εἰη, μένειν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως βουλόμεθα. καὶ γὰρ κα ν εἰ τι
πταῖσμα κατὰ τὸν ε μπροσθεν αὐτῷ τυχὸν πέπρακται βίον (ἢ γὰρ ἀνθρώπου φύσις
ὀλισθηρὰ πῶς ἐστὶ πρὸς τὰ πλημμελήματα), ἀλλ' ου ν ἀρκεῖ πρὸς μετρίαν κάθαρσιν
τῶν ἡμαρτημένων καὶ πρὸς ἀρετῆς ἐπίδοσιν ἢ τοῦ τριετοῦς χρόνου μαρτυρία. Τῶν
μέντοι κλαπέτων καὶ ου τω, παρ' οι ς α ν εὔρεθειεν, πάντως ἀποδιδόμενων τῷ
πάλαι δεσπότη. Εἰ μέντοι τὴν τῆς δουλείας ἀνάγκην ἐκφυγῶν πειραθείη τὸ μὲν
μοναστήριον ἀπολιπεῖν, ε τερὸν δὲ βίου μεταδιώκειν σχῆμα, παρρησίαν δίδομεν τῷ
κεκτημένῳ καὶ ε λkein αὐτὸν καὶ ἀποδεικνύντι τὴν τύχην εἰς οἰκέτας ε χειν. οὐ γὰρ
α ν ὑβρισθείη τοσοῦτον εἰς ἀληθῆ δουλείαν ἐλκόμενος, ο σον αὐτὸς ἐξύβρισε τὴν
τοῦ θεοῦ λατρείαν ἀποφυγῶν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τύχης τῶν εἰς μοναχοὺς
παραγγέλλειν βουλομένων θεσπίζομεν. Σκεπτέον δέ, ο πως αὐτοὺς οἰκοῦντας καὶ
δαιτωμένους μοναχικῆς φιλοσοφίας ἀγωνιστὰς ἀξιούς ἀποδείξωμεν. Βουλόμεθα
γὰρ μηδὲ ε ν μοναστήριον τῶν ἐπὶ τῆς ὑπηκόου καθεστῶς, εἰ τε πλείονων ἀνθρώπων
ἐστὶν εἰ τε ἐλαττόνων, τοὺς ἐν αὐτῷ μοναχοὺς κεχωρισμένους ἀπ' ἀλλήλων ε χειν
καὶ ἰδίους οἰκήμασι χρωμένους, ἀλλὰ κοινῇ μὲν αὐτοὺς ἐστιᾶσθαι θεσπίζομεν,
καθεύδειν δὲ α παντας ἐν κοινῷ, ἐκάστου μὲν ἐπὶ τινος ἰδιαζούσης χαμεύνης
κειμένου, ἐν οι κω δὲ ἐνὶ κατακλινομένους· ἢ εἰ περ οὐκ ἀρκοίη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν
μοναχῶν οι κος εἰ ς, ἐν δύο τυχὸν ἢ καὶ πλείοσιν, οὐ μὴν ἴδια καὶ καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλ'
ἐν κοινῷ· ὡ στε μάρτυρας τῆς ἀλλήλων γίνεσθαι κοσμιότητός τε καὶ σωφροσύνης,
καὶ μηδὲ τὸν υ πνον αὐτὸν ῥάθυμον ε χειν, ἀλλὰ μελετῶντα τὴν εὐκοσμίαν διὰ τὴν
τῶν ὀψομένων ἐπιτίμησιν. πλὴν εἰ μὴ τινες αὐτῶν τὸν ἐν θεωρίᾳ 32 τε καὶ
τελειότητι διαζῶντες βίον ἰδιάζον ε χοιεν οἰκημάτιον, ου ς δὴ καλεῖν ἀναχωρητὰς τε
καὶ ἡσυχαστὰς εἰώθασιν, ὡς τῆς κοινότητος ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐξηρημένους. ἐπείτοιγε

τοὺς ἄλλους, ο σοὶς εἰς πλῆθος ἢ ἀσκησις ἐστίν, ἐν τοῖς καλουμένοις κοινοβίοις εἶναι βουλόμεθα. οὐτως γὰρ ὁ ζῆλος αὐτοῖς εἰς ἀρετὴν ἐπιδώσει, καὶ μάλιστα τοῖς νεάζουσιν, εἰγε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τάττοντο. γενήσεται γὰρ ἢ τῶν παλαιότερων πολιτεία τῆς νεότητος ἀκριβῆς παιδαγωγία. οὐτω τε ἐστῶσαν ἐν τοῖς κοινοβίοις τῶ σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνι πειθόμενοι, καὶ τὴν παραδεδομένην αὐτοῖς ἀσκησιν ἀμέμπτως τηροῦντες. Εἰ δέ τις ἀπαξ ἑαυτὸν καθιερώσας καὶ τοῦ σχήματος τυχὼν εἰτα ἀναχωρήσει τοῦ μοναστηρίου βουλευθεῖη καὶ ἰδιώτην τυχὼν ἐλέσθαι βίον, αὐτὸς μὲν ἴστω, ποῖαν ὑπὲρ τούτου δώσει τῶ θεῷ τὴν ἀπολογία, τὰ πράγματα μέντοι, ὅποσα ἀνεχοί, ἠνίκα εἰς τὸ μοναστήριον εἰσῆι, ταῦτα τῆς δεσποτείας ἐστὶ τοῦ μοναστηρίου, καὶ οὐδ' ὅτι οὖν παντελῶς ἐξάξει. Κάκεῖνο δὲ προσδιορίζομεν, ὥστε τὸν εἰς μοναστήριον εἰσιέναι βουλόμενον, πρὶν εἰς τὸ μοναστήριον εἰσελθεῖν, ἀδειαν εἶναι τοῖς ἑαυτοῦ χρῆσθαι καθ' ὃν βούλεται τρόπον. Εἰσελθόντι γὰρ συνακολουθήσει πάντως τὰ πράγματα, κανεἰ ἢ ῥητῶς εἰσάγειν ταῦτα φήσειε, καὶ οὐκ ἐστὶ κύριος αὐτῶν οὐκ ἐτι κατ' οὐδένα τρόπον. Εἰ δέ γε παῖδας εἶχοι, εἰ μὲν εἰτιχεν ἡδη πράγματά τινα δωρησάμενος αὐτοῖς, ἡ κατὰ προγαμιαίαν δωρεάν ἡ κατὰ προικὸς πρόφασιν ἐπιδούς, καὶ ποιεῖ ταῦτα τὸ τέταρτον τῶν ἐξ ἀδιαθέτου τῆς αὐτοῦ περιουσίας, μηδεμίαν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς πράγμασιν ἐχέτωσαν μετουσίαν οἱ παῖδες. Εἰ δέ ἡ οὐδὲν αὐτοῖς δωρήσεται ἡ ἐλαττον τοῦ τετάρτου, καὶ μετὰ τὸ παραγγεῖλαι τὸν ἀποταττόμενον εἰς μοναχοὺς οὐδὲν ἡττον τὸ τέταρτον ὀφειλέσθω τοῖς παισὶν ἡ εἰς ἀναπλήρωσιν, εἰγε εἰτιχεν ἡδη τι λαβόντες, ἡ καὶ ἐφ' ὧ τὸ πᾶν αὐτοῖς δοθῆναι. Εἰ δέ γε γαμετὴν εἶχεν εἰτα αὐτὴν ἀπολιπὼν εἰς μοναστήριον εἰσίοι, ἡ τε προῖξ 33 τῆ γυναικὶ φυλαττέσθω καὶ τὸ ἀπὸ τελευτῆς σύμφωνον (τοῦτο ὁ περ καὶ ἐν ἑτέρῳ ἡμῶν νενομοθέτηται διατάζει)· πάντων τῶν ἐπὶ μοναχοῖς περὶ τούτου ῥηθέντων καὶ ἐπὶ γυναικῶν εἰς μοναστήριον εἰσιουσῶν κρατούντων. Εἰ δέ ἀπολιπὼν τὸ μοναστήριον εἰς τινα ἐλθοῖ στρατείαν ἡ ἑτερον βίου σχῆμα, τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ οὐτως εἰς τὸ μοναστήριον κατὰ τὸ ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον ἀπομενούσης, αὐτὸς ἐν τοῖς ταξεύταις τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος τετάσσεται, καὶ τοῦτον ἐξει τῆς μεταβολῆς τὸν καρπὸν, καὶ ὁγε τὴν θεῖαν λειτουργίαν ὑπεριδὼν δικαστηρίου χθαμαλοῦ προσκαρτερεῖτω δουλείᾳ. Εἰ δέ ἀπολιπὼν τὸ μοναστήριον, καθ' ὃ περ τὴν ἀσκησιν εἶχεν, εἰς ἑτερον μεταβαίνοι μοναστήριον, καὶ οὐτω μὲν ἢ αὐτοῦ περιουσία μενέτω τε καὶ ἐκδικεῖσθω ὑπὸ τοῦ προτέρου μοναστηρίου, ἐνθα ἀποταξάμενος αὐτὴν κατέλιπε. Προσηκόν δέ ἐστὶ, τοὺς εὐλαβεστάτους ἡγουμένους μὴ εἰσδέχεσθαι τὸν τοῦτο πράττοντα. ἀλήτης γὰρ ὁ τοιοῦτος βίος, καὶ μοναχικῆς καρτερίας οὐδ' ὁλως ἐγγύς, οὐδὲ σταθερᾶς καὶ μονίμου ψυχῆς, ἀλλὰ περιφερομένης τε καὶ ἀλλοτε ἀλλα ζητούσης ἀπόδειξιν εἶχεν. Ὡστε καὶ τοῦτο κωλύσουσιν οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ οἱγε ἀρχιμανδρίται καλούμενοι. τὴν μοναχικὴν σεμνότητα κατὰ τοὺς θεῖους κανόνας φυλάττοντες. Εἰ δέ τις τῶν μοναχικῆν ἐπαγγεILLAμένων ἀσκησιν ἀξιωθεῖη κληρικοῦ χειροτονίας, μενέτω καὶ οὐτω καθαρὰν φυλάττων τὴν ἀσκησιν, ὥς εἰγε τῆ τοῦ γενέσθαι κληρικὸς ἀποχρήσαιο παρρησία, καὶ πρὸς γάμον ἐλθεῖν θαρρήσειεν, δηλαδὴ τοιοῦτου βαθμοῦ καθεστῶς ἐν κληρικοῖς, ὁς αὐτῷ γαμεῖν ἐφίησι (λέγομεν δὲ ψαλτῶν τε καὶ ἀναγνωστῶν· τοῖς γὰρ ἀλλοῖς ἀπασὶ τὸν γάμον παντελῶς κατὰ τοὺς θεῖους κανόνας ἀπαγορεύομεν, ἡ παλλακὴν εἶναι ἡ ἀσελγείαις ἐκδοῦναι τὸν βίον), ἐκβαλλέσθω παντοίως τοῦ κλήρου, οἱα τὴν προτέραν ἀσκησιν καὶ τὸν μονήρη κατασχύνων βίον, 34 καὶ ἰδιώτης ἐστὼ τὸ λοιπόν, πρὸς στρατείαν μὲν ἡ ἑτέραν ἐπιτήδευσιν ἐλθεῖν οὐ θαρρῶν, εἰ μὴ βούλοιο τοῖς ἐμπροσθεν ἡπειλημένοις παρ' ἡμῶν ὑποπεσεῖν ἐπιτιμίοις, αὐτὸς δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ διαζῶν, καὶ γινώσκων ὁποῖαν ὑπὲρ τούτου δώσει τῷ μεγάλῳ θεῷ τὴν ἀπολογία. Τὴν δὲ τῶν ἡγουμένων χειροτονίαν, εἰ ποτε συμβαίη δεῖσθαι τὸ μοναστήριον ἡγουμένου, μὴ κατὰ τὴν τάξιν

τῶν εὐλαβεστάτων γίνεσθαι μοναχῶν, μηδὲ πάντως τὸν μετὰ τὸν πρῶτον εὐθὺς ἡγούμενον γίνεσθαι, μηδὲ τὸν μετ' ἐκεῖνον δεύτερον μηδὲ τὸν τρίτον ἢ τοὺς ἑφεξῆς (τοῦτο ὁ περ καὶ νόμος ἡμῶν ἕτερος λέγει), ἀλλὰ τὸν θεοφιλέστατον τῶν τόπων ἐπίσκοπον χωρεῖν μὲν ἑφεξῆς διὰ πάντων (οὐδὲ γὰρ ἀτιμαστέον πάντως τὸν χρόνον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ τάξιν), καὶ τὸν ἀναφαινόμενον πρῶτον ἀριστον ἐν τοῖς μοναχοῖς καθεστῶτα καὶ ἀξιον τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν, τοῦτον αἰρεῖσθαι· διότι τὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοιαῦτά ἐστιν, ὡς μήτε πάντας ἑφεξῆς ἐν τοῖς ἀκροῖς, μηδ' αὐθις ἀπαντας ἐν τοῖς ἐσχάτοις τετάχθαι. ἀλλὰ προῖτω μὲν κατὰ τὸν βαθμὸν ἢ τοῦ ἡγησαμένου πάντως ἐποψία, ὁ δὲ πρῶτος εὐθὺς ἐν τοῖς ἀριθμουμένοις ἀριστος ἀναφανείς, οὐτος ἡγεμῶν ἐστω, καὶ τὴν τάξιν ὁμοῦ καὶ τὴν ἀρετὴν συμμαχοῦσαν ἔχων. δεῖ γὰρ διακρίνοντας τὸ κρεῖττον ἐκ τοῦ φαυλοτέρου τὸ μὲν ἡγεμονεῖν ἔαν, θάτερον δὲ ὑποκεκλίσθαι συγχωρεῖν, καὶ τῇ κατ' ὀλίγον παιδαγωγία καὶ τοῦτο πρὸς τὸ κρεῖττον ἐμβαίνειν. Ὅσα μὲντοι παρ' ἡμῶν ἐν ἀπάσαις ταῖς τε πρότερον ταῖς τε νῦν γενομέναις θείαις ἡμῶν διατάξεσι νενομοθέτηται περὶ κληρικῶν ἢ μοναχῶν ἢ μοναστηρίων, ταῦτα κοινὰ τίθεμεν περὶ τε ἀρρένων καὶ θηλειῶν καὶ μοναστηρίων καὶ ἀσκητηρίων, οὐ διακρίνοντας τό γε ἐπὶ τούτοις τὸ ἀρρεν ἀπὸ τοῦ θήλεος, διὰ τὸ, καθάπερ ἐμπροσθεν εἰπόντες ἐφθημεν, ἐν ἀπαντα ἐν Χριστῷ καθεστάναι. < Ἐπίλογος.> Ταῦτα τοίνυν ἀπαντα οἱ τε ὀσιώτατοι πατριάρχαι τοῖς ὑφ' ἑαυτοὺς θεοφιλεστάτοις μητροπολίταις φανερὰ ποιεῖτωσαν, οἱ δὲ τοῖς ὑφ' 35 ἑαυτοὺς θεοφιλεστάτοις ἐπίσκοποις δηλοῦτωσαν, ἐκεῖνοί τε τοῖς μοναστηρίοις τοῖς ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν χεῖρα καθεστῶσι γνωριζέτωσαν, ὁ πῶς ἀνὰ διὰ πάντων ἢ τοῦ δεσπότου θεοῦ θεραπεία μὲν πανταχόθεν ἀδιάφθορος. Ἐπικεῖσονται γὰρ μέγιστα ποινὰι τοῖς ταῦτα παραβαίνουσι· φαιμέν δὲ τὰς ἐξ οὐρανοῦ, ἀς ἀνάγκη τοῖς τῶν ὀρθῶν δογμάτων ὑπερόπταις ἐπικεῖσθαι. Καὶ οἱ τῆς ἡμετέρας μὲντοι πολιτείας ἀρχοντες, εἰ ταῦτα αὐτοῖς προσαγγελθεῖεν, πᾶσι σπευδέτωσαν τρόποις τὰ τοῖς θεοῖς κανόνσι περιεχόμενα, οἷς ὁ παρ' ἡμῶν κατακολουθεῖ νόμος, εἰς ἔργον ἀγεσθαι παρασκευάζειν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνους ἐπιλείψει ποινὴ τούτων ῥαθυμήσαντας. Ὡστε ἀκολουθοῦσαν τούτοις προσήκει τὴν σὴν ἀγιωσύνην ἀπασὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν ὀσιωτάτοις μητροπολίταις φανερὰ ταῦτα καταστῆσαι. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΔΕΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΕΙΣΘΑΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΟΥΣ ΑΡΡΕΝΑΣ ΚΑΙ ΘΗΛΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΕΠΙΤΙΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΒΑΙΝΟΝΤΩΝ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμηνικῷ πατριάρχῃ. < Προοίμιον.> Μέγιστα ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα θεοῦ παρὰ τῆς ἀνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία, ἢ μὲν τοῖς θεοῖς ὑπηρετουμένη, ἢ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐξάρχουσα τε καὶ ἐπιμελομένη, καὶ ἐκ μιᾶς τε καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἑκατέρα 36 προϋοῦσα καὶ τὸν ἀνθρώπινον κατακοσμοῦσα βίον ὥστε οὐδὲν οὐτως ἀνεπιη περισπούδαστον βασιλευσιν ὡς ἢ τῶν ἱερέων σεμνότης, εἰ γε καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐκεῖνων ἀεὶ τὸν θεὸν ἱκετεύουσιν. Εἰ γὰρ ἢ μὲν ἀμεμπτος εἰη πανταχόθεν καὶ τῆς πρὸς θεὸν μετέχοι παρρησίας, ἢ δὲ ὀρθῶς τε καὶ προσηκόντως κατακοσμοῖη τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῇ πολιτείαν, ἐστὶ συμφωνία τις ἀγαθῇ, πᾶν εἰ τι χρηστὸν τῷ ἀνθρωπίνῳ χαριζομένη γένει. Ἡμεῖς τοίνυν μεγίστην ἐχομεν φροντίδα περὶ τὰ ἀληθῆ τοῦ θεοῦ δόγματα περὶ τὴν τῶν ἱερέων σεμνότητα, ἢ ἐκεῖνων ὄντεχομένων πεπιστεύκαμεν, ὡς δι' αὐτῆς μεγάλα ἡμῖν ἀγαθὰ δοθήσεται παρὰ θεοῦ, καὶ τὰ τε ὀντα βεβαίως ἐξομεν τὰ τε οὐπω καὶ νῦν ἀφιγμένα προσκτησόμεθα. Καλῶς δὲ ἀνεπαντα πράττειτο καὶ προσηκόντως, εἰ περ ἢ τοῦ πράγματος ἀρχὴ γένοιτο πρέπουσα καὶ φίλη θεῷ. τοῦτο δὲ ἐσεσθαι πιστεύομεν, εἰ περ ἢ τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησις φυλάττειτο, ἢ ν οἱ τε δικαίως ὑμνούμενοι καὶ προσκυνητοὶ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρεταὶ τοῦ θεοῦ λόγου παραδεδώκασιν ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀγιοὶ πατέρες ἐφύλαξαν τε καὶ

ύφηγήσαντο. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θείοις διὰ πάντων ἐπόμενοι κανόνσιν, ἥνικα τις εἰς τὸν λοιπὸν ἀπαντα χρόνον ἐπὶ χειροτονίαν ἐπίσκοπος αἰγοῖτο, σκοπεῖσθαι πρότερον αὐτοῦ τὸν βίον κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, εἰ σεμνός τε καὶ ἀμειψτός καὶ πανταχόθεν ἀνεπίληπτος εἰς ἡ καὶ ἐπὶ ἀγαθοῖς μεμαρτυρημένος τε καὶ ἱερεῖ πρέπων· καὶ οὐτε ἐκ ταξεωτικῆς ἢ ἐκ βουλευτικῆς ὀρμώμενος τύχης, πλὴν εἰ μὴ ἐκ νέας ἡλικίας, κατὰ τὸ ἡδη διατυπωθέν, ἐν μοναστηρίῳ καταλεγείς ἐλευθερωθεῖ τῆς τύχης, τὸ τέταρτον μέντοι πρότερον τῆς περιουσίας ἀποδιδούς τῇ βουλῇ· οὐτε ἐξ ἰδιώτου καὶ τῶν καλουμένων λαϊκῶν εἰς καθεστῶς εἰ τα εὐθύς ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν ἀναβαίνων, οὐδὲ ἐσχηματισμένην λαμβάνει τὴν χειροτονίαν, ὡς αἰρετὴ μὲν ἰδιώτης, εὐθύς δὲ κληρικός, εἰ τα βραχὺ τι διαλιπὼν ἐπίσκοπος ἀναφαίνεσθαι· οὐτε γαμετῆ συνοικῶν, ἀλλ' ἢ παρθενία συζήσας ἐξ ἀρχῆς ἢ γυναῖκα μὲν σχών, ἐκ παρθενίας δὲ εἰς αὐτὸν ἔλθοῦ 37 σαν, ἀλλ' οὐτε χήραν οὐτε διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς οὐτε παλλακῆν· οὐτε παῖδας ἢ ἐγγόνους ἔχων, οὐτε γνωριζομένους τῷ νόμῳ οὐτε ὑπὲρ ἐκείνου μεμισημένους· ἐπέτιογε ὁ παρὰ ταῦτά τι πράττων αὐτὸς τε ἐκπεσεῖται τῆς ἱερωσύνης καὶ ὁ τοῦτον χειροτονῶν ὁμοίως ἐξω τῆς ἐπισκοπῆς ἐλαθήσεται, τῷ νόμῳ τούτῳ προσκεκρουκώς. Ἄλλ' οὐδὲ χρημάτων ὠνήσασθαι τὴν ἱερατείαν αὐτῷ συγχωροῦμεν, μόνῃ δὲ προσέχειν αὐτὸν τῇ τοῦ δεσπότη θεοῦ θεραπείᾳ βουλόμεθα, καὶ μὴ πολλαῖς ἀνθρωπίναις φροντίσι περιελεσθαι. Ἄλλὰ μηδὲ ἀμελέτητος ὡν τῶν ἱερῶν δογμάτων πρὸς ἐπισκοπὴν εἰσῆται· πρότερον δὲ ἢ μοναχικὸν βίον ἀσκήσας ἢ ἐν κλήρῳ καταλεγόμενος οὐκ ἐλαττον μηνῶν ἐξ, γυναικὴ μὲντοι, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, μὴ συνοικῶν ἢ παῖδας ἢ ἐγγόνους ἔχων. Ταῦτα γὰρ πάντως ἐπὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ζητοῦμεν. καθάπερ καὶ πρότερον δῖο θείοις ἡμῶν τοῦτο διατάξει νενομοθέτηται, καθ' ἃς τοὺς μὲν ἡδη συνοικοῦντας γυναίξιν οὐ περιεργασάμεθα, τὸ παρωχηκὸς ἀπαν ἀφέντες, τοῦ λοιποῦ δὲ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ νόμου μηδενὶ συγχωροῦντες γαμετὴν ἔχοντι τοιαύτην ἐπιτιθέναι χειροτονίαν. ὁ νπερ νόμον καὶ νῦν ἀνανεοῦμεν, μή ποτε, εἰ παρὰ ταῦτα γένηται, αὐτὸς τε ἐκπέσει τῆς ἱερωσύνης τὸν χειροτονήσαντά τε ὁμοίως ἐκβληθῆναι ταύτης παρασκευάσειεν. Ὁ τοίνυν χειροτονούμενος ἐπίσκοπος ἢ ἀπὸ μοναχῶν ἢ ἀπὸ κληρικῶν ἔστω, εἰγε καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ μαρτυροῖτο σεμνὸς καὶ δόξης ἀπολαύων ἀγαθῶν, καὶ ταύτην κρηπίδα τῆς ἀρχιερωσύνης ἐναποθέμενος τῇ ψυχῇ. Ἄλλὰ καὶ οὐτως αὐτὸν διακεῖμενον καὶ πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν παρασκευαζόμενον προσῆκόν ἐστι τοὺς εὐαγεῖς καὶ πανταχόθεν ἐγκεκριμένους ἀναγινώσκειν κανόνας πρὸ τῆς χειροτονίας, οὐς ἢ ὀρθῆ καὶ ἀμώμητος ἡμῶν ἐδέξατο πίστις καὶ ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ καὶ ἀποστολικὴ προσήκατό τε καὶ παραδίδωσιν ἐκκλησία. Καὶ ἐπειδὴν διὰ τῆς συνεχοῦς αὐτῶν ἀναγνώσεως ὁ πρὸς τὴν χειροτονίαν ἀγόμενος ἐλθῆ, τῆνικαῦτα τὸν τὴν χειροτονίαν ἐπιτιθέναι μέλλοντα πυνθάνεσθαι αὐτοῦ, εἰ περ οἱ ὅς τε φυλάττειν ἐστὶ καὶ πράττειν, ἀπερ οἱ θεοὶ κανόνες ἐνομοθέτησαν. καὶ εἰ μὲν ἀποφήσειε καὶ λέγοι τὰ παραγγέλματα τῶν θείων κανόνων οὐχ ἱκανὸς εἶναι 38 τηρεῖν, κατὰ μηδένα τρόπον αὐτῷ τὴν χειροτονίαν ἐπιτιθέναι. εἰ δὲ καταδέξοιτο καὶ φήσειεν, ὡς καθ' ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατόν πληρώσει τὰ τούτοις περιεχόμενα, τῆνικαῦτα νουθετεῖν αὐτὸν καὶ λέγειν ὡς, εἰ μὴ ταῦτα φυλάξοι, θεοῦ τε ἀλλότριος ἔσται καὶ ἐκπεσεῖται τῆς δοθείσης τιμῆς, καὶ οὐδὲ οἱ πολιτικοὶ νόμοι τὸ πλημμεληθὲν ἀτιμώρητον καταλείψουσι, διότι καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκόσι καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ὀρθῶς εἰρηται, δεῖν τοὺς ἱερούς κανόνας ἀντὶ νόμου κρατεῖν. καὶ εἰ περ καὶ οὐτως ἐμμενῆιε τοῦ πράγματος ἀντεχόμενος, τῆνικαῦτα ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις ἐκαστον τὴν ἱεράν καταδέχεσθαι τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν. καὶ ταύτην μὴ χρημάτων ὠνεῖσθαι μηδὲ διὰ πραγμάτων τινῶν δόσεως λαμβάνειν, ἀλλὰ καθαρὰν δέχεσθαι καὶ ἀμισθον, οἱ ἀπαρὰ θεοῦ δεδομένην. εἰ γὰρ καὶ τα ἅλα πάντα ἐχοι χρηστὰ τὰ πρόσθεν ἡμῖν εἰρημένα, χρημάτων δὲ ἢ πραγμάτων φανείη τὴν

ἐπισκοπὴν ἐξωνησάμενος, ἰστω τῆς τε ἐπισκοπῆς αὐτὸς ἐκπεσούμενος καὶ τοῦτο δῶρον ἀντιδοῦς τῷ χειροτονήσαντι τὸ κάκεινον τὴν ἐπισκοπὴν ἀπολλύναι καὶ ταύτης ἐκπίπτειν, καὶ ἑκατέρῳ τὸ πρᾶγμα τοιαύτην φέρειν ἀντίδοσιν, ὡστε τὸν μὲν μὴ τυχεῖν τῶν ἐλπιζομένων, τὸν δὲ καὶ ὡν εἰχεν ἀποτυχεῖν· δηλαδὴ τῶν δεδομένων χρημάτων ἢ πραγμάτων προφάσει χειροτονίας τῇ ἀγιωτάτῃ προσκυρουμένων ἐκκλησίᾳ, εἰτε ἐπίσκοπος ὁ λαβὼν εἰη καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἱερωσύνης ἐκπεσών, εἰτε καὶ τις τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων. καὶ γὰρ δὴ κάκεινῳ τὴν ἰσὴν ἐπιτίθεμεν ποινήν, τὸ καὶ τῆς τάξεως, ἢ ἐν ἱερεῦσιν εἰχεν, ἐκπεσεῖν, καὶ ἀποδοῦναι τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα τὰ προφάσει τῆς χειροτονίας δεδομένα τῇ περιυβρισμένη τὸ γε κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ. Εἰ δέ τις τῶν ἐξωθεν εἰη καὶ οὐκ εἰς κλῆρον τελῶν ὁ τὸ χρυσίον ἢ τὸ πρᾶγμα διὰ προστασίαν τὴν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ λαβὼν, καὶ μάλιστα εἰ περ ἀρχὴν εἰχοι τινά, ἐξεῖ μὲν αὐτὸς τὴν ἐκ θεοῦ ποινήν καὶ διαδέξονται γε αὐτὸν αἱ ἐξ οὐρανοῦ τιμωρίαι· πλὴν ἀλλὰ καὶ τὸ δοθὲν ἀπαν ἀφαιρεθὲν παρ' αὐτοῦ τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ πᾶσιν ἀποδιδόσθω τρόποις διπλάσιον, πρὸς τῷ, καὶ ὡν εἰχεν ἀρχὴν εἰχοι, ταύτης ἐκπίπτειν, καὶ ἀειφυγία ζημιοῦσθαι. Κάκεινο δέ γε ἰστω σαφῶς ὁ χρήμασιν 39 ἢ πράγμασι τὴν ἐπισκοπὴν ἐξωνησάμενος, ὡς, εἰ περ πρότερον διάκονος ἢ πρεσβύτερος εἰη, εἰτα κατὰ δωροδοκίαν εἰς τὴν ἱερωσύνην ἐλθοι, οὐ μόνον ἐκπεσεῖται τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πρότερον αὐτῷ περιλειφθήσεται σχῆμα, τὸ τοῦ πρεσβυτέρου τυχὸν ἢ διακόνου. προσπολέσει γὰρ καὶ αὐτό, ὡς τῶν οὐ πρεπόντων ἀναξίως ἐφιέμενος, πάσης τε ἱερατικῆς ἀπελαθήσεται τάξεως. Δεῖ δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τῆς χειροτονίας καιρὸν τὸν ἐπιτιθέντα ταύτην αὐτῷ ἐπὶ παντὸς τοῦ πιστοτάτου λαοῦ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ταῦτα ἀπαντα προαγορεύειν αὐτῷ, ὡς ἀν μαθὼν αὐτὸν ἀπαντα τὰ ἐμπροσθεν εἰρημένα παρ' ἡμῶν εἰχεν ἐπὶ τὴν ἱεράν αὐτὸν ἀγὴ χειροτονίαν· ὡστε κάκεινον πάντων ἐναντίον ταῦτα ἀκούοντα μὴ μόνον εἰχεν τὸ τοῦ θεοῦ δέος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐφ' ἀπάντων ἀνακήρυξιν τε καὶ ὁμολογίαν ἐρυθριᾶν. Εἰ δέ τις τοιοῦτος μὲν εἰναι νομίζοιτο καὶ πρὸς τὴν τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν παρέλθοι, ἀντεῖποι δέ τις καὶ φήσειε συνειδέναι τι τῶν ἀτόπων αὐτῷ, μὴ πρότερον ἀξιούσθω τῆς χειροτονίας, πρὶν ἀν ἐξέτασιν τε τῶν προσηγγελεμένων γένηται καὶ φανείη πανταχόθεν ἀνεύθυνος. ὡς εἰ γε καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην ἀντίρρησιν οὐκ ἀνασχόμενος ὁ τὴν χειροτονίαν ποιῶν τὴν νενομισμένην ἐξέτασιν ἐπιθεῖναι τῷ πράγματι δράμοι πρὸς τὴν χειροτονίαν, ἰστω τὸ παρ' αὐτοῦ γινόμενον ἀντ' οὐδενὸς οὐ· ἀλλ' ὁ τε παρὰ τὸν νόμον γενόμενος ἐκπεσεῖται τῆς ἱερωσύνης ὁ τε ἀδοκίμαστον ἐπιθεῖς τὴν χειροτονίαν καὶ αὐτὸς μὲν ὁμοίως ἐκπεσεῖται τοῦ θρόνου τῆς ἱερατείας, καὶ ὑπεύθυνος εἶσται θεῷ τῷ μάλιστα πάντων ζητοῦντι τὴν τῶν οἰκείων ἱερέων καθαρότητα. Εἰ μένοιγε ὁ πρὸς τὴν χειροτονίαν ἀντειπὼν ἢ ἐπεξελθὼν δειχθεῖη συκοφάντης, ἢ καὶ αὐτὸ τὴν ἀρχὴν μηδὲ ἐπεξελεθῆναι θαρρήσειε, χωριζέτω τοῦτον διηνεκῶς τῆς ἱεράς κοινωνίας ὁ τὴν χειροτονίαν ποιῆσαι βουλούμενος, ἵνα μηδὲ ἐκεῖνο τὸ ψεῦδος ἀνεύθυνον ἢ. ὡσπερ γὰρ τὴν ἀγαθὴν δόξαν ἐπὶ τῷ χειροτονουμένῳ ζητοῦμεν, οὕτω καὶ τὴν συκοφαντίαν ἐπὶ τῷ μάτην κατηγοροῦντι κολάζομεν. Εἰ δὲ μηδεὶς κατηγοροῖη παντελῶς, ἢ προσαγγείλας ὁλως οὐκ ἐπεξέλθοι, ἢ ἐπεξελθὼν ἀποδείξει, καθάπερ εἰπόντες ἐφθημεν, μὴ δυνηθεῖη τὴν κατηγορίαν ἀληθῆ, τῆνικαῦτα προσήκει τὸν διὰ τοσοῦτων ὁδῶν ἀνεύθου 40 νον ὀφθέντα προσέσθαι πρὸς τὴν ἐσομένην χειροτονίαν. Ὁ γὰρ οὕτω χειροτονούμενος αὐτόθεν τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα γινώσεται τῶν μαθημάτων καὶ οὐκ ἐκπεσεῖται πρὸς βίον ἀκόλαστον, τὴν τοιαύτην πεπαιδευμένος λόγῳ τε καὶ ἐργῳ σοφίαν. Κάκεινό γε μὴν προσδιορίζομεν, ὡστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐξω τῆς καθ' ἑαυτὸν ἐκκλησίας πλεῖον ἢ κατ' ἐνιαυτὸν ὁλον ἀπολιμπάνεσθαι, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο κατὰ βασιλικὴν γίνοιτο κέλευσιν (τότε γὰρ μόνον ἐστὶν ἀνεύθυνον)· τῶν ὀσιωτάτων

πατριαρχῶν ἐκάστης διοικήσεως ἀναγκαζόντων τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ταῖς αὐτῶν ἐγκαρτερεῖν ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ μὴ μακρὰν ὁδὸν στέλλεσθαι μηδὲ ἐν ξένη διατρίβειν ἐθέλειν μηδὲ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἀμελεῖν μηδὲ τὸν ἐνιαυτὸν ὑπερβαίνειν, οὐ γὰρ καὶ αὐτὸν διὰ φιλανθρωπίαν ἐτάξαμεν. Εἰ μένοιγε καὶ ὑπὲρ τὸν ἐνιαυτὸν πλανῶτο καὶ ἀλητεῦοι, καὶ μὴ πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν ἐπανίοι τὴν οἰκίαν, μηδὲ βασιλικὴ τις αὐτόν, καθάπερ εἰπόντες εφθήμεν, κατέχοι κέλευσις, τηνικαῦτα, εἰ μὲν εἰ η μητροπολίτης, πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν ἀφορῶν ὁ τοῦ κλίματος πατριάρχης καλείτω μὲν αὐτὸν τοῖς νενομισμένοις κηρύγμασι, φυλάττων πανταχοῦ τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησιν· εἰ δὲ μείνειε μέχρι παντὸς ἀπειθῶν, καὶ ἐξωθείτω τοῦ θεοῦ τῶν ἐπισκόπων χοροῦ καὶ ἑτερον ἀντεισαγέτω τῆς τοιαύτης αἰδοῦς τε καὶ σεμνότητος ἁξίον. Εἰ δὲ οὐ μητροπολίτης, ἀλλὰ τῶν ἄλλων τις ἐπισκόπων ὁ πλανώμενος εἰ η, ταῦτα παρὰ τοῦ μητροπολίτου γινέσθω. οὐδὲ γὰρ ἂν τις αὐτῶν ταύτην προσδέξοιτο τὴν πρόφασιν, εἰ λέγοιεν διὰ τοῦτο τὰς ἑαυτῶν καταλιμπάνειν ἐκκλησίας, διότι δικῶν ἐνεκεν ἡ ἄλλων πραγμάτων ἰδίων ἢ εἰς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ὀρώντων περινοστοῦσι καὶ ἢ τοῖς ἐνταῦθα προσκαρτεροῦσιν ἢ εἰς ἑτέρους ἀφικνοῦνται τόπους. Τοῦτο γὰρ οὐκ ἂν ἐχοι πρέποντα λογισμὸν, τὸ μετὰ πλήθους, ὁ περ ἀνάγκη τὰς τῶν ἐπισκόπων ἐχει θεραπείας, περινοστεῖν τε ἐν ξένη καὶ δαπανᾶν, καὶ μηδεμίαν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις παρέχειν ὠφέλειαν, μηδὲ κατὰ τὸ πρέπον ἱερεῦσι διαγίνεσθαι σχῆμα, παρόν, 41 εἰ τινες εἰεν δίκαι τυχόν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις, δι' ἃς ταῦτα προφασίζονται, ταύτας διὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἢ ἀποκρισιαρίων ἢ οἰκονόμων κινεῖν, καὶ δεήσεις μὲν πρὸς τὴν βασιλείαν ἐκπέμπειν, τυγχάνειν δὲ τῶν ζητουμένων, ὥστε διὰ ταῦτα θεσπίζομεν, εἰ ποτέ τις ἐκκλησιαστικῆς ἐνεκεν προφάσεως ἐμπέσοι χρεῖα, ταύτην ἢ διὰ τῶν τὰ πράγματα πραττόντων τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν, οὐς ἀποκρισιαρίους καλοῦσιν, ἢ διὰ τινων κληρικῶν ἐνταῦθα στελλομένων ἢ διὰ τῶν οἰκονόμων αὐτῶν γνωρίμην τῇ βασιλείᾳ γίνεσθαι ἢ ταῖς ἡμετέραις ἀρχαῖς, τυγχάνειν τε αὐτοῦ τοῦ προσήκοντος, καὶ μὴ τοῦτο τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις πλάνης τε καὶ ἀπουσίας καὶ τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν βλάβης αἰτιον γίνεσθαι, τῶν τε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων παρὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ἀμελουμένων τῆς τε ἐνταῦθα δαπάνης πολλῆς αὐτοῖς γινομένης τῆς τε ἐν ξένη διαίτης οὐκ εὐσχήμονος καθεστῶσης, καὶ πανταχόθεν τοῦ πράγματος οὐδεμίαν ὠφέλειαν, μᾶλλον μὲν οὐ βλάβην ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐπάγοντος. Μὴ ἄλλως δὲ τινα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων θαρρεῖν στέλλεσθαι πρὸς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν, πρὶν ἂν, εἰ μὲν τις ἐπίσκοπος εἰ η, γράμματα λάβοι τοῦ οἰκείου μητροπολίτου πρὸς τὴν βασιλείαν, ταῦτα δὲ κατὰ τοὺς θεοὺς κανόνας συστατικὰ καλούμενα, τὰ μαρτυροῦντα τῷ ἀναγκάϊω τῆς αὐτοῦ παρουσίας, εἰ δὲ γε μητροπολίτης εἰ η ὁ παραγενέσθαι βουλόμενος, γράμματα κομίσει τοῦ τῆς διοικήσεως πατριάρχου, τὴν αὐτοῦ παρουσίαν ἀναγκαίαν εἶναι λέγοντα. οὕτω τε δεῖσθαι βασιλέως καὶ ἐπιτρέπεσθαι τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν, καὶ μὴ προχείρως παρὰ γνώμην τῶν μητροπολιτῶν ἢ τῶν πατριαρχῶν ἀποδημεῖν, διότι τοῦτο καὶ τοῖς θεοῖς διηγόρευται κανόσι. Καὶ ἐνταῦθα δὲ αὐτοὺς παραγινομένους μὴ θαρρεῖν δι' ἑαυτῶν τὴν πρώτην μηνύειν εἰς τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ πρότερον ἢ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον πατριάρχην παραγίνεσθαι ἢ πρὸς τοὺς ἐκάστης διοικήσεως, ἐξ ἧς εἰσίν, ἀποκρισιαρίους, καὶ αὐτοῖς κοινοῦσθαι τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἠλθον, συνεισιέναι τε πρὸς τὴν βασιλείαν αὐτοῖς, καὶ τοῦ λοιποῦ δὲ τῆς βασιλικῆς ἀπολαύειν θέας, ἢ ἵνα ἂν τῷ βασι 42 λεύοντι παρασταίῃ. Ἐξέστω μένοι τοῖς δεομένοις ἐπισκόποις καὶ διὰ τῶν καλουμένων ῥεφερενδαρίων τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἢ διὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἀποκρισιαρίων τῶν ἐκάστης διοικήσεως ἀγιωτάτων πατριαρχῶν

ἀναφέρειν τῇ βασιλείᾳ καὶ τυγχάνειν ἀποκρίσεως συντόμου, ὡστε αὐτοὺς ἡ δίκαια παρὰ τῆς βασιλείας αἰτοῦντας ταῦτα λαμβάνειν ἢ ἀδικὰ ζητοῦντας θᾶπτον ἀναλύειν, ὁ θεὸς καὶ παρεγένοντο. Ταῦτα ἐπὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις κατὰ τοὺς θείους κανόνας διατάξαντες καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς εὐλαβεστάτους κληρικούς μετὰ πλείστης ὀσσης γίνεσθαι ζητήσεως κατὰ τοὺς ἱερούς κανόνας καὶ μεμαρτυρημένους ἀνδρας χειροτονεῖσθαι θεσπίζομεν, γραμμάτων παντοίως ἐπιστήμονας ὄντας· γράμματα γὰρ ἀγνοοῦντα παντελῶς οὐ βουλόμεθα ἐν οὐδεμίᾳ τάξει κληρικὸν εἶναι δηλαδὴ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων τάς τε ἱεράς εὐχὰς διδασκομένων τὰ τε τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἀναγινωσκόντων βιβλία τήν τε χειροτονίαν ἀμεμπτόν τε καὶ ἀνεύθυνον καὶ δίχα τινὸς ἀντιρρήσεως καὶ δόσεως χρημάτων ἢ πραγμάτων δεχομένων. Οὐτε δὲ αὐτοὺς βουλόμεθα παντελῶς ἢ ταξέως ἢ βουλευτὰς ὄντας δέχεσθαι τὴν χειροτονίαν, εἰ μὴ κατὰ τοὺς νόμους οὐς ὑπὲρ τούτων ἐθήκαμεν ἐμπροσθεν, οὐς δὴ καὶ νῦν βεβαιοῦμεν· καὶ αὐτοὺς δὲ χειροτονουμένους τὰ ἱερά παραγγέλματα παντὸς ἐναντίον τοῦ λαοῦ δέχεσθαι, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, δι' ἧς τοῦτο πράττεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐνομοθετήσαμεν· μήτε δὲ τὸν δευτέρους ἔχοντα γάμους ἢ σχόντα χειροτονεῖσθαι διάκονον ἢ πρεσβύτερον, μήτε εἰ γυναικὶ συνοικοῖη διεζευγμένη καὶ τὸν οἰκεῖον ἀνδρα καταλιπούση, μήτε εἰ παλλακὴν ἔχοι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἢ μετὰ σωφροσύνης ζῶντας ἢ γαμεταῖς οὐ συνοικοῦν 43 τας, ἢ μιᾶς γαμετῆς ἀνδρα γενόμενον ἢ ὄντα, καὶ αὐτῆς σώφρονος καὶ ἐκ παρθενίας. οὐδὲν γὰρ οὐτως ἐν ταῖς ἱεραῖς χειροτονίαις ὡς σωφροσύνην ἐπιλεκτέον, πρώτην ἀρχὴν καὶ θεμέλιον ἀκριβῆ κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς καθεστῶσαν. Εἰ δὲ καὶ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ὢν εἰς τὰ εἰσαγάγοι γαμετὴν ἢ παλλακὴν, ἢ φανερώς ἢ ἐσχηματισμένως, τῆς ἱεράς εὐθὺς ἐκπιπέτω τάξεως, καὶ τὸ λοιπὸν ἰδιώτης ἔστω. Εἰ δὲ καὶ ἀναγνώστης δευτέραν εἰσαγάγοιτο γαμετὴν διὰ τινος καὶ τοῦτο ὡς εἰκὸς ἀπαραίτητον ἀνάγκην, μηκέτι προσωτέρω χωρεῖτω μηδὲ ἀπολαύτω βαθμοῦ μείζονος ἐν ἱερατείᾳ, μενέτω δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ διηνεκῶς. μὴ μέντοιγε καὶ πρὸς τρίτους ἐρχέσθω γάμους· ἱκανὸν γὰρ δὴ καὶ τὸ δεύτερον. Εἰ δέ γε τοιοῦτό τι πράξειε, καὶ πρὸς δευτέρους ἐλθὼν γάμους ἐπὶ μείζονα βαθμὸν σπεύσειεν, αὐτόθεν ἰδιώτης ἔσται καὶ λαϊκός, πάσης ἱεράς λειτουργίας ἐκπίπτων. Σώφρονος γὰρ ἡμῖν διὰ πάντων μέλει βίου. εἰ γὰρ τοιοῦτοι καθεστῶτες οἱ εἰς κλῆρον ἀγόμενοι χειροτονηθεῖεν, εὐκολοὺς αὐτοῖς ἢ πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν ἀνοδος ἔσται, ἐκ πολλῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ῥαδίως εὐρισκομένων τῶν ἀνάγεσθαι πρὸς ἱερωσύνην ἀξίων. Ὅσα γε μὴν ἐπὶ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἡμῖν εἰρηται, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν θεοφιλεστάτων διακονισῶν πράττεσθαι βουλόμεθα, ὡστε μηδὲ αὐτὰς ἐξω τῆς πρεπούσης παρατηρήσεως γίνεσθαι· ἀλλὰ πρότερον μὲν αὐταῖς τὴν ἡλικίαν μήτε νέαν εἶναι μήτε ἀκμάζουσαν μηδὲ αὐτόθεν πρὸς τὰ πλημμελήματα πηδῶσαν, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν μέσον ἢ διὰ καθεστῶσας χρόνον καὶ ἀμφὶ τοὺς πενήκοντα ἐνιαυτοὺς κατὰ τοὺς θείους κανόνας ἀγούσας, οὐτω τε τῆς ἱεράς τυγχάνειν χειροτονίας, καὶ ἢ παρθένους καθεστῶσας ἢ ἐνὸς ἀνδρὸς γαμετὰς γενομένας. οὐ γὰρ ἐφήσομεν οὐτε δευτερογαμουσαῖς οὐτε βίον ἔχουσαῖς οὐτι φασὲν κατεγνωσμένον, ἀλλ' οὐδὲ ὑποποπτον ὄντως ἐπὶ τὴν ἱεράν παρίεναι διακονίαν, 44 καὶ τοῖς τε προσκυνητοῖς ὑπηρετεῖσθαι βαπτίσμασι τοῖς τε ἀλλοις παρεῖναι τοῖς ἀπορρήτοις, ἀπερ ἐν τοῖς σεβασμιωτάτοις μυστηρίοις δι' αὐτῶν εἰώθε πράττεσθαι. Εἰ γὰρ τις ἀνάγκη γένοιτο καὶ τὴν ἐλάττονα ταύτης τῆς ἡλικίας ἢ εἰπομεν χειροτονηθῆναι διάκονον, ἀλλ' ἐξεστὶ ταύτην ἐν τινὶ τῶν εὐαγῶν ἀσκητηρίων χειροτονεῖσθαι καὶ κατ' ἐκεῖνο οἰκεῖν, καθ' ὅπερ οὐτε ἀνδρῶν ἐπιμιξία καθέστηκεν οὐτε αὐτεξούσιος δίαίτια, ἀλλὰ βίος συνεσταλμένος καὶ μέτριος καὶ ὑπὸ τοῦ συνόντος πλήθους μαρτυρούμενος. Βουλόμεθα δὲ καὶ αὐτὰς τὰς ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ἀγομένας διακόνους εἶτε ἐκ

χρησίας ει τε ἐκ παρθενίας μή τινας συνόντας ε χειν ἐν τάξει δῆθεν ἀδελφῶν η συγγενῶν η τῶν καλουμένων ἀγαπητῶν· τοῖς γὰρ τοιούτοις ὄνόμασι χρώμεναι πάσης πονηρᾶς ὑποψίας τὸν ἑαυτῶν πληροῦσι βίον· ἀλλ' η καθ' ἑαυτὰς οἰκεῖν η γονεῦσι μόνοις καὶ παισὶν η ταῖς ἀληθείαις ἀδελφοῖς η θείοις συνεῖναι, ἐφ' ὧν ει τις ὑποπτεῦσά τι τολμήσειε πονηρόν, αὐτὸς ἀνόσιός τε α μα καὶ ἀσεβῆς εἰκότως νομισθήσεται. ὦστε εἰ λέγοιτό τι τοιοῦτο περὶ τινος τῶν εἰς διακονίσης χειροτονίαν ἐμβαίνειν βουλομένων, ὡς τινι σύνεστιν ἐσχηματισμένη μὲν ἀγαθῇ προσηγορίᾳ, πονηρᾷ δὲ ὑποψία, οὐδὲ τὴν τοιαύτην γυναῖκα προσέειπαι παντελῶς εἰς χειροτονίαν διακονίας· ἐπειδὴ κα ν εἰ χειροτονηθῆι, καὶ τι τοιοῦτο πράξειε καὶ συνοικοίη τινὶ μετὰ τοῦ ῥηθέντος ὀνόματος η σχήματος, ἐκπεσεῖται μὲν τῆς διακονίας, καὶ αὐτὴ δὲ κάκεῖνος ὑπεύθυνος ε σονται τῶδε ἡμῶν τῶ νόμῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς τοὺς φθορέας κολάζουσι. Δεῖ δὲ πάσας τὰς χειροτονουμένας εὐλαβεστάτας διακόνους καὶ αὐτὰς κατὰ τὸν τῆς χειροτονίας καιρὸν καὶ νουθετεῖσθαι καὶ τῶν ἱερῶν ἀκούειν παραγγελημάτων ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῶν η δη οὐσῶν εὐλαβεστάτων διακόνων, ὡστε αὐτὰς καὶ τὸ τοῦ θεοῦ δέος ἐχούσας καὶ τὴν προσοῦσαν τοῖς ἱεροῖς παραγγέλμασι παρρησίαν φοβεῖσθαι τε καὶ αἰσχύνεσθαι τῆς ἱερᾶς ἐκπεσεῖν ἀξέως, εἰδυίας ὡς, εἰ θαρρήσαιεν η καταισχύνοι τὴν χειροτονίαν η ἀπολιποῦσαι τὴν ἱεράν χειροτονίαν προσομιλῆσαι γάμοις η α λλην ο λως ἐλέσθαι βίου πονηρὰν πορείαν, αὐταῖ τε ε νοχοι γενήσονται θανάτου 45 καὶ τὰ τῆς περιουσίας αὐτῶν προσκυρωθήσεται ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις η τοῖς μοναστηρίοις, ἐν οἰς εἰσιν. Οἱ τε ταύτας φθεῖραι η γῆμαι θαρρήσαντες ὑπεύθυνοι μὲν καὶ αὐτοὶ ξίφους ε σονται, τὴν δὲ οὐσίαν αὐτῶν καθέξει τὸ δημόσιον. εἰ γὰρ ἐν τοῖς πάλαι νόμοις ταῖς παρ' ἐκείνοις εἰς τὴν αὐτῶν πλάνην καλουμέναις παρθέναις θάνατος ἐπὴν ἢ ζημία φθαρείσαις, πῶς οὐ μᾶλλον ἡμεῖς τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀληθῆ περι θεοῦ δοξαζουσῶν ὀριοῦμεν, τὴν σωφροσύνην, η μάλιστα γυναῖκας κοσμεῖ, φυλάττεσθαι βουλόμενοι διαφερόντως ἐπὶ τῶν εὐλαβεστάτων διακονισῶν, ὁ πως α ν τό τε πρέπον τῆ φύσει φυλάττοιεν τό τε ὀφειλόμενον τῆ ἱερωσύνη τηροῖεν. Τοὺς δὲ α παξ ἐπὶ τούτοις γενομένους διακόνους η πρεσβυτέρους κατὰ μηδένα τρόπον ἀπολιμπάνειν τὴν ἱερατείαν. Οπερ οὐ μόνον ἐπὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων θεσπίζομεν, ἀλλὰ κα ν ὑποδιάκονος κα ν εἰ τυχὸν ἀναγνώστης ει η τις, μηδὲ τοῦτον ἀπολιμπάνειν τὸ πρότερον σχῆμα καὶ εἰς ε τερον μετατίθεσθαι βίον, γινώσκοντα ὡς, ει περ τοιοῦτό τι πράξειε, κατὰ τὸ η δη παρ' ἡμῶν νομοθετηθὲν η εἰς βουλευτήριον μετὰ τῆς οὐσίας, η ἐν ἀπορίᾳ ὦν πρὸς ταξεωτικὴν κατενεχθήσεται τύχην. Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκκεχυμένας προσήκει γίνεσθαι τοῦ λοιποῦ τὰς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν χειροτονίας. τὸ μὲν γὰρ μέχρι νῦν, εἰ καὶ ἐπανορθοῦν ἐχρῆν, ἀλλ' ου ν διὰ τὸν χρόνον ἀφίεμεν, τοῦ λοιποῦ δὲ μὴ προχείρως αὐτὰς γίνεσθαι μηδὲ εἰς ζημίαν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν χωρεῖν θεσπίζομεν. Οσα μὲν ου ν ἐχρῆν περὶ τοιοῦτου τρόπου κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς βασιλευούσης ἡμῶν ταύτης πόλεως καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν ἀγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ τὰς α λλας τὰς ἐνταυθοῖ γενέσθαι, ταῦτα ἰδικῶ περιελάβομεν νόμῳ. Ἐν δὲ α πασι τοῖς ε ζω τόποις θεσπίζομεν, εἰ μὲν ὁ συστησάμενος ἐξ ἀρχῆς καὶ οἰκοδομήσας τὴν ἐκκλησίαν ω ρισε τὸ τῶν χειροτονουμέ 46 νων μέτρον, οἱ α πρὸς αὐτὸ καὶ τὴν δαπάνην περιστήσας, μὴ πρότερον χειροτονηθῆναι τίνα κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, πρὶν α ν εἰς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἐξ ἀρχῆς ὀρισθέντα τὸ μέτρον αὐτοῦ περισταίη. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο γέγονεν, αὐτὴ δὲ ἢ τῆς πόλεως ἐκκλησία χορηγοίη τὰς σιτήσεις ἑαυτῆ τε καὶ ταῖς α λλαις ἐκκλησίαις, τηνικαῦτα μὴ προχείρως αυ ξειν τοὺς ἐκεῖσε κληρικούς, μηδὲ διὰ τίνας ἰσως προσπαθείας η χάριτας ταῖς ἐντεῦθεν αὐτὴν καταφορτίζειν δαπάναις· οὐκ εὐσεβῆ γὰρ τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ ἱερέων α ξια· ἀλλ' ἐξ ὧν ὁ δεσπότης διδοίη θεός, ἐκ τούτων τὰ δυνατὰ χορηγεῖν, η τὴν γοῦν παλαιὰν φυλάττειν συνήθειαν, μηδ' ὀτιοῦν παντελῶς

καινιζομένην. Ωστε προσήκει τούς θεοφιλεστάτους πατριάρχας καὶ μητροπολίτας τούτου τίθεσθαι πρόνοιαν, καὶ τούς μὲν μέχρι νῦν οὐκ ἔχοντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος, ἐφ' ουπερ εἰσὶ κληρικούς, συμμετρεῖν δὲ τὴν ἐκάστης ἐκκλησίας δύναμιν, καὶ οὐ τως αὐτούς τε τούς ὀσιωτάτους πατριάρχας τὰς ὑφ' ἑαυτοῦ τάττειν ἐκκλησίας, τούς τε μητροπολίτας αὐτὸ τοῦτο παρὰ τῶν ὀσιωτάτων πατριαρχῶν ὑπομιμησκομένους ποιεῖν, ἐκείνους τε τούς ἄλλους ἅπαντας τούς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπους ἐπὶ τὴν συμμετρίαν ταύτην ἐμβιβάζειν, καὶ σπεύδειν μὴ ὑπὲρ τὴν δαπάνην ποιεῖσθαι τὰς τῶν κληρικῶν χειροτονίας. Ἰσμεν γάρ, ὅσαι τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν διὰ τοῦτο δὴ τὸ τῶν χειροτονουμένων τε καὶ τῆς ἄλλης δαπάνης ἐκκεχυμένον ἠπόρησαν, καὶ ὅτι τινὰς ἐξ αὐτῶν μόλις μὲν, περιεσώσαμεν δὲ ὁ μως, τινὲς δὲ εἰς καταπεφορτισμέναι κείνται, ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνενεγκεῖν στενοχωρίας οὐ δύναμεναι. ὥστε τούτου προνοήσουσιν οἱ ἀγιώτατοι πατριάρχαι καὶ οἱ μητροπολίται καὶ οἱ λοιποὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ἐφ' ὧν τε ἡμᾶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα μανθάνοντας ἀποδέξασθαι αὐτούς, ὅτι τὸν ἐν γράμμασιν ἡμῶν νόμον ἐν αὐτοῖς εἰδείξαν τοῖς ἐρνοῖς πολιτευόμενον. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα καὶ τὴν ἱερὰν τάξιν τε καὶ κατάστασιν φυλάττοντα κατὰ τὴν τῶν θείων κανόνων δύναμιν τε καὶ παρατήρησιν τοῦ λοιποῦ φυλαττέτωσαν διηνεκῶς ἀκέραια οἱ τε ἀγιώτατοι πατριάρχαι διοικήσεως ἐκάστης οἱ τε θεοφιλέστατοι μητροπολίται οἱ τε λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι οἱ τε κληρικοί, πανταχοῦ τὴν τοῦ 47 θεοῦ λειτουργίαν καὶ τὴν ἱερὰν εὐκοσμίαν τηροῦντες ἀκέραιον, ποινησῆς ἐπικειμένης τῷ ταῦτα παραβαίνοντι τοῦ παντελῶς αὐτὸν ἀλλότριον εἶναι θεοῦ τε καὶ τῆς ἐπικειμένης αὐτῷ κατὰ τὴν ἱερωσύνην ἀξίας· ὥς γὰρ ἀνάξιος ταύτης ἐξελαθήσεται. Ἀδειαν δὲ πᾶσι δίδομεν ἐν ὁποῖα δήποτε τάξει καθεστᾶσι καὶ σχήματι βίου θεωμένοις τι τούτων παραβαινόμενον μηνύειν ἡμῖν τε καὶ εἰς τὴν αἰὲν βασιλείαν, ὅπως ἂν ἡμεῖς οἱ ταῦτα κατὰ τὴν τῶν θείων κανόνων ὑφήγησιν καὶ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν διατάξαντες πρέπουσαν καὶ ἐπὶ τοῖς παραβαίνουσιν ἐνέγκοιμεν ἀγανάκτησιν. Δηλαδή καὶ τῶν νενομοθετημένων παρ' ἡμῶν περὶ τῶν κληρονομιῶν τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων φυλαττομένων. Οἱ μὲν οὐκ ἀγιώτατοι πατριάρχαι διοικήσεως ἐκάστης ταῦτα προθήσουσιν ἐν ταῖς ὑφ' ἑαυτοῦ ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις, δηλὰ δὲ ποιήσουσι τοῖς θεοφιλεστάτοις μητροπολίταις τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα, οἱ δὲ αὐθις καὶ αὐτοὶ προθήσουσι τε αὐτὰ κατὰ τὴν τῆς μητροπόλεως ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν τοῖς τε ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόποις φανερὰ ταῦτα καταστήσουσι, κἀκείνων δὲ ἐκαστος ἐν τῇ οἰκείᾳ ἐκκλησίᾳ ταῦτα προθήσει· ὥστε μηδένα τῶν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἀγνοεῖν τὰ παρ' ἡμῶν εἰς τιμὴν τε καὶ αὐξήσιν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διατετυπωμένα. ἐφ' ὧν τε ἀκολουθοῦσαν τούτοις τὴν σὴν ἀγιωσύνην ἅπασιν τοῖς ὑπ' αὐτὴν ὀσιωτάτοις μητροπολίταις φανερὰ ταῦτα καταστήσαι τῷ παντὶ συμπαραδοθησόμενα χρόνῳ. Ἐγράφη τὰ ἰσότυπα <Τιμοθέω> τῷ ὀσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, Ἐφραϊμῷ τῷ ὀσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Θεουπόλεως, Πέτρῳ τῷ ὀσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων, Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτοριῶν τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικῶν, Δομνικῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν παρὰ Ἰλλυριοῖς ἱερῶν πραιτοριῶν.

48 ἮΖ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΚΠΟΙΕΙΣΘΑΙ Η ΑΝΤΑΛΛΑΤΤΕΣΘΑΙ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ Η ΕΙΣ ΙΔΙΚΗΝ ΥΠΟΘΗΚΗΝ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩΙ ΔΑΝΕΙΣΤΗΙ, ΑΛΛ' ΑΡΚΕΙΣΘΑΙ ΑΥΤΟΝ ΤΑΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙΣ ΥΠΟΘΗΚΑΙΣ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἐπιφανίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Ἐνα σκοπὸν αἰὲν τοῦτον ἐθέμεθα τὸ πᾶν εἰς τι πρότερον ἀτελὲς ἢ συγκεχυμένον ἐδόκει, τοῦτο καὶ ἀνακαθᾶραι καὶ τέλειον ἐξ ἀτελοῦς ἀποφῆναι. Ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ὀλης νομοθεσίας ποιήσαντες, ἡγοῦμεθα χρῆναι καὶ ἐπὶ τῶν ἐκποιήσεων τῶν γινομένων ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς

πράγμασιν ἐνὶ περιλαβεῖν νόμῳ τοὺς εἰς μπροσθεν α παντας, καὶ ἀνανευομένῳ καὶ ἐπανορθοῦντι καὶ τό τε ἔλλιπές προστιθέντι τό τε περιττὸν ἀφαιροῦντι. Λέοντι μὲν οὐ ν τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως, ο ς δὴ μετὰ Κωνσταντῖνον τὸν τῆς εὐσεβοῦς μνήμης καὶ τὸν τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐν βασιλευσιν ἀρχηγέτην ηυξησέ τε καὶ κατεστήσατο τὴν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν τιμὴν τε καὶ κατάστασιν, γέγραπται νόμος περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκποιήσεων, μόνῃ περικεκλεισμένος τῇ κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. Καὶ ἐπαινοῦμέν γε τὰ πλείω τούτου τοῦ νόμου μετὰ πάσης σφοδρότητός τε καὶ θεοφιλίας τεθειμένα, ἀλλὰ τῷ γε μὴ γενικῶς αὐτὸν κεῖσθαι κατὰ πάντων ἐπισκήπτομεν, δεῖσθαι μέντοι καὶ αὐτόν τινος ἐπανορθώσεως πεπιστεύκαμεν. 49' Ἀναστασίῳ δὲ τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γέγραπταί τις περὶ τῶν τοιούτων νόμος, οὐ τε ο μοιος τῷ προτέρῳ παντοίως τε ἔλλιπής, ἐκχεθεὶς γὰρ καὶ ἐπὶ τοὺς ε ξω τόπους οὐδὲν η ττον ε μεινεν ἀτελής, πρὸς μόνην τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τὴν διοίκησιν ὄρων τὴν τεταγμένην ὑπὸ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῆς βασιλίδος ταύτης καὶ εὐδαίμονος πόλεως, τοὺς δὲ α λλους α παντας μὴ περιεργαζόμενος θρόνους· καίτοιγε ει περ α ξιον ἐπανορθώσεως ει ναι τὸ πρᾶγμα ω ετο, κατὰ ποίαν πρόφασιν τὰ μὲν ἐπηνώρθω, τὰ δὲ ἀκόσμητα κατελίμπανεν; Ὡστε αὐτὸν καὶ πεπαῦσθαι τοῦ λοιποῦ θεσπίζομεν, ἀτελῆ τε καθεστῶτα καὶ τόπῳ περικλειόμενον, ἀλλ' οὐ γενικὸν ἐν νόμοις ο ντα οὐδέ τι σπουδαῖον εἰσαγαγόντα. Ταῦτα οὐ ν ἡμεῖς ἐπανορθοῦντες α παντα μίαν ῶήθημεν χρῆναι νομοθεσίαν ἐπιθεῖναι πᾶσι τοῖς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ ξενῶνων καὶ νοσοκομείων καὶ πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ βρεφοτροφείων καὶ γεροντοκομείων καὶ παντὸς ἱερατικοῦ συστήματος πράγμασι, καὶ τοῦτον τὸν νόμον τῇ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διατάξει προσθεῖναι, πρότερον αὐτῆς ἐν βραχεῖ τὴν νομοθεσίαν ἐκτιθέμενοι οὐ τω τε α παν τὸ λοιπὸν προσυφαίνοντες. Βούλεται γὰρ ἐκείνη μῆτε τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ πατριάρχην τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως η τοι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας μῆτε οἰκονόμον πιπράσκειν η δωρεῖσθαι η α λλως ἐκποιεῖν πρᾶγμα ἀκίνητον, οἰκίαν τυχὸν η ἀγρόν, η γεωργὸν η ἀνδράποδα ἀγροικικὰ η πολιτικὰς σιτήσεις (καὶ γὰρ καὶ ταύτας ἐν τοῖς ἀκινήτοις ἀριθμητέον, προσηκούσας τῇ κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ), ἀλλὰ μῆδ' ἐπ' ἀντιδώρῳ η α λλω τινὶ σοφισμῶ τοιοῦτό τι πράττειν. καὶ ἀπειλεῖ τῷ μὲν ἑωνημένῳ τὴν τοῦ πράγματος ἀνάδοσιν, ω στε αὐτὸν ἀναδιδόναι τῷ κατὰ καιρὸν οἰκονομοῦντι τὰ πράγματα τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τὸ παρ' αὐτοῦ ληφθὲν πρᾶγμα μετὰ παντὸς τοῦ κατὰ τὸν μέσον χρόνον καρποῦ καὶ τῶν α λλων κερδῶν, ἐκπτώσεως ἐπικειμένης τῶν τιμημάτων τῷ τοιοῦτό τι λαμβάνειν η ὠνεῖσθαι θαρροῦντι, διότι τὸ παρὰ τοὺς νόμους πραχθὲν ἐν ι σω τι θησι τῷ μῆδὲ τὴν ἀρχὴν γενομένῳ. τὸν δὲ οἰκονόμον τὸν ταῦτα ὑπερβάντα δίδοναι μὲν οἰκοθεν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κελεύει πᾶν ο περ α ν 50 ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἐκέρδανεν η τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἐζημίωσε· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀπελαύνει τῆς οἰκονομίας, καὶ δίδωσιν ἀγωγὴν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ οὐ κατὰ μόνων τῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων, ἀλλὰ καὶ κατὰ διαδόχων αὐτῶν, ει τε αὐτοὶ τοῦτο ἐξεποίησαν ει τε τὸν κατὰ καιρὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον η τινα τῶν α λλων κληρικῶν ὄρωντες ἐκποιοῦντα σιωπὴν ἀγεννῆ τε καὶ ἀνελευθέραν η σκησαν, καὶ πολλῶ μᾶλλον εἰ συναινοῦντα βλέποντες τοιοῦτῳ τινὶ συνεχώρησαν, ἀλλ' οὐ τὸ πρᾶγμα διεκώλυσαν. καὶ πρὸς γε καὶ τὸν συμβολαιογράφον τὸν τὰ τοιαῦτα συντάξαντα συμβόλαια διηνεκεῖ παραδίδωσιν ἐξορίᾳ, μηδεμιᾶς αὐτῷ φιλανθρωπίας μῆδὲ ἐπανόδου ποτὲ μεταδιδούσα· καὶ αὐτοὺς μέντοιγε τοὺς μεγίστους α ρχοντας τοὺς τὰ τοιαῦτα προσιεμένους καὶ ὑπουργοῦντας τοῖς τοιοῦτοις πράγμασιν η συνίστασθαι παρ' ἑαυτοῖς ὑπομνήματα πρὸς σύστασιν τῶν τοιούτων δωρεῶν η τῶν α λλων πράξεων ἀνεχομένους τῆς τε ἀρχῆς καὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς περιουσίας

ἐκβάλλειν ἀπειλοῦσα. Ταῦτα οὐ ν ἐπιτιμήσασα σφοδρῶς, ἐπιτρέπει πράγματος ἐκκλησιαστικοῦ χρήσιν ἢ τοὺν καλούμενον οὐσοῦφρουκτον ἐπὶ ῥητόν τινα χρόνον ἢ καὶ ἀχρι τῆς ζωῆς τοῦ λαβόντος δίδοναι τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν, ἐπὶ τούτῳ μέντοι τῷ ὀρω, ἐφ' ὃ τὸν τὴν τοιαύτην δεχόμενον φιλοτιμίαν τῆς αὐτῆς ποσότητος ἀντιδιδόναι πρᾶγμα τῆ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία κατὰ δεσποτείας λόγον, ἐξ οὗ δυνήσεται τὴν αὐτὴν πρόσοδον ἢ ἀγιωτάτη ἐκκλησία κομίζεσθαι, ὁ σὴν ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς χρήσεως ε λαβεν, δηλαδὴ μετὰ τὴν τοῦ λαβόντος τελευτήν ἢ τὸν ὀρισθέντα χρόνον ἐπὶ τῇ χρήσει καὶ τῆς χρήσεως τοῦ δοθέντος ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος ἐπὶ τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἐπανιούσης, καὶ τῆς τοῦ δωρηθέντος χρήσεως ἀμα τῇ δεσποτεία τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας γινομένης. ἀκίνδυνον γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα τίθησιν ὁ νόμος. εἰ δὲ ελαττον εἴη τοῦ δεδομένου παρὰ τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας τὸ ἀντιδοθὲν αὐτῇ, οὐ περ αὐτίκα μὲν λήψεται τὴν δεσποτείαν, ἐλπίζει δὲ καὶ τὴν χρήσιν λαβεῖν, ἀκυροὶ τὸ συνάλλαγμα καὶ ἀντὶ μηδὲ γεγονότος τίθησι, καὶ δίδωσιν ἀδειαν ἐκδικήσεως, οἱ ἀπεριγραφῆς κατὰ τῶν δικαίων τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας γενομένης. Ὁ μὲν οὐ ν νόμος ὡς ἐν βραχεῖ τοιαῦτα διορίζεται τε 51 καὶ ἐπιτιμᾶ, καὶ μέχρι τῶν πραγμάτων τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἵσταται μόνης· καὶ ἀπαντα μὲν ἀναιρεῖ σοφισμὸν, τοῦτο οὐ περ εἰπόντες ε φθημεν, οὐ μὴν ἐπισχεῖν τὴν τῶν μετὰ ταῦτα πανουργίαν ἢ σχυσεν. τινὲς γὰρ δὴ τὸ καλούμενον παροικικὸν ἐξευρόντες, μήτε τοῖς ἡμετέροις νόμοις μήτε ἀλλῶ τινὲ τῶν ἀπάντων γνωριζόμενον, περιγραφὴν οὐ μικρὰν ἐμελέτησαν κατὰ τοῦ νόμου, διηνεκῆ σχεδὸν ἐπινοήσαντες ἐκποίησιν. οὐ περ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ πράττεσθαι κεκωλύκαμεν, ἐξ οὗ τὸν ὑπὲρ τούτων ἐγράψαμεν νόμον. Ἡδὴ δὲ καὶ εἰς ἐμφυτεύσεις εἰδὸν καὶ ἠλάττωσαν πολλῶ τὸ ποσὸν τῆς ἀληθοῦς προσόδου τοῖς ἐμφυτευταῖς χαριζόμενοι οἱ τῶν πραγμάτων πρώην τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας προστάντες. Ὡστε ἡμᾶς ε ν τινι τῶν ἡμετέρων διατάξεων ὀρίσαι μὲν ἀχρι προσώπων τριῶν τὴν ἐμφύτευσιν γίνεσθαι, τοῦ τε λαμβάνοντος καὶ δύο διαδόχων ἑτέρων, τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῖς τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας πράγμασι γίνεσθαι συγχωρήσαντες, μὴ περαιτέρω δὲ τῆς ἐκκλησίας μοίρας συγχωρεῖσθαι τοῖς ἐμφυτευταῖς διὰ τὰς τυχερὰς περιστάσεις νομοθετήσαντες· ἐπειδὴ περ ἐμανθάνομεν οὐτως ἐκκεχυμένως τε καὶ ἀσεβῶς παρὰ τινῶν γίνεσθαι τὰ συμβόλαια, ὡς μηδὲ τὴν ἐκκλησίαν καταλιμπάνεσθαι τῇ ἀγιωτάτη ἐκκλησίᾳ μοῖραν, τῶν λοιπῶν ἀπάντων τῷ ἐμφυτευτῇ κεχαρισμένων. Ἀναστάσιος δὲ ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως πρᾶξιν ὑπομνημάτων διατάξας γίνεσθαι ἐπὶ ταῖς ἐκποιήσεσιν, εἰπου καὶ τούτου γένοιτο καιρὸς, καὶ τὰς ἐμφυτεύσεις στήσας δίχα μὲν τῆς πράξεως ἀχρι μόνης τῆς ζωῆς τοῦ ποιουμένου τὴν ἐμφύτευσιν, μετὰ δὲ ταύτης καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς αὐτὴν ἐκτείνας, οὐτε ἀκριβῆ πεποίηκεν οὐτε συμφέροντα νόμον, παντοίως τε ἀτελεῖ, μέχρι μόνης τῆς διοικήσεως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, καθάπερ εἰπομεν, τὴν νομοθεσίαν στήσας. Ἡμεῖς οὐ ν (ἡδὴ γὰρ ἐπὶ τὸν νόμον ἴτεον) θεσπίζομεν, μήτε τὴν ἀγιωτάτην τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως μεγάλην ἐκκλησίαν μήτε τὰς ὑπ' αὐτὴν οὐσας, ὡν αὐτὴ τὴν χορηγίαν ἐδέξατο, καθάπερ αὐτὴν Ἀνα 52 στάσιος ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἠρμήνευσε, μήτε τὰς ἀλλας ἀπάσας ἐκκλησίας τὰς κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην οὐσας πόλιν ἢ τὴν αὐτῆς περιοικίδα μήτε τὰς ὑπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καθεστῶσας, ὡν τοὺς μητροπολίτας αὐτὸς χειροτονεῖ, μήτε ἀλλον μηδένα πανταχοῦ μήτε πατριάρχην μήτε ἐπίσκοπον (φαμέν δὴ τοὺς τε ἐπὶ τῆς Εὔρας τοὺς τε ἐπὶ τῆς Ἰλλυρίδος, καὶ πρὸς γε τοὺς ἐπ' Αἰγύπτου τε καὶ τῆς προσεχοῦς καὶ ἠνωμένης αὐτῇ Λιβύης τοὺς τε ἐπὶ τῆς Ἀφρων χώρας, καὶ συνελόντα ἀπαντας εἰπεῖν, ὁ σοὶ τῆς ἡμετέρας εἰσὶ γῆς), μήτε μὴν τοὺς ἐπὶ τῆς Ἑσπερίας ὄντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀπ' αὐτῆς τῆς πρεσβυτίδος Ῥώμης μέχρι τῶν εἰς ὠκεανὸν καθεστῶσων ἀγιωτάτων ὀρθοδόξων

ἐκκλησιῶν, μήτε τινὰ ξενοδόχον ἢ πτωχοτρόφον ἢ νοσοκόμον ἢ ὄρφανοτρόφον ἢ γεροντοκόμον ἢ βρεφοτρόφον ἢ μοναστηρίου ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἡγούμενον ἢ ἡγουμένην, ἢ τινὰ ὁλως προεστῶτα τῶν εὐαγῶν συστημάτων ἀδειαν εἰς ἐκποιεῖν πρᾶγμα ἀκίνητον ἐν οἰκίαις ἢ ἐν ἀγροῖς ἢ ἐν κήποις ἢ ὁλως ἐν τοῖς τοιοῦτοις, μηδὲ γεωργικὸν ἀνδράποδον μηδὲ πολιτικὴν σίτησιν, μηδὲ κατὰ ἰδικοῦ πρόφασιν ἐνεχύρου παραδιδόναι τοῖς δανεισταῖς. τὸ δὲ τῆς ἐκποιήσεως ὁνομα γενικώτερον διὰ τοῦτο τεθείκαμεν, ἵνα κωλύσωμεν καὶ πρᾶσιν καὶ δωρεὰν καὶ ἀμειψίν καὶ τὴν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκτεινομένην ἐμφύτευσιν, ἢ γε οὐδὲ πόρρω καθέστηκεν ἐκποιήσεως, ἀλλὰ πάντας πανταχοῦ τοὺς ἱερεῖς τῆς τοιαύτης ἐκποιήσεως εἰργόμεν, ταῖς ποιναῖς ὑποκειμένους, αἰς ἢ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἐχρήσατο διάταξις. ἐκείνην γὰρ κατὰ πάντων κρατεῖν καὶ κυρίαν εἶναι θεσπίζομεν, διόπερ αὐτὴν καὶ προϋθήκαμεν καὶ οὐ τῇ πατρίῳ φωνῇ τὸν νόμον συνεγράψαμεν, ἀλλὰ ταύτη δὴ τῇ κοινῇ τε καὶ ἑλλάδι, ὡστε ἀπασιν αὐτὸν εἶναι γνῶριμον διὰ τὸ πρόχειρον τῆς ἐρμηνείας. τὸ μὲν οὖν ἢ ἢ παρωχηκὸς ἀφίεμεν· τὸ γὰρ τοσαῦτα συμβόλαια χρόνῳ τε μακρῷ γενομένα νῦν ἀνακινεῖν πολλῆς ἀνείη τῆς πολυπραγμοσύνης. ὡστε τὰ μέχρι νῦν ὄντα τὸ οἰκεῖον ἐχέτω σχῆμα· τοῦ λοιποῦ δὲ πᾶσαν ἐκποίησιν ἀπαγορεύομεν, τὰς εἰρημένας αὐτῇ ποινὰς ἐπιτιθέμεντες. 53 Ὅπως δὲ ἀνὸς νόμος πρὸς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ποικίλον καὶ τὸ παρασυμβαῖνον ἀεὶ μετρηθεῖς μείνη διὰ πάντων ἀκίνητος (τί γὰρ ἀνείη σταθερὸν τῶν ἐν ἀνθρώποις καὶ οὕτως ἀσάλευτον, ὡς μηδεμίαν ὑπομένειν μεταβολήν, τῆς πάσης ἡμῶν συστάσεως ἐν διηνεκεῖ καθεστῶσης κινήσει;), ἀναγκαῖον ὤθημεν τινὰς ἐξαιρέσεις δοῦναι τῷ νόμῳ μετὰ πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας τε καὶ ἀκριβείας ἐξηρημένης, ἵνα ταύτας εἰς βοήθειαν ὁ νόμος μηδαμῶς σαλευθείη. Ἐφίεμεν τοίνυν τῇ βασιλείᾳ, εἰ που τις κοινωφελὴς ἐστὶ καὶ πρὸς λυσιτέλειαν τῆς πολιτείας βλέπουσα χρεῖα καὶ κτῆσιν ἀπαιτοῦσα τοιοῦτου τινὸς ἀκινήτου πράγματος ὁποῖον ὑπεθέμεθα, τοῦτο αὐτῇ παρὰ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν οἰκων τε καὶ συστημάτων λαμβάνειν ἐξείναι, τοῦ πανταχοῦθεν ἀζημίῳ τοῖς ἱεροῖς οἰκοῖς φυλαττομένου, καὶ ἀντιδιδόμενου πράγματος αὐτοῖς παρὰ τοῦ λαμβάνοντος ἰσοῦ ἢ καὶ πλείονος τοῦ δίδομένου. τί γὰρ ἀνείη καὶ αἰτιάσαιτο βασιλεὺς πρὸς τὸ μὴ δοῦναι τὸ κάλλιον; ὡ γε πολλὰ μὲν δέδωκεν ὁ θεὸς εἰς εἰς, πολλῶν δὲ κύριον καθεστάναι, καὶ ῥαδίως δίδοναι, καὶ μάλιστα εἰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας, ἐφ' ὧν ἀριστον μέτρον ἢ τῶν δωρουμένων καθέστηκεν ἀμετρία. Ὅστε εἰ τοιοῦτό τι γένοιτο καὶ πραγματικὸς προέλθοι τύπος ὁ ἐπιτρέπων τῇ βασιλείᾳ δοθῆναί τι τῶν τοιοῦτων πραγμάτων καὶ ἀντιδιδούς εὐθὺς πρᾶγμα κάλλιον τε καὶ δαψιλέστερον καὶ ἐπωφελέστερον, εἰς τὰ τῆς αὐτῆς ἀμείψεως βέβαια, καὶ οἱ προεστῶτες τῶν οἰκων, ἐξ ὧν τὸ ἐκποιούμενον ἐστὶ, καὶ οἱ τοῖς τοιοῦτοις ὑπηρετούμενοι γράμμασιν ἀνεύθυνοι πανταχοῦθεν εἰς τῶν, μηδεμίαν εὐλαβούμενοι ποινήν τῶν παρὰ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἡπειλημένων καὶ παρ' ἡμῶν κυρωθειῶν. Καὶ γὰρ οὐδὲ πολλῶν διεστᾶσιν ἀλλήλων ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία, καὶ τὰ ἱερὰ πράγματα τῶν κοινῶν τε καὶ δημοσίων· ὁ που γε πᾶσα ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις εὐπορία τε καὶ σύστασις ἐκ τῶν παρὰ τῆς βασιλείας φιλοτιμιῶν διηνεκῶς ἐπιδίδονται. ἀλλήλαις οὖν ἀντιδιδούσαι τὰ πρέποντα οὐκ ἀνείη ὑπὸ τινος εἰκότως μεμφθεῖεν. Ἄλλην δὲ πᾶσαν εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν τὴν βασιλείαν εἰς τὴν πρὸς ἑαυτὸν οἰονοῦν πρόσωπον γινομένην 54 εἰς τὴν πρᾶσιν εἰς τὴν δωρεὰν εἰς τὴν ἀμειψίν εἰς τὴν ἐμφύτευσιν διηνεκῇ παντελῶς ἀναιροῦμεν· οὐ μὴν οὐδὲ δόσιν τινὸς ἐνεχύρου ἐπ' ἀκινήτῳ πράγματι γινομένην προφάσει δανεισμάτων γίνεσθαι συγχωροῦμεν. Καὶ τοῦτο κρατεῖν βουλόμεθα ἐπὶ τὴν πάσης ἐκκλησίας παντός τε μοναστηρίου καὶ νοσοκομείου καὶ ξενῶνος καὶ βρεφοτροφείου καὶ ἀσκητηρίου καὶ γεροντοκομείου καὶ παντὸς ἀπλῶς συστήματος, ὁπερ πρᾶξις εὐσεβῆς συνίστησιν, οὐδενὸς παντελῶς τούτων τι λαμβάνειν παρ' αὐτῶν

δυναμένου. Ωστε ου τε τῆς διατάξεως Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ε τι δεήσει ου τε τῶν κατ' ἐκείνην φερομένων δεκρέτων καὶ τῆς εἰρημένης παρατηρήσεως, αὐτὰς γὰρ τὰς ἀρχὰς τοῦ πράγματος ἀναιροῦντες καὶ κωλύοντες τὸ γινόμενον οὐκ α ν τῆς ἐφεξῆς δεηθείμεν πολυπραγμοσύνης. Ἐμφύτευσιν δὲ εἰ τε ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας εἰ τε ἐπὶ πάντων τῶν λοιπῶν προσκυνητῶν οἰκων γίνεσθαι συγχωροῦμεν ἐπὶ τε τοῦ λαμβάνοντος προσώπου ἐπὶ τε δύο τοῦ αὐτοῦ προσώπου κληρονόμων ἐφεξῆς, παίδων μέντοι μόνων ἀρρένων ἢ θηλειῶν, ἢ ἐγγόνων ἑκατέρας φύσεως, ἢ γαμετῆς ἢ ἀνδρός, εἰ γε τοῦτο τῆς γαμετῆς ἢ τοῦ ἀνδρός ῥητῶς ὀνομασθεῖη. ἐπείτοιγε μὴ διαβαίνειν εἰς τινα ἕτερον κληρονόμον, ἀλλὰ μέχρι μόνης τῆς ζωῆς τῶν λαμβανόντων ἵστασθαι, εἰ μὴ παῖδας ἢ ἐγγόνους εἰχοιεν. ἀλλως δὲ παντελῶς ἐμφύτευσιν πράττεσθαι ἐκκλησιαστικοῦ τινος ἢ πτωχικοῦ πράγματος ἀκινήτου ἢ ἀνδραπόδου γεωργικοῦ ἢ πολιτικῆς σιτήσεως οὐδενὶ συγχωροῦμεν τρόπον, οὐδὲ τὸ γινόμενον εἰσχεῖν τινα παντελῶς ἰσχὺν ἐῶμεν. Ἐπειδὴ δὲ ἢ μὲν Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξις ἐπ' οὐδεμιᾶ παντελῶς ἐλαττώσει δίδοσθαι πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἐνομοθέτησεν, ἡμεῖς δὲ ἐν ἑτέρᾳ διατάξει παρ' ἡμῶν γεγραμμένη τὸ εἰσχεῖν ἐξαιρεῖσθαι μόνον ἐπὶ τῶν ἐμφυτεύσεων ἐνομοθετήσαμεν τοιαύτην τινὰ τῶν ἐλαττώσεως πράγματι δίδομεν τάξιν, ἵνα ζητοῖτο μετὰ πάσης ἀληθείας καὶ ἀκριβείας ὁ κανὼν τῶν ἐκδιδομένων τοσοῦτος, ὅποσος ἐξ ἀρχῆς ἢ ν καὶ εἰς τὴν ἀγιωτάτην ἢ λθεν ἐκκλησίαν, καὶ διδοῖτο τὰ τῆς ἐμφυτεύσεως τοιούτοις προσ 55 ὥποις, ὅποια πρόσθεν εἰρήκαμεν. τῆνικαῦτα γὰρ τὴν εἰσχεῖν αὐτῶν μοῖραν σὺν ἀκριβείᾳ λογιζομένην ἐφίεμεν. εἰ δὲ ἐλαττωθεῖη κατὰ τινας περιπετείας ὁ κανὼν, ἢ ἐπὶ ὀλοκλήρῳ τῶ τότε ὑφεστῶτι κανόνι λαμβάνειν τὸν τὴν ἐμφύτευσιν ὑπελθεῖν βουλόμενον, ἢ μὴδὲ λαμβάνειν ὁλως, ἐξὸν μισθοῦν μᾶλλον ἢ τοιαύτας ἐλαττώσεις ἐπ' ἐμφυτεύσεσι πράττειν. εἰ δὲ τινος ἐκκλησιαστικοῦ προαστείου τῶν πολυτιμῶν ἐμφυτεύσεις διδοῖτο (ὅποια πολλὰ μάλιστα κατὰ ταύτην ἵσμεν τὴν εὐδαίμονα καθεστάναι πόλιν, πολλῆς μὲν ἀξία τιμῆς, ἐλαχίστην δὲ φέροντα πρόσοδον, ἢ οὐδὲ πρόσοδον ὁλως), μὴ τῇ προσόδῳ μετρεῖσθαι τὴν ἐμφύτευσιν, ἀλλὰ διατιμᾶσθαι τὸ προάστειον ἀκριβῶς, καὶ συλλογίζεσθαι τὴν ἐκ τοῦ ἀθροιζομένου τιμήματος δυναμένην κατὰ εἰκοσι ἑνιαυτοὺς ὠνεῖσθαι πρόσοδον. καὶ ἐπὶ τῇ ἐντεῦθεν συλλογίζομένη προσόδῳ πράττεσθαι τὴν ἐμφύτευσιν οὐ διηνεκῶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τε τὸν λαμβάνοντα καὶ δύο τῶν ἐξ αὐτοῦ διαδόχων, καὶ ἀνδρός ἢ γαμετῆς, καθάπερ εἰμπροσθεν εἰπόντες εἰφθίμεν, γινομένην. εἰδέναι δὲ τοὺς ἐμφυτευτὰς προσήκει ὥς, εἰ περ ἐπὶ διετίαν ἐφεξῆς μὴ καταθεῖεν τὸν ἐμφυτευτικὸν κανόνα (τοῦτον γὰρ τὸν χρόνον ἀντὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀλλων ἀνθρώπων τριετίας ἀρκεῖν εἰς εἰσπρωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἢ πτωχικῶν ἐμφυτεύσεων ἐξ ἀγνωμοσύνης τίθεμεν), γενήσονται παντοίως ἐξω τοῦ ἐμφυτεύματος, καὶ βουλομένοις τοῖς προεστῶσι τῶν εὐαγῶν οἰκων ἐξέσται τῶν χωρίων ἢ τῶν οἰκων ἀντιλαμβάνεσθαι, μὴδεμίαν εὐλαβουμένοις ἐμπονημάτων ἀπόδοσιν· ἀλλ' εἰ περ χεῖρον πεποίηκε τὸ χωρίον ἢ τὸ προάστειον ἢ τὴν οἰκίαν ὁ τὴν ἐμφύτευσιν δεξάμενος, ἀναγκάζεσθαι αὐτὸν οἰκοθεν τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ὀψεως ποιεῖσθαι, καὶ ὑποκεῖσθαι τούτῳ αὐτὸν τε καὶ κληρονόμους αὐτοῦ καὶ διαδόχους καὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα, πρὸς τῶ καὶ τὴν ὀφειλομένην πᾶσαν πρόσοδον ἀνυπερθέτως εἰσπράττεσθαι. τὸ δὲ εἰρημένον ἡμῖν, ὡστε μὴδ' ἑνὸς ἀκινήτου πράγματος ἐκκλησιαστικοῦ ἢ πτωχικοῦ ἐκποίησησιν ἐπιτετράφθαι πρὸς μὴδὲν τῶν τῆς ἡμετέρας πολιτείας πρόσωπον, θεσπίζομεν κρατεῖν μὴ μόνον ἐπὶ τῶν 56 συνεστῶτων οἰκημάτων καὶ προαστείων καὶ ἀγρῶν καὶ κήπων, ἀλλὰ καὶ ἐρείπιων, εἰ τε ἀπὸ πυρὸς εἰ τε ἀπὸ σεισμοῦ εἰ τε ἐξ ἀλλης οἰαοδήποτε αἰτίας τὸ ἐρείπιον εἰ ἢ· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν παντοίως καθηρημένων καὶ εἰς εἰσπρωσιν κειμένων εἰ τε καὶ ψιλῶν ἐρείπιων, μὴδεμίαν ἐχόντων οἰκοδομίαν μὴδὲ

υ λην κειμένην. οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἐκείνοις τὴν ἐκποίησησιν γίνεσθαι συγχωροῦμεν, πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ μόνῃς ἐμφυτεύσεως προσκαίρου, κατὰ τὸ εὐπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον, ἐπὶ τρισὶ προσώποις τοιούτοις, ὅποια πρόσθεν εἰρήκαμεν· καὶ ἵνα μή τις περιγραφὴ μὴδὲ ἐπὶ τούτῳ γένηται, δύο τῶν κατὰ καιρὸν πρωτευόντων μηχανικῶν ἢ ἀρχιτεκτόνων, εἴτε κατὰ τὴν βασιλίδα ταύτην καὶ μεγάλην πόλιν ἅμα τοῖς θεοφιλεστάτοις οἰκονόμοις καὶ πέντε τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ δύο διακόνων, παρόντος καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου, εἴτε καὶ κατὰ χώραν δύο τῶν ἐπισήμων μηχανικῶν ἢ ἀρχιτεκτόνων, ἢ καὶ ἑνός, εἴε ἵνα μόνον ἢ πόλις εἴχοι, παραγινομένου τοῖς τόποις· ὥστε τῶν θείων προκειμένων εὐαγγελίων ὀρισθῆναι παρὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων, ὁσον προσήκόν ἐστιν ὑπὲρ τούτου τελεῖν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ κατὰ τρόπον ἐμφυτεύσεως, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐμφυτευτικὴν συγγραφὴν εἰς αὐτὸν γίνεσθαι κατὰ τὸ σχῆμα τὸ εὐπροσθεν εἰρημένον. τὸν δὲ καὶ οἰκοδομεῖν καὶ κεκρησθαι ταῖς ὑλαῖς, εἴπερ ὑλας εἴχοι, καὶ παραπέμπειν τὴν ἐμφύτευσιν ἀχρι δύο διαδόχων, ὡς εἰρηται, οὕτω τε ἐπανιέναι μετὰ τὴν τῶν τριῶν προσώπων τελευτὴν ἐπὶ τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἢ τὸν εὐαγέστατον οἰκονομικόν, παρ' οὗ γέγονεν ἡ ἐμφύτευσις. καὶ ἐρῶσθαι καὶ τὸ τοιοῦτο συνάλλαγμα, ὡς τῷ παρόντι μὴ μαχόμενον νόμῳ. Οὐδὲ ἐκείνου τοῦ μέχρι νῦν κατὰ τῶν τοιούτων συναλλαγμάτων ἐπινοηθέντος κρατεῖν συγχωρουμένου, τοῦ προστίθεσθαι ὥστε καὶ εἰ ὁ τῶν δύο κληρονόμων πληρωθεῖ χρόνος, ἀδειαν εἶναι τοῖς μετ' ἐκείνους ἐμφυτεύεσθαι αὐτὸ καὶ αἰεὶ προκρίνεσθαι τῶν ἄλλων. τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν ἢ κατὰ περίοδον καὶ μηχανὴν διηνεκεῖς ἐπ' αὐτοῖς ἐμφυτεύσεις, μᾶλλον δὲ ἀφαιρέσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐργάζεσθαι πραγμάτων. ἀλλὰ καὶ εἰ τι γέγονε τοιοῦτον, μηδεμίαν ἀνάγκην εἶναι τοῖς εὐλαβεστάτοις οἰκονόμοις τῶν δύο κληρονόμων παυομένων τοῖς ἐφεξῆς ἐκδιδόναι. 57 Εἰ δέ τις βουλευθεῖ λαβεῖν κατὰ λόγον χρήσεως ἢ τοῦ καλουμένου οὐσουφρούκτου πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἢ ἄλλης οἰασδήποτε τῶν ἐν ἀπάσῃ τῇ ἡμετέρᾳ ὑπηκόῳ κειμένων ἢ πτωχείων, μὴ ἄλλως λαμβανέτω τοῦτο, εἰ μὴ κατὰ τὴν εἰρημένην παρατήρησιν καὶ κατὰ τὸν τύπον τῆς Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διατάξεως, ὥστε αὐτὸν εὐπορον καθεστῶτα καὶ οὐσίας ἀκινήτου δεσπότην ἕτερον εὐθύς πρᾶγμα κατὰ δεσποτείας δίκαιον ἀντιδιδόναι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τῷ εὐαγεῖ οἰκῳ. ἐξ οὗ τοῦτο λαμβάνει, τοσαύτην καὶ τοιαύτην φέρον πρόσοδον, ὅποσιν ἢ ὅποιαν εἴχοι τὸ διδόμενον· ὥστε μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν τό τε ἐκκλησιαστικὸν ἢ πτωχικὸν πρᾶγμα ἀνατρέχειν ἐπὶ τὸν εὐαγέστατον οἰκονομικόν μετὰ τῆς χρήσεως τῆς δεδομένης, οὐχ ὑπερβαινούσης τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τοῦ λαμβάνοντος· λαμβάνειν δὲ ὁμοίως καὶ τοῦ ἀντιδεδομένου πράγματος τὴν χρῆσιν, ὥστε εἶναι μετὰ τὴν τοῦ λαμβάνοντος τελευτὴν ἢ τὸν χρόνον, εἰς ὃν ἢ δωρεὰ τῆς χρήσεως συμπεφώνηται, οὐκ ἐκβαίνοντος δηλαδὴ τὴν τοῦ λαμβάνοντος ζωὴν, ἐκάτερον ἐξ ὀλοκλήρου καὶ κατὰ δεσποτεῖαν καὶ κατὰ χρῆσιν παρὰ τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξις τὰς ποινὰς σχεδὸν τι μόνον ἐπὶ πράσεως ὠρισεν, ἡμεῖς δὲ ἀπηγορεύσαμεν οὐ πράσεις μόνον, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς καὶ ἀμείψεις καὶ διηνεκεῖς ἐμφυτεύσεις καὶ ἐνεχύρων δόσεις ἐπὶ πράγμασιν ἀκινήτοις, ὀρώμεν δὲ τινὰς οὕτως φιλοκινδύνους καθεστῶτας, ὥστε τολμᾶν καὶ τοῖς ἀπηγορευμένοις προσιέναι καὶ ἀπόπειραν ποιεῖσθαι τῶν νόμων ἐξ ἧς εἴχοισι γνώμης τε καὶ τόλμης, καὶ τὰ παντοίως ἀπηγορευμένα, φέροντα δὲ καὶ εἰς θάνατον ἴσως ἀνθρώπους πράττουσι, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ὥθημεν ἐφ' ἐκάστῳ συναλλάγματι καὶ ῥητὴν τάξαι ποινήν, δηλαδὴ τῶν ἠπειλημένων κατὰ τῶν οἰκονόμων ποινῶν ἐκ τῆς εἰρημένης τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Λέοντος διατάξεως ὁμοίως καὶ νῦν ἐπηρητημένων τῷ οἰκονόμῳ, ἢ τῷ ξενοδόχῳ ἢ νοσο 58 κόμῳ ἢ βρεφοτρόφῳ ἢ ἡγουμένῳ ἢ ἡγουμένην μοναστηρίου ἢ ἀσκητηρίου κατὰ τὸ εὐπροσθεν

διατεταγμένον. Εἰ τις τοίνυν ὠνήσασθαι τολμήσειε πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ πτωχικόν, ἐκπιπέτω μὲν εὐθὺς τοῦ τιμήματος, ἀπαιτήσθω δὲ τὸ πρᾶγμα, ὁ περ ελαβε, μετὰ πάσης τῆς ἐν τῷ μέσῳ χρόνῳ προσθήκης. καὶ κατὰ μὲν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἢ τοῦ εὐαγοῦς οἰκου μηδεμίαν παντελῶς ἐχέτω ἀγωγήν, κατὰ μὲντοι τῶν εὐλαβεστάτων οἰκονόμων ἢ ὁλως τῶν πεπρακότων ἐπὶ ταῖς ἰδίαις αὐτῶν περιουσίαις ἐχέτω τὴν ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀγωγήν, ἵνα δέει τῆς ἑαυτῶν γοῦν περιουσίας, εἰ καὶ μὴ διὰ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον, ἀλλ' οὐκ ὀκνηρότεροι περὶ τὰς πράξεις γίνονται. Εἰ δὲ τις κατὰ δωρεὰν λαβεῖν τολμήσειε πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ πτωχικόν, αὐτοῦ τε τοῦ δωρουμένου πάντως ἐκπιπέτω καὶ ἕτερον τοσοῦτον ἐκ τῆς αὐτοῦ περιουσίας ἀντιδιδόντω τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τῷ εὐαγεῖ οἰκῷ, ἐξ οὗ τοῦτο ελαβεν, ἵνα ἢ ἐπεχείρησεν ἐργάσασθαι κατ' αὐτῆς καινοτομίαν, ταύτην αὐτὸς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ διδοῦς τῆς οἰκείας αἰσθοίτο πανουργίας. Εἰ δὲ αμειψίς ἐπὶ τισὶ γένοιτο προσώποις, χωρὶς μόνης τῆς βασιλείας, καθάπερ ἐμπροσθεν εἰπόντες εφθίμεν, καὶ ὁ τὴν ἀμειψὶν λαβὼν ὑποκείσθω ποινῇ τῷ καὶ τὸ δεδομένον αὐτῷ πρᾶγμα ἀποβαλεῖν, καὶ ἀνατρέχειν αὐτὸς τοῦτο ἐπὶ τὸν εὐαγῆ οἰκονοθὲν ἐξέβη, καὶ τὸ ἀντιδεδομένον μείναι παρὰ τῷ εὐαγεῖ οἰκῷ, καὶ τὸν προσελθόντα πράγματι παρανόμῳ ἐκπίπτειν [τε] ἑκατέρου δικαίως· ὥστε κατὰ τοῦτο ποινὴν αὐτὸν ὑπέχειν, καθ' ὃ καὶ τῶν οἰκείων ἐκπίπτει καὶ ὁ περ ἠλκισεν οὐ προσέλαβεν· κἀνταῦθα τῆς ἀγωγῆς αὐτῷ φυλαττομένης ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ περιουσίᾳ τῶν τὸ συνάλλαγμα πρὸς αὐτὸν πραξάντων. Εἰ δὲ δανειστής εἰς σωματικὸν ἐνέχυρον ελοίτο λαβεῖν πρᾶγμα ἀκίνητον ἐκκλησιαστικὸν ἢ πτωχικόν, ἐν οἰκίαις τυχόν ἢ προαστείοις ἢ ἀγροῖς ἢ κήποις ἢ πολιτικαῖς σιτήσεσιν ἢ ἀγροικικοῖς ἀνδραπόδοις, καὶ δοίη χρυσίον ὑπὲρ τούτου, ἐκπιπέτω τοῦ δανείσματος, καὶ ἐχέτω κέρδος ἢ δανεισαμένη ἀγιωτάτη ἐκκλησία ἢ ὁ εὐαγῆς οἰκος τὸ δανεισθὲν χρυσίον· κἀνταῦθα κατὰ τοῦ τὸ δάνεισμα πράξαντος οἰκονόμου ἢ ξενοδόχου ἢ πτωχοτρόφου ἢ ἡγουμένου μοναστηρίου ἢ ἀσκητηρίου ἢ τῶν ἄλλων εὐαγῶν συστημάτων τῆς 59 ἀγωγῆς οὐσης τῷ δεδανεικότητι. πάντων τούτων καὶ ἐπὶ τῶν ἡγουμένων τῶν γυναικείων ἀσκητηρίων ἢ τοι μοναστηρίων κρατούντων. Εἰ γὰρ ὁλως ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἢ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσιν οἰκοῖς δανείσματος γένοιτο χρεία, εἰς μόνην ἀναγκαίαν δηλαδὴ καὶ ἀπαραίτητον πρόφασιν καὶ ἢς χωρὶς οὐκ ἐνεστι τὸ κατεπεῖγον πληρωθῆναι, ἢ εἰς τι πρᾶγμα λυσιτελέστατον τῇ ἀγιωτάτῃ καθεστὸς ἐκκλησίᾳ, ἐξεστι τοῖς προεστῶσιν αὐτῶν μέχρι τῆς γενικῆς ὑποθήκης ἵστασθαι, μηδὲν ἰδικὸν ἐνέχυρον τοῖς δανείζουσι παρεχομένοις. Εἰ δὲ καὶ διηνεκῆ τις ἐμφύτευσιν λαβεῖν θαρρήσειεν, ὁ περ οὐκ ἐξεστιν, ἢ πρόσκαιρον μὲν, μὴ μὲντοι κατὰ τὴν τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου παρατήρησιν, καὶ οὐτος ἐκπιπέτω μὲν τῆς ἐμφυτεύσεως καὶ τὸ δεδομένον μενέτω παρὰ τῷ εὐαγεῖ οἰκῷ, διδόντω δὲ διηνεκῶς καὶ μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τοῦ ἐμφυτεύματος, ὁσον ἢ μελλε τελεῖν, εἰ περ κατὰ νόμον ὑπῆλθε τὴν ἐμφύτευσιν, οὐδενὸς παρ' αὐτῷ μένοντος ἐκ τῶν μάτην αὐτῷ κατ' ἐμφύτευσιν δεδομένων πτωχικῶν πραγμάτων. Ταῦτα [τε] οὐκ ἀπαντα παραφυλαττέσθω, ταῖς εἰρημέναις ὑποκείμενα ποιναῖς· μήτε τῶν συμβολαιογράφων θαρρούντων τοῖς τοιούτοις ὑπουργεῖν συμβολαίοις, ἀλλὰ δεδιότων τὴν ἀειφυγίαν καὶ τὸ μηδεπώποτε ἐπανελθεῖν, μηδ' ἀν εἰ θεῖος τοῦτο δοίη τύπος· μήτε τῶν ἀρχόντων ἢ ὑπαγορεύειν τοιαῦτα συμβόλαια θαρρούντων ἢ γενόμενα προσδέχεσθαι καὶ πράξεις ὑπομνημάτων αὐτὰ βεβαιοῦν, ὥστε μὴ καὶ αὐτοὺς τὴν τε τῆς ἀρχῆς καὶ ἀξίας τὴν τε τῆς οὐσίας ἐκπτώσιν κατὰ τὴν Λέοντος διάταξιν ὑπομείναι. Τῶν αὐτῶν ἐπιτιμίων φυλαττομένων καὶ κατὰ τῶν ἱερὰ σκεύη παρὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἢ ἐνεχυραζόντων ἢ πωλούντων ἢ χωνευόντων ἐπὶ ἐκποιήσει. Καὶ γὰρ δὴ κάκεις τῆς ἰσης ἢ καὶ μείζονος εἶναι ποινῆς ἀξίους θεσπίζομεν, ὁσῶ καὶ περὶ ἱερὰ πράγματα καὶ ἢ θεῶ καθιερωμένα τολμῶσιν ἀσεβεῖν. πλὴν εἰ μὴ τοῦτο γίνοιτο,

καθάπερ ει πομεν, δια άνάρρυσιν αίχμαλώτων, ε νθα ψυχὰς ανθρώπων έλευθε 60 ροῦσι θανάτου και δεσμῶν τῆ τῶν άψύχων έκποιήσει κειμηλίων. Δηλαδή τῆς όμοίας παρατηρήσεως και έπί τῆς έκποιήσεως τῶν πολιτικῶν σιτήσεων παραφυλαττομένης, καθά πολλάκις ει πομεν, διότι τοιαύτας ει ναι σιτήσεις οὔ μόνον έπί τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, αλλά και έπί τῆς μεγάλης' Αλεξανδρείας και έπί τῆς Θεουπολιτῶν ει ναι μεμαθήκαμεν, ι σως δέ τὸ τοιοῦτο και έν έτέραις τισίν έπαρχίαις ει ναι. ει γάρ και άλλαχόσε τοιαύτη τις ει η κτήσις, και έπ' εκείνης ό νόμος φυλαττέσθω και τήν έαυτοῦ παρατήρησιν έκτεινέτω. Έπειδή δέ εικός τινας έπί παρακρούσει τοῦδε τοῦ νόμου πειρᾶσθαι πραγματικούς ήμῶν τύπους λαμβάνειν τοιοῦτό τι πράττειν αὔτοις έπιτρέποντας, και τοῦτο κωλύομεν έπί παντός προσώπου, μείζονός τε και έλάττονος, ει τε άρχήν ε χει τινά ει τε τῶν περι ήμᾶς ει η ει τε τῶν α λλων τις τῶν εις δήμους τελούντων. Και θεσπίζομεν μηδενί παντελῶς α δειαν ει ναι τοιοῦτόν τινα πραγματικόν προΐσχεσθαι τύπον, μηδε έντεῦθεν λαμβάνειν τι τῶν ταῖς άγιωτάταις έκκλησίαις προσηκόντων η μοναστηρίοις η πτωχείοις η ευάγεσι συστήμασιν άκινήτων πραγμάτων. αλλά τῷ τε ένδοξοτάτῳ κοιαιίστωρι ποινήν έπικεισθαι θυινθυαγιντα λιβραρυνι αυρι, ει τι τοιοῦτο ύπαγορεύσειε, τοῖς τε δεχομένοις τήν έμφάνισιν τοιοῦτου τινός θείου τύπου ένδοξοτάτοις α ρχουσιν η έτέροις τισι τήν αὔτην ύποκεισθαι ποινήν, τούς τε συμβολαιογράφους ύποπίπτειν τῆ Λέοντος τοῦ τῆς εὔσεβοῦς λήξεως διατάξει, ει γράψαιέν τι τοιοῦτο συμβόλαιον' τούς τε θεοφιλεστάτους έπισκόπους η τούς ευλαβεστάτους οικονόμους άκινδύνως άποσειεσθαι τούς τοιοῦτους θείους πραγματικούς τύπους, μάλλον μεν ουν έπικινδύνως προσίεσθαι, και γινώσκειν, ως περι αὔτην κινδυνεύσουσι τήν ιερωσύνην, ει γε άμελήσαντες τῶν νόμων τοῖς ου τω γινομένοις πραγματικοῖς άκολουθήσαιεν τύποις. Δει γάρ τὰ κοινή και έν γενει και έπί τῆ πάντων ώφελεία νενομοθετημένα μάλλον κρατεῖν η τὰ κατά τινων σπουδήν έπί παραφθορᾶ τῶν κοινῶν γενόμενα νόμων. 61 Έκείνων μόνων δηλαδή μισθουμένων τε και έμφυτευομένων τῶν πραγμάτων, όπόσα νομίζουσι τοιοῦτου τινός δεῖσθαι. ει μέντοι βούλονται τινα ύπό τήν έαυτῶν διοίκησιν ε χειν οι θεοφιλέστατοι οικονόμοι η οι τῶν α λλων ήγούμενοι συστημάτων, μηδενί τῶν έν δυνάμει μηδε κατά θεῖον πραγματικόν τύπον παρησίαν ει ναι αναγκάζειν αὔτους η κατά μίσθωσιν η κατά έμφύτευσιν ταῦτα έκδιδόναι' επει τὸν τοῦτο πράττοντα ιεροσυλίας τε ύποκεισθαι ποινη και πᾶσι τοῖς τῷδε τῷ θείῳ ήμῶν νόμῳ περιεχομένοις έπιτιμίοις. Έπειδή δέ ε γνωμεν δεινόν τι πλημμέλημα γινόμενον παρά τε' Αλεξανδρεῦσι και Αιγυπτίοις, η δη δέ και ε ν τισιν έτέροις τῶν ύπηκόων τόποις, τὸ τινὰς θαρρεῖν αὔτὰ δη τὰ ευαγῆ μοναστήρια πωλεῖν η άμείβειν η δωρεῖσθαι (έν οις θυσιαστήριόν τε καθιδρύθη και ιερά γεγονόςε λειτουργία, όποίαν ειωθός έστιν έν ταῖς άγιωτάταις έκκλησίαις γίνεσθαι, τῶν τε θείων αναγινωσκομένων γραφῶν τῆς τε ιερᾶς και άρρήτου μεταδιδομένης κοινωνίας, μοναχική τε εκείσε γεγονόςεν οικησις), ω στε αὔτὰ μεταβαλεῖν έξ ιεροῦ και θεοφιλοῦς σχήματος εις ιδιωτικὴν διαίταν τε και κατάστασιν, τοῦτο παντελῶς τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι κωλύομεν, οὔδενι τῶν πάντων έφιέντες ταῦτα έξαμαρτάνειν' αλλά και τὸ γινόμενον α κυρον πᾶσιν άποφαίνομεν τρόποις και τῶν τιμημάτων ε κπτωσιν έπιτίθεμεν τῷ λαβόντι και τὸν πιπράσκοντα ζημιούμεν τῆ τε τοῦ πράγματος έκπτώσει τῆ τε τοῦ τιμήματος άπωλεία, τῆ κατά τὸν τόπον άγιωτάτη έκκλησία και τοῖς κατά τόπον ευάγεσι μοναστηρίοις ταῦτα προσνέμοντες. ω στε αὔτους προνοεῖν τοῦ τὸ κακῶς έκπονηθέν αυ θις εις μοναχικόν επανάγειν σχῆμα' μηδε τῆς ύποθήκης τῆς έπί τούτοις έρρωμένης, αλλά και αὔτης άκυρουμένης και τοῦ μοναστηρίου πάλιν τῆ ιερᾶ προσκυρουμένου λειτουργία. 62 Ωσπερ δέ τὰς επιβλαβεῖς έκποιήσεις εκωλύσαμεν, ου τω και τὰς επιβλαβεῖς κτήσεις άπαγορεύομεν. Πολλαί γάρ παρ' ήμῖν κεκίνηνται ζητήσεις, ε νθα τινές α πορα χωρία

δεδώρηται ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἡ τοῖς σεβασμιωτάτοις οἰκοῖς, ἡ καὶ πεπράκασιν δῆθεν ὡς εὐπορα, καίτοιγε α πορα τὴν ἀρχὴν καθεστῶτα, κἀντεῦθεν τοὺς εὐαγεῖς οἰκοῦς ἠδίκησαν. Ἀπαγορεύομεν τοῖνυν τοῖς προεστῶσι τῶν σεβασμιωτάτων οἰκῶν τοιοῦτό τι πράττειν, ἡ γινώσκειν ὡς εἰ μὴ μετὰ πάσης ἀκριβείας ποιοῖντο τὰ συναλλάγματα, ἀλλὰ α πορός τις κτῆσις ἡ ἐπιβλαβὴς δοθείη ταῖς ἐκκλησίαις ἡ τοῖς μοναστηρίοις ἡ ξενῶσιν ἡ νοσοκομείοις ἡ τοῖς ἀλλοῖς εὐαγέσι συστήμασι, τὸ μὲν συνάλλαγμα ἀντὶ μὴ γεγονότος ε σταί, καὶ ἀναλήψεται πάντως ὁ δούς τὸ κατὰ περίνοιαν καὶ ἀπάτην δεδομένον· ὁ δὲ τοιοῦτό τι πράξας οἰκονόμος ἡ ἡγούμενος ἡ ξενοδόχος ἡ νοσοκόμος ἡ πτωχοτρόφος ἡ ὀρφανοτρόφος ἡ γεροντοκόμος οἰκοθεν τῷ δεδωκότι θεραπεύσει τὴν ἐντεῦθεν ζημίαν. εἰ δὲ καὶ οὐ τῷ τὸ πρᾶγμα σχηματισθείη, ὡστε καὶ τι χρυσίον ὑπὲρ τούτου δοθῆναι, καὶ τοῦτο κερδανεῖ μὲν ὁ εὐαγὴς οἰκος ὁ τὸ α πορον λαβών, ὁ δὲ γε δούς τὸ χρυσίον ε ξει κατὰ τοῦ τὸ συνάλλαγμα πράξαντος τὴν ἐντεῦθεν ἀγωγὴν, καθάπερ ε μπροσθεν εἰ πομεν. <Επίλογος.> Οὐτος ἡμῖν ἐπὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡ ο λως πτωχικῶν πραγμάτων ἐκποιήσεως ἀποκείσθω νόμος, τῆ Λέοντος μὲν τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως εὐσεβῶς ἐπόμενος διατάξει, ἀλλ' οὐ τὸ μὲν ἰώμενος, τὸ δὲ ἀθεράπευτον καταλιμπάνων. ἀλλ' ἐπὶ πάσης τῆς γῆς, ἡ ν Ὀρωμαίων ἐπέχει νόμος καὶ ὁ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας θεσμός, οὐτος ἐκτετάσθω, καὶ ὀρίζετω τὰ οἰκεία καὶ κρατεῖτω διηνεκῶς, φυλαττόμενος παρά τε τῶν ὀσιωτάτων πατριαρχῶν διοικήσεως ἐκάστης παρά τε τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν παρά τε τῶν ἀλλων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ οἰκονόμων καὶ ἡγουμένων καὶ ξενοδόχων καὶ νοσοκόμων καὶ ὀρφανοτρόφων καὶ βρεφοτρόφων καὶ γεροντοκόμων καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ἡγουμένων τινῶν εὐαγῶν συστημάτων, ἀπασιν ἐπιτιθεῖς τὴν ἰδίαν ἰσχύν, καὶ ἀδειαν διδοὺς τῷ βουλομένῳ προσαγγέλλειν 63 τὰ πλημμελήματα. ἐπαινετὸς γὰρ ὁ τοιοῦτος ε σταί καὶ τὴν τοῦ συκοφάντου διαφεύξεται προσηγορίαν ὁ τὸ πρᾶγμα παρά τὸν νόμον γινόμενος ἐλέγχων καὶ αἰτιος εὐσεβείας καὶ ὠφελείας τοῖς ἱεροῖς οἰκοῖς γινόμενος. Φυλάξουσι δὲ αὐτὸν οὐδὲν ἡττον καὶ οἱ τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἀρχοντες, μείζους τε καὶ ἐλάττους, πολιτικοὶ τε καὶ στρατιωτικοί, καὶ διαφερόντως οἱ τε πανταχόσε τῶν διοικήσεων ἐνδοξότατοι ε παρχοὶ τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων οἱ τε τὰς μέσας ε χοντες τῶν ἀρχῶν, οὐς δὴ περιβλέπτους καλοῦσι, φαμέν δὴ αὐγουστάλιόν τε καὶ ἀνθυπάτους καὶ τοὺς περιβλέπτους κόμητας, τοὺς τε ἀλλοὺς καὶ τὸν τῆς ἐώας, καὶ αἰ μετ' ἐκείνους ἀρχαί, τουτέστιν οἱ τε τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντες, εἰ ἰε ὑπατικοὶ εἰ τε ἡγεμονικοὶ καθεστήκασιν. ε κδικοὶ τε πόλεων καὶ ἀπλῶς πᾶσα πολιτικὴ τε καὶ δημοσία καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον, ὡς κοινωφελῆ τε καὶ ὑπὲρ τῆς πανταχοῦ γῆς εὐσεβείας τεθειμένον, φυλαττέτω καὶ τοὺς παραβαίνοντας ὑποτιθέτω ταῖς ποιναῖς, ας ε μπροσθεν εἰ πομεν. εἰ δὲ τι περὶ μισθώσεων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ καὶ ἐφ' ἑτέροις κεφαλαίοις ἐνομοθετήσαμεν ἡ καὶ παρά τῶν πρὸ ἡμῶν νενομοθέτηται, μενέτω τοῦτο ἐπὶ τῆς οἰκείας ἰσχύος. οὐδὲν ἀπὸ τῆς παρουσίας θείας ἡμῶν διατάξεως καινιζόμενον. τὰ ἀλλα γὰρ πάντα μένειν ἐπὶ τῶν οἰκείων ὀρων ἐῶμεν, πλην εἰ μὴ τι περὶ τούτων ε χοι, ἀπερ ἐνταῦθα διετάξαμεν· ἀρκοῦντος ἀντὶ πάντων τούτου τοῦ νόμου πρὸς τῷ παρά Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γενομένῳ πᾶσαν κατὰ τῶν πτωχικῶν πραγμάτων ἀνελεῖν ἐκποιήσεως πρόφασιν. Ἡ τοῖνυν σὴ μακαριότης καὶ οἱ μετ' αὐτὴν τῶν ἀρχιερατικῶν γινόμενοι θρόνων τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ε ργω καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτωσαν. διηνιτας τε σερηητ περ μυλτος αννος, σανξτε αξ ρελῖγιοσισιμε πατερ. Ἐγράφη [γὰρ] τὸ ἰσότυπον τοῖς ὀσιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις Ῥώμης, Αἰλίας, Ἀλεξανδρείας καὶ Θεουπόλεως· Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς 64 ἐώας πραιτωρίων τὸ δευτέρον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ, καὶ Δομνίκῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν παρὰ Ἰλλυριοῖς πραιτωρίων. ᾤ Η Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΣ ΟΙΑΣΟΥΝ ΔΟΣΕΩΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἀπάσας ἡμῖν ἡμέρας τε καὶ νύκτας συμβαίνει μετὰ πάσης ἀγρυπνίας τε καὶ φροντίδος διάγειν ἀεὶ βουλευομένοις, ὅπως ἀνὴρ χρηστόν τι καὶ ἀρεσκόν θεῷ παρ' ἡμῶν τοῖς ὑπηκόοις δοθείη. Καὶ οὐ παρέργον τὴν ἀγρυπνίαν λαμβάνομεν, ἀλλ' εἰς τοιαύτας αὐτὴν ἀναλίσκομεν βουλὰς διημερεύοντές τε καὶ νυξίν ἐν ἰσῶ ταῖς ἡμέραις χρώμενοι, ὥστε τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἐν εὐπαθείᾳ γίνεσθαι πάσης φροντίδος ἀπηλλαγμένους, ἡμῶν εἰς ἑαυτοὺς τὰς ὑπὲρ ἀπάντων μερίμνας ἀναδεχομένων. Διὰ πάσης γὰρ ἐρεύνης καὶ ζητήσεως ἀκριβοῦς ἐρχόμεθα, πράττειν ἐκεῖνα ζητοῦντες, ἀπερὸ φελοῦ τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις υἰσάγοντα παντὸς αὐτοῦ ἀπαλλάξει βάρους καὶ πάσης ζημίας ἐξωθεν ἐπείσαγομένης παρὰ τὴν δημοσίαν ἀπογραφὴν καὶ τὴν δικαίαν τε καὶ νενομισμένην συντέλειαν. Εὐρίσκομεν γὰρ πολλὴν ἐπείσελθοῦσαν τοῖς πράγμασιν ἀδικίαν, καὶ ταύτην οὐκ ἀνωθεν, ἀλλ' ἐκ τινῶν χρόνων, βιασαμένην τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους καὶ εἰς πενίαν ἐλαύνουσαν, ὡς εἰς τελειοτάτην αὐτοῦ ἀπορίαν κινδυνεύειν ἔλθειν καὶ μηδὲ τὰ συνήθη καὶ νενομισμένα τῶν δημοσίων καὶ ταῖς ἀληθείαις εὐσεβῶν φόρων κατὰ τὴν δημοσίαν ἀπογραφὴν δύνασθαι χωρὶς μεγάλης ἀνάγκης τιθέναι. Πῶς γὰρ ἀνὴρ ἰσχυρὸν οἷ συντελεῖς, τῶν τε ἐκ τινος χρόνου βεβασιλευκότων ἀεὶ τι κερδαίνειν ἐκ τῆς ἐπιταῖς ἀρχαῖς προαγωγῆς βουλομένων, εἰκότως τε τούτοις ἀκολουθούτων καὶ 65 τῶν ἐνδοξοτάτων ὑπάρχων, ἐκ τε τῆς ἐντεῦθεν ἀδικοῦσας ταῖς τε ἐξωθεν ζημίας ταῖς τε νενομισμέναις εὐσεβέσιν ἐπαρκεῖν εἰσφοραῖς; Ἐννοία τοίνυν ἡμῖν γέγονε, τί ποτε ἀνὴρ πράξαντες ἀπαντῶν ἑν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις ἐστὶν ἐπιβλαβές, πράξει μὲν κοινῇ πρὸς τὰ κρείττω μεταστήσασθαι. τοῦτο δὲ πάντως ἀποβησόμενον εὐρίσκομεν, εἰ τοὺς ἡγουμένους τῶν ἔθνων, ὅσοι τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τῶν ἐπαρχιῶν ἐχουσι, καθαραῖς παρασκευάσασθαι χρῆσθαι ταῖς χερσὶ καὶ παντὸς ἀπέχεσθαι λήμματος, μόνοις ἀρκουμένους τοῖς παρὰ τοῦ δημοσίου διδομένοις. Ὅπερ οὐκ ἀλλως γένοιτο, εἰ μὴ καὶ αὐτοὶ τὰς ἀρχὰς ἀμίσθους παραλαμβάνοιεν, οὐδ' ὅτιοι διδόντες οὐδὲ προφάσει τῶν καλουμένων συφραγιῶν, οὐτε τοῖς τὰς ἀρχὰς ἐχουσιν οὐτε ἑτέρῳ τῶν πάντων οὐδενί. ἔσκοπήσαμεν γὰρ ὅτι περ, εἰ καὶ πόρος οὐ μικρὸς ἐλαττοῦται τῇ βασιλείᾳ, ἀλλ' οὐ τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν ἐπίδοσιν μεγάλην λαμβανόντων, εἰ περ ἀζήμιοι παρὰ τῶν ἀρχόντων φυλάττοιτο, ἢ τε βασιλεία τό τε δημόσιον εὐθιγήσει χρωμένη ὑπηκόοις εὐπόροις, μίᾳ τε ταύτης εἰσαγομένης τάξεως πολλὴ καὶ ἀμύθητος ἐστὶ τοῦ πράγματος ἀφθονία. ἢ οὐ πᾶσιν ἐστὶ φανερόν, ὅτι περ ὁ χρυσίον διδοὺς καὶ οὐ τῶν ἀρχῶν ὠνούμενος οὐκ αὐτὸ δίδωσι μόνον, ὅσον προφάσει τῶν καλουμένων ἐπενόηθη συφραγιῶν, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐξωθεν προσεπιθήσει πλεῖον προφάσει τῆς τῶν ἀλλων τῶν τῆν ἀρχῶν ἢ διδόντων ἢ μνηστευόντων θεραπείας; καὶ μίᾳ ἀρχῆς ἀτόπου δοθείσης πολλὰς ἀνάγκη χεῖρας περινοστεῖν τὸν τῆς δόσεως ἀρχόμενον, καὶ τοῦτο δὲ τὸ χρυσίον οὐκ οἰκοθεν ἰσως παρέχειν, ἀλλὰ δεδανεισμένον, καὶ ἵνα δανείσασθαι δυνηθεῖ, ζημιούμενον, καὶ συλλογίζεσθαι κατ' αὐτόν, ὅτι προσήκόν ἐστὶ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἐπαρχίας λαβεῖν, ὅποσον διαλύσει μὲν αὐτῷ τὰ ὀφλήματα, κεφάλαιά τε καὶ τόκον, καὶ τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δανείσασθαι ζημίας, δώσει δὲ καὶ τὴν ἐν μέσῳ δαπάνην δαψιλεστέραν τε ἢ δη καὶ ἀρχοντι καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτόν πρέπουσαν, καὶ τινὰ ἑαυτῷ καὶ προσποθήσεται πόρον κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον, κατ' ὅσον ἰσως οὐκ ἀρξεί. ὥστε τοῦ παρ' αὐτοῦ διδομένου τριπλάσιον, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τάληθέστερον εἰπεῖν, δεκαπλάσιον τὸ παρὰ τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν εἰσπραττόμενον ἐστὶ. Ἐντεῦθεν τε καὶ τὸ δημόσιον 66 ἐλαττωθήσεται. ἀ γὰρ ἐχρῆν εἰς τὸ δημόσιον εἰσαχθῆναι, τοῦ τῆν ἀρχῶν ἐχοντος καθαραῖς χρωμένου ταῖς χερσὶ, ταῦτα εἰς τὴν οἰκίαν θεραπείαν λαβὼν ὁ τῆν ἀρχῶν ἐχων ἀπορὸν τε ἀποφίνας ἡμῖν τὸν συντελεστήν, τὴν ἀπορίαν ἐκείνου τὴν δι'

αὐτὸν γενομένην ἡμῖν ὑπολογίζεται. Πόσα δὲ ἀσεβῆ καὶ ἀλλὰ γίνεται εἰς τὴν τῶν κλοπῶν τούτων εἰκότως ἀναφερόμενα πρόφασιν; οἱ γὰρ δὴ τὰς ἀρχὰς ἐχοντες τὰς ἐπιχωρίους εἰς τὸ λῆμμα προσέχοντες τοῦτο πολλοὺς μὲν τῶν ὑπευθύνων ἀφιάσι, πωλοῦντες αὐτοῖς τὸ πλημμέλημα, πολλοὺς δὲ τῶν ἀνευθύνων κατακρίνουσιν, ἵνα τοῖς ὑπευθύνοις χαρίσωνται· καὶ τοῦτο οὐκ ἐπὶ ταῖς χρηματικαῖς μόνον πράττουσιν αἰτίαις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐγκλήμασιν, ἐνθα περὶ ψυχῆς ἐστὶν ὁ κίνδυνος. φυγαῖ τε ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν γίνονται, καὶ συρρέουσιν ἐνταῦθα πάντες ὀδυρόμενοι, ἱερεῖς τε καὶ βουλευταὶ καὶ ταξῶται καὶ κτήτορες καὶ δημόται καὶ γεωργοί, ταῖς τῶν ἀρχόντων κλοπαῖς τε εἰκότως καὶ ἀδικίαις μεμφόμενοι. Καὶ οὐ ταῦτα δὴ γίνεται μόνα, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν πόλεων στάσεις καὶ οἱ δημῶδεις θόρυβοι τὰ πολλὰ χρημάτων γίνονται τε καὶ παύονται. καὶ ὁ λως μία τις ἐστὶν αὐτῆ πάντων ἀφορμὴ τῶν κακῶν, καὶ τό γε ἀργυρολογεῖν τὰς ἀρχὰς πάσης ἐστὶ πονηρίας προοίμιον τε καὶ πέρασ· καὶ ἐστὶν αὐτῶν καὶ τοῦτο τῶν θείων λογίων θαυμαστόν τε καὶ ἀληθέστατον τὸ τὴν φιλαργυρίαν πάντων εἰναὶ μητέρα τῶν κακῶν, καὶ μάλιστα ὁταν μὴ ταῖς τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐγγένηται ψυχαῖς. Τίς γὰρ οὐκ ἀκινδύνως κλέπτοι, τίς δὲ οὐκ ἀκινδύσειεν ἀνεύθυνα, εἰς τὴν ἀρχὴν ἀποβλέπων ἀκείνην ὄρων ἀπαντα χρυσοῦ πιπράσκουσαν, καὶ θαρρῶν ὡς, ὁπερ ἀπὸ πρᾶξιεν ἀτοπον, τοῦτο χρήματα δούς ἐξωνήσεται; ἐντεῦθεν ἀνδροφονίαι τε καὶ μοιχεῖαι καὶ εφοδοὶ καὶ πληγαὶ καὶ ἀρπαγαὶ παρθένων καὶ πανηγύρεων συγχύσεις καὶ καταφρονήσεις τῶν τε νόμων καὶ τῶν ἀρχῶν, πάντων αὐτὰς ὠνίους προκεῖσθαι νομιζόντων, ὡς περ τι τῶν κακίστων ἀνδραπόδων. Καὶ οὐκ ἀκινδύσειεν ἀρκέσαιμεν προσενοεῖν τε καὶ ἀφηγεῖσθαι, ὅποσα καὶ ἐκ τῆς κλοπῆς τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων γίνεται χαλεπά, οὐδενὸς αὐτοῖς θαρροῦντος μετὰ παρρησίας ἐπιτιμᾶν, ἐκείνων εὐθύς τὸ τὰς ἀρχὰς ὠνήσασθαι προισχομένων. 67 Ταῦτα ἀπαντα καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι κἀνταῦθα κοινῶν τοῦ βουλευματος παραλαβόντες τὴν ἐκ θεοῦ δεδομένην ἡμῖν εὐσεβεστάτην σύνοικον, καὶ τῆ σῆ γε ὑπεροχῇ τὸ πρᾶγμα κοινωσάμενοι καὶ τι καὶ παρὰ τῆς σῆς λαβόντες βουλῆς, ἐπὶ τόνδε τὸν θεῖον ἐληλύθαμεν νόμον· δι' οὗ θεσπίζομεν, μήτε ἀνθυπατεῖαν μηδεμίαν μήτε τὴν μέχρι νῦν καλουμένην βικαρίαν μήτε τὸν κόμητα τῆς ἐώας μήτε ἀλλην οἴανοῦν ἀρχὴν, μήτε ὑπατικὴν μήτε ἡγεμονικὴν, ἀς δὴ κονσουλαρίας καὶ κορρεκτορίας καλοῦσιν (ὡς τινῶν ῥητῶς μέμνηται ἢ ὑποκειμένη τῷδε ἡμῶν τῷ θεῖῳ νόμῳ ἀπογραφῆ, ἀς δὴ καὶ μόνας ὑπὸ τόνδε τὸν νόμον ἀγομεν), διδόναι τι συφραγιον μηδὲ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τὴν οἴανοῦν δόσιν μήτε ἀρχοντι μηδενὶ μήτε τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τινι μήτε ἑτέρῳ προσώπῳ κατὰ πρόφασιν προστασίας· ἀλλὰ προῖκα μὲν κομίζεσθαι τὰς ἀρχὰς, μέτρια δὲ παρέχειν προφάσει τῶν ὑπὲρ ἐκάστης διδομένων συμβόλων τε καὶ χαρτῶν. Καὶ γὰρ δὴ καὶ ὑπεθήκαμεν ἀπογραφὴν τῷδε τῷ θεῖῳ ἡμῶν νόμῳ δηλοῦσαν, τί προσῆκόν ἐστὶν ἐκάστην ἀρχὴν παρέχειν ἢ εἰς τὸ θεῖον ἡμῶν λατερξυλον ἢ εἰς τὸ δικαστήριον τῆς σῆς ὑπεροχῆς προφάσει τῶν κωδικέλλων ἢ συμβόλων ἢ προσταγμάτων· ὡς τε ἐκεῖνο [τε] συνεστάθαι καὶ μὴ παρέχειν αὐτῷ μεγάλῃ αἰσθησιν. Ἐκεῖνο μέντοι διορίζομεν, τὸ χρῆναι τὸν βικάριον τῆς Ἀσιανῆς, ὁντα δὲ καὶ ἀρχοντα τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας, μηκέτι μὲν οὐτω προσαγορεύεσθαι, ἀλλὰ τοῦ λοιποῦ κόμητα Φρυγίας Πακατιανῆς ὀνομάζεσθαι, καὶ κομίζεσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου, ἀπερ καὶ νῦν προφάσει ἀννόνων τε καὶ καπιτατιῶνων ὑπὲρ ἑκατέρας ἀρχῆς ἐλάμβανεν, οὐδενὸς ἐλαττουμένου τούτων· καὶ μὴ δύο τάξεις χρῆσθαι, ἀλλὰ ἀναμιγεῖσαν ἑκατέραν, τὴν τε τοῦ ἀρχοντος τὴν τε τοῦ βικαρίου, μίαν γενέσθαι, κομιτιανὴν οὐσάν τε καὶ ὀνομαζομένην, τοῦ κινδύνου τῶν δημοσίων φόρων αὐτῷ τε καὶ πᾶσιν ὁμοίως ἐπόντος–οἱ αἱ μίᾳς τάξεως καθεστῶσης, μὴ 68 διηρημένης αὐτῆς παντελῶς, ἀλλὰ κατὰ μίαν ἀπάντων στρατευομένων συνέχειαν–, κομιζομένην μέντοι καὶ αὐτὴν διὰ τὸ διπλοῦν τοῦ κινδύνου τὰς ἀννόνας καὶ καπιτατίωνας, ἀπερ ἑκατέρα πρώην ἐκομίζετο τάξις. μὴ μὴν ἑτέρας

τινὸς ἀρχεῖν τὸν πρώην μὲν βικάριον, νῦν δὲ περίβλεπτον κόμητα τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας, οὐκ ἔχοντα παντελῶς οὐδεμίαν μετουσίαν ἐν ταῖς ἀλλαις ταῖς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ἐπαρχίαις, ἀλλ' ἔχοντα μὲν τὴν τοῦ περιβλέπτου κόμητος τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας ἐπωνυμίαν, ἀρκούμενον δὲ μόνη τῇ Πακατιανῇ, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, Φρυγία. Αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ θατέρου τοῦ πρώην βικαρίου διορίζομεν, φαμέν δὴ τοῦ κατὰ τὴν Ποντικὴν διοίκησιν· ὥστε μὴ δύο καθεστάναι τὸ λοιπόν, ἀλλ' ἔνα, κόμητα μὲν Γαλατίας πρώτης ὀνομαζόμενον, καὶ ἔχοντα καὶ τὴν κατὰ τῶν στρατιωτῶν ἔξουσίαν, καθάπερ ἔχει καὶ νῦν, καὶ τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς κομιζόμενον σιτήσεις, οὐ μὴν ἔξω τῆς πρώτης Γαλατίας. οὐδεμίαν γὰρ αὐτῷ ἑτέραν παντελῶς δίδομεν ἔξουσίαν κατ' οὐδεμιᾶς Ποντικῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ κατὰ μόνην Γαλατίαν τὴν πρώτην. τῆς τάξεώς τε ὁμοίως ἀναμιγνυμένης καὶ κατὰ μίαν, ὡς εἰρηται, νοουμένης καὶ ἀριθμουμένης συνέχειαν, κομιτιανῆς οὐσης τε καὶ ὀνομαζομένης· καὶ οὐδενὸς παντελῶς ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀλλοὺς ἔχοντός τινα διαφορὰν, ἀλλὰ μίαν εἶναι τάξιν, ὑφ' ἐνὶ τεταγμένην ἀρχοντι, μιᾶς ἐπαρχίας ἡγουμένῳ· πάσης ὁμοίως τῆς τάξεως ἀμα τῶ σφῶν αὐτῶν ἀρχοντι περὶ τὰ δημόσια κινδυνευούσης. Οὐδενὶ δὲ ἀρχοντι παντελῶς ἐφίεμεν οὐτε πολιτικῶ οὐτε στρατιωτικῶ ἐκπέμπειν ἐν ταῖς πόλεσιν τῆς ἐπαρχίας, ἡς ἀρχεῖ, τοὺς καλουμένους τοποτηρητάς, γινώσκουσιν, ὡς εἰ τοιοῦτό τι πράξαιεν, αὐτοὶ παντελῶς ἐκπεσοῦνται τῆς ἀρχῆς οἱ θαρρήσαντες ἑτέρους εἰς τὴν ἑαυτῶν τάξιν ἐμβιβάζειν. Αὐτὸ δὲ τοῦτο φαμέν καὶ ἐπὶ τοῦ λαμπροτάτου κόμητος τῆς ἑώρας καὶ τοῦ λαμπροτάτου ἀρχοντος. κάκεῖσε γὰρ μίαν ἀρχὴν ἀμφοτέρας ποιούμεθα, ἔχον 69 τος μὲν καὶ τὸ τοῦ περιβλέπτου κόμητος τῆς ἑώρας ὀνομα, τάξεως δὲ μιᾶς ἀρχοντος κομιτιανῆς οὐσης τε καὶ ὀνομαζομένης, καὶ τῆς πρώτης μόνης Συρίας καὶ τῶν Κυρρηστικῶν ἡγουμένου, καὶ τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς ἔχοντος σιτήσεις. ἐν ἰσῳ γὰρ τοῖς βικαρίοις κάκεῖνον τίθεμεν, ὥστε ἀμα καὶ αὐτὸν τῇ πειθομένη αὐτῷ τάξει κινδυνεύειν ὑπερτε τῆς τῶν δημοσίων εἰσπράξεως ὑπερτε τῆς πολιτικῆς καὶ δημοσίας καταστάσεως. Βουλόμεθά γε μὴν ἀπασιν τοῖς ἀρχουσι τῶν ἡμετέρων ἐπαρχιῶν πάντας ὑποκεῖσθαι, τοὺς μὲν ἰδιώτας κατὰ τὸ τῆς ἀρχῆς ἰδιὸν ἐπὶ πάσαις αἰτίαις καὶ πάσαις χρηματικαῖς τε καὶ ἐγκληματικαῖς προφάσεσι, τοὺς δὲ γε ἐν στρατείαις ὄντας καὶ ὑπὸ ἰδικούς ἀρχοντας τεταγμένους καὶ τούτους οὐδὲν ἡττον προφάσει δημοσίων τε καὶ ἐγκλημάτων ὑποκεῖσθαι πᾶσι τρόποις αὐτοῖς. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐντεῦθεν κατιόντας ἐξ οἰουδήποτε δικαστηρίου καὶ τὰς οἴασουσιν μεταχειριζομένους ψήφους ἐξεῖναι τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας μὴ συγχωρεῖν πλεῖον τι τῶν τῇ θεῖα ἡμῶν διατάξει διηγορευμένων λαμβάνειν σπορτυλων, γινώσκοντας ὡς, εἰ τούτου ῥαθυμῆσειαν, πᾶσαν ζημίαν ἐντεῦθεν τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσιν ἐπαγομένην αὐτοὶ καταθήσουσι. Δίδομεν δὲ αὐτοῖς ἀδειαν καὶ γνωρίζειν τὰ περὶ τούτου μὴ μόνον εἰς τὰς ἀρχάς, ἐξ ὧν εἰσὶν οἱ στελλόμενοι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς, ὥστε ἡμᾶς ταῦτα· γινώσκοντας τῷ πράγματι προσηκόντως ἐπεξιέναι. Εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ τινὰς ευροῖεν διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀξίας ἡ τῆς ζώνης ὑπεροψίαν τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἀδικοῦντας, ἀδειαν αὐτοῖς δίδομεν καὶ ἐξετάζειν τὰ ἀδικήματα καὶ τοὺς ὑπευθύνους εὐρισκομένους ἀφαιρεῖσθαι τῆς ζώνης καὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πληροῦν, τοῦτο ὁ περ καὶ τοῖς ἀρχαίοις διηγόρευται τῶν νόμων. ὥσπερ γὰρ αὐτούς παντὸς ἀδίκου κέρδους εἰργομεν, οὐτω καὶ καθαρῶς ταῖς ἀρχαῖς κεχρημένους πάσης τιμῆς τε καὶ αἰδοῦς καὶ σεμνότητος ἀπολαύειν θεσπίζομεν. Οὐτω τοίνυν ἡμῖν τῶν ἀρχῶν διακεκριμένων προσήκει τὸν ἐνταῦθα παραλαβόντα τὴν ἀρχὴν μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ μνήμης ἐναντίον ἡμῶν, ἡ εἰ περ ἡμῖν οὐκ εἰ ἡ σχολή, ἐναντίον τῆς τε σῆς ὑπεροχῆς, καὶ τῶν ἀεὶ τὸν σὸν κατακοσμησόντων θρόνον, τοῦ τε ἀεὶ 70 ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν λαργιτιων τοῦ τε ἐνδοξοτάτου θαεστορος νοῦ θείου ἡμῶν παλατίου τοῦ τε ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν ἀπανταχοῦ θείων ἡμῶν πριητων,

παρόντος δὴ καὶ τοῦ κατὰ καιρὸν μεγαλοπρεπεστάτου χαρτουλαρίου τῶν θείων ἡμῶν κοιτώνων τοῦ τοῖς συμβόλοις τούτοις τοῖς παρ' ἡμῖν ὑπηρετουμένου, ο ἄρκον δίδοναι, μηδενὶ παντελῶς μηδὲ ὀτιοῦν παρέχειν μήτε προφάσει δόσεως μήτε προστασίας, μηδὲ ἐπαγγείλασθαι, μηδὲ ἐκ τῆς ἐπαρχίας ὁμολογῆσαι στέλλειν, μήτε τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις μήτε τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσι μήτε τοῖς περὶ αὐτοὺς καθεστῶσι μήτε ἑτέρῳ τινὶ κατὰ πρόφασιν προστασίας. ἀλλ' ὡς περ ἄμισθον λαμβάνει τὴν ἀρχήν, προσλαμβάνει τε παρὰ τοῦ δημοσίου τὰς σιτήσεις (ταύτας γὰρ δὴ καὶ μόνας λαμβάνειν αὐτὸν ἐφίεμεν), οὕτως αὐτὴν καθαυτῆς φυλάζει ταῖς χερσὶ, θεῶ τε καὶ ἡμῖν τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ὑφέξων λόγον. Ἰστω γὰρ ἡ σὴ ὑπεροχὴ καὶ οἱ μετὰ σε τὸν αὐτὸν ἐπιβησόμενοι θρόνον, ὡς, εἰ τε αὐτοὶ θαρρήσειαν λαβεῖν τι παρὰ τῶν εἰς τὰς εἰρημένας ἀρχὰς παριόντων εἰ τε οἱ παραδυναστεύοντες αὐτοῖς εἰ τε καὶ ἡ τάξις ἡ σὴ περαιτέρω τῶν προφάσει συνηθειῶν παρ' ἡμῶν αὐτοῖς ὠρισμένων (ἀπερ δὴ καὶ ἄρκειν μόνον νομίζοντες δίδοσθαι διωρίσαμεν), ὡς οὐκ ἐν μικροῖς ἢ ποινῇ γενήσεται· ἀλλ' οἱ μὲν μέγιστοι ἀρχόντες οἱ λαβεῖν τι θαρρήσαντες παρὰ τῶν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς παριόντων ἢ καὶ συγχωρήσαντες τῇ οἰκείᾳ τάξει τοιοῦτό τι πράττειν, καὶ προσαγγελθὲν οὐ θεραπεύοντες, ὡς οὐ μόνον τετραπλάσιον ἀποδώσουσι πᾶν ὁσον εἰλήφασιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὑποστήσονται καὶ τὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ κίνδυνον εὐλαβηθήσονται. καὶ οἱ γὰρ ἀμφ' αὐτοὺς ὄντες καὶ ἡ πειθομένη τάξις αὐτοῖς, εἰ πλεῖον τι τῶν παρ' ἡμῶν δεδομένων ἐπιχειρήσειαν λαβεῖν, αὐτοὶ τε ὑποκείσονται τοῖς ἐζημιωμένοις τῇ εἰς τὸ τετραπλοῦν ἀποδόσει ἐκπεσοῦνταί τε καὶ οὐσίας καὶ ζώνης, πρὸς τῷ καὶ τιμωρίαις ὑποβάλλεσθαι πρεπούσαις τοῖς πλημμελήμασι τοῖς αὐτῶν. 71 Τοὺς δὲ οὕτως ἄμισθους παραλαμβάνοντας τὰς ἀρχὰς πρῶτον ἀπάντων σπούδασμα ἔχειν χρὴ τὸ τοῖς δημοσίοις ἀγρύπνως προσέχειν, καὶ τοὺς μὲν ἀγνωμονοῦντας καὶ δεομένους ἀνάγκης μετὰ πάσης εἰσπράττειν τῆς σφοδρότητος, μηδὲν ὑποκατακλινομένους μηδὲ ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου κέρδος τι παντάπασι ἐννοοῦντας, τοῖς δὲ εὐγνώμοσι πατρικῶς προσφερομένους· εἴπειτα τὸ τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους φυλάττειν πανταχόθεν ἀνεπηρεάστους, οὐδ' ὀτιοῦν παρ' οὐδενὸς αὐτῶν κοιμιζομένους. ἀλλ' ἵσοι μὲν ἐν ταῖς δίκαις, ἵσοι δὲ ἐν ταῖς δημῳδεσι καταστάσεσιν ἐστῶσαν, ἐπεξιόντες τε τοῖς ἀμαρτήμασι καὶ τοὺς μὲν ἀνευθύνους πανταχόθεν φυλάττοντες καθαρούς, τοῖς ὑπευθύνους δὲ ἐπιτιθέντες πρὸς τὸν νόμον τὴν ποινήν, καὶ οὕτως ἀρχόντες τῶν ὑπηκόων ὡς ἀν πατέρες υἱῶν, ἀγαπῶντες μὲν αὐτοὺς ἀνευθύνους ὄντας, ὑπευθύνους δὲ φαινομένους σωφρονίζοντες τε καὶ τιμωρούμενοι, καὶ πᾶσαν δικαιοσύνην ἐν τε τοῖς δημοσίοις ἐν τε τοῖς ἰδίοις συμβολαίοις αὐτοῖς διατηροῦντες· καὶ οὐκ αὐτοὶ μόνον τοῦτο πράττοντες, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀεὶ παρεδρεύοντα τοιοῦτον λαμβάνοντας καὶ τοὺς περὶ αὐτοὺς ἀπαντας, ὡς μὴ δοκεῖν ἐκείνους μὲν δῆθεν ἀνευθύνους εἶναι, δι' ἑτέρων δὲ πλημμελεῖν τε καὶ κλέπτειν, τοῦτο ὅπερ ἐτι μᾶλλον αἰσχροτέρον ἐστὶ τὸ καὶ κοινωνοὺς τῶν ἀδικημάτων λαμβάνειν. Ὡστε ἐξέσται τῇ σὴ ὑπεροχῇ τῶν σεμνοτέρων τινὰς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς πέμπειν καὶ τῶν ἐπισταμένων τὰ δημόσια, βουλευτῶν τε φαιμέν καὶ ἑτέρων προσώπων, πείραν ἑαυτῶν δεδωκότων ἀγαθὴν καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἐπιτηδείων. τίς γὰρ ἀν οὐκ ἀγαπήσειε καὶ σεμνότητος ἐμπεπλήσθαι μεγάλης νομίσειεν, εἰ περ ἡμετέρα ψήφῳ καὶ κρίσει τῆς σὴς ὑπεροχῆς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρέλθοι, μεμαρτυρημένος μὲν ὡς εἰ ἡ χρηστός, προῖκα δὲ αὐτὴν δεχόμενος, οὐκ ἐνησχολημένος δὲ παντελῶς οὐδενὶ φαύλῳ κατὰ τὴν χώραν, οὐδὲ ὅπως τὸ δοθὲν ἀθροίσειεν, οὐδὲ ὅθεν συλλέξειε χρυσίον, ἀλλ' ἵνα δὴ τοῦτο μόνον ἔχοι σπούδασμα τὸ τῷ θεῷ τε καὶ ἡμῖν ἑαυτὸν συστήσαι, καὶ δόξης ἀπολαῦσαι χρηστῆς, καὶ ἀμοιβὰς ἐλπῖσαι μεγάλας; Εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα τι πράξειεν, ἵστω καὶ ἔως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐφ' ἧς ἐστὶ δικαστής, κλοπῆς αἰτίαν ὑποστησόμενος· καὶ εἰ γὰρ φανείη δοῦς χρυσίον ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν τὴν ἀρχὴν ἢ λαβῶν ἐκ τῆς ἀρχῆς 72 (ἐκάτερον γὰρ ὁμοίως ὑπεύθυνον),

ο τι καὶ δήμευσιν καὶ ἔξοριαν ὑποστήσεται καὶ τὴν εἰς τὸ σῶμα βάσανόν τε καὶ τιμωρίαν, καὶ αὐτὸν δὴ τὸν λαβόντα παρ' αὐτοῦ, καθάπερ εἰπόντες εφθήμεν, κακοῖς ὑποθήσει μεγάλοις. Καθαρὰς γὰρ ἀπαιτοῦμεν εἶναι ταῖς ἐπιχωρίοις ἀρχαῖς τὰς χεῖρας, ἵνα τοὺς ἀρχομένους ἀζημίους τε καὶ εὐθηνουμένους φυλάξαιμεν. Καὶ αὐταὶ μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐκ τῶν ἀρχῶν ἐπικείσονται ποιναὶ τοῖς ἐν ταῖς εἰρημέναις ἀρχαῖς οὐσιν, εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν. Δίδομεν δὲ καὶ τοῖς ἐπαρχεώταις ἀδειαν, εἰ τι κατὰ τῆς ἐπαρχίας ἀδικον ὁ τὴν ἀρχὴν ἔχων διαπράξῃται καὶ ζημίαις τισὶν ἢ ἐπηρεαῖς περιβάλλοι τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς, ὥστε τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ πρωτεύοντας δεήσεις εἰς ἡμᾶς ἀναπέμπειν, καταλέγοντας τοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντος τὰ πλημμελήματα. ἡμεῖς γὰρ ταῦτα μανθάνοντες στελοῦμεν ἐν τῇ χώρᾳ τὸν ταῦτα ἐξετάσοντα, ἐφ' ᾧ τε αὐτόν, ἐνθα ἠδίκησεν, ἐκέῖσε καὶ τὰς ποινὰς ὑποσχεῖν τῶν πλημμελημάτων· ὥστε μηδὲ ἕτερόν τινα τοιοῦτό τι πράξει θαρρήσαι πρὸς τὸ παράδειγμα βλέποντα. Ἀνάγκην ἔχοντος τοῦ τὴν ἀρχὴν διέποντος κατὰ τὰς ἐμπροσθεν διατάξεις, ἐπειδὰν κατάθοιτο τὴν ζώνην, τὰς πεντήκοντα ἡμέρας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ διατρίβειν δημοσίᾳ φαινόμενον, καὶ τὰς παρὰ πάντων δεχόμενον ἑναγωγὰς. εἰ μὲντοι, πρὶν πληρώσειε τὰς πεντήκοντα ἡμέρας, ἀποδιδράσκων ἀλοίῃ καθάπερ τι τῶν ἀτιμοτάτων ἀνδραπόδων, δίδομεν ἀδειαν τοῖς ὑποτελεῖσι κατέχειν αὐτὸν ἐν τῇ χώρᾳ [ἢ τῇ ἐπαρχίᾳ] καὶ πᾶν εἰ τι δεδώκασιν αὐτῷ προφάσει κλοπῆς τοῦτο εἰσπράττειν, παρόντος μὲντοι τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τὸ πρᾶγμα ἐγγράφως διασκοποῦντος, ἕως ἂν ἀποδοῖη πᾶν ὁ περ κεκλοφῶς φανείη. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπαρχεώτας, εἰ περ αἰσθῶντο τῆς τῶν ἀρχόντων κλοπῆς, ἀδειαν ἔχειν, μᾶλλον μὲν οὐ καὶ ἀνάγκην, ταῦτα μνηύειν εἰς ἡμᾶς· ὥστε ἡμᾶς μανθάνοντας, ὅτι περ ὁ λῶς χρυσοῦ πιπράσκει τὸ δίκαιον, ταῖς εἰρημέναις αὐτὸν ὑποβάλλειν ποιναῖς, πρὸς τῷ καὶ ταῖς ἐξ οὐρανοῦ τιμωρίαῖς ἐνοχον εἶναι, παραβάντα τοὺς ὀρκους ἐφ' οἷς ἐλαβε τὴν ἀρχὴν. Εἰ δὲ 73 καὶ ἰσχύσειε καθ' οἴανοῦν αἰτίαν μὴ πεπληρωκῶς τὰς πεντήκοντα ἡμέρας ἐκ τῆς ἐπαρχίας φυγεῖν, τηνικαῦτα συλληφθεῖς, ἐνθα ἂν διατρίβων φανείη, ἐπαναχθήσεται μὲν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἡσυχῆν, ἀπαν δέ, ὁσον ἂν εὐερεθῇ λαβῶν, ἀποδώσει τετραπλάσιον. Ἐκείνου δηλαδὴ φυλαττομένου τοῦ μηδεμίαν εἶναι τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἀδειαν ἐφ' ἑτέρῳ τινὶ πλὴν ἢ κλοπῆ ταῦτα περὶ τοὺς ἀρχοντας πράττειν. Οὐ γὰρ εἰ φανείη σφοδρότερος τοῖς ἀγνώμοσι διὰ τὴν τῶν δημοσίων εἰσπραξίν ἢ διὰ τὴν τῶν πλημμελημάτων ἐπεξέλευσιν, δώσομεν τοῖς ὑπηκόοις πράττειν τι κατ' αὐτοῦ· τούναντίον μὲν οὐ καὶ ποιναῖς αὐτοὺς ταῖς πασῶν πικροτάταις ὑπάξομεν, εἰ τοὺς καθαραῖς χρησαμένους ταῖς χερσὶν καὶ τῇ τῶν δημοσίων εἰσπράξει μετὰ πάσης προσενεχθέντας ἀκριβείας, εἰ τα καταθεμένους τὴν ἀρχὴν ὑβρίσαι θαρρήσαιεν, ἀλλὰ μὴ σὺν εὐφημίᾳ πάσῃ μετὰ τὸν νενομισμένον χρόνον τὰς ἐπαρχίας ἀπολιμπάνοντας ἀποπέμψαιεν. Δεῖ γὰρ τοὺς μετὰ τὸνδε ἡμῶν τὸν νόμον γινομένους λαμπροτάτους τῶν ὑποτεταγμένων ἐπαρχιῶν ἀρχοντας ἐντεθυμῆσθαι, πόσης μὲν ἀπολαύσουσι δόξης τοιοῦτοι φαινόμενοι, πόσαις δὲ περιπεσοῦνται δυσκολίαις τὸν νόμον τοῦτον παραλῦσαι τό γε ἐφ' ἑαυτοῖς θαρρήσαντες. εἰ ἢ γὰρ ἂν τῶν ἀτόπων, εἰ τοὺς μὲν ἐπ' εὐτελέσιν ἀλόντας κλοπαῖς αὐτοῖς κολάζοιεν, καὶ βασάνοις αὐτοὺς ὑποβάλλοιεν, καὶ οὐ πρότερον συγχωροῖεν ἕως ἂν ἀποδοῖεν τὰ φώρια, αὐτοῖς δὲ ἀνεύθυνον μένοιεν ἐπὶ μεγάλων γενόμενοι κλοπῶν, καὶ οὐδὲ τὸ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἐρυθριῶντες παράδειγμα· ὥν ἐξεστὶν αὐτοῖς ὑπεριδοῦσι σεμνοῖς τε καὶ ἑλευθέροις καὶ πανταχόθεν ἐπαινουμένοις φανῆναι καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἔχειν καλὴν μαρτυρίαν τε καὶ ἐλπίδα. Οὐ συγχωροῦμεν δὲ οὐτε τοῖς περιβλέπτοις δουξίν οὐτε ἑτέρῳ τινὶ τὴν οἴανοῦν αὐτοῖς πλεονεξίαν ἢ ἀδικίαν ἐπαγαγεῖν, ἢ πολιτικοῖς ὁ λῶς πράγμασι κοινωνεῖν, ἵνα καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς τὴν σεμνότητα φυλάττομεν κάκεῖνοι τὴν καθαρότητά τε ἡμῖν καὶ εὐνοίαν

ἀντιδίδοιεν. Ἰστω γὰρ ἅπαν τὸ ὑπήκοον, ὡς διὰ τὴν αὐτῶν ὠφέλειαν καὶ τὸ πανταχόθεν αὐτῶν ἀζήμιον καὶ τὸ διὰ πάσης αὐτοὺς ἀγειν εὐπαθείας καὶ μὴ καταναγκάζεσθαι τὰς χώρας ἀπολιμπάνειν μηδὲ ἐν ξένη ταλαιπωρεῖσθαι, διὰ τοῦτο τὸν παρόντα νόμον ἐγράψαμεν, θεῶ τε 74 αὐτὸν ἀνατιθέντες καὶ ταῖς παρούσαις σεβασμιωτάταις τῆς μεγάλης αὐτοῦ καὶ κοινοτάτης ἑορτῆς ἡμέραις· ἵνα πᾶσιν ἐξῆ πατέρας δέχεσθαι μᾶλλον ἀρχοντας ἢ κλέπτοντάς τε καὶ ἀνδραποδώδεις καὶ ταῖς αὐτῶν οὐσίαις ἐφεδρεύοντας. Δεῖ δὲ καὶ ὑμᾶς τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς εἰδότας, πόσῃν ὑμῶν ἐθέμεθα πρόνοιαν, μετὰ πάσης εὐγνωμοσύνης τοὺς δημοσίους ἀνελλιπῶς φόρους εἰσάγειν, καὶ μηδὲ τῆς παρὰ τῶν ἀρχόντων ἀνάγκης δεῖσθαι, ἀλλ' οὐ τὼς εὐγνώμονας ἑαυτοὺς παρέχειν, ὡς τε ἡμῖν ἐξ αὐτῶν ἐνδείξασθαι τῶν ἐργῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῆς τοσαύτης φιλανθρωπίας τὴν οἰκείαν ἡμῖν εὐγνωμοσύνην ἀντιδίδετε, καὶ εἰκότως ἐξετε πᾶσαν παρὰ τῶν ἀρχόντων προφάσει τῆς εὐγνωμοσύνης σπουδῆν τε καὶ πρόνοιαν, ἐκεῖνο γινώσκοντες ὡς, ἐπειδὴ τοῖς ἀρχουσιν ἐπίκειται πανταχόθεν ὁ τῶν δημοσίων κίνδυνος καὶ τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν, ὡς ἐπὶ τῶ σφῶν αὐτῶν κινδύνῳ τὰς ἀρχὰς ὑπεισέρχονται, καὶ ὑμᾶς τοῦτο γινώσκοντας ἐκ τρόπου παντὸς εὐλαβεῖσθαι τὴν ἀγνωμοσύνην, καὶ μὴ τὰς ἑαυτῶν γνώμας οὐ τὼ παρέχειν ἀπειθεῖς, ὡς καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν δεῖσθαι σφοδρότητος, ἢ ἂν ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἐστὶ προσλαμβάνειν διὰ τὴν ἀπαραίτητον τῶν δημοσίων εἰσπραξίν. εἰδόντων ὑμῶν τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων, ὡς αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι καὶ ἡ τῶν πολεμίων δίωξις πολλῆς δεῖται τῆς ἐπιμελείας, καὶ οὐκ ἐστι χρημάτων χωρὶς ταῦτα πραχθῆναι, τοῦ πράγματος μηδεμιᾶς ἀναβολῆς δεομένου, οὐδὲ ἡμῶν αἰρουμένων περιορᾶν τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐλαττωθεῖσαν, ἀλλὰ Λιβύην τε πᾶσαν ἀνακτησαμένων καὶ Βανδίλους καταδουλωσάντων καὶ πολλά γε ἐτι καὶ μείζονα τούτων ἐλπίζόντων παρὰ τοῦ θεοῦ λαβεῖν τε καὶ πράξαι, εἰς ἀπροσηκόν ἐστὶ τοὺς δημοσίους φόρους ἀνελλιπῶς καὶ εὐγνωμόνως καὶ κατὰ τὰς ὠρισμένας εἰσπράττεσθαι προθεσμίας. ὡς τε εἰ περ ὑμεῖς μὲν εὐγνωμόνως ἀπαντήσοιτε τοῖς ἀρχουσιν, οἱ δὲ ῥάδιαν τε καὶ ἐκ προχείρου τὴν τῶν δημοσίων εἰσκομιδὴν εἰς ἡμᾶς ποιοῖντο, καὶ τοὺς ἀρχοντας ἐπαινέσομεν τῆς σπουδῆς καὶ ὑμᾶς ἀποδεξόμεθα τῆς γνώμης· καὶ πανταχόθεν μία τις ἐστὶ καλὴ τε καὶ σύμφωνος τῶν τε ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων ἀρμονία. Τῷ μεγάλῳ τοίνυν θεῷ καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ πάντες ὁμοίως ἀναπεμπέτωσαν ὑμῶν ὑπὲρ 75 τούτου δὴ τοῦ νόμου, ὁ δὲ αὐτοῖς δώσει καὶ τὰς πατρίδας οἰκεῖν ἀσφαλῶς καὶ τὰς οἰκείας περιουσίας ἐχειν βεβαίως καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων ἀπολαύειν δικαιοσύνης. Καὶ γὰρ δὴ καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐθέμεθα, ὡς ἅπαν ἐκ τῆς ἐν τῷ νόμῳ δικαιοσύνης ἰσχύσωμεν τῷ δεσπότη θεῷ οἰκειῶσαι ἑαυτοὺς καὶ τὴν ἡμετέραν συστήσαι βασιλείαν, ἵνα μὴ δόξωμεν περιορᾶν ἀνθρώπους ἀδικουμένους, οὐς ἡμῖν παρέδωκεν ὁ θεός, ὡς ἅπαν αὐτῶν διὰ πάντων φειδώμεθα, τῇ αὐτοῦ κατακολουθοῦντες ἀγαθότητι. Ὡστε τό γε ἐφ' ἡμῖν ἀφοσιούσθῳ τῷ θεῷ, διότι μηδὲν τῶν εἰς νοῦν ἡμῖν ἐρχομένων ἀγαθῶν ὑπὲρ κηδεμονίας τῶν ὑπηκόων παραλιμπάνομεν. βουλόμενοι γὰρ τὰς ἀνελευθέρους ταύτας καὶ ἀνδραποδώδεις κλοπὰς ἀνελεῖν καὶ τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἐν εὐπαθείᾳ παρὰ τῶν τὰς ἐπιχωρίους ἀρχὰς ἐχόντων φυλάξαι, διὰ τοῦτο ἐσπεύσαμεν προῖκα τὰς ἀρχὰς αὐτοῖς δοῦναι, ὡς ἅπαν μηδὲ αὐτοῖς ἐξῆ πλημμελεῖν τε καὶ ἀρπάζειν τὸ ὑπήκοον· οὐ περ ἐνεκα πάντα αἰρούμεθα πόνον, οὐκ ἀξιοῦντες μιμεῖσθαι τοὺς πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότας, οἱ περ χρημάτων προῦβάλλοντο τὰς ἀρχὰς, ἑαυτοῖς ἀναιροῦντες τὴν ἀδειαν τοῦ γε τοῖς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀδικοῦσιν ἐπιτιμᾶν δίκαια, ἀλλ' αὐτοὶ τε οἱ ἐλάμβανον ἐγκαλύπτεσθαι δίκαιοι καθεστῶτες, τοὺς τε οἰκείους ὑποτελεῖς δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο ἐξαρπάζειν τῶν κακῶς ἀρχόντων οὐ δυνάμενοι οὐδὲ αὐτοῖς τοῖς ἀρχουσιν ἐπιτιμᾶν σωφρονεῖν προφάσει τῆς εἰρημένης αἰτίας. ἡμεῖς δὲ ἀρκοῦντα τῇ βασιλείᾳ πόρον εἶναι νομίζομεν τὸ μόνους ἐντελεῖς

δὲ ὄρκον δώσουσιν ἔνταῦθα μὲν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ρηθέν. Εἰ δὲ τισιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οὐσι πέμποιτο τὰ τῆς ἀρχῆς σύμβολα, ἐπὶ τε τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρωτευόντων τὸν ὄρκον ὑφέξουσιν, καὶ οὕτω τῶν τῆς ἀρχῆς ἀντιλήφονται πράξεων· δηλαδὴ τῆς σῆς ὑπεροχῆς προνοούσης τοῦ, εἰτε ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως παραλάβοι τις ἀρχὴν, εἰτε κατὰ χώραν αὐτῶ τὰ σύμβολα ταύτης πεμφθεῖ παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, αὐτὸν τὸν λαμβάνοντα τὸ ἀσφαλὲς περιποιεῖν τῷ δημοσίῳ περὶ τῆς τῶν φόρων ἀμέμπτου εἰσπράξεως, καθάπερ αὖν αὐτὸς καθαρῶς δοκιμάσειας. Κεῖσθω δὲ ὁ νόμος ἡμῖν οὕτως ἔφ' ἅπασιν τοῖς τὰς 78 παρ' ἡμῶν ρητῶς ὀνομασθησομένας ἀρχὰς ἐκ τοῦ παρόντος χρόνου ἀμίσθους παραληψόμενοις. τὰ γὰρ δὴ προειληφότα τοῖς ἐμπροσθεν κειμένοις ὑποκείσθω νόμοις, οὐδεμιᾶς ποινῆς τῶν ἐν τῷδε ἡμῶν τῷ νόμῳ διωρισμένων ἐπικειμένης τοῖς μέχρι νῦν τὰς ἀρχὰς εἰσέχουσιν, πλην εἰ μὴ καὶ αὐτοὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦδε τοῦ νόμου κλέπτοντες ἀλοῖεν. <Επίλογος.> Ταῦτα τοῖνυν ἡ σὴ ὑπεροχὴ πάντα μανθάνουσα ἐν πᾶσι τοῖς ἐθνεσιν τοῖς ὑποτεταγμένοις φανερὰ παρασκευασάτω γενέσθαι, κατὰ τὸ νενομισμένον προστάγμασι χρωμένη πρὸς πάντας τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους· ὥστε αὐτοὺς γινώσκοντας τὴν ἡμετέραν περὶ τοὺς ὑπηκόους σπουδὴν καὶ ἠεχομεν περὶ τὴν τῶν ἀρχόντων χειροτονίαν γνῶμην, εἰδέναι, πόσων αὐτοῖς ἀγαθῶν μεταδεδώκαμεν, οὐδὲ τῆς βασιλικῆς θεραπείας διὰ τὴν αὐτῶν εὐδαιμονίαν φεισάμενοι. Ἰδικτον γραφέν τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις καὶ ὀσιωτάτοις πατριάρχαις. Τῆς παραδοθείσης ἡμῖν ἐκ θεοῦ πολιτείας κηδόμενοι καὶ ἐν ἀπάσῃ δικαιοσύνῃ ζῆν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους σπεύδοντες, τὸν ὑποτεταγμένον νόμον ἐγράψαμεν, ὡς δὴ τῆ σῆ ὀσιότητι, καὶ δι' αὐτῆς ἅπασιν τοῖς τῆς ἐπαρχίας τῆς σῆς ποιῆσαι φανερόν καλῶς εἰσέχουσιν ἐνομίσαμεν. τῆς οὖν σῆς θεοφιλίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ἐστὼ ταῦτα παρατηρεῖν, καὶ εἰ τι παραβαίνοιτο παρὰ τῶν ἀρχόντων, εἰς ἡμᾶς μηνύειν, ὡς αὖν μὴ τι παροραθείη τῶν ὀσιῶς τε καὶ δικαίως ὑφ' ἡμῶν νομοθετηθέντων. Εἰ γὰρ ἡμεῖς μὲν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἐλεοῦντες, ὡς πρὸς τῆ τῶν δημοσίων φόρων ἐκτίσει καὶ μεγάλας ὑπέμενον ἐκ τῆς τῶν ἀρχόντων κλοπῆς ἀδικίας διὰ τὰς γινομένας τῶν ἐπαρχιῶν πράξεις, ταύτας ἀνελεῖν διὰ τοῦ ὑποτεταγμένου ἐσπεύσαμεν νόμου, ὑμεῖς δὲ ῥαθυμοῦντες μὴ προσαγγείλητε, ἡμῖν μὲν ἀφοσιούσθω τὸ πρὸς 79 τὸν δεσπότην θεόν, ὑμεῖς δὲ ἀπολογήσεσθε πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἀδικίας, εἰτε παρὰ τὸ μὴ μαθεῖν ἡμᾶς βλάβος τοῖς παρ' ἡμῖν ἀνθρώποις ἐπάγοιτο. ἀλλὰ δεῖ παρόντας ὑμᾶς τῆ χώρα καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀγωνιῶντας φανεροὺς ἡμῖν καθιστᾶν καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀρχοντας καὶ τοὺς παραβαίνοντας τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον, ὡς αὖν ἑκατέρους γινώσκοντες τοὺς μὲν κολάζωμεν, τοὺς δὲ ἀμειβόμεθα. Ἐπειδὴν δὲ ὁ νόμος δημοσίᾳ προτεθείη καὶ ἅπασιν γένοιτο φανερός, τῆσιν αὖτὰ ληφθεὶς ἐνδον ἀποκείσθω ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν ἱερῶν σκευῶν, οἷα καὶ αὐτὸς ἀνατεθειμένος θεῷ καὶ πρὸς σωτηρίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἀνθρώπων γεγραμμένος. ποιήσατε δὲ αὖν κάλλιον καὶ τοῖς αὐτόθι πᾶσιν ἀνθρώποις συμφορώτερον, εἰπερ αὐτὸν ἐγκολάψαντες ἠσανίσιν· ἢ λίθοις ἐν ταῖς στοαῖς τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀναγράψατε, πρόχειρον παρεχόμενοι πᾶσι τὴν τῶν νομοθετηθέντων ἀνάγνωσιν τε καὶ κτῆσιν. Εἰ δὲ τῆς τῶν ἀρχόντων καθαρότητος τῶσάυτην ἐθέμεθα πρόνοιαν, πρόδηλον ὡς πολλῶ μᾶλλον τοῖς ἐκδίκους οὐκ ἐφήσομεν οὐδ' ὅτιοῦν οὐτε λαμβάνειν οὐτε δίδοναι. δώσουσι μὲν γὰρ ὑπὲρ τῶν παρεχομένων αὐτοῖς προσταγμάτων ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν, εἰ μὲν μείζονες αἱ πόλεις εἰεν, σολιδος θυαττωρ, εἰ δὲ τῶν ἐλαττόνων, σολιδος τρες, καὶ πέρα τούτων οὐδέν· λήφονται δὲ οὐδ' ὅτιοῦν παρ' οὐδενός, πλην εἰ μὴ τις ἐκ τοῦ δημοσίου νενομισμέ

νος αὐτοῖς προσίη πόρος· ἡ εἰ περ μηδὲν ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνοιεν, μηδὲν περαιτέρω τῶν τῆ θεία ἡμῶν διηγορευμένων διατάξει κομίζεσθαι. ἐπείτοιγε εἰ τι λαβόντες ἀλοῖεν ἡ αὐτοὶ ἢ οἱ καλούμενοι αὐτῶν χαρτουλάριοι ἢ ἕτερός τις τῶν περὶ αὐτούς, ἐκεῖνο τετραπλάσιον ἀποδώσουσιν ὁπερ ελαβον, καὶ τοῦ φροντισματος ἀπελαθήσονται· καὶ πρὸς γε καὶ ἐξορία διηνεκεῖ ζημιωθέντες καὶ εἰς σῶμα σωφροнисθέντες δώσουσι χώραν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀντὶ κακῶν τοῦ φρον 80 τίσματος ἀντιλαμβάνεσθαι. Εσεσθε δὲ καὶ τούτου φύλακες ὑμεῖς, καὶ κωλύοντες τὰ παρὰ ταῦτα γινόμενα καὶ μηνύοντες, ὡστε μὴ διαλαθεῖν τι τῶν ἀμαρτανομένων μηδὲ ἐκ τοῦ λαθεῖν ἀτιμώρητον εἶναι, ἀλλὰ πᾶσαν ἰσότητά τε καὶ δικαιοσύνην τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἐπανθῆσαι. Εἰ δὲ καὶ οἱ μέχρι νῦν ἀρχοντες μὴ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦδε τοῦ νόμου πάσης ἀπόσχωνται κλοπῆς, ἰστώσαν καὶ αὐτοὶ ταῖς ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου ποιναῖς ὑποκείμενοι. [τοῦτο τὸ ἰδικτον πρὸς τοὺς ἐπισκόπους.] Ἐγράφη τὸ ἰσον τοῦ ἰδίκτου Κωνσταντινουπολίταις, εχον ου τως· Ὅσην ἀπάντων τῶν ὑπηκόων ἐθέμεθα πρόνοιαν, δείκνυσιν ὁ παρ' ἡμῶν εναγχος τεθεῖς νόμος, ο ν δὴ πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους ἐγράψαμεν. ἀλλὰ προσῆκόν ἐστι καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς εἰδέναι τὴν ἡμετέραν πρόνοιαν, ἢ ν περὶ πάντας ἀνθρώπους εχομεν. καὶ διὰ τοῦτο τὸν νόμον αὐτὸν καὶ ἐν ἰδίκτου προτεθείκαμεν σχήματι· ὡστε ὑμᾶς τῷ δεσπότῃ θεῷ καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ δικαίως ἀναπέμπειν υμνους, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅτι πάντα διὰ τὸ ὑμέτερον συμφέρον αἰρούμεθα πόνον. Γνώσις τῆς παρ' ἐκάστης τῶν ὑποτεταγμένων ἀρχῶν ὀφειλοῦσης παρέχεσθαι λόγῳ συνηθειῶν ποσότητος, [παρὰ] τῶν τὰς ἀρχὰς ἐχόντων οὐδενὸς τολμῶντος παρὰ τὰ προγεγραμμένα ου τε λαβεῖν ου τε δοῦναί τι πλέον. Ἀπὸ τοῦ περιβλέπτου κόμητος τῆς Ἀνατολῆς ου τως· ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν κουβουκλείῳ νομ. ζγ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τρι βούνων νοταρίων μετὰ τῶν τεσσάρων σκρινίων τοῦ θείου λατερκούλου νομ. ν' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' 81 τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. π' Ἀπὸ τοῦ ἀνθυπάτου Ἀσίας ου τως· ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν κουβουκλείῳ νομ. ζγ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τρι βούνων νοταρίων μετὰ τῶν τεσσάρων σκρινίων τοῦ θείου λατερκούλου νομ. μ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. π' Ἀπὸ τοῦ περιβλέπτου κόμητος Φρυγίας Πακατιανῆς ου τως· τοῖς <περιβλέπτοις> χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου ἡμῶν κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. ν' Ἀπὸ τοῦ περιβλέπτου κόμητος Γαλατίας πρώτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. ν' Ἀπὸ τοῦ βικαρίου τοῦ Μακροῦ Τείχους ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Καὶ ὁσαι ἀρχαὶ ὑπατικά ἢ τοι κονσουλάρια Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Παλαιστίνης πρώτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' 82 τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Παλαιστίνης δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Φοινίκης παράλου ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει

τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Συρίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Θεοδωριάδος ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ὀσροηνῆς ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Κιλικίας πρῶ της ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Κύπρου ου τως τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' 83 τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού⁸³ νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Παμφυλίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Βιθυνίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἑλλησπόντου ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Λυδίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Φρυγίας σαλουταρίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Πισιδίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Λυκαονίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' 84 τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Νέας Ἰουστινιανῆς ου τως τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἀρμενίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἀρμενίας μεγάλης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει

τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Καππαδοκίας πρώτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Καππαδοκίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἐλενοπόντου ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' 85 Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Εὐρώπης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ῥοδόπης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Αἰμιμόντου ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Καρίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Λυκίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Αὐγουσταμνικῆς πρώτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. κδ' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ' 86 Καὶ ο σαι ἀρχαὶ ἡγεμονικαὶ ἠτοι ξορρεξτοριαι· Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Λιβύης τῆς α νω ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Αἰγύπτου πρώτης ου τως τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ι' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Αἰγύπτου δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λς' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Αὐγουσταμνικῆς δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῶ αὐτοῦ βοηθῶ νομ. γ' τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Παλαιστίνης τρίτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου

κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' 87 τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἀραβίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Εὐφρατησίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Μεσοποταμίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Κιλικίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ἀρμενίας πρώτης ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Γαλατίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Ὀνωριάδος ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' 88 τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος τῶν Νήσων ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Μυσίας δευτέρας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος Σκυθίας ου τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ' τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβού νων νοταρίων νομ. ιε' τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ' τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λ' Παρὰ δὲ ἐκάστης πόλεως ἐκδίκου, εἰ μὲν εἰ η μητροπολίτης, ὑπὲρ προστάγματος εἰς τὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων δίδοσθαι νομίσματα δ', εἰ δὲ ἀλλης πόλεως, νομ. γ' καὶ πέρα τούτων μηδέν. οὐδὲ γὰρ τοὺς ἐκδίκους ου τε δίδοναι τοῖς ἀρχουσιν οὐδὲ ἑτέρῳ τινὶ ου τε λαμβάνειν βουλόμεθα, πλὴν εἰ μὴ τινες εἰσὶν αὐτοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου παρεχόμεναι συνήθεια· εἰδόντων αὐτῶν ὡς, εἰ μηνυθεῖη τῷ ἡμετέρῳ κράτει περί τινος αὐτῶν, ὡς παραβαῖνοι τὰ παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα, καὶ ὁ περ ἀν λάβοι θυαδρυπλυμ ἀποδώσει, καὶ τῆς φροντίδος παραλυθεὶς ἐξορίαν οἰκήσει διηνεκῆ· ὅποτε καὶ οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντες, εἰ τούτου παραμελήσειαν καὶ τοὺς ἐκδίκους περιῖδοιεν κλέπτοντας, οὐκ ἐλάττονα καὶ αὐτοῖ ποινὴν ὑποστήσονται. 89 Ὀρκος δίδόμενος παρὰ τῶν τὰς ἀρχὰς λαμβανόντων. Ομνυμι ἐγὼ τὸν θεὸν τὸν παντοκράτορα, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ τὸ ἀγιον πνεῦμα, καὶ τὴν ἁγίαν ἐνδοξον θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, καὶ τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ἀ ἐν ταῖς χερσί μου κρατῶ, καὶ τοὺς ἁγίους ἀρχαγγέλους Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, ὡς καθαρὸν συνει 90 δὸς καὶ γνησίαν

δουλείαν φυλάξω τοῖς θειοτάτοις καὶ εὐσεβεστάτοις ἡμῶν δεσπόταις Ἰουστινιανῶ καὶ Θεοδώρᾳ, τῇ ὁμοζύγῳ τοῦ αὐτοῦ κράτους, προφάσει τῆς παραδεδομένης μοι παρὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας ἀρχῆς· καὶ πάντα πόνον καὶ κάματον μετ' εὐνοίας ἀδόλως καὶ δίχα τέχνης τινὸς ἀναδέξομαι ἐπὶ τῇ δοθείσῃ μοι παρ' αὐτῶν ἀρχῇ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν βασιλείας καὶ πολιτείας. Καὶ κοινωνικός εἶμι τῇ ἀγία τοῦ θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον ἐναντιωθῶ αὐτῇ, οὐδὲ ἀλλῶ τινὶ συγχωρήσω, καθ' ὃσον δυνάμεως ἔχω. Οὐμυμι δὲ τοὺς αὐτοὺς ὀρκους, ὡς οὐδενὶ παντελῶς οὐ τε δέδωκα οὐ τε δώσω προφάσει τῆς δεδομένης μοι ἀρχῆς οὐδὲ προφάσει προστασίας, οὐ τε ἐπηγγειλάμην οὐ τε ὠμολόγησα ἐκ τῆς ἐπαρχίας πέμπειν οὐ τε πέμψω, οὐδὲ προφάσει δεσποτικοῦ συφραγίου, οὐ τε τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις οὐ τε τοῖς ἄλλοις πανευφήμοις ἀνδράσι τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν οὐ τε τοῖς περὶ αὐτοὺς καθεστῶσιν οὐ τε ἄλλῶ τῶν πάντων οὐδενί· ἀλλ' ὡσπερ ἀμισθον παρέλαβον τὴν ἀρχήν, οὕτω καὶ καθαρὸς φανοῦμαι περὶ τοὺς ὑποτελεῖς τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν δεσποτῶν, ἀρκούμενος ταῖς ἀφωρισμέναις μοι ἐκ τοῦ δημοσίου σιτήσεσι. Καὶ πρῶτον μὲν πάντων ποιήσομαι σπουδὴν τὸ τοῖς δημοσίοις ἀγρύπνως προσέχειν, καὶ τοὺς μὲν ἀγνωμονοῦντας καὶ δεομένους ἀνάγκης μετὰ πάσης εἰσπράξω τῆς σφοδρότητος, οὐδὲν ὑποκατακλινόμενος, οὐδὲ ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου κέρδος παντάπασι ἐννοῶν ἢ πρὸς χάριν ἢ πρὸς ἀπέχθειαν ἀπαιτῶν τινα παρὰ τὸ προσῆκον ἢ συγχωρήσων τινί. τοῖς δὲ εὐγνωμονοῦσι πατρικῶς προσενεχθήσομαι, καὶ τοὺς ὑπηκόους τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν δεσποτῶν ἀνεπηρεάστους πανταχόθεν, ὃσον δυνάμεως ἔχω, φυλάξω. καὶ ἰσὸς ἐν ταῖς δίκαις ἑκατέρῳ μέρει καὶ ἐν ταῖς δημοτικαῖς καταστάσεσι γινόμενος, καὶ οὐδενὶ μέρει παρὰ τὸ δίκαιον προστεθήσομαι, ἀλλ' ἐπεξελεύσομαι πᾶσι τοῖς ἀμαρτάνουσι καὶ πᾶσαν ἰσότητα φυλάξω κατὰ τὸ φαινόμενόν μοι δίκαιον. καὶ τοὺς μὲν ἀνευθύνους ἀνεπηρεάστους φυλάξω, τοῖς δὲ ὑπευθύνοις ἐπιθήσω τιμωρίαν πρὸς τὸν νόμον· καὶ πᾶσαν δικαιοσύνην, καθὰ εἰρηται, ἐν τε τοῖς δημοσίοις ἐν τε τοῖς ἰδιωτικοῖς συναλλάγμασιν αὐτοῖς διατηρήσω, καὶ ἐὰν ἐν ἑμῶν τὸ 91 δημόσιον ἀδικούμενον. Οὐκ ἐγὼ μόνος ταῦτα πράξω, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀεὶ μοι παρεδρεύοντα τοιοῦτον σπουδάσω παραλαβεῖν καὶ τοὺς περὶ ἐμὲ πάντας, ὡστε μὴ ἐμὲ μὲν καθαρεύειν, τοὺς δὲ περὶ ἐμὲ κλέπτειν καὶ ἀμαρτάνειν. εἰ δὲ εὐρεθῇ τις τῶν περὶ ἐμὲ τοιοῦτος, καὶ τὸ γενόμενον παρ' αὐτοῦ θεραπεύσω καὶ αὐτὸν ἀποδιώξω. Εἰ δὲ μὴ ταῦτα πάντα οὕτως φυλάξω, ἀπολαύω ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἐν τῇ φοβερᾷ κρίσει τοῦ μεγάλου δεσπότου θεοῦ τε καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σχῶ τὴν μερίδα τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν λέπραν τοῦ Γιεζὶ καὶ τὸν τρόπον τοῦ Καῖν· πρὸς τῷ καὶ ταῖς ποιναῖς ταῖς τῷ νόμῳ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας περιεχομέναις ὑπεύθυνος εἶναι. 92 ἜΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΡΕΦΕΡΕΝΔΑΡΙΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἐρμογένει τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ἀπερ εἰς τάξιν ἡγάγομεν τὴν προσήκουσαν, οὐδὲ τὰ περὶ τοὺς περιβλέπτους ἡμῶν ῥεφερενδαρίους ἐξω καταλιπεῖν ὠήθημεν τῆς παρ' ἡμῶν προνοίας, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅπόσω πολλῶν ἡμῖν χρειωδέστεροι καθεστᾶσι. πρότερον γὰρ αὐτοὺς οὐκ εἰς πλῆθος συντεταγμένους ἡμεῖς, ὡς ἂν πολλοῖς δι' αὐτῶν βοηθοῖμεν τὰς ἐκάστου ῥαδίως αἰτήσεις μανθάνοντες, πλείους εἶναι τῶν ἐμπροσθεν πεποιήκαμεν. Ἄλλ' ἐφάνησάν τινες τὴν ἡμετέραν φιλοτιμίαν εἰς ἀμετρίαν ἐκκαλούμενοι, καὶ πολλοὺς μὲν ἡμῖν ἐπισείοντες τοὺς δεομένους, πολλαῖς δὲ ἰκετεῖαις χρώμενοι, οὕτω τε ταῖς ἀεὶ προσθήκαις εἰς ἀμετρίαν οὐ πρόπευσαν πρᾶγμα οὕτως ἐξαγαγόντες σεμνόν. οὐδὲ γὰρ τοῖς αἰτοῦσι γέγονε πέρασ, ἔως εἰς τεσσαρεσκαίδέκατον ὁ τούτων ἀριθμὸς ἐξέβη. Διὰ τοῦτο τοίνυν, ὡς ἂν μὴ πρᾶγμα εἰκότως ἡμῖν τιμημένον, εἰτα εἰς πλῆθος ἐκχεόμενον τῆς οἰκείας ἐλαττωθείη σεμνότητος, συνείδομεν ῥητῷ τὸν αὐτῶν ἀριθμὸν περιστεῖλαι μέτρῳ,

οὐχ ὥστε τοὺς ὀντας ἀφελέσθαι τῶν δεδομένων (οὐ γὰρ τοῦτο βασιλικῆς ἰδίων μεγαλοφροσύνης, ἀλλῶς τε πάν 93 των ἀρεσάντων ἡμῖν καὶ σεμνῶς ὑπηρετησαμένων ἐξω τινὰς ἐξ αὐτῶν καταστῆσαι τῆς ἡμετέρας ὑπουργίας οὐδενὶ παντελῶς αἰρούμεθα τρόπῳ)· ἀλλὰ μένειν μὲν αὐτοὺς θεσπίζομεν καθ' ὁπερ εἰσὶ σχῆμα, μηδένα δὲ προστεθῆναι παντάπασιν, ἐως ἂν εἰς ὀκτῶ ἀνδρῶν τὸ τούτων περιστάτῃ μέτρον. ὥστε αὐτοὺς διηνεκῶς ὀκτῶ καθεστάναι, τοῦ μὲν ἀριθμοῦ τούτου κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον ἀξιομένου, σπευδόντων δὲ αὐτῶν διηνεκῶς ἀλλήλους ὑπερβάλλεσθαι ταῖς περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν θεραπείαις τε καὶ εὐνοίαις. οὐδενὸς ἀδειαν ἔχοντος οὐδὲ αἰτεῖν τι τοῦ λοιποῦ τοιοῦτο, ἀλλὰ γινώσκοντος ὡς οὐτε τεύξεται τῶν αἰτουμένων ὑπὲρ τε τῆς αἰτήσεως αὐτῆς οὐ μόνον ἐνοχος ἐστὶ πεινῆ χρυσίου λιτρῶν δεξέμ, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκείας ἐκπεσεῖται στρατείας. Βουλόμεθα γὰρ αὐτοὺς τῷ μέτρῳ μὲν μέχρι τοῦ ῥηθέντος ἀριθμοῦ συνεστάθαι, δικαιοσύνη δὲ καὶ ταῖς ἀλλαις ἀρεταῖς αὐξέειν τε καὶ ἐπὶ μείζον διαφαίνεσθαι. ἢ γὰρ κατὰ ἀριθμὸν πληθὺς οὐδὲν ἂν ἐχοι σεμνόν, ἐπειδήπερ ἐν ὀλίγοις ἐκ πολλῶν ὁ κατ' ἀρετὴν σώζεται βίος. Μενέτωσαν μὲν οὖν, καθάπερ εἰπόντες ἐφθίμεν, νῦν ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα δὲ ἢ σὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα φυλαττέτω, κατὰ μηδένα καιρὸν παραβαθῆναι συγχωροῦσά τι τῶν παρ' ἡμῶν θεσπισθέντων, ἀλλὰ τοὺς παρὰ ταῦτά τι πράττοντας τὴν ἠπειλημένην εἰσπράττειν πεινήν, οἱ αὐτῶν ἐφιεμένους ἀπερ οὐτε αἰτεῖν ἐξεστίν οὐτε δίδοσθαι δυνατόν. καὶ ἐστὼ καὶ τοῦτο νόμος ἡμέτερος πλῆθος μὲν ἀπωθούμενος, ἀντιεσάγων δὲ ἀρετὴν, ἢ περ οὐκ ἐν πολλοῖς διαφαίνεται, καὶ μάλιστα ἐπ' ἀνδράσι προελθοῦσι μὲν ἐκ πατέρων ἀγαθῶν, τὸν δὲ αὐτῶν βίον ἀποτεθεικόσι ταῖς τε τῶν δεδομένων ἰκετείαις ταῖς τε παρ' ἡμῶν εἰς αὐτοὺς ἐπικουρίαις. Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 95 ἸΒ ΠΕΡΙ ΑΘΕΜΙΤΟΓΑΜΙΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Φλώρω τῷ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν ἀπανταχοῦ θείων πριβάτων. <Προοίμιον.> Τοὺς ὑπὲρ τῶν ἀθεμίτων ἐμπροσθεν γεγραμμένους ὑπὸ τῶν βεβασιλευκότων νόμους οὐκ ἐντελῶς ἐχειν ἠγούμεθα, οἱ περ τοὺς μὲν ἀθεμίτοις συμβαλόντας γάμοις ἀτιμωρήτους ἐῷσι, τὴν δὲ ἐξ αὐτῶν προελθοῦσαν γονήν, καίτοιγε ἀνεύθυνον οὖσαν, ἀφαιροῦνται τῶν τοῦ πατρὸς ὡς ἀναγκαῖον ὀν τοὺς μὲν ἀμαρτάνοντας ἀνευθύνους εἶναι, τοὺς δὲ ἀνευθύνους ὡς ἀμαρτάνοντας κολάζεσθαι. Θεσπίζομεν τοίνυν, τοῦ λοιποῦ, εἰ τις ἀθέμιτον καὶ ἐναντίον τῇ φύσει (ὀν ὁ νόμος ἰνξεστόν τε καὶ νεφαριον καὶ δαμνατον καλεῖ) συναλλάξειε γάμον, εἰ περ οὐκ ἐχοι παῖδας ἐκ προτέρων γνησίων τε καὶ ἀμέμπτων αὐτῷ γενομένου γάμων, εὐθὺς μὲν αὐτῷ τὴν τῶν οἰκείων πραγμάτων ἐκπτωσιν ἐπικεῖσθαι, ἀμα δὲ καὶ τῶν ὀνόματι προικὸς ἐπιδεδομένων αὐτῷ μηδενὸς ἀπολαύειν, ἀλλὰ πάντα τῷ ταμείῳ προσκυροῦσθαι. ἀνθ' ὁ του γὰρ ἐξὸν γαμῆν νενομισμένα παρανόμων ἐρᾶ, καὶ συγχεῖ μὲν γονάς, ἀδικεῖ δὲ τὰ γένη, πράττει δὲ ἀσεβῆ τε καὶ ἀνόσια, καὶ τοιαῦτά γε ἐπιθυμεῖ, ὅποια πολλὰ καὶ τῶν ἀλόγων ἀποσειέται ζῶων ἐστὼ γε αὐτῷ πεινή μὴ δήμευσις μόνον, ἀλλὰ καὶ ζώνης ἀφαίρεσις καὶ ἐξορία, καὶ εἰ γε εὐτελής εἶη, 96 καὶ τοῦ σώματος αἰκισμὸς, ὁ πως ἂν μάθοι σωφρονεῖν καὶ εἰσω τῆς φύσεως μένειν, ἀλλὰ μὴ τρυφᾶν τε καὶ ἐρᾶν ὑπερόρια, καὶ τῶν παραδεδομένων ἡμῖν ἐκ τῆς φύσεως καταυθαδιάζεσθαι νόμων. καὶ τῆς γυναικός, εἰ τὸν νόμον ἐπισταμένη τούτου μὲν ἀμελήσειεν, ἀθεμίτοις δὲ ἑαυτὴν ἐπιδοίη γάμοις, ὑπὸ τὴν αὐτὴν γινομένης πεινήν. Εἰ μὲντοι τύχοιεν ἐκ προτέρων γάμων ἀμέμπτων παῖδες ὀντες αὐτῷ, ἢ ἐγγονοὶ τυχόν ἢ καὶ περαιτέρω, τὴν πατρώαν εὐθὺς ἐκεῖνοι λήψονται διαδοχὴν, αὐτεξούσιοι μὲν τῇ τοῦ πατρὸς τιμωρίᾳ γινόμενοι, τρέφοντες δὲ ὁμῶς αὐτὸν καὶ τὰ ἀλλα τῶν ἀναγκαίων παρέχοντες. εἰ γὰρ καὶ τῶν νόμων ὑπερόπτης εἶη καὶ ἀσεβής, ἀλλὰ πατὴρ ὁ μῶς

ἔστί. Καὶ τοῦτο μὲν ὁ μετὰ ταῦτα ἐχέτω χρόνος ὁ μετὰ τὴν παροῦσαν ἡμῶν διάταξιν ῥέων, ὁ μηδένα λυπήσων, εἰ γε σωφρονοίη. ἐξεστί γὰρ μηδὲν ἀμαρτόντας ὑπὸ τῷ νόμῳ τούτῳ μὴ τετάχθαι. Τὸ δὲ γε ἡδη παρωχηκὸς οὐτε παντελῶς ἐῷμεν ἀνεύθυνον οὐτε παντάπασιν ὑπὸ πικρὰν φέρομεν ἀγανάκτησιν. Ἄλλ' εἰ τις ἀθέμιτος γέγονε γάμος, εἰ μὲν εφθασεν οἰωδῆποτε τρόπῳ οὐτος διαλυθῆναι, ἀνεύθυνος ἐστω. εἰ δὲ ὁ δε ἡμῶν ὁ νόμος εὐροι τινὰ μετὰ τῶν τοιούτων γάμων, ἀδειαν ἐκεῖνος ἐχέτω, ἀφ' οὐ περ ἀπασιν ἐμφανῆς γένοιτο, ἐνιαυτῶν εἰσω δυο τὴν οὐτως αὐτῷ συναφθεῖσαν ἀποπέμπειν γαμετὴν, οὐκ ἐπανελευσομένην ἐτι πρὸς αὐτὸν οὐδὲ διεστῶσαν μὲν τῷ σχήματι, ταῖς δὲ ἀληθείαις συνοῦσαν (ἰσως γὰρ οὐτως καὶ τοῖς προτέροις ἀπολογῆσεται), μόνης θυαρταε τῆς αὐτοῦ περιουσίας μοίρας ἐπὶ τὸ δημόσιον φερομένης. Καὶ τοὺς γε παῖδας, ἐπειδήπερ αὐτοῖς ὡς ἀνευθύνους συγχωροῦμεν, εἰ μὲν μόνοι καὶ μὴ μεθ' ἑτέρων καὶ αὐτῶν γνησίων εἰεν ἐξ ἑτέρων γάμων ἀνευθύνων γενομένων, μὴ στερεῖσθαι τῆς πατρῴας δια 97 δοχῆς· εἰ μὴ δικαίως αὐτοὺς μισήσας ὁ πατὴρ διὰ τινὰ ἑτέραν νόμιμον πρόσκρουσιν τῆς οἰκείας ἀποκλείσειε διαδοχῆς. Εἰ μὲντοιγε καὶ γάμος εἰη τις ἑτερος προγενόμενος καὶ οὐδὲν τῷ νόμῳ προσκρούων, καὶ παῖδες ἐκεῖθεν γένοιτο, τὰς μὲν τρεῖς μοίρας τοῦ κλήρου τοῖς πανταχόθεν ἀμέμπτοις τε καὶ ἀνευθύνους καταλιμπάνεσθαι παισίν, εἰ μὴ τι προσκρούσειαν ἑτερον, ὁ περ αὐτοὺς ἀναξίους τῆς τοῦ πατρὸς κατὰ νόμον δείκνυσι διαδοχῆς· τὴν δὲ τετάρτην τοῖς παισὶ τοῖς ὑβρισμένοις μὲν, ἀνευθύνους δὲ ὁμως, καταλιμπάνειν ἐξέστω, καὶ αὐτοῖς ἀμέμπτοις τὰ ἀλλα πανταχόθεν περὶ τὸν πατέρα φαινομένοις· δηλαδὴ προεξαιρουμένης ἐκ τῆς πατρῴας περιουσίας τῆς τετάρτης μοίρας, ἡν τῷ δημοσίῳ δίδοσθαι προσετάξαμεν. Δίδομεν δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐκ διαθήκης μόνης, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀδιαθέτου τῶν γεγεννηκότων κατὰ τὸν ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον τρόπον γίνεσθαι κληρονόμους. Ταύτου τούτου κρατοῦντος, εἰ καὶ μετὰ τὸ τὴν προτέραν ἀποπέμψασθαι γαμετὴν τὴν ἀθεμίτως αὐτῷ συναφθεῖσαν ἑτέραν ἀγοίτο κατὰ νόμον γυναῖκα, παίδων αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς προτέρας ὀντων καὶ ὑστερον ἐκ τῆς νομίμου γενομένων. οὐτω γὰρ τὸν ἐμπροσθεν χρόνον τῆ φιλανθρωπία νικήσομεν· τῆς προικὸς δηλαδὴ τῆ ἀποστάση γυναικὶ διδομένης. Εἰ δὲ μὴ τὴν γαμετὴν ἀποπέμψαιτο ἐνιαυτῶν εἰσω δυορὺμ ἀφ' οὐ περ ὁ νόμος δημοσίᾳ γένοιτο φανερός, αὐτὸς τε ἐκπιπτέτω τῆς αὐτοῦ περιουσίας καὶ ἡ γυνὴ τῆς προικὸς, καὶ ὑπὸ τὴν εἰρημένην γινέσθω ποιήν. οἰτε τοιοῦτοι παῖδες οὐδὲν ἐκ τῆς πατρῴας περιουσίας ἐξουσιν, οὐδὲ μὴν τῆς μητρῴας προικὸς. Ἄλλ' εἰ μὲν εἰεν ἐκ προτέρων γάμων ἀνευθύνων παῖδες αὐτῷ γενόμενοι, ἐκεῖνοι τὰ πράγματα λήψονται, παρὰ τὴν θυαρταμ δηλαδὴ μοῖραν τὴν εἰς τὸ δημόσιον φερομένην· αὐτεξουσιοῖτε γινόμενοι καὶ τὸν πατέρα τρέφοντες καὶ τὴν ἀλλην αὐτῷ παρέχοντες ἀρκοῦσαν θεραπείαν, καθὰ φθάσαντες εἰπομεν. τῆς προικὸς κἀνταῦθα τῆς ἀθεμίτου γυναικὸς ὑπὸ τὸ δημόσιον γινομένης. Εἰ μὲντοιγε παῖδες οὐκ εἰεν ἐκ προτέρων ἀμέμπτων γάμων τῷ ταῦτα πράξαντι γενόμενοι, τηνικαῦτα τῆς πάσης αὐτοῦ περιουσίας κύριον ἐσται τὸ δημόσιον. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ ταῦτα γαμούντων ἀθέμιτα νενομοθετήκαμεν, ἐν ἰσω 98 διὰ πάντων τιθέντες τὸν οὐκ ἀποπεμπόμενον εἰσω τοῦ ῥηθέντος ἡμῖν χρόνου τὴν ἀθέμιτον γαμετὴν τῷ μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον τῶν ἀθεμίτων τε καὶ μεμισημένων τινὰ γάμων ἐλομένῳ. Ἀμφισβητηθὲν δὲ ἐντισιν ἐθνεσι καὶ τι περὶ τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας διατάξεως γινομένων γνησίων παίδων, ὠήθημεν ὀρθῶς εχειν ἡμεῖς, οἰα τοῦ νόμου πατέρες, προσθεῖναί τε αὐτῷ καὶ διαλύσαι τὸ στασιαζόμενον. καὶ γὰρ δὴ καὶ μετὰ τοιαύτης τῆς ἐννοίας ἐξ ἀρχῆς τὸν νόμον ἐθέμεθα. Εἰ γὰρ τις καὶ γνησίων εἰη παῖδων πατὴρ καὶ ἀπελθούσης αὐτοῦ τῆς γαμετῆς ἐξ ἀνθρώπων ἡ καὶ νομίμως διαλυθείσης εχοι τινὰ συνήθειαν πρὸς ἀλλην γυναῖκα, ἡν ἐξῆν καὶ νομίμως ἀγεσθαι γαμετὴν, καὶ γένοιτο παῖδες αὐτῷ πρὸ τῶν προικῶν συμβολαίων, εἰ γε ταῦτα ποιήσειεν, ἡ καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ καὶ μόνοι

μείνοιν οί πρό τῶν προικῶν παῖδες, δευτέρων ἢ οὐ γενομένων ἢ καί μετὰ τὸ γενέσθαι τελευτησάντων, ᾤθησαν τινες μὴ δύνασθαι τοὺς δευτέρους εἶναι γνησίους, ἐπειδὴ προὔπησαν καὶ ἐκ τῆς προτέρας γαμετῆς ἕτεροι νόμιμοί τε καὶ γνήσιοι παῖδες. ὁ περ οὐδεμίαν ὀρθὴν καὶ ἀκόλουθον εἰ χει συνέχειαν. εἰ γὰρ τοὺς τοιούτους παῖδας ἡμεῖς νομίμους τε καὶ γνησίους ἀπεφίναμεν, τῇ τῶν προικῶν συμβολαίων ἀρκεσθέντες ποιήσει, γνήσιοι δὲ καὶ οἱ πρότεροι καθεστᾶσιν, ἐπὶ πᾶσι γνησίοις ὁ πατὴρ τελευτᾷ, τοῖς τε ἐκ τῆς πρώτης γενομένοις τοῖς τε ἀπὸ τῆς δευτέρας, εἰ καὶ πρό τῶν προικῶν συμβολαίων ἐγένοντο καὶ μηδεὶς ἐπ' αὐτοῖς μετὰ τὸ συμβόλαιον τῆς προικῆς ἐτέχθη, ἢ καὶ τεχθεὶς ἐτελεύτησε. καὶ αὖ δειαν ὁ νόμος αὐτῷ δίδωσιν ὅν βούλεται διατιθέναι τρόπον τὰ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ γονίην, ἵνα μὲντοι μὴ προσκρούσῃ κατὰ τι τοῖς νόμοις, οἱ περ μέτρῳ ῥητῷ τῆς διαδοχῆς πάντας τοὺς παῖδας καλοῦσιν. ἐλεύσονται τοίνυν καὶ ἐξ ἀδιαθέτου καὶ ἐκ διαθήκης, καθάπερ ὁ τε πατὴρ ὁ τε νόμος ἐφήσει, γνήσιοί τε ὄντες καὶ νόμιμοι, ἀλλήλους τε διαδέξονται. καὶ τί γὰρ ἄν ἕτερον φαίημεν, ἀρκούσης 99 τῆς τοῦ νομίμου καὶ γνησίου προσηγορίας ὑπεξουσίους τε αὐτοὺς ἀποφῆναι, καὶ δοῦναι καὶ κατὰ τῆς διαθήκης ἄν οἱ νόμοι δίδόσιν, καὶ πάντα εἰ χει ὀπόσα ἄν τῷ τοιούτῳ προσρήματι πρέπη; < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου μανθάνουσα ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι ταῦτα σπευσάτω, κηρύγματι χρωμένη πρὸς τοὺς τῶν ἔθνῶν ἡγουμένους· ὥστε καὶ τοὺς ἐξω γινώσκειν ἀνθρώπους, ὅτι γονῆς ἀνευθύνου τε καὶ καθαρᾶς ἐφροντίσαμεν καὶ τὰς ἐκφύλους τε καὶ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων μεμισημένας νόμων ἀποστρεφόμεθα συμπλοκάς.

Τὸ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΑΙΤΩΡΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Κωνσταντινουπόλει. < Προοίμιον.> Τὸ τῶν λαμπροτάτων τῆς ἀγρυπνίας ἀρχόντων ὁ νομα, σεμνόν τε καὶ τοῖς πάλαι Ρωμαίοις γνωριμώτατον ὄν, οὐκ ἴσμεν ὅπως εἰς ἀλλοίαν μετέστη προσηγορίαν καὶ τάξιν. ἢ μὲν γὰρ πάτριος ἡμῶν φωνὴ πρᾶεξτος ἡγιλυμ αὐτοὺς ἐκάλεσε, τῇ τῶν ἀγρυπνούντων καὶ οὐδὲν ἀνερεύνητον καταλιμπανόντων ἀνθρώπων ἀρχῇ τούτους ἐπιστήσασα. ἢ δὲ γέ Ἑλλήνων φωνὴ οὐκ ἴσμεν ὅθεν ἐπάρχους αὐτοὺς ἐκάλεσε τῶν νυκτῶν, ὡς περ ἀναγκαῖον ὄν ἡλίου μὲν ὡς εἰς οἴκῃ δύνοντος ἐξανίστασθαι τὴν ἀρχὴν, παύεσθαι δὲ ἀνίσχοντος. τί γὰρ ἄν εἴη, διότι τὸ τῶν νυκτῶν προσέθηκεν ὁ νομα; εἰ μὲν γὰρ ὡς ταύτης μόνης τῆς ἀρχῆς τῶν ἐν νυκτὶ οὐκ ὀρθῶς πρᾶττομένων ἐπιμελουμένης καὶ περινο 100 στούσης τὴν πόλιν ταύτην εἰσχε τὴν προσηγορίαν, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τὴν πολιρχίαν ὀρῶμεν πρᾶττουσαν, ὡς τε οὐδὲν ἄλλο τὸ κωλύον τό γε ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκείνην τούτῳ τῷ ὀνόματι καλεῖν. εἰ δὲ διηρησθαι τὰς ἀρχὰς οἰονται καὶ τὸν μὲν ἐνδοξότατον ἐπαρχον τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως εἶναι τῆς ἡμέρας ἀρχοντα, τοὺς δὲ ἄλλους τῆς νυκτός, σφόδρα τῶν εἰκότων ἀπεπλανήθησαν, τὴν ὀρθότητα τῶν ὀνομάτων οὐκ ἴσμεν [δὲ] ὅπως διαφθείραντες. ταύτην τοι καὶ τὴν προσηγορίαν ταύτην ζοφώδη τε οὐσαν καὶ σκοτεινὴν καὶ τῆς νυκτός ἐπώνυμον εἰκότως ἀποφεύγουσιν ἅπαντες καὶ ποιήν τὴν χειροτονίαν ἡγοῦνται καὶ οὐδὲ βασιλικῶν ἀξίαν συμβόλων εἶναι νομίζουσιν Ἡμεῖς οὖν τὸ πρᾶγμα ὡς ἐχρῆν θεωρήσαντες ᾤθημεν χρῆναι τὴν ἀρχὴν δὴ ταύτην ἐξ αὐτῆς ἀρξαμένην τῆς προσηγορίας εἰς τὸ πᾶν ἀνεγεῖραι τε καὶ κατακοσμήσαι. καὶ νυκτέπαρχον μὲν μηδένα τοῦ λοιποῦ παντελῶς καλεῖσθαι· ἐπιμελήσονται γὰρ καὶ τῶν ἐν ἡμέρᾳ καὶ τῶν ἐν νυκτὶ παρὰ τὸ προσῆκον πρᾶττομένων. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς πάλαι Ρωμαίους σφόδρα τὸ τοῦ πρᾶίτωρος ἡρεσεν ὁ νομα, διὰ τοῦτο ᾤθημεν αὐτοὺς πρᾶετορας πλεβίς δεῖν ὀνομάσαι τοὺς ἐπὶ τῇ φυλακῇ τε καὶ εὐταξίᾳ τεταγμένους καὶ τὴν δημῶδη καθιστᾶν ἰσχύοντας ἀταξίαν. καὶ ὡς περ ἕτεροι πρᾶετορες εἰσὶν ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ οἱ τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν τοιούτων προκαθήμενοι, οὕτως εἰσῶσαν καὶ οὕτω πρᾶίτωρες τῆς ἐπὶ τῶν δήμων ὀρθότητος,

καὶ τῇ μὲν ἡμετέρα φωνῇ πραετορες πλεβις προσαγορευέσθωσαν, τῇ δὲ ἑλλάδι ταύτη καὶ κοινῇ πραίτωρες δήμων. Τὸ δὲ τοῦ πραίτωρος ὁ πῶς ἐστὶ σεμνόν, ὁ πῶς οὐ πόρρω καθέστηκεν ὑπατείας, ὁ πῶς ἐγγύτατα τοῦ νόμου τέτακται, δηλοῦσιν οἱ νόμοι, τῇ τε ὑπατεία παραζεύξαντες τοὺς πραίτωρας δευτέραν τε αὐτοῖς μετὰ τὸν νόμον δόντες τὴν τάξιν. καὶ ὡς περὶ τὸ παλαιὸν ὑπατοὶ τε ἦσαν οἱ τῆς μεγίστης ἐξάρχοντες βουλῆς δήμαρχοί τε οἱ τὸν δῆμον ἠνιοχοῦντες, οὕτω δὴ καὶ νῦν ἐστῶσαν πραίτωρες μὲν συγκλήτου οἱ τὰ ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰ 101 ρημένα πράττοντες, πραίτωρες δὲ τῶν δήμων οἱ τῆς εὐταξίας αὐτῶν ἀντιλαμβανόμενοι καὶ τοῦ συμφέροντος αὐτοῖς προνοοῦντες. Ἀμέλει τὴν ἀρχὴν ταύτην πάλαι σεμνήν ὡς καὶ ἐπὶ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πολιτευσαμένην λαμπρῶς, ἐπὶ τῶν χρόνων οὐ μόνον οὐδὲ οἱ αὐτοκράτορες ἐσχον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιπορωτέρω, καὶ ἡ μεγάλη πόλις αὐτῆ δεξαμένη τὴν ἀρχὴν οὐκ εὐκαταφρόνητον. ἐσχε. τοιγαροῦν οὐδὲ ἐν πολλῷ πρεσβυτάτοις χρόνοις μεμαθήκαμέν τινὰς τὰς μεγάλας τῶν ἀρχῶν διαχειρίσαντας, αἱ περὶ τὴν βασιλείαν εἰσίν, εἰτα ὑστερον οὐκ ἀπαξιώσαντας ἐπὶ τούτου τοῦ φροντισματος γενέσθαι. Κατὰ μικρὸν δὲ οὕτω τὸ πρᾶγμα εὐτελες ὡς φθῆ καὶ ἀξιον οὐδενός, ὡς τε οὐδὲ ἐκ συμβόλων ἡμετέρων γίνεσθαι, κείσθαι δὲ ἐπὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἐκ τῆς τάξεως τῆς αὐτῶν ταύτην παραλαμβάνειν τὴν ἀρχὴν καὶ διαχειρίζειν αὐτὴν τὸν πάντων κάκιστον τρόπον. Καίτοιγε εἰ τις θεάσαιτο τὸ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς σύμβολον, σφόδρα αὐτὴν, ὅποια τὸ πρότερον ἦν, καὶ ἐκ τῶν νῦν ὄντων μαθήσεται. ἐστὶ γὰρ αὐτῇ δικαστήριον ἰδιον καὶ τάξις, κομμενταρησίους τε ἐχουσα καὶ τὰλλα πάντα, ὅποσα σχεδὸν τῇ πολιαρχίᾳ παρὰ τῶν νόμων ἀφώρισται. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς πάντα διερευνώμενοι τὰ γενόμενα πρόσθεν σπεύδομεν εἰς καλλίονα τάξιν καὶ τὴν ἀρχαίαν σεμνότητα καὶ τὴν τούτου τοῦ πράγματος ἐπαναγαγεῖν εὐκοσμίαν, ἵνα μὴ κλοπαί τε παρ' αὐτῶν γίνοντο συχναὶ καὶ κοινωνίαι πρὸς τοὺς κλέπτοντας, καὶ αἱ κρίσεις ἐκμελεῖς τε καὶ ἐξίτηλοι καὶ οὐδ' ἑνὸς ἀξιοῦ προέρχοντο λόγου, διὰ τοῦτο ᾤθημεν τὰ περὶ αὐτὴν διορίσασθαι. Ἐνενοήσαμεν γὰρ ὡς, εἰ χρηματικῶν ἐνεκεν δικῶν, ἐν αἷσι οὐκ ἐν μεγίστοις ἐστὶν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἐν χρήμασι μόνοις, ὁ μὲν ἀρχαί τε δικάζουσιν αἱ μέγιστα καὶ πολλάκις καὶ συνδικασταὶ δίδονται καὶ μυρία φροντίδες ἡμῖν εἰσίν ὑπὲρ τοῦ μὴ τὰ πράγματα χωρὶς κρίσεως προΐεναι, πῶς οὐ προσῆκόν ἐστιν ἐπὶ δικασταῖς, οἱς ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν κρινομένων ἐστὶν ὁ κίνδυνος, πᾶσαν θέσθαι πρόνοιαν, ὁ πῶς ἀντιος ἀξιοὶ γίνοντο λόγου, μὴ ποτε ψυχὴν ἀπολέσαιεν ἀνθρώπου τικτομένου μὲν ἀπαξ, ἀναλαβεῖν δὲ αὐτὴν ἐπὶ ἀπολέσειεν οὐκ ἰσχύοντος; 102 Πρῶτον μὲν οὐκ ἐπιτιζόμεν, μηδένα παντελῶς ἐπὶ τὴν εἰρημένην ἀρχὴν παρίεναι, πρὶν ἢ παρ' ἡμῶν σύμβολα τοῦ φροντισματος λάβοι, καὶ μηδενὶ λόγῳ τολμᾶν ἐξω βασιλικῶν συμβόλων ἐπὶ τὸ φρόντισμα τοῦτο χωρεῖν, ἀλλ' ἀναμένειν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐν γράμμασι ψῆφον. Ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τὴν εἰρημένην ἀρχὴν παραδώσομεν πλην εἰ μὴ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων ἢ τῶν περιβλέπτων κομήτων ξονιστοριανῶν ἢ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων τῶν πραιτωριανῶν καὶ νοταρίων οἱ ταύτην παραλαμβάνοντες εἰεν, ἢ ἄλλως ἀρχὰς ἀρξάντες καὶ φανέντες ἡμῖν ἐπιτήδειοι καὶ τῆς παρ' ἡμῶν ἀξιομαρτυρίας ὡς τε αὐτοὺς τὴν εἰρημένην ἐχοντας σεμνότητα καὶ τιμὴν ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ δικαίου, μάλιστα ἐπεὶ ὑπὲρ ψυχῶν ἐστὶν ὁ ἀγών, καὶ τὰ γε πολλὰ φονικαῖς εἰώθασιν δίκαις δαιτῶν καὶ ταῖς περὶ μοιχειῶν καὶ ἐφόδων καὶ ἀρπαγῶν καὶ ἐπιτοιοῦτόν ἐστιν. Ὡστε δεῖ τὸν τῶν τηλικούτων ἐγκλημάτων προκαθήμενον ἀνδρα εἶναι πανταχόθεν σεμνόν τε καὶ ἀνεπίληπτον καὶ τοιαύτης ἀκροάσεως ἀξιον, καὶ πάσης ἀπέχεσθαι κλοπῆς [ἢ τοι δωροδοκίας, δοσοληψίας] καὶ καθαρὰς ἐχειν τὰς χεῖρας. ἐχειν δὲ δὴ καὶ πάρεδρον τῶν δοκίμων ἐνα. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐξω παραμυθίας αὐτοῦς τῆς ἀποχρώσεως καταλείψομεν, ἀλλὰ ἀνὰ δεξὴν λιβραρυμ

<αυρι> αὐτοῖς προφάσει ἀννόνων ετους ἐκάστου δώσομεν, ωστε αὐτοὺς τούτοις ἀρκουμένους μηδεμιᾶς ἀνασχέσθαι κλοπῆς ἢ καπηλείας. Ἄλλὰ μηδὲ ἐπὶ δόσει γίνεσθαι παντελῶς, καθάπερ εν τισιν ἐγένετο χρόνοις, μηδὲ προῖεσθαι χρυσίον μηδενί. ἐν ἰσῳ γὰρ ἐγκλήματι γενήσεται καὶ ὁ δούς τινι προφάσει τῆς ἀρχῆς καὶ ὁ, ἐπειδὴν γένοιτο, παρά τινος λαβεῖν ἀνασχόμενος, καθὰ καὶ τῷ δοθησομένῳ παρ' αὐτῶν ορκῶ δηλωθήσεται. Μεμαθήκαμεν δὲ αὐτοῖς πρὸς ὑπουργίαν εἰ ναι τάγματα πονηρά, φαμέν δὲ ληστογνώστας τε καὶ βενεφικαλίους καὶ βαλαντιοτόμους καὶ ετερον πλῆθος, ων ε καστον προσῆκόν ἐστι κεκολάσθαι μᾶλλον ἢ τοι 103 αὐτα βιοῦν. οὐδὲ γὰρ τὸ τῶν ληστογνωστῶν τοῦτο τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τι πράττειν, ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ μόνον γινώσκουσι τοὺς κλέπτας, ἐφ' ὧ τι κέρδος ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν θηρᾶν. Απερ απαντα προσῆκει τοὺς νῦν παρ' ἡμῶν εἰς τὴν πραιτούραν τοῦ δήμου παριόντας μισῆσαι καὶ ἀποστραφῆναι, καὶ καθαραῖς χρῆσθαι ταῖς χερσί, καὶ ἐπεξιέναι πᾶσι τοῖς προσαγγελλομένοις εἰ τε περὶ κλοπῆς εἰ τε περὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων, καὶ τὴν πόλιν ἡμῖν ἐκκαθαίρειν τῶν τὰς κλοπὰς ἐργαζομένων θηρίων, καὶ ἀνδράσι σπουδαίοις χρῆσθαι πρὸς ταῦτα ὑπουργοῖς, καὶ τῇ οἰκείᾳ τάξει προσφέρεσθαι προσηκόντως, ωστε δέος αὐτοῦς εχειν τοῦ σφῶν αὐτῶν ἀρχοντος καὶ ἀπαντα πράττειν μετὰ σφοδρότητός τε καὶ εὐνοίας. εἰ γὰρ βουλευθεῖεν ὀρθῶς διαγίνεσθαι καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀξίως κρίσεως, ουτε πολλοί τινες οἱ κλέπτοντες εσονται, τὰ φώριά τε θᾶπτον εὔρεθήσεται, οἱ τε ἀμαρτάνοντες ἐλάττους γενήσονται, δεδιότες ἀρχὴν ἢ ν οὐκ ἀν τις ὠνήσαιο χρημάτων. Ἄλλὰ καὶ ἐγκλημάτων, κα ν εἰ σφοδρότατα εἰη, κατακούσονται, καὶ τοὺς δημοτικούς καταστήσουσι θορύβους, οὐ τῷ τῆς ἐνδόξου ταύτης καὶ βασιλίδος ἀρχοντι πόλεως, ἀλλ' ἡμῖν αὐτοῖς ὑπηρετούμενοι, καὶ πάσης ἀξιούμενοι παρ' αὐτοῦ τιμῆς, ὡς ἀρχοντες ἐλάττους παρὰ μείζονος ἀρχοντος. ἐπικουφίσουσί τε αὐτῷ τὰς φροντίδας, οὐδὲν αἰρούμενοι πράττειν οπερ οὐκ εστιν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ βασιλικῆς μαρτυρίας ἀξιον. Εἰ δέ ποτε συμβαίῃ (τοῦτο οπερ ἀπευχόμεθα) γενέσθαι τινὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐμπρησμόν, δεῖ καὶ αὐτοὺς παρεῖναι καὶ ὑπουργεῖν καὶ μέγιστον τοῦτο εργον εχειν τὸ τοὺς κλέπτοντάς τε καὶ ὑφαιρουμένους τὰ τῶν ἀτυχοῦντων ἀποσοβεῖν καὶ περισώζειν καθ' ὅσον εἰσὶ δυνατοὶ τὰ πράγματα τοῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς βιαζόμενοις. Καὶ γὰρ εἰ περὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν διαγένοιτο σπουδαίως, μείζων αὐτοὺς ὑποδέξεται θρόνος καὶ ἀρχὴ σεμνοτέρα. καὶ εἰ σονται, πόσον ἐστὶ τὸ μετὰ σεμνότητος ζῆν, ἢ ταύτης μὲν περιφρονεῖν, χρῆσθαι δὲ πολλαῖς ταῖς χερσί καὶ δι' αὐτῶν ἀσεβεῖν, καὶ ἀπορεῖν ὑστερον, διότι μηδὲν τῶν ουτως ἀθροιζομένων πέφυκε μένειν. ἀλλὰ κακῶς τε συλλέγεσθαι καὶ αὐτίκα διαπόλλυσθαι. Οπως τοίνυν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ὠφελήσαιμεν, διὰ ταύτην ᾤθημεν 104 χρῆναι τὴν πρόφασιν καὶ παραψυχὴν τῶσαύτην αὐτοῖς δοῦναι καὶ ἀνδρας τετιμημένους εἰς μέσον ἀγαγεῖν, οπως ἀν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς αἰσθηται τὸ ὑπήκοον. Εξουσι δὲ οἱ περίβλεπτοι τῶν δήμων πραιτῶρες καὶ πάρεδρον τῆς ἡμετέρας ἐπ' αὐτοῖς κρίσεως, καθάπερ εἰ πομεν, ἀξιον. Παρέσονται δὲ αὐτοῖς καὶ ἀνὰ εἰκοσι στρατιῶται καὶ ἀνὰ τριάκοντα ματρικάριοι, ους δὴ νῦν ἡμεῖς κατεστήσαμεν, ταῖς διατυπώσεις ὑπηρετούμενοι ταῖς αὐτῶν καὶ, εἰ που δέοι, καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐπέχοντες καὶ τῷ προσῆκοντι σχήματι παραδιδόντες τὸ πολίτευμα. Δεῖ δὲ αὐτοὺς ἐπίστασθαι σαφῶς, ὡς ἔαν καθαρὸς ἑαυτοὺς τηροῖεν, τὴν τε ἐκ θεοῦ συμμαχίαν εξουσι τῆς τε παρ' ἡμῶν εὐμενείας οὐκ ἀποτεύξονται, μακρότερα τε αὐτοῖς εσται τὰ τῆς ἀρχῆς. τίς γὰρ ἀν τὸν καλῶς τε καὶ ὀρθῶς διαγινόμενον ἀμείβειν ἐθελήσειεν; Ἄλλὰ κα ν εἰ παραπεμφθεῖ τις αὐτοῖς ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ λαμπροτάτου ἐπάρχου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, ἐφ' ὧ τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ἀκριβῶς ἀναζητεῖτωσαν τὴν αἰτίαν καὶ μανθανέτωσαν, ἐφ' οἰς ἀναιροῦσι τὸν ἀνθρωπον ἢ ἀφαιροῦνται μέλους ἢ τινος τοιούτου, πυνθανόμενοι καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου, εἰ καὶ

τοῦτο συνίδοιεν, ὡς τε αὐτοὺς ἀκριβῶς ἐξενεγκεῖν τὴν ψῆφον ἢ ψυχῆς ἢ μέλους τινὸς ἀφαιρουμένην τὸν παραπεμπόμενον. Ὡσπερ δὲ τοὺς περιβλέπτους πραιτῶρας τῶν δήμων τηλικαύταις ἐτιμήσαμεν δωρεαῖς, ἀξιώσαντες αὐτοὺς καὶ συμβόλων ἐκ τῆς ἡμετέρας προϊόντων χειρὸς καὶ σιτήσεως καὶ προσηγορίας τοσαύτης καὶ τῶν ἄλλων, ὅποσα ἐμπροσθεν εἰρηται· οὐ τῶς αὐτοὺς ἀπαιτοῦμεν ἀντιδιδόναι ἡμῖν τὴν ἑαυτῶν καθαρότητα καὶ τὴν ἐν ἀπασιν ἀγρυπνίαν καὶ τὸ πάντα πράττειν ἰσῶ καὶ δικαίῳ λογισμῷ καὶ καθαρᾷ τῇ χειρί. Εἰ γάρ τι φανεῖεν πλημμελοῦντες καὶ ἢ κλέπτοντες ἢ τῶν κλεπτόντων ἀνεχόμενοι ἢ μὴ πᾶσιν ἐπεξιόντες τρόποις καὶ τοὺς μὲν ἀξιόους θανάτου τιμωρούμενοι, τοὺς δὲ μετριώτερα πράττοντας ἐξελαύνοντες τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως, ἐνθα ἂν ἡμεῖς προστάξαιμεν· ἰσῶσαν, ὡς αὐτοὶ τὸν 105 ὑπὲρ τούτων ὑφέξουσιν λόγον, οὐ θεῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν, καὶ ἐνοχοὶ γενήσονται καὶ ζημίᾳ πάσῃ τοῖς ὑπηκόοις συμβαινούσῃ καὶ τῇ παρ' ἡμῶν ἀγανακτήσει καὶ τῷ θᾶττον ἀτίμως ἐξεληλάσθαι τῆς ἀρχῆς· ἡμῶν διὰ τοῦτο καὶ πόρους ὑποστάντων καὶ δαπάνης μεγάλης ἀνεχομένων, ἵνα μὴ τινὶ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἐπενεχθεῖ τις συκοφαντία καὶ χρημάτων ἢ ψυχῆς ἀπώλεια καὶ ὅσα τοιαῦτα καθέστηκεν, ἀλλὰ πάντα ὑπὸ κρίσιν γίνοιτο τὴν προσήκουσαν. <Επίλογος.> Ταύτην οὐκ ἀπαντες ἡμῶν τὴν βουλὴν διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ κηρύγματός τε καὶ νόμου γινώσκοντες, καὶ ὅτι τῶν συμφερόντων ἡμῖν οὐδ' ὅτι οὐκ ἀπαλιμπάνομεν, τῆς ἡμετέρας ὑπερέχεσθε βασιλείας, οὐ τῶς ὑμῶν κηδομένης, οὐ τῶς οἰκειουμένης τὰ ἐφ' ἐκάστῳ συμβαίνοντα, οὐ τῶ τὴν πατρικὴν ἐφ' ἀπασιν ὑμῖν διατηρούσης πρόνοιαν. ἮΝ ΔΕ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΙΝΑΙ ΠΟΡΝΟΒΟΣΚΟΥΣ ΕΝ ΜΗΔΕΝΙ ΤΟΠΩΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Κωνσταντινουπόλεως. <Προοίμιον.> Καὶ τοῖς παλαιοῖς νόμοις καὶ τοῖς πρώην βεβασιλευκόσι σφόδρα μεμισημένον ἐδοξεν εἶναι τὸ τῆς πορνοβοσκίας ὁ νόμος τε καὶ πρᾶγμα, καὶ τοσοῦτον, ὡς τε καὶ πολλοὶ κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα πλημμελούντων ἐγράψαν νόμοι. Ἡμεῖς δὲ καὶ τὰς ἡδη τεθειμένας κατὰ τῶν οὐ τῶς ἀσεβούντων τιμωρίας ἠὺξήσαμεν, καὶ εἰ τι παραλελειμμένον ἢ τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ τοῦτο δι' ἑτέρων ἐπηνωρθώσαμεθα νόμων. καὶ ἐναγχος δὲ προσαγγελίας εἰς ἡμᾶς γενομένης πραγμάτων ἀσεβῶν ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις κατὰ 106 ταύτην τὴν μεγάλην ἀμαρτανομένων πόλιν, τὸ πρᾶγμα οὐ περιείδομεν. Ἐγνωμεν γάρ τινας ζῆν μὲν ἀτόπως, ἐκ δὲ αἰτιῶν χαλεπῶν τε καὶ μεμισημένων πρόφασιν ἑαυτοῖς μιᾶν ἐξευρίσκειν κερδῶν· περινοστεῖν γὰρ χώρας τε καὶ τόπους πολλοὺς καὶ νέας ἐλεεινὰς δελεάζειν, προτεινομένους ὑποδήματά τε καὶ ἐσθῆτά τε, καὶ τούτοις θηρεύειν αὐτὰς καὶ ἀγειν εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ ἐχειν καθειργμένας ἐν ταῖς ἑαυτῶν καταγωγαῖς καὶ τροφῆς αὐταῖς ἐλεεινῆς μεταδιδόναι καὶ ἐσθήματος, καὶ ἐντεῦθεν ἐκδιδόναι πρὸς ἀσέλγειαν αὐτὰς τοῖς βουλομένοις· καὶ πάντα πόρον ἀθλιὸν ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν προσγινόμενον αὐτοὺς λαμβάνειν, καὶ ποιεῖσθαι συγγραφάς, ὡς ἐπὶ χρόνον, ὅν αὐτοῖς δόξειε, προσεδρεύσουσι τὴν ἀσεβῆ τε καὶ ἀνοσίαν ταύτην αὐτοῖς λειτουργίαν πληροῦσαι· τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ ἐγγυητὰς ἀπαιτεῖν. ὡς τε τοσαύτην γενέσθαι τὴν τοῦ πράγματος ἀτοπίαν, ὡς ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει καὶ ἐν τοῖς περάμασιν αὐτῆς, καὶ τὸ δὴ χεῖριστον καὶ πλησίον τῶν ἱερῶν τόπων καὶ τῶν σεβασμιωτάτων οἰκῶν τὰς τοιαύτας αὐτοῖς εἶναι καταγωγὰς· καὶ πράγματα οὐ τῶς ἀσεβῆ καὶ παράνομα ἐπὶ τῶν ἡμετέρων τολμᾶσθαι χρόνων, ὡς τε καὶ τινὰς ἐλεοῦντας αὐτὰς ἀναστήσαι τῆς ἐργασίας ταύτης πολλάκις βουλευθῆναι καὶ πρὸς νόμιμον ἀγεσθαι συνοικέσιον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιέναι. ἐνίους δὲ οὐ τῶς ἀνοσίους καθεστάναι, ὡς τε κόρας οὐδὲ τὸν δεκαετῆ ἀγούσας ἐνιαυτὸν εἰς ἐπικίνδυνον κατάγειν φθοράν. ὡς τε καὶ τινὰς χρυσίον δόντας οὐ μέτριον μόνον ἐκεῖθεν ἐξωνήσασθαι τὰς ταλαιπώρους καὶ γάμῳ συναρμόσαι σῶφρονι. καὶ τρόπους εἶναι μυρίους, οὐκ ἂν τις ἰσχύσειε λόγῳ περιλαβεῖν, εἰς

δεινήν ἀοριστίαν ἐξενεχθέντος τοῦ τοιούτου κακοῦ, ὡς πρότερον μὲν ἐν ἐλαχίστοις μέρεσι τῆς πόλεως εἶναι, νῦν δὲ αὐτὴν τε καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀπαντα μεστὰ τῶν τοιούτων γενέσθαι κακῶν. Ταῦτα τοίνυν πρώην μὲν τις ἡμῖν ἐν ἀπορρήτῳ προσήγγειλεν, εἶτα καὶ ἐναγχος οἱ μεγαλοπρεπέστατοι πραίτωρες παρ' ἡμῶν τὰ τοιαῦτα ἀναζητεῖν ἐπιτραπέντες αὐτὰ ταῦτα εἰς ἡμᾶς ἤγαγον. ἀμα τε οὐν ἠκούσαμεν τούτων, ὤθημεν χρῆναι θεῶ τὴν τοιαύτην ἀναθεῖναι πρᾶξιν καὶ θᾶττον ἀπαλλάξαι μύσους τοιούτου τὴν πόλιν. Θεσπίζομεν τοίνυν πάντας μὲν, καθ' ὅσον εἰσὶ 107 δυνατοί, σωφροσύνην ἀγεῖν, ἡ τις καὶ μόνη θεῶ μετὰ παρρησίας δυνατὴ καθέστηκεν ἀνθρώπων παραστῆσαι ψυχάς. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τὰ ἀνθρώπινα, τὸ γοῦν σὺν τέχνῃ καὶ δόλῳ καὶ ἀνάγκῃ τινὰς εἰς τοιαύτην ἀσέλγειαν ἀγεσθαι πᾶσι κωλύομεν τρόποις· καὶ μηδενὶ παρρησίαν εἶναι πορνοβοσκεῖν καὶ ἐπ' οἰκήματος εἶναι γυναῖκας, ἡ καὶ δημοσίᾳ προϊστᾶν ἐπ' ἀσελγείᾳ, ἡ ἀντ' ἀλλῆς τινὸς πραγματείας τὰ τοιαῦτα ἐμπορεύεσθαι, μηδὲ συγγραφὰς ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν μηδὲ ἐγγυητὰς ἀπαιτεῖν· μηδὲ τοιοῦτόν τι πράττειν ὁ περ ἀναγκάζει τὰς ταλαιπώρους καὶ ἀκούσας τὴν ἑαυτῶν σωφροσύνην καταισχύνειν, μηδὲ ἐλπίζειν ὡς ἐξεσθὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῖς ἐσθημάτων δόσει ἡ καὶ κοσμίῳ τυχόν ἡ τροφαῖς δελεάζειν αὐτὰς εἰς τὸ καὶ ἀκούσας προσκαρτερεῖν. Οὐ γὰρ συγχωροῦμεν οὐδ' ὅτιοῦν γίνεσθαι τοιοῦτον· ἀλλὰ καὶ νῦν ἀπαντα ταῦτα ἐν βραχεῖ τῆς προσηκούσης ἡξιώσαμεν θεραπείας, παρασκευάσαντες καὶ ἀναδοθῆναι αὐταῖς πᾶσαν ἡν ἐτυχον ἀσφάλειαν προφάσει τοῦ τοιούτου μύσους ἐκθέμεναι, καὶ οὐδὲ συνεχωρήσαμεν τοὺς ἀνοσίους πορνοβοσκούς, εἰ τι δεδώκασιν αὐταῖς, τοῦτο παρ' αὐτῶν ἀφελέσθαι. Ἄλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς πορνοβοσκούς ἐξω ταύτης γενέσθαι τῆς εὐδαίμονος παρεκελευσάμεθα πόλεως, ὡς ὄλεθρίους καὶ κοινούς λυμεῶνας τῆς σωφροσύνης· γινομένους, καὶ ἐλευθέρως τε καὶ θεραπαίνας περιεργαζομένους καὶ κατάγοντας εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάγκην καὶ δελεάζοντας καὶ ἐχοντας παρατρεφομένας εἰς πᾶσαν αἰσχύνην. Προαγορεύομεν δὲ ὡς, εἰ τις τοῦ λοιποῦ τολμήσειεν ἀκουσάν κόρην λαβεῖν καὶ εἶναι πρὸς ἀνάγκης ἀποτρεφομένην τε καὶ ἐκ πορνείας αὐτῷ προσάγουσαν πόρους, τοῦτον ἀνάγκη παρὰ τῶν περιβλέπτων πραιτῶρων τοῦ δήμου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως συνεχόμενον τὰς πασῶν ἐσχάτας ὑπομένειν ποινάς. εἰ γὰρ τῶν χρηματικῶν αὐτοῦ κλοπῶν καὶ ληστειῶν ἐπανορθωτὰς προὔβαλλόμεθα, πῶς οὐ πολλῶ μᾶλλον τὴν τῆς σωφροσύνης κλοπὴν τε καὶ ληστείαν αὐτοῖς ἀπελαύνειν ἐφήσομεν; Εἰ δὲ καὶ τις ἀνάσχοιτο ἐν τῷ ἑαυτοῦ οἰκῶ τινὰ πορνοβοσκοῦντα καὶ τοιαύτης προϊστάμενον ἐργασίας εἶναι καὶ μὴ ταῦτα προσαγγελθέντα μαθὼν τῆς οἰκίσεως αὐτὸν ἐξελάσειεν, ἰστω καὶ δεξेम λιβραρυμ αυρι ὑποστησόμενος ποινήν καὶ περὶ αὐτὴν κινδυνεύσων τὴν οἰκῆσιν. Εἰ δὲ καὶ 108 τις συγγραφὴν τὸ λοιπὸν ἐπὶ τούτοις τολμήσειε λαβεῖν ἡ ἐγγυητὴν, ἰστω μηδὲν μὲν ὁ φελος τῆς τοιαύτης ἐχῶν ἐγγυῆς ἡ τοι συγγραφῆς. καὶ γὰρ ὁ μὲν ἐγγυητῆς ἐνοχος οὐκ ἐσται, ἡ δὲ γε συγγραφὴ παντοίως ἀκυρος μενεῖ· καὶ αὐτός, καθάπερ εἰπόντες ἐφθίμεν, τὴν εἰς τὸ σῶμα τιμωρίαν ὑποστήσεται καὶ τῆς μεγάλης ταύτης ὡς πορρωτάτω πόλεως ἐξελαθήσεται. Τὰς γὰρ δὴ γυναῖκας σωφρονεῖν μὲν βουλόμεθά τε καὶ εὐχόμεθα, μὴ μὴν ἀκούσας εἰς ἀσελγῆ βίον κατάγεσθαι μηδὲ ἀσεβεῖν ἀναγκάζεσθαι. πᾶσαν γὰρ πορνοβοσκίαν καὶ γίνεσθαι κωλύομεν καὶ γενομένην κολάζομεν, διαφερόντως μὲν ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ ἐν τῇ ταύτης περιοικίδι, οὐδὲν δὲ ἡ ττον καὶ ἐν τοῖς ἐξω τόποις ἀπασι τοῖς τε ἐξ ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐσι πολιτείας τοῖς τε νῦν παρὰ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ δεδωρημένοις ἡμῖν· καὶ μάλιστα γε ἐν ἐκείνοις, διότι τὰς τοῦ θεοῦ δωρεάς, ἀς περὶ τὴν ἡμετέραν ἐποιήσατο πολιτείαν, βουλόμεθα φυλάττεσθαι καθαρὰς πάσης τοιαύτης ἀνάγκης καὶ τῆς παρὰ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ περὶ ἡμᾶς δωρεᾶς εἶναι τε καὶ διαμένειν ἀξίας. Πεπιστεύκαμεν γὰρ εἰς τὸν δεσπότην θεὸν καὶ ἐκ ταύτης ἡμῶν τῆς περὶ τὴν σωφροσύνην σπουδῆς μεγάλην ἐσεσθαι τῇ ἡμετέρᾳ

πολιτεία προσθήκην, τοῦ θεοῦ πάντα ἡμῖν αἰσῖα διὰ τῶν τοιούτων παρεχομένου πράξεων. <Ἐπίλογος> Ὅπως α ν ο υ ν ὑμεῖς πρῶτοι οἱ ἡμέτεροι πολῖται τῆς σῶφρονος ἡμῶν ἀπολαύσατε διατυπώσεως, διὰ τοῦτο τῷδε τῷ θεῷ κηρύγματι χρώμεθα· ὁπως α ν εἰδείητε τὴν ἡμετέραν περὶ ὑμᾶς σπουδὴν καὶ τὸν περὶ τὴν σωφροσύνην τε καὶ εὐσέβειαν πόνον ἡμῶν, δι' ὧν ἐν ἀπασιν ἀγαθοῖς φυλαχθήσεσθαι τὴν ἡμετέραν πολιτείαν ἐλπίζομεν. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ μετὰ τῆς παραλλαγῆς ταύτης· Ὅπως α ν ἀπασι ταῦτα γένοιτο φανερά τοῖς τὴν ἡμετέραν ἐχουσι πολιτείαν, ἢ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τόνδε ἡμῶν δεξαμένη τὸν νόμον ἐν ἀπάσῃ τῇ ὑπηκόῳ διὰ προσταγμάτων οἰκείων τοῦτον ἀπασι φανερόν καταστησάτω· ὡς α ν μὴ μόνον ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος 109 πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐξω φυλάττοιο τόποις, τῷ δεσπότη τῶν ὀλων θεῷ ἀντ' ἀλλης τινὸς εὐωδίας προσαγόμενος. ἮΙΓΓΕ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΔΙΚΩΝ. ἱμπ. ἰυστινιανυς αυγ. ἰοηαννι ππ. <ιι.> <Προοίμιον.> Εἰ μὴ θᾶττον ἐπανάγοιμεν καὶ τὸ φρόντισμα τῶν ἐκδίκων εἰς τὴν προσήκουσαν τάξιν, οὐδὲ αὐτῆς ἐτι τῆς τῶν παλαιῶν ὀνομάτων εὐπορήσομεν ἀληθείας. ἀλλοις μὲν γὰρ ἀλλα δέδοται παρὰ τῆς παλαιότητος ὀνόματα σημαντικὰ σαφῶς τῶν πραγμάτων, τουτὶ δὲ τὸ τῶν ἐκδίκων καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ τὴν ἀρχαιότητά τινος ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασιν, οἱ περ ἐκ πάσης αὐτὰ τῆς ἀδικίας ἐκδικήσουσιν ἐλεύθερα. τοιγαροῦν καὶ διὰ τοῦτο τῇ πατρίῳ φωνῇ δεφένσωρας αὐτοὺς καλοῦμεν, ὁπως α ν ἀπαλλάξαιεν κακῶν τοὺς ἀδικουμένους. Νῦν δὲ δὴ τοῦτο τὸ τῶν ἐκδίκων πολὺ δὴ πεπατημένον ἐστὶν ἐν πολλοῖς τῆς ἡμετέρας πολιτείας μέρεσι καὶ οὐ τω καταπεφρονημένον, ὡς ἐν ὑβρεὶ μᾶλλον ἢ περ ἐν τινι κεῖσθαι σεμνότητι. τοιγαροῦν γίνονται μὲν ἀνδρες ἀφανεῖς, τὰς δὲ ἐπ' αὐτοῖς ψήφους οἰκτῶ μᾶλλον ἢ περ ἐπιλογῇ πορίζουσιν. οἱς γὰρ οὐκ ἐστι τροφὴ καὶ βίος αὐτάρκης, οὐ τοι τὰς τῶν ἐκδίκων ἐραυνοζόμενοι χειροτονίας ἐπὶ τοῦτο παρίασι τὸ φρόντισμα, καὶ ἀντ' ἀλλου τινὸς παιγνίου ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐκκείνται γνώμαις. ἀμέλει παύουσί τε αὐτοὺς ἡνῖκα α ν βουλευθεῖεν, ἢ οὐδὲν ἢ σμικρότατα ἐγκαλέσαντες, ἀλλοὺς τε εἰς τὴν ἐκείνων ἐμβιβάζουσι τάξιν, τοποτηρητὰς δὴθεν αὐτοὺς ἐκδίκων 110 ποιοῦντες, καὶ τοῦτο τοῦ ετους πολλάκις ἐπὶ πλείοσιν ἀνθρώποις πράττοντες· ὥστε καὶ οἱ ταξεῶται καὶ οἱ τῶν πόλεων ἀρχοντες καὶ οἱ ταύτας οἰκοῦντες ἐν ἐσχάτῃ καταφρονήσει τὸν ἐκδικον ἐχουσι. Τὰ δὲ δὴ πραττόμενα παρ' αὐτοῖς ἐν ἰσῶ τοῖς ἀπράκτοις ἐστίν. εἰ γὰρ μὴ ἐπιτάξαιεν οἱ τῶν ἐπαρχίων ἀρχοντες, οὐδ' α ν τολμήσαιεν τινα πρᾶξιν ὑπομνημάτων συστήσασθαι παρ' ἑαυτοῖς οἱ πάντα δουλεύοντες αὐτοῖς ἐκδικοι, τοῖς ἐκείνων νεύμασι προσέχοντες μόνοις. εἰ δὲ δὴ καὶ τινα πραχθεῖη, πρῶτον μὲν καὶ ταῦτα πιπράσκουσιν, ἐπειτα οὐδενὸς ὀντος ἀρχείου, καθ' ὃ τὰ πραττόμενα παρ' ἑαυτοῖς ἀποτίθεται, παραπόλλυται τὸ πραττόμενον, καὶ οὐκ α ν ευροις παρ' αὐτοῖς χρόνων πλείονων ὑπόμνημα παντελῶς οὐδὲ ἐν, ἀλλ' εἰς κληρονόμους τε αὐτῶν καὶ τὰς ἀλλας διαδοχὰς οἱ τούτων δεόμενοι ζητοῦσι τὰ πεπραγμένα, καὶ τούτων τὰ μὲν εὐρίσκουσιν οὐδεμιᾶς ἀξια πίστεως ὄντα, τὰ δὲ καὶ ἐξαπόλλυται, καὶ διαπίπτει τοσοῦτον ὡς ἐν ἰσῶ τοῖς μηδὲ γενομένοις εἶναι. Ἡμεῖς τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ τῶν ἀρχόντων εὐ διεθήκαμεν καὶ μείζους τε τὰς ἐπικρατείας αὐτῶν ἐν τοῖς ἐθνεσιν ἐποιήσαμεν, καὶ πορρωτέρω γε αὐτοῖς ἐστὶ τὰ τῆς τῶν πόλεων ἐποψίας, διὰ τοῦτο ῶήθημεν χρῆναι καὶ τὸ τῶν ἐκδίκων καταστήσασθαι. γένοιτο γὰρ α ν οὐ τω τις ἀρμονία χρηστή, εἰ περ ἀρχόντων λάβοιεν τάξιν οἱ τῶν πόλεων ἐκδικοι, καὶ ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος δοκοίη τις ἀρχων εἶναι μᾶλλον ἀρχόντων καὶ ταύτη σεμνότερος τῶν ἐμπροσθεν φαίνεσθαι. ὁσῶ γὰρ α ν τις ἀρχοὶ κρειττόνων, τοσοῦτω μείζων αὐτὸς καὶ σεμνότερός ἐστι. Τέως οὐ ν ἐκεῖνο πρῶτον νομοθετητέον, ὥστε μηδενὶ τῶν πάντων εἶναι παρρησίαν τὴν τοῦ ἐκδίκου χειροτονίαν ἀπωθεῖσθαι, ἀλλὰ ἀμοιβαδὸν ἀπαντας τοὺς σεμνοτέρους τῶν πόλεων οἰκήτορας ταύτην αὐταῖς τὴν

λειτουργίαν ἐκπληροῦν. τοῦτο γὰρ δὴ κὰν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις κρατεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι μεμαθήκαμεν. οὐδενός, οὐδ' ἂν εἰ τετιμημένος εἴη τῆ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων ἀξία, τοῦτο διωθεῖσθαι συγχωρούμενος, οὐδ' ἂν εἰ στρατείαν ἐχοί σεμνήν, οὐδ' ἂν εἰ τι προῖσχοιτο προνόμιον ἐκ θεῶν αὐτῶ τύπων, καὶ εἰ πραγματικοὶ καθεστήκοιεν, πε 111 φιλοτιμημένον· ἀλλὰ κατὰ κύκλον τῶν οἰκητόρων τῆς πόλεως, ὧν τίς ἐστι καὶ λόγος, ταύτην ἐκπληροῦντων, καὶ ἐπειδὴν ὁ κύκλος παύσεται, πάλιν ἐπανιόντων εἰς τὸ φρόντισμα καὶ τῆ πόλει τὴν εἰρημένην φροντίδα λειτουργούντων. ὡστε τὸν ἐν ἐκάστη πόλει ἐκδικον ἀρχοντα μᾶλλον ἢ ἐκδικον εἰναὶ δοκεῖν, ψήφῳ μὲν σὺν ὀρκῶ γινόμενον πάντων κοινῆ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐκείνην ὀντων κτητόρων, ἀλλὰ μὴ τῶν ἐνταῦθα διαγόντων· ὀρκον δὲ παρέχοντα, ὡς ἀπαντα πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον πράξει [κοινῆ], βεβαιούμενον δέ, καθάπερ ἡμεῖς νῦν φαμέν, ἐκ προστάξεως τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἐπάρχων, εἰς διετίαν δὲ ἀρχοντα μόνην, καὶ παυόμενον τοῦ φροντίσματος. οὐκ ἐχοντος ἀδειαν τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος παύειν αὐτόν· ἀλλ' εἰ τι δοκοίη πράττειν οὐκ ὀρθόν, μηνύειν εἰς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους, ὡστε ἐκεῖθεν αὐτῷ γενέσθαι τὴν τοῦ φροντίσματος ἀπαλλαγὴν, ὅθεν καὶ δίδοται. Μηδεμιᾶς οὐσης παρρησίας τῷ τὴν ἀρχὴν ἐχοντι ἢ αὐτοῖς τοῖς ἐκδίκους τοποτηρητὰς ἐκδίκων ποιεῖν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πᾶσιν αὐτοῖς ἀπηγορευθεῖσθαι τρόποις, ἀλλὰ μηδὲ οἰκίους τοποτηρητὰς ἐν ταῖς πόλεσι τοὺς λαμπροτάτους ἀρχοντας ἐκπέμπειν πλὴν αὐτῶν τῶν ἐκδίκων· οὐς τὴν τῶν ἀρχόντων τάξιν πληροῦν ἐν ταῖς πόλεσι βουλόμεθα, αὐτούς τε ἐν ἀπασιν ἐπιμέλεσθαι τῶν πόλεων, ἐν αἰς εἰσί. Πράττεσθαι τε παρὰ τοῖς ἐκδίκους καὶ διαθηκῶν ἐμφανίσεις καὶ δωρεῶν καὶ πᾶν εἰ τι τῶν τοιούτων ἐστὶν ὑπομνημάτων ἰδιον. οὐ δυναμένου τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος κωλύειν τὸ πράττεσθαι μέλλον ἢ προστάττειν, ὡς οὐ βούλοίτο τιπραχθῆναι ἢπραχθὲν μὴ ἐκδοθῆναι. οὐδὲ γὰρ τοιούτου τινὸς αὐτῷ παντελῶς ἐξουσίαν δίδομεν, τῶν ἀτοπωτάτων εἰναὶ νομίζοντες πράγματα ἀναγκαῖα διαπίπτειν· τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὰς τῶν ἀρχόντων ἰσως ἀλόγους ὀρμάς τε καὶ προστάξεις. ἀλλὰ καὶ πράττειν, ἀπερ ἂν τις βουλευθεῖη, καὶ ἐκδιδόναι, καὶ εἰ τὸπραττόμενον ἀπιοιτο τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος ἢ τινος τῶν δυνατῶν, μηδὲ τοῦτο κωλύειν· δεῖ γὰρ οὐτω διαγίνεσθαι 112 τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἢ τινος δυνάμεως ὀντας, οὐχ ὡστε κωλύειν τινὰ γίνεσθαι κατ' αὐτῶν πρᾶξιν, ἀλλ' οὐτως ἀμεμπτον τὸν ἑαυτῶν παρέχεσθαι τρόπον, ὡς μηδενὶ δίδοναι καιρὸν τῆς κατ' αὐτῶν μέψεως. καὶ εἰτε ἐνδημοίη ταῖς πόλεσιν ἀρχων εἰτε μή, μὴ κωλυέσθω τις πράττειν καὶ παρὰ τοῖς ἐκδίκους τινὰ ὑπομνήματα ἐφ' οἷς ἂν βούλοίτο, πλὴν ἐκείνων μόνων, ὅσα δικαιοδοσίας δεῖται καὶ αὐτῆς τῆς τῶν ἀρχόντων ἀυθεντίας ἠρηται. Ἐπειτα καὶ τοῖς τὰς δημοσίας εἰσπράξεις ἐχουσι τοὺς τῶν πόλεων ἐκδίκους πᾶσιν ἐπαμύνειν τρόποις, καὶ εἰ δέοι προφάσει τῆς τῶν ἀγνωμόνων συντελῶν ἀπονοίας ὑπομνήματα πρᾶξαι, καὶ τοῦτο ποιεῖσθαι προθύμως, καὶ εἰ παραγενέσθαι καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας ἰδεῖν καὶ αὐτοῖς τούτοις μαρτυρῆσαι, καὶ εἰ δημοτικὸν παῦσαι θόρυβον, καὶ ἀπλῶς τὴν τῶν ἀρχόντων ἐπέχειν τάξιν, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπῶσι. τοὺς τε ταξεώτας τοὺς ἐπιχωρίους, οἱ κατὰ τὴν πόλιν εἰσὶν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ ἐκδικός ἐστιν, ὑπακούειν αὐτῷ καὶ βοηθεῖν, ὡστε ἀπόντων τῶν ἡγουμένων τῶν ἐθνῶν μηδὲν δοκεῖν ἔλλείπειν ταῖς πόλεσι τῆς ἐκείνων παρουσίας. Ἐκ δὲ τῆς ἐπιχωρίου τάξεως ἐχειν καὶ ταχυγράφων αὐτοῖς ὑπουργοῦντα καὶ δύο ταξεώτας, οἱ τὰ παρ' αὐτῶν ψηφιζόμενα πληρώσουσι. Δικάζειν τε ταῖς δίκαις ἀπάσαις ταῖς χρηματικαῖς μέχρι χρυσῶν τριακοσίων· οὐ δυναμένων τῶν ὑποτελῶν ἐλκεῖν τοὺς αὐτῶν ὑπευθύνους παρὰ τοῖς λαμπροτάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχουσιν, εἰπερ εἰσω τῆς εἰρημένης τῶν τριακοσίων νομισμάτων ποσότητος ἢ δίκη καθεστήκοι. Ἀλλὰ μηδὲ δι' αὐτὸ τοῦτο τοὺς διώκοντας πλείονος ἀποτιμᾶσθαι τὴν δίκην, ἵνα συντρίψωσι τοὺς

εὐθυνομένους καὶ μὴ τῷ τῆς πόλεως ἐκδίκῳ, ἀλλὰ τῷ τῆς χώρας προσαγάγοιεν α ρχοντι. ἀλλ' εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν καὶ ἡ ψῆφος δείξειεν ἐλάττονα τὴν δίκην εἶναι τῶν τριακοσίων χρυσῶν καὶ ἐξεπίτηδες ἠϋξῆσθαι διὰ τὸ παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας α ρχοντι, ἀλλὰ μὴ τῷ τῆς πόλεως ἐκδίκῳ κατεξετασθῆναι, μόνον τὸν ἐνάγοντα τῇ πάσῃ τῆς δίκης ὑποβάλλεσθαι ζημίᾳ. Καὶ μὴν καὶ τὰς παρὰ τῶν ἐκδίκων ἐκκλήτους ἐπ' αὐτοὺς φέρεσθαι τοὺς α ρχοντας. Εἰ δέ τι πράξαιεν 113 ὑβριστικὸν περὶ τοὺς ἐκδίκους οἱ ταξεῶται, τηνικαῦτα τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους ἀμύνειν καὶ σωφρονίζειν τοὺς ταξεώτας. α δειαν γὰρ δίδομεν τοῖς ἐκδίκους, εἰ τούτου ῥαθυμήσαιεν οἱ τῶν ἔθνων ἡγούμενοι, τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ταῦτα προσαγγέλλειν, ὡστε αὐτόθεν δίδοσθαι βοήθειαν αὐτοῖς καὶ ἐκδίκησιν πρέπουσαν, καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐκδίκους αὐτοὺς εἶναι κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων, εχοντας ἀρχικῆς σεμνότητος μίμημα. Καὶ εἰ διαπεσεῖν συμβαίῃ πόλεως ἐκδικον, εὐθύς ἐφ' ε τερον φέρεσθαι τὴν ψῆφον τὸν ἐκ τοῦ κύκλου καλούμενον, μετὰ τῶν ε μπροσθεν εἰρημένων ο ρκων, καὶ ε χεσθαι μὲν εὐθύς τῆς φροντίδος τὴν δὲ ψῆφον μηνύεσθαι καὶ κυροῦσθαι παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς· καὶ μηδέποτε τοῖς ἐκδίκους τοποτηρητὴν μὲν, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, δίδοσθαι, ἵνα μὴ πάλιν τῇ πρόσθεν ἀταξία δῶμεν δῆθεν εὐλογον ἀφορμὴν. Προστάξεις δὲ ποιησάσθω ἡ σῆ ὑπεροχὴ καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν, ὡστε ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκημὰ τι δημόσιον ἀφορισθῆναι, καθ' ο προσῆκόν ἐστι τοὺς ἐκδίκους τὰ ὑπομνήματα ἀποτίθεσθαι, προβαλλομένου τινὸς κατὰ χώραν, ο ρ τὴν τούτων ἐξεί φυλακίην· ὡστε ἀδιάφθορα μένειν αὐτὰ καὶ θᾶττον εὐρίσκεσθαι παρὰ τῶν ἐπιζητούντων, καὶ εἶναι τι παρ' αὐτοῖς ἀρχεῖον, καὶ τὸ μέχρι νῦν ἀμαρτηθὲν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπανορθοῦν. Οτι δὲ καὶ οἱ ἐκδικοὶ τῶν πόλεων παντοίως α μισθοὶ γενήσονται, καὶ ὑπὲρ τῶν προσταγμάτων αὐτῶν, εἰ μὲν αἱ πόλεις μείζους εἶεν, τέσσαρες μόνον δοθήσονται χρυσοὶ τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, εἰ δὲ ἐλάττους, τρεῖς, ἡδη τοῖς ἡμετέροις διατέτακται νόμοις. εἰ δὲ τινὰς σιτήσεις ε χουσι δημοσίας, καὶ αὐτὰς κατὰ τὸ σύνηθες λήψονται. Ἀκροάσονται γὰρ μὴν καὶ τῶν ἐλαφροτέρων ἐγκλημάτων, καὶ σωφρονισμῷ προσήκοντι παραδώσουσι· καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς μείζουσι ἐγκλήμασι ἀλισκομένους φρουρήσουσι καὶ ἀναπέμψουσι πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενον. οὐτω γὰρ ἀπολαύσει καὶ πόλις ἐκάστη φροντίδος ἀρχικῆς, καὶ τὸ σύμπαν εθνος ὑπὸ μείζονι τεταγμένον α ρχοντι μείζονος αἰσθήσεται προνοίας· καὶ ὑποτεμοῦνται πολλὰ τῶν ἀρχικῶν φροντίδων οἱ τῶν πόλεων ἐκδικοὶ, εἰς ἑαυτοὺς ταῦτα μετατιθέντες, καὶ ἐπικουφίσουσι τοῖς α ρχουσι τὰς ὑπὲρ τῶν ὀλων μερίμνας, αὐτοὶ τὰ κατὰ μέρος παύοντες καὶ τὰ τῶν 114 ἀδικουμένων ἢ τῶν ἀμφισβητούντων διαλύοντες καὶ σεμνοῦς, καθὰ πολλάκις εἰρηται, τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας ἀποφαίνοντες. Εἰ δὲ καὶ ἀγνωμονοῖντο παρὰ τινων οἱ δημόσιοι φόροι, τοὺς τῶν ἔθνων ἡγουμένους τοῖς ἐκδίκους ἐπιτάττειν τὰς κατὰ τῶν ἀγιωμονούντων εἰσπράξεις, ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς βοηθοῖεν. Εἰ δὲ τις ἐκδίκου παρὰ ταῦτα γένοιτο χειροτονία, ἡ παραιτιότης τὴν τοῦ ἐκδίκου προβολὴν ἐπ' αὐτὸν ἰούσαν εἰτε ἀξιώματος εἰτε στρατείας εἰτε προνομίου εἰτε ἐτέρου τινὸς προφάσει, οὐτος ἴστω θυνθουε λιβραρυμ αυρι ὑποκείμενος ποινῇ, καὶ οὐτως μετὰ τὴν ταύτης ἐκτισιν εἰς ἐργα τῆς πόλεως προχωροῦσαν ἀναγκασθήσεται τὸ τοῦ ἐκδίκου διανύσαι φρόντισμα. προσήκει γὰρ ἐκαστον τῶν σεμνοτέρων λειτουργεῖν ταῖς πόλεσιν αἰς οἰκεῖ, καὶ ταύτην αὐταῖς ἀποτινύναι τῆς οἰκίσεως τὴν ἀμοιβήν. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σῆ ὑπεροχὴ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὡν α ρχει ποιῆσαι φανερά διὰ προσταγμάτων οἰκείων σπευσάτω, ὡπως α ν γινώσκοιεν α παντες, ὡτι καὶ τῶν μεγίστων καὶ τῶν μέσων καὶ τῶν μικροτάτων ἡμῖν μέλει, καὶ οὐδὲν ἐστι τοιοῦτον ὡπερ ε ζω τῶν ἡμετέρων φροντίδων ποιούμεθα. μέρος δὲ ποιησάσθω ἡ σῆ ὑπεροχὴ τῶν οἰκείων προσταξέων τὸ ἐντεῦθεν ἡδη τοὺς τῶν ἔθνων ἡγουμένους παρασκευάσαι καθ' ἐκάστην πόλιν

τοὺς εὐ ὑπολήψεως εἰχοντας ὀνομασθῆναι ἐκδίκους κατὰ τὸν κύκλον, ὡς εἰρηται, καὶ ψήφους γενέσθαι κοινὰς μεθ' ὀρκων ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἀπογραφῆναι τὸν εἰρημένον κύκλον, καὶ οὕτω κατὰ διετίαν ὑπεισιέναι τὸ φρόντισμα τοὺς ἐφεξῆς, καὶ εἰπερ διαπέσοι τις ἐξ αὐτῶν, ἕτερον ἀντεισάγεσθαι· αἰ μὲν τῆς ψήφου μεθ' ὀρκου γινομένης, αὐτοῦ δέ, ἡνίκα α ν μέλλοι τοῦ φροντίσματος ἀντέχεσθαι, τὸν ὠρισμένον ὀρκον ὑπέχοντος, καὶ τῆς προβολῆς αὐτοῦ γινομένης παρά τε τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν πόλιν ὑπολήψεως ἀντεχομένων. ὀπερ καὶ νῦν εὐθύς γενέσθαι προσήκει, πάντων, ὡς εἰρηται, κατὰ τόνδε ἡμῶν τὸν γενικὸν προϊόντων νόμον. τοὺς δὲ νῦν ὄντας ἐκδίκους, εἰ μὲν ἄρεστοὶ φανεῖεν, καὶ αὐτοὺς ἐγγραφῆναι τῷ κύκλῳ καὶ διετίαν πληρῶσαι τὸ φρόντισμα. καὶ εἰ μὲν ἡδη διετίαν ἐπὶ τοῦ φροντίσματος εἰχουσι, παύσασθαι τῆς τοῦ ἐκδίκου φροντίδος, πλὴν εἰ μὴ βούλοιντο κοινῇ ψήφῳ εἰχεσθαι αὐτῶν 115 τὸν εἰς ἕτεραν διετίαν τῆς αὐτῆς ἐπιτηδεύσεως· εἰ δὲ οὐπω τὴν διετίαν ἐπλήρωσαν, αἰξιοὶ δὲ φαίνοιντο τοῦ κοινωνῆσαι τῷ κύκλῳ, πληροῦν τὸν λειπόμενον χρόνον, μηδένα δὲ περαιτέρω τούτου τὰς πόλεις ἐκδικεῖν, ἀλλὰ μέχρι τούτου μόνον ἵστασθαι τοῦ χρόνου· πλὴν εἰ μὴ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἀντιλέγοντος οὐδενὸς ἐπιψηφίσῃται αὐτόν. καὶ τούτου δὲ γινομένου ἕτεραν διετίαν ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ φροντίσματος καὶ πάντως αὐτὸ κατατίθεσθαι, καὶ τότε πάλιν γίνεσθαι, ὅταν αὐτὸς αὐτὸν ὁ κύκλος εἰς ταύτην ἀγάγοι τὴν τάξιν· ὥστε μὴ τῇ συνεχείᾳ καὶ τῷ διηνεκεῖ τοῦ φροντίσματος καὶ τῷ κατὰ τινα μηχανὴν αὐτὸ καθ' ἑκάστον ἀνανεοῦν γίνεσθαι τισιν ἀπέραντον τὴν εἰρημένην διοίκησιν. Τούτων ἀπάντων κρατούντων εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον, ἐπειδήπερ μετὰ πάσης αὐτὰ σπουδῆς τε καὶ ἀγρυπνίας καὶ τῆς πρὸς τὸν θεὸν συντονίας ἐξεύρομέν τε καὶ τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις κεχαρίσμεθα. Ἦ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΚΛΗΡΙΚΟΥΣ ΕΞ ΕΤΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕΤΑΤΙΘΕΣΘΑΙ ΕΙΣ ΕΤΕΡΑΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΕΙΠΟΝΤΩΝ ΣΤΑΤΟΥΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀνθίμῳ τῷ θειοτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Νόμον εἰναγχοῦς ἐγράψαμεν περὶ τοῦ μέτρου τῶν χειροτονιῶν καὶ τοῦ μὴ προσήκειν ἐκκεχυμένας αὐτὰς εἶναι μήτε ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως μήτε ἐν ταῖς 116 ἀλλαις· ὅν δὲ καὶ κύριον εἶναι καὶ κρατεῖν κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ παρακελευόμεθα δύναμιν. Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς ἡμῖν ἐστὶν εἰς τὸ συστῆλαι μὲν τὰς χειροτονίας, ἐντεῦθεν δὲ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπερβάλλον τῆς δαπάνης εἰς μέτριόν τι καὶ φορητὸν περιστῆσαι ποσόν, ὅπως α ν τὸ πλῆθος αὐτῆ τῶν δαπανημάτων ἐλαττωθῆι, διὰ τοῦτο πᾶσαν περινοστοῦντες ὁδὸν καὶ ἐπὶ τὸν παρόντα νόμον ἐληλύθαμεν, οὐδὲν μὲν ἀλλοιότερον ὄντα τοῦ προτέρου, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς ὀρμώμενον προαιρέσεως, εἰ δὲ μᾶλλον τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ὀνῆσαι δυνάμενον. Θεσπίζομεν γάρ, εἰπερ ε ν τισὶ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ὡν αὐτὴ ἡ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία τὴν διοίκησιν καὶ τὰς δαπάνας εἰλετο, συμβαίῃ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ἀναγνώστην ἢ ψάλτην τελευτῆσαι, μὴ ἕτερον εὐθύς εἰσελάγεσθαι, ἀλλὰ σκοπεῖν, πόσον ἐστὶ τῆνικαῦτα τὸ μέτρον τῶν ἐκεῖσε λειτουργούντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν. Καὶ εἰ μὲν οὐπω τὸ τῶν κληρικῶν ἡλαττώθη μέτρον, ἀλλ' εἰ τι πλεονάζουσιν ὄσον πρὸς τὸ ἀνωθεν ὠρισμένον καὶ τὸ καλούμενον στατοῦτον, μηδεμίαν γίνεσθαι ἀντ' αὐτοῦ χειροτονίαν, μέχρις α ν ὁ ἀριθμὸς εἰς ἑαυτὸν ἀποκατασταίῃ. Εἰ δὲ ἡλάττωται τὸ πλῆθος, ὥστε ἀνάγκην εἶναι διὰ τὸ μὴ ἕλλεῖψαι τὸ στατοῦτον ἕτερον ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος εἰσαχθῆναι κληρικόν, σκοπεῖν τὴν μακαριότητα τὴν σὴν, εἰ τις ἐστὶν ἐν ταῖς ἀλλαις ἐκκλησίαις ταῖς παρά τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν περιττὸς τοῦ αὐτοῦ τάγματος κληρικός, κάκεῖθεν ἀντικαθιστᾶν ἕτερον, ἀλλὰ μὴ νέαν ποιεῖσθαι τὴν χειροτονίαν. Οὕτω γὰρ ἐκ τοῦ περιττεύοντος αἰεὶ τοῦ ἐλλείποντος ἀναπληρουμένου ἢ καλῆ τε καὶ θεοφιλῆς

ἐπιτεθήσεται τῷ πράγματι συμμετρία, κἀντεῦθεν ἡ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία κατὰ μικρὸν τῶν ὀφλημάτων ἀπαλλαγέσεται. ἐπείτοιγε εἰ τὸ μὲν ἐνδῆον ἀναπληροῖτο ταῖς ἐπεισαγωγαῖς ταῖς ἐξωθεν, τὸ δὲ περιττεῦον μὴ μειοῖτο, πολὺς τε καὶ ἀπέραντος διελεύσεται χρόνος, ἕως ἅπαν τὸ περιττεῦον ἐλαττωθεῖ. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ διὰ τὴν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ὠφέλειαν εἰκότως ἡμῖν 117 παραστάντα ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. Καὶ γὰρ εἰ τι γένηται παρὰ ταῦτα, γινώσκειν ἀνάγκη τὸν παρὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον δέξασθαι τὴν χειροτονίαν θαρροῦντα, ὡς οὐδὲν ἐντεῦθεν ὁ φελος ἐξεῖ, οὐδὲ λογισθήσεται τοῖς εὐλαβεστάτοις οἰκονόμοις τὰ τῆς περὶ τοῦτο τὸ μέρος γινομένης τῆ ἀγιωτάτη ἐκκλησίας δαπάνης, ἀλλ' αὐτοὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐπιγνώσονται βλάβος, οἱ κοθεν τοῦτον τῆς ἑαυτῶν ῥαθυμίας ἀπολαμβάνοντες τὸν καρπὸν. Ἔτι μανδάτα πρινξίπικς. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Βανδαλικὸς Ἀφρικανὸς εὐσεβῆς εὐτυχῆς ἐνδοξὸς νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αὐγουστος. <Προοίμιον> Ἡδὴ μὲν ἐν τῷ γενικῷ τῆς ἡμετέρας 118 εὐσεβείας νόμῳ πάντα διηγόρευται ἕφ' οἷς προσῆκόν ἐστι τοὺς τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνοντας ταύτας διοικεῖν, μεμνημένους τῶν ὀρκων ὡς ἐπὶ τούτοις παρέχουσιν. Αναγκαῖον δὲ ὁμῶς ὠήθημεν καὶ νῦν παραλαμβάνοντί σοι τὴν ἀρχὴν ἐπισκῆψαι τὰ πρέποντα, κατὰ τοῦτο δὴ τὸ τοῖς προγόνοις τῆς πολιτείας ἡμῶν ἐξηυρημένον, οἱ τοῖς εἰς τὰς ἀρχὰς στελλομένοις ῥητὰ παρεῖχον παραγγέλματα, μανδάτα πρινκίπικς αὐτὰ καλοῦντες, καθ' ἅπερ ἐχρῆν αὐτοὺς διακυβερνᾶν τὰς ἀρχὰς. Δεῖ τοίνυν σε καθαρῶς παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν καὶ δόσεως ἀπάσης χωρὶς πρὸ τῶν ἀλλων ἀπάντων καθαρὰς φυλάττειν θεῶ τε καὶ ἡμῖν καὶ τῷ νόμῳ τὰς χεῖρας, καὶ μηδενὸς ἀπτεσθαι κέρδους μήτε μεζίζονος μήτε ἐλάττονος, μηδὲ σεσοφισμένην τινὰ ποιεῖσθαι κατὰ τῶν ὑπερκῶν ἐμπορίαν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνοις τοῖς παρὰ τοῦ δημοσίου σοι χορηγουμένοις, καὶ διὰ τε σαυτοῦ διὰ τε τῶν περὶ σε καθαρὸν αὐτοῖς πανταχόθεν φυλάττειν τὸ δίκαιον. καὶ σπεύδειν πρῶτον μὲν τοὺς δημοσίους φόρους ἀπαιτεῖν ἀγρύπνως, μηδὲν ἐλλείποντα τῆς περὶ τὸ δημόσιον προνοίας, ἀναζητεῖν τε μήτε τὸ δημόσιον ἠλάττωται, καὶ περιποιεῖν αὐτῷ πανταχόθεν τὰ οἰκεῖα. Ὡσπερ γὰρ τοῖς ἰδιώταις ἀδικουμένοις βοηθοῦμεν, οὕτω καὶ τὸ δημόσιον ἀνεπηρέαστον μένειν βουλόμεθα. οἱ γὰρ δὴ συντελεσταὶ πάσης ἀλλης ἐπηρείας ἐλεύθεροι φυλαττόμενοι ῥαδίως τε καὶ ἐκ προχείρου καταθήσουσι τοὺς φόρους, καὶ ἅπερ εἰς κλοπὰς πρότερον διδόντες ἐμμενον ἐποφείλοντες ἐτι τὰ δημόσια, ταῦτα νῦν αὐτοῖς τοῖς δημοσίοις τιθέντες ἀπαλλαγέσονται ῥαδίως τῶν ἐπὶ τοῖς φόροις ὀφλημάτων. Ἐπειτα προσῆκόν ἐστὶ σε προνοεῖν τοῦ μὴ τοὺς δήμους τῶν πόλεων ἐν ἀλλήλοις στασιάζειν, ἀλλὰ πᾶσαν εἰρήνην εἰναὶ ταῖς πόλεσιν ἐκ τοῦ τὴν ἰσότητα κἀνταῦθα τοῖς ἡμετέροις ὑπερκῶις φυλάττειν καὶ μήτε κέρδους μήτε πάθους τινὸς ἐνεκεν πρὸς τι τῶν μερῶν ἀποκλίνειν. 119 Ἐστὼ σοι καὶ τρίτον σπούδασμα τὸ τῶν δικῶν μετὰ πάσης ἰσότητος ἀκροᾶσθαι, καὶ τὰς μὲν βραχυτέρας καὶ ὁσαι μάλιστα τῶν εὐτελεστέρων εἰσὶν ἀγράφως τέμνειν τε καὶ κρίνειν καὶ ἀπαλλάττειν ἀνθρώπους τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας, καὶ μὴ συγχωρεῖν αὐτοὺς μηδὲν περαιτέρω τῶν περιεχομένων τῆ θείᾳ ἡμῶν διατάξει προφάσει δικαστικῶν δαπανημάτων ζημιουῖσθαι, εἰ γε ὁλως ἱκανοὶ πρὸς δόσιν καθεστᾶσιν. ἐπείτοιγε καὶ προῖκα τῶν δικῶν ἀκροᾶσασθαι καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐκ ῥαθυμίας τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἡς ἀρχεῖς εἰς ταύτην τρέχειν τὴν εὐδαίμονα πόλιν καὶ ἡμᾶς ἐνοχλεῖν. ἴσθι γὰρ ὡς, εἰ τις ἐλθοὶ καὶ προσέλευσιν ἡμῖν ποιήσαιτο, καὶ παρ' ἡμῶν ἐρωτώμενος, εἰ πρότερόν σοι προσῆλθεν, εἰ τα φήσειε καὶ προσελθεῖν καὶ τοῦ δικαίου μὴ τυχεῖν, καὶ τοῦτο ἀληθὲς εὐροίμεν, εἰς σὲ τὴν ἀγανάκτησιν τρέψομεν. Εἰ μέντοι μὴ προσελθῶν σοι παραγενέσθαι τῆ βασιλίδι ταύτῃ θαρρήσειε πόλει, καὶ ἀντιπέμφομεν αὐτὸν σὺν ἐπιτιμῆσει πάσῃ καὶ

ἀποκρίσεως οὐ μεταδώσομεν. Ἐπειτα προσῆκόν ἐστί σε καὶ τοὺς ἐντεῦθεν φοιτῶντας εἰ τε μαγιστριανούς εἰ τε ἐξ οἴουδήποτε δικαστηρίου μὴ συγχωρεῖν ἀδικεῖν μηδὲ ὑπερπράττειν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἀλλ' εἰ τις προσέλθοι τοιοῦτό τι μεμφόμενος, τούτῳ καὶ ἐπεξιέναι καὶ τὸ ἀζήμιον αὐτοῖς περιποιεῖν, καὶ μηδὲ συγχωρεῖν τινι προτεινομένῳ προστάξεις οἴουδήποτε δικαστηρίου (ταύτας δὴ τὰς ἐξ εθους φοιτῶσας ὀλκῶν τε υδατος ενεκεν καὶ λιμένων καὶ ὁδοστρωσιῶν καὶ γεφυρῶν καὶ εἰκόνων καὶ τειχῶν καὶ οἰκημάτων καταστροφῆς ὡς ἐν δημοσίῳ τόπῳ γινομένων, καὶ ἐτέρων τοιούτων) ζημιῶν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους. οὐ γὰρ βουλόμεθα οὐδὲ κατὰ τοιαύτην πρόφασιν οὐδεμίαν αὐτοῖς ἐπάγεσθαι ζημίαν. Αὐτὸς δὲ ἀπάντων τούτων προνοήσεις, ζημίας ἅπαντα πράττων χωρὶς. Εἰ δὲ τις τοιοῦτό τι προστεταγμένος ἐλθοι, παντελῶς οὐ προσέξεις αὐτῷ, ἢ πλὴν εἰ μὴ θεῖον ἡμέτερον πραγματικὸν δείκνυσι ἢ τύπον ὑπὲρ τούτων γεγραμμένον. καὶ τότε γε μὴν δέξῃ μὲν τὸν τοιοῦτον τύπον, οὐ μὴν τι πράξεις ἐξ αὐτοῦ, πρὶν ἂν εἰς ἡμᾶς μηνύσας δευτέραν ὑπὲρ τούτων ἐπιτροπὴν ἡμετέραν προσλάβῃς. Ἄλλὰ καὶ τῆς ἀφθονίας τῶν ἐπιτηδείων καὶ τῶν ἐργῶν τῶν πόλεων ἐπιμελήσῃ, παρασκευάζων ἐκ τῶν πολιτικῶν χρημάτων αὐτοῦς ἅπαντας τὰ ἀναγκαιότατα τῶν ἐργῶν ποιεῖν καὶ γεφυρῶν ὁμοίως καὶ ὁδῶν καὶ λιμένων, ἐν οἷς ὁλως εἰσὶ τόποις τῆς ἐπαρχίας ἡς ἄρχεις λιμένες, καὶ τειχῶν ἐπιμελεῖσθαι· καὶ εἰ τι ὁλως ἐστὶ τῷ δημοσίῳ καὶ ταῖς πόλεσι συμφέρον, βουλευθήσῃ τε <ε> καὶ πράξεις καὶ μηνύσεις. Ἐξεις δὲ ὑπακούοντάς σοι καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν στρατιώτας ἐν οἷς ἂν αὐτῶν χρήζοις εἰς ὑπουργίαν δικαίαν. οὐ σὲ εἰ πλημμελοῦντας εὐροῖς, ὑποθήσεις σωφρονισμῷ πρέποντι, καὶ πρὸς γε ἐκ τῶν σιτήσεων αὐτῶν τὸ ἱκανὸν γενέσθαι τοῖς ἡδικομένοις παρασκευάσεις. Οὐ συγχωρήσεις δὲ προνομίους τισὶ χρῆσθαι τοὺς ἀδικοῦντας, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον αὐτοῖς εἰς βοήθειαν φυλάξεις τὸ πανταχόθεν καθαρὸς τῶν ἐπαγομένων καὶ ἀνευθύνους φανῆναι. Φόνους δὲ καὶ μοιχείας καὶ παρθένων ἀρπαγὰς καὶ ἐφόδους καὶ ἀδικίας οὐτω μετὰ σφοδρότητος μετελεύσει, κολάζων τοὺς ἀμαρτάνοντας κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, ὡς τῇ κατ' ὀλίγων τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους ἅπαντας σώζειν. Μάλιστα δὲ τῶν ταξεωτῶν τῶν σαυτοῦ κρατήσεις, οὐκ ἐφίεις αὐτοῖς τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους λεηλατεῖν, οὐδὲ δοκεῖν μὲν ἄρχεσθαι παρὰ σοῦ, ταῖς ἀληθείαις δὲ τῆς σῆς ἄρχειν γνώμης. Σπεύσεις δὲ καὶ ἀρεδρον καὶ εἰ τίς ἐστὶ τῶν περὶ σε λαμβάνειν ἄνδρα χρηστὸν καὶ καθαρεύοντα πανταχόθεν καὶ ἀρκούμενον τοῖς παρὰ τοῦ δημοσίου. καὶ εἰ γέ τις παρ' ἐλπίδας γένοιτο, καὶ οὐχ εὐροῖς αὐτὸν φυλάττοντά σοι πίστιν δικαίαν, τὸν μὲν ἀπελάσεις, ἐτέρῳ δὲ χρῆσι παρέδρω τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον μετὰ καθὰ 121 ρῶν φυλάττοντι τῶν χειρῶν. Τοιοῦτον δὲ παρέξεις σαυτὸν ἅπασιν δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, ὡστε φοβερώτατον μὲν εἶναι τοῖς ἀμαρτάνουσι καὶ τοῖς ἀγνωμονοῦσι πρὸς τὸ δημόσιον, ἡμερώτατον δὲ καὶ πρᾶτον ἅπασιν τοῖς ἐπιεικεστέροις καὶ εὐγνώμοσι, καὶ πατρικὴν αὐτοῖς εἰσάγειν πρόνοιαν. Ἄλλὰ μηδὲ τούτους δὴ τοὺς καλουμένους λόγους προχειρῶς διδόναι σπεύδειν ἢ ἐπὶ πλείονα χρόνον, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐξετάσεως καὶ ἐν χρόνῳ συμμέτρῳ καὶ οὐχ ὑπερβαίνοντι τριάκοντα προθεσίαν ἡμερῶν, ὡστε μὴ ἐντεῦθεν ἀπεράντους εἶναι τοῖς ἀνθρώποις τὰς πρὸς ἑαυτοὺς φιλονεικίας. Εἰ δὲ καὶ τινα ὑπὸ τὸν καλούμενον λόγον ποιήσαιο, εἰ τὰς προσέλθοι κατ' αὐτοῦ, ἄξεις μὲν αὐτὸν, φυλάττων τὸν δεδομένον αὐτῷ λόγον, ἐξετάσεις δὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου πανταχόσε σωζομένου, καὶ εἰ περ καὶ ψήφου κατ' αὐτοῦ δεήσειε, καταδικάσεις αὐτόν, καὶ δυοῖν αὐτῷ προθήσεις αἰρεσιν, ἢ εἰ βούλεται τῷ δεδομένῳ λόγῳ καθαρῶς, ἀπειπεῖν καὶ πράξαι τὰ κριθέντα, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, τοῖς ἱεροῖς αὐτὸν ὁροῖς ἀποκαταστήσεις, ἀκακέισε τὸν ἐκβίβασμόν ἐπάξεις σωφρόνως καὶ μετὰ τῆς ὀφειλοῦσης τοῖς εὐαγέσιν ὁροῖς αἰδοῦς. Οὐτε δὲ ἀνδροφόνους οὐτε μοιχοῖς οὐτε παρθένων ἀρπαξίν ἀμαρτάνουσι τὴν ἐκ τῶν ὁρῶν φυλάξεις ἀσφάλειαν, ἀλλὰ κακεῖθεν ἐξελεύσεις καὶ τιμωρίαν αὐτοῖς ἐπάξεις. Οὐ γὰρ τῶν τὰ

τοιαῦτα ἀμαρτανόντων φείδεσθαι προσήκει, ἀλλὰ τῶν περιόντων, ἵνα μὴ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν τολμηροτέρων πάσχοιεν· ἀλλως τε ἢ ἐκ τῶν ἱερῶν ἀσφάλεια οὐ τοῖς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις δέδοται παρὰ τοῦ νόμου, καὶ οὐκ ἂν εἴη δυνατόν ἐκάτερον ἰσχυρίζεσθαι τῇ παρὰ τῶν ἀσύλων τόπων ἀσφαλείᾳ, καὶ τὸν ἀδικοῦντα καὶ τὸν ἀδικούμενον. Τὰς δὲ τῶν δημοσίων φόρων εἰσπράξεις καὶ εὐδον τῶν ἱερῶν γίνεσθαι μετὰ τοῦ πρέποντος παρασκευάσεις, ἐπειδήπερ ὁ τῶν δημοσίων λόγος καὶ στρατιώταις καὶ ἰδιώταις, καὶ αὐτοῖς 122 τε τοῖς ἱεροῖς καὶ ὀλιγῇ τῇ πολιτείᾳ συμφέρων τε καὶ ἀναγκαιότατός ἐστιν. Ἐπαμνοῦσι δὲ σοὶ πρὸς τοῦτο οἱ θεοφιλέστατοι τῶν ἐκκλησιῶν ἐκδικοὶ καὶ οἰκονόμοι, οὐδένα τῶν τοὺς δημοσίους φόρους κατὰ χώραν ἀπαιτούμενων ἀφαιρούμενοι τῆς εἰσπράξεως, ἀλλ' οὐδὲ συγχωροῦντες βίαιον ἢ στασιῶδες τι παθεῖν τοὺς τὸν ἐκβίβασμόν ἐπάγοντας, γινώσκοντες ὡς, εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν, οἱ κοθεν τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι τῷ δημοσίῳ καταναγκασθήσονται. Ἀναγκάσεις δὲ τοὺς δημοσίους πράκτορας [ἡτοι τοὺς ἀπαιτητάς] ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀποχαῖς φανερὰ ποιεῖν ἅπαντα ἐφ' οἷς αὐτὰς διδόασι, τουτέστι τό τε ποσὸν τῶν ζυγοκεφάλων ἢ ἰούγων ἢ ἰουλίων ἢ ὀπωσδήποτε ἂν αὐτὰ κατὰ χώραν καλοῖεν, καὶ ὑπὲρ τίνων αὐτὰ καὶ ποίων χωρίων ἀπαιτοῦσι, καὶ τὸ τῶν δεδομένων ποσὸν εἴτε ἐν εἰ δεσιν εἴτε ἐν χρυσίῳ, ἀπειλῶν αὐτοῖς καὶ ζημίαν μεγάλην καὶ χειρὸς ἀφαίρεσιν, εἴ τὸ παραγγελλόμενον μὲν ἀεὶ, μέχρι δὲ νῦν μὴ φυλαχθέν, μὴ τοῦ λοιποῦ γοῦν πᾶσι φυλάξαιεν τρόποις. Εἰ δὲ ὡς εἰκὸς ἀποφυγῆν ἐξεύροίεν τινα, λέγοντες μὴ δύνασθαι τὴν τῶν ἰούγων ἐντιθέσθαι ποσότητα, μάλιστα μὲν κακουργεῖν αὐτοὺς νομίζομεν· πλὴν ἀλλὰ μηδὲν ἐντεῦθεν βλαπτέσθω μήτε τὸ δημόσιον μήτε οἱ συντελεῖς. τὸ μὲν γὰρ δημόσιον ἀπροκρίτως ἅπαντα τὰ οἰκεῖα λαβέτω, καὶ τὰς ἐξ ἑθους γινομένης ἀποδείξεις λαμβανέτωσαν οἱ ταῦτα κατατιθέντες, μηδὲν ἀπαιτούμενοι πλεῖον· πρᾶγμα δὲ μὴδ' ὅτιοῦν καταβλαπτέσθω. καὶ ἢ μὲν κατὰ τὸ σῶνθηδες συντέλεια καταβαλλέσθω παρ' αὐτῶν καὶ εἰσφερέσθω τῷ δημοσίῳ· μηνυέσθω δὲ εἰς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους τὰ περὶ τούτων, πρότερον ἀναγκαζομένων τῶν κηνσουαλίων τὰς καλουμένας ἐκθέσεις ἀκριβεῖς διδόναι, ὥστε ἐκεῖθεν γίνεσθαι τὴν τοῦ πράγματος διάκρισιν. οὐ τω τε τέως τῶν κατὰ συνήθειαν δεδομένων δημοσίων ἀμέμπτως εἰσκομιζομένων, ὁ περ ἂν ἐπὶ τοῖς ἀμφισβητούμενοις οἱ ἐνδοξότατοι ἡμῶν ἐπαρχοὶ κρίνοινεν, ἐπὶ τοῖς στασιαζομένοις τοῦτο κρατεῖν, ἀνάγκην ἔχόντων τῶν πρακτόρων μετὰ τὸ γνωσθῆναι τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐπὶ τοῖς ζητούμενοις καὶ ἐπ' ἐκείνοις τοῦ λοιποῦ τὸ ποσὸν τῶν ὀντων ζυγοκεφάλων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ἢ διη διατεταγμένον ταῖς ἀποδείξεσιν ἐντάττειν. οὐ συγχωρήσεις δὲ ἢ βουλευταῖς ἢ κηνσουαλίαις, ἢνίκα πράσεις γίνονται χωρίων ἢ ἄλλως διανεμήσεις καὶ εἰς ἑτερα πρόσωπα μεθίστανται κτήσεις, διαστροφαῖς χρῆσθαι τισι, καὶ μὴ μετατιθέναι παρὰ τῶν πωλησάντων εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τὰ χωρία, ἀλλ' ἀναγκάσεις αὐτοὺς ἐκ τρόπου παντὸς ποιεῖσθαι τὰς μεταθέσεις ζημίας χωρὶς. εἰ δὲ φήσαιεν ἀπόρους εἶναι τοὺς ἀγοραστὰς, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ποιεῖν τὴν μετάθεσιν, αὐτὸ τοῦτο ἐξετάσεις χωρὶς τῆς οἴασοῦν ζημίας. καὶ εἰ μὲν εὐποροῖεν οἱ ἀγορασταί, ἀναγκάσεις τοὺς τῶν δημοσίων προεστῶτας πᾶσι τρόποις καὶ χωρὶς τῆς οἴασοῦν ζημίας ποιήσασθαι τὴν μετάθεσιν· εἰ δὲ ταῖς ἀληθείαις αὐτοὺς εὐροῖς οὐ σφόδρα εὐπόρους, ἀναγκάσεις, τοὺς πράτας αὐτὸ τοῦτο ὁμολογῆσαι ἐν ὑπομνήμασιν, ὅτι κινδύνω αὐτῶν ἢ μετάθεσις γίνεται τῶν δημοσίων φόρων εἰς τοὺς παρ' αὐτῶν ἐωνημένους· τοῦτο ὁ περ ἐπὶ τῆς Ἐώας ἵσμεν ἐν πολλοῖς γινόμενον ἐθνεσιν. οὐ τω γὰρ οὐ τε τὸ δημόσιον βλαβήσεται καὶ οἱ δημόσιοι φόροι παρὰ τῶν νεμομένων εἰσκομισθήσονται, ὅπως ἂν μὴ ἑτεροὶ μὲν εἰεν οἱ νεμόμενοι, ἑτεροὶ δὲ οἱ συντελοῦντες. δεῖ γὰρ μάλιστα κατὰ τῶν νεμομένων φέρεσθαι τὰς συντελείας, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τῶν μὴ κατεχόντων μηδὲ νεμομένων τὰ γήδια. Ἐκεῖνο μὲντοι σε βουλόμεθα γινώσκειν ὡς, εἴ ποτε προστάξαιμεν εἰς ἑτέρας

ι σως παραγενέσθαι σε χώρας, προσήκόν ἐστιν ἀρκούμενόν σε τοῖς ἀπὸ τοῦ δημοσίου φιλοτιμηθεῖσι μὴ προῖκα δαπανᾶν μηδὲ τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἐπιτρίβειν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ὧν ἔδαπανάς, ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἑτέρας γινόμενον χώρας ποιεῖσθαι τὰς δαπάνας· μηδὲ ἀγγαρείαις τοὺς συντελεστάς ἐπιτρίβοντα μήτε σὲ μήτε τὴν περὶ 124 θομένην σοι τάξιν, ἀλλ' οἰκείους μὲν ὑποζυγίους, οἰκεία δὲ δαπάνη ποιεῖσθαι τὴν πορείαν. Αὐτοῦ τούτου φυλαττομένου καὶ εἰ μὴ ὑπερόριος γένοιο, ἀλλὰ τὰς τῆς ἐπαρχίας διὰ τινὰ πρόφασιν ἀναγκαίαν περινοστοίης πόλεις. Τοὺς γὰρ δὴ καλουμένους τοποτηρητάς διδόναι τοὺς ἀρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι τῆς ἐπαρχίας ἡς ἡγοῦνται, καὶ εἰ σπεξταβιλιοὶ καὶ εἰ λαμπρότατοι καὶ εἰ ἡγεμόνες εἰεν, πᾶσιν ἀπαγορεύομεν τρόποις. Ἀλλὰ μηδὲ εἰ στρατιῶταί τινες ἐποιντό σοι, μηδὲ ἐκείνοις προῖκα συγχωρεῖν δαπανᾶν, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων σιτήσεων. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο πράξαιεν, ἀλλ' ἐκ τῶν συντελῶν δαπανήσειαν καὶ ἀγγαρείας λάβοιεν, πᾶν ὁσον ἀνζημιῶτο τὸ ὑπήκοον, τοῦτο ἐκ τῶν αὐτῶν σιτήσεων εἰσπράξας οἰκείῳ κινδύνῳ τοῖς ἡδίκημένοις ἀποσώσεις. Οὐ μὴν οὐδὲ προφάσει θρησκευῶν τε καὶ αἰρέσεων ζητήσεως συγχωρήσεις τινὶ τὴν ἐπαρχίαν ληλατεῖν, ἢ ἄλλως τοιαύτην τινὰ πρόσταξιν ἐγχειρισθῆναι ἐπὶ τῆς χώρας ἡς ἀρχεῖς, αὐτὸς δὲ προνοήσεις, μετὰ τοῦ προσήκοντος καὶ τοῦ συμφέροντος τοῖς δημοσίοις, καὶ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀνερευνᾶν καὶ μὴ συγχωρεῖν τι παρὰ τὰς ἡμετέρας γίνεσθαι προστάξεις προφάσει θρησκευῶν. Εἰ δὲ κανονικὸν εἰη τὸ ἐπιζητούμενον, ἀμα τῷ μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας ταῦτα διακρίνειν, εἰτε ἐπίσκοποι ἀμφισβητοῖεν εἰτε ἐτεροί τινες, καὶ τῷ πράγματι διδόναι θεοφιλῆ τε καὶ πρέποντα ὁρον, ὁς καὶ τὴν πρέπουσαν τιμὴν τῇ ὀρθοδόξῳ φυλάξει πίστει καὶ τὸ ἀζήμιον περιποιήσει τοῖς δημοσίοις καὶ τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει τὸ ἀνεπηρέαστον φυλάξει. Δεῖ δέ σε καὶ τούτου πᾶσαν τίθεσθαι πρόνοιαν τοῦ ἡνίκα τις ἀξίος φανείη ποινῆς, ἐκείνον μὲν κολάζειν, τῶν δὲ πραγμάτων αὐτοῦ μὴ, προσάπτεσθαι· ἀλλὰ συγχωρεῖν ταῦτα τῷ γένει καὶ τῷ νόμῳ καὶ τῇ κατ' ἐκείνον φέρεσθαι τάξει. οὐ γὰρ τὰ πράγματά ἐστι τὰ πλημμελοῦντα, ἀλλ' οἱ τὰ πράγματα κεκτητὴ 125 μένοι· οἱ δὲ ἀντιστρέφοντες τὴν τάξιν τοὺς μὲν ἀξίους ποινῆς ἀφίᾳσι, τὰ δὲ ἐκείνων ἀφαιροῦνται πράγματα, ἑτέρους ἀντ' αὐτῶν τιμωρούμενοι, οὐς ὁ νόμος ἰσως ἐπὶ τὴν ἐκείνων ἐκάλει διαδοχὴν. Προστασίας δὲ ἀδίκους, ἡς μανθάνομεν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις γίνεσθαι, πᾶσι μετελεύση τρόποις, οὐ συγχωρῶν οὐδενὶ τοὺς ἑτέρων βίους ἐνεργολαβεῖν, οὐκ οἰκειοῦν ἑαυτῷ τὰ χωρία τὰ μηδαμόθεν αὐτῷ προσήκοντα, οὐκ εἰς τὴν ἑτέρων βλάβην ἐπαγγέλλεσθαι προστασίαν, οὐχ, ὁπως ἀνἀποστεροῖεν τὸ δημόσιον, τὴν ἑαυτῶν ἰσχὺν ἀντιτάττειν. ἀλλὰ μηδὲ ἐστῶ σοι φροντίς, ὁποίας ἀν εἰεν οἱ ταῦτα πράττοντες δεσποτείας· ἀρκέσει γὰρ σοι διὰ πάντων πρὸς τελεωτάτην ἰσχὺν ὁ τε νόμος ἡ τε τῆς βασιλείας εὐμένεια. Ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰσδεχομένους ἄλλοτρίους γεωργούς οὐτω μισήσεις, οὐτως ἀναγκάσεις θᾶττον ἀποδοῦναι τοὺς ληφθέντας κακῶς, ὡς, εἰ μέχρι πολλοῦ μείναιεν ἀπειθοῦντες, ἀπαν ὁσον ἀπορον τῆς ἐπαρχίας ἐστί, τοῦτο ταῖς ἐκείνων κτήσεσιν ἐπιθήσεις. Εἰ δὲ ἐν ἑτέραις ἐπαρχίαις οἱ γεωργοὶ λέγονται καθεστάναι, γράμμασι χρῆση δημοσίοις πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων ἡγουμένους, ὡστε αὐτοὺς τοὺς ἐν αὐταῖς πεφευγότας γεωργούς συνομολογοῦντας ἢ ἐλεγχόμενους παραδίδοσθαι τοῖς κεκτημένοις καὶ ἐπανάγεσθαι πρὸς τὴν ἐπαρχίαν ἡς ἀρχεῖς, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας σφοδρότερον μετιέναι τῇ τῶν ἀπόρων ἐπιβολῇ. προσήκον γὰρ ἐστί τὸν τὰ τοιαῦτα σπεύδοντα τὸ ἐντεῦθεν ἀτοπον καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐλάττωσιν ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας μαθεῖν, ὁπως ἀν ἐλαττούμενος γινώσκει, πόσον ἐστί τὸ ἀδικεῖν τε καὶ πλημμελεῖν εἰς ἑτέρους. Τοῦτο δὲ πράξεις, εἰτε οἱ τὰ χωρία κεκτημένοι κατὰ χώραν εἰσὶν εἰτε τινῶν ἑτέροις προσηκόντων φροντισταὶ καθεστήκοιεν. δεῖ γὰρ καὶ τοὺς κεκτημένους ἐκεῖνα μόνον εἰεν ἀπερ αὐτοῖς δίδωσιν ὁ νόμος, καὶ τοὺς προνοοῦντας τῶν ἄλλοτρίων ἐκείνων προῖστασθαι μόνον ἀπερ κατὰ μίσθῳ 126 σιν

η καθ' ετερον νόμιμον αὐτοῖς παραδέδοται τρόπον, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι, καὶ μὴ προνοεῖν μὲν ἑτέρων, ἀδικεῖν δὲ ἀλλοις καὶ ἑαυτοῖς κέρδος ἀσεβὲς ἐντεῦθεν πορίζειν. Σανίδα δὲ ἐπιτιθέναι χωρίοις ἀλλοτρίοις ἢ ἐργαστηρίοις ἐν πόλεσι διακειμένοις καὶ ἐπιγράφειν τὰς ἑαυτῶν προσηγορίας οὕτω τοῖς τολμῶσιν ἐπικίνδυνον καταστήσεις, ὡς γινώσκεις, ὅτι ταῦτα πράττοντες αὐτοὶ τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν προσάψουσι τῷ δημοσίῳ. Εἰ γὰρ πρᾶγμα μόνη τῇ βασιλείᾳ καὶ τῷ δημοσίῳ δεδομένον πειρῶτό τις ὑφαρπάζειν, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ μανθανέτω τὴν πείραν, καὶ τοῖς αὐτοῦ πράγμασι τίτλων ἐπιτιθεμένων δημοσίων γινέσθω τοῖς ἀλλοις παράδειγμα σωφροσύνης, οἱ περ εἰ τῶν αὐτῶν ἀφαινοτο κακῶν, ταῖς ὁμοίαις ποιναῖς ὑποκείσονται. Ταῦτα τοίνυν ἀπαντα φυλάξεις, γινώσκων τὴν ἡμετέραν περί σε προαίρεσιν τε καὶ γνώμην, ὅποια μὲν τις ἐστὶ πλημμελοῦντός σου, ὅποια δὲ εὐδοκιμοῦντος καὶ τοῖς ἡμετέροις ἀκολουθοῦντος παραγγέλμασί τε καὶ νόμοις. Ἀμα δὲ ἐπιβαίης τῆς χώρας, συγκαλεσάμενος ἀπαντας τοὺς ἐν τῇ μητροπόλει καθεστῶτας, φημὲν δὲ τὸν τε θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τὸν τε εὐαγῆ κλῆρον τοὺς τε ἐν τέλει τῆς πόλεως, ἐμφανῆ καταστήσεις ταῦτα ἡμῶν τὰ θεῖα παραγγέλματα ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων. Καὶ προθήσεις τε τὸ ἰσότυπον αὐτῶν δημοσίᾳ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἀλλοις τῆς ἐπαρχίας πόλεσι, πέμπων αὐτὰ διὰ ταξωτῶν σὺν ζημίας χωρὶς ὥστε ἀπαντας γινώσκεις ἐφ' οἷς παρέλαβες τὴν ἀρχὴν, καὶ ὄραν, εἰ ταῦτα φυλάττετε καὶ τῆς ἡμετέρας ἀξίον σαυτὸν ἀποδεικνύεις κρίσεως. Ταῦτα γὰρ φυλαττόμενα παρὰ σοῦ ποιήσει σοὶ τὴν παροῦσαν ἀρχὴν χρονιωτέραν τε καὶ εὐκλεεστέραν· εἰ γὰρ πρὸς τοῖς ἀλλοις μηδὲ ὄπλοφορεῖν τῶν οὐχὶ στρατιωτῶν τινὶ συγχωρήσεις· ταῦτά σε θεῶ καὶ τοῖς νόμοις καὶ ἡμῖν προσφιλεῖ καταστήσει. Κάκείνου δὲ προνοήσεις ὥστε, εἰ τις τῶν τοῦ δημοσίου 127 θορύβους ἀνιστάντων πειραθεῖη ποτὲ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ἀποφυγεῖν ἢ μόνος ἢ καὶ μεθ' ἑτέρων καὶ γενέσθαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἢ ἀρχεῖς, ἀνιχνεῦσαι τὰ περὶ τούτου καὶ ἐξετάζειν σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ καὶ ἐν ἀσφαλεῖ καθιστᾶν καὶ μηνύειν ἐνταῦθα, εἰ πολλάκις τῶν ἐπιζητουμένων εἰς τὰ προσώπων ὥστε ἀγεσθαι κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν καὶ ποινὰς ὑπέχειν, ἃς ὁ νόμος ἐπὶ τῶν τοιούτων διέταξεν.

ἮΝ ΟΥΤΕ ΤΗΝ ΝΟΜΙΜΟΝ ΜΟΙΡΑΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΕΙΝΑΙ, ΕΙ ΜΕΧΡΙ ΜΕΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΙΗΣΑΝ ΟΙ ΠΑΙΔΕΣ, ΟΥΤΚΙΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ, ΕΙ ΔΕ ΥΠΕΡ ΤΟΥΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΕΙΣΙΝ ΟΙ ΠΑΙΔΕΣ, ΟΥΤΚΙΑΣ ΕΞ ΚΑΙ ΟΤΙ ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΑΙΔΕΣ, ΓΝΗΣΙΑΣ ΜΗ ΥΠΟΥΣΗΣ ΓΟΝΗΣ, ΔΥΟ ΟΥΤΚΙΑΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΣΥΝ ΤΗ ΜΗΤΡΙ. ΚΑΙ ΟΤΙ ΚΑΙ ΕΞ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΑΡΜΟΤΤΕΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ, ΕΙ ΜΗ ΚΩΛΥΣΕΙ ΡΗΤΩΣ Ο ΤΕΣΤΑΤΩΡ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΓΙΝΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟ ΓΟΝΕΩΝ ΕΙΣ ΠΑΙΔΑΣ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΝΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ ΣΥΓΓΡΑΦΗΝ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

Ἰμπ. λυστινιανὸς Ἀυγουστός Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐωπραετορίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἡδὴ μὲν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ καὶ ὡς ἂν τις εἰποι καλῶς παρὰ θεοῦ συστάση πολιτεία, τῇ Ῥωμαίων φημὲν, πολλὰ περὶ διαθηκῶν διεσπούδασται τε καὶ μετὰ τὰ τῶν νόμων βιβλία τῶν τοιούτων καθέστηκε· καὶ οὐ μόνον οἱ πάλοι σοφοὶ ταῦτα γεγραφήκασιν οὐδὲ ἢ τῶν εὐσεβῶν μονάρχων ἐξουσία, 128 ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἡδη τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων οὐδενὸς ἐλάττους καταβέβληνται περὶ τούτου νομοθεσίαι. Τὸν δὲ θεὸν ἐννοοῦντες ἀεὶ, καὶ ὡς ἂν ἀρεστοί τε αὐτῷ φαινοίμεθα καὶ τι τῶν εἰς ἡμᾶς ἀγαθῶν ἀξίον πράττομεν, πειρῶμεθά τι προσεξευρίσκειν ἀεὶ τῇ φύσει τε ἀκόλουθον καὶ τὰ πρόσθεν ἐπανορθούμενον. Πολλάκις τοίνυν καὶ ἀλλοτε τεθαυμάκαμεν, ἀνθ' οὗ τοῦ τοῖς γνησίοις καὶ εὐγνώμοσι τέκνοις, οἷς εἰς χάριν οἱ γονεῖς, τὸ καταλιμπανόμενον, ὡς ἡδη καὶ χρέος καλοῦσι, μόνον τριούγκιον ὡρῖσαν ἐξ ἀνάγκης καταλιμπάνεσθαι, τὸ λοιπὸν δὲ ἐν τῇ γνώμῃ τῶν γονέων ἀπόκειται, καὶ λήψονται μὲν καὶ συγγενεῖς ἀπαντες καὶ οἱ γε ἐξωθεν καὶ μετ' ἐλευθερίας οἰκείται, οἱ παῖδες

δέ, εἰ καὶ πολλοὶ καθεστήκοιεν, εἰ καὶ μηδὲν προσκρούοιεν τοῖς γονεῦσι, καταιδούνται καὶ τὸ τριούγκιον διαιρήσονται μόνον, καὶ ν εἰ δέκα τυχὸν καὶ ν εἰ πλείους εἰεν, καὶ πένητες εἰσονται παῖδες πατρὸς εὖως εζή πλουτοῦντος. Ταῦτα ἡμᾶς ἐκίνησεν ἐπανορθῶσαι τὸν νόμον, καὶ μὴ περιδεῖν αὐτὸν μέχρι παντὸς ἐρυθριῶντα, ἀλλὰ τοιοῦτῳ διορίσαι τὸ πρᾶγμα τρόπῳ· ὥστε, εἰ μὲν ἑνὸς ἐστὶ παιδὸς πατὴρ ἢ μήτηρ ἢ δυοῖν ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων, μὴ τριούγκιον αὐτοῖς καταλιμπάνειν μόνον, ἀλλὰ τὴν τρίτην τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας, τουτέστιν οὐγκίας τέσσαρας, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ διωρισμένον μέτρον ἀχρι τοῦ ῥηθέντος ἀριθμοῦ. εἰ δὲ ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας εχει παῖδας, τὴν ἡμίσειαν τῆς πάσης περιουσίας αὐτοῖς καταλιμπάνεσθαι μοῖραν, ὥστε ἑξαούγκιον εἶναι πάντως τὸ ὀφειλόμενον. ἑκάστου κατ' ἴσον τὸ τετραούγκιον τυχὸν ἢ τὸ ἑξαούγκιον διαιρουμένου, καὶ τοῦτο οὐκ ἐν ἀδίκῳ περιστάσει πραγμάτων (εἰκὸς γὰρ κἀνταῦθα τοὺς ἀλλοὺς ἀδικηθῆναι, τῶν μὲν τὰ καλλίονα, τῶν δὲ τὰ χείρονα λαμβανόντων)· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ διὰ πάντων ἴσον εἶναι ἐν ποιότητι τε καὶ ποσότητι, εἶτε τις αὐτὸ κατὰ τρόπον ἐνστάσεως εἶτε κατὰ πρεσβείου, ταῦτ' ὅν ἐστιν εἰπεῖν καὶ φιδεῖκομῖσσο, καταλιμπάνει πρόφασιν. πάρεστι γὰρ αὐτῷ τὸ λοιπὸν, ὀκταούγκιον τυ 129 χὸν ἢ ἑξαούγκιον, εχειν καὶ φιλοτιμεῖσθαι καθ' ὅσον ἀν βουληθείη ἢ τοῖς παισὶν αὐτοῖς ἢ τισὶ τῶν ἐξωθεν, καὶ τῆς φύσεως πρότερον θεραπευθείσης τὰ εἰκότα οὕτως ἐπὶ τὰς ἐξω φιλοτιμίας χωρεῖν. τούτου κρατοῦντος ἐφ' ἀπάντων τῶν προσώπων, ἐφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ὁ τοῦ πάλαι τετάρτου τῆς δεῖνοφιξιοσο νενομοθέτηται λόγος. Ἐξηρήσθω δὲ ἡμῖν ὁ περὶ τῶν βουλευτῶν ἀρτίως τεθειμένος νόμος, ὁς τοῖς παισὶ τοῖς βουλευταῖς ἢ καὶ ταῖς βουλευταῖς γεγαμημέναις θυγατράσιν ἐνναούγκιον πάντως δίδοσθαι βούλεται, τοῦ λοιποῦ τριουγκίου παρὰ τῶν γονέων κατ' ἐξουσίαν διοικουμένου. πάντων τῶν ἀλλων τῶν περὶ τῆς δεῖνοφιξιοσο κειμένων νόμων καὶ μάλιστα τῶν ἡμετέρων ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν φυλαττομένων ἰσχύος ἐπὶ τῶν ἀχαρίστων παίδων ἐπὶ τῶν μὴ τοιούτων, πλὴν κατὰ μόνον τὸ ποσόν, ὁ περὶ κατὰ τὸ παρὸν ἠὺξήσαμεν κατὰ πάντας τοὺς προκειμένους ὁρους. Κωλύομεν δὲ κάκεῖνο, βαρὺ τε ὁν καὶ εχον μὲν τινα νόμιμον ἀφορμὴν, εἰς δεινὴν δὲ ἐμπίπτον ἀπήνειάν τε καὶ πικρίαν. ἴσμεν γὰρ τινὰς διαθήκας, καθ' ἃς οἱ τελευτῶντες οὐ πατρικῶς οὐδὲ ὡς ἀνδρας ἐχρῆν, ἀλλὰ σφόδρα μαλθακῶς καὶ ὑποκεκλιμένως ἐποίησαντο νὰς ἐνστάσεις. ταῖς μὲν γὰρ γυναῖξί πάντα κατέλιπον τῶν ἑαυτῶν πραγμάτων τὸν οὐσούφρουκτον, τοῖς δὲ παισὶ τὴν δεσποτείαν γυμνήν· ὥστε, οἱ μαι, σπούδασμα εἶναι τῆς τοιαύτης διαθήκης τὸ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν δεσποτείαν προσλαβεῖν, τῶν παίδων ἰσως λιμῶ φθειρομένων. πόθεν γὰρ ἀν ἐν μέσῳ καὶ διοικοῖντο καὶ τὴν ἐφήμερον εχοιεν δίαιταν, οὐδενὸς αὐτοῖς καταλελειμμένου, γυναικείας ὀργῆς ἰσως καὶ ἀλόγου παρεμπιπτούσης, ἢ τις αὐτῶν καὶ τὴν καθ' ἡμέραν ἀφαιρεῖται διοίκησιν; Οὐκ ἐξέσται τοῖνυν τὸ λοιπὸν οὐδενὶ παντελῶς παῖδας εχοντι τοιοῦτό τι πράττειν, ἀλλὰ πάντως αὐτοῖς τοῦ νομίμου τούτου μέρους, ὁ περὶ νῦν ἀφωρίσαμεν, καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἐπικαρπῖαν πρὸς τῇ δεσποτείᾳ καταλιμπανέτω, εἰ βούλεται παίδων οὐκ εὐθὺς λιμῶ τελευτῶντων, ἀλλὰ καὶ ζῆν δυναμένων καλεῖσθαι πατὴρ. Καὶ ταῦτα πάντα φαμὲν οὐκ ἐπὶ 130 πατρὸς μόνου, ἀλλὰ καὶ μητρός, καὶ πάππου καὶ προπάππου καὶ τῶν παρεζευγμένων ἑκάστῳ θηλέων προσώπων, μάμμη φαμὲν καὶ προμάμμη, εἶτε πρὸς πατρὸς εἶτε πρὸς μητρός εἶεν. Οὐδὲ ἐκεῖνου φυλαττομένου τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοῖς ἐγγόνις καὶ προεγγόνις, τοῖς οὐχὶ καὶ συοῖς καὶ ὑπεξουσίοις, ὥστε παρὰ τὸ τρίτον εχει αὐτοὺς τῆς μοίρας, ἢ ν τοῖς αὐτῶν γονεῦσι περιοῦσιν εδει καταλιπεῖν τοὺς διαθεμένους. Οὐ γὰρ ἐξαιροῦμεν ετι τοὺς ἐγγόνους τοὺς ἀπὸ παιδὸς τοῖς πρὸς πατρὸς πάπποις γενομένους, ὥστε ἐκείνους μὲν τέλειον λαμβάνειν τὸ μέρος ὅσον ἀν ὁ αὐτῶν πατὴρ ελαβεν περιῶν, τοὺς δὲ ἐγγόνους τοὺς ἀπὸ τοῦ πάππου διὰ μέσης θυγατρὸς γενομένους ἢ τοὺς ἀπὸ τῆς μάμμης πρὸς πατρὸς ἢ πρὸς

μητρὸς παρὰ τὸ τρίτον λαμβάνειν· ἀλλὰ μίαν τάξιν ἐφ' ἧσιν αὖτις τίθεμεν ἐγγόνους καὶ προεγγόνους, οὐκ ἀνεχόμενοι τὸ θῆλυ τοῦ ἀρρενοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις ἐλαττοῦν. οὐ γὰρ τὸ ἀρρεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐ τὸ θῆλυ μόνον πρὸς τεκνογονίαν ἀταρκεῖς, ἀλλ' ὡς περ ἐκάτερον συνήρμοσεν ὁ θεὸς πρὸς τὴν τῆς γενεσιουργίας χρείαν, οὐ τῷ καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἐκατέρω φυλάττομεν ἰσότητά. Ἄλλ' οὐδὲ μέχρι τούτου στήσομεν τὸν νόμον. ταῦτά γάρ φαμεν καὶ ἐπ' ἐκείνων τῶν παίδων, οἱ περ ἐκ γάμων εἰσὶ γνησίων, εἰ καὶ μὴ προῖκες τοῖς γάμοις ἀκολουθήσαιεν, ἀλλὰ διάθεσις ὡμολογημένη καὶ σαφὴς μεταξὺ τῶν συνοικούντων οὐ σα τοῖς παισὶ δίδοι τὸ γνήσιον. προῖκα μὲν γὰρ ἀποτελεῖ γάμος, γάμον δὲ προῖκες οὐ ποιοῦσιν, ἀλλ' ἡ τῶν συνοικούντων ἀμοιβαία διάθεσις. Ταῦτό δὲ κρατεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ μεταγενεστέρων διαθέσεως μετὰ προικῶν κατὰ τὰς ἡμετέρας διατάξεις γενομένων γνησίων. Καὶ οὐ τὸς μὲν ἐστὼ νόμος ταῖς γνησίαις γοναῖς. Βλέψωμεν δὲ δὴ τι καὶ πρὸς μόνην τὴν φύσιν φιλόφρονον. πολλοὶ γὰρ ἐνοχλοῦσιν ἡμᾶς αἰεὶ, καὶ ἰκετεῖαι συχναὶ καὶ δακρύνοντες παῖδες καὶ αἰεὶ μὲν τι φιλόφρονον ὀρίζομεν, ἀλλ' ὅτι μὴ μετὰ νόμου τοῦτο 131 πράττομεν, ἐρυθριῶμεν· ὡς τε τῷ πράγματι καὶ νόμον προσθέντες αὐτοὶ μὲν ὁ χλοὺς ἀποσεισόμεθα, δώσομεν δὲ ἧσιν ἐχθρὴν τὴν ἐκ τοῦ νόμου βοήθειαν. Ὅτι μὲν γὰρ διαθέσθαι τοῖς τῶν φυσικῶν παίδων πατράσι καὶ ἐπ' αὐτοῖς δεδώκαμεν γνησίας μὲν ὑπόουσης γονῆς ἀκριβοῦς μόνης οὐγκίας, ἡ ν ἐξοῦσιν ἀματῆρ ἡ μητρί (τοῦτο ὁ περ καὶ ἐμπροσθεν ἡ ν), παίδων δὲ οὐκ ὀντων γνησίων καὶ μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς περιουσίας ὀλης, τοῦτο λέγουσιν οἱ παρ' ἡμῶν τεθειμένοι νόμοι, οὐκ ἐν διαθήκῃ μόνον τοῖς πατράσιν ἐφίεντες τοῦτο πράττειν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀλλοδαφίαις φιλοτιμίαις, ἀς καὶ περιόντες δωροῦνται. τὸ δὲ δὴ παρὸν περὶ τῶν ἐξ ἀδιαθέτου τι διαλέξεται καὶ ἐκ καινῆς ὑψηλῆς νῦν. εἰ γὰρ τις τελευτῶν γνησίας αὐτῷ παντελῶς γονῆς οὐκ ὑπόουσης, παίδων φαμέν ἡ ἐγγόνων ἡ τῆς ἐφεξῆς διαδοχῆς, οὐδὲ νομίμου γαμετῆς, εἰ τα τελευτήσῃ μὴ διαθέμενος τὴν οὐσίαν, καὶ ἀφίκοιτο συγγένεια τυχόν ἡ καὶ ἐλευθερωτῆς ἰσως τὴν διακατοχὴν κατασειῶν τε καὶ ἐπανατεινόμενος, ἡ καὶ τὸ ἡμέτερον ταμειῖον (οὐδὲ γὰρ ἐκείνου τόγε ἐπὶ τούτῳ φειδόμεθα), εἰ ἡ δὲ αὐτῷ κατὰ τὸν οἰκονεως περιῆν ἐλευθέρα τε γυνὴ ἐν παλλακῆς σχήματι συνοῦσα, καὶ παῖδες ἐξ αὐτῆς (τοῖς γὰρ τοιούτοις μόνοις ταῦτα νομοθετοῦμεν, ἐνθα παντελῶς ἀναμφισβήτητος ἐστὶν ἡ τε τῆς παλλακῆς κατὰ τὸν οἰκονεως σχέσις ἡ τε τῶν νόθων ἐκεῖσε γονὴ τε καὶ τροφή)· δίδομεν αὐτοῖς καὶ ἀδιαθέτων τῶν γονέων τελευτῶντων δύο τῆς πατρῴας οὐσίας ἐχθρὴν οὐγκίας, ἀματῆρ ἡ μητρί μεριζομένης, ὅποσοι περ ἀν εἰεν οἱ παῖδες, ὡς τε ἐνὸς παιδὸς πρὸς ἀναλογίαν καὶ τὴν μητέρα λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα φαμέν, εἰ μὴ παλλακῆ συνοικίῃ καὶ παῖδας ἐξ ἐκείνης σχοίῃ, ἡ καὶ προαπελθούσης τῆς παλλακῆς θανάτῳ τυχόν ἡ χωρισμῷ οἱ παῖδες αὐτῷ κατὰ τὴν οἰκίαν εἰεν. τότε γὰρ δίδομεν αὐτοῖς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου πρὸς τὸ διούγκιον κλησιν. εἰ δὲ ἐκκεχυμένα τὰ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῷ γίνοιτο, καὶ ἀλλας ἐπ' ἀλλαις ἐπεισαγάγοι τῆ προτέρᾳ παλλακῆς, καὶ πλῆθος ἐχθρὴν γυναικῶν πορνευομένων (οὐ τῷ γὰρ εἰπεῖν κάλλιον), καὶ ἐξ αὐτῶν παιδοποιούμενος τελευτήσῃε πολλὰς ὁμοῦ καταλιπὼν παλλακῆς, μισητὸς μὲν ἡμῖν ὁ τοιοῦτος, πόρρω δὲ τοῦδε τοῦ νόμου καθάπαξ ἀπ 132 ἐλαυνέσθω. ὡς περ γὰρ, εἰ τις νομίμη συνοικίῃ γυναικί, ἀλλας ἐπεισαγαγεῖν οὐκ ἀν δύναιτο τοῦ συνοικεσίου συνεστῶτος καὶ ἐξ αὐτῶν νομίμως παιδοποιεῖσθαι, οὐ τῷ οὐδὲ μετὰ τὴν γνωριζομένην τῷ νόμῳ καθ' ὅν εἰρήκαμεν τρόπον παλλακῆν καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης παῖδας δώσομεν, εἰ καὶ τι πάρεργον ἡδονῆς ἀλλοποιήσαιτο, καὶ τοῦτο εἰς τὴν διαδοχὴν εἰσάγεσθαι τὴν αὐτοῦ, εἰ τελευτήσῃεν ἀδιάθετος. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο νομοθετήσαιμεν, ἀδιάκριτα μὲν ἐστὶ τὰ τῶν γυναικῶν, τίνος μᾶλλον ἡ τίνος ἐλαττον ἐρᾷ, ἀδιάκριτα δὲ τὰ τῶν παίδων. καὶ ἡμεῖς οὐ δίδομεν τοῖς ἀσελγαίνουσιν, ἀλλὰ τοῖς σωφρονουσὶ τὸ νόμιμον. οὐ διαφερόμεθα δὲ περὶ τῶν παίδων, εἰ τε ἀρρενες εἰ τε θήλειαι καθεστήκοιεν. ὡς περ γὰρ ἡ φύσις οὐδὲν περὶ τὰ

τοιαῦτα τεχνολογεῖ, οὐ τως οὐδὲ ἡμεῖς ἄλλον ἐπ' ἄρρένων καὶ ἄλλον ἐπὶ θηλειῶν κατὰ τοῦτο τίθεμεν νόμον. Κρατήσῃ δὲ καὶ οὐ τος ὁ νόμος ἡμῖν ἐπὶ τοῖς ἐφεξῆς, καὶ μάλιστα πάντων οὐ τος· ἐπειδὴ [γὰρ] παρὰ τὸ κεκρατηκὸς οὐκ ὀρθῶς ἀνωθεν πολλὰ τε ἐπηνώρθωσε καὶ εἰσηγήσατο, καὶ τὸ προειληφὸς οὐκ ἀν' ἐκ τοῦ μήπω γεγονότος κανονίζοιτο. Ταῦτα ἡμῖν περὶ τῶν εἰρημένων διαδοχῶν νενομοθετήσθω. Κάκεινο δὲ καλῶς εἰσὶν ὡμήθημεν τῷδε περιλαβεῖν τῷ νόμῳ. τῶν γὰρ ἐμπροσθεν νόμων βουλομένων ἐπὶ τῶν συνεισφορῶν, εἰ μὲν διαθήκης χωρὶς τελευτήσαιεν οἱ γονεῖς, τὰς συνεισφοράς κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν γίνεσθαι, εἰ δὲ ἐπὶ διαθήκαις, μηδὲν εἰπόντες περὶ αὐτῶν, μὴ χώραν ταῖς συνεισφοραῖς γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα εἰσὶν τὰ κατὰ προῖκα τυχὸν ἢ καθ' ἕτερον τρόπον διδόμενα καὶ τῶν καταλειμμένων ἀντιλαμβάνεσθαι ἡμεῖς θεσπίζομεν, μὴ εἶναι παντελῶς τοιαύτην πρόληψιν· ἀλλ' εἰτε τις ἀδιάθετος τελευτήσαιεν εἰτε ἐπὶ διαθήκαις (ἐπειδήπερ ἀδελόν ἐστι μὴ ποτε ἐκλαθόμενος τῶν δεδομένων ἢ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ θανάτῳ ταραχῆς στενοχωρούμενος οὐκ ἐμνήσθη τούτου), πάντως εἶναι τὰς συνεισφοράς καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἰσότητά κατὰ τὸ ἡδη διατεταγμένον· εἰ μὴ ῥητῶς ἐπισκήψαιεν αὐτὸς βούλεσθαι μὴ γενέσθαι συνεισφορὰν, ἀλλ' εἰσὶν τὸν ἀναγκαζόμενον ἐκ τοῦ νόμου συνεισενεγκεῖν καὶ τὸ ἡδη δεδομένον καὶ τοῖς 133 ἐκ τῆς διαθήκης χρῆσθαι δικαίους. πάντων τῶν ἐμπροσθεν περὶ συνεισφορῶν ἡμῖν νενομοθετημένων ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν μενόντων ἰσχύος. Καὶ τὸ πολλάκις δὲ ἡμῖν δικάζουσι παραστὰν ἀναγκαῖον ἐνομίσθη νῦν μέρος γενέσθαι τοῦ παρόντος νόμου. πολλάκις γὰρ τινες πλειόνων παίδων καθεστῶτες γονεῖς, εἰτα δοκοῦντες εὐθὺς τὰ πράγματα διαιρεῖν, ὡς ἀν' ἀδελφικῆς αὐτοὺς ἀπαλλάξαιεν ἐριδος, εἰς μείζους εἰτε καὶ χαλεπωτέρας αὐτοὺς φιλονεικίας ἐξάγουσι. δέον γὰρ, εἰ περ τοῦτο ἠβούλοντο, ῥητῶς ἀπαντα διελεῖν ἐν ταῖς διαθήκαις ταῖς ἑαυτῶν, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, μερίδας γοῦν ποιήσασθαι καὶ ὑποσημήνασθαι ταύταις καὶ οὐ τως ἀναμφισβήτητον δοῦναι τοῖς παισὶ τὴν διαίρεσιν, οἱ δὲ οὐ τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλλὰ μέρος μὲν δι' ἑαυτῶν αὐτοὶ γράφουσι, καὶ οὐδὲ τοῦτο συνεχές, ἀλλ' ἰσως παρεγγεγραμμένον ἑτέρου τινὸς γράμμασι καὶ ἐν ἀπογραφῇ τινὶ παρερριμμένη καὶ φυλακῆς οὐδεμιᾶς ἤξιωμένη κείμενον, τὸ δὲ λειπόμενον μέρος οὐκ εἰτε τῆς ἐκείνων ἐστὶ χειρὸς, ἀλλ' ὑπογραφέως τινὸς ἰσως διαφθαρέντος ἢ καὶ τοῦ τυχόντος. κἀντεῦθεν αὐτοῖς δικῶν ἀφορμαὶ μυρίαί, πότερον ταῦτα γνώμη πέπρακται τοῦ πατρὸς ἢ τινὸς ἐστὶν ἐριδὸς τε καὶ φιλονεικίας τεχνίτου ἐργάτου καὶ πρὸς τινος τῶν μερῶν χάριν γεγραφότος. Ταῦτα ἡμεῖς ἐνοχλεῖν τοῦ λοιποῦ τοῦς ἡμετέρους ὑπηκόους οὐ βουλόμενοι θεσπίζομεν· εἰ τις βούλοιτο τὰ οἰκεῖα πράγματα τοῖς παισὶ διελεῖν, ἢ πάντα ἢ καὶ τινα τυχὸν καταλιπεῖν ἐξαιρέτα, ταῦτα μάλιστα μὲν, εἰ δυνατόν εἰ ἢ, λεγέτω ἐν τῇ διαθήκῃ καὶ ἀναμφισβήτητον διδόντω τοῖς παισὶ τὴν ἐντεῦθεν ὠφέλειαν. εἰ δὲ τοῦτο οὐ πράττει διὰ τινὰς ἀνάγκας, αἰ πολλὰι περιεστᾶσιν ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐξεστὶ νεμήσεις ποιήσασθαι τῶν πραγμάτων, ἀπερ ἀν' διανεμηθῆναι βουλευθείη, καὶ ὑποσημήνασθαι πάσαις ἢ αὐτόν, ἢ τοὺς παῖδας ἀπαντας ὑπογράψαι παρασκευάσαι, ὡς μεταξὺ τὰ πράγματα διαιρεῖ, κἀντεῦθεν τῷ πράγματι δοῦναι πίστιν ἀναμφισβήτητον. καὶ τὸ κατὰ τοῦτο γινόμενον τὸ σχῆμα κύριόν τε ἐστὼ καὶ ἰσχυρὸν καὶ ἑτέρας οὐ δεόμενον ἀσφαλείας. Εἰ δὲ τις τοῦτο 134 οὐ πράξειεν, ἀλλὰ διεσκεδασμένην οὐ τως καὶ ἐν τοῖς πλείστοις ἀμάρτυρον ὑπογραφὴν ποιήσαιτο, ἰστω μηδὲν ἐντεῦθεν τοῖς παισὶ παρέξων ὀφελος, ἀλλ' ὡς οὐδενὸς γενομένου διαιρήσονται τὴν οὐσίαν οἱ παῖδες, ταῖς ἀδήλοις καὶ κατὰ τὸ πλείστον ἀμαρτύροις γραφαῖς οὐκ ἀκολουθοῦντες, οὐδὲ τῶν τὴν ὑπόθεσιν κρινόντων (οὐς δὴ τοῦ φαμίλια ἐρξιςξυνδαε καλοῦσιν οἱ νόμοι δικαστάς) ἐπεσθαι τούτοις ἀναγκαζομένων. Δεῖ γὰρ προνοεῖν ἀκριβῶς τῆς τῶν παίδων ἀσφαλείας καὶ μὴ τὸ μὲν ἀσφαλιζέσθαι, τὸ δὲ καταλιμπάνειν πλανώμενον, δυσκολωτέρων εἰτε καὶ ἀλύτων πολλάκις δὲ καὶ εἰς ἐγκλήματα φερουσῶν αἰτιῶν

ἀφορμὴν παρεχόμενον. Περὶ μὲν οὖν τῶν διαδοχῶν τε καὶ συνεισφορῶν καὶ τῶν ἀλλων τῶν προειρημένων μέχρι τοῦδε νενομοθετήσθω. Ἡ δὲ περὶ τὴν ἀγνωμοσύνην γινομένη παρά τινων σπουδὴ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐποίησε τὴν τοῦ δήμου πάλαι νομοθεσίαν ἀποδέξασθαι, ἣν διὰ τινος τῶν οἰκείων ἐγράψεν δημάρχων, τὴν τοῦ Ἀκουιλίου προσηγορίαν ἐξ ἐκείνου δεξαμένην, καθ' ἣν ἐξ ἀρνήσεως διπλαῖς ὑπέβαλε ταῖς εἰσπράξεις τοὺς ἀγνωμονεῖν τε καὶ ἀρνεῖσθαι πειρωμένους· οὗ γε δὴ καὶ ἄλλαι τινὲς ἀγωγαὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ὠρμησαν τάξιν. ἀλλ' ἢ κατὰ μικρὸν δοκοῦσα φιλανθρωπία λέληθε τὴν τῶν πονηροτέρων ἀγνωμοσύνην ἐκθρέψασα. Διὸ δὴ καὶ ἡμῖν ἀναγκαίως ἐδοξεν εἰσφέρειν τὰς ἀπρεπεῖς τε καὶ οὐκ εὐσχήμονας τῶν ἀρνήσεων τῇ ῥηθείᾳ ζημιῶσαι ποινῇ. Εἰ γὰρ προφέροίτο τινος συγγραφῆ, ὃ δὲ αὐτὴν ἐξαρνοῖτο καὶ ταῦτα γράμματα ἐχουσάν αὐτοῦ, ὡς ἀναγκασθῆναι τὸν διώκοντα πράγματα ὑπομεῖναι περὶ τὴν σύστασιν αὐτῆς, ἢ τὰ μὲν γράμματα δέχοιτο, φήσειε δὲ μὴ καταβεβλήσθαι τὸ χρέος αὐτῷ, καὶ συσταίῃ τούτῳ νομίμοις τρόποις ὁ διώκων· τὴν καταδίκην κατ' αὐτοῦ διπλασίαν ἐφ' ἑκατέρου θέματος γίνεσθαι θεσπίζομεν· οὐχ ὅτι τοῖς πικροτέροις τῶν νόμων ἠδόμεθα, ἀλλ' ὅτι τὰς δίκας διὰ τούτων ἐλάττους ἀποτελοῦμεν· ὥστε τῷ δέει τῆς ποινῆς θᾶττον αὐτοῦς 135 λέγειν ἀπερ ὁμολογεῖν προσήκει. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων πᾶσι τρόποις τὰς καταδικὰς τοῦτον βουλόμεθα φέρεσθαι τὸν τρόπον, καὶ εἰ παρὰ ταῦτά τι πράξειε δικαστὴς, γινωσκέτω ὡς παραβαίνων τὸν νόμον αὐτὸς ἐνέξεται ταῖς ἐντεῦθεν ποιναῖς. Ταῦτα δὲ φαμέν, εἰ μὴ περὶ τὰς ἀποδείξεις ὁ διώκων ἀπειπῶν ὁρκῶ τοῦ φεύγοντος τὴν μέχρι νῦν ἀρνησιν λυθῆναι βουλευθεῖν. εἰ γὰρ τι τοιοῦτο πράξειεν, εἰ μὲν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ τὴν ἀρνησιν ἐπαγάγοι τὸν ὄρκον, κάκεῖνος εὐθὺς ὁμολογήσειε τὸ εἰς ἀρνησιν ἐνεχθέν, ἀκίνδυνος τὸ γε εἰς τὸ διπλάσιον εἶσται. εἰ δὲ μακροτέρας γινομένης τῆς δίκης τῆνικαῦτα ὁ διώκων ἐπαγάγοι τὸν ὄρκον, ὃ δὲ καὶ οὐ τῷ τὸ ἐπαγόμενον ὁμολογήσειε, τῆς μὲν τοῦ διπλασίου αὐτὸν ἐξαιροῦμεν ποινῆς, πᾶσαν δὲ τὴν δαπάνην τὴν μέχρι τότε γενομένην διὰ τὰς ἀποδείξεις τῷ ἐνάγοντι, ὁρκῶ τούτου κρινομένην, καταβάλλειν τὸν τὴν ἀρχὴν μὲν ἀρνησάμενον, ὑστερον δὲ ὁμολογήσαντα κελεύομεν. εἰ δέ τις τὴν ἀρίθμησιν ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι τῶν χρημάτων ἀρνησάμενος, εἰ ταῦστερον χρήσαιο καταβολαῖς παρ' αὐτοῦ γενομέναις, τῷ τοιοῦτῳ μηδὲν ὀφελος εἶναι τῶν ταῖς ἀληθείαις καταβεβλημένων θεσπίζομεν, ἀλλ' ὀλόκληρον αὐτὸν τὸ χρέος ἀπαιτεῖσθαι κελεύομεν, καὶ ταύτην μόνην ὑπέχειν τῆς ἀρνήσεως τὴν ποινὴν (τοῦτο ὁ περὶ καὶ τις τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων εὐτυχῶς διαταξάμενος)· οὐδενὸς τῶν δικαζόντων οὐδὲ πρὸς τοῦτο ὑποκατακλινομένου, ἀλλὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ νόμου φυλάττοντος. εἰ δὲ καὶ ὁ φεύγων προκομίσειε γράμματα τοῦ διώκοντος, εἰ ταῦτα ἐκεῖνος ταῦτα ἀρνηθεῖ, ὃ δὲ συσταίῃ τούτοις, μὴ μόνον ἐκεῖνο λογιζέσθω περὶ οὐ τὰ τῆς ἀρνήσεως ἣν, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἕτερον προσκατατιθέτω. κἀνταῦθα δὲ ὁ περὶ τῆς τῶν ὄρκων δόσεως ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνάγοντος εἰσαγέσθω λόγος. εἰ δὲ ἢ δίκη πράττοιτο διὰ κηδεμόνων (οἱ ἀκαθεστῶσα προσώπων ἀκηδεμόνων δέονται), τὰς τοιαύτας τῶν ἀρνήσεων ποινὰς, ὅταν ἐπ' οἰκείους αὐτῶν τῶν κηδεμόνων γίνοντο γράμμασι, μὴ κατὰ τῶν κηδεμονευομένων, ἀλλὰ κατ' αὐτῶν φέρεσθαι τῶν τὴν ἀσχήμονά τε καὶ ἀπρεπῆ ταύτην ἀρνησιν ποιησαμένων. εἰ δέ τις ἕτερα καταδίκης αὐξήσῃ ἢ εἰς τὸ διπλοῦν 136 ἢ εἰς τὸ τριπλοῦν ἢ εἰς τὸ τετραπλάσιον παρὰ τῶν ἀρχαίων νόμων ἢ τῶν βασιλικῶν εἰσηκται διατάξεων, μενέτω μὲν ἐκεῖνη κατὰ τὸ οἰκεῖον σχῆμα, καθάπερ αὐτὴν ἡμεῖς ἐν τοῖς ἡμετέροις ἰνστιτούτοις καὶ διγέστοις καὶ τῷ τῶν διατάξεων ἐνομοθετήσαμεν βιβλίῳ· τὸ δὲ νῦν τοῦτο προσθήκη τοῖς προτέροις εἶστω. κάκεῖνο δὲ στασιασθὲν ἐν δικαστηρίοις οἰόμεθα χρῆναι κάλλιον ἢ περὶ πάντας οἱ πρὸ ἡμῶν διαρθρῶσαι τε καὶ τάξαι. εἰ γὰρ τις ἐγκαλοῖτο πράγματα κατέχειν ἑτέρου, φάσκοι δὲ οὐκ εἶναι τὰ πράγματα ἐκείνου, περὶ οὐ φησὶν ὁ διώκων, ἀναγκασθεῖ δὲ ὁ τὴν ἐναγωγὴν

ποιούμενος η συμβολαίους η μάρτυσιν η έτεροις πόνοις χρήσασθαι πρὸς τὸ δειχθῆναι τὰ πράγματα εκείνου καθεστάναι, εἰτα ὑστερον ὁ μέχρι παντὸς διαρνηθεὶς εκείνου ταῦτα μὴ γενέσθαι χρῆσθαι βουληθεῖη τοῖς ἐξ εκείνου δικαίοις καὶ φάσκειν, ὡς ἐξ ὑποθηκῶν η̄ έτέρων αἰτιῶν εἰς εκείνο τὸ πρόσωπον ἀναφερομένων κυριώτερός ἐστι τοῦ τὴν δίκην κινουῦντος· αἱ μὲν ἀλλαι πᾶσαι σχολαζέτωσαν γνῶμαι αἱ τοῖς πρὸ ἡμῶν παραστᾶσαι, μετρία δέ τις καὶ φιλάνθρωπος καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐστοχασμένη ποιηὴ τοῖς ἀρνηθεῖσιν ἐπαγέσθω. ὑπὲρ γὰρ τῆς περὶ ταῦτα ἀρνήσεως καὶ τῶν τοῦ διώκοντος πόνων καὶ λεγομένης εἰ τι τῆς δίκης ἐπὶ τὸν διώκοντα μετατιθέσθω τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν ἡ ζήτησις γέγονεν, ἡ νομὴ· ἀδειαν ἔχοντος τοῦ ταύτην ἀποδιδόντος, εἰ τινα δίκαια ἔχει ἐξ εκείνου τοῦ προσώπου, περὶ οὗ πρότερον τὴν ἀρνησιν ὑπέμεινε, προσήκοντα αὐτῷ, ταῦτα προτιθέναι καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου τυγχάνειν, τῆς ποινῆς ἐν μόνῃ τῇ μεταστάσει τῆς νομῆς περισταμένης. Ταῦτα ἡμῖν ὑπὲρ τε διαδοχῶν καὶ συνεισφορῶν καὶ νεμήσεων καὶ τῆς τῶν δικαζομένων ἀσφαλείας καὶ τοῦ τὰ τῶν δικῶν ἐλαττώσαι πλήθη καὶ ἐξηύρηται καὶ νενομοθέτηται, καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου κρατήσῃ· ὁ πῶς αὖ καὶ τὰς διαδοχὰς εἶδειεν καὶ τὰς συνεισφοράς μὴ ἀγνοοῖεν καὶ περὶ τὰς νεμήσεις μὴ στασιάζοιεν, καὶ μήτε προχείρως ταῖς τῶν οἰκείων γραμμάτων ἐπιπηδοῖεν ἀρνήσεσιν οἱ πονηρεῦσθαι βουλόμενοι μήτε τὰς ἀριθμήσεις ἐξαροῖντο μήτε ὑστερον ἰσως 137 καταβολαῖς χρῶντο μήτε τὰ ἐξ ὧν κατέχουσι τὰ πράγματα διαρνοῖντο πρόσωπων, ἀλλὰ μέτριοί τε καὶ ἐπιεικεῖς καὶ ἀληθεῖς ἐκ τῶν πραγμάτων φαινόμενοι μετρίας ἀπολαύοιεν καὶ τῆς δίκης. Τὸ δὲ πονηρῶς παρά τινων ἀμφισβητηθὲν ἐπὶ τισὶ τῶν ἡμετέρων διατάξεων καὶ ἐν δίκαις μὲν πολλαῖς κινηθὲν, δίκαιον δὲ ὁ νῦν μήκετι ζητεῖσθαι, τῷ παρόντι προσάπτομεν νόμῳ. Διαταξαμένων γὰρ ἡμῶν ὡς, εἰ τις βλέψει πρὸς γυναῖκα φιλάνθρωπον, καὶ ταύτην εἰσοικίσαιτο προικῶν συμβολαίων χωρὶς, εἰτα καὶ ποιήσαιτο παῖδας, ὑστερον δὲ γαμικὴν τε πρὸς αὐτὴν ἀναλάβοι διάθεσιν καὶ γράψει συμβόλαια τοιαῦτα καὶ παιδοποιήσῃ, μὴ μόνον τοὺς μετὰ ταῦτα τεχθέντας παῖδας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπροσθεν καθεστάναι γνησίους· καὶ διὰ τὴν τῶν σοφιζομένων τε καὶ κακούργως ἐρμηνευόντων δεινότητα καὶ ἑτέραν γραψάντων διάταξιν, ὡς ταῦτα βουλόμεθα κρατεῖν, εἰ καὶ δεῦτεροι μὴ γένοιτο μετὰ τὸ προικῶν παῖδες ἡ γενόμενοι τελευτήσαιεν· ἐξευρόν τινες καὶ ἑτέραν ἀμφισβήτησιν, μὴ δεχόμενοι ταῦτα κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπελευθέραις συνοικούντων· καίτοιγε τοῖς ὀρθῶς ἐστοχασμένοις τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ καὶ τοῦτο ἡ νῦν ἔχει ἡδη νενομοθετημένον. Εἰ γὰρ ὁ πρὸς ἀπελευθέραν οὐ καθάπαξ ἐκεκώλυτο γάμος, πρόδηλον ἡ νῦν, ὡς καὶ ἐπ' ἐκείναις ταῦτα κρατεῖν ἡβουλόμεθα. πλὴν ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ὁ λῶς ἡμφισβήτηται, θεσπίζομεν· εἰ τις γαμετὴν οὐκ ἔχων γνησίαν ἡ παῖδας νομίμους πρὸς θεράπαιναν οἰκείαν σχοίη κατά τινα βελτίονα γνώμην καὶ δὴ καὶ παιδοποιήσῃεν ἐξ αὐτῆς ἐν δουλείᾳ καθεστώσης, ὑστερον δὲ ἐλευθερίᾳ τιμήσῃε καὶ τὴν θεράπαιναν καὶ τοὺς φύντας καὶ δίκαιον αὐτοῖς χρυσῶν αἰτήσῃε δακτυλίων καὶ πρὸς γε καὶ παλιγγενεσίας καὶ πρὸς τοὺς εὐγενεῖς κατὰ τούτους ἀνεύγκοι τοὺς τρόπους καὶ τὸν γάμον βεβαιώσῃεν, ὑστερον δὲ καὶ γαμικὰ γράψει συμβόλαια, καὶ ἡ γένοιτο παῖδες μετὰ ταῦτα ἡ καὶ μὴ γένοιτο (ἵνα τὰ ἑκατέρας ἡμῶν 138 διατάξεως συλλάβοιμεν θέματα)· εἰτω καὶ ἡ γυνὴ γνησία καὶ οἱ παῖδες ὑπεξούσιοι καὶ σοὶ καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι τῷ γεγεννηκότι (φαμέν δὲ τοὺς πρὸ τῶν προικῶν τεχθέντας)· τῶν ὁδῶν, δι' ὧν εἰς εὐγένειαν κατὰ τὸ προειρημένον ἀφίκοντο, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα τῶν προικῶν ποιήσεως τὸ γνήσιον αὐτοῖς χαριζομένων. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ καλῶς ἡμῖν καὶ ὁσίως παραστάντα καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἀπραγμοσύνης ἐξηρημένα ἐν ἀπασὶ τοῖς ἔθνεσιν οἱς ἀρχεὶ διὰ κηρυγμάτων οἰκείων ποιησάτω φανερά, ὡστε γινώσκῃεν αὐτοὺς, ὡς οὐδεμία μεγίστη φροντίς, δι' ὧν ἀεὶ τι προστίθῃσιν ὁ θεὸς τοῖς

ἡμετέροις σκήπτροις, ἐξω καθίστησιν ἡμᾶς τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιμελείας τε καὶ προνοίας. ἜΠΙ Τῶ ΠΕΡΙ ΤῶΝ ΠΡΟ ΤῶΝ ΠΡΟΙΚΩΙΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΤΙΚΤΟΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐω πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. Ἄ <Προοίμιον.> Ἠλθεν εἰς ἡμᾶς, ἀμφισβήτησιν ματαίαν τισὶν ἐμπεσεῖν, εἰ τὰ νομοθετηθέντα παρ' ἡμῶν περὶ τῶν παίδων τῶν γενομένων πρὸ τῆς τῶν προικῶν ποιήσεως, ὑστερον τῶν προικῶν γενομένων, οὐκ εἰς τουπίσω φέρεται ἐπὶ τῶν μὴ ψήφῳ ἢ διαλύσει τετμημένων ζητήσεων καίτοιγε ἡμῶν, ὅ τε κατὰ μέρος ἐτίθειμεν τοὺς νόμους, ῥητῶς κατὰ τὴν πρώτην διάταξιν τὴν ταῦτα νομοθετοῦσαν μνησθέντων, ὡς, εἰ τε περίεσιν αὐτοῖς οἱ πατέρες εἰ τε ἐτελεύτησαν, οὐ πῶ μόντοι τὰ κατὰ τὰς τοιαύτας ζητήσεις 139 ἢ ψήφοις ἢ διαλύσεσιν ἐλαβον πέρας, πάντως οὐ τῷ κρίνεσθαι, ὡς ὁ ἡμέτερος λέγει νόμος. ὁ ν ἀναπληροῦντες καὶ δεύτερον τεθείκαμεν νόμον, τὰ αὐτὰ κρατεῖν θεσπίζοντες, καὶ εἰ μὴ μετὰ τὰ προικῶνα γένωνται παῖδες ἢ γενόμενοι τελευτήσουσιν, οὐδὲν ἢ ττων καὶ τοὺς πρὸ τῶν προικῶν τεχθέντας γνησίους εἰ ναι· καὶ ἐπὶ ταύτης ὁμοίως τῆς δευτέρας ἡμῶν διατάξεως προστεθείκαμεν, χρῆναι τὴν αὐτῆς νομοθεσίαν καὶ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους ἀναφέρεσθαι χρόνους, ἐξαιρουμένων ἐκείνων τῶν ὑποθέσεων, ὅσας ἢ δικαστικὴ ψήφος ἢ διάλυσις ἐκρινεν. Ἄλλ' ἐπειδὴ τινες μετὰ τούτους ἡμῶν τοὺς σαφεῖς νόμους τολμηρᾷ διανοίᾳ τὴν ἡμετέραν ἐθάρρησαν παρερμηνεῦσαι νομοθεσίαν, καὶ τρίτην ἠναγκάσθημεν θεῖναι διάταξιν, δι' ἢς παρεκελευσάμεθα, κα ν εἰ νομίμην ἐσχηκῶς τις γαμετὴν καὶ γνησίους ἐκ ταύτης παῖδας, εἰ τα ταύτης τελευτησάσης ἢ τοῦ συνοικεσίου ῥεπουδίῳ διαλυθέντος ἐσχε παῖδας ἐκ τινος, πρὸς ἢ ν ὁ γάμος οὐκ ἀπηγόρευται, μετὰ δὲ τὸ τούτους τε θῆναι προικῶνα συνέταξε πρὸς ταύτην συμβόλαια, γνησίους καὶ τοὺς οὐ τως αὐτῷ γενομένους παῖδας ὑπάρχειν. Ἄλλὰ κατὰ ταύτην ἡμῶν τὴν διάταξιν οὐ προστεθείκαμεν ῥητῶς κρατεῖν τὴν τούτων νομοθεσίαν καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὡ ν οἱ πατέρες εἰ τι περίεσιν. ἢ ἐτελεύτησαν μὲν. τὰ δὲ τῆς φιλονεικίας οὐ τε δικαστικὴ ψήφος οὐ τε φιλικὴ κατέλυσε σύμβασιν. Ἐντεῦθεν τινες ὑπέλαβον ἡμᾶς μηδαμῶς ἐθέλειν τὰ ταῖς μνημονευθείσαις περιεχόμενα νομοθεσίαις περὶ τῶν πρὸ τῆς ποιήσεως τῶν προικῶν τεχθέντων παίδων κρατεῖν καὶ ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἢ δη πρὸ τῆς τοιαύτης νομοθεσίας τεθεῖσιν· καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ τὸ περὶ τούτου μέρος τὸ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ διατάξει κείμενον ἀφαιρεθῆναι παρ' ἡμῶν ἐν τῇ τοῦ κώδικος συνθήκῃ. ὁ περ ἀτόπως ὑπώπτευσαν. δικαιοτάτα γὰρ τῆς τε πρώτης καὶ δευτέρας τοῦτο ἀφειλόμεθα διατάξεως, καὶ τῇ τρίτῃ οὐ προστεθείκαμεν. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς κατὰ μέρος τεθείσαις νομοθεσίαις ἀναγκαῖον ἢ ν ἰσως τὴν τοιαύτην παραλαμβάνειν εἰς τουπίσω τῆς νομοθεσίας ἀνα 140 φοράν, ἐν δὲ τῷ παντὶ συναθροίσματι τῶν νόμων κατὰ τὸν ἐπώνυμον ἡμῶν κώδικα εἰκότως περιαιρεθῆναι τὰ τοιαῦτα προσετάξαμεν, ὡ στε μὴ πλῆθος περιττὸν τοῖς βιβλίοις ἐγγραφῆναι. ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης διατάξεως οὐ προσεθήκαμεν τι περὶ τῶν χρόνων, ὡς ἀπασιν φανερώτατον ὡ ν χρῆναι τὰ προστεθέντα δι' ἐρμηνείας ἐπ' ἐκείνων κρατεῖν, ἐφ' ὡ ν καὶ τοῖς ἐρμηνευθεῖσι νόμοις γίνεται χώρα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λως ἐφάνησάν τινες καὶ περὶ τῶν οὐ τω φανερῶν ἀμφισβητεῖν ἐγχειροῦντες ἢ τοι πλανώμενοι, καὶ τόνδε προστίθειμεν τὸν νόμον, θεσπίζοντες τὴν ἐν ταῖς εἰρημέναις τρισὶ διατάξεσι γενομένην παρ' ἡμῶν νομοθεσίαν κρατεῖν ἐφ' ὡ ν καὶ ῥητῶς τῷ πρώτῳ τεθέντι παρ' ἡμῶν νόμῳ προσεγράψαμεν· τουτέστιν εἰ τε περιεῖναι συμβαίνει τοὺς τῶν τοιούτων παίδων πατέρας εἰ τε καὶ τελευτήσαι, οὐ πῶ δὲ τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἢ ψήφῳ ἢ διαλύσει πέρας λαβεῖν, ὡ στε κατὰ τοῦτο τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις ὑπὸ τοὺς παρ' ἡμῶν τεθέντας ἀγεσθαι νόμους. ἐξαιρουμένων ἐκείνων τῶν ὑποθέσεων, ὅσαι περ ἐφθησαν πρὶν τοὺς παρ' ἡμῶν τεθῆναι νόμους ἢ ψήφῳ δικαστῶν ἢ διαλύσει κριθῆναι. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ

δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ φανερά παῖσι καταστήναι σπευσάτω. ἮΚ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΟΦΦΙΚΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΣΑΚΡΟΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραετοριῶν τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἡδὴ μὲν θεῖον ἐποιησάμεθα νόμον περὶ τῶν ἐφέσεων διαλεγόμενον, τίνα χρῆ παραφυ 141 λάττεσθαι τρόπον ἐπ' αὐταῖς, καὶ ὁ θεὸς εἰς τίνας φέρεσθαι τὰς ἐκκλήτους· ὁ νὸς πρὸς τε τὴν σὴν ὑπεροχὴν πρὸς τε τὸν ἐνδοξότατον ἡμῶν κατεπέμψαμεν κοιαιίστωρα. Ἐπειδὴ δὲ πολλὴ γέγονεν ἀμφισβήτησις περὶ τῶν ὑπηρετουμένων ταύταις ὀφφικίων, τῶν μὲν ἐκ τοῦ θεοῦ τῶν ἐπιστολῶν σκρινίου τὰς τῶν σπεξταβιλιῶν δικαστῶν οἰκειουμένων ἐν ταῖς ἐκκλήτοις ὑπηρεσίας, τῶν δὲ ἐκ τοῦ θρόνου τῆς σὴς ὑπεροχῆς μέγιστα δηλούντων ἡδικῆσθαι, εἰ μεταβεβλημένου τοῦ σχήματος οὐκέτι μόνοι ταῖς ἐκκλήτοις ὑπηρετήσουσι ταῖς ἀπὸ τῶν λαμπροτάτων τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχόντων ἐρχομέναις εἰς μόνον τὸ σὺν δικαστήριον, καθάπερ πρότερον ἦν, ἡνίκα ἐν θεῖῳ μὲν καὶ αὐτὸς ἡκροῶ δικαστηρίῳ, ὑπηρετεῖτο δὲ ἡ τάξις ἢ σὴ, ἀλλὰ διὰ τὸ τῶν σπεκταβιλιῶν σχῆμα ἐν τάξει θεοῦ ἀκροατηρίου τῆς ὑποθέσεως κινουμένης, καὶ συνακρωμένου τῆ σὴ ὑπεροχῆ καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἡμῶν κοιαιίστωρος, καὶ ἑκατέρου μέρους τὸ πᾶν οἰκειουμένου, καὶ συναχθέντων παρὰ τε τῆ σὴ ὑπεροχῆ καὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν κοιαιίστωρι πολλάκις τῶν τε ἐκ τῶν θεῶν σκρινίων, οἱ περ ταῖς ἐφέσεσιν ὑπηρετοῦνται, τῶν τε ἐκ τῆς τάξεως τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ· τέλος εἰς τινα τύπον τὸ πρᾶγμα περιέστη, ὁ νὸς ἀγράφως εἰς ἡμᾶς ἡγάγετε. τὸ πρᾶγμα δὲ καὶ ἡμῖν οὐκ ἀπὸ τρόπου γεγονὸς εἰδοξε. Καὶ τέως, ἐπειδήπερ Παφλαγονία καὶ Ὀνωριάς, διηρημέναι πρότερον εἰς ἀρχοντας δύο, εἰς εὐνα καὶ τὸν αὐτὸν περιέστησαν τὸ τοῦ πραίτωρος ὁ νομα προσλαβόντα, τοῦτο ἀναμφισβητήτως εἰδοξε τὸ σχῆμα τῆ σὴ προσῆκειν ἀρχῆ. Ταῦτ' οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ποτὲ δύο Πόντων, τουτέστιν Ἐλενοπόντου τε καὶ Πόντου Πολεμωνιακοῦ· κάκεῖσε γὰρ δύο καθεστώτων εἰς μπροσθεν ἀρχόντων, νῦν δὲ ἐνὸς τοῦ μοδεράτωρος γεγονότος, κεκοσμημένου καὶ αὐτοῦ τῆ τῶν περιβλέπτων ἀξία, πάλιν ταῦτα συνέβαινε καὶ εἰς τὸ σὸν μόνον δικαστήριον φέρεσθαι τὰς ἀπὸ τῶν ἐκκλήτων δίκας ἐχρήν, κατὰ μέντοι τοὺς ὁ ρους τῆς περὶ τῶν ἐκκλήτων διατάξεως. Συνήρесе τοίνυν ἀμα μὲν τοῖς ὑπουργοῦσιν ἑκατέρῃ τῶν ἀρχῶν, ἀμα δὲ ὑμῖν ἀμφοτέροις, καὶ πρὸς γε καὶ ἡμῖν ὀρθῶς εἰδοξεν εἰς τὸ παραστὰν ἡμῖν, 142 ὥστε μόνην τὴν τάξιν τῆς σὴς ὑπεροχῆς ταῖς τοιαύταις ὑπηρετεῖν ἐκκλήτοις, καθάπερ καὶ πρότερον ἦν, εἰ καὶ ἐν σχήματι θεοῦ ἀκροατηρίου λέγοντο καὶ παρείη καὶ ὁ ἐνδοξότατος ἡμῶν κοιαιίστωρ καὶ μετέχοι τῶν πραττομένων. Ἄλλὰ μὴν ἐπεὶπερ ὁ τῆς πρώτης Καππαδοκίας ἡγούμενος πρότερον εἰς τὴν σὴν ἀρχὴν ἑώρα μόνην κάκεῖσε τὸ τῶν ἐφέσεων ἐφέρετο, νῦν δὲ εἰς τὸ τοῦ περιβλέπτου ἀνθυπάτου μεταβέβληται σχῆμα, οὐδὲν ἡττον προσῆκόν ἐστι, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης εἰς φεσιν δεχομένης καὶ ἀναπεμπομένης τῆς δίκης ἐνταῦθα, κατὰ τὴν θεῖαν ἡμῶν διάταξιν ἐν τάξει θεοῦ ἀκροατηρίου αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι, συνόντος καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἡμῶν κοιαιίστωρος καὶ συνακρωμένου τῆς ὑποθέσεως, μόνης δὲ τῆς τάξεως ὑπηρετουμένης τῆς σὴς, ἐπειδὴ καὶ πρότερον τοῦτο νενόμιστο. Εἰ γὰρ καὶ ὁ περιβλεπτός κόμης τῶν οἰκιῶν συνανεμίχθη νῦν τῆ ἀρχῆ, ἀλλ' οὐ νὸς τε πρότερον πολλάκις τινες ἐκινούνο δίκαι παρ' αὐτῷ οὐ τε ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ κατ' αὐτὸν ἐφέρετό τις σχεδὸν εἰς φεσιν ἐνταῦθα. νῦν δὲ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς ταμιακὰς διοικήσεις καὶ ἑτέροις τισὶ παρεδώκαμεν, καὶ οὐ δεῖ παρὰ τοῦτο ἐλαττωθῆναι τὸν σὸν θρόνον, ἀλλ' ὁμοίως τὴν σὴν ὑπηρετεῖσθαι τάξιν μόνην ταῖς ἐνταῦθα φερομέναις ὑποθέσεσι. Ταῦτ' οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ τῆς Ἀρμενίας ἀνθυπάτου, ἐπειδὴ πρότερον ἀρχὴν αὐτὴν ὀρδιναρίαν [εμβαθμον] ποιήσαντες νῦν οὐδὲν αὐτῆ προσθέντες εἰς τὸ τῆς ἀνθυπατείας μετηγάγομεν σχῆμα. Καὶ γὰρ δὴ καὶ ταῖς ἐκεῖθεν δίκαις ἢ τῆς σὴς ὑπεροχῆς ὑπηρετήσεται τάξις, τῆς δίκης μὲν ἐν τάξει θεοῦ ἀκροατηρίου, καθάπερ εἰπόντες εἰδοξεν, κινουμένης, παρ' ἀμφοτέροις δὲ

ὑμῖν ἐξεταζομένης, οὐδὲν δὲ ἡ ττον τῆς τάξεως τῆς σῆς ὑπηρετουμένης τῷ πράγματι, καθάπερ καὶ πρότερον ἡ ν, ἡνίκα μόνον τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς καλουμένης ὀρδιναρίας εἰχε σχῆμα μείζονα τάξιν οὐ προσλαβοῦσα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ Λυκαονίαν καὶ Πισιδίαν καὶ Ἰσαυρίαν ὑπὸ ἀρχουσι πρότερον τεταγμένας καὶ τὰς ἐκ 143 κλήτους ἀναπεμπούσας εἰς τὸν θρόνον τὸν σὸν νυνὶ κοσμηθῆναι τῇ τῶν πραιτῶρων ἀρχῇ συμβέβηκεν (εἰ καὶ δοκεῖ πως συναναμειχθῆαι τις αὐτῇ καὶ στρατιωτικὴ τάξις, ἐπειδὴ πρότερον καὶ δοῦξ ἔφ' ἐκάστης τούτων ἐπαρχίας ἡ ν), ἀναγκαίως ἡμῖν εἰχε εδοξε διὰ τὸν καινισμόν τοῦτον μόνω δὴ τῷ θρόνω τῷ σῶ καὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαιστῶρι παραδοῦναι τὴν τῶν ἐφέσεων ἐξέτασιν, δοῦναι δὲ φιλανθρωπότερον τῇ τάξει τῇ σῆ καὶ τοῖς ἐπὶ τούτῳ πραττομένοις ὑπηρετεῖσθαι. ὡστε, εἰ τι γέγονε τοιοῦτον εἰς ἡμῶν ἡ καὶ ὑστερον γένηται, τὴν αὐτὴν τῷ πράγματι τάξιν ὑπεῖναι θεσπίζομεν. Ἐπειδὴ δὲ δύο καθαρῶς ἡσαν ἀρχαὶ τοῦ τε κόμητος τῆς Ἐώας τοῦ τε ἀρχοντος αὐτῆς τῆς πρώτης Συρίας, καὶ αἱ μὲν τῆς πολιτικῆς ταύτης ἀρχῆς ἐφέσεις εἰς τὸν σὸν ἐφέροντο θρόνον, τῆς τάξεως ὑπηρετούσης μόνης τῆς σῆς, αἱ δὲ τοῦ κόμητος τῆς Ἐώας, οἱ ἀσπεκταβιλίου, κατὰ τὸ τῶν θείων ἀκροατηρίων σχῆμα εἰς τε τὸν θρόνον τὸν σὸν εἰς τε τὸν ἐνδοξότατον κοιαιστῶρα, μόνων τῶν ἐκ τῶν θείων σκρινίων ὑπηρετουμένων· ἀλλὰ τοῦτο *** ἐν τούτῳ τῷ μέρει καλῶς ἡμῖν εδοξεν εἰχε ἐπὶ ταύτης δὴ τῆς ἀρχῆς κοινήν δοῦναι τὴν ὑπουργίαν τοῖς τε ἐκ τοῦ τῶν θείων ἐπιστολῶν σκρινίου τοῖς τε ἐκ τῆς τάξεως τῆς σῆς ὑπεροχῆς. Τὸ γὰρ δὴ τῶν πρόσθεν δύο βικαρίων τῆς τε Ποντικῆς τῆς τε Ἀσιανῆς παντελῶς καινισθὲν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν μόνης ἐπαρχίας μιᾶς μεταστάν, Γαλατίας φαμέν καὶ Φρυγίας Πακατιανῆς, φοιτάτω μὲν πρὸς τε τὴν σὴν ὑπεροχὴν πρὸς τε τὸν ἐνδοξότατον κοιαιστῶρα, μόνην δὲ τὴν ὑπηρεσίαν δεχέσθω τῆς τάξεως τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ. Κάκεινο μέντοι θεσπίζομεν, ὡστε ἐπὶ τούτων δὴ τῶν ἀρχῶν τῶν νῦν παρ' ἡμῶν ἐξευρεθεισῶν καὶ μεταβαλουσῶν τὸ ἀρχαῖον σχῆμα, εἰτε αὐτόθεν κατὰ τὴν φύσιν τῆς οἰκείας δικάσαιεν ἀρχῆς εἰτε καὶ ἐκ παραπομπῆς ἡμετέρας, ταῦτ' φυλάττεσθαι σχῆμα· 144 καὶ εἰ μὴ μόνην ὑπηρετεῖν, τὴν τάξιν τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐθεσπίσαμεν, ὁμοίως [εἰτε ἐκ παραπομπῆς] εἰτε ἐκ τῆς τοῦ δικαστηρίου φύσεως ἢ εἰ φεσις ἀνέλθοι, τὴν τάξιν τῆς σῆς ὑπεροχῆς ὑπηρετεῖσθαι ταῖς ἐφέσεις θεσπίζομεν, εἰτε ἐκ παραπομπῆς ἡμετέρας, ὁμοίως τῆς τάξεως εἰς τῆς σῆς. Ἐφ' οἱς τε κοινήν εἰπομεν τὴν τε τῶν <σῶν> τάξεων τὴν τε ἐκ τῶν θείων σκρινίων ὑπουργίαν, ὁμοίως τὴν κοινότητα φυλάττομεν, εἰτε ἐκ παραπομπῆς εἰτε κατὰ τὸ τεταγμένον ἐν τῷ δικαστηρίῳ γένοιτο τὰ τῆς ἐξετάσεως. Ἐπ' ἐκείνων μέντοι τῶν δικῶν, ἀς οὐ σπεκταβίλιοι δικασταὶ κρίνουσιν, ἀλλὰ συνήγοροι μόνον, ἔφ' ὧν ἐφέρετο τὰ τῆς ὑποθέσεως εἰς τε τὸν θρόνον τὸν σὸν εἰς τε τὸν ἐνδοξότατον ἡμῶν κοιαιστῶρα, τῶν καθωσιωμένων λιβελλησίων ὑπηρετουμένων αὐταῖς, ἐπειδὴ μηδὲν παντελῶς ἐπὶ ταύταις κεκαίνισται, τὸ παλαιὸν φυλάττομεν σχῆμα. ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἀπάντων τῶν οὐ καινισθέντων τὰ τῆς παλαιᾶς ὑπουργίας μένειν ἔφ' ἑαυτῶν διατάττομεν, οὐδενὸς νεωτέρου γενομένου. ὁ γὰρ ἐπισυμβὰς καινισμὸς ἄλλοῖον πως χρῆναι γενέσθαι καὶ τὸ τῶν ὑπουργούντων ὑπέδειξε σχῆμα. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σῆ ὑπεροχῆ εἰργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΩΣΤΕ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΕΝ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΝ ΝΟΜΟΙΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀκακίῳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἀνθυπάτῳ Ἀρμενίας. <Προοίμιον.> Τὴν Ἀρμενίων χώραν τελείως εὐνομεῖσθαι βουλόμενοι καὶ μηδὲν τῆς ἀλλης ἡμῶν δι 145 εστάναι πολιτείας ἀρχαῖς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκοσμήσαμεν, τῶν προτέρων αὐτὴν ἀπαλλάξαντες ὀνομάτων, σχήμασιν τε χρῆσθαι τοῖς Ῥωμαίων συνειθίσασιν, θεσμούς τε οὐκ ἀλλοιῶν εἰναι παρ' αὐτοῖς ἡ οὐς Ῥωμαῖοι νομίζουσιν ἐτάξαμεν. Καὶ ῥήθημεν χρῆναι ῥητῶ νόμῳ κάκεινο ἐπανορθῶσαι τὸ κακῶς παρ' αὐτοῖς ἀμαρτανόμενον, καὶ μὴ κατὰ τὸ βαρβαρικὸν

εθος ἀνδρῶν μὲν εἶναι τὰς διαδοχὰς τῶν τε γονέων τῶν τε ἀδελφῶν τοῦ τε ἀλλογένους, γυναικῶν δὲ οὐκ εἶναι, μηδὲ χωρὶς προικὸς αὐτὰς εἰς ἀνδρὸς φοιτᾶν μηδὲ ἀγοράζεσθαι παρὰ τῶν συνοικεῖν μελλόντων, τοῦτο ὁ περ βαρβαρικώτερον μέχρι τοῦ νῦν παρ' αὐτοῖς ἐνομίσθη· οὐκ αὐτῶν μόνων ταῦτα ἀγριώτερον δοξασάντων, ἀλλὰ καὶ ἐτέρων ἔθνων οὕτως ἀτιμασάντων τὴν φύσιν καὶ τὸ θῆλυ περιυβρισάντων, ὡς οὐ παρὰ θεοῦ γενόμενον οὐδὲ συντελοῦν τῇ γενεσιουργίᾳ, ἀλλ' ὡς εὐτελὲς τε καὶ ἡτιμασμένον καὶ πάσης ἐξω προσήκον καθεστάναι τιμῆς. Θεσπίζομεν τοίνυν διὰ τοῦδε τοῦ θείου νόμου, ὡστε καὶ παρὰ Ἀρμενίοις τὰ αὐτὰ κρατεῖν ἀπερ καὶ παρ' ἡμῖν προφάσει τῆς τῶν θηλειῶν διαδοχῆς, καὶ μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν ἀρρενός τε καὶ θηλείας. Ἄλλ' ὡσπερ ἐν τοῖς ἡμετέροις νόμοις τέτακται, κατὰ ποῖον μὲν σχῆμα κληρονομοῦσι γονεῖς, ἡ γουν πατέρα καὶ μητέρα, καὶ πάππον καὶ μᾶμμην, καὶ τοὺς εἰ τι πορρωτέρω, ἡ καὶ τοὺς μετ' αὐτούς, τουτέστιν υἱὸν καὶ θυγατέρα, ὡς τε αὐτοὶ κληρονομοῦνται· οὕτως καὶ παρὰ Ἀρμενίοις εἶναι, καὶ μηδὲν τὰ Ἀρμενίας νόμιμα τῶν Ῥωμαίων διεστάναι. Εἰ γὰρ τῆς ἡμετέρας πολιτείας εἰσὶ δουλεύουσί τε ἡμῖν μετὰ τῶν ἀλλων ἔθνων καὶ πάντων ἀπολαύουσι τῶν ἡμετέρων, οὐ δήπου μόναι παρ' αὐτοῖς αἰθλήλαι τῆς παρ' ἡμῖν ἰσότητος ἐκβληθήσονται· ἀλλὰ πᾶσιν ἐν ἰσῶ τὰ τῶν ἡμετέρων ἐστὶ νόμων, ὅσα τε ἐκ τῶν παλαιῶν συνηθροίσασμεν καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐτάξαμεν ἰσχυροῦσι τε καὶ διγέστοις ὅσα τε ἐκ τῆς βασιλικῆς νομοθεσίας τῶν τε ἐμπροσθεν αὐτοκρατόρων καὶ ἡμῶν [τε] αὐτῶν ἀπογέγραπται. Ταῦτα τοίνυν ἀπαντα κρατεῖν εἰς τὸν ἀπαντα θεσπίζομεν χρόνον, ἀρχόμενα ἐκ προοιμίων τῆς παρού 146 σης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπιμεμήσεως καὶ αὐτῆς, καθ' ἣν τόνδε γράφομεν τὸν νόμον. τὸ γὰρ καὶ τὰ παλαιότερα περιεργάσασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἀνω χρόνους ἀνελθεῖν συγχύσεως μᾶλλον ἢ νομοθεσίας ἐστίν· ἀλλ' ἐκ τῶν χρόνων, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, τῆς παρούσης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπιμεμήσεως καὶ αὐτῆς καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς ἀπαντα χρόνον αἰ διαδοχαὶ μενέτωσαν ὁμοίως, τῶν ἐκ πάσης αἰτίας εἰς διαδοχὰς φερομένων ὁμοίως μὲν ἐπὶ γυναικῶν, ὁμοίως δὲ ἐπὶ ἀνδρῶν τοῦ λοιποῦ φυλαττομένων. Τὸ δὲ ἐμπροσθεν γενόμενον ἀπαν μένειν ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος ἐῶμεν, εἰτε ἐπὶ γενεαρχικῶν εἰτε ἐπὶ τῶν ἀλλων γέγονεν, οὐδ' ὅτι οὖν ἐπικοινωνούντων τῶν θηλειῶν προσώπων ἐπὶ τοῖς ἡδη διανεμηθεῖσι γενεσιαρχικοῖς χωρίοις ἡ ταῖς γενομέναις διαδοχαῖς μέχρι τῆς τρισκαιδεκάτης ἐπιμεμήσεως καὶ αὐτῆς· ἀλλ' ἐκ τοῦ ῥηθέντος χρόνου, τουτέστιν ἀπὸ τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπιμεμήσεως, κρατεῖν τὰ παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα θεσπίζομεν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σὴ μεγαλοπρέπεια καὶ οἱ μετ' αὐτὴν τῆς ἀρχῆς ἀντιληψόμενοι παραφυλάττειν εἰς τὸ διηνεκὲς σπουδασάτωσαν. ἜΚΤΩ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΟΥΝΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐω πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικῶν. <Προοίμιον.> Πολλοὶ μὲν ἡδη καὶ ποικίλοι τέθεινται νόμοι παρ' ἡμῶν καὶ ἐκάστῳ μέρει τῶν πρότερον ἡμῖν νομοθετηθέντων ἢ διαταχθέντων μὲν, δοξάντων δὲ ἡμῖν ἐχειν οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω 147 διδόντες ὁδὸν καὶ ὑφηγούμενοι τοῖς ὑπηκόοις ὅν προσήκει διαζῆν τρόπον. Τὸ δὲ ἡδη νῦν τοῦτο τὸ παρ' ἡμῶν γινόμενον νόμος τίς ἐστὶ κοινός, τῷ πάντων καιριωτάτῳ τῶν πραγμάτων τὴν προσήκουσαν τάξιν ἐπιτιθεῖς. Εἰ γὰρ ὁ γάμος οὕτως ἐστὶ σεμνόν, ὡς τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει δοκεῖν ἀθανασίαν ἐπιτεχνητὴν εἰσηγεῖσθαι, καὶ ἐκ τῆς παιδοποιΐας ἀνανεούμενα τὰ γένη μένει διηνεκῆ. τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας καθ' ὅσον ἐστὶ δυνατόν τῇ καθ' ἡμᾶς τὸ ἀθάνατον χαριζομένης φύσει, εἰκότως ἡμῖν περισπούδαστα τὰ περὶ τῶν γάμων ἐστί. Τὰ μὲν γὰρ ἀλλα τῶν νομοθετηθέντων οὐ πᾶσι προσήκει οὐτε ἀνθρώποις οὐτε πράγμασιν οὐτε καιροῖς, τὸ δὲ περὶ τῶν γάμων σπούδασμα πάσης ἐστίν, ὡς εἰπεῖν, τῆς ἀνθρωπίνης γονῆς, ἐξ οὗ καὶ ἀνανεοῦται μόνου, καὶ πλείονος τῶν ἀλλων φροντίδος καθέστηκεν ἀξίον. Ἡ

μὲν οὐ ν παλαιότης οὐ σφόδρα τὰ περὶ τῶν προτέρων ἢ τῶν δευτέρων περιειργάζετο γάμων, ἀλλ' ἐξῆν καὶ τοῖς πατράσι καὶ ταῖς μητράσι καὶ εἰς πλείους ἀφικνεῖσθαι γάμους καὶ κέρδους οὐδενὸς ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τὸ πρᾶγμα ἢ ἐν ἀπλότητι συγκεχυμένον. Ἐκ δὲ τῶν τοῦ μείζονος Θεοδοσίου χρόνων πλείων φροντὶς γέγονε τῆς περὶ ταῦτα τεχνολογίας, ἔως περιελθοῦσα διὰ τῶν ἐφεξῆς βασιλέων εἰς Λέοντα τὸν τῆς εὐσεβοῦς μνήμης ἀφίκετο, ἀνδρα γενναίως τε καὶ ἀνδρικῶς καὶ τὰ περὶ τούτων κατὰ τὸ πλεῖστον νομοθετήσαντα. Ἡμεῖς δὲ γε ἐν τῇ τῶν διατάξεων συνθήκῃ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ τούτων διωρίσαμεν, ᾧθήημεν δὲ χρῆναι νῦν, βουλαῖς τελειοτέραις τὸ πρᾶγμα κατασκεπτόμενοι, καὶ τινα ἐπανορθῶσαι οὐ τῶν ἄλλοις μόνον; ἀλλ' ἢ καὶ τῶν παρ' ἡμῶν αὐτῶν νομοθετηθέντων. οὐ γὰρ ἐρυθριῶμεν, εἰ τι κάλλιον καὶ ὠν αὐτοῖ πρότερον εἰπομεν προσεξέυροιμεν, τοῦτο νομοθετεῖν καὶ τὴν προσήκουσαν τοῖς πρότερον δευτέραν ἐπιτιθέναί διόρθωσιν οἱ κοθεν, ἀλλὰ μὴ παρ' ἐτέρων ἀναμένειν ἐπανορθωθῆναι τὸν νόμον. Δύο τοίνυν ταῦτα προειρήσθω τοῦδε τοῦ νόμου. Καὶ πρῶτον ἐκεῖνο, τὸ πάντα μὲν ὅποσα ἐν τοῖς ἐμπροσθεν νενομοθέτηται εἰτε παρ' ἡμῶν εἰτε παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν, ταῦτα κρατεῖν ἑκαστον κατὰ τοὺς οἰκείους χρόνους, οὐκ ἔχοντα οὐδένα ἐκ τοῦ παρόντος 148 νόμου καινισμόν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν οἰκείων θεμάτων κρατοῦντα καὶ πολιτευόμενα, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἐκβάσεις ἐκ τῶν ἢ δη τεθέντων ἀναμένοντα νόμων, καὶ οὐδὲν κοινωοῦντα τῷ παρόντι νόμῳ· τὸν δὲ παρόντα νόμον ἐκ τοῦ νῦν κρατεῖν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔσομένοις θέμασι καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα γάμων εἰτε προτέρων εἰτε τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν ὑστερον ἔσομένων εἰτε γαμικῶν κερδῶν εἰτε διαδοχῶν τῶν ἐκ παίδων. καὶ γὰρ τὸ μὲν προειληφὸς ἅπαν τοῖς ἢ δη γεγραμμένοις καταλιμπάνομεν νόμοις, τὸ δὲ μέλλον διὰ τοῦ παρόντος ἀσφαλιζόμεθα νόμου. ὥστε εἰτε πρῶτοι εἰτε δευτεροὶ γεγόνασι γάμοι, εἰτε τοῖς γονεῦσι διαδοχαὶ τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου παίδων εἰτε κέρδη ἐκ προικῶν ἢ προγαμιαίων δωρεῶν ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας. εἰτε ὀντων ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου παίδων εἰτε καὶ μὴ, ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις, ταῦτα παραφυλαττέσθω κατὰ τοὺς ἑαυτῶν ἑκαστα χρόνους, καὶ ἀπολαυέτωσαν οἱ τε ἀνδρες αἰτε γυναῖκες τῆς ἐμπροσθεν νομοθεσίας, εἰτε πρὸς δευτέρους ἔλθοιεν γάμους εἰτε καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐστησαν, εἰτε διεδέξαντο τοὺς παῖδας εἰτε τι τῶν πάντων ἐπραξαν τοῖς προτέροις ἀκολουθοῦντες νόμοις. τοὺς γὰρ ἐκείνοις πιστεύσαντας καὶ οὐτως συμβάλλοντος οὐκ ἂν τις αἰτιάσαιτο, διὰ τί μὴ καὶ τὸ μέλλον ἠπίσταντο καὶ τῷ φαινομένῳ μὲν καὶ πολιτευομένῳ παντάπασιν ἠπίστουν, τὸ δὲ οὐπω γενόμενον ἐδεδίασαν. Ὡστε ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα μενέτω τὴν ἑαυτῶν φυλάττοντα τάξιν· ὁ δὲ ἐφεξῆς χρόνος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τικτομένοις θέμασιν ἐν ἐνὶ πάντα τῷδε τῷ νόμῳ κείμενά τε καὶ συνηθροισμένα θεάσθω, ὅποσα περὶ τῶν ἔσομένων, ὡς εἰρηται, γάμων προσήκει κρατεῖν. Ἐν μὲν οὐ ν τοῦτο προειρήσθω τοῦ νόμου. Δεύτερον δὲ ἐκεῖνο, ὥστε ἅπαντα ὅποσα ἐκ τῆς νῦν ἡμέρας ὁ διαθέμενος διατάττει περὶ τῶν τοιούτων, εἰτε ἀνὴρ εἰτε γυνὴ καθεστήκοι, ταῦτα κρατεῖν. νομοθετεῖτω μὲν γὰρ ἑκαστος ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ τὰ εἰκότα, καὶ ἑστῶ νόμος ἢ τούτου βουλή, καθάπερ καὶ ὁ παλαιότατος ἡμῖν τῶν νόμων καὶ πρῶτος σχεδὸν τὴν πολιτείαν Ῥωμαίοις διατάξας φησί (φαμὲν δὲ τὸν δυωδεκάδελτον), κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ πάτριον 149 γλῶτταν οὕτως ἵπου λέγων· ὑτι λεγασσιτ θυισθυε δε σσα ρε, ἵτα ἰυς εστο. οὐδενὸς δυναμένου παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην, οὐδ' ἂν εἰ θεῖον πράττει τύπον οὐδ' ἂν εἰ τι τῶν πάντων, ἑτερόν τι παραδιατυποῦν ἐπὶ τοῖς ἄλλοτρίοις. Εἰ δὲ μηδὲν ὁ διαθέμενος εἰποι ἢ διατυπώσειεν, ὁ περ μὴ τοῖς ἢ δη κειμένοις καὶ κρατοῦσι προκατείληπται νόμοις, μηδέ τι παρὰ τοὺς καθύλου νόμους διατάττει, τῆνικαῦτα ὁ δε ἡμῖν ὁ νόμος κείσθω, πάντα καθ' ὁσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν περιλαμβάνων καὶ διαβαίνων ἐν βραχεῖ, καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς πρώτοις ἐπανορθούμενος γάμοις καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς δευτέροις, καὶ τὰ ἐπὶ ταῖς διαδοχαῖς καὶ ταῖς λύσεσι τῶν

γάμων ει τε ἐκ θανάτων ει τε ἐκ διαζεύξεως, καὶ τὰ πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου καὶ μετ' ἐκεῖνον, καὶ μίαν τινὰ συνέχειαν ποιούμενος παντὸς δὴ τούτου τοῦ συγγράμματος, καὶ νομοθεσίαν πάλαι μὲν ἀρξαμένην, ἐκ πέντε δὲ μάλιστα καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν συχνότερόν τε κινηθεῖσαν, καὶ κατὰ μέρος ἀθροισθεῖσάν τε αμα καὶ τῷ κατὰ μικρὸν συνδεῖσθαι τε πρὸς ἑαυτὴν καὶ συγκολλᾶσθαι συγχεθεῖσαν ἐν πλείστοις καὶ τινος ἀεὶ δεομένην ἐπανορθώσεως, καθαρὰν τε καὶ σύμφωνον ἑαυτῇ παντοίως ἀποφαίνων. Γάμον μὲν οὐ ν διάθεσις ἀμοιβαία ποιεῖ, τῆς τῶν προικῶν γε οὐκ ἐπιδομένη προσθήκης. ἐπειδὴν δὲ α παξ συνέλθοι ει τε ἐπὶ ψιλῇ γαμικῇ διαθέσει ει τε καὶ ἐπιδόσει προικὸς καὶ τῆς διὰ τὸν γάμον δωρεᾶς, δεῖ τῷ πράγματι πάντως ἀκολουθῆσαι καὶ λύσιν αὐθις ἀνεύθυνον η μετὰ ποινῆς· ἐπειδὴ τῶν ἐν ἀνθρώποις παρακολουθούτων «τὸ δεθὲν α παν λυτόν». τὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροίκων συμβολαίων διαλυομένων καὶ ποιήνι σωσ ἀκολουθεῖν, τοῦτο ἡμεῖς ἐξεύρομεν πρῶτοι. Διαλύονται δὲ ἐν ζωῇ τῶν συμβαλλόντων γάμοι, οἱ μὲν συναινοῦντος ἑκατέρου μέρους (ὑπὲρ ω ν οὐδὲν 150 ἐνταῦθα διαλεκτέον, τῶν συμφώνων τὸ πρᾶγμα καθάπερ α ν ἑκατέρω δόξειε διοικουμένων), οἱ δὲ κατὰ πρόφασιν εὐλογον, οἱ δὴ καὶ βονα γρατια καλοῦνται, οἱ δὲ αἰτίας ἀπάσης χωρὶς, οἱ δὲ καὶ μετὰ αἰτίας εὐλόγου. Κατὰ μὲν οὐ ν πρόφασιν α μεμπτον, οταν α σκησιν θάτερον ε ληται τῶν μερῶν, πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβαῖνον ὁδόν, καὶ τὸν ἐν ἀγνεΐᾳ βίον αἰρούμενον. τῆνικαῦτα γὰρ νόμος καὶ α λλος ἡμέτερος λέγει, παρρησίαν ει ναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πρὸς τὰ καλλίω μεθισταμένοις διαλύειν τὸ συνοικέσιον καὶ ἀναχωρεῖν μετὰ τινος βραχείας ὑπολειπομένης τῷ καταλελειμμένῳ παραμυθίας. ο περ γὰρ α ν συμφωνήσειαν οἱ συμβάλλοντες ἀπὸ τελευτῆς γίνεσθαι κέρδος, τοῦτο ε χειν δεῖ τὸν καταλελειμμένον παρὰ θατέρου, ει τε ἀνὴρ ει τε γυνὴ καθεστήκοι, διότι καὶ οὐ τοσ τό γε ἐπὶ τῷ συνοικήσαντι δοκεῖ τελευτᾶν, ἑτέραν ἀνθ' ἑτέρας βίου πορείαν ἐλόμενος. Καὶ κατὰ πρόφασιν δὲ ἀναγκαίαν τε καὶ οὐκ α λογον διαλύεται γάμος, οταν τις οὐχ οἰός τε ει η συνιέναι τῇ γυναικὶ καὶ τὰ παρὰ τῆς φύσεως ἀνδράσι δεδομένα πράττειν, ἀλλὰ διετία μὲν, κατὰ τὸν περὶ τούτου πρώην παρ' ἡμῶν γεγραμμένον νόμον, παραδράμοι ἐκ τοῦ τῶν γάμων καιροῦ, ὁ δὲ ο τι ταῖς ἀληθείαις ἐστὶν ἀνὴρ οὐ δείκνυσι. πάρεστι γὰρ τῇ γυναικὶ η τοῖς γε αὐτῆς πατράσι διαζευγνύναι τὸ συνοικέσιον καὶ στείλαι διαίσιον, εἰ καὶ μὴ βούλοιο τοῦτο ὁ συνοικῶν. Κάνταῦθα ἢ μὲν προῖξ, ει τίς ἐστὶν ο λως ἐπιδομένη προῖξ, ἀκολουθήσει τῇ γυναικὶ, καὶ ἀποδώσει ταύτην ὁ ἀνὴρ, ει γε τύχοι λαβῶν, ἢ δὲ διὰ τὸν γάμον η τοι πρὸ τῶν γάμων δωρεὰ μενεῖ παρὰ τῷ ἀνδρὶ οὐδὲν οἰκοθεν ζημιουμένῳ. Τοῦτον δὲ δὴ τὸν νόμον ἐπανορθοῦμεν βραχεῖα τινὶ προσθήκη· 151 οὐ γὰρ διετίαν ἀριθμεῖσθαι μόνην ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ τῆς συναφείας, ἀλλὰ τριετίαν βουλόμεθα. καὶ γὰρ ἐδιδάχθημεν ἐκ τῶν ἐπισυμβάντων ἐν μέσῳ, τινὰς πλείονα η καὶ κατὰ διετίαν χρόνον οὐκ ἰσχύσαντας υ στερον ἱκανοὺς ὀφθέντας ὑπηρετήσασθαι τῇ τεκνογονίᾳ. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς αἰχμαλωσίας τοιοῦτόν ἐστιν, ὁποῖον βονα γρατια διαλύειν τὸν γάμον. ει τε γὰρ ἀνδρὶ συμβαίη τοιοῦτον ἀτύχημα, τῆς γυναικὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ μενούσης, ει τε αὐθις γυνὴ μὲν εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπίοι, μένοι δὲ ὁ ἀνὴρ ἐν πολιτείᾳ, ὁ μὲν ἀκριβῆς τε καὶ λεπτὸς λόγος διαλύει τὸν γάμον· δουλείας γὰρ α παξ ἐπιγενομένης θατέρῳ ἢ τῆς τύχης ἀνισότης τὴν ἐκ τῶν γάμων ἰσότητα μένειν οὐ συγχωρεῖ. πλὴν ἀλλὰ φιλανθρωπότερον τὰ τοιαῦτα θεωροῦντες, εως μὲν ἐστὶ φανερόν περιεῖναι η τὸν ἀνδρα η τὴν γαμετήν, μένειν α λυτα τὰ συνοικέσια συγχωροῦμεν, καὶ οὐκ ἐλεύσονται πρὸς δευτέρους γάμους ου τε γυναικες ου τε α νδρες, εἰ μὴ βούλοιντο δοκεῖν κατὰ προπέτειαν τοῦτο πρᾶξαι καὶ ὑποπεσεῖν ταῖς ποιναῖς, ὁ μὲν τῇ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς φαμὲν ἐκτίσει, ἢ δὲ τῆς προικὸς. Εἰ δὲ α δηλον καθεστήκοι, πότερον περίεστιν η μὴ τὸ εἰς πολεμίους ἀφικόμενον πρόσωπον, τῆνικαῦτα πενταετίαν μενετέον ει τε τῷ ἀνδρὶ ει τε τῇ γυναικὶ, μεθ' η ν,

ει τε σαφή γένοιτο τὰ τῆς τελευτῆς εἰ τε ἀδηλα μένοι, γαμῖν ἐξεστὶν ἀκινδύνως. Καὶ τοῦτο γὰρ δὴ ταῖς καλουμέναις βονα γρατῖα διαλύσει παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν συνηρίθμηται, καὶ ἡμεῖς δὲ εἰς τοῦτο σύμφαμεν· ὥστε ἐνταῦθα οὐδὲ δῖαισι γίνεται καιρὸς οὐ τῶν προσώπων διεστῶτων ἀλλήλων, καὶ οὐδεὶς ἐντεῦθεν κερδανεῖ, οὐ τε ὁ ἀνὴρ τὴν προῖκα οὐ τε ἡ γυνὴ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, ἀλλ' ἐκαστος ἐπὶ τῶν οἰκείων μενεῖ. Τὸ δὲ πρότερον ἐκ τῆς τῶν νόμων αὐστηρίας εἰσηγμένον ἡμεῖς φιλανθρώπῳ λύομεν συγχωρήσει. Εἰ γὰρ ἐκ ψήφου δικαστικῆς εἰς μέταλλον τις ἡ ἀνὴρ ἡ γυνὴ δοθῆναι προσετάχθη (ὅποιον νῦν ἐστὶ τό τε ἐν Προί 152 κοινήσῳ τό τε ἐν τῇ καλουμένῃ Γύψῳ), δουλεία μὲν ἡ ν κατὰ τὸ παρὰ τῶν παλαιῶν νομοθετηθὲν ἐκ τῆς τιμωρίας ἐπαγομένη, διεζεύγνυτο δὲ ὁ γάμος, τῆς τιμωρίας τὸν καταδεδικασμένον ἐχούσης ἑαυτῇ δουλεύοντα. ἡμεῖς δὲ τοῦτο ἀνίεμεν καὶ οὐδένα τῶν ἐξ ἀρχῆς εὐγεγονότων ἐκ τιμωρίας γίνεσθαι συγχωροῦμεν οἰκέτην. οὐ γὰρ ἀν μεταβάλοιμεν ἡμεῖς τύχην ἐλευθέραν εἰς δουλικὴν κατάστασιν οἱ γε καὶ τῶν ἐμπροσθεν δουλεύοντων ἐλευθερωταὶ σπεύδοντες εἶναι. μενέτω τοίνυν ὁ γάμος ἐνταῦθα μηδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης ψήφου βλαπτόμενος, οἱ ἀμεταξὺ προσώπων ἐλευθέρων συνεστῶς. Εἰ δὲ ψῆφος δικαστικὴ τὸν ἀπελεύθερον ἡ τὴν ἀπελεύθεραν ἡ τοὺς τούτων παῖδας καταδουλώσει, συνίσταται μὲν ἐξ ἀρχῆς ὁ γάμος, ἡ δὲ ὑστερον ἐπιφανείσα δουλεία διαζεύγνυσιν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσανεὶ τελευτῆς ἀκολουθησάσης· ἐπεὶπερ οἱ πρὸ ἡμῶν φασὶ τὴν ἐπιγενομένην δουλείαν οὐ μακρῶ διεστάναι θανάτου. ὥστε ἐντεῦθεν τὸ μὲν οἰκεῖον ἐκαστος ἀπολαμβάνετω, τὸ δὲ ἀπὸ τελευτῆς μόνον τοῖς ἐλευθέροις περιγινέσθω σύμφωνον, τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν καταδουλώσαντα χωροῦντος. Εἰ δὲ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἰηθεῖ τις ἐλευθέρῳ συνάπτεσθαι προσώπῳ, εἰ τα ἐκεῖνο δοῦλον ὑστερον ἀποφανθεῖ καθεστῶς, οὐ φήσομεν λύεσθαι τὸν γάμον, ἀλλ' αὐτὸ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ γάμον γενέσθαι, παρὰ τὴν ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένην αἰτίαν τὴν τῆς περὶ τὴν τύχην ἀνισότητος· ὥστε οὐδὲ κέρδος ἐκ γάμου θεωρητέον οὐδέ τι τοιοῦτον, ἀλλὰ ψιλὴν τῶν προσηκόντων διὰ τῶν προσφῶρων ἀγωγῶν ἀνάδοσιν. Ταῦτα δὲ διορίζομεν καὶ τὸν τοιοῦτον οὐκ εἶναι φημὲν γάμον, εἰ περ τὸ πρᾶγμα τύχης ἀδηλία διοικήσειε μόνη, μήτε συναιδέσεως τοῦ δεσπότης μήτε κακουργίας αὐτοῦ τινος μήτε ῥαθυμίας ἐλεγχόμενης. 153 Εἰ γὰρ ἐξέδωκεν ὡς ἐλευθέραν τὴν ἑαυτοῦ θεράπαιναν ὁ δεσπότης, ὁ δὲ ἐλεύθερος ὡν καὶ πιστεύσας τῷ διδόντι ταύτην ἐλαβεν, ἰσως καὶ προικῶν γενομένων συμβολαίων ἡ μηδὲ γενομένων μὲν, τῆς δὲ αὐτοῦ γνώμης τὸ πρᾶγμα διοικησαμένης, οὐκ ἀν εἰ ἡ δίκαιον τὸν τοιοῦτον μὴ συνεστάναι γάμον. Ἀλλὰ σιωπηρὰν ἐλευθερίαν ἀκολουθεῖν εἰ τε τῷ ἀνδρὶ εἰ τε τῇ γυναικί, τοιοῦτου τινὸς παρὰ τοῦ δεσπότης γεγονότος, θεσπίζομεν, ἀναρπάζεσθαι τε τὸν τοιοῦτον ἡ τὴν τοιαύτην εἰς εὐγένειαν καὶ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπ' ἐλευθέρους τε καὶ εὐγεγονόσι κρίνεσθαι. Εἰ δὲ αὐτὸς μὲν οὐ συναρμόσειε τὸν γάμον ὁ θατέρου τῶν προσώπων δεσπότης, εἰδείη δὲ τὸ γινόμενον καὶ ἐξεπίτηδες ἀποκρύπτοι, ἵνα ὑστερον πρᾶγμα ῥάψειε τῶν συναφθέντων θατέρῳ, τιμωρούμεθα τὴν τοιαύτην, εἰ γε σαφῶς ἀποδειχθεῖ, κακουργίαν καὶ ἀφαιρούμεθα τὴν δεσποτείαν τῶν οὐ τῶν πονηρῶς βεβουλευμένων. καὶ ἐστὼ πάλιν καὶ τοῦτο γάμος ὡς περ ἀν εἰ συνήνεσεν ὁ κεκτημένος τὴν ἀρχὴν· καὶ ὁ μὲν ἐκπιπέτω τῆς δεσποτείας. αὐθις δὲ εἰς εὐγένειαν ἀναρπαζέσθω τὸ δοῦλον πρόσωπον, τοῦ αὐτοῦ συμβαίνοντος ἀποτελέσματος, ἡ εἰ περ συνήνεσεν ἡ εἰ περ ἐκακούργησεν ὁ κεκτημένος· πρόδηλον ὡν, ὡς καὶ οἱ παῖδες οἱ ἐκ τῶν τοιούτων γάμων ἐλεύθεροί τε καὶ εὐγενεῖς κατὰ τὸνδε ἡμῶν ἐσονταὶ τὸν νόμον. Καὶ πολλῶ μᾶλλον ταῦτα κρατεῖτω, εἰ περ εὐτυχῶς ἡδη τὸν οἰκέτην ἡ τὴν θεράπαιναν ἡ νοσοῦντας ἀποπεμπάμενος ἡ καὶ καταφρονήσας αὐτῶν καὶ ἀποβαλὼν τὴν ἐπὶ τῇ δεσποτείᾳ κατ' αὐτῶν γνώμην. ἐκεῖνοι γὰρ ὡς ἡδη καθεστῶτες ἐλεύθεροι καὶ κατὰ τὸν ὥσανεὶ προδερελιζτο τίτλον ἑαυτῶν, ἀλλ' οὐχ ἑτέρων ὄντες, οὐκ ἀν ὑστερον ἐνοχλοῖντο

παρὰ τῶν τὸ κεκτηῖσθαι τούτους πάλαι μισησάντων. 154 δεπορτατιων μέντοι, εἰς ἡ ν μετεχώρησε καὶ ἡ παλαιὰ πυρός τε καὶ ὑδατος ἀπαγόρευσις (ἡ ν αθνα ετ ιγνι ιντερδιξιτιονα καλοῦσιν οἱ ἡμέτεροι νόμοι). οὐ διαλύει τὰ συνοικέσια. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τῷ θειοτάτῳ πρώην εδοξε Κωνσταντίνῳ φιλάνθρωπόν τι πρᾶγμα καὶ ὑφ' ἡμῶν μὲν ἀποδεχθέν, τοῦ δὲ παρόντος οὐ προσαπτόμενον νόμου· ὥστε οὐδὲ τὰ ἀποτελέσματα ῥητέον τῷ γε ἐπὶ τῆς οἰκείας μένοντι τάξεως πράγματι. Ἰσμεν δὲ δὴ καὶ τὸν τῆσδε ἡμῶν τῆς εὐδαίμονος πόλεως οἰκιστήν, τὸν τῆς θείας φαμέν λήξεως Κωνσταντίνον, γεγραφότα νόμον, καθ' ὃν εἰ τις ἐπὶ στρατοπέδου γένοιτο καὶ σιγήσειε πρὸς τὴν γαμετὴν ἐπὶ τετραετῇ χρόνον, καὶ μηδ' ὀτιοῦν αὐτῇ γένηται παρ' ἐκείνου σύμβολον τῆς περὶ αὐτὴν διαθέσεως, τῆνικαῦτα αδειαν εἶναι τῇ γυναικὶ πρὸς δευτέρους ἀφικνεῖσθαι γάμους, διδασκαλίαν ἐπιδούση πρότερον τῷ τὴν στρατηγίαν εχοντι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐκμαρτυραμένη. καὶ εἰ τι τοιοῦτο γένοιτο, ἀνεύθυνός τε ἡ γυνὴ πρὸς ἀνδρὸς ἑτέρου μεταβήσεται καὶ οὐ ζημιωθήσεται μὲν τὴν προῖκα, οὐκ εἰ δὲ τὴν προγαμιαίαν κερδανεῖ δωρεάν. Ταῦτα μὲν οὐ ν ὁ θειοτάτος Κωνσταντίνος· σφόδρα δὲ ἡμῖν ἀώρως εχειν ἡ τοιαύτη διάταξις δοκεῖ. τὸ γὰρ πράξεισι πολεμικαῖς ἐνησχολημένῳ τῷ γήμαντι γυναικὸς ἐπάγειν στέρησιν οὐχ ἡττων ἔστι ποινὴ τοῦ παρὰ πολεμίοις ἀλῶναι. Ὡστε μὴ πρότερον εἰς ἀνδρὸς φοιτάτῳ δευτέρου ἡ τοιαύτη γυνὴ ὁποῖαν ὁ νομοθέτης οὐτος ὑπέθετο, πρὶν α ν καὶ δεκαετῆς διέλθοι χρόνος, καὶ αὐτὴ διενοχλήσειε τὸν ἀνδρα στέλλουσα γράμματα ἡ διὰ τινων ῥήμασι χρωμένη πρὸς αὐτόν, ὁ δὲ ἡ σαφῶς ἀπέπειοι πρὸς τὸν γάμον τὸν αὐτῆς ἡ καθάπαξ σιγήσειε, τῆνικαῦτά τε διδασκαλίαν ἐπιδοίη ἡ τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ ἡ τῷ περιβλέπτῳ δουκὶ ἡ τῷ λαμπροτάτῳ τριβούνῳ, ὑφ' οὗς ὁ στρατιώτης ἐκείνός ἐστι. τότε γὰρ αδειαν αὐτῇ δίδομεν καὶ ἰκετηρίαν ἀνατεῖναι βασιλεῖ κάκειθεν τοῦτο ἐπιτραπήναι. ἰστω δὲ ὡς, εἰ παρὰ ταῦτά τι πράξειεν, ὡς προπετῶς γημαμένη ὑποπεσεῖται ταῖς ἐκ τοῦ νόμου ποιναῖς. 155 Αἱ μὲν οὐ ν ἐπιεικέστεραι τῶν γάμων διαλύσεις, ας γενικῶ τινι λόγῳ ὑπὸ τὴν βονα γρατια γινομένην διάζευξιν ἀνοιστέον, τοιαῦταί πῶς εἰσιν. Αἱ δὲ ἐφεξῆς αἰτίαν ζητοῦσιν ἰδεῖν ἡ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἡ παρὰ τῆς γυναικὸς γινομένην, ἵνα ζημιώσωσι τὸν προπετῆ τῇ τῶν παρ' αὐτοῦ δεδομένων ἐκπτώσει, προικός φαμεν ἡ διὰ γάμον δωρεᾶς. Ἀλλὰ τούτων τῶν αἰτιῶν οἱ μὲν ἀρχαιότεροι πολλοὺς ἐποιοῦντο καὶ διαφόρους καταλόγους· Θεοδοσίος δὲ ὁ νέος τὰς μὲν ἐκείθεν λαβῶν, τὰς δὲ αὐτὸς προσεξευρῶν τὴν περὶ τῶν ρεπουδιων εγραψε διάταξιν. ἡμῖν δὲ καὶ ετραί τινες προσεξευρέθησαν αἰτίαι, ας ὀρθῶς εχειν συνειδομεν εἰς αἰτίαν ἀνενεγκεῖν τοῦ ταύταις ὑποπεσόντος. Εἰ τοίνυν κατὰ τὴν Θεοδοσίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξιν ἰσχύσειεν ἡ γυνὴ δεῖξαι τὸν συνοικήσαντα ἡ μοιχείαν ἀμαρτόντα, ἡ ενοχον καθεστῶτα φόνου, ἡ μαγγανείαις τε καὶ ἀγυρτίαις ἐσχολακότα, ἡ τῷ χαλεπωτάτῳ πάντων ἀμαρτημάτων ἐπικοινωνήσαντα πλημμελήματι, φαμέν δὲ τῷ μηχανήσασθαι τι κατὰ τῆς βασιλείας αὐτῆς, ἡ καταδικασθέντα παραποιήσεως, ἡ τάφους διορύξαντα, ἡ εκ τινος τῶν ἱερῶν οἰκων τι σεσυληκότα, ἡ ληστρικὸν ἐπανηρημένον βίον ἡ τοὺς ληστεύοντας ὑποδεχόμενον, ἡ ενα τῶν καλουμένων ἀπελατῶν, οἰς ἐστι φροντὶς τοῖς ἄλλοτρίοις ἐφεδρεύειν ὑποζυγίους ἡ βοσκήμασι καὶ ταῦτα μεθιστᾶν ἑτέρωθι, ἡ ἐξελέγξειεν ἀνδραποδιστὴν καθεστῶτα, ἡ οὐτως ἀσελγῶς βιοῦντα ὡς ἐν ὀψει τῆς γαμετῆς ἑτέραις συνδιαφθείρεσθαι (ὁ περ μάλιστα γυναικας οἰα περὶ τὴν εὐνήν ἡδικημένας ἀγριαίνειν ποιεῖ, καὶ μάλιστα δὴ τὰς σῶφρονας), ἡ εἰ περ ἐπιβουλευομένη παρὰ τοῦ ἀνδρὸς δεῖξειε περὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν ἡ φαρμάκοις ἡ ξίφει ἡ καθ' ετερον τοιοῦτόν τινα τρόπον (πολλὰ δὲ ἀνθρώποις αἰ πρὸς κακίαν ὁδοί), ἡ καὶ μᾶστιξιν ἐπ' αὐτὴν χρῶτο· εἰ τοίνυν γυνὴ τοιοῦτό τι δεῖξαι δυνηθείη, αδειαν αὐτῇ δίδωσιν ὁ νόμος καὶ ρεπουδιω χρῆσθαι καὶ ἀφίστασθαι τοῦ γάμου, καὶ τὴν προῖκα λαμβάνειν καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν

α πασαν, οὐ μόνον εἰ πάσας ὁμοῦ δείξειε τὰς αἰτίας, ἀλλ' εἰ καὶ καθ' αὐτὴν μίαν. Καὶ αὐθις α δειαν δίδωσι τῷ ἀνδρὶ τὴν γυναῖκα ἀποπέμπειν, εἰ μοιχευομένην εὐροι, ἡ μαγγανεύουσαν, ἡ ἔξαμαρτάνουσαν φόνον ἡ ἀνδραποδισμόν ἡ τυμβωρυχίαν, ἡ ἱερόσυλον οὖσαν, ἡ συσπεύδουσαν λησταῖς 156 ἡ συλληστέουσαν, ἡ τάνδρὸς ἀγνοοῦντος ἡ καὶ κωλύοντος χαίρουσαν τοῖς μεθ' ἑτέρων οὐδὲν αὐτῇ προσηκόντων συμποσίοις, ἡ καὶ ἀκοντος τοῦ ἀνδρὸς εὐλόγου προφάσεως χωρὶς ἀπόκοιτον γινομένην, ἡ παρὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην ἵπποδρομίαις χαίρουσάν τε καὶ παραγινομένην ἡ θεάτροις παραβάλλουσαν (φαμέν δὲ τοῖς ἐνθα σκηναὶ καὶ τὰ τοιαῦτά ἐστιν, ἡ καὶ ὀπιθηρίοις πρὸς ἀνθρώπους ἢ μάχη), ἡ ἐπιβουλάς αὐτῷ ῥάπτουσαν τὰς ἐκ φαρμάκων ἡ ξίφους ἡ καθ' ἑτερον γινομένης τρόπον ἐξ ὧν περὶ τὸ ζῆν ὁ κίνδυνος, ἡ καὶ συνεπισταμένην τοῖς τυραννίδα μελετῶσιν, ἡ καὶ παραποιήσεως ἐνοχὸν καθεστῶσαν, ἡ τὰς τολμηρὰς αὐτῆς χεῖρας ἐπάγουσαν αὐτῷ. καὶ γὰρ δὴ τοιοῦτου τινὸς γεγονότος δίδωσιν ὁ νόμος οὐ τοσ ἀποπέμπεσθαι ἀνδρὶ τὴν γαμετὴν, καὶ εἰ μίαν τούτων καὶ μόνην δείξειεν αἰτίαν, καὶ κερδαίνειν μὲν τὴν προῖκα, τὴν δὲ προγαμιαίαν δωρεὰν εχειν. Εἰ δὲ καὶ θάτερον αὐτῶν πρόσωπον ἀλόγως ῥεπούδιον πέμπειν, αὐτῷ τούτῳ τῷ διαζευξαι τὸν γάμον λόγου χωρὶς ὑπεύθυνον ἐστὶ ταῖς ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημέναις ποιναῖς· πρὸς τῷ τὴν γαμετὴν ὑπεύθυνον ὁλως ἐκ τῶν εἰρημένων αἰτιῶν ἡ τῆς ἀλόγου πομπῆς γινομένην καὶ εἰς πενταετίαν ὀλην πρὸς δεῦτερον ἐλθεῖν κωλύεσθαι συνοικέσιον, καὶ τὸν πρὸ τῆς πενταετίας γάμον μὴ ἀνεύθυνον εἶναι, ἡ μὴ γάμον· ἀλλὰ πᾶς, φησὶν, ὁ βουλόμενος προσίτω καὶ κατηγορεῖτω τοῦ γινομένου ὡς παρὰ τὸν νόμον τολμηθέντος. Εἰ δὲ καὶ εὐλόγως ἡ γυνὴ τὸ ῥεπούδιον στείλειε καὶ κρατήσκει τῶν ἀγῶνων, ἡ ὁ ἀνὴρ ἀλόγως αὐτὴν ἀποπεμπάμενος ὑποπέσει ταῖς ποιναῖς, κερδαινέτω μὲν τὰ κέρδη τὰ ἐμπροσθεν εἰρημένα, ἐρυθριάτω δὲ πρὶν ἐνιαυτὸν ἐξήκειν εἰς δεῦτερον φοιτᾶν γάμον. Ὀπερ οὐ παραφυλακτέον ἡμῖν ἐπ' ἀνδρός· τῷ γὰρ εὐλόγως κεκρατηκότι τῶν τοιοῦτων κερδῶν, ὁ που γε καὶ τῷ μὴ κεκρατηκότι, καὶ παραχρῆμα γαμεῖν ἐξεστίν· ἐπεὶ μηδεμία περὶ τὴν τῆς γονῆς σύγχυσιν εὐλογός ἐστιν ὑπόνοια. ὁ περ ἐπὶ τῶν γυναικῶν τὴν πρὸ τοῦ ἐνι 157 αὐτοῦ συνάφειαν εἰκότως ἀπείργει· καὶ τοσοῦτόν ἐστι τὰ τῆς κωλύσεως ἐντεῦθεν, ὁ τι καὶ εἰ βονα γρατια διαλυθῆναι συμβαίη τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ οὐτως ἐκ τῆς Ἀναστασίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διατάξεως εἰς ἐνιαυτὸν ἡ κώλυσις τῶν δευτέρων γάμων ταῖς γυναιξὶν ἐπιτέτακται. Ταύτας μὲν οὐ τὰς αἰτίας ἡμῖν ὁ Θεοδοσίος ἀφηγήσατο. ἡμεῖς δὲ ἐκ τῶν παλαιῶν λαβόντες καὶ ἑτέρας προσεθήκαμεν τρεῖς. Εἰ γὰρ ἡ γυνὴ τοσαύτη κατέχοιτο πονηρία, ὡς καὶ ἐξεπίτηδες ἀμβλῶναι καὶ τὸν ἀνδρα λυπῆσαι καὶ ἀφελέσθαι τῆς ἐπὶ τοῖς παισὶν ἐλπίδος, καὶ τοσαῦτα τὰ τῆς ἀκολασίας ἐστὶν ὡς καὶ ἀνδράσι κατὰ τρυφῆς πρόφασιν συλλοῦεσθαι, ἡ καὶ εὖς συνέστηκε τὸ πρὸς τὸν ἀνδρα συνοικέσιον πρὸς ἑτέρους περὶ γάμων ἑαυτῆς διαλέγοιτο· α δεια δέδοται παρ' ἡμῶν τοῖς ἀνδράσι πέμπειν αὐταῖς ῥεπούδια, καὶ κερδαίνειν τὰς προῖκας καὶ τὰς προγαμιαίας εχειν δωρεάς, ὡς ἡδη καὶ τούτων τῶν αἰτιῶν εὐλόγως διαλύειν δυναμένων τὸν γάμον καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀγομένων τάξιν, ὑφ' ἣν τὰς ποινὰς ἡ Θεοδοσίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ὠρῖσε διάταξις. Ἐναπογράφω δὲ ἀλλοτριῶ γαμεῖν ἐλευθέραν οὐκ ἐξεστίν, οὐτε ἀγνοοῦντος οὐτε εἰδότος οὐτε συναινοῦντος τοῦ κεκτημένου, ἀλλὰ καὶ εἰ τι τοιοῦτο παρὰ τοῦ ἐναπογράφου πραχθεῖη, πάρεστι τῷ δεσπότη καὶ αὐτῷ καθ' ἑαυτὸν καὶ διὰ τοῦ τῆς χώρας ἀρχοντος σωφρονίζειν τε πληγαῖς μετρίαις τὸν ταῦτα πράξαντα ἐναπόγραφον καὶ ἀφέλκειν ἀπὸ τῆς μάτην αὐτῷ συνουσίας· ὥστε οὐδὲ γάμος ἐστὶ τὸ γενόμενον οὐδὲ ἐπίδοσις προικός οὐδὲ προγαμιαίας δωρεάς, ἀλλὰ ψιλὴ τοῦ γεγονότος κακῶς ἐπανόρθωσις. Οὐ τω μὲν οὐ τὰ συνοικέσια διαλύεται περιόντων εἰ τι τῶν ταῦτα συμβαλόντων, καὶ χρηματικαὶ αἰ ποινὰι περὶ τὴν προῖκα πως καὶ τὴν προγαμιαίαν σχεδὸν ἰστανται δωρεάν. Ἄλλ' ἡμῖν τι καὶ ἑτερον

προσεξυρήται τὸ καὶ τὰς ἀπρόικους συναφεΐας ἀλόγων γινομένων τῶν διαιρέ 158 σεων σωφρονισμῶ παραδοῦναι προσήκοντι. Εἰ γάρ τις ἀγάγοιτο γαμετήν, ἢ καὶ γυνὴ πρὸς ἀνδρα εἰσθῆ, γαμικῆς μὲν ληφθείσης προαιρέσεώς τε καὶ γνώμης, οὐ μὴν ἀκολουθησάσης προικὸς ἢ προγαμιαίας δωρεᾶς (εἴθε δὴ καὶ προπετέστερον γίνεσθαι τὰς λύσεις συνέβαινε, μηδενὸς ἐντεῦθεν ὑπόντος κατὰ τοῦ προπετευσαμένου κινδύνου), διάταξιν ἐγράψαμεν λέγουσαν ὡς, εἰ τις ὑπεξουσίαν γυναῖκα γνώμη γονέων ἢ καὶ αὐτεξουσίαν τυχὸν ἀγάγηται μήτε προικὸς ἐπιδοθείσης μήτε συμβολαίων τοιούτων γενομένων, ὁ μὲν γάμος εἰστω γάμος, καὶ εἰ προικῶ μὴ συγγραφείη, μὴ διὰ τοῦτο δὲ ὁ ἀνὴρ (τοῦτο ὁ περὶ ἐπὶ πολλῶν ἰσμεν γενόμενον) ἐκδιωκέτω τῆς οἰκίας τὴν γαμετὴν χωρὶς μιᾶς τῶν ἐμπροσθεν εἰρημένων εὐλόγων αἰτιῶν, ἃς τε Θεοδόσιος ἃς τε ἡμεῖς ἠριθμήσαμεν. εἰ δὲ τι τοιοῦτο γένηται καὶ ἢ χωρὶς αἰτίας αὐτὴν ἀποπέμψηται τῆς οἰκίας ἢ καὶ αὐτὸς εὐλογον αἰτίαν παράσχοι τῷ τὴν γυναῖκα ἀποχωρήσαι τοῦ πρὸς αὐτὸν συνοικεσίου, τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας ἀναγκαζέσθω καταβαλεῖν αὐτῇ. ἀλλὰ μέχρι μὲν τετρακοσίων χρυσίου λιτρῶν τὴν περιουσίαν ἔχων ἑκατὸν λίτραις ζημιωθήσεται, τοῦτέστι τῷ τετάρτῳ τῆς περιουσίας μέρει, ἐλάττονα δὲ ταύτης, καθ' ὅσον ἢ τοῦ τετάρτου ποιεῖ ποσότης. εἰ δὲ καὶ μείζονα τῆς εἰρημένης τῶν τετρακοσίων τοῦ χρυσίου λιτρῶν ποσότητος εἰς περιουσίαν ἔχει, μὴ πλέον τῶν ἑκατὸν τοῦ χρυσίου ζημιούσθω λιτρῶν. πρὸς γὰρ δὴ τὴν μεγίστην ἐπίπαν ἀποβλέψαντες προῖκα τὸν νόμον τοῦτον ἐγράψαμεν, οὐσίαν εἰκότως ἐκείνην κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους οἰηθέντες εἰσθαι, ἢ περὶ ἀκαθαρὰ χρεῶν διαφαίνοιτο. Καὶ ὁ γε λόγος ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν ἐξ ἀντιστρόφου χωρεῖτω, καὶ εἰ περὶ ἢ γυνὴ παρ' αἰτίαν οἰκείαν ἀποχωρήσειε τοῦ ἀνδρὸς ἀπροικὸς καθεστῶσα, ἢ καὶ πέμψειεν αὐτῷ δίχα τινὸς αἰτίας εὐλόγου ῥεπούδιον, ταῖς αὐταῖς ἐν ἁπασιν ὑποκείσθω ποιναῖς. καὶ εἰ μὲν κατ' αἰτίαν αὐτῆς ὁ γάμος λυθείη, τὴν πενταετίαν φυλακτέον τῇ γυναικί, καὶ δευτέροις οὐχ ὀμιλήσει γάμοις. εἰ δὲ κατ' αἰτίαν τοῦ συνοικοῦντος ἢ καὶ βονα γρατὰ διαλυθείη (ἰσως γὰρ καὶ τοῦτο), τὸν ἐνιαυτὸν φυλαττέτω διὰ τὸ τοῦ σπέρματος ἀσύγχυτον, ἢ να διὰ πάντων ἡμῖν ὁ νόμος τέλειος ἢ. 159 Ἔστι δὲ τε καὶ ἕτερον ἡμῖν εὐσεβὲς τε ἁμα καὶ χαρίεν ἐξευρημένον, εἴθε καὶ ῥεπουδίων σταλέντων οἱ γάμοι μένουσιν εἰσθαι. τὰς γὰρ τῶν ὑπεξουσίων πονηρίας περὶ τοὺς πατέρας κωλύοντες· ἐπειδὴ τινὰς εὐρομεν ἐξεπίτηδες ῥεπούδια γράφειν σπεύδοντας καὶ πέμπειν ταῖς αὐτῶν γαμεταῖς, ἢ καὶ τὸναντίον μηδεμιᾶς εὐλόγου παντελῶς ὑπόουσης αἰτίας διαλύειν τοὺς γάμους, ὥστε τοὺς αὐτῶν γονεῖς ὑποβάλλεσθαι ταῖς ἐκτίσει τῆς προικὸς ἢ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ὡς δὴ διαλυθέντος τοῦ γάμου, καὶ αὐτοὶ μὲν ἰσως λάθρα συνώκουν ἀλλήλοις, ἀπήεσαν δὲ οἱ γονεῖς ἐζημιωμένοι καὶ ταύτην τῆς περὶ τοὺς παῖδας φιλανθρωπίας ἔχοντες τὴν ἀμοιβὴν νόμον ἐγράψαμεν βουλόμενον μήτε ὑπεξουσίους μήτε ἐμαγκιπάτους παῖδας, μήτε ἀρρενας μήτε θηλείας, δύνασθαι διαλύειν τοὺς γάμους εἰς τὴν τῶν οἰκείων βλάβην πατέρων ἢ μητέρων, οἱ τὰς προίκας ἢ τὰς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐπιδεδώκασιν ἢ ὑπεδέξαντο μόνοι ἢ καὶ μετὰ τῶν παίδων. ἀλλ' ὡς περὶ ἐν τῇ συστάσει τῶν γάμων ἀναμένομεν τὴν τῶν πατέρων συναίνεσιν, οὕτως οὐδὲ διαλύεσθαι τοὺς γάμους συγχωροῦμεν ἐπὶ τῇ τῶν γονέων βλάβῃ παρὰ τὴν ἐκείνων γνώμην. ἀλλ' εἰ καὶ πεμφθείη ῥεπούδιον, ἀρμόζειν κατ' αὐτῶν τὴν εἰσπραξίν τῶν ποινῶν οὐ συγχωροῦμεν, εἰτε αὐτοὶ δεδώκασιν ταῦτα ἢ ὑπεδέξαντο, ἢ καὶ συνυπεδέξαντο. οὐδὲ γὰρ ἀνεχοὶ λόγον, τὸν μὲν πατέρα παρὰ γνώμην τοῦ παιδὸς μὴ δύνασθαι διαλύειν τὸν γάμον, τοῖς δὲ παισὶν ἐπιτρέπειν ἰσως καὶ ἐλάττοσι τὴν ἡλικίαν οὐσι καὶ μηδὲ τὸ συμφέρον ἐπισταμένοις λύειν παρὰ τὴν τῶν πατέρων γνώμην τὸν γάμον κἀντεῦθεν τοὺς πατέρας ἀδικεῖν. Τοῦτο δὲ εὐμὲν ἀρξάμενος ὁ φιλοσοφώτατος ἐθέσπισε Μᾶρκος, Διοκλητιανὸς δὲ τούτῳ κατηκολούθησεν, ἡμεῖς δὲ ὁμοίως ἀπεδεξάμεθα. Καὶ εἰστω τέλος ἡμῖν τοῦτο

τῶν διαζεύξεων αἰ περιόντων τῶν συνοικούντων γίνονται. 160 Τὸ δὲ ἐφεξῆς τῶν γάμων τέλος ὁ πάντα ὁμοίως διαλύων ἐκδέχεται θάνατος. ὡστε, εἰ τε θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς διαλυθεῖ τὸ συνοικέσιον εἰ τε τελευτῇ τῆς γυναικός, κέρδος γίνεσθαι τῷ μὲν ἀνδρὶ τὴν προῖκα κατὰ τὸ τοῖς γαμικοῖς συμβολαίοις περιεχόμενον σύμφωνον, τῇ γυναικὶ δὲ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, καθάπερ α ν κάκεισε δόξειεν ἐξ ἀρχῆς τοῖς συμβάλλουσιν· οὐ κωλυομένων μὲν τῶν ἀνίσων κατὰ τὸ ποσὸν ἐπιδόσεων, κωλυομένων δὲ τῶν ἀνίσων συμφώνων; τοῦτο ο περ ὁ μὲν γενναιότατος Λέων ἐν τοῖς οἰκείοις ὀρθῶς ε γραψε νόμοις, ἡμεῖς δὲ αὐτὸ παραλαβόντες ε τι σαφέστερον διετάξαμεν. Εἰ γὰρ ὁ μὲν πλεῖον, ὁ δὲ ε λαττον ἐν τῷ κέρδει συμφωνήσειεν, α δηλον η ν, ὁποῖον δεῖ τὸ κρατοῦν εἶναι, πότερον τὸ πλεῖον η τὸ ε λαττον, τῆς ἀμφισβητήσεως ἐκατέρωθεν ὁμοίως ἀνισταμένης. ὡστε ἡμῖν ε δοξε τὰς ἀμετρίας ἀποστρεφομένοις πρὸς τὸ ε λαττον καθελκύσαι τὸ πλεῖον ἐν τῷ συμφώνῳ, ὡς μὴ τῷ μὲν ἐξεῖναι τρίτον, τῷ δὲ τυχὸν τέταρτον τοῦ κέρδους συμφωνεῖν, ἀλλ' εἰ τι τοιοῦτο γένοιτο, <τὸ τέταρτον> ἐφ' ἐκατέρου παραλαμβάνεσθαι, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως ἐπὶ τῶν μερῶν, οὐ μὴν ἐπὶ τῆς συμπεφωνημένης ἐκατέρωθεν ποσότητος. Λυθέντος τοίνυν τοῦ γάμου κατὰ τὰς ε μπροσθεν ἀπάσας διαζεύξεις ευ δαιμον μὲν καὶ μακάρων ἐκατέρῳ τῶν συμβαλόντων μένειν ἐπὶ τῆς προτέρας εὐνής καὶ μὴ τὴν γενομένην γονὴν τοῖς ἐφεξῆς συνοικείοις ἰσως λυπεῖν. καὶ εἰ γε τοῦτο πράττειεν καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων σταῖεν γάμων, ε ξουσι μὲν τὰ οἰκεία, τουτέστι προῖκα μὲν ἢ γυνή, προγαμιαίαν δὲ δωρεάν ὁ ἀνὴρ, οὐδὲν πολυπραγμονούντων ἡμῶν (τοῦτο ο περ ἐπὶ τῶν δευτέρων ἐστὶ γάμων), λήφονται δὲ τὰ κέρδη, ὁ μὲν ἀνὴρ τὰ ἐκ τῆς προικός, ἢ δὲ γυνὴ τὰ ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς. καὶ ε σονται ταῦτα αὐτοῖς οἰκεία, οὐδὲν σχεδὸν τῆς α λλης αὐτῶν διαφέροντα κτήσεως. ὡστε ἐν ο σω περίεσι, πᾶσαν α δειαν ε ξουσιν ἐκποιήσεως ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τοῖς α λλοῖς οἱ ς οἱ κοθεν ἐξ ἀρχῆς εἰ χον· εἰ δὲ καὶ τελευτοῖεν, πάρεστιν αὐτοῖς καὶ 161 ληγάτοις καὶ φιδεῖκομμίσοις τὰ πράγματα ταῦτα εἰς ἑτέρους μεταστῆσαι. καὶ γὰρ δὴ τὰς τοιαύτας ἐκποιήσεις ἐφήκαμεν ἡμεῖς διάταξιν ὑπὲρ τούτων γεγραφότες. Εἰ μὲντοι τοὺς μὲν παῖδας ε κ τινος μοίρας γράψαιεν κληρονόμους, ἐξωτικούς δὲ ἐξ ἑτέρας, μένοι δὲ τὰ τοιαῦτα πράγματα η καὶ τινα ἐξ αὐτῶν ἀνεκποίητα, οὐ παρὰ τοῦτο ἐκπεποιῆσθαι ταῦτα δοκεῖ, ἐπειδὴ τις καὶ ε τερος γέγραπται κληρονόμος, ἀλλὰ μενέτω καὶ ταῦτα τοῖς παισίν. Οὐδὲ γάρ, εἰ γράψαιεν πάντας τοὺς παῖδας κληρονόμους, ἐξ ἀνίσων μὲντοι μερῶν, ταῦτα κατὰ τὰς κληρονομιαίας λήφονται μοίρας, ἀλλ' ἐξ ἰ σης διαιρήσονται πρὸς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἑαυτῶν· ὡ σπερ κα ν εἰ μηδένα αὐτῶν γράψαιεν κληρονόμον, ἀλλ' ἐξωτικούς α παντας, αὐτοῖς τοῦ ἱκανοῦ δι' ἑτέρων τρόπων γινομένου, λήφονται ταῦτα, καίτοι μὴ κληρονομοῦντες τοῦ γονέως. Εδοξε γὰρ ἡμῖν κατὰ πρόληψιν ὁ πατήρ ἐν ῶ μὴ ζῶν ἐκποιήσειεν η καὶ ῥητῶς ὑπόθοιτό τι τῶν πραγμάτων τούτων, η τελευτῶν μὴ ῥητῶς εἰς ε τερον αὐτὰ μεταθεῖη, βούλεσθαι μᾶλλον φυλάττειν τοῖς παισίν, ὡς ἐξ αἰτίας ἐκείνων αὐτῷ προσγενόμενα, ἀλλὰ μὴ εἰς τοὺς ε ξωθεν α γειν. καὶ δοθήσεται ταῦτα τοῖς παισὶ γέρας ἐξαίρετον ἐκ τοῦ ἡμετέρου νόμου, κα ν εἰ μὴ κληρονομοῖεν η τοῦ πατρὸς η τῆς μητρὸς η ὀποτέρου, κα ν εἰ τινες μὲν αὐτῶν κληρονομοῖεν, τινὲς δὲ παραιτοῖντο. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ὀρθότερον τῶν προτέρων ε δοξεν ε χειν. Ὄστε εἰ περ γέρας ἐστὶν ἐκ τοῦ νόμου καταφερόμενον εἰς αὐτούς, μηδεμιᾶ προσθήκη μήτε ἐπιθολοῦσθαι μήτε ἐλαττοῦσθαι, πλὴν εἰ μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοῖς δοῖεν οἱ παῖδες τῆς ἑαυτῶν ἐλαττώσεως. Εἰ γὰρ τις ἐξ αὐτῶν ἀχάριστος φανείη, τὸ γέρας τοῦτο τοῖς α λλοῖς δίδομεν τοῖς οὐδὲν τι τοιοῦτο πράξασιν, ἰ να καὶ τοὺς α λλους παιδεύσωμεν τοὺς γονεῖς τιμᾶν καὶ πρὸς τὸ τῶν ἀδελφῶν παράδειγμα βλέπειν. Ὄστε εἰ τοσοῦτον ἀτύχημα τῆς τῶν παίδων εἰ η γονῆς, ὡς α παντας ἀχαρίστους εἶναι, ἐπὶ τοὺς κληρονόμους ἐρχέσθω ταῦτα τοῦ τελευτήσαντος ὡς τῆς ἐκείνου περιουσίας ο ντα· οὐ δυναμένων τῶν παίδων ἐκ τοῦ

παρ' αὐτῶν ἡτιμασμένου γονέως γέρας εχειν, ο περ ἡμεῖς αὐτοῖς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὐ δίδομεν. 162 Εἰ δὲ τῶν παίδων οἱ μὲν ἐν ζῶσι καθεστήκοιεν, οἱ δὲ ἀπέλθοιεν μὲν, παῖδας δὲ καταλίποιν, τὸ τοῦ τελευτήσαντος μέρος τοῖς ἐκείνου δίδομεν παισίν, εἰ κληρονομοῖεν τοῦ πατρός, ἐπείτοιγε ἐπὶ τοὺς ἀδελφούς αγομεν. Καὶ ταύτη δὴ τὸν νόμον ἡμῶν τελειοῦντες βουλόμεθα τοῦτο κρατεῖν οὐκ ἐπὶ προικός μόνον οὐδὲ ἐπὶ προγάμου δωρεᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ἀπροίοικς συνοικεσίοις παρὰ τῆς διατάξεως ἡμῶν εἰσαγομένων κερδῶν. κάκεῖνα γάρ, εἰ μὴ πρὸς δευτέρους ελθοῖεν γάμους οἱ πατέρες, ἀλλὰ φυλάξαιεν, εσται τῶν παίδων καθ' ο νπερ ε μπροσθεν εἰρήκαμεν τρόπον. Οἱ μὲν ουν πρότεροι γάμοι καὶ τὰ ἐντεῦθεν κέρδη τε καὶ αἱ παρατηρήσεις μέχρι τούτου τετυπώσθωσαν. Εἰ δὲ τινες τοῖς ε μπροσθεν οὐκ ἀρκεσθέντες γάμοις καὶ πρὸς δευτέρους ελθοῖεν, ἀνάγκη τῷ νόμῳ τούτους ὑποθέσθαι ἡ α παιδας ο ντας ἐκ τῶν προτέρων, ἐκ δὲ τῶν δευτέρων παιδοποιουμένους, ἡ τούναντίον α παιδας μὲν ἐκ τῶν δευτέρων, πατέρας δὲ ἐκ τῶν πρώτων, ἡ α παιδας ἀμφοτέρωθεν, ἡ πατέρας ἐκατέρωθεν. Εἰ μὲν ουν α παιδες μείναιεν ἐκ τῶν προτέρων ἡ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γάμων, οὐδεμία πολυπραγμοσύνη περὶ τὰ δεύτερα· ἀλλ' α νδρες μὲν ἀπελεύσονται παντοίως πάσης παρατηρήσεως ἐλεύθεροι, γυναιξὶ δὲ μόνον ἐπικείσεται δέος τὸ μὴ πρὸ τοῦ ἐνιαυσιαίου χρόνου πρὸς δεύτερον ἐλθεῖν συνοικέσιον, ἡ γινώσκειν ὡς, εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν καὶ ἄωρους συναλλάξαιεν γάμους, ὑφέξουσι ποινάς, α λλας μὲν, εἰ περ α παιδες ἐκ τῶν προτέρων ω σι συνοικεσίω, μείζους δέ, εἰ καὶ παῖδες ὑπεῖεν. εἰ μὲν γὰρ οὐχ υ πεστι γονή, τὸ τῆς ἀτιμίας εὐθὺς ἀκολουθήσει, καὶ εσται παντοίως ἡ γυνὴ διὰ τὴν τῶν γάμων σπουδὴν ἡτιμασμένη καὶ ου τε λήψεται τι τῶν παρὰ τοῦ προτέρου καταλελειμμένων αὐτῇ συνοικεσίου ου τε ἀπολαύσει τῆς προγα 163 μιαιᾶς δωρεᾶς ου τε τῷ συνοικοῦντι κατὰ τὸν δεύτερον γάμον περαιτέρω τῆς τρίτης τῆς οἰκείας περιουσίας ἐπιδώσει μοίρας. οὐ μὴν οὐδὲ τῆς ε ζωθεν αἰσθήσεται φιλοτιμίας οὐδὲ λήψεται παντελῶς παρ' οὐδενὸς τῶν ε ζωθεν οὐ κληρον οὐ φιδεῖκόμμισσον οὐ ληγάτον οὐ μόρτις καῦσα δωρεάν· ἀλλὰ ταῦτα ἐλεύσεται ἡ μενεῖ παρὰ τοῖς κληρονόμοις τοῦ τελευτήσαντος ἡ καὶ συγκληρονόμοις αὐτῆς, εἰ γε ἡδύνατο κληρονομεῖν ο λως, οἱ α ταύτης οὐδ' ὀτιοῦν ο φελος ἐχούσης. ἀλλ' εἰ γεγραμμένοι καὶ ετεροι τύχοιεν κληρονόμοι εἰ τε καὶ ἐξ ἀδιαθέτου καλοῖντο, πρὸς ἐκείνους ἐλεύσεται τὰ τῇ τοιαύτῃ γυναικὶ καταλελειμμένα. οὐ γὰρ τὸ δημόσιον αὐτὰ οἰκειώσεται, μήποτε δόξωμεν τὰ τοιαῦτα σωφρονίζοντες τῆς τοῦ δημοσίου προνοεῖν ὠφελείας. ἀλλ' ου τω μὲν τὰ παρὰ τῶν ε ζωθεν αὐτῇ καταλελειμμένα πρὸς ἕτερος χωρήσει, τὰ δὲ γε παρὰ τοῦ πρότερον συνοικήσαντος ἀφίξεται, παρ' αὐτῆς ἀφαιρούμενα, πρὸς τὰ δέκα πρόσωπα τῆς τοῦ καταλιπόντος ἀνδρὸς συγγενείας τὰ τῷ ἐδίκτῳ περιεχόμενα, τουτέστιν ἀνιόντας τε καὶ κατιόντας καὶ τοὺς ἐκ πλαγίου μέχρι δευτέρου βαθμοῦ, τῶν βαθμῶν ἐπὶ τῆς οἰκείας φυλαττομένων τάξεως· ω ν οὐχ ὑφεστώτων ἐπὶ τὸ ταμιεῖον ἐλεύσεται. Ἄλλ' οὐδὲ πορρωτέρω κληρονομίαν ἐξ ἀδιαθέτου τῶν οἰκείων αὐτῆς ὑπείσελεύσεται συγγενῶν, ἀλλὰ μέχρι τρίτου βαθμοῦ θεωρουμένου πανταχόθεν στήσεται μόνον τὰ τῆς διαδοχῆς αὐτῇ· οἱ πορρωτέρω δὲ ο ντες ἕτερος ε ξουσι κληρονόμους. Καὶ ἡ γε πρὸ τῶν α λλων αὐτῇ ποινῶν ἐπαχθεῖσα, φαμέν δὴ τὴν ἀτιμίαν, εἰ μὲν α παις ἐκ τῶν προτέρων εἰ ἡ γάμων, λελύσεται βασιλέως γράμμασι κελεύοντος, εἰ δὲ παῖδες ὑπεῖεν οἰασδήποτε γονῆς, ε ξεστι μὲν αὐτῇ βασιλέως ὑπὲρ τῆς ἀτιμίας δεῖσθαι, οὐ μὴν ο φελός τι τῶν ἀντιγραφομένων ε χειν· πλὴν εἰ μὴ βούλεται τὴν ἐκ τῆς βασιλείας ε χειν ὠφέλειαν καὶ τῶν α λλων ἀπαλ 164 λαγῆναι ποινῶν τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παισὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς οἰκείας περιουσίας δωρουμένη μοῖραν καθαρῶς, αἰρέσεως ἀπάσης χωρίς, καὶ οὐδὲ τὴν χρῆσιν παρακατέχουσα, ἀλλὰ πάσης τῆς οὐσίας τῆς ο τε πρὸς τοὺς δευτέρους ἐφοῖτα γάμους, κατὰ τὴν ἡμίσειαν, καθάπερ ε φθήμεν εἰπόντες,

ἐξισταμένη μοῖραν τοῖς ἐμπροσθεν γενομένοις παισὶ. Καὶ διαιρήσονται τοῦτο οἱ παῖδες ἀπαντες ἐξ ἑσθης, καὶ παῖδας μὲν ἔχοντες εἰς τοὺς ἑαυτῶν παραπέμψουσι παῖδας (δεῖ γάρ τι καὶ τοῖς παλαιοῖς προσθεῖναι νόμοις)· εἰ δὲ οὐκ ἔχοιεν, τὰ τοῦ τελευτήσαντος ἢ τῶν τελευτησάντων μέρη λήψονται πάντες ἀναλόγως οἱ τούτων ἀδελφοί. εἰ δὲ πάντες ἀπέλθοιεν, ἔχέτω παραψυχὴν τῆς ἑαυτῆς δυσκληρίας ἢ μήτηρ τὸ ταῦτα πάλιν ἀναλαβεῖν. Καὶ ταῦτα φαμέν, εἰ περ ἀδιάθετοι τελευτήσαιεν οἱ παῖδες· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀπαξ γενομένοις αὐτῶν εἰρξομεν αὐτοὺς διαθήκας γράφειν ἢ περιόντας οὐκ βούλονται ταῦτα διατιθέναι τρόπον. Αἱ μὲν οὖν ἐπικείμεναι ποινὰι ταῖς πρὸ τοῦ πενθίμου γημαμέναις χρόνου τοιαῦταί πως εἰσὶ, καὶ τρεῖς ὑπὲρ τούτων διατάξεις τοῖς ἐμπροσθεν γεγραμμένας μιᾷ τινι ταύτῃ παρενθήκῃ ὁ δὲ ἡμῖν ὁ νόμος μετὰ τῆς προσηκούσης ἀπήγγειλε προσθήκης. Εἰ δὲ ἀναμείνειε μὲν τὸν χρόνον ἢ γυνὴ καὶ ταύτῃ διαφύγοι τὰς εἰρημένας ποινὰς, ἐπὶ δευτέρον δὲ ἀφίκοιτο συνοικέσιον, τῶν προτέρων ἀμελήσασα γάμων, εἰ μὲν οὐκ ἔχοι παῖδας-εἰρήσθω γὰρ καὶ αὐθις-ἀκίνδυνον ἀπαντὸς ἐντεῦθεν. Εἰ δὲ ὑπεῖη γονὴ καὶ παῖδας ὁ νόμος ἐντεῦθεν ἀτιμασθέντας ἰδοὶ, τῆνικαῦτα πάσης φιλοτιμίας παρὰ τοῦ ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν ἐλθούσης κατὰ τὸ τῆς δεσποτείας ἀφαιρεῖται μέρος, 165 μόνην αὐτῇ καταλιπὼν τὴν χρῆσιν τε καὶ ἐπικαρπίαν. Καὶ ταῦτα δὲ νενομοθετήσθω καὶ ἐπὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ ἐπὶ πάσης ἑτέρας φιλοτιμίας, εἰ τε ἐν ζωῇ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν γενομένης ἢ καὶ ἐκ διαθήκης ἢ μόρτις καῦσα δωρεᾶς, εἰ τε ἐνστάσεως εἰ ἢ μέρος εἰ τε πρεσβεῖον εἰ τε φιδεϊκόμισσον. Καὶ γενικῶς εἰπεῖν, ἀπασ αὐτὴν ἐπιλείψει δεσποτείας τρόπος ἐπὶ τοῖς παρὰ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν ἀφιγμένοις, καὶ οἱ παῖδες αὐτὰ λήψονται καὶ τῆς δεσποτείας ἐσονται κύριοι κατὰ τὸν καιρὸν εὐθὺς καθ' ὃν ἢ μήτηρ συνώκησεν ἄλλω. Καὶ ταῦτα κοινὰ γυναικὸς τε καὶ ἀνδρὸς ἐπιτίμια κείσθω. εἰ γὰρ δὴ κακεῖνος παῖδας ἔχων δευτέραν αὐτοῖς ἐπεισαγάγοι γαμετήν, οὐ τῶν ἐκ τῆς προικὸς ἀπολαύσει κερδῶν κατὰ δεσποτείας λόγον, οὐ φιλοτιμίαν ἄλλην παρὰ τῆς γυναικὸς λαβῶν ταύτην ἐξεῖ βεβαίως, πλὴν ὁσον χρῆσθαι καὶ καρποῦσθαι μέχρι περιῆ μόνον. κἀνταῦθα γὰρ οἱ παῖδες, εἰ καὶ ὑπεξοῦσιοι καθεστήκοιεν, ἀλλ' οὐκ οὐκ οὐκ κύριοι κατὰ δεσποτεῖαν τῶν τοιούτων ἐσονται παραγινόμενων εὐθὺς εἰς αὐτοὺς ἀματῆ τῆς δευτέρας γαμετῆς συναφεία. Καὶ οὐ διαφερόμεθα περὶ τῆς προικὸς ἢ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, πότερον αὐτοῖς ταύτην δεδώκασιν οἱ γήμαντες ἢ τινες ἄλλοι ὑπὲρ αὐτῶν τοῦτο ἐπραξαν εἰ τε τῶν ἐκ γένους εἰ τε καὶ τῶν ἐξωθεν. Καὶ εἰ δοκῆ πως συνανειληφθαι καὶ ἢ προγαμιαία δωρεὰ τῇ προικί, ἀλλὰ τὸ νομοθετηθὲν ἐπὶ τῶν ἐντεῦθεν εἰς τοὺς γήμαντας περιερχομένων κερδῶν καὶ οὐ τῶν κύριον ἐστω. Καὶ οὐ τῶς ἀσφαλῆς τῶν τοιούτων ὁ νόμος αὐτοῖς γενήσεται φύλαξ, ὅτι περ οὐδὲ ἐκποίησιν οὐδεμίαν ἐφήσει τοῖς γονεῦσιν ἐπὶ τοῖς τοῖς 166 οὗτοι οὐδὲ ὑποθήκην. ἀλλὰ καὶ εἰ τι πράξαιεν οἱ γονεῖς, εὐθὺς τὴν αὐτῶν ὑποτίθησιν αὐτοῖς περιουσίαν, οὐχ ὥστε κωλύειν τοὺς γονεῖς ἐπ' αὐτοῖς τι πράττειν οὐκ βούλονται (αἰσχύνεται γὰρ ὁ νόμος σωφρονιστὰς τοὺς παῖδας τοῖς γεννήσασιν ἐπιστῆσαι), ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἐρυθριᾷ, διαπειλεῖ δὲ τοῖς λαμβάνουσιν, ὥς οὐδὲν αὐτοὺς τὸ ληφθὲν ὀνήσει· καὶ ἰστωσάν γε καὶ ἐκ τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου, ὥς, καὶ εἰ τινα παρὰ τῶν τοιούτων γονέων ἀγορασίαν ποιήσαιεντο καὶ εἰ λάβοιεν δωρεὰν καὶ εἰ τι τῶν πάντων πράξαιεν, ἐν ἰσῶ τοῖς μήτε πεπραγμένοις μήτε γεγραμμένοις ἐσται τὸ γενόμενον. ἐκδικήσουσι γὰρ αὐτὰ πάντως οἱ παῖδες κληρονόμοι τε αὐτῶν καὶ διάδοχοι παρὰ τε κληρονόμων ἐκείνων καὶ διαδόχων, οὐκ ἄλλως ἀποκλειόμενοι πλὴν εἰ μὴ τριακονταετῆς παρέλθοι χρόνος καὶ ἢ κατοχὴ κυρίου τοὺς λαβόντας καταστήσειε· ἀρχομένου τοῖς παισὶν τοῦ χρόνου τρέχειν ἐξ οὐ περ αὐτεξοῦσιοι φανεῖεν ὀντες ἢ γενομένοι, πλὴν εἰ μή τις ἀνηβος ἡλικία προσβοηθήσειεν ἐτι. Ἐλεύσεται δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν κερδῶν εἰς τοὺς παῖδας ἀπαντας τοὺς ἐκ τῶν προτέρων γάμων. Οὐ γὰρ ἐφίμεν τοῖς γονεῦσι τὴν οὐκ

ὀρθῶς ἐπεισηγμένην ἐπιλογὴν εἰς αὐτοὺς ἐνδείκνυσθαι, οὐδὲ τῷ μὲν τῶν παίδων διδόναι, τὸν δὲ ἀτιμάζειν. α παντες γὰρ τοῖς δευτέροις ὁμοίως ἠτιμάσθησαν γάμοις, α λλωσ τε ει περ ἀπάντων τῶν παίδων ὁμοίως κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς καὶ οὐ τὸν μὲν διαδέχονται, τὸν δὲ οὐχ ὁμοίως, ἀνθ' ο του μὴ καὶ αὐτοὶ πᾶσιν ἐξίσης τό γε ἐπὶ τούτῳ προσφέρονται, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπιλέγονται, τοὺς δὲ παρορῶσιν; Ὡστε κατὰ τὴν ἀναλογίαν ε καστος τὸ τοιοῦτον κερδαινέτω, καὶ εἰ σχοίη παῖδας, εἰς αὐτοὺς τοῦτο παραπεμπέτω· οἱ δὲ τοῦτο ἐν ἀλλήλοις διαιρείσθωσαν αὐτοὶ μὲν κατὰ τὸ μέτρον, ὁπόσοι καθεστᾶσιν, οὐ μέντοι τὸ τοῦ πατρὸς ὑπερβαίνοντες μέρος. 167 Ἐπειδὴ δὲ ἀκύρους ἀπεφηνάμεθα τὰς ἐκποιήσεις τὰς παρὰ τῶν γονέων ἐπὶ τοῖς τοιούτοις γινομένας, λεπτοτέραν ἐπιθεῖναι προσήκει τῷ πράγματι τάξιν. Εἰ μὲν γὰρ πάντες περίεσιν οἱ παῖδες οἱ ἐκ τῶν προτέρων φύντες γάμων, καὶ προτελευτήσαιεν αὐτοῖς ὁ γονεὺς, α κυρα παντοίως μενεῖ τὰ τῆς ἐκποιήσεως κατὰ τὸ ε μπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον. Εἰ δὲ τελευτήσαιεν πάντες καὶ πάλιν εἰς ἀπαιδίαν τὸ πρᾶγμα περισταίη, τηνικαῦτα ἐξ ἀποτελέσματος κύριον ε σται τὸ ἐκποιηθέν. τίς γὰρ α ν αὐτὸ καὶ ἀνατρέψει, τῶν παίδων, οἱ ς δὴ καὶ μόνοις τοῦτο ἐφυλάξαμεν, οὐχ ὑπόντων; Ἀλλ' ἐνταῦθα τις ἡμᾶς πρῶην εἰσήλθεν ε ννοια λεπτή τε καὶ μεμεριμνημένη καὶ τὸ μέσον ἀμφοῖν τοῖν θεμάτοιν περιεργαζομένη. ἐπειδὴ γὰρ πάντων μὲν ὑπόντων τῶν παίδων καὶ προτελευτήσαντος τοῦ γεγεννηκότος οὐδὲν ὑπολέλειπτο μέρος αὐτοῖς ἐκ τῶν κερδανθέντων, πάντων δὲ τελευτησάντων ο λον εἰς αὐτοὺς ἐπανήει, διεσκεψάμεθα μέσσην τινὰ τῷ πράγματι τάξιν ἐπινοῆσαι· ω στε εἰ πλειόνων ο ντων παίδων τελευτήσαιεν ει ς, εἰ μὲν ε χοι παῖδας, ἐπ' ἐκείνους φέρεσθαι τὸν κλῆρον, τοῦτο ο περ πολλάκις εἰρήκαμεν· εἰ δὲ οὐκ ε χοι παῖδας, μὴ πάντως εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὸ πᾶν ε ρχεσθαι, ἀλλ' ο σον ἐκ τοῦ συμφώνου τοῦ ἐξ ἀπαιδίας ἐγένετο τῷ γεγεννηκότι, τοῦτο αὐτὸν κερδαίνειν, τὸ λοιπὸν δὲ συγχωρεῖν ε ρχεσθαι ἐπὶ τοὺς τοῦ παιδὸς διαδόχους, ει τε ἀδελφοὶ καθεστήκοιεν ει τε ἐξωτικοὶ τυχόν (ο περ μάλιστα ἐπὶ μητρὸς συμβαίνει), ει τε διάθοιντο [εἰς] τὰς αὐτῶν περιουσίας ει τε καὶ ἀδιάθετοι τελευτήσαιεν. Καὶ τοῦτο δὲ ἡμεῖς ἐγράψαμεν ἡμετέρῳ νόμῳ μεριμνήσαντές τε αὐτὸ καὶ ἐξευρόντες πρῶτοι καὶ φιλανθρώπως νομοθετήσαντες. ω στε κἀνταῦθα, ει περ ἐκποιήσαιεν ὁ γονεὺς πρὶν εἰς δευτέρους ἀφικέσθαι γάμους, ει τα τελευτήσαιεν τῶν παίδων ει ς, κατὰ τοσοῦτον ε ρρωται μόνον τὰ ἐκποιηθέντα καθ' ο σον εἰς τὸν ἐκποιήσαντα κατὰ τὸ ἐξ ἀπαιδίας περιέρχεται σύμφωνον· ἐπείτοιγε κατὰ τὰ α λλα μέρη, ὁπόσα εἰς τοὺς τοῦ παιδὸς κληρονόμους χωρεῖ, παντοίως α κυρον ε σται. ω στε ἐκποιήσεως γενομένης μενεῖ τὸ πρᾶγμα ἐν μετεώρῳ, 168 ταῖς ἐφεξῆς συμεταβαλλόμενον τύχαις καὶ η τελείως ἐξ ἀρχῆς ἀκυρουμένης τῆς ἐκποιήσεως η τελείως ἰσχυούσης, ἢ κατὰ μέρος μὲν ἀκυρουμένης, κατὰ μέρος δὲ ἰσταμένης. Καὶ ἐπὶ τούτων δὲ δὴ τῶν κερδῶν, ο σα πρὸς τοὺς δευτέρους ἐρχομένων γάμους τῶν γονέων λαμβάνουσιν, οὐ περιεργαζόμεθα, πότερον κληρονομοῦσιν η τοῦ προτελευτήσαντος γονεὺς η τοῦ δευτέρου τελευτῶντος, οὐδὲ ει τινες μὲν κληρονομοῦσι, τινὲς δὲ οὐχί· ἀλλὰ, καθάπερ ε μπροσθεν ει πομεν, γέρας αὐτοῖς δίδομεν τοῦτο, ει τε κληρονομοῖεν ει τε καὶ μή· καὶ τοῦτο ἐξ ι σου λήψονται αὐτοὶ μὲν περιόντες, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ οἱ τοῦ τελευτήσαντος παῖδες, τὸ τοῦ γεγεννηκότος λαμβάνοντες μέρος. πανταχοῦ μέντοι τῆς ἀχαριστίας, καθὰ καὶ ε μπροσθεν ει πομεν, ἐμποδῶν πρὸς τὸ τοιοῦτο κέρδος ἰσταμένης τῷ τοιούτῳ παιδί. τοὺς γὰρ κατὰ τῶν ἀχαρίστων κειμένους οὐχ ὑπερβαίνομεν νόμους, ταύτη καὶ τοὺς γονεῖς τιμῶντες καὶ τοὺς παῖδας εἰς εὐσέβειαν α γοντες ω σπερ γὰρ τὰ τῆς ἐπιλογῆς ἐκωλύσαμεν καὶ πᾶσι δίδομεν ὁμοίως τὰ τοιαῦτα γέρα, ου τω τὸ τῆς ἀχαριστίας οὐκ ἀναιροῦμεν. Πρόδηλον δέ, ὡς ἀχάριστον προσήκει νοεῖν τὸν η περι ἀμφοτέρους τοὺς γονεῶς η πάντως περι τὸν υ στερον τελευτῶντα γενέσθαι φανερώς ἀποδεικνύμενον. Ἀριστα δὲ ἡμῖν Λέων ὁ τῆς θείας λήξεως δοκεῖ σκέψασθαι τὰ περι τῶν ἐπιδόσεων ω ν εἰς τὰ δεύτερα ποιοῦνται

συνοικέσια οί ταῦτα συμβάλλοντες. φησὶ γὰρ ὡς, εἰ περ ἕκ τοῦ προτέρου γάμου παῖδας εἰχοιεν οἱ γονεῖς, εἰ τα εἰς δεῦτερον ἢ καὶ ἐφεξῆς χωροῖεν συνοικέσιον, οὐ δύνανται οὐτε εἰς τὴν μητριαν οἱ πατέρες οὐτε εἰς τὸν πατρῶν οἱ μητέρες κατὰ τὸν τῆς ζωῆς χρόνον τὴν οἰανοῦν ποιεῖσθαι φιλοτιμίαν, ἢ ἐν τελευτῇ τι καταλιμπάνειν, πλὴν ἢ τοσοῦτον ὅσον ὁ εἰς παῖς ἢ θυγάτηρ μόνος ὢν ἐκ τοῦ φύσαντος εἴχει. Εἰ δὲ πολλοὶ παῖδες εἰεν καὶ εἰς ἕκαστον ἰσον εἰχοι μέρος, οὐ πλέον τοῦ εἰς ἕκαστον ἀφικνου 169 μένου ἢ ὁ πατρῶς ἢ ἡ μητριὰ παραλήψονται. Εἰ δὲ ἀνίστα τὰ καταλειμμένα τυγχάνοι, τοσοῦτον ἀνάγκη μόνον εἰς τὴν μητριαν ἢ τὸν πατρῶν εἰσχεσθαι ἐξ οἰασδῆποτε φιλοτιμίας τοῦ γονέως, εἰς ὅσον ὁ τὸ ἐλαττον εἰχων παῖς ἐκ τῆς ἐκείνου περιουσίας λαμβάνει ἢ ἀπὸ τελευταίας βουλήσεως καταλειφθὲν ἢ καὶ ἐν ζωῇ δεδομένον· δηλαδὴ τῆς πρώην τετάρτης, νυνὶ δὲ τρίτης ἢ ἡμισείας κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον μοίρας πάντως τῷ παιδί καταλιμπανομένης ἢ διδομένης, εἰ μὴ ἄλλοις τῆς ἀχαριστίας ἐναντιῶτο λόγος. Ταῦτοῦ τούτου φυλαττομένου καὶ ἐπὶ πάππου καὶ μᾶμμης, καὶ προπάππου καὶ προμᾶμμης, καὶ ἐγγόνων ἀρρένων ἢ θηλειῶν καὶ προεγγόνων ὁμοίως, εἰτε ὑπεξούσιοι τυχόν εἰτε ἐμαγκιπάτοι καθεστήκοιεν, ἐκ τῆς πατρῶας ἢ μητρῶας κατιόντες σειρᾶς. Καὶ τοῦτο διορίσας ὀρθῶς ἐπήγαγεν, ὅτι τὸ πλεόν τοῦ καταλειφθέντος ἢ δοθέντος ὅπως ἢ τῇ μητριᾷ ἢ τῷ πατρῶϊ ὡσανεὶ μήτε γραφὲν μήτε καταλειφθὲν ἢ δοθὲν ἢ δωρηθὲν ἀρμόσει τοῖς παισὶ καὶ μεταξὺ τούτων μόνων ἐξίσης διαιρεθήσεται. Τὸ γὰρ δεῖν καὶ τοὺς ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου παῖδας μετέχειν καὶ τούτων γέγραπται μὲν ἐπὶ τινος διατάξεως, οὐ μὴν καὶ νῦν ἡμῖν ἀρέσκει. Ἀλλὰ τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παισὶ, δι' οὐς καὶ παρατετήρηται, διδόνθω μόνοις· οὐδεμιᾶς μηχανῆς οὐτε δι' ὑποβολιμαίων προσώπων οὐτε κατ' ἄλλην αἰτίαν παραλαμβάνεσθαι δυναμένης. Τοῦτο δὲ τὸ περιττὸν διαιρήσονται πρὸς ἀλλήλους οἱ κεχαρισμένοι παῖδες τοῖς γονεῦσιν, οὐχ οἱ ἀχάριστοι περὶ τούτους δεικνύμενοι καὶ ἀχαριστίας τοιαύτης ὑπεύθυνοι καθεστῶτες, ὅποιαν οἱ νόμοι ζητοῦσι. τοὺς γὰρ τοιοῦτους καὶ τῆς ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀφαιρούμεθα, μήποτε τῆς ἐλπίδος ὑποφαινομένης τῆς ἐντεῦθεν κτήσεως κατὰ τῶν γονέων χωροῖεν καὶ θρασύνοιντο καὶ τοὺς τῆς φύσεως ἀτιμάζοιεν νόμους, πρόδηλον δὲ ὡς κἀνταῦθα, εἰ τις τούτων τελευτήσειεν, εἰς οὐς τὸ περιττὸν ἐφέρετο, παίδων ὑπόντων, οἱ τοῦ τελευτήσαντος παῖδες τοῦτο λήψονται κατὰ μὲν τὸ οἰκεῖον πλῆθος, πρὸς δὲ τὸ τοῦ τελευτήσαντος μέρος. 170 Ἐπειδὴ δὲ τοῖς μέχρι νῦν νόμοις ἀδιάκριτόν ἐστι, πότε προσήκει τὸ πλεῖον θεωρεῖν, ἀρα κατὰ τὸν τῆς ἐπίδοσεως καιρὸν ἢ κατὰ τὸν τῆς τοῦ γόμου διαλύσεως, κράτιστον ἡμῖν εἰδοξεν εἶναι τὸν τῆς τελευτῆς τοῦ δευτερογαμήσαντος γονέως παρατηρεῖν καιρὸν. γράφουσι μὲν γὰρ ἀνθρώποι καὶ ὢν εἰχοῦσι πλείονα, γράφουσι δὲ καὶ ἐλάττονα· αἱ δὲ ἐπισυμβαίνουσαι τύχαι τὰς ἐναντίας ἐκβάσεις ὡς ἐπίπαν ἐργάζονται. Ὡστε ἵνα μὴ περὶ ταῦτα πλανώμεθα, τὸν καιρὸν ἐκεῖνον σκεπτέον καθ' ὃν ὁ δευτερογαμήσας τελευτᾷ, καὶ τὴν ἀναλογίαν τὴν ἐκεῖθεν ληπτέον, καὶ πρὸς ἐκείνην τὸ πλεῖον σκοποῦντας ἀφαιρεῖσθαι τὸ ὑπερβαῖνον προσήκει καὶ τοῖς παισὶ προσνέμειν· ἐπὶ πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις οὐ τῆς ἐξ ἀρχῆς δόσεως ἢ γραφῆς θεωρουμένης, ἀλλὰ τοῦ καλουμένου ἐρηεντυ σκοπομένου. Ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνο ἡμῖν παραλειπτέον, ὅτι περ ὀρθῶς εἰχὲν Θεοδόσιος ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ὁ νέος διετάξατο, φήσας ὅτι περ, ἔάν γυνὴ παιδοποιησάμενη πρὸς δεῦτερον εἴθι γάμον κάκεῖθεν αὐτῇ γένοιτο παῖδες εἰτεροί, εἰ τα καὶ ὁ δεῦτερος ἀνὴρ, τελευτήσῃ, τὰ μὲν αὐτῆς οἰκεῖα πράγματα οἱ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γάμων παραλήψονται παῖδες ἀδιαθέτου τῆς μητρὸς τελευτώσης ἐξ ἑκείνης καὶ ὁμοιοτάτης διανεμήσεως· τὴν μὲντοι πρὸ γάμου δωρεὰν ἑκατέρα γονὴ τὴν τοῦ οἰκεῖου λήψεται πατρός, καὶ ἐξ ὀλοκλήρου μὲν οἱ τοῦ πρώτου γάμου παῖδες τὴν ἐκείνου κερδανοῦσι δωρεάν, ἐξ ὀλοκλήρου δὲ οἱ ἐκ τῶν δευτέρων φύντες σπερμάτων τῆς πατρὸς ἐκείνου γενομένης ἀπολαύσουσι φιλοτιμίας, καὶ εἰ μὴ πρὸς

τρίτον ἐκείνη συνοικέσιον ἠλθε. τί γὰρ τοῦτο τοὺς προτέρους ὀνήσει; τί δὲ βασκαίνουσιν οἱ πρότεροι παῖδες τοῖς δευτέροις, εἰ μὴ κάκεῖνοι τρίτοις ὑβρίσθησαν γάμοις; Καὶ ἀπλῶς ἐκάστη γονὴ τὴν τοῦ οἰκείου γονέως λαμβανέτω προγαμιαίαν δωρεάν, καὶ ὁ ὡς τῶν πρώτων παίδων διὰ τὴν δευτερογαμίαν λαβόντων <καὶ> οἱ δεῦτεροι πάντως αὐτὴν ἐχέτωσαν, καὶ εἰ μὴ τρίτοις ὠμίλησεν ἢ δευτερογαμίσασα γάμοις· ὥστε μὴ δοκεῖν 171 κατὰ τοῦτο τῶν ἀδελφῶν ἐλαττοῦσθαι. Ἐκ δὲ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας ταῦτό καὶ ἐπὶ πατέρων ἐστὼ δευτερογαμούντων, καὶ φυλαττέσθω τοῖς μὲν ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παισὶ διὰ τὴν δευτερογαμίαν ἢ κερδανθεῖσα προῖξ, τοῖς δὲ δευτέροις τὰ ἐκ τῶν δευτέρων, καὶ εἰ μὴ πρὸς τρίτους ὁ πατὴρ ἀφίκετο γάμους. Τὰ δὲ γε λοιπὰ, ὅποσα ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐκέρδανεν ἢ ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἐκ τῆς δευτερογαμίας, ἢ κατὰ ληγάτον τυχὸν ἢ φιδεικόμμισσον, οὐ μὴν εἰς τρίτους ἐληλύθασι γάμους, ταῦτα συνανακραθέντα τῇ αὐτῶν περιουσίᾳ καὶ ὑπὸ τρίτων οὐ σαλευθέντα γάμων μενέτω παρ' αὐτοῖς ἀκίνητα, καὶ εἰς τὰς αὐτῶν ὡς οἰκεῖα διαδοχὰς ἀφικνεῖσθω, καὶ παρὰ περιόντων ὁ βούλονται διοικεῖσθω τρόπον. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κέρδη πανταχοῦ κατὰ τὴν τοῦ λόγου συνέχειαν εἰς τὰς ἀπὸ τελευτῆς διαζεύξεις ἐνομοθετήσαμεν, βραχεῖ τινι λόγῳ κάκεῖνο προστίθεμεν ὡς, ὅποσα κερδάναιεν οἱ γονεῖς ῥεπουδίῳ διαλυθέντος τοῦ γάμου, εἰτε βονα γρατια σταλέντι εἰτε καὶ ἄλλως, εἰτε κατὰ προικὸς εἰτε κατὰ προγαμιαίας δωρεᾶς πρόφασιν, ταῦτα κατὰ μίμησιν τῶν ἀπὸ τελευτῆς κερδῶν ἀπαντα φυλαττέσθω τοῖς παισὶ. ταῦτοῦ τούτου φυλαττομένου καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροίκων γαμετῶν, ἐνθα ἢ παρ' ἡμῶν τεθεῖσα διάταξις τὴν προπέτειαν ἐτιμωρήσατο. Καὶ οὐ διαφερόμεθα, παρὰ τίνος αἰτίαν ὁ γάμος τῷ ῥεπουδίῳ διαλέλυται. ὅπωςδὴποτε γὰρ ἀνεχοι τὸ πρᾶγμα, φυλάττεται καὶ ἐπ' ἐκείνων τὸ κερδανθὲν τοῖς ἐκ τῶν γάμων ἐκείνων παισίν, ἐξ ὧν προῆλθον οἱ παῖδες, εἰτε οἱ πρῶτοι διελύθησαν γάμοι ῥεπουδίῳ εἰτε καὶ οἱ δεῦτεροι, καὶ εἰ τρίτος οὐκ ἠκολούθησε γάμος. Τὰ δὲ περὶ αὐξήσεων ἢ μειώσεων προικῶν ἢ προγαμιαίων δωρεῶν εἰρηται μὲν τισὶ τῶν ἐμπροσθεν νόμων, ἡμῖν δὲ ἐξείργασται τελειότερον, οἱ γε καὶ συνεστώτων τῶν γάμων τὰς διὰ τὸν γάμον δωρεὰς οὐκ αὐξεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς δίδοσθαι 172 προσετάξαμεν, καὶ ὡς περ αὐξεσθαι συνεχωρήσαμεν, οὕτω καὶ μειοῦσθαι τῶν συνελθόντων βουλομένων ἐφήκαμεν. Ἀλλὰ τοῦτο, τὸ τῆς μειώσεως φασμέν, εἰ δεῦτερος γένοιτο γάμος, οὐκ ἐφήσομεν (ἵνα μὴ τῇ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως προσκρούσωμεν διατάξει), ἡνίκα παῖδες ἐκ τοῦ προτέρου γένοιτο γάμου. Εἰ γὰρ ἀμετρον ἐπιδοίη τὴν προῖκα ἢ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν ὁ γονεὺς ἢ ἑτερόν τι φιλοτιμήσαιο, εἰτα συναισθόμενος, ποῖ φέρεται τὰ τοῦ νόμου, συστειλεῖ τὸ γενόμενον καὶ ἐλαττώσειε τὴν προῖκα ἢ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, οὐκ εἰτι κέρδος ἐστὶ τοῖς παισὶ τὸ δοθέν, ἀλλ' ἐξέσται κερδαίνειν ἢ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητριᾷ, τῶν παίδων κατὰ τοῦτο ἀδικουμένων. Εἰ δὲ μόνον οὐσοῦφρουκτον πραγμάτων ἢ ὁ ἀνὴρ τῇ γαμετῇ ἢ ἡ συνοικοῦσα τῷ γήμαντι κατὰ τελευταίαν δοίη βούλησιν, ὁ μὲν πρὸ ἡμῶν ἐλεγε νόμος, εἰ πρὸς δευτέρους ἀφίκοιντο γάμοις ἢ ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ, αὐτίκα τῆς καταλειφθείσης χρήσεως ἐκπίπτειν, ὡς περ πρότερον ἐξέπιπτον τῆς δεσποτείας, καὶ παραχρήμα τοῖς παισίν αὐτὴν ἀποκαθίστασθαι, εἰ δὲ ἀνηβοὶ τυχὸν οἱ παῖδες εἰεν, καὶ μετὰ τῶν ἐν μέσῳ καρπῶν· τοῦτο γὰρ ἐδόκει τῷ νόμῳ. Ἡμῖν δὲ οὐ σφόδρα τοῦτο ἠρεσεν, ἀλλὰ βουλόμεθα, καὶ ἢ χρήσις δοθείη, ἢ κατὰ φιλοτιμίαν ἢ μόρτις καῦσα δωρεᾶς γενομένης ἢ καὶ ἰντερηιῆος ἐν οἷς ἐξεσι καὶ δωρεῖσθαι, ἢ καταλειφθείη, καὶ ὁ λαβὼν εἰς δευτέρους ἀφίκοιτο γάμους, μένειν καὶ οὕτω τὴν χρήσιν, ἀχρῖς οὐ περιῆ ὁ τοῦτον ἐχὼν τὸν οὐσοῦφρουκτον· εἰ μὴ ρητῶς αὐτὸς ὁ τὴν δωρεάν, ὡς εἰρηται, πεποιημένος ἢ ὁ τοῦτον καταλιπὼν, εἰτε ἀρρην εἰτε θήλια, φήσειε βούλεσθαι πρὸς δευτέρους ἀφικνουμένου γάμους τοῦ τὸν οὐσοῦφρουκτον λαβόντος λύεσθαι τε αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπαναστρέφειν δεσποτείαν. Ἀλλὰ

ταῦτα μὲν περὶ τῶν κατὰ φιλοτιμίαν δεδομένων φαμέν. 173 Εἰ μὲντοι ἐν προικῇ ἡ προγαμιαία δωρεᾶ πραγμάτων οὐσούφρουκτος δοθείη, οὐδὲν παντελῶς καινίζομεν, ἀλλὰ τὰ ἡδη νενομοθετημένα κρατεῖτω, καὶ μενέτω παρὰ τοῖς εἰληφόσιν α χρις ου περιῶσιν, κα ν εἰ μυριάκις ἐναντίον τι βουλευθεῖεν οἱ τελευτήσαντες. τὸ γὰρ ἐκ τοῦ νόμου δεδομένον κέρδος ἰδιώτης ἀφελέσθαι παντάπασιν οὐκ ἰσχύσει. Ἐπειδὴ δὲ ο λως εἰς μνήμην τῶν περὶ τοῦ οὔσουφρούκτου νόμων ἀφικόμεθα, κάκεῖνο προσαναμίξαι τῷ νόμῳ καλόν, ο περ τισὶν ε μπροσθεν ει ρηται διατάξεις, ὡς πάντων ὁ πατήρ τῶν εἰς τοὺς παῖδας ἀφικνουμένων ει τε ἐκ μητρώας σειρᾶς ει τε ἐκ γαμικῆς τῶν παίδων αἰτίας ει τε ἀλλαχόθεν τὸν οὔσουφρουκτον ε χει, κα ν εἰ πρὸς δευτέρους ε λθοι γάμους. τὴν γὰρ χρῆσιν αὐτῷ α χρις ου περιῆ μένειν ἀδιάπτωτον καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν α παντες βούλονται νόμοι καὶ ἐπὶ τοῖς μητρώοις καὶ ἐπὶ τοῖς α λλοῖς α πασι, καὶ ἡμεῖς σύμφαμεν. ὁ δὲ τῶν ξαστρενσιων καὶ θυασιξαστρενσιων πεκουλίων ἐξηρήσθω λόγος Μήτηρ μέντοι δωρησαμένη τι τῷ παιδί τῶν οἰκείων ει περ εἰς δευτέρους ε λθοι γάμους, οὐκ α ν δύναιτο κατὰ πρόφασιν ἀχαριστίας τὸ δεδομένον ἀνατρέπειν. οὐ γὰρ ἐκ καθαρᾶς δοκεῖ γνώμης τὴν ἀχαριστίαν εἰσάγειν, ἀλλὰ τὸν δεύτερον γάμον ἐννοοῦσα ἐπὶ ταύτην ἐλθεῖν τὴν σκήψιν προεἰληπται. πλὴν εἰ μὴ καθαρῶς ὁ παῖς ἡ περὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν ἐπιβουλεύων τῇ μητρὶ ἡ χεῖρας ἐπιβάλλον ἀσεβεῖς ἡ περὶ τὴν τῆς οὐσίας ο λης ἀφαίρεσιν πράττων τι κατ' αὐτῆς ἀποδεικνύοιτο. Οὐ μὴν συγχωροῦμεν ταῖς γυναιξὶ πρὸς δεύτερον ἀφικνουμέναις γάμον ε τι βούλεσθαι ταῖς τῶν πρό 174 τερον συνοικησάντων ἀξίαις ἡ προνομίαις χρῆσθαι, ἀλλ' εἰς οἶον α ν μετὰ τὸν πρότερον ἀφίκοντο γάμον, ἐκείνου στεργέτωσαν τὴν τύχην. ἡ γὰρ τῶν ε μπροσθεν ἐπιλελησμένη οὐκ α ν αυ θις ἐκ τῶν ε μπροσθεν βοηθοῖτο. Χαρίεν δὲ κάκεῖνο καὶ οὐδὲ εὐσεβείας ε ζω τῷ τῆς θείας λήξεως Ἀλεξάνδρῳ πρὸς πολλοῖς ἑτέροις τῶν ἀρχαίων νομοθετῶν διώριστα, ω στε, ει τις ἐλευθερώσειε θεράπαιναν, ει τα ἀγάγοιτο αὐτὴν γαμετήν, ἡ δὲ ὡς ε οικεν ὑπερμαζῶσά τε καὶ τρυφῶσα διαλύσειε τὸ πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν συνοικέσιον, οὐκ ἐφήσιν ὁ νόμος πρὸς δευτέρους γάμους ἐλθεῖν α κοντος τοῦ πρότερον γήμαντος, ἀλλὰ τὸν ἐφεξῆς γάμον πορνείαν ἡγεῖται καὶ φθοράν, ἀλλ' οὐ γάμον οὐδὲ συνάφειαν, ἐξ ἡς υ βρις οὐκ εὐπρεπὴς τῷ τὴν ἐλευθερίαν ἐπιθέντι προσγίνεται. Ταῦτοῦ δὲ δὴ βασιλέως κάκεῖνο εὐρόντες α ξιον τῆς ἑαυτῶν ἡγήσάμεθα μέρος ποιήσασθαι νομοθεσίας· ὡς, ἐπειδὴ πάντων ἡ μήτηρ ἀξιοπιστοτέρα πρὸς τὴν τῶν παίδων ἀναγωγὴν ἐδόκει, δίδωσιν αὐτῇ καὶ τοῦτο ὁ νόμος, εἰ μὴ πρὸς δευτέρους φοιτήσεις γάμους. Τὰς δὲ δὴ προϊκας, α ς α ν λάβοιεν οἱ συνοικοῦντες, οὐ δώσουσι προχείρως ταῖς γυναιξὶ συνεστώτων ε τι τῶν συνοικεσίων, πλὴν ἐξ αἰτιῶν α ς ὁ νόμος ἡρίθμησεν. ἐπεῖτοιγε ει τι τοιοῦτο πράξαιεν, μίμησις δωρεᾶς τὸ γενόμενον αὐτόθεν ει ναι δοκεῖ· καὶ εἰ τελευτήσειεν ἡ γυνή, καὶ ἀναλήψονται τὰς προϊκας οἱ δεδωκότες αὐτὰς ἀώρως ταῖς γυναιξὶν α νδρες παρὰ τῶν κληρονόμων τῶν γυναικῶν μετὰ τῶν ἐν μέσῳ καρπῶν, αὐτοῖ τε καὶ κληρονόμοι αὐτῶν, καὶ ε ξουσιν εἰς κέρδος κατὰ τὸ συμπεφωνημένον. καὶ εἰ πρὸς δευτέρους ἀφίκοντο γάμους οἱ α νδρες, φυλάξουσιν ἀνεκποίητα ταῦτα τοῖς παισὶ, τοῦτο δὴ τὸ καθ' ο λου διατεταγμένον. Εἰ μὲντοι μὴ τύχοιεν λαβόντες οἱ 175 συνοικοῦντες τὰς προϊκας ε τι συνεστώτος τοῦ συνοικεσίου, καὶ μετὰ τελευτὴν αὐτὰς τῶν γαμετῶν κατὰ τὸν νόμον παρὰ τῶν ἐκείνων λήψονται κληρονόμων, καθάπερ ἡ γραφὴ βούλεται τοῦ προικῶου. Εἰ δὲ ἐπιτροπεύοι γυνὴ τῶν παίδων πρόδηλον ὡς ἀνήβων καθεστώτων διομοσαμένη μὴ πρὸς δεύτερον ε ρχεσθαι γάμον, ει τα καταφρονήσασα καὶ τῆς προτέρας εὐνῆς καὶ τῶν ο ρκων εἰς ἀνδρὸς ε λθοι δευτέρου, μὴ πρότερον ἐπιτροπὸν τε αἰτήσασα καὶ τοὺς λογισμοὺς παρασχομένη καὶ καταβαλοῦσα πᾶν ο σον ἐντεῦθεν ὀφείλει, οὐ μόνον τὰ αὐτῆς ὑποθήκην ε χειν ὁ νόμος συγχωρεῖ τοῖς παισὶν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ γήμαντος οὐσίαν συνυπάγει ταῖς ὑποθήκαις, αὐτῇ τε ἀπαγορεύει τὴν τοῦ

παιδὸς διαδοχὴν ἀνήβου τελευτῶντος, εἰ καὶ ἐξ ὑποκαταστάσεως ὁ πατήρ αὐτὴν ἔλθειν πρὸς τὴν τοῦ παιδὸς εἰ ποὶ διαδοχὴν. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἡμεῖς δὲ θαυμάζομεν, εἰ γυναῖκα οὐ τως ἀσεβῆ καθεστῶσαν, ὡς καὶ αὐτόθεν ὁρκῶν ἀμελήσαι καὶ οὐ τω πρὸς αὐτὸν γάμον ἔλθειν τριῶν τῶν μεγίστων ἡμελημένων, θεοῦ τε καὶ τῆς τοῦ τελευτήσαντος μνήμης καὶ τῆς τῶν παίδων στοργῆς, οὐ τως ὀλίγαις ὑπέβαλον ποιναῖς, καὶ τὴν μὲν πρὸ τοῦ πενθίμου γημαμένην χρόνου καὶ οὐδὲ πάντως μητέρα παίδων καθεστῶσαν τιμωροῦνται πικρῶς, ἀλλὰ καὶ εἰ παῖδας οὐκ εἰσὶν οὐδὲ μόνον τὴν σεμνότητα ταῦτα πράττοντες, γυναῖκα δὲ οὐ τως ἐκκεχυμένην ἐπιθυμίαις οὐ ταῖς αὐταῖς γούν ὑπέβαλον ποιναῖς ὁποίας ὑπομένουσιν αἱ πρὸ τῶν πενθίμων χρόνων εἰς ἑτέρου συνοικέσιον ἀποκλίνασαι. Ὡστε νομοθετοῦμεν τὰς οὐ τως ἐπιορκεῖν τοῦ λοιποῦ τολμώσας γυναῖκας πρὸς ταῖς ἡδη προειληφύαις ποιναῖς καὶ ταύτας ὑφίστασθαι πάσας αὐτὰς ἐμπροσθεν εἰπομένην ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου γαμουμένων γυναικῶν, τὴν τε ἀτιμίαν καὶ τὰ ἀλλα πάντα ταύταις ἐπάγοντες, καὶ λύσιν αὐταῖς τῶν ποινῶν διδόντες τὴν αὐτὴν ἡπερ κάκειναις, τὸ δεῖσθαι βασιλέως καὶ τὴν ἡμίσειαν μοῖραν διδόναι τοῖς παισὶ τῶν οἰκείων, 176 οὐδὲ τῆς χρήσεως παρ' αὐταῖς μενούσης. καὶ ἀπλῶς ἴσθην αὐτὴν τίθεμεν διὰ τὴν τῶν γάμων ἀωρίαν τῇ πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου γημαμένη. Εἰ δὲ καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιτροπεύοι παίδων (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο δεδώκαμεν αὐτῇ), ἀλλ' οὐκ εἰς ἀνδρὸς ἔλθοῦσα καὶ μὴ ταῦτα πράξασα ἀπερ ἐμπροσθεν εἰρηται, ταῖς αὐταῖς ὑποκείσθω ποιναῖς. Πρόνοια δὲ εἴστω κατὰ μὲν τὰς ἐπαρχίας τοῖς τῶν ἔθνων ἡγουμένοις, ἐνταῦθα δὲ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἀμα τῷ πραιτώριω τούτου μέλει τοῦ μέρους, ὡστε βουλομένης εἰς γάμους ἔλθειν τῆς ἐπιτροπευούσης γυναικὸς καὶ προβληθῆναι τοῖς νέοις ἐπίτροπον καὶ τοὺς λογισμοὺς ὑποδέξασθαι καὶ ὁπερ ἡ μήτηρ ὀφείλει προφάσει τῆς διοικήσεως, τοῦτο ἀποδοῦναι. Ἄρῃσκει δὲ ἡμῖν ἡ Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξις, βουλομένη τὸν πατέρα, εἰ κελευσθεῖ τῷ οἰκείῳ παιδί πρεσβεῖον ὑπὸ αἰρεσιν ἡ ἡμέραν δοῦναι, μὴ ἀλλῶς ἀπαιτεῖσθαι τὴν ὑπερ τῆς δόσεως τῶν πρεσβείων ἀσφάλειαν (ταύτην δὴ τὴν λεγατορὺμ σερηανδορὺμ ξαυσα καλουμένην), πλὴν εἰ μὴ δευτέροις ὁ πατήρ ὁμιλήσειε γάμοις. εἴστω γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς δευτερογαμοῦσιν ἐπιτίμιον. Ἄλλὰ καὶ εἰ τις ἐν τοῖς εὐλαβεστάτοις τελῶν κληρικοῖς, τοῖς ὑπερ τὸν ἀναγνώστην ἡ ψάλτην φασμέν, ὁλως ὁμιλήσειε γάμοις, τοῦτον ἐκ τῆς ἡμετέρας διατάξεως ἐκπίπτειν τῆς ἱερωσύνης διαταξάμεθά τε καὶ βουλόμεθα. Εἰ μὲντοιγε ἀναγνώστης ὢν καὶ γήμας εἰτα διὰ τινὰ ἀπαραίτητον ἀνάγκην εἰς δευτέρους ἀφίκοιτο γάμους, οὐκ εἴτι πρὸς τὰ μείζω τῆς ἱερωσύνης ἀναβήσεται γέρα, ἀλλ' αὐτοῦ μενεῖ παρὰ τῇ γυναικί, τὴν ὑπερ ἐκείνης προκρίνας σπουδὴν τῆς ἐπὶ τὰ βελτίω προόδου. Εἰ δὲ ἐν ἰδιώταις ὢν ἐπὶ χειροτονίαν ὑποδιακόνου ἡ διακόνου ἡ πρεσβυτέρου ἔλθειν βούλοιο, εἰτα φανείη γυναῖκα εἰσὼν μὴ ἐκ παρθενίας αὐτῷ συνοικήσασαν, ἀλλ' ἡ διεζευγμένην ἀνδρὸς ἡ ἀλλῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς αὐτῷ νομίμως συνελθοῦσαν, ἡ καὶ αὐτὸς πρὸς δευτέρους ἀφίκοιτο γάμους, οὐ τεύξεται τῆς ἱερωσύνης· ἀλλὰ καὶ εἰ λαθῶν εἰς τοῦτο εἴσθαι, πάντως αὐτῆς ἐκπεσεῖται. 177 Τὸ δὲ ἐφεξῆς πρᾶγμα ἐστὶ παλαιὸν καὶ πολλὰς μὲν δεξάμενον ἐπανορθώσεις οὐ παρ' ἑτέρων μόνον, ἀλλ' ἡδη καὶ ὑφ' ἡμῶν, οὐ μὴν πρὸς τὴν εἰς ἀκρον ἑαυτοῦ παραγενόμενον ὀρθότητα· ἡ νῦν μεταδιώκοντες τὰ πορόντα νομοθετοῦμεν. Ὁ γὰρ καλούμενος ἰυλιος μισξελλας παλαιὸς νόμος ἀρχαῖος τὸ τῆς παιδοποιίας προβαλλόμενος σπούδασμα ἐπέτρεπε ταῖς γυναῖξιν, εἰ καὶ ὁ ἀνήρ κωλύοι καὶ τι καὶ ὑπερ τούτου καταλιμπάνοι, ὑπερ τοῦ μὴ πρὸς δεύτερον ἀφικέσθαι γάμοι, ὁ μὴ καὶ εἰς ἀνδρὸς φοιτᾶν καὶ ὁμνύειν, ὡς παίδων εἰνεκεν τοῦτο πράττοι, καὶ τὸ καταλελειμμένον λαμβάνειν. Καὶ ταύτην μὲν εἰς ἐνιαυτὸν ἐδίδου ταῖς γυναῖξιν τὴν ἀδειαν· τούτου δὲ παρελθόντος, εἰπερ ἡβουλήθη λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον, οὐκ ἀλλῶς ἡν ταῖς γυναῖξιν τοῦτο λαβεῖν, πρὶν ἂν ἀσφάλειαν εἴσθαι ἐπὶ

δεύτερον οὐκ ἐλεύσονται γάμον. ἀλλὰ ταύτην δὴ τὴν προσθήκην οὐκ αὐτὸς ὁ ἴσχυρος μισξελλας ἐξεῦρεν, ἀλλὰ θυντος μυξιος σξαεηολας προνομοθετήσας ἐτύγχανεν, ἐπὶ πάντων δὴ τῶν ἠρτημένων εἰς τὸς τῶν πραγμάτων κωλύσεις τὰς τοιαύτας ἐπινοήσας ἀσφαλείας. Ἡμεῖς τοίνυν ὀρώμετες τὰς πολλὰς δὴ γυναῖκας ἐπιθυμίας γάμων, οὐ διὰ παιδοποιίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀνάγκην καὶ ὀμνύσας καὶ γαμουμένας καὶ παραβαινούσας τὰς τῶν τελευτώντων γνώμας, ὤθημεν τὴν ἀρχὴν τέως τὸ θεϊότερον θεραπεῦσαι μέρος καὶ τὴν ἐπιπορκίαν αὐταῖς κωλύσαι. καὶ μὴ συγχωρῆσαι τοιοῦτους ὀρκους ὑπέχειν, ἐφ' οἷς πάντως τὸ τῆς ἐπιπορκίας πρόχειρον. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο προσέκειτο τῷ νόμῳ τὸ δεῖν τὰς ἀπαιδασουσας γυναῖκας τοῦτον ὀμνύειν τὸν ὀρκον, ἀλλὰ καὶ παῖδας ἐχούσας προκειτο τὰ τῶν ὀρκων, θεὸν τε ὁμοῦ καὶ τὴν τοῦ κατοικομένου λυποῦντα ψυχὴν. καίτοιγε τὸ μὲν τῆς ἐπιπορκίας πρόχειρον ἦν, τὸ δὲ τῆς παιδοποιίας ἐν τοῖς τῆς τύχης ἀπέκειτο δώροις. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο ἡμετέρῳ τεθεσπίκαμεν νόμῳ, τὸν ὀρκον αὐτῶν ἀφελόντες καὶ τὴν τοιαύτην 178 ἐπιτρέψαντες λῆψιν, ἐνενοήσαμεν ὡς θάτερον ἡμῖν τῶν πραγμάτων παραλέλειπται τὸ δεῖν καὶ τὴν τοῦ κατοικομένου θεραπεῦσαι ψυχὴν. Διὸ δὴ τὸν παρόντα τίθεμεν νόμον· οὐ γὰρ βουλόμεθα τὰς τῶν τελευτώντων οὐδὲν ἀτοπον ἐχούσας βουλάς διαπίπτειν. εἰ μὲν γὰρ ἐφάσκομεν δεῖν τὴν γυναῖκα πάντως τοῦ ἀνδρὸς ἐπιτάξαντος μὴ γαμεῖν τοῦτο φυλάττειν, εἰ χεν αὐτὴ πικρὸν ἴσως ὁ νόμος· νῦν δὲ δευτέρου προσόντος τοῦ, εἰ περ βουλευθείη γαμεῖν, μὴ λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον, τῆς εἰς ἐσχάτον ἀτοπίας ἐστὶ περιδεῖν τὴν γνώμην τοῦ τελευτήσαντος οὐτω κινδυνεύουσας, ὥστε αὐτῇ δοῦναι παρρησίαν καὶ γαμεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ καταλελειμμένον καὶ διὰ πάντων λυπεῖν τὸν πρότερον συνοικήσαντα. Ὡστε θεσπίζομεν, εἰ τις κωλύσειε τὴν γαμετὴν πρὸς ἕτερον ἐλθεῖν συνοικήσιον, ἢ καὶ ἢ γαμετὴ τὸν ἀνδρα (ταῦτόν γάρ ἐστιν ἑκάτερον), καὶ ὑπὲρ τούτου τι καταλίποιεν, ὡς ἐκ δυοῖν αἰρεσῶν εἰ χεν τῶν συνοικούντων τὸν ἕτερον, ἢ πρὸς γάμον ἐλθεῖν καὶ ἀποτάξασθαι τῇ λήψει ἢ, εἰ περ τοῦτο οὐ βούλοιο, ἀλλὰ τιμᾶ τὸν τελευτήσαντα, πάντως ἀποσχέσθαι τῶν ἐφεξῆς γάμων. Ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα μετέωρον ἢ καὶ μετὰ χρόνους ἴσως μακροὺς ἐπάνοι πάλιν ἢ εἰσπραξίς, διὰ τοῦτο καλῶς ἡμῖν ἐδοξεν εἰ χεν ὀρίσαι τὸ πρᾶγμα, καὶ εἰσω μὲν ἐνιαυτοῦ μὴ εἶναι παντελῶς ἀπαίτησιν τοῦ καταλελειμμένου, πλὴν εἰ μὴ τρόπος ἰερωσύνης ἐπιγενόμενος θατέρῳ τῶν προσώπων εὐθύς δοῖη τὴν λῆψιν, ὡς οὐκ εἰ γάμων οὐσης ἐλπίδος. εἰ μὲντοι διαδραμεῖν συμβαίη τὸν ἐνιαυσιαῖον χρόνον, δίδομεν μὲν τῷ προσώπῳ τούτῳ λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον, οὐχ ἀπλῶς δὲ οὐδὲ οὐτως. ἀλλ' εἰ μὲν ἀκίνητον εἴη τὸ πρᾶγμα, μὴ ἄλλως τοῦτο λαμβάνειν πλὴν εἰ μὴ διωμοσίαν ἐκθοῖτο καὶ ὑποθήκην ὑπόθοιτο τὰ ἑαυτοῦ πράγματα. (τοῦτο ὀπερ καὶ σιωπηρῶς ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου δίδομεν) ὡς, εἰ πρὸς δεύτερον ἐλθοῖ γάμον, ἀποδίδωσι τὸ δεδομένον τοιοῦτον ὅποιον παρεῖληφεν, ἀποδιδούς καὶ οὐς ἐλαβεν ἐν μέσῳ καρπούς. εἰ δὲ κινήτῳ εἴη τὸ πρᾶγμα, εἰ μὲν εὐπόρως εἴη τὰ τῆς παρουσίας τῷ προσώπῳ τῷ βουλομένῳ λαβεῖν, δίδοσθαι τὸ καταλειφθὲν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀσφαλείᾳ καὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθήκαις. ἀλλ' 179 εἰ μὲν ἕτερόν τι τῶν κινουμένων εἴη, τοιοῦτον ἀποδίδοσθαι ὅποιον εἰληφεν, ἢ τὸ τῆς ἐλαττώσεως θεραπεύειν μέρος εἰ δὲ χρήματα εἴη, καὶ μετὰ τόκων ἀποδιδόναι ὡς ἐκεῖθεν λαβεῖν ἰσχύσειεν, ὀρκῶ τοῦ ἀναδιδόντος τούτου κρινομένου. εἰ δὲ οὐκ ἐδάεισε μὲν, συνεχρήσατο δέ, τὸν ἀπὸ τρίτου ἑκατοστῆς ἀποδιδόντω τόκον. εἰ δὲ μὴ σφόδρα εὐπόρως εἴη, καὶ ἐγγυητὴν τοῦτον προσαπαιτεῖσθαι. εἰ δὲ οὐκ ἰσχύσειε τὸν ἐγγυώμενον δοῦναι, τῆνικαῦτα ἐπὶ διωμοσίᾳ καὶ ὑποθήκῃ κατὰ τὸ εἰρημένον τῶν ὀντων αὐτῷ πραγμάτων μέτρον λαμβανέτω μὲν τὸ καταλελειμμένον, εὐθύς δὲ ἅμα τῷ πρὸς δευτέρους γάμους ἐλθεῖν τοῦτο ὑπὸ τοῦ δόντος ἐκδικεῖσθαι, παρ' οἰωδήποτε φανείη προσώπῳ, ὡς αὐτὸ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ δοθῆναι δόξαν. Ὀπερ ἐπὶ παντὸς τῆς ἀναδόσεως θέματος, εἰ τε

κινητὸν εἰτε ἀκίνητον εἰη τὸ μέλλον ἀναδίδοσθαι, κρατεῖν θεσπίζομεν. Εἰ δὲ χρυσίον εἰη τὸ καταλειμμένον, ἀπόρως δὲ εἰχοὶ πρὸς ἐγγύην καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀξιόχρεως εἰη τοῦτο καταπιστευθῆναι, μενεῖ μὲν παρ' ἐκείνῳ τῷ ἔξ ου καταλέλειπται, τὸν δὲ ἐκ τρίτου ἑκατοστῆς αὐτῷ τόκον τελέσει, ὃν μέχρι τότε καταβαλεῖ εἰς τὴν δευτέρω ἐκεῖνος ὁμίλησει γάμοις (ὃ τε καὶ τὰ τῆς ἀναδόσεως τῶν καταβεβλημένων τόκων λήψεται χώραν) ἢ γένοιτο φανερόν οὐκ εἰ δύνασθαι τοῦτον πρὸς γάμον ἐλθεῖν εἰτε κατὰ τρόπον ἱερωσύνης (τηνικαῦτα γὰρ αὐτῷ δώσει τὸ καταλειφθέν) ἢ καὶ θανάτῳ· λήφονται γὰρ αὐτὸ πάντως οἱ τούτου κληρονόμοι, οὐδὲν οὐδὲ τῶν δεδομένων τόκων ἀναδιδόντες. Τὴν αὐτὴν δὲ εἰσάγομεν παρατήρησιν καὶ τὸν αὐτὸν λογισμόν, καὶ εἰ μὴ οἱ συνοικοῦντες ἀλλήλοις ὑπὸ τοιαύτην καταλίποιεν αἰρεσιν, ἀλλ' ἐτερός τις ἐξωθεν ἢ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ὑπὸ τοιαύτην αἰρεσιν δοθῆναι τι βουλευθείη. δηλαδὴ τῶν τυχηρῶν περιστάσεων κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν καὶ τοὺς ἐπ' αὐταῖς νόμους ἐπὶ τῶν δόσεων τε καὶ ἀναδόσεων θεωρουμένων. Ταῦτα τοίνυν ἐκ τῶν ἡδη γεναμένων παρ' ἡμῶν προφάσει τοῦ ἰυλίου μισξελλοῦ διατάξω ἀμείβομεν. τὰ ἄλλα δὲ ἐστὼ κύρια κατὰ τοὺς ὀρους καὶ τὰ θέματα καθ' ἃ περ ταῦτα ὑφηγησάμεθα. Αἱ δὲ εἰρημέναι παρ' ἡμῶν ἀσφάλεια 180 διδόσθωσαν, εἰ μὲν ἐνστάσεως εἰη μέρος ἢ πρεσβεῖον, τοῖς κληρονόμοις ἢ ὑποκαταστάτοις ἢ ἐκείνοις ὑφ' ὧν ταῦτα καταλέλειπται· εἰ μὲντοι μορτις ξασα δωρεά, πάντως τοῖς κληρονόμοις. Εἰ δὲ ἔξ ὀλοκλήρου κατὰ τοιαύτην αἰρεσιν γραφείη τις κληρονόμος, τοῖς ὑποκαταστάτοις, εἰγε εἰεν, ἢ πάντως γοῦν τοῖς ἔξ ἀδιαθέτου πρὸς τὸν κληρὸν καλουμένοις τοιαύτας ἀσφαλείας παρεχέτω, ἵνα πανταχόθεν ὁ νόμος εἰχὴ τὴν οἰκείαν τελειότητα. πλὴν εἰ μὴ πολλακίς ὁ διαθέμενος καὶ τοῦτο ἐπιτρέψειε φήσας ἃ δειαν εἰχὴν τὸν ὦ καταλέλοιπεν ἢ τὴν ἐνστασιν τὴν μερικὴν ἢ τὴν ἔξ ὀλοκλήρου, ἢ τὸ πρεσβεῖον ἢ τὸ φιδεικόμισσον ἢ τὴν μορτις ξασα δωρεάν, καὶ λαβεῖν τὸ καταλειμμένον καὶ μηδεμίαν ἀσφάλειαν διδόναι. τηνικαῦτα γὰρ ἀκολουθητέον τῇ τοῦ τελευτήσαντος γνώμῃ. περισπούδαστον γὰρ ἡμῖν ἐστὶ τὰς τῶν τελευτώντων φυλάττειν μετὰ τοῦ νόμου βουλήσεις. Ἐπειδὴ δὲ μικρῶ πρόσθεν τὰ περὶ τῆς φυλακῆς τῶν πραγμάτων ἐλέγομεν, καὶ τὴν Λέοντος ἐπιστάμεθα τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξιν ἐπὶ τῶν δευτέρων γάμων, εἰπερ ἢ πρὸς τούτους ἐλθοῦσα γυνὴ μὴ δυνηθείη δοῦναι τὴν ἔξ ἐγγύης ἀσφάλειαν τὴν ὅτι τοῖς παισὶν ἀποκαθίστησι τὰ πράγματα, τὸ τρίτον μέρος τῆς ἑκατοστῆς λαμβάνειν, ἡμεῖς τὸ πρᾶγμα εἰτι κάλλιον ἐτάξαμεν τοῖς παρ' ἐκείνης τό γε ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοις τὴν προσήκουσαν ἐπαγαγόντες ὑποδιαίρεσιν. Καὶ θεσπίζομεν (τοῦτο ὁ περ ἐμπροσθεν ἡμῖν ἐπὶ τινος εἰρηται διατάξω) ἵνα, εἰ τις ἐπιδοίη πράγματα κατὰ προγαμιαίαν δωρεάν, εἰ μὲν ἅπαντα ἀκίνητα καθεστήκοι, μένοι ἢ τούτων χρήσις παρὰ τῇ μητρὶ πρὸς δευτέρους ἐλθούσῃ γάμους, καὶ αὐτὴ ταῦτα ἐκλέγοι καὶ μὴ παραιτοῖτο, μηδὲ ἀπαιτοῖη τοὺς παῖδας ὑπὲρ τῆς τούτων ἀποτιμῆσεως τόκον, ἀλλ' ἐπιμελοῖτό τε αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ νόμος δίδωσι τοὺς τῆς χρήσεως ὀντας κυρίου, φυλάττει τε ταῦτα κατὰ τοὺς νόμους τοῖς παισὶ περιούσιν, ἢ εἰ πάντες τελευτήσαιεν, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τοῦ μὲν ἔξ ἀπαιδίας ξασα τῇ μητρὶ, τοῦ δὲ λειπομένου τοῖς τῶν παίδων κληρονόμοις φυλαττομένου. Εἰ δὲ πᾶσα καθεστήκοι τυχὸν ἐν χρήμασιν ἢ ἄλλοις κινητοῖς πράγ 181 μασιν ἢ προγαμιαία δωρεά, τὸ τρίτον τοῦ τόκου μέρος λαμβάνουσιν τὴν μητέρα σὺν τῇ ἡδη νενομοθετημένῃ ἀσφαλείᾳ μὴ ἀπαιτεῖν παρὰ τῶν παίδων χρυσίον, πλὴν εἰ μὴ ἄφθονος ἢ τοῦ ἀνδρὸς εἰη περιουσία καὶ εἰχοὶ καὶ χρυσίον καὶ ἀργυρον καὶ ἐσθῆτα καὶ εἰτι καταγεγραμμένον ἢ τῇ μητρὶ. τηνικαῦτα γὰρ τὴν ἐπιλογὴν τῇ μητρὶ δώσομεν, εἰγε βούλεται τὰ πράγματα λαβεῖν καὶ δοῦναι τὴν ἔξ ἐγγύης ἀσφάλειαν, εἰτε καὶ τὸν εἰρημένον κομίζεσθαι τόκον, τὸν ἀπὸ τρίτον φάμεν ἑκατοστῆς. κατὰ τε τοὺς ἐμπροσθεν νόμους κατὰ τε τὸν ἡμέτερον. Εἰ δὲ γε ἀναμιξ εἰη τὰ πράγματα καὶ ἢ

δωρεὰ τὸ μὲν ἐν χρήμασι, τὸ δὲ ἐν ἀκινήτοις εἰς πράγμασι, τὰ μὲν ἀκίνητα πάντως μένειν παρὰ τῇ μητρὶ διὰ τὸ τὴν ἀποτροφὴν εἰς χεῖρας ἐκείθεν, ἐπὶ δὲ τοῖς κινητοῖς ταῦτα κρατεῖν ἀπερ' ἐνομοθετήσαμεν εἰς χεῖρας ἐτύγχανεν ἐν κινητοῖς πάντα τὰ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καθεστῶτα. προνοούσης τῆς γαμετῆς, ὥστε μὴ καταρραθυμῆσαι [ἢ ἀμελῆσαι] τῶν ἀκινήτων μηδὲ ἐλάττω ταῦτα ποιῆσαι, ἀλλ' οἱ ἀπερ' εἰλαβεν ἀποδοῦναι. Ἐντεῦθεν ἡμᾶς εἰς τὸν λόγον ὁ περὶ τῶν παίδων διαδοχῆς, ἡ ν α ν λάβοιεν αἱ δευτέροις ὁμιλεῖν μέλλουσαι γάμοις. Ἡδὴ μὲν οὐ ν καὶ περὶ τούτων γέγραπται νόμος ἡμῖν πρὸς Ἐρμογένην τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης μάγιστρον τῶν θείων ἡμῶν γενόμενον τάξεων ἀντιγεγραμμένος, κατὰ τὴν Βελισαρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου προελθὼν ὑπατείαν τὴν πρὸ δεκαεπτὰ καλανδῶν Ἀπριλλίων· καθ' οὗ ἐθεσπίσαμεν τὰς μητέρας ἐπὶ τὸν τοῦ παιδὸς τοῦ μὴ καταλιπόντος παῖδας μετὰ τῶν αὐτοῦ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφῶν ἀπραγμόνως καλεῖσθαι κληρον, καὶ τούτου μετὰ τῆς χρήσεως καὶ τὴν δεσποτείαν εἰς χεῖρας βεβαίως, εἰτε πρὸ τοῦ κληροῦ εἰτε μετὰ τοῦτον δευτέροις. ὠμίλησαν γάμοις· ἀνελόντες ἐξ ἐκείνου τοὺς νόμους οἱ περὶ τοῦ 182 τῶν ἐναντίον τι διηγόρευον. Ταύτην ἡμῶν τὴν νομοθεσίαν κυρίαν καὶ νῦν μένειν ἐπὶ μόναις ταῖς ἡδη πρὸς δεύτερον ἐλθούσαις γάμον θεσπίζομεν καὶ τινὰς τῶν οἰκείων διαδεξαμέναις παῖδων, ἐν βεβαίῳ τε αὐταῖς φυλάττεσθαι καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον, εἰτε πρὸ τῶν γάμων εἰτε μετὰ τοὺς γάμους τὸν κληρον εἰς αὐτὰς τοῦ παιδὸς κατενεχθῆναι συνέβη. Τὰ δὲ ἐπὶ ταῖς μετὰ ταῦτα εἰς δευτέρου φοιτώσαις ἀνδρὸς οὐτος ἡμῖν ὁ παρὼν νόμος τυπούτω τε καὶ διαθεσμοθετεῖτω. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν παῖδα τελευτῶντα εἰτε ἀρρενα εἰτε θήλειαν ἢ ἐπὶ διαθήκαις τελευτᾶν ἢ τούτων χωρὶς· τέως οὐ ν τὰ ἐκ διαθηκῶν εἰπόντες οὐτως ἐπὶ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου τάξιν ἀφιζόμεθα. Εἰ τοίνυν νομίμως ὁ παῖς διαθέμενος καταλείψει τῇ μητρὶ τὴν οὐσίαν ἢ καὶ μοῖραν ταύτης τινά, ταύτην ἐκείνη λαμβανέτω διὰ τὴν γραφήν (ἐπειδὴ πανταχοῦ φυλάττεσθαι τὰς τῶν τελευτῶντων βουλόμεθα γνώμας), καὶ ἐχέτω τὸ καταλειμμένον ἢ δεδομένον καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν. ὡσπερ γὰρ ἐξῆν καταλιμπάνειν τινὶ τῶν ἐξωθεν καὶ οὐδὲν τὸν κληρονόμον ὁ δεύτερος ἐκείνης εἰς χεῖρας γάμος, οὕτω καὶ τῇ μητρὶ καταλιπὼν ἢ καταλιποῦσα εἰτε ἐνομοθετήσαμεν εἰτε πρὸς βεβαίως καταλιμπανέτω καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ χρῆσιν, εἰτε ἐκ τῶν ἐξωθεν αὐτῷ προσγενομένων εἰ ἢ πραγμάτων εἰτε καὶ ἐκ τῶν πατρῶων, οὐδὲν πρὸς τοῦτο τῶν ἀδελφῶν ἀντιλέγειν δυναμένων. Εἰ δὲ ἀδιάθετος ὁ παῖς τελευτήσῃ, ἡδη πρὸς δευτέρους ἐλθούσης τῆς μητρὸς γάμους ἢ καὶ ὑστερον ἐρχομένης, καλεῖσθω μὲν καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν τοῦ παιδὸς ἢ τῆς παιδὸς ἀδελφῶν ἰν ξαπιτα δηλονότι κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν ἐξ ἀδιαθέτου πρὸς τὴν ἐκείνου διαδοχὴν. Ἄλλ' οὐ σα μὲν ἐκ πατρῶας οὐσίας εἰς τὸν παῖδα περιῆλθον, τούτων μόνην ἐχέτω τὴν χρῆσιν εἰς δευτέρους ὁ λως ἢ πρότερον ἢ ὑστερον ἀφικόμενη γάμους· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ πάντα πράγματα, ὅποσα ἐξωθεν ἢ ν τῷ παιδί παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαδοχὴν, ἐρχέσθω κατὰ τὴν κλησιν τὴν ἡμετέραν, ἢ ν αὐτίκα ἐροῦμεν τινὸς ἐπανορθώσεως καὶ αὐτὴν δεομένην. Καὶ ταῦτα φασὲν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς ἐξω τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς. τὰ γὰρ ἐπ' ἐκείνης νε 183 νομοθετημένα παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς γε παρὰ τῆς Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διατάξεως ἀκέραια φυλάττομεν, ἐφ' οἱς μόνην ἢ μήτηρ ἐξει τὴν χρῆσιν καὶ ἐπικαρπίαν. Ἄλλ' ἐπὶ τοῖς ἄλλοις πράγμασι ταῦτα νομοθετοῦμεν καὶ τῷ ἐξῆς παραδίδομεν χρόνῳ, ὅσα μετὰ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν ἐστὶν ἐκ πατρὸς ἀφικόμενα τῷ παιδί ἢ ἐξ ἄλλων αἰτιῶν, ἐπὶ τε τῶν ἐκ διαθήκης ἐπὶ τε τῶν ἐξ ἀδιαθέτου κλήσεων. Τοῦ κατὰ τῶν ἀχαρίστων παίδων λόγου πανταχοῦθεν καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς πράγμασι φυλαττομένου, ὅταν ἀληθεῖς αἰτίαι τῆς ἀχαριστίας δεικνύοντο· τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅποσα περὶ διαδοχῆς εἰρηται γονέων ἐπὶ τοῖς παισὶν ἢ παῖδων ἐπὶ τοῖς γονεῦσιν, ἀκέραιων φυλαττομένων. Τὴν δὲ ἀχαριστίαν ἐνταῦθα σκοποῦμεν οὐ μόνον πρὸς τὴν μητέρα

προτέρους παῖδας ἐλαττοῦν, τοὺς δὲ δευτέρους αὐξῖν, ἀλλὰ μὴδὲ ἐν σφόδρα μεγάλῳ ποιεῖσθαι τὴν παραύξησιν μὴδὲ καθάπαξ ἐπιλελῆσθαι τῶν ἐμπροσθεν γάμων μὴδὲ βεβαιοῦν τὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν περὶ τῶν τοιούτων εἰρημένα· ἀλλὰ προνοεῖν μὲν καὶ τῶν δευτέρων, προνοεῖν δὲ καὶ τῶν πρώτων, ἐνθυμουμένους ὅτι παῖδες ἀμφοτέρωθεν, καὶ οὐ τῶν ποιουμένων τὴν τῶν διαδοχῶν ἐν ταῖς διαθήκαις διαίρεσιν. εἰ γὰρ ἀδιαθέτων αὐτῶν τελευτώντων ὁ νόμος ἀπαντας ἐξ ἰσοῦ καλεῖ, προσήκόν ἐστιν αὐτοὺς μιμουμένους τὸν νόμον μὴ σφόδρα μεγάλας αὐτοὺς συστέλλειν ταῖς ἐλαττώσεσιν, αἰδομένους τὸν νόμον. οὐ τῶν γὰρ ἐσονταὶ πατέρες ἀγαθοὶ καὶ τῆς ἡμετέρας ἀξιονομθεσίας, καὶ δίκαιοι μὲν ἐσονταὶ μόνον τὸν νόμον φυλάττοντες, εἰ δέ τι καὶ ὑπὲρ τὸν νόμον καταλίποιεν, ἐσονταὶ δίκαιοί τε ἀμα καὶ φιλόανθρωποι πατέρες. καὶ οὐ ταῦτα φασὲν μεταξὺ ἀχαρίστων τε καὶ [τῶν] εὐχαριστουμένων παίδων (τὰ γὰρ περὶ τῶν ἀχαρίστων ἡδη πολλάκις εἰρηται), ἀλλὰ περὶ τῶν μᾶλλον ἡ ἡττον ἀγαπωμένων, ὡς πολὺ τὸ διάφορον ἐστὶν ἀχαριστίας τε καὶ εὐχαριστίας καὶ τῆς οὐχ ὁμοίας τιμῆς. Τοῦτο δὲ ἡδη τὸ μέρος τὸ περὶ τῆς ἰσότητος τῶν παίδων τῶν ἐκ πρώτου καὶ δευτέρου συνοικεσίου γινομένων συμβουλευόντες μᾶλλον ἡ νομοθετοῦντες φασιν· ἐπειτίοιγε ἀπαξ ἀυξήσαντες τὴν ἐξ ἀδιαθέτου μοῖραν τὴν πάντως τοῖς παισὶ καταλειφθησομένην καὶ ἀκριμὲν τεσσάρων παίδων τετραοῦγκιον πάντως 186 ὀρίσαντες, εἰ δὲ ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας, ἀκριμὲν τοῦ ἡμίσεως τῆς οὐσίας πάσης μέρους, ἱκανὴν ἡδη δεδώκαμεν τοῖς παισὶ παραμυθίαν, οὐκ ὀλίγῳ μέτρῳ τὴν παλαιὰν αὐτοῖς στενοχωρίαν λύσαντες. Ἐστὼ τοίνυν ὁ παρῶν νόμος τῷ μέλλοντι χρόνῳ νομοθετῶν, καθὰ πολλάκις εἰπόντες ἐφθήμεν, καὶ οὐδὲν τῶν ἐμπροσθεν προσαπτόμενος, ἀλλὰ συνειλεγμένος πανταχόθεν καὶ συνεσπειραμένος ὑπὸ μίαν συνέθειαν καὶ ἀπαντα σχεδὸν τὰ περὶ δευτέρων ἀπαγγέλλων γάμων, καὶ τὰ μὲν πρότερα τοῖς ἐμπροσθεν ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν φυλάττων ἰσχύος, τὰ δὲ παρ' αὐτοῦ διαταττόμενα τοῖς ἐσομένοις δευτέροις εἰσηγούμενος γάμοις, καὶ νέαν τινὰ πανταχόθεν καὶ ἀπηκριβωμένην εἰσάγων τοῖς ζητοῦσιν ὠφέλειαν. Πασῶν τῶν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις κειμένων διατάξεων ἐπὶ τοῖς ἐσομένοις μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον γάμοις καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν συμβαίνουσι σχολαζουσῶν, ταύτης δὲ τῆς μιᾶς διατάξεως τῷ μέλλοντι χρόνῳ κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν διωρισμένον ἐπὶ τοῖς περιεχομένοις αὐτῇ θέμασιν ἀντὶ πασῶν ἀρκούσης. <Ἐπίλογος>. Ταῦτα τοίνυν ἡ σὴ ὑπεροχὴ πᾶσι τοῖς ἐθνεσὶ τοῖς ὑπὸ τὴν σὴν τελοῦσιν ἀρχὴν τῷ συνήθει τρόπῳ φανερὰ γενέσθαι προσταξάτω, ὡς ἀπαντας γινώσκοντας ὡς μείζονα πόνον ὑποστάντες ἡ ὁσον ἐχρῆν τὸν βασιλικαῖς περιρρεόμενον φροντίσιν ὁμῶς οὐδὲν ἐμπροσθεν τῆς αὐτῶν ἐποισάμεθα σωτηρίας, ὡς μὴ πολλαχόθεν ἐρανίζεσθαι τὸ δίκαιον, ἀλλ' ἀπαν ὀρώντας εἰς ἐν ἡθροισμένον τὸ περὶ τούτου τῆς νομοθεσίας μέρος γινώσκειν, ὡς καὶ τὸ πρότερον τοῖς ἡδη τεθεῖσιν ἐφυλάξαμεν νόμιμον καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὴν προσήκουσαν ἐπιτεθείκαμεν ἀρμονίαν. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Πατρικίῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Βασιλίδῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὄφφικίων, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Στρατηγίῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν θείων λαργιτιονων. ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Τριβωνιανῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαιστῳρι τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸ ὑπάτων. λεγι. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Γερμανῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ 187 στρατηγῷ τοῦ θείου πραισέντου, ἀπὸ ὑπάτων καὶ 187 πατρικίῳ. λεγι. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Τζίττα τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τοῦ θείου πραισέντου, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. λεγι. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Μαξεντιανῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τοῦ θείου πραισέντου καὶ ἀπὸ ὑπάτων. λεγι. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Φλώρω τῷ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν θείων πριβάτων καὶ ἀπὸ ὑπάτων. λεγι. Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν γινώσκουσα ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ σῷ φανερὰ καταστησάτω τοῖς τε συνηγόροις τοῖς τε ἀλλοῖς ὡν ἀρχεῖ, ὡς κατα

ταῦτα τέμνεσθαι τὰς ὑποθέσεις. οὐ μὴν προθήσεις δημοσίᾳ τήνδε ἡμῶν τὴν θεῖαν διάταξιν, ἀρκούντων τῶν περὶ τούτου παρ' ἡμῶν γεγραμμένων πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων. Νόμος γραφεὶς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εὐ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. 189 ἜΚΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΟΣ ΠΙΣΙΔΙΑΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐ γουστός Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εὐ πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον>. Καὶ τοὺς πάλαι Ρωμαίους πεπιστεύκαμεν οὐκ α ν ποτε δυνηθῆναι τοσαύτην πολιτείαν ἐκ μικρῶν καὶ ἐλαχίστων ἀρχῶν συστήσασθαι καὶ πᾶσαν ἐξ αὐτῆς τὴν οἰκουμένην, ὡς εἶπεῖν, προσλαβεῖν τε καὶ καταστήσασθαι, εἰ μὴ μείζοσιν ἀρχουσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πεμπομένοις σεμνότεροί τε ἐντεῦθεν ἐφάνησαν καὶ παρέσχον αὐτοῖς ἐξουσίαν ὀ πλων τε καὶ νόμων, καὶ πρὸς ἐκάτερον εἰ χον αὐτοὺς ἐπιτηδεῖους τε καὶ ἀξιοχρέους καθεστῶτας. οὐ ς δὴ καὶ πραιτῶρας ἐκάλουν ἐκ τοῦ πρὸ τῶν ἀ λλων ἀπάντων ἰέναι καὶ παρατάττεσθαι ταύτην αὐτοῖς δόντες τὴν προσηγορίαν, ἐπιτρέψαντές τε αὐτοῖς καὶ τὰ πολεμικὰ διοικεῖν καὶ τὰ περὶ τῶν νόμων γράφειν. ο θεν καὶ τὰ δικαστικὰ καταγῶγια πραιτώρια καλεῖν ε ταξαν. καὶ πολὺς νόμος ἐκ τῆς τῶν πραιτῶρων ἐξεχέθη φωνῆς, πολλοί τε πραιτῶρες οἱ μὲν Σικελίαν οἱ δὲ Σαρδῶ τὴν νῆσον οἱ δὲ Ἰσπανίαν οἱ δὲ ἀ λλην κατεκτήσαντό τε καὶ διωκῆσαντο θάλατταν τε καὶ γῆν. Ταῦτα ἐννοοῦντες ἡμεῖς, καὶ τὴν παλαιότητα πάλιν μετὰ μείζονος ἀ νθους εἰς τὴν πολιτείαν ἐπαναγαγόντες καὶ τὸ Ρωμαίων σεμνύναντες ὀ νομα, καὶ ὀ ρῶντες ὡς ἐν ταῖς τῶν ἐπαρχιῶν τραχυτέραις διπλῆς τινὸς μέχρι νῦν στελλομένης ἀρχῆς οὐδεμία πρὸς τέλειον αὐτάρκης τις ἦ ν, διὰ τοῦτο ε ν τισιν ἐπαρχίαις ἡμῶν, ἐν αἰ ς ἀ ρχων τε πολιτικὸς ἦ ν καὶ στρατιωτικὸς ἀ λλος, ἀεὶ μὲν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικοῦντες, ἀεὶ δὲ μαχόμενοι, οὐχ ὀ πως τι πράξαιεν τοὺς ὑπηκόους ἀγαθόν, ἀλλ' ὀ πως ἀ ν πλείον αὐτοὺς ἐπιτρίψαιεν, ὤθηθημεν χρῆναι πρὸς ε ν τι σχῆμα συναγαγεῖν 190 ἑκατέραν ἀρχὴν, τὴν πολιτικὴν τε ἀ μα καὶ στρατιωτικὴν, καὶ δοῦναι τῷ ταύτην ε χοντι τὴν ἐξουσίαν τὴν τοῦ πραιτῶρος πάλιν προσηγορίαν, ὀ στε αὐτὸν καὶ τῶν στρατευμάτων τῶν ἐπὶ τῆς χώρας ὀ ντων κατὰ τὴν ἀ νωθεν αὐτῷ ταχθεῖσαν ἐπωνυμίαν ἡγεῖσθαι καὶ προβεβλήσθαι τῶν νόμων (καὶ τοῦτο δὲ ἀ νωθεν τῶν πραιτῶρων ἰ διον ἦ ν), καὶ ε χειν μὲν τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς σιτήσεις, τάξει δὲ χρῆσθαι μιᾷ ταξεωτῶν ἑκατόν (ἀρκέσουσι γὰρ αὐτῇ τοσοῦτοι). πραιτωριανῆς τῆς τάξεως καλουμένης καὶ ἐκ προβατοριῶν ἐντεῦθεν προσφόρως φοιτωσῶν γινομένης. οὐ τω γὰρ ε σται σεμνός, οὐ τω φοβερὸς τοῖς ληστεύουσιν, οὐ τω τοῖς ἀδικοῦσιν ἀπαραίτητος, εἰ μετὰ πλείονος ἐξουσίας ἀ παντα πράττοι· τὸ μὲν καθαραῖς χρῆσθαι ταῖς χερσὶν ἦ δη τοῦ παρ' ἡμῶν ε ναγχος τεθέντος νόμου κελεύσαντος ἀπάσαις ταῖς ἀρχαῖς, αὐτοῦ δὲ πειθομένου τε ἐκείνῳ καὶ τὸν ὀ ρκον ὑπέχοντος καὶ κατ' αὐτὸν διακυβερνῶντος τὰ πράγματα, τοῖς τε ὀ πλοῖς χρωμένου τὰ τε πολιτικὰ κατὰ τοὺς ἡμετέρους διατάττοντος νόμους. ὀ στε εἰ καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων τις ὑπατικῶν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ε λθοι, καὶ τοῦτο μίμημα τῶν ε μπροσθεν εἰ ναι, καθὸ διεκληροῦντο τὰς ἐπαρχίας ἀ νδρες ὀ πατοί τε καὶ ἐξ ὑπάτων καὶ πραιτῶρες μικρῶ τῶν ὑπάτων ἐλαττούμενοι, καὶ οὐ τω κατὰ μικρὸν τὸ Ἰωμαίων ἦ ξησαν ὀ νομα καὶ τοσοῦτον πεποιήκασιν, ὀ σον οὐδεμιᾷ παντελῶς ἐτέρα τῶν ἀ λλων πολιτειῶν δέδωκεν ὀ θεός. Οπερ ἐπὶ τῆς Πισιδῶν χώρας ἀ ρξασθαι πρῶτον βουλόμεθα, διότι καὶ τοῖς ε μπροσθεν χρονογράφοις εἰρημένον εὔρηκαμεν τὸ πρῶην ἀπάσης ἐκείνης τῆς γῆς τὸ Πισιδῶν ε θνος ἐξάρχειν, καὶ νῦν δὲ δὴ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην δεῖσθαι μείζονος καὶ σφοδρότερας ἀρχῆς πιστεύομεν, ἐπειδήπερ καὶ κῶμαι μέγιστα κατ' αὐτὴν εἰσι καὶ πολυάνθρωποι καὶ πολλάκις πρὸς αὐτοὺς στασιάζουσαι τοὺς δημοσίους φόρους· καὶ τοῖς τε ληστροκοῖς ἐκείνοις καὶ ἀνδροφόνοις χωρίοις, ἀ περ ἐπὶ τινος ἀκρωρείας Λύκου κεφαλῆς καλουμένης ἰ δρυται Λυκοκρανιτῶν τε οἰκητήριον ὀ νομάζεται, τὴν

ἀρχὴν ταύτην ἐφεστάναι, καὶ νῦν μὲν οὐ κατὰ τάξιν νόμιμον ἐπ' αὐτὴν χωρεῖν, ἀλλὰ κατὰ τινος ἐπιδρομῆς σχῆμα· τῆς δὲ ἀρχῆς μιγνυμένης καὶ συντιθεμένων εἰς ταῦτόν τῶν τε στρα 191 τιωτικῶν τῶν τε ἀρχικῶν παρασήμων, ἐπομένου τε αὐτῷ καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους παντός. ὁπόσον τῆς ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πρὸς γε τῆς πολιτικῆς τάξεως ὀλης, σεμνῆς τε ἡδη τῆς προσηγορίας αὐτοῦ καθεστῶσης καὶ τετιμημένης τῆ τοῦ πραίτωρος ἐπωνυμίας, τίς οὐκ ἂν αὐτὸν φρίξειεν, τίς δὲ οὐκ ἂν αἰδεσθεῖη, ὁμοῦ μὲν τοὺς νόμους, ὁμοῦ δὲ τὰ ὀπλα θεωρῶν εἰς ταῦτό συνιόντα, καὶ αὐτόθεν αἰρέσεως προκειμένης ἡ κατακοῦσαι τῶν νόμων καὶ θαρρεῖν τε καὶ σώζεσθαι, ἡ μόνον ἀντιβλέψαντας εὐθύς ἀπολωλέναι, τῶν ὀπλων ἐγγύθεν ἐπικουρούντων τοῖς νόμοις; Δεῖ τοίνυν τὸν τὴν ἀρχὴν παραλαμβάνοντα ταύτην (προῖκα δὲ αὐτὴν αὐτῷ δίδομεν ἀεὶ καὶ ἐπ' οὐδενὶ παντελῶς μισθῷ, ὀπως ἂν καὶ αὐτὸς ἀδωρότατος μείναι καὶ τοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου μόνοις ἀρκούμενος, τοῦτο ὀπερ καὶ ὁ πρῶτος ἡμῶν λέγει νόμος) οὐτω χρῆσθαι τοῖς ὑπηκόοις, ὡς ἐν τῷ προτέρῳ διευτύσαμεν νόμῳ, δικαίως τε καὶ καθαρῶς καὶ μετὰ τοῦ δραστηρίου φιλανθρώπως· καὶ ἀνδροφονίας τε καὶ μοιχείας ἐξελαύνειν τῆς χώρας καὶ παρθένων ἀρπαγὰς καὶ ἀδικίαν ἂσασαν, καὶ τοὺς ταῦτα πλημμελοῦντας κατὰ τοὺς ἡμετέρους κολάζειν νόμους, καὶ ἐρυθριάειν γε μηδένα τῶν ἀδικούντων, καὶ εἰ τῶν μειζόνων εἰς ἡ, μηδὲ ὑποκατακλίνεσθαι τοῖς ὠφελεῖν μὲν οὐδ' ὀτιοῦν, προφάσεις δὲ ἀσεβείας παρέχεσθαι δυναμένοις· ἀλλὰ διὰ πάντων τηρεῖν τὸ δίκαιον καὶ ἀποβλέπειν εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους καὶ δικάζειν κατ' αὐτούς, καὶ τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους κατ' ἐκείνους ποιεῖν ζῆν τε καὶ πολιτεύεσθαι, καὶ πρὸς θεὸν ἀφορᾶν καὶ τὸ ἡμέτερον δέος, εἰτερον δὲ μηδὲν παντάπασιν ἐννοεῖν. ὠστε μηδὲ ἐκ τῆς ἐπαρχίας φοιτᾶν ἐνταῦθα συχνούς καὶ ἐπὶ πράγμασι μετρίοις ἡμᾶς ἐνοχλεῖν· ἀλλ' αὐτὸν πρότερον ἀκροᾶσθαι πάντων καὶ διακρίνειν αὐτά, καὶ μεμνημένον τῆς σεμνότητος, ἡν αὐτῷ δεδώκαμεν, οὐτω χρῆσθαι τῷ πράγματι ὡς ἀνυπεύθυνον αὐτῷ τὴν ἀρχὴν γενέσθαι, γινώσκοντι, ὡς εἰ περ τις αὐτῷ προσελθὼν εἰ τα μὴ τύχοι τῶν δικαίων καὶ ἀναγκασθεῖη ταῦτα ἡμῖν προσαγγέλλειν, ὁ ἄγων αὐτῷ τὸ λοιπὸν πρὸς ἡμᾶς εἰσται. ἡμεῖς γάρ, ὠσπερ αὐτὸν τετιμήκαμεν τῆ τῆς ἀρχῆς αὐξήσει, οὐτως, εἰ περ αὐτὸν εὐροίμεν ἀναξίως τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ 192 χρώμενον τοῖς παραδεδομένοις αὐτῷ, θεῷ τε ὑπηρετούμενοι καὶ τοῖς νόμοις ἀμύνοντες προσηκόντως αὐτὸν μετελευσόμεθα, εἰ γε εὐροίμεν ἡ κλέπτοντα τυχὸν ἡ χάριτος ἡ ἀπεχθείας ἡττημένον ἡ τοὺς ἡμετέρους παραβαίνοντα νόμους. βουλόμενοι γάρ τὸ ὑπήκοον ἀνορθῶσαι καὶ τὰ μέχρι νῦν θεραπεῦσαι κακὰ χρημάτων τε ὑπερεῖδομεν μεγάλων καὶ πρὸς ταύτην ἰδεῖν τὴν διατύπωσιν ἐσπεύσαμεν. Δεῖ δὲ αὐτὸν μὴ μόνον τῶν ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων προνοεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς κήδεσθαι τῆς τῶν πόλεων ἀφθονίας καὶ τοῦ μηδὲν τοῖς πολίταις ἐκλείπειν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ τὰ τῶν πόλεων ἐργα καὶ μὴ συγχωρεῖν μηδὲ κατὰ τοῦτο αὐτὰς ἑαυτῶν ἐλάττους γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν ὑδάτων ὄλκους καὶ γεφύρας καὶ τείχη καὶ ὁδοὺς σπεύδειν ἐπανορθοῦν, καὶ μὴ συγχωρεῖν τοῖς ἐκεῖσε φοιτῶσι πράκτορσι τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους κατὰ τι βαρύνειν, μηδὲ ταύτας ἡδη τὰς ἐξ εἰθους πονηροῦ γινομένης προστάξεις παραλαμβάνειν, ὀσαι περὶ τειχοποιίας τε καὶ ὀδοστρωσίας καὶ ἄλλας μυρίας αἰτίας προῖασιν ἐκ τῶν θρόνων τῆς σῆς ὑπεροχῆς. τούτων γάρ ἄπάντων ἐνεκεν καὶ εἰ τι τοιοῦτον εἰτερον οὐδενὶ συγχωρήσει τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους ἀδικεῖν, οὐδὲ προελεύσεται ψῆφος ἐκ τῶν θρόνων τῶν σῶν τοιοῦτό τι λέγουσα· καὶ γάρ ἡδη τοῦτο κεκωλύκαμεν, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἄπάντων ἐπιμελήσεται· εἰ δὲ τινα ἡμεῖς κατὰ θεῖον ἡμῶν πραγματικὸν τύπον στείλαιμεν. ὀν ἰσως πρὸς τὴν σὴν καταπέμψομεν ἀρχὴν, ἐκεῖνος προσεξετάσει τὸ παρ' ἡμῶν ἐγκρινόμενον. ἐτέρῳ δὲ οὐδενὶ παντελῶς ἂσδια γενήσεται λεηλατεῖν τὸ ὑπήκοον· ὀπως ἂν τὰς ἐπαρχίας ἰδοίμεν ἄλλιν ἀνθρώπων μεστάς. ἄλλιν τοῖς ἑαυτῶν πολίταις κομώσας, καὶ μὴ

συρρέον ένταϋθα πλήθος άνθρώπων εις την έαυτών γήν έπανελθειν δια την τών άρχόντων κακίαν μη θαρροίη. Δια τουτο τοίνυν θεσπίζομεν την σήν ύπεροχήν μηκέτι διηρημένας ε χειν τας τοι Πισιδών εθνους άρχάς, αλλά μίαν ει ναι την έν αύτῆ τοϋ περιβλέπτου πραίτωρος άρχήν, αύτην μέν στρατιωτικήν, αύτην δε πολιτικήν καθεστῶσαν, και όμοίως μέν τών δημοσίων τε και πολιτικῶν φροντίζουσιν, όμοίως δε τών στρατιωτῶν ήγουμένην, ω στε τῆ δι' άλλήλων βοηθεία και την άρχήν εκ τών ο πλων ισχυράν ει ναι και την όπλι 193 τεύουσιν τάξιν κεκαλλωπίσθαι τῷ νόμῳ. οϋδε γάρ ε τι στάσις ε σται κατά τας πόλεις άνδρὸς έφεστῶτος τοιούτου τὸ λοιπόν, ο ς α ξιος ήμῖν έκατέρας άρχῆς νενόμισται. Πάντα τοίνυν, όπόσα τὸ δημόσιον έχορήγει, ταϋτα κατά την ύποτεταγμένην άπογραφήν τῷδε τῷ θείῳ ήμῶν νόμῳ δίδοσθαι τῷ περιβλέπτῳ κελεύομεν πραίτωρι και τοῖς άμφ' αύτόν. ω περ προσκεισθαι και τὸ τῆς θείας ήμῶν προσηγορίας βουλόμεθα σύμβολον, και ε στω πραίτωρ' Ιουστινιανὸς ὁ Πισιδίας γινόμενος α ρχων. Υπακουέτω δε ή πραιτωριανή τάξις αύτῷ γινομένη μέν εκ προβατοριῶν, καθόπερ ειπόντες ε φθημεν, όμοίως δε και τοῖς πολιτικοῖς και τοῖς στρατιωτικοῖς άνθρώποις τε και πράγμασιν ένησχολημένη. Και πρός γε ή τών δημοσίων ει σπραξις τὸν α ρχοντα τουτον την τε τάξιν ο ψεται την αύτου. και πάντα ε χει τὰ τῆς άρχῆς παράσημα όπόσα και νϋν ε χει, δίφρον τε έξ άργύρου και πέλεκυν και ράβδους· ε χει τε επί τοῖς στρατιώταις και αδ ρεσπονσυμ. καιτίοιγε και αύτόθεν αύτῷ δίδομεν την τών έν τῆ χώρα ταύτη στρατιωτῶν ήγεμονίαν, ω στε αυτούς και κοσμεῖν και τάττειν, και παρασκευάζειν έπεξιέναι μέν τοῖς ληστεύουσιν. ήμέρους δε και σώφρονας τοϋς ύπηκόους πρὸς άλλήλους άποτελεῖν· και μήτε τας πόλεις στασιάζεσθαι συγχωρεῖν μήτε τοϋς κωμήτας άπαυθαδιάζεσθαι πρὸς τὸ δημόσιον, ε χειν τε έφ' α πασι την έξουσίαν έξηρημένου παντελῶς οϋδενός. Ει ναι δε και ταύτην την άρχήν έν ταῖς μέσαις τεταγμένην και έν τῷ τών περιβλέπτων άρχόντων άριθμῷ γεγραμμένην, ω στε ο σα επί τών πάλαι μέν βικαρίων, νϋν δε κομήτων' Ιουστινιανῶν τῆς τε Πακατιανῆς Φρυγίας τῆς τε πρώτης Γαλατίας έστι και τοϋ περιβλέπτου κόμητος τῆς Εω και τών περιβλέπτων άνθυπάτων, ταϋτα και επ' αύτῷ καθεστάναι, και ει ναι αύτόν περιβλεπτον α ρχοντα, και τας έφέσεις τας παρ' αύτοϋ γινομένας ένταϋθα στέλλεσθαι τε και έξετάζεσθαι, καθάπερ και επί τών α λλων τών σπεκταβιλίων άρχόντων, εισάγεσθαι τε έν τῷ δικαστηρίῳ τών ένδοξοτάτων έπαρχων, συνακροωμένου τῆς ύποθέσεως και τοϋ ένδοξοτάτου κοιαίστωρος τοϋ θείου ήμῶν παλατίου· διότι την άρχήν, ει και τι στρατιωτικὸν ει χεν, άλλ' ου ν ο λην πρὸς τὸ νομιμώτερον μεταβαλοϋσαν 194 σχῆμα δεῖ ταύτην ε χειν άναγκαιῶς την τάξιν την μέχρι νϋν επί τών σπεκταβιλίων άρχόντων πεφυλαγμένην κατά τὸ κεκρατηκὸς α νωθεν ε θος. Επειδῆ δε ε ναγχος θείαν διάταξιν γράψαντες τας α χρι πεντακοσίων νομισμάτων έφεσίμους δίκας [α ς] ύπὸ τοῖς περιβλέπτοις α ρχουσιν έν τάξει θείου δικαστηρίου κατεξετάζεσθαι νενομοθετήκαμεν, θεσπίζομεν, ει τοιαύτη τις γένοιτο δίκη, κατά την Πισιδίαν μέντοι μόνον, ει τε εκ παραπομπῆς ήμετέρας ει τε εκ τινος τών ένδοξοτάτων ήμῶν άρχόντων, ει μη περιβλεπτος ὁ δεδομένος ει η δικαστής, μη πρὸς τὸν περιβλεπτον' Ιουστινιανὸν κόμητα τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας (τουτο ο περ πρώην νενομοθετήκαμεν) φοιτᾶν, άλλ' επ' αύτόν φέρεσθαι την ε φεσιν τῆς έπαρχίας τῆς αύτου, αύτόν τε αύτῆς άκροᾶσθαι κατά θείου άκροατηρίου σχῆμα (και γάρ δῆ και τούτῳ σεμνύνομεν την άρχήν), αύτόν τε αύτῆ τέλειον επιτιθέναι θεσπίζομεν τύπον, οϋκ άναπεμπόμενον πρὸς ταύτην την εϋδαίμονα πόλιν, ο πως α ν μη μικρῶν ε νεκεν προφάσεων μεγάλας οἱ δικαζόμενοι ταραχάς τε και ζημίας ύπομείναιεν. Οπως δε α ν ειδοῖεν και οἱ παραλαμβάνοντες την τε τοϋ πραίτωρος άρχήν τας τε α λλας τας παρ' ήμῶν έξευρημένας τε και έξευρησομένας, κατά τίνα προσήκει τρόπον διακυβερνᾶν τας άρχάς, συνειδομεν μη μόνον αύτοῖς παρέχειν τὰ σύμβολα τῆς άρχῆς έν τοῖς

καλουμένοις κωδικέλλοις, ἀλλὰ καὶ ἐγγράφειν τὸν τρόπον καθ' ὃν διοικήσειαν τὴν ἀρχὴν, ἀπερ οἱ πρὸ ἡμῶν νομοθέται μανδάτα πρὶν κίπιδις ἐκάλουσαν ὡστε αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἀποβλέποντας τὴν οἰκείαν ἀπευθύνειν ἀρχὴν καὶ ταύτη τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους διὰ πάντων ὠφελεῖν. τοιγαροῦν καὶ ἀποτεθῆναι κατὰ τὸ θεῖον ἡμῶν λατέρκουλον τὰ τοιαῦτα θεῖα μανδάτα διεκελευσάμεθα, ὡς ἂν ἡμῶν κωδικέλλοις διδοῖτο τοῖς ἀρχουσι, τὸν τε ὄρκον παρεχομένοις ὃν ἐπὶ τῆς θείας ἡμῶν διατάξεως ἐγράψαμεν, τὰ ἄλλα τε ἅπαντα οὕτω διοικουμένοις ὡς ἡμεῖς ἐτάξαμεν. Ὑποτεθήσεται δὲ καὶ τις ἀπογραφή παρ' ἡμῶν τῷδε 195 τῷ θείῳ νόμῳ, δηλοῦσα τί μὲν προσήκόν ἐστι τὸν γινόμενον παρέχειν προφάσει τῶν τῆς ἀρχῆς συμβόλων εἰτε ἐν τῷ θείῳ λατερκούλῳ εἰτε ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν, τί δὲ τὸ διδόμενον αὐτῷ τε καὶ τῷ παρέδρῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτόν ὡς τῆς παρ' ἡμῶν περὶ τὰς ἀρχὰς προνοίας ἅπασιν φανερᾶς γινομένης ἐκείνων ἡμῖν καθαρὰν καὶ πανταχόθεν δεδοκιμασμένην τὴν ἑαυτοῦ παρέχειν ὑπουργίαν. Τοῦτον δὲ δὴ τὸν νόμον δεῖξει μὲν ἅπασιν ἡ τε τῶν θείων ἡμῶν διατάξεων ἀνάγνωσις· καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτον ἐκεῖσε γραφῆναι παρεκελευσάμεθα· αὐτὸς δὲ εἰς ἔργον ἄξιός ὡς ἂν μείνη διὰ πάντος ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ἐκλάμπων τε καὶ φαινόμενος. Δεῖ παρέχεσθαι τῷ πραιτώρι Πισιδίας αὐτῷ μὲν ὑπὲρ ἀνόνων καὶ καπίτων καὶ λοιπῆς παραψυχῆς σολ. ξξξ, τῷ αὐτοῦ παρέδρῳ σολ. λxxi, τῇ αὐτοῦ τάξει αὐριλιβ. ιι. Δεῖ δὲ αὐτὸν παρέχειν προφάσει συμβόλων οὕτως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου σολ. ιχ τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων καὶ τοῖς λατερξυλιζίοις σολ. χχιη τῷ αὐτοῦ βοηθῷ σολ. ιιι τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν ὑπὲρ προσταγματος καὶ πάσης ἑτέρας αἰτίας σολ. χλ. ἜΠΕΡ ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΟΣ ΛΥΚΑΟΝΙΑΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπαρχῷ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐωπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὸ Λυκαόνων ἔθνος μείζονι τῆς νῦν οὐσης ἀρχῆς κατακοσμησαὶ δίκαιον ὠήθημεν, ἀποβλέψας 196 ποντες εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς ὅθεν αὐτὸ συστήναι παρέδοσαν ἡμῖν οἱ τὰ παλαιὰ συγγράφοντες τε καὶ διηγούμενοι, καὶ ὅτι συγγενέστατόν ἐστι Ῥωμαίοις καὶ σχεδὸν ἐκ τῶν αὐτῶν συνωκισμένον προφάσεων. Λυκάονι γὰρ τῷ πρώτῳ Ἀρκαδίας τῆς ἐν Ἑλλάδι βασιλευκότι καὶ τὴν Ῥωμαίων οἰκῆσαι γέγονε γῆν, καὶ τοὺς πρώην Οἰνώτρους προσλαβόντι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ δοῦναι προοίμιον (φαμέν δὲ ταῦτα δὴ τὰ παλαιὰ τὰ πολλῶν τῶν Αἰνείου τε καὶ Ῥωμύλου χρόνων πρεσβύτερα), καὶ ἀποικίαν ἐπὶ τὰ τῆδε στείλαντι μέρη μοῖραν τινα τῆς Πισιδίας ἀφελῆσθαι, ταύτην τε δοῦναι τὴν αὐτοῦ προσηγορίαν Λυκαονίαν τε ἐξ αὐτοῦ καλέσαι τὴν χώραν. Δίκαιον τοίνυν ἂν εἴη καὶ αὐτὴν ἀρχῇ κατακοσμησαὶ τὰ παλαιὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς τάξεως ἐπιγραφομένη σύμβολα, καὶ τοὺς νῦν αὐτῆς ἡγουμένους, τὸν τε ἀρχοντα φαμέν τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν τὸν τε ἐφεστῶτα τοῖς ὀπλοῖς, εἰς ἔν τι συναγαγεῖν καὶ τῇ τοῦ πραιτώρος κοσμησαὶ προσηγορίαν. ὁ νομα γὰρ τοῦτο πάτριον τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ πρόγε αὐτῶν τῶν ὑπάτων κατὰ τὴν μεγάλην τῶν Ῥωμαίων πολιτευσάμενον πόλιν. Ῥωμαῖοι γὰρ οἱ πάλοι τοὺς σφῶν αὐτῶν στρατηγούς πραιτώρας ὠνόμαζον, τῶν στρατευμάτων τε ἡγεῖσθαι παρεῖχον καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν γραφομένοις ἐπέθοντο νόμοις· καὶ ἡν ἀρχὴ τις ἐξ ἀμφοῖν κεκραμένη καὶ ἐν ἑαυτῇ περιφέρουσα τε καὶ δεικνύουσα τὴν τε ἐν ταῖς παρατάξεσιν ἰσχὺν τὴν τε ἐν τοῖς νόμοις εὐκοσμίαν. Ἐπειδὴ τοίνυν κἀνταῦθα σκοπὸς ἡμῖν εἰς ἔν τι συναγαγεῖν ἀμφοτέρας, διὰ τοῦτο εἰκότως αὐτῷ καὶ τὴν τοῦ πραιτώρος δίδομεν προσηγορίαν, ὡς ἂν συνεισέρχοιτο ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούοντων ἡμῶν τῇ προσηγορίᾳ τοῦ πραιτώρος καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς κατάστασις τε καὶ φύσις, καὶ ὅτι περ οὐχ ἀπλῆ τις ἐστὶν οὐδὲ πρὸς ἔν ἀφορῶσα μόνον ἡ τὸ τῶν ὀπλων ἡ τὸ τῶν νόμων, ἀλλ' ἑκατέραν συνεφέλκεται τάξιν καὶ ἐστὶν ἐκ μὲν τοῦ στρατιωτικοῦ σφοδρὰ τε καὶ ἰσχυρά, διὰ δὲ τοῦ νόμου προσηγῆς τε καὶ ἡμερος, καὶ κατὰ τοῦτο προσφερομένη

ῥαδίως τοῖς μὲν ἀδικοῦσι σφοδρότερον, τοῖς δὲ ἐπιεικεστέροις νομιμώτερόν τε καὶ σωφρονέστερον. Καὶ οὐδὲ ἀπλῶς τοῦτο πράττομεν οὐδὲ ὀνομασίᾳ προσέχομεν μόνον, ἀλλὰ τῇ χρεΐα καὶ τὰς ἀρχὰς συμμετροῦμεν. ἀνδρῶν γάρ ἐστιν ἰσχυρῶν ἢ 197 χώρα καὶ Ἰσαυρίας οὐδενὶ διέστηκε μέσῳ, οἱ αὖ δὲ μεσόγειός τε οὐ σα καὶ ἀνειμένη καὶ ἰππόβοτος πολλοὺς μὲν ἀνδρας, πολλοὺς δὲ ἰππους ἐκτρέφει, κωμῶν τέ ἐστιν αὐτῇ πλῆθος μεγάλων καὶ ἀνδρῶν ἐπιτηδείων ἰππεύειν τε καὶ τοξάζεσθαι καὶ ῥαδίως πρὸς τραχυτέρας ἀνίστασθαι γνώμας καὶ ὀπλων ἀπτεσθαι προχείρως καὶ τῆς μὲν στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἰσως οὐκ ἐπιστρέφεισθαι, διότι τὰ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἰδιωτικὴν ἐπιγράφεται τύχην τὴν μόναις ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς ὑποκεκλιμένην, ταύτης δὲ δὴ πάλιν καταφρονεῖν, διότι τὸ τῷ νόμῳ προσέχειν μόνῳ μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένῳ φοβερὸν οὐχ ὁμοίως τοῖς θραυστέροις ἐστί. Ταῦτα ἡμᾶς ἀνέστησεν εἰς τὸ καὶ ταύτην μίαν ἀποφῆναι τὴν ἀρχήν, καθάπερ ἐν Πισιδίαις ἐπράξαμεν, καὶ δοῦναι καὶ ταύτην τὴν τοῦ πραιτώρος προσηγορίαν μετὰ τῆς ἐξ ἡμῶν προσθήκης· καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτον πραιτῶρα Ἰουστινιανὸν Λυκαονίας προσαγορεύεσθαι βουλόμεθα. ὦ σπερ δὴ καὶ Πισιδίας τὸν ἀλλον. τάξιν τε ἑκατέραν εἰς ταῦτὸ συνάγομεν, ἢ τε ὁ πολιτικὸς ἢ τε ὁ στρατιωτικὸς ἀρχῶν ἐφέστηκε· πραιτωριανὴν δὲ καὶ ταύτην ὀνομάζομεν, ἐκ προβατοριῶν ἐντεῦθεν κατὰ τὸ νενομισμένον προΐουσῶν γινομένην, ἐξ οὗ καὶ πρώην οἱ δουκικοὶ ταύτας ἐκομίζοντο, τοῦ θεοῦ τῶν λιβέλλων σκρινίου· καὶ εἰς ἀνδρῶν ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν αὐτῇ συμμετροῦμεν. καὶ δίδομεν αὐτῷ τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς σιτήσεις. παρέδρω τε καὶ τοῖς λοιποῖς, ἀπερ φανερὰ καταστήσομεν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀπογραφῶν τῆδε τῇ θείᾳ ἡμῶν διατάξει. ἐχέτω γε μὴν καὶ ἀδρεσπονσὺμ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν εὐκοσμίαν· καίτοιγε καὶ ἀλλως αὐτὸν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας ἰδρυμένων στρατιωτῶν θεσπίζομεν. Καὶ στελοῦμέν γε τὸν τῆς ἀρχῆς ἀντιληψόμενον ταύτης τῶν παρ' ἡμῖν εὐδοκιμούντων ἐνα τῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, ὁθεν καὶ τὸ παλαιὸν οἱ πραιτῶρες ἐξεφοίτων καὶ τοῖς σφῶν αὐτῶν πόνοις τὴν πολιτείαν ἐκόσμου, ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰταλιώτιδος μένοντες γῆς, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοὺς ἐξω τόπους 198 στελλόμενοι. ἐστὼ γὰρ ὁ τοιοῦτος αὐτὸς ἑαυτοῦ μεμνημένος ἀεὶ καὶ ὁθεν αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς συνέστηκε, σεμνός τε τοῖς ὑπηκόοις φοβερὸς τε τοῖς ληστεύουσι καὶ ἀδικοῦσι καὶ μετὰ πλείονος παρρησίας ἀπαντα πράττων. πρόδηλον γάρ, ὡς καθαραῖς μὲν χρήσεται ταῖς χερσίν, ἐπεὶ καὶ ἀμισθον παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν καὶ ἀλλως ὁ παρ' ἡμῶν τεθεὶς ἐναγχος νόμος ἀπάσαις ταῖς ἀρχαῖς ταῖς ἐγγεγραμμέναις αὐτῷ σαφῶς ἐπιτάττει χειρῶν τε κρατεῖν (ἐφ' ᾧ δὴ καὶ τὸν ὀρκον ὑπέχουσι) καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους δικάζειν τε καὶ νέμειν τοῖς ὑπηκόοις ἰσότητά τε καὶ δικαιοσύνην. οὐ τῷ καὶ οἱ πάλαί Ρωμαῖοι τὸ πολίτευμα κατακοσμήσαντες πάσης ἑτέρας πολιτείας ἐκράτουν. τίς γὰρ οὐκ ἀντὶ τὴν ἀρχήν ταύτην αἰδεσθεῖται τε ἀμα καὶ φρίζειεν, ὄρων αὐτὴν ὑπὸ διπλοῦ σχήματος φρουρουμένην καὶ ῥαδίως μὲν τὰ ἐκ τοῦ νόμου διατάττουσαν, ῥᾶστα δὲ, εἰ τι παραβαθεῖ τῷ νόμῳ, τοῦτο τοῖς ὀπλοῖς ἐπανορθοῦσαν; Ἀπερ δὲ τῷ κατὰ Πισιδίαν προηγόρευται πραιτῶρι κατὰ τὸν περὶ ἐκείνου γεγραμμένον νόμον, ταῦτα καλῶς ἐχειν ᾤθημεν προαγορεῦσαι καὶ τούτῳ. δεῖ γὰρ αὐτὸν τὴν ἀρχήν παραλαμβάνοντα ταύτην πανταχόθεν ἀμισθον οὐσαν καὶ αὐτὸν ἀδωρότατον εἶναι καὶ ἀρκεῖσθαι μόνοις οἰς τὸ δημόσιον δίδωσι (καθὰ καὶ ὁ περὶ τῶν ἀρχῶν ἡδη τεθειμένος διαλέγεται νόμος), καθαρῶς τε καὶ δικαίως χρῆσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ ὦ σπερ αὐτῷ μεμιγμένα τὰ τῆς ἀρχῆς ἐστί, οὐ τῶς αὐτῷ καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀρμονίαν κεκρᾶσθαι ποτὲ μὲν ὀξυτέροις τε καὶ ἐπιτεταμένοις, ποτὲ δὲ πραοτέροις τε καὶ ἀνειμένοις τοῖς φθόγοις. Καὶ μισεῖτω μὲν ἀμα καὶ κολαζέτω μοιχείαν ἀπασαν, καὶ πρό γε ἐκείνης ἀνδροφονίαν, καὶ εἰτι σφοδρότερον τὰς τῶν παρθένων ἀρπαγὰς. καὶ τοὺς ἀδικούντας, εἰ μὲν ἀθεράπευτα νοσοῖεν, καὶ καθάπαξ κολαζέτω, εἰ δὲ μετριώτερα,

πρὸς τὸ κρεῖττον μεθαρμοζέτω. ἐρυθριάτω δὲ τῶν ἀδικούντων μηδένα. καὶ ν εἰ πλουτοῖη καὶ ν εἰ τινος ἀξίας ἐπέιληπται μείζονος διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἐκ τῶν σεμνοτέρων αὐτὸν καταλόγων στέλλομεν, ὅπως αὐ οἰκοθεν εἶχοι τὸ μηδενὶ προσέχειν ἐτέρῳ πλὴν ἡμῖν τε καὶ τοῖς νόμοις, καὶ δικάζειν μὲν κατ' ἐκείνους, τὸ δὲ ὑπήκοον ἀρμόζειν εἰς τὸ κατ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι. καὶ μήτε ῥαθυμεῖν μήτε ἀδικεῖν· ὡστε μὴ τινὰς ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἡ ς α ρχει καταλιμπάνειν μὲν τὴν χώραν 199 διὰ τὰς ἀδικίας τὰς ἐκεῖσε, συνεχῶς δὲ ἡμῖν ἐνοχλεῖν. ἀλλ' αὐτὸς ἀκροατῆς γινέσθω πρότερον τῶν προσαγγελλομένων καὶ ταῦτα διακρινέτω, καὶ αἰεὶ μεμνήσθω τῆς παραδεδομένης αὐτῷ παρ' ἡμῶν τιμῆς, καὶ οὐ τω χρήσθω τοῖς ἀρχικοῖς πόνοις, ὡς ἐπαιετὴν αὐτῷ καὶ ἀνυπεύθυνον γίνεσθαι τὴν ἀρχὴν· ἐκεῖνο σαφῶς ἐπιστάμενος ὡς, εἰ μὲν τις ελθοῖ πρὸς ἡμᾶς μὴ προσαγγείλας αὐτῷ τὰ οἰκεία πάθη καὶ ἀποπειραθεῖς εἰ γε τυγχάνοι τῶν δικαίων, τοῦτον αὐτῷ πέμψομεν ἀποκρίσεως αὐτῷ μεταδόντες οὐδεμιᾶς· εἰ δὲ προσαγγείλειεν, εἰ τα τῶν δικαίων μὴ τυχῶν εἰς ἡμᾶς καταδράμοι, τότε ἡμεῖς οὐκ ἐκείνῳ τὸ λοιπὸν, ἀλλ' αὐτῷ τῷ τὴν ἀρχὴν εἶχοντι δικασταὶ γενησόμεθα. καὶ ὡσπερ αὐτῷ μείζονα πεποιήκαμεν τὴν τιμὴν, οὐ τω καὶ εἰπερ εὐροῖμεν ῥαθυμοῦντα καὶ τοῖς παραδεδομένοις ἐκμελῶς χρώμενον, ἀμυνοῦμεν τοῖς νόμοις καὶ προσηκόντως αὐτὸν μετελευσόμεθα· καὶ ὡσπερ ἐκεῖνος οὐ τε τοὺς ἡμετέρους λόγους οὐ τε τοὺς νόμους οὐ τε τὸ τῆς ἀρχῆς ἐρυθρίᾳ σχῆμα, οὐ τως οὐδὲ ἡμεῖς αὐτὸν ἐρυθρίασομεν, ἀλλ' ἀπαντήσομεν αὐτῷ καθ' ὃν αὐτὸς τρόπον τοῖς τῆς ἀρχῆς πράγμασι χρήσεται· καὶ εἰ τε χερσὶν οὐ καθαραῖς αὐτὸν χρώμενον λάβοιμεν ἢ πρὸς τι πάθος ἀποβλέποντα ἢ τοὺς ἡμετέρους παραβαίνοντα νόμους, ἡμεῖς αὐτῷ κατὰ νόμον ἐπιστήσομεν τὰς εὐθύνας. οὐ τε γὰρ χρημάτων ἐφεισάμεθα οὐ τε ἐτέρου τῶν πάντων οὐδενός, ἵνα τὸ ὑπήκοον περισώσωμεν. Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ τῆς τῶν πόλεων εὐκοσμίας προνοεῖν· καὶ πρῶτον μὲν στάσεως ἀπαλλάττειν τὰς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένας πόλεις, τὴν ἰσότητα πανταχοῦ διασώζοντα καὶ τοῦ μηδὲν τοῖς ὑπηκόοις ἐνδεῖν πᾶσαν τιθέμενον πρόνοιαν. Ἀλλὰ μηδὲ τῶν ἐργῶν τῶν πόλεων ἀμελεῖν, ὅπως αὐ μὴδὲ κατὰ τοῦτο ἐλαττοῖντο μήτε οἱ τῶν ὑδάτων ὄλκοι μήτε αἱ τῶν γεφυρῶν πάροδοι μήτε ἡ τῶν τειχῶν ἀσφάλεια μήτε ἡ τῶν ὁδῶν ἐπιμέλεια· ἀλλὰ πάντα ἐπανορθοῦν, ἢ καὶ εἰς ἡμᾶς μηνύειν, ὅπως αὐ τὰ μὲν ἐκ τῶν πολιτικῶν πόρων, τὰ δὲ ἐξ ἡμῶν ἐπανορθοῦν ἰσχύσειε. Παρατηρεῖν δὲ τὸ μηδὲ τοῖς ἐκεῖσε φοιτῶσιν ἐκ τῶν ἀρχόντων πράκτορσιν αἰεὶ τὸν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους κατὰ τι ζημιοῦν ἢ βαρύνειν, μηδὲ ταύτας ὁ δὴ τὰς συνειθισμένας ἐπιφερομένους προστάξεις, αἰπερ πρώην ἐκ τῶν σῶν προήεσαν θρόνων πορθοῦσαι τοὺς ἐν μετριότητι ζῶντας καὶ ἐπιτάττουσαι ποτὲ μὲν τειχῶν ἐπισκευὰς, ποτὲ δὲ ὁδῶν ἐπιμελείας, ποτὲ δὲ εἰκόνων τε καὶ γεφυρῶν καὶ λιμένων καὶ ὀλκῶν δημοσίων ἀνανεώσεις, καὶ τόπων δῆθεν δημοσίων ἀφαιρέσεις καὶ οἰκημάτων ὡς οὐκ ἐν δέοντι κτισθέντων καταστροφάς, καὶ ἕτερα τούτων εἰ τι προχειρότερα πρὸς συκοφαντίαν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν τούτου ποιήσεται πρόνοιαν πράττων ἀπαντα ζημίας χωρὶς. εἰ δὲ συνίδωμεν ἡμεῖς καὶ μείζονος ἐποψίας δεῖσθαι τὸ πρᾶγμα, θείῳ πραγματικῶ χρησόμεθα τύπῳ· ὃν δὴ καὶ πρὸς τὴν σὴν ἀρχὴν, εἰ συνίδοιμεν, καταπέμψομεν, κατ' αὐτόν τε καὶ ἐτέρῳ τινὶ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ζήτησιν. Οὐ τως ἀναπνεύσει ποτὲ τὸ ὑπήκοον, οὐ τως ἀνθήσουσιν αὐθις αἱ πόλεις καὶ αὐξήσεις τοῖς οἰκοῦσι ταύτας ὡς πλείστη γενήσεται, καὶ οὐ τὰς πατρίδας ἀποφεύξονται καθάπερ τι τῶν φοβερωτάτων διὰ τὴν τῶν ἀρχόντων κακίαν οἰκεῖν ἐν τοῖς ἑαυτῶν εὐλαβούμενοι. Δεῖ τοίνυν τὴν σὴν ὑπεροχὴν εἰδέναι τὴν ἀρχὴν ταύτην μίαν τὸ λοιπὸν, ἀλλ' οὐ διπλὴν καθεστῶσαν· ὡστε ἀπαντα ὅποσα τὸ δημόσιον ἐδίδου πρότερον ἑκατέρῃ τῶν ἀρχῶν, ταῦτα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀπογραφὴν τῷδε τῷ θείῳ ἡμῶν νόμῳ δώσεις αὐτῷ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν καὶ τῇ γε αὐτοῦ τάξει, καθὰ καὶ μέχρι νῦν ἐδίδοδοτο. Καὶ ἡ τῶν δημοσίων εἰσπραξις αὐτῷ τε

ἐπικείσεται καὶ τοῖς πειθομένοις αὐτῶ πραιτωριανοῖς ταξεώταις, τὰ παράσημά τε ἑκατέρας ἀρχῆς ἐξει, καὶ εἰ καὶ τὰ μάλιστα στρατιωτικός ἐστιν, ἀλλ' οὐ ν ἐπὶ τε ἀπήνης ἀργυρᾶς καθεδεῖται, καὶ ἡγήσεται πέλεκυς αὐτοῦ (ὑπατικής γὰρ δὴ καὶ τοῦτο σύμβολον ἀρχῆς), ῥάβδοι τε ὁμοίως αὐτοῦ προπομπεύσουσι. θεραπεύσει τε αὐτὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν τὸ κατὰ τὴν χώραν ἰδρυμένον· ὧ μελήσει καὶ τὸ ληστικὸν ἐκκόπτειν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν καὶ σώφρονας τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους πρὸς ἀλλήλους ἀποτελεῖν. Ἄλλ' οὐδὲ τοῖς κωμήταις συγχωρήσει πρὸς τοὺς δημοσίους ἀνανεύειν φόρους. Ἐν δὲ ταῖς περιβλέπτους ἀρχαῖς καὶ αὐτὴ τετάξεται, καὶ εἰ τυχὸν 1 ὁ παραλαβὼν αὐτὴν ἀξία εἰς ἡμεῖς μείζονος. τὸ μὲν γὰρ τῶν ἡγεσομένων ἐστὶ τοιοῦτον ὅποιον ἂν ἡμεῖς ἐπιτηδεύωμεν πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐγκρίναιμεν· αὐτὴν δὲ δὴ τὴν ἀρχὴν προσῆκόν ἐστιν ἐν ταῖς περιβλέπτους ἀριθμεῖσθαι, καθάπερ ἀνθύπατοί τε καὶ ὁ τῆς Ἐώας κόμης καὶ ὁ Γαλατίας τε καὶ ὁ τῆς Φρυγίας εἰσίν. Ὡστε καὶ ἀκροάσεται δικῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τὴν αὐτοῦ καὶ χρηματικῶν καὶ ἐγκληματικῶν καὶ τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας, καθάπερ καὶ πάσαις ἐξεστὶ ταῖς ἀρχαῖς. Καὶ τὰς γε ἐφέσεις τὰς κατὰ τῶν ἀποκρίσεων αὐτοῦ γινομένης ἐξετάσουσιν ἐνταυθοῖ κατὰ τὸ πάλαι κεκρατηκὸς ἐπὶ τῶν περιβλέπτων ἀρχόντων οἱ τε ἐνδοξότατοι τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων ἐπαρχοὶ οἱ τε ἐνδοξότατος κοιαιστῶν (τοῦτο τὸ ἄνωθεν παραδεδωμένον), διότι πολιτικώτερα τὰ τῆς ἀρχῆς ἡδη γέγονεν ἀναμιχθέντα τοῖς νόμοις, οὐς δὴ καὶ αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν βουλόμεθα. Κατὰ δὲ τὸν ἐναγχος παρ' ἡμῶν τεθέντα νόμον, εἰ τις δίκη πεντακοσίων νομισμάτων οὐχ ὑπερβαῖνοι ποσὸν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τὴν αὐτοῦ, εἰ τα ἐφέσιμος παρὰ τοῦ δικάζοντος γένοιτο, ταύτης οὐχ ὁ τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας ἀρχων, καθάπερ πρότερον εἰρήκαμεν, ἀλλ' αὐτὸς ἀκροάσεται, εἰ τε ἐκ παραπομπῆς ἡμετέρας εἰ τε ἐκ τινος τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων ἢ δίκη παραδοθεῖη τινί, μὴ περιβλέπτῳ μόντοι καθεστῶτι, διὰ τοὺς λογισμοὺς οὐς δὴ τῆς περὶ τῶν ἐκκλητῶν ἐναγχος τεθείση προεγράψαμεν διατάξει. καὶ ἐστὶ καὶ κατὰ τοῦτο σεμνός, οἱ καὶ θεῖον ἀκροατήριον ἐξει καὶ ἐπιθήσει τῇ δίκῃ πέρας οὐκ εἰ κατὰ τὸ παλαιὸν ἐνταυθοῖ στελλομένη, ὅπως ἂν μὴ διὰ μικρὰς προφάσεις ζημιῶν μεγάλων τὸ πρᾶγμα τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἀφορμὰς παρέχοιτο. Ταῦτα δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτῶ ποιήσομεν φανερά. Διεσπούδασται γὰρ τῶ ἡμετέρῳ κράτει μὴ μόνον αὐτοῖς παρέχειν τὰ σύμβολα τῶν ἀρχόντων ἐκ τῶν καλουμένων κωδικίλλων, ὅποια τοῖς σπεκταβιλίοις ἀρχουσιν ἐπιδίδοται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν βασιλικῶν παραγγελμάτων, ἀπερ μανδάτα πρὶν κίπιδι οἱ πρῶν ἐκάλουν βασιλεῖς τε καὶ νομοθέται, ἀπερ γράψαντες ἡμεῖς ἀποτεθῆναι κατὰ τὸ θεῖον ἡμῶν λατέρκουλον παρεκελευσάμεθα, ὅπως ἂν ἐκεῖθεν αἰεὶ διδοῖντο ταῖς ἀρχαῖς ἀμα τοῖς κωδικίλλοις, καὶ οἱ μὲν αὐτοῖς διδοῖεν τὴν ἀρχὴν, τὰ δὲ 2 τὸν ἐκείνης ῥυθμίζουσι τρόπον. Ἐκ δὲ δὴ τῆς ὑποκειμένης ἀπογραφῆς τῶδε τῶ θεῖῳ ἡμῶν νόμῳ δηλὸν ἐστὶ, τί μὲν προσῆκόν ἐστιν αὐτὸν γινόμενον προφάσει τῶν τῆς ἀρχῆς παρέχειν συμβόλων, τί δὲ αὐτῶ τε καὶ παρέδρῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν χορηγεῖσθαι. Εἰ δὲ καὶ τινὰς ἀρχοντας τῶν πλησίον αὐτῶν ἐπαρχιῶν ἀμελοῦντας εὐροῖς περὶ τὸ δημόσιον, οὐχ ἕτερον ἐκπέμψεις, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς σπεκταβιλίοις ἀρχουσιν ἐνοχλήσεις, ὥστε αὐτοὺς ἐπιτεθῆναι τοῖς ἐκ γειτόνων ἀρχουσιν, εἰ ῥαθυμοῖεν, καὶ παρασκευάζειν ταῦτα πᾶσιν εἰσκομίζειν τρόποις. <Ἐπίλογος.> Τὸν τοίνυν παρόντα νόμον ἡμεῖς μὲν ἀποτεθῆναι τῶ τῶν θεῖων ἡμῶν διατάξεων παρεσκευάσαμεν βιβλίῳ, αὐτὸς δὲ δεξάμενος κατ' αὐτὸν ἅπαντα πρᾶξον ἀθάνατον αἰεὶ παρέξοντα τῆς ἡμετέρας εὐεργεσίας τὴν μνήμην. Δεῖ παρέχεσθαι τῶ πραιτωρι Λυκαονίας οὐτως· αὐτῶ μὲν ὑπὲρ ἀνόνων καὶ καπιτατιόνων καὶ λοιπῆς παραψυχῆς σολ. ξξξ τῶ αὐτοῦ παρέδρῳ σολ. λxxi τῆ αὐτοῦ τάξει αὐρι λιβ. ii. Δεῖ δὲ αὐτὸν παρέχειν προφάσει συμβόλων οὐτως· τοῖς περιβλέπτους χαρτουλαρίοις τοισὶ τοῦ θεοῦ κουβουκλείου σολ. ηῖiii τῶ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων καὶ τοῖς λατερκουλιόσι σολ.

ΧΧΙΗ ΤΩ ΒΟΗΘΩ ΑΥΤΟΥ ΣΟΛ. ΙΙΙ ΤΗ ΤΑΞΕΙ ΤΩΝ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩΝ ΗΜΩΝ ΕΠΑΡΧΩΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΣΤΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΤΕΡΑΣ ΑΙΤΙΑΣ ΣΟΛ. ΧΛ. 3 "Κ" ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΟΣ ΘΡΑΙΚΗΣ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ' ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ' ΙΩΑΝΝΗ ΤΩ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩ ΕΠΑΡΧΩ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΩ ΠΡΑΙΤΩΡΙΩΝ ΤΟ Β', ΑΠΟ ΥΠΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΚΙΩ. <Προοίμιον.> Εκείνο τών άνωμολογημένων έστιν ο τιπερ, ει τις την Θρακων όνομάσειε χώραν, εύθους συνεισέρχεται τώ λόγω και τις άνδρείας και στρατιωτικοϋ πλήθους και πολέμων και μάχης εννοια' ταϋτα γάρ έγγενή τε και πάτρια τη χώρα καθέστηκεν εκείνη. ω στε ήμιν <και> πρότερον γέγονεν εννοια και τα περι εκείνων καταστήσασθαι τών τόπων, και νϋν επί τοις βεβουλευμένοις ηδη τόν παρόντα τίθεμεν νόμον επί γάρ του Μακροϋ Τείχους δύο τινάς καθήσθαι και βικαρίους όνομάζεσθαι σύνισμεν α παντες, τόν μέν στρατιωτικων ήγούμενον τάξεων (πολλαί δε αί κατά τόν τόπον εκείνον δυνάμεις). τόν δε τοις πολιτικοις πράγμασιν έφεστῶτα' α μρω δε ου τοι πληρουσιν ό μέν την τών ένδοξοτάτων έπαρχων εκείσε τάξιν, ό δε την τών άνδρειοτάτων στρατηγων, όμονοουσι δε οϋδέποτε προς άλλήλους, αλλά τώ μέν δημόσιον εκάστω και σιτήσεις χορηγεϊ και την α λλην δίδωσι παραψυχήν, οι δε μίαν εχουσι διηνεκή τε και άτελεύτητον πρᾶξιν τώ φιλονεικείν προς άλλήλους άθάνατα. Εδοξε τοίνυν ήμιν εχειν ορθως τουτο ο περ και έν έτέροις πεποιήκαμεν εθνεσι και τοιγε οϋχ ουτω μαχιμοις οϋδε στρατιωτικης φρουρας δεομένοις, τουτο κανταϋθα πρᾶξαι και τουτων δη τών αρχων εκάτεραν εις ταϋτο συνελκυσαι, ω στε μη τόν μέν επί τών πολιτικων ει ναι πραγμάτων, τόν δε στρατιωτων και μόνων εξάρχειν, αλλά μίαν αρχήν εγκαταστήσαι τώ τόπω σεμνήν τινα και αιδους αξίαν, η περ όμοιως τών πολιτικων εκείσε πραγμάτων επιμελήσεται της τε τών στρατιωτων εύκοσμίας φροντιει. ό μέν γάρ της έπαρχίας ήγούμενος έν έτέροις τισίν έστι τόποις, 4 μόλις εκείνοις αρκων ή δε τών τειχων τουτων φυλακή και ή περι τους τόπους εκείνους διοικήσεις και εύταξία τε και στρατηγία δεϊται τινός άνδρός αγαθοϋ και προς εκάτερον εχοντος επιτηδείως, στρατιώτας τε κοσμεϊν και νόμων εξάρχειν. τί ποτε αν ο υ ν ο νομα τουτω πρόσφορον εκ της αρχαιότητος θείημεν, η ποίαν λαβόντες προσηγορίαν τώ την αρχήν εχοντι ταϋτην αρμόσαιμεν; η οϋκ αϋτόθεν έστι φανερόν, ως και ουτος πραιτωρ όνομασθήσεται την της ήμετέρας εύσεβείας προσλαμβάνων έπωνυμίαν, καθάπερ ό Πισιδίας τε ήγούμενος και ό Λυκαονίας εξάρχων ώνόμασταί τε και γέγονε παρ' ήμων; ει γάρ ό πραιτωρ ό Ρωμαίων στρατηγός τε όμοϋ και νομοθέτης ταϋτην επί της οικείας αρχης ειχε την τάξιν, τών άνωμολογημένων έστιν ο τι πρεπωδέστατον αν ει η τώ του πραιτωρος ο νομα τη της αρχης ταϋτης προσηγορία. στρατιωτων μέν γάρ ήγήσεται πλήθους, ιδιώτας δε οϋκ όλίγους υποκειμένους εξει, οις τά εκ τών ήμετέρων διαιτήσει νόμων, και δεϊ γε τοις τόποις άνδρός αγαθοϋ τά τε πολιτικά τά τε πολέμια' και γάρ έν τοις εμπροσθεν χρόνοις αί τινες ανδρες στρατιωτικοι τών επί μεγίστων αξιωμάτων οντες τών τε εκείσε δυνάμεων εξηγουντο τοις τε αλλοις απασιν έβοήθουν, ει και μη στρατιώται τινες, ιδιωται δε έτύγχανον ομως. αί γάρ επιδρομαί τών βαρβάρων οϋ μετρίας χρήζουσι της άντιστασεως. δεϊ δε τά κατ' αϋτους επιτετράφθαι τώ μετα τών νόμων αϋτων ήγεϊσθαι δυναμένω, ως πολϋ τώ διαφέρον ο ν τάξεως τε και άταξίας' και απασιν έστι φανερόν ως τώ μέν στρατιωτικόν, ει μόνον ειη και καθ' αϋτό, θρασύτερον εσαι του πρέποντος. τώ δε γε πολιτικόν, ει μη τώ στρατιωτικῶ συναναμίννυται, καταδεέστερον εσαι του μετρίου, τώ δε εκάτέρωθεν εις ταϋτό συνελθόν τουτο τελεώτατόν τε και αϋταρκές έστι και προς πόλεμόν τε όμοϋ και ειρήνην εξαρκουñ. Οϋκοϋν και τά της αρχης ταϋτης συνήφθω. και πραιτωρ ουτος Ιουστινιανός επί Θράκης καλείσθω. σύμβολα δε αϋτῶ παρ' ήμων εσαι κωδίκιλλοί τε φοιτώντες έντεϋθεν κατά τώ τών λοιπων σπεκταβιλίων 5 αρχόντων σχήμα και τινες και υποθήκαι βασιλικαί, τόν τρόπον ύφηγούμεναι καθ' ο ν διανύσει την αρχήν,

α περ οί πρό ἡμῶν μανδάτα πρὶν κίπεις ἐκάλουν, μεθ' ὧν ἐπὶ τὴν χώραν ἐξίοντες οἱ τὰς ἀρχὰς διακληρούμενοι τὸ πρακτέον ἐκεῖθεν ἐλάμβανον· καὶ τὸ πρᾶγμα προὔχῳρει καλῶς, καὶ ἡ ν τοῖς πραίτωρσιν ἐνευδοκίμειν ἐπὶ πολλῶν τῆς ἡμετέρας ἔθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἑσπερίων, ἀφ' ὧν Ἡ Ρωμαῖοι προελθόντες τὴν τε ἀρκτον ὡς εἶπεῖν ὁ λην μεσημβρίας τε καὶ τῆς ἑώας τὰ πλεῖστα κατεκτήσαντο. Ὅσα τοίνυν ἐν τῷ παρ' ἡμῶν εἰμπροσθεν εἰρημένῳ γέγραπται νόμῳ περὶ τῶν ἀρχῶν, καὶ ὅποσα τῷ τε Πισιδίας τῷ τε Λυκαονίας διειλέγεμθα πραίτωρι, περὶ τοῦ προῖκα μὲν αὐτοὺς ἐντεῦθεν χειροτονεῖσθαι, προῖκα δὲ δεῖν τοῖς ὑπηκόοις προσφέρεσθαι τοῖς ἡμέτεροις, ἀπασιν ἡδη ἐστὶ φανερά· εἰς ὁ λην γὰρ ἀρτι τὴν ὑπήκοον ἐκπεφοίτηκεν ὁ νόμος καὶ ἀπασιν ἡδη γέγονεν γνωριμώτατος. ὦ δὴ καὶ ὁρκος ἐγγέγραπται καθ' ὁ ν προσῆκόν ἐστι τοὺς ἡμετέρους ἀρχοντας παραλαμβάνοντας τὰς ἀρχὰς τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀνιεροῦν τῷ θεῷ καὶ φυλάττειν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἐν ἰσότητι τε καὶ δικαιοσύνη πάσης ἀπηλλαγμένους αἰσχροκερδείας τε καὶ δυσμενείας καὶ χάριτος. Ταξεῶται δὲ αὐτὸν θεραπεύσουσιν οὐ πλείους τῶν ἑκατόν· καὶ ἐξεῖ μὲν τὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς σύμβολα, ἐξεῖ δὲ τὰ τῆς στρατιωτικῆς, καὶ παρέσται μὲν αὐτᾶ καὶ ἀδρεσπονσυμ διὰ τὰς ἐκεῖσε δυνάμεις, ἐξεῖ δὲ ἀδειαν καὶ ἐπιτάττειν αὐταῖς καὶ τὰ λυσιτελοῦντα τῇ πολιτείᾳ μετ' αὐτῶν ἐργάζεσθαι τε καὶ πράττειν. Ἡ δὲ τῶν περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους [τῶν] δημοσίων φόρων εἰσπραξις αὐτὸν τε καὶ τὴν τάξιν ὁψεται τὴν αὐτοῦ. πραιτωριανὴ τε ἀπασα ἡ τάξις κληθήσεται, τοῖς ἐντεῦθεν στρατευομένη συμβόλοις ἐκ τοῦ θεοῦ τῶν ἐπιστολῶν σκρινίου φοιτῶσιν, ἐξου καὶ ἡ βικαριανὴ πρῶν ἐκομίζετο τὰ τοιαῦτα σύμβολα τάξις. Μελήσει δὲ αὐτῷ πρῶτον μὲν δώρων καθαρὰς φυλάττειν τὰς χεῖρας, ἐπειτα πᾶσαν ἰσότητα τοῖς ἡμέτεροις ὑπηκόοις ἰδία τε καὶ δημοσίᾳ τηρεῖν δικαζομένοις τε καὶ συμβόλαια πρὸς ἀλλήλους πράττουσιν, ὦστε στάσιν ἀπασαν αὐτῶν ἐξελαύνεσθαι. καὶ τοὺς μὲν στρατιώτας ἀεὶ ταῖς πολεμικαῖς γυμνασίαις ἀποτελεῖν καλλίους τε καὶ προθυμότερους, τοὺς ἰδιώτας δὲ ῥυθμίζειν τῷ νόμῳ δικαίους τε καὶ κακουργίας ἀπάσης ἔλευθέρους ἀποτελεῖν, ὦστε τοὺς μὲν εἰς δικαιοσύνην. τοὺς δὲ εἰς ἀνδρείαν ἀυξεσθαι. καὶ εἰ τις γένοιτο πολέμου χάριν ἐκδρομὴ, ταύτην ῥᾶστα ποιεῖσθαι· τάξεώς τε παρούσης ἑκατέρας, καὶ τῆς μὲν ὑπηρετουμένης ὅποσα πολιτικοῖς ταξεῶταις πρέπει, τῶν δυνάμεων δὲ ἀπροφασίστως τὰς πολεμικὰς ἀνεργόντων ἐφόδους. Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ τῶν δικῶν, εἰτε εἰς χρήματα βλέποιν εἰτε εἰς ἐγκλήματα εἰτε εἰς ὅποιονοῦν ἄλλο, κατακούειν καὶ δικάζειν ὀρθῶς καὶ πρὸς τοὺς ἡμετέρους νόμους καὶ πάθους ἐνεκεν οὐδενός, ὦστε μὴ τινὰς ἐκεῖθεν ἐκτρέχοντας τὸ ἡμέτερον ἐνοχλεῖν κράτος. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς καταλιμπάνοντας τὴν χώραν ἐνταυθοῖ τρέχειν ὑπὸ τῶν κατὰ χώραν περιορωμένους ἀρχόντων. εἰ γὰρ καὶ ὑστερον μέλλοιμεν ἐκ τῶν αὐτόθεν φοιτῶντων ἐνοχλεῖσθαι, πευσόμεθα πάντως τῶν ἀδικουμένων, εἰ ταῦτα προσαγγείλαντες ἐτυχον τῷ τὴν ἀρχὴν ἐχοντι. καὶ εἰ μὲν μάθοιμεν αὐτοὺς ταῦτα μὴ προσάγγειλαι, σὺν ἐπιτιμῆσει πάση στελοῦμεν αὐτοὺς κατὰ χώραν, εἰ δὲ οἱ μὲν προσήγγειλαν, ὁ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐχων ἡ ἐρραθύμησεν ἡ κατ' ἄλλην αἰτίαν οὐκ εὐπρεπῆ τῶν νόμων ἡμέλησε, τότε ἐπ' αὐτὸν τὴν πᾶσαν τρέψομεν κίνησιν. ὦσπερ γὰρ αὐτῷ δεδώκαμεν χορηγίαν πλείονα (φαμὲν δὲ τὴν ἑκατέρας ἀρχῆς) καὶ ἀνθρώπων αὐτὸν προὔβαλόμεθα τοσοῦτων, οὐτως, εἰ μάθοιμεν αὐτὸν ἀναξίως περὶ τὴν ἀρχὴν φερόμενον, οὐτε ἐνδώσομεν οὐτε ἐπὶ μετρίοις στήσομεν τὴν ποινήν, ἀλλ' ὁσον αὐτὸν εἰς ὑψοσρομεν εὐκοσμοῦντα, τοσοῦτον αὐτῷ παρὰ τοὺς ἡμετέρους τι πράττοντι νόμους ἐπιτιμήσομεν. Δεῖ δὲ αὐτὸν πρὸς μηδένα παντελῶς ὑποκατακλίνεσθαι. μηδ' ἄν εἰ τις εἰη τῶν ἐπισήμων μηδ' ἄν εἰ σφόδρα πλουτοῖ. διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ σεμνοτέροις παραδίδομεν τὰς τοιαύτας ἀρχὰς, ἵνα μὴ ῥαδίως ἐνδιδοῖεν τοῖς ἐκ τοῦ πλουτεῖν βουλομένοις ἀδικεῖν. 7' Ἐπιμελήσεται δὲ καὶ τῶν ἐργῶν ἀπάντων τῶν ἐκεῖσε, καὶ οὐ συγχωρήσει διαφθαρήναι οὐτε λιμένας οὐτε

τείχη ου τε γεφύρας ου τε ὁδοὺς ου τε τῶν ἀλλων, ἀλλ' αὐτὸς ὅποσα δυνατὸν ἐκ τῶν πολιτικῶν πόρων ἐπανορθωθῆναι παρασκευαζέτω (καὶ εἰ τι τούτων μείζονος δεόμενόν ἐστι φροντίδος, τοῦτο εἰς ἡμᾶς μηνυέτω) καὶ τοὺς λογισμοὺς γίνεσθαι κατὰ τοῦτο δὴ τὸ παρ' ἡμῶν νομοθετηθέν. Οὐδὲ γὰρ εἰ τι βουλόμεθα τινὰς ἐκ τῆς ἀρχῆς ἢ περ ἐφέστηκας στέλλεσθαι κατὰ χώραν τὰς συνήθεις ταύτας εἰχοντας ἐμπορίας, ὑδάτων τε ἀναζητήσεις καὶ κήπων καὶ τειχῶν καὶ εἰκόνων καὶ τινων τοιούτων, ἀπερ καὶ πάλαι παντελῶς ἀνηρῆσθαι συνείδομεν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν κατεξεταζέτω τὰ γινόμενα, καὶ λόγους ὑπέχειν αὐτοὺς κατὰ τὴν θεῖαν ἡμῶν ποιείτω διάταξιν. εἰ δέ γε ἡμεῖς συνίδοιμεν ἕτερον τινα πρὸς τοῦτο στείλαι, τοῦτο διὰ πραγματικοῦ πράξομεν τύπου καὶ πρὸς τὴν σὴν, εἰ περ συνίδοιμεν, ἀρχὴν φερομένου. πανταχόθεν γὰρ τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους ἐξαρπάζοντες καὶ ἐλευθέρους ποιοῦντες βλάβης διὰ τοῦτο καὶ χρημάτων ὑπερείδομεν (ὡς που καὶ αὐτὸς οἴσθα) μεγάλων καὶ τοσαύταις σιτήσεσι τοὺς τε ἀρχοντας τὰς τε τάξεις τοὺς τε ἀμφ' αὐτοὺς ἐψυχαγωγήσαμεν, ὥστε μὴ δι' ἐνδειαν τυχόν ἢ τι τοιοῦτον ἀπρεπῶν τινων ἀπεσθαι πραγμάτων, ἀλλ' ἐπισημοὺς τε εἶναι καὶ ἐκ τῆς μεγάλης βουλῆς, καὶ οὕτω φοιτᾶν ἐν τῇ χώρᾳ μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ τε καὶ ἡμῶν μνήμης· ὡς εἰ μὴ κατὰ τινα τρόπον ἐκλάθοιτο, καλλίων ἑαυτοῦ διὰ πάντων εἶσται. εἰ δὲ ὑπατικοῖς τε καὶ πραιτωριανοῖς ἀνδράσιν οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι τὰς ἀρχὰς ἐπέτρεπον, οὐκ ἀποτρόπου καὶ ἡμεῖς πράξομεν, εἰ καὶ τοιοῦτοις αὐτάς τισι παραδώσομεν, οἱ περ καὶ τὰς ἐπιχειρίας ἀναστελοῦσι καὶ τῶν ἐντεῦθεν πρακτόρων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γινομένων καὶ τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς πειρωμένων ζημίαις περιβαλεῖν ἀλόγοις <τούτους> τῆς τοιαύτης ἀνάγκης ἐκλύσειαν. καὶ γὰρ δίδομεν αὐτῶ παρρησίαν καὶ ταῦτα πολυπραγμονεῖν καὶ κωλύειν καὶ εἰς ἡμᾶς μηνύειν, καὶ τὰ μὲν οἱ κοθεν ἐπανορθοῦν, τὰ δὲ θάττον πρὸς ἡμῶν ἀναφέρειν γνῶσιν, ὥστε ἐφ' οἷς καταδεέστεροι τῶν πραγμάτων εἰσίν, ἐπὶ τούτοις ἀναξοῦσθαι τε καὶ ἀναπληροῦσθαι τῆς ἡμετέρας γνώμης τε καὶ κελεύσεως προσθήκη. Ταῦτα αὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς βασιλικαῖς παραγγέλμασιν ὑποθησόμεθα, καὶ μετὰ τῶν συμβόλων αὐτὰ τῶν ἀρχικῶν ἐπιδώσομεν, ὥστε μεμνημένους τῶν ὀρκων οὖς ὑφέξουσι καὶ τῶν ὑποθηκῶν ἀς αὐτοῖς δώσομεν ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας ἐννοίας ἀξίως τὸν οἰκεῖον κατακοσμεῖν βίον καὶ κυβερνᾶν τὴν ἀρχὴν μετὰ τῶν νόμων τῶν ἡμετέρων. Ταῦτά ἐστιν ἐφ' οἷς αὐτοῖς παραδίδομεν τὴν ἀρχὴν, δίδόντες αὐτοῖς, ὡς εἰρηται, καὶ τοῦ δικάζειν ἀπασαν ἐξουσίαν χρηματικαῖς τε καὶ ἐγκληματικαῖς καὶ πόσαις ἀπλῶς ὑποθέσει, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν αὐτοῖς ἐπιδιδόμενην ἐπὶ τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους καὶ τὸν ἐνδοξότατον ἀγεῖν κοινῆς τῆς ὑποθέσεως ἀκροωμένους κατὰ τὸ τῶν εἰς τὸ θεῖον τέμενος εἰσαγομένων δικῶν σχῆμα. εἰ δέ τις κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους ἐφέσιμος γένοιτο δίκη τῶν πεντακοσίων ἐλάττων χρυσῶν, εἰ καὶ ἐκ παραπομπῆς ἢ βασιλικῆς ἢ ἀρχικῆς εἰρή, καὶ ὁ τὴν δίκην ἐπιτραπείς οὐκ εἰρή σπεκταβίλιος δικαστής, τὴν ἀπ' ἐκείνων τῶν τόπων ἐκκλησίαν ἐπ' αὐτὸν χωρεῖν καὶ ἀκούειν αὐτὸν ὡς ἐν θεῖῳ τέμενει. κοσμοῦμεν γὰρ αὐτοῦ καὶ τούτῳ τὴν ἀρχὴν τῷ τρόπῳ καὶ ὁμοίαν τίθεμεν τῷ τε περιβλέπτῳ κόμητι τῆς Ἐω ταῖς τε ἀνθυπατεῖαις τοῖς τε κόμησι Φρυγίας τε καὶ Γαλατίας, ὥστε καὶ αὐτὴν εἶναι σπεκταβίλιαν, καθάπερ ἐκεῖναι, καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος ἐστάναι· οὐδὲν τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου τὴν τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος ἐλαττοῦντος ἀρχὴν, ἀλλ' ἐκείνου τε ἐν τοῖς ἀλλοῖς τῆς ἐπαρχίας τόποις πράττοντος ἀπερ ἰδία τῶν νόμων ἐστὶ, τούτου τε ἐν οἷς ἰδρυταὶ μέρει τὴν ἐπιτεταγμένην αὐτῷ παρ' ἡμῶν πληροῦντος φροντίδα. Ὑποτεθήσεται δὲ παρ' ἡμῶν καὶ ἀπογραφή τῶνδε τῶν νόμων λέγουσα τί μὲν αὐτῷ προσήκει χορηγεῖν προφάσει τῶν συμβόλων τῆς ἀρχῆς, τί δὲ κομίζεσθαι αὐτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ δημοσίου κατὰ τὴν τῶν σιτήσεων πρόφασιν· ἀπερ καὶ μόνον λαμβάνειν αὐτοῖς ἐφίμεν ἀλλοίου παντὸς κέρδους ἀπεχομένους. διὰ τοῦτο

γὰρ καὶ σεμνοτέρους ποιούμεν αὐτοὺς χορηγίαις μείζοσιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ταύτην ἡμῖν ἐπὶ τῶν ἐργῶν ἀντιδιδόειν τὴν ἀμοιβήν, 9 τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους διὰ πάντων περισώζοντες, καὶ τῶν ορκῶν οὓς ὑφέξουσιν μεμνημένοι. Τὸν δὲ δὴ παρόντα νόμον ἐξεῖ μὲν καὶ τὸ τῶν νόμων βιβλίον, καὶ ὁ σὸς δὲ θρόνος δεχόμενος τε καὶ μανθάνων διηνεκῶς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν φυλαττέτω τῶν ἐργῶν. Δεῖ [δὲ] παρέχεσθαι τῷ πραιτώρι Θράκης ὑπὲρ ἀνόνων καὶ καπιτατιόνων καὶ λοιπῆς παραψυχῆς σολ. ξξξ τῷ αὐτοῦ παρέδρω σολ. λxxi τῆ αὐτοῦ τάξει αὐρι λιβ. ιι. Δεῖ δὲ αὐτὸν παρέχειν προφάσει συμβόλων οὐ τως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου σολ. ηιιι τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων καὶ τοῖς λατερκουλισίοις σολ. χχιη τῷ βοηθῷ αὐτοῦ σολ. ιιι τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προσταγμάτων καὶ πάσης ἑτέρας αἰτίας σολ. χλ. --K--Z ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΙΣΑΥΡΙΑΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εὐπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικῶν. <Προοίμιον.> Οπερ τισὶ τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων ἐν εἰκόνι καὶ σχήματι κατὰ τὴν Ἰσαύρων χώραν ἠλθεν ἐπὶ νοῦν πρᾶξαι, τοῦτο ἡμεῖς αὐτοῖς τοῖς πράγμασι δι' αὐτῆς τῆς τῶν ἐργῶν ἰσχύος ἐπὶ τῆς Γαλατίας ἐπράξαμεν τῆς πρώτης ἐπὶ τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας, τὴν τῶν πρώην καλουμένων βικαρίων ἀρχὴν ἐνώσαντες ταῖς πολιτικαῖς καὶ μίαν καταστησά 210 μείζοντες τάξιν, καὶ διακοσμήσαντες αὐτὰς ὡς ἐχρῆν καὶ ἐκάστῳ δόντες ἀντὶ τῆς πρώην προσηγορίας τὸ τῶν κομήτων ὀνομαστέον, ὡστε τὸν μὲν κόμητα Γαλατίας καλεῖσθαι πρώτης, τὸν δὲ κόμητα Πακατιανῆς ὀνομάζεσθαι Φρυγίας, παρεπομένης ἐκατέρῳ [τούτων] αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας ἐπωνυμίας. Τοῦτο δὴ καὶ κατὰ τὴν Ἰσαύρων πράττομεν χώραν. οὐ γὰρ ἐτι βουλόμεθα τὸν ἐπὶ ταύτης γινόμενον τῆς ἀρχῆς διπλοῖς χρῆσθαι συμβόλοις καὶ λαμβάνειν μὲν καὶ τὴν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς προσηγορίαν, λαμβάνειν δὲ καὶ τὰ τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας σημεῖα, καὶ ὀνομαστέον διπλοῦν πράγματος ὀνόματος ἑνός, ἀλλ' αὐτόθεν μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν αὐτῷ τίθεμεν, αὐτὴν μὲν προνοοῦσαν τῶν ὀπλων, αὐτὴν δὲ τῶν δημοσίων ἀντιλαμβανομένην, ἀπαντα δὲ ἐχουσαν ὑφ' ἑαυτῆς, καὶ μιᾷ χρωμένῃ τάξει κομητιανῆς τε προσαγορευομένη καὶ κομιζομένη τὰ σύμβολα τῆς στρατείας ἐκ τοῦ θείου τῶν λιβέλλων σκρινίου. Ἔσται δὲ καὶ αὕτη παντελῶς ἀμισθος, καὶ οὐ παρέξει χρημάτων οὐδεμίαν δόσιν, ἀλλὰ καὶ αὕτη καθαραῖς χρήσεται ταῖς χερσὶ καθάπερ αἱ λοιπαί. καὶ καταπέμψομεν γε καὶ πρὸς αὐτὴν τὸν ἐναγχος παρ' ἡμῶν πεφοιτηκὸς νόμον· δώσομεν δὲ αὐτῇ πρὸς τοῖς κωδικίλλοις, οἱ περ αὐτὸν τοῖς σπεκταβιλίοις ἐγγράψουσιν ἀρχουσι, καὶ τὰ θεῖα παραγγέλματα, ταῦτα δὲ τὰ μανδάτα πρὶν κίπρις παρά τε τοῖς ἀρχαίοις ὀνομαζόμενα παρ' ἡμῶν τε αὐθις εἰς πολιτείαν εἰσενεχθέντα, ἐξ ὧν μαθήσεται ὀνομαστέον αὐτῷ καθέστηκε καὶ τῶν δημοσίων ἀπάντων καὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων, καὶ τῆς εὐκοσμίας τῆς ἀλλης, καὶ τοῦ κατὰ μηδὲν βλαβῆναι τὸ δημοσίον· καὶ ἀπλῶς ἀπαντα ὅσα προσήκόν ἐστιν αὐτὸν ποιεῖν ἐκεῖθεν αὐτῷ γενήσεται φανερά. Ἰστω δὲ μόνον τοσοῦτον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς περιβλέπτοις ἀρχουσι τέτακται, καὶ τῶν ἐφέσεων τῶν παρ' ἐκείνου γινομένων οἱ τε ἐνδοξότατοι ἐπαρχοὶ τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἀκροάσονται πραιτωρίων οἱ τε ἐνδοξότατος ἡμῶν κομῆτωρ, καθάπερ ἀγροσταλίου καὶ ἀνθυπάτου καὶ πραιτωρίων τριῶν τῶν νῦν παρ' ἡμῶν ἐγκαταστάτων Πισιδία τε καὶ Λυκαονία καὶ Θράκη 211 καὶ τοῦ κόμητος τῆς Ἐώας καὶ πρὸς γε τοῦ κόμητος τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας Γαλατίας τε πρώτης. Εἰ δὲ τις τῶν ἐν Ἰσαυρίᾳ δικῶν ἐλάττων εἰη τῶν πεντακοσίων χρυσῶν, εἰ τα ἐφέσιμος γένηται. ταύτης αὐτὸς ἀκροάσεται κατὰ τὸ τῶν θείων ἀκροατηρίων σχῆμα· καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο δίδομεν αὐτῷ, σεμνοτέραν αὐτῷ καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ἀρχὴν ἀποφαίνοντες. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ κατὰ μίμησιν τῶν εἰρημένων ἀρχῶν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν διαταξάτω. Ὑποθήσομεν γὰρ [αὐτῷ] καὶ ἀπογραφὴν τῷδε ἡμῶν τῷ νόμῳ, δηλοῦντες τί μὲν αὐτὸν τε καὶ τὴν

αὐτοῦ τάξιν καὶ τὸν αὐτοῦ πάρεδρον ἐκ τοῦ δημοσίου προσήκει κομίζεσθαι, τί δὲ προφάσει τῶν ἀρχικῶν διδόναι συμβόλων. Καὶ ἰστωσαν οἱ παρ' ἡμῶν ταύτας δὴ τὰς εναγχος κατακοσμηθείσας ὑφ' ἡμῶν ἀρχὰς παραλαμβάνοντες, ὡς ἡνεσχόμεθα χρήματά τε ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν συνεχῶς προσφερόμενα παντελῶς ἀποσείεσθαι αὐτοὶ τε οἱ κοθεν καὶ τοῖς παρέδροις αὐτῶν ἀπερ οὐκ εἰχον διδόναι καὶ ταῖς τάξεσι τὰ παρ' ἑτέρων ἀφηρημένα φιλοτιμήσασθαι καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀρχουσι μείζονα ποιήσασθαι τὴν παραμυθίαν, ἵνα πανταχόθεν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους φυλάξωμεν ἀπαθεῖς. Εἰ δὲ καὶ τινες ἀρχοντας τῶν πλησίον αὐτῶν ἐπαρχιῶν ἀμελοῦντας εὐροις περὶ τὸ δημόσιον, οὐχ ἕτερον ἐκπέμψεις, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς σπεκταβιλίους ἀρχοντας ἐνοχλήσεις, ὥστε αὐτοὺς ἐπιτεθῆναι τοῖς ἐκ γειτόνων ἀρχουσιν, εἰ ῥαθυμοῖεν, καὶ παρασκευάζειν ταῦτα πᾶσιν εἰσκομίζειν τρόποις, ὥστε εἶναι τὴν ἀρχὴν καλλίω τε καὶ πολλῶ τῆς προτέρας ἀμείνω. Δεῖ παρέχεσθαι τῷ κόμητι τῆς Ἰσαυρίας ὑπὲρ ἀννόνων σολ. ξξξ τῷ αὐτοῦ παρέδρω σολ. λχχι τῆ αὐτοῦ τάξει αυρι λιβ. ιι. Δεῖ δὲ αὐτὸν παρέχειν προφάσει συμβόλων οὐτως· τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου σολ. ιχ τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων καὶ τοῖς λατερκουλισίοις σολ. χχιιι τῷ βοηθῷ αὐτοῦ σολ. ιιι τῆ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν ὑπὲρ προσταγμάτων καὶ πάσης ἑτέρας αἰτίας σολ. χλ. 212 --Κ--Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΔΕΡΑΤΩΡΟΣ ΕΛΕΝΟΠΟΝΤΟΥ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Τὸ καλῶς τε καὶ ἀνωθεν ἀρμοσθέν τε καὶ ἠνωμένον καὶ εἰς τὴν οἰκείαν ἰσχὴν συντεθὲν χωρὶς εὐλόγου τινὸς αἰτίας καινίζειν ἡ διαιρεῖν οὐκ ἀνεῖν διοικήσεως ἐρρωμένης· οὐ γὰρ ἐν ὀνομάτων πλήθει θετέον τὴν ἰσχύν, ἀλλ' ἐν ἀληθεῖ πραγμάτων ἀποτελέσματι. ὁποῖον δὴ τι γεγονέναι περὶ τούτους δὴ τοὺς δύο Πόντους καλουμένους μεμαθήκαμεν, φαμέν δὴ τὸν τε Ἐλενόποντον τὸν τε Πολεμωνιακὸν Πόντον. ὑφ' ἐνὶ γὰρ πρώην ἀρχοντι τεταγμένης τῆς χώρας γεγόνασι δύο, μήτε δημοσίας ἀνάγκης τοῦτο κατεπειγούσης μήτε ἑτέρας τινὸς προφάσεως εὐλόγου ἡναν τις καὶ ῥαδίως ἐξεύροι. καὶ τοσοῦτον μαρτυρεῖται τὸ πρᾶγμα οὐτως εἶχον, ὡς εἰς τὴν παροῦσαν ἡμέραν ἐνὶ τρακτευτῆ τῶν δημοσίων φόρων τε καὶ διατυπώσεων χρῆσθαι τὰς χώρας ἀμφοτέρας. πόλεις τε εἰ τις ἀριθμήσει τὰς καθ' ἑκάτερον οὐσας, μόλις ἐπαρχίας μιᾶς αὐταρκες γένοιτο μέτρον· εἰ γε ὀκτῶ μὲν πόλεις συμπληροῦσι τὸν Ἐλενόποντον, τουτέστιν Ἀμάσειά τε καὶ Ἰβωρα καὶ Εὐχάιτα καὶ πρὸς γε Ζήλα καὶ Ἀνδραπα καὶ αἰγε πρὸς τοῖς κλίμασι κείμεναι Σινώπη τε καὶ Ἀμισσός, πόλεις ἀρχαῖαι, καὶ μὴν καὶ Λεοντόπολιν, ἡδη κάκεινην ἀριθμητέον ἐν πόλεσι· πέντε δὲ ἀλλαι τὸν Πολεμωνιακὸν συνέχουσι Πόντον, Νεοκαισάρειά τε καὶ Κόμανα καὶ Τραπεζοὺς καὶ Κερασοὺς καὶ Πολεμώνιον (Πιτυοῦντα γὰρ δὴ καὶ Σεβαστόπολιν ἐν φρουρίοις μᾶλλον ἀριθμητέον ἡ πόλεσιν)· ὥστε μέχρι τούτων ἑκάτερον εἶναι τῶν Πόντων. Μεθ' οὗς ἡ τε ἡμετέρα καθέστηκε Λαζική, ἐν ἡ καὶ ἡ Πετραίων ἐστὶ πόλις, ὑφ' ἡμῶν τὸ πόλις εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι προσλαβοῦσα κεχρημένη τε τῷ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ὀνόματι καὶ Ἰουστινιανῆ 213 καλουμένη, Ἀρχαιοπόλις τε καὶ Ροδόπολις, φρούριά τε μέγιστα καὶ ἀρχαῖα. ἐν οἷς δὴ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἐστὶν ἐκ Περσῶν ἀναληφθέντα φρούρια Σκάνδης τε καὶ Σαραπανίς, καὶ τὸ Μουρίσιός τε καὶ Λύσιρις, καὶ εἰτιε τερον ἡμῖν ἐν Λαζοῖς ἐκπεπόνηται. εἰτα ἡ Τζάνων διαδέχεται χώρα, νῦν πρῶτον ἐφ' ἡμῶν ὑπὸ Ῥωμαίων κατακτηθεῖσα καὶ πόλεις τε καὶ αὐτὴ τὰς μὲν ἀρτι γινομένης δεχομένη, τὰς δὲ ὀσον οὐπω γεννησομένης δεξομένη. ἀλλα τε μετ' ἐκείνην ἐθνη καθεστᾶσι Σουανοὶ τε καὶ Σκύμνοι καὶ Ἀψίλαι καὶ Ἀβασγοὶ καὶ ἑτερα νῦν θεοῦ δόντος φίλιά τε καὶ ἡμέτερα. Ἄλλ' εἰς ταῦτα μὲν ὁ περὶ τοὺς τόπους τούτους ἡμᾶς ἡνεγκε λόγος· ἐπάνιμεν δὲ αὐθις ἐπὶ τοὺς Πόντους καὶ τὴν ἐνωσιν τὴν αὐτῶν. τούτους γὰρ νῦν ἀμφω τοὺς Πόντους τοὺς ταῖς τρισκαίδεκα πόλεσι περιεχομένους εἰς μίαν ἐπαρχίαν αὐθις συνάγομεν, καὶ ἀποδίδομεν αὐτοῖς τῆς μὲν παλαιότητος τὴν ἐνωσιν, τῆς δὲ

νεότητος τὴν ἐπωνυμίαν. Ἐλενόποντος γὰρ ἄπας καλείσθω, τοῦτο δὴ τὸ θετὸν αὐτῷ παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ὁ νομα προφάσει τῆς σεμνοτάτης αὐτοῦ μητρὸς, Ἐλένης φαμέν τῆς εὐσεβοῦς τὴν λήξιν, ἡ περ ἡμῖν καὶ τὸ θεῖον τῶν Χριστιανῶν ἐξεῦρε σύμβολον. τὸ γὰρ δὴ Πολέμωνος ὁ νομα παλαιοῦ γενομένου τῶν πολλῶν ἐκείνων ἐν Πόντῳ τυράννων πεπαύσθω, πρῶτον μὲν ὅτι τυράννου καθειστήκει, δεῦτερον δὲ ὅτι καὶ πόλιν ἐπώνυμον εἶχε, τὸ Πολεμώνιον φαμεν, καὶ ὅτι κάλλιον ἂν εἴη τὰς χώρας ἐξ ὀνομάτων Χριστιανικῶν τε καὶ βασιλικῶν μᾶλλον ἡ περ ἐκ πολέμου καὶ ταραχῆς γνωριζομένων σημαίνεσθαι. Πᾶσαι τε αἱ τρισκαίδεκα πόλεις ἐπαρχίας ἐστῶσαν μιᾷ· ἀφαιρουμένης μὲν οὐδετέρας αὐτῶν τῶν μητροπόλεων (Ἀμασείας τε φαμεν καὶ Νεοκαισαρείας) τοῦ τῆς μητροπόλεως ὀνόματος, τῶν δὲ θεοφιλεστάτων αὐτῶν ἐπισκόπων τῶν μὲν μητροπολιτῶν ἐνταυθοῖ χειροτονουμένων, τῶν δὲ ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένων ὁμοίως 214 ὑπ' αὐτῶν τῶν τὰς μητροπόλεις ἐχόντων καθὰ καὶ μέχρι νῦν ἡν χειροτονουμένων. οὐδὲν γὰρ τῶν περὶ τὴν ἱερωσύνην αὐτῶν καινίζομεν, ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ μιᾷ ἐπαρχίας καὶ ὁ πάλαι χρόνος καὶ οὗτος ὁ νῦν κατακοσμηθεὶς ὑφ' ἡμῶν οἰδε πολλὰς τοιαύτας καταστάσεις ἐν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις τυγχανούσας. Καὶ ἐφηγεῖσθω γε αὐταῖς ἀνήρις, ἀρχῶν μὲν χώρας ἑκατέρας, μοδεράτωρ δὲ προσαγορευόμενος, ὁ νῦν ἀντις ἀρμοστήν καλέσειε τῇ συνήθει χρώμενος γλώττῃ, ἐπειδὴ καὶ τὸ τοῦ μοδεράτωρος ὁ νομα ἀρχαῖον τέ ἐστι καὶ ῥωμαϊκῇ σεμνότητι πρέπον, καὶ ὁ γε ἀρμοστής ἀρχαῖός τις ἀρχῶν ἡν ἐκ Λακεδαίμονος ἐπὶ τὸ ὑπήκοον στελλόμενος. Ὡστε ὁ τὴν ἀρχὴν παραλαμβάνων ταύτην ὀνομαζέσθω μοδεράτωρ Ἰουστινιανὸς Ἐλενοπόντου. ὑπακουέτω δὲ αὐτῷ καὶ τὸ στρατιωτικὸν τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἰδρυμένον. ἐχέτω τε καὶ ἀδρεσπονσίμ, πᾶσά τε ὑποκεκλίσθω τύχη λόγον προνομίας ἀντιτιθέναι μὴ δυναμένη. ἀκροάσθω δὲ καὶ δικῶν χρηματικῶν τε καὶ ἐγκληματικῶν καὶ τῶν ἄλλων, τῶν μὲν ἐλαχίστων ἀγράφως τε καὶ προῖκα, τῶν δὲ μειζόνων ἐγγράφως μὲν. μετὰ δὲ τῆς τεταγμένης κατὰ τὴν θεῖαν ἡμῶν διάταξιν δαπάνης. Καὶ ὁ γε τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαμβάνων τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς κομιζέσθω σιτήσεις συνιούσας εἰς ἑπτακοσίους εἰκοσιπέντε χρυσοῦς, καὶ τάξει χρῆσθω μιᾷ, καὶ ὁ τῶν δημοσίων δρόμος τε καὶ κίνδυνος εἰς καὶ κοινὸς ἐστῶ κατὰ τε τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐχόντος κατὰ τε τῆς τάξεως, ἡ περ εἰς ἐν συνελύσεται σχῆμα καὶ ἀρμοσθήσεται πρὸς ἑαυτήν, καθάπερ ἂν ὑπὸ τοῦ προεστῶτος ταχθεῖη. Καὶ ὁ πάρεδρός γε τῆς ἀρχῆς δύο καὶ ἑβδομήκοντα χρυσοῦς ἐκ τοῦ δημοσίου λήψεται· καὶ ἡ τάξις ἢ ἐξ ἀμφοῖν μία γενομένη τετρακοσίους τεσσαράκοντα ἐπτὰ τρίτον κομιεῖται χρυσοῦς. Ὁ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐχὼν τοποτηρητὰς μὲν κατὰ τὰς πόλεις οὐκ ἐκπέμψει (τοῦτο γὰρ φυλάζεται καθὰ καὶ τοῖς θείοις ἡμῶν περιέχεται παραγγέλμασιν), αὐτὸς δὲ περινοστήσει τὰς πόλεις ὑπ' οὐδενὸς νόμου τυχόν 215 ἢ τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ κωλυόμενος τύπου, καὶ ἂν εἴ τι τοιοῦτον ὁ πρότερος ἐπέταττε χρόνος. Καὶ ἐσταὶ καὶ ἐπὶ τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐνθα ἂν τοῦτο συνίδοι (εἰ περ ὁ λως ἢ πόλις αὐτάρκης ἐστὶ πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τὴν αὐτοῦ), παντὸς μέντοι κέρδους ἀπεχόμενος καὶ ζημίας ἀπάσης χωρὶς. οὐκ αὐτὸς γὰρ, οὐ ταξεώτης, οὐ στρατιώτης ἐπόμενος αὐτῷ λήψεται τι παρὰ τῶν συντελῶν, ἡ δαπανήσει προῖκα καὶ ἡ τοὺς συντελεῖς τοὺς ἡμετέρους ἐπιτρέψει ἡ τοῖς ἐπομένοις αὐτῷ στρατιώταις αὐτὸ τοῦτο πράττειν ἐφήσει (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο [τὸ] μέρος τῶν θείων ἡμῶν παραγγελμάτων ἐστίν), αὐτὸς μὲν τὸν τε ὀρκον ἐννοῶν, ὁ νῦν ὠμοσε, καὶ ὅτι προῖκα παραλαμβάνων τὴν ἀρχὴν καὶ αὐξήσειν τοσαύτην ἐχὼν σιτήσεων οὐκ ἂν ποτε τολμήσειε τι λαβεῖν, εἰ μὴ μετὰ μεγάλης ἀποδοῦναι τοῦτο τῆς ποινῆς ἐθελήσειεν, οὐδὲ τῇ τάξει τοιοῦτό τι πράττειν ἡ λαβεῖν τι κατὰ τοιαύτην πρόφασιν ἐφίει. τοὺς δὲ στρατιώτας εἰ μὴ ταῖς οἰκείαις σιτήσεσιν ἀρκουμένους ἐπεσθαι παρασκευάσει, οὐτε αὐτὸς ἐξωδικαίας ἀγανακτήσεως γενήσεται, ἀναγκασθήσεται τε ἐκ τῶν σιτήσεων αὐτῶν εἰσπράξας τὴν παρ' αὐτῶν

γινόμενην ζημίαν ταύτην τοῖς συντελέσιν ἀποδοῦναι. Διὰ τοῦτο γε μὴν βουλόμεθα ταύτας δὴ τὰς ἀρχὰς μείζους τε καὶ σεμνοτέρας εἶναι πλήθει τε τῶν ὑπηρετούντων (ξεντυμ γὰρ αὐτῶ βουλόμεθα ταξιώτας εἶναι) σεμνότητί τε τῆς ἀξίας, ἐπειδὴ σπεκταβιλίαν αὐτῶ ποιοῦμεν τὴν ἀρχήν, ἵνα ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἀρχουσι χρώμεθα σεμνοτέροις καὶ ταῖς ἡμετέραις κελεύσεσιν ὑπουργεῖν δυνατοῖς. τί γὰρ ἀν καὶ πράξιαν ἀνδρες οἱ κατὰ τὸ πρὸ ἡμῶν σχῆμα ταῖς ἐπαρχίαις ἐφεστώτες, ὀλίγοι μὲν ὄντες, ἐλαχίστων δὲ ἐξάρχοντες, κομιζόμενοι τε παρὰ τοῦ δημοσίου σφόδρα μέτρια, διδόντες δὲ πολλά, κλέπτειν δὲ ἀναγκαζόμενοι καὶ μίαν ἐχόντες ταύτην σπουδὴν τὸ τοῖς ἐπομένοις αὐτοῖς δανεισταῖς προφάσει τῶν περὶ τὴν ἀρχὴν δεδομένων κατὰ μικρὸν ἀποδιδόναι τὸν ἐρανον; ἔξω τὸν ἡμετέρους συντελεῖς εἰώθασιν πωλεῖν ἀσεβεῖς τε ἀμα καὶ κεκινδυνευμένους ἑαυτοῖς εὐρίσκοντες πόρους. Ταῦτα ἡμᾶς ἐδυσώπησεν οὐ μόνον τοῖς ἐντεῦθεν κέρδεσιν ἀπειπεῖν, ἀλλὰ καὶ οἰκοθεν προσδαπανῆσαι μεγάλα, καὶ εἰ που τισὶν ὠνιον παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν τὸ τῆς ἀρχῆς ἐδίδοτο σχῆμα, τοῦτο ἐξωνήσασθαι καὶ ἐλευθέρους τοὺς ἡμετέρους ἀφεῖναι συντελεῖς τοῦ τοιοῦτου δασμοῦ καὶ οἰκοθεν ἀντιστασια 216 γεῖν τὴν παραψυχὴν τοῖς λαμβάνουσιν, ἵνα καὶ τούτοις μεταδῶμεν ἐλευθερίας. ἀπέκειτο γὰρ ἡμῖν ὡς οἰκο τοῦ θεοῦ τοιαῦτα φιλοτιμουμένου μὴ μόνον ἀφροῖς μηδὲ τοῖς ἐθνεσι τοῖς ἐκεῖσε χαρίσασθαι τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κατὰ μέσσην ἡμῶν τὴν πολιτείαν ἐτους ἐκάστου πιπρασκομένους καὶ οὐδὲ ὑπὸ ταύτῳ μένειν συγχωρουμένους πρατῆρι, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τῆς ἐτέρων καὶ ἐτέρων ἐξουσίας ἀεὶ γινομένους ἐλευθερῶσαι τῆς τοιαύτης ζημίας τε καὶ αἰσχύνης. ταύτην ὠήθημεν ἡμεῖς τὴν χάριν προσήκειν ἀναθεῖναι θεῷ τῷ τὸν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ στέφανον ἡμῖν ἐπιθέντι, τῷ τὴν ἀλουργίδα ψήφῳ κοινῇ παρὰ τοῦ πατρὸς ἡμῖν δωρησαμένῳ, τῷ φιλοτιμησαμένῳ τοιαῦτά τε ὁμοῦ καὶ τοσαῦτα ὅποια τῶν ἐμπροσθεν δέδωκεν οὐδενί. Δεῖ τοίνυν τὸν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παριόντα ταύτην εἰδότα, πόσων μὲν ἀνδρῶν, πόσων δὲ ἡγήσεται πόλεων, ὅπως δὲ ἐστὶ σεμνὸς μεταβαλὼν ἐκ κονσουλαρίας τε καὶ ἡγεμονίας εἰς ἀρχὴν μείζονά τε καὶ σπεκταβιλίαν, φείδεσθαι πανταχοῦ τῶν ὑπηκόων καὶ φυλάττειν αὐτοὺς ἀζημίους, καὶ καθαραῖς χρῆσθαι πανταχοῦ ταῖς χερσί, καὶ τὸ δημόσιον αὐξεῖν καὶ τοῦ συμφέροντος αὐτῷ πᾶσαν τίθεσθαι πρόνοιαν, καὶ τῶν ἰδία λημμάτων ἀπέχεσθαι καὶ ταῖς πόλεσι κοινῇ τε καὶ ἰδία βραβεύειν τὰ δίκαια περινοσεῖν τε αὐτὰς καὶ ἰᾶσθαι, καὶ κέρδους ἐνεκα μηδ' ὀτιοῦν πράττειν μήτε ἐλαττον μήτε μείζον, ἀλλὰ δόξης τε ἀγαθῆς ἐφίεσθαι καὶ τοῦ διὰ πάντων εὐορκεῖν καὶ ἡμῖν ἐν ἀπασι κεχαρισμένον καθεστάναι. Τὸ δὲ μάλιστα ἐπὶ τοῦ Πόντου πλημμελούμενον φυλάξει τὸ μηδενὶ δοῦναι παρρησίαν [η] τίτλους ἐπιτιθέναι χωρίοις ἢ οἰκίμασιν ἀλλοτρίοις· μόνου γὰρ ἰδίου τοῦτο τοῦ τε δημοσίου τῶν τε βασιλικῶν οἰκῶν ἐστὶ, τῶν τε ἡμετέρων τῶν τε τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης. εἰ δὲ εἰς ἐτέρου τινὸς εὐροὶ προσηγορίαν σανίδας ἀνατεθείσας, αὐτὰς μὲν εὐθὺς καθαιρήσει, ἀνιχνεύσει δὲ τὸν ταύτας καταπήξαντα· καὶ εἰ μὲν αὐτὸς ὁ λέγων ἑαυτὸν εἶναι δεσπότην τοῦ πράγματος τοῦτο πράττοι, παραχρῆμα τοῖς ἐκείνου πράγμασι τίτλους ἐπιθήσει δημοσίοις, εἰς κεφαλὴν αὐτῷ περιρρήξας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τεθέντας τίτλους· εἰ δὲ φροντιστὴς εἴη πραγμάτων ἀλλοτρίων, 217 τοὺς τε τίτλους, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, κατεάξει κατὰ τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς βασάνοις τε αὐτὸν ὑποθήσει πικραῖς, ὥστε ταῦτα μανθάνοντα τὸν ὦ προσήκει προσώπῳ γινώσκειν, ὡς οὐκ ἐξεστίνου τε δι' ἑαυτοῦ οὐ τε διὰ τινῶν δορυφόρων ἢ πρὸς πλεονεξίαν παραλαμβανομένων τοὺς ὑπηκόους ἀδικεῖν. Δεῖ δὲ αὐτὸν ὁμοίως τὸν περίβλεπτον μοδεράτωρα ἀναστέλλειν καὶ τοὺς ληστεύοντας καὶ τοὺς πλεονεκτοῦντας καὶ τοὺς γυναικῶν τε καὶ περιουσίας καὶ ὑποζύγια καὶ τὰ τοιαῦτα ἀρπάζοντας, ὅπως ἀν καθαρὸν φυλάττοι τὸ δίκαιον, καὶ φανείημεν ὀρθῶς ἐπ' αὐτῷ βεβουλευμένοι, καὶ μή τις ἡμᾶς εἰσέλθοι μετάμελος ὁ τι ληστοδιώκτας τε καὶ βιοκωλύτας ἐπαύσαμεν, τινῶν

μὲν κατατρεχόντων τὴν χώραν, αὐτοῦ δὲ οὐκ ἀμύνοντος. διὰ τοῦτο γὰρ αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας ὑπεθήκαμεν, ἵνα καὶ τὴν ἐκείνων ἐχθρὰ δυσκαταμάχητος τοῖς ἐπηρεάζουσιν εἴη. Ταῦτα αὐτῷ συλλήβδην παραινοῦμεν. τὰ γὰρ δὴ κατὰ μέρος εἴσεται σαφῶς ἐκ τε τοῦ πᾶσιν ἐν κοινῷ γεγραμμένου νόμου, καθ' ὃν περ ἐτάξαμεν τὰς ἀρχάς, ἐκ τε τῶν βασιλικῶν παραγγελμάτων, ἀπερ αὐτῷ διδόντες ὑφηγησόμεθα κατὰ τίνα τρόπον διαθήσει τὴν ἀρχήν. καὶ ταῦτα πράττων ἡμῖν τε οὐκ ἀποθύμιος εἴσεται θεῶν τε καὶ τῷ νόμῳ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀναθήσει καὶ ἀγαθὰς ὑπὲρ ὀλης τῆς διοικήσεως ἐξεῖ τὰς ἐλπίδας. Ὑποτεθήσεται δὲ καὶ κατάλογος τῶνδε ἡμῶν τῷ θεῷ νόμῳ, δι' οὗ γενήσεται φανερόν, τί μὲν αὐτόν τε καὶ τὸν πάρεδρον καὶ τὴν τάξιν τὴν αὐτοῦ παρὰ τοῦ δημοσίου προσήκει λαμβάνειν, τί δὲ αὐτόν ὑπὲρ τῶν ἀρχικῶν παρέχειν συμβόλων, ὅπως ἂν ἐπιστάμενος τό τε ἐλευθέριον τῆς ἐπιδόσεως τῆς εἰς αὐτόν γενομένης τό τε συνεσταλμένον τῆς παρ' αὐτοῦ περὶ τὰ σύμβολα προΐουσης δαπάνης χροῦτο κατὰ τὸ προσήκον τοῖς πράγμασι. μειζόνων τε ἔθνων καὶ πλειόνων ἀνθρώπων ἐλπίζων ἀρχεῖν, εἰ τοῖς ἐν χερσὶ χρήσαιτο προσηκόντως. Δίδομεν δὲ καὶ τοῦτο τὸ τὰς ἐφέσεις τὰς παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸ τῶν περιβλέπτων ἀρχόντων σχῆμα παρά τε 218 τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχουσιν παρά τε τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν κατὰ κόνσουλτατίονα κρίνεσθαι κοιναιστῶρι τὰς τε δίκας ἐλάττους τῶν πεντακοσίων χρυσῶν ἐν τῇ κατ' αὐτόν ἐπαρχίᾳ παρά τισι κινουμένας (καὶ εἰ τυχὸν ἐκ παραπομπῆς, μὴ μόντοι παρὰ σπεκταβιλίοις ῥηθεῖεν), ὅταν ἐφέσιμοι γίνοντο, αὐτόν ἐν τάξει θεοῦ κατεξετάζειν ἀκροατηρίου ὥστε αὐτόν καὶ κατὰ τοῦτο σεμνότερον ὀντα μεμνησθαι τῆς παρ' ἡμῶν δεδομένης ἀυξήσεως αὐτῷ, καὶ οὐτω χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, ὡς ἀμεμπτον ἑαυτόν πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ πρό γε ἡμῶν θεῶν τε καὶ τῷ νόμῳ παρέχειν. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα τοίνυν ἀπαντα ἡσὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα τοσαύτας τε αὐτῇ τὰς σιτήσεις ἐπιδιδότω οὐτω τε αὐτὴν ἰστω σεμνήν γενομένην, ὡς πολλοῖς εἰκότως εἴσεσθαι περισπούδαστον τῇ τοῦ νῦν αὐτῇ δοθέντος παρ' ἡμῶν ἀνθους τε καὶ ἀξιώματος ἐπιθυμίᾳ. --Κ--Θ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΟΣ ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Τὸ Παφλαγόνων ἔθνος ἀρχαῖόν τε καὶ οὐκ ἀνώνυμον καθεστώς, ἀλλὰ τοσοῦτον ὡς καὶ ἀποικίας μεγάλας ἐκπέμψαι καὶ τὰς ἐν Ἰταλοῖς συνοικίσαι Βενετίας, ἐν αἷς δὴ καὶ Ἀκυληῖα πόλις τῶν ἐπὶ τῆς ἐσπέρας μεγίστη κατώκισται καὶ βασιλικὴν πολλάκις δίαιταν δεξαμένη, τὸ τοίνυν Παφλαγόνων ἔθνος ἐπὶ τῶν Ὀνωρίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως χρόνων ἐλαττωθὲν καὶ πό 219 λεις ἀποβαλόν τινὰς καὶ κατ' οὐδεμίαν χρεῖωδὴ πρόφασιν ὑφεσὶν τινὰ δεξάμενον αὐθις ῥήθημεν χρῆναι πρὸς τὸ πρότερον ἐπαναγαγεῖν σχῆμα, καὶ μίαν ἀπάλιν τὴν Παφλαγονίαν ἀποτελέσαι, καὶ ἀπερ ἐπὶ τῶν δύο πεπράχαμεν Πόντων, ταῦτα καὶ ἐπ' αὐτῇ διατάξασθαι ὥστε καὶ τὸν τῶν ἔθνων τούτων ἐχόντα τὴν ἀρχὴν ἠνωμένην τε δὴ καὶ μίαν ἀντὶ δυοῖν τῶν ἐμπροσθεν (φαμέν δὲ Παφλαγονίας τε καὶ Ὀνωριάδος) καλεῖσθαι μὲν πραιτώρα (Ῥωμαϊκὸν δὲ καὶ τοῦτο ὀνομα καὶ τοῖς τὰς ἐπαρχίας ἰθύνουσι πρέπον), τάξει δὲ χρῆσθαι μιᾷ συναρμοσθείσῃ παρὰ τῶν ἐμπροσθεν δύο τάξεων καὶ ἀνδρῶν ἑκατὸν ἀριθμὸν συμπληρούσῃ. ἐπιστήσεται δὲ καὶ οὐτος τοῖς τε δημοσίοις ἀπασιν ὅσα τε Παφλαγόνες ὅσα τε οἱ πρώην τῆς Ὀνωριάδος οἰκήτορες ἐτέλουν καὶ θήσεται πρόνοιαν τῶν πόλεων ἀπασῶν ὡν ἑκατέρω πρότερον εἰχεν ἐπαρχία, τουτέστιν ἐν Ὀνωριάδι Προυσιάδος τε καὶ Κρατείας καὶ Ἀδριανουπόλεως καὶ Τίου καὶ Κλαυδιουπόλεως καὶ Ἡρακλείας· εἰ γὰρ καὶ τινες αὐτῶν ἐκ Βιθυνίας ἐλήφθησαν πρότερον, ὅποιον δὴ Προυσίας τε καὶ Ἡράκλεια καὶ αὐτῇ γε ἡ μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας, φαμέν δὲ τὴν Κλαυδιούπολιν, ἀλλ' ὁμως ἐπειδήπερ ἀπαξ μετέστησαν, αὐθις ἐπαναγαγεῖν αὐτὰς εἰς Βιθυνοὺς καὶ συνταράττειν τὸ σχῆμα πολλῆς ῥήθημεν εἶναι τῆς φιλοπραγμοσύνης· ὥστε αὐταὶ γε αἰ ῥηθεῖσαι πόλεις ἐξ, πρότερον Ὀνωριάδος οὐσαι, νῦν μέρος καὶ αὐταὶ Παφλαγονίας εἴσονται. ἐν δὲ Παφλαγόνισιν

αὐτοῖς ε ξει δικαιοδοσίαν πόλεων ἐτέρων ε ξ τῶν α νωθεν ἐκείνη προσηκουσῶν τῇ χώρᾳ, φαμέν δὲ Γερμανικοπόλεως τε τῆς πρὸς Γάγγραν καὶ Πομπηίουπόλεως καὶ Δαδύβρων καὶ Σωρῶν καὶ Ἀμάστριδος καὶ πρὸς γε τῆς Ἰωνοπολιτῶν. δώδεκά τε ε σονται πόλεις α πασαι τῆς ἐπαρχίας ἀπάσης. Κάνταῦθα δὲ περὶ μὲν τὰς ἱερωσύνας οὐδὲν καινίζομεν, ἀλλ' οἱ τε μητροπολίται οἱ πρῶν τὰς ἱερωσύνας ἐνταῦθα δεχόμενοι μενοῦσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, τῆς ἐπ' αὐτοῖς τό γε ἐπὶ τῷ τόπῳ χειροτονίας οὐκ ἀμειβομένης, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς εὐδαίμονος ταύτης χειροτονούμενοι πόλεως, αὐτοὶ τε τοὺς ὑφ' ἑαυτοὺς χειροτονούντες οὐ ς μέχρι νῦν ἐχειροτόνουν, 2 οὐδὲν ἀλλήλοις περὶ τούτων οὐ τε στασιάζοντες οὐ τε φυρόμενοι. καὶ μία τὸ λοιπὸν ἐπαρχία γενήσεται πλείους ε χουσα μητροπόλεις, τοῦτο ο περ καὶ ἐν ἐτέραις ἡμῶν ἐπαρχίαις ἐστίν. Ὁ δὲ τὴν ἀρχὴν ε χων τῆς ἐπαρχίας πάσης (Παφλαγονία δὲ α πασα καλείσθω καθὰ καὶ πρότερον η ν) τὰς τε πόλεις περινοστήσει, κωλύοντος οὐδενὸς τῶν ε μπροσθεν ι σως ἐπὶ κωλύσει τῶν τοιούτων γεγονότων τύπων, τοποτηρητὰς μέντοι ταῖς πόλεσιν οὐκ ἐκπέμπων (τοῦτο γὰρ αὐτῷ παντελῶς ἀπαγορεύομεν, ἐπεὶ τῶν ἀτόπων ἐστὶν α μα μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας χρηματίζειν, α μα δὲ ἐτέρῳ τὴν αὐτοῦ τάξιν παρὰ τὸν νόμον διδόναι), ἀλλ' αὐτὸς α παντα διοικήσει· τὰ τε δημόσια εἰσπράξει σὺν πάσῃ προθυμίᾳ, μήτε ὑπερπράττων μήτε ἐλαττῶν, ἀλλὰ τῆς κατὰ δικαιοσύνην ἰσότητος ἀντεχόμενος, τιθέμενός τε πρόνοιαν τοῦ κα ν ει τι βέβλαπται τὸ δημόσιον τοῦτο ἐπανορθοῦν, τὰς πόλεις τε φυλάττων ἀζημίους κοινῇ τε καὶ ἰδίᾳ· καὶ σίτησιν μὲν λαμβάνων η ν ἑκατέρᾳ πρῶν ει χεν ἀρχῇ, συνιοῦσαν εἰς χρυσοῦς ἑπτακοσίους εἰκοσιπέντε. ε χων δὲ καὶ τὸν παρεδρεύοντα ἑβδομήκοντα δύο κομιζόμενον χρυσοῦς, καὶ τὴν τάξιν τὴν μίαν ἐξ ἀμφοῖν συντιθεμένην καὶ εἰς ἀνδρῶν ἑκατὸν συνιοῦσαν ἀριθμὸν καὶ τετρακοσίους τεσσαράκοντα ἑπτὰ τρίτον χρυσοῦς ὑπὲρ παραψυχῆς λαμβάνουσαν παρὰ τοῦ δημοσίου· προῖκά τε δεχόμενος τὴν ἀρχὴν καὶ προῖκα ταύτην καὶ τὰ κατ' αὐτὴν διανύων. ἡμεῖς γὰρ κάνταῦθα τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἐξωνησόμεθα καὶ τοῖς κομιζομένοις ἐξ ε θους προφάσει τοῦ καλουμένου σουφραγίου δώσομεν αὐτοῖ, τοῦτο ἐκ τῶν φόρων αὐτοῖς τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπιδιδόντες διὰ τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ, καὶ οὐ συγχωρήσομεν ὑπὸ σχήματι καὶ προκαλύμματι πράσεως τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους καταδουλοῦσθαι. οὐ γὰρ αν οἱ βαρβάρων τοὺς πρῶν ὑποτελεῖς ἀπαλλάξαντες καὶ τὴν ἀρχαίαν εἰς αὐτοὺς ἐπαναγαγόντες ἐλευθερίαν τοὺς ἐν ἡμῖν αὐτοῖς δουλεύειν α λλοῖς συγχωρήσομεν, ἀλλὰ τῷ δι' ἡμῶν πολλοῖς ε θνεσιν ἐλευθερίαν φιλοτιμησαμένῳ θεῷ τούτῳ καὶ ἡμεῖς καθ' ο σον ἐστὶ δυνατὸν τὴν τῶν ἀεὶ πιπρασκομένων ὑπηκόων ἡμῶν προσοίσομεν ἐλευθερίαν, 221 ου τε τοὺς λαμβάνοντας καταβλάπτοντες (ἀντεισάξομεν γὰρ αὐτοῖς τὴν νενομισμένην ὠφέλειαν) ου τ' ἐφιέντες ταῖς ἀρχαῖς ὀνόματι τῆς δόσεως τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους ω σπερ τι τῶν ἀνδραπόδων ὠνεῖσθαι μὲν παρὰ τῶν πιπρασκόντων, πιπράσκειν δὲ τοῖς ἀδικοῦσιν. Εστω σοι τοίνυν καὶ αυ τη τῶν τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ἐπαρχιῶν μία, διπλῆ πρότερον οὐκ ι σμεν ἀνθ' ο του γενομένη· καὶ καλέσεις μὲν, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, τὸν ἐπὶ ταύτης ἡγούμενον πραίτωρα Παφλαγονίας Ἰουστινιανόν, ε ξεστι δὲ αὐτὸν ἐλλάδι γλώττῃ καὶ στρατηγὸν καλεῖν. Τῶν ο ρκων δὲ αὐτὸν ἀναμνήσεις ἀεὶ καθ' ου ς παραλήψεται τὴν ἀρχὴν, ω στε καθαρὰς ε χειν τὰς χεῖρας καὶ μηδὲ κέρδεσιν ἀτόποις ῥυπώσας, ἐφ' ω τὸ δημόσιον ὠφελεῖν τε καὶ αυ ξειν δικαίαις τε καὶ πανταχόθεν ἀμέμπτοις προσθήκαις· ω στε νέμειν τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἰσότητά τε καὶ δικαιοσύνην ε ν τε τοῖς δημοσίοις ε ν τε τοῖς συμβάλλουσιν ε ν τε τοῖς δικαζομένοις πρὸς ἀλλήλους. περινοστήσει δὲ ἀζημίως τὰς πόλεις, ω στε μήτε αὐτὸν μήτε τὸν πάρεδρον μήτε τὴν ἐπομένην αὐτῷ θεραπείαν ει τε στρατιωτῶν ει τε ταξεωτῶν ει τε οἰκετῶν τι κερδαίνειν η προῖκα δαπανᾶν. δεῖ γὰρ αὐτοὺς μὲν ἐξ ω ν αὐτοῖς δίδομεν ἐκ τοῦ δημοσίου σιτήσεων τὰς

δαπάνας ποιείσθαι σὺν μετριότητι προσηκούση ζῶντας, τοὺς δὲ ἐπομένους αὐτοῖς στρατιώτας γινώσκειν ὡς, εἰ μὴ ταῖς οἰκείαις ἀρκούμενοι σιτήσεσιν ὄδοιποροῖεν, ἀλλὰ θαρρήσαιεν τοὺς συντελεῖς τοὺς ἡμετέρους ἀδικεῖν ἢ τισιν αὐτοὺς περιβάλλειν ζημίαις ἢ προῖκα ποιείσθαι τὴν δαπάνην, διὰ τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐχόντος τὸ ἀζήμιον εἶσται τοῖς συντελέσιν, ἐκ τῶν ἐκείνων σιτήσεων αὐτοῦ μὲν αὐτὰς ἀπαιτοῦντος, οἰκείῳ δὲ κινδύνῳ τοῖς συντελέσιν ἐξ αὐτῶν περιποιοῦντος τὸ ἀζήμιον. Ἐστω δὲ καὶ οὗτος ὁ νόμος ἡμῖν ἐπὶ Παφλαγόσι κείμενος, ποιῶν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν σεμνοτέραν καὶ ἐν ταῖς περιβλέπτῳ ἀριθμουμένην, καὶ διδοῦς καὶ κατὰ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐπιχωρίων ἐξουσίαν, ἐν οἷς αὐτοῖς μετὰ τοῦ δικαίου προστάττη, καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, χρῆσθαι προνομίῳ μὴ δυναμένων, καὶ εἰ μείζονες καὶ εἰ τυχὸν ἐλάττονες, καὶ εἰ πραγμάτων προϊστάντο δυνατὰ 222 τοῖς προσηκόντων ἀνθρώποις. Καὶ ἐπιμελήσεται γὰρ διαφερόντως τοῦ κατ' ἐκείνους ῥαδίως ἀμαρτανομένου τοὺς τόπους, τὸ μὴ συγχωρεῖν τίτλους ἐπιτιθέναι χωρίοις τισὶν ἀναγεγραμμένους εἰς τινος ὀνόματι τῶν ἄλλων πλὴν τοῦ δημοσίου τε καὶ τῶν βασιλικῶν οἰκῶν. ἀλλ' εἰ τι τοιοῦτον εὐροῖ γινόμενον, τοὺς μὲν τίτλους αὐτίκα καθαιρήσει, τοῖς δὲ ἐκείνου χωρίοις τοῦ ταῦτα ἀμαρτάνοντος, εἰ γὰρ παρῶν ταῦτα πράττει, τίτλους ἐπιθήσει πάντως ὀνόματι τοῦ δημοσίου, πρότερον τοὺς καθαιρεθέντας τίτλους εἰς τὴν ἐκείνου περιρρηγνύς κεφαλὴν, εἰ δὲ ἀπῶν εἴη, τὸν τῶν χωρίων προεστῶτα συλλαβὼν τὸ σῶμά τε αὐτοῦ βασάνοις ὑποβαλεῖ, τοὺς τίτλους τε καὶ οὕτως εὐθὺς καθαιρήσει εἰς κεφαλὴν τοῦ προεστῶτος τῶν χωρίων αὐτοὺς κατεάξας· γινώσκων, ὡς εἰ τοιοῦτό τι περιίδοι καὶ μάθοιμεν τίτλους ἐπικεῖσθαι παρά τινων ἐπιτεθέντας ἄλλων πλὴν τοῦ δημοσίου τῶν τε βασιλικῶν οἰκῶν ἡμῶν τε καὶ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης, τὸν τε ἀρχόντα μαθόντα τὸ γινόμενον περιορᾶν, αὐτὸς δὲ τὴν ἀρχὴν ἐχὼν ὑποστήσεται δήμευσιν, ὡς παρὸν ταῦτα ῥαδίως κωλύειν τῷ μεγέθει χρώμενον τῆς ἀρχῆς, ὁ μὲν ἐξεπίτηδες τούτων ὑπερορῶν. Κἀκείνου δὲ θέσθαι πρόνοιαν αὐτὸν βουλόμεθα τοῦ πᾶσι ληστεύουσιν ἐπεξιέναι καὶ τοῖς ἀρπάζουσι τοὺς ἀλλοτρίους βίους ἢ καὶ γυναῖκας καὶ ἄλλα ἐγκλήματα ἐργαζομένοις, συνέχειν τε αὐτοὺς καὶ τιμωρίαις ὑποβάλλειν προσηκούσαις, καὶ πᾶσαν ἀδικίαν ἀναστέλλειν καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐν τινὶ τοὺς ἐπιεικεστέρους ἀδικεῖν· ὥστε μὴ πάλιν ἡμᾶς ἐτέρων δεῖσθαι τῶν τοῖς τοιοῦτοις ἐπεξιόντων καὶ πάλιν ἀνέχεσθαι βιοκωλυτῶν τε καὶ ληστοδιωκτῶν καὶ ἐτέρων τοιοῦτων ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων· ἀπερ ἡμεῖς ἀποστρεφόμενοι πρὸς ταύτην αὐτὸν τὴν τάξιν ἡγάγομεν, καὶ οὕτως αὐτῷ σεμνὴν τὴν ἀρχὴν πεποιήκαμεν, ὥστε καὶ τὰς ἐκκλητῶν τὰς αὐτῷ δικάζοντι διδομένας πρὸς τὴν σὴν ὑπεροχὴν καὶ τοὺς κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν παραληψομένους ἀρχὴν πρὸς τὸν πανεύφημον κοινάστῳρα τοῦ θεοῦ ἡμῶν παλατίου, οἱ περ κατὰ τάξιν κονσουλτατίονος αὐτῶν ἀκροάσονται, τὰς δὲ ἐλάττους τῶν πεντακοσίων νομισμάτων δίκας τὰς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τὴν αὐτοῦ κινουμένας παρά τισιν ἐτέροις οὐ σπεκταβιλίοις, εἰ καὶ ἐκ παραπομπῆς εἶεν, ὅταν ἐφέσιμοι γίνωνται, πρὸς ἑαυτὸν ἀγειν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ 223 δικαστηρίου τάξει, ἵνα πανταχόθεν καὶ αὐτὴ συναριθμοῖτο ταῖς ἀρχαῖς ταῖς παρ' ἡμῶν ἐξηυρημέναις καὶ εἰς σεμνότερον ἀναχθείσαις σχῆμα. εἰσονται γὰρ δὴ καὶ αὐταὶ μείζους καὶ τῶν προτέρων ἀξιολογώτεροι, καὶ ῥαδίως ἡμῖν πρὸς τὰ μείζονα τῶν πραγμάτων ὑπηρετήσονται. μηδὲν γὰρ ἐν μικρῷ καθεστάναι μέγα καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν εἰρηται καὶ ἡμῖν γὰρ αὐτοῖς ἐπ' αὐτῶν ἐγκέκριται τε καὶ δεδοκίμασται τῶν ἐργῶν. Ὑποτεθήσεται τοῖνυν ἀπογραφή καὶ τῷδε τῷ νόμῳ δηλοῦσα, τί μὲν λήψεται παρὰ τοῦ δημοσίου τοῦτο μὲν ὁ τὴν ἐπαρχίαν ἰθύνων αὐτός, τοῦτο δὲ ὁ πάρεδρος καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ. τί δὲ διδοῦς τὰ τῆς ἀρχῆς παραλήψεται σύμβολα. Ὁ δὲ τρόπος, καθ' ὃν ἀρξεί, κανταῦθα μὲν ἐν βραχεῖ διηγόρευται, φανερός δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τοῦ νόμου γενήσεται τοῦ περὶ πασῶν τῶν ἀρχῶν ἐν κοινῷ γραφέντος καὶ παρὰ τῶν βασιλικῶν

ἡμῶν παραγγελμάτων, ἀπερ αὐτῶ δώσομεν, ὅτε καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς διδοίμεν σύμβολα καὶ τὸν ὄρκον ἀπαιτοίμεν, τοῦτο δὴ τὸ κατὰ τὸν νόμον τὸν ἡμέτερον γεγραμμένον. < Ἐπίλογος.> Ταῦτα τοίνυν ἀπαντὰ ἢ σὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα τοσαύτας τε αὐτῇ τὰς σιτήσεις ἐπιδιδότω οὐ τω τε αὐτῆν ἰστω σεμνὴν γενομένην, ὡς πολλοῖς εἰκότως εἰσθεσθαι περισπούδαστον τῇ τοῦ νῦν αὐτῇ δοθέντος παρ' ἡμῶν ἀνθρώπων τε καὶ ἀξιώματος ἐπιθυμίᾳ. Ἦ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. < Προοίμιον.> Ὅποσον ἐστὶ τὸ Καππαδοκῶν ὀνομαζόμενον ἔθνος, καὶ ὅπως τὴν ἀρχὴν ἵνα κτηθεῖν πράγματα παρέσχε Ῥωμαίοις, οἱ τῆς ἀρχαίας πολυμαθείας οὐκ ἠγνοήκασιν ἔρασταί. τοῦ τε γὰρ Πόντου σχεδὸν 224 παντὸς ἐξῆρχε, καὶ ἀνδρες ὀνομαστότατοί τε καὶ φροντίδος ἀξιοὶ Ῥωμαίοις γενόμενοι μεγάλης ἐκεῖθεν ἠρθησαν. γῆ τε αὐτοῖς ἐστὶ πολλή τε καὶ θαυμαστή καὶ οὐ τως ἀρέσασα τῇ βασιλείᾳ, ὡς καὶ ἀρχὴν ἐπιστήσαι ταῖς ἐκεῖσε κτήσεσιν ἰδίαν, τῆς Ποντικῆς ἀρχῆς οὐκ ἐλάττω, μᾶλλον μὲν οὐ ν καὶ μείζω. πολυανθρωποτάτη τε γὰρ καθέστηκε καὶ πόλιν παρέχεται μεγίστην τὴν τοῦ φιλτάτου Καίσαρος ἡμῖν ἐπώνυμον τοῦ δόντος ἀρχὴν ἀγαθὴν τῇ καθ' ἡμᾶς μοναρχίᾳ, δι' ὃν ἐν ἀπασὶ τοῖς τῆς γῆς ἐθνεσιν ὀνομαστότατόν ἐστὶ τὸ τοῦ Καίσαρος ὀνομαζόμενον ἔθνος ὡς περ ἡμεῖς ἀντ' ἀλλοῦ τινὸς τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων σεμνυόμεθα. Ταύτην δὴ τὴν χώραν ἀρχὴν παραδεδοσθαι μικρᾷ σφόδρα ἡμῖν ἐφάνη τοῦ προσήκοντος ἀνάξιον, ἀλλως τε καὶ στασιάζουσαν αὐτὴν αἰεὶ πρὸς τὴν ἐφεστῶσαν τοῖς ἡμετέροις οἰκοῖς θεωροῦμεν ἀρχὴν. καὶ μεμερισμένα γε τὰ τῆς πόλεως ἐστί, καὶ τὸ μὲν τι ταμειακόν ἐστὶν αὐτῆς, ἐλευθερικὸν δὲ καλοῦσι θάτερον, καὶ μία μὲν ἐστὶν ἡ πόλις τῷ περιβόλῳ. διπλὴ δὲ ταῖς γνώμας ὡς τε καὶ στάσεων ἀφορμαὶ καὶ διχονοίας, καὶ εἰ τι κακὸν ἀνθρώποις ἐνοχλεῖ, παρὰ ταύτης ἐστίν, ὡς γε οἴομεθα, τῆς προφάσεως. ἡ ν ἀνελόντες ἰσχύν τε ἀμα καὶ ὁμόνοιαν τῷ πράγματι δώσομεν, ἡς οὐ μήποτε ἀν οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις γένοιτο κάλλιον. Ταῖς μὲν οὐ ν ἀλλαις ἀρχαῖς, ἀς ἐναγχος ἐν Πισίδαις τε καὶ Λυκάοσι καὶ Θραξί κατεστήσαμεν, ἐκ διπλῆς τινος συνόδου τὸ σχῆμά τε καὶ ἀθροισμα καθιεστήκει· ταύτην δὲ δὴ τὴν Καππαδοκῶν μείζονι κατακοσμήσαι βουλόμενοι σχήματι τριπλῆν ἐπιτίθεμεν τὴν ἐξουσίαν αὐτῇ. ὁ γὰρ κατὰ ταύτην τὴν ἀρχὴν ἡγήσεται μὲν τοῦ νόμου καὶ τῆς πολιτικῆς ἀπάσης τάξεως, ἡγήσεται δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν τε ἐπὶ τῆς εἰρημένης χώρας τῶν τε ἐν ταῖς ἀλλαις ἐπαρχίαις τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ἰδρυμένων, ἐν αἷς τὰ ταμειακὰ χωρία καθέστηκεν, ὡς περ ἀν εἰ στρατιωτικὸς αὐτόθεν ἐτύγχανεν ἀρχῶν· δώσομεν δὲ αὐτῷ καὶ τῶν ταμειακῶν ἀρχῶν ἀνθρώπων, καὶ πάντες ὅποσοι τῆς πρώην κομιτιανῆς εἰσι τάξεως (σομμάριοί τε φαμέν, καὶ εἰ τι τοιοῦτον ἐτερόν ἐστὶ) κατακούσονται τούτου. 225 καὶ τριαδικὸν ἐστὶ τι σχῆμα τὸ συνάγον αὐτῷ τὴν ἀρχὴν· ὁ γὰρ αὐτὸς πολιτικὸς τε ἐστὶ ἀρχῶν καὶ στρατιωτικὸς καὶ τῶν ταμειακῶν ἡγήσεται πραγμάτων, ὑπουργούσης ἐκατέρας αὐτῷ τάξεως τῆς τε κομιτιανῆς, ὡς περ καὶ τὰ οἰκεῖα πράξει καὶ οὐδὲν ἐπικοινωνήσει τῇ πολιτικῇ τάξει, τῆς τε τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχῶντος. πᾶσαν δὲ ἀνθυπατιανὴν γενέσθαι τε καὶ καλεῖσθαι βουλόμεθα, τῆς τάξεως μὲν μίαν ἐχούσης προσηγορίαν, τὴν τῆς ἀνθυπατιανῆς φαμέν, τὰ μὲντοι οἰκεῖα διηρημένως πραττούσης τῆς τε πρώην κομιτιανῆς τῆς τε πρώην πολιτικῆς, ὡς τε τὴν μὲν πολιτικὴν ἐπιμελεῖσθαι τῶν δημοσίων τε καὶ πολιτικῶν, ὅσα εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἀνωθεν ἵσμεν, τὴν δὲ πρώην κομιτιανὴν τὰς ἐφεστάναι τῇ τῶν βασιλικῶν πραγμάτων διοικήσει καὶ τὴν εἰσπραξίν ποιεῖσθαι καθ' ὅπερ νῦν ὑφηγησόμεθα σχῆμα. Τὸ μὲν γὰρ τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν τρακτευτῶν ὀνομαζόμενον οὐδὲ εἰ ναι παντελῶς βουλόμεθα, πρὸς τὰ ἐμπροσθεν βλέποντες παραδείγματα καὶ τὴν πολλὴν αὐτῶν ἐπήρειαν ἡ ν τοῖς ἀθλίοις ἐπήγον συντελέσιν. Ὀνομάζεσθαι δὲ βουλόμεθα κατ' οἰκίαν ἐκάστην κινδύνῳ τῆς ὀλης κομιτιανῆς τάξεως καὶ τῶν

δεκατριῶν τῶν πρωτευόντων, οὐς δὴ μαγίστερας πρώτους καὶ δευτέρους καλοῦσιν, ἑτέρους τοὺς μετ' αὐτοὺς εὐθύς ἀποκρινομένους δεκατρεῖς, εἰνα, ὡς εἰρηται, κατ' οἰκίαν ἑκάστην. τούτους δὲ δὴ τοὺς μετὰ τοὺς προτέρους δεκατρεῖς ποιεῖσθαι τὴν εἰσπραξιν καὶ περισώζειν τὰ οἰκεῖα τῷ δημοσίῳ, προνοεῖν δὲ καὶ τῆς ἀπαθείας τῶν συντελῶν, ἔφ' ᾧ παρὰ μηδενὸς αὐτοὺς μηδεμίαν ὑφίστασθαι βλάβην, γινώσκοντας ὡς ἢ ἐντεῦθεν ἐπιγινομένη ζημία τοῖς ὑποτελέσειν πολλῶ πλέον τὴν αὐτῶν οὐ ψεται περιουσίαν, οἷα καὶ τοῦ κινδύνου ἐπ' αὐτοὺς φερομένου πάσης τῆς δημοσίας εἰσπράξεως. Μηδ' ὅτιοῦν δὲ παρέχειν παντελῶς μήτε τοὺς πρώην καλουμένους πρώτους καὶ τοὺς δευτέρους μαγίστερας μήτε τοὺς μετ' αὐτοὺς νῦν δεκατρεῖς, οὐς ἔθεσπίσαμεν τὴν ἀνυσιν τῶν δημοσίων ποιεῖσθαι, μήτε ἄλλον μηδένα τῶν τῆς κομιτιανῆς τάξεως τῷ κατὰ καιρὸν περιβλέπτῳ ἀνθυπάτῳ ἢ προφάσει ὄνο 226 μασίας ἢ ἑτέρας οἰασδήποτε αἰτίας, μόνων ἀνὰ θυινθυαγιντα σολιδορῦμα παρ' ἑκάστου τῶν δεκατριῶν πρακτόρων τοῖς προτέροις τρισκαίδεκα μαγίστεροι παρεχομένων. Αὐτοὺς μέντοι τοὺς ἀπαιτητὰς μηδ' ὅτιοῦν κομίζεσθαι πλέον παρὰ τῶν γεωργῶν ἢ τῶν ὀλως ὑπομενόντων δι' αὐτῶν τὴν εἰσπραξιν πλὴν τῶν περιεχομένων τοῖς τύποις Νικητοῦ τοῦ τῆς μεγαλοπρεποῦς μνήμης καὶ ἀφορισθέντων τοῖς ἀπαιτηταῖς. μὴ δυναμένων αὐτῶν πλάττειν ὀνόματα καὶ ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων τούτων ἐπάγειν ζημίας ἀσπαστικῶν τε εἰνεκεν ἢ τρακτευτικῶν ἢ ἑτέρας οἰασδήποτε προφάσεως εἰτε εἰς συνήθειάν τινα δῆθεν ἀναφερομένης εἰτε εἰς οἰανοῦν ἐπήρειαν. τούτων γὰρ πάντων ἔλευθέρους τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς φυλάττεσθαι βουλόμεθα. μάλιστα γὰρ αὐτοὺς ἔλευθεροῦμεν τοῦ πονηροῦ τε καὶ ὀλεθρίου δασμοῦ ὃν τοῖς κατὰ καιρὸν παρέχοντες τρακτευταῖς ἡλαττοῦντο περί τε τὸ δημόσιον περί τε τὰς οἰκεῖας ἀποτροφάς· ἀλλὰ καὶ νῦν εἰ τις τύπος ἢ βουλόμενος παρέχεσθαι τι τοῖς τρακτευταῖς ἢ μακρὰ συνήθεια, καὶ ταύτην ἀναιροῦμεν. αὐτὸ γὰρ δὴ τὸ τοῦ τρακτευτοῦ περιελόντες ὀνομα καὶ πᾶν τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον εἰκότως συναφαιρούμεθα, ταύτην ἰδικὴν φιλοτιμίαν τοῖς ἡμετέροις ὑποτελεῖσι διδόντες. εἰ δὲ τις θαρρήσειε τῶν πρακτόρων εἰτερόν τι λαβεῖν παρὰ τὰ διωρισμένα τῷ τύπῳ Νικητοῦ τοῦ μακαριωτάτου (ταῦτα γὰρ μόνον κομίζεσθαι συγχωροῦμεν αὐτοῖς), ἰστω καὶ τῆς στρατείας καὶ τῆς ἀξίας καὶ οὐσίας ἐκπεσούμενος τῆς αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς ἔστιν ἐν τοῖς δέκα καὶ τρισὶ πράκτορι (διότι κατὰ βαθμὸν εἰς ταύτην προῖεναι τὴν τάξιν αὐτοὺς θεσπίζομεν) οὐκ εἰναὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα ἐπιτήδειον, μένειν μὲν αὐτῷ καὶ οὐτως τὴν ἐκ τοῦ βαθμοῦ πρόσοδον συγχωροῦμεν, θεσπίζομεν δὲ τοὺς δεκατρεῖς τοὺς προτέρους μαγίστερας καὶ πρὸς γε τοὺς μετ' αὐτοὺς εἰτερόν τινα βοηθὸν αὐτῷ προσονομάζειν κινδύνῳ οἰκεῖῳ καὶ τῶν ὀντων αὐτοῖς πραγμάτων, 227 ος τῷ πράγματι χρήσεται προσηκόντως, ὥστε μήτε τὸ δημόσιον ἀδικεῖσθαι διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν ἐκείνου μήτε ἐκείνον ἐκπίπτειν τῆς ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ βαθμοῦ παραμυθίας, δηλαδὴ κινδύνῳ τῶν δεκατριῶν μαγιστέρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετ' αὐτοὺς τῆς τοῦ βοηθοῦ τοῦ μὴ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείου προβολῆς γινομένης, ὡς εἰρηται. Καὶ μεγάλην ἡμῖν τοὺς τῶν δημοσίων πράκτορας δεήσει χάριν ὁμολογεῖν ἀπαλλάττουσιν αὐτοὺς τῶν πολλῶν ἐκείνων ζημιῶν ἃς εἰμπροσθεν τοῖς μαγίστεροι παρέσχον καὶ τῷ κατὰ καιρὸν περιβλέπτῳ κόμητι καὶ τῇ αὐτοῦ τάξει. διὰ τοῦτο δὲ αὐτοὺς τούτων ἀπάντων ἡλευθερώσαμεν, ἵνα μηδὲ αὐτοὶ τοὺς ὑποτελεῖς ἀδικοῖεν διὰ τὰς προφάσεις ἐκείνας ἃς εἰς ἐπήρειαν ἐπινοοῦντες ἰντροῖτα τε καὶ εἰτερα ὀνομάζοντες τὸν τῶν γεωργῶν καταλύουσι βίον, ἀλλὰ μόνον ἀρκούμενοι τοῖς παρεχομένοις τοῖς ἐπιτρόποις κατὰ τὸν τύπον Νικητοῦ τοῦ τῆς λαμπρᾶς μνήμης τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπέχοντο. Αὐτῷ δὲ τῷ περιβλέπτῳ ἀνθυπάτῳ ἀπάντων ὁμοίως εἰσται φροντίς, εἰτε καθεστήκοι τι πολιτικὸν εἰτε εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν εἰτε εἰς τὴν ταμειακὴν ἐξουσίαν βλέπον, καὶ οὐδενὸς ἀμελήσει τῶν πάντων, ἐπειδὴ καὶ μείζονα τῶν ἄλλων ἀρχοντα δοῦναι τῷ τόπῳ βουλόμεθα. νενομισμένον γὰρ τοῖς

πάλαί Ρωμαίοις ο ν τὰς ἐπαρχίας ἀποκληροῦν η τοῖς γινομένοις ὑπάτοις η τοῖς ἀντ' ἐκείνων στελλομένοις, ους ἀνθυπάτους ἐκάλου, διὰ τοῦτο καὶ τὴν Καππαδοκῶν ἀρχὴν ἀνθυπατείαν εἶναι βουλόμεθα· ἠτινι' Ρωμαῖοι πρότερον τὴν ἐν' Ἀφρικῇ κατεκόσμου ἀρχὴν, ἣν ἡμεῖς νῦν τοσοῦτον ἠύξισαμεν, ὡς τὸν παραλαμβάνοντα ταύτην τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχουσιν τῶν ἱερῶν ἡμῶν συναριθμῆσαι πραιτωρίων. καλεῖσθω τε ὁ ταύτης ἡγούμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ προξονσυλ ιυστινιανυς ξαππαδοξιαε ω στε καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ε χειν ι διον καὶ τὸν ἀρχηγέτην συνονομάζειν τῷ πράγματι. δέξαιτο γὰρ α ν ὁ τῆς ἀρχῆς κρατῶν τὸ τοιοῦτον σχῆμα ῥαδίως, ἐπεὶ καὶ πολλὴν ε χει τὴν ἐξουσίαν, ἐκτεινομένην προφάσει τῆς ταμειακῆς κτήσεως καὶ εἰς τόπους ἑτέρους, καὶ ὁ λως ε σται σεμνή τοσοῦτοις ἐφεστῶσα πράγμασί τε καὶ ἀνθρώποις, καὶ διαθήσει γε εὐκολώτερον α παντα, τῆς στρατιωτικῆς αὐτῷ παραζευγνυμένης ἰσχύος. τὰ μὲν οὖν πολιτικὰ πράξει κατὰ τοῦτο 228 δὴ τὸ συνειθισμένον, τῶν στρατιωτῶν δὲ ἡγήσεται σφόδρα εὐκόλως, οἱ α κείνων ὑποκεκλιμένων αὐτῷ. Προσεχέτω δὲ μάλιστα τὸν νοῦν τῇ τῶν ταμειακῶν διοικήσει πραγμάτων, α περ εἰς ου τω δεινὴν καὶ πανταχόθεν κεκαπηλευμένην ἐξωλίσθησεν ἐμπορίαν, ὡς μηδενὸς α ξια σχεδὸν αὐτὰ καθεστάναι. τοσαῦτα γὰρ μεμαθήκαμεν ἀμαρτάνεσθαι κατὰ τὴν χώραν ο σα μόλις ἀνδρῖ τῶν μεγίστων ε σται πρὸς θεραπείαν ευ κολα. οἱ γὰρ τὰς τῶν δυνατῶν ἐπιτροπεύοντες κτήσεις-ἀλλ' ἠδη καὶ ἐρυθριῶμεν εἰπεῖν μεθ' ο σης ἀλῶνται τῆς ἀτοπίας, καὶ ὡς δορυφόροι τε αὐτοὺς θεραπεύουσι καὶ πληθὸς ἀνθρώπων οὐ φορητὸν ἀκολουθεῖ, καὶ ληστεύουσιν α παντες ἀναιδῶς, καὶ θαυμάζομεν ο πως α χρι νῦν τὸ κατ' ἐκείνην ὑπήκοον ἐξήρκεσεν ἀδικούμενον. τοιγαροῦν ἡμέρας ἐκάστης εὐχομένοις τε ἡμῖν καὶ τὰ κοινὰ πράττουσι πληθὸς πρόσεισι Καππαδοκῶν ἀδικουμένων, καὶ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτοῖς ἱερεῖς, γυναῖκες δὲ ὡς πλεῖσται, καὶ πάντες ὀδύρονται καὶ τὴν τῶν οἰκείων ἀφαίρεσιν αἰτιῶνται πραγμάτων, ἐπεὶ μήτις ἐστὶ σύνεγγυς ὁ τὰ τοιαῦτα κωλύειν ἰσχύων. ἡ ταμειακὴ δὲ κτήσεις ἠδη σχεδὸν ἰδιωτικὴ γέγονεν ο λη, διασπωμένη τε καὶ ἀρπαζομένη σὺν αὐταῖς ταῖς τῶν ι ππων ἀγέλαις, ἀντιφθεγγομένου παντελῶς οὐδενός, ἀλλὰ τοῦ στόματος αὐτοῖς ἐμφραττομένου χρυσίῳ. Διὰ ταῦτα τοίνυν ε να τῶν ἡμῖν γνωριμωτάτων ἐπιστῆσαι τῇ χώρᾳ ταύτῃ βουλόμεθα, ος δὴ ταύτης τῆς τριπλῆς ἡγήσεται τάξεως, μόνος ἐν αὐτῷ τὴν ο λην περιφέρων ἀρχὴν τε καὶ ἐξουσίαν, καὶ χρώμενος μὲν τοῖς παρασήμοις τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ο χημα τε ἐξ ἀργύρου καὶ πέλεκυν καὶ ῥάβδους ε χων καὶ ο σα σημεῖα καθέστηκεν ἀρχαῖα τοῦ νόμου, ἐπιτάζει δὲ καὶ τοῖς στρατιώταις, καὶ ἐπιμελήσεται τῶν ταμειακῶν πόρων, ω στε φοιτᾶν αὐτοὺς ἀνελλιπῶς ἀπάσαις ταῖς ἐπὶ τούτῳ τεταγμέναις ἀρχαῖς, καὶ πολλῶ μᾶλλον εἰς τὰ ἡμέτερα βασιλεία, καθάπερ καὶ νῦν προσέρχονται, προφάσει τῶν τε εἰς ἡμᾶς κομιζομένων τῶν τε εἰς τὴν θειοτάτην καὶ εὐσεβεστάτην Αὐγοῦσταν τὴν ἡμετέραν σύμβιον, ε ν τε χρυσίῳ καὶ ἐσθῆτι· οὐδὲν γὰρ ἐκεῖθεν ἐλαττωθῆναι βουλόμεθα. οὐ μὴν κατὰ τὸ τοιοῦτον δίδοσθαι σχῆμα καθάπερ μέχρι νῦν 229 ε κ τε κλοπῶν καὶ τῆς τῶν ὑποτελῶν ἐπηρείας καὶ δόσεως ὀνόματι (ταῦτα γὰρ α παντα καὶ μισοῦμεν καὶ τῆς ἡμετέρας ἐκβάλλομεν πολιτείας), ἀλλ' ἐξ αἰτιῶν δικαίων τε καὶ νομίμων, ας καὶ ὑποτεθῆναι τῷδε τῷ θεῷ ἡμῶν παρεκελευσάμεθα νόμῳ, ω στε ταύτας κομιζόμενον τὸν κατὰ καιρὸν ε χοντα τὴν ἀρχὴν εἰσφέρειν, ὡς ει ρηται, τὰς θυινθυαγιντα τοῦ χρυσίου λίτρας τῇ θειοτάτῃ Αὐγούστῃ τῇ ἡμετέρᾳ συμβίῳ. τὴν γὰρ ἀρχὴν προῖκα τε καθιστῶμεν ἡμεῖς καὶ ἀδωρότατα τὰς χειροτονίας ἐπ' αὐτῇ τίθεμεν· καὶ ε σται παντελῶς οὐδὲ εις ος ὑπὲρ ταύτης τι λήψεται.' Ἀλλὰ καὶ σίτησιν αὐτῷ μὲν α χρι χρυσίου λιτρῶν ἡγιντι δίδομεν, καθ' α ὑποτέτακται, τῷ δὲ αὐτοῦ παρέδρω α χρι χρυσίου λιτρῶν δύο παρέχομεν. λήψεται δὲ καὶ ἡ τάξις ἑκατέρα τὸ παρὰ τοῦ δημοσίου μέχρι νῦν χορηγούμενον κατ' οὐδὲν παντελῶς ἐλαττούμενον. οὐδὲ γὰρ κατὰ τι τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐλαττοῦμεν, καὶ μάλιστα τοῦ ἐνδοξοτάτου πραιποσίτου

τῶν θείων ἡμῶν κοιτῶνων. μένειν γὰρ ἐπὶ Καππαδοκίᾳ καὶ αὐτὴν καὶ τὴν ὑπ' αὐτὴν τῶν καθωσιωμένων παλατίνων σχολὴν ἐπὶ τῆς ὁμοίας ἐξουσίας τε καὶ τάξεως καὶ ταύτου σήματος θεσπίζομεν, οὐδὲν μέντοι παντελῶς ἐντεῦθεν κομιζομένην οὐ τε λόγῳ συνηθειῶν οὐ τε ἀννόνων, οὐ τε ἐν χρυσίῳ οὐ τε ἐν ἐσθῆτι οὐ τε ἐν ἑτέροις εἰ δεσιν, οὐ τε παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν ἀνθυπάτου οὐ τε παρὰ τῆς αὐτοῦ τάξεως· οὐ γὰρ ἀναλλως τὸ καθαρὸν φυλαχθεῖη. ὑπὸ μίαν γὰρ τὸ πρᾶγμα συνάγομεν ἐπὶ τῆς χώρας ἀρχὴν, ἵνα μὴ τῷ διεσπᾶσθαι χωλεύη. Πρόνοιαν τοίνυν καὶ αὐτὸς ὁ παρ' ἡμῶν στελλόμενος θήσεται πολλὴν τῆς ταμειακῆς κτήσεως, καὶ οψεται τὸ παραιρεθὲν τῆς ταμειακῆς γῆς καὶ μάτην ὑφ' ἑτέρων κατεχόμενον εἰ τε ἐν νομαῖς εἰ τε ἐν ἀροσίμοις εἰ τε ἐν οἰνοφύτοις τόποις, εἰ τε ἐν χωρίοις εἰ τε ἐν οἰκοῖς, καὶ ἐκδικήσει τῷ πράγματι τὴν ἀρχαίαν γῆν, οὐδεμιᾶς ἀντιτιθεμένης αὐτῷ χρονίας παραγραφῆς. οὐ γὰρ ἀνα τις ἀντιθεῖη τοιοῦτό τι τῷ δημοσίῳ, οὐ τε πρὸς κέρδος πράττων οὐ τε ἵνα τὴν οὐσίαν αὐξήσῃε τὴν αὐτοῦ· τοῦτο γὰρ ἐλάττωσις μᾶλλον ἢ περὶ αὐξήσεως ἐστὶ, τὸ χερσὶ ῥυπώσαις χρώμενον οἰεσθαί τι κερδαίνειν, ὁ περὶ ὑστερον ἀποτίσει σὺν ἀσεβείᾳ τε καὶ αἰσχύνη 230 πολλαπλάσιον. Ἄλλὰ καὶ τὴν πόλιν διαφυλάξει παντοίως ἀτάραχον, καὶ στάσιν οὐ συγχωρήσει λυμήνασθαι τῷ πολιτεύματι. τοὺς δημοσίους τε φόρους ἀγρύπνως καὶ μετὰ δικαιοσύνης εἰσπράξει, οὐδὲν τῶν κατ' ἐκείνους ἀμελῶν οὐδὲ συγχωρῶν ἢ τὸ δημόσιον ἢ τοὺς ιδιώτας κατὰ τι περὶ τὰ οἰκεία ζημιοῦσθαι, οἷα τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἔχων, εἰ τε στρατιῶται εἰ τε σκρινιάριοι τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων τῶν τε ἀνδρειοτάτων εἰεν στρατηγῶν, εἰ τε πολιτικὴν εἰσχοιεν τάξιν εἰ τε ταμειακὴν ζώνην, εἰ τε ἐπὶ μειζόνων εἰ τε ἐπ' ἐλαττόνων ἀξιωματῶν εἰεν εἰ τε ἐν ἱερεῦσι τελοῖεν. εἰς γὰρ οὐτος ἀπασιν ἀρχῶν ἐπιστήσεται τῆς τε αὐτοῦ αὐτοῦ δόξης τῶν τε ἡμετέρων νόμων τοῦ τε θεοῦ πρὸ πάντων μεμνημένος· ὁς τοὺς μὲν δημοσίους φόρους διὰ τῆς ἀνθυπατιανῆς τάξεως ἀνελλιπῶς εἰσκομίζεσθαι φροντιεῖ, τοὺς δὲ ταμειακοὺς πόρους διὰ τῶν ὑποκειμένων ἐκείνῳ πρώην τῷ θρόνῳ προσώπων εἰσώσει, καὶ τοῖς ἐξ ἑθους προσταττομένοις παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων πραιποσίτων τῶν θείων ἡμῶν προσέχων κοιτῶνων· μὴ δυναμένων τῶν κατὰ καιρὸν ἐκπεμπομένων κανονικαρίων παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου πραιποσίτου μέχρι ὄβολου γοῦν ἐνὸς κομίζεσθαι τι ἢ ὀνόματι συνηθειῶν ἢ ἑτέρας τῆς οἴασου ἀιτίας παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν συμμαρίου ἢ τῶν τὰς δημοσίας εἰσπράξεις ποιουμένων ἢ τοῦ περιβλέπτου ἀνθυπάτου ἢ τῆς τάξεως τῆς αὐτοῦ ἢ τῶν καλουμένων κατασκευαστῶν ἢ πραιποσίτου ἢ ἑτέρου οἰουδήποτε προσώπου ἀνήκοντος τῇ θείῳ ἡμῶν περιουσίᾳ. τὸ στρατιωτικὸν δὲ ἑκατέρᾳ τῶν φροντίδων τούτων βοηθήσει, παύσει τε τοὺς τῶν δυνατῶν δορυφόρους καὶ οὐ συγχωρήσει τὰ χωρία πορθεῖσθαι καὶ ληστεύεσθαι· οὐδὲ αὐτὸς παρελεύσεται ταῦτα, καθάπερ οἱ πρώην ἐποίουν κόμητες. οὐ μὴν οὐδὲ τοποτηρητὰς ἐκπέμψει, ἀλλὰ τοῖς τῶν τόπων ἐκδίκους καὶ τοῖς ἐκ τῆς αὐτοῦ τάξεως πρὸς ὑπουργίαν χρήσεται. εἰ δέ που καὶ στρατιωτῶν αὐτῷ δεήσει, τοὺς ἐκ τῶν τόπων ἐν οἰς ἢ χρεῖα καλεῖ βοηθεῖν προστάξει· καὶ οὐ τοὶ δαπάναις οἰκείαις πάντα πράξουσι καὶ οὐδὲν ζημιώσουσι τοὺς ὑπηκόους οὐδὲ καταναλώσουσι τι προῖκα. ἀλλ' αὐτὸς τε τούτων ἀφέξεται χρώμενος δαπάναις οἰκείαις ἐνθα ἀναίη, καὶ εἰ πρὸς ἑτέραν αὐτὸν προστάξαιμεν ἔλθειν χώραν, ὁ τε πάρεδρος αὐτῷ 231 τοῦ καὶ ἡ λοιπὴ θεραπεία ἀνθυπατιανῶν τε καὶ στρατιωτῶν καὶ εἰ τι τούτοις ἀπασιν οἰκετικὸν τε καὶ ἐν ὑποζυγίοις ἐπιταί· ἀνάγκην ἔχόντων, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, τῶν στρατιωτῶν, καὶ εἰ τινες κατὰ τοὺς τόπους ἐχουσι, σχολάριοι τυχόν ἢ δομέστικοι, τοῖς ἐπιτάγμασι πείθεσθαι τοῖς αὐτοῦ, τὸν ἐπὶ τῇ ζώνῃ καὶ τῇ περιουσίᾳ κίνδυνον εὐλαβούμενοι. δίδομεν γὰρ αὐτῷ παρρησίαν καὶ ταύτης αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι, εἰ μὴ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ προσταττομένοις ὑπουργοῖεν, διότι βουλόμεθα τὸν τὴν ἀρχὴν ἔχοντα ταύτην φοβερόν τε καὶ αἰδέσιμον τοῖς ὑπηκόοις καθεστάναι. καὶ γὰρ εἰ τι στρατιώτης ἢ ἀνθυπατιανὸς ἢ

σχολάριος η δομέστικος προφάσει τῶν ἐπιταγμάτων τῶν αὐτοῦ ζημιώσῃ τὸν ἡμέτερον ὑποτελῆ, τοῦτο προσήκόν ἐστιν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐκείνου σιτήσεων οἰκείῳ κινδύνῳ λαβόντα θεραπεῦσαι τὸν ἡδίκημένον. οὐ συγχωρήσει τε παντελῶς οὐδενὶ οὐδὲ τῶν ἐντεῦθεν φοιτῶντων ἀδικεῖν τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς. Ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν δημοσίων ἰππων δρόμον ἀνεπηρέαστον φυλάξει οὐδὲν γὰρ ἐξαίρουμεν τῆς δικαιοδοσίας τῆς αὐτοῦ. καὶ εἰ τις τῶν ἐξ οἴουδήποτε δικαστηρίου πρὸς τὴν χώραν φοιτῶντων ἀδικοῖη καὶ ὑπὲρ τὸ τεταγμένον ἀπαιτοῖη, τοῦτον μετελεύσεται. Φροντιεῖ δὲ καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν καλουμένων σιτωνικῶν καὶ τῶν ἐργῶν τῶν αὐτῆς, καὶ παρασκευάσει κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον συγγράφεσθαι τοὺς λογισμοὺς καὶ δαπανᾶσθαι καὶ τὰ ταμειακὰ καὶ πολιτικά. Καὶ εἰ τινα εὐροι τούτων τῶν τὰς συνήθεις δῆθεν ἐμφανεῖς καθιστῶντων προστάξεις, οἱ τις ἀφαιρεῖται τοῦ ὑδατος τοὺς ὄλκους, ἢ ὅπως τὰ περὶ τὸ τεῖχος διάκινται, ἢ εἰ τινες εἰσὶ γέφυραι κατὰ τὴν χώραν ὁδοί τε ὁσαι, καὶ εἰ τις ἀλλοιοιούτη κατὰ τὸ πάλαι κακῶς πολιτευσάμενον καθέστηκε πρόφασις, καὶ τοῦτον ἀπελάσει πάντως τῆς χώρας, οὐ συγχωρῶν αὐτῷ οὐτε ἐμφανῆ τοιαύτην καταστήσασθαι πρόσταξιν οὐτε κέρδος τι παντελῶς ἐκεῖθεν λαβεῖν. εἰ γὰρ τινα συνίδοιμεν ἐποψίαν γενέσθαι, ταύτην ἡμεῖς θείῳ πραγματικῶ χρώμενοι τύπῳ πρὸς τὸν τὴν ἀρχὴν ἔχοντα ταύτην καὶ τῷ σῶ περὶ τούτων θρόνῳ κοινούμενοι τὸ πρᾶγμα διαθήσομεν, ὥστε μηδενὶ τὰς τοιαύτας ἀργυρολογίας βατάς τε καὶ ἐπιδρόμους ῥαδίως γίνεσθαι. ὁ δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων μάλιστα μὲν 232 οἱ κοθεν πάντα κωλύσει· εἰ δὲ τινος καὶ σφοδροτέρου δεηθῆι, μηνύσει τε πρὸς τε τὴν σὴν ὑπεροχὴν πρὸς τε τὸν ἐνδοξότατον πραιπόσιτον πρὸς τε τοὺς ἀλλοιους πανευφήμους ἀρχοντας, οἱς τίς ἐστι πρὸς τὸ πρᾶγμα μετουσία, πρὸς τε ἡμᾶς αὐτούς· ἡμεῖς τε αὐτῷ τὸ πρακτέον ὑψηγησόμεθα. Σανίδας δὲ ἀνατίθεσθαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἢ ἀρχεὶ προσηγορίαν τινῶν ἐχούσας, ἐξηρημένης τῆς βασιλείας καὶ τοῦ ταμείου, κωλύσει τοσοῦτον ὥστε καὶ δημοσίαν ποιεῖν τὴν οὐσίαν τῶν τοιοῦτό τι πράττειν ἐπιχειρούντων καὶ χειρῶν ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ταύτας ἐπιτιθέντας, εἰ παρόντες αὐτοὶ τολμῶεν, εἰ δὲ οἱ τῶν ἀπόντων προνοοῦντες, μεγάλας ἐκείνους ὑποθήσει βασάνοις. τοὺς μέντοι τίτλους ὁστις δήποτε τολμήσειεν εἰτε παρῶν εἰτε ὑπὲρ ἀπόντος πράττων ἀναθεῖναι, καθελὼν εὐθύς περιρρήξει ταῖς τῶν ἀναθέντων κεφαλαῖς, εἰδὼς ὡς, εἰ ταῦτα μαθὼν ῥαθυμήσειεν, αὐτὸς ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασι τῆς δημεύσεως αἰσθήσεται. Τῶν δικῶν δὲ ἐπιμελήσεται σὺν πάσῃ συντονίᾳ, καὶ οὐκ ἔασει τὸ γεωργικὸν καθάπερ μέχρι νῦν ἀδικεῖσθαι· οὐδὲ ἐνοχλήσουσιν ἡμᾶς εἰτι Καππαδοκαὶ πολλὰ βοῶντές τε καὶ προσκυνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῖς διαιτήσει. ἡμεῖς γὰρ εἰ τινα ἰδοιμεν ἐλθόντα ὁς οὐ πρότερον αὐτῷ τὰ οἰκεία προσωδύρατο πάθη, τοῦτον αὐθις ἐπὶ τῆς χώρας σὺν ἀτιμίᾳ στελοῦμεν, διότι τὸν ἀρχοντα καταλιπὼν εὐθύς ἐδραμε πρὸς ἡμᾶς. εἰ δὲ οἱ μὲν προσίοιεν καὶ λέγοιεν τοὺς ἀδικοῦντας, αὐτὸς δὲ ἐκδεδιητημένος ἡδη καὶ τρυφῶν οὐκ ἐπιστρέφοιτο τῶν λόγων, ἀλλ' οἰμώζειν τοὺς ἰκετεύοντας καταλιμπάνοι, οἱ δὲ ἀναγκασθεῖεν τρέχειν εἰς ἡμᾶς, καὶ μάλιστα εἰ γυναῖκες εἰεν, ἡμεῖς τε μάθοιμεν ὡς οἱ μὲν προσῆλθον ὁ δὲ οὐκ ἡμύνατο, τὸ πρᾶγμα τε εὐθύς ὑποπτεύσομεν ὡς ἡ διὰ κέρδος ἢ διὰ χάριν ἢ διὰ θεραπείαν τινῶν γενόμενον, ἑαυτούς τε αὐτῷ παντοίως ἀντιστήσομεν, καὶ τριπλῆς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς οὐσης τριπλασίονα καὶ τὴν ἀντίστασιν ἐξει, πολεμοῦντος αὐτῷ τοῦ δικαίου τε καὶ ἡμῶν καὶ τῶν νόμων. Ἀπερ αὐτὸν προσήκει δεδιότα καὶ τῶν ἡμετέρων παραγγελμάτων ἀναμιμνησκόμενον, ἀτινα 233 δώσομεν αὐτῷ σὺν τοῖς τῆς ἀρχῆς συμβόλοις (ἐκάλουν δὲ ταῦτα καὶ οἱ πάλαι μανδάτα πρηνκίπης), πάντα πράττειν κατὰ τὸν ἡμέτερον σκοπὸν, γνώμης τε ἰσότητι καὶ καθαρότητι χειρῶν χρώμενον καὶ δικαιοσύνην τιμῶντα, ἢ οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἰσχυρότερόν τε καὶ κάλλιον οὐδὲ οἰκειοῦν θεῷ τε καὶ βασιλεῖ μᾶλλον δυνάμενον. ὅντα γὰρ αὐτὸν τοιοῦτον καὶ οὐτω παρ' ἡμῶν μαρτυρούμενον μόνον ἀπαντα πράττειν κατὰ τὴν

ἐπαρχίαν βουλόμεθα, οὐδὲ δικῶν ἑτέρου τινὸς ἀκρωμένον, οὐτε ἡμῶν ῥαδίως αἰρησομένων ἑτέρῳ τινὶ παραπέμπειν αὐτὰς οὐτε ἐκπεμψόντων τινὰς ἢ προφάσει τοῦ βίας κωλύειν ἢ κατ' ἀλλήν οἶανουνδήποτε αἰτίαν· πρὸς τῷ καὶ ν ε ι τ ι τοιοῦτο μέχρι νῦν γέγονεν ἢ ἐκ θείων ἡμετέρων τύπων ἢ ἐκ προστάξεων ἀρχικῶν, τοῦτο πᾶσι σχολάζειν τρόποις, αὐτοῦ τὴν ὀλὴν ἀναλαμβάνοντος τῆς ἐπαρχίας διοικήσιν καὶ ἑτέρῳ πάροδοι ε χ ε ι ν παντελῶς οὐ συγχωροῦντος. Καὶ ταύτην δὲ δὴ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ τῶν ἀνθυπάτων ἰδιὸν ἐν ταῖς περιβλέπτους τίθεμεν. Καὶ τὰς γε ἐκκλήτους τὰς παρ' αὐτοῦ τὴν σὴν ὑπεροχὴν ἀμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαιστῶρι τοῦ θεοῦ ἡμῶν παλατίου κατὰ τὸ τῶν ξονουλατιονων σχῆμα κρίνειν βουλόμεθα. εἰ δέ τις ἐξ ἑκατέρας Καππαδοκίας δίκη πεντακοσίων ἐλάττων χρυσῶν ἐφέσιμος γένηται, εἰτε ἐξ ἡμετέρας κελεύσεως ὁ δεδομένος εἰ ἢ δικαστῆς εἰτε ε κ τ ι ν ος ἀρχῆς, ὡς μέντοι μὴ περιβλεπτον αὐτὸν καθεστάναι, ταύτης αὐτὸς ὁ περιβλεπτος ἀνθύπατος ἀκροάσεται κατὰ τὸ τοῦ θεοῦ δικαστοῦ σχῆμα καὶ κατὰ τὸ θεῖον ἀκροατήριον. δίκαιον γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦτο δίδομεν καὶ κοσμοῦμεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν προνομία τοσαύτη, ὁ σὴν οὐδεὶς μέχρι καὶ νῦν ἐν Καππαδόκαις τεθέαται. Ἐστω τε οὐ ν δίκαιος καὶ ὑψηλογνώμων, καὶ εἰς ἡμᾶς τε καὶ τὸν νόμον ὄρων, καὶ γινώσκων ὡς εἰ μὲν ταῦτα τηροίη, μενεῖ τε ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ μακρὸν καὶ διαδέξεται γε αὐτὸν ἰσως ἑτέρα μείζων ἀρχή· τῶν δὲ ἡμετέρων ἀμελήσας κελεύσεων καὶ τινὰς τῶν δυνατῶν, ἀλλ' οὐ τὸν νόμον καὶ ἡμᾶς θεραπεύων θᾶττον τε ἐκπεσεῖται τῶν δοθέντων καὶ τὸ λοιπὸν ἐν κατεγνωσμένοις ε σ τ α ι, τῆς ἡμετέρας φανεὶς ἀνάξιος κρίσεως. 234 Μοιχείας δὲ καὶ παρθένων ἀρπαγὰς καὶ πλεονεξίας καὶ ἀνδροφονίας καὶ εἰ τ ι τῶν τοιούτων ἐστὶ πλημμελημάτων οὐτω κολαζέτω πικρῶς, ὡς ὀλίγων ἀνθρώπων τιμωρία τὸ λοιπὸν ἀπαν διηνεκῶς σωφρονίσει, καὶ ε σ τ ω μετὰ τοῦ νόμου σωφρονιστῆς ἀκριβῆς τῶν ἀμαρτανόντων. οὐ γὰρ ἀπανθρωπία τοῦτο, μεγίστη δὲ δὴ μᾶλλον φιλανθρωπία, τὸ τῆ τῶν ὀλίγων ἐπιστροφῇ πολὺ τὸ σωζόμενον εἶναι. εἰ δὲ ἀνάσχοιτό τινος ἐπὶ τοιούτοις ἐγκαλουμένου, ὁ σ αὐτῷ ζώνην ἢ ἀξίαν ἢ ἱερωσύνην ἢ τ ι τοιοῦτο προβαλλόμενος ἢ λπισεν ἑαυτὸν ἐξαρπάξειν τῶν ἐκείνου χειρῶν, ἰστω τῆς ἡμετέρας οὐκ ἀξιος φανησόμενος γνώμης· οὐδεμίαν γὰρ οὐτε ἰσχὺν οἰκείαν οὐτε τὴν ἑτέρωθεν προστασίαν οὐδεὶς προῖσχύμενος ἐπὶ τοιούτοις ἐγκλήμασι διαφεύξεται τὸν νόμον. ἀλλὰ καὶ εἰ τ ις ἐμβάλλειν ἑαυτὸν τοιαύταις θαρρήσειε προστασίαις, καὶ αὐτὸς ὁμοίαν ὑφέξει τῷ πλημμελήσαντι τὴν ποινήν, ταύτῳ ὁ ν ἀμαρτεῖν τε αὐτὸν καὶ τὸν ἀμαρτόντα καὶ πλημμελήσαντα τηλικαῦτα σπεύδειν ἐξαρπάσαι τῶν τοῦ νόμου χειρῶν. Ὑποθεθήσεται δὲ τῷ νόμῳ καὶ ἀπογραφή δηλοῦσα, τί μὲν αὐτὸν ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν προσήκει, τί δὲ προφάσει δίδόναι τῶν συμβόλων, τί δὲ εἰσφέρειν τῷ εὐσεβεῖ οἰκῶ τῆς θειοτάτης Ἀγούστης τῆς ἡμετέρας συμβίου· δηλαδὴ τριμερῶς τῶν θυνθυαγιντα λιβραρυμ αυρι εἰσκομιζομένων, τοῦτο δὴ τὸ καὶ ἀνωθεν καὶ μέχρι νῦν κεκρατηκός. Καὶ καθαρῶς τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις (τοῦτο ὁ περ πολλὰκις εἰρήκαμεν) χρῆσεται, πρᾶγμα διεσπουδασμένον ἡμῖν καὶ χρημάτων ἀμελήσαι παρασκευάσαν μεγάλων, καίτοιγε ἐν τοσαύταις δαπάναις καὶ πολέμοις μεγάλοις, δι' ὧν δέδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πρὸς Πέρσας τε ἀγειν εἰρήνην Βανδύλους τε καὶ Ἀλανοὺς καὶ Μαυρουσίους χειρώσασθαι, καὶ Ἀφρικὴν ὀλὴν καὶ πρὸς γε καὶ Σικελίαν κατακτήσασθαι, καὶ ἐλπίδας ε χ ε ι ν ἀγαθὰς ὁ τ ι καὶ τῶν λοιπῶν ἡμῖν τὴν ἐπικράτειαν νεύσειεν ὁ θεὸς ὡν περ οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι μέχρι τῶν πρὸς ἑκάτερον ὠκεανὸν ὀρίων κρατήσαντες ταῖς ἐφεξῆς ἀπέβαλον ῥαθυμίαις· α ς ἡμεῖς τῆ παρὰ θεοῦ συμμαχία θαρροῦντες ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβάλλειν σπεύδομεν οὐδέν τε ὀκνοῦμεν τῶν εἰς ἐσχάτην δυσκολίαν ἠκόντων, ἀγρυπνίαις τε καὶ ἀσιτίαις καὶ τοῖς ἀλλοῖς ἀπασὶ πόνοις ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων διηνεκῶς καταχρώμενοι. Ἐντεύξεται δὲ καὶ τοῖς 235 παραγγέλμασιν ἡμῶν, ἀπερ δώσομεν αὐτῷ μετὰ τῶν συμβόλων τῆς ἀρχῆς, καθὰ ε μπροσθεν εἰρήκαμεν· καὶ εἰ περ κατ' ἐκεῖνα πράξειεν

α παντα, θαυμαστός τε εσται καὶ διὰ πάντων α ξιος τῆς ἡμετέρας φανήσεται ἀρχῆς τε καὶ κρίσεως. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα τοίνυν α παντα τὰ διὰ τοῦδε τοῦ θείου νόμου δηλούμενα ἢ σὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα τὰς τε εἰρημένας σιτήσεις τῷ τῆς ἀρχῆς ταύτης διδόντω θρόνῳ σου τω τε αὐτὴν ἰστω σεμνήν γενομένην, ὡς πολλοῖς εἰκὸς εσσεσθαι περισπούδαστον τῇ τοῦ νῦν αὐτῇ δοθέντος παρ' ἡμῶν ἀνθους τε καὶ ἀξιώματος ἐπιθυμία. ἮΝ Α ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εω πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὰ μάτην κείμενα καὶ ἐκκεχυμένως εἰ πρὸς τὴν προσήκουσαν ἀφίκοιτο τάξιν καὶ διατεθείη καλῶς, ε τερά τε <α ν> ἀνθ' ἑτέρων τὰ πράγματα φαίνοιτο καλλίω τε ἐκ χειρόνων ἐξ ἀκόσμων τε κεκοσμημένα διηρθρωμένα τε καὶ διακεκριμένα ἐκ τῶν ε μπροσθεν ἀτάκτων τε καὶ συγκεχυμένων. Τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρμενίων χώρας ἀμαρτανόμενον εὐρόντες ᾤθημεν χρῆναι πρὸς μίαν ἀρμονίαν τάξει αὐτὴν, καὶ ἐκ τῆς εὐταξίας ἰσχύν τε αὐτῇ δοῦναι τὴν προσήκουσαν τάξιν τε ἐπιθεῖναι τὴν πρέπουσαν. Τοιγαροῦν τέσσαρας εἰ ναι πεποιήκαμεν Ἀρμενίας· τὴν μὲν ἐνδοτάτην, ἡ ς ἢ μητρόπολις τῇ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν προσηγορίας ἐπωνυμία κατακεκόσμηται πρότερον Βαζανίς ἢ τοι Λεοντόπολις καλουμένη, ἡ νπερ καὶ 236 ἀνθυπατεία τετιμήκαμεν, ἡ ς Ἀκάκιος προέστηκεν ὁ μεγαλοπρεπέστατος, σπεκταβιλίαν τε ἀποφήναντες τὴν ἀρχὴν καὶ πάντα δόντες αὐτῇ ὅποσα προσῆκόν ἐστιν ἀνθυπατείαν εχειν· στολῇ τε γὰρ αὐτὴν κατεκοσμήσαμεν ἀνθυπάτου καὶ πάντα ἀκόλουθα τούτοις εχειν διευτυώσαμεν. καὶ πόλεις αὐτῇ δεδώκαμεν Θεοδοσιούπολιν τε, ἡ ν καὶ πρότερον εἰ χε, Σάταλάν τε καὶ Νικόπολιν καὶ Κολώνειαν ἐκ τῆς πρώην πρώτης Ἀρμενίας καλουμένης λαβόντες, Τραπεζοῦντά τε καὶ Κερασοῦντα ἐκ Πόντου τοῦ πρώην Πολεμωνιακοῦ καλουμένου, χωρίσαντες αὐτῶν τὰς μὲν τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος τὰς δὲ τοῦ περιβλέπτου μοδεράτωρος. ἐπτά τε πόλεις τὴν ὀλην ἐπαρχίαν περιστήσαντες καὶ ὅποσα τῆς περιοικίδος ἐστὶν αὐτῶν. Δευτέραν δὲ ἐτάξαμεν Ἀρμενίαν τὴν ε μπροσθεν πρώτην καλουμένην. ἡ ς ἡγεῖται Σεβάστεια, πόλεις αὐτῇ προσνείμαντες τὴν τε τῶν Σεβαστοπολιτῶν ἡ ν καὶ πρότερον εἰ χε, καὶ πρὸς γε Κόμανά τε ἐκ τοῦ καλουμένου πρώην Πολεμωνιακοῦ Πόντου καὶ Ζήλαν ἐκ τοῦ Ἐλενοπόντου, καὶ μὴν καὶ Βρίσαν, ὦ στε ἐν πέντε πόλεσιν εἰ ναι τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, καὶ τὴν ἀρχὴν ἡγεμονίαν οὐσαν καταλιπόντες ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος καὶ τὸν ἀρχοντα αὐτῆς οὐδενὶ κοσμήσαντες ὀνόματι μείζονι, ἀλλ' ὁ πρότερον εἰ χε τοῦτο αὐτῷ καταλιπόντες. Ἐπὶ τούτοις τε τρίτην Ἀρμενίαν κατεστησάμεθα τὴν πρότερον δευτέραν, ἡ ς ἡγεῖται Μελιτηνὴ πόλις ἀρχαία, πόλις ἐπίσημος, ἐν καλῷ τε γῆς καὶ ἀέρος κειμένη καὶ οὐδὲ πόρρω διεστῶσα τῶν τοῦ Εὐφράτου ῥευμάτων. ταύτην ᾤθημεν δεῖν κατὰ τὸ παρὸν αὐξῆσαι καὶ εἰς τὸ τῶν σπεκταβιλίων μεταστῆσαι σχῆμα, τὸν τε ἀρχοντα ταύτης Ἰουστινιανὸν ὀνομάσαι κόμητα, δοῦναί τε αὐτῷ καὶ ὑπὲρ σιτήσεων σολιδος σεπτινγεντος καὶ τῷ γε αὐτοῦ παρέδρω σολιδος σεπτυαγιντα δυο καὶ τῇ γε αὐτοῦ τάξει σολιδος σεχαγιντα, α παντὰ τε εχειν ὅποσα τῶν τοιούτων ἐστὶν ἰ δια θρόνων. τούς τε πρώην ὀνομαζομένους ταξεώτας πάντα μὲν πράττειν ὅποσα καὶ ε μπροσθεν, καὶ μάλιστα περὶ τὴν δημοσίαν εἰσπραξιν ἡσχολῆσθαι, εἰς δὲ τὴν τῶν κοιτιανῶν προσηγορίαν μεταβαλεῖν, πάν 237 των αὐτοῖς οὐτω φυλαττομένων ὡς ἡνίκα ταξεῶται καθεστήκεσαν. Πόλεις δὲ ὑπεκλίναμεν αὐτῇ τοῦτο μὲν Ἀρκαν καὶ Ἀραβισσόν, τοῦτο δὲ Ἀριαράθειαν καὶ Κόμανα ἑτέραν (καλοῦσι δὲ αὐτὴν καὶ Χρυσῆν) καὶ Κουκουσόν, α ς καὶ πρότερον εἰ χεν ἐν ε ξ πόλεσι συνεστῶσα. Συνεστησάμεθα δὲ καὶ τετάρτην Ἀρμενίαν, ἡ πρότερον οὐκ εἰς ἐπαρχίας συνέκειτο σχῆμα, ἀλλὰ τῶν τε ἔθνων ἡ ν καὶ ἐκ διαφορῶν συνείλεκτο βαρβαρικῶν ὀνομάτων, Τζοφανηνή τε καὶ Ἀνζητηνὴ ἡ Τζοφηνὴ καὶ Ἀσθιανηνὴ ἡ καὶ Βαλαβιτηνὴ καλουμένη καὶ ὑπὸ σατράπαις οὐσα· ἀρχῆς δὲ τοῦτο ὀνομα ἡ ν οὐδὲ Ῥωμαϊκὸν οὐδὲ τῶν ἡμετέρων

προγόνων, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας πολιτείας εἰσηνηγεμένον. κάκεινην τοίνυν ἀρχῆς πολιτικῆς ἐκοσμήσαμεν σχήματι, ἀρχοντά τε πολιτικὸν ἐγκαταστήσαντες καὶ πόλιν τε αὐτῇ τῆν τῶν Μαρτυροπολιτῶν καὶ τὸ Κιθαριζὸν δόντες φρούριον· καὶ αὐτὴ δὲ ἐν τῷ τῶν ὀρδιναρίων ἀρχῶν κατέστη σχήματι κονσουλαρία παρ' ἡμῶν γενομένη. ὡστε τεσσάρων Ἀρμενίων οὐσῶν δύο μὲν εἰ ναι σπεκταβιλίας, τὴν τε τοῦ ἀνθυπάτου τὴν τε τοῦ κόμητος, καὶ ἀνθύπατον μὲν εἰ ναι τὸν τῆς πρώτης ἡγούμενον Ἀρμενίας. κόμητα δὲ τὸν τῆς τρίτης, τὸν δὲ τῆς δευτέρας καὶ τετάρτης ὀρδιναρίους καθεστάναι. Καὶ ἐπειδήπερ τοῦτο ἡμῖν διεσπούδασται, ὡστε τὰς ἀχρι τῶν πεντακοσίων νομισμάτων ἐκκλήτους οὐχὶ πρὸς ταύτην φέρεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς σύνεγγυς σπεκταβιλίους ἀρχοντας, καὶ τοῦτο διατυπούμεν, ὡστε τῷ μὲν ἀρχοντι τῆς πρώτης Ἀρμενίας, τουτέστι τῷ ἀνθυπάτῳ, τὰς ἐκ τῆς δευτέρας Ἀρμενίας ἐκκλήτους φέρεσθαι, τουτέστι τὰς κατὰ Σεβάστειαν, τῷ δὲ τῆς τρίτης Ἀρμενίας κόμητι, τῷ κατὰ Μελιτηνὴν φαμεν, τὰς ἐκ τῆς τετάρτης Ἀρμενίας ἐκκλήτους μέχρι τοῦ ῥηθέντος ἀνήκειν ποσοῦ. 238 Τούτων τοίνυν οὕτως ἡμῖν διατεταγμένων κάκεινο προσδιορίσαι δίκαιον εἰ τι νομίζομεν, ἐφ' ᾧ προσῆσαι τῆς τρίτης Ἀρμενίας ἀνδρα σεμνόν, ὑπουργηκότα τε ἡμῖν ἡδη καὶ ἀξιον τοῦ τῆς ἀρχῆς οἴκου καὶ προσχήματος. Εὐρόντες τοίνυν Θωμᾶν τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἡδη μὲν ἀρχὰς ἐπὶ τῆς Ἀρμενίων ἀνύσαντα χώρας, καὶ ταλλα δὲ ἀνδρα χρηστὸν καὶ γνησίως ἡμῖν ὑπηρετησάμενον τε καὶ ὑπηρετούμενον, αὐτὸν ἐπὶ τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης προβαλλόμεθα διοικήσει, ὡστε τέως μὲν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἡγεῖσθαι κατὰ τὸ ῥηθὲν ἡμῖν σχῆμα, προνοεῖν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὁπόσα ἀν' αὐτῷ [η] διὰ θείων ἐπιτρέψαιμεν ξομμονιτοριῶν εἰ τε ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἡν' αὐτῷ παραδεδώκαμεν εἰ τε καὶ ἐπ' ἄλλαις· ὁ περ καὶ πεπράχαμεν θεῖα πρὸς αὐτὸν πεποιημένοι ξομμονιτορία περὶ πολλῶν καὶ διαφόρων πράξεων, ἀπερ αὐτὸν καὶ εἰς ἑτέρας χώρας προσῆκόν ἐστιν εἰς ἐργον ἀγαγεῖν. Τὰ μέντοι περὶ τὰς ἱερωσύνας, καθὰ πολλάκις εἰρήκαμεν, μένειν κατὰ τὸ πρότερον βουλόμεθα σχῆμα, οὐδὲν οὐτε περὶ τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον οὐτε περὶ τὰς χειροτονίας τοῦ πράγματος ἀμειβομένου ἡ καινιζομένου, ἀλλὰ τῶν πρότερον χειροτονούντων καὶ νῦν ἐχόντων τὴν τῆς χειροτονίας ἐξουσίαν, καὶ τῶν προτέρων μητροπολιτῶν ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν μενόντων τάξεως, ὡστε μηδὲν τό γε ἐπ' αὐταῖς καινισθῆναι. Ἐκεῖνο μέντοι τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν, ὡς ἐπειδήπερ τὸν τῆς τρίτης Ἀρμενίας κόμητα οὐ πολιτικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικὸν πεποιήκαμεν ἀρχοντα, ἀναγκαίως ἐχειν καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτῷ τοὺς κατ' αὐτὴν ἰδρυμένους ὑποκεῖσθαι, ἀδειαν ἐχοντι, καθὰ τοῖς στρατιωτικοῖς ἀρχουσιν ἐφεῖται. καὶ πρὸς ὁ νόμα καλεῖν αὐτούς καὶ ἐπιζητεῖν καὶ προνοεῖν τῶν σιτήσεων αὐτῶν καὶ ἐπεξιέναι τοῖς κατ' αὐτούς, εἰ περ ἀδικοῖεν, καὶ μή τι συγχωρεῖν τοῖς στρατιώταις ἀδικεῖν τοὺς ὑπηκόους, εἰ δέ τι πράξαιεν σφοδρότερον, καὶ ἐγκληματικῶν ἀκροᾶσθαι δικῶν, καὶ εἰ στρατιῶται καθεστήκοιεν, καὶ ἀπαντα πράττειν ὁπόσα τοῖς στρατιωτικοῖς δεδώκαμεν ἀρχουσιν. καὶ ὡσπερ τῷ τε Ἰσαυρίας κόμητι τῷ τε τῆς Πακατιανῆς Φρυγίας καὶ πρὸς γε τοῖς πραιτῶρσι Λυκαονίας τε καὶ Πισιδίας 239 καὶ Θράκης καὶ τὸ στρατιωτικὸν ὑπεκλίναμεν, οὕτω καὶ αὐτῷ μὴ μόνην εἰ ναι τὴν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τάξιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν στρατιωτικῶν ἐξουσίαν τε καὶ ἀρχήν, καὶ εἰ ναι σεμνὸν αὐτὸν στρατιώταις τε καὶ ἰδιώταις κελεύοντα καὶ πάντα πράττοντα, ὡς μιᾶς δὴ τῆς ἀρχῆς καθεστώσης· καὶ μίαν τίθεσθαι πρόνοιαν τοῦ μηδὲν ἐγκλημα κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἀμαρτάνεσθαι, ἀλλὰ καὶ σωφρονισμοῖς ὑποβάλλεσθαι τοῖς προσήκουσι. ταύτης δὲ δὴ τῆς ἐξουσίας οὐκ ἀφαιρούμεθα παντελῶς αὐτὸν ἐπ' οὐδενὶ προσώπῳ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ὄντων, εἰ τε ἰδιωτικῶ εἰ τε στρατιωτικῶ εἰ τε ταμειακῶ· μίαν γὰρ καὶ συνεχῆ τὴν εἰρήνην ἐν ἡμῶν τοῖς ὑπηκόοις τοῖς ἡμετέροις φυλάττεσθαι βουλόμεθα, οὐ τῇ διαφορᾷ τῶν προσώπων τὴν κατὰ τῶν νόμων εἰσαγόντες καταφρόνησιν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἡ σὴ

ὑπεροχὴ κατὰ τὴν τῶν τεσσάρων Ἀρμενίων διατύπωσιν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τῆς τρίτης, ἣς κατὰ πρόφασιν τὸν παρόντα θεῖον ἐποιήσαμεν νόμον, νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἔξῃς ἀπαντα χρόνον φυλάττεσθαι σπευσάτω, πάντων πραττομένων καὶ ἐγγραφομένων ταῖς μερικαῖς διατυπώσειςι τῶν ὁμοθρόνων τῶν σῶν, ὅποσα δίδοσθαι καθ' ἑκαστον ἐτος προσετάξαμεν.

ἘΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗΔΕΝΑ ΔΑΝΕΙΖΟΝΤΑ ΓΕΩΡΓΩΙ ΚΡΑΤΕΙΝ ΤΗΝ ΕΚΕΙΝΟΥ ΓῆΝ, ΚΑΙ ΠΟΣΟΝ ΟΦΕΙΛΟΥΣΙ ΛΑΜΒΑΝΕΙΝ ΤΟΚΟΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἀγερωχίῳ τῷ λαμπροτάτῳ ἀρχοντι Αἰμιμόντου τῆς Θράκης. <Προοίμιον.> Πρᾶγμα δεινὸν καὶ πάσης ἐπέκεινα καὶ ἀσεβείας καὶ πλεονεξίας γινόμενον συνείδομεν νόμῳ θεραπεῦσαι κοινῶ, οὐκ ἐπὶ τῆς παρουσίας μόνον ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἔξῃς ἀπαντα χρόνον πολὶ 240 τεύεσθαι δυναμένῳ. ἐγνωμεν γὰρ ὡς τινες ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἣς ἀρχεῖς ἐτόλμησαν ἐπιλαβόμενοι τοῦ καιροῦ τῆς ἀφορίας τοῦ σίτου δάνεισμα πρᾶξαι πρὸς τινὰς ἐπ' ἐλαχίστῳ μέτρῳ καρπῶν καὶ τὴν αὐτῶν λαβεῖν γῆν ἀπασαν ἀντ' αὐτοῦ, ὥστε τοὺς μὲν τῶν γεωργῶν φεύγειν, τοὺς δὲ διαφθαρήναι λιμῶ, δεινὴν τε γεγενῆσθαι φθορὰν οὐδὲν τῆς βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἐλάττονα. Θεσπίζομεν τοίνυν ἀπαντας τοὺς δανείσαντας ὅσονδήποτε μέτρον τῶν οἰωνδήποτε ξηρῶν καρπῶν τοῦτο ἀπολαμβάνοντας νῦν χωρὶς τῆς οἴασου ὑποθήκης ἀποδοῦναι τὰ γῆδια τοῖς γεωργοῖς, μηδενὸς παντελῶς θαρροῦντος γῆν κατέχειν προφάσει τῶν εἰρημένων δανεισμάτων, εἴτε ἐγγραφα εἴτε ἀγραφα εἴη, κομιζομένους δέ, εἰ μὲν οἱ δανεισθέντες εἰεν καρποῖ, ὀγδόην τοῦ μοδίου μοῖραν ἐφ' ἑκάστῳ μοδίῳ εἰς ἑνιαυτὸν ὀλον, εἰ δὲ νομίσματα τὰ δανεισθέντα εἴη, ἐφ' ἑκάστῳ νομίσματι ἑνιαύσιον κεράτιον ἐν προφάσει τόκου. τοῦ λοιποῦ δὲ τοὺς δανειστάς ἀρκουμένους ὀγδοῆ μοδίου μοῖρα ἐφ' ἑκάστῳ μοδίῳ εἰς ἑνιαυτὸν ἐνα (ἢ ἐφ' ὅσον μένει τὸ δάνεισμα κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην) ἢ τῷ κερατίῳ ἀποδιδόναι πάντως, εἴτε γῆν εἴτε ἄλλο τι λαβόντες τύχοιεν ἐνέχυρον, βόας τυχόν ἢ πρόβατα ἢ ἀνδράποδα. καὶ τοῦτον εἰναὶ τὸν νόμον κοινὸν ἀπασι, φιλόανθρωπόν τε ἀμα καὶ εὐσεβῆ καὶ τὴν τε χρεῖαν θεραπεύοντα τοῖς δεομένοις τοῖς τε δανεισταῖς φέροντα μετρίαν παραψυχὴν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἡσὴ λαμπρότης ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω· εἰδότης τοῦ δανειστοῦ, ὡς εἰ παρὰ ταῦτά τι πρᾶξαι θαρρήσειε, τῆς εἰσπράξεως ἐκπεσεῖται, καὶ ὁ λαβὼν εἴτα ἀδικούμενος ἐξεῖ παραψυχὴν τὸ αὐτὸς μὲν ἀπηλλάχθαι πραγμάτων, τὸν δανειστὴν δὲ ἰδεῖν ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ ζημιούμενον.

ἘΠΕΡΙ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΩΣΤΕ ΕΝΝΑΟΥΓΚΙΟΝ ΚΑΤΑΛΙΜΠΑΝΕΙΝ ΤΟΙΣ ΕΑΥΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙΣ ΠΑΙΣΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εὐπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Οἱ τὴν πολιτείαν ἡμῖν πάλαι καταστήσαντες ὥηθησαν χρῆναι κατὰ τὴν τῆς βασιλευσούσης πόλεως μίμησιν ἀθροῖσαι καθ' ἑκάστην πόλιν τοὺς εὐγεγονότας καὶ ἑκάστη σύγκλητον δοῦναι βουλὴν, δι' ἣς ἐμελλε τὰ τε δημόσια πράττεσθαι ἀπαντὰ τε γίνεσθαι κατὰ τάξιν τὴν προσήκουσαν. οὐτω τοίνυν τὸ πρᾶγμα ἠνθησεν, οὐτως ἐφάνη λαμπρόν, ὡς τὰς μεγίστας τε καὶ πολυανθρωποτάτας οἰκίας βουλευτῶν εἰναὶ, πλήθους μὲν ὀντος τοῦ βουλευόντος, τῆς δὲ δοκούσης εἰναὶ τῶν λειτουργημάτων βαρύτητος οὐδενὶ παντελῶς ἀφορήτου καθισταμένης· τῷ γὰρ εἰς πλῆθος διηρησθαι τὸ βάρος ἀνεπαίσθητον σχεδὸν τοῖς τοῦτο ὑπομένουσιν ἡν. Ἐπεὶ δὲ κατὰ μέρος ἠρξαντό τινες ἑαυτοὺς ἐξαιρεῖν τῶν βουλευτικῶν λευκωμάτων καὶ ἐξευρίσκειν προφάσεις δι' ὧν πῶς ἐλεύθεροι τούτων εἰσονται, εἴτα κατ' ὀλίγον ἡλαττώθη τὰ βουλευτήρια μυρίων ἐπινοηθεισῶν προφάσεων, ἐξ ὧν ἐμελλε τὰ μὲν ἰδια καλῶς ἐξεῖν, τὰ δὲ κοινὰ καὶ δημόσια διὰ πάντων ἐλαττωῦσθαι. διὰ τοῦτο εἰς ἀνδρας ὀλίγους περιστάντα τὰ λειτουργήματα κάκεινοις τὰς οὐσίας κατέσεισε καὶ τὰς πόλεις οὐτως ἡλάττωσεν, ὥστε ὑπὸ τούτους εἰναὶ τοὺς ὀλεθρίους μισθωτὰς οὐς δὴ βίνδικας καλοῦσι. συμβέβηκεν οὐν τὸ πολίτευμα μεστὸν μὲν ἑλλειμμάτων,

μεστὸν δὲ πάσης ἀδικίας γενέσθαι. Ταῦτα ἡμεῖς πολλάκις ἀνερευνώμενοι ᾤθημεν χρῆναι θεραπείαν 247 ἐπαγαγεῖν τῷ πράγματι· καὶ ὁ σὺ περὶ τοῦτο ἡμεῖς πονοῦμεθα, τοσοῦτῳ πᾶσαν ἐξεῦρον οἱ βουλευταὶ τέχνην κατὰ τῶν ὀρθῶς καὶ δικαίως νενομοθετημένων καὶ κατὰ τοῦ δημοσίου. ἐπειδὴ γὰρ εἰδὼν ἀναγκαζομένους ἑαυτοὺς πᾶσι τρόποις τῇ βουλῇ φυλάττειν τὸ τέταρτον, καὶ τοῦτο μόλις ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν νόμοις ἀποτεθέν, ἠρξάντο διασπᾶν τὰς οὐσίας αὐτῶν, ὡς τε ἀποροὶ τελευτᾶν καὶ οὐχὶ τὸ τέταρτον μέρος, ἀλλ' ὅλην ἐφεξῆς τὴν ἀπορίαν τῇ βουλῇ καταλιμπάνειν. εἰ τα ἐπειδὴ καὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἀποστερηῆσαι τὸ βουλευτήριον ἐγνώσαν, ἠδη καὶ πρᾶγμα πάντων ἀσεβέστατον ἐπενόησαν, γάμων ἀπεχόμενοι νομίμων, ὡς τε αἰρεῖσθαι μᾶλλον ἀπαιδῆς τὸ γὰρ ἐπὶ τῷ νόμῳ τελευτᾶν ἢ καὶ τῷ γένει καὶ τῇ βουλῇ χρήσιμοι φαίνεσθαι. καὶ αὐθις κατεπράξαντο πρῶτην τεθῆναι νόμον, ὃς δεκρέτου χωρὶς ἐπέτρεπεν αὐτοῖς τὰ οἰκεία δωρεῖσθαι, καίτοιγε τὴν πρᾶσιν μετὰ δεκρέτου γίνεσθαι τοῦ νόμου βουλομένου· ὃ δὲ οὐτως ἢ ν θαυμαστός, ὡς τε μόνην τὴν πρᾶσιν ὑπάγειν τῇ τοῦ δεκρέτου προσθήκῃ καὶ ταῖς ἐντεῦθεν ἀνάγκαις, τα ἅλα δὲ πάντα αὐτοῖς ἐφίεναί πρᾶττειν καθ' ὃν ἠβούλοντο τρόπον. ταῦτα μετέστησε τὰς βουλευτικὰς οὐσίας εἰς ἑτέρα καὶ ἑτέρα πρόσωπα, οὐδὲν τῆς βουλῆς ἐντεῦθεν ἐχούσης. τοιγαροῦν εἰ τις ἀριθμήσειε τὰ τῆς ἡμετέρας πολιτείας βουλευτήρια, ἐλάχιστα εὐρήσει, τὰ μὲν οὐτε ἀνδρῶν εὐποροῦντα οὐτε χρημάτων, τὰ δὲ ὀλίγων μὲν ἰσως ἀνθρώπων, χρημάτων δὲ οὐδαμῶς. ἠδη μὲν οὐ κατὰ μέρος ἐθήκαμεν νόμους ἡμεῖς τοὺς βουλομένους καὶ τὰς πράξεις καὶ τὰς δωρεὰς τὰς ἀπλᾶς καὶ πᾶσαν πρᾶξιν ἐκποίησιν ἐχουσιν βουλευτικῶν ἀκινήτων πραγμάτων ὑποκειῖσθαι δεκρέτῳ μετὰ τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ νόμῳ κειμένης παρατηρήσεως γινομένων. εἰ τα ὑστερον ἐπειδὴ μετὰ ψευδῶν αἰτιῶν ἐποιοῦντο τὰς δωρεὰς, καὶ αὐτὸ καθάπαξ ἀνείλομεν τὸ δωρεὰν ἀπλῆν ποιεῖσθαι βουλευτὴν εἰς οἷονδῆποτε πρόσωπον· ἐξείλομεν δὲ εἰκότως τὰς προγαμιαίας δωρεὰς, ἐπειδὴ μηδὲ δωρεαὶ καθάπαξ εἰσίν, ἀλλὰ συναλλάγματός τε εἰδος ἐν ταύταις ἐγκείται καὶ παιδοποιίας εἰσάγουσιν εὐπορίαν, ὅπερ ἡμῖν καὶ μάλιστα εἰς βουλευτὰς περισπούδαστόν ἐστιν. Ἐπειτα ὄρωντες καὶ περὶ αὐτὸ 248 τοῦτο περιγραφὰς πολλὰς γινομένης, νόμον ἐγράψαμεν, ὡς τε ἐκ τρόπου παντὸς χρῆναι τὴν βουλὴν εἰτε μετὰ σώματος εἰτε τούτου χωρὶς πάντως τὸ τριούγκιον ἐχειν, καὶ μὴ ἐλαττον ἐξεῖναί τινα καταλιμπάνειν τῇ βουλῇ μηδὲ τεχνάζειν μηδὲ ἐλαττοῦν αὐτὸ κατὰ μηδένα τρόπον, εἰτε παῖς ὁ βουλευτὴν εἰτε εἰτε καὶ αὐτὴ δέχοιτο τὸ τριούγκιον ἢ βουλή. καὶ οὐδὲ μέχρι τούτων ἐστημεν, ἀλλὰ καὶ τὰς θηλείας τῆς οἰκείας ἐνστάσεως διδόναι τινὰ μοῖραν ἐθεσπίσαμεν, ὡς τε κατὰ μηδεμίαν πρόφασιν ἐλαττοῦσθαι τῇ βουλῇ καθάπερ εἰπόντες ἐφθημεν, τὸ τεταρτημόριον τῆς πάσης τοῦ βουλευσαντος οὐσίας. καὶ τὰς πολλὰς δὲ ταύτας καὶ ἐκκεχυμένας φιλοτιμίας ἀνείλομεν, οὐ συγχωροῦντες ἀπαλλάττεσθαι βουλῆς ἀλλως ἢ κατὰ τὴν τῶν μεγίστων ἀξιωματῶν κτήσιν, πατρικιοτήτος τε καὶ ὑπατείας καὶ ἐπαρχότητος, εἰτε τῆς ἐν πολιτικοῖς εἰτε τῆς ἐν στρατιωτικοῖς (πραεφεκτωρίας γὰρ εἰναι καὶ τὰς στρατηγίας ὁ νόμος ἐπίσταται)· ὡς τε εἰ τις πραεφεκτωρίαν ἀρχὴν ἀρξῆ ἐν αὐτῇ τῇ πράξει γινόμενος καὶ εἰτε ἀρχῶν αὐτὴν εἰτε στρατηγῶν, βουλευτικῆς οὐτος ἀπαλλάττεται τύχης κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, τῶν ἀλλων πασῶν ἐξαιρέσεων ἀνηρημένων. τὰς γὰρ διὰ μόνην τιμὴν διδομένης τοιαύτας ἀξίας (τὰς πραεφεκτωρίας φασίμεν, ταῦτ' οὐδὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ στρατηλασίας) οὐκ ἐξαιρεῖν τοῦ βουλευτικοῦ λευκώματος τοὺς τούτων τυχόντας ἐθεσπίσαμεν. Ταῦτα μὲν οὐ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἡμῖν νενομοθέτηται μετὰ πολλῶν ἀλλων, ἀπερ ἐξεστὶν ἐξ αὐτῶν τῶν ἠδη κειμένων νόμων λαβεῖν. Ἀπελύσαμεν δὲ καὶ τινὰς βουλευτικῆς τύχης διαφοροῦς αὐτοῖς πραγματικῶς φιλοτιμησάμενοι νόμους, ὡς ἀπαντας κυρίους εἰναι βουλόμεθα, καὶ τὴν παροῦσαν νομοθεσίαν ἀπὸ τῆς ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως τῆς ἀρτι διελθούσης ἀρχεσθαι, ἐξ οὗ περ ἡμῖν ἐν βουλῇ γέγονεν οὐτος

ὁ νόμος. Ἐπειδὴ δὲ ὀρώμεν τινὰς οὐ τῶς ἀπεχθῶς διακειμένους πρὸς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ὥστε αἰρεῖσθαι μᾶλλον ἄλλοις τὰς ἑαυτῶν καταλιμπάνειν οὐσίας καὶ μόλις τὸ τέταρτον τῇ βουλῇ, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὥηθημεν χρῆναι ἀπαιδίας ὑπόσεως τοῦτο τὸ μέρος αὐξήσαι. εἰ τοίνυν μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον τελευτᾷ βουλευτῆς παῖδας οὐκ ἔχων οὐτε ἀρρενας οὐτε θη 249 λείας, οὐτος τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας τὰς τρεῖς μοίρας καταλιμπανέτω τῇ βουλῇ καὶ τὴν τετάρτην οἱς βούλεται. εἰσὶ γὰρ αὐτῷ ἀντὶ παιδὸς ἰσῶς ἑνὸς ἢ καὶ πλειόνων ἢ πᾶσα βουλή, ταῦτόν δ' εἰσὶν εἰπεῖν καὶ τὸ τῆς πόλεως πλήρωμα ἐν παίδων τάξει καθεστῶς, καὶ εὐφημία διηνεκῆς καὶ ἀθάνατος μνήμη καὶ καρπὸς τοσοῦτος ὅσος οὐκ ἂν αὐτῷ παρὰ τῶν παίδων ἐγένετο. εἰ δὲ τις γνησίους μὲν παῖδας οὐκ ἔχει, νόθοι δὲ αὐτῷ καθεστῶσιν, ἐξέστω μετὰ τοῦ τῆς βουλῆς ἀχθους γράφειν αὐτῷ καὶ τούτους κληρονόμους· καὶ ἡ γραφὴ γένηται ἀντὶ πάσης ἐπιδόσεως ἐστῶ, καὶ μὴ δείστω (τοῦτο τῶν παλαιῶν νόμων) ἑτέρας προσθήκης μηδὲ τῆς ἐν ᾧ περιῆσαν ἐπιδόσεως, ἀλλ' αὐτόθεν γραφέντες. εἰ γὰρ ἐλεύθεροι καθεστᾶσι, βουλευταὶ καὶ κληρονόμοι γινέσθωσαν, καὶ ἐχέτωσαν καὶ αὐτοὶ τὸ τῆς περιουσίας ἐνναούγκιον καθάπερ ἂν ὁ πατὴρ αὐτοῖς διανεῖμη. εἰ δὲ καὶ τὸ πᾶν αὐτοῖς βουληθείη καταλιπεῖν, ἐτι κάλλιον <αν> πράξει· πλὴν ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἐνναουγκίου πάντως αὐτοῖς καταλιμπανέτω, γινώσκων ὡς, καὶ ἂν εἰ καταλίποι ἐλαττον, ἀλλ' ἐκ τοῦ νόμου πάντως εἰς τὸ ἐνναούγκιον αὐτοῖς ἢ ἀναπλήρωσις ἐστῶ τῆς οὐσίας. οἱ δὲ εἰ περὶ τῆς οὐσίας ἐπιθυμοῦσι λαβεῖν, καὶ βουλευταὶ γινέσθωσαν· εἰ δὲ τινες μὲν ἐλοιτο, τινὲς δὲ παραιτήσαιντο, ἐπὶ τοὺς αἰρουμένους τὰ τῶν παραιτουμένων ἐρχέσθω μέρη εἰ δὲ ἂν πάντες ἀπέποιον, τῆνικαῦτα ὡς ἀπαιδίας οὐσης οὐ τῶς ἐπὶ τὴν βουλήν ἐρχέσθω τὸ ἐνναούγκιον. εἰ δὲ ὁ μὲν σιγήσειε, παίδων δὲ αὐτῷ γνησίων οὐκ εἰς ἡσπορά, τῆνικαῦτα τὸ μὲν τέταρτον ἐπὶ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους ἐρχέσθω, οἱ παῖδες δὲ οἱ νόθοι, εἰ βούλονται ἑαυτοὺς ἐπιδοῦναι τῷ βουλευτηρίῳ. προσδεχέσθωσαν καθάπερ ἂν θελήσειαν, εἰτε πάντες εἰτε τινὲς ἐξ αὐτῶν, πάντως τοῦ ἐνναουγκίου τῆς περιουσίας εἰς τοὺς βουλευόντας ἢ τὸν βουλευόντα περισταμένου. εἰ δὲ καὶ ἐκ δούλης αὐτῷ τεχθέντες εἰεν, εἰτα αὐτοὺς ἐλευθερώσειεν ἢ περιῶν ἢ ἐν τῇ διαθήκῃ, καὶ ἐπιδοίη τούτους, καὶ οὐ τῶς προσδεχέσθωσαν καὶ ἐστῶσαν βουλευταί, καθάπερ ὁ διαθέμενος ἢ βουλήθη ἢ καθάπερ ἢ αὐτῶν ἐπιθυμία πεποίηκεν ἐπιδόντων ἑαυτοὺς τῇ βουλῇ, ληψόμενοι καθὰ 250 περὶ εἰρηται τὸ ἐνναούγκιον. πανταχοῦ γὰρ βουλόμεθα, καὶ ἂν εἰ διάθοιτο καὶ ἂν εἰ μὴ βουλευσάμενος ἀπέλθοι, τοὺς εἰς τὴν βουλήν ἐρχομένους τὸ ἐνναούγκιον λαμβάνειν. εἰ δὲ ἐλευθερώσειε μὲν μόνον, οὐ μὴν ἐπιδοίη, καὶ οὐτοι βούλονται ἢ τὶς ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν πρὸς τὸ βουλευτήριον ἰδεῖν, κάκεῖσε τὸ ἐνναούγκιον τῷ βουλευόντι ἢ τοῖς βουλευούσιν κατὰ τὴν ἀναλογίαν διδόντω. εἰ δὲ μηδεὶς τῶν νόθων ἢ βουληθείη ἢ ἐπιδοθείη, τῆνικαῦτα τὸ ἐνναούγκιον ἢ βουλή λαμβανέτω. εἰ δὲ γνησίων εἰς τὴν παίδων πατὴρ, ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα διακριτέον, εἰτε μόνων ἀρρένων εἰτε μόνων θηλειῶν εἰτε μεμιγμένης γονῆς, ὥστε τὸν νόμον πανταχοῦθεν ἔχειν τὸ τέλειον καὶ τὸ τῇ βουλῇ συμφέρον. εἰ μὲν οὐκ ἂν ἀρρενες αὐτῷ μόνον καθεστήκοιεν παῖδες, ἢ ἐγγονοὶ τυχὸν ἀρρενες ἐκ προτελευτησάντων υἱῶν, τὸ ἐνναούγκιον εἰς πάντας καθάπερ ἂν βουληθείη μεριζέτω, οὐ τῶ μόνον ὥστε κατὰ μηδὲν ἐλαττωθῆναι τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν ἀκαθηκουσῶν διαλεγόμενον διαθηκῶν, πλὴν εἰ μὴ τρόπος ἀχαριστίας τοῦτο ποιήσειεν· οὐδὲ γὰρ τὰ ἐπὶ τούτοις τεθειμένα νόμιμα πανταχοῦς ἀναιροῦμεν. ἐκείνου μόνον πάντως φυλαττομένου, ὥστε τὸ ἐνναούγκιον πρὸς τοὺς μὴ ἀχαρίστους παῖδας μερίζειν, καὶ κατὰ τοσοῦτον ἐκαστον ὑπεισιέναι τὰ βουλευτικὰ τοῦ πατρὸς λειτουργήματα, καθ' ὅσον αὐτοῖς ὁ πατὴρ διένειμε τὴν οὐσίαν, τοῦ τριουγκίου μόνου τῇ τοῦ πατρὸς καταλιμπανομένου γνώμῃ. ἐνθα ἂν αὐτὸ παραχωρήσαι βούληται εἰτε πρὸς τοὺς παῖδας εἰτε καὶ πρὸς ἑτερον. εἰ δὲ πᾶσαι θήλειαι

καθεστήκοιεν, εἰ μὲν τῆς αὐτῆς πόλεως γαμηθεῖεν βουλευταῖς, α δεια ε σται τῷ πατρί, εἰ περ γεγαμημένοι τυγχάνοιεν ὡς εἰρηται βουλευταῖς, διαιρεῖν εἰς αὐτὰς τὴν ὀλην οὐσίαν ἢ πάντως γοῦν τὸ ἐνναούγκιον καθάπερ α ν βουληθείη, τῷ νόμῳ κἀνταῦθα προσέχων τῷ τὰ ἐξ ἀδιαθέτου τάττοντι. εἰ δὲ αἰ μὲν ἐξ αὐτῶν γεγάμηται βουλευταῖς, αἰ δὲ οὐχὶ τοιούτοις, τὸ μὲν ἐνναούγκιον πάντως καταλιμ πανέσθω παρὰ τοῦ πατρὸς ταῖς τῶν βουλευτῶν γυναιξί, διαιρούμενον κἀνταῦθα καθάπερ <α ν> ὁ πατήρ 251 βουληθείη, τὸ δὲ λειπόμενον εἰς τὰς μὴ βουλευταῖς τῆς αὐτῶν πατρίδος γαμηθείσας, ἢ καὶ εἰς ἑτέρους, δηλαδὴ τῆς νομίμου μοίρας κἀκεῖναις πάντως ἀποσω ζομένης. εἰ δὲ μήπω γάμων ε τυχον, τῆνικαῦτα ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀρω γράφειν αὐτὰς ἢ τινὰ ἢ τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ ἐνναούγκιον κληρονόμους, ἐφ' ὧ πάντως γαμηθῆναι τῆς αὐτῆς πόλεως βουλευταῖς. ἢ εἰ μὴ τοῦτο βούλεται αὐτός, ἢ αὐτὸς μὲν γράψειεν αἰ δὲ οὐκ ἀνάσχοιντο, τὸ μὲν ἐνναούγκιον ἐπὶ τὸ βουλευτήριον τῆς πόλεως ἐρχέσθω, τὸ δὲ τριούγκιον μόνον εἰς τὰς πάσας καθ' ὃ νπερ ὁ νόμος βούλεται μεριζέσθω τρόπον, ἐν λόγῳ καὶ τῶν προικῶν αὐταῖς γινομένων. εἰ δὲ α ρρενές τε καὶ θήλειαι καθεστήκοιεν, οἱ μὲν α ρρενες πάντως τὴν ἡμίσειαν ἐχέτωσαν μοῖραν τῆς περιουσίας, αἰ δὲ θήλειαι τὴν λειπομένην ἡμίσειαν, οὐ τελείαν μέντοι· δώσουσι γὰρ αὐταὶ τὸ τέταρτον τοῖς βουλεύουσιν ἀδελφοῖς, πλὴν εἰ μὴ βουλευτῶν εἰεν γα μεταὶ πᾶσαι ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ εἰς τοιούτους ε λθοιεν γάμους καὶ βουλευταῖς τῆς οἰκείας πατρίδος ζευχθεῖεν, τῆνικαῦτα ἐλευθερωθήσονται τῆς τετάρτης μοίρας, οἱ α δοκοῦσαι καὶ αὐταὶ διὰ τῶν ἀνδρῶν ε ως περίεσι μετέχειν τοῦ λειτουργήματος. Ταῦτα ἡμεῖς νομοθετῆσαι δεῖν ὤρήθημεν, οὐχ ὡστε ἀφελέσθαι τοὺς ἀνθρώπους τῆς τῶν οἰκείων διοικήσεως, ἀλλ' ὡστε τὰς πόλεις μὴ τελείως ἐξερημωθῆναι βουλῆς, μηδὲ περινοίαις τισὶν ἰσως καὶ ἀσεβέσιν ἐλαττοῦσθαι τὰ βουλευτήρια. τοιγαροῦν ἐμάθομέν τινας καὶ ἀπηγο ρευμένους τῷ νόμῳ συναλλάττειν γάμους, ὡστε ἐν τεῦθεν μὴ γνησίους ἀλλὰ νόθους αὐτοῖς τίκεσθαι παῖδας, κἀκεῖνοις δῆθεν ὡς ἐξωτικοῖς καταλιμπάνειν καὶ οὕτως ἀποστερεῖν τὴν βουλὴν τῆς ὀφειλομένης αὐτῇ περιουσίας. κἀκεῖνό γε μὴν ἐξ αὐτῆς εὐρόντες τῆς πείρας ὡς κατὰ τῶν βουλευτηρίων γίνεται, καὶ πολλοὶ δῆθεν 252 λέγοντες ἢ ταμειακῆς ἢ κωμητικῆς ἢ κογχυλευτικῆς ἢ α λλης καθεστάναι καταστάσεως τὸν ε τερον τῶν αὐτῶν γονέων πειρῶνται προσνέμειν ἑαυτοὺς ἢ ταῖς ταμειακαῖς ἢ ταῖς κωμητικαῖς ἢ κογχυλευτικαῖς ἢ ἑτέραις οἰαισδὴ ποτε τύχαις καὶ τὸ βουλευτήριον ἐκκλίνειν· θεσπίζο μεν τοίνυν μηδεμίαν εἰναι τοιαύτην τέχνην κατὰ τοῦ δημοσίου. ἀλλὰ πάντως, εἰ τε ἐκ ταμειακῆς μητρὸς εἰ τε ἐκ κογχυλευτικῆς εἰ τε ἐκ κωμητικῆς γεννηθείη παῖς βουλευτῆ, τὴν βουλευτικὴν τύχην κρατεῖν βουλόμεθα. βουλευταὶ μὲν γὰρ ἐλάχιστοι πανταχόσε τῆς ἡμετέρας εἰσί, ταμειακοὶ δὲ καὶ κωμηταὶ καὶ κογχυλευταὶ εἰς πλῆθος ἐκκεχυμένοι καθεστᾶσι, καὶ προσῆκόν ἐστι μᾶλλον τὰ βουλευτήρια τῶν πόλεων αὐξεσθαι ἐν ὀλίγοις σῶμασι στενοχωρηθέντα ἢ πλῆθος πλῆθει προσθεῖναι. εἰ δὲ τινες ὀνόματι τῆς οἰκείας μητρὸς ὡς ταμειακῆς ἢ κογχυλευτικῆς ἢ κωμητικῆς τύχης οὐσης ἑαυτοὺς ἐξ ελεῖν τῆς βουλευτικῆς ἐπειράθησαν ἢ καὶ πειραθεῖεν τύχης, ἀπὸ τῆς α ρτι διελθούσης δεξιμαε ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς, τὰ κατὰ τοῦτον πραχθέντα τὸν τρόπον εἰ τε ἐκ τῆς θείας αὐλῆς εἰ τε ἀλλαχόθεν ἀργὰ καὶ ἀν ἰσχυρα ε στω, καὶ τοὺς τοιούτους βουλευτὰς τὸ λοιπὸν εἰναι θεσπίζομεν. εἰ γὰρ τι πέπρακται πρὸ τῆς δεκάτης ἐπινεμήσεως, τοῦτο βεβαίως καὶ ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῆς ἑαυτοῦ μένειν βουλόμεθα. Ἐξαιροῦμεν δὲ τῆς παρούσης ἡμῶν θείας διατάξεως Θεοδόσιον καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀδελφούς, καὶ τοὺς υἱούς Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Ξίσκων, οἱ περ ἑαυτοὺς εἰς ταμειακὴν καίτοι βουλευτῶν ὀντες πατέρων ε γραψαν τύχην πρὸ τῆς δεκάτης ἐπινεμήσεως, καὶ πᾶν εἰ τι γέγονεν ἐπ' ἐλευθερίᾳ τούτων ἀναιροῦμεν. οὐδενὸς γὰρ αὐτοὺς ἀπολαύειν τῶν πεπορισμένων βουλόμεθα, ἀλλὰ βουλευτὰς εἰναι καὶ τὰ βουλευτῶν πράττειν καὶ τοῖς λειτουργήμασι τοῖς

βουλευτικοῖς προσέχειν, οὐ δυνὸς καθάπερ εἰπόντες εφθήμεν βοθηεῖν αὐτοῖς πρὸς τοῦτο δυναμένου, καὶ ν εἰ τι πεπορισμένον αὐτοῖς εἰτε ἐκ τῆς αὐλῆς εἰτε ἀλλοθεν εἰ η. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πόλεων καὶ τῶν βουλευτηρίων δόξαντα 253 καὶ τῷδε τῷ θεῷ δηλούμενα νόμῳ ἢ σὴ ὑπεροχὴ καὶ φυλάττειν καὶ ἐργῶ παραδιδόναι σπευδέτω, ποιῆς ἐπικειμένης ἡγιντι λιβραρυμ αὐρι κατὰ τῶν τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον παραβαίνειν θαρρούντων. --Λ--Θ ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΙΚΙΜΑΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΑΜΙΑΙΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΚΟΥΣΗΣ ΤΩΙ ΕΝΔΕΚΑΤΩΙ ΜΗΝΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΤΕΛΕΥΤΗΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εὐπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὸ ῥευστὸν καὶ πεποικιλμένον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τῆς κατὰ μικρὸν δεόμενον θεραπείας οὐκ ἀναλλως εἰς τὸ καλῶς εἶχον ἐπανέλθοι, καὶ ν εἰ τὰς πρώτας τις αὐτοῦ κυβερνήσειεν ἀρχάς, εἰ μὴ καὶ τὸ κατὰ μέρος αὐτοῦ ἐπανιστάμενον διαλύων οὕτως αὐτὸ καθισταίη πρὸς τὸ γαληνόν τε καὶ ἀτάραχον καὶ νόμῳ πρέπον. ὁποῖον δὴ τι καὶ νῦν ἐπελθὸν εἰς νόμου χρεῖαν ἡμᾶς κατέστησεν. Ἰσμεν γὰρ ὡς καὶ πρώην ἐστασιάζετο τὰ περὶ τῶν ἀποκαταστάσεων, καὶ εἰ συνέβη τινὰς ὑποθήκας ὑποθέσθαι τοὺς βαρυνομένους, πολλῆς τὸ πρᾶγμα ταραχῆς ἦν, εἰτε δέοι καὶ τὰ ἀποκαταστήναι κελευσθέντα πράγματα 254 κινδυνεύειν εἰτε μόνον τὰ τοῦ βεβαρημένου τῆ ἀποκατάσει· καὶ πολλή τις ἦν καὶ περὶ αὐτὴν τὴν τῶν ῥημάτων διαφορὰν ζήτησις, εἰτε ὁ τελευτῶν διατάξαιτο τὰ περιτεύοντα πρὸς τῆ τελευτῆ τοῦ βεβαρημένου τῆ ἀποκατάσει πράγματα δεῖν ἀποκαταστήναι, εἰτε καὶ ἀπλῶς ἀποκαταστήναι τὸ καταλειφθὲν μετὰ τὴν παρακατάσχεσιν τοῦ νομίμου μέρους κελεύσει· καὶ εἰσήγοντο καὶ φιδειζομμισσοῦ περσεξυτιονες καὶ ἐξ ἀπορίας αἰνρεμμισσιονες, καὶ οἱ πολλοὶ τε ἐκεῖνοι καὶ ποικίλοι· καὶ ἀνέκλυτοι σχεδὸν τῆς ῥηθείσης ἰνρεμμισσιονος κύκλοι. καὶ ὡς ἡμεῖς πρώην ταῦτα ἰώμενοι νόμον ἐγράψαμεν, καθάπαξ κωλύοντες τὰ ἀποκατάσει βεβαρημένα πράγματα μὴ ἐκποιεῖσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τῆς οἰκείας ὀδεύειν τύχης, καὶ παρ' ὧ περ ἀναγέννοιτο μὴ μένειν ἰσχυρῶς, ἀλλ' ἐπανιέναι πρὸς τὸν ὧ δοθῆναι προσετάχθη. καὶ ὁ γε νόμος ἡδηπου καὶ χρόνιός ἐστι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις εὐδοκιμῶν διετέλεσεν· ἀλλ' ἐμελλεν, ὁ περ εἰπόντες εφθήμεν, ὁ φέρειν ἀπαντα πεφυκῶς χρόνος δεικνύναι δεῖν τινὸς ἐξαιρέσεως ἀναγκαίως τῷ νόμῳ. Προσηλθὸν γὰρ ἡμῖν ἀνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐκ τούτων ἀδικούμενοι. τελευτήσαντος γὰρ ἀνδρὸς ἐπὶ τινος κινήσεως ὑποθέσεως ἢ μὲν γαμετὴ τὴν τε φερνὴν εἰσέπραττε τῆς τε δωρεᾶς τῆς πρὸ τῶν γάμων ἡτοιχῆσθαι τὸν γάμον γενομένης τὸ μέρος, ὁ περ ὁ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θάνατος ἐδίδου· ὁ δὲ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφὸς ἐτέρωθεν ἀντείχετο τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προὔτεινετο βουλήν. καὶ ἀφείλκε τῆς γυναικὸς τὰ πράγματα, φάσκων τὸν μὲν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ταῦτα δαπανῆσαι, ἑαυτὸν δὲ παρὰ τῆς γυναικὸς βλέπειν τὰ πατρῶα πράγματα, ἀπερ ὁ πατὴρ ἐξ ἀπαιδίας ἀποκαταστήναι προσέταξεν αὐτῷ, καὶ ἀντιλήψεσθαι μέχρι παντὸς αὐτῶν καὶ οὐκ ἐνδώσειν, εἰτε ἀνατὸ ἰκανὸν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ διὰ πάντων γένοιτο. ἀλλ' ὠδύρετο δικαίως ἢ γυνὴ καὶ ἐφασκεν οὐ δίκαιον εἶναι καθάπερ ἐπ' ἐξαπάτη κύριον μὲν τὸν ἀνδρα γενέσθαι τῆς προικὸς ἀπάσης, καὶ εἰ γε προτελευτᾶν τὴν γυναῖκα συνέβαινε, τὸ κέρδος εἶχεν κατὰ τὸ σύμφωνον, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνὴρ ἐτελεύτησεν, ἑαυτὴν ἀγνοοῦσαν τὴν ὑποκατάστασιν ἀπολέσθαι κινδυνεύειν. ἀλλ' ἐνταῦθα 255 μὲν δέδοται τῷ πράγματι τύπος, ὁ ν εἶχεν καλῶς ἐνομίσαμεν. Αὐθις δὲ ἐτερος ἰκέτης ἀνεφαίνετο, λέγων τὸν τῆς γυναικὸς πατέρα τὴν οὐσίαν ὑποκαταστήσασθαι τοῖς ἀλλοῖς αὐτοῦ παισίν, ἐλαχίστην δὲ μοῖραν μόνην παρ' αὐτῆς κελεῦσαι μένειν, καὶ μέγαν αὐτὸν περισσασθαι κίνδυνον, εἰγε ἢ μὲν αὐτοῦ περιουσία κινδυνεύει περίτε τὴν τῆς προικὸς ἀποκατάστασιν περίτε ὅλο κληρον τὸ ἐκ τῶν γαμικῶν συμβολαίων ἐπὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς σύμφωνον, αὐτῷ δὲ οὐδενός

ἐξεῖη τυχεῖν τούτων διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμὰ των ἀφαίρεσιν. Ταῦτα ἡμᾶς εἰκότως ἐκίνησε, καὶ α μεινον ὠήθημεν τὸν ἡμέτερον ἐπανορθῶσαι νόμον ἢ τοὺς ὑπηκόους περιορᾶν κινδυνεύοντας, καὶ μάλιστα ἐν γάμοις, ὡς οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώποις χρησιμώτερον, οἱ α καὶ μόνων ποιεῖν ἀνθρώπους δυναμένων. Διὰ τοῦτο τὸν παρόντα τίθεμεν νόμον, τὰ μὲν α λλα πάντα τῆς πρώην παρ' ἡμῶν τεθειμένης δια τάξεως κύρια μένειν βουλόμενοι, τουτὶ δὲ καινίζοντες μόνον, ἵνα εἰ τις τὸ λοιπὸν ἀποκατάστασιν ποιῶτο τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πρῶτον μὲν φυλάττοι τῷ παιδί τὸ νόμιμον μέρος, οὐ τὸ τέταρτον (τοῦτο γὰρ ἐπηνωρθώσαμεν, πενίαν αὐτοῦ πολλὴν καταγνόντες), ἀλλὰ τὸ τρίτον πάντως ἢ τὸ ἡμισυ κατὰ τὸν τῶν παίδων ἀριθμὸν· εἴτε καὶ [εἰς] τὸ λειπόμενον τῆς οὐσίας μέρος, ἐν ᾧ μὴ ἀρκοίη τὸ νόμιμον μέρος πρὸς προικὸς ἢ προγαμιαίας δωρεᾶς ἐπίδοσιν εὐσηχμόνως καὶ πρὸς τὴν τῶν προσώπων ποιότητα συμμετροῦ μένης, ἐξηρησθαι καὶ αὐτὸ τῆς ἀποκαταστάσεως, καθ' ὅσον προστιθέμενον τῷ νομίμῳ μέρει τὴν προῖκα ἢ τὴν πρὸ γάμου ποιεῖ δωρεάν. θεσπίζομεν γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξηρησθαι παντοίως τῆς ἀποκαταστάσεως τὰ γαμικὰ συμβόλαια καὶ τὰς ἐπὶ τούτοις ἐκποιήσεις ἢ ὑποθήκας· καὶ εἰ βεβαρημένον εἴη τὸ πρόσωπον ἢ τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τὸ τῆς γυναικὸς ἀποκατάστασει τοιαύτη, ἐξέστω καὶ οὐτως τὴν καλουμένην προγαμιαίαν ἢ διὰ γάμον δωρεάν ἐπιδιδόναι, μηδὲν 256 τὸ γὰρ ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἐκείνοις τῆς ἀποκαταστάσεως δρώσης· εἴτε γυνὴ τῇ ἀποκαταστάσει βαρύνοιτο, μὴ ἐμποδῶν γίνεσθαι πρὸς τὴν τῆς προικὸς ἐπίδοσιν. τὰ γὰρ κοινῇ πᾶσι συμφέροντα τῶν ἰδία τισὶ λυσιτελοῦντων προτίθεμεν. καὶ εστω τοῦτο ταῖς γαμικαῖς ἐπιδόσεις καὶ ταῖς ἐντεῦθεν ἀπαιτήσεσι προνόμιον. εἰ γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐκ τῶν γενικῶν ὑποθηκῶν πολλὰ κατὰ πρόληψιν ἐξείλον, καίτοιγε οὐχ οὐτως ἡμῖν ἀναγκαῖα καθεστῶτα, πῶς οὐχ ἡμεῖς ἐκ μείζονός τε καὶ καλλίονος γνώμης τὴν τῶν γαμικῶν κερδῶν ἐξαιρέσιν ποιησόμεθα; Ταῦτα δὲ πάντα τῷ μέλλοντι χαριζόμεθα χρόνῳ καὶ ταῖς ὑστερον ἔσομέναις ἀποκαταστάσεσιν ἢ τόνδε γενέσθαι τὸν νόμον. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο γενέσθαι συγχωροῦμεν τὸ βλάβος, [ἵνα] εἰ τις γυνὴ ὀλίγην εχουσα προῖκα εἴτα τὸν νόμον μαθοῦσα τὸν ἡμέτερον, ἢ εἰ τις ἀνὴρ μετρίαν ποιησάμενος προγαμιαίαν δωρεάν πρὸς περιγραφὴν τοῦ νόμου βουλευθεῖ ἀυξήσιν ἢ τῆς προικὸς ἢ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ποιήσασθαι, τὸ ελκεῖν πρὸς ἐπιβουλήν τῶν ἀποκαταστάσεων. καὶ ταύτην γὰρ ἀναιροῦμεν τὴν περιγραφὴν, οὐδὲν ὀφελος εχέειν διδόντες τοῖς ποιουμένοις τὰς ἐπαυξήσεις ὅσον πρὸς τὴν ἐπὶ ταῖς ἀποκαταστάσεσι βλάβην, καθαρὸν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὸν ἡμέτερον τηροῦντες νόμον. Ἐν μὲν οὖν τοῦτο κεφάλαιον εσται τῷ παρόντι νόμῳ. Δεύτερον δὲ ἐκεῖνο τὸ περὶ τῶν γυναικῶν τῶν μετὰ τοὺς προτέρους γάμους πρὸς δεύτερον ἐπειχθεισῶν συνοικέσιον καὶ πρὶν τὸν ἐνιαυτὸν ἐξήκειν, ὃς δὴ πένθιμον οἱ νόμοι καλοῦσιν· ας ἐτιμωροῦντο διατάξεις τρεῖς τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων, καὶ ἡμεῖς εναγχος τὸν περὶ τούτων γράψαντες νόμον μετὰ τινῶν ἐπανορθώσεων καὶ τὰ περὶ αὐτῶν νομοθετηθέντα ἐν βραχείᾳ τινὶ μοίρᾳ τῆς ἡμῶν αὐτῶν νομοθεσίας προσηκάμεθα. ἀλλ' ἀνανιδέστατόν τι νῦν ἀπήντησεν, ὃ περὶ ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις συμβῆναι χρόνοις οὐκ ἠβουλόμεθα, ὡςτε ἡμῖν εἰκότως εδοξεν ἐπανορθώσεως αξίον καθεστάναι. γυνὴ γὰρ εἰς ἀνδρὸς ἔλθοῦσα τοῦτον ἀπέβαλεν, ὡς εοικε καὶ εἰς περιόντος αὐτοῦ τὸ μὴ σωφρονεῖν ἐννοοῦσα. οὐπω γὰρ ἐξήκοντος τοῦ ετους κατὰ 257 τὸν ἑνδέκατον μῆνα περαιούμενον ετεκεν, ὡςτε οὐκ εἶναι δυνατόν εἰπεῖν ὡς ἐκ τοῦ τελευτήσαντος γένοιτο τὸ βρέφος· οὐ γὰρ α ν εἰς τοσοῦτον ἢ κῆσις ἐξετάθη χρόνον. καὶ ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἐν ἔστι τῶν ἐπιτιμίων τῶν τοὺς ἀώρους γάμους πραττόντων τὸ τὴν γαμετὴν ἐκπίπτειν εὐθὺς τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τῆς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιδομένης, ὡςτε καὶ αὐτίκα ταύτην ἀπολλύναι καὶ μηδὲ τὴν χρῆσιν εχέειν, εἰκότως οἱ παῖδες οἱ τῷ θαυμαστῷ τῆς μητρὸς τοκετῷ περιβρισμένοι τὴν γοῦν προγαμιαίαν τοῦ πατρὸς ἠξίου λαβεῖν δωρεάν, καὶ μὴ

κερδαίνειν ὀφείλει τὴν γυναῖκα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἄξιαν εἰλεγειν ἑαυτὴν εἰναι τῆς ἐκπτώσεως, διότι τὸν νόμον ἠπίστατο περὶ νομίμων διαλεγόμενον γάμων. ἑαυτῇ δὲ γάμον οὐ γενέσθαι παρὰ τὸν πρότερον, ἀλλὰ τὸν τοκετὸν τοῦτον εἰναι φυσικῆς ἐπιθυμίας πάρεργον. Ἄλλ' οἱ τι μὲν αὐτὴ καὶ μυρίοις ἑτέροις ὑπόκειται σωφρονισμοῖς ἐξαμαρτοῦσα στυπρον, τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν, καὶ τῶν γε ποινῶν ἐκείνων αὐτὴν οὐκ ἀφίεμεν, τέως δὲ (φειδόμεθα γὰρ τῶν τοῦ τελευτήσαντος παίδων) ἐπάγομεν ἐκπτώσιν αὐτῇ τῆς πρὸ τῶν γάμων δωρεᾶς καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος, ἢ ἐπὶ τῶν νομίμοις προσιουσῶν εἰσω τοῦ πενθίμου χρόνου γάμοις ἐταξεν ὁ νόμος. εἰ γὰρ ἐκείνας ὁ νόμος ἀτιμωρήτους οὐ καταλέλοιπε, καίτοιγε νόμιμον γάμον πραξάσας, διότι τυχὸν ὑπώπτεισε μή τις προὔπῃν ὑποψία πονηρὰ πρὸς τὸν δεύτερον γήμαντα, διόπερ καὶ θάττον εἰς τὸν γάμον ἐσπευσε. πῶς [οὐκ] ἐνταῦθα, οἱ που τὸ πρᾶγμα μὴ καθ' ὑποψίαν ἐστὶ μόνην, ἀλλ' αὐτόθεν ἐλεγχος ἀκριβῆς καὶ ἀπαραλόγιστος ἐδόθη τῷ πλημμελήματι ὁ πάντων οὐτος ἀσεβέστατος τοκετός, ἀνεύθυνον αὐτὴν καταλείψομεν; Ὡστε θεσπίζομεν, εἰ τι τοιοῦτο συμβαίῃ καὶ πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου τέκοι γυνὴ πρὸς τῷ πέρατι τοῦ εἰσους, ὥστε ἀναμφισβήτητον εἰναι τὸ μὴ τὴν γονὴν ἐκ τοῦ προτέρου καθ' ἐστάναι συνοικεσίου, παντοίως αὐτὴν στέρεσθαι τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν, ὑποκειμένην καὶ τοῖς ἀλλοῖς ἀπασιν ἐπιτιμίοις, ὡς ἀν εἰ δευτέροις ἐτυχε πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου νομίμοις ὁμιλήσασα γάμοις. μὴ γὰρ ποτε πλεῖον ἐχέτω 258 σωφροσύνης ἀσέλγεια· ἀλλ' ὑποκείσθω μὲν καὶ αὐτὴ ταῖς αὐταῖς ποιναῖς, κινδυνεύετω δὲ καὶ περὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τοῦ στυπρου γραφῆς, ὡς ἀν μήτε γάμων ἄωρων ἐπιθυμοίη μήτε τοὺς νομίμους γάμους μείζονι κακῷ σοφίζοιτο. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα κατὰ τὸ σύνηθες διὰ προγραμμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι καταστησάτω. Νόμος ἐγράφη Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐωπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικῶν. ἜΜ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΟΙΕΙΝ ΟΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ὀσιωτάτῳ καὶ μακαριῶ τάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων. < Προοίμιον.> Ἦδη μὲν τὰ περὶ τῆς κωλύσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκποιήσεων νόμῳ κοινῶ διηγόρευται παρ' ἡμῶν, οὐκ ἔτι καὶ κρατεῖν καὶ κύριον ἐφ' ἀπασιν εἰναι βουλόμεθα. ἐπειδὴ δὲ τοῦ συμφέροντος ἀπάσαις ἐκκλησίαις προνοεῖν προσήκει, διαφερόντως δὲ τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως καὶ τοῦ τόπου καθ' οὗ ὁ τοῦ κόσμου δημιουργὸς ἠξίωσεν ἐν ἀνθρωπίνῃ καταστῆναι γενέσει, διὰ τοῦτο ὤφθημεν τὸν παρόντα γράψαι νόμον οὐκ ἐπ' ἀνατροπῇ τῶν ἡδη παρ' ἡμῶν νενομοθετημένων, ἀλλ' ἐπὶ τινι προσηκούσῃ τε καὶ ἀναγκαιᾷ τοῖς πράγμασιν ὠφελείᾳ. πᾶσι γὰρ ἐστὶν ἀνθρώποις φανερόν τὸ τὴν ἀγιωτάτην Ἀνάστασιν τοὺς ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης ἐκεῖσε συρρέοντας, ὡς τὸ 259 πλῆθος ἀπειρον εἶπειν, καὶ ὑποδέχεσθαι καὶ τρέφειν, καὶ ποιεῖσθαι δαπάνας ἀμέτρους τε καὶ παρὰ πάσας ἐλπίδας τοῖς ἐκεῖσε ἀθροιζομένοις ἀρκούσας, καὶ τὴν θαυματουργίαν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ πλῆθος ἀμύθητον ἐξ ὀλίγων ἐκ θρέψαντος ἀρτων καθ' ἡμέραν δεχομένην. ὥστε αὐτῇ καὶ πόρων δεῖν πλειόνων καὶ προφάσεων εὐσεβῶν, καθ' ἃς μέλλοι δυνατῆ καθεστάναι πλήθει βοηθεῖν τοσοῦτω. Ἐγνωμεν τοίνυν ὡς κατὰ τὸ παρὸν Εὐσέβιος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ κειμηλιάρχης τῆς κατὰ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας παραγενόμενος ἐν τῇ ῥηθείῃ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλει καὶ τὸν σεμνὸν αὐτοῦ καὶ θεοφιλεῖ καὶ νῦν ἐνδεικνύμενος τρόπον, δι' οὗ πολλαῖς καὶ μεγάλαις καὶ δικαίαις αὐξήσεσι τὴν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἠύξησε πρόσοδον, ἰσχυσεν τριακοσίων ὀγδοήκοντα χρυσίου λιτρῶν ὠνήσασθαι πρόσοδον τριάκοντα μικρῶ πλεῖον ἢ ἐλαττον χρυσίου λιτρῶν, τὰ μὲν

τῶν χρημάτων ἀθροίσας εὐσεβῶς, τὰ δὲ καὶ δανείσασθαι παρασκευάσας τοὺς θεοφιλεστάτους οἰκονόμους τῆς εἰρημένης ἀγίας Ἀναστάσεως. ἐδίδαξέ τε ἡμᾶς, ὡς οἱ δανεισταὶ τὰ οἰκεία λαβεῖν ἐπιζητοῦσι, καὶ ὡς ἕτερον εὐρε παράδοξον πόρον. πολλῶν γὰρ συρρεόντων καὶ ἐπιφοιτῶντων τῇ ῥηθείᾳ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλει πόθῳ τῶν ἀνειμένων τῷ θεῷ τόπων, ἐπιθυμοῦσιν ὠνήσασθαι οἰκῆσεις ἐκκλησιαστικὰς χρυσοῦ πολλοῦ, ὡς ἂν αὐτοῖς ἐξείῃ τῆς κατὰ τὸν εἰρημένον τόπον ἀπολαύειν οἰκήσεως, μὴ δύνασθαι δὲ ταῦτα πρᾶξαι τοὺς προεστῶτας τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως δέει τοῦ νόμου τοῦ παρ' ἡμῶν ἐπὶ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἐκποιήσεσι τεθέντος, καίτοιγε τοσαύτης οὐσίας τῆς ὠφελείας, ὥστε εἰς ἐνιαυτοὺς πενήκοντα βούλεσθαι τινὰς τὰ στεγνόμαυτα ὠνήσασθαι, καντεῦθεν πολλοῦ τε καὶ οὐδὲ εἰπεῖν οὐ τοῦ διαλλάττοντος γινομένου, εἰπερ ἢ μὲν κτήσις τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ προσέγευε τῆς προσόδου περίπου τῶν τριάκοντα τοῦ χρυσοῦ λιτρῶν (καὶ ταῦτα θαυμασίας καθεστῶσης) μόλις ἐπὶ τρισκαίδεκα ἔτεσιν, ἢ δὲ τῶν οἰκημάτων πρᾶσις ἐπὶ πενήκοντα ἐνιαυτοῖς γενήσεται, καὶ μάλιστα τοῦ πράγματος ἐν οἰκῆμασιν ἴσταμένου, ἀπερ τυχηραῖς ἀπάσαις ὑπόκειται περιστάσεσιν, εὐθὺς συναπολλύμενα ταῦτα καὶ ἰσχυρὸς οὐδ' ὀτιοῦν περισώζειν ῥαδίως δύναμενα, εἰπερ ἕκ τινος (ἀπειρὸν δὲ τοῦτο καὶ τοῦ λόγου) περιστάσεως κατενεχθείη ἡ ἀλλως ἀναλωθείη. 260 Ταῦτα ἡμᾶς ἀφικέσθαι πρὸς τὸν παρόντα νόμον παρεσκεύασεν, ὡς ἀνατίθεμεν τῷ δεσπότη θεῷ καὶ τῇ τῶν πασῶν ἐκκλησιῶν ἀγιωτάτῃ Ἀναστάσει. δι' οὗ θεσπίζομεν τὰ μὲν ἀλλὰ πάντα <τοῦ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκποιήσεων νόμου κρατεῖν καὶ> ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης Ἀναστάσεως προφάσει χωρίων ἐκκλησιαστικῶν (οὐδὲ γὰρ αὐτῇ παντελῶς ἐφίεμεν πρᾶσιν οὐδὲ μίαν ποιεῖσθαι χωρίων), ἐπὶ μέντοι τῶν οἰκημάτων χαλῶμένῃ τῆς ἀκριβείας τοῦ νόμου. εἰ γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν τοῦτον ἐγράψαμεν, ὁρῶμεν δὲ τηλικαύτην ἐν τῷ πράγματι τὴν ὠφέλειαν οὐσαν, πῶς οὐκ ἂν διὰ τοῦ παρόντος νόμου τοῦτο αὐτοῖς ἐφήσομεν, πᾶσαν διδόντες καὶ τοῖς πρᾶσκουσιν ἀδειαν καὶ τοῖς ὠνούμενοις ἀσφάλειαν; καὶ μάλιστα ἐπειδὴ σύνισμεν τῷ χρόνῳ θάττον αἴροντι πάλιν τὰ οἰκῆματα πρὸς αὐτήν, οἱ αὖ τῶν ταῦτα ὠνούμενων ὡσπερ διὰ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν ἐώνηται ταῦτα, οὕτω καὶ ἐπειδὴν τελευτῶεν αὐτῇ ταῦτα καταλιμπανόντων. Εξέστω τοίνυν αὐτῇ τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ποιήσασθαι τὴν τῶν οἰκημάτων πρᾶσιν, μὴ δὲν εὐλαβουμένη τὸν νόμον τὸν ἐν γένει περὶ τούτων κείμενον, διότι νόμῳ νεωτέρῳ τὴν ὑποδιαίρεισιν ἐσχεν, οὐδέ τις ποινῆς ἐκεῖθεν καθ' οἴουδ' ἄποτε προσώπου παντελῶς ἀρμοζούσης· εἰς τε τὸν ἐφεξῆς χρόνον αὐτὸ τοῦτο πράττειν, εἰ πού τι τηλικοῦτον ἀνακύψειεν ὁ φελος, ὡς πολλαπλάσιον ἀγαθὸν ἀντ' ἐλαχίστου τῇ ἀγιωτάτῃ προσιέναι διὰ τῆς ἐκποιήσεως Ἀναστάσει. πᾶσαν ἐχόντων ἀσφάλειαν τῶν ταῦτα ὠνούμενων νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον, καὶ οὐδεμίαν ἀφαίρεισιν εὐλαβουμένων οὐκ αὐτῶν, οὐ κληρονόμων αὐτῶν, οὐ διαδόχων, οὐτε νῦν οὐτε εἰς ἕτερον χρόνον, διὰ τὸ κατὰ τὸν παρόντα νόμον αὐτοὺς θαρροῦντας ὑπείσεσθαι τὴν ἀγορασίαν οὐκ εἰναι δικαίους τινὰ ὑποστῆναι περὶ τούτου ταραχὴν ἢ μέμψιν ἢ ζημίαν ἢ ἀφαίρεισιν. δεκρέτου δηλαδὴ πραττομένου παρὰ τῇ σῆ μακαριότητι παρόντων τῶν ἐκ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, καὶ δεικνυμένης τῆς αἰτίας καθ' ἣν ἢ ἐκποιήσις τῶν οἰκημάτων γίνεται, ὅτι μειζόνων ἐνεκεν ἀγαθῶν ἢ τούτων πρᾶσις σπουδάζεται, ὀλίγων μὲν τῶν ἐκποιουμένων ὀντων, πλειόνων δὲ καὶ καλλίωνων τῶν ἐντεῦθεν προσγινομένων· δηλαδὴ κατὰ τὸ παρὸν τῶν τιμημάτων τῶν ἀθροιζομένων ἐκ τῶν ἐνοικίων τῆς πράσεως ἐπὶ πενήκοντα ἔτεσι γινομένης εἰς διάλυσιν τῶν χρεῶν καταβαλλομένων, ἀπερ οἱ δανεισταὶ δεδῶκασιν ἐπὶ τῇ τῆς εἰρημένης προσόδου κτήσει. εἰ 261 γὰρ ὁ πάντων δεσπότης τε ἅμα καὶ δημιουργὸς θεὸς ἠξίωσε τηλικαύτην αὐτῇ δοῦναι προνομίαν παρὰ τὰς ἀλλὰς πόλεις, ὥστε ἐξ αὐτῆς ἀναστῆναι κατὰ τὴν σάρκα, πρόδηλον ὡς καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τῷ δεσπότη θεῷ

καὶ ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ θαυματουργίαις καθ' ὃσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν προνομίαν τινὰ δεδῶκαμεν αὐτῇ παρὰ τὰς ἐκκλησίας τὰς ἄλλας· ὥστε αὐτὴν ἀπολαύειν τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου, ὃν ὡς τινα καρποφορίαν αὐτῇ προσάγομεν, τὸ συμφέρον αὐτῇ διὰ πάντων ἐπιλεγόμενοι καὶ τιμῶντες. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ ἰδικοῦ νόμου, καὶ αὐτοῦ τοῖς τῶν νόμων ἐγγραφησομένου βιβλίοις, ἡ σὴ μακαριότης γινώσκουσα φανερόν αὐτὸν τοῖς αὐτόθι πᾶσι καταστησάτω, δεῖ ξάτω τε τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, ἢ ἐπὶ τῇ ἀγίῳ τάτῃ καὶ δικαίως παρὰ παντὸς τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους προσκυνουμένη Ἀναστάσει τὸ ἡμέτερον εἶχε κράτος καὶ τῷ δεσπότῃ προσάγει θεῷ τῷ τοσοῦτων ἡμᾶς καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν παρὰ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότας ἐφ' ἑκάστης ἀξιώσαντί τε καὶ ἀξιοῦντι. Ἰδικὸς νόμος γραφεὶς Πέτρῳ τῷ ὀσιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλειος. 262 Ὁ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΠΡΟΣ ΒΟΝΟΝ ΚΟΙΝΑΙΣΤΩΡΑ ΕΧΕΡΞΙΤΟΥ ΤΑΤΤΕΙ ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΜΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΥΘΙΑΣ, ΠΑΡΑ ΤΙΝΙ ΔΕΙ ΤΑΥΤΑΣ ΕΞΕΤΑΖΕΣΘΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βόνῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιναίστωρι Ἰουστινιανῷ εχερξίτου. <Προοίμιον.> Ἰσμεν πρώην θεῖαν πεποιημένοι διάταξιν, καθ' ἣν τῇ σῇ ἐνδοξότητι παραδεδώκαμεν τὰς πέντε ταύτας ἐπαρχίας, Καρίαν τε καὶ Κύπρον καὶ τὰς ἐν κύκλῳ κειμένας νήσους καὶ πρὸς γῆ Μυσίαν τε καὶ Σκυθίαν, ἐφ' ὧτε τελεῖν αὐτὰς ὑπὸ τῇ σῇ ἐνδοξότητι. προσθέντες ὥστε καὶ τὰς ἐκκλήτους γινομένας δίκας κατὰ τὰς εἰρημένας ἐπαρχίας μηκέτι πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους, ἀλλὰ πρὸς τὴν σὴν ἀναπέμπεσθαι μεγαλοπρέπειαν. Ἐπειδὴ τοίνυν πολλοὶ προσῆλθον ἡμῖν τῶν ἐκ Καρίας καὶ Ρόδου καὶ Κύπρου δυσχεραίνοντες καὶ φάσκοντες ἀναγκάζεσθαι πολλάκις καὶ χειμῶνος ὡρᾶ γίνεσθαι κατὰ τὴν Σκυθῶν καὶ Μυσῶν, ἐνθα διάγει, κάκεισε τὰς ἐκκλήτους ἰσως οὐδὲ ὑπὲρ μεγάλων χρημάτων ἐγγυμνάζειν, καὶ κινδυνεύειν καὶ πελάγη διαπερῶντας μακρὰ καὶ ἀφικνουμένους εἰς χώρας ὑπὸ βαρβάρων ἐνοχλουμένας, διὰ τοῦτο συνείδομεν τόνδε τὸν νόμον γράψαι πρὸς τὴν σὴν ἐνδοξότητα· ὥστε τῶν μὲν ἐκ Σκυθίας καὶ Μυσίας δικῶν ὡς ἐκ γειτόνων οὐσῶν τὴν σὴν ὑπεροχὴν καθ' ἑαυτὴν ἀκροᾶσθαι, τῶν δὲ ἄλλων, τουτέστι τῶν ἀπὸ Καρίας καὶ τῶν εἰρημένων νήσων καὶ Κύπρου (εἰ περὶ ἐξ ἀρχῆς αὐταὶ παρὰ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἡμῶν ἐπάρχοις ἠγωνίζοντο, ἐκ θείας κελεύσεως ἡμῶν παραδεδομένοι τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι), εἰ μὲν αὐτὸς ἐνδημοίης ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει. καὶ αὐτὰς ὑπὸ σοὶ κινεῖσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι ἀμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιναίστωρι τοῦ θεοῦ ἡμῶν παλατίου ἐν σάκρῳ αὐδιτορίῳ, καθάπερ καὶ ὁ ἐπὶ ταῖς ἐκκλήτοις κείμενος ὑφηγεῖται νόμος· εἰ δὲ αὐτὸς ἐπὶ Σκυθίας καὶ Μυσίας διατρίβοις, τῷ τὸν τόπον πληροῦντι τὸν σὸν κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν προσάγεσθαι τὰς ἐφέσεις, πάντως μέντοι γινόμενον αὐτὸν ἀμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν κοιναίστωρι τῆς ὑποθέσεως ἀκροᾶσθαι κατὰ τὸ τῶν τοιούτων ἐξετάσεων σχῆμα, καὶ μὴ τοὺς ἀνθρώπους τὰς εἰρημένας ὑπομένει δυσκολίας, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῖς κοινῇ κατὰ τὸ ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον κρίνεσθαι, διὰ τὸ παραστῆναι ἡμῖν οὕτω τάξαι τὸν νόμον, ὥστε μετὰ πλείονός τε καὶ μείζονος ἀκριβείας καὶ αὐθεντίας τὰς ὑποθέσεις ἀγωνίζεσθαι. Εἰ δὲ αὐτὸς δοίης τὸν δικαστὴν ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἐμπροσθεν ἐπαρχιῶν, ὃ τὴν τάξιν ἐπέχων τὴν σὴν κατὰ τὴν εὐδαίμονα πόλιν ἀκροάσεται, καθὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων νενόμισται. 263 εἰ μέντοι ἀρχθῆναι παρὰ τῇ σῇ ἐνδοξότητι συμβαίῃ τὴν δίκην ἐνταῦθα ὡς εἰκὸς εὕρισκομένη, εἰτα ἐν μέσῳ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας ἐκδημῆσαι, ταύτην ἀνυπερθέτως πληροῦσθαι παρὰ τῷ τὴν σὴν εἶχοντι τάξιν, καθάπερ αὐτῆς καὶ αὐτὸς ἠκροῶ. εἰ δὲ ἐξ ἀρχῆς οὐ παρὰ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις ἢ ἐφεσις ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν ἀνεπέμπετο, ἀλλ' εἰς ἕτερον δικαστήριον, τὴν ἀρχαιότητα παντελῶς οὐ καινίζομεν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ

σὴ ἐνδοξότης ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι καὶ παραφυλάττειν εἰς τὸ διηνεκὲς σπευσάτω. ἜΜΒ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΩΣ ΑΝΘΙΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΒΗΡΟΥ ΚΑΙ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΖΩΟΡΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Πρᾶγμα οὐκ ἀηθὲς τῇ βασιλείᾳ καὶ ἡμεῖς πράττοντες ἐπὶ τὸν παρόντα ἐληλύθαμεν νόμον. ὁσάκις γὰρ ἡ τῶν ἱερέων ψῆφός τις τῶν οὐκ ἀξίων τῆς ἱερωσύνης τῶν ἱερατικῶν κατεβίβασε θρόνων (ὁποῖον δὴ Νεστόριον τε καὶ Εὐτυχέα Αρειόν τε καὶ Μακεδόσιον καὶ Εὐνόμιον καὶ ἄλλους δὴ τινὰς εἰς κακίαν οὐκ ἐλάττους ἐκείνων), τοσαυτάκις καὶ ἡ βασιλεία σύμψηφος γέγονε τῇ τῶν ἱερέων ἀϋθεντία, ὥστε τὰ θεϊότερά τε καὶ ἀνθρώπινα συνδραμόντα μίαν συμφωνίαν ταῖς ὀρθαῖς ποιήσασθαι ψήφοις. Ὅποῖον δὴ τι καὶ ἐναγχοῦς γενόμενον περὶ Ἀνθιμον ἰσμεν, 264 ἀπελαθέντα μὲν τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως θρόνου παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου γεγονότος τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, οἱ αὐτῷ κατὰ μὴ δένα τρόπον αὐτῷ προσήκοντι παρὰ πάντας τοὺς εὐαγεῖς κανόνας ἐπεισηδήσαντα θρόνῳ, κοινῇ δὲ ψήφῳ τοῦ τε αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἀνδρὸς πρότερον καὶ μὴν καὶ τῆς ἐνταῦθα γενομένης ἱερατικῆς συνόδου καταδεδικασμένον τε καὶ καθηρημένον, διότι τῶν ὀρθῶν ἀπεφοίτα δογμάτων καὶ οἱς πρότερον πολλαχόθεν ἐφαίνετο στέργων, ταῦτα ὑστερον διαφόροις ἀπέφυγε περινοίαις, προσποιούμενος μὲν ταῖς τέτρασιν ἁγίαις συνόδοις ἀκολουθεῖν (τῇ τε τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῇ τε τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν ἐν ταύτῃ τῇ εὐδαίμονι πόλει τῇ τε τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρῶτον συναχθέντων διακοσίων τῇ τε τῶν θεοφιλεστάτων πατέρων τῶν ἐν Χαλκῇ δόνι ἑξακοσίων τριάκοντα), οὐ μὴν τοῖς τούτων δόγμασιν κατακολουθῶν οὐδὲ τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν συγκατάβασιν ἣν διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἐσχομεν προσδέξασθαι βουλευθεῖς οὐδὲ ἀποκηρύξαι καὶ αὐτὸς τοὺς τῶν ἀσεβῶν δογμάτων ἀρχηγούς τοὺς ὑπὸ τῶν προτέρων ἁγίων ἐκβεβλημένους συνόδων, ἀλλ' οἴομενος χρῆναι κατὰ ταύτῃ καὶ ἐν ἰσῳ τοὺς τε καταδεδικασμένους τοὺς τε καταδικάσαντας αἰνεῖν. ἀπαξ γὰρ ταῖς ἄλλοτριαις τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐννοίαις κατανδραποδισθεῖς καὶ τῶν ὀρθῶν ἡλλοτριωμένος δογμάτων εἰκότως ἐπανελθεῖν εἰς τὴν αὐτῶν οὐκ ἰσχυρὴν ὀρθότητα, καὶ ταῦτα παρ' ἡμῶν καὶ προτραπείας καὶ ὀδηγηθεῖς πάσῃ χρησαμένων σπουδῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν τὴν αὐτοῦ. Διὰ ταῦτα τοῖσιν ἀπαντα τὴν γενομένην ἐπ' αὐτῷ τῆς καθαιρέσεως ψήφον παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου προφάσει τῆς τε οὐ θεμιτῆς οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἁγίων κανόνων μαρτυρουμένης τῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἱερατικῶν θρόνων ἀρπαγῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῶν ὀρθῶν τε καὶ ἀληθῶν δογμάτων ἐκτροπῆς κυρίαν ἡ ἡμετέρα τίθεται βασιλεία καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν παρόντα γράφει νόμον. Ἀπαγορεύομεν δὲ αὐτῷ καὶ τῆς κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ τῆς περιουκίδος αὐτῆς διατριβῆς καὶ πάσης ἑτέρας τῶν ἐπισήμων πόλεων, θεσπίζοντες ἐφησυχάσαι καὶ τούτοις στέργειν οἱς ἕαυ 265 τὸν ἀξίως ὑπέθηκεν, καὶ μῆτε τισὶν ἐπικοινωνεῖν μῆτε ἐμβιβάζειν αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν ἀπηγορευμένων δογμάτων ἀπώλειαν. Οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψήφον τὴν ἐκ πάντων ὡς εἶπεῖν τῶν ἀρχιερατικῶν τε καὶ πατριαρχικῶν μετὰ τῆς μοναχικῆς συναιρέσεως προελθοῦσαν θρόνων, τὴν τὸν ἀναθεματισμὸν ἐπάγουσαν αὐτῷ, βασιλικῆς ἐξωκαταλιμπάνομεν ἐπικυρώσεως οἱς πρότερον παρὰ τοὺς ἱερούς θεσμούς καταλαβὼν τὸν θρόνον τῆς Θεουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οὐτω συνετὰ ραξεν ἀπαντα, οὐτω μεστὰ πεποίηκε ταραχῆς, ὡς κοινὸν τινὰ καὶ ἀκήρυκτον ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐμβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας πόλεμον, καὶ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν σκήπτροις πρὸς αὐτὸν γεγράφθαι, ποικίλαις μὲν δογμάτων καὶ ἀπηλλοτριωμέναις τῆς ὀρθότητος περινοίαις τε καὶ βλασφημίαις χρησάμενον, ἀπαντα δὲ συνταράξαντα καὶ μόνων τῶν τῆς ἑκατέρου τῶν αἰρεσιάρχων πλάνης

βδελυρῶν τε καὶ ἂν οσίων δογμάτων ἀντεχόμενον (Νεστορίου τέ φαμεν καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ἑκατέρου τούτων καθηγεμόνων ἐξ ἐναντίας μὲν εἰ ναί πως δοκούντων ἀλλήλοις, πρὸς ε ν δὲ τέλος τῆς ἀσεβείας ἐπειγομένων) καὶ τοὺς ἐκείνων χαρακτηριστικούς ἐντυπωσάμενον λόγους. δύο γὰρ ο ν των ἐναντίων ἀλλήλοις δογμάτων, ω ν ἑκάτερον ὁμοίως εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν α γει (τοῦ τε Νεστορίου τοῦ τε Εὐτυχοῦς, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, α περ ἐκ τῶν Ἀρειανικῶν τε καὶ Ἀπολλιναρίου συνέστη μiasμάτων), αὐτὸς τι παράδοξον παθῶν ὁμοίως εἰς ἑκάτερον ἐμπέπτωκε, καὶ πῆ μὲν τοῦτο πῆ δὲ ἐκεῖνο πρεσβεύων κοινὸν ε δοξε δοχεῖον ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λό γους τῶν τηλικούτων πλημμελημάτων καταστήσαι. Εστω τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀνα θεματισμὸν, ο ν α παν τὸ πατριαρχικὸν τε καὶ ἱερα τικὸν καὶ μοναχικὸν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὡς εἰπεῖν σχῆμα δικαίως ἐπήγαγεν αὐτῷ, τῆς μὲν Θεουπολιτῶν ἐκβεβλημένος, διότι περ αὐτὸν ὁ κατ' ἐκείνην ἀπε σείσατο θρόνος, οἱ α μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς αὐτῆς 266 ἐπειλημμένον, ἀλλ' ε τι ζῶντός τε καὶ ἐν ταῖς ἀγιω τάταις ἐκκλησίαις ἀνακηρυττομένου τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐσχηκότος, παρὰ δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐκπεπτωκότος, οὐ στάντα δὲ μέχρι τούτου μόνον, ἀλλ' η δὴ καὶ ὑπὸ κοινὸν ἀναθεματι σμὸν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας γενόμε νον, καὶ πολλῶν ἡμῖν βιβλίων βλασφημῶν τε καὶ ἀπηγορευμένων ἐμπλήσαντα τὸ πολίτευμα. ὡ στε καὶ ἀπαγορεύομεν α πασι τῶν αὐτοῦ τι κεκτηῖσθαι βιβλίων, καὶ ὡ σπερ οὐκ ε ξεσσι τὰ Νεστορίου γράφειν η κεκτηῖσθαι βιβλία, διότι τοῖς πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτορσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσιν ε δοξε τοῖς παρὰ Πορφυρίου κατὰ Χριστιανῶν εἰρημένοις ο μοια καθεστάναι, ου τω μηδὲ τὰ Σεβήρω ρηθέντα τε καὶ γραφέντα μενέτω παρὰ τινι Χριστιανῷ, ἀλλ' ε στω βέβηλα καὶ ἀλλότρια τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, πυρὶ τε φλεγέσθω παρὰ τῶν κεκτημένων, εἰ μὴ βούλονται κινδυνεύειν οἱ ταῦτα ε χοντες· γραφέσθω τε παρὰ μηδενὸς τὸ λοιπὸν μήτε τῶν εἰς κάλλος μήτε τῶν εἰς τάχος γραφόντων μήτε α λλου τῶν πάντων τινός, εἰδότης ὡς ἀποκοπὴ χειρὸς ε σται τοῖς τὰ ἐκείνου γράφουσιν ἢ ποιή· οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα καὶ τῷ λειπομένῳ χρόνῳ τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπισύρεσθαι βλασφημίαν. Ὅμοίως δὲ δὴ καὶ τοῦ τον παντοίως ἀπαγορεύομεν τῆς τε βασιλίδος ἐπι βαίνειν πόλεως η περιοικίδος αὐτῆς α λλης τε τῶν ἐπισημοτέρων τινός, ἀλλ' ἐν ἐρημίᾳ τινὶ καὶ ἡσυχίᾳ καθῆσθαι καὶ μὴ διαφθεῖρειν ἑτέρους μηδὲ εἰς βλασ φημίαν αὐτοὺς προάγειν, μηδὲ ἀεὶ τι καινὸν ἐξουρί σκειν κατὰ τῶν ἀληθῶν δογμάτων, δι' ου πάλιν ἡμῖν συνταράξαι τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν. Οὐ μὴν οὐδὲ Πέτρον τὸν Ἀπαμείας γενόμενον ἐπί σκοπον, καὶ α μα μὲν καθηρημένον α μα δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐφ' οἱς Σεβῆρος ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀναθε ματισμὸν γενόμενον ἢ βασιλείᾳ προσίεται· ἀλλ' ε στω κύρια καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ψηφισθέντα, καὶ ὑπὸ τὸν κοινὸν ἀχθεῖς ἀναθεματισμὸν ὑπ' αὐτὸν τετάχθω, τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἀρχιερέων προελθούσης ἐπ' αὐ τῷ ψήφου κυρίας διαμενούσης. Οὐκ ἐφίεμεν δὲ οὐδὲ ἐκείνῳ ταύτην οἰκεῖν τὴν βασιλίδα πόλιν η τὴν αὐ 267 τῆς περιοικίδα η τινὰ τῶν σεμνοτέρων πόλεων, ἀλλ' ω ν ἠκολούθησε τῇ πλάνῃ τούτων μιμείσθω καὶ τὴν δίαιταν, ἀπωκισμένος ο τι πορρωτάτω καὶ κατακρύ πτων ἑαυτὸν, ὡς τοῖς γε τοιούτοις τὸ κρύπτεσθαι μᾶλ λον τοῦ φαίνεσθαι λυσιτελέστερον· ἀφανεῖς μὲν γὰρ ο ντες ἑαυτοὺς καταβλάψουσι μόνους, δημοσιεύοντες δὲ τὰ ἑαυτῶν δόγματα πολλοῖς τῶν ἀφελεστέρων ἀφορ μὴν ἀπωλείας παρέχουσιν· ο περ κατ' οὐδένα γίνε σθαι τρόπον ἐν τῇ Χριστιανικῇ τοῦ θεοῦ ποιίμνῃ καὶ τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ δίκαιόν ἐστιν οὐδὲ παρὰ τῆς βα σιλείας συγχωρούμενον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ Ζωορᾶν ἠξίωσαν ο λως ὑπὸ ἀναθε ματισμὸν οἱ σεβασμιώτατοι καὶ τὰ δίκαια κρίνοντες ἐπίσκοποι ποιήσασθαι τινὰ μικρὰν παρενθήκην τῶν τοιούτων ο ντα κακῶν καὶ ἐν οἱς ἠτίμασται τὸ γοῦν ο λως τυχεῖν τινὸς εὐπορήσαντα μνήμης, ε στω καὶ Ζωορᾶς τῆς πονηρᾶς ταύτης μερίδος (Ἀνθίμου

τε καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου φαμέν) παρενθήκη τις εὐτελής, καὶ ἐν τοῖς ἀναθεματισμένοις καὶ αὐτὸς τετάχθω, τῆς ἱερατικῆς αὐτὸν κατενεγκούσης ψήφου, ἢ ν κυρίαν καὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὐσαν κυριωτέραν ἐτι μᾶλλον ἢ βασιλεία ποιεῖ καὶ τοῦτον συνεξελαύνουσα τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ τῆς ταύτης περιοικίδος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν πόλεων οἰκισιν αὐτῷ παντοίως ἀπαγορεύουσα, ὡστε μετ' ἐκείνων μόνων οἰκεῖν τε καὶ βουλεύεσθαι τῶν ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων, ὁμοίᾳ μὲν βλασφημιῶν, ὁμοίως δὲ περιωρισμένων. Εἰ δέ τι καὶ ἕτερον τῆ τῶν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων περιέχεται ψήφῳ τῆ τούς προειρημένους καθαιρούση τε καὶ ἀναθεματιζούση, κύριον δὴ καὶ τοῦτο τίθεμεν καὶ τοῖς βασιλικοῖς ἡμῶν αὐτὸ νόμοις ἐπικυροῦμεν, ὡς ἂν εἰ παρὰ τῆς βασιλείας αὐτῆς προελθὼν ἐτύγχανεν. Εἰ δέ τις αὐτῶν ἀλοίη τὸ λοιπὸν πράττων τι παρὰ τὰ διατεταγμένα, ἴστω καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑποπεσοῦμενος νόμοις, οἱ τούς τὰς ἐλάττους τῶν ποινῶν ἐκκλίνοντας εἰς μείζους ἐμβάλλουσι τὰς ἀγανακτήσεις. Ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ παντὶ τῷ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ διασπᾶν ἐπιχειροῦντι εἰτε κατὰ τὴν Νε 268 στορίου τοῦ φρενοβλαβοῦς ὑφήγησιν εἰτε κατὰ τὴν ἀνόητον Εὐτυχοῦς παράδοσιν εἰτε κατὰ τὴν Σεβήρου βλασφημίαν τοῦ τὰ αὐτὰ ἐκείνοις νοσήσαντος εἰτε τῶν ἐκείνοις ἀκολουθούντων, ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ φθέγγεσθαι τι περὶ πίστεως· ἀλλὰ θεσπίζομεν ἑκαστὸν τῶν τοιούτων τὴν ἡσυχίαν ἀγειν, καὶ μῆτε συγκαλεῖν εἰς ταῦτό τινας μῆτε προσιόντας δέχεσθαι ἢ παραβαπτίζειν θαρρεῖν ἢ τὴν ἱερὰν κοινωνίαν ῥυπαίνειν καὶ ταύτης μεταδιδοῦναι τισὶν ἢ τὰς ἀπηγορευμένας διδασκαλίας ὑφ' ἡγεῖσθαι, ἢ ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἢ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλ' ὑφορᾶσθαι πάντα κίνδυνον, εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ πᾶσι τοῦ τούτους ὑποδέχεσθαι. ἀπελαύνειν μὲν οὐκ ἔστι θεσπίζομεν αὐτούς τῶν ὑπ' αὐτῶν ταραττομένων πόλεων, εἰδὼς τὰς ποινὰς τὰς ταῖς θεαῖς ἡμῶν ἢ διη περιεχομένας διατάξεις, αἰπερ καὶ τὰς οἰκίας αὐτὰς ἐν αἰσ τοιοῦτό τι πράττεται καὶ τὰ χωρία ἐξ ὧν τὰς τροφὰς χορηγοῦνται ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις προσκυροῦσι, τῶν μὲν κεκτημένων ἀφαιρούμεναι, διότι βλάβης αἰτία τοῖς ἀπλουστέροις γίνεται, ὑπὸ δὲ τὰς ἀγιωτάτας καὶ ὀρθοδόξους ἐκκλησίας ταῦτα δικαίως ἀγούσαι. Ταῦτα ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν νομοθετοῦμεν, ταῦτα ψηφίζόμεθα τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων κατακολουθοῦντες δόγμασιν, ὅπως ἂν τὸ ἱερατικὸν ἀπαν ἀτάραχον ἡμῖν τοῦ λοιποῦ διαμένῃ. οὐπερ ἐν εἰρήνῃ φυλαττομένου καὶ τὸ λοιπὸν ἡμῖν εὐθηνήσει πολίτευμα τὴν ἀνωθεν ἔχον εἰρήνην, ἢ ν ἂσιν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῆς τριάδος εἰς, ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, κηρύττει τε καὶ χορηγεῖ τοῖς γνησίως αὐτὸν καὶ ἀληθῶς δοξάζειν τε καὶ προσκυνεῖν ἡξιωμένοις. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ ὀρθῶς ἡμῖν παραστάντα φυλαττέτω τε καὶ εἰς ἔργον ἀγέτω, καταπέμπουσα αὐτὰ διὰ θεοφιλῶν αὐτῆς γραμμάτων πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένοις ὀσιωτάτοις μητροπολίταις· ὡν ἐκάστῳ γενήσεται φροντὶς ταῖς ὑπ' αὐτὸν τούς τεταγμέναις ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῦτα ποιῆσαι 269 φανερά, ὡστε μηδένα τῶν πάντων διαλαθεῖν τὰ τε τῆ ἀρχιερωσύνης δόξαντα τὰ τε ὑπὸ τῆς βασιλείας κεκυρωμένα. --Μ--Γ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΩΣΤΕ ΜΟΝΑ ΧΙΛΙΑ ΕΚΑΤΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΞΚΟΥΣΕΥΕΙΝ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΠΑΝΤΑ ΤΑΣ ΚΑΤΑ ΣΥΝΗΘΕΙΑΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΕΛΕΙΝ, ΟΙΑΣ ΑΝ ΕΙΕΝ ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΣ. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀυτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβῆς εὐτυχῆς ἐνδοξὸς νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Ἀυγουστος Λογγίνω ἐπάρχῳ πόλεως. <Προοίμιον.> Ἐπειδὴ μέλει τῷ ἡμετέρῳ κράτει τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων καὶ ζώντων καὶ τελευτώντων τοῦ μηδὲ τὰς ταφὰς αὐτοῖς βαρείας εἶναι μηδὲ ἐπιζημίους τοῖς ἐκ τῆς τοῦ τελευτήσαντος οἰκίας, διὰ τοῦτο καὶ τὰ περὶ τῆς ταφῆς αὐτῶν τὸν

προσήκοντα διατεθείκαμεν τρόπον. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο μὲν Κωνσταν 270 τῖνος ὁ τῆς
θείας μνήμης ὁ τῆς μεγάλης ἡμῶν ταύτης πόλεως οἰκιστῆς, τοῦτο δὲ Ἀναστάσιος ὁ
τῆς εὐσεβοῦς λήξεως τὸν τῶν καλουμένων λεκτικαρίων ἡ τοι δεκα νῶν ἀριθμὸν
περιέστησαν εἰς ε ν μέτρον, χιλίους ἕκα τὸν εἶναι δεκανοὺς ἡ τοι ἐργαστήρια
τοσαῦτα διορίσαντες, ἐφ' ὧ τε ἐν μηδενὶ χρόνῳ ταῦτα δέχεσθαι προσθήκην, διὰ τὸ
καὶ ὑποκεῖσθαι τῇ διατυπώσει τοῦ τῆς θείας μνήμης Ἀναστασίου τὸ μέτρον τῶν ἐξ
ἐκάστου συστήματος εἶναι προσηκόντων λεκτικαρίων, ἡμεῖς μὲν ταῦτα βέβαια
μένειν βουλόμεθα. προσελθόντες δὲ οἱ τῶν συστημάτων τῆς εὐδαίμονος ταύτης
ἡμῶν καὶ βασιλίδος πόλεως, ὧν διαφερόντως ἡμῖν μέλει, τὸ ἡμέτερον ἐδίδασκον
κράτος, μεγάλην καὶ οὐ φορητὴν ὑφίστασθαι τὴν ταραχὴν. τὴν μὲν γὰρ ἀγίω τάτην
μεγάλην ἐκκλησίαν τὰ χίλια ἕκατὸν ἐργαστήρια καρποῦσθαι τέλους παντὸς
ἐλεύθερα, ἀπερ καὶ σφόδρα ἐκόντας ἑαυτοὺς διδόναι, διότι περὶ τὴν κοινὴν
ἀπάντων ἀνθρώπων ὅσιν τὸ πρᾶγμα πρόεισιν· οὐ μὴν καὶ τὰ λοιπὰ φέρειν ἀχθὴ
δύνασθαι. πολλῶν γὰρ ἐργαστηρίων ὄντων κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν
ἐμπορίας τε καὶ πραγματείας διαφόρου, οὐ ταῦτα εἶναι μόνον (τὰ χίλια φαμεν ἕκατὸν
ἐργαστήρια) τὰ τῆς εἰρημένης ἐξαιρούμενα λειτουργίας, ἀλλὰ πολλὰς μὲν ἀγιωτάτας
ἐκκλησίας, πολλοὺς δὲ εὐαγεῖς ξενώνας καὶ μοναστήρια καὶ ἑτέρους εὐαγεῖς οἰκούς,
καὶ τινὰς πρότερον αἰρετικούς ὄντας εἰς τὰ μεταστάντας εἰς τὴν ὀρθὴν δόξαν πίστιν,
πολλὰς δὲ βασιλικὰς οἰκίας καὶ πρός γε καὶ ἀρχόντων καὶ συγκλητικῶν καὶ
ἰλλουστρίων καὶ κουβικουλαρίων ἐξαιρεῖσθαι τῶν τελῶν, καὶ τοὺς τοῦτων
δεσπότης ἑαυτοῖς ἐντεῦθεν κατασκευάζειν πρόσδορον καὶ τὸ κοινὸν ἀδικεῖν, τοῦ τῆς
ἐξαιρέσεως πλήθους εἰς στενὸν τὸ πρᾶγμα συγκλείοντος, ὥστε ἐλαχίστους εἶναι
τοὺς λειτουργοῦντας ἡ τοι τοὺς βαρουμένους τῇ λειτουργίᾳ, καὶ τὸ πρότερον τέλος
πολλάκις τριπλάσιον καὶ τετραπλάσιον, ἡ δὲ καὶ δεκαπλάσιον γενέσθαι· καίτοιγε
Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ διορισθέντι τύπῳ μηδενὶ παντε
λῶς ἑτέρῳ δόντος ἀτέλειαν παρὰ τὰ χίλια ἕκατὸν ἐργαστήρια τὰ τῆς ἀγιωτάτης
μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ προφάσει τῆς τῶν τελευτώντων ὁσίας δεδομένα. Διὰ τοῦτο καὶ
ἡμεῖς ὤθημεν ἐπιτρέψαι τοῖς ἡμετέροις ἀρχουσι καὶ πρός γε αὐτῶν τῷ
μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ 271 τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως εἰς ε ν συνελθεῖν
καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξετάσαι καὶ εἰς ἡμᾶς ἀγαγεῖν τὰ αὐτοῖς δόξαντα, καὶ τῷ παρόντι
χρήσασθαι πρὸς τὴν σὴν ὑπεροχὴν νόμῳ, βεβαιοῦντες τὰ Ἀναστασίῳ τῷ τῆς
εὐσεβοῦς λήξεως περὶ τούτου παραστάντα. Καὶ θεσπίζομεν, τὰ μὲν μίλλε ξεντυμ
ἐργαστήρια πᾶσι τρόποις ἀμείωτα καὶ πάσης δόσεως καθαρὰ φυλάττεσθαι τῇ
ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ προφάσει τῶν δεκανῶν ἡ τοι λεκτικαρίων καὶ τῆς τῶν
τελευτώντων ὁσίας ἀφωρισμένα, οὐδενὸς ἑτέρου παρ' αὐτὴν δεκανὸν ἀπαιτεῖν
δυναμένου ἀπὸ αἰρετικῶν ἡ ἀλλῆς οἴασοῦν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὸ εναγχοῦς
παρ' ἡμῶν διατεταγμένον κρατεῖν, ὥστε ὀκτακόσια μὲν ἐργαστήρια τελεῖν τὰ
σώματα, τριακόσια δὲ ἐν ἀπαργυρισμῷ καθεστάναι. τὸ γὰρ ἐντεῦθεν συνιδὸν ἡ δὲ
θεῖος ἡμῶν πραγματικὸς διετύπωσε νόμος εἰς ὃ προσήκόν ἐστι προχωρεῖν,
ἀντεισάγεσθαι δὲ ἀεὶ τὸ διαπίπτον· καὶ ὁ γὰρ τρόπος, καθ' ὃν εἶναι τὰ τῆς
ἀντεισαγωγῆς, ὑπὸ τῶν Ἀναστασίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης διατετύπωνται
κελεύσεων. ταῦτα μὲν οὐν ἀτελῆ μένειν καὶ πάσης ἐξηρημένα λειτουργίας
θεσπίζομεν, οὐτε αὐτῶν τῶν ἐργαστηρίων οὐτε τῶν προστατῶν τῶν συστημάτων
τῶν παρεχομένων αὐτὰ τὴν οἴανοῦν ὑπομενόντων ζημίαν ἡ τι τέλος
ἐπιγινωσκόντων. τὰ μὲντοιγε λοιπὰ πάντα ἐργαστήρια τῆς εὐδαίμονος ταύτης
πόλεως τῶν δεκατεσσάρων κλιμάτων, εἴτε ἀγιωτάτης ἐκκλησίας εἴτε
ξενώνων εἴτε μοναστηρίων εἴτε ὀρφανοτροφείων εἴτε βρεφοτροφείων εἴτε
πτωχείων εἴτε ἀλλῆς οἴασοῦν δεσποτείας, εἴτε τῶν βασιλικῶν οἰκῶν εἴτε
ἀρχόντων τινῶν μεγάλας ἡ μέσας ἡ ἐλάττους ἀρχὰς ἔχόντων εἴτε τῶν

ένδοξοτάτων συγκλητικῶν ἢ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων ἢ τῶν περιβλέπτων κουβικουλαρίων εἰ τε τινῶν στρατείας ἐγκαταλεγόμενων, ταῦτα πάντα τελεῖν τὰ ἐπι κείμενα αὐτοῖς δημόσια τέλη, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ποιεῖν τε καὶ πληροῦν κατὰ τὸ προσήκον ἐκάστῳ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ συστήματος, καὶ καταβάλλεσθαι διὰ πάντων τῶν δημοσίων διὰ τῶν προστατῶν τοῦ συστήματος, οὐδενὸς προνομίῳ ταύτης ἐνεκα τῆς αἰτίας ἐπειδεσθαι δυναμένου ἢ τοιαύτην τινὴ κεχρηῆσθαι παρ' 272 αἰτήσῃ. οὐδὲ γὰρ ὑπομένομεν τὸ ἑτέρων ἀχθος εἰς ἑτέρους φέρεσθαι, οὐδὲ οὐτως ἀπηνῆ κεῖσθαι διατύπωσιν, ὥστε καθ' ἑκάστην ἀφεσθαι τὰ τέλη καὶ καθάπερ ἐδιδάχθημεν τὰ τετραπλάσια καὶ πενταπλάσια καὶ δέπου καὶ δεκαπλάσια δίδοσθαι, διότι καὶ περισπούδαστόν ἐστι τῶν ἡμετέρων κράτει μηδενὴ καινῶν τέλει μηδένα βαρύνεσθαι· καινὸν δὲ ἀνεῖν οὐ τὸ νῦν πρῶτον ἐπιτεθειμένον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πρώτην συμμετρίαν ὑπερβαῖνον. ἀλλὰ πάντα ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐστὼ κατάστασιν τε καὶ τύχην, διὰ τὸ κοινὸν εἶναι κατὰ πάντων τὸν τοιοῦτον θεῖον ἡμῶν πραγματικὸν τύπον (ὅν δὴ καὶ νόμον καλεῖν ἐξεστίν), ὥστε πᾶσι τὸ ἀλυπὸν πεφιλοτιμηθῆσθαι. οὐ γὰρ ἀνεῖ τις περὶ τοῦτο δυσχεραῖνοι, μηδένα εἶναι τὸν ἐξαιρούμενον βλέπων πλὴν δὴ τοῦ τῆς ὀσίας τῶν τελευτῶν τῶν λόγου τοῦ περὶ τῶν χιλίων ἑκατὸν ἐργαστηρίων, ὅς δὴ κοινότατός τε ἐστὶ καὶ ἀπασιν ὁμοίως ἐφηπλωμένος ἀνθρώποις. εἰ δέ τις ἐπιχειρήσειε παραιτήσει τινὴ χρήσασθαι καὶ ἑαυτὸν ἐλαφρύνει τῆς συντελείας, καὶ ἢ μὴ συγχωρεῖν τοὺς ἐνοίκους ἀπαιτεῖσθαι τοὺς ἑαυτοῦ ἢ προστασίαν βούλεσθαι νέμειν ἢ στρατιωτικὴν ἢ πολιτικὴν ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἢ τὴν οἰανοῦν ἑτέραν, ἐκπιπτέτω καθάπαξ τῆς τοῦ ἐργαστηρίου δεσποτείας, καὶ ἐστὼ τοῦτο δημόσιον αὐτῶν τῶν συστήματι προσκυρούμενον. οὐτως γὰρ εὐλαβηθήσονται καὶ τῶν κεκωλυμένων οὐ προσάψονται· ἀλλὰ τῶν κατὰ μικρὸν καὶ ἐφ' ἀπαντας ἠπλώσθαι τὰ τέλη βραχὺ μὲν ἐστὶ τὸ παρ' ἑκάστου διδόμενον, μέτριον δὲ καὶ κοῦφον καὶ φορητὸν καὶ ῥᾶον συνεισφερόμενον, ὅσῳ παρὰ πλείονων συλλεγέν. τί γὰρ ἀτοπώτερον ἀνεῖν, ἀνδρας ἐκ τῶν οἰκείων ἐργαζομένους χειρῶν καὶ ἀποτρέφοντας γαμετάς τε καὶ παῖδας καὶ τὴν ἀλλήν τοῦ βίου διοικήσιν ἐντεῦθεν ἐχειν ἐπειγομένους βαρύνειν μείζοσι τέλεσι, καὶ ὅσῳ πλείω τὰ τῶν ἐλαφρυνόμενων γίνεσθαι, τοσοῦτ' οὐ μείζω τὰ ἐκείθεν ἀποτελεῖσθαι πάθη, καὶ εἶναι τι βᾶρος ἀόριστον, πέρας οὐδ' ὅτι οὐκ ἐχειν δυνάμενον; Ταῦτα πάντα κωλύοντες τόνδε τὸν θεῖον τίθεμεν πραγματικὸν τύπον, τὴν τε τῆς ἐκπτώσεως ἀπειλοῦντες ποινὴν ἀπασιν ὁμοίως ἐφ' ἐξῆς τοῖς ὑπηκόοις, εἰ κωλύσαιεν τοὺς ἐκάστου συστήματος προστάνας τὰ νομομισμένα καὶ ἀνωθεν τεταγ' 273 μένα τέλη λαμβάνειν ἢ πειρᾶσθαι τὰ τέλη τρέπειν εἰς στεγνομία. ἀλλ' ἕκαστος ἀπολαυέτω μὲν τῆς τῶν στεγνομιῶν εἰσφορᾶς, συγχωρεῖτω δὲ τὰ ἐργαστήρια λειτουργεῖν τὰ συνήθη τε καὶ νομομισμένα. ὡς περὶ γὰρ ἕκαστος ἑαυτοῦ προνοεῖ, οὐτως καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη τοῦ λυσιτελοῦς τε καὶ συμφέροντος τῆς μεγάλης ταύτης καὶ βασιλίδος ἀντιλαμβάνεσθαι πόλεως. οὐ γὰρ ἀνεῖ ἄλλως τὰ κοινῇ λυσιτελοῦντα προβαῖναι μὴ τῆς τοιαύτης βαρύτητος ἀπαλλαττομένων τῶν μέχρι νῦν αὐτὴν φέρειν ἠναγκασμένων. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ἐνδοξότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ τύπου δηλούμενα ἀπαράθραυστα φυλάξει καὶ οἱ μετὰ σὲ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν παραληψόμενοι καὶ ἢ πειθομένη σοὶ τάξις νῦν καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἀπαντα χρόνον.

Μὲν Δ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΑΥΤΟΥΣ ΕΑΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΧΑΡΤΑΙΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Δίκης μικρῶν πρόσθεν ἠκροασάμεθα τῶν παρόντων νόμῳ παρασχομένης τὴν πρόφασιν. ἐκ γὰρ προσώπου γυναικὸς τινος ἐφέρετο συμβόλαιον, γράμματα μὲν αὐτῆς οὐκ ἔχον (ἢ γὰρ τούτων ἀνεπιστήμων), τελεσθὲν δὲ ὑπὸ συμβολαιογράφου καὶ παρὰ τε ταβουλαρίου τὴν ὑπογραφὴν ἔχον τὴν αὐτῆς καὶ 274 μαρτύρων ἐπιδεικνύον παρουσίαν. εἰ ταῦ ἐπειδὴ τις ἀμφισβήτησις

περὶ αὐτοῦ γέγονε, τῆς γυναικὸς λεγούσης οὐ ταῦτα εἶναι τὰ παρ' αὐτῆς ἐπιταχθέντα ἀπερὸ χάρτης ελεγε, ὁ τῆς δίκης ἀκροώμενος ἐπεζήτει παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου μαθεῖν τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν, καὶ δὴ τὸν συμβολαιογράφον ἠγάγεν. ὁ δὲ τὰ μὲν γράμματα ἐπιγινώσκων ἐφη τῆς πληρώσεως τοῦ συμβολαίου, μὴ μὴν εἶδέναι τι τῶν παρὰ ἀκολουθησάντων· οὐ γὰρ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν ἐπιταγῆναι παντελῶς, ἀλλ' ἐπιτρέψαι τινὶ τῶν αὐτοῦ τοῦτο πράξαι, οὐ τε ὑστερον παραγενέσθαι τῇ πληρώσει, ἀλλ' αὐθις ἐτέρω τοῦτο ἐπιτετραφέναι. καὶ ὁ μὲν παραγενόμενος τῇ πληρώσει παρήλθεν, οὐδὲν οὐδὲ αὐτὸς φήσας εἶδέναι (καὶ γὰρ οὐδὲ ὁ γραφεὺς ἦν τοῦ συμβολαίου), ἀλλὰ μόνον ἐδίδαξεν ὅτι παρόντος αὐτοῦ τοῦτο ἀπολέλυται. οὐδὲ μὴν ὁ τὴν ἀρχὴν ἐπιταχθεὶς ἠύρεθη· ὥστε εἰ μὴ διὰ τῶν μαρτύρων ὁ δικάζων ἰσχυρὸν ἐπιστῆναι τῷ πράγματι, καθαρῶς ἐκινδύνευεν τὸ διαπεσεῖν πανταχόθεν τὴν τοῦ πράγματος γνῶσιν. ἐκεῖνο μὲν οὐ τῆς προσηκούσης ἐτυχεν ἐξετάσεώς τε καὶ κρίσεως· ἡμεῖς δὲ ὤθημεν χρῆναι τῷ παντὶ βοηθῆσαι καὶ κοινὸν ἔφασι ποιήσασθαι νόμον, ὥστε τοὺς προεστώτας τῆς ἐργασίας συμβολαιογράφους αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν ἐκ τρόπου παντὸς ἐπιτάττεσθαι τὸ συμβόλαιον ἠνίκα τε ἀπολύοιτο παραγίνεσθαι, καὶ μὴ ἄλλως ἐπιτιθέναι τῷ χάρτι τὴν πληρῶσιν πλὴν εἰ μὴ ταῦτα πραχθεῖν· ὥστε εἰ αὐτοὺς εἶδέναι τὴν ὑπόθεσιν ἐρωτωμένους τε ὑπὸ τῶν δικαζόντων δύνασθαι τὰ παρηκολουθηκότα γινώσκων τε καὶ ἀποκρίνεσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν γραμμάτων εἰσὶν ἀνεπιστήμονες οἱ ταῦτα ἐπιτάττοντες, οἱ ῥαδία καθέστηκε καὶ ἀνεξέλεγκτος ἡ τῶν ταῖς ἀληθείαις παρηκολουθηκότων ἀρνησις. Ἴνα τοίνυν ἀπαντα ταῦτα κωλύσωμεν, διὰ τοῦτο τὸν παρόντα γράφομεν νόμον, καὶ ταῦτα παραφυλάττεσθαι πάντως βουλόμεθα παρὰ τῶν συμβολαιογράφων, εἰτε ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως εἰτε ἐν ἐπαρχίαις εἰεν, γινωσκόντων ὡς εἰ παρὰ ταῦτά τι πράξαιεν, ἐκπεσοῦνται πάντως τῶν καλουμένων στα 275 τίωνων, καὶ ὁ παρ' αὐτῶν σταλεὶς ἔφη τε ἐπιταγῆναι τὸ συμβόλαιον καὶ παραγενόμενος αὐτὸς κύριος τῆς ἐπὶ τῆς στατίονος ἀθηντίας εἰσται· καὶ μεταβληθήσεται τὸ πρᾶγμα, καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν ταύτην ἔφηξαι τὴν τάξιν ἐν τῇ στατίονι ὁποῖαν ὁ κατ' αὐτὴν πρωτεύων εἰχεν, ὁ δὲ γε ἐκπεσεῖται ταύτης ἡ εἰς εἰσται τῶν ὑπογραφόντων ἐκεῖνῳ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν ἀπηξίωσε τοῦτο πράττειν ὁ περὶ ἡν ἐφειμένον αὐτῷ, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐκεῖνου γνώμην τοῦτο ἐπραξε, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ταύτην ἐπάγομεν αὐτοῖς τὴν ποινήν, ἵνα δέει τούτου γίνωνται περὶ τὰ συμβόλαια δίκαιοί τε καὶ ἀσφαλέστεροι, καὶ μὴ διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀνεσίαν τε καὶ τρυφὴν τοὺς ἄλλοτρίους διαφθείρωσι βίους. εἰ δὲ οὐκ ἀξίος τυχὸν εἰη τοῦ τὴν ἐξουσίαν τῆς στατίονος παραλαβεῖν ὁ τὸ συμβόλαιον παρὰ τὰ ὑφ' ἡμῶν διατεταγμένα μετὰ τὸν παρόντα νόμον ἐπιταττόμενος, ὁ μὲν συμβολαιογράφος ἐκπιπέτω τρόποις ἀπασὶ τούτου, ἕτερος δὲ ἀντ' αὐτοῦ προβαλλέσθω· οὐδὲν ζημιούμενος παντελῶς ἐντεῦθεν τοῦ τῆς στατίονος κυρίου, εἰ τις εἰη τῶν ἐξωθεν ἀλλὰ μὴ συμβολαιογράφος αὐτός, οὐδὲ ἐκπίπτοντος τῶν ἐκεῖθεν πόρων· ἀλλ' αὐτοῦ μόνου τοῦ τὰ τοιαῦτα κομψευσαμένου καὶ ἀπαξιώσαντος τὴν ἑαυτοῦ πληροῦν ἐργασίαν τῆς προεστασίας ἐκπίπτοντος, πάντων μέντοι τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ τῇ στατίονι δικαίων ἀκεραίων τοῖς κυρίοις αὐτῆς παρὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα παίσαντας συμβολαιογράφους φυλαττομένων. καὶ μὴ πλαττέωσαν οἱ συμβολαιογράφοι προφάσεις, εἰς νόσους τυχὸν ἀναχωροῦντες ἢ εἰς ἀσχολίας τοιαύτας. ἐξεσι γὰρ αὐτοῖς, εἰ τι τοιοῦτον εἰη, μεταπέμψασθαι τοὺς ἐπιτάττοντας καὶ δι' ἑαυτῶν τὸ πρᾶγμα πληρῶσαι· ἄλλως τε ταῦτα δὴ τὰ συμβαίνοντα σπανίως οὐκ ἀνεμποδῶν σταίη τοῖς καθόλου, διότι μηδὲν ἐν ἀνθρώποις οὕτως ἐστὶν ἀναμφισβήτητον, ὡς μὴ δύνασθαι, κανεῖ τι τῶν σφόδρα εἰη δικαιοτάτων, ὁμῶς δέξασθαι τινα μεμεριμνημένην ἀμφισβήτησιν. ἀλλὰ μηδὲ τοὺς πόρους αὐτοῖς ἐλάττους γίνεσθαι κατὰ τοῦτο διὰ τὴν τῶν ἐπιταττόντων συνέχειαν προφασίζέσθωσαν, κάλλιον οὐ

ὀλίγα πράττειν ἀσφαλῶς ἢ πολλοῖς ἐπεμβαίνειν ἐπικινδύνως. Ἰνα δὲ ὁ μὴ σφόδρα αὐτοῖς ἀπηνῆς ὁ νόμος εἶναι δόξειεν, ἡμεῖς ἔστοχασμένοι τῆς ἀνθρωπίνης φύ 276 σεως συμμέτρους αὐτῇ καὶ τοὺς νόμους τοὺς ἡμετέρους τίθεμεν. διὰ γὰρ τὰς τοιαύτας αὐτῶν ἰσως ἀμφοσβητήσεις δίδομεν αὐτοῖς ἀδειαν ἐκάστω εἶνα ἐπὶ τούτῳ προβάλλεσθαι ἐν ὑπομνήμασι παρὰ τῷ λαμ προτάτῳ μαγίστρῳ τῶν κήνσων τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως κατὰ τὸ σὺνηθες πραττομένοις. καὶ ἀδειαν αὐτῷ δίδομαι ἐπιτάττεσθαι παρὰ τῶν συμβαλλόντων ἐν τῇ κατ' αὐτὸν στατίονι τὰ συμβόλαια καὶ ἀπολυομένων αὐτῶν παραγίνεσθαι· καὶ μηδενὶ παντελῶς ἑτέρῳ τῶν ἐπὶ τῆς στατίονος ὀντων ἀδειαν εἶναι ἢ ἐπιτάττεσθαι τὴν ἀρχὴν ἢ ἀπολυομένοις παραγίνεσθαι, πλὴν ἢ αὐτοῦ τοῦ συμβολαιογράφου τοῦ τὴν ἀθθεντίαν εχοντος ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ προβληθέντος. εἰ δὲ τι παρὰ ταῦτα γένοιτο καὶ ἑτερος ἐπιταχθεῖν, τήνικαῦτα ὑποπιπέτω τῇ ποινηῇ ὁ συμβολαιογράφος ὁ τὴν ἀθθεντίαν εχων τῇ παρ' ἡμῶν εμπροσθεν διωρισμένη, αὐτῶν μέντοι τῶν συμβολαίων διὰ τὸ χρησίμων τῶν συμβαλλόντων οὐκ ἀκουρομένων. ἰσμεν δέ, ὡς δέει τοῦ νόμου τὸ λοιπὸν αὐτοῖ τε φυλάξουσι τὰ παρ' ἡμῶν σὰ συμβόλαιά τε ἐν ἀσφαλεῖ κείσεται. Ἐκεῖνο μέντοι τῷ παρόντι προστίθεμεν νόμῳ, ὡστε τοὺς συμβολαιογράφους μὴ εἰς ἑτερον χάρτην καθαρὸν γράφειν συμβόλαιον, πλὴν εἰ μὴ εἰς ἐκεῖνον ὁσ προκείμενον τὸ καλούμενον πρωτόκολλον εχοι, φέρον τὴν τοῦ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν λαργιτιόνων προσηγορίαν καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ὁ χάρτης γέγονε καὶ ὅποσα ἐπὶ τῶν τοιούτων προγράφεται, καὶ τοῦτο τὸ πρωτόκολλον μὴ ἀποτέμνειν, ἀλλ' ἐγκείμενον ἔαν. ἰσμεν γὰρ πολλὰς παραποιήσεις ἐκ τῶν τοιούτων χαρτῶν ἐλεγχθεῖσας πρότερόν τε καὶ νῦν. ὡστε καὶ νῦν εἰ τις εἰ ἢ χάρτης (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο εἶδομεν) εχων τὸ πρωτόκολλον οὐχ οὐτω καταγεγραμμένον, ἀλλ' ἄλλην τινὰ γραφὴν εχων, μηδὲ ἐκεῖνον προσιέσθωσαν ὡς κίβδηλόν τε καὶ πρὸς τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐπιτήδειον, ἀλλὰ μόνῳ τῷ τοιούτῳ χάρτη ὁποῖον εμπροσθεν εἰρήκαμεν τὰ συμβόλαια ἐγγραφέτωσαν. Ταῦτα δὲ τὰ περὶ τῆς ποιότητος τῶν χαρ 277 τῶν ἡμῖν διωρισμένα καὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν καλουμένων πρωτοκόλλων κρατεῖν ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως μόνον βουλόμεθα, εἴθε πολὺ μὲν τὸ τῶν συναλλαγμάτων πλῆθος ἔστι, πολλὴ δὲ ἢ τῶν χαρτῶν ἀφθονία, καὶ πάρεστι τῷ νενομισμένῳ τρόπῳ τοῖς πράγμασι χρῆσθαι καὶ μὴ δίδομαι πρόφασιν τισι παραποιήσιν ἀμαρτάνειν, ἢ ἑαυτοὺς ὑπευθύνους ὀντας ἀποδείξουσιν, εἰ τι παρὰ ταῦτα πρᾶξι θαρρήσειαν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ εργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. ἮΜΕ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΘΗΝΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΥΧΗΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ ΤΕ ΚΑΙ ΣΑΜΑΡΕΙΤΑΣ Η ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΦΑΣΕΙ ΤΗΣ ΑΥΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΑΛΛΑ ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΣΙΝ ΥΠΟΚΕΙΣΘΑΙ, ΤΩΝ ΔΕ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΑΥΤΩΝ ΜΗ ΑΠΟΛΑΥΕΙΝ. ΔΥΝΑΣΘΑΙ ΔΕ ΑΥΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΤΥΧΗ ΜΑΡΤΥΡΕΙΝ, ΟΙΑ ΔΗ ΚΑΙ ΥΠΕΡ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΛΩΣ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝΤΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ῥῆμά τι πρὸς ἡμᾶς εναγχος ἢ σὴ μεμήνυκεν ὑπεροχὴ, τινὰς ἐν τοῖς βουλευταῖς εἶναι Ἰουδαίους τυχόν ἢ Σαμαρείτας ἢ Μοντανιστὰς ἢ ἄλλως καταπτύστους ἀνθρώπους, οὐσ οὐπω καὶ νῦν ἢ ὀρθὴ καὶ ἀμώμητος ἡμῶν κατέλαμψε πίστις, ἀλλ' ἐν σκότει κάθηνται, ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀληθῶν οὐκ αἰσθόμενοι 278 μυστηρίων· καὶ ἐπειδήπερ αἰρετικούς μισοῦμεν, οἰονται κατὰ ταύτην τὴν πρόφασιν ἐλεύθεροι βουλευτικῶν εἶναι λειτουργημάτων· καὶ ὡς προσήκει τὰ περὶ τούτων διακριθῆναι. Ἠμεῖς τοίνυν ἐθαυμάσαμεν, εἰπερ ἢ σύνεσις τε καὶ ὀξύτης ἢ σὴ τοὺς τοιούτους αὐτῶν ὑπέμεινε λόγους, ἀλλὰ μὴ παραχρῆμα τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας διέσπασεν. εἰ γὰρ ἀνθρωποὶ τινές εἰσιν οἱ περ οἰονται διὰ τῆς εἰσεσχατον ἀτοπίας ἐκεῖνων ἀξιοῦσθαι τῶν γερῶν, ἀπερ μόνους

τοῖς μεγίστοις ἀξιώμασιν ἐφυλάξαμεν, τίς οὐκ α ν αὐτῶν μισήσειε τὴν ἀθλιότητά τε καὶ α νοιαν; Ὡστε βουλευέτωσαν μὲν οἱ τοιοῦτοι πάντες καὶ μάλα οἰμώζοντες καὶ ταῖς βουλευτικαῖς ὑποκείσθωσαν λειτουργίαις, ὡς περ καὶ ταῖς ταξεωτικαῖς καθὰ πρῶην νενομοθέτηται, καὶ μηδεμίαν θρησκείαν τῆς τοιαύτης αὐτοῦ ἐξαιρείτω τύχης (τοῦτο γὰρ οὐ τε τῶν παλαιῶν τινι νόμων οὐ τε τῶν νέων εἰρηται), ἀνάξιον μὲν τοῖς βουλευτικῆς ἀπάσης εστωσαν τιμῆς. Καὶ ἐπειδήπερ οἱ νόμοι πολλὰ διδῶσιν τοῖς βουλευταῖς προνόμια, περὶ τε τὸ μὴ τύπτεσθαι περὶ τε τὸ μὴ παρίστασθαι μηδὲ εἰς ἕτερον α γεσθαι χώραν καὶ ἑτερα μυρία, τούτων ἀπολαύτωσαν μηδενός· ἀλλ' εἰ τι μὲν γέγραπται περὶ βουλευτῶν οὐ χαριζόμενον αὐτοῖς προνόμιον, τοῦτο καὶ ἐπ' αὐτοῖς κρατεῖται, καὶ πληροῦτωσαν σωματικὰς τε καὶ χρηματικὰς λειτουργίας, καὶ μηδεὶς τούτων αὐτοῦ ἐξαρπαζέτω νόμος, τιμῆς δὲ ἀπολαύτωσαν μηδεμίαν, ἀλλ' εστωσαν ἐν ἀτιμίᾳ τὴν τύχην, ἐν οἷα καὶ τὴν ψυχὴν ἐβουλήθησαν εἶναι. οὐ τῶ τοίνυν αὐτοῖς τὸ περὶ τούτου διάθεσθαι. Κάκεινο μὲν τοῖς γε προσήγγειλας ἡμῖν ἀξιοζητήσεως σοι γενόμενον. ἐπειδὴ γὰρ τοὺς αἰρετικούς μαρτυρεῖν εἰρξάμεν ἐφ' ὧν ὀρθόδοξοι πρὸς ἀλλήλους διακάζονται, διδόντες αὐτοῖς κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν, εἰ μὲν ἐν ἀλλήλοις φύροιντό τε ἐκεῖνοι καὶ δικάζονται καὶ ἑκάτερος αἰρετικὸς εἰη ο τε ἐνάγων ο τε ἐναγόμενος, δύνασθαι μαρτυρεῖν, ἀξίων ἀλλήλοις ὀντων καὶ τῶν δικαζομένων καὶ τῶν μαρτυρούντων· εἰ δὲ 279 αὐθις αἰρετικὸς τε εἰη καὶ ὀρθόδοξος, κατὰ μὲν αἰρετικῶν καὶ σφόδρα δύνασθαι μαρτυρεῖν ὑπὲρ ὀρθοδόξων, κατὰ δὲ ὀρθοδόξων οὐκ εἰ τι ὀρθοδόξων δὲ ὀντων τῶν δικαζομένων μηδεμίαν εἶναι παντελῶς πάροδον αὐτοῖς εἰς μαρτυρίαν· ἐδίδαξας τοίνυν ἡμᾶς, ὡς τινες ὀρθόδοξοι καθεστῶτες ἀρνοῦνται βουλευτικῆς εἶναι τύχης, καὶ ἀνάγκη παρελθεῖν εἰς μαρτυρίαν τοὺς ἐκ τοῦ γένους συνημένους αὐτοῖς ἡ καὶ ἀλλως πως ἐπισταμένους αὐτῶν τὴν τύχην· καὶ ἐπειδήπερ ὁ νόμος εἰργεῖ τὰς ἐπ' ὀρθοδόξους μαρτυρίας τῶν αἰρετικῶν, διὰ τοῦτο τοὺς δικαστὰς ὀκνεῖν ταύτας προσίεσθαι. καίτοι γε μάταιον δεδοίκασι δέος οἱ τὰς τοιαύτας παραιτούμενοι δέχεσθαι μαρτυρίας. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὲρ ὀρθοδόξων γίνονται, τοῦτο δὲ οἱ νόμοι πράττειν τοὺς αἰρετικούς οὐ κωλύουσιν· εἰπετα εἰ τοὺς ὀντας βουλευτὰς εἰτα πρὸς τὴν τύχην ἀνανεύοντας ελκεῖ τις εἰς βουλήν καὶ τοὺς αἰρετικούς εἰς μαρτυρίαν καλεῖ, πῶς οὐ τοῦτο ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας πράττει πολιτείας; ὡς τε εἶναι τὴν μὲν πολιτείαν τὴν δικαζομένην ὀρθοδοξοῦσαν, καὶ μάλιστα ἐξ οὐ περ ἡμᾶς αὐτῆς δέδωκεν ὁ θεὸς βασιλεύειν, τοὺς δὲ ὑπὲρ τούτου μαρτυροῦντας ὑπὲρ ὀρθοδόξων ποιεῖσθαι μαρτυρίαν. τὸ γὰρ πολίτευμα τὸ ἡμέτερον ὀρθόν τέ ἐστι καὶ ἡδη μεστὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, πάσης αἰρέσεως ἀλλῆς εἰκότως μεμισημένης. <Ἐπίλογος.> Καὶ τοῦτο τοίνυν ἡσὴ ὑπεροχὴ παραφυλαττέτω τὸν τε ἡμέτερον γινώσκουσα νοῦν καὶ τὸ τῆ πολιτεία συμφέρον μνηστεύουσα καὶ ἐπισταμένη διὰ πάντων, ὡς ἐκεῖνα ἡμῖν καὶ πράττειν καὶ νομοθετεῖν διεσπούδασται ὅποσα τὴν ἡμετέραν ὠφελεῖ πολιτείαν. 280 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΕΚΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ, ΔΙΧΑ ΤΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχω πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Καὶ τὸ περὶ τοὺς νόμους σπούδασμα καὶ ταλλα πάντα ἡμῖν διὰ τοῦτο καθ' ἑκάστην ἐκπονεῖται, ἵνα τὸ συμφέρον τοῖς ἡμέτεροις ὑπηκόοις ἐξευρίσκοιμεν τὸ μὲν ἐκκεχυμένον καὶ ἀμετρον παύοντες, τὸ δὲ ὀριστόν τε καὶ μεμετρημένον ἀντισταθέρωντες. καὶ πολλὰ ἐξεπίτηδες διὰ τὴν ἐμπροσθεν ἀμετρίαν καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὸν νόμον περισφίγγαμεν, ἵνα τὸ πρόσθεν ἐπιρρέον στείλαντες οὐ τῶ τὴν ἰσότητά τὸ λοιπὸν εἰσαγάγωμεν. Εναγχος τοίνυν ἐγράψαμεν νόμον ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησιαστικαῖς ἀπάσαις μοναστηρίοις τε καὶ λοιποῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς, μηδεμίαν αὐτοῖς εἶναι πραγμάτων ἀκινήτων ἐκποίησεως ἀδειαν. ἔωρῶμεν γὰρ τὸ πρᾶγμα ἐκκεχυμένον, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς ἕτέροισι τὰς ἐκκλησιαστικὰς μεταβαίνουσας κτήσεις, οὐ τε

τιμημάτων αξίων καταβαλλομένων ουτε χρείας ἀπαραιτήτου κατεπειγούσης ἐκποιουμένης, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἤδη τεθειμένων νόμων μυρίας περιγραφὰς γινομένης. ὦστε τὴν πρώτην ἀνελόντες ὁδὸν πᾶσιν ὁμοίως αβατον τὴν κατ' αὐτῶν ἐποιήσαμεθα περὶ γραφῆν. ἀλλ' ἐντεῦθεν κατὰ τὸ πλεῖστον μὲν αἱ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀλλων εὐαγῶν οἰκων ὠφέληται κτήσεις. οὐδενὸς ταύτας ἐλαττοῦν θαρροῦντος· ἀπήντησε δὲ ὁ μὴ τι καὶ δύσκολον, δανείσματα γὰρ ἡ πόρρωθεν συστάντα ἡ καὶ ὑστερον ἐκ τινος ἀνάγκης καὶ μάλιστα κατὰ δημοσίας προφάσεις αὐτοῖς 281 ἐπισυμβάντα εἰς ἐκποίησεως ἀνάγκην τοὺς ἱεροὺς ἀναγαγεῖν οἰκοῦς. κινήτης γὰρ οὐχ ὑπόουσης περιουσίας αὐτάρκους ἐκινδύνευον εἰς ἐσχάτην ἐλθεῖν ἀνάγκην οἱ τούτων προεστῶτες, οὐτε ἀποδόσθαι δυνάμενοι οὐτε ὁθεν τὰ ὀφλήματα λύσαιεν ἰσχύοντες. ἀλλὰ τὸ μὲν ἀντὶ τῶν ὀφλημάτων δύνασθαι ἀντὶ καταβολῆς τοῖς δανεισταῖς διδόναι κτήσεις ἐκκλησιαστικάς, μετὰ μὲν τοῖς τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ παρατηρήσεως γινομένης τῆς καταβολῆς, ἡδη πολλάκις ἐπετρέψαμεν, ὡς οὐδὲ σαφῶς τοῦτο τῷ ἡμετέρῳ πρότερον ἀνελόντες νόμῳ. εἰ δὲ οὐκ ἰδιωτικός τις ἐστὶ δανειστής, ἀλλ' ἐπίκειται τὸ δημόσιον καὶ ἀπαιτοῖται τὰ ὀφλήματα, ἐστὶ δὲ ἀπορία χρημάτων, λαβεῖν δὲ ἀκίνητον κτήσιν οὐ δυνατὸν τὸ δημόσιον, ἐνταῦθα χαλάσαι τι τῆς ἀκριβείας τοῦ νόμου προσήκειν ἡγήσαμεθα, καὶ εἰ τις ἀνάγκη τοιαύτη γένοιτο, καὶ ἐκποίησιν ἐφεῖναι συνείδομεν. Θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ περὶ τῶν ἀγιωτάτων τις ἐκ κλησιῶν ἢ τῶν λοιπῶν σεβασμίων οἰκων δημοσίου ὀφείλοι φόρους καὶ ὁθεν ποιήσοιτο τὴν τούτων ἀπόδοσιν οὐκ ἐχοί, συνίεναι πάντας εἰς ταῦτον τοὺς τε ἐκ τοῦ κλήρου τόν τε θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον αὐτῆς τε τῆς πόλεως καὶ πρὸς γε τὸν τῆς μητροπόλεως, καὶ τῶν θείων προκειμένων λογίων τὸ πρᾶγμα ἔξε τάζεσθαι, καὶ εἰ μὴ φανεῖη μηδὲ εἰς πόρος ἐκποίησεως χωρὶς δυνάμενος λύσαι τὸ δημόσιον ὀφλημα, τῆνι καῦτα αδειαν αὐτοῖς εἰναι, ψήφου τοιαύτης προΐουσης καὶ δεκρέτου γινομένου παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι, καὶ κτήσεων ἀκινήτων ἀπεσθαι καὶ ταύτας ἐκποιεῖν εἰς λύσιν τοῦ ὀφλήματος· τῶν μὲν ὠνούμενων ἐπὶ τὸ δημόσιον καταβαλλόντων καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκεῖθεν λαμβανόντων καὶ ὑπεισιόντων τὸ δημόσιον ὀφλημα καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐκεῖθεν ἐχόντων καὶ οὐδὲν δεδιότων τὸν ἐμπροσθεν τεθέντα νόμον παρ' ἡμῶν, τῶν δὲ τὴν πρᾶσιν ποιουμένων ἀνευθύνων τό γε πρὸς τὸν νόμον καθεστῶτων, τῶν τε δημοσίων ἀποδείξεων ἐμφανῶν ἐν ὑπομνήμασι γινομένων καὶ κατατιθεμένων τῶν πεπονηκότων αὐτάς. ἵνα καὶ παρὰ ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις σώζοιτο περιφανῆς ἀπόδειξις τοῦ καὶ τοὺς δημοσίους καταβεβλήσθαι φόρους καὶ τοῦ πάντα κατὰ τὸν ἡμέτερον πεπράχθαι 282 νόμον, οὐ δυναμένων τινῶν πλάττειν δημόσιον ὀφλημα καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς ἐκποιήσεις τῶν ἀκινήτων χωρεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὴν τοῦ δεκρέτου ποίησιν ἐπετρέψαμεν, ἵνα καὶ τὸ δημόσιον ὀφλημα μαρτυρηταί, καὶ ἐκ πόσων κάτεισι χρόνων καὶ ὁπως οὐκ ἐκ χρημάτων ἐλύθη, ἀλλ' εἰς ἀνάγκην ἐκποίησεως ἤλθεν· ὁπως ἀνὰ τῆς ἀληθείας πανταχόθεν μαρτυροῖτο, πάντων ἐπὶ τῶν θείων εὐαγγελίων πραττομένων, εἰ δότων τῶν τε ἐπισκόπων τῶν τε κληρικῶν καὶ πρὸς γε τῶν ἀλλων ἀπάντων, ὡς θεὸς ἐπόψεται τὰ γινόμενα παρ' αὐτῶν, καὶ εἰ τι πράξαιεν κατὰ δόλον ἢ κέρδος ἢ μηχανῆν, τοῦτο ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀπολήψονται ψυχαῖς ζῶντές τε καὶ τελευτῶντες. εἰ μὲν οὖν ἰδιώτης τις ὀφειλόμενος εἴη, δύνασθαι κατὰ τὸ προσολυτο σχῆμα λαμβάνειν ἀκινήτους κτήσεις, κἀνταῦθα δεκρέτου γινομένου καὶ πρὸς τὸ μέτρον τῶν ταῖς ἀληθείαις ὀφειλομένων προσκυρουμένων αὐτοῖς τῶν κτήσεων· εἰ δὲ ὀφλημα δημόσιον εἴη, δυναμένων αὐτῶν εἰς ἐκποίησιν ἀκινήτων χωρεῖν κατὰ τὴν ἐμπροσθεν παρατήρησιν, ὡστε μηδὲν ἐλλείψαι μήτε τῆς ἀκριβείας μήτε τῆς κοινῆς λυσιτελείας. Τούτων δὲ ἀπάντων τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ τὴν αὐτῆς περιοικίδα καὶ τοὺς εὐκτηρίους οἰκων ὡν αὐτὴ τὴν φροντίδα

ἀναδέδεται πᾶσιν ἐξαιροῦμεν τρόποις, τῶν ἤδη περὶ τούτου νενομοθετημένων παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῆς οἰκείας μενόντων ἰσχύος. Εἰ δὲ καὶ τινα μοναστήρια ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν εἴη, οὐδὲ ταῦτα ὑπὸ τὸν παρόντα ποιούμεθα νόμον ταῖς ἐξω χώραις αὐτὸν ἐφιστάντες μόνον, ἐν αἷς πολλή τις ἔστιν ἀπορία χρημάτων, καθ' ἣν αἱ ἀγιώταται ἐκκλησίαι λῦσαι διὰ χρημάτων τὰ ὀφλήματα οὐκ ἀνδυνηθεῖεν. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν γινώσκουσα κατὰ τοῦτο προῖεναι τὰς ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς πράγμασιν ἐκποιήσεις παραφυλαττέτω. 283

ΜΕΤΕ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΑΤΤΕΣΘΑΙ ΤΟ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΟΝΟΜΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΜΑΣΙ. ΚΑΙ ΩΣΤΕ ΔΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΗΜΑΙΝΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΣΑΦΕΣΤΕΡΟΝ ΓΡΑΦΕΣΘΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἐκεῖνο πάντων εἶναι σεμνότατον καὶ συμβόλαιον καὶ ὑπόμνημα καὶ εἰ τί περ ὁ λως εἰς χρόνου μνήμην ἀνθρώποις ἐξεύρηται νομιστέον, ὁ περ καὶ αὐτῇ κοσμεῖται τῆ τῆς βασιλείας μνήμη. ὁ πατοὶ μὲν γὰρ καὶ ἐπινεμήσεις καὶ εἰ τί περ δεῖγμα τῶν χρόνων ὁ λως ἔστι παρ' ἡμῖν, ἐστὶ μὲν ἰσως καὶ αὐτὰ δηλωτικὰ τούτων ὧν βούλεται τις, οὐ μὴν ἡμεῖς τι τούτων ἀναιροῦμεν, ἀλλὰ μείζονα προσθήκην αὐτοῖς ἐπιτίθεμεν, ἵνα ἐκ μείζονων τε καὶ τελεωτέρων αὐτοῖς ὁ τῶν χρόνων δηλῶται δρόμος. εἰ γὰρ τις ἀπίδοι πρὸς τὰ παλαιότατα πάντων καὶ ἀρχαῖα τοῦ πολιτεύματος, Αἰνείας ἡμῖν ὁ Τρῶς ὁ βασιλεὺς τῆς πολιτείας ἐξάρχει, Αἰνεάδα τε ἡμεῖς ἐξ ἐκείνου καλούμεθα· εἰ τε τις καὶ εἰς τὰς δευτέρας ἀρχὰς θεωρήσειε τὰς ἐξ οὐ καθαρῶς τὸ ῥωμαϊκὸν ὀνομα παρ' ἀνθρώποις ἐξέλαμψε, βασιλεῖς αὐτὰς κατεστήσαντο Ῥωμύλος τε καὶ Νουμᾶς, ὁ μὲν τὴν πόλιν οἰκοδομήσας, ὁ δὲ αὐτὴν νόμοις τάξας τε καὶ κατακοσμήσας· εἰ τε καὶ τὰ τρίτα προοίμια λάβοι τις τῆς βασιλείας, τὸν Καίσαρα τὸν μέγαν καὶ Αὐγουστον τὸν σεβαστὸν καὶ οὐ τῶ τὴν πολιτείαν ἡμῖν ἐξευρήσει τὴν νῦν δὴ ταύτην κρατοῦσαν (εἰ ἡ δὲ ἀθάνατος) ἐξ ἐκείνων προῖ οὖσαν. ἐστὶν οὖν ἡ ἀτοπον ἐν τοῖς συμβολαίοις καὶ τοῖς 284 ἐν δικαστηρίοις πραττομένοις καὶ ἀπλῶς ἐν ἀπασιν, ἐν αἷς <α> μνήμη τις γένηται χρόνου, μὴ τὴν βασιλείαν ἡγεῖσθαι τούτων. Ὄθεν θεσπίζομεν, τούτους τοσοῖς τοῖς πραττομένοις ὑπηρετοῦνται εἰ τε ἐν δικαστηρίοις εἰ τε ἐνθα ἂν συνιστῶνται πράξεις, τούτους συμβολαιογράφους καὶ τούτους ὁ λως καθ' οἷονδὴποτε σχῆμα συμβόλαια γράφοντας εἰ τε ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως εἰ τε ἐν τοῖς ἀλλοῖς ἐθνεσιν, ὧν ἡμῖν ἐξάρχειν δέδωκεν ὁ θεός, οὐ τῶ πως ἀρχεσθαι τῶν συμβολαίων· Βασιλείας τοῦδε τοῦ θειοτάτου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἐτους τοσοῦδε, καὶ μετ' ἐκεῖνα ἐπιφέρειν τὴν τοῦ ὑπάτου προσηγορίαν τοῦ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἐτος ὀνομασθέντος, καὶ τρίτην τὴν ἐπινεμήσιν, παρεπομένου τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἡμέρας. οὐ τῶ γὰρ ἂν διὰ πάντων ὁ χρόνος τηροῖτο, καὶ ἡ τε τῆς βασιλείας μνήμη ἡ τε τῆς ὑπατείας τάξις ἡ τε λοιπὴ παρατήρησις ἐγκειμένη τοῖς συμβολαίοις ἀνόθευτα ταῦτα κατὰ πολὺ καταστήσει. Εἰ δὲ καὶ τις παρὰ τοῖς τὴν ἑώραν οἰκοῦσιν ἡ ἀλλοῖς ἀνθρώποις φυλάττεται παρατήρησις ἐπὶ τοῖς τῶν πόλεων χρόνοις, οὐδὲ ταύτην βασκαίνομεν· ἀλλὰ προτετάχθω μὲν ἡ βασιλεία, ἐπέσθω δὲ ὡς εἰρηται ὀνομασθέντος ἡ τε ἐπινεμήσις ὀνομασθέντος μηνὸς ἡ τε ἡμέρα, καθ' ἣν πράττεται καὶ γράφεται τὰ γινόμενα, τῆνικαῦτά τε ἐπαγέσθω καὶ τὸ τῆς πόλεως πᾶσι τρόποις ἐτος. ἡμεῖς γὰρ ἀφαιροῦμεν μὲν τῶν ἐμπροσθεν οὐδὲ ἐν, βασιλικῇ δὲ προσθήκῃ τὸ πρᾶγμα αὐξομεν. καὶ ἀρχέσθω εὐθύς ἀπὸ τῆς ἡγεμόνι θεῶ προοιούσης πρώτης ἐπινεμήσεως, οὐ τῶ πως αὐτῶν γραφόντων· Βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τοῦ θειοτάτου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἐτους ἑνδεκάτου μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαβίου Βελισαρίου τοῦ λαμπρότατου ἐτους δευτέρου τῆ προτεσῶνδε. οὐ τῶ τε ἐν ἀπασιν ὀνομαζέσθω τὰ τῆς βασιλείας ἐτη τῆς τε ἡμετέρας, ἐφ' ὅσον ἂν αὐτὴν ὁ θεὸς μὴ κύνῃ, τῆς τε τῶν ἐφεξῆς αὐτοκρατόρων· πρόδηλον ὅν 285 ὡς νῦν μὲν ἐτους ἑνδεκάτου τῆς ἡμετέρας γράψουσι βασιλείας, ἀρχομένου δὲ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν,

καθ' ἣν ἡμᾶς ὁ θεὸς τοῖς Ῥωμαίων ἐπέστησε πράγμασι, δωδέκατον εἶτος γράψουσι, καὶ ἐφεξῆς οὕτως ἕως ἡμῖν ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ἐκτεῖναι· ἵνα ἡμῖν καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πρὸς τοῖς νόμοις καὶ τῇ τούτων ποιήσει μένοι διηνεκῶς ἀθάνατον, τῆς μνήμης τῆς βασιλείας παντὶ συμπαραγινομένης πράγματι τε καὶ χρόνῳ. Κάκεινο μέντοι προστίθεμεν, ὥστε ἐπειδὴ οἱ τὸν χρόνον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποσημαίνοντες μετὰ τῶν ἀσαφῶν ἐκείνων καὶ ἀρχαίων γραμμάτων δηλοῦσιν αὐτόν, παραφυλάττειν ἐν παντὶ δικαστηρίῳ τὸ μετ' ἐκεῖνα τὰ γράμματα τὰ τῆς ἀρχαιότητος ἕτερα ὑποτίθεσθαι, ταῦτα δὴ τὰ κοινὰ καὶ ἀπασί σαφῆ καὶ ἀναγινώσκεσθαι παρὰ πάντων ῥαδίως δυνάμενα καὶ δηλοῦντα τὸν τῶν πραττομένων χρόνον· ἵνα μὴ περινοστώσιν ἀναζητοῦντες τὸν χρόνον, εἰτα πλανώμενοι μένωσιν ἕως ἀνθρώπῳ τινὶ περιτύχοιεν τὰ γράμματα ἐκεῖνα ταῖς ἀληθείαις γινώσκοντι. ἄλλ' εἰ μὲν τὰ ἐφεξῆς καὶ μετὰ τὴν προγραφὴν τῶν ἀσαφῶν γραμμάτων τῆς ἐλλάδος εἰρηφωνῆς, γράμμασιν ἑλληνικοῖς ὑποτίθεσθαι τὸν χρόνον, εἰ δὲ ῥωμαϊκὴ τις ἢ τοῦ παντὸς χάρτου καθέστηκε τάξις, ῥωμαϊκοῖς μὲν ὑπογραφέσθω γράμμασιν ὁ χρόνος ὑποκειμένοις τοῖς ἀσαφῆσιν ἐκείνοις στοιχείοις, σαφεστέραν μέντοι τάξιν ἐξουσιγραμμάτων καὶ ἡνεξῆστι πᾶσιν ἀναγινώσκειν τοῖς ὁλως συλλαβῶν ῥωμαϊκῶν οὐκ ἀνεπιστήμοσιν. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἐν τε ταύτῃ τῇ μεγάλῃ πόλει ἐν τε ταῖς ἐπαρχίαις ἀπάσαις ὡναρχεῖ φανερὰ καταστησάτω, ὥστε μηδένα τολμᾶν ἑτέρως ἀριθμεῖν τὸν χρόνον ἢ ταλλα πράττειν, ἀλλ' οὕτω καθάπερ ἐμπροσθεν διωρίσαμεν. 286 Ἡ ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ ΔΟΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΩΝΤΟΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Αἰ τοῦτον ἐναπεποιήμεθα σκοπὸν τὸ τὰς διατυπώσεις τῶν τελευτῶντων εἶναι βεβαίας, εἰ μὴ μάχωνται νόμῳ καὶ φανερώς ἐναντιοῖντο τοῖς ἐκείνῳ δοκοῦσιν. Ἰσμεν τοίνυν καὶ ἐν τοῖς πράγμασι κινήθην καὶ προσηγγελμένον ἡμῖν, ὡς διαθέμενός τις σὺν ὁρκοῖς τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν ἀπασαν εἶπε καὶ ὅτι ταύτην μόνην καταλιμπάνει τοῖς αὐτοῦ κληρονόμοις, τινὲς δὲ ὑστερον αὐτῶν τῶν κληρονόμων πρὸς ταῦτα ἀνανεύουσιν, οὐ δίκαια ποιοῦντες, ὅτι τῆς μὲν οὐσίας τῆς ἐκείνου κληρονομοῦσι κἀν τούτῳ πείθονται τοῖς ὑπ' αὐτοῦ διατεταγμένοις, ἀδανειποι μεθ' ὁρκοῦ ταῦτα οὐκ ἐτικύρια μένειν οὐδὲ φυλάττειν αὐτὰ κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον βούλονται· καίτοι γε τοῖς ἡμετέροις δοκεῖ νόμοις ἐν πῶς εἶναι πρόσωπον τὸ τοῦ κληρονόμου καὶ τὸ τοῦ εἰς αὐτὸν παραπέμποντος τὸν κληρονόμον, ὥστε οὐκ ἀντισ αὐτὸν ἑαυτῷ φήσειε διαμάχεσθαι καὶ ὁπερ εἶπε καὶ ἐπώμοσε κύριον εἶναι, τοῦτο μὴ βούλεσθαι κρατεῖν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς οἰκείους διαμάχεσθαι λόγους. Θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ τις ἀπογραφὴν πεποικῶς εἶτε ἰδιόχειρον εἶτε δι' ἑτέρων μὲν γραφεῖσαν, παρ' αὐτοῦ δὲ ὑποσημειωθεῖσαν, ἢ ἐν ταῖς αὐτοῦ διαθήκαις τὸ τῆς οὐσίας τῆς αὐτοῦ μέτρον ποιήσει φανερόν, τῶν κληρονόμων ἰσως τῶν μὲν ἀπόντων τῶν δὲ παρόντων ἢ καὶ πάντων παρόντων, μὴ ἐξεῖναι τοῖς 287 κληρονόμοις πρὸς ταῦτα ἀνανεύειν μηδὲ λέγειν ὡς τῶν κληρονόμων τις ἀπέκρυψε πράγματα ἐξω τῶν ῥηθέντων παρὰ τοῦ τελευτῶντος. ἀλλ' εἰπερ ὁρκὸν ὁ τελευτῶν ὑπόσχοι ἡδιομόσαιτο κατὰ τὰς ἑαυτοῦ διαθήκας, ὡς οὐδὲν ἔστιν ἕτερον αὐτῷ παρὰ ταῦτα, τούτῳ στέργειν τοὺς κληρονόμους, εἶτε παῖδες εἶτε καὶ ἐξωτικοὶ εἶεν, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν μηδὲ συκοφαντεῖν τοὺς ἑαυτῶν συγκληρονόμους, μηδὲ ἐντεῦθεν οἰκέτας τε ζητεῖν καὶ εἰς βάσανον ἀγειν, καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἐξερευνᾶν καὶ πολυπραγμονεῖν, ἀπερ μόνης ἔστι φιλονεικίας, ἑτέρου δὲ παντελῶς οὐδενός, ὡς τῆς οὐσίας δοκούσης τοσαύτης εἶναι ὁ διαθέμενος ὡμοσε, καὶ ταύτην μόνην εἰς τοὺς κληρονόμους διαιρεθῆναι βουληθέντος. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς τοὺς κληρονόμους, οἱπερ ταῦτό που δοκοῦσι τοῖς τελευτῶσιν εἶναι, κρατεῖν βουλόμεθα,

οὐ μὴν τοῦτο κύριον εἶναι καὶ πρὸς δανειστάς, διότι τοῖς ἡμετέροις εἰρηται νόμοις, ὅποσα αὐτοὶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ φήσειεν ἢ γράψειε, ταῦτα μηδὲν αὐτὸν ὠφελεῖν μηδὲ τοῖς δανεισταῖς προκρίνειν. ἀλλ' ἐκείνοις ἀδεια ἐστὼ πάντα ἀνερευνᾶν ὅν βούλονται τρόπον, τοὺς κληρονόμους δὲ ἐμμένειν τοῖς παρὰ τοῦ διατιθεμένου ῥηθεῖσι. καὶ ἐστὼ γε ποινὴ τοῦ πράγματος ἐν τοῖς κληρονόμοις τὸ τὸν ἐναντιούμενον τούτοις μὴ δύνασθαι τῶν καταλειμμένων αὐτῷ παντελῶς ἀπολαύειν, ἀνάγκης ἐπούσης ἢ πείθεσθαι πᾶσιν ἢ πάντα διαπτύειν, καὶ μὴ τὰ μὲν αἰρεῖσθαι τοῖς δὲ διαμάχεσθαι, ἀλλὰ τὴν τοῦ τελευτῶντος βουλήν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ διαδόχων οὐ τῷ φυλάττεσθαι ὡς κατὰ μηδὲν ἐναντιοῦσθαι ταύτῃ θαρρεῖν. τούτων κρατούντων ἐπὶ τῷ ἐξῆς χρόνῳ παντὸς ἐπὶ τῷ πάσης ὑποθέσεως οὐ πῶς κεκίνημένης ἐν δικαστηρίῳ οὐδὲ δικαστικῇ ψήφῳ ἢ φιλικῇ συμβάσει διαλελυμένης. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου γινώσκουσα κατὰ τὸ σῆθηδες διὰ προγραμμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι καταστησάτω. 288 ΜΘ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣΙΟΝΤΩΝ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΤΟΝ ΡΕΩΝ· ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΙΔΙΟΧΕΙΡΩΝ ΠΡΟΚΟΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ· ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΚΟΥ ΤΗΣ ΥΠΕΡΘΕΣΕΩΣ, ΩΣΤΕ ΚΑΙ ΣΥΝΑΠΤΕΣΘΑΙ ΑΥΤΟΝ ΤΩΙ ΤΗΣ ΞΑΛΥΜΝΙΑΣ, ΙΝΑ ΑΠΑΞ ΜΟΝΟΝ ΥΠΕΡ ΠΑΣΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ ΟΜΝΥΟΙΤΟ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννης ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. < Προοίμιον.> Τὸ ῥευστὸν δὴ τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ πειον καὶ μένειν ἐπὶ ταῦτο μὴδεπώποτε δυνάμενον, ἀλλὰ γινόμενον μὲν αἰεὶ μένον δὲ οὐδέποτε, καὶ ταῖς νομοθεσίαις εἰσάγει τινὰ ταραχήν, καὶ τὸ δόξαν εἶχειν ὀρθῶς καὶ ἐν βεβαίῳ κεῖσθαι δοκοῦν καὶ τῇ τῶν ἀκριβῶν κατασφαλισθὲν παρατηρήσει πολλάκις ἐκίνησεν ἢ τῶν ἐπισυμβάντων ποικιλία πραγμάτων. Ἴσμεν γὰρ ὡς πρώην ἐπληρωθῶσαμεν τὸ κακῶς καὶ δολερῶς περὶ τὰς ἐφέσεις γινόμενον, ὅτι μόνῳ τῷ τὴν ὑπόθεσιν εἰσαγαγεῖν εἰς δικαστήριον οἱ ἐφέντες ἀρκούμενοι καὶ τὴν τοῦ προσώπου ποιησάμενοι στάσιν ἢ κατὰ μίαν μοῖραν ἢ καὶ κατὰ διάγνωσιν (ἀδιάφορον γὰρ δὴ τοῦτο) κατελίμπανον τὴν ὑπόθεσιν, καὶ τῷ γε νενικηκότι παντοίως ἢ ἀδιεξόδευτα τὰ τῆς νίκης, μὴ δυναμένῳ μῆτε τῶν κεκριμένων ἀπολαῦσαι διὰ τὴν ἐφεσιν μῆτε τὴν ἐφεσιν ἐξετασθῆναι παρασκευάσαι διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐφέντος. Ταῦτα ἡμεῖς πρώην νομοθετήσαντες ἐπληρωθῶσαμεν, ἐνιαυτὸν τὸν μὲν τάξαντες τῷ τὴν ἐφεσιν ἐπιδόντι, εἰτε αὐτῷ 289 καθ' αὐτὸν εἰσελθόντι εἰτε καὶ συστάδην, ἐφ' ὅτε εἰσω τούτου τὴν δίκην ἀγωνίσασθαι καὶ τυχεῖν τῶν δικαίων καὶ μὴ καταλιπεῖν αὐτὴν ἀπρονόητον, εἰτε διὰ φιλανθρωπίαν, εἰ παρὰ τὴν αἰτίαν τοῦ δικάζοντος τὰ τῆς ἐφέσεως ἐπισχεθῆ ἢ κατ' ἀλλήν τινὰ πρόφασιν ἀπαραίτητον, καὶ ἐτερον προσθέντες ἐνιαυτὸν, μεθ' ὃν εἰ μὴ τὴν δίκην πληρώσειαν κυρίαν μένειν τῷ νενικηκότι τὴν ψήφον ἐθεσπίσαμεν. Ταῦτα μὲν οὐκ ἐδέδοκτό τε ἡμῖν καὶ ἐν κοινῷ γέγραπται νόμῳ· καὶ κρατεῖν τε τὸν νόμον τοῦτον βουλόμεθα καὶ τὴν ἐκεῖνου παρατήρησιν. ἀλλὰ πολλοὶ προσῆλθον ἡμῖν φάσκοντες αὐτοὶ μὲν προσαγγεῖλαι τοῖς ἐφέταις καὶ βουλευθῆναι τὴν δίκην ἐξετασθῆναι, οὐ μὴν αὐτῶν τῶν δικαστῶν τυχεῖν ἀνεχομένων διὰ τινὰ ἰσως ἀπαραιτήτους ἀσχολίας· οἱ δὲ καὶ ἀνέμων ἀμετρίαν ἠτιάσαντο, καὶ ὅτι πλεῖν οὐκ ἐξῆν ἐκ τῆς χώρας ἐναντίων ἀπελαυνόντων πνευμάτων, πεζεύειν δὲ οὐκ ἰσχυρὸν διὰ τὴν τῶν ὄντων ἀπορίαν ἢ ὅτι νησιῶται τυχὸν ὄντες ἀλλως εἰ μὴ θαλαττεύοντες ἔλθειν οὐκ ἠδύναντο, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἰσχυρὸν ἀγωνίσασθαι μέχρι πέρατος τὴν ὑπόθεσιν οὐδὲ κατὰ τὸ δεύτερον ἐτος, καὶ τινες χειμῶνων ἄωρίαν, ἀλλοὶ νόσους ἀπαραιτήτους· ἀπερ' ἀπαντα ἐξ αὐτῶν ἴσμεν τῶν πραγμάτων ἡμῖν προσαγγελθέντα. ὥστε ἡμᾶς ταῦτα δικαίως ἐτάραττε καὶ τὸν νόμον ὑπερβῆναι μὴ βουλομένους καὶ τοῖς κατὰ τινὰ τοιαύτην τυχηρὰν περίστασιν ἀδίκου μένοις δοῦναι βοήθειαν τὴν δυνατὴν ἐπιθυμοῦντας. τί οὐκ ἐπράττειν ἐχρῆν, εἰ μὴ πρὸς νόμον ἐτερον ἰδεῖν τὰ εἰκότα τῷ πράγματι βοηθοῦντα; Ἡ μὲν οὐκ ἀπατήρησις ἢ λοιπὴ τοῦ

ρήθέντος ἡμῖν νόμου, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, φυλαττέσθω διὰ παντός· εἰ δὲ ταῖς ἀληθείαις ἀπαραίτητόν τι γένηται, καὶ ὁ τὴν ἐφέσιμον δίκην ἀγωνιζόμενος μὴ προσεδρεύει <καὶ> καίτοι τὴν εἰσοδὸν κατὰ κυρίαν ποιησάμενος οὐκ ἀπαντήσσει, κινδυνεύει δὲ ὁ τῆς διετίας ἐξήκειν καὶ ρός, τηνικαῦτα τῷ νενικηκότῳ κυροῦσθαι τὴν ψῆφον (τοῦτο ὁ περὶ ὁ πρότερος ἡμῶν λέγει νόμος), ἀλλὰ μετὰ τινος ὑποδιαίρεσεως, ἢ ἐν τῷ παρόντι προστίθεμεν. ἐπειδὴ γὰρ τοῖς νενικηκόσιν ἐβοηθήσαμεν τὴν ἀμετρίαν τοῦ χρόνου στήσαντες τοῖς ε φεσιν μὲν δοῦσι 290 καὶ κατὰ κυρίαν εἰσελθοῦσιν, οὐ μὴν εἰ τι τὴν ἀγωνίαν ὑπείσελθεῖν βουλομένοις. ἢ καὶ ἐν μέσοις τοῖς ἀγῶσιν ἀπολείπουσιν αὐτήν, καὶ διὰ τοῦτο σμικρῶ τινι τοὺς νενικηκότας ἐλαττοῦντες στοχασαίμεθα ἢ καλῶς τοῦ προσήκοντος. βουλόμεθα γὰρ τὸν κρατήσαντα τῆς δίκης, εἰ βούλοιο ταῖς ἀληθείαις κυρωθῆναι τὴν ψῆφον, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς οὐδὲ ἐκ χρόνου τινός, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων ἀληθείας καὶ ἀπολιμπανομένου τοῦ τὴν ε φεσιν ἐπιδιδόντος εἰσελθεῖν καὶ αὐτὸ τοῦτο μέμψασθαι καὶ ζητῆσαι τὸν ἀπολιμπανόμενον, καὶ εἰ τε εὐρεῖν αὐτὸν ἰσχύσειεν εἰ τε ἐκεῖνος οὐ φανείη, τὰ ἑαυτοῦ δίκαια φέρειν εἰς μέσον, δηλαδή τῆς διετίας ἐνισταμένης εἰ τι, πρὸς τῷ πέρατι μέντοι, ὥστε εἴ να τυχὸν ὑπολιμπάνεσθαι τῷ πράγματι μήνα· καὶ εἰ μὲν εὐδοκιμῶν φανείη, κυρίαν εἶναι τὴν ψῆφον, εἰ δὲ ἐλαττοῖτο περὶ τοὺς ἀγῶνας, καὶ τοῦ τὴν ε φεσιν ἐπιδόντος καὶ κατὰ κυρίαν εἰσεληλυθότος μὴ προσεδρεύοντος τὸ πρᾶγμα τὴν ἐκ τοῦ δικαίου δέχεσθαι ψῆφον. ἐκείνου μόνου προστιθεμένου τοῦ καὶ εἰ κρατήσσει τῆς δίκης ὁ καὶ πρότερον νενικηκῶς καὶ εἰ περὶ αὐτὴν ἐλαττωθείη, τὰς δαπάνας αὐτῷ πάντως τῶν μετὰ τὴν ε φεσιν εἰσόδων τὸν ἀπολελειμμένον δοῦναι. εἰ τε γὰρ κρατήσσει τῆς δίκης προφάσει τῆς δαπάνης, κατ' αὐτὸ τοῦτο καθ' ὅτι νενίκηκεν ὁρῶς, δίκαιος ἢ εἰ ἢ καὶ τὴν δαπάνην λαβεῖν, εἰ τε καὶ ἐλαττωθείη, διότι περὶ ὅπως ἐκεῖνος ἀπελείφθη καὶ γέγονεν αὐτῷ καὶ ἀπολελειμμένῳ νικῆσαι, τὰς μὲν δαπάνας κατατιθέτω, τῆς ψήφου δὲ ἀπολαύσας χάριν ἰστω τῷ θεῷ καὶ τῷ παρόντι νόμῳ οὐ τὸ δίκαιον αὐτῷ φυλάξαντι καὶ μόνῃ ζημιώσαντι τῇ δαπάνῃ, ἢ περὶ οὐχ ὁ νόμος, αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν ἀπὸν ἐζημίωσεν. εἰ μὲντοι μηδέτερος ἀπαντήσσει, μήτε ὁ νενικηκῶς μήτε ὁ νενικημένος, ὁ ς γε καὶ κατὰ κυρίαν εἰσελθῶν εἰ τα ἀπελείφθη, ἢ ψήφος τοῦ νενικηκότος μενέτω κυρία. πάντων τῶν λοιπῶν τῶν ἐπὶ ταῖς ἐφέσεσι γε γραμμένων νόμων κυρίων ὁ ντων, τῶν τε ἐπὶ ταῖς προθεσμίαις τῶν τε αλλων. τοῦτον γὰρ δὴ τὸν νόμον ῥητῶς ἐπὶ τοῖς μετὰ τὴν εἰσοδὸν τὴν ἐπὶ τῇ κυρίᾳ γενομένην ἀπολελειμμένοις τίθεμεν, οὐδὲν τῶν αλλων νόμων ἢ χρόνων τῶν ἐφετικῶν οὐ τε ἀναιροῦντες οὐ τε ἀμείβοντες, κυρίους μὲν οὐ ν αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦδε τι θέντες τοῦ νόμου. Κάκεῖνο μὲντοι προσδιορίσασθαι καλὸν ὥστε εἰ μὲν οἱ νενικηκότες ε φθασαν ἢ δη 291 ψήφου τυχεῖν κυρίας ἀποφαινούσης αὐτοῖς τὰς νίκας, τούτων αὐτοὺς ἀπολαύειν (οὐδὲν γὰρ τῶν ἢ δη πεπερασμένων κινουμένων)· εἰ δὲ εἰ τι μέχρι νῦν ἠρτηνται, τῆς διετίας ἐνισταμένης καὶ μήπω παραδραμούσης, οὐ πω δὲ τῆς ψήφου κεκυρωμένης, καὶ αὐταὶ τῆς αὐτῆς τυχανέτωσαν ἐξετάσεως, καὶ οὐ τως ἀπολαύετωσαν οἱ νικήσαντες τῶν ψήφων, εἰ περ ταύτας ὀρθῶς ε χεῖν ἀποδείξαιεν. Κάκεῖνο δὲ ἡγούμεθα τῷδε χρῆναι προστεθῆναι τῷ νόμῳ· ἐπειδὴ γὰρ ἢ δη γεγράφαμεν νόμον βουλόμενον ἐξ ἰδιοχείρων μηδεμίαν γίνεσθαι σύγκρισιν, ἀλλ' ἐκ μόνων τῶν ἀγοραίων, ὀρῶμεν δὲ τὴν τῶν πραγμάτων τῶν πεῖραν δεομένην προσηκούσης ἐπανορθώσεως ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τοῦτο ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν δικαζομένων εὐρομεν πείρας, ἐπανορθῶσαι αὐτὸν κατὰ τοῦτο βουλόμεθα τὸ σχῆμα. πολλάκις γὰρ προκομίσας τις ἰδίῳ χειρὸν συμβόλαιον καὶ ἐξ αὐτοῦ ποιούμενος ἢ τὴν ἐν ἀγωγῇ ἢ τὴν τῶν οἰκείων δικαίων ἀπόδειξιν, ἐπειδὴ τῆς αὐτῆς χειρὸς τὸ ἐναντίον μέρος προεκόμισε γράμματα, εἰ τα νόμιμον σύστασιν ἐκεῖθεν ἢ βουλήθη γίνεσθαι ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ ἀντιτεταγμένος αὐτῷ προκεκόμικεν, ὁ δὲ ἀπεκέχρητο τῷ νόμῳ τῷ δεῖν ἐξ ἀγοραίων συμβολαίων γενέσθαι τὰς συγκρίσεις, ἀλλ' οὐ τῶν αὐτογράφων.

Θεσπίζομεν τοίνυν, ει ποτε τοι οὗτό τι συμβαίῃ καί τις βουλευθεῖη πρὸς αὐτὰ τὰ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου προκομισθέντα γράμματα γενέσθαι τὴν ἐξέτασιν, μὴ διαβάλλεσθαι τοῦτο ὡς οὐκ ὀρθῶς γενόμενον. ὦ γὰρ α ν αὐτὸς πιστεύοι καὶ ο προκεκόμικε καὶ ἐξ ου τὰ οἰκεία ἐπιρρώννυσι δίκαια, τοῦτο οὐκ α ν διαβάλλοι οὐδὲ κωλύσειε τὴν σύγκρισιν τῶν γραμμάτων γενέσθαι πρὸς αὐτό, κα ν εἰ τύχοι καθεστῶς ἰδιόχειρον. οὐ γὰρ α ν αὐτὸς ἑαυτῷ πολεμοίῃ καὶ α περ ἰσχυρίζεται ταῦτα διαβάλλοι. Εἰ δὲ καὶ ἐκ δημοσίων ἀρχείων προκομισθεῖη χάρτης, οἱ ον ἀπόδειξις τῆς τραπέζης τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων (ἴσμεν γὰρ δὴ καὶ τοῦτο ζητηθέν), καὶ τὸ ἐκ τῶν δημοσίων προκομιζόμενον καὶ δημοσίαν εχον μαρτυρίαν καὶ τοῦτο δεκτὸν εἶναι πρὸς τὰς συγ 292 κρίσεις τίθεμεν. πανταχοῦ γὰρ τὸ τῆς παραποιήσεως μισοῦντες πλημμέλημα καὶ τὸν ορκον δίδοναι τοὺς ἀντεξετάζοντας τὰ γράμματα νενομοθετήκαμεν καὶ τὴν ἐξ ἀγοραίων μόνων συμβολαίων παράθεσιν εἰς ηγησάμεθα. ὦ στε κρατεῖτω διὰ πάντων ὁ νόμος ἐκεῖνος, τῆς παρούσης ὑποδικαιρέσεως ἐπιτιθεμένης αὐτῷ, τοῦ μέντοι ορκου τῶν συγκρινόντων ἐκ τρόπου παν τὸς διδομένου. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ὑπὲρ εὐλαβείας τῶν δικαζομένων ἠβουλήθημεν εὐθὺς ἐν προοιμίῳ τῆς δίκης ὁμνῦναι τοὺς μὲν διώκοντας ὡς οὐ συκοφαντοῦντες ἐπάγουσι τὰς δίκας, τοὺς δὲ φεύγοντας ὡς οἰονταὶ τὴν ἀπολογίαν μετὰ τοῦ προσήκοντος ποιεῖσθαι ἀλλ' οὐχ ενεκεν φιλονεικίας, καὶ τοῦτον κοινὸν ἐθέμεθα τὸν νόμον κατὰ παντὸς προσώπου παντάπασιν οὐδενὶ τοῦτο συχωρήσαντες, κακεῖνο μέντοιγε προστεθείκαμεν, ὦ στε εἰ τις ἀποδείξει ἀπαιτοῖη τινὰ τῶν οἰκείων λόγων ἢ γραμμάτων, ὁμνῦναι πρότερον αὐτὸν ὡς οὐκ ἀναβολῆς ενεκα τοῦτο πράττει· πολλοὶ γὰρ μόνης ὑβρεως ενεκεν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν σεμνοτέρων γυναικῶν, εἰτε γραμμάτων ἀπόδειξις ἀντιτεθεῖη εἰτε ἑτέρας οἱ ανοῦν αἰτίας, εὐθὺς ἐπὶ τὸν ορκον τοῦτον τρέχουσιν, ὦ στε ἐπὶ μιᾷς ὑποθέσεως πολλάκις ορκους δίδοσθαι· θεσπίζομεν ταύτην ἀναιροῦντες τὴν ὑβριν καὶ οὐ βουλόμενοι πολλάκις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ορκους παρέχεσθαι, ὦ στε ἐκάτερον μέρος, ἡνίκα τὸ μὲν τὸν περὶ τῆς καλουμνίας ορκον ὁμνῦοι τὸ δὲ τὸν περὶ τοῦ δικαίαν νομίζειν τὴν ἀντίρρησιν εἶναι τῆς δίκης, προστιθέναι ὡς ἐν ἀπάσῃ τῇ δίκῃ, εἰ ποτε ζητήσειεν ἀποδείξει τὸν ἀντίδικον τὸν αὐτοῦ, οὐ κατὰ πρόφασιν ὑπερθέσεως τοῦτο ποιεῖ, ἀλλὰ ταῖς ἀληθείαις ἀναγκαίαν αὐτῷ τὴν παρὰ τοῦ οἰκείου ἀντιδίκου δοθησομένην νομίζων ἀπόδειξιν. καὶ εἰ τοῦτον ὁμόσειε τὸν ορκον, μηκέτι παντελῶς, κα ν εἰ πολλάκις ἐπιζητήσειεν ἀποδείξει, παρὰ θατέρου μέρους ἀπαιτεῖσθαι τὸν ορκον, ἀλλὰ δίδοσθαι τὰς ἀποδείξεις καὶ μὴ πολλάκις ἀναγκάζεσθαι τινὰς ορκους ὑπέχειν, γε νικῶς α παξ τοῦ τοιοῦτου ορκου διδομένου. 293 <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ α πασι ποιησάτω φανερὰ ἰδίκτων παρ' αὐτῆς καταπεμπομένων, ὦ στε πάντας γινώσκειν τὰ παρ' ἡμῶν νενομοθετημένα. ἮΝ Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΑΤΤΕΙ ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΜΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΚΥΘΙΑΣ, ΠΑΡΑ ΤΙΝΙ ΔΕΙ ΤΑΥΤΑΣ ΕΞΕΤΑΖΕΣΘΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βόνω τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαιστῶρι Ἰουστινιανῷ εχερξίτου. Ἰσμεν πρώην θείαν πεποιημένοι διάταξιν, καθ' ἣν τῇ σῆ ἐνδοξότητι παραδεδώκαμεν τὰς πέντε ταύτας ἐπαρχίας, Καρίαν τε καὶ Κύπρον καὶ τὰς ἐν κύκλῳ κειμένας νήσους καὶ πρὸς γε Μυσίαν τε καὶ Σκυθίαν, ἐφ' ὧ τε τελεῖν αὐτὰς ὑπὸ τῇ σῆ ἐνδοξότητι, προσθέντες ὦ στε καὶ τὰς ἐκκλήτους γινομένας δίκας κατὰ τὰς εἰρημένας ἐπαρχίας μηκέτι πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους, ἀλλὰ πρὸς τὴν σὴν ἀναπέμπεσθαι μεγαλοπρέπειαν. Ἐπειδὴ τοίνυν πολλοὶ προσῆλθον ἡμῖν τῶν ἐκ Καρίας καὶ Ρόδου καὶ Κύπρου δυσχεραίνοντες καὶ φάσκοντες ἀναγκάζεσθαι πολλάκις καὶ χειμῶνος ὦρα γίνεσθαι κατὰ τὴν Σκυθῶν καὶ Μυσῶν, ε νθα διάγεις, κάκεῖσε τὰς ἐκκλήτους ἰσως οὐδὲ ὑπὲρ μεγάλων χρημάτων ἐγγυμνάξιν, καὶ κινδυνεύειν καὶ πελάγη διαπερῶντας μακρὰ καὶ ἀφικνουμένους εἰς χώρας ὑπὸ

βαρβάρων ἐνοχλουμέ νας, διὰ τοῦτο συνείδομεν τόνδε τὸν νόμον γράψαι 294 πρὸς τὴν σὴν ἐνδοξότητα ὡστε τῶν μὲν ἐκ Σκυθίας καὶ Μυσίας δικῶν ὡς ἐκ γειτόνων οὐσῶν τὴν σὴν ὑπεροχὴν καθ' αὐτὴν ἀκροᾶσθαι, τῶν δὲ ἄλλων, τουτ' ἐστὶ τῶν ἀπὸ Καρίας καὶ τῶν εἰρημένων νήσων καὶ Κύπρου (εἰ περ' ἐξ ἀρχῆς αὐταὶ παρὰ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἡμῶν ἐπάρχοις ἠγωνίζοντο, ἐκ θείας κελεύσεως ἡμῶν παραδεδομένοι τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι), εἰ μὲν αὐτὸς ἐνδημοίης ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ αὐτὰς ὑπὸ σοὶ κινεῖσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι ἀμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαίστωρι τοῦ θείου ἡμῶν παλατίου ἐν σάκρῳ ἀuditορίῳ, καθάπερ καὶ ὁ ἐπὶ ταῖς ἐκκλήτοις κείμενος ὑφηγεῖται νόμος· εἰ δὲ αὐτὸς ἐπὶ Σκυθίας καὶ Μυσίας διατρίβοις, τῷ τὸν τόπον πληροῦντι τὸν σὸν κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν προσάγεσθαι τὰς ἐφέσεις· πάντως μέντοι γινόμενον αὐτὸν ἀμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν κοιαίστωρι τῆς ὑποθέσεως ἀκροᾶσθαι κατὰ τὸ τῶν τοιούτων ἐξετάσεων σχῆμα, καὶ μὴ τοὺς ἀνθρώπους τὰς εἰρημένας ὑπομένειν δυσκολίας, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῖς κοινῇ κατὰ τὸ ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον κρίνεσθαι, διὰ τὸ παραστήναι ἡμῖν οὐτω τάξαι τὸν νόμον, ὡστε μετὰ πλείονός τε καὶ μείζονος ἀκριβείας καὶ αὐθεντίας τὰς ὑποθέσεις ἀγῶνίζεσθαι. Εἰ δὲ αὐτὸς δοίης τὸν δικαστὴν ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἐμπροσθεν ἐπαρχιῶν, ὁ τὴν τάξιν ἐπέχων τὴν σὴν κατὰ τὴν εὐδαίμονα πόλιν ἀκροάσεται, καθὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν νενομισται. εἰ μέντοι ἀρχθῆναι παρὰ τῇ σῇ ἐνδοξότητι συμβαίη τὴν δίκην ἐνταῦθα ὡς εἰκὸς εὐρισκομένη, εἰτα ἐν μέσῳ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας ἐκδημῆσαι, ταύτην ἀνυπερθέτως πληροῦσθαι παρὰ τῷ τὴν σὴν ἔχοντι τάξιν, καθάπερ αὐτῆς καὶ αὐτὸς ἠκροῶ. εἰ δὲ ἐξ ἀρχῆς οὐ παρὰ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις ἢ ἐφεσὶς ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν ἀνεπέμπετο, ἀλλ' εἰς ἕτερον δικαστήριον, τὴν ἀρχαιότητα παντελῶς οὐ καινίζομεν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σῆς ἐνδοξότης ἐργῶν καὶ πέρατι παραδοῦναι καὶ παραφυλάττειν εἰς τὸ διηνεκὲς σπευσάτω. 295

Ἡ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΣ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΜΗΤΕ ΕΓΓΥΗΝ ΜΗΤΕ ΟΡΚΟΝ ΑΠΑΙΤΕΙΣΘΑΙ ΠΡΟΣΕΔΡΕΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἰσμεν πρώην πεποιημένοι νόμον ἀπαγορεύοντα μηδενὶ παρρησίαν εἰναὶ τὰς εἰς σκηνὴν κατιούσας γυναῖκας ἐγγυητὰς εἰσπράττειν, ὡς προσεδρεύσουσι καὶ τὴν ἀσεβῆ πληρώσουσιν ἐργασίαν μετὰ μέλου καιρὸν οὐκ ἐχουσάιν, καὶ ποινὰς ἀπειλήσαντες ἐσχάτας τοῖς τὰς τοιαύτας ἐγγύας ἀπαιτοῦσι, πρὸς τῷ καὶ αὐτοῦς τοὺς ἐγγυητὰς ἀνευθύνους ἀπιέναι καὶ μηδεμίαν ἐπάγεσθαι αὐτοῖς ἀνάγκην τῆς τῶν προσώπων τούτων παραστάσεως. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐρομεν δεινὴν τινα καὶ οὐ φορητὴν ἐπήρειαν κατὰ τῆς ἡμῖν σπουδαζομένης γίνεσθαι σωφροσύνης. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοὺς ἐγγυητὰς λαμβάνειν ἐκωλύσαμεν, ἐξευρεῖν ἐκείνους ἑτέραν ὁδὸν εἰς ἀσεβίαν ἀγούσαν μείζονα· ὁρκὸν γὰρ αὐτὰς ἀπαιτεῖν, ὡς οὐδέποτε παύσσονται τῆς ἀσεβοῦς ἐκείνης καὶ ἀσχήμονος ἐργασίας, τὰς δὲ γυναῖκας οὐσας ἀθλίας καὶ οὐτω κακῶς ἐξηπατημένας εὐσεβεῖν νομίζειν εἰπερ ἀσεβῆσαιεν, καὶ ἵνα φυλάξωσι τὸν ὁρκὸν διὰ τοῦτο τὴν ἑαυτῶν προῖεσθαι σωφροσύνην· καίτοιγε ἐχρῆν γινώσκειν, ὡς αἱ τοιαῦται παραβάσεις μᾶλλον ἀρέσκουσι θεῷ παρὰ τὰς τῶν ὁρκῶν τηρήσεις. οὐ γὰρ εἰ τις παρὰ τινος ὁρκὸν λάβοι, ὡς φονεύσειε τυχὸν ἢ μοιχεύσειεν ἢ τι πράξειε τοιοῦτο ἀτοπον, δεῖ φυλάττεσθαι τὸν ὁρκὸν οὐτως αἰσχρόν τε καὶ ἀτοπον καὶ εἰς ἀπώλειαν ἀγοντα. ὡστε ἐξέστω τῇ γυναικί, καὶ νεί τὸν τοιοῦτον ὁρκὸν ὁμόσειεν, ἀναχωρεῖν τῆς τοῦ ὁρκου τούτου πικρίας καὶ σωφρονεῖν 296 ἀκινδύνως, μᾶλλον δὲ θεοφιλῶς, τῆς ποινῆς τῆς ἐπιρκίας (εἰ τις ὁλως ἐστὶ ποινή) κατὰ τοῦ τὸν ὁρκὸν ἀπαιτήσαντος τρεπομένης. Ὡστε καὶ ἡμεῖς αὐτίκα ἐπάγομεν δεξέμ λιβραρυμ αὐρι ποινήν ἀπαιτοῦντες τὸν θαρρήσαντα ὁλως τοιοῦτον ὁρκὸν λαβεῖν. καὶ τοῦτο δὴ τὸ ποσὸν αὐτῇ τῇ ταλαιπώρῳ δίδεσθαι γυναικί θεσπίζομεν εἰς τὴν λοιπὴν εὐσχημοσύνην τοῦ βίου. ἀπαιτούμενον διὰ τῆς

ἀρχῆς τῆς ἐπιχωρίου καὶ διδόμενον αὐτῇ· γινώσκον τος τοῦ ἀρχοντος ὡς, εἰ ῥαθυμήσειεν, ἐνέξεται αὐτῇ καταθέμενος τὴν ἀρχὴν, κληρονόμοι τε αὐτοῦ καὶ διάδοχοι καὶ ἡ τούτου περιουσία, ἀνθ' οὗ τοῦ πρᾶξιν εὐσεβῆ πράττειν ἡμέλησεν. εἰ δέ γε αὐτὸς ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος τὸν ὀρκον ἀπαιτήσειεν, αὐτὸς καὶ τὴν εἰρημένην τῶν δεξιμ λιβραρυμ αυρι ποιηὴν ἀπαιτεῖσθω, εἰ μὲν στρατιωτικὸς ἀρχων κατ' ἐκείνην εἰρητὴν ἐπαρχίαν, δι' ἐκείνου δοθησομένην ὡς εἰρηται τῇ γυναικί· εἰ δὲ οὐκ εχει στρατιωτικὸν ἀρχοντα, ὁ τῆς μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἐπίσκοπος τοῦ του προνοεῖτω τοῦ πράγματος καὶ εἰς ἡμᾶς, εἰ δοκιμάσειεν, ἀναφέρων, καὶ πρὸς γε ὁ ἐκ γειτόνων μείζων ἀρχων· ὡστε πανταχόθεν τὸν τοῦτο πράξαντα, εἰτε ἀρχων εἰτε ἰδιώτης εἰρη, τῇ εἰρημένη σωφρονίζεσθαι ποιηῆ. καὶ δίδοσθαι ταύτην τῇ τό γε ἐπ' ἐκείνῳ μηδὲ σωφρονεῖν εἰτι δυναμένη, ἵνα μὴ φανείη δῆθεν ἐπιορκήσασα.

<Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παρασάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡσὴ ὑπεροχὴ κηρύγμασιν οἰκείοις ἀπασι ποιησάτω φανερά, ὅπως ἀνγνοῖεν τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας περὶ σωφροσύνην σπουδήν. 297 Ν Β ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗΤΕ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΗΤΕ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ ΜΗΤΕ ΧΡΥΣΙΟΥ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΜΟΝ, ΑΛΛΑ ΤΕΤΡΑΠΛΑΣΙΟΝ ΑΠΟΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩΙ ΕΝΕΧΥΡΑΣΘΕΝΤΙ [ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΤΕΡΟΝ ΑΝΘ' ΕΤΕΡΟΥ Η ΠΛΗΞΑΝΤΟΣ Η ΑΛΛΩΣ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝΤΟΣ ΜΗΤΕ ΠΛΗΤΤΕΣΘΑΙ ΜΗΤΕ ΑΛΛΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΣΘΑΙ] ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΝ ΠΑΡΑ ΙΔΙΩΤΟΥ ΓΙΝΟΜΕΝΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΔΩΡΕΑΝ ΜΗ ΔΕΙΣΘΑΙ ΠΡΑΞΕΩΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

<Προοίμιον.> Τοὺς ἀνελευθέρους ἐνεχυριασμοὺς καὶ τὰς μεμισημένας ἐπὶ τούτοις εἰσπράξεις πολλοὶ μὲν καὶ ἑτεροὶ νόμοι μισοῦσι, διαφερόντως δὲ οἱ παρ' ἡμῶν θετιμένοι· ἄλλ' οὐκ ἴσμεν ὅπως τὸ πρᾶγμα καίτοι τοσαύταις κεκολασμένον νομοθεσίαις εἰτι τολμᾶται καὶ πολιτεύεται καὶ μείζονα τὴν ἑαυτοῦ παρ ἔχεται δύναμιν τῆς ἐκ τῶν νόμων ἀνάγκης. Διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μηδένα παντελῶς ἐνεχυριασμὸν κατὰ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν κρατεῖν, μήτε ἐν πανηγύρεσι (τοῦτο ὁ περ μάλιστα ἐκεῖσε τολμώμενον εὐρίσκομεν) μήτε ἐν ἀγροῖς μήτε ἐν πόλεσι μήτε ἐν κώμαις, μήτε ἐπὶ πολίταις μήτε ἐπὶ κωμήταις μήτε ἐπὶ γεωργοῖς μήτε ἐτέρῳ τῶν πάντων τινὶ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἢ χρόνον, ἀλλὰ τὸν θαρροῦντα ἑτερον ἀνθ' ἐτέρου κατὰ τὸ τοῦ ἐνεχυρασμοῦ σχῆμα χρυσίον ἢ τι ἑτερον εἰσπράττειν τοῦτο ἀποδιδόναι τετραπλάσιον τῷ βεβιασμένῳ, ἐκπίπτειν δὲ καὶ τῆς ἀγωγῆς ἡσὴ εχει κατ' ἐκείνου ὑπερὸν τὴν εἰσπραξίν ἐποίει (οὐ γὰρ ἀνέχοι λόγον ἑτερον μὲν εἰναι τὸν ὀφείλοντα, ἑτερον δὲ τὸν ἀπαιτούμενον· ἄλλ' οὐδὲ ἑτερον ἐνοχλεῖσθαι ὑπερ ἐτέρου τινὸς ὡς εφοδὸν ἀμαρτόντος ἢ ὑβριν, καὶ οἱ ἀσυγκωμήτην ἐκείνου καθ' 298 εστῶτα στρεβλοῦσθαι καὶ ὑβρίζεσθαι καὶ τι πάσχειν τῶν οὐ προσηκόντων, ἢ ὅπως ὑπερ ἐτέρου δίχα νομίμου προφάσεως τὴν οἴανουσιν ὑπομένειν ἐπήρειαν)· ἀλλὰ καὶ τιμωρίας ὑπομένειν τὰς εἰς σῶμα παρὰ τῶν ἐφεστώτων τοῖς ἑθνεσι, γινωσκόντων ὡς, εἰ μὴ τοῦτο πράξαιεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡσὴ ἀρχουσιν ἐνεχυριασμοὶ τολμηθεῖεν, οὐδὲν εἰσται τοιοῦτον ὁ περ αὐτοῦ τῶν ἡμετέρων ἐξαρπάσει χειρῶν. Κάκεῖνο μέντοι συνείδομεν τῷδε προσθεῖναι τῷ νόμῳ, ὡστε καθάπερ αἱ παρὰ τῆς βασιλείας εἰς ἑτέρους γινόμεναι δωρεαὶ οὐ δέονται πράξεως ὑπομνημάτων, ἀλλ' αὐτόθεν εχουσι τὴν ἰσχύον, οὐτω μηδὲ τὰς παρὰ τῶν ἰδιωτῶν εἰς τὴν βασιλείαν γινομένας, εἰ μόνον ταῖς ἀληθείαις γένοιοντο ἐν ἀγορᾷ παρὰ συμβολαιογράφων συντελεσθεῖσαι ὑπογραφὴν τε εχουσαι τοῦ τε πεποιηκότος καὶ μαρτύρων καὶ τὴν ἀλλήν τὴν ἐπὶ τῶν δωρεῶν παρατήρησιν, μὴ δεῖσθαι πράξεως ὑπομνημάτων ἐφ' ὀσηδῆποτε ποσότητι. οὐ γὰρ ἀνέιρη τῶν ἀκολούθων τὸ μηδὲ τῶν αὐτῶν τυγχάνειν τὴν βασιλείαν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν ὡν αὐτῇ δίδωσιν ἐκείνοις. τὸ δὲ ἀνισὸν τοῦτο γέγονεν ἐκ καινοτομίας, ἢ ἐν τῇ Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ὑψηγῆσατο διάταξις, τὸ τὰς βασιλικὰς δωρεὰς μὴ χρῆζειν ὑπομνημάτων. ἐπειδὴ τοίνυν ἀτελῶς

τὸ πρᾶγμα εἰς ἔθεωρήθη, διὰ τοῦτο ἡμεῖς τὸ τέλειον ἐπιθέντες αὐτῷ ἐκατέρωθεν κρατεῖν αὐτὸ βουλόμεθα, ἐπὶ τε τῶν παρὰ βασιλέως εἰς ἰδιώτας γινομένων δωρεῶν ἐπὶ τε τῶν παρὰ ἰδιωτῶν εἰς τὴν βασιλείαν, ὡς τε τὴν ἐξ ἰσότητος δικαιοσύνην τῷ πράγματι προστεθῆναι. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ διὰ τῆσδε τῆς θείας ἡμῶν διατάξεως νενομοθετημένα διὰ κηρυγμάτων οἰκείων κατὰ τὸ σῆμα ποιῆσαι φανερὰ πᾶσι σπευσάτω. 299 ἮΝ ΤΟ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΝ ΕΝ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΕΙΣ ΥΠΕΡΟΡΙΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΤΩΝΤΑ ΕΓΓΥΗΝ ΔΙΔΟΝΑΙ, ΟΤΙ ΕΙ ΜΗ ΝΙΚΗΣΕΙ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ, ΔΩΣΕΙ ΟΣΟΝ Ο ΔΙΚΑΖΩΝ ΟΡΙΣΑΙ ΛΑΒΕΙΝ ΤΟΝ ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΘΕΝΤΑ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΝ ΔΕΧΟΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΙΚΟΣΙ ΗΜΕΡΩΝ ΕΧΕΙΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΝ ΕΠΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙ ΕΙ ΒΟΥΛΕΤΑΙ ΔΙΚΑΣΑΣΘΑΙ Η ΤΟΝ ΔΟΘΕΝΤΑ ΑΝΕΧΕΤΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΝ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑ ΕΞΩΜΟΣΙΑΝ ΑΠΟΛΙΜΠΑΝΟΜΕΝΟΥ ΟΦΕΙΛΟΝΤΟΣ ΠΑΣΑΝ ΠΛΗΡΩΣΑΙ ΖΗΜΙΑΝ ΤΩΙ ΕΝΑΓΟΝΤΙ ΚΑΙ ΥΠΟ ΕΓΓΥΗΝ ΤΙΝΑ ΛΟΙΠΟΝ ΛΕΓΕΙΝ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ. ΚΑΙ *** ** ΥΠΟΤΙΘΕΣΘΑΙ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΧΑ ΠΡΟΙΚΟΣ Η ΠΡΟΓΑΜΙΑΙΑΣ ΔΩΡΕΑΣ ΣΥΝΟΙΚΗΣΑΝΤΩΝ ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΙ ΑΠΟΡΩΝ ΕΥΠΟΡΩΙ ΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΕΙΤΕ ΥΠΟΝΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΕΙΤΕ ΜΗ ΥΠΟΝΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχω πραιτωρίων τῆς Ἑώας τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίω. <Προοίμιον.> Πολλοὶ προσιόντες ἡμῖν διδάσκουσι τὸ ἡμέτερον κράτος, ὡς ἀγῶγμοι γίνονται παρὰ τῶν καὶ εἰς ἑτέρας ἀπάγονται χώρας ἢ ἐκ θείας ἡμῶν κελεύσεως ἢ καὶ ἐκ ψήφων ἀρχικῶν, καὶ ταλαιπωροῦνται μὲν τούτοις, ἠναγκασμένοι δὲ ὑπὸ τῶν κελεύσεων ἢ τῶν ψήφων ἀγονται, εἰ τα οἱ τούτους ἀγαθόντες καὶ ἀσφαλείας κομισάμενοι, ὡς εἰσωρήτοῦ χρόνου καταλήψονται τὸ ἀφορισθὲν δικαστήριον οἱ παρ' αὐτῶν αἰτιαθέντες, αὐτοὶ μένουσιν ἐν τῇ χώρᾳ τρύχεσθαι ταῖς ἐν ξένη δαπάναις τὸν παραστάντα ἢ διαχθέντα καταλιμπάνοντες. 300 Τοῦτο τοίνυν ἐλεοῦντες θεσπίζομεν, εἰ τι γένοιτο τοιοῦτο καὶ ὁ χρόνος πληρωθεῖ ὁ ἐπὶ τῆς παραστάσεως ἢ τῆς ἀπαγωγῆς ἀσφαλεῖα αὐτὸς ὁ ἐνάγων ἐταξεν, εἰ τα ὁ μὲν προσεδρεύει τῷ δικαστηρίῳ, ὁ δὲ ἐνάγων ἀπολιμπάνοιτο, καὶ μὴ εἰσω ἡμερῶν δέκα, ἀφ' οὗ περ παραγένοιτο τῇ χώρᾳ, ὁ ἐνάγων ἀπαντήσῃ, τὸν μὲν ἐναγόμενον εἰσιόντα παρὰ τῷ δικαστῇ καὶ ταῦτα διδάσκοντα παραχρήμα ἀφίεσθαι, ὁρκῶ δὲ αὐτῷ κρίνεσθαι πᾶσαν δαπάνην ἢ ὑπέστη περί τε τὴν ὁδοποιρίαν περί τε τὴν ἐν ξένη διατριβήν, καὶ ταύτη τὸν δικαστὴν καταδικάζειν τὸν ἐνάγοντα μάτην. καὶ ἐπειδήπερ εἰσθὸς ἐστὶ μὴ ἄλλως γίνεσθαι τὰς ἀπαγωγὰς ἢ τὰς παραστάσεις, εἰ μὴ οἱ ἐνάγοντες ἐγγυητὰς ἐπὶ ῥητῇ ποσότητι δοῖεν ὡς ἐπεξέρχονται τῇ δίκῃ καὶ κρατοῦσι τῆς ψήφου, τοῦτο μὲν τὸ ποσὸν πάντως αὐτοὺς ἀπαιτεῖσθαι καὶ δίδοσθαι τῷ μάτην συκοφαντηθέντι. εἰ δὲ διὰ τοῦ ὁρκου καὶ πλείον τι σαφηνίσειε (ῥητῆς μέντοι ποσότητος ὀριζομένης παρὰ τοῦ δικαστοῦ, ἢ οἱ νόμοι ταξατίων καλοῦσι), καὶ τοῦτο προσαιτεῖσθαι· εἰνα μάθοιεν μὴ παίζειν εἰς βίους ἄλλοτρίους, ἀλλὰ τὰ κατὰ χώραν αἰρεῖσθαι δικαστήρια κάκεῖσε πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ἀντιδίκους διακρίνεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ τὰς παρὰ τῶν ἐναγόντων ἐγγυὰς ὡς ἐπίπαν ἴσμεν ἐνταῦθα διδομένας ἐπὶ τοῖς παριστάμενοις προσώποις, εἰ δὲ εἰς ἑτέραν ἀπάγονται χώραν, ἴσως διαφυγγάνειν ταύτην τὴν παρατήρησιν, θεσπίζομεν τὸν ἐνταῦθα δικαστὴν ἢ τὸν ἐνδοξότατον ἡμῶν κοινάστωρα τὸν τοῖς θεοῖς ἡμῶν ὑπηρετούμενον γράμμασιν, εἰ τι τοιοῦτο πράξει κελευσθεῖ, μὴ ἄλλως εἰς ἑτέραν ἀπαχθῆναι χώραν τὸν ἐναγόμενον, πρὶν ἂν ἐγγυητὴν προσκαταστήσειεν ὁ ἐνάγων ἐν τῷ δικαστηρίῳ καθ' ὃ μέλλει τὸν εὐθυνόμενον ἀγειν, ὡς δώσει πρὸς τὸ τῶν τόπων διάστημα χρυσίου ὁσον ἂν ὀρισθεῖ τῷ φεύγοντι, εἰ μὴ αὐτὸς ἐπεξέλθῃ ἢ ἐπεξελθὼν μὴ κρατήσῃ τῆς δίκης, κάκεῖσε πάντα πράττει 301 σθαι ὅποσα ἐπὶ τῇ παραστάσει διωρίσαμεν, τοῦ μὲν ὀρισθέντος χρυσίου παρὰ τῶν ἐγγυητῶν ἀπαιτουμένου καὶ διδομένου τῷ ἀπαχθέντι, παρεχομένου δὲ παρ' ἐκείνου καὶ τοῦ ὁρκου ἀχρηταξατίωνος, εἰνα εἰπερ ὁμόσειε

καὶ πλεῖον δεδαπανηκέναι, καὶ τοῦτο ἀπολάβοι, καὶ πανταχόθεν φαίνοιτο τέλεια τὰ τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας. Κάκεῖνο δὲ ἢ μὲν ἀρχαιότης εὐποιούσα διετύπωσεν, οἱ δὲ νῦν ἔξεπίτηδες τεχνάζουσι, τὴν τῶν ἡμετέρων νόμων φιланθρωπίαν ἀφορμὴν ποιούμενοι τῆς ἑαυτῶν ἐπηρείας. τῆς γὰρ παλαιότητος βουλομένης τὸν αἰτιάσεως βιβλίον δεξάμενον ἡμερῶν εἰσω δέκα διάσκεψιν εἰσχεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνερευνησαὶ τὸ πρᾶγμα καὶ ἰσως ἐπιγνῶναι καὶ ἀπαλλαγῆναι, μετὰ δὲ τὴν τῶν δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν τῆνικαῦτα καὶ ὑπογράψειν τῷ σταλέντι βιβλίῳ καὶ τὰς δικαστικὰς πληροῦν ἀσφαλείας, τινὲς δὲ ἀφορῶντες εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους, οἱ μετὰ προκάταρξιν οὐτε παραιτεῖσθαι τὸν δικαστὴν οὐτε συνδικαστὴν αἰτεῖν συγχωροῦσι, τὸ πρᾶγμα τεχνάζουσι, καὶ μάλιστα τῶν πρακτόρων τὰ τοιαῦτα δολερῶς ἐξευρισκόντων, καὶ ἀμα προσενεχθεῖη τις ὑπόμνησις, πολλάκις οὐτε βιβλίου διδομένου οὐτε δικαστικῆς οὐδεμιᾶς ἀσφαλείας, ἀγούσι τὸν ἀνθρώπον ἀκοντὰ πρὸς τὸν δεδομένον δικαστὴν καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ἐπιστάμενον συνελαύνουσι ποιήσασθαι προκάταρξιν, ὥστε ἀπαξ αὐτὸν ὑπὸ τῆ προκάταρξι γενόμενον δεδέσθαι καὶ μηδεμίαν εἰσχεῖν ἀδειαν μήτε παραιτήσασθαι τὸν δικάζοντα μήτε συνδικαστὴν γοῦν αἰτῆσαι, καίτοι γε ἰσως ὑπόπτου τοῦ δικαστοῦ καθεστῶτος· οὐτω τε πράττουσιν ἀβούλονται καὶ ὑπὸ ταῖς ἑαυτῶν τέχναις τὸν ἀνθρώπον ποιησάμενοι ὁ βούλονται τρόπον τὰ κατ' αὐτὸν σπαράττουσιν. Θεσπίζομεν τοίνυν, ἐπειδὴν ὑπόμνησις προσενεχθεῖη τινί, πάντως ἐπιδίδοσθαι βιβλίον, καὶ μὴ κατὰ τὸ παλαιὸν δέκα μόνον ἡμερῶν εἰσχεῖν τὸν ὑπομνησθέντα προθεσμίαν, ἀλλὰ διπλασίαν, τουτέστιν εἰκοσιν, ὥστε εἰτε παραιτήσασθαι βουλευθεῖη εἰτε καὶ συνδικαστὴν αἰτῆσαι, ἀδειαν εἰσχεῖν τοῦτο ποιεῖν ἢ καὶ ἰσως ἐπιγνῶναι τὸ ὄφλημα καὶ ἀπαλλαγῆναι πρὸς τὸν ἀντίδικον τὸν αὐτοῦ φιλικῶς, καὶ μὴ κατ' ἐπήρειαν καὶ ἐπιδρομὴν 302 ὑπὸ δικαστῆ γίνεσθαι ἰσως ὑπόπτω, ἰσως ἀκαταθυμῶ, πολλάκις δέ τι καὶ οἰκτεῖον ἐπὶ τῷ φεύγοντι διοικουμένω, καὶ τοῦ τὴν δίκην ὑπομένοντος οὐδένα καὶ ρὸν εἰσχεῖν πρὸς τὸ μαθεῖν ἐφ' οἷς ἐναγόμενος ἀπαντήσῃ. Δεχόμενον δὲ αὐτὸν τὸ βιβλίον, μόνης προσωπικῆς ἐγγύης παρ' αὐτοῦ διδομένης καὶ τῶν σπορτούλων κατὰ τὴν θείαν ἡμῶν παρεχομένων διάταξιν, ὑπογράψειν τῷ καλουμένω ἀντιβιβλίῳ δηλοῦντα καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐπιδίδεται, ἵνα μὴ καὶ περὶ τοῦτο τέχνη τις γένηται. ἐπειδὴν δὲ μέλλοι γίνεσθαι προκάταρξις παρὰ τῷ δικαστῆ, ἐρωτᾶσθαι τὸν φεύγοντα, εἰ αἰεῖκοσι διεληλύθασιν ἡμέραι αἱ τῆς διασκέψεως, κάκεῖνον λέγειν μὲν τάληθῆ, δείκνυσθαι δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς ἡμέρας τοῦ βιβλίου καὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς κατὰ τὸ βιβλίον. καὶ εἰ φήσειε παρεληλυθέναι τὸν τῶν εἰκοσι ἡμερῶν ἀριθμὸν, τῆνικαῦτα γίνεσθαι τὴν προκάταρξιν. ἐν μέσῳ δὲ ἀδειαν εἰσχεῖν καὶ παραιτεῖσθαι τὸν δικαστὴν καὶ εἰτερον αἰτεῖν ἢ συνδικαστὴν αὐτῷ λαμβάνειν, ἢ καὶ ἀπαλλάττεσθαι φιλικῶς, οὐδὲν ἐν μέσῳ οὐτε ζημιούμενον οὐτε παρὰ τῶν πρακτόρων ταραττόμενον, ἀλλὰ τὴν τε δικαστικὴν ἀσφάλειαν ἐκτιθέμενον, καθάπερ ἀνοίταῦτα κρίνοντες συνίδοιεν, τὴν τε τῶν εἰκοσι ἡμερῶν εἰσχεῖν διάσκεψιν. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλαχθεῖη, καὶ νόξιέ τις γίνεσθαι προκάταρξις, ἀντὶ μηδενὸς αὐτὴν εἰσχεῖν, ἀλλ' ἀδειαν εἰσχεῖν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην προκάταρξιν εἰσω τῶν τεταγμένων εἰκοσι ἡμερῶν οὕτως ἀπαντὰ πράττειν, ὥς ἀνοί μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐγεγόνει τις προκάταρξις. Εἰ δὲ ἀπαξ παραιτησάμενος τὸν δικαστὴν εἰτερον λάβοι, οὐ δίδομεν αὐτῷ καὶ τὸν ἠτημένον αὐθις παραιτεῖσθαι. ὡσπερ γὰρ αὐτοῦ κηδόμεθα, οὕτω καὶ τὸ δι' ἀναβολὴν πράττεσθαι τι κατὰ τῶν ἐναγόντων παντελῶς ἀποστρεφόμεθα. Εἰ δὲ καὶ τινες διομοσαιντο μὲν ὡς προσεδρεύουσι, πρὶν δὲ ἢ προκάταρξις γένοιτο, τῆς μεγάλης ταύτης ἀφανεῖς κατασταῖεν πόλεως, ἀδειαν εἰσχεῖν καὶ μὴ γενομένης προκατάρξεως προσιέναι τὸν ἐνάγοντα τῷ ἀφορισθέντι δικαστῆ καὶ ταῦτα προσαγγέλλειν, ἐκείνον δέ, εἰ μὲν ἀρχῶν εἰσχεῖν, 303 κελεύειν ἐκ τρόπου παντὸς ἀγεσθαι τὸν ἐναχθέντα ὡς καὶ ἐπίορκον

καὶ σχεδὸν ἑαυτοῦ κατήγορον τῆ φυγῆ γενόμενον· εἰ δὲ οὐκ ἀρχοι, δοθείη δὲ ἐκ τινὸς δικαστῆς, εἴτε ἐκ θείου τύπου τυχὸν ἢ κελεύσεως ἢ καὶ παρά τινος ἀρχόντος, ἐπ' ἐκεῖνον μηνύειν, ὥστε ἀγεσθαι παρ' ἐκείνου, καὶ μὴ τὸ πρᾶγμα μένειν τῷ διώκοντι πανταχόθεν ἀπορον, οὐτε τοῦ δικαστοῦ πράξαι τι δυναμένου διὰ τὸ μήπω γενέσθαι παρ' αὐτῷ προκάρξιν, ἐκείνου τε καταφρονούντος τοῦ νόμου καὶ τῆς διωμοσίας τῆς ἑαυτοῦ καὶ τὸν διώκοντα πάσης ἐκτὸς νομίμου βοηθείας ἀπολιμπάνοντος. Ὅπως ἀνομιὰν μὴ λανθάνοντος αὐτοῦ καὶ βραδυνούσης τῆς παραστάσεως τὸ πρᾶγμα μένοι μετέωρον, ἐξεταζέτω παχυμερῶς ὁ δικαστὴς ὁ ποιγῆς ἀπεληλυθέναι λέγηται, καὶ δίδωτω προθεσμίαν ῥητὴν, ὥστε εἰ μὴ εἰσω ταύτης ἀπαντήσῃεν (ἐλευθέραν μέντοι τούτου παρρησίαν ἔχων, ἀλλὰ μὴ ὡς εἰκὸς ἐξεπίτηδες παρὰ τοῦ διώκοντος καθειργμένος ἢ κωλυόμενος ἔλθειν), τῆνι καῦτα κατὰ μίαν μοῖραν ἐξεταζέτω τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐπὶ νομῆς πεμπέτω τὸν διώκοντα τῶν αὐτοῦ πραγμάτων πρὸς τὸ μέτρον τοῦ διαφαινομένου χρέους, ὥστε αὐτὸν εἰς νομὴν πεμφθέντα ἔχειν τὰ πράγματα χρέους ἐνεκεν φυλακτέου. καὶ τῆνικαῦτα εἰ περ' ἐκεῖνος ἀπαντήσῃ, πᾶσαν αὐτῷ πρότερον θεραπεύειν τὴν ζημίαν οὕτω τε ἀπολαμβάνοντα τὰ πράγματα καὶ ἐγγυητὴν παρασχόμενον ἀγωνίσασθαι τὴν ὑπόθεσιν. Καλὸν δὲ ἀνομιὰν καὶ τοῦτο πρὸς τὴν τῶν ἀμφοῖν βητουμένων ζήτησιν νόμῳ κοινῶ διορίσασθαι. πρότερον μὲν γὰρ γεγονόσιν ἀμφισβητήσεις πολλαί, πρότερον δὲ τὰς στρατείας ὑπὸ τῆς ὑποθήκης ἀγεσθαι δεσμούς ἢ τούτων ἐλευθέρας εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἡδη κέκριται νόμῳ, καὶ πρόδηλοι καθεστᾶσιν αἱ στρατεῖαι, ὅποσαι διὰ τὸ πιπράσκεσθαι καὶ ὑποτίθεσθαι δύνανται. ἡμεῖς δὲ τὸ πρᾶγμα ἐκ μειζόνων θεωροῦντες ἴσμεν, ὡς ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων οὐκ ἔστι ἐπὶ ταῖς στρατείαις ὑποθήκη, ἀλλὰ τινὰ ὀνόματα παντελῶς ἀρχαῖα καὶ ἐκλελοιπῶτα ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἐφέρετο· κατὰ μικρὸν δὲ οἱ αὐτοκράτορες τοὺς προσίοντας τῶν δανειστῶν ἐλεοῦντες ταῦτα ἐδίδοσαν, καὶ τοὶ πάσης στρατείας δημοσίας οὐσίας καὶ οὐδένα πόρον παντελῶς ἔτερον ἢ τὸν ἐκ βασιλικῆς φιλοτιμίας ἐχούσης. 304 Διὰ τοῦτο τοῖνυν θεσπίζομεν τὰ ἐκ τοῦ καλουμένου κάσου στρατείας μὴ παντὶ προχείρως ὑποκεισθαι, πλὴν εἰ μὴ δανειστῆς εἴη ὁ εἰς αὐτὸ τοῦτο δανείσας ἐφ' ὧ τῆς στρατείας ἐκεῖνον τυχεῖν. ἐπεὶ τοιγαυτοῖς ἀλλοῖς δανεισταῖς οὐ προχείρως δίδομεν τοῦτο· ἀλλ' εἰ μὲν παῖδες ὡσιν ἢ γαμετῆ τῷ τελευτήσαντι, τούτους πᾶσι προκρίνομεν τρόποις, ὥστε προσίεναι τε ἡμῖν καὶ κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν ταῦτα κομίζεσθαι, οὐκ ὡς πατρῶων κληρὸν, εἴγε τὰ ἀλλὰ ἀπορος εἴη, ἀλλὰ βασιλικὴν φιλοτιμίαν, ἵνα καὶ τοῖς οὐσίαν καταλιμπάνουσι καὶ τοῖς οὐκ ἔχουσι τὰ εἰκότα βοηθήσαι μὲν. εἰ μὲντοι οὐδεὶς αὐτοῖς οὐτε παῖς οὐτε γυνὴ καθεστήκοι, οὐδὲ δανειστῆς ὁ εἰς αὐτὴν τὴν στρατείαν δανείσας, τῆνικαῦτα καὶ τοῖς ἀλλοῖς δανεισταῖς μεταδίδομεν τῶν τοιοῦτων, ἵνα μὴ δόξαιμεν ἀπάνθρωπον τι ποιεῖν καὶ οὐδὲ εὐσεβῆ καὶ θεῶν ἀρέσκουσιν πράξιν τιθέναι τὸν νόμον. τῶν περὶ τῆς στρατείας τῶν περιβλέπτων σιληντιαρίων ἰδικῶς δεδομένων καὶ πεφιλοτιμημένων αὐτοῖς προνομίων ἐπὶ τῆς ἰδίας ἰσχύος μενόντων. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς φιλανθρωπίαν ἀπὸς ἡμῖν ὁ νόμος ἡρμυσταί, ὀρώμεν δὲ τινὰ συνοικοῦντας γυναῖξιν προικῶν χωρὶς, εἴτα τελευτῶντας, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ἐκ τοῦ νόμου καλουμένους πρὸς τὸν πατρῶον κληρὸν, τὰς δὲ γυναῖκας, καὶ εἰ μυριάκις ἐν τάξει νομίμης γαμετῆς συνώκησαν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τὸ μὴ γενέσθαι μὴτε προῖκα μὴτε προγαμιαίαν δωρεάν μηδὲν ἔχειν δυναμένας, ἀλλ' ἐσχάτη συζῶσας ἀπορία, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, πρόνοιαν γενέσθαι τούτων καὶ ἐν τῇ διαδοχῇ τοῦ τελευτήσαντος, καὶ τὴν τοιαύτην γαμὴν τὴν μετὰ τῶν παίδων καλεῖσθαι, καὶ ὡς περ' ἐγράψαμεν νόμον βουλόμενον, εἴπερ ἀπροικον οὐσαν τὴν γαμῆν ὁ ἀνήρ ἀποπέμψεται, τὸ τέταρτον μέρος τῆς αὐτοῦ περιουσίας λαμβάνειν αὐτήν, οὕτω κἀνταῦθα, ἐπειδὴ περ εἰκὸς ὀλίγους ἢ πλείους εἶναι παῖδας, τὴν τετάρτην τῆς περιουσίας μοῖραν κομίζεσθαι τὴν γυναῖκα, εἴτε πλείους εἴτε ἐλάττους οἱ παῖδες

ει εν. εἰ μὲν 305 τοι πρεσβεῖόν τι καταλίποι αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ελαττον τῆς τετάρτης μοίρας, ἀναπληροῦσθαι τοῦτο· ἵνα καθὰ περ ἀδικουμέναις αὐταῖς ἐβοηθήσαμεν, εἰ περ ἀποπεμ φθεῖεν παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἀπροικοὶ καθεστῶσαι, οὐ τω καὶ ν εἰ μένοιεν μέχρι παντὸς παρ' αὐτοῖς, τῆς αὐτῆς ἀπολαύσωσι προνοίας. δηλαδὴ πάντων κατὰ μίμησιν ἐκείνης ἡμῶν τῆς διατάξεως τῆς τὸ τέταρτον ἀφοριζούσης αὐταῖς κἀνταῦθα κρατούντων ὁμοίως μὲν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν γυναικῶν. κοινὸν γὰρ καὶ τοῦτον ἐπ' αὐτοῖς τίθεμεν τὸν νόμον, ὡς περ δὴ καὶ τὸν εἰς μπροσθεν. εἰ μέντοι τινὰ ἰδία ἢ γυνὴ πράγματα κατὰ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνδρὸς ἢ ἄλλα χόσε ἀποκείμενα εἰσχει, τούτων τὴν εἰσπραξίν καὶ παρακατάσχεσιν ἐχέτω πᾶσι τρόποις ἀμείωτον, ὑποκείσθαι τῶν τοιούτων πραγμάτων τοῖς τοῦ ἀνδρὸς δανείσμασι κατ' οὐδὲν δυναμένων, πλὴν εἰ μὴ καθ' ὅσον τῶν ἐκείνου δικαίων ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου συγκληρονομεῖ. Ταῦτα δὲ φαμεν, εἰ περ τῶν συνοικούντων θάτερος προῖκά τε καὶ προγαμιαίαν δωρεάν μὴ ποιησαμένων ἀπόρως ἢ ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνὴ διάκειται, ὡς τε τὸν μὲν τελευτῶντα ἢ τὴν τελευτῶσαν εὐπορον εἶναι, τὸν δὲ περιόντα ἢ τὴν περιούσαν πένεσθαι. ἐπεὶ τοιγε εἰ περ ἀλλαχόθεν ἴσως εὐποροίη, τὴν οὐκ εἰσενεγκοῦσαν προῖκα ἢ τὸν οὐκ ἐπιδόντα τὴν διὰ γάμον δωρεάν οὐκ ἀνεῖναι ἢ δίκαιον βαρύνειν τοὺς παῖδας τῇ διαδοχῇ τοῦ συνοικήσαντος, διότι νόμος ἄλλος ἐστὶν ἡμέτερος, τὴν προῖκα μὴ εἰσενεγκαμένην μὴ δύνασθαι τὰ τοῦ ἀνδρὸς οἰκειοῦσθαι διὰ προγαμιαίας δωρεᾶς. ὁ περ κἀνταῦθα βουλόμεθα κρατεῖν, πλὴν εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἀνὴρ ἢ πρεσβεῖον αὐτῇ ἢ τι μέρος τῆς ἐνστάσεως καταλίποι γίνεσθαι γὰρ τοῦτο κατ' οὐδένα βασκαίνομεν τρόπον, ἵνα διὰ πάντων ἡμῖν σύμφωνα τὰ τῶν νόμων τηροῖτο καὶ ἡ ἀπορία τοῦ συνοικήσαντος παρὰ τῆς εὐπορίας τῆς θατέρου θεραπεύοιτο. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἢ σὴ ὑπεροχὴ κρατεῖν καὶ πέρατι παραδιδόναι σπευδέτω διὰ τῶν παρ' αὐτῆς γενησομένων κηρυγμάτων ἀπασιν αὐτὰ καθιστῶσα φανερά, ὡς τε αὐτοὺς κατὰ ταῦτα ζῆν τε καὶ πολιτεύεσθαι.

306 Ἡ Δ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΝ ΤΩΝ ΕΝΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΧΩΡΑΝ ΕΧΕΙΝ ΑΦ ΟΥ ΕΞΕΦΩΝΗΘΗ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΙ ΕΥΚΤΗΡΙΩΙ ΟΙΚΩΙ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΙ ΤΟΠΩΙ ΕΥΣΕΒΕΙ ΕΞΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΜΟΙΑ ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ ΕΝΑΛΛΑΓΑΣ ΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ ΔΕΚΡΕΤΟΥ ΠΡΑΤΤΟΜΕΝΟΥ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἐν τινὶ τῶν ἡμετέρων διατάξεων οὐδὲν ἀσαφὲς ἐχούση κεκίνηται ζητήσεις, τινῶν ἐξ ἐπιτηδῆς καὶ πρὸς τὸν ἑαυτῶν σκοπὸν ἀσάφειαν ἐπ' ἀγόντων αὐτῇ. ἐλευθερίας γὰρ ὁ ντες ἐρασταὶ ἐναγχοῦς τεθείκαμεν νόμον, ὡς τε μὴ κατὰ τὸ παλαιόν, εἰ ἐξ ἐναπογράφου καὶ ἐλευθέρου προσώπου προέλθοι γονή, πάντως αὐτὴν ἀκολουθεῖν τῇ ἐναπογράφῳ τύχῃ, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς δουλικῆς τύχης παρατήρησιν οὐ τω καὶ ἐπὶ τῶν ἐναπογράφων νομίζεσθαι, καὶ πρὸς τὴν τῆς γαστρὸς κατάστασιν καὶ τὴν τοῦ τεχθέντος κανονίζεσθαι τύχην. ἐξ ἐλευθέρου γὰρ μητρὸς προελθεῖν δοῦλον βρέφος ὁ ἡμέτερος εὐποιῶν οὐκ ἠβουλήθη νόμος. ὡς τε ἐφήσαμεν ἐν τῷ νόμῳ, εἰ τε τινὲς συνοικοῦσι γυναῖξιν εἰ τε καὶ συνοικήσαιεν, εἰ τα παιδοποιήσαιεν, οὐ τω τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τικτομένοις κρατεῖν. τινὲς δὲ οὐ τως ἀνοήτως ἢ κακούργως ἐρμηνεύειν ἐπεχείρησαν τὸν νόμον. ὡς τε καὶ ν εἰ πρὸ τῆς διατάξεως ἐτέθη σάν τινες, καὶ ν εἰ σφόδρα εἰεν πρεσβῦται, νομίζουσιν αὐτοὺς ἐλευθεροῦσθαι, ὡς περ ἀρτι τικτομένους ἀλλ' οὐ μακρῶ προειληφότας τὸν νόμον· καί τοιγε ἡμεῖς ταύτην ἐσχομεν ἐννοίαν, ὡς τε εἰ τε συνοικοῦσιν ἢ δὴ τινὲς γαμεταῖς, εἰ τα μετὰ τὸν νόμον παιδοποιήσονται, εἰ τε μὴ συνοικοῦσι μὲν ὑστερον δὲ γήμαιεν, τὸ μετὰ τὸν νόμον τικτόμενον εἰεν τὴν ἐκ τοῦ νόμου δεδομένην ἐλευθερίαν. 307 Ἴνα μὴ τοίνυν ἐξῆ τεχνάζειν καὶ κακουργεῖν. καὶ τοὺς τῶν χωρίων βλάπτειν δεσπότης ταῖς τοιαύταις ἐρμηνείαις, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, πάντας τοὺς τεχθέντας ἐκ τοῦ καιροῦ τοῦ νόμου τούτους καὶ μόνους ἐλευθέρους ἐναπογράφου τύχης εἶναι, εἰ περ ἐξ ἐλευθέρων γένοιτο

μητέρων, παντός τοῦ προειληφότος τῷ παλαιῷ πεφυλαγμένου νόμῳ. Ἐπειδὴ δὲ εναγχος νόμον ἐγράψαμεν θεραπεύοντες κατὰ τι τὰ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκποιήσεων καὶ βουλόμενοι, εἰ μὲν δημόσιον ὀφλημα εἶη, δύνασθαι αὐτὰς καὶ ἐκποιεῖν, σὺν ἀκριβείᾳ μέντοι πάσῃ κατὰ τὴν τοῦ νόμου παρατήρησιν, εἰ δὲ ἰδιωτικὸν χρέος, προσολυτο δίδοναι πρᾶγμα ἀκίνητον, καὶ κατὰ μηδὲν δοκεῖν προσκρούειν τῷ προτεθέντι νόμῳ τῷ πᾶσαν ἐκποίησιν εἰργοντι· κάκεῖνο προστίθεμεν, ὡστε εἰ *** ** κατά τινὰ ἀπαραίτητον πρόφασιν καὶ συμφέρουσαν τῷ τε δίδοντι τῷ τε λαμβάνοντι εὐκτηρίῳ οἰκῶ, τουτέστιν ἡ ἐκκλησία πρὸς ἐκκλησίαν ἡ πτωχείῳ πρὸς πτωχεῖον ἡ ξενῶνι πρὸς ξενῶνα, καὶ ἀπλῶς εὐαγεῖ οἰκῶ πρὸς ἕτερον σεβάσιμον οἰκον, τουτέστιν ἡ ἐκκλησία πρὸς πτωχεῖον ἡ μοναστηρίῳ πρὸς εὐκτήριον οἰκον ἡ ξενῶνα ἡ νοσοκομεῖον, ἡ ἐκείνοις πρὸς ἐκκλησίαν ἡ πρὸς ἀλληλα ἡ πρὸς ἐν τῶν ἐμπροσθεν ἡμῖν ἠριθμημένων, ἡ ἑτέρῳ οἰκῶ οἷώδηποτε εὐαγεῖ οἰκῶ, ἀδειαν δίδομεν τοῖς προεστῶσιν αὐτῶν διὰ τοῦδε τοῦ νόμου ἀμειψῖν ποιεῖσθαι, καὶ τοῦτο πολιτεύεσθαι, καὶ μὴ μόνην τὴν βασιλείαν, καθάπερ ὁ πρότερος ἐλεγε νόμος, ἀδειαν εχειν ἀμείβειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐαγεῖς οἰκοὺς τοὺς τῷ βασιλεῖ πάντων ἀνειμένους θεῶ· οὐ τῶ μὲν τοι, ὡστε καὶ δέκρετον πράττεσθαι σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ καὶ μεθ' ὀρκου, καὶ παρὰ τῶ τῶν τόπων μητροπολίτη ταῦτα σκοπεῖσθαι· καὶ εἰ περ ταῖς ἀληθείαις ἀποδειχθεῖ μεθ' ὀρκου, ὡς συμφέρον ἐστὶν ἑκατέρῳ μέρει τὸ τοιοῦτο, πράττεσθαί τε αὐτὸ καὶ πολιτεύεσθαι καὶ κρατεῖν, καὶ μὴ δεῖσθαι μήτε ἰδικῆς κελεύσεως μήτε θείου πραγματικοῦ τύπου. ἔχοντων μέντοι τῶν εἰς τοῦτο ἐρχομένων τὴν ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ κρίσιν, εἰ τι παραβαῖεν τοῦ προσήκοντος ἡ εἰ τις 308 συμπαιγνία γένοιτο ἡ τι παρὰ τὸ συμφέρον ἑκατέρῳ πράττοιο μέρει. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀραὶ τούτοις αἰ πάντων ἐπικεῖσονται φοβερῶτατα καὶ ἄς τὰ θεῖα τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπάγει λόγια· τῶν τε νῦν διατεταγμένων εἰ τι παραβαθεῖ καὶ ὑστερον διελεγχθεῖ κακούργως γενόμενον, ἀντὶ μηδὲ γεγονότος ἐσται. Ἐξαιροῦμεν δὲ καὶ τούτου τοῦ νόμου τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν, ὡσπερ καὶ τοῦ πρόσθεν. ἐκείνην γὰρ ἐπὶ τῆς προτέρας κωλύσεως τῶν ἐκποιήσεων ἐστά ναι βουλόμεθα, διότι τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς προεστῶσιν αὐτῆς ὀσιωτάτοις ἀνδράσι δοκεῖ. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ καλῶς ἡμῖν καὶ ὀσίως παραστάντα καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἐν ἀπασὶ τοῖς ἐθνεσιν οἰσ ἀρχεὶ διὰ κηρυγμάτων οἰκείων κατὰ τὸ σὺνηθες φανερὰ ποιησάτω. ἮΝ ΤΕ ΠΕΡΙ ΑΜΕΙΨΕΩΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΦΥΤΕΥΣΕΩΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Νόμον ἐγράψαμεν ἡδη τὰς μὲν ἐκκλησιαστικὰς ἐκποιήσεις κωλύοντα, μόνην δὲ ἀμει 309 ψῖν ἐπιτρέποντα ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ πρὸς γε τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ κατὰ ταύτην οὐσῆ τὴν εὐδαίμονα πόλιν, ἠνίκα ἡ βασιλεία λαβεῖν τι παρὰ τίνος τῶν εὐαγῶν οἰκῶν βουλευθεῖ. ὑστερον μὲν οὐν ἕτερον ἐγράψαμεν νόμον, οὐ περ ἐξείλομεν τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν, ἐπιτρέψαντές τινὰς ἐκποιήσεις, ὡσπερ ἐκεῖνος ὁ νόμος λέγει. Ἐπειδὴ δὲ ἐγνωμεν ὡς τινες τὸ τῆς προτέρας διατάξεως κεφάλαιον, ὡσπερ ἐπὶ ἀμείψει διαφερόντων τοῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς πραγμάτων πρὸς τὴν βασιλείαν ἐγράψαμεν, εἰς τὴν κατὰ τοῦ νόμου τέχνην ἐτρεψαν, ἡτῆσαν δὲ ὡστε ἡμᾶς μὲν παρὰ τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας λαβεῖν, αὐτοῖς δὲ ταῦτα δοῦναι, ἐντεῦθεν δὲ ὠρμήθησαν πολλοὶ ταῖς ὁμοίαις αἰτήσεσι χρώμενοι τὴν θεῖαν περιγράψαι διάταξιν· τὰ μὲν ὅσα πέπρακται παρ' ἡμῶν μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας, ταῦτα ἐπὶ τοῦ νῦν μένει σχήματος βουλόμεθα, οὐδενὸς ἀνατρεπομένου τῶν ἡδη παρ' ἡμῶν πρὸς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις συναλλάγμασι πραχθέντων ἡ πρὸς αὐτοὺς οἰπερ ταῦτα παρ' ἡμῶν εἰλήφασιν. τοῦ λοιποῦ δὲ θεσπίζομεν μηδενὶ παντελῶς μηδεμίαν εἰ ναι παρρησίαν

τοιοῦτό τι πράττειν, ἀλλ' ἐκεῖ νας μόνας ἐρρῶσθαι τὰς ἀμείψεις τὰς πρὸς τὴν βασιλικὴν οἰκίαν ἐπὶ τούτῳ γινομένης, ὡς στε διηνεκῶς παρὰ τῇ βασιλείᾳ μένειν καὶ μὴ μεταβάλλειν εἰς ἰδίῳ τὴν μηδὲ τῆς ἐκείνου γίνεσθαι δεσποτείας διὰ μέσης τῆς βασιλείας ἐπ' αὐτὸν ὀδευούσας. ἀλλ' εἰ τι γέ νοιτο τοιοῦτον, ἀδειαν δίδομεν τοῖς εὐλαβεστάτοις οἱ κινόμοις τῶν πραγμάτων ἐπιλαμβάνεσθαι τούτων καὶ ἀφέλκειν αὐτὰ πάλιν εἰς τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν, ὡς α ν εἰ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ἀμειψίς τις ἐπὶ τούτοις πρὸς τὴν βασιλείαν γενομένη. ἀλλὰ φυλάττεσθαι τοῦτο τὸ σχῆμα εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκ τῆς παρούσης ἡμέρας ἀρχόμενον· πάντων τῶν ἡδη, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, μετὰ τὸν πρότερον νόμον κατὰ τὸν εἰρημένον γενομένων τρόπον βεβαίῳ μενόντων, διὰ τὸ ἐκεῖνα μὲν τὰ οὐ τῶ γενόμενα παρ' ἀνδρῶν γενέσθαι οἱ περ οὐ τεχνάζοντες οὐδὲ κακουργοῦντες ἐποίουν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῶν εἰς τοῦτο προτραπέντες ἦλθον, νῦν δὲ τινὰς βούλεσθαι τῷ ἐκείνων παραδείγματι χρωμένους ἡμᾶς τε διενοχλεῖν καὶ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πό 310 λεως περιγράφειν. οἱ περ εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον κατ' οὐδένα τρόπον γίνεσθαι βουλόμεθα· ἀλλὰ κα ν εἰ καθ' οἷονδήποτε γένοιτο σχῆμα, καὶ τοῦτο ἀκυρον εἶναι παρὰ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκδικεῖσθαι δυνάμενον, οὐδεμιᾶς αὐτῇ χρόνου παραγραφῆς πρὸς τοῦτο ἀντικειμένης. Κάκεινο μέντοι θεσπίζομεν, ὡς στε τῶν ἀλλων ἀπάντων τῶν περὶ ἐμφυτεύσεων νενομοθετημένων ἐπὶ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῶ τοῖς ἀλλοῖς ἀπανσιν εὐαγέσιν οἰκοῖς τὴν ἰδίαν ἐχόντων ἰσχύν, ἀδειαν εἶναι ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς πρὸς ἀλλήλας καὶ ἐμφυτεύσεις πράττειν διηνεκῆς, δεκρέτου δηλαδὴ καὶ ἐπὶ τούτῳ γινομένου. ἐξ ἡρημένης μὲν κἀνταῦθα τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ἐπὶ τούτῳ δὲ γινομένης τῆς ἐμφυτεύσεως ἐφ' ὃ μὴ εἰς ἰδιωτικὸν πρόσωπον ἐκταθῆναι παντελῶς δυνηθῆναι. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ φυλαξάτω καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν τοῖς μητροπολιτικοῖς θρόνοις ἐχουσι φανερὰ καταστησάτω, ὡς στε καὶ αὐτοὺς τὰ ἡμῖν παραστάντα γινώσκοντας μηδὲν τούτων παραβῆναι θαρρήσαι. ἐσται γὰρ ἀπανσιν ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ κρίσις καὶ ἢ ἐκεῖθεν ποινή, εἰ τι παρὰ ταῦτα ἡ αὐτοὶ πράξαιεν ἢ πραχθῆναι συγχωρήσαιεν. 311 ὩΣΤΕ ΤΑ ΚΑΛΟΥΜΕΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΜΕΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΔΙΔΟΣΘΑΙ, ΕΠΙ ΔΕ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΜΗ ΠΑΡΕΧΕΣΘΑΙ. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. < Προοίμιον.> Παρὰ πολλῶν προσελεύσεις δεχόμενοι τόνδε τὸν νόμον πρὸς τὴν σὴν καταπέμψαι μακαριότητα δίκαιον ἡγήσάμεθα. οἱ γὰρ χειροτονούμενοι παρὰ τῆς σῆς θεοφιλίας κληρικοὶ ἐν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις (χωρὶς μέντοι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας) τὰ πάντων πάσχουσι δεινότατα, μὴ προσδεχομένων αὐτοὺς τῶν ἐκεῖσε κληρικῶν πρὶν ὁσον ἀνβουληθεῖεν λάβοιεν χρυσίον. καὶ ἰσμεν ταῦτα ἐκ συχῶν προσελεύσεων περὶ τούτου γενομένων ἡμῖν. Θεσπίζομεν τοίνυν, τὴν μακαριότητα τὴν σὴν τοῦτο ἐρρωμενέστατα φυλάξαι, καὶ εἰ τι μὲν εἰωθὸς ἐστὶ δίδοναι τοῖς καταταττομένοις ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τοῦτο αὐτοὺς παρέχειν (οὐδὲν γὰρ περὶ τῶν δεδομένων εἰς τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ νίζομεν), χωρὶς δὲ αὐτῆς ἐν ταῖς ἀλλαις πάσαις μὴ δὲν τῶν ἐν αὐταῖς κληρικῶν παρρησίαν εἶναι παντελῶς ὑπὲρ τῶν καλουμένων ἐμφανισίμων τι κομίζεσθαι. ἀλλ' εἰ τις τοιοῦτό τι πράξαιεν, ἐκεῖνον μὲν ἀφαιρεῖσθαι τῆς ἱερωσύνης, εἰς δὲ τὴν ἐκείνου τάξιν ἐπεμβαίνειν τὸν σταλέντα, καὶ τοῦτον αὐτὸν τῆς ἀπληστίας κομίζεσθαι τὸν μισθόν. παραφυλάττειν δὲ ταῦτα καὶ τοῖς θεοφιλεστάτους ἐκκλησιακδίκους τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ποινήν ὑφορωμένους δεξέμελιβραρυμ αυρι, εἰ τινος τούτων παραμελήσαιεν. ἀλλὰ 312 προῖκα πάντα προῖεναι· τὰς γὰρ τοῦ δεσπότητος θεοῦ λειτουργίας τε καὶ ὑπηρεσίας οὐ κατὰ πρᾶσιν οὐδὲ κατ'

ἐμπορίαν γίνεσθαι τινα βουλόμεθα, ἀλλὰ καθὰ ῥῶς τε καὶ ἀδωροδοκίῃ. οὐ τῷ γὰρ ἂν τοῦ πράγματος ἀξιοὶ γίνοντο, μηδεμιᾶς πράξεως ἢ ἐμπορίας γινομένης. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης καὶ οἱ μετ' αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν γινόμενοι θρόνων τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευδάτωσαν. ἮΝ Ζ ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΝΤΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΑΥΤΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΟΥΝΤΩΝ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥΣ ΟΙΚΟΥΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. < Προοίμιον.> Πολλοὶ πολλάκις κληρικοὶ τισιν εὐκτηρίοις προσεδρεύοντες οἰκίσῃ καὶ ἰσως παρά τινων πρότερον ἐγκαταστάντες χορηγοῦνται τὴν νεομισμένην χορηγίαν, εἰτα χωρίζουσιν ἑαυτοὺς τῶν ἱερῶν καθάπαξ μυστηρίων δι' ἃς αὐτοὶ γινώσκουσιν αἰτίας, ἢ καθ' οἵανοῦν πρόφασιν ἀναχωροῦσι παντελῶς τῆς ἀγιωτάτης ἐν ἡ καθεστᾶσιν ἐκκλησίας. 313 Θεσπίζομεν τοίνυν, μὴ τοῦτο γίνεσθαι κώλυμα τῆς ἱερᾶ λειτουργίας, ἀλλ' ἐτέρους ἐγκαθίστασθαι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, ὅφ' οὐσ' αἱ αὐτὰ καθ' ἐστήκασιν ἐκκλησίαι, καὶ αὐτοὺς ταῦτα κομίζεσθαι. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθά τισι δίδοναι κερδαίνειν τὰ ἡδη παρ' αὐτῶν ἢ δι' αὐτῶν χορηγούμενα ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις (ἐπειδήπερ οὐδὲ θεμιτὸν καθ' οἴαν δῆποτε πρόφασιν κέρδος τινὰς ποιεῖν ἐκ τῆς ἐτέρων ἀποστερήσεως), ἀλλὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς χορηγούμενα μέχρι παντὸς ἐπιδίδοσθαι, καὶ μὴ τὴν ἱεράν ἐντεῦθεν λειτουργίαν διαφθείρεσθαι. οὐκ οὐσ' ἀδείας μετὰ τὸ ἐγκαταστήναι τινας ἀντὶ τῶν προτέρων κληρικῶν ἢ παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου ἢ παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ἐπισκόπων αὐθις τοὺς ἀναχωρήσαντας πάλιν ἐπανιέναι βούλεσθαι καὶ ἐξωθεῖν τοὺς ἐγκαταστάντας, καὶ ἀναγκάζεσθαι διπλᾶ χορηγεῖν τοὺς ποιούμενους τὴν τοιαύτην χορηγίαν, ὥστε δίδοναι καὶ τοῖς ἐγκαταστᾶσι καὶ τοῖς πάλιν ἐπανιέναι βουλομένοις· ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἐπανιόντας μὴ προσδέχεσθαι, τοῖς δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν προτέρων ἐγκαταστᾶσιν αὐτοῖς δίδοσθαι τὰς σιτήσεις· οὐδενὸς κέρδους ἐντεῦθεν τοῖς χορηγοῦσι προσγινομένου, τῶν τὰ τοιαῦτα κερδαίνειν ἐγχειρούντων ἐκ τῆς ἑαυτῶν περιουσίας πάντως παρεχόντων τοῖς παρ' ἑαυτῶν ἐγκαταστᾶσι τὰς σιτήσεις καὶ πάσας τὰς χορηγίας, κληρονόμων τε αὐτῶν καὶ διαδόχων, εἰδόντων ὡς εἰ καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστερήσαιεν, ῥητὴ κτήσις ἀφορισθήσεται ἐκ τῆς αὐτῶν περιουσίας τοῖς θεοῖς ἡμῶν πριβάτοις, ὥστε ἐντεῦθεν τὴν χορηγίαν αὐτοῖς γίνεσθαι. Κάκεῖνο μέντοι πρὸς τιμὴν καὶ σέβας τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ διορίζομεν, ὥστε εἰ τις οἰκοδομήσας ἐκκλησίαν ἢ καὶ ἄλλως χορηγῶν τοῖς ἐν αὐτῇ λειτουργοῦσι σιτήσεις βούλοιτο τινας κληρικοὺς ἐγκαθιστᾶν αὐτῇ, μὴ εἶναι αὐτῷ παρρησίαν μηδεμίαν οὐσ' βούλεται κατ' ἐξουσίαν προσάγειν τῇ σῇ θεοφιλίᾳ, ἐφ' ᾧ τε χειροτονεῖν αὐτοὺς ἀκρίτως καὶ ἀνεξετάστως, ἀλλὰ προσάγειν αὐτοὺς ἐξετάζεσθαι παρὰ τῆς σῆς ἀγιωσύνης, 314 γνώμη τε τῇ σῇ καὶ τοῦ τὸν ἱερατικὸν θρόνον ἐπιτροπεύοντος ἀεὶ τούτους δέχεσθαι τὴν χειροτονίαν, οἰπερ ἂν τῇ τε σῇ μακαριότητι καὶ τοῖς μετ' αὐτὴν ἐπιτήδειοι δόξαιεν καθεστάναι καὶ τῆς τοῦ θεοῦ λειτουργίας ἀξιοί· ὥστε μὴ βεβηλοῦσθαι τὰ ἀγία τοῦ θεοῦ (τοῦτο δὴ τὸ τοῖς θεοῖς διηγορευμένον λογίσις), ἀλλ' ἀσθικτὰ τε αὐτὰ καὶ ἀσρητὰ καὶ φρικτὰ καθ' ἐστῶτα ὁσίως καὶ θεοφιλῶς καὶ ἀγιῶς διαχειρίζεσθαι. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου τὴν μακαριότητα τὴν σὴν φυλάττειν διηνεκῶς θεσπίζομεν, γινώσκοντα ὡς οὐκ ἐλαττον ἡμῖν μέλει τῶν ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις λυσιτελούντων ἢ περ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς. ἮΝ Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙΣ ΟΙΚΟΙΣ ΙΕΡΑΝ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΝ ΜΗ ΓΙΝΕΣΘΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐωπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. Καὶ τοῖς πάλαι διηγόρευται νόμοις, ὥστε μηδενὶ παντελῶς εἶναι παρρησίαν οἰκίσῃ τὰ ἱερώτατα πράττειν, ἀλλὰ δημοσίᾳ καταλιμπάνειν προιέναι καὶ τὴν ἀγιστείαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν κατὰ τοὺς θεο

μοὺς τοὺς περὶ τούτων ταῖς ἱερατικαῖς πράξεις παρα δεδομένους, καὶ ἡμεῖς δὲ τοῦτον ἐπὶ τοῦ παρόντος τίθεμεν τὸν νόμον, ὃν σὺν ἀσφαλείᾳ πάσῃ κρατεῖν βουλόμεθα. πᾶσι γὰρ ἀπαγορεύομεν τοῖς τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως οἰκήτοσι, μᾶλλον δὲ καὶ τοῖς ἀπάσης τῆς ὑπηκόου, ἐν τοῖς οἰκοῖς τοῖς αὐτῶν εἶναι τι νὰς δῆθεν εὐκτηρίους οἰκοὺς καὶ ἐν τούτοις τὴν ἱεράν ἐπιτελεῖν μυσταγωγίαν, καὶ ἐντεῦθεν γίνεσθαι τινὰ 315 τῆς καθολικῆς τε καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἄλλο τρία. ἀλλ' εἰ μὲν οἰκοῦσιν οὕτως ἀπλῶς τινες εἶναι δεῖν ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἱεροῦς εὐχῆς δὴ καὶ μόνης χάριν, καὶ οὐδενὸς πραττομένου παντελῶς τῶν ὁσῶν τῆς ἱεράς καθέστηκε λειτουργίας, τοῦτο αὐτοῖς ἐφίεμεν. φθόνος γὰρ οὐδεὶς, εἰ βούλονται τούτων χωρὶς εἶναι οἰκήματά τινὰ καὶ ἐν αὐτοῖς ὡς ἐν ἱεροῖς εὐχεσθαι, τῶν δὲ ἄλλων πάντων ἀπέχεσθαι, πλὴν εἰ μήπερ ἐν αὐτοῖς βουλευθεῖεν τινὰς προτρέπειν κληρικούς, ἐνταῦθα μὲν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν ἀγιωτάτων οἰκων γνώμη καὶ δοκιμασίᾳ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου πρὸς τοῦτο ἀπονεμομένους, κατὰ χώραν δὲ γνώμη τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκοπῶν (μηδενὸς καινισμού τῷ θρόνῳ τῆς αὐτοῦ μακαριότητος ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν γινομένου νόμου περὶ τὰ ὅντα αὐτῷ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἐπὶ ταῖς χειροτονίαις ἢ διοικήσεσιν ἐνταῦθα ἢ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δίκαια, ἀλλὰ πάντων τῶν παρεσχημένων αὐτῇ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον καὶ χρόνον κυρίων νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον φυλαττομένων). Θεοσπίζομεν δὲ τὴν σὴν ταῦτα παραφυλάττειν ἐνδοξότητα καὶ φανερὰ πᾶσι διὰ γραμμάτων οἰκείων καταστῆσαι, ὥστε κατὰ πάντων κρατῆσαι τὸν νόμον. τοῦτο γὰρ καὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἱ κουμηνικῷ πατριάρχῃ ἐνεκελευσάμεθα, ὥστε ἐκ τῆς πολιτικῆς ἐκ τῆς ἱερατικῆς ἰσχύος ταῦτα διηνεκῶς φυλάττεσθαι. ἰστωσαν δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ τῶν οἰκιῶν κύριοι, ὡς εἰπερ μὴ ταῦτα φυλάξουσιν, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ βασιλικὴν γενήσονται κίνησιν, αἱ δὲ οἰκίαι, ἐν αἷς τοιοῦτό τι πράττεται, δημόσιαί τε γενήσονται καὶ ὑπὸ τὸ ἱερώτατον ἡμῶν ταμιεῖον ἀχθήσονται. εἰ δὲ καὶ τινες εἴπωσαν τοιοῦτό τι ἐν ταῖς ἑαυτῶν εἰσὶ οἰκίαις, ἰστωσαν, ὡς εἰ μὴ τριῶν εἰσω μηνῶν ἐξ οὗ περὶ ὁ νόμος ἐμφανῆς γένοιτο ταῦτα ἐπανορθώσασιν καὶ εἰς τὸ παρ' ἡμῶν διατεταγμένον ἀγάγοιεν σχῆμα, ὑπὸ τὴν εἰρημένην ποινὴν γενήσονται. ταῦτα δὲ πράττεσθαι σὺν ἀληθείᾳ, οὐ μὴν κατὰ τινὰ συκοφαντίαν βουλόμεθα· τῶν γὰρ ἀληθῶν μόνων ἐσμέν ἔρασταί. Ταῦτα θεοσπίζομεν τὴν σὴν φυλάττειν ὑπεροχὴν καὶ μηδὲν τοιοῦτο γίνεσθαι συγχωρεῖν. ἰσθι γάρ, ὡς εἰ μάθοιμεν, ὅτι σοὶ τοιοῦτό τι προσαγγελθὲν εἰτα οὐκ ἐκώλυσας ἢ αὐτὸς ἢ οἱ διάδοχοί σου τῆς ἀρχῆς ἐσόμενοι, αὐτὸς μὲν θυνθυαγιντα λιβραρυμ 316 αυρι καταθήσεις ποινὴν οἰσ τε ἀμοιβοί σου τῆς ἀρχῆς ἐσόμενοι, ἢ δὲ πειθομένη σοὶ τάξις τὴν αὐτὴν ὑποστήσεται ζημίαν, ὅτι πρᾶγμα ἡμῖν ἐσπουδασμένον καὶ τὴν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας φυλάττον ἐνωσιν καὶ κωλύον τὰ φανερώς ἀπηγορευμένα πράττεσθαι λεληθότως ἠνέσχετο παριδεῖν ἀμαρτανόμενον, περὶ αὐτὴν τε τὴν ἀρχὴν κινδυνεύσει· πρὸς τῷ καὶ τὴν οἰκίαν αὐτὴν τὴν ἐν ἡ τοιοῦτό τι πράττεται γίνεσθαι δημοσίαν καὶ ὑπὸ τὸ ἱερώτατον εἰσεσθαι ταμιεῖον. Γέγραπται δὲ παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, ὥστε καὶ αὐτὸν τούτου θέσθαι πρόνοιαν. βουλόμεθα γὰρ ἱερατικῶς τε καὶ ἀρχικῶς ταῦτα φυλαττόμενα μένειν εἰς τὸν ἐφεξῆς χρόνον ἀκίνητα. --N--Θ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΟΥΣΗΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΩΝΤΩΝ ΚΗΔΕΙΑΣ. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἐκαστον τῶν ἀγαθῶν ἐργῶν ἢ παρ' ἡμῶν βουλήσει θεοῦ χρῆλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ἢ κανεῖ τις τοῖς ἀφ' ἐτέρων γινομένοις ἀγαθοῖς ἀκολουθήσειε παραφθορά, ταύτην ἐπανορθωθῆναι παρ' ἡμῶν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπανάγεσθαι τάξιν, ὥστε ἡμᾶς ἢ τῇ ποιήσει τοῦ πράγματος ἢ τῇ ἐπανορθώσει πρὸς τὰς ἀγαθὰς πράξεις σπεύδειν εἶναι ἀεὶ μετουσίαν. ὅποῖον δὴ τι

καὶ ἐπὶ ταῖς ἐκφοραῖς τῶν τελευτώντων γινόμενον οὐκ ὀρθῶς συνείδομεν ἐπανορθῶσαι, καὶ χαρίσασθαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ μὴ διπλὴν ὑφίστα 317 σθαὶ δυσκολίαν, ἀ μὰ μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἀποβάλλοντας, ἀ μὰ δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ζημιουμένους. ἀλλ' ὁ περ Κων σταντῖνος ὁ τῆς θείας λήξεως ὀρθῶς ἐννοήσας διετύ πως καὶ ὑστερον' Αναστάσιος ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἐβεβαίωσε προσθεῖς καὶ πρόσδοτον τῷ πράγματι, τοῦτο ἡμεῖς αὐτοὶ κινδυνεῦον διαπεσεῖν ἀνακτήσασθαι τε καὶ μεταδοῦναι πάσης ἀσφαλείας τε καὶ ὁρων προσ ηκόντων ἐπειγόμεθα, μένειν αὐτὸ ποιοῦντες ἀθάνατον. Κωνσταντίνου γὰρ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἐννακό σια πεντήκοντα ἐργαστήρια ἐκ διαφόρων συστημάτων τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἀτελῆ δεδωκότος τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Αναστασίου δὲ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως οὐ μόνον τοῖς ἐργαστηρίοις ἐκείνοις πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν προσθέντος, ἀλλὰ καὶ πρόσδοτον ῥητὴν φιλοτιμησαμένου κατὰ δύο πραγματικούς τύπους, ἐφ' ὃ τὸ ἐκ τῆς αὐτῆς προσόδου ἀθροιζόμενον χρυσίον προχωρεῖν εἰς τὰ διδόμενα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων τοῖς πρὸς τοῦτο πονουμένοις, πολλοὶ πολλαχόθεν προσῆλθον ἡμῖν λέγοντες οὐχ ὁμοίως τὸ πρᾶγμα προῖέναι οὐδὲ ἀμίσθους γίνεσθαι τὰς τῶν τελευτώντων κηδεῖας, ἀλλ' ἀπαιτεῖσθαι πικρῶς, καὶ εὐρίσκεσθαι πολλὰ ἐξωθεν ὀνόματα καὶ συστήματα, ἀ περ καὶ ἀ κοντας ἀπαιτεῖ τοὺς πενθοῦντας καὶ ἀναγκάζει διδόναι τοὺς οὐκ ἐχοντας. Ταῦτα ἀπαντα δίκαιον ὤθημεν τῆς προσηκούσης ἐπανορθώσεως ἀξιῶσαι. Πρῶτον μὲν οὐ ν τὰ κατὰ τὰ ἐργαστήρια πολλὴν δεξάμενα ἐπιβουλήν καὶ ἐλάττωσιν εἰς πλήρες ἀποκατεστήσαμεν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, θεῖον ὑπὲρ τούτου γράψαντες τύπον πρὸς τὴν πολιαρχίαν, ἐφ' ὃ τε αὐτὴν ἀ μὰ τῇ πειθομένη αὐτῇ τάξει παραδοῦναι τὰ χίλια ἑκατὸν ἐργαστήρια πᾶσι τρόποις τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐκδίκους καὶ οἰκονόμοις τῆς εἰρημένης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, ὀκτακοσίων μὲν ἐν σώμασιν ἐργαστηρίων παρεχομένων τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐκδίκους, τριακοσίων δὲ τοῖς θεοσεβεστάτοις οἰκονόμοις, ὡστε τοὺς θεοσεβεστάτους οἰκονόμους ἐχειν τὰ τριακόσια ἐργαστήρια καὶ τὴν πρόσδοτον τὴν ὑπὸ' Αναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως δωρηθεῖσαν, οὐκ ἐτι μεμφομένους 318 ὡς ἐλλιπῆς εἶη, ἀλλὰ τὴν ἀναπλήρωσιν ἐκ τῆς τῶν τριακοσίων ἐργαστηρίων δόσεως ἐχοντας ποιεῖσθαι τὸν τῶν μηνιαίων χορηγίαν τοῖς τε δεκανοῖς καὶ τοῖς ἀλλοῖς τάγμασι, τοὺς δὲ θεοφιλεστάτους ἐκδίκους ἐχοντας τὰ ὀκτακόσια ἐργαστήρια τοὺς τε καλουμένους λεκτικαρίους παρέχειν καὶ τὴν ἀλλὴν ὑπουργίαν ποιεῖν, ἢ ν ἢ τῶν τελευτώντων ὅσια βούλεται, ὡστε κατὰ τοῦτο τὰς ζημίας ἀφελεῖν τῶν πενθούντων. Δεῖ τοίνυν τὰ εἰρημένα χίλια ἑκατὸν ἐργαστήρια φυλάττεσθαι τοῖς τε θεοφιλεστάτοις οἰκονόμοις καὶ ἐκδίκους διὰ παντὸς ἀτελῆ τε καὶ ἀμείωτα, καὶ ἀναπληρούμενα παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, εἰ τις γένοιτο διάπτωσις καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἢ ἐναλλαγὴ τῆς τούτων ὀψεως ἢ ἐμπορίας, ὡστε τοὺς μὲν θεοφιλεστάτους οἰκονόμους ἐχοντας τὴν τῶν χωρίων διοίκησιν τῶν ταῖς ταφαῖς ἀπονεμομένων, ἐχοντας δὲ καὶ ἀτελῆ τὰ τριακόσια ἐργαστήρια, τοὺς δὲ ἐκδίκους τὰ ὀκτακόσια, τὴν περὶ τὴν ὅσιν τῶν τελευτώντων ποιεῖσθαι διοίκησιν. τὸ μὲν οὐ ν ἐκ τῆς τῶν χωρίων προσόδου προῖον παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων ἐπιδίδοσθαι ταῖς ταφαῖς, καθάπερ ὑποκατιόντες ἐροῦμεν, προστιθεμένης καὶ τῆς ἐκ τῶν τριακοσίων ἐργαστηρίων προσθήκης, ἢ ν καὶ αὐτὴν ἐν αὐτῷ τῷ ἐργῷ λαμβάνειν ἠήτησαν· ἐπειδὴ δὲ τῶν χιλίων ἑκατὸν ἐργαστηρίων τῶν ἐπὶ ταύτης ὀντων τῆς εὐδαίμονος πόλεως πλεῖστα διέπεσε, προστάττομεν κατὰ τὸ παρὸν ἀναπληροῦσθαι ταῦτα καὶ τοῦ τῶν χιλίων ἑκατὸν ἐργαστηρίων ἀριθμοῦ διατηρουμένου ἀμείωτά τε καὶ ἀτελῆ κατὰ τὸν εἰρημένον ἡμῖν τρόπον φυλάττεσθαι τοῖς τε θεοφιλεστάτοις οἰκονόμοις τοῖς τε θεοσεβεστάτοις ἐκδίκους, ὡστε μὲν τοὶ μὴ ἐλάττους εἶναι τοὺς δεκανοὺς ἢ τοὶ κοπιατὰς τῶν ὀκτακοσίων τῶν ἀπονεμηθέντων τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐκδίκους, ἀντὶ

δὲ τῶν τριακοσίων τῶν δεδομένων τοῖς θεοφιλεστάτοις οἰκονόμοις αδειαν εἶναι τοῖς αὐτοῖς θεοφιλεστάτοις ἀνδράσιν, εἰ βουληθεῖεν, ἐν σώμασι λαμβάνειν τὰ τριακόσια ἔργαστήρια ἢ πάντα ἢ τινα ἐξ αὐτῶν, ἢ κομίζεσθαι προφάσει τῶν καλουμένων ἐξκουσάτων χρήματα ὑπὲρ πάντων ἢ ὑπὲρ τινῶν ἐργαστηρίων, καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα ἀπερὶ μέχρι 319 νῦν οὐκ εἶχον (καθάπερ καὶ αὐτοὶ τὸ ἡμέτερον ἐδίδαξαν κράτος), ταῦτα δαπανᾶν περὶ τὴν τῶν τελευτώντων ὁσίαν, ὥστε ἐκ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐκ τῶν προσόδων τῶν χωρίων τὴν διανομὴν γίνεσθαι τοῖς τε δεκανοῖς καὶ ἀσκητρίαις καὶ κανονικαῖς καὶ ἀκολουθοῖς, καθάπερ ἀνὺποκατιόντες διαταξώμεθα. τῶν γὰρ αὐτῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων διδάξαντων ὡς οὐχ οἷόν τέ ἐστὶν ἐκ τῶν χωρίων τοῦ λοιποῦ τὴν αὐτὴν πρόσοδον περισσώζεσθαι, εἰκότως ἡμεῖς τὴν τῶν τριακοσίων ἐργαστηρίων προσθήκην ἀπενείμαμεν τούτῳ τῷ μέρει, ὡς ἀνεπιλήπτως τὸ μέχρι νῦν διδόμενον τοῖς κάμνουσι περὶ τὴν τῶν λειψάνων ἐκφορὰν καὶ ἐφεξῆς δοθεῖν, τουτέστι περὶ σινγυλυμμενσεμθουαδρινγεντοςσολιδος, μεριζομένους τοῖς τε δεκανοῖς καὶ ἀκολουθοῖς καὶ ἀσκητρίαις καὶ κανονικαῖς κατὰ τὸ μέχρι νῦν παρ' αὐτοῖς κρατήσανεθος (τουτέστι τοῖς μὲν δεκανοῖς περὶ σινγυλυμμενσεμξεντυμξοτογινταδυσοςσολιδος, ταῖς δὲ ἀσκητρίαις νοναγινταυνυμσολιδος, καὶ τοῖς ἀκολουθοῖς νοναγινταυνυμσολιδος, καὶ ταῖς κανονικαῖς τριγιντασσχσολιδος), ἀθροισζομένους μὲν παρὰ τῶν αὐτῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων, καταβαλλομένους δὲ ἐπὶ τοὺς εἰωθότας κομίζεσθαι κατὰ σχμενσες. Δεῖ δὲ τὸ μὲν ἐπιβάλλον τοῦ χρυσοῦ μέρος ταῖς εὐλαβεστάταις ἀσκητρίαις δίδοσθαι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων κατὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν Εὐγενίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ διακόνῳ καὶ ξενόδοχῳ τοῦ κατὰ Σαμψῶν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ξενώνοσ καὶ τοῦ παρ' ἡμῶν συστάντοσ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν θεοφιλεστάτοις ξενόδοχοῖς τῶν εἰρημένων ξενόνων, διὰ τὸ τὰς ἀσκητρίαισ τὰς εἰς ταύτην ὑπουργούσας τὴν χρεῖαν ὑπὸ τοὺς κατὰ καιρὸν ξενόδοχοὺς τῶν εἰρημένων εὐαγῶν ξενόνων τελεῖν· τὸ δὲ αἰροῦν τοῖς τε ἀκολουθοῖς καὶ ταῖς εὐλαβεστάταις κανονικαῖς ὡς αὐτως δίδοσθαι παρὰ τῶν αὐτῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων τοῖς τε νῦν ἐφεστώσιν αὐτοῖς καὶ τοῖς 3 κατὰ καιρὸν τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν ἐγχειριζομένοις· ὥστε δι' αὐτῶν τὴν διανομὴν γίνεσθαι ταῖς προδηλουμέναισ καὶ ὑπ' αὐτοῦσ τελοῦσαισ ἀσκητρίαισ τε καὶ κανονικαῖσ καὶ πρόσγε καὶ τοῖς ἀκολουθοῖσ. Εἰ δὲ κατόπιν γένοιτο περὶ τὴν τοιαύτην καταβολὴν οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι, καὶ τοῦτο φανερὸν κατασταίη εἰσωεξμηνῶν κατὰ τὴν δευτέραν ἐξάμηνον διερχομένων εἰ μηδεμίαν γένοιτο καταβολήν, τῆνικαῦτα πᾶν τὸ μετὰ τὴν προτέραν ἐξάμηνον ὀφληθὲν εἰσπράττεσθαι τοὺς αἰεθθεοφιλεστάτους οἰκονόμοὺσ μετὰ τόκου τοῦ τερτιαεπαρτισ τῆσ νομίμησ ἑκατοστῆσ τοῦ μετὰ τὴν ἐξάμηνον διατρέχοντοσ χρόνου. πρόνοϊαν τούτου τιθεμένου τοῦ κατὰ καιρὸν ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου τῆσ κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν ἀγιωτάτησ μεγάλης ἐκκλησίας. εἰ δὲ καὶ ετεροσ ἐνιαυτοσ παρέλθοι καὶ μηδὲ οὐτωσ τι καταβάλλοιεν οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι ταῖς εὐλαβεστάταισ γυναιξίν ἢ τοῖς εἰρημένοισ δεκανοῖσ, αδειαν εἶναι τῷ κατὰ καιρὸν ἀγιωτάτῳ πατριάρχῳ μὴ μόνον ἀπαιτεῖν τοὺς θεοφιλεστάτους οἰκονόμοὺσ τὸ ὀφειλόμενον μετὰ τοῦ εἰρημένου τόκου, ἀλλὰ καὶ ἀναγκάζειν αὐτοὺσ δίδοσναι πάντα ὅσα διώρισται καὶ, εἰπερβουληθεῖ ὁ ἀγιώτατοσ πατριάρχῃσ, καὶ ἐξεοῦν αὐτοὺσ τῆσ φροντίδοσ τῶν χωρίων καὶ ἀπαιτεῖν τὴν τούτων ὀψιν καθὰ νῦν παρ' αὐτοῖσ ἐστί. τούτων ἀπάντων φροντίδα τιθεμένου τοῦ κατὰ καιρὸν μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὑφ' ὃν τελοῦσιν καὶ οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι καὶ ὁ πᾶσ κληροσ καὶ ἡ σύμπασα τῆσ ἀγιωτάτησ ἐκκλησίας κατάστας. Τούτων δὲ οὐτωγινομένων μηδένα παντελῶσ παρὰ ἀκοντοσ κομίζεσθαι ὑπὲρ νεκροῦ σώματοσ κηδευομένου μηδ' ὀτιοῦν. Ὡστε δὲ διακρίνεσθαι τὸ πᾶν, θεσπίζομεν ἐκάστη κλῆνη

προϊκα διδο μένη εν ἀσκητήριον δίδοσθαι ἀσκητριῶν η κανονικῶν μὴ ελαττον ὀκτῶ γυναικῶν ἡγουμένων τῆς κλίνης καὶ ψαλλουσῶν καὶ τριῶν ἀκολουθῶν, οἱ περ οὐδ' ὅτιοῦν παντελῶς λήψονται. Εἰ μέντοι τις βούλοιο τῶν προσηκόντων τῷ τελευτήσαντι καὶ τὴν ἐκφορὰν ποι οὐμένων αὐτὸς ἐκῶν ἀναγκάζοντος οὐδενὸς καὶ ετερον ἀσκητήριον εν η δύο η καὶ πλείω προσλαβεῖν, τοῦτο εστω μὲν τῆς αὐτοῦ φιλοτιμίας, πλὴν οὐδὲ τοῦτο ἀόριστον καταλείπομεν, κἀνταῦθα τὸ αὐτὸ μέτρον εἶναι βουλόμενοι τῶν κατὰ φιλοτιμίαν προσλαμβανο 321 μένων ἀσκητριῶν η τοι κανονικῶν καὶ ἀκολουθῶν ο περ ἄνωτέρω διωρίσαμεν, ὡστε μὴ ἐλάττους η ὀκτῶ ἀσκητρίας η κανονικὰς εἶναι τὰς ἐξ ἑκάστου ἀσκητηρίου προσλαμβανομένας καὶ τρεῖς ἀκολουθοῦσας καθ' ἑκάστον ἀσκητήριον. Δίδοσθαι δὲ ταῖς ἀσκητρίαις η τοι κανονικαῖς ταῖς ὑπὲρ αὐτὸ τὸ προϊκα ὑπηρετοῦν προσλαμβανομένας, εἰ μὲν εἰσω τῶν νέων τειχῶν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως εἰη τὰ τῆς ἐκφορᾶς, ἀχρηστρεμισσισ σολιδι, οὐ δὲν ἐκ τούτων παντελῶς τῶν ἀκολουθῶν κομιζομένων οὐδὲ μεριζομένων ταῦτα μετὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἀσκητριῶν η κανονικῶν τῶν δὲ ἀκολουθῶν τῶν μετὰ τοὺς τρεῖς τοὺς προϊκα ὑπηρετοῦντας παραλαμβανο μένων, εἰ μὲν ετεροι τρεῖς εἰεν, ἀρκουμένων κερατίοις τρισίν, εἰ δὲ ἐξ, κερατίοις ἐξ, καὶ ἐφεξῆς κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὰ περὶ αὐτῶν διοικεῖσθαι. πρόδηλον δὲ ὡς, εἰ καὶ τὸ διάστημα πλείον καθεστήκοι καὶ οἱ τῆ κλίνη ὑπηρετούμενοι δεκανοὶ πλείους εἰεν καὶ τὰ ἀσκητήρια πλείονα, διὰ τὸ ταύτης βάρους βραχύ τι καὶ αὐτοῖς δοθήσεται καθ' ὁμοιότητα τῶν πρὸς τὰ [ἀσκητήρια] τῆς κηδείας πονουμένων, ὡστε τῆ διαφορᾶ τοῦ κόπου δοκεῖν τινα καὶ αὐτοὺς εχειν ἐντεῦθεν παραψυχὴν. Δοκεῖν δὲ <εἶναι> εἰσω τῶν νέων τειχῶν καὶ τὸ πέραμα Ἰουστινιανῶν η τοι Συκῶν ἐπειδὴ μὴ πόρρω καθέστηκε μὴδὲ δεῖται πλείονος χρόνου η πόνου πρὸς τὴν ἀφιξίν τὴν ἐκεῖσε. Εἰ δὲ ἐξω τῶν νέων τειχῶν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἐκφορὰ γένοιτο, η καὶ ἐν τοῖς ἀλλοῖς περάμασι παρὰ τὸ εἰρημένον, τῆνικαῦτα τὰς μὲν ἀσκητρίας η τοι κανονικὰς διμιδιαμ παρτεμ σολιδι λαμβάνειν, οὐδὲ ἐνταῦθα κοινωνούντων παντελῶς κατ' οὐδὲν αὐταῖς τῶν ἀκολουθῶν, αὐτῶν δὲ τῶν ἀκολουθῶν ἐφ' ἑκάστῳ ἀσκητηρίῳ θυαττυορ σιλιθουα κομιζομένων καὶ πέρα τούτων μηδέν, κατὰ τὴν εἰρημένην διαίρεσιν. τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ παρεπομένου τῆ προϊκα διδομένη κλίνη 322 σὺν τοῖς τρισίν ἀκολουθοῖς καὶ αὐτοῦ πάντως παραγινομένου διὰ τῶν ὀκτῶ ἀσκητριῶν η κανονικῶν καὶ τριῶν ὡς εἰρηται ἀκολουθῶν, καὶ οὐδὲν παντελῶς κομιζομένων οὐδὲ διὰ κηρῶν δόσεως ἀπαιτούντων <η> καὶ ετερον μέτρον ἐξευρισκόντων ὑφ' ἑτέρῳ προκα λύμματι. Ταῦτα μέντοι πάντα διορίζομεν ἐπὶ τῶν μὴ κατὰ φιλοτιμίαν ἐπιζητούντων τὰς δύο μεγάλας κλίνας τὰς ἐν τῷ εὐαγεῖ κειμηλιοφυλακίῳ κειμένας, φαμὲν δὴ Στουδίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης καὶ Στεφάνου τοῦ τῆς μεγαλοπρεποῦς μνήμης. εἰ γάρ τις ἐκεῖνας βουληθείη λαβεῖν, ὡς καὶ ἀνθρώπων πολλῶν δεομένας καὶ φυλακῆς πλείονος καὶ ἀλλης τινὸς πολυπραγμοσύνης χρηζούσας, τοῦτο οὐ συνάπτομεν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρημένοις, ἀλλ' ὡς φιλότιμον ἀνελόμενος γνώμην, ὅποσον αὐτὸ ὑπὲρ τοῦ πόνου η τοῖς δεκανοῖς η ταῖς εὐλαβεστάταις ἀσκητρίαις η κανονικαῖς διδόναι συμφωνήσειε, τοσοῦτον καὶ παρέχειν, οὐ μέντοι δυνάμενον ὑπερβαίνειν τὴν τῶν δυοδεξιμ σολιδουρμ ποσότητα ἐπὶ τῶν δύο κλινῶν τοῦ Στουδίου τε καὶ τοῦ Στεφάνου, ἐπὶ δὲ τοῦ χρυσοπάστου τοῦ κειμένου κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν, η γε ἐνὸς μόνου τοῦ ἀντ' αὐτοῦ ὡς εἶκος κατασκευασθησομένου, θυαττυορ σολιδουρμ τῶν [δὲ] ἀσκητριῶν καὶ κανονικῶν καὶ ἀκολουθῶν διπλασίονα κομιζομένων η περ ἐμπροσθεν περὶ αὐτῶν ὠρίσαμεν, δηλαδὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀσκητηρίου <ἀσκητριῶν> η τοι κανονικῶν τοῦ προϊκα ἐπὶ τῶν ἀλλων κλινῶν ἡγουμένου τὴν αὐτὴν λαμβάνοντος ποσότητα η ν καὶ τὰ λοιπὰ ἀσκητήρια ταυτοῦ τούτου καὶ ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν φυλαττομένου ο περ φθάσαντες εἶπομεν, ὡστε καὶ τούτους διπλάσιον τῶν ἡδη παρ' ἡμῶν

διατεταγμένων κομίζεσθαι. οταν μέντοι μία τούτων τῶν τριῶν εἰ η κλινῶν, ἐφ' ἧς ἡ κηδεῖα γίνεται, τοῦτο βουλομένου τοῦ ταύτην ἐπιτελοῦντος, δηλαδή τῶν θεοφιλεστάτων ἐκδίκων ἀνάγκην ἔχόντων τὰ σώματα τῶν δεκανῶν παρέχειν ἐξ ὧν αὐτοῖς ἀπενείμαμεν ὀκτακοσίων ἐργαστηρίων καὶ τὰς κλίνας, οὐ μέντοι δαπάνην ποιῆσθαι τινα· τῶν θεοφιλεστάτων οἰκονόμων ἀναγ 323 καζομένων εκ τε τῆς προσόδου τῆς παρὰ Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως καταλειμμένης ἐκ τε τῶν τριακοσίων ἐργαστηρίων τὴν εἰρημένην πᾶσαν δαπάνην ποιῆσθαι περὶ τὰ εἰρημένα πρόσωπα κατὰ τὴν ἐφ' ἧς πασι τεταγμένην παρ' ἡμῶν διαίρεσιν. οὕτως οὐδὲν ἀόριστον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μετριωτέρας τὰς ταφὰς γίνεσθαι βουλόμενοι ταύτης ἀπολαύσουσι τῆς διατυπώσεως καὶ οἱ πρὸς φιλοτιμίαν ὀρώντες οὐ με γάλα ζημιωθήσονται, ἀλλ' ἐσονται μετὰ τοῦ μετρίου φιλότιμοι. Ταῦτα τοίνυν ἡμεῖς διωρίσαμεν ἐπὶ τε τοῖς ἐργαστηρίοις ἐπὶ τε ταῖς προσόδοις ἐπὶ τε ταῖς ἐκφοραῖς ταῖς τε προῖκα ταῖς τε κατὰ φιλοτιμίαν γινομέναις. φύλακας δὲ τᾶττομεν τοῦ ἀμείωτον ἀεὶ φυλάττεσθαι τὸν τῶν ἐργαστηρίων ἀριθμὸν οὐ μόνον τὸν ἐνδοξότατον ἐπαρχον τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ τὴν αὐτῷ πειθομένην τάξιν, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὴν σὴν ὑπεροχὴν καὶ τοὺς ἀεὶ τῆς ἀρχῆς προσησομένους ἡ νῦν αὐτὸς ἐφέστηκας. καὶ πρὸς γε καὶ ποιήν ὀρίζομεν, κατὰ τε τῆς τάξεως τῆς σῆς, εἰ ῥαθυμῆσαι, θυνθυαγιντα λιβραρυμ αυρι, κατὰ τε τῶν ἀεὶ τὸν σὸν παραληψομένων θρόνον διπλασίαν, ὥστε μὴ συγχωρήσαι ποτε τὸν τῶν εἰρημένων χιλίων ἑκατὸν ἐργαστηρίων ἀριθμὸν ἐλλεῖψαι κατὰ τὴν εἰρημένην ἡμῖν διαίρεσιν. ἀλλ' εἰ διδαχθεῖς τοῦτο ἡ αὐτὸς ἡ οἱ μετὰ σε, τούτου πᾶσαν τίθεσθαι πρόνοιαν καὶ παρασκευάζειν αὐτὸν ἀμείωτον διὰ πάντων μένειν καὶ ἀβαρῆ καὶ ἀνεπινόητον παρὰ τε τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ παντὸς ἑτέρου προσώπου, ὥστε μὴ ταύτην γενέσθαι πρόφασιν τοῦ παρὰ τὸ διωρισμένον ἡμῖν δοθῆναι τινα μισθὸν ὑπὲρ κηδεῖας τινὸς προσώπου. οὐδεμιᾶς διακρίσεως γινομένης τῶν προσώπων τῶν τελευτώντων εἰτε πλουτοῖεν εἰτε πένοιντο, πλὴν εἰ μὴ, καθάπερ εἰ πόντες ἐφθήμεν, μίαν τῶν τριῶν κλινῶν ἐλοιπτο, ἐφ' ἧς αἰς τὰ προσήκοντα διευτύσαμεν. καὶ βουλόμεθα κάκεῖνα κρατεῖν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ εἰ ναι διὰ παντὸς ἀκίνητά τε καὶ ἀθάνατα· τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ νόμου διὰ παντὸς κρατοῦντος, εἰς εἰσὶν ἀνθρώποι, εἰς τὸ μέγα καὶ πολυύμνητον τῶν Χριστιανῶν ὀνομα ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ καθ' ἡμέραν διὰ τῆς τοῦ δεσπότης θεοῦ φιλανθρωπίας αὐξεται. 324 προνοοῦντος δηλαδή τούτου πρὸ τῶν ἀλλων ἀπάντων αὐτοῦ τοῦ ὀσιωτάτου πατριάρχου ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως, ὥστε μετὰ τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας αὐτὸν τῷ πράγματι χρώμενον μὴ συγχωρεῖν παρὰ μηδὲ νὸς προσώπου μήτε ἱερατικοῦ μήτε ἀρχικοῦ μήτε τῶν ἀλλων μηδενὸς παραβαίνεσθαι τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα. ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν βασιλείαν κατακρίνομεν εἰς τὸν μέγαν ἀφορῶσαν θεόν, ὥστε τὸν ἀεὶ τῶν σκήπτρων κύριον ἀγρύπνως τούτου τοῦ πράγματος προνοεῖν· οὐ γὰρ ὑπὲρ μόνων ἐστὶ τοῦτο τῶν τελευτώντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ζώντων καὶ μάλιστα τῶν βασιλευόντων σωτηρίας, τὸ τὰς εὐσεβεῖς πράξεις πάντως εἰς ἐργον ἀγεσθαι καὶ μὴ τὴν τῶν προπεπονηκότων ἀγαθοεργίαν ὑπὸ τῆς τῶν ἐφεξῆς ῥαθυμίας ἀπόλλυσθαι. Ὡσπερ δὲ τὰ χίλια ἑκατὸν ἐργαστήρια ἀμείωτα καὶ ἀτελῆ φυλάττεσθαι διευτύσαμεν, οὕτω τὰ λοιπὰ πάντα ἐργαστήρια ὑποτελῆ καθεστάναι θεσπίζομεν, μηδενὸς παντελῶς ἀδειαν ἐχόντος ἐξαιρεῖν αὐτὰ τοῦ τέλους, μήτε τῶν εὐαγῶν οἰκων μήτε ξενῶνων μήτε ἀσκητηρίων ἢ μοναστηρίων ἢ ἑτέρου τινός, ἀλλὰ μηδὲ αὐτοῦ τοῦ βασιλικῆς ἡμῶν οἰκουμένης τῶν ἐν ἀρχαῖς ἢ τῶν ἐν δυνάμεσιν· ἀλλὰ πάντων τῶν ἐργαστηρίων ὁμοίως ἐπιγινωσκόντων τὰ τέλη, ὥστε μὴ τῷ κατὰ μικρὸν ἐκαστον ἐξκουσεῦν καὶ τὸ ἰδίον ἐλαφρύνειν τοῖς ὑπολειμμένοις ὀλίγοις οὐσι τὸ πᾶν ἐπιτιθέναι βάρος, κἀντεῦθεν μεγάλην ὑφίστασθαι ζημίαν τοὺς φέρειν αὐτὴν οὐ δυναμένους. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ καὶ οἱ μετὰ σε τὴν αὐτὴν ἀρχὴν παραληψόμενοι καὶ

ἡ πειθομένη σοι τάξις τὰ παραστάντα ἡμῖν διὰ τοῦ παρόντος θεοῦ πραγματικοῦ τύπου νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἔξῃς α παντα χρόνον φυλάξουσιν. 325 Ε ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΩΝΤΑΣ ΗΓΟΥΝ ΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΑΥΤΩΝ ΜΗ ΕΝΥΒΡΙΖΕΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΠΑΡΕΔΡΟΥΣ ΜΗ ΔΕΧΕΣΘΑΙ ΔΙΑΓΝΩΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ [ΜΗΤΕ ΠΡΟΚΑΤΑΡΕΙΝ ΠΟΙΕΙΝ ΜΗΤΕ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΚΦΕΡΕΙΝ]. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἔνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Οἱ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων ἔστοχασμένοι οὐκ α ν ῥαδίως εἰς μέμψεις χωροῖεν, εἰ τάληθῆ κατεξετάζοιεν· τινὰς γὰρ εἰκὸς τῷ πλήθει τῶν νόμων τῶν καθ' ἑκάστην παρ' ἡμῶν προτιθε μένων ἐπιμέμφεσθαι, οὐκ ἔννοοῦντας, ο τι τῆς χρείας αἰεὶ καλούσης συμφώνους τοῖς πράγμασι τιθέναι νό μους ἀναγκαζόμεθα, τῶν αἰεὶ παραδόξως ἀναφυομέ νων ὑπὸ τῶν η δη γραφέντων θεραπεύεσθαι μὴ δυνα μένων. Ὅποῖον δὴ τι καὶ ε ναγχος ἐγνώσθη. ὀφείλε σθαι γάρ τις λέγων παρά τινος, ἐπειδὴ τὸν α νθρωπον ἐπιθάνατον ε γνω καθεστάναι, στρατιώτας ἀθροίσας καὶ οἰκέτας καὶ ἐτέρους ὡς πλείστους ε πεισιν αὐτῷ τελευτῶντι· ὁ δὲ δυσχεραίνων τε καὶ βοῶν διετέλεσεν, ε ως αὐτὸν ὑπὸ τῆς βίας συνωθούμενον ἀφῆκεν ἡ ψυχὴ. ὁ δὲ καὶ σήμαντρα ἐπιτίθει τοῖς πράγμασι κατ' οἰκείαν ἐξουσίαν, παρόντος οὐδενὸς τῶν ἐν ἀρχῇ τεταγμένων η τινος ο λως νομίμης καὶ πολιτικῆς τάξεως φυλαττομένης. καὶ οὐδ' ου τως ἀνήκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς νεκρὸν ὑβρίζειν οὐκ ω κνει, πρῶτον μὲν ἐνιστάμενος μὴ γίνεσθαι τὴν ταφήν, ε ι τα ἐπειδὴ μόλις ἐνέδωκεν 326 ο ι κοθεν κατενεχθῆναι τὸν νεκρὸν, ι στη δημοσίᾳ τὴν ἐκφορὰν τῆς κλίνης ἐπιλαβόμενος καὶ οὐκ ἀνήσειν ε λε γεν εἰ μὴ τὸ χρέος κομίσαιτο, ε ως καὶ ἀντιφωνητὴν ε λαβε καὶ ου τως τὸν η δη τεθνεῶτα παραδοθῆναι τῇ γῆ συνεχώρησεν. Ἐπὶ μὲν ου ν τῆς ὑποθέσεως καθ' η ν ταῦτα ἡμάρτηται τὰ προσήκοντα διευτώθη, χρῆναι δὲ ἡγούμεθα καὶ γενικῶ νόμῳ ταῦτα ἐπανορθῶσαι, οὐ συγχωροῦντες αὐτὰ καὶ αυθις πλημμεληθῆναι μέ νοντα μέχρι παντὸς ἀνομοθέτητα. Θεσπίζομεν τοίνυν· ε ι τις ἐκείνου περιόντος ε τι τοῦ νομιζομένου χρεωστεῖν αὐτῷ καταλάβοι τὴν οἰ κίαν τὴν αὐτοῦ καὶ ἐνοχλοῖη περιόντα τὸν α νθρωπον καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς αὐτοῦ (γαμετὴν φαμεν καὶ παῖδας καὶ ο ι κον ο λως), η καὶ σήμαντρα κατ' οἰκείαν ἐξουσίαν ἐπιτιθέναι τολμῶη μὴ πρότερον ψήφου καὶ τάξεως νομίμης μετὰ τὴν τοῦ λεγομένου χρεωστεῖν τελευτὴν φυλαχθείσης, τῆς μὲν ἀγωγῆς πάντως ἐκ πιπέτω. ε ι τε δικαίαν ε χοι ταύτην ε ι τε καὶ μὴ, ὁπόσον δὲ ὀφείλεσθαι λέγει, τοσοῦτον ε τερων προσαπαιτείσθω καὶ διδόντω τοῖς τοῦ περιυβρισμένου κληρονόμοις, δὴ μευσίν τε εἰς τὸ τρίτον τῆς περιουσίας ὑφιστάσθω (καθὰ καὶ Μᾶρκος ὁ φιλοσοφώτατος τῶν αὐτοκρατό ρων ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ γέγραφε νόμων) καὶ ἀτιμίᾳ πλητ τέσθω. ὁ γὰρ τὴν ἀνθρώπου φύσιν οὐκ αἰσχυνθεῖς δίκαιος α ν ε ι η καὶ χρήμασι καὶ δόξῃ καὶ τοῖς α λλοῖς α πασι ζημιουῖσθαι. Εἰ δὲ καὶ τελευτήσαντός τινος περὶ τὴν ταφήν ἀμάρτοι τις τοῦ τελευτήσαντος καὶ τὴν ἐκφορὰν κωλύοι, γέγραπται μὲν η δη νόμος καὶ τῷ ἡμετέρῳ πατρὶ περὶ τούτων, πλην ἀλλὰ καὶ ἐξ ἡμῶν μείζων ἐπέσθω τοῖς πλημμελήμασι ποινή, καὶ τοῖς αὐτοῖς ὑποκείσθω ο ι ς ὁ παρῶν ὑπάγει νόμος τοὺς ἐν ζωῇ τοιοῦτό τι ὁποῖον ε φημεν πλημμελήσαντας. τούτου πρόνοιαν τιθεμένου διαφερόντως μὲν τοῦ ἐν δοξοτάτου ἐπάρχου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, ω τῆς τῶν τοιούτων ἐπανορθώσεως μέλει, οὐδὲν δὲ η τ τον καὶ τοῦ ἔνδοξοτάτου τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτω ρίων ἐπάρχου καὶ τοῦ ἔνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θεῶν ἡμῶν ὀφικίων, καὶ τῶν αἰεὶ τούτοις πειθο 327 μένων τάξεων. δεῖ γὰρ κοινῶν ο ντων κατὰ τῆς φύ σεως τῶν ὑβρισμάτων κοινὴν ε ι ναι παρὰ τῶν ἀρχόν των καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις κώλυσίν τε καὶ ἐκδίκησιν. τούτων οὐκ ἐπὶ μόνῃς ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως κρατούντων, ἀλλὰ καὶ ἐν α πασι τοῖς ε θνεσιν, ω ν ἡμῖν τὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς ε δωκεν ὁ θεὸς τὴν δὲ προσέθηκεν «ἡδ' ε τι καὶ δώσει» (φησί τις τῶν πρὸ ἡμῶν), τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων

ει τε στρατιωτικῶν ει τε πολιτικῶν τούτου πρόνοιαν τιθεμένων. ἐπέσται γὰρ τοῖς μὲν ἐνταῦθα α ρχουσι καὶ ταῖς τούτων τάξεσιν ἀνά ηιγιντι λιβραρυμ αυρι ποινή, ει τινος ῥαθυμήσαιεν τούτων, ταῖς δὲ ἐπιχωρίοις ἀνά πέντε, ει γε μηδὲ αὐταὶ πρὸς τοῦτο ὀρμῶεν, προσαγγελίας τινὸς η ἐνταῦθα η κατὰ χώραν γινομένης. Κάκεινὸ γε μὴν ὀρθῶς ε χειν συνείδομεν τὸ μὴ συγχωρεῖν (καθάπερ καὶ ἡ Ζήνωνος τοῦ τῆς εὔσε βουῆς λήξεως λέγει διάταξις καὶ ἡ ἡμετέρα μέντοι) τοὺς παρέδρους τῶν ἀρχόντων αὐτοὺς τῶν ὑποθέσεων ἀκούειν, αι παρὰ τοῖς α ρχουσιν η τοῖς δεδομένοις ἐξ ἡμῶν δικασταῖς κινοῖντο. πολλῶ γὰρ αν κάλλιόν τε καὶ τελεώτερον ὑπ' αὐτοῖς τοῖς α ρχουσι παρόντων ἐκείνων αἱ ὑποθέσεις κινοῖντο, δέους τε ἐφεστῶτος τοῖς ὑπηρετουμένοις καὶ τοῖς ὡς εἰκὸς παραγινόμενοις μάρτυσι καὶ ο λως τοῦ πράγματος τὴν οἰκείαν ε χοντος σεμνότητα, η ει περ χαμαιδικασταὶ τὰ τοιαῦτα κρίνοιεν, οὐδὲν τῶν παρέδρων τῆς ἐκείνων διεστῶτων τάξεως. ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ σὺν ἡμῖν ουσαι διηνεκῶς ἀρχαὶ ταῖς ἀσχολίαις τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἡμετέρων κελεύσεων κατειλημμέναι πρὸς ταύτην τὴν ἀνάγκην καταφέρονται, δεῖ σύμφωνόν τε καὶ ἀρμόδιον τὸν νόμον τοῖς πράγμασι ποιήσασθαι. Θεσπίζομεν τοίνυν, τὰς μὲν προκατάρξεις ἐκ τρόπου παντὸς παρ' αὐτοῖς γίνεσθαι τοῖς α ρχουσιν, ει τε μείζους ει τε ἐλάττους ει εν' ἀλλὰ καὶ ἐν μέσαις ταῖς δίκαις εἰσάγεσθαι ἄλιν παρ' αὐτοῖς προσάπαξ γοῦν τὴν ὑπόθεσιν, ω στε αὐτοὺς τὰ προηγωνισμένα μαθεῖν. ἐπειδὰν δὲ αὐτοὶ τελεῆς ἀπόφασις ἐκφέρεσθαι μέλλοι, κατὰ μηδένα τρό 328 πον τολμᾶν τοὺς παρέδρους χωρὶς τῶν ἀρχόντων ἀκούειν, ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης σεμνότητος, η ν η δη διετάξαμεν, τῶν θείων προκειμένων λογίων αὐ τοὺς τοὺς α ρχοντας καὶ ἀκούειν τῶν ἡγωνισμένων ἀπάντων ἐφεξῆς καὶ κρίνειν τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦς, καὶ δέχεσθαι τὰς ἐφέσεις, ει περ τις ἐφείη, χωρὶς ἀπάσης ὑπερθέσεως, ενθα ὁ νόμος τοῦτο γίνεσθαι συγχωρεῖ. καὶ αυθις τοὺς ἐφέτας ἐκ τρόπου παντὸς δι' ἑαυτῶν ἀκροᾶσθαι τῶν ὑποθέσεων, οὐδενὸς ἐτέρως πράττειν τολμῶντος· ἀλλ' ει τι τοιοῦτο γένοιτο, αὐ τῶν μὲν τῶν ἀρχόντων ἀνά ηιγιντι λιβραρυμ αυρι ὑφορωμένων ποινήν, τῶν δὲ παρέδρων οι τοῦτο πράττειν ἐθάρρησαν, εἰ μὲν συνήγοροι ει εν, ἐκβαλλομένων τοῦ τῶν λογιωτάτων ρητόρων καταλόγου, εἰ δὲ οὐ συνήγοροι καθεστᾶσιν ἀλλ' ετεροί τινες, καὶ τῆς ζώνης, ει τινα εχοιεν, ἀφαιρουμένων, καὶ δεξεμ λιβραρυμ αυρι σωφρονιζομένων ποινή. οὐδὲ γὰρ δεῖ τοὺς καὶ τὴν Ζήνωνος τοῦ τῆς εὔσεβουῆς λήξεως διαπτύσαντας διάταξιν καὶ τὴν πρώτην τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν παροῦσαν οἰεσθαι, ὡς τῶ παραπροσποιήσασθαι τὰς ταύτης διαφεύζονται ποινάς. μελήσει γὰρ τῶ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν θείων ἡμῶν πριβάτων τούτου τοῦ πράγματος τίθεσθαι πρόνοιαν, καὶ ἀπαιτεῖν τὰς ποινάς καὶ εἰσάγειν τοῖς ταμείοις, οταν τι τοιοῦτο πλημμεληθείη· γινώσκοντι καὶ αὐτῶ, ὡς οἰκοθεν τὸ δημόσιον ἀποπληρώσει μὴ τούτου τιθέμενος τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ἀρχόντων ψηφίζομεθα, οἱς αἱ περὶ τὸ δημόσιον καὶ περὶ τὰς ἡμετέρας κελεύσεις ἀσχολία τὴν τοῦ μὴ δι' ἑαυτῶν ἀκροᾶσθαι τὸ πᾶν διδόασι συγγνώμην. τοὺς δὲ γε αλλοὺς ἀπαντας δικαστάς, οσοι μηδεμίαν μὲν ἀρχὴν α ρχοντες, δικῶν δὲ ἐκ κελεύσεων ἡμετέρων ἀκροώμενοι η ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως η ἐν ἐτέραις τοιοῦτό τι πράξαιεν, καὶ τοὺς ἐν τάξει παρ ἑδρῶν συνακροωμένους αὐτοῖς ετι σφοδρότεραις μέτιμεν ποιναῖς, εἰ μὴ διὰ πάσης ἐφεξῆς τῆς δίκης αὐτοὶ μετὰ τῶν οἰκείων παρέδρων ἀκροάσονται τῆς ὑποθέσεως. καὶ ἀξιωματῶν γὰρ ε κπτωσιν αὐτοῖς ἀπειλοῦμεν καὶ ποινήν ἀνά ηιγιντι λιβραρυμ αυρι, καὶ τοῖς αὐτῶν παρέδροις τὸ αὐτῆς ἐξελαύνεσθαι τῆς πόλεως ἐν η ταῦτα πράξαιεν καὶ πρὸς γε καὶ αὐτῆς τῆς οἰκείας ἐκπίπτειν ἐπιτιμίας. 329 <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἀπασι ποιησάτω φανερὰ κατὰ τὸν νενομισμένον τρόπον κη ρύγμασι κατὰ τὰς ἐπαρχίας χρωμένη, ω στε μηδὲν τῶν ἐθνῶν διαλαθεῖν τι τῶν παρ' ἡμῶν θεσπισθέντων. ἐπὶ

γὰρ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ὁ ἔνδοξότατος εὐπαρχος ταῦτα προθήσει. ἜΞΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟ ΓΑΜΟΥ ΔΩΡΕΑΣ ΜΗΤΕ ΥΠΟΤΙΘΕΣΘΑΙ ΜΗΤΕ ΟΛΩΣ ΕΚΠΟΙΕΙΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΜΗΔΕ ΣΥΝΑΙΝΟΥΣΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ, ΠΛΗΝ ΕΙ ΜΗ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΤΟ ΙΚΑΝΟΝ ΓΕΝΗΤΑΙ ΑΥΤΗΙ ΤΑ ΑΥΤΑ ΔΕ, ΚΡΑΤΕΙΝ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΟΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἔνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πρᾶγμα ἔλεεινὸν γίνεσθαι μαθὼν τες ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς τῆς ὑποθέσεως κινηθείσης ἐκεῖνο μὲν ἐπληρωθῶσαμεν τὸν προσήκοντα τρόπον, νόμῳ δὲ γενικῶς μέτιμεν τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις, τοῦτο δὲ τὸ συνειθισμένον ἡμῖν. καὶ θεσπίζομεν, εἰ τις συγγράψει προγαμιαίαν δωρεάν ἢ γουν τὴν διὰ γάμον δωρεάν (οὐ τῷ γὰρ αὐτῷ 330 τὴν χρῆναι μᾶλλον καλεῖσθαι νενομοθετήκαμεν), εἰ τε αὐτὸς ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοῦτο ποιῶν εἰ τε καὶ ἑτέρου γὰρ φοντος, ἢ πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ συγγενῶν ἢ καὶ ξένων τυχόν, εἰ τις τοῖνυν τοιοῦτό τι ποιήσῃ καὶ γράψῃ δωρεάν, ἐν ἣ καὶ τι τῶν ἀκινήτων ἐστίν, ἀπαγορεύομεν αὐτῷ ἢ ὑποτίθεσθαι τὸ λοιπὸν τὸ πρᾶγμα τὸ καταγεγραμμένον εἰς προγαμιαίαν δωρεάν ἢ ἐκποιεῖν ὁλως. τὸ γὰρ ἀπαξ τοῖς δεσμοῖς τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐνοχὸν γενόμενον οὐκ ἂν εἴη προσήκον ἐκποιεῖσθαι, ὥστε τὴν γυναῖκα ἀποβαίνοντος τυχόν τοῦ κέρδους, ὁ περ αὐτῆ προσάγει τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, δυσχεραίνειν οὐχ εὐρίσκουσιν τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ τοῦ ἀνδρὸς παρουσίᾳ, ἀλλ' ἢ ἐκποιήθῃ ἀλλοῖς ἢ ὑπο τεθέν, καὶ δυνατοῖς ἰσως προσώποις, ὡς ἐκεῖνη διὰ τὰς τοιαύτας αἰτίας ἢ παντοίως ἀβατον εἶναι τὴν ἐκ δίκης ἢ δύσκολον καὶ δικαστηρίων δεομένην, ἐξὸν αὐτόθεν ἑαυτῇ βοηθῆσαι. Ὡστε τοῦτο φυλαττέσθω, καὶ ὁ μετὰ ταῦτα συμβάλλων ἰστω, ὡς εἰ τε ὦν ἢ εἰ τε ὑποθήκην ἐχοί, οὐδὲν τούτων ὁ φελοῦς ἐξεῖ παντελῶς, ἀλλ' ἐν ἰσῶ τοῖς ἀγράφοις τε καὶ ἀρρήτοις ἐστὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ γεγραμμένα ἢ συμπεφωνημένα, καὶ φυλαττέσθω τῇ γυναικὶ τὸ κέρδος. οὐδὲ γὰρ ἐδοξάν ἡμῖν ἀποτρόπου πεποιηκέναι τινὲς τῶν ἡμετέρων δικαστῶν, οἱ περ καὶ αὐτὴν τὴν ἰνρεμταῖς γυναιξὶ μετὰ τὴν τοῦ γάμου διάλυσιν ἐπὶ τῆς προγαμιαίας δεδώκασι δωρεᾶς· ὁ περ ὀρθῶς ἐγχειρισθὲν εἰ ταῦτ' ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα δικαζόντων ὑπὸ περιττοτέρας δῆθεν τινος ἀκριβείας παρεώραται. καὶ μὴ τινὰς ὁδοὺς ἐξευρισκέτωσαν οἱ τὰς τετεχνασμένας λαμβάνοντες ὑποθήκας τῷ παρασκευάζειν τὰς γυναῖκας συναινεῖν, καὶ οὐ τὴν τῶν οἰκείων ἐκπίπτειν δικαίων. συναινέσεις γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἢ εἰς ὑποθήκην ἢ εἰς ὦν ἢ εἰς ἄλλην ἐκποίησιν γεγραμμένη τὸν λαμβάνοντα παντελῶς οὐκ ἂν ὀνήσειεν, εἰ προσάπαξ τὰ τῆς συναινεσεως γένοιτο· ἀλλ' ὡς περ ἐπὶ τῶν ἰντερξεσσιονων ἐγράψαμεν τὸ δεῖν διετοῦς ὑστερον χρόνου παρίοντος αὐθις ἑτέραν ὁμολογίαν γράφειν βεβαιούσαν τὴν συναινεσιν καὶ τότε κύριον εἶναι τὸ γινόμενον, οὐ τῷ 331 κἀνταῦθα γινέσθω, καὶ εἰ συναινέσειεν ἢ γυνή, κατὰ τὸ τῶν ἰντερξεσσιονων σχῆμα ἐστὼ παντελῶς ἀζήμιος, εἰ μὴ καὶ δευτέραν, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, ποιήσῃτο συναινεσιν. πολλὰ γὰρ ἂν ἐκ πρώτης εὐθὺς ἀκοῆς ἀμαρτηθεῖ. τῆς γυναικὸς ἢ δέει τοῦ συνοικοῦντος ἢ ἀπάταις ῥαδίως ὑπαγομένης καὶ τῶν οἰκείων ἀμελοῦσης δικαίων, κατασκευασμένη δὲ ἐν πλείονι χρόνῳ τὴν ὑπόθεσιν γένοιτο ἂν ἑαυτῆς ἀσφαλεστέρα. πλὴν οὐδὲ τοῦτο ἀπλῶς δίδομεν, ἀλλὰ τῆνικαῦτα τὴν γυναῖκα ὑπὸ τὴν ἐκ τῆς δευτέρας συναινεσεως ἀγομεν ζῆμίαν, ἢνίκα ἐστὶν ἑτέρα πράγματα, ἐξ ὧν δυνατὸν αὐτῇ τὸ ἰκανὸν γενέσθαι τοῦ περιεχομένου τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς πράγματος ἢ πραγμάτων ἀκινήτων ὑφ' ἑτέρου κατεχομένων διὰ τὸν τῆς ἐκποίησεως ἢ ὑποθήκης τρόπον. ἐπειτοίγε εἰ μὴδὲν ἑτερον περιλείποιο, οὐδὲ οὐ τῷ βλάβην ὑπομείναι τὴν γυναῖκα συγχωροῦμεν, ἀλλὰ καὶ εἰ δὲ καὶ εἰ πολλάκις συναινέσειε, τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν τῆς ἰντερξεσσιονος φερέσθω λόγον, καὶ ἐστὼ πανταχόθεν αὐτῇ τὸ κέρδος ἐν ἀσφαλεῖ κείμενον, εἰ φανείη μὴδὲν ὑπολειμμένον ἑτερον ἄρκοῦν πρὸς τὴν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ποσότητα. Καὶ ταῦτά φαμεν οὐ μόνον κηδόμενοι τῶν

γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶ μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν τῶν ταῦτα ποιούντων, εἰ γε ἐκ πολλῶν καὶ σχεδὸν τῶν πλείστων θεμάτων τοῖς κοινοῖς παισὶ τὰ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς φυλάττεται πράγματα, καὶ αὐθις ταῦτα μένει παρὰ τῆ οὐσίᾳ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆ ἐκείνου διαδοχῇ ἐκ ταύτης τῆς παρατηρήσεως, ὡστε συμφέροντα τὸν νόμον τῆ τε γυναικὶ τῶ τε ἀνδρὶ κατὰ τούτους τοὺς λογισμοὺς καθεστάναι. καὶ πολλῶ μᾶλλον ταῦτα ἐπὶ τῆς προικὸς κρατεῖν, εἰ περὶ τινὰ τῆς προικὸς ἡ ἐκποιήσειεν ἡ ὑπόθοιτο· ἡ δὲ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἱκανῶς περιείργασται καὶ νενομοθέτηται. Ἄλλ' οὐδὲ αὐτῶν τῶν συμβαλλόντων καθάπαξ ἀμελοῦμεν. εἰ γὰρ καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις ἐνοχῆν ὁσον πρὸς τὰς γυναικῶν ἀρρητόν τε καὶ ἀγραφὸν εἶναι βουλόμεθα, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀνδρας ἐπὶ τοῖς ἀλλοῖς αὐτῶν 332 τῶν πράγμασιν ἐνέχεσθαι θεσπίζομεν προφάσει τῆς ἐκποιήσεως ἡ τῆς ὑποθήκης, ταῖς μὲν γυναιξὶ φυλάττοντες τὸ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἀκινήτοις πράγμασι τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς δίκαιον ἀκαινοτόμητον, ἐκείνοις δὲ τὸ ἀρμόζον δίκαιον ἐκ τῶν συμβολαίων, ὁσον ἐπὶ τοῖς ἀλλοῖς αὐτῶν πράγμασι πάντων τῶν τῆς προικὸς δεδομένων ἡ δὲ παρ' ἡμῶν προνομίων ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν μενόντων ἰσχύος, ὅταν ἡ γυνὴ κινωίῃ. τοῖς γὰρ ἀλλοῖς ἀπασὶ πλήν τῆς γυναικὸς τὸ τοιοῦτο προνόμιον οὐτε ἐξ ἀρχῆς δεδώκαμεν οὐτε νῦν δίδομεν. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἀπασὶ ποιησάτω φανερὰ κατὰ τὸν νενομισμένον τρόπον κηρύττειν κατὰ τὰς ἐπαρχίας χρωμένῃ, ὡστε μηδὲν τῶν ἐθνῶν διαλαθεῖν τὰ παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα. ἐπὶ γὰρ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ὁ ἐνδοξότατος ἐπαρχος ταῦτα προθήσει. 334

ἘΠΕΡΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΑΠΟΨΕΩΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Λογγίνω ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως. <Προοίμιον.> Πράγμα δολερῶς γινόμενον ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως περὶ τὰς τῶν οἰκονομικῶν οἰκοδομῶν ἀναστεῖλαι καὶ ἐπανορθῶσαι δίκαιον ἡγήσασθε. ἐπειδὴ γὰρ ῥητοῖς μέτροις διεστάναι τοὺς οἰκονομικοὺς ἀλλήλων ἡ Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διάταξις λέγει, καὶ ἡμεῖς δὲ τοιοῦτό τι νενομοθετήκαμεν, ἐπὶ ἧκται δὲ ὡστε ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως μὴ δύνασθαι τίνα ἑκατὸν ποδῶν εἰσω κωλύειν θαλάττης ἀποψιν, πράγματος χαριστάτου, ἐχρῆν μὲν ἰσως καὶ ἐκ πλείονος μέτρον τὰς ἀπόψεις αὐτοῖς ἀνεῶχθαι καὶ μὴ ταύτας κωλύειν, πλήν ἀλλὰ καὶ τοῦτο παραδόξω τινὶ προσμεμηχάνηται τέχνη. τινὲς γὰρ τὸ τῶν ἑκατὸν ποδῶν καταλιπόντες μέτρον ἡ καὶ βραχὺ τι τούτῳ προσθέντες, εἰτα οἰκοδομεῖν ἐκείσε οὐδὲν ἕτερον ἔχοντες, ἀλλὰ καθάπερ τι παραπέτασμα παρατείνοντες ἐπειδὴν ἀφέλωνται τὴν τῆς θαλάττης ἀποψιν κατὰ πᾶσαν ἐξουσίαν, οὐ μαχόμενοι τῶ νόμῳ διὰ τὸ τῶν ἑκατὸν ποδῶν διάστημα εἰσὸν οἰκοδομοῦσιν ἀκωλύτως καὶ ἐπειδὴν τοῦ ζητουμένου τύχοιεν, καθαιροῦσιν ἐκεῖνο τὸ διὰ τὴν χρεῖαν αὐτοῖς ἐπινενομημένον, καὶ οὕτω τὸ σχῆμα σοφισάμενοι πάσης τέρψεως ἄλλο τρίας τὰς τῶν κεκτημένων καθιστάσιν οἰκίας. ὁ περὶ τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι κατ' οὐδένα βουλόμεθα τρόπον. ἀλλ' εἰ τις βούλοιο τοιοῦτό τι σχεδιάσαι καὶ κατασκευάσαι, μὴ τοιαῦτα παιζέτω, ἀλλ' εἰ περὶ τούτου 335 δέοιτο ταῖς ἀληθείαις, οἰκονομικῶν οἰκοδομείτω καὶ μέχρι τοῦ διαστήματος παντὸς (τοῦ τῶν ἑκατὸν ποδῶν) χωρεῖτω, τὰς οἰκοδομίας ποιῶν. ὡς ἀναγκαίας αὐτῶ καὶ ἀπαραιτήτους ἐσομένας· μὴ μὴν διὰ τὴν τοῦ γείτονος ἐπιβουλήν διὰ τοῦτο σχεδιάζέτω τοῖς καὶ ὡστε ἐπὶ τίνος γραφῆς τὴν τοιαύτην ἐκτείναντες σκαιοῦσαν τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἀπόψεως ἀρπάζετω. ὡστε γὰρ τοὺς τὰ ἀλλὰ ἀρπάζοντας εἰκότως ἀποστρεφόμεθα καὶ ποινῆς ἀξίους νομίζομεν, οὕτω καὶ τοὺς τοῦτο τεχνωμένους οὐδενὸς ἐλάττονας εἰς κακίαν τῶν καὶ τὰ ἀλλὰ πράγματα ἀρπάζόντων νομίζομεν. ὡστε εἰ καὶ τῶ μικρόν τι πᾶν λαβεῖν κατὰ τὸν ἀρπαγῆς θάρρησαντι εὐποιοῦσα ἡ ἡ βονορυμ ραπτορυμ μετὰ τῆς τετραπλασίας ἐπεισι ποινῆς, πῶς οὐχὶ καὶ τοῦτον ἀνάγκη τὸν τοιοῦτό τι πράξαντα καὶ καθελεῖν ἀναγκάζεσθαι τὸ παρ' αὐτοῦ γενόμενον καὶ ἑτέρα μείζονι ποινῇ σωφρονισθῆναι,

τουτέστι δεξεμ λιβραρυμ αυρι εἰσκομιζομένων τῆ θεατραλία τῆς σῆς ὑπεροχῆς· ι να μη «κακὸς γείτων» (τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου) γενόμενος ἀπίου καταγελῶν τοῦ νόμου, ὡς οὐκ ἰσχύσαντος αὐτὸν ταῖς οἰκείαις ὑπαγαγεῖν δια τυπώσεσι. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σῆ ὑπεροχῆ κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν εργῶ καὶ πέρατι παρα δοῦναι καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττειν αμα τῆ πειθομένη αὐτῆ τάξει σπευσάτω, τῆς αὐτῆς, τουτέστι τῶν δεξεμ λιβραρυμ αυρι ἐπικειμένης ποινῆς καὶ κατὰ τῶν ταῦτα παραβαινόντων ἢ παραβαίνεσθαι συγχω ρούντων. 336 ἘΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΗΠΟΥΡΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Λογγίνω τῶ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος καὶ βασιλίδος ταύτης πόλεως. <Προοίμιον.> Πολλαὶ πανταχόθεν ἡμῖν μέμψεις ἐκ χρόνου πολλοῦ κατὰ τῶν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ τῶν αὐτῆς προαστείων κηπουρῶν προσ φέρονται, δυσχεραίνόντων ἀπάντων πρὸς τὴν αὐτῶν κακουργίαν. τὰ δὲ προσαγγελλόμενα τοιαῦτα πως ἐστί. Φασὶν ἐκ τοῦ συστήματος τῶν κηπουρῶν καὶ τοὺς διατιμητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι, καὶ πρᾶγμα ποιεῖσθαι δεινόν. ἡνίκα μὲν γὰρ ὁ τοῦ κήπου δε σπότης τοῦτον παραδιδοίη τῶ κηπουρῶ τῶ τὴν μί σθωσιν ὑπελθόντι, οὐδὲν ετερον ἢ τὸ πεφυτευμένον ἐν αὐτῶ λάχανον ἀποτιμῶνται καὶ τὴν τούτου δια τίμησιν ἐπικλῶσι τῶ λαμβάνοντι κηπουρῶ ἢ τοι μι σθωτῆ· ἐπειδὴν δὲ μέλλοι παραδιδόναι μετὰ τὴν περαίωσιν τοῦ χρόνου ὁ μισθωσάμενος, τηνικαῦτα ποιεῖσθαι μὲν αὐτοὺς ἀκριβῆ τοῦ λαχάνου διατίμη σιν, ταύτην δὲ εἰς ἐξαπλασίονα καὶ πολλαπλασίονα φέρειν, καὶ εἰ περ αὐτῶ πεντήκοντα χρυσῶν εἰ ἢ λάχανον, οὐκ ελαττον τριακοσίων, εσθ' ο τε δὲ καὶ πλειόνων διατιμᾶσθαι τοῦτο. καὶ οὐκ α χρι τούτου μόνου τὴν τοῦ πράγματος ἰστᾶν ἀπληστίαν, ἀλλὰ καὶ μείζω ποιεῖν αὐτὴν κατὰ πολὺ, φάσκοντας ὡς κόπρον τε εἰ εν ἐμβαλόντες τῆ γῆ καὶ τινα δῆθεν εχοιεν ἐμπονή ματα, κάντεῦθεν ἐξαίρειν εἰς οσον αν βουληθεῖεν τὴν τιμὴν, καὶ ὑπὲρ ἀποτιμήσεως τῶν φυτευθέντων ὡς εἰκὸς δένδρων ἐτέρας αὐξήσεις ποιεῖσθαι, καίτοιγε ἡνίκα παραλαμβάνουσι παρὰ τῶν δεσποτῶν οὐδεμιᾶς τοιαύτης παντελῶς τιμῆς λογιζομένης, καὶ ταῦτα ὡς ἐπίπαν ἐν τοῖς συμφώνοις ὁμολογούντων τῶν κηπουρῶν, ὡς καὶ φυλάξουσι τὰ πεφυτευμένα τῶν δένδρων 337 καὶ ετερα καταφυτεύσουσιν. ἀλλὰ τὸν διατιμητὴν καὶ ἐφ' ἑαυτῶ τὸ ομοιον πρᾶγμα μετ' ὀλίγον εσεσθαι νομίζοντα εἰκότως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν τοιαύτην ἀπλη στίαν εἰσφέρειν, ω στε εἰ περ ὁ ταλαίπωρος ἀνάσχοιτο δεσπότης ἐξ ἀπειρίας τοσαύτην δοῦναι ζημίαν καὶ τὰ ἑαυτοῦ λαβεῖν, ἐτέρῳ δὲ ἐκδοίη κηπουρῶ τὸν κήπον, καὶ πάλιν ἐπ' ἐκείνῳ τὸ αὐτὸ πάθει, καὶ πρὸς γε ἐκ τρίτου τυχὸν ἢ τετάρτου τῆς ἰ σης ἀνάσχοιτο πλεον εξίας, κινδυνεύειν καὶ αὐτῆς παντελῶς ἐκπεσεῖν τῆς τοῦ κήπου δεσποτείας καὶ ἀλλότριον τῶν οἰκείων γε νέσθαι. ποιεῖσθαι δὲ αὐτοὺς καὶ τινα μείζονα τῆς ἀτοπίας προσθήκην. εἰ γὰρ ὁ μετὰ ταῦτα ὑπεισιῶν κηπουρὸς προσθεῖη τι τῆ προτέρᾳ προσόδῳ, καὶ αὐτὸς ταύτης τῆς μισθώσεως παυσάμενος ἀπαιτεῖ τὴν δια τίμησιν ὡς ἐκ τῶν ἐμπονημάτων αὐτοῦ γενομένην, καίτοιγε οὐ πάντως τῆς προσθήκης ἐκ τῆς ἐκείνου καλλιεργίας γενομένης, ἀλλ' ἰσως τὴν ἀρχὴν ἢ κατὰ προδοσίαν τῶν ἐκδιδόντων ἢ κατὰ ῥαθυμίαν ἐπ' ἐλάττωσιν ἢ περ ἐχρῆν τῆς ἐκδόσεως γινομένης. α περ ἡμῖν α παντα πάσης ἐπέκεινα φαίνεται κακουργίας τε καὶ θρασύτητος, ἢ ν ἀνασταλῆναι βουλόμεθα παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς τῶδε τῶ θείῳ ἡμῶν πραγματικῶ προσεχούσης νόμῳ. καὶ ω σπερ ὁ κηπουρὸς παραλάβοι τὸν κήπον παρὰ τοῦ κεκτημένου, ου τως αὐτὸν καὶ ἀντιπαραδιδόναι· εἰ μὲν λάχανον εχοι, ἡνίκα ὁ κη πουρὸς αὐτὸν παραλαμβάνει, καὶ διατίμησις γένηται τούτου, ὁμοίως κᾶν τῆ παραδόσει τὴν ἀκριβῆ διατίμησιν τοῦ λαχάνου μόνου λαμβάνειν· εἰ δὲ οὐκ εχοι, ἀλλὰ ψιλὸν παραλάβοι τὸν κήπον, εἰ τε εχοντα κό προν εἰ τε καὶ μή, ου τω καὶ τὴν ἀντιπάρδοσιν γί νεσθαι· καὶ ἀπλῶς ου τω τηρεῖσθαι τὴν τοῦ πράγματος τάξιν ἐπὶ τῶ παραδιδόντι κηπουρῶ, ὅποια γέγονεν ἡνίκα παρελάμβανε, μηδεμιᾶς ἐτέρας

ἐπαγομένης τῷ δεσπότῃ βλάβης. τὴν δὲ ἀποτίμησιν τῶν λαχάνων μὴ μόνον παρὰ κηπουρῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν καλουμένων συμμαριων, καὶ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα ἐπισταμένων, τῶν θείων δηλαδὴ προκειμένων λο γίων. οὐ γὰρ βουλόμεθα τοῖς κεκτημένοις ἀχρήστους 338 εἶναι τὰς κτήσεις διὰ τὴν τῶν ἐκλαμβανόντων πονηρίαν τε καὶ ἀπληστίαν. διὰ ταῦτα τοίνυν ἀθροίσας αὐτοὺς ὀριεῖς, καὶ οὐ συγχωρήσεις ἐπήρειαν οὐδεμίαν ἐπαχθῆναι τοῖς κεκτημένοις, ἀλλὰ πανταχόθεν αὐτοὺς ἀβλαβεῖς καὶ ἀζημίους διαφυλάξεις. βουλόμεθα γὰρ ἐν ἰσῷ τῷ μέτρῳ καὶ τὰ παρὰ τῶν δεσποτῶν πρὸς τοὺς κηπουροὺς καὶ τὰ παρὰ τῶν κηπουρῶν πρὸς τοὺς δεσπότας γίνεσθαι, διότι πανταχόθεν ἡμῖν ἰσότητος μέλει καὶ τοῦ μηδέτερον ἀδικεῖσθαι μέρος. Εἰ δὲ γέ τις γῆν χέρσον ἐκδοίῃ, ὁ δὲ αὐτὴν ἐξ ημερώσειε, τὸν ὑπὲρ τῆς ἐξημερώσεως κομίζεσθαι μισθὸν καὶ τὴν τοῦ οὐνοῦ ἐν αὐτῷ λαχάνου διατίμησιν, οὐτω τε ἀπραγμόνως ἀναχωρεῖν, μηδεμιᾶς ἀπληστίας μηδὲ κεκακουργημένης τέχνης μηδὲ ἐπὶ τούτῳ γινομένης, ἵνα διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ θείου πραγματικοῦ νόμου καὶ τῆς ἐσομένης ἐπ' αὐτῷ διατυπώσεως παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς τοῦ λοιποῦ μείναιμεν ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀνενόχλητοι, καὶ μὴ ταῖς λοιπαῖς ἡμῶν ὑπὲρ τῆς πολιτείας φροντίσι καὶ τοιαῦταί τινες ὑπεισίοιεν φροντίδες, διότιπερ ἡμῖν οὐ μικρὸν οὐ μέγα τῆς ἡμετέρας πολιτείας μέρος ἐξω μερίμνης κατέστηκε πάντα περινοστοῦσι τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς καὶ οὐδὲν ἀκόσμητον οὐδὲ ἀτακτον οὐδὲ ἀμφισβητούμενον διαμένειν βουλομένοις. Ἀπειλήσεις δὲ καὶ ποινὴν θυῖν θυε λιβραρυμ αυρι κατὰ τῶν τοῦ λοιποῦ τοιοῦτό τι πραττόντων ἢ πράττεσθαι συγχωρούντων. 340 Ἐ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΣ ΓΙΝΟΜΕΝΑΣ ΝΕΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΙΝ ΑΥΤΩΝ ΜΕΤΑ ΔΥΟ ΜΗΝΑΣ ΑΛΛΟΥΣ ΚΡΑΤΕΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐω πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτῳ ὀρδιναρίῳ> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Αἰεὶ τῶν νόμων ἡμῖν ἀφορμὰς αἰ τῶν κινουμένων ὑποθέσεων παρέχουσιν αἰτίαι. πολὺν γὰρ ἡμῖν προσελεύσεων γινομένων προφάσει τῶν ἡμετέρων διατάξεων, ἂς ἐπὶ ταῖς διαδοχαῖς ἐγράψαμεν, ὁποῖον δὴ τὸ περὶ τοῦ δεῖν οἰκεία χειρὶ τὸν διατιθέμενον τὸ τοῦ κληρονόμου γράφειν ὁ νόμος, καὶ αὐθις ἐκ πόσων οὐγκιῶν λογίζεσθαι χρὴ τὸν Φαλκίδιον, ὁ νόμος τοῖς παισὶν οἱ γονεῖς καταλιμπάνουσιν, εἰτε ἐκ τριῶν εἰτε καὶ ἐκ τεττάρων εἰτε καὶ ἐκ πλείονων, καὶ πολὺν διὰ τοῦτο κινδυνευσασῶν διαθηκῶν ἐκπεσεῖν εἰς τὸ μὴ πληρωθῆναι τὰ ἐν αὐταῖς γεγραμμένα, διὰ τὸ καὶ ν εἰ γεγονάσιν οἱ νόμοι, πλὴν μὴ γνωσθῆναι ἢ τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ καὶ ἐνταῦθα, οὐπω τυχὸν προτεθέντες οὐδὲ γενόμενοι φανεροί, ἀναγκαῖον ὤθηθη μὲν τὰ τοιαῦτα νόμῳ βραχεῖ διορίσασθαι. Θεσπίζομεν τοίνυν, ἐξ ἐκείνου τὰς ἡμετέρας διατάξεις τὰς ὑπὲρ διαθηκῶν κρατεῖν, ἐξ οὗ καταφανεῖς ἐν κοινῷ γεγονάσι, καὶ τὸν χρόνον ἐκεῖθεν αὐταῖς συλλογίζεσθαι, τούτεστιν ἐνταῦθα μὲν ἐξ οὗ πᾶσι κατέστησαν ἢ γεγονάσι φανεραῖ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐξ οὗ πεμφθεῖσαι κατάδηλοι ταῖς μητροπόλεσι γεγονάσιν ἢ καὶ ὑστερον γένωνται, ἵνα μὴ τῆ τῶν νόμων ἀγνοία κατὰ τὸ πρῶην κεκρατηκὸς τὰς διαθήκας 341 ἀνθρώποι τιθέντες καὶ πολιτευόμενοι δόξαιεν παραβαίνειν τὸν νόμον. Ὅπως δ' ἂν σαφέστερον εἴη τὸ πρᾶγμα δηλωθεῖν, θεσπίζομεν, εἰ γραφεῖται τοιοῦτος νόμος, τοῦτον μετὰ μῆνας δύο τοῦ δοθέντος αὐτῷ χρόνου κρατεῖν καὶ πολιτεύεσθαι εἰτε ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως εἰτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν ἀρκοῦντος τούτου τοῦ χρόνου πᾶσι φανερόν αὐτὸν καταστήσαι, τῶν τε συμβολαιογράφων τὴν αὐτῶν μανθανόντων δύναμιν τῶν τε ὑπηκόων γινώσκόντων καὶ τὸν νόμον τηρούντων. οὐτω γὰρ οὐδενὶ παντελῶς ἐστὶ παραίτησις τοῦ μὴ τὸν ἡμέτερον νόμον φυλάττειν. Οὐ γὰρ βουλόμεθα τὰς τῶν τελευτώντων ἀνατρέπεσθαι βουλήσεις, πᾶσι μὲν οὐκ ἐπιδομεν τρόποις κυρίας αὐτὰς καθεστάναι. τί γὰρ ἂν καὶ ἐγκαλοῖμεν τοῖς τὴν θέσιν τῶν ἡμετέρων ἀγνοήσασιν διατάξεων, καὶ ν εἰ τυχὸν μετὰ βραχὺ τοῦ γραφῆναι τὸν νόμον τὸν γε ἀγνοούμενον

ετι προέλθοιεν αἱ διαθήκαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς διαθήκαις ἡ μὴ γραψάντων οἰκεία χειρὶ τὸ τῶν κληρονόμων ὀνομα ἡ τριούγκιον μόνον καταλιπόντων τῶ παιδί ἄλλὰ μὴ τετραούγκιον, ἐν ᾧ τὸν νόμον ἡ οὐ κείσθαι συνέβαινε καὶ κείμενον διὰ τὸ μήπω προτεθεῖσθαι δι' αἰτίας ἀγνοεῖσθαι; Τοιγαροῦν καὶ μέχρι νῦν, καὶ τοὶ παλαιᾶς ἡδη τῆς διατάξεως οὐσας καὶ ἐν τῷ ἔπωνύμῳ ἡμῶν κειμένης τῶν διατάξεων βιβλίῳ, ἡτις γράφειν οἰκεία χειρὶ τὸ τοῦ κληρονομοῦντος ὀνομα διετύπωσεν, ὁ μὲν πολλοὶ παρὰ τὴν αὐτῆς διέθεντο δύο ναμὶν ἀγνοήσαντες αὐτῆς τὴν νομοθεσίαν· καὶ μέχρι νῦν τὰ τοιαῦτα παροφθέντα προσαγγέλλεται τῷ ἡμῶν τέρῳ κράτει, καὶ πᾶσιν αἰεὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα δεηθεῖσι συνέγνωμεν, ἐπεὶ μήπω γενέσθαι ταύτας καταφανεῖς συνέβαινε, καὶ θεῖους ὑπὲρ τούτων ἐποιήσαμεθα τύπους δικαίαν αὐτοῖς φιλοτιμούμενοι τὴν συγγνώμην. ἵνα τοίνυν μὴ ἐνοχλώμεθα περὶ τούτων καθ' ἑκάστην καὶ τύπους γράφειν αἰτώμεθα, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, ὡς εἰρηται, τὴν μὲν πρεσβυτέραν τὴν ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ κειμένην κώδικι κρατεῖν ἐνταῦθα μὲν ἐξ οὗ γέγονεν ἐμφανής, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐξ οὗ περὶ κατεπέμφθη καὶ φανερὰ γέγονεν ἐκάστη τῶν μητροπόλεων ἡ καὶ τῶν ἀλλων πόλεων. χρόνου γὰρ συχνοῦ διελθόντος ἐκεῖθεν καὶ τοῦ ἡμετέρου κώδικος πανταχόσε πεμφθέντος οὐκ ἂν εἰκότως ἀγνοοῖτο. τὴν δὲ ἑτέραν τὴν νεωτέραν, ἡτις ἐν ταῖς μετὰ τὸν κώδικα διατάξεις κεῖται, τὴν ὀρίζουσας τὸ τοῖς παισὶ 342 καταλιμπανόμενον κρατεῖν ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος αὐτῆς πόλεως ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μετὰ δύο μῆνας τῆς ἐμφανίσεως, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν· διότι γενομένων ἡμῖν ἰσοτύπων διατάξεων περὶ τοῦ μέτρου τῆς ἐνστάσεως τῶν παίδων, τῆς μὲν τῆς Ἑλλήνων φωνῆ γεγραμμένης διὰ τὸ τῷ πλήθει κατάλληλον, τῆς δὲ τῆς Ῥωμαίων ἡπερ ἐστὶ καὶ κυριωτάτη διὰ τὸ τῆς πολιτείας σχῆμα, ἡ μὲν καλάνδας Μαρτίας εχει, γραφεῖσα μὲν τότε, οὐκ ἐμφανισθεῖσα δὲ τῆνικαῦτα εὐθύς, ἡ δὲ τῆς Ῥωμαίων φωνῆ γεγραμμένη πρὸς Σολομῶντα τὸν ἐνδοξότατον τῶν ἐν Ἀφροῖς ἱερῶν ἡγούμενον πραιτωρίων καλάνδας Ἀπριλλίας προσγεγραμμένης εχει· διόπερ οὐδὲ ἡ τῆς Ἑλλάδι φωνῆ γραφεῖσα γέγονε παραχρῆμα καταφανής, ἔως καὶ ἡ τῆς Ῥωμαίων συντεθεῖσα γλώττη γέγονε τε καὶ ἐξεπέμφθη, ἀμέλει δὲ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἐνδοξοτάτους ἐπαρχοὺς τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων γεγραμμένη (φα μὲν δὴ τὴν Ἑλληνίδα) κατὰ τὸν Μάιον μῆνα ἐνεφα νίσθη τε τῷ αὐτῶν δικαστηρίῳ καὶ ἐξεπέμφθη. Θεσπίζομεν τοίνυν δεῖν τὴν αὐτῆς νομοθεσίαν τὴν περὶ τοῦ μέτρου τῆς ἐνστάσεως τῶν παίδων διαλεγόμενην κρατεῖν ἐνταῦθα μὲν ἀπὸ τῶν τότε καλανδῶν Μαΐων, ἵνα τὴν δίμηνον αὐτῇ φυλάξωμεν, ἐν δὲ δὴ ταῖς ἐπαρχίαις ἐξ οὗ γέγονεν αὐτῆ καταφανής, κάκεῖσε τῆς διμήνου μετὰ τὴν ἐμφάνισιν φυλαττομένης. εἰ δὲ οὐπω καὶ νῦν ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις ἐξεπέμφθη, ὅτι τάχιστα αὐτὴν τε καὶ τὰς ἀλλας, αἱπερ ἰσως οὐκ ἐξεπέμφθησαν ἐτι ἡ καὶ νῦν στερον ἡγούμενου θεοῦ παρ' ἡμῶν τεθεῖεν, ἐκπεμφθῆναί τε καὶ ἐκπέμπεσθαι, ἐφ' ᾧ τε τὰς ἡμετέρας διατάξεις ἐν ταῖς μητροπόλεσι τῶν ἐθνῶν γενέσθαι τε καὶ γίνεσθαι καταφανεῖς· τοὺς δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ἡγούμενους αὐτοὺς στείλαι τε αὐτὰς καὶ στέλλειν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς ἐφ' ἑκάστη ἐπαρχία τεταγμέναις, ὡστε μηδένα τὸ λοιπὸν προφασίζεσθαι μηδεμίαν ἀγνοίαν. Ὡς τό γε παρ' ὠχηκὸς ἀπαν δικαίαν εχει συγγνώμην, καὶ κρατεῖτωσαν αἱ τῶν τελευτησάντων διατυπώσεις, καὶ νῦν εἰ ἐναγχος γεγόνασιν, καθάπερ αὐτὰς ἐκεῖνοι πεποίηται, καὶ νῦν ἐπὶ κατὰ τὴν προτέραν κρατοῦσαν νομοθεσίαν γράμμασιν οἰκείοις οὐκ ἐγραψαν τὰς τῶν κληρονόμων προσηγορίας ἢ τοῖς μάρτυσιν αὐτοὺς οὐκ ἐποιήσαντο καταφανεῖς, ἡ τριούγκιον ἄλλ' οὐ πλεῖον καταλελοίπασιν τοῖς 343 παισίν. οὐ γὰρ ἀνατρέπεσθαι, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, τὰς τῶν τελευτώντων βουλόμεθα διατυπώσεις, ἀλλὰ καὶ κυρίας ταύτας διὰ πάντων ἀποφαίνομεν, ὡστε καὶ νῦν εἰ σύνεγγυς ἐγράφησαν αἱ διαθήκαι μετὰ τὴν θέσιν τοῦ νόμου, οὐπω δὲ εἰς τυχὸν αἱ διατάξεις γενόμεναι καταφανεῖς, ἐπιζησάντων δὲ ἰσως τῶν διαθεμένων οὐκ

ἡμείφθησαν, μενέτωσαν καὶ οὐ τως αἰ ἐνστάσεις αἰ τὴν ἀρχὴν κατὰ τοὺς τότε φανεροὺς οὐκ ἐγκαλοῦμεναι νόμους τὴν οἰκείαν ἰσχὺν ἔχουσαι, καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεναι διότι καθ' οὐκ ἐπέβιουν χρόνον ἐκεῖνοι ταύτας οὐκ ἠμειψαν. οὐ γὰρ πάντα ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν οὐδὲ ἀεὶ τισι καιρὸς γίνεται διαθήκης, αἰφνιδίον τε πολλάκις ἐπίασιν ἀνθρώποις τελευταῖ τῆς τοῦ διαθέσθαι τούτους ἐξουσίας ἀφαιρούμεναι. ὡστε τὸ ἐξ ἀρχῆς γενόμενον ὀρθῶς ἐκ τοῦ μὴ ἀμειφθῆναι προσήκειν οὐχ ἡγούμεθα ὑστερον ἐλαττοῦσθαι καθ' ὅτι οὐκ ἠνατρέπεσθαι, ἀλλ' ἐν ἀρραγεῖ μένειν, τῆς τότε παραστάσης τῷ διαθεμένῳ γνώμῃ ἰσχυρᾶς διαμενούσης. εἰ γὰρ αὐτῶν ἀτόπων τὸ γενόμενον ὀρθῶς ἐκ τοῦ μὴ γεγονότος ὑστερον ἀνατρέπεσθαι. Συνελόντας τοίνυν εἰπεῖν λαμβανέτωσαν οἱ παῖδες τὸ καταλειμμένον αὐτοῖς, εἰ οὐ τω τύχοι, παρὰ τῶν πατέρων τριούγκιον ἐκ τῶν οὐ τω γενομένων διαθηκῶν ἢ πρὸ τῆς τοῦ νόμου θέσεως, ἢ μετὰ τὴν θέσιν τοῦ νόμου πρὶν δὴ τοῦτον παρὰ τοῖς ἀρχουσιν ἐμφανῆ καταστῆναι. εἰ δὲ καὶ προσκείτο ταῖς διαθήκαις τὸ χρῆναι τὸ λείπον αὐτοῖς ἀναπληρωθῆναι πρὸς τὸ τότε κατὰ τοὺς νόμους ἐποφειλόμενον, τοῦτο λαμβάνεσθαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς νόμους, ὡστε εἰ περὶ ἐλλείπει τι τῷ τριουγκίῳ, εἰς ἐκεῖνο τὴν ἀναπλήρωσιν γίνεσθαι, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ τετραούγκιον, τὸ ὑστερον μὲν νομοθετηθέν, οὐ πω γέ μὴν τότε γνωσθέν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου διὰ κηρυγμάτων οἱ κείων ἢ σὴ ὑπεροχὴ πᾶσι ποιησάτω φανερά τοῖς τε ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως τοῖς τε ἐξωθεν, ὡς αὐτοῖς ἀναπασι γένοιτο σαφῆ τὰ παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ πάντων ἀσφαλείᾳ νομοθετηθέντα 344 --Ξ--Ζ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗΔΕΝΑ ΚΤΙΖΕΙΝ ΕΥΚΤΗΡΙΟΝ ΟΙΚΟΝ ΧΩΡΙΣ ΓΝΩΜΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΦΟΡΙΣΑΙ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΚΤΙΖΟΜΕΝΟΥ ΕΥΚΤΗΡΙΟΥ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ ΜΗ ΑΠΟΛΙΜΠΑΝΕΣΘΑΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ. Ο αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριῷ τάτῳ οἰκουμένικῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ. <Προοίμιον.> Καὶ τὰ περὶ τῶν ἀγιωτάτων ἐκ κλησιῶν πολλοῖς περιλαβόντες νόμοις εἰ καὶ ἑτέρου δεόμεθα πρὸς τὰς ἀνακυψάσας τῶν ὑποθέσεων καὶ αὐθις ἀναφυομένας ἀρκοῦντος, πολλοὶ γὰρ ὀνόματος ἐνεκεν πρὸς ποιήσιν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ὀρμῶσιν. εἰ ταύτας οἰκοδομησάμενοι οὐκέτι φροντίδα τίθενται τοῦ καὶ δαπάνην αὐταῖς ἀφορίσαι πρέπουσαν εἰς τε λυχνοκαΐαν εἰς τε τὴν τῶν προσεδρευόντων ἀποτροφὴν καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ἀλλὰ καταλιμπάνουσιν αὐτάς ἐν γυμνοῖς οὐκ οἰκοδομήμασι καὶ ἢ καταλυομένας ἢ πάσης ἱερᾶς λειτουργίας ἐστερημένας. Θεσπίζομεν τοίνυν πρὸ πάντων μὲν ἐκεῖνο γίνεσθαι, ὡστε μηδενὶ παρρησίαν εἶναι μήτε μοναστήριον μήτε ἐκκλησίαν μήτε εὐκτήριον οἰκονομῆσθαι οἱ κοδομεῖν, πρὶν αὐτῶν τῆς πόλεως θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος παραγενόμενος εὐχὴν τε ἐν τῷ τόπῳ ποιῆσαι καὶ σταυρὸν πῆξαι δημοσίαν ἐκεῖσε πρόοδον ποιησάμενος καὶ τὸ πρᾶγμα φανερόν ἀναπασι καταστή 345 σειε. πολλοὶ γὰρ ὑποδουόμενοι κτίζουσιν δὴθεν εὐκτερίους οἰκους τὰς ἑαυτῶν θεραπεύουσι νόσους, οὐκ ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν κτίσται γινόμενοι ἀλλὰ σπηλαίων ἀτόπων. Ἐπειτα μὴ ἀλλως αὐτὸν ἐκκλησίαν ἐκ νέου οἰκοδομεῖν, πρὶν αὐτῶν διαλεχθεῖν πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον καὶ ὀρίσειε τὸ μέτρον ὅπερ ἀφορίζει πρὸς τε τὴν λυχνοκαΐαν καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν καὶ τὴν ἀδιάφθορον τοῦ οἰκουσὶν συντήρησιν καὶ τὴν τῶν προσεδρευόντων ἀποτροφὴν· καὶ εἰ περὶ αὐτάρκως εἶναι

δόξειε, ποιῆσθαι αὐτὸν πρότερον δωρεὰν τῶν ἀφορίζεσθαι μελλόντων οὐ τω τε τὸν οἰκονομῆσθαι. εἰ μὲντοι γέ οὐκ ἀρκοῖται μὲν τις πρὸς τοῦτο, ὀνόματος δὲ ἰσως ἐπιθυμῶν τοῦ καὶ αὐτὸς κτίστης ἐκκλησίας καλεῖσθαι βούλοισι τι τοιοῦτο πρᾶξαι, πολλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευσῶσι πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκ κλησίου τυγχάνουσι τὸν προσήκοντα μὲν λειτουργοῦμεναι τρόπον, κινδυνεύουσαι δὲ

καταπεσεῖν ὑπὸ παλαιότητος, ἢ καὶ σμικραὶ καθεστῶσαι καὶ ἀκοσμότεραι παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ταύταις ἐγχειρούντων, καὶ ἐξέσται αὐτῶ μίαν τῶν τοιούτων ἐκκλησιῶν ἀπολαβόντι ταύτην οἰκοδομήσασθαι, κἀνταῦθα γνώμη τοῦ θεοφιλοῦς τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπου τοῦ πράγματος γινομένου. οὐ τῷ γὰρ ἐστὶ αὐτῶ καὶ ἱεροῦ οἰκουκτῆς κληθῆναι καὶ μηδὲν οἰκοθεν προσδαπανῆσαι, τῶν ἐξέσθους ἀφωρισμένων ἢ ἡδη περὶ τοῦτο δαπανημάτων ἐπιδομένων παρὰ τῶν καὶ πρότερον ταῦτα χορηγούντων. κἀκεῖνό γε μὴν θεσπίζομεν, ὡστε κατὰ τὸν ἡδη παρ' ἡμῶν φοιτήσαντα νόμον τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ταῖς ἑαυτῶν ἐκκλησιαίς προσκαρτερεῖν, καὶ μὴ καταλιμπάνειν μὲν αὐτάς, χρόνον δὲ πολὺν ἐν ταῦθα διατρίβειν καὶ ἀναγκάζειν τοὺς κατὰ χώραν 346 οἰκονόμους δαπάναις αὐτοῖς ἐκπέμπειν ἐκ τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, ἀλλὰ δαπανᾶν μὲν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, ταύτη δὲ προσκαρτερεῖν οὐκ ἀνέχεσθαι. θεσπίζομεν τοίνυν. τοῦ παρ' ἡμῶν ἡδη κειμένου νόμου ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ μένοντος ἰσχύος, εἰ περ ἀπολειφθεῖ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας τῆς αὐτοῦ πλείονα χρόνον, μηδεμίαν αὐτῶ στέλλεσθαι δαπάνην ἐκ τῆς χώρας, ἀλλ' ἐκείνην μὲν περὶ πράξεις εὐσεβεῖς καὶ περὶ τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν δαπανᾶσθαι, αὐτὸν δὲ ἐνταῦθα πλανώμενον μὴ καὶ δαπάναις τὴν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν βαρύνειν· πρόδηλον ὅτι ὡς εἰ πολὺν χρόνον ἀπολειφθεῖ, τὰ ἡδη παρ' ἡμῶν ἐπ' αὐτοῖς νομοθετηθέντα κρατήσει. Ἐπειδὴ δὲ ἐτύχομεν ἡδη νομοθετήσαντες, ὡστε εἰ τις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκποίησης ἀκινήτου ἐκκλησιαστικοῦ μέλλοι πράγματος γίνεσθαι, κατὰ δέκρετον ταύτην προῖεναι, καθάπερ ἢ πρώην φοιτήσασα παρ' ἡμῶν λέγει διάταξις, πράττεσθαι δὲ τὸ δέκρετον μὴ μόνον παρόντος τοῦ θεοφιλοῦς ἐπισκόπου τῆς πόλεως καὶ τοῦ αὐτοῦ κλήρου, ἀλλὰ καὶ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, οὐ μὴν ἐκεῖνο προσενομοθέτηται, ὡστε εἰ περ ὁ τῆς μητροπόλεως ἀγιωτάτος ἐπίσκοπος μέλλοι πωλεῖν ἢ τοιοῦτο τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς αὐτοῦ εὐλαβέστατοι οἰκονόμοι, τί δέοι γενέσθαι· καὶ τοῦτο προστίθεμεν, ὡστε δύο ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου τῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων, οὐσαν εἰλοῖτο, τούτους παραγίνεσθαι, καὶ τῆς ἀλλῆς ἀπάσης παρατηρήσεως φυλαττομένης τῆς ἡδη παρ' ἡμῶν νομοθετηθείσης τὸ τῆς παρουσίας τῶν δύο θεοφιλῶν ἐπισκόπων προστεθῆναι, ἵνα καθ' αὐτὸν δοκοῖ μετὰ τῆς ἑαυτοῦ συνόδου τὸ πρᾶγμα πράττειν, καὶ ὡσπερ αὐτὸς τὸ πρᾶγμα ποιεῖ πιστὸν καὶ αὐταρκές τῷ ὑπ' αὐτὸν τεταγμένῳ παραγινόμενος, οὐ τῷ καὶ αὐτῶ ἢ ὑπ' αὐτὸν παραγινόμενη σύνοδος διὰ δύο τῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων δόξειεν τὸ πρᾶγμα ποιεῖν ἀσφαλές τὴν ἐκ τῆς ἱερᾶς ταύτης συνόδου προσλαμβάνον μαρτυρίαν. <Επίλογος.> Τοῦτον δὲ ἡμῶν τὸν νόμον πρὸς τὸν θρόνον τῆς σῆς μακαριότητος πρὸς τὸς λοιποὺς ἀγιωτάτους πατριάρχας καταπεμπόμενον αὐτοὶ διὰ γραμμάτων οἰκείων τοῖς ὑφ' ἡμᾶς μητροπολίταις 347 ποιήσετε φανερόν, οἱ δὲ δῆλον καταστήσουσι τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόποις, ὡστε μηδὲν διαλαθεῖν τῶν παρ' ἡμῶν διαταχθέντων. ἘΠΙΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΔΙΑΔΟΧΑΙΣ ΤΩΝ ΓΑΜΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΤΑ ΕΞ ΑΠΑΙΔΙΑΣ ΕΙΣΑΓΟΥΣΑΝ ΚΕΡΔΗ ΚΡΑΤΕΙΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΣΙ ΦΑΚΤΟΙΣ, ΕΠΙ ΔΕ ΤΟΙΣ ΠΡΟ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΛΕΟΝΤΟΣ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΧΩΡΑΝ ΕΧΕΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτῳ ὀρδινάριῳ> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἰσμεν τὴν Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης διάταξιν τὴν γεγραμμένην ὑπὲρ τῶν εἰς δευτέρους ἀφικνουμένων γάμους εἰ τε ἀνδρῶν εἰ τε γυναικῶν καὶ τὸ ἐκ τοῦ γάμου κέρδος τοῖς ἐξ ἐκείνου τοῦ γάμου παισὶν ὁσίως φυλάττουσαν καὶ μόνῃ τῆς χρήσεως τὸν κερδάναντα κύριον ἀποτελοῦσαν, τὴν δεσποτείαν δὲ ἐκείνοις τηροῦσαν, ὡς εἰ γε οἱ παῖδες καὶ ἐγγονοὶ τελευτήσαιεν, οὐκ ὀνομαστικῶς τὸ λοιπὸν οὐδενὸς τοῦ δι' ὃν οἱ τοῖς δευτέροις ὀμιλήσας γάμοις τῆς δεσποτείας ἐστέρηται, μένειν βουλομένην ἀναφαίρετόν τε καὶ ὀλοκλήρον παρὰ τῷ

κερδάναντι καὶ τὴν ἐκ τῆς δεσποτείας ὠφέλειαν. Ταύτην ἡμεῖς εναγχος ἐπληρωθῶσαμεν, ἀλλὰ τε διατυπώσαντες καὶ βουλόμενοι τοὺς κληρονόμους τῶν 348 τελευτησάντων παίδων ἢ ἐγγόνων, εἰ τε γονεῖς εἰ ἐν εἰ τε ετεροί τινες, εχειν ἐκεῖθεν τινα βοήθειαν, μόνου τοῦ ἀπὸ τελευτῆς ἐξ ἀπαιδίας συμφώνου μένοντος καὶ κατὰ δεσποτείαν παρὰ τῷ κερδάναντι, τοῦ λοιποῦ δὲ ἐπὶ τοὺς κληρονόμους τῶν τελευτησάντων παίδων ἢ ἐγγόνων ἰόντος, κατ' οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν τοῦ τῆς χρήσεως λόγου καινισθέντος. Ταῦτα τοίνυν καὶ νῦν καὶ εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον κρατεῖν βουλόμεθα, πλὴν εἰ μὴ ετυχον οἱ παῖδες πρὶν ἢ τεθῆναι τὴν ἡμετέραν διάταξιν τετελευτηκότες. ἐπειδὴ γὰρ εφθῆ τὸ κέρδος ὀλόκληρον ἢ δὴ προσγενόμενον τῷ τοῖς δευτέρους ὁμιλήσαντι γάμοις τῶν παίδων πρὸ τοῦ νόμου τελευτησάντων, οὐκ ἂν ὁ ἡμέτερος νόμος ἐκεῖνα περιεργάζοιτο, ἀπερ ὁ προλαβὼν νόμος Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πεποιήκεν ἐξουσίαν. ὡστε οὐ μόνον παίδων ἢ ἐγγόνων οὐχ ὑπόντων ἀσφαλῶς ἐξουσίαν ἀπερ ἐκέρδαναν, ἀλλ' ἢ δὴ καὶ ἐν τούτων παρ' ἑτέροις ἐστί, κατὰ τὸν δεσπότην πρέποντα τρόπον ἐκδικήσουσι. Ταῦτα τοίνυν νόμῳ βραχεῖ περιστεῖ λαντες τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἀναιροῦμεν, ἵνα μὴ διηνεκῶς ὑπὸ τῶν αἰτούντων ἐνοχλώμεθα, ἀλλὰ νόμῳ ταῦτα ἐναποθέμενοι κοινῶ τῶν τοιούτων ἀπ' ἀλλαγείημεν ὁχλων, τὸ πρὸ τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας σχῆμα φυλάττεσθαι βουλόμενοι τῷ πρὸ ταύτης εὐρηγετημένῳ. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ κατὰ τοῦτον ἡμῖν παραστάντα τὸν τρόπον ἀπασιν φανερὰ δι' οἰκείων κηρυγμάτων καὶ προστάξεων καταστησάτω. 349 ἘΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΑΣ ΥΠΑΚΟΥΕΙΝ ΤΟΙΣ ΑΡΧΟΥΣΙ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙ ΕΓΚΛΗΜΑΣΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΧΡΗΜΑΣΙ, ΚΑΚΕΙ ΤΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΞΕΤΑΖΕΣΘΑΙ, ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΞΗΡΗΜΕΝΟΥ ΑΙΙΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ ΤΙΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΘΕΙΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Κωνσταντινουπολίταις. <Προοίμιον.> Μίαν εἶναι πασῶν τελεωτάτην ἀρετὴν ὑποληπτέον ἐν ἀνθρώποις τὴν τὰ δίκαια πᾶσι βραβεύουσαν, φαιμέν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπώνυμον δικαιοσύνην. καὶ γὰρ ἐκάστη τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἰ μὴ παρακολουθοῖ τὰ ταύτης ἀγαθὰ, γένοιτο ἂν οὐδὲν τῶν προσηκόντων. τοιγαροῦν οὐδὲ ἀνδρείαν τὴν μὴ μετὰ δικαιοσύνης ἐπαινεσομένην, καίτοιγε ἢ πάτριος φωνὴ τὴν ἐν ὀπλοῖς ἰσχὺν ἀρετὴν ὀνομάζει μόνην· εἰ δὲ τις αὐτῆς τὸ δίκαιον ἀφέλοιτο, πλημμελημάτων ἀφορμὴ μόνων, οὐ μὴν τινος γένοιτο ἂν τῶν βελτιόνων. ταύτην ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις ὀρώντες παρεωραμένην, νόμῳ θεραπεύοντι θεὸν ἀναρρῶσαι καὶ πρὸς ἰσχὺν πρέπουσαν ἀγαγεῖν ὠθήθημεν χρῆναι. πολλοὶ γὰρ οἱ μὲν γράμματα θεῖα οἱ δὲ προνόμια οἱ δὲ πραγματικούς τύπους οἱ δὲ προστάξεις ἀρχικὰς οἱ δὲ ἀλλας ἐξ ἄλλων εὐρίσκοντες προφάσεις ἑαυτοῖς καταπράττουσι τὸ πλημμελεῖν μὲν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐξω δὲ ἐκείνων δικάζεσθαι προσποιεῖσθαι. ὁ γὰρ ἐπὶ τίνος τόπου παθῶν κακῶς ἢ τίνων οἰκείων ἀποβαλῶν ἢ περὶ ὀρων γῆς δικάζόμενος ἢ περὶ δεσποτείας ἢ περὶ νομῆς ἢ περὶ ὑποθήκης ἢ περὶ τίνος ἄλλου πῶς ἂν ἰσχύσειεν <ἐν> ἑτέρῳ τόπῳ τὰς ἀποδείξεις ὡς ἐπαθε παρασχεῖν; οἱ γὰρ ταῦτα πράττοντες δύναμιν ἐνδεῖ κνύμενοι μόνην καὶ ἰσχὺν οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύουσιν 350 τὰ τοιαῦτα τεχνάζουσι· καὶ ταῦτα ἀνθρώποι δρῶσιν ὡς διηνεκῆ τὴν δύναμιν ἐξείν πιστεύοντες, καὶ οὐκ ἀποβλέπουσιν εἰς τὰ πολλὰ καὶ μυρία παραδείγματα, ὅτι περὶ ὅψε καὶ μόλις καὶ ἐν προσώποις εὐαριθμήτοις ἐκ δυνατῶν εἰδομένων προϊόντας δυνατοῦς καὶ ἐκ πλουτούντων πλουτοῦντας, τὸ δὲ ἐπίπαν σχεδὸν ἐκ μὲν δυνατῶν προΐασιν ἀσθενεῖς, ἐκ πλουτούντων δὲ πένητες, τῆς τῶν πατέρων ἀδικίας τοῖς ἐξ αὐτῶν κατακολουθούσης· καὶ οὐκ ἐννοοῦσιν οὐδὲ λογίζονται, ὡς ὅπερ αὐτοὶ δῆθεν ὑπὲρ ἑαυτῶν μηχανῶνται ταῖς δυνάμεσι χρώμενοι, τοῦτο ἴσως κατὰ τῶν γινομένων ἐξ αὐτῶν πράττουσιν, οὐ τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἐπακολουθούσης δυνάμεως. Ταῦτα ἐννοήσαντες τὸν παρόντα θεῖναι νόμον ὠθήθημεν χρῆναι, καὶ προαγορεύομεν πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οἰκοῦσιν, ὅποσοι

τῶν ἡμετέρων κατακούουσι σκήπτρων ἐπὶ τῆς ὑπηκόου πάσης τῆς τε εἰς ἀνίσχοντα βλεπούσης τῆς τε πρὸς δυόμενον ἢ λιον τῆς τε ἑκατέ ρωθεν ου σης, ὡστε ε καστον ἐφ' ἧς ἐπαρχίας πλημμελεῖ ἢ ἐφ' ἧς χρημάτων ἢ ἐγκλημάτων ὑπεύθυνος γίνεται, εἰ τε περὶ γῆς ὀρίων εἰ τε περὶ δεσποτείας εἰ τε περὶ νομῆς ἢ ὑποθήκης ἢ περὶ ἑτέρας οἰασδήποτε προφάσεως, ἐκεῖσε καὶ τὰς εὐθύνας ὑπέχειν (τοῦτο δὴ τὸ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν νομοθέταις ποικίλως μὲν εἰρημέ νον δὲ ο μως, εἰ καὶ μὴ καθαρῶς καὶ ὡς ἡμεῖς αὐτὸ διενόηθημεν), ἀλλὰ μὴ ζητεῖν ὑπερόρια πλεονεκτεῖν. εἰ τε γὰρ μεγάλα τὰ ἀμαρτήματα ἢ τὰ συναλλάγματα καθέστηκε, χρή πᾶσι τρόποις ἐπ' αὐτοῖς καὶ προσαγγελίαν εἶναι καὶ γραφήν, εἰ δεηθεῖεν, καὶ ἕξ ἕτασιν ἐπιχώριον διὰ τὸ πρόχειρον τῶν ἐλέγχων· εἰ τε ἐπὶ σμικροῦ τις ὁμοίως πλημμελοῖη, μείζον <α ν> ε τι τὸ ἀμάρτημα γένοιτο, εἰ μὴδὲ ἐπὶ τοῖς βραχέσι τῶν δικαίων ἀπολαύσειεν, ἀλλ' ἀναμένοντες γενέσθαι τε ἐπ' ἄλλοδαπῆς χώρας ἐκεῖσέ τε αὐτὸν ἀγειν καὶ περὶ τούτων δικάζεσθαι, ο ν γε οὐδὲ παρόντα οὐδὲ ἐπὶ τῆς χώρας ἰσως διὰ τὴν ἰσχὺν τὴν ἐκείνου ἢ διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν αὐτοῦ μετελθεῖν δύναται προσηκόντως. 351 τί γὰρ α ν εἰ ἢ σχετλιώτερον ἢ τὸν ἀδικηθέντα τυχὸν ἢ περὶ ἀφαίρεσιν βοδὸς ἢ ἰππου ἢ τῶν ὑποζυγίων τινὸς ἢ βοσκημάτων ἢ (ἰνα τοῦλάχιστον εἰπωμεν) κατ οικιδίας ο ρνιθος, τοῦτον ἀναγκάζεσθαι μὴ καθ' ἣν ἀφήρηται χώραν δικάζεσθαι, ἀλλ' ἀλλαχόσε τρέχειν κάκεῖσε τὰς ἀποδείξεις ὧν ε παθεν ἀπαιτεῖσθαι, καὶ ἢ πολλαπλασίαν ὑπομένειν τὴν δαπάνην τῆς τοῦ πράγματος ἀποτιμήσεως ἢ τὴν ἀπορίαν στενάζοντα φέρειν; ε νθεν ἡμῖν πλῆθος πολὺ τῶν προσιόντων ἐφ' ἑκάστης ἐστὶ, καὶ τὰ γε πολλὰ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις ἐνοχλούμεθα μικρῶν ε νεκα προφάσεων, αὐτοῖ τε πολὺς ὑπομένοντες ὀχλήσεις ὀρῶντές τε πολὺ μὲν πλῆθος ἀνδρῶν πολὺ δὲ γυναικῶν ἐκ τῶν οἰκείων τόπων ἐξανιστάμενον καὶ εἰς ταύτην ἀφικνούμενον τὴν εὐδαίμονα πόλιν, ὧν οἱ πλεῖστοι καὶ μεταιτοῦντες καὶ ἐρανιζόμενοι τοῦτο πράττουσιν, ε στι δὲ ο τε καὶ τε λευτῶσιν ἐνταῦθα. εἰ μὲν οὐ ν ἐνδημοῖεν α μφω τῆς χώρας ο τε ἐνάγων ο τε ἐναγόμενος, μηδαμῶς εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν τὸ πρᾶγμα ε λκεσθαι μὴδὲ εἰς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν, μήτε ἐκ προνομίου τινὸς μήτε ἐκ κελεύσεως, ἀλλ' αὐτόθι τέμνεσθαι. εἰ δὲ ὁ μὲν πάρεστιν ὁ δὲ ἀπ εστιν, ὁ δὲ παρὼν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ μὴ παρόντος ἀδικεῖται, ἐν αἰτίαις γινέσθω πᾶσι τρόποις αὐτὸς ὁ τὴν ἀδικίαν πεπραχώς, εἰ τε φροντιστῆς εἰ τε μισθω τὸς εἰ τε ὀτισσοῦν τῶν αὐτοῦ εἰ ἢ. ἐξέστω δὲ αὐτῶ πρὸς τὸ τῆς ἐπαρχίας διάστημα κατὰ τὸν νόμον τὸν κοινὸν τὸν πάλαι κείμενον προθεσίαν λαμβάνοντι μηνύειν τὰ περὶ τούτων ἐκείνῳ πρὸς ο ν τὸ πρᾶγμα ἀναφέρεται. ἀλλ' εἰ μὲν σύνεγγυς ἢ ἐπαρχία καθ ἔστηκεν ἐν ἢ τοῦτο πράττεται, μιᾶς ἢ δύο μόνων ἐπαρχιῶν ἐν μέσῳ καθεστῶσιν, τεσσάρων αὐτῶ μνηνῶν διδόνθω προθεσίαν· εἰ δὲ μείζον εἰ ἢ τὸ διάστημα, ε ξ· εἰ δὲ ἐκ Παλαιστίνης τυχὸν ἢ Αἰγύπτου ἢ ε κ τινος τῶν ἐθνῶν τῶν πορρωτέρω, μήνες ὀκτὼ πρὸς τοῦτο ἀρκέσουσιν· εἰ δὲ ἐκ τῶν ἐσπερίων ἐθνῶν ἢ τῶν ἀρκτῶν ἢ τῶν ἐπὶ Λιβύης, τηνικαῦτα ὁ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν νομοθέταις αὐτάρκης δόξας εἶναι χρό 352 νος ὀρίζεσθω, φαμέν δὲ τὸν τῶν ἐννέα μηνῶν· ὡστε ἐκείνον, εἰ μὲν αὐτῶ τῶ μνηνυκῶτι πιστεύει, τὴν δίκην ἐκείνῳ ταύτην ἐπιτρέπειν. εἰ δὲ ἀλλοιότερόν τι πρὸς ἐκείνον φρονεῖ, ετερον γοῦν ἐκπέμπειν τὸν ὑπο δεζόμενον πᾶσι τρόποις τὴν ἐναγωγὴν καὶ πληρῶσοντα πάντως τὰ ψηφιζόμενα, εἰ μὴ ε φεσις ἀκολουθήσειεν, εἰ τε ἐπὶ μείζονος εἰ τε ἐπὶ ἐλάττονος αἰτίας. εἰ δὲ ὁ μὲν μηνύσειεν ὁ δὲ οὐκ ἐπιτρέψειε. καὶ ὁ τεταγμένος παραδράμοι χρόνος, ὡς δὴ κυρίως πράττοντα τὸν ἡτταμένον καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀπόντος προσώπου καὶ ἀκοντα παραστησάσθω ὁ τῆς ὑποθέσεως ἀκρώμενος παρὰ τὸ οἰκεῖον δικαστήριον, καὶ τὴν δίκην ἐξετάσας παρόντος τοῦ τὴν ἐναγωγὴν ὑφισταμένου καταδικαζέτω καὶ αὐτὸν εἰ περ ὑπεύθυνος φανείη, καὶ πρὸς γε ἐκείνον τὸν μετὰ τὴν τοιαύτην ὑπόμνησιν ἐκπέμψαι τινὰ κατὰ τὴν χώραν μὴ βουλευθέντα, εἰ περ ο λως ὑπεύθυνος φανείη. καὶ εἰ μὲν εὐπορος εἰ ἢ,

αὐτὸς ἐκτιννύτω τὰ ἐκ τῆς ψήφου, εἰ δὲ ἀπόρως εἴχοι καὶ μὴ ἀρκοίη πρὸς τὸ πᾶν τῆς καταδίκης, τῆνικαῦτα καὶ ἐκ <τῶν> τοῦ ἀπόντος ἀναπληρούσθω τῷ νενικηκότῳ ἢ ἐπὶ τούτῳ ζημία. Εἰ δὲ οὐδὲ αὐτὸς φανείη ὁ τὸν κύριον τῆς δίκης παραστήσασθαι κελευσθεὶς ἢ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ νομίμως πράττοντα, τότε καλείσθω μὲν τῇ τοῦ νόμου φωνῇ, μὴ ὑπακούων δὲ καταδικαζέσθω καὶ ἀπὼν κατὰ τὸ καλούμενον τῶν ἐρημοδικίων σχῆμα. ὁ γὰρ κατὰ προπέτειαν ἀπολιμπανόμενος κατ' οὐδὲν ἄν ἐλάττων τοῦ παρόντος νομισθεῖ. εἰ μὲντοι ὁ μὲν ἰσως παραγένοιτο ἢ στείλειέ τινα, ὁ δὲ κατηγορήσας ἀπο λειφθεῖ, τότε καὶ ἀφιέτω τὸν ἐναγόμενον καὶ τὰς ζημίας αὐτῷ θεραπεῦσαι τὸν συκοφάντην καταναγκαζέτω. οὐ τῷ γὰρ εἰσονται μέτριοι πάντες, οὐ τῷ τοῦ πλημμελεῖν παύσονται, οὐ τῷ οὐχ ἡγήσονται δύνασθαι τὸ πλουτεῖν τοῦ δικαίου κρατεῖν. Καὶ οὐ λέληθεν ἡμᾶς, ὡς ἰσως οὐδὲ τοῦτο ἀρκεῖ πρὸς τελειοτάτην τοῦ πράγματος θεραπείαν, τῶν δικαζόντων τοῖς δυνατῶν τέροις μᾶλλον ἢ τοῖς τὰ δικαιοτέρα βουλομένοις καὶ ἐπιχωρίοις χαριζομένοις. ἀλλ' ὁ μὲν ἰσμεν τό γε πλεῖστον τῶν ἀδικημάτων θεραπεύσαντες τῇ νομοθεσίᾳ ταύτῃ, μᾶλλον δὲ τό γε ἐφ' ἡμῖν τὸ πᾶν εἰσται τεθερα 353 πευμένον, οἱ γὰρ οὐκ ἄλλως παραδιδόντες τὰς ἀρχάς, εἰ μὴ πρότερον ὁρκον ὑπόσχοιεν οἱ ταύτας παραλαμβάνοντες, ὥστε τὸ δίκαιον ἄπασιν κρίνειν καὶ καθαρὰς φυλάττειν τὰς χεῖρας, οὐδὲν οἱ μὲν μετὰ τὸν παρόντα νόμον ἑτέρας τινὸς δεησόμεθα προσθήκης, εἰ γε οἱ μὲν δίκαια δικάζουσι πρὸς τὸν νόμον τε ὁμοῦ καὶ τὸν ὁρκον βλέποντες. Ἐξαρπάσει δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχῶν τοὺς ἀδικοῦντας οὐδὲ εἰς οὐδεμιᾶ χρώμενος ἢ προνομία ἢ δυνάμει ἢ τύπῳ, πλὴν εἰ μὴ θεῖος ἡμέτερος πραγματικὸς τύπος προφάσει δημοσίας αἰτίας προελθὼν ἀγώγιμον ἐν ταῦθά τινα γενέσθαι προστάξειεν, ἢ ὁ νόμος ποιοίη ὅποιον ἐπὶ τῶν ἐκκλητῶν, καίτοι γε καὶ τοῦτο κατὰ τὸ πολὺ μέρος ἐθεραπεύσαμεν πολλοὺς τῶν μειζόνων ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐφέτας καθιστῶντες, ἢ να παρ' ἐκείνοις μᾶλλον τὰ τῆς ἐφέσεως, ὅταν μὴ περὶ μεγίστου τινὸς εἴη τὸ ζητούμενον, ἢ κατὰ ταύτην ἀγωνίζοιτο τὴν εὐδαίμονα πόλιν. Τοῦτον οὐκ ἀναθέντες δικαιοσύνην τὸν νόμον εἰ τι μᾶλλον ποιήσομεν αὐτὸν δικαιοτέρον, εἰ μηδενὶ συγχωρήσομεν εἰς αὐτοῦ τινα προνομίαν, μηδὲ ἐξαιρεῖσθαι τοῦ νόμου τούτου μηδ' ὅτι οὐκ ἐπὶ προνόμιον, μηδὲ εἰ τι τινὶ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν πεφιλοτίμηται ἢ τινὶ τῶν εὐαγῶν ξενόνων ἢ ὁλως τῶν σεβασμιωτάτων οἰκῶν, ἢ τινὶ τῶν αὐτῆς τῆς βασιλείας οἰκῶν ἢ τοῦ θεοῦ πατριμονίου ἢ τῶν θείων πριβάτων, αἰπερ εἰκότως μετὰ τὴν ἀνωθέν εἰσι τιμὴν δεύτεραι τεταγμέναι, μηδὲ εἰ τι τινὶ τῶν ἀρχόντων ἢ ἐν δυνάμεσιν ὄντων ἢ ὁλως τῶν ὑφ' ἡμᾶς τεταγμένων ἀνθρώπων· ἀλλ' ἄπαντες ὑπακούοιεν τοῦ νόμου, καὶ ὑποκεκλιμένοι τῷ τῆς δικαιοσύνης θεσμῷ τιμῶν τε αὐτὸν καὶ διὰ πάντων ἀγοιεν ἰσχυρόν, μὴ μόνον εἰς ἑαυτοὺς βλέποντες, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐφεξῆς διαδοχάς, καὶ εἰδότες ὡς οὐδὲν σχεδὸν τῶν ἐπὶ γῆς ἐπὶ ταύτῳ μένει. ῥέει δὲ ἡ φύσις ἀεὶ εἰς πολλὰς καὶ ἀμυγνάνους ἐξελιττομένην τροπὰς, ἢ αἰσῶν τε προἰδέσθαι ῥάδιον οὐτε προειπεῖν, θεοῦ μόνου καὶ βασιλέως ἀκολουθοῦντος θεῷ ταύτας κυβερνᾶν μετρίως τε καὶ ἐπιεικῶς δυναμένου. 354 Εἰ δὲ καὶ τις χρήσαιτό τισι θεοῖς τύποις εἰτε πραγματικοῖς εἰτε ἄλλοις περὶ τοιούτου τινὸς αὐτῷ πεπορισμένοις, εἰσονται παντελῶς ἀκυροὶ τῶν ἀρχόντων μεγάλην ἐκτιννύντων ποινήν, εἰπερ ὁλως προσδέξοιντο. Καὶ οὐ τὸ γενόμενον μόνον θεραπεύομεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσόμενον. καὶ γὰρ εἰ μετὰ ταῦτα τοι οὐτό τι πορισθεῖ τισὶ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν ἐμπροσθεν ἀπηγορευμένων (ἐν οἷς περιλαμβανόμεν ὡς εἰρηται καὶ ἐκκλησίας καὶ εὐαγῆ μοναστήρια καὶ τοὺς θεοὺς ἡμῶν οἰκούς καὶ τὰ θεῖα πριβάτα καὶ τὸ θεῖον πατριμόνιον), οὐδὲ οὐ τοι παντελῶς κρατήσουσιν. εἰσται δὲ ὁ νόμος οὐτος πανταχόσε τὴν ἑαυτοῦ δικαίως ἐκτείνων ἰσχύν, καὶ ἅμα μὲν τὰ μέλλοντα ἀσφαλῆ καθιστῶν, ἅμα δὲ τὸ παρελθὸν θεραπεύων. Ἰστε τοίνυν ἅπαντες ὑπήκοοι ὄντες ὁ θεὸς τοῖς τε ἡμῶν προγόνοις καὶ ἡμῖν δεδώρηται, ὡς ταύτην ὑμῖν δίδομεν τὴν

νομοθεσίαν πᾶσαν ὑμῖν ἀσφά λειαν χαριζόμενοι, καὶ ου τε ὁδοιπορήσετε μακρὰν ου τε κατὰ τῶν μειζόνων δακρύσετε ου τε ἡμᾶς μέμψεσθε ὡς ταῦτα μὴ θεραπεύοντας. ἀλλ' ἐκαστος ἐγγύθεν ὀρῶν τὴν ἐφ' οἷς α ν ζημιωθείη τυχὸν ἢ βλαβεῖη ποι νήν, καὶ ταύτην θεραπευομένην βλέπων τὸν μέγαν τε καὶ ἀγαθὸν ἀνυμνήσει θεὸν τὸν ταῦτα ἡμῖν νομο θετῆσαι καλῶς τε καὶ δικαίως ἐλλάμψαντα. Ἐστω δὲ ποι νὴ τοῖς ταῦτα ἀμαρτάνουσιν ἢ προἰεμένοις α ρ χουσιν ἢ τε τῆς ἀρχῆς ἐκπτωσις καὶ δεξεμ λιβραρυμ αυρι ζημία. <Ἐπίλογος.> Οἱ τοίνυν ἐνδοξότατοι ἐπαρχοὶ τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων οἱ πανταχόσε τῆς ὑπηκόου καθεστῶτες τὸν νόμον τοῦτον γινώσκοντες προθῆ σουσιν ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦς διοικήσεσιν, ἐπί τε Ἰταλίας ἀπάσης ἐπί τε Λιβύης ἐπί τε τῶν νήσων ἐπί τε τῆς Ἐώας καὶ ὁσον ἐν Ἰλλυριοῖς ἐστί. καὶ εἰ σονται πάντες, ὁ πως αὐτῶν κηδόμεθα τῷ τοσαῦτα ἡμῖν παρσχόντι θεῷ προσάγοντες τὸν νόμον, ὁς μεγάλην ἡμῖν τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀπολογίαν δώσει τοιαῦτα προφάσει τῆς τῶν ὑπηκόων σωτηρίας νομοθετήσασι. 355 Ὁ ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΩΣΤΕ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΤΕ ΤΙΜΗΣ ΠΡΑΕΦΕΞΤΟΡΙΑΣ ΕΠΙΛΑΒΟΜΕΝΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣΘΑΙ ΒΟΥΛΗΣ ΟΤΕ ΕΜΠΡΑΚΤΟΝ ΤΑΥΤΗΝ ΛΑΒΟΙΕΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτω> ὀρδινάριῳ καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πολλὰ τῶν ἡδη νομοθετηθέντων καταρραθυμηθέντα τε καὶ οὐ ραδίως πολιτευσάμενα παντελῶς εδοξεν ἀνομοθέτητα καθεστάναι. ἰσμεν γὰρ ὡς τὸ ἀρχαῖον ἢ ν τινος ἐπαρχότητος σχῆμα, ἢ ν ὄνορα ρίαν ἐκάλουν, κωδικίλλων ἐκ τῆς βασιλείας ἐπ' αὐτῇ παρεχομένων ταύτην δὲ ου τως ὠνόμαζον ὡς οὐδε νὸς ἑτέρου πλὴν ἢ ψιλῆς τιμῆς τοῖς ταύτης ἡξιωμένοις παρεχομένης, ἢ τις τοὺς βουλευτὰς οὐκ ἀπήλαττε τύχης βουλευτικῆς, εἰ μὴ τις αὐτὴν ἐν αὐτῷ τῷ εργῷ διω κήσατο. καὶ ὡσπερ ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων στρατηλατῶν ὀρῶμεν, ὡς οὐκ α ν τις οὐδὲ ἐκ στρατηγίας ἀπαλλαγείη τύχης βουλευτικῆς, εἰ μὴ ταύτην εργῷ πράξειε (καὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς στρατηλασίας πρᾶεφεξτο ριας εἰ ναι οἱ ἡμέτεροι λέγουσι νόμοι, οἱ δὲ ψιλοὶ τῆς στρατηλασίας κωδίκιλλοι μόνην παρέχουσιν ἀξίαν τύ χης οὐκ ἐλευθεροῦντες), ου τω καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐπ ἀρχότητος, εἰ μέλλοι τις ἐλεύθερος τοιαύτης γίνεσθαι τύχης, ἀνάγκη τοῦτον αὐτῇ τῇ ἀρχῇ παραγγείλαντα τῶν τῆς βουλῆς δεσμῶν παρ' ἐκείνης ἐκλυθῆναι. Ἀνανεούμενοι τοίνυν τὸν τοιοῦτον νόμον θεσπί ζομεν, εἰ ποτε δόξειε τῇ βασιλείᾳ τιμῆσαι βουλευτὴν, 356 εἰ μὲν ὡστε καὶ ἀπαλλάξαι τῆς τύχης, διδόναι αὐτῷ σύμβολα τῆς ἀρχῆς καὶ παρασκευάζειν αὐτὸν ἐπὶ τῶν τοιούτων γινόμενον θράνων, ἢ τῆς πολιαρχίας τῆς ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ καὶ τῇ νέᾳ δὴ ταύτῃ τῇ καθ' ἡμᾶς, εὐ τε ἐπὶ τῶν πραιτωριανῶν βημάτων τῶν τε τῆς Ἐώας τῶν τε τῆς Ἐσπέρας τῶν τε Λιβύης καὶ μὴν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰλλυρίδος, ου σπερ α παντας ὑφ' ἡμᾶς πεποίηκεν ὁ θεός, καὶ ου τω τῆς ἐλευθερίας ἀπο λαῦσαι, ὡστε μεγάλης αὐτοῦς ἡξιωμένους τιμῆς, ἀπῆνη τε ἐποχουμένους καὶ βοῶντων κηρύκων ἀκούοντας καὶ πρὸς γε τῶν δικαστικῶν ἐπιβαίνοντας θρόνων, τῆς τοιαύτης τύχης ἐλευθέρους καθεστάναι. Εἰ δὲ μόνης αὐτοῖς μεταδοῦναι βουλευθείη τιμῆς, ποιῆσθαι μὲν κωδικίλλους καὶ τούτους ἐπιδιδόναι, τοσοῦτον δὲ ἰσχύειν τὴν τοιαύτην τοῦ βασιλέως δόσιν, ὡστε αὐ τὸν τετιμημένον μὲν καὶ τῆς μεγάλης βουλῆς μέρος εἰ ναι δοκεῖν, οὐ μὴν ου τε τῆς ἐπιχωρίου βουλῆς ου τε τοῦ κατ' αὐτὴν λευκώματος ἀπαλλάττεσθαι, ἀλλὰ μέ νειν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας τύχης μόνην κερδάναντα τὴν τι μὴν καὶ ου τω χάριν εἰδότα θεῷ τε καὶ βασιλείᾳ, ὁ τι μετέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ καλλίῳ τῆς ε μπροσθεν χθα μαλότῃτος ἀπαλλάξασα. καὶ ε στω καὶ τοῦτο προσ θήκη τῶν βασιλικῶν γερῶν ου τε τὸ δημόσιον ἔλατ τοῦσα ου τε τύχης οὐδὲ τῶν συνήθων αὐτῇ λειτουργῆ μάτων ἀπαλλάττουσα τὸν βουλευτὴν, καὶ τῷ ταύτης ἡξιωμένῳ τὴν τότε παροῦσαν αυ ξουσα τιμὴν καὶ ἀπο φαίνουσα σεμνότερον καὶ τῶν α ἄλων βουλευτῶν κατὰ τὴν ἀξίαν πρου χοντα μόνην. <Ἐπίλογος> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἢ σὴ ὑπεροχὴ φυλάττειν σπευσάτω, εἰδυῖα ὡς ου τε τοὺς βουλευτὰς

ἤλαττώσαμεν καὶ σεμνοτέρους αὐτοὺς τοῖς ὀλοῖς ἀπεφίναμεν· ὥστε εἰσονται ταῦτα αἱ πόλεις διὰ κηρυγμάτων τῶν σῶν, ὥστε τοὺς ἐν αὐταῖς βουλευτὰς ταῦτα γινώσκοντας τὴν ἡμετέραν εἰκότως εὐφημεῖν βασιλείαν. 357 ὍΣΤΕ ΤΟΥΣ ἸΛΛΟΥΣΤΡΙΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΙΣ ΔΙ' ἘΝΤΟΛΕΩΝ ΠΑΝΤΩΣ ΛΕΓΕΙΝ ΤΑΣ ΔΙΚΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ἰνιυριαρμ ΔΕ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΔΟΜΕΝΟΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΡΟΝΟΜΙΟΝ· ΤΟΙΣ ΔΕ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΙΣ ΕΞΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙ' ΕΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙ' ἘΝΤΟΛΕΩΝ ΛΕΓΕΙΝ ΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑΣ ΔΙΚΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἔνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὑπάτῳ ὀρδιναρίῳ καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ὅποσα προΐασι μὲν δῆθεν τιμῆς ἐνεκεν καὶ σχήματος κρείττονος, τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἐκ βαίνον οὐ τιμὴν, ἀλλ' ἰσως τινὰ καὶ ζημίαν ἐπάγει, ταῦτα καλῶς ἐχειν ἡγούμεθα βραχεῖ θεραπεῦσαι νόμῳ. εἰρηται γὰρ τισι τῶν διατάξεων, ὥστε μηδενὶ τῶν λαμπροτάτων ἐξεῖναι δι' ἑαυτοῦ δίκην ἀγωνίζεσθαι, δι' ἔντολέων δὲ πάντως. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἡ παλαιὴ τῆς ἐπὶ τῆ τῶν ἀξιωματῶν ἐγραψε τιμῆ, πολλοὺς δὲ ὀρώμεν ἀξίων μὲν τυχόντας καὶ τοῖς λαμπροτάτοις ἐγγεγραμμένους ἡ κόμησιν ἡ τριβούνους ἡ εἰ τινες ἀλοὶ καθεστᾶσι τοιοῦτοι, οὐσίας δὲ μετρίας κυρίου, ὥστε παντελῶς μὴ ἰσχύειν πρὸς ἔντολέως προβολὴν καὶ τὴν διὰ τοῦτο δαπάνην. Θεσπίζομεν τοίνυν, ἀκρι μὲν τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων τοῦτο κρατεῖν, καὶ πάντως αὐτοὺς δι' ἔντολέως τὰς χρηματικὰς ἀγωνίζεσθαι δίκας, καὶ μὴν καὶ τὴν ἰνιυριαρμ δι' ἔντολέως κατὰ τὸν ἐγκληματικὸν τρόπον κινεῖν κατὰ τὸ δεδομένον αὐτοῖς ἐπὶ ταύτης προνόμιον, ὥστε μὴ ἀναγκάζεσθαι ἡ συγκαθῆσθαι τοῖς ἀρχουσιν ἐν ᾧ δικάζουσιν ἡ παρεστάναι 358 πάλιν οἱ ἀδικαζομένους· ἐκατέρωθεν γὰρ τὸ πρᾶγμα ἐστὶν ἐπισφαλές, ἡ τῶν ἀξιωματῶν ὑβριζομένων ἡ τοῦ δικαστικοῦ σχήματος ἀναξίως προϊόντος. ἐπεὶ τοιγε μετὰ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἰλλουστρίους ἀπασιν ἀδεια ἐστω βουλομένοις καὶ ἔντολεῖς προβάλλεσθαι καὶ δι' ἑαυτῶν ἀγωνίζεσθαι, οὐδεμιᾶς ἐντεῦθεν οὐτε κωλύσεως οὐτε ζημίας οὐτε ποινῆς παρὰ τοῦτο ἐπαγομένης αὐτοῖς. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἀπασι ποιησάτω φανερά τὰ συνειθισμένα ἐπὶ τούτοις πράττουσα. Ὅ Β ΠΕΡΙ ΚΟΥΡΑΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἔνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὑπάτῳ ὀρδιναρίῳ καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πάντα μὲν τῷ νομοθέτῃ τὰ τῆς πολιτείας ἐν μεγάλῃ φροντίδι καθέστηκεν, ὁ πῶς ἀναριστα ἐχοὶ καὶ ἀμαρτάνοιτο μηδὲν· διαφερόντως δὲ τὰ συμβόλαια τῶν νέων καὶ ἡ περὶ αὐτοὺς φροντίς πρᾶγμα ἐστὶ περισπούδαστον τοῖς τοῦ νομοθετεῖν παρὰ θεοῦ τὴν ἐξουσίαν λαβοῦσι, φαμὲν δὴ τῷ βασιλεύοντι. 359 πολλῶν γοῦν ἠκούσαμεν δικῶν, ἐνθα οἱ θαυμαστοὶ κηδεμόνες ἐκχωροῦνται κατὰ τῶν νέων, εἰτε ἀνήβων εἰτε ἐφήβων μὲν ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡλικίας ὀντων, καὶ εὐθύς κύριοι τῆς ἐκείνων γίνονται περιουσίας, ἡ τὰ οὐκ ὀντα ἰσως ὑπεισιόντες χρεᾶ ἡ ὀλίγου τιμήματος ἐκχωρούμενοι τὰ πανταχόθεν σαθρά, ἡ καὶ ἀποκρύπτοντες ἀποδείξεις τῶν χρεῶν οὐσας ἐν τοῖς τῶν νέων πράγμασι, καὶ οὐτω τὰς ἐκχωρήσεις λαμβάνοντες καὶ κατὰ πολλὰς ἀλλας προφάσεις (τί δὲ οὐκ ἀναθρώπος πρὸς κακίαν ἀπαξ ἐκκλίνας ἐξεύροι;) τὰ τῶν νέων οἰκειοῦνται πράγματα. Ταῦτα ἀπαντα νόμῳ διορθῶσαι βουλόμεθα, καὶ πρὸς γε ἐκεῖνο τὸ εἰ τις ὑπεύθυνον ἐχοὶ τὸν νέον ἡ τὰ αὐτοῦ πράγματα, τοῦτον μηδὲ παριέναι παντελῶς εἰς τὴν αὐτοῦ κηδεμονίαν, καὶ ν εἰ παρὰ τῶν νόμων καλοῖτο. τί γὰρ ἀναθρώπος οὐ πράξειεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ κύριος αὐτοῦ τε ὀντων καὶ τῶν τοῦ ἀντιδίκου πραγμάτων γινόμενος; διὰ ταῦτα γὰρ κάκεῖνο νομοθετοῦμεν ὥστε, εἰ προφανέστατα δῆλός ἐστιν ὁ γινόμενος κηδεμὼν αὐτὸς ὑπεύθυνος ὀντων τοῖς τοῦ νέου δικαίοις, οὐδὲ ἐκεῖνος κηδεμὼν ἐσται, μήποτε ἡ γραμματεῖον ἐκκλέψει ἡ ἀλλας ἀποδείξεις οὐσας ἀφανίσσειε τῷ νέῳ καὶ ἡ κηδεμονία γένοιτο τούτῳ τῶν οἰκείων πραγμάτων ὀλεθρος· τοῦτο γοῦν ἀσφαλεῖ

καταδεδέσθω νόμω τὸ μηδένα τῶν ὑπεύθυνα λεγόντων εχειν τὰ πράγματα τοῦ τελευτήσαντος καὶ τὸν νέον αὐτὸν καὶ τὰ τούτου πράγματα ἢ καὶ περιφανῶς ὑπεύθυνον οὐκ ἔστιν παριέναι πρὸς τὴν κηδεμονίαν τὴν αὐτοῦ μηδὲ εχειν παρρησίαν τοιοῦτό τι πράττειν. Καὶ τὸ καθόλου εἰ τις ἡδη τῆς κηδεμονίας ἐχόμενος ὑπεύθυνον αὐτῷ κτήσεται τὸν νέον, κλήρου τυχὸν εἰς αὐτὸν κατενεχθέντος τινὸς οὗτος ὑπεύθυνον εχει τὸν νέον ἢ ἀλλης τοιαύτης προφάσεως, μηκέτι μόνον αὐτὸν εἶναι πιστὸν πρὸς τὴν τῶν ἀνήβων ἢ τῶν νέων κηδεμονίαν, ἀλλὰ παραζεύγνυσθαι ἐπίτροπον ἕτερον ἢ κηδεμόνα (τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐν πολλοῖς θέμασι τῶν νόμων εὐρίσκομεν), ὥστε φυλάττειν ἐκεῖνον μή τι γένηται 360 ταὶ κατὰ τοῦ νέου ἢ τῆς αὐτοῦ περιουσίας παρὰ τοῦ κτησαμένου τοῦτον ὑπεύθυνον ἐν μέσῳ κακούργημα· ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο παρατηροῖ, ὁρκοῦν τε ὁμνῦν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ ὡς τοῦτο φυλάξει, καὶ τὴν ἐκ τῆς πρὸς τὸν συγκηδεμόνα προδοσίας ποινὴν εὐλαβούμενος. Ἰνα δὲ μὴ δῶμεν παραίτησιν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπὶ τροπῆς ἢ κηδεμονίας, εἰ λέγοιεν ὡς ὑπεύθυνα εχουσι τὰ πράγματα τῶν νέων ἢ περιφανῶς ὑπεύθυνοι καθ' ἑσθᾶσι, θεσπίζομεν, εἰ τις φήσειεν ὑπεύθυνον εχειν τὸν νέον ἢ τὰ αὐτοῦ πράγματα ἢ τοὺς τοῦ νέου γονεῖς, ἐντεῦθεν δεικνύναι τοῦτο παρὰ τὸν τῆς παραίτησεως καιρὸν ὑπὸ τῷ διδόντι τὸν κηδεμόνα καὶ ἀπηλλάχθαι, ἢ εἰ περ ἀδηλον εἶη τοῦτο, ὁρκοῦν πρὸς τῶν ἀγίων λογίων ὑπέχειν ὡς ταῖς ἀληθείαις ὑπεύθυνον αὐτὸν εχειν πεπιστευκῶς παραιτεῖται· καὶ εἰ τοῦτο γένοιτο, τῆς ἐπιτροπῆς μὴ προσάπτεσθαι μηδὲ τῆς κηδεμονίας, ἀλλ' ὡς πορρωτάτω τοῦτον ἀπελαύνεσθαι τοῦ πράγματος, ἵνα μὴ αὐτόθεν πολέμιον ἀλλ' οὐκ κηδεμόνα δῶμεν τῷ νέῳ. Εἰ δὲ σιγήσειε τὴν ἀρχὴν τοῦτο καὶ γένοιτο κηδεμόνων, ἵστω πάσης ἀγωγῆς κατὰ τοῦ νέου, εἰ καὶ ἀληθῆς ἢ ν, ἐκπεσούμενος διὰ τὴν ἐξεπίτηδες πρὸς τὸν νόμον τοῦτον παραπροσποίησιν. Εἰ δὲ καὶ τις περιφανῶς ὑπεύθυνος ὢν σιγήσειεν, ἵστω καὶ οὐτος ὡς ὑφέξει ποινὴν τὸ μὴ δύνασθαι καταβολαῖς ἢ ἀλλαις λύσεσι τοῦ χρέους ἑαυτὸν ἐκβάλλειν ἵσως ἐν τῷ καιρῷ τῆς κηδεμονίας τετεχνασμέναις. Εἰ δὲ τις ὡς εἰρηται γενόμενος κηδεμῶν εἶτα περιεργάζοιτο τὰ τοῦ νέου πράγματα καὶ ἐκχωρήσει εἰς ἑαυτὸν ἢ κατὰ δωρεὰν ἢ κατὰ πᾶσιν ἢ καθ' ἕτερον οἰονδήποτε τρόπον πράττοι, ἵστω παντοίως ἀκυρον εἶναι τὸ παρ' αὐτοῦ γινόμενον, καὶ μήτε δι' ἑαυτοῦ μήτε διὰ παρεντιθεμένου προσώπου τοιοῦτό τι πράττεσθαι, ἀλλὰ πανταχόθεν ἀνίσχυρα τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι ὡσανεὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν γενόμενα. πρόδηλον γὰρ ὡς, εἰ περ εἰς τοιαύτην ἐννοίαν ἐμπέσοι, πάντα πράξει καὶ διοικήσει πρὸς ὁλεθρον μὲν τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, τῶν δὲ φαινομένων αὐτοῦ πραγμάτων δῆθεν 361 ὠφέλειαν. Καὶ οὐ μόνον εως ἢ κηδεμῶν εἰργόμενος αὐτὸν τῆς τοιαύτης ἐκχωρήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα, μὴ ποτε τοῦτο ἐννοήσας ταμιεύσεται τὸ πᾶγμα, καὶ προκαταστήσας αὐτὸ κακῶς εἰπετα. ἐπειδὴν τῆς κηδεμονίας παύσεται καὶ λάθοι τὸ κακούργηθέν, ἵσως τῆνικαῦτα οὐκ εἶη κηδεμῶν ὢν τὴν τε ἐκχώρησιν λάβοι καὶ τὸ πᾶγμα κακούργησειε, καὶ τῆνικαῦτα γὰρ ἀκυρον εἶναι βουλόμεθα τὸ γινόμενον, καὶ μὴ δύνασθαι μηδεμίαν ἀγωγὴν κρατεῖν κατὰ τοῦ πρώην κηδεμονευθέντος ἐκχωρουμένην, ἀλλ' ἀντὶ μηδὲ γεγονότος εἶναι, καὶ κέρδος γίνεσθαι τῷ νέῳ, καὶ εἰ τὰ τῶν ἐκχωρήσεων ἐπ' ἀληθῆσιν αἰτίαις γένοιτο· οὐκ ὥστε ἐπανελθεῖν πάλιν ἐπὶ τὸν ἐκχωρήσαντα ὡς μηδενὸς δῆθεν ἐν μέσῳ παρὰ τὸν νόμον δοκοῦντος γεγενῆσθαι, ἀλλ' ὥστε ἐκπίπτειν αὐτὸν τῶν ἐκεῖθεν κτηθέντων διὰ τὴν παράβασιν τοῦ ἡμετέρου νόμον, καὶ ταῦτα τὸν νέον κερδαίνειν. εἰ γὰρ μὴ ταύτην ἐπιθειήμεν τὴν ποινὴν, ῥάδια τὰ τῆς κακούργιας εἶσται, καὶ τὸν ἐκχωρήσαντα παρασκευάσει πάλιν κινήσαι, καὶ διὰ τοῦ μέσου τὰ τῆς ἐκχωρήσεως λήψεται, τὸν νόμον διὰ τῆς ἑαυτοῦ κακούργιας κατασοφισάμενος. Καὶ ταῦτά φαμεν ἐπὶ κηδεμόνος παντὸς ἐφ' ὃν ὁλως κηδεμονίας τινῶν εἰσάγουσιν οἱ νόμοι, ἀσώτων τυχὸν ἢ μαινομένων ἢ παραφρονούντων ἢ εἰ τι ἕτερον ὁ νόμος εἰπεν ἢ ἡδη καὶ τι παράδοξον ἢ φύσις

ἔξευροι. Ἐπειδὴ δὲ ὀρώμεν τοὺς κηδεμόνας οσοι θεοῦ μνήμην εἰσὶ πρὸς κηδεμονίας δυσκόλως ἰόντας (τοῖς γὰρ πολλοῖς οσοι βούλονται τὰ τῶν κηδεμονευομένων ἀσεβῶς εἰς ἑαυτοὺς τρέψαι τὸ πρᾶγμα ἐράσμιόν τε καὶ ἐπίδρομόν ἐστιν), ὀρώμεν δὲ μάλιστα τὸ τῶν κηδεμόνων δύσκολον εἶναι πρᾶγμα διὰ τὴν τῶν δανεισμῶν τῶν ἀνάγκην, θεσπίζομεν μηδεμίαν ἀνάγκην ἐκ νόμου καθεστάναι τοῖς κηδεμόσι τὰ τῶν νέων χρήματα δανείζειν, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἀποτίθεσθαι καὶ φυλάττειν αὐτοῖς, κάλλιον οὖν τὴν ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις αὐτοῖς ἀσφάλειαν μένειν ἢ τῆς τῶν τόκων ἐφέσει καὶ τῶν ἀρχαίων ἐκπεσεῖν, καὶ κινδυνεύειν μὲν τὸν κηδεμόνα εἰ μὴ δανείσει, αὐθις δὲ εἰ δανείσει κινδυνεύειν, ἀποτυχίας ἰσως ἐπὶ τοῖς χρέεσι γινομένης. εἰ μὲντοι αὐτὸς ἐκὼν δανείσει βουλευθείη, ἰσως ἐπὶ δόσει ἐνεχύρων ἢ ἐπ' ἀλλαις ταῖς αὐτῷ νομιζομέναις ἀναμφισβητήτοις ἀσφα 362 λείαις, τῆνικαῦτα ἐχέτω μὲν τὸ τῶν δύο μηνῶν καθ' ἑκάστον ἔτος ἐνδόσιμον (τοῦτο οὐκ οἱ νόμοι λαχόμενον καλοῦσιν), ἰστω δὲ τὸν τοῦ δανείσματος κίνδυνον ἐφ' ἑαυτὸν πάντως ἐλευσόμενον. εἰ μὲν οὖν εἰσὶ προσόδους ἀντάρκεις ὁ κηδεμονευόμενος, ταύτας δαπανάτω, εἰ δὲ πλείους εἰσὶ τῶν ἀντάρκων, τὸ πλεῖον ἀποτιθέσθω. εἰ δὲ κινήσῃ πολὺ λάκις ἢ τοῦ κηδεμονευομένου περιουσία τυγχάνει, τῆνικαῦτα ἐκεῖνο μόνον δανείζειν ὁ κηδεμὼν ἀναγκαζέσθω οσοι πρὸς τὴν διοίκησιν ἀρκεῖ τῶν νέων [καὶ] τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, τὸ δὲ περιττὸν ἀσφαλῶς ἀποτιθέσθω. Ἐξέσται δὲ αὐτῷ σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ περιεργάζεσθαι, εἰ τινα ὡς εἰκὸς εὐρεῖν ἀσφαλῶς δυνήθειη πρόσοδον ὠνήσασθαι τῷ νέῳ ἐκ τῶν περιττεούντων χρημάτων ὀλίγων μὲν δημοσίων φόρων ὑπεύθυνον, πρατῆρα δὲ εἰσέλασαν εὐπορον καὶ εὐθαλῆ τὴν πρόσοδον οὐσαν. δίδομεν γὰρ αὐτῷ παρηρησίαν καὶ τοῦτο πράττειν. ἐπισημασμένῳ ὡς εἰς τινος τούτων ἀμελήσειεν, ὁ τῆς ἀγορασίας ταύτης αὐτὸν ὀφείλει κίνδυνος. εἰ δὲ τοσοῦτον μόνον εἰσὶ τὸ τοῦ νέου χρυσίον, ὅπουσος τόκος μόλις αὐτὸν τε καὶ τοὺς αὐτοῦ τρέφειν καὶ τὴν ἀλλήν αὐτῷ παρέχειν τοῦ βίου διοίκησιν ἀρκεῖ, τῆνικαῦτα ὁ τῆς ἀνάγκης λόγος ἡμᾶς καὶ πρὸς τοῦτο καλεῖ, τῶν κηδεμόνων ἀφορώντων εἰς θεὸν καὶ οὐ τῶν ποιουμένων τὰς διοικήσεις ὡς ἀντὶ τῶν ἐαυτῶν πράγμασι. καὶ γὰρ βουλόμεθα, ἡνίκα κατασταίῃ ψῆφος παραδιδούσα τὴν κηδεμονίαν τῷ πρὸς ταύτην παριόντι, καὶ οὐκ αὐτῷ προσεπιτιθέμεναι τῶν θείων ἀπτομένῳ λογίων, ὡς διὰ πάσης ἰδὼν ὁδοῦ τὸ συμφέρον τῷ νέῳ πράξει. οὐκ οὐκ ἐξαιρήσει τῶν λογισμῶν αὐτὸν οὐδὲ τῆς τοῦ νόμου τάξεως, ἀλλ' ἀσφα λείστερόν γε ποιήσει πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν, εὐλαβέστερον ἂν ἐπιπέσει αὐτὰ διὰ τὴν τοῦ οὐκ οὐκ μνήμην γινόμενον. οὐ τὸς ἡμῖν ὁ νόμος ὑπὲρ ἀσφαλείας κείσθω τῶν κηδεμονίας δεομένων· εἰ δέ τι καὶ ἕτερον προσεξεύροιμεν, οὐδὲ τοῦτο νόμῳ περιλαβεῖν ὀκνήσομεν, ἵνα διὰ πάντων πατέρες τοῖς ἑαυτοῖς βοηθεῖν οὐ δυναμένοις γενώμεθα. 363 <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν κηρύγμασι κατὰ τὰς ἐπαρχίας αἰετὸς ἐφέστηκας χρωμένῃ πᾶσι ποιησάτω φανερά, ὡς τε μηδὲν λαθεῖν τὰ παρ' ἡμῶν εὐσεβῶς τε καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ὑπηκόων προνοίας νενομοθετημένα. Ὁ ΤΟ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΧΡΗ ΕΠΙΤΙΘΕΣΘΑΙ ΤΟ ΠΙΣΤΟΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡΑ ΔΙΚΑΣΤΑΙΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΜΕΝΟΙΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΙΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτω ὀρδιναρῶν> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἰσμεν τοὺς ἡμετέρους νόμους οἱ βούλονται καὶ ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν γραμμάτων τὰς πίστεις δίδοσθαι τοῖς συμβολαίοις, καὶ οἱ τινὲς τῶν αὐτοκρατόρων, ἐπιπολασάσης ἡδη τῆς κακίας τοῖς νοθεύουσι τὰ συμβόλαια, τὰ τοιαῦτα ἐκώλυον, ἐν ἐκεῖνο σπούδασμα τοῖς παραποιούσιν εἶναι πιστεύοντες τὸ πρὸς τὴν μίμησιν τῶν γραμμάτων ἑαυτοὺς οἱ μάλιστα ἐγγυμνάζειν, διότι μηδὲν ἕτερον ἐστὶ παραποίησις εἰ μὴ τῶν ἀληθῶν μίμησις. ἐπειδὴ τοίνυν 364 ἐν τούτοις ἡδη τοῖς χρόνοις μυρίας εὐρομεν παραποιήσεις ἐν δίκαις πολλαῖς ὡς ἡκροασάμεθα, καὶ τι παράδοξον ἡμῖν ἐξ Ἀρμενίας ἀνέστη. προκομισθέντος γὰρ ἀμείψεως συμβολαίου καὶ τῶν γραμμάτων ἀνομοίων

κριθέντων, υστερον ἐπέειπερ εὐρέθησαν οἱ τῶ συμβολαίω μαρτυρήσαντες καὶ γράμματα ὑποθέντες καὶ ταῦτα ἐπιγνόντες, πίστιν ἐδέξατο τὸ συμβόλαιον καὶ τι παράδοξον ἐντεῦθεν ἀπήντησεν, οτι τὰ μὲν γράμματα ἀπιστά ωφθη καίτοιγε ἐξετασθέντα, τὰ δὲ παρὰ τῶν μαρτύρων ἀπήντησεν σὺν ἀληθείᾳ, καὶ ταῦτα τῆς παρὰ τῶν μαρτύρων πίστεως δοκούσης εἰναὶ πως ἐπισφαλοῦς. ὁρῶμεν μέντοι τὴν φύσιν αὐτῆς πολλάκις δεομένην τῆς τοῦ πράγματος ἐξετάσεως, οπου γε τὴν τῶν γραμμάτων ἀνομιότητα πολλάκις μὲν χρόνος ποιεῖ (οὐ γὰρ ἀνομιῶν γράψει τις νεάζων καὶ σφριγῶν καὶ γεγηρακῶς καὶ ἰσως καὶ τρέμων), πολλάκις δὲ καὶ νόσος τοῦτο ποιήσει. καίτοι τί ταῦτά φαμεν, οπου γε καλάμου τε καὶ μέλανος ἐναλ λαγή τὸ τῆς ὁμοιότητος διὰ πάντων ἀκραιφνῆς ἀφείλετο; καὶ οὐκ ἀνομιῶν εὐροίμεν ἐφεξῆς εἰπεῖν, ὅποσα ἢ φύσις τίκτουσα καινουργεῖ τοῖς νομοθέταις ἡμῖν παρ ἔχουσα πράγματα. Ἐπειδὴ τοίνυν βασιλείαν διὰ τοῦτο ὁ θεὸς ἐξ οὐρανοῦ καθῆκεν, ἵνα τοῖς δυσκόλοις ἐπιτίθησι τὰ παρ' ἑαυτῆς ἀγαθὰ καὶ τοὺς νόμους ἀρμόζη πρὸς τὴν τῆς φύσεως ποικιλίαν, διὰ τοῦτο ᾤθηται μὲν χρῆναι καὶ τοῦτον γράψαι τὸν νόμον καὶ δοῦναι ἐν κοινῷ τοῖς ὑπηκόοις ὅπόσους ἡμῖν ὁ θεὸς πρότερον τε παρέδωκε καὶ κατὰ μικρὸν αἰεὶ προστίθησι. καὶ γὰρ τι καὶ περὶ παρακαταθήκης ἐκ γραμμάτων ἀμφισβητηθέν τε καὶ στασιασθὲν εὐροίμεν, καὶ δεῖ καὶ τούτων πᾶσαν ποιήσασθαι πρόνοιαν. τοιγαροῦν εὐθὺς ἡμῖν ἐκ τῆς παρακαταθήκης ἀρκτέον. εἰ τις τοίνυν ἀσφαλῶς παρακαταθέσθαι βούλεται, μὴ μόνοις πιστευέτω τοῖς τοῦ λαμβάνοντος γράμμασι (τοῦτο ὁ περ ἐν τῇ δίκῃ ζητηθέν, ἐπειδὴπερ οὐ συνωμολόγησεν ὁ γεγραφέναι λεγόμενος αὐτοῦ καθεστᾶναι τὰ γράμματα, μεγάλην ἐσχεταραχήν, καὶ γράψαι ἔτερα καταναγκασθέντος, ἀπερ ἐδοξε παρόμοια μὲν 365 οὐ μὴν διὰ πάντων παρεοικότα, καὶ τό γε ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἀκρίτου τοῦ πράγματος μεμενηκότος), ἀλλὰ τὴν παρακαταθήκην διδούς προσκαλείσθω καὶ μάρτυρας ὡς οἱ ὄντες σεμνοῦς καὶ πίστεως ἀξίους, καὶ οὐκ ἐλάττους τριῶν, ἵνα μὴ ἐπὶ μόνων ἠρτήμεθα τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τούτων ἀντεξετάσεως, ἀλλ' ἢ τοῖς δικάζουσι καὶ ἢ παρὰ τῶν μαρτύρων βοήθεια. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοιαύτας μαρτυρίας προσιέμεθα, ὡστε παρίοντας μάρτυρας λέγειν, ὡς αὐτῶν παρόντων ὑπὲρ ἔγραψεν ὁ τὸ συμβόλαιον ποιούμενος καὶ τοῦτο ἐπίστανται· εἰ γὰρ εὐροίμεν καὶ τοιούτους τινὰς μάρτυρας οὐκ ἐλάττους τῶν τριῶν ἀξιόπιστους καθεστῶτας, οὐδὲ τὴν τοιαύτην ἀπαγορευόμεν πίστιν. οὐ γὰρ ἵνα συστέλλωμεν τὰς ἀποδείξεις τίθεμεν τὸν νόμον, ἀλλ' ἵνα καὶ εἰναὶ ταύτας ποιήσωμεν καὶ ἀσφαλῶς εἰναὶ. Ἄλλὰ καὶ εἰ τις ἡ δανείσματος συμβόλαιον ἡ ἀλλου τινὸς πράττει καὶ μὴ βούλεται τοῦτο ἐπ' ἀγορᾶς συνθεῖναι (ὁ περ καὶ ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης ὀρίζομεν), μὴ αὐτόθεν δοκείτω πιστὸν τὸ γραφόμενον ἐπὶ τῷ δανείσματι συμβόλαιον, πλὴν εἰ μὴ καὶ μαρτύρων ἐχει παρουσίαν ἀξιόπιστων οὐκ ἐλαττόνων τῶν τριῶν, ἵνα εἰτε αὐτοὶ παραγίνονται καὶ τοῖς οἰκείοις μαρτυρήσασιν γράμμασιν, εἰτε ἕτεροὶ τινες μαρτυροῦντες ὡς παρόντων αὐτῶν τὸ συμβόλαιον συνετάγη, λαμβάνη τὸ πρᾶγμα τὴν πίστιν ἐκατέρωθεν, οὐκ ἀποβλήτου παντελῶς καὶ τῆς τῶν γραμμάτων ἐξετάσεως οὐσης, ἀλλὰ μόνης οὐκ ἀρκούσης, τῇ δὲ προσθήκῃ τῶν μαρτύρων βεβαιουμένης. εἰ μέντοι τοιοῦτό τι συμβαίῃ ὅποῖον ἐπ' Ἀρμενίας ἐγένετο, καὶ ἕτερον μὲν ἢ παράθεσις τῶν γραμμάτων εἰποι ἕτερον δὲ αἰμαρτυρία, τῆνικαῦτα ἡμεῖς μὲν οἰόμεθα τὰ παρὰ ζώσης λεγόμενα φωνῆς καὶ μεθ' ὁρκῶν ταῦτα ἀξιόπιστότερα τῆς γραφῆς αὐτῆς καθ' αὐτὴν τυγχάνειν· πλὴν ἀλλ' ἐστὼ τοῦτο τῆς τοῦ δικάζοντος ἀγχινοίας τε ὁμοῦ καὶ θεοφιλίας τὸ τοῖς 366 ἀληθέσι μᾶλλον ἀντὶ τῶν τοιούτων πιστεῦσαι. καὶ ἡμεῖς μὲν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον οἰόμεθα δεῖν ἀποδείκνυσθαι πιστὰ τὰ συμβόλαια. εἰ μέντοι τις ἡ παρακατατιθέμενος ἡ δανείζων ἡ ἀλλως συμβάλλον ἀρκεσθεῖη τοῖς γράμμασι μόνοις τοῦ πρὸς αὐτὸν συμβάλλοντος. ἐπ' αὐτῷ κείσεται τὸ γινώσκειν, ὡς τῆς ἐκείνου πίστεως τὸ πᾶν αὐτὸς ἀνηρτήσατο. καὶ ὁσον μὲν ἐκ τῆς γραφῆς οὐκ ἀνομιῶν αὐτάρκης δόξειε κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τῷ

συμβολαίω προστίθεσθαι πίστις, εἰ δὲ ἡ παρουσία τῶν μαρτύρων, ἐφ' ὧν τὸ συνάλλαγμα γέγονεν. ἡ ἰσως ἡ τελευταία τοῦ πράγματος καταφυγή βοηθήσειεν αὐτῷ (φαμέν δὲ τὴν ἕξορκων), οὐκ ἀκυροῦμεν τὸ γινόμενον. τὰς γὰρ παραποιήσεις καὶ τὰς μιμήσεις εὐλα βούμενοι καὶ γυμναῖς οὐσας αὐταῖς οὐ πιστεύοντες τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν τῷ πράγματι προστίθεμεν, οὐχ ἵνα τοὺς πιστεύοντας ἀφελώμεθα τῆς ἑαυτῶν περὶ τοὺς φίλους πίστεως, ἀλλ' ἵνα ὡς οἰόν τε τὴν ἀγνωμοσύνην τε καὶ ἀρνησιν πολλοῖς ἐλέγχωμεν τρόποις. Ἀλλὰ καὶ τὰ συμβόλαια τὰ ἐπ' ἀγορᾶς συντελούμενα, εἰ καὶ τὴν τῶν συμβολαιογράφων εἰς πληρωσιν, προσλαμβάνετω καὶ αὐτὰ πρὸ τοῦ τελέσματος τὴν ἐν γράμμασι τῶν μαρτύρων ὡς εἰρηται παρουσίαν. Δεῖ μέντοι τοὺς δικάζοντας καὶ εἰ τινα σημεῖα εὐροῖεν προσγεγραμμένα τοῖς χάρταις, καὶ ταῦτα ἀναζητεῖν καὶ ἀναγινώσκειν πειραῖσθαι (πολλὰ γοῦν ἴσμεν καὶ ἕξ ἐκείνων διαφανέντα), καὶ μὴ προχείρως τὰς πίστις τῶν γραμμάτων ἐκ παραθέσεως ἐτέρων προσῆσθαι διὰ τὰς ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένας αἰτίας. Εἰ μέντοι γε τελευτήσαιεν ἅπαντες οἱ μάρτυρες, ἡ καὶ ἀπεισι τυχόν, ἡ καὶ ἄλλως οὐ ῥάδιόν ἐστι τὴν 367 ἐκ τῶν μαρτύρων τῶν ὑπογεγραφότων πίστιν ἐπιθεῖν 367 ναι, μηδὲ ὁ συμβολαιογράφος περίεστιν ὁ τελέσας (εἰ γε ἀγοραῖον εἰη) ὥστε μαρτυρῆσαι τοῖς ἑαυτοῦ, ἡ μηδὲ ἐνδημοίη, ἀλλ' ἀνάγκη πάντως τὴν ἀντεξέτασιν τῶν γραμμάτων τῶν τελεσμάτων ἡ τῶν ὑπογραφάντων παραλαβεῖν, τῆνικαῦτα προσήκόν ἐστιν ἵεναι μὲν ἐπὶ τὰς συγκρίσεις (οὐδὲ γὰρ παντάπασιν αὐτὰς ἀπαγορεύομεν), διὰ πάσης δὲ ἀκριβείας χωρεῖν, καὶ πάντως εἰ νομίσειεν αὐταῖς χρῆναι πιστεύειν, καὶ ὁρκον ἐπάγειν τῷ προκομίζοντι, ὅτι μηδὲν συνειδῶς πονηρὸν τῷ παρ' αὐτοῦ προκομιζομένῳ οὐδέ τινα τέχνην περὶ τὴν σύγκρισιν γενέσθαι παρασκευάσας οὕτω χρῆται τούτῳ, ὥστε μήτε ἀναιρεθῆναι τι παντελῶς καὶ διὰ πάντων τὸ ἀσφαλὲς τοῖς πράγμασι γενέσθαι. Ἐπὶ γὰρ δὴ τῶν ἐπ' ἀγορᾶς συνταττομένων συμβολαίων, εἰ περὶ ὁ συμβολαιογράφος παρέλθοι καὶ μαρτυρήσειε μεθ' ὁρκου, εἰ μὲν οὐ δι' ἑαυτοῦ ἐγραψεν ἀλλὰ διὰ τινος τῶν ὑπουργούντων αὐτῷ, παρίτω κάκεῖνος, εἰ γε περίεστιν ἡ δυνατόν ὁλως αὐτόν ἐστιν ἐλθεῖν καὶ οὐδεμία τὴν αὐτοῦ πάροδον αἰτία κωλύει, ἡ νόσος τυχόν ἰσχυρὰ ἡ τι τῶν περιστάσεων τῶν ἄλλων ἀπερ' ἀνθρώποις ἅπαντ' εἰ δὲ καὶ ἀριθμητὴν εἰς τὸ συμβόλαιον, κάκεῖνος παραγινέσθω, ὥστε τρεῖς εἰναὶ τοὺς μαρτυροῦντας ἀλλ' οὐχ εἷνα. Εἰ δὲ οὕτω ἀριθμητὴς προσελήφθη τό τε συμβόλαιον αὐτὸς ἅπαν δι' ἑαυτοῦ γέγραφέ τε καὶ ἐτέλεσεν ὁ συμβολαιογράφος, ἡ καὶ ὁ τοῦτο συγγράψας ἅπεστιν ἡ ἄλλως παρεῖναι οὐκ ἰσχύει, αὐτὸς μέντοι μεθ' ὁρκου τῷ οἰκείῳ τε λέσματι μαρτυρεῖ, ὥστε μὴ τῆ συγκρίσει γενέσθαι χώραν, ἐστὼ καὶ οὕτω πιστὰ τὰ συμβόλαια. ἡ γὰρ μαρτυρία καὶ παρὰ τῆς φωνῆς τοῦ τελέσαντος γινομένη καὶ τὸν ὁρκον εἰσὺς προσκείμενον ποιήσειεν ἅν τινα τῷ πράγματι ῥοπήν. Εἰ δὲ ὁ συμβολαιογράφος ἐτελεύτησε καὶ μαρτυρηθεῖ τὸ τέλοςμα ἕξ ἐτέρας παραθέσεως, εἰ μὲν καὶ οὕτως εἰς τὸν τε συντάξαντα τὸ συμβόλαιον περιόντα καὶ τὸν ἀριθμητὴν, παρίτωσαν κάκεῖνοι, εἰ γε ἐνδημοίεν, καὶ ἐχέτω καὶ τὴν ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν πληρώσεων τὸ γράμμα πίστιν καὶ τὴν ἐκ τῶν μαρτύρων. Εἰ δὲ μηδεὶς τούτων εἰη, τῆνικαῦτα γινέσθω μὲν ἡ τῶν τελεσμάτων παράθεσις 368 σις, μὴ μόνον δὲ ταῦτα πρὸς τοῦτο ἀρκεῖτω, ἀλλὰ καὶ αἰ τῶν ἄλλων τῶν ὑπογεγραφότων ἰσως ἡ καὶ τῶν συμβαλλόντων γραφαὶ κατεξεταζέσθωσαν, ὥστε ἐκ πολλῶν παραθέσεων τῶν τε τοῦ τελέσματος τῶν τε <τῶν> ὑπογεγραφότων ἡ καὶ τῶν συμβαλλόντων μίαν τινὰ συνάγεσθαι πανταχόθεν καὶ ἀποτελεῖσθαι πίστιν. εἰ δὲ οὐδὲν ἕτερον εὐρεθείη πλὴν τῆς παραθέσεως τῶν συμβολαίων, τὸ μὲν μέχρι νῦν κεκρατηκὸς προβαίνετω τὸ τὸν προκομίζοντα εἰς τὴν παρ' ἀλληλα κρίσιν τὸ συμβόλαιον ὁμνύειν τὰ νενομισμένα· ἵνα δὲ τινα ὁλως τὸ πᾶγμα λάβοι προσθήκη εἰς πλείονα τοῦ πράγματος πίστιν, καὶ αὐτὸς ὁ ταῦτα αἰτῶν γε νέσθαι προσομνύτω, ὥς οὕτω ἄλλης εὐπορῶν πίστεως ἐπὶ τὴν παρ' ἀλληλα κρίσιν τῶν συμβολαίων

ἐλήλυθεν οὐτε τι περὶ αὐτὴν ἐπραξεν ἢ ἐμηχανήσατο, ὁ περὶ ὧς εἰκὸς δυνηθεῖν τὴν ἀλήθειαν κατακρύψαι. ὦν ἐξεστὶν ἀπηλλάχθαι τοῖς συμβάλλουσιν, εἰ περὶ βούλοιντο καὶ ἐκάτεροι πρὸς τοῦτο συμβαῖεν τὸ ἐμφανῆ ποιῆσθαι τὰ συμβόλαια καὶ κατατίθεσθαι [τε] ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων αὐτοῦς τοὺς συμβάλλοντας, ἵνα ἀπαλλαγῆεν ἀγνωμοσύνης τε καὶ νοθείας καὶ παραποιήσεων καὶ ὁπόσα ἀλλὰ κακὰ ἐπανορθοῦντες τὸν παρόντα τίθεμεν νόμον. τῶν ἡδη παρ' ἡμῶν ἐπὶ ταῖς παραθέσεσι τῶν γραμμάτων ταῖς ἐξ ἰδιοχείρων γινομέναις νενομοθετημένων ἐπὶ τῆς ἰδίας μενόντων ἰσχύος· δηλαδὴ καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς τῶν γραμμάτων ἀνεπιστήμοσιν ἡδη κρατούντων ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὴν ἑαυτῶν ἐχόντων ἰσχύν, ἐπειδήπερ ἐκ δικαστικῶν τύπων τὰ τοιαῦτα τὸν προσήκοντα ἐλάβεν ἐξετασμόν. Δεῖ δὲ ἐπὶ τῶν γράμματα οὐκ ἐπισταμένων ταβουλαρίους δύο πάντως καὶ μάρτυρας παραλαμβάνεσθαι, ἐν οἷς εἰσὶ ταβουλάριοι τόποις, μάλιστα δὲ μάρτυρας οὐκ ἀγνώστους τοῖς συμβάλλουσιν· ἵνα οἱ μὲν γὰρ φῶσιν ὑπὲρ τοῦ ἀγραμμάτου ἢ ὀλιγογραμμάτου καθ' ἐσῶτος, οἱ δὲ μαρτυρῶσιν, ὡς καὶ παρόντων αὐτῶν ταῦτα ἐπράχθη καὶ εἶδειεν αὐτόν, καὶ οὕτως ἢ τῶν τοιούτων συμβολαίων εἰσδεχθεῖν πίστις· δηλον ὅτι ὡς 369 οὐκ ἐλάττους πέντε μαρτύρων ἐπὶ τῶν τοιούτων παραληφθήσονται, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ὁ γράφων ὑπὲρ τοῦ συμβάλλοντος ἢ τὸ πᾶν ἢ τὸ μετὰ τὰ ὀλίγα γράμματα τὰ παρ' ἐκείνου τεθέντα, ὥστε μηδὲν διαπεσεῖν τῆς εἰσακρον ἀκριβείας. Καὶ ταῦτά φαμεν ἐπὶ τῶν ἐγγράφων συμβολαίων. εἰ γὰρ τις ἀγράφως πρᾶξαι οἰονδήποτε συνάλλαγμα βουλευθεῖν, τοῦτο πρόδηλον ὡς ἢ τὴν διὰ μαρτύρων ἢ τὴν δι' ὁρκῶν δέξεται πίστιν, τοῦ μὲν ἐνάγοντος μάρτυρας παράγοντος, τοῦ φεύγοντος δὲ ὀμνύντος ἢ ἀντεπάγοντος, καθάπερ ἂν ὁ δικαστὴς τὴν ὑπόθεσιν τάξειεν, ἵνα μηδὲν εἰ ἢ μηδὲ τούτων ἀδιόρθωτον. Κάκεῖνο μέντοι προσθεῖναι τῷ νόμῳ καλόν, ὥστε εἰ μέχρι μιᾶς χρυσίου λίτρας εἰ ἢ τὸ συνάλλαγμα, τὴν τοιαύτην παρατήρησιν ἐπὶ τούτῳ μὴ φυλάττεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέχρι νῦν πολιτευόμενον τὸ πρᾶγμα γίνεσθαι, ἵνα μὴ περὶ πραγμάτων σμικρῶν μεγάλας συντριβὰς ὑπομένωσιν ἂν ἄνθρωποι. Ταῦτα δὲ πάντα κρατεῖν ἐπὶ ταῖς πόλεσι βουλόμεθα· ἐπεὶ τοιγαρὶ ἐν χωρίοις, ἐνθα πολλὰ τὰ τῆς ἀπλότητός ἐστι καὶ οὐδὲ γραφόντων ἢ μαρτυρούντων πολλῶν εὐπορία, τὰ μέχρι νῦν παρ' αὐτοῖς κρατοῦντα καὶ νῦν ἐστὼ βέβαια. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν διαθηκῶν, ἐφ' αἷς μάλιστα σπεύδομεν, ἡδη παρ' ἡμῶν νενομοθέτηται. Κρατεῖτω δὲ ὁ νόμος ἐπὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ἀπασιν γινομένοις συμβολαίοις τε καὶ συναλλάγμασι· τὸ γὰρ δὴ παρωχηκὸς τί ἂν τις νομοθετήσειεν; <Ἐπίλογος.> Τοῦτον ἡμῖν ἐτεκε τὸν νόμον ἀμφισβητήσεων πλήθος γενομένων μὲν ἐν δίκαις ἡμῖν δὲ εἰσηγμένων, ἵνα τοῦ καθ' ἐκάστην πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητεῖν τοὺς ἀνθρώπους παύσαιμεν προαναστέλλοντες αὐτοῖς τὰς φιλονεικίας τῇ διὰ τῆς νομοθεσίας ἀκριβείᾳ. ὥστε προσήκει τὴν σὴν ὑπεροχὴν ταῦτα μανθάνουσας φανερὰ πᾶσι καταστήσαι τοῖς ὑπηκόοις τοῖς τε ἐνταυθοῖ τοῖς τε ἐπὶ τῶν ἐθνῶν. καὶ γὰρ δὴ πρὸς τοὺς ἀλλοεὶς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τοὺς τε 370 ἐπὶ τῆς Ἑσπέρας τοὺς τε ἐπὶ Λιβύης τοὺς τε ἐπὶ τοῖς ἀρκτώσις (φαμέν δὲ τοὺς ἐν Ἰλλυριοῖς) γράψομεν, ἵνα πᾶν ἡμῖν τὸ πολίτευμα μεστὸν γένηται τοῦ νόμου <τοῦ> τὰς τῶν ὑπηκόων θεραπεύοντος περιστάσεις. --Ο-- Δ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΠΩΣ ΧΡΗΝΟΕΙΣΘΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΓΝΗΣΙΟΥΣ ἢ ΝΟΘΟΥΣ. ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΠΡΟΙΚΩΝ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτω> ὀρδιναρίῳ καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ὀρθῶς εἰρηται τοῖς πρὸ ἡμῶν καὶ πρό γε πάντων Ἰουλιανῷ τῷ σοφωτάτῳ τὸ μηδὲν νόμον μηδὲ δόγμα τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων τεθὲν δόξαι καὶ πρὸς τὸ πᾶν αὐτάρκως ἐξ ἀρχῆς νομοθετηθὲν, ἀλλὰ πολλῆς δεηθῆναι τῆς ἐπανορθώσεως, ἵνα πρὸς τὴν τῆς φύσεως ποικιλίαν καὶ τὰς ἐκείνης ἐπιτεχνήσεις ἀρκέσαι. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐκ νοθείας ἀφικνουμένων εἰς γνησίους πολλοὺς ἐγράψαμεν καὶ ποικίλους νόμους. ἐκ δὲ τῶν καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῆς

φύσεως τεχναζομένων εύροντες τι τοῖς ηδη νενομο θετημένοις έλλείπον τοῦτο κατά τὸ παρὸν έπανορ θοῦμεν. νενομοθέτηται γάρ, ὡς ει τις εχων γυναῖκα κατά ψιλὴν αὐτῷ διάθεσιν έγνωσμένην ει τα παιδο ποιήσεται, υστερον δέ αὐτῇ καὶ γαμικὰ ποιήσαιο συμβόλαια καὶ γνησίους έξ αὐτῆς τέκοι παῖδας, οὐδὲ οἱ πρότερον γενόμενοι μένουσι νόθοι, ἀλλὰ κάκεινοι 371 τοῖς γνησίοις συναριθμοῦνται, διότι καὶ πρόφασις ο λως αὐτοῖς εἰσὶ τῆς γεννήσεως. Ἄλλ' ε σχε καὶ ου τοσ έπανόρθωσιν ὁ νόμος. έπειδὴ γάρ οἱ δεύτεροί τε καὶ μετὰ τὰ προικῶα τεχθέντες έτελεύτησαν, ει τα ήξίουν τινές μηκέτι τοὺς προτέρους ὑπὸ τῶν δευτέρων οὐκ ο ντων βοηθεῖσθαι, καὶ τοῦτο έπνηρωθώσαμεν, καὶ δεδώκαμεν αὐτοῖς καὶ ου τω. κα ν ει τετελευτήκα σιν οἱ δεύτεροι γεγονότες ἀδελφοί, τὸ νόμιμον ε χειν, κάκεινο προσθέντες (έπειδὴ καὶ τοῦτο ήμφισβητήθη), ὡς κα ν ει τινες μετὰ τὰ προικῶα μὴ γένοιτο παῖ δεσ, ἀλλ' ου ν τοὺς προειληφότας κα ν ει πρὸ τῶν προικῶων έτέχθησαν τοῖς γνησίοις έγγράφεσθαι, τοῦ πατρὸς ο λως εἰς τοῦτο ὀρηθέντος. Ἄλλ' ε τερόν τι τοιοῦτον ἀπήνητησεν. έκ γάρ δη τοιαύτης συν ηθείας γενόμενοι παῖδες ὑπῆρχόν τινι, ὁ δέ αὐτοὺς ήβούλετο τῷ παρ' ήμῶν έπινοηθέντι τρόπῳ ποιήσαι γνησίους τῇ τῶν γαμικῶν ποιήσει συμβολαίων, βου λευομένῳ δέ ταῦτα τῷ πατρὶ τετελεύτηκεν ή γυνή, καὶ ὁ τῆς διατάξεως αὐτὸν έπέλιπε τρόπος· οὐ γάρ η ν πρὸς η ντινα ε δει γαμικὸν συντάξει συμβόλαιον, καὶ νόθοι μένουσιν οἱ παῖδες α κοντος τοῦ πατρὸς. Καί τι καὶ δεύτερον άνέστη τοιοῦτον έπ' άνδράσιν οὐδὲ άγνωστοις ήμῖν. έπαιδοποιήσατο μὲν γάρ τις οὐ νομίμως, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ὑπερηγάπα καὶ γνη σίους αὐτῷ γενέσθαι κατά τὸν νόμον ήβούλετο, τὰ δέ τῆς γυναικὸς οὐκ η ν αὐτῷ παντελῶς άναμάρτητα, οὐδὲ άξίαν αὐτὴν ήγεῖτο νομίμου τινὸς ὀνόματος τήν γε έαυτὴν ὑβρίσασαν (άρκει γάρ τοσοῦτον εἰπεῖν). ω στε δεύτερος ου τοσ τρόπος ὁ τοὺς παῖδας άδικῶν, έν μὲν δη τῷ προτέρῳ διὰ τῆς τελευτῆς τῆς μητρὸς, έν δέ τῷ δευτέρῳ δι' ω ν έξήμαρτεν εκείνη. Ισμεν δέ καί τι τρίτον ε τερον κινηθέν. ὁ μὲν γάρ πατὴρ γνησίους ήβούλετο ποιήσαι τοὺς παῖδας καὶ τὰ έπὶ τοῖς προικῶοις νομοθετηθέντα παρ' ήμῶν έσκόπει, οἱ μέντοι παῖδες αισθόμενοι τούτων, έπειδήπερ τις παραδόξως η λθεν εἰς τήν τεκοῦσαν αὐτοὺς (καίτοιγε οὐ νόμιμον αὐτῷ γαμετὴν ου σαν) παρά τινος συγ γενοῦς εὐπορία, κακούργως α μα καὶ δολερῶς πρὰτ τοντες τήν μητέρα άπέκρυψαν, ι να μὴ γένηται δυ νατὸν τῷ πατρὶ ποιήσασθαι γνησίους αὐτοὺς καὶ τελευτώσης ι σως τῆς μητρὸς τῆς τῶν μητρῶων πραγ μάτων άπολαῦσαι χρήσεως, τοῦτο ο περ τοῖς πατράσι 372 δίδωσιν ευ ποιῶν ὁ νόμος. ταῖς τοιαύταις ου ν άντι τάξασθαι τέχναις νόμου καθέστηκεν ι διον άκριβοῦς, ο ν έν τῷ παρόντι τίθεμεν. Ει τις ου ν οὐκ εχων παῖδας νομίμους, νόθους δέ μόνον, αὐτοὺς μὲν γνησίους ποιήσασθαι βούλεται, τὴν γυναῖκα δέ η οὐκ εχοι παντελῶς η οὐκ άναμάρτητον η οὐ φαινομένην εχοι η κατά τι νόμιμον πρὸς τὸ συνοικέσιον έμποδιζομένην, δίδομεν αὐτῷ παρρησίαν ξένη τινὶ καὶ νῦν έξηυρημένη παρ' ήμῶν ὀδῶ πρὸς γνησίους άγαγεῖν τοὺς νόθους, δηλαδὴ γνησίων έπὶ τῶν τοιούτων θεμάτων οὐκ ο ντων. ω σπερ γάρ ε στι τις τοῖς πρὸ ήμῶν έξηυρημένος τρόπος ο ς τοὺς άπ ελευθέρους εἰς εὐγένειαν α γει, προκαθαίρων μὲν αὐ τοὺς έτέρα τινὶ πράξει καὶ διδούς αὐτοῖς τὸ τῶν χρυ σῶν δακτυλίων δίκαιον, υστερον δέ εἰς αὐτὴν έπαν άγων τήν φύσιν τήν δοῦλόν τε καὶ έλεύθερον έξ άρχῆς μὴ διακρίνασαν, ἀλλ' έλευθέραν τήν άνθρώπου ποι ησαμένην γονήν· ου τω δη καὶ ήμεῖς τοῦτον δη τὸν τρόπον έπινοοῦμεν τῷ πράγματι. καὶ έξέστω τῷ πατρὶ έπὶ τῶν ε μπροσθεν ήμῖν εἰρημένων τρόπων, η καὶ ει τις ε τερος άπαντήσει τοιοῦτος (πολλὰ δέ, καθάπερ ε φθημεν εἰπόντες, τὰ τῆς φύσεως καινουρ γήματα), έξέστω τοίνυν καθάπερ ε φαμεν τῷ πατρὶ, ει περ γνησίας οὐκ εὐποροίη γονῆς, τοὺς παῖδας άπο καταστήσαι τῇ φύσει καὶ τῇ α νωθεν εὐγενεία, ει γε έξ έλευθέρας αὐτῷ γένοιτο, καὶ γνησίους τὸ λοιπὸν καὶ ὑπεξουσίους ε χειν. <Οὐδὲ γάρ έξ άρχῆς, ήνίκα ή φύσις> διεθεσμοθέτει τοῖς

ἀνθρώποις μόνη, πρὶν τοὺς γραπτοὺς εἰσφοιτῆσαι νόμους, ἢ ν τις διαφορὰ νόθου τε καὶ γνησίου, ἀλλὰ τοῖς πρώτοις γονεῦσιν οἱ πρῶτοι παῖδες αὐτῶν τῆ προόδῳ γεγόνασι γνήσιοι, καὶ ὡς περ ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων ἢ μὲν φύσις ἐλευθέρους πεποίηκεν αὐπαντας, οἱ πόλεμοι δὲ τὴν δουλείαν ἐξεῦρον, οὕτω κἀνταῦθα ἢ μὲν φύσις γνησίας προήγαγε τὰς γονάς, ἢ δὲ εἰς ἐπιθυμίαν ἔκτροπή τὸ νόθον αὐταῖς προσανεμάξατο. ὡς τε ὁμοίων τῶν παθῶν γενομένων δεῖ καὶ τὴν θεραπείαν ἐκ τῶν ἰσῶν ἐξευρεθῆναι, τὴν μὲν παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν τὴν δὲ ὑφ' ἡμῶν. 373 Ἐστὼ τοίνυν αὐτῶν πατρὶ τὴν μητέρα ἐπὶ τοῦ προτέρου καταλιμπάνοντι σχήματος, εἰ περ ταῖς ἀληθείαις ἀμαρτάνουσά τι περὶ τὴν εὐνήν φανείη (ἀλλως γὰρ γίνεσθαι τοῦτο ἐπὶ τοῦ τοιούτου θέματος οὐκ ἐφίεμεν), ἢ εἰ περ κατὰ τινα περίστασιν ἢ οὐκ ἔστιν ἢ λανθάνοι ἢ τι ἕτερον γένοιτο περὶ αὐτὴν ὁ αὐτὸν κωλύει τὴν ἐπὶ τὰ προικῶνα φέρουσαν ὁδὸν ἔλθειν, καὶ οὕτως αὐτὸν προνοῆσαι τῶν παίδων, καὶ ἐπιδοῦναι τῇ βασιλείᾳ δέησιν αὐτὸ τοῦτο λέγουσαν ὡς βούλεται τοὺς νόθους αὐτοῦ παῖδας ἀποκαταστῆσαι τῇ φύσει καὶ τῇ ἀνωθεν εὐγενείᾳ τε καὶ γνησιότητι, ὡς τε ὑπεξουσίους αὐτῶν καθεστάναι μηδὲν τῶν νομίμων παίδων διαλλάττοντας. καὶ τούτου γινόμενου ἐντεῦθεν τοὺς παῖδας ἀπολαύειν τῆς τοιαύτης βοήθειας, καὶ μηδὲ κακουργεῖν δύνασθαι τὸν πατέρα καὶ ἀποκρύψαντας τὴν μητέρα διωθεῖσθαι τὴν γνησιότητα. ἐνὶ γὰρ δὴ τούτῳ τῷ τρόπῳ πάσας τὰς τοιαύτας τῆς φύσεως παρεκβάσεις τε καὶ ἐπινοίας ἐπὶ τῶν νομίμων οὐκ ἔχόντων παῖδας θεραπεύομεν, οὕτω συντόμῳ συμμαχίᾳ τοσαύτην ὁρμὴν ἐπανορθώσαντες φύσεως. εἰ μὲντοιγε ὁ μόνων φυσικῶν παίδων πατὴρ τοῦτο μὲν διὰ τινας τυχηρὰς περιστάσεις οὐ πράξεις, τελευτῶν δὲ ἐπὶ τινος τῶν ἐμπροσθεν εἰρημίων θεμάτων γράψειεν <ἐν> διαθήκῃ βούλεσθαι αὐτῶν γνησίους εἶναι τοὺς παῖδας καὶ διαδόχους, καὶ ἐν τούτῳ δίδομεν αὐτῶν πατρῴων δεομένων μὲντοι καὶ οὕτω τῶν παίδων μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦτο διδασκόντων, καὶ δεικνύντων τὰς τοῦ πατρὸς διαθήκας, καὶ κληρονομούντων εἰς ὁσον ἂν ὁ πατὴρ αὐτοὺς γράψειε, καὶ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτὸ λαμβανόντων, ἵνα κατὰ ταῦτον δῶρον ἢ τὸ γινόμενον πατρὸς τε καὶ βασιλέως, ταυτὸν δὲ ἔστιν εἰπεῖν φύσεως τε καὶ νόμου. καὶ ταῦτά φαμεν οὐδένα τῶν ἐμπροσθεν νομίμων ἀναιροῦντες τρόπων, ἀλλὰ καὶ τοῦτον προστιθέντες ἐφ' ὧν ἐκείνους λαβεῖν οὐκ ἔστιν. ὡς γὰρ γνησίων ὑπόντων εἰς τὰ νόθων ἐπιγινομένων ἢ προγενομένων οὐκ ἂν ἢ γνησιότητος αὐτοῖς προστεθείη, εἰ μὴ πάντως διὰ τῶν διατάξεων ἡμῶν, αἰπερ τὸν τῶν προικῶν συμβολαίων εἰσηγήσαντο τρόπον. 374 καὶ οὐ λέληθεν ἡμᾶς ὡς καὶ ὁ τῆς υἰοθεσίας τρόπος ἢ ν πάλαι τισὶ τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων ἐπὶ τῶν νόθων τῶν εἰς γνησίους μεθισταμένων νομισθεῖς οὐκ ἀδόκιμος. ἀλλ' ὅ γε τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἡμῶν πατὴρ καὶ ἡ διάταξις ἢ παρ' ἐκείνου τεθείσα τῶν τοιούτων κατέγνω, μένειν δὲ κάκεῖνην ἐπὶ τῶν ἑαυτῆς ὁρῶν βουλόμεθα, ἐπειδὴ τῆς σωφροσύνης ἀκριβῶς ἐστόχασται καὶ οὐ προσῆκόν ἐστι τὰ καλῶς ἐκ βεβλημένα πάλιν εἰς πολιτείαν κατάγειν. κάκεῖνο δὲ ἡγούμεθα κάλλιον εἶναι τάξαι προσηκόντως, ὅπερ ἐκ πολλῆς τῆς τῶν πραγμάτων ἐλάβομεν πείρας· πολλὰ γοῦν καὶ ἐφεξῆς δίκαια προσηγγελέμενα τῶν ἡμετέρων κράτει τοῦ παρόντος ἡμᾶς εἰς χρεῖαν ἢ γαγον νόμου. ἐπειδὴ γὰρ καὶ τοῖς παλαιοῖς διηγόρευται νόμοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ διατέτακται, ὡς τε τοὺς γάμους καὶ γαμικῶν συμβολαίων χωρὶς ἐκ μόνης ἔρρωσθαι διαθέσεως καὶ κυρίου εἶναι, νενοθευμένων <δὲ> ἡμῖν ἐντεῦθεν συναλλαγμάτων ἐπλήσθη τὸ πολίτευμα, καὶ παρίασι μάρτυρες ἀκινδύνως ψευδομένοι καὶ ὅτι κυρίαν ἐκάλει τὴν συνοικοῦσαν ὁ ἀνὴρ κάκεῖνη τοῦτον ὁμοίως ὠνόμαζε, καὶ οὕτως αὐτοῖς πλάττεται συνοικέσια καὶ μὴ ταῖς ἀληθείαις συστάντα· τοῦτο ὠήθημεν χρῆναι κατὰ τοὺς φυσικοὺς διορίσαι νόμους. ἵσμεν γὰρ, εἰ καὶ σωφροσύνης ἔσμεν ἔρασταί τε καὶ ταῦτα τοῖς ἡμετέροις νομοθετοῦμεν ὑπὲρ κόους, ἀλλ' οὐδὲν εἶναι μανίας ἐρωτικῆς σφοδρότερον, ἢ ν ἐπισχεῖν φιλοσοφίας ἔστιν ἀκριβοῦς,

νουθετούσης τε καὶ πηδῶσαν καὶ σφραδάζουσαν τὴν ἐπιθυμίαν ἐπεχούσης· ὥστε οἱ τούτῳ κεκρατημένοι τίνος αὖ ἀπόσχοιντο ῥήματος πρὸς τὰς ὡν ἐρῶσιν, ὁ περ αὖ ταῖς οὐ διὰ κολακείαν προσάγουσι; τοιγαροῦν τοσοῦτον καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν νομοθέται τὰς τοιαύτας ἠπίσταντο τῶν ψυχῶν διαθέσεις, ὥστε καὶ τὰς ἐν γάμῳ κωλύουσι δωρεάς, ἵνα μὴ τῆς ἐπιθυμίας νικηθέντες ὑπερβολῇ λάθοιεν κατὰ μικρὸν ἑαυτοὺς οἱ συνοικοῦντες τῆς οὐσίας ἀφαιρούμενοι. ταῦτα οὖν σὺ φρονι νόμῳ διαθεσμοθετῆσαι καλῶς ἐχρῆν ὡς ἴσθης. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μειζόνων ἀξιομάτων καὶ ὁσα μέχρι τῶν ἡμετέρων ἐστὶ συγκλητικῶν καὶ τῶν μετὰ 375 γαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων οὐδὲ γίνεσθαι ταῦτα παντελῶς ἀνεχόμεθα, ἀλλ' ἐστὼ πάντως καὶ προἶξ καὶ προγαμιαία δωρεὰ καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὁσα τοῖς σεμνοτέροις πρέπει τῶν ὀνομάτων. Ὅσον δὲ ἐν στρατείαις τε σεμνοτέροις καὶ ἐμπορίαις καὶ ὁλως ἐν ἐπιτηδεύσεσιν ἀξιολογωτέροις ἐστίν, εἰ βούλοιο νομίμως γυναικὶ συνελθεῖν καὶ μὴ ποιήσασθαι γάμων συμβόλαια, μὴ οὕτως εἰκῆ καὶ ἀπαραφυλάκτως καὶ ἔκκεχυμένως καὶ ἀναποδείκτως τοῦτο πραττέτω, ἀλλὰ παραγινέσθω πρὸς τινὰ τῶν εὐκτηρίων οἰκῶν κοινωσάσθω τε τῷ τῆς ἀγιωτάτης ἐκείνης ἐκκλησίας ἐκδίκῳ, ὁ δὲ παραλαβὼν τρεῖς ἢ τέσσαρας τῶν ἐκεῖσε εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἐκμαρτυρίαν συνιστάτω δηλοῦσαν, ὡς ἐπὶ τῆσδε τῆς ἐπινομήσεως τοῦδε τοῦ μηνὸς ἀγοντος τόσην ἡμέραν τῆς βασιλείας ἐτους τόσου ὑπατείας τοῖσδε ἔλθον παρ' αὐτῷ ἐν τῷδε τῷ εὐκτηρίῳ οἰκῶ ὁ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα καὶ συνηρμόσθησαν ἀλλήλοισι. καὶ τὴν τοιαύτην ἐκμαρτυρίαν εἰ μὲν ἐκλαβεῖν βούλονται ἡ ἀμφοτέρω οἱ συνιόντες ἢ καὶ ἕτερος αὐτῶν, καὶ τοῦτο πραττέτωσαν καὶ ὑπογραφέτωσαν ταύτην ὅτι τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἐκδικὸς καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς ἢ ὅσους αὖ βουληθεῖν (οὐκ ἐλάττους μέντοι τῶν τριῶν) γράμματα τοῦτο σημαίνοντα. εἰ δὲ καὶ τοῦτο μὴ πράξαιεν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ τὸν τοιοῦτον ἀποτιθέσθω χάρτην ὁ τῆς σεβασμιωτάτης ἐκκλησίας ἐκείνης ἐκδικὸς ἐν τοῖς τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀρχείοις (τουτέστιν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ κειμηλίῳ φυλακίῳ) τὰς εἰρημένας ὑποσημειώσεις ἐχόντα, ὥστε ἀποκεῖσθαι τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἐντεῦθεν ἀσφάλειαν, καὶ μὴ ἄλλως δοκεῖν γαμικῆς διαθέσει τούτους αὐτοὺς συνεληλυθέναι πλὴν εἰ μὴ τοιοῦτό τι πραχθεῖ καὶ ὁλως ἐκ γραμμάτων τὸ πρᾶγμα μαρτυροῖτο. τούτων δὲ οὕτω γενομένων καὶ τὸν γάμον καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ γονὰς εἰναί νομίμους. ταῦτα δὲ φάμεν ἐνθά μὴ προικὸς ἢ προγαμιαίας δωρεᾶς γίνεται συμβόλαιον. τὴν γὰρ ἐκ μόνων μαρτύρων πίστιν ὑποπεύοντες ἐπὶ τὴν παροῦσαν ἐληλύθαμεν διατύπωσιν. τὸ δὲ ὅσον ἐν καταπεφρονημένῳ διαζῆβίῳ, μικρᾶς μὲν οὐσίας κύριον καθεστὼς εἰς ἑσχατον δὲ τοῦ δήμου μέρος ἀποκείμενον, τοῦτο ἐχέτω καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις ἀδειαν. ἀλλ' οὐδὲ γεωργοὺς ἢ στρατιώτας ἐνόπλους, οὓς ὁ νόμος καλιγάτους καλεῖ. τουτέστιν εὐτελεστέρους καὶ ἀφανεστέρους, περιεργαζόμεθα, οἓν ἢ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἀμαθία καὶ ἡ μόνος τῆς περὶ τὴν γῆν ἐργασίας καὶ περὶ τοὺς πολέμους ἐπιθυμία 376 πρᾶγμα ἐστὶ περισπούδαστον καὶ δικαίως ἐπαινοῦμενον. ὥστε ἐπὶ τῶν εὐτελῶν προσώπων ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν ἐνόπλων ἀφανῶν καὶ γεωργῶν ἀδεια ἐστὼ αὐτοῖς καὶ ἀγράφως συνιέναι καὶ συνοικεῖν ἀλλήλοισι· καὶ ἐστῶσαν οἱ παῖδες γνήσιοι, τῆς τῶν πατέρων μετριότητι ἢ στρατιωτικαῖς ἢ γεωργικαῖς ἀσχολίαις τε καὶ ἀγνοίαις βοηθούμενοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν προσελεύσεων τῶν γινομένων ἡμῖν αἰεὶ συχνότερον δὴ πάντων γυναικῶν ἀκούομεν ὀδυρομένων καὶ προσαγγελλουσῶν, ὡς τινες προσπαθεῖα κρατούμενοι πρὸς αὐτὰς εἰ ταυτάς ἀνάγουσιν οἰκοί, καὶ τῶν θείων ἀπτόμενοι λογίων ἢ ἐν εὐκτηρίοις οἰκοῖς ὁμόσαντες, ἢ μὴν ἐξὲν αὐτὰς νομίμους γαμετάς, οὕτως αὐτὰς οἰκιοῦνται χρόνον πολὺν καὶ παιδοποιοῦσιν ἰσως, εἰ τα ἐπειδὴν ἐμπλησθεῖεν τῆς αὐτῶν ἐπιθυμίας, ἢ τῶν παίδων χωρὶς ἢ μετὰ τῶν παίδων ἀπορρίπτουσι τῶν οἰκῶν, ἐκρίναμεν καὶ τοῦτο χρῆναι θεραπεῦσαι. καὶ εἰ περ ἢ γυνὴ δεῖξαι δυνήθει τρόποις νομίμοις, ὅτι κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ ἀνήρ

ταύτην ελαβεν οι κοι ἐπὶ τῷ γυναῖκα γνησίαν εχειν καὶ παίδων γνησίων μητέρα, μηκέτι παντελῶς αδειαν αὐτῷ καθεστάναι ταύτην παρὰ τὴν τοῦ νόμου τάξιν ἐξωθεῖν τῆς οἰκίας, ἀλλ' εχειν γνησίαν καὶ τοὺς παῖδας γνησίους αὐτῷ καθεστάναι. καὶ ἐκείνην μὲν, εἰ περ ἀπροικος εἴη, τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας διατάξεως ἀπολαύειν ἀγαθῶν, τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς λαμβάνουσαν, εἰ τε ἐξωθεῖται εἰ τε καὶ προαποβάλοι τὸν ἀνδρα· οὐ περιεργαζομένων ἡμῶν εἰ τε διαισίω χρησάμενος ἀποπέμψειε ταύτην εἰ τε καὶ τούτου χωρὶς· οὐδὲ γὰρ εἰκὸς αὐτὸν πέμψαι ταύτην ῥεπούδιον τὸν γε αὐτὸν τὸν γάμον ἐξαρνούμενον. ἀλλ' εἰ περ ταύτην ἀλόγως ἐκβάλοι τῆς οἰκίας, αὐτὸ τοῦτο εἴπω κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αἰτία, καὶ ἡ γυνὴ τούτου γε γονότος ῥεπούδιόν τε αὐτῷ στελλέτω καὶ ἀπαιτείτω τὸ τέταρτον, εἰ δειχθεῖ γαμετὴ καθεστῶσα, καὶ εἰ προικὸς χωρὶς συνῆλθε τοῖς οἰκίαις πιστεύσασα. τί γὰρ ἀνπράξειεν ἄλλο ἢ προικὸς οὐκ εὐποροῦσα ἢ τὸ ἑαυτὴν ἀντὶ πάσης ἐπιδοῦναι προικὸς; εἴπω δὲ καὶ ἡ γονὴ γνησία καὶ ἀκοντος τοῦ πατρός. ὁ γὰρ ἐπὶ τούτῳ γήμας τε καὶ παιδοποιησάμενος, ἐφ' ᾧ γνησίων αὐτῷ παίδων τὴν γυναῖκα γενέσθαι μητέρα, οὐκ ἀνγένειτο δυνατός τοὺς ἐκ τῶν τοιούτων τεχθέντας γάμων αὐθις εἰς νοθεῖαν ἐκβαλεῖν, οὐδέ τινος ὑστερον ἰσως γάμους μετὰ τὴν τελευτὴν τῆς γαμετῆς ἢ τὸ ῥεπούδιον συναλλάττων τοὺς ἐξ ἐκείνων βούλεσθαι τῶν γάμων μόνους εἶναι γνησίους, ἀλλὰ μὴ καὶ τοὺς ἐμπροσθεν. συζευχθεῖσαν γὰρ ἀνκαὶ οὐ τοι τοῖς δευτέροις, καὶ εἴσται πάντων ὁμοίως πατήρ, μάρτυρος οὐκ ὄντος τῶν γάμων τοῖς μὲν προτέροις θεοῦ τοῖς δὲ δευτέροις τοῦ νόμου. Οὐκ ἔστι ἡμῖν ὁ νόμος ὑπὲρ ἀσφαλείας κείσθω τῶν γάμων συμβαλλόντων· καὶ οἱ παῖδες, εἰ μὲν ἐκ τοιούτων προέλθοιεν γονέων, εἴσονται γνήσιοι καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς γνησίοις κειμένων ἀπολαύσουσι νόμων· εἰ δὲ παρὰ ταῦτα γένειτο, μὴ μὲντοι ἐκ καταδεδικασμένης προέλθοιεν συναφείας, εἴσονται νόθοι καὶ τῶν παρ' ἡμῶν φιλοτιμηθέντων τοῖς νόθοις εἰ τε ἐκ διαθήκης εἰ τε ἐξ ἀδιαθέτου τεύξονται. τοὺς γὰρ ἀπὸ τῶν καθάπαξ παρ' ἡμῶν μεμισημένων τε καὶ διὰ τοῦτο κεκωλυμένων γάμων προϊόντας οὐδὲ νόθους κλητέον οὐδὲ μεταδοτέον αὐτοῖς οὐδεμιᾶς φιλανθρωπίας, ἀλλ' εἴπω καὶ τοῦτο τιμωρία τῶν πατέρων τὸ γινώσκειν ὡς οὐδ' ὅτι οὖν οἱ τῆς ἀμαρτανούσης ἐπιθυμίας αὐτῶν ἐξουσι παῖδες. <Ἐπίλογος.> Τὰ παραστάντα τοίνυν ἡμῖν καὶ εἰς ἀνθρώπων θεραπείαν καὶ τῆς φύσεως ἀναπλήρωσιν διὰ τοῦδε τοῦ νόμου διορισθέντα ἢ σὴ ὑπεροχὴ φανερά πᾶσι ποιησάτω προγραμμάτων τιθεμένων, δι' ὧν ἀπασιν ὁ νόμος εἴσται σαφής, γινώσκουσι καθ' ὃν περὶ τῶν τοιούτων πολιτεύονται τρόπον, καὶ τὴν ἡμετέραν ἐννοοῦσι πρόνοιαν ὅτι πάσης ἀσχολίας ἐτέρας τὴν αὐτῶν ὠφέλειαν προτίθεμεν.

379 --Ο-- Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΕΡΜΗΝΕΥΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣΙΟΝΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑΣ ΟΥΣΙΑΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΘΙΕΡΟΥΝΤΩΝ, ΕΚ ΠΟΙΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΔΕΙ ΑΥΤΗΝ ΚΡΑΤΕΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὑπάτω ὄρδι ναρίῳ> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πρᾶγμα τοιοῦτον εἰς ἡμᾶς ἀφίκετο, ὁ περ οἰόμεθα χρῆναι τῆς προσηκούσης ἀπολαῦσαι παρ' ἡμῶν ἐρμηνείας τε ἀμα καὶ βοηθείας. ἐγνωμεν γάρ, ὡς γυνὴ τις ἐχουσα παῖδα ἐκ γάμων αὐτῇ γενόμενον νομίμων ἠβουλήθη χωρῖσαι μὲν ἑαυτὴν τῆς κοινῆς ταύτης διαίτης, ἐν δὲ τινι γυναικῶν ἀσκητηρίῳ καταμεῖναι, πολλὰ δὲ εἰς τὰς ἐκεῖ συνηγμένας εὐλαβεστάτας γυναῖκας ἀγαθὰ ποιησαμένη. καὶ ἐπειδήπερ ὁ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας βούλεται νόμος τοὺς εἰς ἀσκητήριον ἑαυτοὺς καθιεροῦντας ἢ ἀνδρας ἢ γυναῖκας πρὸ τῆς εἰς μοναστήριον εἰσόδου διατιθέναι τὰ οἰκεῖα καθ' ὃν βούλονται τρόπον, μὴ δύνασθαι δὲ μετὰ τὴν εἰσοδὸν τὴν εἰς τὸ ἀσκητήριον εἰσπράττειν τι περὶ τῶν οἰκειῶν οἰακίους οὐκέτι τυγχάνοντας τῶν πραγμάτων, διὰ τὸ νομοθετῆσαι ἡμᾶς, τοὺς τοιούτους ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας μετὰ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῇ τῇ εἰσόδῳ τῇ κατὰ τὸ μοναστήριον καθιεροῦν ἑαυτοὺς καὶ τὰς ἑαυτῶν περιουσίας ***** ἐν τῷ μοναστηρίῳ, διότι κύριοι τούτων

οὐκέτι καθεστᾶσι, καὶ ἐντεῦθεν δεδιέναι μὴ ποτε, καίτοι τῆς ἡμετέρας δια τάξεως πολλῶ μεταγενεστερας ου σης τῆς εἰς τὸν εἰρη μένον εὐαγῆ οι κον αὐτῆς εἰσόδου, τινὲς ἀποστερήσαιεν αὐτὴν τοῦ τοῦ οἰκείου προνοήσασθαι παιδός, χρῆναί 380 τε <διά> τὸ εἰρημένον δέος ταύτην ἐρμηνευθῆναι καὶ νόμῳ ἡμετέρῳ γενέσθαι σαφές, ὡς οὐδὲν βλάπτεται ἡ αὐτὴ ἡ ὁ παῖς περὶ τὴν αὐτῆς διαδοχὴν ἐκ τῆς εἰρη μένης διατάξεως· διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, εἰ τις μοναστήριον ὤκησεν ἀνὴρ ἢ γυνὴ πρὸ τῆς ῥηθείσης ἡμῶν διατάξεως ἢ καὶ μέχρι νῦν οἰκεῖ, καὶ μάλιστα παίδων ὑπόντων, μηδεμίαν εχριν ἀνάγκην νῦν τὴν αὐτῶν περιουσίαν εἰς ἀγειν εἰς τὸ μοναστήριον, ἀλλὰ τῷ παιδί ἢ τοῖς παισὶ παραπέμπειν εἴτε τὸ πᾶν εἴτε καὶ μέρος τῆς οἰκείας περιουσίας, ἢ καὶ ὅν βούλονται τρόπον τὰ οἰκεῖα διατιθέναι πράγματα· οἱ αὖ τὸν πρότερον ἐκείνον νόμον ἕτερά ἡμῶν ταύτη διατάζει διερμηνευόντων. τοὺς γὰρ ἀπαξ πρὸ τοῦ εἰρημένου εμπροσθεν ἡμῶν νόμου μοναστήρια κατοικήσαντας οὐδὲν ἄν ὁ μετὰ ταῦτα τεθεῖς νόμος λυπήσειεν ἢ ἀφέλοιτό τι τῶν εμπροσθεν αὐτοῖς εἰς ἀδειαν δεδομένων· οἷδὲ τοῦ πρότερον ἡμετέρου νόμου παντελῶς ἐμποδῶν ἰσταμένου, διότι οὐδὲ τῶν ἐγχωρούντων ἐστὶ τοῦτο γενέσθαι. ἐχρῆν γὰρ πρότερον διατάξασθαι, καὶ οὐτως εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον· εἰ δὲ οὐδενὸς τότε τοιοῦτου νόμου κειμένου εἰς τὸ μοναστήριον εἰσῆλθε, πῶς ἄν γένοιτο δυνατὸν τὸν ἀναστραφῆναι τὴν τάξιν τοῦ νόμου, καὶ ἀπαιτῆσαι τοὺς πρότερον εἰσελθόντας ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκεῖνα ποιῆσαι, ὅπερ πρότερον ἀγνοούμενα παρὰ τῆς θείας ἡμῶν ὑστερον ἐκαινίσθη διατάξεως; ἀλλ' ἐκα στον προσήκει κατὰ τοὺς ἑαυτοῦ καιροὺς ἐκδέξασθαι, καὶ τὰ μὲν μετὰ τὸν νόμον οὐτω ζητεῖν γίνεσθαι ὡς ὁ νόμος βούλεται, εἰ δέ τι πρὸ τοῦ νόμου παρηκολούθησε, τοῦτο μὴ ἀνακινεῖν μηδὲ ἀνερευνᾶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προτέρου καταλιμπάνειν σχήματος. Ὅδε τοί νυν ὁ νόμος ἐπὶ ἐρμηνείᾳ χρηστῇ κείσθω τῆς προτέρας ἡμῶν ἐκείνης διατάξεως, ὡστε αὐτὴν ἐν τοῖς μετ' αὐτὴν χρόνοις ἀφ' οὗ γέγονεν χώραν εχριν καὶ τοῖς μετ' αὐτὴν ἀποταττομένοις ἀνδράσιν ἢ γυναιξὶ κείσθαι καὶ ἑαυτῇ τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐκείνοις φυλαττέτω μηδὲν τῶν πρὸ αὐτῆς πολυπραγμονοῦσα, ἀδείας οὐσης τοῖς εμπροσθεν ἀνδράσιν ἢ γυναιξὶ κατοικήσασιν ἢ 381 <καὶ> μέχρι νῦν οἰκοῦσι μοναστήρια, καὶ μάλιστα παίδων ὑπόντων, τὰ ἑαυτῶν πράγματα ὅν βούλονται διατιθέναι τρόπον. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου κατὰ τὸ σῦνηθες διὰ προγραμμάτων οἰκείων ἀπασὶ ποιῆσαι φανερὰ σπευσάτω.

Ἦ Ο ὦ Ζ Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΟΜΝΥΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΤΙΜΩΡΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΛΑΣΦΗΜΟΥΝΤΑΣ. <Προοίμιον.> Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς εὐφρονοῦσι πρόδηλον εἶναι νομίζομεν, ὅτι πᾶσα ἡμῖν ἐστὶ σπουδὴ καὶ εὐχὴ τὸ τοὺς πιστευθέντας ἡμῖν παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ καλῶς βιοῦν καὶ τὴν αὐτοῦ εὐρεῖν εὐμένειαν, ἐπειδὴ καὶ ἡ τοῦ θεοῦ φιλάνθρωπία οὐ τὴν ἀπώλειαν ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν σωτηρίαν βούλεται, καὶ τοὺς πταίσαντας καὶ διορθουμένους δέχεται ὁ θεός, διὸ πάντας προτρέπομεν τὸν τοῦ θεοῦ φόβον κατὰ νοῦν λαμβάνειν καὶ τὴν αὐτοῦ εὐμένειαν ἐπικαλεῖσθαι, καὶ ἵσμεν ὅτι πάντες οἱ τὸν θεὸν ἀγαπῶντες καὶ τὸν αὐτοῦ ἐλεον περιμένοντες τοῦτο ποιοῦσιν. 382 Ἐπειδὴ δέ τινες ὑπὸ τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας συνεχόμενοι καὶ ταῖς βαρυτέραις ἀσελγείαις ἑαυτοὺς ἐνέβαλον καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως τάναντία πράττουσι, καὶ τούτοις παρεγγυῶμεν λαβεῖν κατὰ νοῦν τὸν τοῦ θεοῦ φόβον καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων διαβολικῶν καὶ ἀτόπων ἀσελγείων, ἵνα μὴ διὰ τῶν τοιούτων ἀσεβῶν πράξεων ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ δικαίας ὀργῆς εὐρεθῶσι καὶ αἰ πόλεις μετὰ τῶν οἰκούντων ἐν αὐταῖς ἀπολλύμεναι. διδασκόμεθα γὰρ διὰ τῶν ἀγίων γραφῶν, ὅτι ἐκ τῶν τοιούτων ἀσεβῶν πράξεων καὶ πόλεις τοῖς ἀνθρώποις συναπώλοντο. Ἐπειδὴ δέ τινες πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ βλάσφημα ῥήματα καὶ ὀρκους περὶ θεοῦ ὀμνύουσι τὸν θεὸν παροργίζοντες, καὶ τούτοις ὁμοίως παρεγγυῶμεν ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων βλασφημῶν ῥημάτων καὶ τοῦ

ὀμνύναι κατὰ τριχός τε καὶ κεφαλῆς καὶ τῶν τούτοις παραπλησίων ῥημάτων. εἰ γὰρ αἱ κατ' ἄνθρώπων γινόμεναι βλασφημίαι ἀνεκδίκητοι οὐ καταλιμπάνονται, πολλῶ μᾶλλον ὁ εἰς αὐτὸ τὸ θεῖον βλασφημιῶν ἀξίός ἐστι τιμωρίας ὑποστῆναι. διὰ τοῦτο οὐ πάντας τοὺς τοιοῦτους προτρέπομεν ἐκ τῶν εἰρημένων πλημμελημάτων ἀποσχέσθαι καὶ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον κατὰ νοῦν λαμβάνειν καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς καλῶς βιοῦσιν. διὰ γὰρ τὰ τοιαῦτα πλημμελήματα καὶ λιμοὶ καὶ σεισμοὶ καὶ λοιμοὶ γίνονται, καὶ διὰ τοῦτο παραινοῦμεν τοῖς τοιοῦτοις ἀποσχέσθαι τῶν εἰρημένων ἀτοπημάτων, ὡστε μὴ τὰς αὐτῶν ἀπολέσαι ψυχάς. εἰ γὰρ καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην ἡμῶν νοθεσίαν εὐρεθῶσί τινες τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένοντες πλημμελήμασι, πρότερον μὲν ἀναξίους ἑαυτοὺς ποιοῦσι τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας, εἰπεὶ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων ὑποστήσονται τιμωρίας. Ἐπετρέψαμεν γὰρ τῷ ἐν δοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς βασιλίδος πόλεως τοὺς ἐπιμένοντας ταῖς εἰρημέναις ἀτόποις καὶ ἀσεβέσι πράξεις καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν νοθεσίαν συνέχειν καὶ ταῖς ἐσχάταις ὑποβάλλειν τιμωρίας, ἵνα μὴ ἐκ τοῦ παραβλέπειν τὰς τοιαύτας ἀμαρτίας εὐρεθῆ καὶ ἡ πόλις καὶ ἡ πολιτεία διὰ τῶν τοιούτων ἀσεβῶν πράξεων ἀδικουμένη. εἰ γὰρ καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν παρ' αἰνεσίαν τινες τοὺς τοιοῦτους εὐρίσκοντες συγκρύψου 383 σιν αὐτούς, ὁμοίως παρὰ τοῦ δεσπότη θεοῦ κατακριθήσονται. καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ ἐνδοξότατος ἐπαρχος, εἰς εὐρη τινὰς τοιοῦτό τι πλημμελοῦντας καὶ τὴν ἐκδίκησιν εἰς αὐτοὺς μὴ ἐπαγάγη κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, πρότερον μὲν ἐνοχος ἐστὶ τῷ θεοῦ κρίσει, εἰπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἀγανάκτησιν ὑποστήσεται. --Ο--Η ΩΣΤΕ ΤΟΥΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΜΗ ΔΕΙΣΘΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥ ΧΡΥΣΩΝ ΔΑΚΤΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ. ΚΑΙ ΩΣΤΕ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΙΚΩΙΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΥΤΟΘΕΝ ΗΔΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ΝΟΜΙΜΟΝ ΠΟΙΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ ΓΝΗΣΙΟΥΣ. ΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΔΟΥΛΗ ΕΤΥΓΧΑΝΕ, ΚΑΙ ΑΥΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΝ ΕΙΝΑΙ ΤΗ ΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ΝΟΜΙΜΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΞ ΑΥΤΗΣ ΓΝΗΣΙΟΥΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδίνα ρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τελειῶν ἡμῖν ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν παρὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ δεδομένων, ὠήθημεν χρῆναι καὶ αὐτοῖς τὰς τῶν οἰκετῶν ἐλευθερίας, ἐπειδὴ παρὰ τῶν δεσποτῶν τῆς προτέρας ἀπαλλάττοντο τύχης, παντοίως αὐτοῖς καθαρὰς τε καὶ ἀνοθεύτους καὶ τελείας ἀποτελέσαι. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῆς τῶν δεδικτιῶν ὑβρεως τὰς ἐλευθερίας ἀπηλλάξαμεν, καὶ τὰς λατινότητας ὡς ἀτελεῖς ἐξεβάλομεν καὶ τὰς ἱερατίας περιττὰς ἀπεφήναμεν καὶ τὸν λυνιον νόμον καὶ τὸ λαργιανιον ἐμισήσαμεν δόγμα ὡς μάτην καὶ τὴν ἀρχὴν εἰσαχθὲν καὶ ὀρθῶς ὑστερον ἐκβεβλημένον, καὶ 384 μόνην κρατεῖν τὴν ῥωμαϊκὴν πολιτείαν ἐπὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἠβουλήθημεν, οὐ τόποις οὐχ ἡλικίαις οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τὸ πρᾶγμα διακρίνοντες. Ἐπειδὴ δὲ αἰεὶ τι κρεῖττον περὶ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων βουλευόμενοι καὶ αὐτὸ τὸ τελειότερον δεδομένον μείζοσιν ὠήθημεν δεῖν ταῖς προσθήκαις αὐξήσαι· διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, εἰ τις ἐλευθερώσας οἰκέτην ἢ θεράπαιναν αὐτοῦ πολίτας αὐτοὺς ἀποφήνει ῥωμαίους (οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἐξεστίν), ἵστω παρὰ τοῦδε τοῦ νόμου, ὡς ὁ τὴν ἐλευθερίαν λαβὼν ἐξειπαρεπόμενον εὐθύς καὶ τὸ τῶν χρυσῶν δακτυλίων καὶ τὸ τῆς παλιγγενεσίας δίκαιον, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης αἰτήσῃ τοῦτο παρὰ τῆς βασιλείας ἐτι οὐδὲ δεήσεται παντελῶς οὐδεμιᾶς πολυπραγμοσύνης, ἀλλὰ τῇ τῆς ἐλευθερίας ἰσχύϊ πάντα ταῦτα συνεισελεύσεται. τῆσδε ἡμῶν τῆς νομοθεσίας ἐκ τῆς παρουσίας ἡμέρας ἀρχομένης· οὐ γὰρ τι τῶν ἐμπροσθεν γενομένων περιεργαζόμεθα, βεβαιοῦμεν δὲ μᾶλλον ἅπαντα τὰ προειληφότα, ὡστε κρατεῖν αὐτὰ καθ' οὐς ἐγένοντο τρόπους. Ἄλλὰ τοῦτο μὲν οὐτως ἐχειν θεσπίζομεν. Ἐκεῖνο δὲ προσεπισκῆπτομεν, ὡστε μηδὲν μηδὲ μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον βλάπτεσθαι τὰ πατρωνικὰ δίκαια ταῦτα, ἀπερ ἡμεῖς ἐνομοθετήσαμεν, ἐφ' ὧν περὶ ὧν αὐτὰ προσώπων ἐφυλάξαμεν, πλὴν εἰ μὴ καὶ

τούτων τὸν ἀπελεύθερον ἀπαλλάξειεν ὁ τὴν ἐλευθερίαν δωρησάμενος, ἡ κατὰ φιδεικόμισσον τοῦτο καταλιπὼν ἡ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῦτο προσθεῖς. εἰ γὰρ καὶ τοῦτο δοίη, παντελῶς ὁ ἡλευθερωμένος ἀφείσθω καὶ τοῦ πατρωνικοῦ δικαίου, διότι τοῦτο ἐκεῖνος ἐπέσκηψεν. ἐχέτωσαν μὲν οὖν ἀπαντα ταῦτα οἱ τῆς ἐλευθερίας ἠξιωμένοι, φυλαττέτωσάν γε μὴν καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν θεῖαν διάταξιν τοῖς εἰς τοιαύτην αὐτοὺς ἀγοῦσι τιμὴν πᾶσαν αἰδῶ καὶ τό γε καλούμενον ὀβσεθυιον καὶ τὴν ἐκ τῶν νόμων ὀρθῶς εἰσηνηνεγμένην ρηγερευτιαν. καὶ μὴν καὶ ἀπὸ 385 ἐχέσθωσαν ἡ χειρῶν ἡ ἐπιβουλήσῃ τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν ἀπελεύθεροι τοιοῦτό τι πράττοντες ἀναδούλωσιν κατὰ τοὺς περὶ τούτων γεγραμμένους ὑφίστανται νόμους καὶ ἀποκαθίστανται τῇ προτέρᾳ τύχῃ. εἰ γὰρ οὐδένα παντελῶς ἀχάριστον εἶναι περὶ τὸν δωρησάμενον συνεχωρήσαμεν, καὶ νῦν εἰ τῶν εὐγενεστάτων εἶη, ἀλλὰ τὰς δωρεὰς ἀκύρους ἀπεφήναμεν ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν ἡδη γραφεῖσι νόμοις καὶ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστην παρ' ἡμῶν κελευομένοις, πῶς ἂν ἀνασχοίμεθα τὸν ἐλευθερωτὴν τὸν ἐν ἰσῶ τατρὸς περὶ τὸν ἀπελεύθερον διαγενόμενον παρ' αὐτοῦ τι παθεῖν πονηρὸν ἢ ὑβρεῖς τυχόν τραχείας καὶ ἀπρεπεῖς ἢ πληγὰς ἢ μεγάλην καὶ ἀφόρητον ὑποστῆναι ζημίαν; ἀλλ' εἰ τι τούτων νομίμοις ἀποδείξουσιν ἐλέγξειε παθῶν ὁ τὴν ἐλευθερίαν δούσῃ καὶ οἱ τούτου παῖδες, μετὰ τοὺς εἰρημένους ἐλέγχους τὸν ἀπελεύθερον τῷ προτέρῳ δώσομεν στήματι, τῆς μὲν τῶν ὀνομάτων περιεργασίας καὶ τῆς διὰ ταῦτα ζημίας ἀπαντας ἀπαλλάττοντες, τὸ δίκαιον δὲ πανταχοῦ καὶ ἰσον καὶ νομοθέτη πρέπον καὶ ἀρέσκον θεῶ τῷ τε ἀπελευθέρῳ τῷ τε πάλαι δεσπότη φυλάξαντες. Ὡστε ἐστῶσαν μὲν καὶ ἀπελεύθεροι καὶ εὐγενεῖς, εἴτε οἱ πρῶην ἐλευθερωθέντες, εἴτε ῥητῶς αὐτοῖς τοῦτο πεφιλοτίμηται, εἴτε οἱ μετὰ τὸνδε ἡμῶν τὸν νόμον εἰς ἐλευθέρους ἀφικνούμενοι, ὡς εὐγενεῖς δὲ ἡδη γενόμενοι βιούτωσαν, καὶ τὴν ὀφειλομένην τιμὴν τοῖς ἐλευθερωταῖς ἀποδιδότωσαν, ὥστε μὴ πάλιν αὐτοὺς καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐγενείας ἐκπεσεῖν ὡς ἀγνώμονας καὶ ἀχαρίστους ἐληλεγμένους καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου καταδεδικασμένους. ἐσονταὶ γὰρ οὕτω διηνεκῶς ἐλεύθεροί τε καὶ εὐγενεῖς, εἰ τοῖς ἐλευθερωταῖς καὶ τοῖς τούτων παισὶν ἀθόλωτόν τε καὶ ἐλευθέραν τὴν ἑαυτῶν αἰδῶ τε καὶ ρηγερευτιαν καὶ εὐγνωμοσύνην φυλάξαιεν· ὡς δὲ τῶν τῶν οὐ μὴ ποτε εἰς τὴν ἐμπροσθεν κατολισθήσουσι τύχην. εἰ δέ τις ἀπελευθέραν ἀγαγέσθαι βουληθεῖη καὶ γνησίαν ποιήσασθαι γαμετὴν ὁποιασοῦν ἀξίας ὧν, 386 γαμικὰ συνταττέτω συμβόλαια· ταύτην γὰρ μόνην ἀπαιτοῦμεν μετὰ τὴν ἐλευθερίαν τὴν παρατήρησιν. καὶ ἐστῶσαν καὶ οἱ προλαβόντες παῖδες καὶ οἱ μετὰ τὰ προικῶα τεχθέντες ἐλεύθεροί τε καὶ εὐγενεῖς, καὶ γνήσιοί γε μὴν τῷ πατρὶ διάδοχοι, τῆς αἰτήσεως τῶν χρυσῶν δακτυλίων καὶ τοῦ δικαίου τῆς παλιγγενεσίας ἀπηλλαγμένοι, καὶ οὐδεμίαν παντελῶς ἐχόντες διαφορὰν πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν εὐγεγονότων συνοικέσια. ἐλευθερία γὰρ τῆς μητρὸς καὶ πρὸς γε συμβόλαιον γαμικὸν τὴν γονὴν ἐλευθέραν τε καὶ εὐγενῆ καὶ τῷ πατρὶ διάδοχον ἀποδείξουσιν. καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἀληθείας ὅλοι γινόμεθα, ὥστε εἴ τι καὶ δουλευούσης τῆς γυναικὸς ἐξ αὐτῆς γένοιτο παῖδες, βουληθεῖη δὲ ἐκεῖνος ὕστερον τὴν γαμετὴν ἐλευθερῶσαι καὶ προικῶα συντάξαι συμβόλαια, ἀμα τῇ τῶν προικῶων γραφῇ καὶ τοῖς παισὶν ἀρμόσει τό τε τῆς ἐλευθερίας ὁμοῦ καὶ τὸ τῆς γνησιότητος δίκαιον· οὐκ ἐπιζητούντων ἡμῶν ἰδίᾳ ζοῦσαν ἐλευθερίαν ἐπὶ τοῖς παισὶ γενέσθαι, ὥστε ἡ συνελευθερωθῆναι τῇ μητρὶ ἢ καὶ μετ' αὐτὴν ἢ καὶ πρὸ αὐτῆς ἰσως τὴν ἐλευθερίαν λαβεῖν, ἀλλ' ἀμα τῇ γραφῇ τῶν γαμικῶν συμβολαίων εὐθύς αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν χαρίζομεθα. τί γὰρ ἂν μείζον δεῖξειεν ὁ πατήρ ἐλευθερίας τῶν παίδων σημεῖον ἢ τὸ τὴν γαμετὴν ἀποφῆναι καὶ ἐλευθέραν ὁμοῦ καὶ γνησίαν τῇ τῶν γαμικῶν συμβολαίων γραφῇ; εἰ γὰρ στρατιώτης καταλιπὼν πρεσβεῖον τῶν οἰκείων τινὶ θεράποντων αὐτῇ τῇ δώσει τοῦ πρεσβεῖου καὶ τὴν ἐλευθερίαν διδόναι δοκεῖ,

πὼς οὐκ ἂν πολλῶ μᾶλλον ὁ πατήρ, εἰ γράψειε συμβόλαιον γαμικόν, ἐξοίσει τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἐξ αὐτοῦ δὴ τούτου καὶ μόνου καὶ ἑλευθέρους καὶ γνησίους διαδόχους; οὐ γὰρ ἂν τις αὐτὸν οἰηθείη βουλευθῆναι τὴν μὲν τῶν παίδων μητέρα γνησίαν εἶναι καὶ τηλικούτων αὐτῇ χαρίσασθαι πάρεργον ἡδονῆς, τοὺς ἑαυτοῦ δὲ παῖδας τοὺς ἐκ τῶν αὐτοῦ φύντας σπερμάτων ἐπι καταλιμπάνειν δουλεύοντας. Ταῦτα ὁμοίως μὲν ὑπὲρ τῶν ἑλευθερωτῶν ὁμοίως δὲ ὑπὲρ τῶν ἀπελευθέρων ἐνομοθετήσαμεν. εἰ γὰρ μὴ τὰ ἐμπροσθεν εἰρημένα τοῖς ἑλευθερωταῖς φυλάξομεν, ὀκνηροτέρους ἴσως τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὴν 387 τῆς ἐλευθερίας φιλοτιμίαν ἀποτελέσομεν· ἡμῖν δὲ πᾶσα καθέστηκε σπουδὴ τὰς ἐλευθερίας κρατεῖν τε καὶ ἰσχύειν καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθεῖν τε καὶ αὐξάνεσθαι πολιτεία. καὶ γὰρ δὴ ταύτης ἐνεκα τῆς ἐπιθυμίας καὶ ἐπὶ Λιβύης καὶ ἐπὶ τῆς Ἑσπέρας τηλικούτους ἡρᾶμεθα πολέμους ὑπὲρ τε τῆς ὀρθῆς πρὸς θεὸν δόξης ὑπὲρ τε τῆς τῶν ὑπηκόων ἐλευθερίας. Ποιοῦμεθα δὲ ξένον οὐδέν, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων ἀκολουθοῦντες. ὦ σπερ γὰρ Ἀντωνίνος ὁ τῆς εὐσεβείας ἐπώνυμος, ἐξ οὗ περὶ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ τῆς προσηγορίας ταύτης καθήκει, τὸ τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας πρότερον παρ' ἐκάστου τῶν ὑπηκόων αἰτούμενον καὶ οὕτως ἐκ τῶν καλουμένων περὶ ἐγγύων εἰς ῥωμαϊκὴν εὐγένειαν ἀγαθὸν ἐκεῖνος ἀπασιν ἐν κοινῷ τοῖς ὑπηκόοις δεδώρηται, καὶ ὁ γε Θεοδόσιος ὁ νέος μετὰ Κωνσταντίνου τὸν μέγαν, τὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης πόλεως οἰκιστὴν, τὸ τῶν παίδων δίκαιον πρότερον αἰτούμενον ἐν κοινῷ δέδωκε τοῖς ὑπηκόοις, οὕτως καὶ ἡμεῖς τοῦτο δὴ τὸ τῆς παλιγγενεσίας τε καὶ τῶν χρυσῶν δακτυλίων ἐκάστῳ τῶν αἰτουμένων διδόμενον καὶ ζηνίας παρεχόμενον ἀφορμὴν καὶ πολυπραγμοσύνης καὶ τῆς παρὰ τῶν ἑλευθερωτῶν δεόμενον ἀθηνείας ἀπασιν ὁμοίως τοῖς ὑπηκόοις αὐτόθεν δίδομεν. ἀποκαθίσταμεν γὰρ τῇ φύσει τοὺς τῆς εὐγενείας ἀξίους οὐ καθ' ἑνα τὸ λοιπόν, ἀλλὰ πάντας ἐφεξῆς τοὺς ἐλευθερίας παρὰ τῶν κεκτημένων ἀξιουμένους, ἵνα καὶ ταύτην μεγάλην τινὰ καὶ γενικὴν φιλοτιμίαν τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις προσθεῖμεν. <Ἐπίλογος.> Ὅσα τοίνυν ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων φιλανθρωπίας παρέστη τῷ ἡμετέρῳ κράτει κἂν τῷδε τῷ νόμῳ, ταῦτα ἡσὴ ὑπεροχὴ μανθάνουσα τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις [κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν] δὴλα ποιησάτω διὰ προγραμμάτων οἰκείων ἐνταῦθά τε καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὥστε μαθεῖν ὅτι τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἐφ' ἐκάστης κηδόμεθα τὰ πρὸς λυσιτέλειαν αὐτῶν νομοθετοῦντες. κρατήσῃ δὲ ὁ νόμος ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀπασιν καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἀποβαίνουσι θέμασι· τὸ γὰρ φθάσαν οὐ περιεργαζόμεθα. 388 Ὁ ΠΑΡΑ ΤΙΣΙ ΧΡΗ ΔΙΚΑΖΕΣΘΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΤΡΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾶ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμένικῳ πατριάρχει. <Προοίμιον.> Πρᾶγμα μαθόντες ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως οὐκ ὀρθὸν γίνεσθαι ᾤθημεν κοινῷ νόμῳ τοῦτο θεραπεῦσαι, ἀρχόμενοι μὲν ἀπὸ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως, εἰς ἀπασαν δὲ αὐτὸν τὴν ὑπήκοον ἐκτείνοντες. τινὲς γὰρ τὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως σεμνότητα βουλόμενοι διαφθεῖρουν, εἰ τινα δίκην ἐχοῖεν δῆθεν ἢ πρὸς μοναχοὺς ἢ πρὸς ἀσκητρίαις, προσίασιν τοῖς πολιτικοῖς ἀρχουσιν, οἳ δὲ ἐκπέμπουσι πράκτορας ἀξιούοντας ἐνδοξοῦ τε γενέσθαι τῶν ἱερῶν τόπων καὶ μοναχοὺς ἐξέλκειν καὶ μοναστρίαις ἢ τοῖς ἀσκητρίαις ἐνοχλεῖν ἴσως καὶ ἀθεάτοις οὐσαις· κἀντεῦθεν ὑβρίν τε καὶ σύγχυσιν οὐ μικρὰν τοῖς προσκυνητοῖς γίνεσθαι τόποις. Διὰ τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν, εἰ τις οἴαντο ἐχοῖ δίκην πρὸς τινὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἀσκητῶν ἢ τῶν ἱερωμένων παρθένων ἢ γυναικῶν ἐν μοναστηρίοις ὁλως οὐσῶν, τῷ θεοφιλεστάτῳ πόλεως ἐκάστης ἐπισκόπῳ προσιέναι, τὸν δὲ πέμπειν καὶ μετὰ πάσης σεμνότητός τε καὶ εὐσημοσύνης τὰ περὶ τῆς τῶν προσώπων παρουσίας διατάττειν, εἰ τε δεοί διὰ τῶν ἡγουμένων εἰ τε διὰ τῶν ἀποκρισιarίων εἰ τε δι' ἐτέρων τινῶν παραγίνεσθαι· αὐτὸν δὲ μετὰ τῆς ἱερᾶς σεμνότητος τὸ πρᾶγμα ἐξετάζειν καὶ κρίνειν, καὶ πολιτικούς μὴ εἶναι παντελῶς αὐτοῖς δικαστὰς μηδὲ καταισχύειν τὴν αὐτῶν σεμνότητα, ἱκανῶν ὄντων

τῶν θεοφιλεστάτων ἐκάστης πόλεως ἐπισκόπων 389 καὶ τὰ περὶ τῆς δίκης καὶ τὰ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν δικῶν διατυποῦν καὶ κρίνουν αὐτὰς σεμνῶς τε καὶ ἱερατικῶς κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ἡμετέρους καὶ τοὺς θείους κανόνας. οὐ τῷ γὰρ καὶ οἱ τινα λόγον εἰχόμενοι τεύξονται τῶν δικαίων, καὶ ἡ σεμνότης τῶν ἱερῶν ἀθικτός τε καὶ ἀκέραιος φυλαχθήσεται. Κοινὸς τοίνυν ὁ νόμος ἐστίν, καὶ ἐχέτω τὴν φυλακὴν παρά τε τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν τῶν ἐν ἀπάσαις οὐκ ἐπισημασθῶν ταῖς διοικήσεσι (τῆς τε Ἰλλυρίδος φαμέν καὶ Λιβύης Ἰταλίας τε καὶ τῆς δύσεως ὅλης) τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν τῆς ἐκατέρας Ῥώμης τοῦ τε μεγαλοπρεπεστάτου πραιτωρός τῶν δήμων καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν αὐτῶν τάξεων, ὥστε μηδεμίαν αὐτοῦ γενέσθαι παντελῶς παραφθοράν, ἀλλὰ ἀκέραιον αὐτὸν πρὸς τιμὴν τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν φυλάττεσθαι. ταῦτα δὲ καὶ ἡ σὴ μακαριό της μανθάνουσα αὐτὴ τε παραφυλαξάτω ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ τῶν αὐτῆς περιοικίδων γράμμασί τε χρῆσάσθω πρὸς τοὺς θεοφιλεῖς τῶν πόλεων μητροπολίτας ὡς αὐτὸς ἀναδέδεξαι τὴν χειροτονίαν, προτάττουσα τῶν οἰκείων γραμμάτων τόνδε ἡμῶν τὸν θεῖον νόμον· οἱ δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐπισημασθῶν ταῦτα μηνύσουσιν, ὥστε ἐξ ὀλίγου τούτου τοῦ γράμματος μίαν συνέχειαν τοῦ νόμου ἐφ' ἅπασαν προελθεῖν τὴν ὑπήκοον. Ἀλλὰ καὶ ἐπιταχύνεσθαι τὰς δίκας θεσπιζόμεν τὰς μοναχοῖς ἐπαγομένας, ὥστε μὴ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀπασχολεῖσθαι περὶ τὰς τῆς δίκης φροντίδας, ἀλλὰ θᾶπτον ἀπαλλαγέντας τῶν θειοτέρων ἐργῶν ἀντέχεσθαι. Ἰστω τοίνυν ὁ παρὰ ταῦτά τι πράττων, εἰ μὲν ἀρχῶν εἰς ἡ δὲ τοιαύτην ἐνεγκεῖν ψῆφον θαρρήσας, ὡς τῆς τε ἀρχῆς ἀπελαθήσεται οἱ αἰεὶ τὸ θεῖον ἐξυβρίσας, ποινῇ τε δεξέμε λιβραρυμ αὐρι α μα τῆ αὐτοῦ τάξει ζημιωθήσεται τῷ ἱερωτάτῳ ἡμῶν δοθησομένη ταμιείῳ. οἱ δὲ γε πράκτορες οἱ τολμήσαντες προσ αγαγεῖν ὅπως ὑπόμνησιν ὑπ' αὐτῶν τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων κωλυέσθωσαν καὶ καθειργέσθωσαν ἐν τοῖς καλουμένοις δεκανικοῖς, ποινὰς τὰς προσ ηκούσας ὑφέζοντες καὶ ἐκβιβασμὸν οὐδενὶ τὸ λοιπὸν προσαγαγεῖν συγχωρούμενοι. 390 <Ἐπίλογος> Τούτου κρατοῦντος τοῦ νόμου, εἰ τις πρὸς τινα τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἢ παρθένων ἢ γυναικῶν ὅπως ἱερωμένων καὶ ἐν εὐαγέσι μοναστηρίοις οἰκούντων εἰσέλθῃ, περὶ γὰρ δὴ κληρικῶν καὶ τῆς τάξεως τῆς ἐναγωγῆς τῆς αὐτῶν ἢ δὲ νόμους ἐγράψαμεν, οὐκ ἐπιτρέψῃ καὶ κυρίους εἰναὶ κατὰ πάντα βουλόμεθα τρόπον. ἜΠ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΥΑΕΣΙΤΟΡΟΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπαρχῷ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδιναρίων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον> Ἀεὶ μετὰ τῆς ἐκ θεοῦ βοηθείας πᾶσαν ποιούμεθα πρόνοιαν τοῦ τὸ ὑπήκοον τὸ παρὰ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας παραδοθέν ἡμῖν ἀβλαβὲς φυλάττεσθαι. τοιγαροῦν καὶ νόμους τίθεμεν πάσης ἐν αὐτοῖς ἐπιμελόμενοι δικαιοσύνης, καὶ τὸ κατὰ μὴ κρὸν ὀλισθαῖνον ἀνακτᾶσθαι σπεύδομεν, καὶ πρὸς γε καὶ ἀρχὰς ἐπινοοῦμεν, αἰεὶ περὶ σωφρονίζουσαι τὸ ἀκοσμοῦν μετριώτερα ποιοῦσι τὰ πλημμελήματα. ὁποῖον δὲ τὸ τοῦ πραιτωρός τοῦ δήμου κατὰ ταύτην ποιήκαμεν τὴν μεγάλην πόλιν, λυσιτελέστατον ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων πείρας ἀπασὶ τοῖς τὴν βασιλίδα ταύτην ἡμῶν πόλιν οἰκοῦσιν ἀποδειχθέν. 391 ἐκ τοίνυν ταύτης τῆς πείρας καὶ ἐπιτερόν τι θεραπείας δεόμενον προσημασθῶν τε καὶ ἐξευρεῖν νόμῳ τε καὶ ἀρχῇ δίκαιον ἡγησάμεθα. εὐρομεν γὰρ ὅτι κατὰ μικρὸν αἰεὶ μὲν ἐπαρχία τῶν ἑαυτῶν οἰκητόρων γυμνοῦνται, ἢ μεγάλη δὲ αὐτὴ πόλις ἡμῶν διανοχλεῖται πλήθους διαφόρων ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα γεωργῶν, τὰς τε οἰκείας πόλεις καὶ τὴν γεωργίαν ἀπολιμπαίνοντων. Ταῦτα ἡμᾶς εἰς τὸν παρόντα νόμον ἰδεῖν παρ᾽ εσκεύασε καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν νῦν παρ' ἡμῶν σχεδόν τι καινουργουμένην, ἢ περὶ οὐκ ὀκνοῦμεν ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ σίτησιν ἐπιδοῦναι καὶ ταύτην αὐτάρκη, καὶ τάξιν προσκαταστήσαι, καὶ τὸν ἐκ ῥαθυμίας αὐτῇ κίνδυνον ἐπιστήσαι. τῇ μὲν οὐκ ἀρχῇ καὶ τῷ ταύτην παραλαμβάνοντι τὸ τοῦ θυαεσιτορος ἐπιτίθεμεν ὁ νομα· οὐ τὼς γὰρ δὲ καὶ οἱ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐξευρόντες (φαμέν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτάτω χρόνοις)

ἐρευνάδας ἐκάλουν τοὺς εἰς ταύτην ἀφικνουμένους τὴν τάξιν. Βουλόμεθα δὲ τὸν τὴν ἀρχὴν ἐχοντα ταύτην ἀφ' ὁρῶντα πρὸς θεὸν καὶ τὸ ἡμέτερον δέος καὶ τὸν νόμον ἀναζητεῖν τοὺς ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιδημοῦντας πόλεως, ἐξ οἰασθήποτε χώρας εἰεν, εἰτε ἀνδρας εἰτε γυναῖκας, εἰτε κληρικούς εἰτε μοναχοὺς ἢ ἀσκητρίδας, εἰτε τῶν ἐξω πόλεων συνηγόρους ἢ καὶ ἀλλης οἰασοῦν τύχης τε καὶ ἀξίας, καὶ περιεργάζεσθαι τίνες τε εἰεν καὶ πόθεν ἢ κοίεν καὶ ἐπὶ ποίᾳ προφάσει. καὶ εἰ μὲν γεωργοί, σκοπεῖν τοὺς οἰσ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων αἰ κατ' αὐτοὺς προσήκουσιν ὑποθέσεις, καὶ τούτοις ἐπι κεῖσθαι, συντόμως τε αὐτοὺς ἀπαλλάττειν τῶν δυσκόλων δι' ἀπερ [α ν] ἐνταυθοῖ παραγεγόνασι, καὶ οἱ τάχιστα τούτους ὁθεν ἢ κοῦσιν ἐκπέμπειν τῶν προσ ηκόντων ἀπολαύσαντας. Εἰ δὲ τινες εἰεν γεωργοὶ τελοῦντες ὑπὸ δεσποτείας καὶ δεόμενοι τούτων εἰς ταύτην παραγεγόνασι τὴν βασιλίδα πόλιν, παρασκευάζειν τοὺς κεκτημένους θάττον αὐτοῖς διακρίνειν τὰ ἐφ' οἰς ἀφίκοντο πράγματα, καὶ ἐκπέμπειν αὐτίκα τυχόντας τῶν δικαίων. εἰ δὲ ὡς εἰκὸς εἰς ἐναντίωσιν τῶν κεκτημένων παρεγένοντο 392 καὶ πρὸς αὐτοὺς λέγοιεν δίκας, εἰ μὲν πλῆθος εἰη, τοὺς μὲν πολλοὺς ἀποπέμπειν παραχρῆμα πρὸς τὴν χώραν δύο ἢ τριῶν καταλιμπανομένων, οἱ περ κατὰ τὸ τοῦ συνδίκου σχῆμα τὴν δίκην ἀγωνιοῦνται. καὶ οὐτω δὲ αὐτὸν ἐπικεῖσθαι τῷ τῆς δίκης ἀκροατῇ καὶ παρασκευάζειν οἱ τάχιστα τέμνειν τὰς ὑποθέσεις, ἵνα μὴ μῆκος αὐτοῖς ἐγγίνοιτο χρόνου, καὶ μάλιστα γεωργοῖς, ὡς ἢ ἐνταῦθα παρουσία περιττὴ ἢ τε ἐκ τῆς γεωργίας σχολὴ βλάβος αὐτοῖς τε καὶ τοῖς κεκτημένοις ποιεῖ. Εἰ δὲ οὐδὲ γεωργικὸν εἰη τὸ ἐπιδημοῦν πλῆθος, ἀλλὰ τινες τυχὸν ἕτεροι ἢ καὶ δικασόμενοι πρὸς ἕτεροὺς, καὶ ἐνταῦθα χρονίζοιεν, μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ σὺν πάσῃ συντονίᾳ τοὺς δικαστὰς ἐπείγειν μετὰ σπουδῆς αὐτοὺς τῶν ἀμφισβητουμένων ἀπαλλάττειν τε καὶ τῶν δικῶν ἐλευθερουμένους ἐκπέμπειν. ὡστε αὐτοὺς τὰς οἰκείας χώρας τε καὶ πόλεις οἰκεῖν. Εἰ δὲ πολὺ λάκις ἐνοχλήσαντος τῷ ἀκροωμένῳ τῆς δίκης ἢ τοῖς τῶν γεωργῶν κυρίοις τοῦ παρ' ἡμῶν καταστάντος ἀρχοντος, ἐφ' ὧ τοὺς δικαζομένους ἢ προσεδρεύοντας ἐλευθερώσαι, αὐτοὶ πρὸς τοῦτο ἀναβάλλοιντο καὶ μὴ θάττον αὐτοὺς ἢ τῆς δίκης ἢ τοῦ προσεδρεύειν αὐτοῖς ἀπαλλάξουσι, τῆνικαῦτα αὐτὸν τὸν παρ' ἡμῶν ἐπὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς προβληθέντα ἀγειν εἰς ἑαυτὸν τοὺς δικαζομένους ἢ δεομένους τινὸς τῶν δικαίων παρὰ τῶν κεκτημένων εἰτα μὴ τυγχάνοντας, καὶ ἐξετάζειν, καὶ ἐν τάχει διατιθέντα ἐφ' οἰς ἐκεῖνοι ταύτη τῇ με γάλῃ προσεδρεύουσι πόλει πρὸς τὰς οἰκείας ἐκπέμπειν πατρίδας ἢ ὁλως ἐξ ὧν ἢ κοῦσι τόπων, πάσης ἀνηρημένης πρὸς τοῦτο προνομίας τε καὶ φόρου παραγραφῆς. Εἰ δὲ βίου πρόφασιν τινες ἢ δίκης αἰτίαν οὐκ ἐχοντες ἐπὶ ταύτης εἰσὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὡστε διαζῆν ἢ ἐκ τοῦ μεταίτειν ἢ τούτου πρὸς τὰς αὐτῶν ἐπιθυμίας οὐκ ἀρκοῦντος ἢ δὴ καὶ πλημμελεῖν, τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν κατάστασιν ὅποια τίς ἐστὶν ἐποπτεῦειν, καὶ εἰ μὲν ἐρωται αὐτοῖς τὰ σώματα, 393 δυνατοὶ δὲ ἀρκεῖν πρὸς πόνον εἰσίν, εἰ μὲν οἰκέται τινῶν εἰεν, μανθάνειν τίνων εἰσὶ καὶ τούτους καὶ ἀκοντας τοῖς κεκτημένοις ἐκπέμπειν, εἰ δὲ ἐλεύθεροι τὴν τύχην καὶ ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν ἢ πόλεων ὁρμώμενοι, τούτους ἐκπέμπειν εἰς τὰς ἐξ ὧν εἰσιν ἐπαρχίας. Εἰ δὲ αὐτόχθονες εἰεν καὶ σώμασι μὲν ἐρρωμένοις χρῶνται, βίου δὲ αὐτοῖς εὐπρεπῆς οὐκ ἐστι πρόφασις, τούτους μὴ μάταιον εἰναί τῆς γῆς ἀχθος συγχωρεῖν, ἀλλὰ παραδιδόναι θάττον αὐτοὺς τοῖς τε τῶν ἐργῶν τῶν δημοσίων τεχνίταις εἰς ὑπουργίαν τοῖς τε προεστώσιν ἀρτοποιητικῶν ἐργαστηρίων καὶ τοῖς τοὺς κήπους ἐργαζομένοις καὶ ἀλλαις διαφόροις τέχναις ἢ καὶ ἐργασίαις, ἐν αἰσ ἰσχύουσιν ἀμα μὲν κάμνειν ἀμα δὲ ἀποτρέφεσθαι καὶ τὸν ἀργὸν οὐτως ἐπὶ τὰ κρεῖττω μεταβάλλειν βίον. εἰ δὲ τινες μὴ βουλευθῶσι προσεδρεύειν ταῖς ἐργασίαις αἰς παρεδόθησαν, τούτους ἀπελαύνειν ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως. φειδόμενοι γὰρ αὐτῶν ταῦτα νομοθετοῦμεν, ὁπως ἀν μὴ τῆς ἀργίας αὐτοὺς εἰς ἀτόπους πράξεις συνωθοῦσης οἱ νόμοι τούτους ἀρπάζοιεν πρὸς ποινάς, τοῖς ἡμετέροις παραδιδόντες ἀρχουσι. Τοὺς

δέ γε βεβλαμμένους η βε βλαμμένας τὸ σῶμα η τῆ πολιᾶ βαρεῖς τούτους ἀνεν οχλήτους εἶναι κελεύομεν ἐπὶ ταύτης τῆς ἀγαθῆς πόλεως παρὰ τῶν εὐσεβεῖν βουλομένων ἀποτρεφομένους. καὶ τῶν ἄλλων ἑκαστον ἀνερωτᾶν τίνος παρεγένοντο χάριν, καὶ πυνθανόμενον τὰ εἰκότα ἐπ' αὐτοῖς πράττειν, ὥστε μὴ ἄργους ἐνταῦθα καθῆσθαι, ἀλλὰ τὰ προσήκοντα πράξαντας εἰς τὰς οἰκείας ἐπανελθεῖν χώρας. Εἰ δέ τινες η τῶν ἐπὶ ταύτης οἰκούντων τῆς πόλεως η καὶ τῶν ἐξωθεν παραγινομένων μέμφοιντό τισιν ὡς παρ' αὐτῶν ζημιωθέντες κατὰ πρόφασιν τυχὸν τῶν λεγομένων σπορτούλων η καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀδικιῶν, καὶ φάσκοιεν αὐτοὺς η παραβῆναι τοὺς ὑπὲρ τούτων ἡμῶν νόμους, η καὶ χωρὶς ἀρχικῆς προσ 394 τάξεως ὑπόμνησιν αὐτοῖς προσαγαγεῖν, ζητεῖν ἀκριβῶς τοὺς ταῦτα πλημμελήσαντας, ὁποῖα α ν εἰ εν ἀξίας τε καὶ στρατείας καὶ ὑφ' οἴανουσιν τελοῖεν ἀρχὴν, καὶ τούτους α μα μὲν συλλαμβάνειν α μα δὲ μετ' ἐλέγχους τὰς ἠπειλημένας κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους εἰσπράττειν ποινάς, οὐδενὸς τῶν προσφόρων αὐτοῖς ἀρχόντων ἀντιποιεῖσθαι τούτων δυναμένου. καὶ τοῦτο μὲν ἀζημίους φυλάττειν τοὺς ἠδίκημένους, ἀπολαμβάνοντας ὁ περ παρὰ τὸν νόμον ἀπήτηνται, τοῦτο δὲ τὰς ποινας τὰς παρὰ τῶν ἡμετέρων ὠρισμένας διατάξεων προσαπαιτεῖν καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ περὶ αὐτῶν ἀναφέρειν, ἐνθα α ν καὶ συνίδοιμεν δοθησομένας. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὁ σα μέψιν λαμβάνει παραποιήσεως η τοι τῆς καλουμένης πλαστογραφίας ἐν οἴῳ δήποτε πράγματι, ταῦτα ἀναζητεῖν, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς προσαγγελλομένους συνέχειν, καὶ μετὰ γραφὴν καὶ ἐλέγχους τιμωρεῖσθαι τούτους· καὶ γὰρ τῆς τοιαύτης ἀκροάσεως δίδομεν ἐξουσίαν αὐτῶ. εἰ δέ τις τῶν τὰ τοιαῦτα ἠδίκημένων προσαγγεῖλαιε ταῦτα τῶ παρ' ἡμῶν προβληθέντι κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἀρχοντι καὶ μὴ δικαίας τύχῃ προνοίας, ὡς ἀναγκασθῆναι καὶ εἰς ἡμᾶς η τοι τὴν αἰ βασιλείαν ταῦτα προσαγγέλλειν, ἰστω σαφῶς ὁ τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβὼν, ὡς αὐτὸς οἰκοθεν ἀποδώσει ταῦτα τῶ παρ' αὐτοῦ ῥαθυ μὲν κακῶς ἀπερ ἐχρῆν αὐτὸν παρὰ τοῦ πλημμελήσαντος λαβεῖν, πρὸς τῶ καὶ μείζονος ἀγανακτήσεως ἡμετέρας πειρᾶσθαι δικαίως οἱ α τὰς ἡμετέρας κελεύσεις ὑπερβῆναι θαρρήσαντα. Μέγιστον δὲ πάντων ὁ τὴνδε τὴν ἀρχὴν ἔχων καὶ διηνεκὲς τοῦτο θήσεται σπούδασμα τὸ καθαραῖς ταῖς χερσὶν ἀπαντα πράττειν καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ἔχειν μὴ ῥυπῶντας μηδὲν μηδὲ ἀίσχρου λήμματος ἐλάττους, ἀλλ' αὐτόν τε καθαρῶς καὶ ἐλευθέρως ἀρχεῖν, καὶ εἰ τι τοιοῦτο παρὰ τῶν ὑπηρετουμένων πλημμελούμενον 395 εὐροι, τοῦτο καὶ κολάζειν καὶ ἐξ αὐτῶν πρῶτον δεῖ κύναι τὴν ἑαυτοῦ στερρότητά τε ὁμοῦ καὶ σωφροσύνην. Διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ δεξέμλιβρας αὐρι προφάσει δαπάνης ὀρίζομεν αὐτῶ, καὶ τῶ αὐτοῦ παρέδρω σολιδος ξεντυμ. καὶ τοῖς γε ὑπηρετουμένοις αὐτῶ κατὰ τὴν τῆς δαπάνης αἰτίαν σολιδορυμ τρεξεντορυμ τρι γιντα δίδομεν σίτησιν (ὡ ν καὶ ἀπογραφὴν ὑποτεθῆναι τῶδε τῶ νόμῳ προσετάξαμεν), ἵνα ταῖς ἐκ τοῦ δημοσίου φιλοτιμίαις ἀρκούμενοι τῶν ἀλλοτρίων ἀπόσχονται. οὐ τως εἰσονται θεοῦ τε καὶ ἡμῶν ἀκριβεῖς θεραπευταί, καὶ τῆς ἐξ οὐρανοῦ τε καὶ ἡμῶν ἀπολαύοντες προνοίας καὶ τοῖς τῆς ἀρχῆς πράγμασιν εὐκολώτερόν τε καὶ νομιμώτερον χρώμενοι. Δίδομεν δὲ τῶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντι παρρησίαν καὶ ἀρχουσιν ἐνοχλεῖν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναφέρειν καὶ οἰκοθεν πράττειν τὰ προσήκοντα, ἵνα μήτε ἀσθένειαν μήτε ἀλλοτι παντελῶς αἰτιώμενος τῆς ἡμετέρας ἐπ' αὐτῶ κρίσεως ἐλάττων φανείη. ἀδειαν δὲ ὁμοίως αὐτῶ δίδομεν δημοσίαις ἐπιστολαῖς χρῆσθαι πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους, ὥστε τοὺς ἐκπεμπομένους παρ' αὐτοῦ παραπέμπειν εἰς τὰς αὐτῶν χώρας ἀπραγμόνως ἐκεῖσε διάξοντας, καὶ εἰ τίνος δέονται βοηθείας νομίμου, ταύτην ληψομένους. κάκεινου μάλιστα προνοεῖν, ὥστε μὴ περὶ τῶν αὐτῶν δις ἐνοχλεῖσθαι, τῶ πολλάκις τοὺς ἐνταῦθα μάτην ἐμφωλεύοντας εἰτα ἀποπεμφθέντας παρ' αὐτοῦ πάλιν ἐπανιέναι καὶ εὐθύς ὑποστρέφοντας δευτέρων αὐτῶ ππραγμάτων παρέχειν ἀφορμάς. εἰ γὰρ πάλιν ἐπὶ τῆς εὐδαίμονος ταύτης λάβοι

πόλεως ἐμφωλεύοντας μάτην τοὺς ἀπαλλαγέντας καὶ ἐπὶ τὴν οἰκείαν χώραν ἀποπεμφθέντας, τοῦ τοις καὶ σωφρονισμὸν ἐπιθήσει πρέποντα καὶ σφοδρότερον αὐτοὺς ἐκπέμψει. οὐτως ἡμῖν καὶ τὰ τῶν ἐξω πόλεων οἰκισθήσεται καὶ ἡ μεγάλη πόλις αὐτῆς 396 συγχύσεως ἐλευθερωθήσεται. Εἰ δὲ καὶ τινες συνῖδοι τῆς αὐτοῦ τάξεως ἐν τοῖς πέραν ὀρηκτηρίοις ἰδρῦσαι, οἱ περὶ καὶ τοῖς ἐξωθεν ἀφικνουμένοις ἐντεῦθεν ζονται καὶ τοὺς ἐντεῦθεν πεμπομένους δεχόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκπέμψουσι, καὶ τοῦτο πράξει τὸ συμφέρον τῷ πολιτεύματι διὰ πάντων θηρέων. Ταῦτα ἅπαντα νομοθετοῦμεν τῶν ἡμετέρων ὑπὲρ κόνων κηδόμενοι, καὶ ὥστε μὴ τὰς οἰκείας ἀπολιμνάζοντας πατρίδας ἐνταῦθα ταλαιπωρεῖσθαι καὶ τελευτᾶν ἰσως τῶν οἰκείων ἔστερημένους καὶ μηδὲ πατρῶων ἀπολαύοντας τάφων· διότι καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν τεθεικόσι τοὺς νόμους καὶ πολιτείας συστήσαντες ταῦτα οὐ παρέργως ἐσπουδάσθη, ἀλλὰ καὶ ἀργίας ἢ νῆστις γραφῆ καὶ τὸ ξενικὸν ἅπαν περιειργάζονται. καὶ οὐ καινὸν οὐδὲ ἀνηθες τοῦτο τοῖς πράγμασιν ἐστὶ τὸ σπουδάσασθαι, ἀλλὰ καλὸν μὲν καὶ ἀρχαῖον, ἀμεληθὲν δὲ ἐν μέσῳ παρὰ τῆς ἅπαντα καταβλαψάσης ῥαθυμίας κατὰ μικρὸν ἐκινδύνευε διαφθαρήναι τε καὶ ἀνηρηθῆναι, ἕως ἡμεῖς χρήσιμον αὐτὸ καὶ λυσιτελέστατον ὄντων εὐρόντες ἄλλοις εἰς τὴν πολιτείαν εἰσηγάγομεν. Ὡς περὶ δὲ αὐτὸν ἀδωρότατον καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν εἰς τὴν βουλόμεθα καὶ μηδ' ὀτιοῦν ἐξω τῶν παρ' ἡμῶν ὠρισμένων λαμβάνειν, οὐτω καὶ ἀζημίους αὐτοὺς φυλάττεσθαι κελεύομεν, καὶ μήτε προφάσει τῶν συμβόλων μήτε κατὰ τὴν τῶν σιτήσεων πρόφασιν μήτε κατ' ἄλλην οἰανοῦν αἰτίαν ἢ ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν παλατίῳ ἢ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς προφάσει συμβόλων ἢ προστάξεων τι διδόναι νῦν ἢ εἰς τὸν εἰρηστικὸν χρόνον. ἢ τοῖς προεστῶσι τῆς τραπέζης τῆς σῆς ὑπεροχῆς προφάσει σιτήσεων τῶν δι' αὐτῶν χορηγουμένων αὐτῷ [τε] ἢ παρέδρω ἢ τῆ αὐτοῦ τάξει. ἀλλὰ πανταχόθεν αὐτοῖς καθαρὰ φυλάττεσθαι τὰ παρὰ τῆς ἡμῶν φιλοτιμίας διδόμενα. ἀρκέσει γὰρ ἅπασιν ἀντὶ θεραπείας πρεπούσης τὸ γνησίως αὐτὸν κυβερνῶντα τὴν ἀρχὴν ἅπασιν ὠφελιμώτατον εἶναι. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν τῷ ἡμετέρῳ παραστάντα κράτει γινώσκουσα ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἅπαντα εἰς ἔργον 397 ἀγαγεῖν σπουδασάτω, ἀποδεχέσθω τε τὴν ἡμῶν πρόνοιαν, ὅτι καὶ νέαν ἀρχὴν προσεθήκαμεν καὶ τῶν ἡμετέρων ὑπὲρ κόνων διὰ πάντων κηδόμεθα. --Π--Α Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ Η ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΟΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος τῆ ἱερᾷ συγκλήτῳ τῆς βασιλίδος πόλεως. <Προοίμιον.> Εἰς τὴν πρὸς ὠφέλειαν καὶ κόσμον ὄρα τῆς ὑπὸ τοῦ θεοῦ παραδοθείσης ἡμῖν πολιτείας, τοῦτο ἀεὶ βουλευόμενοι πρὸς ἔργον ἀγειν σπουδάσομεν. τοιγαροῦν καὶ ἡδη νόμον ἐγράψαμεν ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν πατρικίων τὸν ἐλευθέρους αὐτοὺς τῆ τῆς ἀξίας δόσει τῆς ὑπεξουσιότητος τῶν πατέρων ἀποφαίνοντα. οὐ γὰρ πρέπον ἐνομίσαμεν εἶναι, τούτους οὐς ἡμεῖς ἐν τάξει πατέρων ἀγομεν ἡμετέρων, [τούτους] ὑφ' ἑτέρου τελεῖν ἐξουσίαν. εἰ γὰρ ἢ τῆς εμμανζιπατινος πρᾶξις πάλαι μὲν ὑπὸ τὰς καλουμένας λεγίς ἀξιόνας γινομένη μεθ' ὑβρεων καὶ ῥαπισμάτων ἀπήλαττεν αὐτοὺς τῶν τοιούτων δεσμών, πῶς οὐκ ἐμελλε τὰ σύμβολα τὰ πάντων ἀνθρώπων σεμνότατα διδόμενα παρὰ τῆς ἐφεστῶσης τοῖς ὀλοῖς βασιλείας μὴ τῆς ὑπεξουσιότητος αὐτοὺς ἐλευθεροῦν; νῦν δὲ φιλανθρωπότερόν τι καὶ σεμνότερον τῆ πολιτεία διανοοῦμενοι καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑπᾶτων, οἱ περὶ τὸ οἰκείον ὀνομα τῷ χρόνῳ μετὰ τὴν 398 βασιλείαν διδῶσαι, καὶ τῶν γε μόνους τοῖς ὑπατικοῖς συμβόλοις τετιμημένων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ἐλευθεροῦν βουλῆς δυναμένων, τουτέστιν ἐπαρχότητός τε καὶ στρατηγίας (φαμέν δὲ τῆς ἐν αὐτοῖς τοῖς θρόνοις καὶ τοῖς ἔργοις γνωριζομένης) αὐτὸ τοῦτο νομοθετοῦμεν, ἵνα πᾶν τοιοῦτον ἀξίωμα καὶ ἀρχὴ τοι αὐτῆ προσγινομένη τισὶν οἷς ἂν ἡμεῖς δοκιμάσοιμεν, ὁ περὶ αὐτοὺς ἀπαλλάττει καὶ βουλῆς, τοῦτο ἰσχύσειε καὶ τῆς ὑπεξουσιότητος αὐτοὺς ἐλευθεροῦν τῶν πατέρων ἢ

πάππων. εἰ γὰρ ἐνομοθετήσαμεν, ὡς εἰ τις οἰκέτης εἰδότης τοῦ κεκτημένου ἀξιοθῆ στρατείας ἢ τινος ἀξίας τύχοι παρὰ τῆς βασιλείας, εὐθὺς ἔλευ θεροῦται καὶ εἰς αὐτὴν ἀναρπάζεται τὴν εὐγένειαν, πῶς οὐχὶ δίκαιον τὸν τηλικούτων ἠξιωμένον συμβόλων μὴ καὶ τῆς ὑπεξουσιότητος ἐλεύθερον γίνεσθαι; Διὰ τοῦτο τοίνυν τῶδε τῷ σεμνοτάτῳ χρώμενοι νόμῳ θεσπίζομεν, τοὺς τε ὀρδυναρίους ὑπάτους, εἰ περ ἐν ὑπεξουσίῳις τελοῖεν. ἀμα τῷ ῥήματι τῷ ταύτην αὐτοῖς χαριζομένῳ τὴν τάξιν εἰς αὐτεξουσιότητα φέρεσθαι, καὶ πρὸς γε τοῖς τιμωμένοις παρὰ τῆς βασιλείας ὑπατικοῖς συμβόλοις, εἰ περ ὑπὸ τὴν τῶν πατέρων τελοῖεν χεῖρα, γίνεσθαι τὸ σύμβολον αὐτῆς ἐξουσιότητος πρόφασιν· καὶ εἰ γέ τις ἡμεῖς ἐπὶ πασῶν τῶν διοικήσεων τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων ἐπιστήσαιμεν ἢ ἐπὶ τὴν πολιarchίαν ἑκατέρας Ῥώμης ἀγοίμεν ἢ ἐπὶ τινὰ στρατηγίαν, τούτους εὐθὺς καὶ αὐτεξουσίους γίνεσθαι. τὸν γὰρ τοσοῦτων ἀρχοντα καὶ τοσοῦτοις ἐπιτάττοντα μένειν ἐπὶ τῆς ὑπεξουσιότητος εἰ καὶ μὴ τοῖς αὐτεξουσίῳις ἐγγράφεσθαι τῶν ἡμετέρων ἀνάξιον ἡγήσασθε νόμων τε ἀμα καὶ χρόνων. ἐν γένει δέ, καθάπερ εἰρηται, νομοθετοῦμεν. ὡστε πᾶν ἀξίωμα καὶ ἀρχὴν πᾶσαν βουλῆς ἐλευθεροῦν δυναμένην ταύτην καὶ αὐτεξουσιότητος γέρας τοῖς τετιμημένοις παρ᾽ ἔχειν. τοῦτο γὰρ καὶ σεμνοτέρους εἰ τοὺς πατέρας ἀποφαίνει, εἰ γε τῶν οὐτω παρὰ τῆς βασιλείας τετιμημένων καθεστᾶσι πατέρες οὐ γὰρ ἀν, εἰ μὴ τοῦτο καὶ αὐτοὶ συνέσπευδον, τὴν βασιλείαν ὑπὲρ τούτων ἦσαν. ὡστε εἰτε ἐστὶ τις νῦν ἐν ὑπεξουσίῳις τοῦτων ἀπολαύων τῶν τιμῶν ἢ ἀρχῶν, ἀς ἐμπροσθεν ἡριθμήσαμεν, εἰτε ὑστερον εἰσται, καὶ τούτοις αὐτεξουσιότητος ἀκολουθεῖτω, τό τε πεζυλιὸν αὐτοῖς χαρίζομένη καὶ τὸ αὐτόγνωμον διδοῦσα καὶ ἀξία πράττειν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐκ τῆς βασιλείας γινομένης κρίσεως. οὐτος γὰρ πολλῶ μείζων τοῖς πατράσιν εἰσται καὶ εὐφροσύνης ἀφορμὴν παρέξει μεγάλης. Ἐκεῖνο δέ τῷ νόμῳ προσεπισκήπτομεν, ὡστε μὴ τὰς τοιαύτας αὐτεξουσιότητος οἰκία χαρίζεσθαι ταῖς ἀλλαις, αἱ δὲ τῶν ἐμμανζιπατιωνῶν γίνονται, ἀλλ' ἐξαίρετόν τι τὴν βασιλείαν δῶρον ταῖς τοιαύταις αὐτῆς ἐξουσιότητι παρέχειν. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα τὸν οὐτως αὐτεξουσίον γενόμενον ἢ γινόμενον ἀπολλύναι τι τῶν λεγιτιμῶν δικαίων, ἀλλ' εἰστω καὶ τῷ γένει πρὸς αὐτοὺς καὶ αὐτοῖς πρὸς τὸ γένος ἀθικτα τὰ λεγιτιμα καὶ ἐκ τῆς φύσεως φυλαττόμενα δίκαια. καὶ οἱ γε παῖδες αὐτῶν μετὰ τελευτὴν τῶν πάππων εἰς τὴν αὐτῶν μεταπιπέτωσαν ὑπεξουσιότητα, ὡστε ἀν εἰ εἰστω οἱ τούτων γονεῖς τελευτῆ τῶν οἰκείων πατέρων ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ παρόντος νόμου αὐτεξουσίῳι γενόμενοι καὶ εἰκότως τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῶν μετὰ τελευτὴν τῶν οἰκείων πατέρων ὑπεξουσίους εχοντες· ἵνα μηδὲν τῶν ἐκ τῆς βασιλείας προσγινομένων παραιρεῖσθαι τι δόξειεν αὐτῶν, διότι πᾶν, ὁπερ εἰτε ἐκ θεοῦ πρόσσειν ἀνθρώποις εἰτε ἐκ βασιλείας τῆς τῷ θεῷ κατακολουθούσης, ἀγαθὸν εἶναι προσήκει μόνως καὶ πάσης κακίας τε καὶ ἐλαττώσεως ἀμιγῆς καθ' ἐσθάναι. Πρόδηλον δέ, ὡς οὐκ εἰστω ὁ ἀγνοεῖ πρὸς γε ἀπάντων τοῖς ὀσιωτάτοις ἐπισκόποις ἀμα τῆ χειροτονία καὶ τὴν αὐτεξουσιότητα προσγίνεσθαι. οἱ γὰρ πάντων οντες πνευματικοὶ πατέρες πῶς ἀν ὑπὸ τὴν ἐτέρων ἐξουσίαν τελοῖεν; ἀλλὰ προσήκει καὶ αὐτοὺς τῆς τοιαύτης ἀπολαύειν τιμῆς καὶ ταύτην ἐκ τῆσδε ἡμῶν τῆς νομοθεσίας καρποῦσθαι. 400 <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν εἰς ὑμετέραν αἰδῶ τε καὶ τιμῆν, ὡς σεβασμιώτατοι πατέρες, βουλόμεθα εἰς τὸ διηνεκὲς ἐμπρέπειν τῆ ἡμετέρας πολιτείας, ἀμα μὲν εἰς κόσμον ὑμέτερον ἀμα δὲ εἰς τὴν τῆς ἡμετέρας φιλοτιμίας ἀπόδειξιν, ἢ ν τοῖς ἡμετέροις πατράσι καὶ ὑπάτοις καὶ ἱερεῦσι δεδώκαμεν. --Π--Β ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΩΣΤΕ ΜΕΘ ὈΡΚΟΥ ΜΗ ΑΙΡΕΙΣΘΑΙ. ἱμπ. ἰωστινιανὺς αὐγ. ἰωανν. περ ὀριεντεμ <ιτερυμ>, εχξονσυλε <ορδυναριο> ἀξ πατριζιο. <Προοίμιον.> Ζήνωνι τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γέγραπται διάταξις περὶ τῆς τῶν δικῶν τάξεως, πολλὰς μὲν παραλλαγὰς ἐκ τῶν ἐφεξῆς δεξαμένη χρόνων, εἰς τοῦτο δὲ ἀφικομένη ὡστε

κατὰ μικρὸν σχεδὸν καὶ παντάπασιν ἐκλιπεῖν. οἱ τε γὰρ ἐν αὐτῇ γεγραμμέ νοι δαιτηται τὸν μετ' ἀνθρώπων α παντες ἀπέλιπον βίον, πολλά τε τῶν ὀρισθέντων δικαίων σεσίγηται ῥητῆς τε οὐκ ε τυχε μνήμης, ἀλλ' ἡ γε χρήσις ταῦτα παραλαβοῦσα εἰς ἄλλοιον μετέστησε σχῆμα. ἡμεῖς τοῖ νυν ὀρώντες συγκεχυμένον καθάπαξ τὸ τῶν δικα στῶν σχῆμα ὤήθημεν χρῆναι νόμω ταῦτα διορίσα σθαι, ο ς τὴν πρέπουσαν τάξιν ἐπιθήσει τῶ πράγματι. οὐδὲ γὰρ ὤήθημεν χρῆναι ε χειν δικαστῶν τινας ὀνό ματα, μάλιστα μὲν νόμων ἀνεπιστήμονας, ε πειτα δὲ οὐδὲ πραγμάτων εὐτυχοῦντας πεῖραν. τοῖς μὲν γὰρ ἡμετέροις α ρχουσι πάρεισι πάντως καὶ πάρεδροι τὰ 401 ἐκ τῶν νόμων ὑψηγούμενοι καὶ τὰς ἀσχολίας ἀνα πληροῦντες τὰς αὐτῶν, ἐπειδήπερ πολλαῖς περιεχόμε νοι φροντίσιν α ς ὑφ' ἡμῖν ε χουσιν εἰκότως τὸ δικα στικὸν ἀναπληροῦσι μέρος τῆ τῶν οἰκείων παρουσία παρέδρων· οἱ δὲ ου τε ἀρχὴν ε χοντες ου τε ἡμῖν ὑπ ηρετούμενοι εἰ μὴ μέλλοιεν οἱ κοθεν γοῦν ἐπίστασθαι τὸ δίκαιον ἀλλ' ἐτέρωθεν ἐρανίζεσθαι τὴν τοῦ δικά ζειν εὐσχημοσύνην. πῶς οὐ μέγιστον τοῦτο ἐλάττωμα πολιτείας α ν ει η τὸ μὴ τοῖς αὐτόθεν τὸ πρακτέον ἐπισταμένοις παραδοῦναι τὰς δίκας, ἀλλ' ἔᾶν αὐτοὺς ζητεῖν ἐτέρους, παρ' ω ν ε ξεστι μανθάνειν α περ αὐ τοὺς ἐν τῶ κρίνειν φθέγγεσθαι δεῖ; ταῦτα ἡμᾶς εἰκό τως εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀνέστησε τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων κηδομένους καὶ βουλομένους αὐτοῖς καὶ τὰ ἐπὶ ταῖς δίκαις ευ κολά τε ει ναι καὶ ῥάδια καὶ χωρὶς ἀπάσης ἀναβολῆς διαλύεσθαι. Τὸ μὲν ου ν πάλαι σχῆμα τῆς διατάξεως Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως, η περ ἐκάστῳ δικαστηρίῳ ῥητοὺς ἀφώρισε δικαστὰς. παντελῶς ἀναιροῦμεν, ἐπι λεγῆναι δὲ συνείδομεν δικαστὰς τοὺς τὴν πανταχόθεν ἐπὶ χρηστοῖς ε χοντας μαρτυρίαν. οἱ περ κοινοὶ πάν των ε σονται δικασταί, οἱ α πανταχόθεν ἐπιλεγμένοι. καὶ δὴ τοῦτο πέπρακται, καὶ η ρηνταί γε παρ' ἡμῶν δικασταί Ἀνατόλιός τε ὁ περίβλεπτος, η δη τοῦ συνηγο ρεῖν πρῶην πεπαυμένος καὶ ἐν τοῖς περιβλέπτοις τοῦ δημοσίου συνηγόροις ταχθεῖς, Φλαβιανός τε ὁ λαμ πρότατος, ο ς συνήγορος τοῦ δημοσίου καθέστηκε νῦν, καὶ πρὸς γε Ἀλέξανδρος καὶ Στέφανος καὶ Μηνᾶς. οἱ λογιώτατοι συνήγοροι καὶ δαιτηται τῆς σῆς ἀγορᾶς, Ἀλέξανδρός τε ε τερος (καὶ δαιτητὴν δὲ ει ναι κάκεῖ νον τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων μεμαθήκαμεν), καὶ δύο ἐφεξῆς α λλοι συνήγοροι τῆς σῆς ἀγορᾶς. Βίκτωρ καὶ ὁ ἐκ Κυζίκου Θεόδωρος. ἐκ μὲν ου ν συνηγῶρων ου τοι δικασταί προκεκρίσθωσαν. Ἐπειδὴ δὲ προσῆκόν ἐστιν ει ναι καὶ μείζους δικαστὰς τοὺς μὲν ἀξιώμασι προ 402 ἔχοντας καὶ πρὸς γε η πείρα πραγμάτων πολλῶν η πολυχρονίῳ τριβῆ μεγίστων ἀρχῶν η πλήθει τού των ἐγγεγυμνασμένους καὶ τῆ γε ἡμετέρα προσκαρτε ροῦντας εὐσεβεῖα, διὰ τοῦτο συνείδομεν ἐκ μὲν τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων Πλάτωνα τὸν ἐνδοξότατον, μακρὸν ἐπὶ τῆς πολιαρχίας διανύσαντα χρόνον καὶ δις ἐπὶ τῶν θρόνων ἐκείνων γενόμενον, Βίκτωρά τε τὸν ἐνδοξότατον, καὶ αὐτὸν ἐπὶ τε τῆς μεγάλης Ἐλ λάδος ἐπὶ τε τῆς σεμνῆς τῶν Ἀλεξανδρέων α ρξαντα πόλεως καὶ πρὸς γε τῆς πολιαρχίας ἡγησάμενον καὶ οὐδὲ νόμων ἀνήκοον, καὶ Φωκᾶν τὸν ἐνδοξότατον ἐν τοῖς ἡμετέροις καταλέξει δικασταῖς, α νδρα ο ν ο τε σὸς ἐπίσταται θρόνος ἐπαινουμένως αὐτοῦ προστάντα καὶ πρὸς γε τὰ ἐκ νόμων εἰδότα, καὶ ἐπὶ τούτοις Μάρκελλον τὸν μεγαλοπρεπέστατον, ἀεὶ μὲν ἡμῖν παρόντα καὶ περὶ τὴν τοῦ δικαίου θαυμαζόμενον τήρησιν καὶ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἡμῖν προσιόν των διὰ τοῦτο αἰτούμενον παρέδρω τε χρώμενον ἐπαινουμένως διατιθέσθαι τὰ ἐκ τῶν νόμων δυναμένω, φαμὲν δὲ Ἀππίονα τὸν περίβλεπτον, τῶ δημοσίῳ τε συνειπόντα καὶ τα λλα μαρτυρίας ἀγαθῆς παρά τε τῶν α λλων παρά τε ἡμῶν αὐτῶν ἡξιωμένον. Τοὺς μὲν ου ν δικαστὰς μετὰ τοὺς ἡμετέρους α ρχον τας τούτους ει ναι βουλόμεθα, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τούτοις α πασι τὰς ὑποθέσεις κατὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν παραδώ σομεν. εἰ δέ τις τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων παραπέμ πειν βούλοιο δίκας, τούτοις δὴ τοῖς εἰρημένοις καὶ ὠρισμένοις παρ' ἡμῶν δαιτηταις ταύτας παραδώσει

καὶ ἑτέρω παντελῶς οὐδενί, πλὴν εἰ μὴ τοῖς παρέδροις τοῖς ἑαυτοῦ παραδοίη τὰς κατὰ μέρος ἐξετάσεις αὐτὸς τὴν ὑπὲρ τοῦ παντὸς κρίσιν ἐξοίσων. Καθεδοῦνται δὲ οἱ δαιτηταὶ διηνεκῶς ἐπὶ τῆς βασιλείου στοᾶς ἐν οἷς καὶ νῦν οἰκίσκοις δικάζουσιν, 403 ο ρηριοὶ τε εὐθύς καὶ εἰς δειλὴν ὄψιαν. καὶ ἀκροᾶσονται τῶν δικῶν οὐ μόνον τῶν μετὰ τὸν νόμον τοῦτον κινήθησόντων παρ' αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλων, οἷσαι παρὰ μὲν τοῖς ἀλλοῖς οὐ κατὰ τὸ ἀρχικὸν ἐκινήθησαν σχῆμα, νῦν δὲ παρ' ἡμῶν εἰς αὐτοὺς μετενεχθῆναι προσετάχθησαν. Ἐκείνου φυλαττομένου, ὡς εἰπερ ἐφέσιμοι παρὰ τῶν δαιτητῶν ἢ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν γίνονται δίκαι. αὐταὶ εἰ μὲν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν παραπεμφθεῖεν. κατὰ τὸ ποσὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων ἐξετασθήσονται ἢ ἑτέροις κατὰ τὸ εἶθος τῶν θεῶν ξουστατιῶν παραπεμφθήσονται. εἰ μὲντοι τινὲς τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων δίκας αὐτοῖς παραπέμψαιεν, ἐπ' αὐτοὺς τοὺς παραδόντας αὐτοῖς τὰς ἀκροάσεις ἢ ἐφέσεις ἢ ἐξ ἐκείνων δὲ αὐτῶν κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τὰ τοιαῦτα κριθήσονται. Ἀκροᾶσονται δὲ πάντες τῆς μὲν δίκης ἀκριβῶς οὐκ ἐπινοήσονται, ἀλλὰ τῶν νομισμάτων ἐν σχήματι παρασημειώσεως, οὐ γὰρ θάττον αἱ δίκαι κριθήσονται, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς διαγνώσεσι κύκλων καὶ τῆς τοῦ χρόνου τριβῆς τὸ δικαζόμενον ἀπαν ἀπαλλαγῆσεται. πρόδηλον δέ, ὡς εἰ καὶ κατὰ παρασημείωσιν ἀκροᾶσονται τῶν δικῶν, ἀλλὰ δώσουσιν οὐκ ἐν γράμμασι τὸν τὴν αὐτῶν δηλοῦντα γνώμην. τῶν ἐπὶ τούτοις ἐφέσεων οὐδενὶ παντελῶς ἀνηρημένων, πλὴν εἰ μὴ τρισάκις ἐκκαλέσασθαι τις βουληθεῖ ἢ κατὰ πρόπετειαν ἀπολειφθεῖ. τοῖς γὰρ τοιοῦτοις καὶ ὁ τῶν ἐφέσεων ἀνήρηται λόγος. Τὰς δὲ ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ἀπὸ τῶν δαιτητῶν ἐφέσεις εἰς τοὺς δικαστὰς οὐ περαιτέρω δύο 404 μηνῶν ἐχειν προθεσίαν ἐν τῷ δρόμῳ τῶν κυρίων βουλόμεθα, μετ' οὐκ ἀνάγκη τὰς κυρίας τοῦ ἑαυτῶν ἀρξασθαι δρόμου, τῆς καλουμένης παρὰ τῶν νόμων ρεπαρτιονος χώραν ἐπὶ τούτων οὐδεμίαν ἐχούσης. Οὐδενὸς θαρροῦντος ἐκβαίνειν τὰ ἐπὶ τοῖς σπορτυλοῖς ἢ ταῖς δικαστικαῖς δαπάναις παρ' ἡμῶν διατεταγμένα, ἀλλὰ πάντων αὐτοῖς ἐμμενόντων καὶ εὐλα βουμένων τὴν ποινήν ἢ ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις ἢ θεῶν ἡμῶν διατάξεις ὀρίσειν. Τῶν τὰς δίκας παρασκευαζόντων οὐκ ὀντων ὀσον κατὰ τὸ τῆς στρατείας σχῆμα ὡς μέχρι νῦν ὀρίσθησαν. ἑκάστου μὲν τοῦ δικαστοῦ δύο μὲν τοῖς ὑπογράφουσι χρωμένου, δύο δὲ τοῖς τὰς δίκας παρασκευάζουσι τε καὶ ἐπέειγουσιν οὐ δυναμένων τῶν αὐτῶν πολλοῖς ἢ δύο γούν ὀλωσ ὑπηρετεῖσθαι δικασταῖς. τούτους δὲ παντοίως πιστούς τε καὶ δεδοκιμασμένους εἶναι, ὥστε μηδὲν παρ' αὐτῶν ἀμαρτάνεσθαι μηδὲ προδίδοσθαι μηδὲ κακουργεῖσθαι, ἀλλὰ κινδύνῳ τῶν τάξεων ἢ σχολῶν ἢ σκρινίων τῶν παρεχόντων αὐτοὺς τὴν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιλογὴν τε ἀμα καὶ ὑπουργίαν εἶναι. καὶ κανεῖ τι παρ' αὐτῶν πταισθεῖ. πρὸς τοὺς ἀφορίσαντας αὐτοὺς φέρεσθαι τὸν ἐκείθεν κίνδυνον, οἷπερ πᾶσαν ζημίαν παρὰ τὴν αὐτῶν αἰτίαν γενομένην τοῖς παρ' ἐκείνων βλαβεῖσι θεραπεύσαιεν ἀνάγκη ἐχόντων καὶ τῶν προσφόρων ἀρχόντων. εἰ προσελευσθεῖεν, παρασκευάζειν πάντως τοὺς ἐκ τῶν οἰκείων τάξεων ἢ σχολῶν ἢ σκρινίων προβαλλομένους τοὺς ὑπουργοῦντας τὴν ἐντεῦθεν τῷ βλαβέντι θεραπεύειν ζημίαν. εἰ δὲ ὁ δικαστὴς αἰσθηταὶ τι πονήρευμα παράτινος τῶν ὑπουργούντων γινόμενον. ἀπελάσει μὲν τῆς ἀκροάσεως τῆς ἑαυτοῦ τοὺς οὐ μετὰ χρηστῆς δόξης τῷ πράγματι χρωμένους. ἑτέρους δὲ ἐγκαταστήσει γνώμη καὶ προβολῇ τῶν οἷς ταῦτα, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, κενδύννεται. εἰ δὲ τις ἢ τῶν ἐνδοξοτάτων ἢ τῶν ἔλλογιμωτάτων ἡμῶν δικαστῶν παύσαιτο τοῦ δικάζειν καθ' 405 οἴαν οὐκ αἰτίαν, οὐκ ἀλλως ἑτερος αὐτοῦ διαδέξεται τὴν ἀκροάσιν, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο ἡμεῖς ἐγκρίνοντες ἑτέρω παραδοίημεν τὴν ἀντ' αὐτοῦ τῶν δικῶν ἐξέτασιν. Ὅπως δ' ἂν μὴ ὁ περὶ ταῦτα πόνος ἀμισθος τοῖς ἡμετέροις γένηται δαιτηταῖς, θεσπίζομεν αὐτοὺς ἐν ἑκάστη παρ' αὐτοῖς λεγομένη δίκη, κανεῖ θεῖοθεν παραπεμφθεῖ, ἀνὰ δύο μὲν χρυσοῦς παρ' ἑκατέρου μέρους ἐν τῇ προκατάρξει

λαμβάνειν, ἀνὰ δύο δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς ὑποθέσεως, καὶ περαιτέρω τούτων μὴ δὲν (τοῦτο οὐ περὶ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν διωρίσαντο), ἀλλὰ τούτοις ἀρκεῖσθαι καὶ μόνοις· δηλαδὴ τῶν προνομίων τῶν ἐπ' ἐλαττώσει τῶν δαπανημάτων τισὶν ὑπαρχόντων ἀπασιν ἀκεραίων κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν φυλαττομένων. ταῦτα δὲ φάμεν ἐπὶ τῶν δικῶν τῶν ὑπερβαίνουσῶν ποσότητα χρυσῶν ἑκατόν. εἰ γὰρ μέχρι τούτου τὸ μέτρον εἰς τῶν δικῶν, οὐδὲν αὐτοὺς δικαστικῶν ἐνεκεν ἀπαιτεῖσθαι βουλόμεθα· ἐκ γὰρ οὐτως ἐλαχίστης ποσότητος ὁ τὴν οἴανουσιν ἐξαίρεσιν ποιούμενος μεγίστω μέρει τῆς νίκης τὸν οὐτω πεπονημένον ἐλαττοῖ. Καὶ οὐ μέχρι τούτων ἰστάμεθα μόνων, ἀλλὰ καὶ οἰκοθεν αὐτοῖς φιλοτιμούμεθα. βουλόμεθα γὰρ ἐκαστον τῶν τοιούτων δαιτητῶν ἐκαστου παρὰ τῆς τραπέζης τῆς σῆς ὑπεροχῆς κομίζεσθαι δυακομίας λιβρας αὐρι, καὶ ταύταις ἀρκεῖσθαι καὶ μόνοις. ἀδωροτάτους τε εἶναι καὶ χρυσοῦ παντὸς ὑπερφρονεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ εἰλόμεθα τὸ δημόσιον ἐλαττώσαι, ἵνα καὶ αὐτῶν ἐκαστος ἀρκούμενος τῆ τε παρ' ἡμῶν δόσει τοῖς τε ἀνὰ τέτρασι χρυσοῖς καθαρὰς τῷ θεῷ τε καὶ ἡμῖν καὶ τῷ νόμῳ φυλάξῃ τὰς χεῖρας, ἐνθυμούμενος οἱ ἀπερὶ τούτων τοῖς ἐμπροσθεν νομοθέταις διηγόρευται. Τὸ δὲ χρῆναι καὶ τὸν τῶν δαπανημάτων λόγον τοὺς δικαστὰς πάντως κατεξετάζειν (ἐπειδὴ τοῦτο καλῶς καὶ ἡ Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἐπέταξε ψήφος, ἡμεῖς τε οὐκ ἀπηξιώσαμεν μέρος καὶ αὐτὸ 406 τῶν ἡμετέρων ποιῆσαι διατυπώσεων) μενέτω καὶ νῦν ἐπὶ ταύτῳ σχήματος φυλαττόμενον· ἐκείνου μόνου προσεπιτιθεμένου τοῦ, ἐπερὶ οὐκ ἔπαγαγοι περὶ τῶν δαπανημάτων ὁ δικαστὴς τῷ νενικηκότι, δηλαδὴ μετὰ τῆς φαινομένης αὐτῷ ὀρθῶς ἐχειν ποσότητος, ἢ νὴ δὴ ταξατίονα καλοῦσιν οἱ νόμοι, εἰ ταῦτα ἐκεῖνος ἐπομοσαιο, μὴ ἐχειν ἀδειαν τὸν δικαστὴν ἐλάττονα τῶν ὁμωμοσμένων καταδικάζειν, μηδὲ φαίνεσθαι φιλικότερον τοῦ νόμου τοῦ ταῦτα διατάττοντος. εἰ μὲντοι συνίδοι μὴ δεῖν μηδέτερον τῶν μερῶν τῷ τῶν δαπανημάτων ὑποθεῖναι λόγῳ διὰ τὸ τῆς ὑποθέσεως ἰσως ποικίλον, αὐτὸ τοῦτο διορίζεσθαι ψήφῳ. πάντων τῶν ἀλλων τῶν ἐπὶ ταῖς ἐφέσεσι, καθάπερ εἰ πόντες ἐφθήμεν, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς παραιτήσεσι, καὶ τῶν περὶ τοῦ μὴ προχειρῶς καὶ σὺν ἀνάγκῃ γίνεσθαι τὰς προκατάρξεις, ἀλλ' ἐχειν τὴν τῶν εἰκοσίων ἡμερῶν προθεσίαν, καὶ εἰ τι ἄλλο δικαστικὸν ὤρισάμεν, πάντως ἐπὶ τῆς οἰκείας μενόντων ἰσχύος. Ἐπειδὴ δὲ πολλαί τινες ἡμῖν γίνονται προσελεύσεις αἰρουμένων τινῶν δικαστὰς παντοίως ἀνεπιστήμονας καὶ νόμων καὶ πείρας, καὶ ὑπὸ προθυμίας ὁμνύουσιν ἐμμένειν τοῖς δικασταῖς οἱς οὐκ ἂν τις οὐδ' ὀτιοῦν πιστεύσειεν. εἰ ταῦτα ἀναπαύουσιν ἰσως καὶ τοὺς δικαστὰς τὸν τοιοῦτον δῆθεν αὐτοῖς οὐκ ἔπαγαγοι παρέχειν. ἀνδραγαθῶς οὐ τί ποτέ ἐστὶ τὸ δίκαιον οὐτε τὴν αὐτοῦ παρατήρησιν ἐπισταμένους. καὶ εἰκότως βλαβέντες αἱ τοῦσιν ἐξετασθῆναι τὴν ὑπόθεσιν ἐπιλαθόμενοι τῶν ὀρκων ὁμωμοσαν, τὸ πρᾶγμα ἡμῖν ἐπιστροφῆς ἀξιῶν ἐνομίση. καὶ ἐπειδὴ περὶ ἐγνωμένον ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων πείρας σφαιρὸν εἶναι τὸ τοιοῦτο, θεσπίζομεν τοῦ λοιποῦ μηδένα γίνεσθαι παντελῶς δικαστὴν αἰρετὸν καὶ μετὰ τῆς ἐξ ὀρκων ἀσφαλείας δικάζεσθαι, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν εἰς ἐπιπορκίαν ἀκούσιον ἐμπίπτωσιν ἀνθρώποι διὰ τὴν τῶν δικαστῶν ἀμαθίαν ἐπιπορκεῖν ἀναγκαζόμενοι, ἀλλὰ πάντως οἱ τὸν δικαστὴν ἢ τοὺς δικαστὰς αἰρούμενοι μετὰ ποινῆς αὐτοὺς ἐπιλεγέσθωσαν ὁπόσῃς ἂν τὰ μέρη πρὸς ἀλληλα συμβαῖεν, καὶ ἀνάγκην ἐχέτωσαν ἢ ἐμμένειν τῇ κρίσει 407 ἢ, ἐπερ ἀναψηλαφήσαι βουληθεῖεν, πρότερον δοῦναι τὸ πρόστιμον οὐτω τε ἀδειαν ἐχειν ἀναχωρεῖν τῶν κεκριμένων καὶ ἐφ' ἑτέρον χωρεῖν δικαστὴν τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, εἰ γε προσελευσθεῖεν, ἐκβιβαζόντων τὰ πρόστιμα καὶ τοῖς ταῦτα προσταχθεῖσι λαβεῖν ἀποκαταστήναι παρασκευαζόντων. εἰδόντων τῶν τοὺς δικαστὰς αἰρουμένων, ὡς εἰ μὴ τοῦτο πράξαιεν μηδὲ ἐπερωτήσουσι ποινήν, ἀλλ' οἰηθῶσιν ἀρκεῖν αὐτοῖς τὴν ἐκ τῶν ὀρκων ἀσφάλειαν, εἰ ταῖς οἱ δικασταῖς οἱ οὐτως αἰρεθέντες βλάβουσιν αὐτούς, εἰ μὲν ἐξεπίτηδες, τῷ δεσπότη θεῷ τὴν ποινήν τῆς ἐπιπορκίας ὑφ' ἑξουσιν, εἰ δὲ ἐξ ἀμαθίας τοῦτο

ὑποσταῖεν, οὐδὲν παρὰ τοὺς ὀρκους αὐτοῖς εἶσται πλέον. οὐτε γὰρ ἐπιὸρκίαν παρά τινος γίνεσθαι βουλόμεθα, οὐτε αὐθις τοὺς δικαζομένους ζημίαν ὑφίστασθαι μεγάλην διὰ τὴν τῶν δικαστῶν ἀμαθίαν παρὰ τὴν τῶν ὀρκων εὐλάβειαν συγχωροῦμεν. πάντων τῶν ἐμπροσθεν νε νομοθετημένων εἰτε ἐκ τῆς ἀρχαίας νομοθεσίας εἰτε καὶ παρ' ἡμῶν περὶ τῶν ζομπρομισσαριων δικαστῶν ἢ ἐπὶ τοῖς αἵρετοῖς, χωρὶς μέντοι τῆς περὶ τῶν ὀρκων ἀνάγκης, μενόντων ἐπὶ τῆς ἰδίας ἰσχύος καὶ οὐδὲν ἐκ τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου καινιζομένων. Τοὺς μέντοιγε ἡμετέρους ἀρχοντας πᾶσι τρόποις δέχεσθαι τὰς ἐκκλήτους θεσπίζομεν, καὶ μηδενὶ παρρησίαν εἶναι παντελῶς τοῦτο διωθεῖσθαι. πλὴν μόνου τοῦ θρόνου τῆς σῆς ὑπεροχῆς, ὧσιν τοῦτο ἀνωθεν ἢ βασιλεία πεφιλοτίμηται τὴν τῆς ἀναψηλαφήσεως ἀντεισάγουσα βοήθειαν. Πᾶς δὲ δικαστῆς εἰτε ἀρχὴν ἔχων εἰτε ἀλλως δι κάζων τηρεῖτω τοὺς νόμους καὶ κατὰ τούτους φερέτω τὰς ψήφους, καὶ κανεῖ συμβαίη κέλευσιν ἡμετέραν ἐν μέσῳ κανεῖ θεῖον τύπον, κανεῖ πραγματικὸς εἶη, φοιτῆσαι λέγοντα τοιῶσδε χρῆναι τὴν δίκην τεμεῖν, ἀκολουθεῖτω τῷ νόμῳ. ἡμεῖς γὰρ ἐκεῖνο βουλόμεθα 408 κρατεῖν, ὁ περὶ οἱ ἡμέτεροι βούλονται νόμοι. εἰ γὰρ ἐκκλητος ἢ δίκη γένηται, ὁ μὲν δικαστῆς δεχέσθω πάντως τὴν ἐπιδομένην ἐφεσιν οὐδ' ὀτιοῦν παντελῶς προφασιζόμενος, ἐφ' ὧν ὁλως ἐξεστὶν ἐκκαλεῖσθαι, ἢ δὲ ἐκ τῶν ἐκκλήτων βοήθεια πᾶσι προκεισθω. δι' ἧς ἐξεστὶ τῷ βλαβέντι καὶ μέμψασθαι καὶ τυχεῖν ἔπαν ὀρθώσεως ἢ παρὰ τῶν ἐφετῶν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν, εἰ περὶ εἰς ἡμᾶς ἢ ψῆφος ἐνεχθείη. Εἰ δέ τι κρίνοντες οἱ δικασταὶ νομίσαιεν ἀμφοσβητήσιμον εἶναι, δίδομεν αὐτοῖς ἀδειαν τὰ περὶ τοῦ του μηνύειν εἰς ἡμᾶς, καὶ πυνθάνεσθαι τε ἡμῶν καὶ μανθάνειν τὰ δέοντα, καὶ οὐτω τὸ πρακτέον ὑφ' ἡγεῖσθαι καὶ ποιεῖν δικαίας τε ἀμα καὶ εὐλόγους τὰς κρίσεις. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τὴν τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ὠφέλειαν πεπραγμένα ταῦτα ἐπὶ τῆς βασιλείου προθήσει στοᾶς ἐπὶ τῶν ἀλλων μερῶν τῆς μεγάλης ταύτης ἡμῶν πόλεως, ὧστε ἀπασὶ ταῦτα γενέσθαι φανερά, καὶ μαθεῖν ὅτι διὰ πάντων ἡμῖν μέλει τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας τε καὶ ἀπραγμοσύνης. 409 ΠΠΓ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΚΛΗΡΙΚΟΥΣ ΤΟΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ ΑΠΟΚΡΙΝΕΣΘΑΙ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ δεῦτερον, ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πολλοὺς ἱεροὺς γεγραφότες νόμους περὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῆς τε ἐφ' ἐξῆς ἱερατείας ἀπάσης, καὶ μὴν καὶ περὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν καὶ ἐναγχος τοῦτο πεπραχότες ἐν οἷς ἡβουλήθημεν τοὺς εὐλαβεστάτους μοναχοὺς παρὰ μόνοις τοῖς τῶν πόλεων. ἐπισκόποις ὑφ' οὗς ἐστὶ τὰ μοναστήρια τὰς ἐναγωγὰς ὑπομένειν, ἠτήθημεν παρὰ Μηνᾶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς ταύτην δοῦναι τὴν προνομίαν· ὧστε εἰ τις ἐχοῖ τινὰ πρὸς αὐτοὺς χρηματικὴν δίκην, πρότερον παρὰ τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον ἰέναι τὸν ὑφ' ὃν τελεῖ, καὶ ἐντυγχάνειν αὐτῷ καὶ ἀγράφου κρίσεως ἀπολαύειν. καὶ εἰ περὶ τοῦτο γένοιτο, μήτε ἐνοχλεῖν αὐτῷ μήτε ἐλκεῖν εἰς δικαστήρια πολιτικὰ μήτε τῆς ἱεραῆς αὐτὸν ἀπασχολεῖν λειτουργίας· ἀλλ' ἀγράφως κατεξετάζεσθαι τὴν ὑπόθεσιν ζημίας χωρὶς, καὶ λαμβάνειν τύπον ἰσως καὶ ἐγγραφον. εἰ τοῦτο τὰ μέρη βουλευθείη τε καὶ αἰτήσῃ, καὶ ἀπηλλάχθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐριδος. Εἰ δέ γε διὰ τὴν τοῦ πράγματος φύσιν ἢ διὰ τινὰ ἰσως δυσκολίαν οὐ γένοιτο δυνατόν τῷ θεοφιλεστάτῳ 410 ἐπισκόπῳ τεμεῖν τὴν ὑπόθεσιν, τότε ἀδειαν εἶναι καὶ παρὰ τοὺς πολιτικοὺς ἀρχοντας ἰέναι, καὶ τῶν προνομίων ἀπάντων φυλαττομένων, ὅποσα τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς αἰθεῖαι διατάξεις διδόασι, καὶ ἀγωνίζεσθαι καὶ πέρας ἐπιτίθεσθαι τῇ δίκῃ, καὶ οὐτως ἐλεύθερον γίνεσθαι πραγμάτων· τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους σπευδόντων σὺν πάσῃ προθυμίᾳ καὶ τάχει τὰς δίκας τε μεῖν, ὧστε μὴ διὰ

τάς τοιαύτας αἰτίας τῶν ἱερῶν αὐτοὺς ἀπασχολεῖσθαι πράξεων, καὶ δέον τὸν θεὸν ἰκετεύειν καὶ τὰ ἱερεῦσι πρέποντα πράττειν, δικαστηρίων ἀνέχεσθαι καὶ τῶν ἐκεῖσε θορύβων καὶ τῆς ἐγγινομένης ταραχῆς ταῖς τῶν δικαζομένων ψυχαῖς. Εἰ μέντοι περὶ ἐγκλημάτων ἐνάγοιντο, εἰ μὲν πο λιτικῶν, ἐνταῦθα μὲν οἱ πρόσφοροι ἀρχοντες. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν οἱ τούτων ἡγούμενοι ἐστῶσαν δικασταί, μὴ ὑπερβαινούσης τῆς δίκης μηνῶν δύο προθεσμίαν, ἀφ' οὗ προκάταρξις γένηται, ὥστε σύντομον ἐπιτίθεσθαι τῷ πράγματι πέρασ. ἐκείνου δήλου ὄντος, ὡς εἰ γε ὑπεύθυνον εἶναι τὸν ἐναγόμενον νομίσειεν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος καὶ ποινῆς ἀξιὸν κρίνειε, πρότερον γυμνοῦσθαι τοῦτον παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπι σκοποῦ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας, οὕτω τε ὑπὸ τὰς τῶν νόμων γίνεσθαι χεῖρας. Εἰ μέντοι ἐκκλησιαστικὸν εἶη τὸ ἀμάρτημα δεόμενον σωφρονισμοῦ καὶ ἐπιτιμίων ἐκκλησιαστικῶν, ὁ θεὸς φιλέστατος ἐπίσκοπος τοῦτο κρινέτω. μηδὲν ἐπικοινωνούντων τῶν λαμπροτάτων ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν. οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα τοιαύτας ὑποθέσεις ὁλως οὐδὲ γινώσκεσθαι τοῖς πολιτικοῖς ἀρχουσι, δέον τὰ τοιαῦτα καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἐξετάζεσθαι, καὶ ἐπανορθοῦσθαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀμαρτανόντων διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμίων κατὰ τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους κανόνας, οἱς καὶ οἱ ἡμέτεροι κατακολουθεῖν οὐκ ἀπαξιοῦσι νόμοι. Εἰ δὲ τινες ἤδη προκατήρχθησαν δίκαι, αὐταὶ μενέτωσαν ἐπὶ ταῦτο σχήματος σύντομον λαμβάνουσαι πέρασ. πάντων τῶν ἤδη παρ' ἡμῶν νενομοθετηθέντων ἐπι ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐπι ταῖς ἐπὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις ἐπι ταῖς ἐπὶ κληρικοῖς ἐπι ταῖς ἐπὶ μοναχοῖς τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἐχόντων. <Επίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου διὰ προγραμμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι καταστησάτω καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττειν σπευσάτω. --Π--Δ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΜΟΠΑΤΡΙΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΜΗΤΡΙΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πολλοῖς πανταχόθεν ἢ φύσις καὶ νουργήμασιν ἐν τοῖς πράγμασι χρωμένῃ (εἰρημένον ἤδη τοῦτο πολλάκις ἐν τοῖς νόμοις τὸ προοίμιον, εἰρήσεται δὲ καὶ αὐθις ἕως ἀν ἐκείνη τὰ ἑαυτῆς πράττη) πολλῶν ἡμᾶς εἰς χρεῖαν καθίστησι νόμων. τὰς γὰρ λεγί τιμας καὶ τὰς κογνατικὰς διαδοχὰς λέγουσι μὲν ἡμῖν καὶ οἱ πάλοι, καὶ οἱ ἐκ τῆς τῶν νόμων ἀρχαιότητος ταῦτα λαβόντες κατὰσιν μέχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, οἱ πολλὰ καὶ τούτων ἐπληρωθῶσαμεν· ἠλθε δὲ εἰς ἡμᾶς τι τοιοῦτο. Ἠγάγετό τις γαμετήν, καὶ παῖδες αὐτῷ γεγόνασιν ἐξ αὐτῆς· εἰ τα ἀπελθούσης ἐκείνης ἀγεται πάλιν ἑτέραν, ἐξ ἧς τίκτονται παῖδες αὐτῷ, τοῖς προτέροις ὀμοπάτριον μόνον, οὐ μὴν ὀμομήτριον· εἰ τα καὶ τρίτον ἐπεισάγεται γάμον καὶ ποιεῖται παῖδας κἀντεῦθεν. μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτήν ἐπὶ δεύτερον ἢ γυνὴ χωρεῖ συνοικέσιον, ἐξ οὗ ἑτέρους ἐποιήσατο παῖδας, τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς ὀμομητρίους μόνον, οὐ μὴν καὶ ὀμοπατρίους. τελευτησάσης τοίνυν τῆς μητρὸς συνέβη ἐπιτελευτῆσαι καὶ τὸν ἐνα τῶν ἀδελφῶν 412 παίδων τε καὶ διαθηκῶν χωρὶς, πολλοὺς ἀδελφοὺς 412 καταλελοιπῶτα, τοὺς μὲν ὀμομητρίους, τοὺς δὲ ὀμοπατρίους, τοὺς δὲ ὀμομητρίους τε ἀμα καὶ ὀμοπατρίους. καὶ ὁ μὲν ἐξεύρηται τῇ φύσει καινούργημα, τοιοῦτό πως ἦν· ἐξεσι δὲ τοιαύτης ἀρχῆς δεδομένης ἡμῖν παρ' αὐτῆς καὶ ἐτερα προσεπινοῆσαι θέματα τοιοῦτό τι φέρειν δυνάμενα, εἰ τε τελευτῆ τοῦ ἀνδρὸς εἰ τε τελευτῆ τῆς γυναικός. εἰ τε ἀλλων νομίμων γάμων διαφόρων τοῦτο ποιησάντων. τὸ ζητούμενον τοίνυν ἐκεῖνο ἦν, εἰ περ εἰς τὸν τοῦ τετελευτηκότος ἀδελφοῦ κληρὸν δεῖ πάντας καλεῖν, τοῖς τε ὀμομητρίους τοὺς τε ὀμοπατρίους τοὺς τε ἀμα μὲν ὀμομητρίους ἀμα δὲ ὀμοπατρίους. Ἐπειδὴ τοίνυν περισκοπήσαντες τοὺς νόμους ἀπαντασους ἠθροῖσαμεν τοὺς τε παλαιοὺς τοὺς τε ἡμετέρους τοιαύτην οὐχ ευρομεν ἀναφυεῖσαν ζήτησιν, προσῆκόν ἐστιν αὐτὴν ὀψέ ποτε χαλινῶσαι νόμῳ καὶ σκοπῆσαι, ὅτι τῶν ἀδελφῶν ἐστι πρὸς τὸν τελευτησάντα τοῖς μὲν τὰ κογνατικὰ δίκαια, ἀπερ ἡμεῖς τοῖς

λεγιτίμοις συνήψαμεν. τοῖς δὲ αὐτόθεν τὰ λεγιτίμα (ἐκοινωνούν γὰρ αὐτῷ περὶ τὴν πατρῶαν γονήν, ὡς περ ἐκεῖνοι περὶ τὴν μητρῶαν)· οἱ δὲ αὐτόθεν καθαρῶς εἰχον καὶ τὸν νόμον καὶ τὴν φύσιν βοηθοῦσαν αὐτοῖς, διότι καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἦσαν προελθόντες μὴ τρώων κόλπων καὶ ἡν αὐτοῖς ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς σπορὰ μία καὶ τὸ πανταχόθεν γνήσιον ὡς περ τι σύμβολον αὐτοῖς ἐνέπρεπεν. εἰ μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀδελφὸς πραγμάτων ἀπαλλάξαι καὶ τὸν νόμον καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας ἠβουλήθη, πρὸς διαθήκην ἡλθεν ἡν καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἐποίησε φανεράν, καὶ οἱ τῇ γραφῇ τετιμημένοι πρὸς τὸν κληρὸν ἐκαλοῦντο. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο πράξει οὐκ ἠβουλήθη ἡ οὐκ ἠδυνήθη (πολλὰ δὲ τὰ ἀνθρώπων καὶ περιστάσεις μυρία καὶ αἰφνίδιοι θάνατοι), ὁ δὲ ἡμῶν ὁ νόμος τῷ πράγματι διατήσεται. Βούλεται δὲ οὗτος ὁ νόμος, ὡς τε τοὺς ἑκατέρωθεν κεκοσμημένους καὶ ἅμα μὲν ὁμοπατρίους ἅμα δὲ ὁμομητρίους ἀδελφούς εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ τελευτήσαντος καλλίους εἶναι τῶν ἡμόνων ὁμοπατρίων ἢ ἡμόνων ὁμομητρίων. καὶ οὐ καταπλήξει γὰρ ἡμᾶς ἢ φύσις ποικίλλουσα, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτῆς τὰς τοιαύτας ἐφ' 413 ευρέσεις ἀποδείξομεν νομίμους καὶ κρινοῦμεν, τοῖς τε λεωτέροις ἀποδιδόντες τὰ καλλίω καὶ τοὺς ἐλάττους ἐξισοῦν αὐτοῖς οὐκ ἀνεχόμενοι. καὶ πολλά γὰρ ἡμᾶς εἰς τοῦτο προέτρεψε. πρότερον μὲν γὰρ ἕτερος ἡμῶν νόμος, εἰ παῖς τελευτήσῃ παῖδας οὐκ εἰχων, [ἢ] εἰς τὰ ὄντα αὐτῷ μητρῶα τυχόν ἢ καὶ ἀπὸ γαμικῆς ἢ καὶ ἕξ ἄλλης αἰτίας ἀπροσπόριστα πράγματα πρότερον τοὺς ἐκ τῶν αὐτῶν γάμων ἀδελφούς εἰς τὸν κληρὸν καλεῖ, εἰτα τοὺς ἕξ ἑτέρων, καὶ μετ' ἐκείνους τὸν πατέρα· ὁ περ ἀπόδειξις ἡν τοῦ πάλαι ταῦτα τὴν ἡμέτεραν νομοθεσίαν ὠδίνειν. εἰ γὰρ καὶ πατρὸς ὑπὸντος αὐτοῦ τε τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἕξ ἑτέρου γάμου προτιμᾶσθαι τοὺς ὁμομητρίους καὶ ὁμοπατρίους ἀδελφούς συμβαίνει, ἀκόλουθόν ἐστι, καὶ εἰ μὴ πατὴρ ὑπὸντος ἐστὶν ἀλλ' ἀδελφοὶ μόνον, προτιμᾶσθαι τῶν ἕξ ἑνὸς τῶν γονέων μόνον συναπτομένων τῷ τελευτήσαντι τοὺς ὁμοίως μὲν ὁμομητρίους ὁμοίως δὲ ὁμοπατρίους ὄντας. καὶ τούτοις συμβαίνει ἡν εἰ ἡ τὸ πρῶν ἐπὶ τε τοῖς μητρώοις καὶ τοῖς ἀπὸ γαμικῆς αἰτίας ἢ καὶ ἄλλοις ἀπροσπόριστοις νενομοθετημένον τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῖς λοιποῖς τοῦ τελευτήσαντος πράγμασι κρατεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι. Οὗτος τοίνυν ὁ νόμος ἐπὶ τούτου τοῦ δόντος αὐτῷ τὴν πρόφασιν, ὡς εἰρηται, κείσθω θέματος. καὶ ἐπεὶ περ ἐκ τριῶν συνοικεσίων αὐτῇ προῆλθεν ἢ καινοτομία τῆς φύσεως, οὐδὲν κωλύει, καὶ εἰ τις ὑπόθοιτο καὶ ἐκ δύο μόνων γάμων τοὺς μὲν εἶναι μόνον ὁμοπατρίους ἢ ὁμομητρίους, τοὺς δὲ ὁμοπατρίους τε ἅμα καὶ ὁμομητρίους, καὶ εἰ τις ἐκταθῆναι δοίη τὰ συνοικέσια καὶ εἰ τι μᾶλλον τοιοῦτό τι γενέσθαι· καὶ οὕτως εἰς τὰ τοιαῦτα τῶν θεμάτων, εἴθε τοιαῦταί τινες εἰσάγονται τάξεις ἀδελφῶν, ὁ νόμος ἐχέτω τὴν οἰκείαν ἰσχύν, καὶ ἀποκλειέτωσαν οἱ διπλοῖς χρώμενοι δικαίους τοὺς ἐνὶ μόνῳ χρῆσθαι δυναμένους. Εἰ δὲ οὐ τοιοῦτόν ἐστι τὸ θέμα, ἀλλ' ἡ μόνον καθεστᾶσιν ὁμοπάτριον ἢ ὁμομήτριον, καὶ τελευτήσῃ τις τῶν ἀδελφῶν, ταῦτα τοῖς προτέροις ἀνακείσθω νόμοις, οἱ περ αὐτῶν ἡδη τὰς διαδοχὰς διετύπωσαν. Χώραν μὲντοι οὗτος ὁ νόμος ἐχέτω μὴ μόνον ἐπὶ τοῦ τὴν ζήτησιν κινήσαντος θέματος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ἐσομένοις ἢ εἰ τι καὶ νῦν ἠρτημένοις· 414 ὡς τε τὰ πρότερα, εἰ περ ἡ δικαστοῦ ψήφῳ ἢ συμβατηρίοις ἀπήλλακται τύποις, ἐχέτω τὴν οἰκείαν τομὴν τῆς ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου μὴ δεόμενα κρίσεως. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου διὰ προγραμμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι καταστησάτω καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττειν σπενσάτω.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ. Ἀυτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Ἀυγουστος Βασιλεῖδῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὄφικίων. <Προοίμιον.> Τὸν μέγαν θεὸν καὶ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν αὐτοῦ βοήθειαν διὰ παντὸς ἐπικαλούμενοι σπενδομεν πάντας τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους, ὡς τὴν διοίκησιν ὁ θεὸς ἡμῖν ἐπίστευσεν, ἀβλαβεῖς καὶ ἀνεπηρεάστους φυλάττειν, καὶ κωλύειν τοὺς πολέμους, οὐς ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀβουλίας αἰρούμενοι τοὺς κατ'

ἀλλήλων ἐργάζονται φόνους, διπλὴν ἐκ τούτου καθ' ἑαυτῶν τὴν τιμωρίαν ἐπάγοντες, τοῦτο μὲν ἢ ἐν ἑαυτοῖς ἐπιφέρουσι τοῦτο δὲ ἢ ἐκ τῶν νόμων τῶν τὴν μανίαν αὐτῶν κολαζόντων ὑφίστανται. Βουλόμενοι τοίνυν τῶν τοιούτων θανάτων τοὺς ἀνθρώπους ἐλευθερώσαι συνείδομεν τὸ τῆς ὀπλοποιίας ἐργὸν μὴδὲνα μὲν ἰδιώτην ἐργάζεσθαι, μόνους δὲ ἐκείνους τὰ ὀπλα κατασκευάζειν τοὺς ἐν ταῖς δημοσίαις καταλεγόμενους ὀπλοποιίας ἢ τοιαύτας λεγομέναις 415 φάβριξι, τοὺς δὲ ἐργαζομένους τὰ ὀπλα μὴδενὶ πιπράσκειν ἰδιώτη. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς συγκαταλεγόμενους ὀπλοποιούς, οὐς καὶ δεπουτάτους καλοῦσι, τοὺς παρὰ τοῦ δημοσίου κομιζομένους σιτήσεις συγχωροῦμεν ἐργάζεσθαι ἢ τινὶ πιπράσκειν ὀπλα, ἀλλὰ μόνον ἐπιμέλεσθαι τῶν ὀπλῶν τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς καταλεγόμενων ἐν οἷς στρατεύονται· εἰ δέ τε νέον κατασκευάσουσι, τοῦτο ἀφαιρεῖσθαι παρ' αὐτῶν καὶ ἐν τῷ θεῖῳ ἡμῶν εἰσφέρεισθαι ἀρμαμέντῳ προστεθησόμενον τοῖς ἐκεῖσε ἀποκειμένοις δημοσίοις ὀπλοῖς. Αὐτὸ δὲ τοῦτο φυλάττειν βουλόμεθα καὶ τοὺς ἐν τοῖς τάγμασι τῶν βαλλιστραρίων, οὐς κατὰ διαφόρους συνεστησάμεθα πόλεις, τάξαντες ἐν αὐτοῖς καὶ τοὺς ὀπλα κατασκευάζειν εἰδόμενοι ὅτι καὶ αὐτοὺς μόνον τὰ δημόσια ὀπλα τὰ ἐν ταῖς δημοσίαις ὀπλοθήκαις ἐκάστης πόλεως ἀποκείμενα ἐπανορθοῦν τε καὶ ἀνανεοῦν. εἰ δὲ καὶ τι νέον ὀπλον κατασκευάσουσι, τοῦτο ὁμοίως καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν τῶν δημοσίων ὀπλῶν παρεχέτωσαν φυλακὴν, καὶ μὴδενὶ ἑτέρῳ παντελῶς πιπρασκέτωσαν. Τοῦτο δὲ παραφυλάξουσιν οἱ ἐν τοῖς βαλλιστραρίοις καταλεγόμενοι κινδύνῳ τῶν πατέρων τῶν πόλεων, ὑφ' οὐς αὐτούς τε τοὺς βαλλιστραρίους ἐτάξαμεν καὶ τὴν τῶν δημοσίων ὀπλοθηκῶν ἐπιμέλειαν τε καὶ παραφυλακὴν κατεστήσαμεν. ὅτι εἰ τινες φανεῖεν ἢ δεπουτάτοι ἢ φαβρικήσιοι διαπιπράσκοντες ὀπλα, προνοήσουσιν οἱ κατὰ τὸν ἀρχόντες τιμωρίαις τοὺς τοιούτους ὑποβάλλειν, πρὸς τῷ καὶ τὰ ὀπλα παρὰ τῶν ταῦτα ὠνούμενων τιμημάτων χωρὶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ ἐκδικεῖσθαι τῷ δημοσίῳ. ταύτην τοίνυν παρὰ τοῦ διακυβερνῶντος ἡμᾶς θεοῦ λαβόντες τὴν ἐννοίαν 416 διὰ τοῦ παρόντος θεσπίζομεν νόμου, κατὰ μὴδεμίαν 416 πόλιν ἢ χώραν τῆς ἡμετέρας πολιτείας εἶναι αἰδέσθαι τοὺς ἰδιώτας ἢ ἑτερόν τινα ὀπλα ποιεῖν ἢ πιπράσκειν ἢ καθ' οἴον οὐκ ἐμπορεῦσθαι τρόπον, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἐν ταῖς φάβριξι ἀναφερομένους ταῦτα κατασκευάζειν καὶ εἰσκομίζειν εἰς τὸ θεῖον ἡμῶν ἀρμαμέντον. καὶ τοῦτο παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ τῶν μετὰ σε παραληφόμενων τὴν ἀρχὴν φυλάττεσθαι θεσπίζομεν, ἀφορίζοντων τινὰς τῶν ὑπὸ τὴν σὴν ὑπεροχὴν χαρτουλαρίων ἐν τῷ σκρινίῳ τεταγμένους τῶν φαβρικών κινδύνῳ τῶν πέντε τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτευόντων, εὐὐπολήψεως εἶναι καὶ ἐπιτηδείους, οἱ τοὺς τε κατὰ τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν τοὺς τε ἐν ἀλλαις πόλεσι τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὀπλοποιούς ἀνερευνώμενοι διακωλύσουσιν ἰδιώτας καὶ ἑτέρους τινὰς πλὴν τῶν καταλεγόμενων ἐν ταῖς ἱεραῖς φάβριξι τὸ τῆς ὀπλοποιίας μεταχειρίζεσθαι πρᾶγμα, καὶ ἐν οἷς ἀνευρωσὶ τόποις τινὰς ἰδιώτας τοῦτο τολμῶντας, ταῦτα ἀφαιρεῖσθαι καὶ τῷ δημοσίῳ προσκυροῦν ἀρμαμέντῳ. εἰ δὲ ἐν τοῖς ἐργαζομένοις ἰδιώταις τεχνίτας ἐπιτηδείους εὐρεῖν δυνηθεῖεν. τούτους εἰπερ βουλευθεῖεν στρατείας ἐγκαταλεγεῖν, ἐν ἀπογραφῇ τὰς ὀνομασίας αὐτῶν ποιεῖν καὶ ἐκπέμπειν ἡμῖν τὴν ἀπογραφὴν τῶν τεχνιτῶν, ὅτι διὰ θείας ἡμῶν ἀντιγραφῆς ἐν ἐκείνοις αὐτοὺς κατατάττεσθαι τοῖς τόποις ἐν οἷς εἰσι δημοσῖαι φάβρικες, ἐφ' ὧς δημόσια αὐτοὺς ἐργαζομένους ὀπλα καὶ τὰς ἐκ τοῦ δημοσίου σιτήσεις κομίζεσθαι. τούτου γὰρ γινομένου καὶ ἀκριβῶς φυλαττομένου παρὰ τῶν ἐμπροσθεν εἰρημένων προσώπων αἰδέσθαι παντελῶς οὐδενὶ δοθήσεται, οὐτε τοῖς τὰς πόλεις οἰκοῦσιν ἰδιώταις οὐτε τοῖς τὰ χωρία γεωργοῦσιν ἀγρόταις, ὀπλοῖς κεχρηῆσθαι κατ' ἀλλήλων καὶ φόνους τολμᾶν, καὶ ἐντεῦθεν πολλοὺς ἀνθρώπους φονεῦσθαι τοὺς τε δημοσίους ὑστερεῖσθαι φόρους, τῶν τὴν γῆν γεωγρούντων τὸ ζῆν ἀπολιμπανόντων ἢ δρασμῶ

διὰ τὸν φόβον χρωμένων. Δεῖ δὲ τοὺς πεμπομένους παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐκ τοῦ εἰρημένου τῶν φαβρίκων σκρινίου μετὰ τὸ κωλύσαι τοὺς ἰδιώτας τῆς ὄπλο 417 ποιίας κατάθεσιν λαβεῖν τῶν τε κατὰ τόπον ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων καὶ τῶν τὰς πόλεις ἐκδικούντων καὶ πατέρων, ὡς οὐδενὶ συγχωρήσουσι τοῦ λοιποῦ τῶν παρ' ἡμῶν τι κεκωλυμένων πράξει, ἀλλὰ τὰ διὰ τοῦ παρόντος θεσπισθέντα νόμου φυλάξουσι, ποινήν τὴν τε ἐν χρήμασι τὴν τε εἰς αὐτὴν ὑφορώμενοι τὴν κεφαλὴν. θεσπίζομεν γὰρ τὸν μὲν τῆς μεγάλης τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως ἀρχοντα παρορώντα τὰ παρ' ἡμῶν νενομοθετημένα εἰκοσιχρυσίου λιτρῶν κατατιθέναι ποινήν καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκπίπτειν, καὶ τὴν τούτου τάξιν ὁμοίως εἰκοσιχρυσίου λιτρῶν διδόναι ποινήν καὶ κεφαλικὴν ὑπέχειν τιμωρίαν, τοὺς δὲ τῶν ἀλλων ἐπαρχιῶν ἀρχοντας ζημίαν μὲν δέκα λιτρῶν χρυσίου ὑφίστασθαι. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτοὺς ἐκπτώσει τῆς ἀρχῆς ὑποκεῖσθαι καὶ τὰς τούτων τάξεις, τοὺς δὲ ἐκδικούς καὶ πατέρας τῶν πόλεων τριῶν τε χρυσίου λιτρῶν ζημιουῖσθαι πρόστιμον καὶ τὸν εἰς κεφαλὴν ὑπομένειν κίνδυνον, εἰ τι τοιοῦτο γινόμενον εὐρόντες μὴ τιμωρήσονται ἢ τοῖς τοῦτο πράξει δυναμένοις μὴ μηνύσουσιν, ἀλλὰ λαθεῖν συγχωρήσουσιν. Ὅπως δὲ δῆλα κατασταῖεν τὰ παρ' ἡμῶν κεκωλυμένα παρὰ ἰδιωτῶν ἢ καὶ ἐτέρων τινῶν, πλὴν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἡμῶν φάβριξιν ἀναφερομένων, γίνεσθαι ἢ ἰδιώταις πιπράσκεσθαι ὁπλᾶ, καὶ τοῦτο διὰ τοῦ παρόντος νόμου σημῆναι συνειδόμεν. κωλύομεν γὰρ τοὺς ἰδιώτας ἐργάζεσθαι καὶ ὠνεῖσθαι τόξα καὶ βέλη σπάθας τε καὶ ξίφη (ἀπερ καλεῖν εἰώθασιν παραμήρια), καὶ τὰς λεγομένας ζάβας ἢ τοῖς λωρίκια, καὶ κοντοὺς καὶ τὰς καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἢ σχῆμα γινομένης λόγχας, καὶ τὰ παρὰ Ἰσαύροις ὀνομαζόμενα μονοκόντια, καὶ τοὺς τε καλουμένους ζιβύννους ἢ τοῖς μισσιβίλια, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀσπίδας ἢ τοῖς σκουτάρια καὶ περικεφαλαίας ἢ τοῖς κασιδάς· οὐδὲ 418 ταῦτα γὰρ ἐτέρω τινὶ κατασκευάζειν ἐφίεμεν πλὴν τῶν καταλεγόμενων ἐν ταῖς ἱεραῖς ἡμῶν φάβριξι. μόνως δὲ γίνεσθαι παρὰ ἰδιωτῶν καὶ ἰδιώταις πιπράσκεσθαι συγχωροῦμεν μαχαίρας μικράς, αἷς οὐκ ἂν τις εἰς πολέμου χρήσασθαι χρεῖαν. Τὸν παρόντα νόμον ἡμῶν νόμον ἢ σὴ ὑπεροχὴ κατὰ ταύτην προθήσει τὴν βασιλίδαν πόλιν καὶ μὴν καὶ κατὰ τὰς ἀλλὰς πόλεις τῆς ἡμετέρας πολιτείας, ὥστε πάντας γινώσκοντας τὰ παραστάντα ἡμῖν ταῦτα φυλάττειν. Παρεγγυήσεις δὲ τοῖς μέλλουσιν ἐφεστάναι τῇ τοι αὐτῇ παραφυλακῇ χαρτουλαρίοις ἐκ τοῦ εἰρημένου τῶν φαβρίκων σκρινίου. ὡς ἐξ ἀμελείας οὐ μόνον χρηματικὰς ὑποστήσονται ποινὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς εἰς σῶμα τιμωρίας ὑφέξουσι καὶ τῆς στρατείας ἐκπεσοῦνται. πρὸς τῷ μὴδὲ αὐτὸ τὸ σκρινίον εἰ τι συγχωρεῖσθαι παρ' ἡμῶν πρὸς τὸ τοιοῦτο παρεῖναι φρόντισμα, ἀλλ' ἐτέροις ἐπιτραπῆναι τὴν τῶν φαβρίκων ἐπιμέλειαν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ νόμου δηλούμενα ἢ σὴ ὑπεροχὴ καὶ οἱ μετὰ σὴ τὴν ἀρχὴν ἐξόντες ἐργῶν καὶ πέρατι παραδοῦναι σπενσάτωσαν, ἀγανάκτησιν ἡμετέραν καὶ αὐτοῖς δεδιότες, εἰ μὴ πρᾶγμα οὐ τω λυσιτελεῖ τῇ πολιτείᾳ φυλάξαιεν. 419 ὩΣΤΕ ΥΠΕΡΤΙΘΕΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΑΚΟΥΕΙΝ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΙΟΝΤΟΣ ΔΙΚΑΙΩΝ ΣΥΝΕΛΑΥΝΕΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΤΟΥΤΟ ΠΡΑΤΤΕΙΝ· ΚΑΙ ὩΣΤΕ ΗΝΙΚΑ ΤΙΣ ΕΝ ΥΠΟΝΟΙΑΙ ΕΧΕΙ ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ ΣΥΝΑΚΡΟΑΤΗΝ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΛΑΒΕΙΝ ΤΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ· ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΥΠΟ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΩΙ ΕΠΙΣΚΟΠΩΙ ΠΡΟΣΙΕΝΑΙ· ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΑΣ ΠΑΡΑΦΥΛΑΚΗΣ ΥΠΟ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΟΦΕΙΛΟΥΣΗΣ ΠΑΝΤΩΣ ΚΡΑΤΥΝΕΣΘΑΙ [ΠΑΡΑ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ]. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβῆς εὐτυχῆς εὐδοξὸς νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αυγουστος. <Προοίμιον.> Ἐξουπερ ἡμᾶς ὁ θεὸς τῆς Ῥωμαίων ἐπέστησε βασιλείαν, πᾶσαν τιθέμεθα σπουδῆν πάντα πράττειν ἀεὶ τὰ πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὑπηκόων τῆς ἐμπιστευθείσης ἡμῖν παρὰ τοῦ

θεοῦ πολιτείας, κάκεινα πράττειν α περ πάσης αὐτοῦς δυσχερείας καὶ βλάβης καὶ συντριβῆς ἀπαλλάσσει, ἵνα μὴ προφάσει δικῶν καὶ ἐτέρων τινῶν ἀποδημεῖν ἀναγκάζονται τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ ἐπὶ ξένης τάλαιπωρεῖσθαι. Διὰ τοῦτο τοίνυν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος συνείδο μεν τὸ παρὸν ε δικτον εἰς α παν καταπέμψαι τὸ ὑπήκοον, καὶ δῆλον ποιῆσαι τοῖς πασῶν τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν οἰκήτορσιν, ἐφ' ὧ τε, εἰ περ ε χοι τις ἀμ φισβήτησιν πρὸς ε τερον, εἰ τε περὶ χρηματικῆς αἰτίας εἰ τε περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων κινήτων ἢ ἀκινήτων ἢ αὐτοκινήτων εἰ τε περὶ ἐγκλημάτων, πρότερον 4 προσιέναι τῷ λαμπροτάτῳ τῆς ἐπαρχίας α ρχοντι, ἐφ' ὧ τε αὐτὸν κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους ἐξετάσαι τὰ προσαγγελόμενα καὶ ἐκάστῳ τὸ δίκαιον φυλάττειν, εἰ δὲ προσιῶν τις τῷ α ρχοντι τῆς χώρας μὴ τύχη τῶν δικαίων, τότε κελεύομεν αὐτὸν προσελθεῖν τῷ κατὰ τὸν τόπον ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ, καὶ αὐτὸν πέμψαι πρὸς τὸν λαμπρότατον τῆς ἐπαρχίας α ρχοντα, ἢ καὶ δι' ἑαυτοῦ παραγενέσθαι πρὸς αὐτόν, καὶ παρασκευάσαι αὐτὸν ἵνα πᾶσι τρόποις ἀκούσῃ τοῦ προσιόντος καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν μετὰ τοῦ δικαίου κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, ὡστε μὴ ἀναγκασθῆναι αὐτὸν ἀποδημεῖν τῆς ἰδίας πατρίδος. εἰ δὲ καὶ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου ἐπείγοντος τὸν α ρχοντα μετὰ τοῦ δικαίου διαλύσαι τὰ τῶν προσιόντων πράγματα ὁ α ρχων διαναβάλλεται, ἢ κρίνει μὲν τὴν ὑπόθεσιν, μὴ φυλάξει δὲ τοῖς κρινόμενοις τὸ δίκαιον, ἐπιτρέπομεν τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ ἐκείνης τῆς πόλεως δοῦναι πρὸς ἡμᾶς γράμματα τῷ μὴ τυχόντι τοῦ δικαίου δηλοῦντα ὅτι ἐπειχθεὶς παρ' αὐτοῦ ὁ α ρχων ἀνεβάλετο ἀκοῦσαι τοῦ προσιόντος. καὶ διακρίναι τὰ μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐν αἰτιάσει γενομένου· ἵνα ταῦτα γνόντες ἡμεῖς τιμωρίας ἐπάξωμεν τῷ τῆς ἐπαρχίας α ρχοντι ἐφ' οἷς καὶ προσελευσθεὶς παρὰ τοῦ ἀδίκου μένου καὶ ἐπειχθεὶς παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου οὐ διέκρινε τὰ ἀμφισβητούμενα. εἰ δὲ συμβῆ τινὰ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἐν ὑποψία ε χειν τὸν α ρχοντα, κελεύομεν τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ συνακροᾶσθαι τῷ λαμπροτάτῳ α ρχοντι, ὡστε ἀμφοτέρους ἢ κατὰ φιλικὴν συμβίβασιν διαλύσαι τὰ ἀμφισβητούμενα ἢ κατὰ παρασημείωσιν ε γγραφον ἢ διαγνωστικῶς διακρίναι τὰ μεταξὺ τῶν δικαζομένων, καὶ τύπον δοῦναι τὸν τῷ δικαίῳ καὶ τοῖς νόμοις συμβαίνοντα, ὡστε μὴ καταναγκάζεσθαι τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους διὰ τὰς τοιαύτας αἰτίας ἀποστῆναι τῆς ἰδίας πατρίδος. εἰ δὲ τις οἰόμενος ε χειν κατὰ τινος ἀγωγὴν οἷαν δήποτε μήτε τῷ λαμπροτάτῳ τῆς ἐπαρχίας α ρχοντι 421 προσέλθοι μήτε τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ ἐντύχη, καὶ οὐτως ε λθη ἐνταῦθα χωρὶς γραμμάτων τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου, ἵστω ὅτι τοιαύτας καὶ αὐτὸς ὑποστήσεται τιμωρίας οἷας ε μελλεν ὑπομένειν ὁ α ρχων, εἰ γε προσελευσθεὶς παρ' αὐτοῦ οὐκ ἐσπούδα σεν αὐτῷ φυλάξαι τὸ δίκαιον. Ταῦτα δὲ πάντα θεσπίσαι συνείδομεν δι' ὠφέλειαν τῶν οἰκούντων τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας, ἵνα μὴ ἀπολιμπανόμενοι τῶν ἰδίων πατρίδων καὶ αὐτοὶ ἐπὶ ξένης κακοπαθῶσι καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν βλάβηται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοὺς α ρχοντας προῖκα ποιούμεν καὶ ὀρκον αὐτοῦς ὑποσχεῖν παρακελεύομεθα, ἵνα ἐκάστῳ προσιόντι αὐτοῖς τὰ δίκαια φυλάξωσι κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους. εἰ μὲντοι συμβῆ τινὰ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων παρ' αὐτοῦ τοῦ λαμπροτάτου τῆς χώρας α ρχοντος ἀδικηθῆναι, κελεύομεν αὐτὸν προσελθεῖν τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐπισκόπῳ, καὶ αὐτὸν διακρίναι τὰ μεταξὺ τοῦ λαμπροτάτου α ρχοντος καὶ τοῦ οἰομένου ἀδικεῖσθαι παρ' αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν συμβῆ τὸν α ρχοντα νομίμως καὶ δικαίως κατακριθῆναι παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου, τὸ ἱκανὸν αὐτὸν ποιεῖν παντὶ τρόπῳ τῷ ἐντυχόντι κατ' αὐτοῦ. εἰ δὲ παρ' αἰτήσεται ὁ α ρχων τοῦτο ποιῆσαι, καὶ ε λθη εἰς ἡμᾶς ἢ αὐτῇ δίκῃ, εἰ μὲν εὐροίμεν ὅτι δικαίως καὶ κατὰ τοὺς νόμους κατακριθεὶς παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου τὰ κριθέντα οὐκ ἐποίησε, ταῖς ἐσχάταις ὑποβλήθηται τιμωρίαις τοῦτον κελεύομεν, ἐφ' οἷς ὀφείλων ἐκδικεῖν τοὺς ἀδικουμένους αὐτὸς ἀδικῶν εὐρίσκεται. Καὶ τὴν πειθομένην δὲ αὐτῷ τάξιν

κελεύομεν μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ τοὺς ὑπηρετοῦντας τοῖς λαμπροτάτοις ἀρχουσι τοὺς προσιόντας ἀπαλλάττειν, μηδὲν κομιζομένους ἐξω τῶν ἐγκειμένων ταῖς ἡμετέραις δια 422 τάξεσιν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο φυλάξουσι, ταῖς ἐσχάταις αὐτοὺς ὑποβληθῆναι τιμωρίαις κελεύομεν [ἡτοι τῆ τοῦ τετραπλασίου ἀποτίσει καὶ ποινῆ]. Εἰ μὲντοι εὐροίμεν τινα τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων πρὸς χάριν τινὸς παριδόντα τὸ δίκαιον, κανονικὸν αὐτῷ σωφρονισμὸν ἐπαχθῆναι κελεύομεν, ἵνα σπουδάσωσι μετὰ τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ τὰ δίκαια κρίνουν· ἵνα μὴ διὰ τὸ μὴ τυγχάνειν τῶν δικαίων ἀναγκάζονται ἀνθρώποι καταλιμπάνειν τὰς ἰδίας πόλεις καὶ χώρας καὶ τόπους καὶ προστρέχειν ἐνταῦθα. Ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς οὐκ ἐνδημοῦσιν ἀρχόντες, κελεύομεν τοὺς ἐχόντας πράγματα προσίεναι τῷ ἐκδίκῳ, καὶ αὐτὸν διακρίνειν τὰ μεταξὺ αὐτῶν. εἰ δὲ οἱ τὴν δίκην ἐχόντες μὴ βουληθῶσι τὸν ἐκδικόν, ἀλλὰ τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον δικάσαι, καὶ τοῦτο κελεύομεν γίνεσθαι. Οὐτε δὲ μοναχὸν οὐτε κληρικὸν οὐτε ἐπίσκοπον κελεύομεν ἐρχεσθαι ἐνταῦθα ἀνευ γραμμάτων τοῦ ὀσιωτάτου αὐτῶν πατριάρχου, ἡ εἰδέτωσαν ὡς ἀναξίους ἑαυτοὺς τοῦ σχήματος ποιήσουσιν. Εἰ δὲ τις μαγιστριανὸς ἡ ἐπαρχικὸς ἡ οἰασθήποτε τύχης ὠν λάβῃ πλείονα σπώρτουλα τῶν ὠρισμένων ταῖς θείαις ἡμῶν διατάξεσι, κελεύομεν πᾶσι τρόποις τῷ ἀρχοντι τῆς ἐπαρχίας κινδύνῳ ἰδίῳ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τοῦτο ἐκδικεῖν καὶ σωφρονισμὸν ἐπάγειν τοῖς τὰ τοιαῦτα τολμῶσιν. εἰ δὲ μὴ ἐκδικήσῃ ταῦτα ὁ ἀρχων, ἀδειαν δίδομεν τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς πόλεως 423 ἐκείνης ἐπισκόπῳ μηνῦσαι ἡμῖν τὰ περὶ τούτων καὶ οἰαν ἐχει στρατείαν ἡ ἀξίαν ὁ ταῦτα τολμήσας, ἵνα καὶ τῷ ἀρχοντι τὸν κίνδυνον ἐπάξωμεν τῷ συγχωρῆσαντι καὶ παριδόντι τὴν ἡμετέραν κέλευσιν, καὶ αὐτὸν δὲ κελεύσωμεν τιμωρηθῆναι τὸν τὰ τοιαῦτα τολμήσαντα.

ΠΕΡΙ ΜΟΡΤΙΣ ΚΑΥΣΑ ΔΩΡΕΑΣ ΕΚ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΠΙΝΟΜΕΝΗΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Ἀυγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὰς τῶν βουλευτῶν κακουργίας μὴ δὲν δύνασθαι φέρειν βλάβος τῷ δημοσίῳ, ἀλλ' ἀντιπράττειν τὸν νόμον ταῖς τοιαύταις βουλαῖς κατὰ πάντα βουλόμεθα τρόπον. ἐγνωμεν γάρ, ὡς ἐπειδήπερ ἀπείπομεν τοῖς βουλευταῖς τὸν τῶν δωρεῶν τρόπον οὐ συγχωροῦντες αὐτοῖς κτήσιν ἀκίνητον δωρεῖσθαι οὐδὲ ἐν διαθήκῃ καταλιμπάνειν περαιτέρω τῶν τριῶν οὐγκιῶν, ἀλλὰ τὸ ἐνναούγκιον πάντως τῆ βουλῆ φυλάττειν, ἐκεῖνοι σοφιζόμενοι τὸν νόμον ἐξεῦρον τοιαύτας τινὰς κακουργίας κατὰ τοῦ νόμου. εἰδότες γάρ, ὡς ἡμεῖς εὐρόντες τοὺς παλαιοὺς νομοθέτας ἀμφισβητοῦντας περὶ τῆς μόρτις καῦσα δωρεᾶς, πότερον δωρεὰ ἡ ληγάτον ἐστὶ, καὶ τοὺς μὲν ἀριθμοῦντας αὐτὴν εἰς δωρεὰν τινὰς δὲ εἰς πρεσβεῖον, τὰ παρὰ τῶν πλειόνων τε καὶ ἀρίστων νομοθετῶν ἐκλέξαντες ληγάτον αὐτὴν εἶναι παντελῶς ἀπεφηνάμεθα, καὶ μὴ πράξεως ὑπομνημάτων δεῖσθαι, ἀλλ' ἀδειαν ἐχειν ποιῆσθαι αὐτὴν καὶ ἐντιθέσθαι αὐτῇ καὶ τινὰς ὀρους οὐσαν ὁ δωρητὴς 424 σάμενος βουληθῆ, καὶ εἰ τοῦτο πράξαιεν, ἀδειαν ἐχειν ἀποτάττεσθαι καὶ αὐτῷ τῷ δύνασθαι τὸν μετὰμελον τὸν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις δωρεαῖς ἀνακαλεῖσθαι καὶ οὐσαν βουληθεῖεν ὀρους ἐντάττειν ταῖς μόρτις καῦσα δωρεαῖς, καθάπερ Ἰουλιανὸς ὁ σοφώτατος ἐνομοθέτησε, τοῦτο ὁπερ ἡμεῖς ἐν τῷ λθ' βιβλίῳ τῶν ἡμετέρων διγέστων ἐγράψαμεν (ἀπαντα γὰρ συνελάβομεν ἐν βραχεῖ τά τε τοῖς παλαιοῖς τά τε ἡμῖν διηγορευμένα)· τοῦτο τοίνυν εἰδότες ὥθησαν χρῆναι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ποιῆσθαι τινὰς μόρτις καῦσα δωρεὰς καὶ ἐντιθέσθαι σύμφωνον κατὰ τὸν νόμον τοῦ ἀναιρεῖν ἑαυτοῖς τὸ δύνασθαι τὸν ἐπὶ τῇ δωρεᾷ μετὰμελον ἀνακαλεῖσθαι, ἀλλαν δὲ ὀρους αὐτοῖς δοκοῦντα προστιθέσθαι ταύταις ταῖς δωρεαῖς, ἵνα αὐτόθεν αὐτοῖς δῆθεν ἐξῆ ποιῆσθαι δωρεὰς τῆς ἀνακλήσεως ἐλευθέρως καὶ οὐτω τὰς ἑαυτῶν ἐλαττοῦν περιουσίας. Καίτοιγε ἐξ ὧν ἡδη νενομοθετήκαμεν πάσης αἰτίας ἀνηρημένης αὐτοῖς τοῦ πλέοντι δύνασθαι τοῦ τριουγκίου ἐν διαθήκῃ καταλιμπάνειν ἡ κατὰ δωρεᾶς

τρόπον ἐκποιῆσαι, ὁ μὲν ἵνα ἐπιτελεῖται καὶ μᾶλλον αὐτῶν τὴν κακουργίαν παύσωμεν, διὰ τοῦτο καὶ νῦν θεσπίζομεν, μηδενὶ βουλευτῆι μηδὲ κατὰ μόρτις καῦσα δωρεὰν ἐξεῖναι δωρεῖσθαι τι, πλὴν ἢ μόνον κατὰ προγαμιαίας δωρεᾶς τρόπον ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἢ τῶν οἰκείων παίδων γενομένης, ἢ κατὰ προικὸς πρόφασιν καθ' ὅσον ἢ ἡμετέρα λέγει διάταξις καὶ θυγατρᾶσιν ἐπιδιδόναι γαμουμέναις, ἐπειτοίγε ἄλλως αὐτοὺς μὴ δύνασθαι δωρεῖσθαι πράγματα ἀκίνητα, ἀλλὰ ταῦτα μένειν ἀεὶ παρ' αὐτοῖς ταῖς βουλευτικαῖς ὑποκείμενα λειτουργίαις, μόνῃς αὐτοῖς τῆς πράσεως συγκεχωρημένης, καὶ ταύτης κατὰ τὴν τῆς νεαρᾶς ἡμῶν διατάξεως παρατήρησιν, τῶν μόρτις καῦσα δωρεῶν ἔχουσῶν τὴν ἰδίαν ἰσχύν, καὶ δυναμένων τῶν ἄλλων τῶν παρὰ τοὺς βουλευτὰς ποιεῖσθαι τὰς εἰρημένας μόρτις καῦσα δωρεᾶς εἰς ἀπερὶ ἀναβουληθεῖεν πρόσωπα καὶ ὁμοίους αὐταῖς ἐντιθέσθαι καὶ ἀποτάττεσθαι, εἰ γὰρ τοῦτο βουληθεῖεν, τῷ μεταμέλω τῷ περὶ τοῦ συμφώνου τῆς ἀνακλήσεως μένειν μέντοι τὸ πρᾶγμα καὶ οὐτως ἐν τοῖς 425 μόρτις καῦσα δωρεᾶς ὁμοίους (τοῦτο γὰρ προσνομοθετοῦμεν), καὶ τὰς τοιαύτας δωρεᾶς ἰσχυράς τε εἶναι καὶ βεβαίας. ὁμοίους οὐκ ἔτι νῦν πρῶτον νομοθετοῦμεν. ἀλλὰ τὸ νομοθετηθὲν ἡδη καὶ νῦν δι' ἡμετέρας ἐρμηνεύουμέν τε καὶ βεβαιούμεν φωνῆς ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων προσώπων, δίχα μέντοι μόνων ὡς εἰρηται βουλευτῶν, καὶ τοῦτο διὰ τὴν περὶ τὸ δημόσιον σπουδήν. <Επίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάνα ἡμῖν καὶ τῷδε τῷ νόμῳ δηλούμενα ἢ σὴ ἐνδοξότης φυλάξαι σπευσάτω, μάλιστα πάντων τῆς ὠφελείας τοῦ δημοσίου πᾶσαν πρόνοιαν τιθεμένη.

Ἡ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΕΝΟΙΚΩΝ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΝΑΡΤΗΣΕΩΣ ΧΟΡΗΓΙΑΣ ΑΡΤΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Δίκης ἐναγχοῦς ἀκρωμένων ἡμῶν (τοῦτο ὁμοίους ἐπὶ τῶν βασιλείων δημοσίᾳ καθήμενοι πολλάκις πράττομεν) ἀνεφύη τις ζήτησις. ἡν διελύσαμεν αὐτίκα· τοιαῦτα δὲ μαθόντες ἐπισυμβαίνειν πολλὰ κοινῶ καὶ γενικῶ νόμῳ διορίσαι ταῦτα δίκαιον ὑπέλαβομεν. Εἰ γὰρ τις παρά τινος λάβοι χρυσίον ἢ πράγματά τινα ἑτέρα παρακαταθήκης λόγῳ ἐπὶ τισὶν ὁμοίους, εἰτα 426 ὁμοίους πρᾶχθεῖεν, ἀνάγκην ἔχέτω πᾶσαν ἀποκαταστήσαι τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα, τῶν ὁμοίων ἀπαξ πληρωθέντων οὐδεμιᾶς παντελῶς ἀδείας ὁμοίους τισὶν ἐξωθεν παραγγελίαις χρῆσθαι καὶ ἐπέχειν τὴν τῆς παρακαταθήκης ἀποκατάστασιν, ἢ περὶ καὶ ἄλλα πολλὰ πρόνοια παρά τῶν πρὸ ἡμῶν νομοθετῶν παρά τῶν ἡμῶν αὐτῶν δέδοται. ἄδεια γὰρ ἐστὶ τῷ κωλύοντι τὴν ἀπόδοσιν τῷ μὲν πιστευθέντι τὴν παρακαταθήκην μὴ διενόχλειν, αὐτῷ δὲ περὶ τῶν πρὸς αὐτὸν ἀμφιβόλων τῷ τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα λαμβάνειν μέλλοντι τὴν δίκην λαγχάνειν καὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ νόμου τυγχάνειν, ἀλλὰ μὴ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ζημίαις μεγάλας ὑπάγειν τὸν τὴν διαμαρτυρίαν δεξάμενον, καὶ ἀναγκάζεσθαι ἢ δεφενσιόνας ἀπατεῖν ἢ πράγματα εἰχεῖν καὶ μηδὲ ἐκόντα δύνασθαι πρὸς τὸν παρακαταθέμενον εὐγνωμονεῖν. εἰ δέ τι τοιοῦτο πράξειεν ὁμοίους (δεῖ γὰρ μὴ μόνῃ τῇ τῶν ἀμαρτημάτων ἀρκεσθῆναι κωλύσει, ἀλλὰ καὶ δέος ἐπισεῖσαι δίκαιον τοῖς παραβαίνουσιν), εἰτα ἀπώλειαν συμβαίη τῶν πραγμάτων ἢ τῶν χρημάτων γενέσθαι καὶ τοῦτο δεχθεῖν εἰτε ἄλλῃν οἴαντοῦν τυχηρὰν περὶ στασιν, αὐτὸν ὄραν τὸν τὴν διαμαρτυρίαν στείλαντα· καὶ πρὸς γε καὶ ἀφ' οὗ γέγονεν ἢ τοιαύτη διαμαρτυρία τόκον τῶν χρημάτων τὸν ἀπὸ τρίτης ἑκατοστῆς ἐπιγινώσκειν τῷ λαβεῖν τὰ οἰκεία κωλυθέντι, οὐ μόνον εἰ χρυσίον εἰτε τὸ παρατεθειμένον μὲν ἀποδοθῆναι δὲ κεκωλυμένον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρα πράγματα· ἵνα τούτῳ τῷ δέει τῶν ματαίων τε ἀμαρτιῶν καὶ βασκάνων τῆς εὐγνωμοσύνης ἐποχῶν ἀνθρώποι παύσωνται. Ἄλλὰ καὶ ὁμοίους δὴ τοῦτο τὸ περὶ τῶν παραγγελιῶν καὶ θεωρῆσαι καὶ τάξαι κατὰ νόμον συνείδομεν. ὁμοίους γὰρ σφόδρα συχνάζον τοῦτο ἐπὶ τῆς βασιλίδος ταύτης μάλιστα πόλεως, καὶ τινὰς παραγγέλλοντας τοῖς χορηγοῦσι τὸ δημόσιον σιτηρέσιον ἢ καὶ ψήφους ποριζομένοις παρά τοῦ τῶν ἀνόνων

ὑπάρχου, βου 427 λομένους ἀναρτηθῆναι τὴν χορηγίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν μόνον ὡς εἰκὸς τρεφόμενον ἀποστερήσαι τῆς χορηγίας, δι' ἧς αὐτῶ πᾶσα πορίζεται τοῦ βίου πρόφασις. τὸ δὲ εἶ τι τούτου χαλεπώτερον καὶ δυσκολώτερον ἐκεῖνό ἐστι. πολλοὶ γὰρ τοῖς οἰκίας κεκτημένοις κατὰ ταῦτ' αὐτὴν τὴν εὐδαίμονα πόλιν βασκαίνοντες, ἡνίκα μέλλοιεν τὰ στεγονόμια παρὰ τῶν οἰκούντων λαμβάνειν, ἐπηρεάζουσιν ἐκμαρτυρίας τοῖς ἐνοικοῦσι στέλλοντες, ὥστε μὴ καταβαλεῖν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἀσμενοὶ ταῦτας δεξάμενοι οἱ μὲν δι' ἀπορίαν ἴσως κατεσθίουσιν αὐτά, οἱ δὲ καὶ ἐκδημοὶ τῆς μεγάλης ταύτης γίνονται πόλεως, καὶ διαπίπτει παντελῶς ἡ τῶν στεγονομιῶν χορηγία τοῖς ἐντεῦθεν ὡς εἰκὸς καὶ μόνον ἀποτρεφομένοις, καθάπερ φθάσαντες ἐπὶ τῶν πολιτικῶν σιτηρεσίων εἰρήκαμεν. Οὐδενὶ τοίνυν τούτου δίδομεν ἀδειαν, ἀλλ' ἐκαστος εἰ τινα εἰς λόγον πρὸς τὸν ὑπεύθυνον τὸν αὐτοῦ, μὴ τούτῳ μὲν ἐπικαθευδέτω, τὰς δὲ ἀνελευθέρους καὶ βασκανίας ἀπάσης μεστὰς ἐπινοεῖτω διαμαρτυρίας, ἢ γινωσκέτω ὡς εἶ τι τοιοῦτο πράξειε καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν τὴν αὐτοῦ διαπέσοι ἢ τὰ τῆς χορηγίας τῶν ἀρτων ἢ τὰ τῆς τῶν ἐνοικίων δόσεως, τὸν ἐντεῦθεν αὐτὸς ὑποστήσεται κίνδυνον, ἡνίκα διαμαρτυρίαν τοῖς ἐνοικοῦσιν ἢ τοῖς χορηγοῦσι τὸν ἀρτον στείλειεν ἢ ἀναρτήσῃε τὸ σιτηρεσίον. οὐδὲν γὰρ τούτων πράττεσθαι παντελῶς βουλόμεθα, ἀλλ' ἐξου τὰ τῆς διαμαρτυρίας πράξειε, θεσπίζομεν αὐτὸν πᾶσαν ζημίαν θεραπεύειν τῷ κυρίῳ τῶν πραγμάτων, καὶ πρὸς γε καὶ τόκον τὸν ἀπὸ τρίτης ἑκατοστῆς ἐπιγινώσκειν τῶν χρημάτων ἢ πραγμάτων, ἀπερὶ αὐτὸ μὴ λαβεῖν δι' αὐτὸν ὁ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἡδίκημένος ἰσχύσειε. καὶ μὴ τις ἀντιτιθέτω τὰς δεφενσιονας, ὅτι πάρεστιν αὐτῶ τῶ τῆς ἀπαιτήσεως κυρίῳ δόντι δεφενσιονα ἢ ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης ἢ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἀναλαβεῖν τὰ οἰκεία. οὐ γὰρ ἀπασίν ἐστι ῥάδιον ἐγγυητὴν ἐπὶ τῇ δεφενσιονῇ παρέχειν, τῶν ἡμετέρων νόμων μηδεμίαν δεφενσιονα παντελῶς ἀξιόλογον εἶναι τιθέντων εἰ μὴ μετ' ἐγγυητοῦ γένοιτο, ἐγγυητοῦ δὲ πάντως εὐπορεῖν οὐ τῶν ῥαδίων οὐδὲ τῶν δυνατῶν εὐκόλως ἐστί. Διὰ 428 τοῦτο τοίνυν ἐπ' ἀσφαλείᾳ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων βουλόμεθα ταῦτα παραφυλάττεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἀπαντα χρόνον, ὥστε ἀθάνατον εἶναι ταύτης ἡμῶν τῆς νομοθεσίας τὴν ὠφέλειαν τῷ πολιτεύματι. δικάζουσι μὲν ἡμῖν ἐν νῶ γενομένης, τὸν δὲ παρόντα νόμον κοινήν ὠφέλειαν τῷ ἡμετέρῳ τεκούσης ὑπηκόω. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττειν σπευσάτω. ἜΠΙ ΤΩΝ ΝΟΘΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστοῦ Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὸ τῶν νόθων ὁ νοματὴρ Ῥωμαίων νομοθεσίᾳ πρώην οὐ διεσπούδαστο οὐδέ τις ἦν περὶ αὐτὸ φιλανθρωπία, ἀλλ' ὡς ἐκφυλόντι καὶ παντελῶς ἀλλότριον τοῦ πολιτεύματος ἐνομίζετο· ἐκ δὲ τῶν Κωνσταντίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως χρόνων ἐν τοῖς τῶν διατάξεων ἐνεγράφη βιβλίῳ, εἰτα κατὰ μὴ κρὸν εἰς μετριότητα καὶ φιλάνθρωπον γνώμην οἱ αὐτοκράτορες μετελθόντες νόμους ἐθεντο, οἱ μὲν καὶ δίδοσθαι καὶ καταλιμπάνεσθαι τι τούτοις παρὰ τῶν πατέρων ἀξιοῦντες, οἱ δὲ καὶ ἐπινοοῦντες τρόπον δι' οὗ τῆς νοθείας ἀπαλλαγέντες τῆς ἐμπροσθεν γένοιτο γνήσιοι καὶ τῆς πατρώας περιουσίας διάδοχοι· καὶ 429 κατὰ μικρὸν καὶ εἰς ἐκγόνους προῆλθον αἱ νομοθεσίαι, καὶ ἐπειδὴ καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους τε καὶ εἰς τοὺς μικρῶ πρὸ ἡμῶν ἀφίκοντο χρόνους, πολλὴν τὸ πρᾶγμα τὴν ποικιλίαν ἐδέξατο. καὶ ἡμεῖς γὰρ διπλοῦν ἐσχομεν σπούδασμα. πολλοὺς τε εἰς ἐλευθερίαν ἀγαγεῖν ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἐμπροσθεν δουλείας ἐκ τῶν νόθων εἰς γνησίους ἀναφέρειν· οὐ γὰρ τῷ τιμωρεῖσθαι τε καὶ ἀπαγορεύειν προσεκτέον, ἀλλὰ <τῷ> τὸ κάμνον ἰᾶσθαι καὶ φεύγειν μὲν τὸ κακὸν εὐρίσκειν δὲ πανταχόθεν τὸ ἀμεινον. ἐπειδὴ τοίνυν τινὰ μὲν ἐν τῷ τῶν διατάξεων βιβλίῳ, ὁ περὶ ἐξ ἀπάσης τῆς ἐμπροσθεν τῶν βασιλευόντων νομοθεσίας ἠθροίσαμεν, περὶ τῶν νό

θων γέγραπται παίδων, τινὰ δὲ καὶ ἐν τῷ τῶν ἐπι τρόπων γενόμενοι λόγῳ περὶ τούτων τὰ μὲν ἔνομο θετήσαμεν τὰ δὲ εὐρομεν ἡδη κατειργασμένα, καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ πολλὰς ἐποιησάμεθα περὶ τούτων διατάξεις, τὰς μὲν ἐν τῷ τῶν εἰρημένων ἀθροίσματι διατάξεων τὰς δὲ καὶ μετ' αὐτό, ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα διεσπαρμένον ἢ, καλῶς εἰσὶν ὠθήθημεν ἐν μιᾷ διατάξει τὸ πᾶν συναγαγεῖν, ἢ τις ἀντὶ πάντων ἀρκέσει τὰ περὶ τῶν νόθων διορθῶσαι τε καὶ νομοθετῆσαι. Πρόδηλον γὰρ ἔστιν, ὡς τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν ἐλεύθεροί τε αἱμα καθεστᾶσι καὶ ἐν γνησίοις εἰσὶν, οἱ δὲ τοῦτο πρότερον οὐκ ἔχοντες ὑστερον γίνονται ἐκ τε δουλευόντων εἰς ἐλευθέρους ἀνιόντες καὶ ἐκ νόθων εἰς γνησίους, οἱ δὲ νόθοι τέ εἰσιν αὐτόθεν καὶ τινὲς εἰσιν αὐτοῖς διαδοχαί, τοῖς δὲ οὐδὲ τὸ γοῦν νόθον ἐμπρέπει, ἀλλὰ καὶ τούτου πεφήνασιν ἀνάξιοι. δεῖ τοίνυν ἡμᾶς οὐ τῷ ποιήσασθαι τὴν διάταξιν, ὡστε μὴδὲν ἀγνοῆσαι τῶν προσηκόντων ἐπὶ τῶν νόθων κρατεῖν. ἐροῦμεν δὲ ἀρχόμενοι τοῦ νόμου, τίνες μὲν καθεστᾶσι νόθοι, τίσι δὲ τρόποις προΐασιν εἰς γνησιότητα (ὡς τὸς πολλοὺς ἐξεύρομεν ἡμεῖς), τίνες τέ εἰσιν αἱ τούτων διαδοχαί, καὶ ὅπως μὲν ἡ παλαιότης ἐχρήσατο τούτοις πικρῶς, ὅπως δὲ ἡμεῖς φιλανθρώπως παραλειφθήσεται δὲ οὐδὲ ἐκεῖνο τὸ τινὰς οὐδὲ τῆς τῶν νόθων ἀξιοῦσθαι παρὰ τῶν νόμων καθὰ περ εἰρηται προσηγορίας. Ἡ μὲν οὖν φύσις ἐξ ἀρχῆς, 430 ἡνίκα τὰ περὶ τῆς τεκνογονίας ἔνομοθέτει τῶν γραπτῶν οὐπω κειμένων νόμων, ἀπαντας ὁμοίως μὲν ἐλευθέρους ὁμοίως δὲ εὐγενεῖς προήγαγε. τοῖς γὰρ δὴ πρώτοις γονεῦσιν οἱ πρῶτοι παῖδες ὁμοίως μὲν ἐλεύθεροι ὁμοίως δὲ γνήσιοι παρὰ τῆς δημιουργίας ἐγίνοντο. πόλεμοι δὲ καὶ μάχαι καὶ ἡδοναὶ καὶ ἐπιθυμίαι τὸ πρᾶγμα κατήγαγον εἰς ἀλλοιότερον σχῆμα. δουλείαν μὲν γὰρ ἐξεῦρε πόλεμος, νοθείαν δὲ σωφροσύνης ἐκπτώσις, ὁ νόμος τε αὐθις τὰ τοιαῦτα τῶν ἀμαρτημάτων ἰώμενος ἐλευθερίαν τε τοῖς δουλεύουσιν ἐμηχανήσατο καὶ πολλὰ γὰρ περὶ τούτων ἐπραγματεύσατο τρόπους εἰσηγούμενος μυρίουσ' αἱ δὲ βασιλικαὶ διατάξεις ἀνέωξαν τοῖς οὐκ ὀρθῶς γινόμενοις τὰς ἐπὶ τὸ γνήσιον ὁδοὺς. ὁ περ οὐ παρέργως οὐδὲ ἡμεῖς νομοθετοῦμεν, οὐδὲ τοὺς ὑπηκόους τοῦδε τοῦ νόμου παρημελημένως κατακούειν βουλόμεθα. Γνήσιοι μὲν οὖν προΐασιν διάδοχοι ἀνθρώποις ἐξ ὧν συναλλάττουσι γάμων ἢ μετὰ προικῶν συμβολαίων ἢ καὶ τούτων χωρὶς, οὐ τῷ πρὸς τὰς θηλείας τῶν ἀρρένων συνιόντων, ὡστε ἐξ ἀρχῆς εἰσὶν πρὸς αὐτὰς γάμων γνησίων διάθεσις. καὶ τοῦτο γὰρ συκοφαντούμενον ἡμεῖς ὀρῶντες νόμῳ διεκρίναμεν, τί μὲν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης εἰς ἀξίας ἡρμένων, τί δὲ ἐπὶ τῆς μέσης δὲ ταύτης τῶν ἀνθρώπων καταστάσεως πράττεσθαι δεῖ πρὸς ἀπόδειξιν γάμων γνησίων, τί δὲ τῷ λοιπῷ συγκεχώρηται πλήθει. ὡστε τῶν <ἐκ τῶν> γάμων τούτων προϊόντων αὐτόθεν εἰσὶν αἱ διαδοχαὶ πρόδηλοι, καὶ εἰ γε ἐν τοῖς γνησίοις ἀριθμηθεῖεν, εὐθὺς ὁ νόμος ὑψηγεῖται τοὺς τῶν διαδοχῶν τρόπους πολλὰ περὶ τούτων πραγματευσάμενος. τὸ μὲν οὖν γνήσιον οὐ τῷ πως εἰσὶν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον, ἀλλ' ἐλεύθερον μὲν οὐκ ἐκ νομίμων δὲ προελθὼν γάμων, ἢ καὶ ἐν δουλείᾳ τεχθέν, εἰ ἐλευθερίας μὲν ἀξιοθεῖ μείνει δὲ νόθον, τοῦτο τρόποι ποικίλοι πρὸς γνησιότητα φέρουσιν, οὐς διαριθμησάμενοι οὐ τῷ καὶ τὰ λοιπὰ νομοθετήσομεν. Πρῶτος μὲν οὖν τρόπος αὐτοῖς γνησιότητος ὑπῆρχεν ὁ καὶ τὰς πόλεις εὐθὺς ὠλῶν, ὁ νθεοδόσιος ὁ τῆς εὐσεβοῦς τε καὶ νέας εἰσηγήσατο μνήμη. νενομοθέτηται γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τὸ δύνασθαι τοὺς νόθους παῖδας ἢ πάντας ἢ τινὰς ἐπιδιδόναι τοῖς βουλευτηρίοις ἢ τὰς θυγατέρας ἀρμόζειν βουλευταῖς. καὶ ἐπεὶ ὁ τρόπος οὐτος οὐκ ἀπλήν εἰσὶν τὴν νομοθεσίαν, ἀλλὰ ποικίλως τὰ τε περὶ τῶν ἐπιδόσεων εἰρηται τὰ τε περὶ τῶν διαδοχῶν, πῶς τε αὐτοὶ καὶ τίνων κληρονομοῦσι καὶ παρὰ τίνων αὐθις κληρονομοῦνται, δίκαιον ὠθήθημεν τοῦτο δὴ πρῶτον τὸ τῆς νομοθεσίας διαθέντες κεφάλαιον οὐ τῷ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τρόπους τοὺς εἰς γνησιότητα φέροντας ἐλθεῖν· τὰ γὰρ ἐκεῖθεν εὐκολα παντοίως ἔστιν. εἰ τις τοίνυν εἰς τὸν νόθων παίδων πατήρ, εἰ τε βουλευτὴς ὡς εἰ τε ἐλεύθερος βουλήσ, ἀδειαν εἰσὶν τούτους ἢ τινὰς ἐξ αὐτῶν

(ει τε γνη σίων παίδων ει η πατήρ ει τε καὶ μὴ μόνων δὲ νόθων) ἐπιδιδόναι τῷ βουλευτηρίῳ, κα ν εἰ τυχὸν ἰλλυστριας ἀξίας ει εν οἱ παῖδες ἐπειλημμένοι, πλὴν εἰ μὴ τηλι καύτης η περ ἀνθρώπους, κα ν εἰ βουλευταὶ καθει στήκεσαν, ταύτης ἔλευθέρους ἐποίει τῆς τύχης. ὁ δὲ τῆς ἐπιδόσεως τρόπος ει τε γένοιτο παρὰ τοῦ πατρὸς ε τι περιόντος, ἡνίκα τις ἐν κοινῷ τὸν υἱὸν ἐπιδοίη (τοῦτο γὰρ ἐπὶ Φιλοκάλω πέπρακται νόθω παιδί, βουλευτῆ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ Βοστροηνῶν γενο μένω καὶ τοῦτο αὐτὸ ἀνειπόντος κατὰ τὴν ἐκεῖσε θέαν καὶ ου τως αὐτὸν ἐπιδεδωκότος, καθάπερ ἡ Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γεγραμμένη φησὶ διάταξις), ει τε ου ν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον γένοιτό τις ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀναρρηθῆις βουλευτῆς, ει τε αὐ τὸν ὁ πατήρ ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων ἐπιδοίη, ει τε τελευτῶν ἐν διαθήκῃ γράψει δεῖν γίνεσθαι βουλευ τήν, ει τα ἐκεῖνος ε ληται τὴν γραφήν, γνήσιος εὐθύς γίνεται τῆς νοθείας καθάπαξ ἀπηλλαγμένος. εἰ δὲ καὶ τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ὁ παῖς η οἱ παῖδες ἐπιδοῖεν, οὐκ ου σης μέντοι γνησίας γονῆς, καὶ ου τως ε σονται γνήσιοί τε καὶ βουλευταί. ω στε πατήρ μὲν καὶ ὑπόντων γνησίων ἐπιδώσει τῇ βουλῇ τοὺς οὐχὶ γνησίους παῖδας, ὁ δὲ αὐτομάτως εἰς τοῦτο ἰὼν τηνικαῦτα μόνον ἀκουσθήσεται, ἡνίκα α ν οὐδεὶς τῶν γνησίων παίδων ὑπέιη. ου τω μὲν ου ν τὰ τῶν ἐπι δόσεων ε στω, τὸ διαφόρως νομοθετηθὲν ἡμῶν εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀποθεμένων. οὐχ ἀπλῶς δὲ οὐδὲ 432 ὡς ε τυχε τὸ τῆς ἐπιδόσεως ε σται· δεῖ γὰρ καὶ τοὺς τρόπους ποιῆσαι φανεροὺς καθ' ους ἐπιδοθήσονται. Εἰ μὲν ου ν τις ε κ τινος ὀρμῶτο πόλεως, ει τε βου λευτῆς ει τε ἐλεύθερος τῆς τοιαύτης ει η τύχης, ε ξεστι τὸν ἑαυτοῦ νόθοι ἐπιδοῦναι τῷ βουλευτηρίῳ τῆς πό λεως ἐκείνης ο θεν ω ρμητο. εἰ δὲ οὐ πολίτης οὐδὲ αὐτὸς καθεστήκοι, ἐκ χωρίου δέ τινος η κώμης ω ρ μηται. ἐκείνη παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιδιδόσθω τῇ πό λει η ἑαυτὸν ἐπιδιδότω. ὑφ' η ν τὸ χωρίον η τὰ τῆς κώμης τελοίη. πρόδηλον δέ. ὡς εἰ μὲν ὁ πατήρ αὐ τὸν η πάππος ἐπιδοίη η καὶ τις τῶν ἀνωτέρω προ γόνων, καὶ γνησίους ε χων παῖδας τοῦτο πράττειν ἰσχύει· εἰ δὲ αὐτὸς τις ἑαυτὸν ἐπιδοίη, τοῦτο ἐφίε μεν. ἡνίκα μὴ ε τεροι γνήσιοι καθεστᾶσιν ἀδελφοί. Εἰ μέντοι τις τῶν ἐπιδοῦναι δυναμένων τοὺς ἑαυ τοῦ νόθους τοῖς βουλευτηρίοις η ἐκ τῆσδε τῆς μεγάλης ω ρμητο πόλεως η ἐκ τῆς ε τι πρεσβυτέρας Ῥώμης, τούτῳ δίδομεν α δειαν εἰς η ν α ν βούληται μητρόπολιν τὴν ἐπίδοσιν ποιήσασθαι. καὶ τοῦτον ει ναι τὸν κα νόνα καὶ ἐπὶ θυγατέρων, ω στε ἀρμόζειν αὐτὰς βου λευταῖς η ἐκ τῆς πόλεως αὐτῆς. ἐξ ης ω ρμηται η ὑφ' η ν τὸ χωρίον η ἡ κώμη τελοίη. η ει τις ἐλεύθερος α μα καὶ Ῥωμαῖος η Βυζάντιος ει η. τινὶ τῶν βουλευτηρίων ἑτέρας οἰασθήποτε, μητροπόλεως μέντοι. Καὶ ου τως ἡμῖν τῶν βουλευτηρίων μέλει καὶ ου τος ὁ τρόπος ἀρέσκει τῆς γνησιότητος, ο τι δίδομεν τῷ βουλευτῆ νό θων ο ντι μόνων παίδων πατρί, κα ν ἐκ δούλης αὐ τοὺς σχοίη. καὶ ἔλευθεροῦν καὶ ἐπιδιδόναι τῇ βουλῇ κατὰ τὸ ε μπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον· καὶ ε τι μειζόνως τὸ πρᾶγμα νομοθετοῦμεν. ω στε κα ν εἰ μὴ ὁ πατήρ ἐπιδοίη. ἐλεύθερος δὲ α παξ ὁ παῖς γένηται. δύνασθαι καὶ ἑαυτὸν ἐπιδιδόναι τῷ βουλευτηρίῳ, δηλαδὴ κὰν ταῦθα γνησίας οὐχ ὑπούσης γονῆς. Καὶ ἐπειδήπερ ποικίλως καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τῶν τοι ούτων προσώπων διαδοχῆς νενομοθέτῃται, οὐκ α πο τρόπου δοκοῦν ἐστὶν ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τῆς διαδοχῆς, καθὰ προειπόντες ε φθημεν, διορίσασθαι. Εἰ τοίνυν τις νόθος κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα (τὸ ἐκ τῆς ἐπιδό σεως φαμέν) γένοιτο βουλευτῆς, ε σται τῷ πατρί καὶ 433 ἐξ ἀδιαθέτου διάδοχος καὶ ἐκ βουλήσεως, οὐδὲν ἀπ εοικῶς τῶν γνησίων, καὶ ἐκ δωρεᾶς λαμβάνειν δυνά σθω τοῦ πατρὸς, ου τω μέντοι ω στε μὴ πλέον ε χειν τῶν ἐξ ἀρχῆς γνησίων ἐνὸς τοῦ τὸ πάντων ἐλά χιστον ε χοντος. α παξ δὲ καταδεξαμένους ἐκείνους τὴν ἐπίδοσιν καὶ διὰ τοῦτο εἰς γνησίους ἀναβάνας οὐκ ἐφίεμεν ἀβστινατεύειν ἑαυτοὺς τῆς τῶν πατέρων κλη ρονομίας, η δοκεῖν δῆθεν τὴν δωρεὰν τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην καὶ στερχθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν ἀφιέναι καὶ τῆς τύχης ἀναχωρεῖν· μένοντες μὲν γὰρ βουλευταὶ τὸ καταλελειμμένον η δεδωρημένον κατὰ

τὸ εἰς μὲν προσθεν ἡμῖν εἰρημένον ἐξουσι μέτρον. εἰ μὲντοι γε ἐξ ἄρ χῆς παραιτοῖντο τὴν ἐπίδοσιν τὸ μένειν ἐλεύθεροι καὶ ἂν ἐν νοθείᾳ τοῦ γενέσθαι πλουσιώτεροι καὶ βουλευταὶ προκρίνοντες, εἰ τα φανεῖεν ὑστερον ἢ εἰς ὀλόκληρον ἢ ἐκ μέρους νεμόμενοι τὰ δωρηθέντα ἢ καταλεῖ φθέντα αὐτοῖς πράγματα ἢ καὶ ἐκποιήσαντες, ἐνέξονται πάντως τῇ βουλευτικῇ τύχῃ καὶ ἀκόντες, ἵνα μὴ νοθεύοντες ἡμῖν φανεῖεν τὴν νομοθεσίαν, καὶ τὰ μὲν κέρδη θηρώμενοι τὰ προφάσει τῆς ἐπιδόσεως, ἀποσειόμενοι δὲ τὴν τύχην δι' ἣν τῶν κερδῶν ἠξιώθησαν. καὶ ταῦτα ὁμοίως νομοθετοῦμεν ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐπὶ δεδομένων τῇ βουλήν ἐπὶ τῶν γαμουμένων βουλευταῖς θυγατέρων· οὐδεμιᾶς οὐσης διαφορᾶς, εἰτε δι' ἀρρένων τις βουλευτοὶ παίδων εἰτε διὰ τῶν ἐπὶ ταῖς θυγατράσι γαμβρῶν τὸ βουλευτήριον αὐξέειν βούλοιο καὶ τό γε ἐπ' αὐτῷ διὰ τῶν ἐκείνων παίδων καὶ νοῦς προστιθέναι τοῖς προτέροις βουλευτᾶς τοὺς ἐκείνων υἱούς. Τὸν δὲ κατὰ τοιαύτην αἰτίαν εἰσποιοῦμενον τῇ γνησιότητι παῖδα αὐτῷ μόνῳ τῷ φύσαντι νόμιμον ἀποτελοῦμεν, οὐ μὴν καὶ τῇ τρίτῃ ταύτῃ συγγενείᾳ τοῦ πατρὸς (φαμέν δὲ τῶν τε ἐξ ὧν ἐκεῖνος γέγονε τῶν τε ἐκατέρωθεν τῶν τε ἐξ αὐτοῦ προελθόντων) ποιοῦμεν αὐτὸν ὡς ἐκ τινος μηχανήματος συγγενῆ. θεσπίζομεν γὰρ ὡστε τὸν ἐπιδεδομένον τῷ βουλευτηρίῳ φυσικὸν υἱὸν μόνῳ τῷ πατρὶ γνήσιον γίνεσθαι διάδοχον, μηδεμίαν μὲντοι μετουσίαν εἰς τοὺς ἀνιόντας ἢ κατιόντας ἢ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς ἀδύνατους ἢ ξογνατους τοῦ πατρὸς, ἢ τινὰ εἰς μετουσίαν 434 εἰς τὴν ἐκείνων διαδοχὴν, τὴν ἴσην καὶ αὐτῷ διδόντες προνομίαν, ὡστε καθάπερ αὐτὸς ἐκείνοις οὐ γίνεται διάδοχος, οὐτω μηδὲ ἐκείνους εἰς τὴν αὐτοῦ καλεῖσθαι διαδοχὴν, πλὴν εἰ μὴ γράψειεν ἢ αὐτὸς ἐκείνους ἢ παρ' ἐκείνων γραφεῖν. μόνῳ γὰρ τῷ πατρὶ γίνονται γνήσιοι καὶ συγγενεῖς εἰναὶ πιστεύονται. Νομοθετητέον δὲ τίνες τοῖς οὐτω γενομένοις γνησίοις ἀποτελοῦνται διάδοχοι. εἰ μὲν γὰρ σχοιῆ παῖδας ὁ τοιοῦτος ἢ ἐγγόνους ἀπὸ γνησίων αὐτῷ γενομένους γαμετῶν, καὶ εἰκότως καὶ βουλευτᾶς καθεστῶτας, πάντως αὐτὸν διαδεχέσθωσαν· τί γὰρ νομιμώτερον γνησίου παιδὸς πρὸς πατρῶαν διαδοχὴν; εἰ δὲ γε παῖδας εἰς μὴ βουλευτᾶς ὅτεδήποτε γενομένους αὐτῷ, τῆνικαῦτα τὸ νόμιμον μέτρον εἰς τὴν βουλήν τε καὶ τὸ δημόσιον ἀφικνεῖσθω, τὸ λοιπὸν δὲ ὁσον ἂν εἰς ἐκείνους τοὺς παῖδας τοὺς μὴ βουλευόντας ἡκέτω. εἰ δὲ καθόλου μηδεμία τις αὐτῷ καθεστήκοι γονή, τελευτήσῃ δὲ ἀδιάθετος, τὸ μὲν ἐνναούγκιον ἢ βουλή καὶ τὸ δημόσιον ἐχέτωσαν κατὰ τὸ πρῶν δὴ τοῦτο παρ' ἡμῶν νενομοθετημένον, εἰς δὲ τὸ λειπόμενον τριούγκιον οἱ ἐκ τοῦ νόμου καλούμενοι πάντες ἠξουσιν, ἢ εἰπερ διάθοιτο ἐπὶ τοὺς γραπτὸς ἐλεύσεται κληρονόμος. ἀπαξ γὰρ αὐτὸν γενομένον βουλευτὴν ὁ νόμος λαβὼν καὶ ἐγγράφας τῷ βουλευτηρίῳ καὶ τὰς διαδοχὰς αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλλήν ἀπασαν τεταγμένην ἐδωκε τοῦ βίου διαδοχὴν τε καὶ πορείαν. εἰ δὲ τις ἢ τῶν ἐκ τοῦ γένους ἢ καὶ ἐξωθεν, ἢ καὶ γε γραμμένος τυχὸν ἢ καὶ μὴ γεγραμμένος βουλευθεῖν προσελθεῖν τῇ βασιλείᾳ καὶ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι τῇ βουλήν, ἀδειαν ἐχέτω τοῦτο πράττειν, καὶ τὸ ἀφωρισμένον τῷ βουλευτηρίῳ μέρος λαμβάνων γενέσθαι βουλευτῆς καὶ τῆς τε τύχης τῶν τε λειτουργημάτων διάδοχος, εἰ τοῦτο ἢ βασιλείᾳ ἐπινεύσειεν. εἰ δὲ τις γνησίους μὲν παῖδας οὐκ εἰς, νόθοι δὲ αὐτῷ καὶ μόνοι καθεστᾶσιν, ἐξέστω μετὰ τοῦ τῆς βουλῆς ἀχθους αὐτῷ γράφειν τούτους κληρονόμους· καὶ ἢ γραφῆ γε ἀντὶ πάσης ἐπιδόσεως ἐστω, καὶ μὴ 435 δεῖσθω (τοῦτο τὸ τῶν παλαιῶν νόμων) ἑτέρας προσθήκης μηδὲ τῆς ἐν ᾧ περιῆσαν ἐπιδόσεως, ἀλλ' αὐτόθεν γραφέντες, εἰ γε ἐλεύθεροι καθεστᾶσι, βουλευταὶ ἅμα καὶ κληρονόμοι γινέσθωσαν, καὶ ἐχέτωσαν καὶ αὐτοὶ τὸ τῆς περιουσίας ἐνναούγκιον, καθάπερ ἂν ὁ πατὴρ αὐτοῖς διανεῖμῃ. εἰ δὲ καὶ τὸ πᾶν αὐτοῖς βουλευθεῖν καταλιπεῖν, εἰτι πράξει κάλλιον· πλὴν ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἐνναούγκιου πάντως αὐτοῖς καταλιμπανέτω, γινώσκων ὡς, καὶ αὐτοῖς καταλίποισι ἐλαττον, ἀλλ' ἐκ τοῦ νόμου πάντως ἢ ἀναπλήρωσις τῆς οὐσίας ἐσται. οἱ δὲ εἰπερ ἐλοιντο, βουλευταὶ

γινέσθωσαν· εἰ δέ τι νες μὲν ελαιντο τινές δὲ παραιτήσαιντο, ἐπὶ τοὺς αἰρουμένους τὰ τῶν παραιτουμένων ἀφικέσθω μέρη. εἰ δὲ ἀπαντες ἀπέποιεν, τηνικαῦτα ὡς ἀπαιδίας οὐσης οὐτως ἐπὶ τὴν βουλήν ἐρχέσθω τὸ ἐνναούγκιον ἀπαν. εἰ δὲ ὁ μὲν σιγήσειε, παίδων δὲ αὐτῶ γνησίων οὐκ εἰη σπορά, τηνικαῦτα τὸ μὲν νόμιμον μέρος ἐπὶ τοὺς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους ἐρχέσθω, οἱ παῖδες δὲ οἱ νόθοι, εἰ βούλονται ἑαυτοὺς ἐπιδοῦναι τῷ βουλευτηρίῳ, τοῦτο ποιείτωσαν καθάπερ ἀν ἐθέλησειαν, εἰτε πάντες εἰτε τινές ἐξ αὐτῶν, καὶ πάντως τὸ ἐνναούγκιον τῆς περιουσίας εἰς τοὺς βουλευόντας ἢ τὸν βουλευόντα περιστήσεται. εἰ δὲ καὶ ἐκ δούλης αὐτῶ τεχθέντες εἰεν. εἰγε αὐτοὺς ἐλευθερώσειεν ἢ περιῶν ἢ ἐν τῇ διαθήκῃ καὶ ἐπιδοίῃ τούτους, καὶ οὐτω προσδεχέσθωσαν καὶ ἐστῶσαν βουλευταί, καθάπερ ὁ διαθέμενος ἢ βουλήθη ἢ καθάπερ ἢ αὐτῶν ἐπιθυμία πεποίηκεν· ἐπιδόντες γὰρ ἑαυτοὺς τῇ βουλῇ λήφονται καθάπερ εἰρηται τὸ ἐνναούγκιον. πανταχοῦ γὰρ βουλόμεθα, καὶν εἰ διάθοιτο καὶν εἰ μὴ βουλευσάμενος ἀπέλθοι, τοὺς εἰς τὴν βουλήν ἐρχομένους τὸ ἐνναούγκιον λαμβάνειν. εἰ δὲ ἐλευθερώσειε μὲν μόνον οὐ μὴν ἐπιδοίῃ, οἱ δὲ καὶ οὐτω βούλονται ἢ τις ἢ τινες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὸ βουλευτήριον ἰδεῖν, κάκεισε τὸ ἐνναούγκιον τῷ βουλευόντι ἢ τοῖς βουλευούσι κατὰ τὴν ἀναλογίαν διδόσθω. εἰ δὲ μηδεὶς τῶν νόθων ἢ βουληθείῃ ἢ ἐπιδοθείῃ, τηνικαῦτα τὸ ἐνναούγκιον ἢ βουλή λαμβανέτω· δῆλον δὲ ὅτι συμπαρακολουθήσει πανταχοῦ τὸ δημόσιον κατὰ τὴν περὶ τούτου τεθειμένην παρ' ἡμῶν διάταξιν. τὸ μὲν οὐν περὶ νόθων τῶν διὰ τῆς εἰς τὴν βουλήν παρόδου γινομένων γνησίων καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπιδίδονται καὶ τῶν διαδοχῶν ταύτη καθαρῶς ἡμῖν νενομοθετήσθω. 436 Τριῶν δὲ ἐτέρων διατάξεων γραφεισῶν Ζήνων μὲν ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως οὐ περὶ τῶν μελλόντων τι σχεδὸν νομοθετεῖ, ἀλλὰ περὶ τῶν ἢδη παρωχηκότων· ἢν γεγράφθαι διὰ τοῦτο μόνον συνεχωρήσαμεν. ἵνα τοὺς ἐξ ἐκείνης ἵσως ὠφελουμένους τῆς διατάξεως διὰ τὸ κατιέναι αὐτοῖς ἐκεῖθεν τὰς γονὰς μὴ τῆς ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀποστερήσωμεν. ὡσπερ καὶ τὴν Ἀναστασίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως τὴν τοὺς νόθους υἰοποιεῖσθαι διδοῦσαν οὐκ ἐνοχλεῖν τοῦ λοιποῦ τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις συγχωροῦμεν, πλὴν ἐπὶ τούτῳ κεῖσθαι καὶ μόνον ἀφίεμεν, ὡστε εἰ τις ὠφέλειά τισιν ἐκεῖθεν ἀπόκειται, ταύτην μὴ δόξαι διὰ τῶν ἡμετέρων ἀναιρεῖν νόμων· δεῖ γὰρ αἰεί τινος ἐξάρχειν ἀγαθοῦ, οὐ μὴν τὰ τισι προὔπηργμένα διαλύειν. τὴν γὰρ τοῦ ἡμέτερου πατρὸς ἀποδεχόμεθα διάταξιν σω

φρόνως μὲν εἰσηγηθεῖσαν κοσμίως δὲ τεθειμένην, ἢ τις τὰς υἰοποιίας τὰς τῶν νόθων ἐκώλυσε πολὺ τὸ ἀτοπον ἐχούσας καὶ ἀδιακρίτως ὡσπερ ἐπήλυδός τινος τῇ γνησιότητι τοὺς νόθους ὑπαγούσας. Ὑπόλοιποι τοίνυν εἰσὶν οἱ παρ' ἡμῶν ἐξευρεθέντες τρόποι, οὐς διελευσόμεθα, τὸ γνήσιον παρέχοντες τοῖς ἐμπροσθεν νόθοις. ὡν οὐδὲ περὶ τὴν διαδοχὴν πονήσομεν· ἀπαξ γὰρ αὐτοὺς ἀποτελέσαντες γνησίους δίδομεν εἰς καὶ τὰς διαδοχὰς ἐκείνας, ἢ οἱ ἐξ ἀρχῆς ἐν γνησίοις τελέσαντες εἰσὶν. εἰ τις τοίνυν προικῶα γράψῃς πρὸς ἐλευθέραν τὴν ἀρχὴν ἢ καὶ ἀπελευθέραν γυναῖκα, ἢ περὶ ὧς ἐξεσι συνοικεῖν, ἐν παλλακῆς σχήματι συνοῦσαν αὐτῶ, ἢ νομίμων παίδων ἢδη πατήρ καθεστῶς ἢ καὶ παίδων οὐ γενόμενος τοιούτων πατήρ, γνήσιον εἶναι τὸν γάμον καὶ τοὺς παῖδας τοὺς τε προειληφότας τοὺς τε κυοφοροῦ μένους γνησίους αὐτῶ καθεστάναι θεσπίζομεν. καὶ καὶν εἰ μὴ γένοιτο μετὰ ταῦτα παῖδες αὐτῶ, ἢ καὶ γενόμενοι τελευτήσαιεν, οὐδὲν ἢττον ἢ προτέρα γονὴ γνησία καθέστηκεν. ἢ γὰρ περὶ τοὺς οὐτω γενομένους παῖδας αὐτῶ διάθεσις, ἢ τις αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ προικῶον συμβόλαιον ἀνηρέθισεν, αὐτῇ δέδωκε καὶ 437 τοῖς δευτέροις παισὶν ἀφορμὴν τῆς ὑστερον γνησιότητος· ὡστε ἀτοπον ἢν τὴν ἀγαθὴν πρόφασιν, ἢν οἱ μετὰ ταῦτα παῖδες ἐξεῦρον ἐκ τῶν προτέρων λαβόντες, ταύτην μὴ καὶ τοῖς ἐμπροσθεν τὸ γνήσιόν τε ἀμα καὶ ἀσυκοφάντητον περὶ τὰς τῶν πατέρων δοῦναι διαδοχὰς· πρόδηλον ὃν, ὡς οἱ μὲν νεώτεροι παῖδες ἐκ τοῦ νόμου γεγόνασι γνήσιοι

τοῦ τὸ προῖ κῶν αἰσχυνομένου, τὸ δὲ δὴ προικῶν αὐτὸ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρόφασιν ἐκ τῆς εμπροσθεν εσχεν οἰκειότητος. ὡστε μίαν ἀμφοτέρων ἐποησάμεθα τάξιν, καὶ τὰς ἐφεξῆς συκοφαντίας διὰ πλειόνων ἀνείλομεν διατάξεων, ἐκεῖνο φήσαντες, ὡς καὶ ν εἰ μὴ παιδοποιήσειεν ὑστερον ὁ πατήρ, προικῶν δὲ ὁ μὲν θοῖτο συμβόλαια, καὶ οὐ τὼς οὐδὲν ἠττον γνησίους ἐξει τοὺς παῖδας. τοῦ γενέσθαι μὲν γὰρ αὐτῷ παῖδας ἑτέρους τύχη τις ἴσως τὴν ἐξουσίαν τε καὶ τὴν ἀδειαν εἰχεν, ὡσπερ καὶ γενομένους ἀφελέσθαι, τὴν δὲ τῆς διαθέσεως ἀπὸ δεξιῶν τὴν τοῖς εμπροσθεν γενομένοις (φαμέν δὲ πρὸ τῶν προικῶν συμβολαίων) παρασχοῦσαν τὴν εὐγὴν νειαν οὐδὲν ἠν τοιοῦτον ὁ περ ἄν ἀφελέσθαι παντελῶς ἠδύνατο. καὶ εἰ τι μᾶλλον ἐξ εὐλόγων τοῦτο προστέθειται λογισμῶν, ὡς εἰ πρὸ τῶν προικῶν ἔκτο φορεῖτο μὲν ὁ παῖς, ἐτέχθη δὲ μετὰ τὸ προικῶν, βοηθὸς ἑαυτῷ γίνεται ὁ γε καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ τοῦτο ποιεῖν δυνάμενος. καὶ τις ἡμῖν καὶ κανονικὸς ἐξεύρηται λόγος ἀριστὰ ὑψηγόμενος τὰ περὶ τῆς τῶν τικτομένων καταστάσεως. στασιαζομένου γάρ, πότερον δεῖ τῷ τῆς συλλήψεως ἢ τῷ τῆς γεννήσεως προσέχειν καιρῷ, διανομοθετήσαμεν, ὡστε μὴ τὸν καιρὸν τῆς συλλήψεως, ἀλλὰ τὸν τοῦ τοκετοῦ σκοπεῖσθαι διὰ τὸ τῶν παίδων συμφέρον· ὡς εἰ γε συμβαίη τοιαύτας τινὰς ἐπινοηθῆναι περιπετείας θεμάτων ἐν οἷς λυσιτελέστερος ἐστὶν ὁ τῆς συλλήψεως καιρὸς παρὰ τὸν τοῦ τοκετοῦ χρόνον, ἐκεῖνον κρατεῖν μᾶλλον παρεκελευσάμεθα ὡς συμφορώτερος τῷ τεχνῆντι γενήσεται. Κάκεῖνο μέντοι παρ' ἡμῶν νενομοθέτηται, ἵνα εἰ τις βούλοιο γνησίαν τὴν ἑαυτοῦ καταστήσαι γονήν, οὐκ εὐποροίη δὲ γαμετῆς τῆς τῶν τοιούτων παίδων μητρὸς, ἢ τοὺς μὲν παῖδας ὑπεραγαπῶν, τὰ δὲ τῆς 438 γυναικὸς οὐκ ἀναμάρτητα πρὸς αὐτὸν εἰ ἢ οὐδὲ ἀξίαν αὐτὴν ἡγοῖτο νομίμου τινὸς ὀνόματος, καὶ διὰ τοῦτο τελευτησάσης τῆς γυναικὸς [ἢ γουν τῆς γαμετῆς] ἢ γνησιότητος οὐκ ἀξίας περὶ τὸ συνοικεῖν νομιζομένης, ἢ καὶ τοῦ πράγματος ὑπὸ τῶν παίδων κακουργουμένου καὶ ἐξεπίτηδες τῆς γυναικὸς ἀποκρυπτομένης ἢ παρὰ τῶν παίδων ἢ ἄλλως ἴσως εὐπορίας αὐτῇ συμβάσης τινός, ἵνα μὴ τῇ γνησιότητι τὴν χρῆσιν ὁ πατήρ καὶ ἐπικαρπῖαν προτελευτησάσης τῆς μητρὸς ὡς παρὰ ὑπεξουσίαν τῶν παίδων εἰχέ· εἰ τις οὐ ν παῖδας γνησίους οὐκ εἰχων νόθους δὲ μόνον, αὐτοὺς μὲν γνησίους ποιήσασθαι βουληθείη, τὴν γυναῖκα δὲ οὐκ εἰχων παντελῶς, ἢ εἰχων μὲν οὐ μὴν ἀναμάρτητον ἢ οὐ φαινομένην, ἢ ἄλλως προικῶν συμβολαίων ποιήσεως εὐπορίαν οὐκ εἰχων (τί γὰρ ὅτι πρὸς ἱερωσύνην ἀτερος αὐτῶν ἀνῆλθε;), δίδομεν αὐτῷ παρρησίαν (τοῦτο ὁ περ καὶ εμπροσθεν ἐπράξαμεν) πρὸς γνησιότητα τοὺς παῖδας ἀγαγεῖν τοὺς νόθους, γνησίων καθάπερ εἰσθημεν εἰπόντες οὐκ ὀντων, διὰ τινος τοιαύτης ὁδοῦ. ὡσπερ γὰρ εἰσι τρόποι τοὺς οἰκέτας εἰς ἐλευθερίαν τε ἀμα καὶ εὐγένειαν ἀγοντες καὶ ἀποδιδόντες τῇ φύσει, οὐ τὼς εἰπερ ὁ πατήρ οὐκ εὐποροίη γνησίας γονῆς, βούλοιο δὲ αὐτοὺς ἀποκαταστήσαι τῇ φύσει καὶ τῇ ἀνωθεν εὐγενείᾳ, εἰ γε ἐξ ἐλευθέρας αὐτῷ γένοιντο, καὶ γνησίους τὸ λοιπὸν καὶ ὑπεξουσίους εἰχων, τοῦτο πραττέτω δι' ἡμετέρας ἀντιγραφῆς. οὐδὲ γὰρ δὴ τὴν ἀρχὴν, ὅτε ἢ φύσις τοῖς ἀνθρώποις διεθεσμοθέτει μόνη, πρὶν τοὺς γραπτὸς εἰσφοιτῆσαι νόμους, ἢ ν τις διαφορὰ νόθου τε καὶ γνησίου, ἀλλὰ τοῖς πρῶτοις γονεῦσιν οἱ πρῶτοι παῖδες, καθάπερ ἀρχόμενοι τοῦ παρόντος εἰσθημεν νόμου, ἀμα τῇ προόδῳ γεγόνασι γνήσιοι· καὶ ὡσπερ ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων ἢ μὲν φύσις πεποίηκεν ἐλευθέρους ἀπαντας, οἱ πόλεμοι δὲ τὴν δουλείαν ἐξεύρον, οὐ τὼ κανταῦθα ἢ μὲν φύσις γνησίας προήγαγε τὰς γονάς, ἢ δὲ εἰς ἐπιθυμίαν ἐκτροπὴν τὸ νόθον αὐταῖς προσανεμάξατο. ὡστε ὁμοίων τῶν παθῶν γενομένων δεῖ καὶ τὴν θεραπείαν ἐκ τῶν ἴσων ἐξευρεθῆναι, τὴν μὲν παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν τὴν δὲ ὑφ' ἡμῶν. Εἰστω τοίνυν ἀδεια τῷ πατρὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων θεμάτων τὴν μητέρα ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος καταλιμπάνοντι δέησιν ἐπιδοῦναι τῇ 439 βασιλείᾳ τοῦτο λέγουσαν, ὡς βούλεται τοὺς νόθους αὐτοῦ παῖδας ἀποκαταστήσαι τῇ φύσει καὶ τῇ ἀνωθεν εὐγενείᾳ τε καὶ

γνησιότητα, ὡς τε ὑπεξουσίους αὐτῶ καθεστάναι μηδὲν τῶν νομίμων παίδων διαλάττοντας· καὶ τούτου γινομένου τὸ ἐντεῦθεν τοὺς παῖδας ἀπολαύειν τῆς τοιαύτης βοήθειας. ἐνὶ γὰρ δὴ τούτῳ τῷ τρόπῳ πάσας τὰς τοιαύτας τῆς φύσεως ἐκ βάσεις τε καὶ ἐπινοίας ἐπὶ τῶν νομίμων οὐκ ἔχόντων παῖδας θεραπεύσομεν, οὐ τῷ συντόμῳ συμμαχίᾳ τὸς αὐτὴν ὄρμην ἐπανορθούμενοι φύσεως. εἰ μὲντοιγε ὁ μόνων φυσικῶν παίδων πατὴρ διὰ τινὰς τυχηρὰς περιστάσεις οὐκ ἰσχύσειε τοῦτο πρᾶξαι, τελευτῶν δὲ ἐπὶ τινος τῶν ἐμπροσθεν εἰρημένων θεμάτων γράψει διαθήκην, βουλόμενος αὐτῶ γνησίους εἶναι τοὺς παῖδας διαδόχους, καὶ τούτου δίδομεν αὐτῶ παρρησίαν· δεομένων μὲντοι καὶ οὐ τῷ τῶν παίδων μετὰ τελευτῆν τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦτο διδασκόντων καὶ δεικνυόντων τὰς τοῦ πατρὸς διαθήκας, καὶ κληρονομούντων κατὰ τὸν νόμον· καὶ τοῦτο δῶρον ἔχει τῶσαν πατὴρ τε καὶ βασιλείας, ταυτὸν δὲ ἔστιν εἰπεῖν φύσεως τε καὶ νόμου. καθόλου δὲ ἐφ' ἅπαντων τῶν διὰ τῶν ἐμπροσθεν εἰρημένων τρόπων ἀγομένων εἰς γνησιότητα τότε ταῦτα κρατεῖν βουλόμεθα, ἡνίκα καὶ οἱ παῖδες τούτοις στέργοιεν. εἰ γὰρ λύειν τὰς ὑπεξουσιότητας ἀκόντων τῶν παίδων οὐκ ἐφειμένον ἔστι τοῖς πατράσι, πολλῶ μᾶλλον τὸ εἰς ὑπεξουσιότητα φέρειν ἀκόντα τὸν παῖδα καὶ μὴ βουλόμενον, εἰ τε διὰ τῆς εἰς βουλήν ἐπίδοσεως εἰ τε διὰ τῆς τῶν προικῶν συμβολαίων ποιήσεως εἰ τε δι' ἑτέρας οἰασθήποτε μηχανῆς, ἴσως καὶ τύχην δεδιότα πατρώαν, οὐ δίκαιον οὐδὲ βασιλείας τε καὶ νομοθεσίας τίθεμεν ἰδίον. εἰ δὲ πλειόνων ὀντων τῶν παίδων οἱ μὲν ἐλοιτο οἱ δὲ παραιτήσαιντο, τοὺς ἐλομένους γίνεσθαι γνησίους, τῶν ἄλλων ἐν τῇ νοθείᾳ μενόντων. καὶ ταῦτα φάμεν οὐδένα τῶν ἐμπροσθεν νομίμων ἀναιροῦντες τρόπων, ἀλλὰ καὶ τοῦτον προστιθέντες τοῖς ἄλλοις ἐφ' ὧν ἐκείνους λαβεῖν οὐκ ἔστιν. ὁ γὰρ γνησίων 440 ὑπόντων, εἰ τὰ νόθων ἐπιγενομένων ἢ προγενομένων οὐκ ἂν ἢ γνησιότης αὐτοῖς προστεθείη, εἰ μὴ πάντως ἢ διὰ τῆς βουλῆς ἢ διὰ τῶν ἡμετέρων διατάξεων, αἰπερ τὸν τῶν προικῶν συμβολαίων εἰσηγήσαντο τρόπον. τὸν δὲ τῆς υἰοθεσίας τρόπον, ὁ ἢ ἢ πάλαι τισὶ τῶν πρὸ ἡμῶν αὐτοκρατόρων ἐπὶ τῶν νόθων νομισθεῖς οὐκ ἀδόκιμος, ἀτοπον εὐρόντες κατὰ τὴν τῆς πατρώας διατάξεως δύναμιν καὶ ἡμεῖς, καθὰ εἰρηται, ἐκβάλλομεν, ἐπειδὴ σωφροσύνης ἀκριβῶς ἔστόχασται καὶ οὐκ ἂν εἰρηπρέπον τὰ καλῶς ἐκβεβλημένα πάλιν εἰς πολιτείαν κατάγειν. ὡς τε τούτων ἡμῖν νομοθετηθέντων καὶ φανερῶν γενομένων ὀν προσήκει τρόπον εἰς πολιτείαν τε καὶ γνησιότητα μεταχωρεῖν, οὐδὲν εὐρομεν περὶ τῆς διαδοχῆς τῆς ἐπὶ τῶν τοιούτων λεκτέον· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἀνωθεν γνησίων δεῖ καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῖς γίνεσθαι διαδοχάς. Διακεκριμένων τοίνυν τῶν τε γενομένων γνησίων τῶν τε μεινάντων νόθων τακτέον ἢ δὴ καὶ τὰ περὶ τῶν κατ' αὐτοὺς διαδοχῶν. Βάλεντι μὲν οὐν καὶ Βαλεντινιανῶ καὶ Γρατιανῶ τοῖς τῆς θείας λήξεως πρώτοις ἐπῆλθε φιλοφροσύνησθαι τι πρὸς τοὺς νόθους· καὶ εἰ μὲν εἰρητῶ τῶν νόθων πατρὶ γνησιὰ γονή, μόνης οὐγκίας αὐτοὺς ἤξιωσαν, καὶ ταύτης μετὰ τῆς αὐτῶν μητρός, οὐτε δωρεῖσθαι οὐτε ἐκτελευταίας διδόναι βουλήσεως περαιτέρω τι συγχωροῦντες· εἰ μὲντοι παῖδες μὲν οὐκ εἰεν νόθοι, παλλακὴ δὲ καὶ μόνη (δηλαδὴ τοῖς οὐκ ἐχουσι γνησίαν γαμετήν· τούτοις γὰρ δὴ καὶ μόνοις παλλακὴν εχειν ἐπιτέτραπται), τὸ ἡμιούγκιον μόνον χαριζόμενοι. εἰ μὲντοι παίδων γνησίων οὐκ εἰεν γονεῖς, ἀλλ' οὐδὲ πατέρα ἢ μητέρα ἐχοιεν, μέχρι τριουγκίου καταλιμπάνειν αὐτοῖς ἢ δωρεῖσθαι συνεχωρήθη, καὶ τούτου μετὰ τῆς μητρός, καὶ εἰ καθ' οἷονδήποτε τρόπον λάβοιεν τι, εἰς τοῦτο συναρῆσθαι καὶ μόνον, τοῦ πλείονος ἐπὶ τοὺς ἐκ τοῦ νόμου καλουμένους ἰόντος, τοῦτο ὀπερ καὶ οἱ θεοδοσίου τοῦ πρεσβυτέρου παῖδες εἰ καὶ οὐτελείως ἐνομοθέτησαν. ἡμεῖς τοίνυν, εἰ καὶ πρώην φιλοφροσύνησθαι 441 θρώπῳ χρησάμενοι νόμῳ ἀντὶ τοῦ τριουγκίου τὸ ἕξα ούγκιον αὐτοῖς, παίδων γνησίων οὐκ ὑπόντων, κατὰ τὴν τῶν πατέρων φιλοτιμίαν δεδώκαμεν, ἀλλὰ νῦν ἐκ τῶν ἐφεξῆς συμβεβηκότων τὰ πράγματα τελειότερον τε ἀμα καὶ φιλοφροτότερον σκεπτόμενοι τὸν παρόντα

τίθεμεν νόμον. πολλὰ γοῦν τοιαῦτα καὶ πρότερον ἀμαρτηθέντα καὶ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων καιρῶν πλημμελούμενα διορθώσεως ἀξιοῦμεν, καὶ ἀσεβείας ἀνθρώπους ἀπαλλάττομεν. τινὲς γὰρ οὐκ ἔχοντες ἀδειαν ὅσον βούλονται τοῖς ἑαυτῶν φυσικοῖς καταλιμπάνειν παισὶν ἐπιλέγονται δῆθεν ἀνδρας καὶ γράφουσι κληρονόμους, ἐφ' ὧτε ἀποκαταστῆσαι τοῖς παισὶν, οἱ δὲ ἡ αὐτόθεν ἀσεβοῦσι καὶ παραβαίνουσι τὰ βεβουλευμένα τοῖς γράψασιν, ἡ τὸ γοῦν πάντων ἐλαφρότατον ἐπιὸρ κοῦσι· καὶ σιγῶμεν τὰ παραδεδομένα παρὰ τῆς μνήμης ἡμῶν ἐπὶ προσώπων ἐνδόξων ἀμαρτόντων ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις τοιαῦτα. ἵνα μὴ τοίνυν μέχρι παντὸς τοιοῦτο γενέσθαι πλημμέλημα συγχωρῶμεν, μηδὲ ὁ πράττειν ἐξεστὶν ἐπὶ ξένοις καὶ μηδαμόθεν γνωρίμοις τοῦτο ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν φυσικῶν παίδων τοὺς ἀνθρώπους πράττειν κωλύωμεν, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τῷ παρόντι νόμῳ, ὡστε εἰ μὲν τις ἐχοί παιδᾶς νομίμους, μὴ δύνασθαι [τοῖς παισὶ καὶ τῇ τούτων μητρὶ] περαιτέρω μιᾶς καταλιμπάνειν οὐγκίας ἡ δωρεῖσθαι τοῖς φυσικοῖς παισὶν ἡ τῇ παλλακῇ (τοῦτο γὰρ κύριον τῆς ἐμπροσθεν ἡγούμεθα διατάξεως), ἀλλὰ καὶ εἰ τι πλέον ἐπιχειρήσειε δοῦναι καθ' οἴονδῆποτε τρόπον, τοῦτο τῶν παίδων γίνεσθαι τῶν γνησίων. καὶ ν εἰ παῖδες δὲ οὐκ εἰεν, παλλακῇ δὲ μόνη, ταύτη τὸ ἡμιούγκιον καταλιμπάνεσθαι ἡ δωρεῖσθαι συγχωροῦμεν. εἰ μὲντοι παῖδας οὐκ ἐχοί γνησίους ἡ τινα τῶν ἀνιόντων, οἱ ἄνάγκη νόμου καταλιμπάνειν μέρος τῆς οἰκείας περιουσίας προσήκει τοὺς διατιθεμένους, ἀδειαστω καὶ εἰς τὰς δώδεκα οὐγκίας γράφειν τοὺς φυσικοὺς παῖδας κληρονόμους, καὶ διαιρεῖν, εἰς αὐτοὺς καθ' ὃν ἀν βούλονται τρόπον τὰ πράγματα, καὶ ἡ κατὰ δωρεᾶς ἀπλᾶς ἡ προγαμιαίας ἡ κατὰ προίκας ἡ καὶ καθ' ἑτερον οἴονδῆποτε τρόπον νόμιμον τὰς ἑαυτῶν εἰς ἐκείνους μετάγειν οὐσίας. οὐτω γὰρ 442 οὐκέτι δεῖσονται τινῶν πρὸς ἀσέβειαν ἡ πρὸς ἐπιὸρ κίαν ἐτοιμῶν, ἀλλ' αὐτόθεν τὴν ἑαυτῶν καθαρῶς διαθήσουσι γνώμην. εἰ δὲ ἐχοίεν τινὰς τῶν ἀνιόντων, τὴν νόμιμον καταλιμπανέτωσαν αὐτοῖς μοῖραν, ἡ ν ὁ νόμος καὶ ἡμεῖς ἐτάξαμεν, τὸ δὲ λοιπὸν ἀπαν εἰς τοὺς φυσικοὺς παῖδας ἀδειαν ἐχέτωσαν παραπέμπειν. καὶ ταῦτά φαμεν ἐπὶ τῶν ἐγγράφοις ἡ νομίμοις βουλήσειν ἀποτιθεμένων τὴν ἑαυτῶν γνώμην. εἰ μὲντοι τελευτήσειε τις γνησίας αὐτῷ παντελῶς γονῆς οὐχ ὑπόουσης, παίδων φαμέν ἡ ἐγγόνων ἡ τῆς ἐφεξῆς διαδοχῆς, οὐδὲ νομίμου γαμετῆς, εἰ τα τελευτήσειε μὴ διαθέμενος τὴν οὐσίαν, καὶ ἀφίκοιτο συγγένεια τυχόν ἡ καὶ ἐλευθερωτῆς ἰσως τὴν διακατοχὴν κατασειῶν τε καὶ ἐπανατεινόμενος, ἡ καὶ τὸ ἡμέτερον ταμειῖον (οὐδὲ γὰρ ἐκείνου τό γε ἐπὶ τούτῳ φειδόμεθα), εἰ ἡ δὲ αὐτῷ κατὰ τὸν οἰκὸν εἰς περιῆν ἔλευθέρῳ τε γυνὴ ἐν παλλακῆς σχήματι συνοῦσα, καὶ παῖδες ἐξ αὐτῆς (τοῖς γὰρ τοιοῦτοις μόνοις ταῦτα νομοθετοῦμεν, ἐνθα παντελῶς ἀναμφισβήτητός ἐστιν ἡ τε τῆς παλλακῆς κατὰ τὸν οἰκὸν σχέσις ἡ τε τῶν παίδων ἐκείσε γονὴ καὶ τροφή)· δίδομεν αὐτοῖς καὶ ἀδιαθέτων τῶν γονέων τελευτώντων δύο τῆς πατρῴας οὐσίας ἐχειν οὐγκίας, ἀμα τῇ μητρὶ μεριζομένας, ὅσοιπερ ἀν εἰεν οἱ παῖδες, ὡστε ἑνὸς παιδὸς <πρὸς> ἀναλογίαν καὶ τὴν μητέρα λαμβάνειν. καὶ ταῦτά φαμεν, εἰ μιᾶ παλλακῇ συνοικοίη καὶ παῖδας ἐξ ἐκείνης ἐχοί, ἡ καὶ προαπελθούσης τῆς παλλακῆς θανάτῳ τυχόν ἡ χωρισμῷ οἱ παῖδες αὐτῷ κατὰ τὴν οἰκίαν εἰεν. τότε γὰρ δίδομεν αὐτοῖς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου πρὸς τὸ διούγκιον κλησίν. εἰ δὲ ἐκκεχυμένα τὰ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῷ γένοιτο καὶ ἀλλας ἐπ' ἀλλαις ἐπεισαγάγοι τῇ προτέρᾳ παλλακᾶς, καὶ πλῆθος ἐχοί γυναικῶν πορνευομένων (οὐτω γὰρ εἰπεῖν κάλλιον), καὶ ἐξ αὐτῶν παιδοποιούμενος τελευτήσειε πολλὰς ὁμοῦ καταλιπὼν παλλακᾶς, μισητὸς μὲν ὁ τοιοῦτος, πόρρω δὲ τοῦ νόμου καθάπαξ μετὰ τῶν τοιοῦτων παίδων καὶ παλλακῶν ἀπελαυνέσθω. ὡσπερ γὰρ εἰ τις νομίμῳ συνοικοίη γυναικί, ἀλλας ἐπεισάγειν οὐκ ἀν δύναται τοῦ συνοικεσίου συνεστῶτος καὶ ἐξ αὐτῶν νομίμως παιδοποιεῖσθαι, οὐτως οὐδὲ μετὰ τὴν γνω 443 ριζομένην καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον παλλακῆν καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης

παῖδας δώσομεν, εἰ καὶ τι πάρεργον ἡδονῆς αλλο ποιήσαιο, καὶ τοῦτο εἰς τὴν διαδοχὴν εἰσάγεσθαι τὴν αὐτοῦ, εἰ γε τελευτήσειεν ἀδιάθετος, εἰ γὰρ μὴ τοῦτο νομοθετήσαιμεν, ἀδιάκριτα μὲν εἰσὶ τὰ τῶν γυναικῶν, τίνος μᾶλλον ἢ τίνος ἐλαττον ἔρᾳ, ἀδιάκριτα δὲ τὰ τῶν παίδων· καὶ ἡμεῖς οὐ δίδομεν τοῖς ἀσελγαίνουσιν, ἀλλὰ τοῖς σωφρονοῦσι τὸν νόμον. Οὐ διαφερόμεθα δὲ περὶ τῶν παίδων, εἰ τε ἀρρενες εἰ τε θήλειαι καθεστήκοιεν. ὡσπερ γὰρ ἡ φύσις οὐδὲν περὶ τὰ τοιαῦτα τεχνολογεῖ, οὐτως οὐδὲ ἡμεῖς αλλο ἐπ' ἀρρένων καὶ αλλο ἐπὶ θηλειῶν κατὰ τοῦτο τίθεμεν νόμον. Εἰ μὲντοι (δεῖ γὰρ διὰ πάσης ὁδοῦ ἀκριβείας τε ὁμοῦ καὶ εὐσεβείας ἔλθειν) ἔχων τις παῖδας γνησίους καταλίποι καὶ νόθους, ἐξ ἀδιαθέτου μὲν οὐδὲν αὐτοῖς ὑπάρχειν παντελῶς βουλόμεθα, ἀποτρέφειν δὲ τοὺς νόθους παρὰ τῶν γνησίων θεσπίζομεν κατὰ τὸ πρέπον τε καὶ πρὸς τὸ τῆς οὐσίας μέτρον παρὰ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμαζόμενον, τοῦτο δὲ τὸ παρὰ τοῖς ἡμετέροις νόμοις βονηρι ἀρβιτρατῶ λεγόμενον. ταῦτο τοῦτο φυλαττομένου, καὶ εἰ γὰρ μετὴν μὲν εἶχοι, παῖδας δὲ νόθους ἐκ τῆς προτελευτη σάσης παλλακῆς αὐτῷ γενομένους, ὡστε κάκεινους ἀποτρέφειν παρὰ τῶν αὐτοῦ διαδόχων. περὶ γὰρ ἐκγόνων νόθων τὰ ἡδη παρ' ἡμῶν ῥητῶς περὶ αὐτῶν διατεταγμένα κρατεῖται. Ἐφ' ὧν δὲ θεμάτων τοὺς νόθους παῖδας ἐκάλεσα μὲν εἰς τὴν διαδοχὴν, ἐπὶ τούτων καὶ αὐτοὶ τὴν πρέπουσαν τοῖς φυσικοῖς πατράσιν εὐγνωμοσύνην τηρεῖ τωσαν. καὶ αὐτῷ τῷ μέτρῳ ὡπερ οἱ γονεῖς προνοοῦσι τῶν φυσικῶν παίδων κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, καὶ αὐτοὶ τοὺς γονεῖς ἀμειβέσθωσαν εἰ τε εἰς τὰς διαδοχὰς εἰ τε εἰς τὰς ἀποτροφάς, καθάπερ ἐπ' αὐτῶν νενομοθετήκαμεν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐμπροσθεν ἐν τισὶ τῶν διατάξεων εἰρηται δεῖν εἰς ἀπερ οἱ πατέρες δωροῦνται τοῖς 444 παισὶν ἢ καταλιμπάνουσιν εἰς ταῦτα καὶ κηδεμόνας αὐτοῖς παρέχειν, ξομφιρματευόμενος μὲντοι, τοῦτο κύριον εἶναι καὶ νῦν τίθεμεν, διδόντες καὶ τῇ μητρὶ κατὰ τὸ ἡδη περὶ τούτων διατεταγμένον καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιτροπεύειν παίδων, πάντα πραττούση ὅσα ἐπὶ γνησίων ὡρισται παίδων. Τελευταῖον δὲ ἡμᾶς τοῦ νόμου μέρος ἐκδέχεται ὡστε καὶ αὐτὸ τὴν προσήκουσαν τάξιν λαχεῖν, καὶ ἐξαριθμησάσθαι τίνες οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ τῶν νόθων ἀξιοκαθεστᾶσιν ὀνόματος. πρότερον μὲν γὰρ πᾶς ὁ ἐκ συνελεύσεων (οὐ γὰρ καλέσομεν γάμων) ἢ νεφარიῶν ἢ ἰνξεστῶν ἢ δαμνατῶν προελθῶν οὐτος οὐδὲ φυσικὸς ὀνομασθήσεται, οὐδὲ ἀποτραφήσεται παρὰ τῶν γονέων, οὐδὲ ἐξεῖ τινὰ πρὸς τὸν παρόντα νόμον μετουσίαν. ὡστε εἰ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἐν τῇ πρὸς Γρηγόριον γραφείῃ διατάξει τινὰ περὶ τοιούτων εἰρηται παίδων, ταῦτα οὐ προσιέμεθα, ἐπειδὴ καὶ διὰ τῆς ἀχρηστίας ἀνήρηται· φοινικαρχῶν γὰρ καὶ συριαρχῶν καὶ στρατηγῶν καὶ διασημοτάτων μέμνηται καὶ λαμπροτάτων, καὶ οὐδὲ φυσικοῦς εἶναι βούλεται τοὺς ἐξ αὐτῶν προελθόντας, κωλύων αὐτοῖς καὶ τὴν ἐκ βασιλικῆς φιλοτιμίας εὐημερίαν. ἢ ἡδη διάταξιν καὶ παντελῶς ἀναιροῦμεν. Ταῦτα ἡμῖν νενομοθετήσθω, καὶ οὐδενὶ παντελῶς ἀγνοια τῶν ἡμετέρων εἰσὶ νόμων, οὐδὲ τίνες μὲν εὐγενεῖς τίνες δὲ νόθοι, οὐδὲ ὅπως αὐτοῖς τὰ περὶ τῆς γνησιότητος δίδονται, ἢ ὅπως καὶ νόθοι μένοντες ἀξιοῦνται φιλανθρωπίας, καὶ ὅπως καὶ αὐτοὶ προσηκόντως τετίμηνται τῆς πρὸς τοὺς οὐδὲ νόθους ἡξιωμένους εἶναι κοινωνίας ἀποχωρισθέντες. <Ἐπίλογος.> Τὰ παραστάντα τοίνυν ἡμῖν καὶ εἰς ἀνθρώπων θεραπείαν καὶ τῆς φύσεως ἀναπλήρωσιν διὰ τοῦδε τοῦ νόμου διορισθέντα ἢ σὴ ὑπεροχὴ φανερά πᾶσι ποιησάτω προγραμμάτων τιθεμένων, δι' 445 ὧν ἀπασιν ὁ νόμος εἰσὶ σαφής, γινώσκουσι καθ' ὅσον περὶ τῶν τοιούτων πολιτεύονται τρόπον, καὶ τὴν ἡμετέραν ἐννοοῦσι πρόνοιαν, ὅτι πάσης ἀσχολίας ἐτέρας τὴν αὐτῶν ὠφέλειαν προτίθεμεν. - ΠΕΡΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ. ἱμπ. ἰουστινιανὸς α. Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδινάριων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἡ τῶν μαρτύρων πρὸς τὰς ἀποδείξεις χρεῖα ἐξεύρηται μὲν πάσαι διὰ τὸ μὴ λανθάνειν τι ῥαδίως τῶν πραττομένων, πονηρίας δὲ πολὺ λῆς

ταῖς ἀνθρωπίναις ἐπιγενομένης ψυχαῖς κινδυνεύει μετελθεῖν εἰς τὸναντίον ἢ τοῦ πράγματος τάξις. οὐ γὰρ οὐκ ἔστι φανεῖν τὰ πεπραγμένα μαρτυροῦσιν οἱ πολλοί. ἀλλ' οὐκ ἔστι μᾶλλον κατακρυβεῖν. οἱ γὰρ ἕτεροι μὲν εἰδότες ἕτερα δὲ ἀπαγγέλλοντες ἡ ἀπερ οὐκ ἴσασιν λέγοντες αὐτόθεν ὁμολογοῦσιν, ὡς τὰ ταῖς ἀληθείαις γενόμενα οὐδὲ βούλονται γίνεσθαι φανερά οὐδὲ κατ' αὐτὰ προΐεναι τὰς κρίσεις, ἀλλὰ τὰ μὴδὰ μοῦ γενόμενα ταῦτα καὶ ἀπαγγέλλουσι καὶ εἰς κρίσιν ἀχθῆναι ζητοῦσι. Τὸ μὲν οὖν καθάπαξ ἀνελεῖν τὰς μαρτυρίας τῆ τῶν πραγμάτων χρήσει σφαλερόν. πολλῶν οὖν ἀπερ οὐκ ἄλλως καταφανῆ γένοιτο μὴ μαρτύρων ταῦτα διαγγελλόντων, τὸ δὲ ἐφεῖναι πᾶσι καὶ τοῖς σφόδρα εὐτελεστάτοις μαρτυρεῖν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐκώλυσαν νομοθέται· τοιγαροῦν καὶ πολλὰς ἐξαιρέσεις ποιοῦνται, πολλοὺς ἀπελαύνοντες καὶ αὐτοῦ τοῦ τῶν μαρτύρων ὀνόματος τε καὶ σχήματος. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ μετὰ ταύτας τὰς κωλύσεις ἔτι καθαρὸν τὸ τῶν μαρτύρων ἔστιν, ὥθημεν χρῆναι καὶ ἡμεῖς 446 προσθεῖναι τι τῆ τοῦ πράγματος ἀκριβεία, καὶ τὰς ψευδομαρτυρίας καθ' ὅσον οἱ ὄντες ἔστιν ἐλαττώσαι. τοιοῦτο γὰρ τι καὶ νῦν ὑπὸ τῶ λαμπροτάτῳ τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἀρχοντι πραχθὲν εὐρομεν ἐπὶ διαθήκη δειχθείσης μαρτύρων παραποιήσεως δεινῆς, σαφῶς διελεγχθέντων τε καὶ τὰ τελευταῖα συνομολογησάντων, ὅτι τῆς διαθήκης ἔτι γινομένης ἐτελεύτησεν ἢ διατιθεμένη, τῶν δὲ μαρτύρων τινὲς ἐπιλαβόμενοι νεκρᾶς ἡδη τῆς χειρὸς οὐ τῶ κατὰ τοῦ χάρτου τὴν τε εὐθείαν τὴν τε πλαγίαν ἐλκυσαν καὶ τὸ σύμβολον τοῦ τιμίου σταυροῦ δοκεῖν γεγραφέναι τὴν τελευτήσανσαν παρεσκεύασαν. ἡμεῖς τοίνυν εἰς ταῦτα ὀρώντες τὰ μὲν περὶ τοῦ τρόπου τῶν μαρτύρων τὰ δὲ περὶ τῆς αὐτῶν καταστάσεως ὥθημεν χρῆναι διορίσασθαι. τὰ μὲν οὖν εἰρημένα τοῖς πάλαι νομοθέταις ἐπὶ κωλύσει τούτων οὐκ ἐξείργουσι μαρτυρίας πάντα κύρια τίθεμεν· θεσπίζομεν δέ, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ εὐδαίμονος πόλεως, ἐνθα πλείστη καθέστηκε (θεὸς δὲ ἡγείσθω τοῦ λόγου) πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν εὐπορία, εὐπολήπτους δεῖν εἶναι τοὺς μάρτυρας, καὶ ἡ κρείττους τῆς τοιαύτης διαβολῆς διὰ τὸ τῆς ἀξίας ἢ στρατείας ἢ εὐπορίας ἢ ἐπιτηδεύσεως ἀναμφισβήτητον, ἢ ἐπερ οὐ τοιοῦτοι καθεστᾶσιν, ὑφ' ἑτέρων γοῦν ὅτι καθεστᾶσιν ἀξιόπιστοι μαρτυρούμενοι· καὶ μή τις ἐπιδιφρίους μηδὲ χαμερπεῖς μηδὲ παντοίως ἀσήμους ἐπὶ μαρτυρίαν ἰέναι, ἀλλ' ὥστε ἐπερ ἀμφισβητηθεῖ τὰ κατ' αὐτούς, δύνασθαι ῥαδίως ἀποδεικνύειν τὸν τῶν μαρτυρησάντων βίον ὡς ἀμεμπτός τε καὶ ἐπιεικής εἶναι. εἰ δὲ ἀγνωστοί τινες εἶεν καὶ πανταχόθεν ἀφανεῖς καὶ τι φανεῖν ὁλως περὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀληθῶν διαφθεῖραι σπεύδοντες, δύνασθαι καὶ βασάνοις αὐτοὺς ὑποκεῖσθαι, καὶ τοὺς δικαστάς, εἰ μὲν ἀρχοντες εἶεν, αὐτοὺς τοῦτο πράττειν, εἰ δὲ ἕτεροι παρὰ τοὺς τὰς ἀρχὰς ἔχοντας, ἐνταῦθα μὲν παραλαμβάνειν τὸν ὑπουργοῦντα τῶ μεγαλοπρεπεστάτῳ πράιτῳ τῶν δήμων, κατὰ χώραν δὲ τὸν τῶν τόπων ἐκδικῶν, καὶ δι' αὐτῶν προσάγειν αὐτοῖς 447 τὴν ἐκ τῶν βασάνων πείραν, ὅπως ἂν ταύτη γοῦν μηδὲν κατακρύψαιεν τῶν ἀληθῶν, ἢ καὶ ἀλοῖεν διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ χρημάτων τὴν μαρτυρίαν ποιούμενοι ἢ καὶ ἄλλως περὶ αὐτὴν κακουργοῦντες. εἰ δὲ καὶ ἡδη μὴδὲμίαν ἐπὶ χρέεσιν ἐγγράφοις ἀγράφων καταβολῶν ἀπόδειξιν διὰ μαρτύρων δέχεσθαι νενομοθετήκαμεν πλην εἰ μὴ κατὰ τὴν ἐκείσε ῥηθεῖσαν παρατήρησιν, ἢ νῦν δὲ καὶ κρατεῖν βουλόμεθα, ἀλλ' οὐκ ἔστι καὶ νῦν τοῦτο ἀνανεούμεθα. εἰ γὰρ ἐγγράφον εἶναι τὸ χρέος, καὶ ἀγράφου καταβολῆς προτείνοντο παρὰ τῶν δικαζομένων ἢ διὰ τῶν μαρτύρων ἀπόδειξις, τότε δεκτὴν αὐτὴν παρὰ δικασταῖς εἶναι, ἢνίκα ἐπ' αὐτῶ τούτῳ παραλαμβάνοντο μάρτυρες, ἐφ' ὧ τῆ γεννησομένη καταβολῆ τῆ μνήμη τοῦ γεγενῆσθαι τινα καταβολὴν ἡδη καὶ τοῦτο ὁμολογεῖσθαι παρὰ τοῦ τὰ χρήματα λαβόντος μαρτυρήσαιεν ἀνδρες ἀξιόπιστοι καθεστῶτες, ἢ καὶ ἐν ἐκμαρτυρίοις ἴσως ποιήσαιεν φανερόν. τὰς δὲ ματαίας ταύτας καὶ ἐκ τοῦ παρήκοντος γινομένης μαρτυρίας μηδὲν παντάπασιν λόγῳ κρατεῖν, καὶ

τοιαύτας τινὰς ἀναπλάττειν μαρτυρίας, ὡς δι' ἄλλην τινὰ χρεῖαν παρατυχῶν ἀκούσειε τοῦδε λέγοντος εἰληφέναι παρὰ τοῦδε χρυσίον ἢ ὄφει λειν τῷδε· αὐταὶ γὰρ σαφῶς ἡμῖν ὑποποιοὶ καθεστᾶσι καὶ οὐδενὸς ἀξιοῦ λόγου. ὁπότε καὶ τι τοιοῦτον ἐν τῷ δικάζειν εὐρομεν, ὡς καίτοι πολλῶν χρημάτων λεγομένων καταβεβλήσθαι ταβουλάριοι δύο μόνοι τοῦτο ἐφασαν ἀκηκοέναι, μάρτυρος παρόντος οὐδενός, καὶ τοῦ τοῦ χρέους ἐγγράφου τυγχάνοντος καὶ τοῦ κατατιθεμένου δῆθεν γράφειν ἐπισταμένου καὶ δυναμένου δι' οἰκείων γραμμάτων ταῦτα φανερὰ καταστήσαι. ὁ περ ἐξ ἐκείνου μισήσαντες ἀφορμὴν τοῦ παρόντος εἰλήφμεν νόμου. καὶ αὐθις παρήχθη τις ἕτερος τὸ εἶδος ἔοικώς τῷ συκοφαντούμένῳ, καὶ ἐπὶ μαρτύρων δῆθεν καὶ ἐπὶ ταβουλαρίων κατετίθετο καθ' ἑαυτοῦ 448 χρέα· καὶ ὁ μὲν μισθοῦ τοῦτο πράξας ἀπῆλθεν, ἕτερος δὲ εἰσεπράχθη τὸ χρέος τὸ παρ' ἑτέρου τινὸς ὡς παρ' αὐτοῦ δῆθεν ὁμολογηθέν· καὶ τοῦτο ὑστερον οὐ διέλαθε, τοῦ θεοῦ τὰ τοιαῦτα μέχρι παντός οὐ συγχωροῦντος κατακρύπτεσθαι. Οὐτε οὐν ταῖς τοιαύταις πιστεύομεν μαρτυρίαις ἡ ταῖς τῶν ταβουλαρίων (καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν) καταθέσεις, ἡνίκα γραμμάτων ἐπιστήμονες εἰεν οἱ καταθέσθαι λεγόμενοι, παρὸν καὶ γράψαι ἢ ἐν δικαστηρίῳ καταθέσθαι καὶ δοῦναι τῷ πράγματι πίστιν ἀναμφισβήτητον, οὐτε μένειν αὐτὰς τοῖς ἀληθέσι λυμαιομένης συγχωροῦμεν, οὐτε εἰ τι τοιοῦτο γέγονε προσέμεθα· ἀλλ' ἀπαιτοῦμεν τὸ παρακεκλήσθαι παρὰ τοῦ παράγοντος τοὺς μάρτυρας ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, καὶ τοῦτο διὰ μαρτυρίας ἀποδείκνυσθαι, καὶ εἶναι καὶ αὐτοὺς (τοῦτο δὴ τῶν διαθηκῶν) ρογατος, καὶ εὐνοοῦντες καθεστάναι, καὶ οὐ τῷ τὸ πρᾶγμα δέχεσθαι τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπόδειξιν, καὶ μηδὲ ἐκμαρτυρίαν τοῦ λοιποῦ μὴ καὶ μαρτύρων ἐχουσάν καὶ παρουσίαν καὶ κατάθεσιν καὶ ὑπογραφὴν κρατεῖν. εἰ δὲ μὴ τοιοῦτοι καθεστᾶσιν οἱ μάρτυρες ὁποῖους ἐμπροσθεν εἰρήκαμεν, καὶ βασάνοις αὐτοὺς ὑποκειῖσθαι κελεύομεν. εἰ δὲ τινες καθαρῶς ἐναντία σφίσι αὐτοῖς ἢ καὶ ἀλλήλοις φθέγγονται, τοὺς δικαστὰς μάλιστα τούτῳ προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ εἰ περὶ τὰ καιριώτερα τῶν μαρτυρουμένων τὰς ἐναντιότητας εὐροίεν, ἐκβάλλειν τὰς τοιαύτας μαρτυρίας τοῖς παρὰ τῶν ἀξιοπιστοτέρων καὶ πλειόνων προσέχοντας· εἰ δὲ ἐξεπίτηδες φανεῖεν κακουργοῦντες καὶ ἐντεῦθεν ἐκπίπτοντες εἰς ἐναντίωσιν, μηδὲ ἀθῶους αὐτοὺς καταλιμπάνειν, εἰ περ μὴ κατὰ τινὰ πλάνην ὡς εἰκὸς ἀλλ' ἐξεπίτηδες τὰ ἕνα τὰ δὲ δειχθεῖεν λέγοντες. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ πολλάκις μάρτυρας παραστήσαντες καὶ τρισσάκις τοῦτο πράξαντες εἰ τα, ἐπειδὴ 449 ἀποτάξονται καὶ ἐκλάβοιεν τὰς μαρτυρίας, πειρῶνται προσελεύσειν ἡμᾶς ἐνοχλεῖν καὶ βούλεσθαι καὶ τετράκις παραγαγεῖν μάρτυρας, θεσπίζομεν τοὺς ἡμετέρους δικαστὰς τούτοις μάλιστα προσέχειν, καὶ εἰ τρισσάκις ἢ δὴ παρήλθον οἱ μάρτυρες καὶ παρὰ τοῦ τοῦ μάρτυρας παραγαγόντος καὶ ἀποταξαμένου καὶ ἐκλαβόντος πάλιν αἰτοῦνται μάρτυρες, τούτους παντελῶς μὴ προσίεσθαι, ὡς ὑποψίας οὐσης, μήποτε παραλιπόντων τι τῶν προτέρων καὶ ἢ δὴ φανερῶν τούτων διὰ τῆς μαρτυρίας γενομένων ἐκείνος οὐ παραγωγῆς μαρτύρων, ἀλλὰ τῆς τῶν ἐμπροσθεν ἢ οὐ μαρτυρηθέντων προσθήκης ἢ μαρτυρηθέντων ἐπανορθώσεως ἐπιθυμεῖ. εἰ δὲ ὁ παραγαγὼν μὲν οὐκ ἐκλάβοι οὐδὲ ἐντύχοι ταῖς μαρτυρίαις οὐτε αὐτὸς οὐτε τις τῶν συνηγῶρων αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀντιτεταγμένος ἐκλάβοι μόνος καὶ ποιήσαιο παραγραφάς, οὐ μὴν ταύτας ἐκδοίη τῷ τρις ἢ δὴ ποιησαμένῳ τῶν μαρτύρων πάροδον, ὡστε μὴ διὰ τῶν παραγραφῶν μαθόντα τὸν τούτους παραγαγόντα τὰ ἐλλείποντα ταῖς μαρτυρίαις ταῦτα προσθεῖναι· τῆνικαὐτα δοτέον καὶ τετάρτην παραγωγὴν μαρτύρων τῷ ταύτην αἰτοῦντι, πρότερον ὁρκου διδομένου παρ' αὐτοῦ, ὡς οὐτε ἐξείληφεν οὐτε ἐνέτυχε ταῖς μαρτυρίαις οὐτε αὐτὸς οὐτε τις ἢ συνηγορῶν ἢ ὁλως ὑπὲρ αὐτοῦ πράττων, οὐτε κατὰ τινὰ δόλον οὐδὲ μηχανὴν οὐδὲ τέχνην τὴν τετάρτην παραγωγὴν αἰτεῖ ποιήσασθαι τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ δυνηθῆναι πρότερον ταῖς ἐπαγγελλομέναις χρήσασθαι μαρτυρίαις. καὶ εἰ τοῦτο γένοιτο, μηδὲ κελεύσεως ὑπὲρ

τούτων δεῖσθαι βασιλικῆς, καθάπερ ε μ προσθεν η ν, ἀλλ' αὐτόθεν τὸν νόμον ἀρκεῖν αὐτοῖς τὸν τὰ τοιαῦτα ἐφιέντα· καὶ α χρι μὲν τετάρτης μαρ τύρων παραγωγῆς α δειαν ει ναι ταῖς μαρτυρίαις χρῆ σθαι, μὴ μέντοι διὰ χρόνου, ω στε μηδὲ ἐντεῦθεν μηκύνεσθαι τὰς δίκας, ἀλλὰ δεῖν πάντως τάχος αὐταῖς ἐπιτίθεσθαι, καθάπερ α ν ὁ δικάζων οἰηθείη τοῦτο πράττειν. Ἐκεῖνο μέντοι τῶν ἀνωμολογημένων 450 ἐστίν, ὡς εἰ καὶ α παξ τις παραγαγὼν μάρτυρας η δις ει τα ἀποτάξεται, καὶ η ἐκλάβοι τὰς μαρτυρίας καὶ κατασκέψεται η τοῦ ἀντιτεταγμένου τοῦτο ποιήσαντος αὐτὸς τὰς παραγραφὰς ἐκλάβοι κάκειθεν μάθοι τὰ μεμαρτυρημένα, οὐχ ε ξει παντελῶς α δειαν οὐδεμιᾶ περαιτέρω χρῆσθαι μαρτύρων παραγωγῆ, οὐδ' α ν εἰ θεία τοῦτο κέλευσις πορισθείη. Ἐπειδὴ δὲ ι σμεν η δη γενόμενον νόμον, ω στε ει τις ἐνταῦθα λέγοι δίκην, δεῖται δὲ ἐπὶ τῆς χώρας μέρει τινὶ συστήναι τῆς δίκης. ἐξεῖναι τοῦ δικαστοῦ τοῦτο κρίνοντος καὶ τὴν ἀρκοῦσαν προθεσίαν ὀρί ζοντος παράγειν ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας τοὺς μάρτυρας ἐν ταῦθά τε ἀναπέμπεσθαι τὴν δίκην τῶν πεπραγμέ νων φερομένων καὶ ὑπὸ ταῦτῳ κρίνεσθαι δικαστῆ, πολλὰ δὲ τοιαῦτα προσελεύσεις ἡμῖν γίνονται βουλο μένων τινῶν, οἱ περ ἐν ἐπαρχία μὲν δικάζονται ἐν ταῦθα δὲ τοὺς μάρτυρας ε χουσιν, ω στε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸν νόμον καὶ α δειαν ει ναι τῷ ἐν ἐπαρχία δικάζοντι στέλλειν ἐνταῦθα, ω στε παριέναι τοὺς μάρτυρας η τὰς ἀποδείξεις ο λως δίδοσθαι καὶ πάλιν εἰς αὐτὸν φέρεσθαι τὰς δίκας, η καὶ ἀπὸ ἐπ αρχίας εἰς ἐπαρχίαν ταῦτα αἰτεῖν γίνεσθαι· θεσπίζο μεν διὰ τὴν τῶν ἀποδείξεων εὐπορίαν καὶ τοῦτο κρατεῖν, καὶ δύνασθαι καὶ ἀπὸ ἐπαρχίας ἐνταυθοῖ παρὰ τοῦ δικάζοντος ἐν τῇ χώρᾳ στέλλεσθαι καὶ παρ' ἐνὶ τῶν ἐξ ἡμῶν ὠρισμένων ἔλλογιμωτάτων δικαστῶν, ψήφου περὶ τούτου παρὰ τοῦ δικάζοντος γινομένης, τὰς μαρτυρίας δίδοσθαι, καὶ ἀπὸ ἐπαρχίας ἐτέρας εἰς ἐτέραν παρὰ τῷ ἐκδίκῳ η παρὰ τῷ α ρχοντι τῶν μαρτυριῶν ἐκ ψήφου τοῦ δικάζοντος διδομένων· ἐκεῖσε δηλαδὴ τῆς αὐτοτελοῦς ψήφου διδομένης ε νθα καὶ προκατήρχθη· ι να ω σπερ ἐντεῦθεν ἐν τῇ χώρᾳ παρὰ τοῖς α ρχουσιν η τοῖς ἐκδίκοις τὰ περὶ τῆς παρ αγωγῆς τῶν μαρτύρων πράττεσθαι νενομοθέτηται, ου τω καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ ἀπὸ ἐπαρχίας ἐν ταυθοῖ κρατοίη, καὶ τελεία διὰ πάντων ει η ἡ τῶν ἀποδείξεων α πασιν εὐκολία. τῶν μέντοι μαρτυριῶν 451 οὐκ ἐκδιδομένων οὐδὲ ἐν ταῖς χώραις, ἀλλὰ τῶν πεπραγμένων διδομένων αὐτοῖς τοῖς παραγαγοῦσιν η καὶ τοῖς αὐτῶν ἀντιδίκοις ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων σημεῖα δεχομένων, καὶ ου τως ἐνταῦθα η ἐν ἐπαρχίαις πεμπομένων παρὰ τῶν δικαστῶν, μὴ ποτε ὡς εἰκὸς δεηθείη καὶ ἐτέρων μαρτύρων ἢ τοῦ πράγματος φύ σις καὶ ἀποκλεισθείη διὰ τὴν ε κδοσιν ἢ τῶν μαρτύ ρων προσθήκη. τούτων ἀπάντων ἐπὶ τῶν χρη ματικῶν ζητήσεων νοουμένων· ἐπὶ γὰρ ἐγκλημάτων, ε νθα περὶ μεγίστων ἐστὶν ὁ κίνδυνος, ἀνάγκη πᾶσι τρόποις ὑπὸ τοῖς δικασταῖς παριέναι τοὺς μάρτυρας καὶ τὰ αὐτοῖς ἐγνωσμένα διδάσκειν· ε νθα καὶ βασά νων ι σως ε σται καιρὸς καὶ τῆς α λλης ἀπάσης παρα τηρήσεως. Εἰ δὲ λέγοιτο δουλικῆς ει ναι τύχης ὁ βουλόμενος μαρτυρεῖν. ὁ δὲ ἐλεύθερος ἰσχυρίζεται καθεστάναι, εἰ μὲν ἐκ γενετῆς [τυχὸν ἐλεύθερος], πληρούσθω μὲν ἢ μαρτυρία, ταῖς δὲ παραγραφαῖς ὁ περὶ τῆς τύχης φυλαττέσθω λόγος. ω στε εἰ φανείη τύχης οἰκετικῆς ω ν, τὴν αὐτοῦ μαρτυρίαν ἀντὶ μηδὲ γενομένης ει ναι· εἰ δὲ ἐλευθερωθῆναι φήσειε, ἀναγκάζεσθαι δεικνύναι πρότερον αὐτὸν τὸ συμβόλαιον ἐν ω τῆς ἐλευθερίας τετύχηκεν, ου τω τε μαρτυρεῖν. εἰ μέντοιγε ἐν ἐτέρᾳ χώρᾳ τῆς ἐλευθερίας φήσειε τυχεῖν, η οὐκ ει ναι προ χεῖρους αὐτῷ τὰς ἀποδείξεις. καὶ τοῦτο ῥητῶς ἐπ ομόσεται, ἢ μὲν μαρτυρία γραφέσθω, μὴ δειχθέντος δὲ τοῦ τῆς ἐλευθερίας συμβολαίου ὁ παραγαγὼν οὐ χρήσεται τῇ ἐκείνου μαρτυρίᾳ. Εἰ μέντοι τις φήσειεν ἀπεχθῆ τὸν παριόντα πρὸς μαρτυρίαν αὐτῷ καθεστάναι καὶ τυχὸν καὶ ὑπὸ αἰ τίασιν παρ' αὐτοῦ γενέσθαι, εἰ μὲν δείξειεν εὐθύς ὡς ἐγκληματικὴ μεταξὺ αὐτῶν κινεῖται δίκη, μὴ παρίτω πρὸς μαρτυρίαν ὁ μέχρι τοσοῦτου δυσμενῆς ὡς καὶ περὶ ἐγκλημάτων δικάζεσθαι. εἰ δὲ α λλως ἀπεχθῆς ει ναι λέγοιτο η καὶ αἰτιάσασθαι

χρηματικῶς, προΐτω μὲν τὰ τῆς μαρτυρίας, τῷ δὲ καιρῷ τῶν παραγρα φῶν φυλαττέσθω τὰ τῶν τοιούτων ζητήσεων. 452 Ἐπειδὴ δὲ ἐθήκαμεν νόμον, ὡς τε καὶ ἐπὶ χρηματικῶν δικῶν ἀκοντας μαρτυρεῖν, ἐκείνων οὐκ ἀναγκαζομένων τὴν μαρτυρίαν νέμειν ὁ σοὶ μεσῖται γεγονάσιν αὐτοῖς, καὶ τινες ἀποχρῶνται τούτῳ καὶ μαρτυρίαν οὐ βούλονται νέμειν, θεσπίζομεν, εἰ περ ἑκάτερον μέρος συναινοίῃ τῷ μεσίτῃ αὐτῶν γενομένῳ μαρτυρῆσαι τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις, ἀναγκάζεσθαι αὐτὸν καὶ ἀκοντα τὴν μαρτυρίαν νέμειν· τοῦ κωλύματος, διὸ περ αὐτὸν ἀκοντα μαρτυρεῖν ὁ πρότερος ἡμῶν οὐκ ἠβούλετο νόμος, διὰ τῆς συναινεσεως ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀνηρημένου. Καὶ τοῦτο δὲ πολλάκις πραττόμενον ἴσμεν, ὡς τινες ἢ παρὰ τοῖς τῶν τόπων ἐκδίκους ἢ παρὰ τοῖς λαμπροτάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχουσιν ἢ καὶ ὡς εἰκὸς ἐνταῦθα παρὰ τῷ λαμπροτάτῳ μαγίστρῳ τῶν κήνων εἰσιόντες καὶ μεμφόμενοι, ὡς παρὰ τοῦδε πεπονθότες τι παράνομον ἢ ἄλλως ἠδικημένοι ἢ ἐζημιωμένοι μάρτυρας βούλονται παραστήσασθαι· καὶ ἵνα μὴ ὑστερον ἀντιτεθείῃ αὐτοῖς, ὡς κατὰ μίαν μοῖραν τὰ πεπραγμένα συνέστη, δεῖ κάκεῖνον ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθεστῶτα εἶναι αἱ μαρτυρίαι δίδονται, ὑπομνησθέντα παρὰ τοῦ ἀρχοντος ἢ τοῦ ἐκδίκου παραγενέσθαι καὶ ἀκοῦσαι τῶν μαρτυριῶν. εἰ δὲ μὴ βουλευθείῃ παραγενέσθαι, ἀλλὰ διαπτύσειεν, ὡς τε ἐκ τοῦ κατὰ μίαν μοῖραν δίδοσθαι τὰς μαρτυρίας κατ' αὐτὸ τοῦτο ἀχρήστους εἶναι, θεσπίζομεν τὰς τοιαύτας μαρτυρίας οὐ κρατεῖν, ὡς ἂν εἰ μὴ μονομερεῖς ἐτύγχανον εἶναι, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ παρόντος ἐγγένοιεν. εἰ γὰρ παραιτήσαιο καὶ ἐλθεῖν μὴ βουλευθείῃ 453 καὶ ἀκοῦσαι τῶν κατατιθεμένων, καίτοι δημοσιεύων τε καὶ οὐκ ἐξ ἀπαραιτήτου τινὸς ἀνάγκης ἀφικέσθαι μὴ δυνάμενος, ἐν ἴσῳ τοῖς παραγενομένοις εἶσται, καὶ οὐδὲν ὀφελος ἐκ τῆς αὐτοῦ προπετείας αὐτῷ γενήσεται, ἀλλὰ δοκείτωσαν μὲν συστάδην γεγονυῖαι, ὅσα δὲ ἂν ἀρμόσειεν αὐτῷ παραγράφεσθαι περὶ αὐτῶν, ἐξεῖναι τούτοις χρῆσθαι, μόνου τοῦ δοκεῖν αὐτὰς εἶναι μονομερεῖς διὰ τὴν αὐτοῦ προπέτειαν, οἱ ἄρα δὴ κατ' ἀθάδειαν μὴ παραγενομένου, ταῖς μαρτυρίαις ἀντιτίθεσθαι μὴ δυναμένου. Τῶν ἄλλων ἀπάντων ὅποσα περὶ μαρτύρων παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἢ καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν εἰρηταῖ τε καὶ νενομοθέτηται κυρίων μενόντων καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων δικαστῶν φυλαττομένων, εἰτε μείζους εἰτε ἐλάττους εἶεν, εἰτε ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως εἰτε ἐν ταῖς ἐξωχώραις, ἵνα καὶ τὰ τῶν μαρτύρων ὅποσον δυνατοὶ καθεστήκαμεν ἐπανορθώσαντες εἰτε καθαρώτερον τε καὶ ὀσιώτερον τὰς δίκας πράττεσθαι παρασκευάσωμεν· δι' ἂς καὶ τὰς ἀκροάσεις γίνεσθαι παρὰ τοῖς δικασταῖς ἀπασὶ τῶν θείων προκειμένων λογίων ἐνομοθετήσαμεν, καὶ ὁρκὸν ὑπέχειν καὶ τοὺς ἐνάγοντας καὶ τοὺς ἐναγομένους καὶ τοὺς συνηγόρους παρεκελευσάμεθα, πανταχοῦ τὸν θεὸν ἐφιστάντες ταῖς τῶν δικαζομένων τε καὶ δικαζόντων καὶ τῶν μαρτυρούντων ψυχαῖς, ἵνα διὰ πάντων τῇ τοῦ θεοῦ μνήμῃ τε καὶ παρουσίᾳ καθαρὰ τὰ τῶν δικῶν καὶ ἀνύποπτα τοῖς δικαζομένοις γίνοιτο. ὁ νὴν νόμον κρατεῖν βουλόμεθα εἰς τὸν ἐφεξῆς ἀπαντα χρόνον. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 454 ἌΩΣΤΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΣ ΟΥΣΗΣ ΠΡΟΙΚΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΕ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ, ΩΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΗΣΑΝΤΟΣ, ΠΡΟΤΙΜΑΣΘΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΑΝ ΓΥΝΑΙΚΑ Η ΤΟΥΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΡΟΥ ΓΑΜΟΥ ΠΑΙΔΑΣ. ΚΑΙ ΩΣΤΕ ΕΙ ΒΟΥΛΗΘΕΙΣΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΗΤΟΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΨΑΝΤΟΣ ΥΠΕΡ ΑΥΤΗΣ ΤΗΝ ΠΡΟΙΚΑ ΔΟΥΝΑΙ ΤΩΙ ΑΝΔΡΙ ΤΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΝΤΑ ΑΝΑΒΑΛΛΕΤΑΙ Ο ΑΝΗΡ ΥΠΟΔΕΞΑΣΘΑΙ, ΛΥΘΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΣΘΑΙ ΑΥΤΟΝ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙΣΑΝ ΠΡΟΓΑΜΙΑΙΑΝ ΔΩΡΕΑΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πρώην δικαζόντων ἡμῶν ἡμφισβητήθη πρᾶγμα πολλῆς ἀξίον ἐπιστροφῆς καὶ σαφεστερας νομοθεσίας οὐκ ἀνάξιον. καὶ γάρ

τις προτέρας γενόμενος γαμετῆς ἀνὴρ καὶ ταύτην ἀποβαλὼν, εἰ τα δευτέρας, προῖκα τε ὑποδεξάμενος παρ' ἑκατέρας καὶ παῖδας ἕκ τῆς πρώτης καταλιπὼν ἀπήλθε τῆς δευτέρας εἰ τι περιούσης. ἠβούλετο τοίνυν ἡ δευτέρα γαμετὴ τὴν προῖκα τὴν παρ' αὐτῆς δεδομένην ἀπαιτεῖν τῷ προ νομίῳ χρωμένη τῷ παρ' ἡμῶν δεδομένῳ, ἀντέλεγον δὲ οἱ ἕκ τῶν πρώτων γάμων παῖδες καὶ αὐτοὶ μὴ τρώαν προτεινόμενοι προῖκα, καὶ ἀμφισβητήσιμον ἢ ν, εἰ καὶ μὴ περιούσης τῆς προτέρας γαμετῆς δεῖ δέξασθαι τοὺς ἐκείνης παῖδας κατὰ τῆς δευτέρας προικὸς ἀγωνι ζομένους. οὐ γὰρ ἕτεροις δεδώκαμέν τε ἡδη καὶ δίδο μεν τοῦτο τὸ προνόμιον ἢ κληρονόμοις ἢ δανεισταῖς, ἀλλὰ μόνοις παισὶ. πολλὰ μὲν οὐ ν ἀμφισβητήσεις γεγόνασιν ἐν τῷ πράγματι, λεγούσης τῆς δευτέρας γαμετῆς, ὡς ἐξαναλώσας εφθῆ καὶ πρὶν ἐπὶ τὸν πρὸς αὐτὴν ελθῆ γάμον ὁ ἀνὴρ τὴν τῆς προτέρας γαμετῆς 455 προῖκα, καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι, τὴν μὲν αὐτῆς προῖκα, 455 διότι τοσοῦτον εὐρέθη καταλιπὼν ὁ ἀνὴρ ὁσον ἀρκεῖ μόνῃ τῇ δευτέρᾳ προικί, αὐτὴν ἀπολέσαι, τοὺς δὲ τὴν ἐξαναλωθεῖσαν ἡδη προῖκα λαβεῖν· ἀλλ' οἱ παῖδες τὰς ὑποθήκας προῖσχοτο, ὁτιπερ ὁλωσ πραγμάτων ὁ ντων τῷ τελευτήσαντι αὐτῆς τελευτησάσης ὑποθήκαι πρεσβύτεραι τῆς δευτέρας εἰσὶ. τούτων τοίνυν ἀμφισβητουμένων ἐκεῖνο τῶν ἀνωμο λογημένων τε ἡδη καὶ νενομοθετημένων παρ' ἡμῶν ἐστίν, ὡς εἰ μὲν τι φαίνοιτο ἕκ τῶν πραγμάτων τῆς προτέρας ἢ τῆς δευτέρας προικὸς, τοῦτο ἀνάγκη ἢ τοὺς παῖδας τῆς προτέρας ἢ τὴν δευτέραν εχειν, ἢ εἰ τελευτήσειε κάκεινη, τοὺς παῖδας αὐτῆς, ε καστον πρὸς ὁ περ α ν οἰκείως εχειν ἑαυτὸν ἀποδείξειεν· ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἢ ἰν ρεμ ἢ περὶ δεσποτείας ἀρμόζει καθαρῶς, καὶ ε καστον δεῖ τὸ οἰκεῖον εχειν μηδὲν προνομίου δεόμενον. εἰ δὲ οὐ φαίνοιτο τῶν ἑκατέρας πραγμάτων οὐδέν, ἢ τινὰ μὲν φαίνοιτο τινὰ δὲ ἑλλείποι, εἰ τε περίεσιν αὐτῶν γυναῖκες (ῥεπουδίῳ τυχὸν τοῦ προτέρου γάμου διαλυθέντος καὶ ἀρμοσάσης τῇ γυναικὶ τῆς προικὸς) εἰ τε τετελετήκασιν [η] ἐπὶ παισὶν α μφω ἢ καὶ μία τούτων, ἐπὶ τοῖς ἑλλείπουσι κυριώτεραν εἶναι τὴν προτέραν καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας πρεσβύτεραν προῖκα προτεινόμενους· ταῦτόν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ ἐγγόνους καὶ ἀπεγγόνους καὶ τὴν ἐφεξῆς διαδοχὴν, ὁποιασδὴ ποτε φύσεως εἶεν. ὡσπερ γὰρ εἰ δύο δημόσια ὀφλήματα ἢ ν, ἀνάγκη τὸ πρεσβύτερον κυριώτερον τοῦ μεταγενεστέρου καθεστάναι, οὕτω κἀνταῦθα τὰ προ νόμια ἀνάγκη τῇ πρώτῃ προικὶ δοθῆναι προτέρα, οὕτω τε τῇ δευτέρᾳ, καὶ προῖκα μὴ προκρίνειν προικὶ μὴδὲ ὑποθήκην ὑποθήκη, ἀλλὰ τὸ πρεσβύτερον καὶ χρόνῳ πολὺν μένειν τὴν οἰκείαν εχον ἰσχύν τε καὶ προνομίαν· τοὺς γὰρ χρόνους τῶν ὑποθηκῶν ἀμείψαι ἢ ἀνελεῖν κατ' οὐδένα τρόπον αἰρούμεθα. καὶ ταῦτά 456 φαμεν οὐκ ἀγνοοῦντες ὡς δήπου καὶ ἑτέρωθι τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας ταῦτα διώρισται, ἀλλ' ἐπειδήπερ ὁλωσ κεκίνηται παρ' ἡμῶν καὶ τινὰς εσχευ ἀλλοιοτέρας τὸ πρᾶγμα ζητήσεις, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν τοῦ παρ ὄντος νόμου χρεῖαν ἀφικόμεθα, οὐχ ἵνα νῦν τι πρῶτον νομοθετήσασιν, ἀλλ' ἵνα σαφέστερον αὐτὸ πᾶσι καταστήσωμεν. κάκεινό γε μὴν προσθεῖναι τῷ νόμῳ καλόν, ὁπερ κινήσεια ζητήσεις ὁμοίως ἀναγκαῖον ἡμῶν εἰς νομοθεσίαν ἐποίησεν. εἰ γὰρ ἐποφείλει προῖκα γυνή, καὶ ἢ μὲν δοῦναι βουλευθεῖν, αὐτὴ τυχὸν ἢ ὁ ὑπὲρ αὐτῆς παρεχόμενος αὐτὴν, ὁστις ποτὲ α ν εἰ ἢ τῶν ἐγγύθεν ἢ τῶν ἐξωθεν, ὡστε ἢ προφεξτιξίαν ἢ ἀδηεντιξίαν εἶναι τὴν προῖκα (ταῦτα δὲ τὰ τοῦ νόμου ῥήματα), ὁ δὲ ἀνὴρ ἢ ὁ τούτου πατήρ τυχὸν ἢ ὁ πάππος ὑποδέξασθαι ταύτην μὴ βουλευθεῖεν, τὸ δὲ τῆς γυναικὸς ἕκ μαρτύρεται μέρος, καὶ ἐτοίμως εχει ταύτην καταβαλεῖν, ἢ καὶ τι μεῖζον πράξειε καὶ προσαγάγοι τυχὸν καί, εἰ γε κινήτη καθεστήκοι, καὶ σφραγίδας ἐπιθεῖη καὶ κατὰ τὸν νόμον ἀπόθοιτο, ἢ καὶ κατὰ μίαν μοῖραν εἰσβάλλον εἰς δικαστήριον ἀξιοῖ ταῦτα γενέσθαι καὶ διαβάντες ἕκ τοῦ δικαστοῦ τινες ἀπαγγείλειαν ταῦτα πρὸς τὸ τοῦ ἀνδρὸς μέρος, ἐπιμεῖνῃ δὲ καὶ οὕτως ἀναβαλλόμενον· μὴ δύνασθαι διαλυθέντος τοῦ γάμου τὴν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ε κτισιν ἐκκλίνειν ὡς δὴ προικὸς οὐκ ἐπιδοθείσης. ὁ γὰρ δοῦναι βουλευθεῖς,

ένω τὴν λῆψιν ὁ λαμβάνειν ἡξιωμένος παραιτεῖται, παραπλήσιός ἐστι τῷ δεδωκότι. καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς προικὸς κρατεῖται. ὦ σπερ γὰρ εἰ μὴ δοίη καθ' ὑπέρθειν τὴν προῖκα, ἀρνησὶν αὐτῇ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐπηγάγομεν, οὐ τὼ καὶ ν εἰ βουλή 457 θεῖη δοῦναι καὶ ὁ λαμβάνων ἐξεπίτηδες παραιτεῖται τὴν λῆψιν, δίδομεν αὐτῇ τὴν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τοῦ συνοικεσίου λυθέντος ἀπαίτησιν, καίτοι τὴν προῖκα διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς αἰτίαν οὐκ εἰσενεγκούσῃ. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. - - - Β ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕἰΣ ΠΑΙΔΑΣ ΑΜΕΤΡΩΝ ΔΩΡΕΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς ἐνωπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδινάριων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἡδὴ τὰ περὶ τοῦ Φαλκιδίου καὶ τῆς ἐκείνου μοίρας διωρίσαμεν, ἀυξήσαντες αὐτὸν οὐκ ἀγεννεῖ προσθήκῃ· τὸ γὰρ λίαν ἀνισὸν οὐ σφόδρα ἡμᾶς ἠρρεσεν, ἀλλὰ δεῖν μὲν προκρίνεσθαι τῶν παίδων οὐ τῶν πατέρων ὁ πατὴρ βουληθεῖη, οὐ τοσοῦτον δὲ ἔλατ τοῦν τοὺς ἄλλους, ὥστε αὐτοῖς ἀφόρητον εἶναι τὴν ἐλάττωσιν. Τοῦ τοίνυν παρ' ἡμῶν τεθέντος νόμου μένοντος ἐπὶ τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκεῖνο βουλόμεθα, ὥστε εἰ τις δωρεὰν ἀμετρον εἰς τινὰ ἢ τινὰ τῶν παίδων ποιήσῃ, ἀνάγκην εἶναι ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου τοσοῦτον ἐκάστῳ τῶν παίδων φυλάττειν τὸ ἐκ τοῦ νόμου μέρος, ὅσον ἢ ν πρὶν τὴν δωρεὰν ὁ πατὴρ εἰς τὸν παῖδα ἢ τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῆς τετιμημένους 458 ποιήσῃ. οὐ τὼ γὰρ οὐδὲν εἰς ταῖς δωρεαῖς ἐγκαλέσουσιν, ἐχόντες μὲν ἐπὶ πάσῃ τῇ οὐσίᾳ τοῦ πατρὸς τὸ ἀπὸ τῶν νόμων, κατὰ τοσοῦτον δὲ ἀυξομένου τούτου τοῦ μέτρου, καθ' ὅσον καὶ τὰ πράγματα εἶχε τοῦ πατρὸς πρὶν ταῖς δωρεαῖς ἐξαντληθεῖη. οὐ δύνα μόνων τῶν ταῖς δωρεαῖς τετιμημένων παίδων φάσκεν ἀρκεῖσθαι μὲν ταῖς ἀμέτροις ταύταις δωρεαῖς, δοκεῖν δὲ ἀφίστασθαι τοῦ πατρῴου κλήρου. ἀλλ' οὐκ ἀναγκαζομένων μὲν, εἰ ἀρκοῦνται ταῖς δωρεαῖς. καταδέχεσθαι τὸν κλήρον, ἀνάγκην δὲ ἐχόντων πᾶσι τρόποις ἐπιανισοῦν τοῖς ἀδελφοῖς τὸ ἐντεῦθεν διαφέρον καθ' ὅσον εἰρήκαμεν μέτρον, ὥστε μὴ ἐλάττων αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐκ τῶν νόμων αὐτοῖς ὀφειλόμενον διὰ τὴν γενομένην ἐπὶ ταῖς δωρεαῖς ἀμετρίαν· ὅπου γε ἐξεστὶ τῷ πατρὶ μέτρια φρονήσαντι περὶ τὴν πᾶσαν γονὴν καὶ τοῖς παρ' αὐτοῦ μᾶλλον ἀγαπωμένοις χαρίσασθαι τι πλεον καὶ μὴ τοὺς λοιποὺς παῖδας διὰ τῆς εἰς ἐκεῖνους γενομένης ἀμετρίας βλάψαι καὶ τὸν ἡμέτερον παραβῆναι σκοπόν. καὶ τοῦτο ἐγένετο μὲν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἐνθύμιον, ἀναβαλλόμενοι δὲ αὐτὸ πρῶην καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πειρώμενοι ψυχῶν, ἐπειδήπερ ἐωρῶμεν αὐτοὺς εἰς τὰς τοιαύτας προσπαθείας ἐξολισθαίνοντάς τε καὶ καταφερομένους, διὰ τοῦτο νῦν προσθήκην ἐκείνῳ τῷ νόμῳ ταύτην ποιούμεθα. Ταῦτα μὲντοι φαμὲν περὶ παίδων κεχαρισμένων ὀντων αὐτοῖς, οὐ μὴν περὶ τῶν ἀγνωμόνων καὶ οἱς ὁ πατὴρ δικαίαν τε καὶ νόμιμον ἀχαριστίαν ἐπάγει. εἰ γὰρ τοῦτο οὐ τὼς ἐχόν φανείη καὶ ἀποδειχθείησαν αἱ τῆς ἀχαριστίας αἰτίαι, ἐστὼ τὰ τῶν νόμων τῶν ἐπὶ τοῖς ἀχαριστοῖς κειμένων κύρια, οὐδὲν ἐκ τῆσδε ἡμῶν τῆς νομοθεσίας ἐλαττούμενα. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε δηλούμενα τοῦ θεοῦ ἡμῶν νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 459 - - - Γ ΠΕΡΙ ΕΦΕΣΕΩΝ. ΩΣΤΕ ΕΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΔΙΚΗΣ ΠΑΡΑ ΕΦΕΤΗ ΕΠΙ ΑΙΡΕΤΟΥΣ ΕΛΘΩΣΙΝ ΟΙ ΛΙΤΙΓΑΤΟΡΕΣ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΣΟΥΤΩ ΔΙΑΔΡΑΜΟΙ Η ΔΙΕΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΗΙ ΕΠΙ ΤΟΝ ΕΦΕΤΗΝ ΑΥΘΙΣ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ ΕΠΑΝΕΛΘΕΙΝ, ΜΗ ΑΝΤΙΤΙΘΕΣΘΑΙ ΤΗΝ ΤΗΣ ΔΙΕΤΙΑΣ ΠΑΡΑΔΡΟΜΗΝ [ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΙΚΗΣΑΝΤΟΣ]. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν τῆς ἐνωπραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδινάριων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Αἱ τῶν ὑπηκόων τῶν ἡμετέρων προσαγγελία νόμων ἡμῖν παρέχουσιν ἀφορμὰς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ὑποτελῶν συγγραφομένων. προσέλευσιν γὰρ ἡμῖν τινες ἐποιήσαντο, ὡς τοῦ νόμου βουλομένου τὸν ἐφέντα καὶ ἐπὶ διετίαν σιγήσαντα, ἢ καὶ ἀγωνισάμενον μὲν οὐκ ἐπεξελθόντα δὲ τῶν ἐφετικῶν ἐκπίπτειν ἀγῶνων καὶ βεβαιωθείσης τῆς ψήφου μηκέτι δύνασθαι περαιτέρω

προϊέναι, ἀλλὰ κυρίαν γίνεσθαι θατέρω τὴν κρίσιν, [αὐτὸν δὲ καὶ τὸν ἄν τιδικὸν τὸν αὐτοῦ] ***** τῆς δίκης ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἀγωνιζομένης ἀποστῆναι μὲν τῶν ἀγώνων τῶν παρὰ σοί, διαγνώμονας δὲ ἐλέσθαι κοινούς ἐγγράφως, καὶ παρ' ἐκείνους συνελθεῖν καὶ τινα καὶ ἀγωνίασθαι, ὑστερον δὲ περιφρονῆσαι μὲν τῶν αἰρετῶν δικαστῶν. οὐκ ἐπεξελθεῖν δὲ τῇ παρ' αὐτοῖς κινουμένη δίκη. ἀλλὰ διαδραμοῦσης τῆς διετίας ἀποχρήσασθαι τοὺς ἀντιδίκους τοὺς αὐτοῦ τῷ μηκέτι δύνασθαι χρῆσθαι κατὰ τὸ σὸν δικαστήριον τῇ τοι αὐτῇ δίκη, ἀλλὰ δεῖν αὐτὴν βεβαιωθῆναι ἀπαξ τῆς 460 διετίας παρωχηκυίας, ἐκείνους δὲ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπεξελθεῖν παρὰ τῇ σῇ ἐνδοξότητι διὰ τὸ τὴν δίκην παρὰ τοῖς αἰρεθεῖσι λέγεσθαι δικασταῖς. Θεσπίζομεν τοίνυν τὴν μὲν εἰρημένην ὑπόθεσιν, ἐξ ἧς ταῦτα ἡμῖν προσήγγεται, μηδὲν βλαβῆναι τῇ τοῦ χρόνου παραδρομῇ, μηδὲ κυρίαν εἶναι τὴν τοῦ δικαστοῦ ψῆφον ἀπαξ ἐκκληθεῖσαν, ἀλλὰ καὶ προσεξετασθῆναι παρὰ τῇ σῇ ἐνδοξότητι καὶ πέρας νόμιμον δεξασθαι, καὶ ν εἰ μυριάκις πλείων τῆς διετίας χρόνος παρέδραμεν ἡ καὶ παραδράμοι. τοῦ λοιποῦ δὲ ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως, ἐφ' ἧς τοιοῦτό τι γένηται καὶ ἐν μέσῳ κινουμένης τῆς δίκης παρὰ τῷ ἐφέτῃ δικαστῇ ἡ καὶ μὴ κινουμένης τινὲς αἰρεθῶσιν ετεροί, καὶ διὰ τοῦτο ἢ διετία παρέλθοι, ἧς ἐντὸς ἐχρῆν τοὺς ἐφέτας τὴν δίκην τεμεῖν, καὶ καθ' οἴανδῆποτε περιστάσιν ἐπανέλθοι πάλιν ἐπὶ τοὺς ἐφέτας ἢ δίκη, τοῖς μὲν ἀλλοῖς πᾶσιν ἐξέστω χρῆσθαι τοῖς μέρεσιν, ὡς α ν εἰ μὴ ε τυχὸν ἀπολιπόντες μὲν τὸ ἐφετικὸν δικαστήριον ἐπὶ δὲ τοὺς αἰρετοὺς ἐλθόντες, μὴ μέντοι δύνασθαι χρῆσθαι τῷ τὴν διετίαν παραδραμεῖν. ὁ γὰρ ἀπαξ δικαστὰς ἀλλοὺς ἐλόμενος οὐκ α ν εἰ ἡ δίκαιος σιωπὴν ἐγκαλεῖν τῷ διὰ τοῦτο ἀδικηθέντι, διότι τοῖς περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν δικαστῶν γενομένοις ἐπίστευσε καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπεξῆλθεν οὐδὲ ἐπλήρωσε τὴν δίκην ἐκεῖσε διὰ τὸ παρὰ τοῖς δικασταῖς ἐκείνοις ἀγωνισθῆναι τὴν ὑπόθεσιν. <Επίλογος.> Ταῦτα τοίνυν ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως φυλάττεσθαι παρὰ τοῦ σοῦ δικαστηρίου βουλόμεθα καὶ παρὰ παντὸς ἐτέρου κατὰ τὸ ἐφετικὸν δικάζοντος σχῆμα, ὡστε μηδὲν ἀχαρὶ περὶ τοὺς ὑπηκόους τοὺς ἡμετέρους πράττεσθαι. εἰ μέντοι καὶ μετὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τῶν αἰρετῶν δικαστῶν διετὴς παρέλθοι χρόνος, τῆνικαῦτα ἐρρῶσθαι τὴν ψῆφον κατὰ τὰς περὶ τούτου γενομένης παρ' ἡμῶν διατάξεις. ὁ περὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς συμβαινουσῶν τοιοῦτοτρόπων ὑποθέσεων κρατεῖν βουλόμεθα, τῶν ἀλλων ἀπάντων ὅσα 461 περὶ τῶν ἐφετικῶν ἀγώνων τοῖς ε μπροσθεν εἰρηται νόμοις καὶ παρ' ἡμῶν ἐν τοῖς τῶν νόμων ἀναγέγραπται βιβλίοις ἐπὶ τῆς οἰκείας μερόντων ἰσχύος. ---Δ ΩΣΤΕ ΑΚΩΛΥΤΩΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΕΙΝ ΤΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ, ΕΙ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΕΧΟΙΕΝ Η ΚΑΙ ΕΙΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ, ΚΑΙ ΜΗΔΕ ΟΡΚΟΝ ΥΠΕΧΟΥΣΑΣ ΩΣ ΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΟΥΣΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Εναγχος ἐγράψαμεν νόμον ἐπὶ τῇ τῶν νέων κηδεμονία, τὰ περὶ αὐτοὺς γινόμενα καὶ κουργήματα ἐκ τοῦ συχνοῦ τῶν δικῶν τῶν παρ' ἡμῖν κρινομένων εὐρίσκοντες, ὅπως α ν μηδεὶς τῶν ὑπευθύνων ὀντων τοῖς νέοις ἡ ε χειν αὐτοὺς ὑπευθύνους λεγόντων κηδεμονεῦν, μή ποτε ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν πραγμάτων γινόμενος πράξειε τι περὶ τὸν νέον καὶ κουργημα. καὶ ὁ γε νόμος αὐτὸς κύριος ἡμῖν εστω καὶ ἐκ τοῦ παρόντος βεβαιούμενος· ἐπειδὴ δὲ μητράσι βουλομέναις κηδεσθαι τῶν νέων καὶ αἰτούσαις κατὰ τοὺς παλαιούς τε καὶ ἡμετέρους 462 νόμους τὴν κηδεμονίαν ὑπελθεῖν ἀντετέθη παρὰ τὸν ἡμέτερον σκοπὸν ὑπὸ τινῶν οὐκ ὀρθῶς ἢ τοιαύτη διάταξις. βουλόμεθα τοῦ νόμου τοῦ ταῦτα λέγοντος τῶν μητέρων ἐξαιρεῖσθαι τὰ πρόσωπα. πρῶτον μὲν γὰρ πρᾶγμα εἰσηνεγεμένον ὑπὲρ τῶν νέων αἰεὶ κωλύσαι νῦν τῶν ἀτοπωτάτων ἡγούμεθα, επειτα οὐκ α ν τις τὴν αὐτὴν θοῖτο τάξιν τῇ τε μητρὶ τοῖς τε ἀλλοῖς. τὴν μὲν γὰρ φύσεως ερωσὲ εὐσεβῆς περὶ τοὺς παῖδας ἀνύποπτον ἀποτελεῖ τὰ πολλά, τοῖς δὲ οὐδεμίαν εχουσι πρὸς τοὺς παῖδας ἀνάγκην εὐνοίας εἰκότως οὐ παραβλητέα τὰ τῶν

μητέρων ἐστίν. ὥστε αὐα εἰστω ταῖς μητράσι κατὰ τὴν ἀρχαίαν παρατήρησιν ἀποταττομέναις καὶ ὑποτιθεμέναις τὰ ἑαυτῶν πράγματα, καθάπερ πρότερον σχήματος ἡ ν, καὶ ἂν τιλαμβάνεσθαι τῶν παίδων καὶ τὴν τοιαύτην παραγραφὴν μὴ δεδιέναι, ἀλλ' οὐτω τὰ ἐπ' αὐταῖς εἶναι, ὡς ἂν εἰ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανεν ὁ νόμος ἐπὶ τοῦ τῷ γεγραμμένου. ὥστε εἰτε προῖκας εἰτε προγαμιαίας ἀπαιτοῦσι δωρεὰς εἰτε εἰτε ὀφλήματα εἰτε αἰ μητέρες πρὸς τοὺς νέους εἰτε οἱ νέοι πρὸς τὰς μητέρας, ἐκ πατρῶων ἰσως προφάσεων ἢ καὶ ἐξ οἰκείων (πολλὰ δὲ ἂν τις μεριμνῶν καὶ περισκοπῶν εὐρήσειεν), εἰστω ταῦτα ἑκατέρωθεν ἀκέραια, κατὰ τὰς εἰσπροσθεν διατάξεις κρινόμενά τε καὶ πολιτευόμενα, εἰτε γνησίων εἰτε φυσικῶν ἢ μήτηρ παίδων ἐπιτροπεύει. Ἐπειδὴ δὲ πολλὴν εἰσχομεν εὐλάβειαν τοῦ μὴ προχειρῶς ὀρκους κατὰ τοῦ μεγάλου θεοῦ δίδοσθαι καὶ τούτους παραβαίνεσθαι, διὰ τοῦτο ὤθημεν χρῆναι καὶ τοῦτον ἐπανορθῶσαι τὸν νόμον, ὁ ς βούλεται τὰς μητέρας, ἐπειδὴ τῶν οἰκείων παίδων κηδεμονεύειν μέλλοιεν, ὀρκον ὀμνύναι ὡς ἐπὶ δευτέρους οὐκ ἀφίξονται γάμους· καὶ τοσαυτάκις ἰσμεν παραβαθέντα τὸν νόμον καὶ ὀρκον ἐπίορκον δεδομένον ὁσάκις σχεδὸν καὶ δέδοται, ὥστε ἀμάρτημα σαφέστατον εἶναι ὅτι τοῦτον ἐπάγομεν τὸν ὀρκον, ὁ ς ἐπειδὴν δοθῆ παραβαθήσεται. οὐ γὰρ ἐπειδὴ τινες ἐφύλαξαν τὸν ὀρκον, διὰ τοῦτο δεῖ καὶ τὰς ἀτιμαζούσας αὐτὸν εἰσχειν πρόφασιν τῆς εἰς θεὸν ἀσεβείας· τὸ γὰρ σπανίως γινόμενον, καθὰ καὶ ἡ παλαιὰ λέγει, σοφία, οὐτὴ 463 ροῦσιν οἱ νομοθέται, ἀλλὰ τὸ γινόμενον ὡς ἐπίπαν καὶ ὀρῶσι καὶ θεραπεύουσι. Διὰ τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν τὴν μὲν ἀλλήν ἀπασαν παρατήρησιν ἡ ν ἐπὶ τῶν μητέρων φυλάττομεν κρατεῖν κατὰ τὸ πρότερον σχῆμα, καὶ ἀποτάττεσθαι αὐτὰς καὶ τῷ Βελλιανείῳ δόγματι καὶ ἀπάσῃ βοηθείᾳ καὶ ἀπαντα πράττειν ὅποσα εἰσπροσθεν διώριστα, τὸν δὲ ὀρκον μὴ παρεχεσθαι, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῇ ἀποτάξει μόνῃ τῶν τε ἀλλων ἀπάντων καὶ τῇ περὶ τῶν δευτέρων γάμων, οὐδενὸς ὀρκου περὶ τούτου διδομένου· ἀμα μέντοι τῷ δευτέρῳ αὐτὴν ὀμιλῆσαι γάμοις εὐθὺς ἐξωθεῖσθαι τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ταῦτα πράττεσθαι ἀπερ, εἰ καὶ εἰστυχεν ὀμωμοκυῖα, ὑπέμενεν <α ν> ἀπαξ ἐν δικαστηρίῳ ψευσαμένη καὶ προτιμήσασα τῆς οἰκείας ὀμολογίας τε καὶ καταθέσεως τὰς δευτέρας ἐπιθυμίας. <Ἐπίλογος.> Οὐτος τοίνυν ὁ νόμος ἐπ' εὐσεβείᾳ κείσθω (διὰ γὰρ τὸ μὴ ὑβρίζεσθαι κατὰ τι τὴν εἰς θεὸν τιμὴν ταῦτα ἡμῖν νενομοθέτῃται) καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν κρατεῖτω, τῆς σῆς ὑπεροχῆς φανερόν ποιούσης τοῦτον τὸν νόμον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπάσαις. ἐνταῦθα γὰρ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, ὡ τὰ τοιαῦτα μέλει, τὸν περὶ τούτων καταπέμψομεν νόμον, ὥστε προνοία αὐτοῦ τε καὶ τοῦ λαμπροτάτου πραιτώρος, ὡ τούτου μέλει τοῦ μέρους, εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον φυλάττεσθαι. –καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν κρατεῖτω· ὥστε ἐπὶ πάσης ὀρφανικῆς οὐσίας πᾶσαν ἀσφάλειαν γίνεσθαι περὶ τὰ πράγματα τῆς τῶν νέων φυλακῆς, καὶ μάλιστα τοῦ σὺν ἀκριβείᾳ τὰς ἀπογραφὰς γίνεσθαι, παρεόντος καὶ τοῦ λαμπροτάτου σκριβα, ὡπερ ἢ περὶ τῶν τοιούτων φροντίς ἐπιτέτραπται, καὶ τῶν ἀλλων τῶν ἐξ εἰσθους τοῖς τοιούτοις παραγινόμενων, ἀκριβῶς τῶν τε ἐγγυῶν διδομένων καὶ πάντων πραττομένων, καθὰ τοῖς ἡμετέροις διηγόρευται νόμοις, προνοία τοῦ λαμπροτάτου πραιτώρος, ὡ τούτου μέλει τοῦ μέρους. προθήσεις τε αὐτὸν αὐτὸς ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, ὥστε ἀπασιν αὐτὸν εἶναι φανερόν καὶ μὴδένα διαλαθεῖν τὰ παρεπὶ ἡμῶν νομοθετηθέντα. τὸν γὰρ περὶ τούτου νόμον, καθάπερ δεῖ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φυλάττεσθαι, 464 τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων κατεπέμψαμεν. – ἜΩΣΤΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΗΜΕΡΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΔΙΑΤΡΙΒΕΙΝ, ΕΙΤΕ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΝ ΕΙΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΕΧΟΙΕΝ ΑΡΧΗΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἦδη μὲν ἰσμεν κείμενον νόμον τὸν βουλόμενον τοὺς ἐν ἀρχαῖς

γενομένους ει τε πολι τικαῖς ει τε στρατιωτικαῖς μηδὲ εἰ παύσαιντο τῆς ἀρ χῆς ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν δύνασθαι, πρὶν α ν ἡμέρας πενήκοντα ἐπὶ τῶν μητροπόλεων διατρίψαιεν δημο σία φαινόμενοι καὶ τοῖς ἐνάγειν βουλομένοις ἀπολο γούμενοι, καὶ ω στε μηδὲ κατὰ πρόφασιν τῆς ἐνταῦθα κλήσεως δύνασθαι τῆς ἐπαρχίας ἀναχωρεῖν, ἀλλὰ κα ν ει τι πράξειαν τοιοῦτον, αυ θις αὐτοὺς ἐπὶ τὴν χώραν ἐκπέμπεσθαι. ευ ρομεν δέ τινας ου τως ο ντας θρασεῖς, ω στε καὶ τούτου κειμένου τοῦ νόμου, πρὶν παύσαιντο, τολμᾶν ἀπολιμπάνειν τὰς χώρας καὶ εἰς ταύτην ἀφ ικνεῖσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, δέει τῶν παρ' αὐτῶν πεπραγμένων καὶ ι να μὴ δίκας ὑπόσχοιεν ω ν ἐπλημ μέλησαν. 465 Θεσπίζομεν τοίνυν μηδενὶ παντελῶς α δειαν ει ναι τῆς οἴασοῦν ἐπαρχίας α ρχοντι τῶν τε ἐῶν τῶν τε ἐσπερίων τῶν τε ἐκατέρωθεν ταύτην ἀπολιμπάνειν, πρὶν α ν κατάρθοιτο τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταύτην (ἀνανεούμεθα γὰρ τὸ παλαιόν) τὰς πενήκοντα διατρίβειν ἡμέρας δημοσίᾳ φαινόμενον κατὰ τὴν χώραν η ς η ρξε, πρᾶξιν τε ὑπομνημάτων συνιστάναι καθ' η ν ἀποφοιτᾶ τῆς χώρας ἡμέραν, ι να καθεστήκοι δῆ λος ει τε θαρρεῖ τοῖς ἑαυτῶ πεπραγμένοις ει τε καὶ μῆ. Εἰ δέ τις η ἀρχὴν α ρχων τινὰ στρατιωτικὴν η πολιτικὴν η καὶ παυσάμενος ταύτης ἀπολίποι τὴν χώραν, ὁ μὲν α ρχων ὁ ταύτην ἀπολείπων χωρὶς ἡμε τέρας κελεύσεως αὐτὸς μὲν καθοσιώσεως ε νοχος ε στω, εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν αυ θις ἐκπεμφθεὶς μετὰ τὸ τοῖς ἐγκαλοῦσιν ἀπολογήσασθαι τηνικαῦτα τῆς καθοσιώ σεως τὰς εἰς ε σχατον ὑπεχέτω ποινάς. εἰ δὲ καταθέ μενος τὴν ἀρχὴν ει τα μὴ διατρίψειε τὰς νενομισμένας ἡμέρας δημοσίᾳ πᾶσιν ἑαυτὸν ἐπιδεικνύς, ἀλλὰ δρα πετεύσειε τῆς χώρας. τὰ η δη παρ' ἡμῶν περὶ τούτου νενομοθετημένα κρατεῖν. Ἐκεῖνο δὲ α πασι προ αγορεύομεν, ω στε ἐπειδάν τινα παραλάβοιεν ἀρχὴν, ἀντέχεσθαι ταύτης· τοὺς δὲ διαδόχους αὐτοῖς τῆς ἀρ χῆς γινομένους μὴ ὑπερορίως πέμπειν τὰ καλούμενα διατάγματα, μηδὲ παύειν μὲν τοὺς ἡγουμένους, αὐτοὺς δὲ κατὰ σχολὴν η τὰς ὁδοιπορίας ποιῆσθαι η ἐνταυ θοῖ διατρίβειν η ἐπὶ τινὰς ἐτέρας πρότερον ἰέναι χώρας, πατρίδας τε ὀψομένους καὶ ο σα τοῖς εὐτυχοῦσι τε καὶ καταβλακευομένοις ἀνθρώποις συνήθη καθ ἔστηκεν. ἀλλὰ θάττον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἰέναι η ς τὰς ἡνίας παρέλαβον. ω στε μὴ τοὺς μὲν παύεσθαι τοὺς δὲ οὐκ ει ναι καὶ τὴν χώραν α ναρχον μένειν. ἀλλὰ πρὸ δύο μόνων ἡμερῶν τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐπιβῆναι. καθ' η ν ὁ τὴν ἀρχὴν ε χων ἐστί, στέλλειν πρὸς αὐτὸν φι λίαν ἐπιστολὴν βουλομένην τὴν τάξιν ἐκπεμφθῆναι 466 πρὸς ὑπάντησιν αὐτοῦ. καὶ μέχρι τότε τὰς σιτήσεις κομίζεσθαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ο ντα καὶ διοικοῦντα ταύτην· καὶ μὴ τοῖς συμβόλοις τῆς ἀρχῆς κρίνεσθαι τὸν χρόνον μηδὲ ταῖς προστάξεσι τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ, ἀλλ' ἀφ' ου περ α ν ὡς ει ρηται τῆς χώρας αὐτὸς ἐπιβαίη, ἐξ ἐκείνου λαμβάνειν τὰς δημοσίας σιτήσεις, μέχρι δὲ τότε τὸν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ο ντα ταύτας κομίζεσθαι καὶ ε τερον μηδένα τῶν πάντων. οὐ γὰρ ἀνεκτὸν οὐδὲ φορητὸν, ο λως α ναρχον καταλιμπάνε σθαι τὴν χώραν. προβαλλομένου μὲν τινος δῆθεν ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῶν χειροτονηθέντος, ο ς αὐτοῦ πλη ρώσει τὸν τόπον. ἀνδρὸς ι σως πραγμάτων ἀνεπι στήμονος, τοῦ δὲ ἐν αὐτοῖς ο ντος τοῖς ε ργοις καὶ ἀποχωροῦντος τῆς χώρας. πρὶν ἐπιστῆναι τὸν χρό νον, καὶ ἀποστερουμένου τῶν σιτήσεων, α ς αὐτὸν κο μίζεσθαι χρῆ ε ως α ν κατάρθεται τὴν ἀρχήν. κατα θήσεται δὲ αὐτήν, ἡνίκα ὁ διάδοχος ἐπισταίη τῇ χώρᾳ, δύο μόνον ἡμέραις ε μπροσθεν τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐκεῖ νον ἐπιβῆναι. <Επίλογος.> Απερ α παντα παραφυλάττεσθαι παρὰ τοῦ θρόνου τῆς σῆς ὑπεροχῆς εἰς τὸ διηνεκές βουλόμεθα. καὶ ἡνίκα α ν μάθοις ἐπιστάντα αὐτὸν τῇ χώρᾳ, ἐξ ἐκείνου μετατιθέναι τὰς σιτήσεις εἰς τὸν διάδοχον, ἐπέιτοιγε χορηγεῖν αὐτὰς τῶ προτέρῳ κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν διατεταγμένον, ε ως α ν ἐπὶ τῆς χώρας ὁ διάδοχος ἐλθὼν ἑαυτὸν τοῖς ὑπηκόοις ἐπιδείξη. Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σῆ ὑπεροχῆ ε ργω καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 467 - - ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΒΙΒΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΙΤΙΑΘΕΝΤΩΝ [ΚΑΙ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΩΝ]. Αὐτοκράτωρ

Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἐπειδὴ τὰς συκοφαντίας μισοῦμεν καὶ πᾶσαν πολυπραγμοσύνην ἀποστρεφόμεθα, διὰ τοῦτο τὰς τοιαύτας πράξεις τῆς ἐκ νόμων δεῖσθαι θεραπείας ᾤθημεν. ἐδιδάχθημεν γάρ, ὡς τινες οὐκ ἔχοντες παντελῶς οὐδεμίαν ἐναγωγὴν, ἀλλὰ μίαν ἐλόμενοι γνώμην μετὰ τῶν τὰς ὑποθέσεις πληρούντων αἰτιῶνται τινὰς, εἰ τα καὶ βιβλία στέλλουσι, καὶ ἐπιδὴν ζημίαν ὑποσταῖεν οἱ φεύγοντες, καταλιμπάνουσιν αὐτοὺς καὶ ἐκδημοῦσιν ἀθεράπευτον αὐτοῖς δόντες τὴν βλάβην. καὶ τοῦτο εἰσέτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀρχῶν ἀμαρτάνεται, κοινωνίας τῶν κερδῶν αὐτοῖς τε τοῖς αἰτιωμένοις καὶ τοῖς τῶν ὑποθέσεων πληρωταῖς γινομένης. Ἰνα μὴ τοίνυν ταῦτα μέχρι παντὸς πλημμελῆται, θεσπίζομεν μὴ ἄλλως τοὺς ἐνάγοντας πέμπειν βιβλίον καὶ ζημίας ἀφορμὴν παρέχειν τοῖς ἐναγομένοις, πρὶν ἂν ἀσφάλειαν ἐκθιοῖντο εἰς τε τὸν φεύγοντα καὶ τὸν τῆς ὑποθέσεως πληρωτὴν, ὡς μηνῶν εἰσω δύο πᾶσι τρόποις προκατάρχονται παρὰ τῷ δικαστῇ, ἢ εἰ μὴ τοῦτο πράξαιεν, πᾶσαν ζημίαν προσγενομένην τῷ αἰτιαθέντι ἀποδιδόασιν διπλασίονα· οὐχ ὑπερβαινούσης τῆς ἀσφαλείας ἐξ καὶ τριάκοντα χρυσοῦς. Κάκεῖνο μέντοι τῆς προσηκούσης τυχεῖν ἐπανορθώσεως δεῖ. προσῆλθε γάρ τις διδάσκων, ὡς ἐν αἰτίαις 468 ἐποίησατο τὸν ὑπεύθυνον τὸν αὐτοῦ παρὰ τινι τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων, εἰ τα ὁ γενόμενος ἐν εὐθύνοις ὡς δὴ καὶ αὐτὸς τὸν ἐνάγοντα ὑπεύθυνον ἔχων παρ' ἑτέρῳ τοῦτον εἰλκυσε δικαστῇ. καί τι παράδοξον ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ἑκάτερος ἰδίᾳ τὴν τοῦ ἐνάγοντος ἐπέιχε τάξιν. ἔλεεινόν τι καὶ γελοῖον κατὰ ταῦτόν συνέβαινε. ἀμα γὰρ εἰ βουλευθεῖ τις τὴν οἰκείαν κινήσαι δίκην, εὐθύς ὁ ἀνταιτιασάμενος παρὰ θατέρῳ τῶν δικαστῶν εἰλκεν αὐτόν παρ' οὐκ αὐτὸς ἐκληρώσατο δικαστῆν. ἀλλήλους τε περιέλκοντες ἀθάνατα διέμενον δικαζόμενοι. θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ τις ὑπεύθυνον οἰεται ἔχειν τὸν κατ' αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἀποθέμενον μὴ παρ' ἑτέρῳ δικαστῇ. ἀλλὰ παρὰ ταῦτ' εὐθύς ἐξ ἀρχῆς αἰτιᾶσθαι, καὶ τὸν αὐτὸν εἰσι δικαστῆν ἐφ' ἑκατέρας ὑποθέσεως. εἰ δέ γε τυχὸν ἀπαρέσειεν αὐτῷ ὁ παρ' ὧ τὴν δίκην ἀπεκληρώσατο δικαστῆς, ἐξεστὶν αὐτῷ καὶ τοῦτο ἐπανορθοῦσθαι εἰκοσι γὰρ ἡμερῶν προθεσμίαν ἐνδόντων ἡμῶν μετὰ τὴν τοῦ βιβλίου πομπήν, μεθ' ἣν δεῖ προκατάρχεσθαι, ἐξεστὶν εἰσω τῆς εἰρημένης ἀνακωχῆς παραιτήσασθαι μὲν ἐκεῖνον. ἐτέρου δὲ τυχεῖν, παρ' ὧ πάλιν ὁμοίως ἑκατέραν ἀγωνίζεσθαι προσήκει δίκην, καὶ τὰς τοιαύτας τέχνας κατὰ μηδὲν γίνεσθαι, ἀλλ' ἔκαστον τοῖς οἰκείοις χρῆσθαι δικαίους. εἰ μέντοι σιγήσειεν, εἰ ταῦστερον βουλευθεῖ τὴν δίκην παρ' ἑτέρῳ δικαστῇ κινεῖν, ἀνάγκην ἔχειν αὐτὸν ἀναμένειν τὸ πέρασ τῆς δίκης τῆς ἐπαγομένης αὐτῷ παρὰ τοῦ εἰσι δικαστήριον αὐτὸν ἐλκύσαντος, καὶ ἐπειδὴν πέρασ ἢ δίκη λάβοι, τῆνικαῦτα αὐτὸν τὴν οἰκείαν δίκην παρ' ἑτέρῳ δικαστῇ προτιθέσθαι, ἢ ναοὺ τὰς τοιαύτας αὐτῶν ἀνέλωμεν τέχνας τε καὶ κατ' ἀλλήλων ἐπηρείας. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχῆ ἔργῳ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω.

469 - -Ζ ΠΕΡΙ ΙΣΟΤΗΤΟΣ ΠΡΟΙΚΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΡΟ ΓΑΜΟΥ ΔΩΡΕΑΣ. ΕΧΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ. Ἐγράφη Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδιναρίων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἐπειδὴ τὰ πολλὰ τῶν ἐν τοῖς νόμοις ζητήσεων ὀρώμεν περὶ τε τὰς πρώτας ἡμῶν γενέσεις, τουτέστι γάμους τε καὶ παιδοποιίας, κινουμένα περὶ τε τὰ τελευταῖα, ὁποῖον δὴ τι τὸ τῶν βουλήσεων τε καὶ διαθηκῶν ἔστιν, ἐννοία γέγονεν ἡμῖν ἐναγχος πολυπραγμονῆσαι καὶ μαθεῖν, τί δήποτε βουλόμενος ἡμῖν ὁ παλαιὸς νόμος ἐπὶ τῶν τῆς προικὸς συμβολαίων τὸ μὲν μέτρον τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐν τοῖς γάμοις συμφώνων ἰσονεῖναι τοῖς τε ἀρρεσιταῖς τε θηλείαις βούλεται καὶ τὴν ἰσότητα ταλαντεύει τῶν ἀλλήλοις συμβαλλόντων, καὶ οὐχὶ τῷ μὲν τυχόν τὴν ἡμίσειαν δίδωσιν ἐπερωτᾶν μοῖραν θατέρῳ δὲ τρίτην ἢ τετάρτην, ἀλλ' ἐκ μέσης ἐλκύσας ἰσόροπον ἑκάτερωθεν ἀπαιτεῖ γενέσθαι τὸ

σύμφωνον, η τήν ἡμί σειάν φαμεν ἐφ' ἑκατέρω τάττων η τήν τρίτην η τήν τετάρτην, ὅπόσον α ν οί συμβάλλοντες βουλευθεῖεν, τοῦτο δὲ οὐ πολλῶ πρότερον ἐπεζήτησε τὸ καὶ αὐτῶν τῶν διδομένων ἰσον εἶναι τὸ μέτρον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐφίησιν ἐν χιλίοις τυχὸν η δισχιλίοις χρυσοῖς ποιήσασθαι τὴν ἐπίδοσιν η ἐφ' ὅπόσοις α ν βουλευθεῖεν, τοῖς δὲ οὐ τοσοῦτον, ἀλλ' ἐπ' ε λαττον, ὡσπερ τῆς ἰσότητος ἐν ῥηματίοις μόνοις καὶ γράμμασι ψιλοῖς ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς ἐπιζητουμένης. 470 Τοῦτο τοῖνυν πρὸ τῶν α λλων ἀπάντων ἐπανορθοῦμεν, ὡστε ἰσα τὰ ἐν ταῖς προξίν εἶναι καὶ ταῖς περὶ τὸν γάμον δωρεαῖς τὰ τε τῶν ἐπιδεδωμένων τὰ τε τῶν ἐπερωτήσεων σύμφωνα, καὶ τοσοῦτον μὲν πο σὸν καταγράφειν τὸν ἀνδρα ὅπόσον καὶ τὴν γυναῖκα, τοσοῦτον δὲ καὶ τὸ κέρδος ἐπερωτῶν καὶ ἐκ τοσοῦτου μέρους ἐξ ὅπου βουλευθεῖεν, ἰσομεροῦς μέντοι. οὐ γὰρ α ν α λλος ὁ τῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἰσότητος φυ λαχθείη λόγος, εἰ περ ἔμπορικῶς ἀλλήλους περιγράφοιεν καὶ δοκοῖεν μὲν ἰσα ποιεῖσθαι τὰ ἐπερωτήματα. ταῖς δὲ ἀληθείαις ἀνισα μένοι τὰ ἀποτελέσματα μὴ πρότερον τῆς ποσότητος τῶν ἐπιδιδωμένων τῆς αὐτῆς καθεστῶσης ἡ καταγέλαστος α ν εἰ η πανταχόθεν ὁ νόμος, εἰ ὁ μὲν γράψει δισχιλίους χρυσοῦς, ἡ δὲ γυνὴ τυχὸν ἑξακισχιλίους εἰς προῖκα ἐπιδοῖη, καὶ ἐπερωτήσασιν ἀλλήλους τὸ τέταρτον τοῦ γραφέντος εἰς κέρδος λαβεῖν, εἰ τα ἀποβάντος τοῦ κέρδους ἡ μὲν οὐδὲν ε τε ρον κερδανεῖ πλὴν η πεντακοσίους χρυσοῦς ἐκ τοῦ τε τάρτου, ὁ δὲ χιλίους πεντακοσίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ τετάρτου, καὶ ὡς ἐν αἰνίγματι πολλῶ φαίνοιτο τὸ τέταρτον θατέρου μεῖζον· ἐκ γὰρ ὑπούλου δῆθεν ἰσότητος α το ποσ ἀνισότης αὐτόθεν ἀποτελεσθήσεται. Τὰ μὲν οὐ ν ε μπροσθεν τεθειμένα προικῶα καθ' ο ν συμπεφώνηται τρόπον ἐχέτω (καὶ γὰρ τὸ γενόμενον ἀγέννητον μένειν τῶν οὐκ ἐγχωρούντων ἐστὶ)· τοῦ δὲ λοιποῦ ἐν πάσῃ τῇ ὑπηκῶ θεσπίζομεν ἰσας μὲν εἶναι τὰς ἐπι δόσεις, ἰσα δὲ τὰ μέτρα τῶν κερδῶν συμφωνεῖσθαι, ἰνα διὰ πάντων δικαιοσύνην τε καὶ ἰσότητα τιμήσωμεν. εἰ γὰρ τις μᾶλλον θατέρου πλουτοῖη, ε ξεστὶν αὐτῶ δι' ἑτέρου τρόπου νομίμου καὶ ἐγνωσμένου τοῖς ἡμετέροις νόμοις φιλανθρωπεύεσθαι περὶ τὸν ετερον, ἀλλ' οὐ διὰ τῆς ἀνισότητος ὑποδουμένης ἰσότητα τὸ κέρδος μεῖζον θατέρω περιποιεῖν. καὶ ὁ μὲν περὶ τούτου νόμος οὐ τω πως ἐχέτω τὴν ἑαυτοῦ δικαιοσύνην ἀπασιν ἐνδεικνύμενος. Καὶ ετερον δέ τι τῶν περὶ τὰς γαμικὰς ἐπίδοσεις γινομένων ἐθεωρήσαμέν τε καὶ κατεσκευάσαμεθα, φα 471 μὲν δὲ τὸ περὶ τῆς ἐπαυξήσεως. ἐπειδὴ γὰρ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν νομοθέταις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὰ περὶ τῶν ἐπαυξήσεων εἰρηται, πολλὰ δὲ παρ' ἡμῶν περὶ τῶν τοιούτων καὶ οὐδὲ ἀριθμηθῆναι ῥάδια κὰν τούτοις πρὸς τὸ παλαιὸν πεφιλοσόφηται. τὰς ἐπινοουμένας παρά τινων περιγραφὰς ἀναιροῦντες καὶ καθαρὰν τὴν δικαιοσύνην φυλάττεσθαι βουλόμενοι κάκεῖνο ἐπανορθοῦμεν. προνόμιον γὰρ δεδώκαμεν ταῖς προξίν, ὡστε κατὰ τῶν πρεσβυτέρων ὑποθηκῶν εχειν τιμιώτερα δίκαια, οἱ α τῶν συμβαλλόντων τοῖς ἀνδράσι ταῖς αὐ τῶν πιστευσάντων περιουσίαις, ἀλλ' οὐ ταῖς τῶν γυναικῶν τῶν γε ἰσως τότε μὴδὲ ἡρμοσμένων τοῖς ε μ προσθεν συμβάλλουσιν. δεδώκαμεν δὲ ἀδειαν (τοῦτο δὴ τὸ παλαιόν) καὶ ἐπαυξήσεις ποιεῖν ἐφέντες καὶ τῶ ἀνδρὶ καὶ τῇ γυναικί, εἰ τε ἀμφοτέρω βουλευθεῖεν εἰ τε καὶ τούτων θάτερος ποιεῖσθαι τὴν ἐπαύξησιν. Πρῶτον μὲν οὐ ν ἐκεῖνο θεσπίζομεν διὰ τὸ μή τινα γίνεσθαι περιγραφὴν, εἰ περ ἐπαυξῆσαι βουλευθεῖεν τὴν προῖκα η τὴν διὰ τὸν γάμον δωρεάν, μὴ ἐξεῖναι τῶ μὲν τοῦτο ποιεῖν τῶ δὲ ἐπὶ τῶν προτέρων μένειν, ἀλλ' ἑκάτερον ποιεῖσθαι πάντως τὴν ἐπαύξησιν. καὶ μὴ ἐν αἰρέσει καθὰ πρότερον ἀλλ' ἐν ἀνάγκῃ τὸ πρᾶγμα καθεστάναι, πάντως μέντοι ποσότητος ἰσης, τοῦτο ο περ καὶ ἡ τοῦ ἡμετέρου λέγει πατρὸς διάταξις. καὶ ἰνα μὴ συμβαίῃ τὴν ἐπαύξησιν οὐκ αὐταῖς γίνεσθαι ταῖς ἀληθείαις ἀλλ' ἐσχηματισμένην, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς γυναικός, ἰνα τοὺς τοῦ ἀνδρος δανειστὰς περιγράψει τῶ προνομίῳ χρωμένη, εἰ μὲν εχειεν ἑκατέρωθεν ἀκίνητα πράγματα, κάλλιον ἐν τοῖς ἀκινήτοις γίνεσθαι τὴν

ἐπίδοσιν, ὁ πως ἀνεῖρη δῆλόν τε καὶ ἀναμφισβήτητον, τί μὲν τὸ ἐξ ἀρχῆς ἦν, τί δὲ ὑστερον προσέγεγονεν. εἰ δὲ οὐχ ἑκατέρωθεν ἀκίνητα πράγματα εἶη, τὴν μὲν γυναῖκα πάντως διὰ ἀκινήτων πραγμάτων ποιεῖσθαι τὴν ἐπαύξησιν, ἵνα καὶ ἡ προῖξ καὶ ἡ ἐπαύξησις ὁμοίως εἴη κατὰ τῶν πρεσβυτέρων δανειστῶν τὸ προνόμιον πανταχόθεν ἀναμφισβητήτου τῆς προσθήκης οὐσης, ὁ δὲ ἀνὴρ καὶ ἐν κινήτοις ποι 472 εἰσθῶ τὴν ἐπαύξησιν· οὐδὲν γὰρ ἐντεῦθεν ἀναφύεται βλάβος. εἰ δὲ ἡ γυνὴ ἀκίνητον οὐκ εἴχουσα περιουσίαν ἐν κινήτοις γράψει τὴν ἐπαύξησιν, ἵστω τὸ πρόνομιον οὐκ εἴχουσα εἰ μὴ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας μόνῃς προικός, οὐ μὴν ἐπὶ τῆς ἐσχηματισμένης ἴσως ἐπαυξήσεως. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς γενόμενον ὡς ἐπίπαν ἀνυπόπτον ἐστὶ, τὸ δὲ ὑστερον προσεπιτεχνώμενον τὴν κατὰ τῶν δανειστῶν αὐτόθεν εἰσάγει μελέτην, καὶ βλάβεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τοῦ παρ' ἡμῶν ταῖς προῖξι δεδομένου προνομίου κατ' οὐδένα τρόπον βουλόμεθα. εἰ δὲ οὐκ εἶη κατὰ τοῦ ἀνδρὸς χρέος οὐδὲν οὐδὲ ὑποψία τῆς κατὰ τῶν δανειστῶν περιγραφῆς. τότε καὶ ἐν χρήμασι καὶ ὡς βούλονται τὰ τῶν ἐπαυξήσεων γίνεσθαι παρ' αὐτῶν, ἑκατέρωθεν μέντοι τῆς ἐπαυξήσεως καὶ οὐτω γινομένης καὶ τὸ ἴσον ἐχούσης, ἵνα τὴν ἴσην φυλάξωμεν. ποία γὰρ ἀνεῖρη περιγραφῆς ὑποψία, τοῦ ἀνδρὸς ὑπευθύνου μηδενὶ καθεστῶτος καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἐπαυξήσεων ἀπραγμόνως γινομένων; Τούτοις ἀκόλουθόν ἐστὶ κάκεινο διορίσασθαι ἐπὶ θέμασι τοιούτοις ἀμφισβητηθέν. ἵσμεν καὶ τῶν πρεσβυτέρων δανειστῶν τινὰς ὑποθήκας περιγίνεσθαι νεωτέρας οὐσας ἐκ προνομίων ὑπὸ τῶν νόμων αὐταῖς δεδομένων, οἷον ὅποτε τις οἰκείοις χρήμασι παρασκευάσειε ναῦν ἢ ὠνηθῆναι ἢ κατασκευασθῆναι ἢ ἐπιμεληθῆναι, ἢ οἰκίαν τυχόν οἰκοδομηθῆναι. ἢ ἀγρὸν ἢ τι τῶν ἄλλων· ἐπὶ γὰρ τούτων ἀπάντων κυριώτεροι καθεστήκασιν οἱ μεταγενέστεροι δανεισταί, ὡς τοῖς χρήμασι ἐκτήθη ἢ ἀνενεώθη τὰ πράγματα, τῶν πολλῶν πρεσβυτέρων. ἐζητήθη τοίνυν, εἰ γυνὴ προτεινομένη τὸ πρόνομιον τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας προικός ἢ τῆς προσαυξήσεως (ἐν ᾧ καὶ αὐτῇ φυλάττεται τὸ πρόνομιον καθάπερ ἐμπροσθεν εἰρηται) εἰ ταῦν προτέρων βούλοιο κρατεῖν δανειστῶν, ἐλθοι δὲ καὶ ἕτερος δανειστής, μεταγενέστερος μὲν προτεινόμενος δὲ τὸ τοῖς 473 χρήμασι τοῖς αὐτοῦ ἐωνῆσθαι ἢ περιπεποιθῆσθαι ἢ ναῦν ἢ οἰκίαν ἢ ἀγρὸν καὶ προσήκειν αὐτὸν ἐπὶ τούτοις τοῖς πράγμασι τοῖς διὰ τῶν αὐτοῦ χρημάτων κτηθεῖσιν ἢ περιποιηθεῖσιν εἴη τὸ εἰρημένον πρόνομιον, πότερον δεῖ τὴν προῖκα καὶ τῶν τοιούτων προτιμᾶσθαι ἢ τῶν μὲν ἄλλων κρατεῖν δανειστῶν, ὁσοὶ μὴ τοιαῦτα προτείνονται, τούτοις δὲ παραχωρεῖν, ἐπειδήπερ ἐκ τῆς αὐτῶν παρουσίας τὸ πρᾶγμα περιγέγονε. πολλὰ τοίνυν ἐπὶ τούτοις βουλευσάμενοι οὐκ εὐρομεν τὴν γυναῖκα δικαίαν οὖσαν παραχωρήσασθαι τινὶ τοιούτῳ προνομίῳ. ἐωρῶμεν γὰρ τὸ ἐκ τοῦ πράγματος ἀποπνεύον, ὅτι ταῖς μὲν οὐκ εὐγενομέναις γυναιξὶν ἐκ τοῦ οἰκείου σώματος προσέρχεται πόρος καὶ ἀποζῶσιν ἐντεῦθεν. ταῖς δὲ εὐτεθραμμέναις καὶ ἕαν τὰς τε καὶ τὴν οὐσίαν εἰς ἀνδρὸς ἀγαγούσαις οὐ μόνον οὐδὲ εἰς γίνεται πόρος παρὰ τῶν κακῶς διαγινομένων ἀνδρῶν, ἀλλ' ἢ ἡδη καὶ ἐλαττοῦνται καὶ ἐστὶν αὐταῖς ἐλπίς οὐδεμία. ὡς τε κατὰ ταῦτα βουλόμεθα, ἀνεῖρη τις ἀγρὸν δόξειε δῆθεν ἄλλου χρήμασι ὠνήσασθαι καὶ εἰ τις οἰκίαν ἀνανεῶσαι ἢ καὶ χωρίον, μὴ δύνασθαι τὰ τοιαῦτα πρόνομια ταῖς γυναιξὶν ἀντιτίθεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀσθενὲς τῆς γυναικείας φύσεως καὶ σφόδρα ἐπιστάμεθα καὶ ὡς εὐκόλως περιγραφῆαι γίνονται κατ' αὐτῶν, ἐλαττοῦσθαι δὲ αὐταῖς τὴν προῖκα κατ' οὐδένα συγχωροῦμεν τρόπον, ἵκανὸν ὅτι τῶν κερδῶν ἐκπίπτουσιν, εἴγε προγενέστερα τῆς πρὸ γάμον δωρεᾶς εὐρεθείη, καὶ ἵκανόν τι καθέστηκεν αὐταῖς, ἢ ἐντεῦθεν ζημίαι, οὐ μὴν αὐτὰς βουλόμεθα καὶ περὶ αὐτὴν τὴν προῖκα κινδυνεύειν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοιαῦταί τινες προσελεύσεις ἡμῖν γεγόνασιν, ὡς τινες τοῖς ἑτέρων στρατεύονται χρήμασι καὶ δεῖ τοὺς εἰς ταύτας δανείσαντας τὰς αἰτίας προτιμᾶσθαι, θεσπίζομεν, εἰ τις ταῖς ἀληθείαις δοίη χρυσίον προφάσει

στρατείας η τοῦ στατοῦτον γενέσθαι τὸν παῖδα η κατ' αλλας τινὰς τοιαύτας αἰτίας, 474 καὶ ῥητῶς αὐτὸ τοῦτο ἐγγραφεῖη τῷ συμβολαίῳ καὶ ἐπὶ τούτῳ γένηται σύμφωνον, ὡστε τοῦ κάσσου γίνο μένου κυριώτερον εἶναι μόνον τὸν ἐπὶ τούτῳ δανείσαντα, τούτῳ μόνῳ τῷ θέματι παραχωρεῖν τὴν γυναικα, μηδὲ αὐτῷ προχείρως πιστευομένῳ μηδὲ διὰ μαρτύρων, ἀλλὰ τοῦ πράγματος καὶ ἐγγράφως πραττομένου καὶ μαρτύρων ἐχόντος ὑπογραφὰς καὶ αὐτῷ τῷ ἐργῷ προβαίνοντος. τότε γὰρ εἰ διὰ πάσης τῆς τοιαύτης ὁδοῦ τὸ πρᾶγμα προέλθοι, τὸ ἀνύποπτον ἐχει, καὶ προσήκει καὶ τοὺς συμβάλλοντας μὴ τῶν οἰκείων ἀποστερεῖσθαι· τῶν δὲ αλλῶν ἀπάντων κρατεῖν τὴν γυναῖκα κατὰ τὸ ἤδη παρ' ἡμῶν αὐταῖς δεδομένον πρόνομον. Ἐπειδὴ δὲ ἡδη νόμον ἐγράψαμεν, ὡστε τὸν πατέρα ἀπαξ ἐπιδόντα προῖκα ὑπὲρ θυγατρὸς ὑπεξουσίας, ἡ αὐτεξουσίας μὲν, τὴν δὲ ἐπανάδοσιν εἰς ἑαυτὸν πεποιηκότα ****, ἐζητήθη παρὰ τισιν. εἰ προσήκόν ἐστι τελευτήσαντος τοῦ γαμβροῦ καὶ ἐπανελθούσης εἰς τὸν πατέρα τῆς παρ' αὐτοῦ δεδομένης προικὸς ταύτην τὸν πατέρα τὸν ἀπαξ ἐπιδεδοκότα δύνασθαι εἰς δευτέρους ἀφικνουμένης τῆς παιδὸς γάμους ἔλατ τοῦν, ἡ τοῦτο μὴ ποιεῖν, ἐνθυμούμενον ὡς ἀπαξ ἐκπεποιήται τῆς αὐτοῦ περιουσίας, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ αὐτῇ γαμουμένη πάλιν διδόναι, ὡσπερ ἀνεῖ μηδὲ ἐτυχὲ χηρεύσασα. τοῦτο γὰρ νῦν ἡμῖν προσηγγέλη. οἱ τριάκοντα χρυσίου λιτρῶν πατήρ τις ἐπέδωκε προῖκα, εἰτα τῆς θυγατρὸς χηρευθείσης καὶ δευτέροις ὁμιλησάσης γάμοις οὐκ εἰτα τὰς τριάκοντα ταύτας ἐπιδέδωκεν, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα μόνον, ἐπειδήπερ ἐτυχεν ἡ γυνὴ κερδάνασα τὸ ἡμισυ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς μέρος ἐν πεντεκαίδεκα χρυσίου λίτραις ον, καὶ ὁ πατήρ οὐκ εἰτα ἐκ τῶν ἑαυτοῦ τὰς τριάκοντα ἐπιδέδωκε λίτρας, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα μὲν αὐτός, πεντεκαίδεκα δὲ ἐκ τοῦ κέρδους τῆς γυναικός. οὐ δίκαιον τοίνυν ἡγήσασθε τοῦτο καθεστάναι, ἀλλ' ὁμοίως ἐν τῇ διανομῇ ἐχει μὲν αὐτὴν ἐξαίρετον τὸ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς κέρδος, ἐκ δὲ τῶν πατρῶων τὰς πεντεκαὶ 475 δεκαλαβεῖν τὰς λειπομένας, ὡς σπεύσαντος τοῦ πατρὸς ἀδικῆσαι τὴν θυγατέρα. τί γὰρ ἀνεπραξεν, εἰ μὴ συνέβη δευτέροις αὐτὴν ὁμιλῆσαι γάμοις, ἀλλὰ μείναι τὸν αὐτοῦ γαμβρὸν περιόντα; ἡ πῶς ἡμελλεν ἔλαττοῦν τὴν προῖκα τὴν ἤδη παρ' αὐτοῦ δεδομένην, ἡ τὸ ἰδιὸν αὐτῆς κέρδος οἰκειοῦσθαι καὶ εἰς προῖκα τοῦ δευτέρου ἀνδρὸς ἀγειν; καίτοι δέον αὐτὴν ἐν παραφέρνοις ταῦτα ἐχειν, καὶ ἴσως διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εὐπορωτέρῳ συνοικεῖν ἀνδρὶ, οὐ μόνον τριάκοντα λιτρῶν κυρίαν γινομένην, τῶν τε πεντεκαίδεκα τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ τῶν πεντεκαίδεκα τῶν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιδεδομένων, ἀλλὰ πέντε καὶ τεσσαράκοντα, τοῦ μὲν ἐν παραφέρνοις αὐτῇ καθεστῶτος τοῦ πατρὸς τῆς τύχης αὐτῇ δεδομένου κέρδους, τοῦ δὲ ἐκ φιλοτιμίας πατρῶας ἐπιδεδομένου καὶ μένοντος ἀκεραίου. ταῦτα δὲ νομοθετοῦμεν, εἰπερ καὶ ἡ τοῦ πατρὸς περιουσία μείνει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος ἐφ' οὐπερ πρότερον ἡνε. εἰ γὰρ τυχηρὰ τις περίστασις ἔλατ τώσσειν αὐτῷ τὴν οὐσίαν, ὡστε μηδὲ βουλομένῳ γενέσθαι δυνατόν ἰσόμετρον τῇ προτέρᾳ δοῦναι πάλιν προῖκα. καὶ ἀποδεικνύοιτο σαφῶς τὰ τῆς τυχηρᾶς ἔλατ τώσεως τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, τῆνικαῦτα μὴ πλεῖον ἀναγκάζεσθαι τὸν πατέρα διδόναι δις τὴν θυγατέρα ζευγνύντα, εἰ μὴ καθ' ὅσον ἡ τῆς περιουσίας αὐτοῦ δύναται δύναμις ἀλλὰ τὸ μὲν κέρδος τῆς προτέρας προγαμιαίας δωρεᾶς ἐχειν ἀκέραιον, τὸσαύτην δὲ λαμβάνειν παρὰ τοῦ πατρὸς κατὰ δευτέραν τάξιν προῖκα ὁπόσην ἀνε τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ μέτρον ὑπογράψειε. πρόδηλον γὰρ ὡς τοῦτο τὸ κέρδος (τὸ ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς φάμεν, οὐπερ μόνον αὐτῷ τὴν χρῆσιν δίδομεν) ἐκ πάσης ἀνάγκης τελευτῶν ἀποκαταστήσει τῇ παιδί τῇ καὶ τῆς δεσποτείας τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς κυρία πᾶσι τρόποις γινομένη. Κάκεῖνο δὲ νομοθετῆσαι τῶν ἀναγκαιοτάτων ἡγούμεθα ἐν πολλοῖς καὶ ἀμυθήτοις πράγμασι ζητούμενον. 476 ἐπιδέδωκε γὰρ πατήρ προῖκα ἡ μήτηρ τυχὸν ὑπὲρ παιδὸς οἰκείας, ἡ δὲ ταύτην ἐπιδέδωκε τῷ ἀνδρὶ. καὶ ἐτελεύτησεν ὁ ἀνὴρ ἀπορος· εἰτα τοῦ

πατρός η τῆς μητρὸς τελευτησάντων ἀπαιτεῖται καὶ ἡ γήμασα συν εἰσενεγκεῖν τὴν ἑαυτῆς προῖκα η παρὰ τοσοῦτον λα βεῖν. εἰ μὲν οὐ ν ὁ ἀνὴρ εὐπόρως ε χει, τὸ πρᾶγμα πανταχόθεν εὐλυτόν ἐστιν· εἰ δὲ οὐδενὸς ἑτέρου κυρία καθέστηκεν ἐκείνη πλὴν η τῶν ἀγωγῶν τῶν κατὰ τοῦ ἀνδρός, αἱ δὲ α ποροι καθεστήκασι, καὶ ἀντιτίθοιτο τῇ γυναικὶ ὡς η δη ἐπιδέδοται προῖξ ὑπὲρ αὐ τῆς, ἡ δὲ τὴν ἀγωγὴν συνεισφέρει μηδὲν ε χουσαν παν τελῶς ἀποτέλεσμα, νόμου τὸ πρᾶγμα ἡμῖν α ξιον ἐνομίσθη. καὶ ἰσμεν η δη ἐν πολλαῖς κρίσεσιν ἀπηνέ στερον αὐτὸ κριθέν, καὶ τὴν γυναῖκα ἀναγκασθεῖσαν συνεισενεγκεῖν τὴν προῖκα η τοι λογίσασθαι τὴν ὑπὲρ αὐτῆς δεδομένην, ἐξ ης οὐδὲν αὐτῇ γέγονε παντε λῶς ἀποτέλεσμα ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν ἀπολαβεῖν· ἡμεῖς δὲ ἐξ ἑτέρων νόμων βοηθοῦμεν τῷ πράγματι. ἐπειδὴ γὰρ δεδώκαμεν ταῖς γυναιξὶν αἰρεσιν καὶ συν εστῶτος τοῦ γάμου, εἰ κακῶς τὰ πράγματα ὁ ἀνὴρ διοικοίη, καὶ λαμβάνειν αὐτὰ καὶ διοικεῖν κατὰ τὸν πρέποντα τρόπον καὶ καθάπερ ἡ ἡμετέρα λέγει διὰ ταξίς· εἰ μὲν αὐτεξουσία καὶ τελεία τὴν ἡλικίαν ἡ γυνὴ καθεστήκοι, ἑαυτῇ μέμψιν ἐπαγέτω, τί δήποτε α ρτι τοῦ ἀνδρός ἀρξαμένου κακῶς τῇ περιουσίᾳ χρῆσθαι μὴ καὶ ἀντελάβετο καὶ ἐβοήθησεν ἑαυτῇ· οὐ τω γὰρ α ν ε μελλεν ε χειν ἐν τῷ τῆς συνεισφορᾶς λόγῳ τὰ οἰκεῖα πράγματα πανταχόθεν ἀμείωτα, καὶ ἐν τῷ παρὰ τοσοῦτον τὴν συνεισφορὰν ποιεῖσθαι. εἰ δὲ ὑπεξουσία καθεστήκοι καὶ γνώμης τοῦ πατρὸς χωρὶς τοῦτο πράττειν οὐ δύναίτο, εἰ μὲν προσελθοῦσα τῷ πατρὶ ταῦτα εἰπέ τε καὶ ἐξεμαρτύρατο, ὡστε συναι νέσαι αὐτῇ καὶ τὰ πράγματα λαβεῖν καὶ συνεστῶτος ε τι τοῦ γάμου καὶ τοῖς δευτέροις αὐτὰ καιροῖς φυ λάξαι, καὶ τοῦτο ε πραξεν ὁ πατήρ, πάλιν κἀντεῦθεν ἀκέραια τὰ οἰκεῖα ε ξει δίκαια τῶν πραγμάτων αὐτῇ πεφυλαγμένων· ο που γε καὶ τὰ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς πράγματα ἐκδικεῖν καὶ ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ δεδώκαμεν αὐτῇ καὶ τοῦ μετὰ ταῦτα κινδύνου παντὸς ἀπηλλάχθαι. εἰ δὲ ἡ μὲν ταῦτα ἐξεμαρτύρατο τὸν 477 κατέρα, ὁ δὲ οὐ τε ἐκίνησεν οὐ τε συνήνεσεν καὶ οὐδὲ δέδωκεν α δειαν τῇ θυγατρὶ πρᾶξαι τοῦτο. μὴ κινδυνεύειν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ συνεισφέρεσθαι γυμνὴν τὴν ἀγωγὴν τὴν κατὰ τῶν τοῦ ἀπόρου ἀνδρὸς πραγμάτων, καὶ τὴν τύχην εἰ ναι κοινήν αὐτῇ τε καὶ τοῖς αὐτῆς ἀδελφοῖς, μὴ μέντοι ἐκ τῆς συνεισφορᾶς ζημιοῦσθαι, ἀλλὰ τὴν ἐπιβάλλουσαν αὐτῇ μοῖραν δίδοσθαι ἐκ τῶν πατρῶων πραγμάτων, τῆς ἀγωγῆς ἐκείνης συνεισφερομένης μὲν, παρὰ πάντων δὲ κινουμένης τῶν ἀδελφῶν, καὶ τούτου περιγινομένου α πασιν αὐτοῖς ο περ α ν ἡ τῆς τύχης ε κβασίς δοίη. ἀλλ' εἰ μὲν ὁ πατήρ ἐπὶ τῶν τοιούτων θεμάτων ἐπίδοιη τὴν προῖκα, καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ περιουσίας ἐλπίζεσθαι τὰ τῆς συνεισφορᾶς μέλλοι, τοῦτο κρατεῖν εἰ δὲ μείζων τυχὸν ἡ ἐπίδοσις εἰ η, καὶ ἡ συνεισφορὰ περὶ ἐκείνην στρέφεται τὴν ἐλπίδα, ἐκ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς ἀπειθείας τοῦ μήτε κινήσαι βουλευθέντος μήτε ἐπιτρέψαι αὐτῇ κινήσαι <κινδυνεύει τὰ τῆς προικός>, τῆνικαῦτα αὐτήν καθ' ἑαυτὴν τὴν θυγατέρα κινεῖν καὶ μὴ ε χειν πρόφασιν τὸ μὴ δυνηθῆναι κινήσαι, ἀλλ' ἑαυτῇ τε βοηθῆσαι καὶ τὸ ἐσόμενον ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἀποπέμψασθαι δέος. καὶ ἰσμεν καὶ Οὐλπιανὸν τὸν σοφώτατον τὰ τοιαῦτα ζητήσαντα καὶ ἀπόρου τοῦ ἀνδρὸς εὐρεθέντος βοηθήσαντα τῇ γυναικί, καὶ εἰς οσον ὁ ἀνὴρ εὐπορεῖ τὴν συνεισφορὰν αὐτῇ γενέσθαι βουλόμενον. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν πλήθει τῶν νόμων ο ν των πρὶν αὐτοὺς καταστήσαιμεν καὶ εἰς εὐσύνοπτον ἀγάγοιμεν τάξιν, πολλὰ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἡγνοεῖτο καὶ ψῆφοι ταναντία βουλόμενοι παρὰ τῶν δικαστῶν ἐτέθησαν, ἵνα μὴ τις ἐξαπάτη περὶ ταῦτα γένοιτο, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν, α λλος τε καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἡμετέρας τεθείσης διατάξεως τῆς καὶ συν εστῶτων τῶν γάμων τῇ γυναικὶ βοηθούσης. ἐπὶ καλ λίονα καὶ μᾶλλον ἀκόλουθον ὁδὸν ἐλθόντες τὸν παρόντα θέσθαι νόμον. ἵνα δὲ μὴ κατὰ μέρος ἐξαριθμώμεθα τὰ πρόσωπα ἐφ' ὧν κρατεῖν αὐτὸν δεῖ, γενικῶς 478 λόγῳ διορίζομεν, ὡστε ἐφ' ὧν ἐστὶν ὁ τῆς συνεισφορᾶς λόγος, ἐπὶ τούτων καὶ τὴν διάταξιν κρατεῖν, εἰ τε πατήρ εἰ τε πάππος εἰ τε μήτηρ

ει τε μάμμη ει τε τῶν ἄνωτέρω τι καθεστήκοι προσώπων. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ διὰ προσταγμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι γενέσθαι κατὰ τὸ σύννηθες παρασκευασάτω καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττειν σπευσάτω. Ἦ Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΩΣΤΕ ΜΗΤΕ ΤΟΝ ἌΝΔΡΑ ΤΟ ΕΚ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΕ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟ ΕΚ ΤΗΣ ΠΡΟ ΓΑΜΟΥ ΔΩΡΕΑΣ ΚΕΡΔΟΣ ΟΙΚΕΙΟΥΣΘΑΙ. ΑΛΛΑ ΦΥΛΑΤΤΕΙΝ ΤΗΝ ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΝ ΤΟΙΣ ΕΑΥΤΩΝ ΠΑΙΣΙ, ΚΑΝ ΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥΣ ΜΗ ΑΦΙΚΟΙΝΤΟ ΓΑΜΟΥΣ. Ἐγράφη Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδυναρίων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Τὰ μὲν αἰεὶ καὶ ὡσαύτως εχοντα νόμων οὐ δεῖται ποικίλων, τὸ ἀπλοῦν τε καὶ πάσης ποικιλίας ἀμιγῆς διηνεκῶς κεκτημένα καὶ χρώμενα νόμοις αἰωνίοις τε καὶ θείοις καὶ οὐδεμιᾶς ἐπανορθώσεως δεόμενοι· τὸ δὲ καθ' ἡμᾶς ἐν τῇ τῆς παλιρροίας ἀπειλημένον ταραχῇ κυβερνητικῆς δεῖται σοφίας ἐκ τῶν νόμων ἐπιγιννομένης τοῖς πράγμασιν. ὦστε ἐπεὶ δῆπερ οὐδὲ δικάζειν ὀκνοῦσι πολλὰ προσίασι δίκαια, 479 τὸ μὲν καθ' ἐκαστον ἰώμεθα, ἀπολαμβάνοντες δὲ ἐκάστην ζήτησιν ἀμφισβητουμένην ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς δικασταῖς τοῖς ἡμετέροις διὰ νομοθετικῆς ἀχρῆ πρᾶττειν γενικῶς ἐφ' ἐκάστη τῶν ζητήσεων ἀποτιθέμεθα. τοιγαροῦν ἐκεῖνο πρὸ τῶν ἄλλων εδοξε μὲν ἰσως εἶναι τοῖς πάλαι νενομοθετημένοις οὐκ ἀνευτινὸς διαιρέσεως, ἡμῖν δὲ ἐνομίσθη καλῶς εχρεῖν σῶφρονι νόμῳ πρὸς ἀπλότητα τὸ πρᾶγμα μεταγαγεῖν ἐκ τοῦ νῦν ἀρχομένῳ καὶ οὐδὲν περιεργαζομένῳ τῶν ἐμπροσθεν πεπραγμένων, διότι καὶ ἡμῖν αὐτοῖς πρώην οὐκ ἀπαρεσκομένοις τοῖς περὶ τούτου νόμοις εδοξε τὰ δεύτερα καλλίω. τῶν γὰρ γαμικῶν κερδῶν, εἰ μὲν τις τῶν συνοικούντων φυλάξειε τὴν εὐνήν, μενόντων παρ' αὐτοῖς ἰσχυρῶς καὶ ταῖς ἑαυτῶν περιουσίαις ἐμπηγνυμένων, εἰ δὲ ἐλθοῖεν εἰς ἕτερου προσώπου συνάφειαν, τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παισὶ φυλαττομένων, ἀπλῶς τινὶ καὶ καλλίονι νόμῳ τὴν διπλὴν ταύτην εδοξεν ἀνελεῖν. εἰ γὰρ δευτέροις ὁμιλήσασα γάμοις γυνὴ ἢ καὶ ἀνὴρ τυχὸν εἰς δεύτερον ἰδῶν συνοικέσιον τὸ ἐκ τελευτῆς κερδανθέντα καὶ τὰ ἐκ ῥεπουδίου φυλάττει τοῖς παισὶ, καὶ ἑτέρων ἰσως ἐσομένων αὐτοῖς παίδων ἐκ τῶν ἐπειτα γάμων, ποῦ δικαίον ἐστὶ τοὺς ἐπὶ μόνοις τοῖς παισὶ τοῖς ἐκ τοῦ νόμου σαλεύοντας μὴ φυλάττειν αὐτοῖς τὰ κέρδη τὰ ἐκ τῶν τετελευτηκῶν αὐτῶν γονέων, ἀλλ' ἑτέροις αὐτὰ παραπέμπειν; καίτοι τί ἂν γένοιτο τιμιώτερον παίδων παρὰ γονέων οὐκ ἀχαριστουμένων; Διὰ τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν, εἰ γυνὴ τελευτήσῃ καὶ συμβαίῃ κέρδος γενέσθαι τῷ ἀνδρὶ τὴν προῖκα, ταύτην πάντως φυλάττεσθαι τοῖς παισίν, εἰ τε δευτέροις ὁμιλήσῃε γάμοις εἰ τε καὶ μὴ, καὶ τούναντίον εἰ τελευτήσῃεν ὁ ἀνὴρ, ἢ γυνὴ δὲ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἀπολαύσῃε, καὶ αὐτὴν πᾶσι τρόποις φυλάττειν τὰ ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς κέρδη τοῖς οἰκείοις παισὶ [πᾶσι], τῆς μὲν χρήσεως τῶν ἐκ τοῦ γάμου κερδῶν παρ' αὐτοῖς καθεστώσης, τῆς δὲ δεσποτείας τοῖς αὐτῶν παισίν ἐκ τρόπου παντὸς φυλαττομένης· τῶν ἐπὶ τοῖς γονεῦσι τοῖς εἰς δευτέρους ἰοῦσι γάμους νενομοθετημένων ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν τάξεως φυλαττομένων. καὶ τοῦτο κρατεῖν ἐπὶ τῶν συνοικεσίων τῶν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον διαλυομένων ἐκ τῆς σήμερον ἡμερᾶς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἅπαν, καὶ τῶν ἡδη διαλελυμένων μὲν συνοικεσίων εἰ τε τελευτῇ εἰ τε καθ' ἑτερον οἷον δῆποτε τρόπον εἰ τε δὲ ἠρτημένων τῷ εἰνα γοῦν περιεῖναι. εἰ γὰρ εφθῆσαν ἅμω τετελευτηκότες τοῦτο κληρονόμοις οὐ δίδομεν ἀλλ' ὡς ἀπαξ πεπερασμένον τοῖς παλαιοῖς καταλιμπάνομεν νόμοις. ἐκεῖνου δήλου ὁ ντος, ὡς ἐπειδὴν ἀπαξ γένοιτο τῶν παίδων καὶ τὴν δεσποτείαν ὁ νόμος ἅγων αὐτοῖς δοῖε τὴν καῦτα τὰ ἐπὶ τῶν διαδοχῶν καὶ τῶν ἄλλων προχωρήσεων οὐτω καὶ ἐπ' αὐτοῖς εἰσται ὡς ἐπὶ τῶν προτέρων νενομοθέτῃται παίδων τῶν διὰ τοὺς δευτέρους γάμους τῶν γονέων κέρδους τινὸς παρὰ τῶν νόμων ἠξιωμένων. Κάκεῖνο μέντοι ἐκ τινος δίκης προσαγγελθείσης ἡμῖν εἰς νομοθεσίαν ἀγαγεῖν ὠθήθημεν χρήναι. ἐπειδὴ γὰρ διελέλυτο μὲν πρὸς ἀλλήλους ὁ τε ἀνὴρ ἢ τε συνοικουσα, παῖδες δὲ αὐτοῖς ἦσαν

ἐκ τοῦ γάμου, περιεῖδον αὐτοὺς οἱ γονεῖς ἁ μῶ, καὶ περιήρῃσαν ἐραυίζόμενοι. διὰ τοῦτο ὤήθημεν σφοδρτέρῳ μὲν ἰσως ἐπιστρέφοντι δὲ πρὸς τὸ καλῶς εἶχον χρήσασθαι νόμῳ, ἵνα δέει γούν τῶν ποινῶν παύσωνται ἡ κερδῶν ἐνεκεν ἀδίκων τὰ συνοικέσια διασπῶντες ἡ καὶ τῶν ἰδίων ἀμελοῦντες παίδων. εἰ γὰρ ὁ λως ἡ κατὰ διάλυσιν ἡ κατὰ τρόπον ἁλλον διασπασθεῖη συνοικέσιον, εἰ μὲν μηδένας ὡσι παῖδες, μενέτω τὰ εἰ μπροσθεν ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν τάξεως· εἰ δὲ παίδων ὑπόντων γένοιτο τοῦτο, καὶ μηδὲ τοὺς παῖδας ἐρυθριῶντες δοῖεν ὁ μως ἀφορμὴν ἐκουσίας διαλύσεως καὶ κατὰ συναίνεσιν γινομένης, ἡ καὶ ἀκουσίῳ τυχόν ἡ τοῖ ἀνδρὸς πταίσαντος ἁξια τῆς ἀπωλείας τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς ἡ τῆς γυναικὸς ἁξια τῆς ἐκπτώσεως τῆς προικῆς, μήτε ὁ ἀνὴρ τὴν προῖκα κερδαινέτω μήτε ἡ γυνὴ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, ἀλλ' αὐτίκα τῆς ἐκπτώσεως γινομένης ἡ τῆς προικῆς ἡ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τὸ ἐπὶ τῇ δεσποτείᾳ κέρδος εὐθὺς εἰς τοὺς κοινούς ἐρχέσθω παῖδας καὶ αὐτῶν γινέσθω, τῆς χρήσεως μόνης παρὰ τοῖς διαλελυμένοις μενούσης· 481 ἀναγκαζόμενου μέντοι τοῦ τὴν χρῆσιν κερδαίνοντος τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τοῦ γάμου καὶ ἀποτρέφειν καὶ τὰ ἁλλα πάντα χορηγεῖν αὐτοῖς κατὰ τὸ τῆς κερδανθείσης περιουσίας μέτρον. Ἰσμεν δὲ τι καὶ τοιοῦτον γενόμενον, ὁ τι βονα γρατια δόξαντος διαλελύσθαι τοῦ γάμου καὶ ἀναχωρῆσαι τὴν μὲν πρὸ γάμου δωρεάν εἰς τὸν γράψαντα τὴν δὲ προῖκα εἰς τὴν ἐπιδοῦσαν, ὁ μως προφάσει δῆθεν ζημίας καὶ ἁλλων αἰτιῶν χρυσίου ποσότης οὐ μετρία θατέρῳ δέδοται μέρει, ὡστε μὴ δοκεῖν εἶναι τοῦτο γαμικὸν κέρδος μηδὲ φυλάττεσθαι τοῖς παισὶ κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους, ἀλλ' ἐξωθεν προσγενόμενον ὡς ἐξ ἑτέρας αἰτίας κέρδος γίνεσθαι τοῦ λαβεῖν αὐτὸ καταπραξαμένου. ὡστε καὶ τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης τέχνης γινομένην θεραπεύοντες βλάβην θεσπίζομεν, καὶ νει τι τοιοῦτον γένοιτο καὶ προσέλθοι τι θατέρῳ κέρδος, καὶ τοῦτο ὁμοίως φυλάττεσθαι ταῖς παισὶ, τῆς μὲν δεσποτείας εὐθὺς ἀφικνουμένης εἰς αὐτούς, τῆς χρήσεως δὲ μόνης παρὰ τῷ κερδάναντι καθεστώσεως. οὐ τως ἀφέζονται παντὸς ἐλαττώματος, οὐ τω πάσης ἐπιθυμίας ἀλόγου, οὐ τως οὐ τε ἁκοντες οὐ τε ἐκόντες τοὺς ἑαυτῶν βλάβουσι παῖδας, ἀλλ' ἐσονταί μετριώτεροι μάλιστα μὲν περὶ τὴν αὐτῶν σωφροσύνην, ἐπειτα καὶ περὶ τὴν γαμικὴν διάθεσιν, ἡ ν προσῆκον μὲν ἔστιν εἰχριν τοὺς ἁπαξ συναφθέντας πρὸς ἀλλήλους ***** πρᾶγμα καὶ σωφροσύνης μεστὸν καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἡ θεσι συμβαῖνον καὶ πατρικῆς τε καὶ μητρῴας διαθέσεως πλήρες, ἵνα ὁ περ αὐτοῖς οἱ γονεῖς ἐκόντες οὐ φυλάττουσι, τοῦτο ὁ μετὰ θεὸν κοινὸς ἁπασιν πατῆρ (φαμέν δὲ ὁ τὴν βασιλείαν εἶχον) διὰ τοῦ νόμου τοῖς παρὰ τῶν γονέων ἡδίκημένοις τηρήσῃ. κἀνταῦθα δὲ τὰ περὶ τῶν κερδῶν καὶ τῶν διαδοχῶν εἰ μπροσθεν διατεταγμένα κρατεῖτω· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν καινίζομεν, πλὴν ἡ ἐκεῖνο μόνον ὁ περ ῥητῶς ἐν τούτῳ τῷ νόμῳ γεγράφαμεν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 482 - - - Θ ΠΕΡΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδιναρίων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἰσμεν πρώην τεθεικότας νόμον περὶ ἐπιλογῆς μανδατώρων τε καὶ ἐγγυητῶν καὶ ἀντιφωνητῶν πολλὰς εἶχοντα καὶ κοινωφελεῖς τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει νομοθεσίας· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος καὶ ἑτέρας ἡμῖν ἐδοξε δεῖσθαι τινος ἐπεξεργασίας τε καὶ προσθήκης οὐκ ἀγεννοῦς οὐδὲ τῷ κοινῷ τοῦ πολιτεύματος ἀλυσιτελοῦς καθεστώσεως. εἰ γὰρ τις ἀλληλεγγύως ὑπευθύνους λάβοι τινάς, εἰ μὲν μὴ προστεθεῖη τὸ δεῖν καὶ ἵνα τούτων εἰς ὀλόκληρον ἐνέχεσθαι, πάντας ἐξ ἰσου τὴν ἀγωγὴν ὑφίστασθαι. εἰ δὲ καὶ τι τοιοῦτο προστεθεῖη, φυλάττεσθαι μὲν τὸ σύμφωνον, οὐκ εὐθὺς μέντοι τὴν ἀρχὴν ἐκαστον ὀλόκληρον ἀπαιτεῖσθαι, ἀλλὰ τέως μὲν κατὰ τὴν μοῖραν καθ' ἡν ἐκαστος ἐνέχεται, χωρεῖν δὲ αὐτὸν καὶ κατὰ τῶν ὑπολοίπων, εἰ γε καὶ εὐποροὶ καθεστᾶσι καὶ ἐνδημοῦσι. καὶ εἰ τοῦτο οὐ τως εἶχον φανείη, εἰ μὲν εὐπόρως εἶχουσι καὶ παρόντες τύχοιεν, ἐκείνους κινδυνεύειν ἐκπληρῶσαι ἐκαστον

εις τὸ οἰκεῖον μέρος τὸ ἀλληλεγγύως δανεισθέν, ἐξ ου περ ο λως ε νοχοι γεγόνασι, καὶ μὴ τὸ κοινὸν χρέος ἰδιὸν τινος γινέσθω βάρος, εἰ δὲ ἀπόρως ε χοντες οἱ λοιποὶ φανεῖεν, εἰ τε πάντες εἰ τε τινές, εἰ τε εἰς μέρος εἰ τε εἰς ὀλόκληρον, ἢ καὶ ἀπόντες τυχόν, καὶ εἰς ἐκεῖνο ἐνέχεσθαι ο περ λαβεῖν παρὰ τῶν α λλων οὐκ ἠδυνήθη· ου τω γὰρ κάκεινῳ φυλαχθήσεται ὁ τοῦ συμφώνου τρόπος, καὶ οὐδεμίαν ὑποστήσεται ζημίαν 483 ὁ ἐνάγων, κα ν εἰ τι πρὸς ἀλλήλους ἐκεῖνοι συμφωνήσαιεν ἀγνοοῦντος τοῦ τούτους ε χοντος ὑπευθύνους, καὶ ε καστος ἐνέξεται ω σπερ ἐξ ἀρχῆς συνεγράψατο, τέ χναις ἢ δόλοις ἢ διαλύσεσιν ὑπερβαίνειν τὰ συγκεείμενα μὴ συγχωρούμενος. Εἰ μέντοι τοῖς αὐτοῖς ἐνδη μοῖεν ἐκάτεροι ἢ καὶ α παντες τόποις, θεσπίζομεν τὸν τῆς ὑποθέσεως ἀκροώμενον α γειν κάκείνους εὐ θύς, καὶ κοινῇ μὲν ἐξετάζειν τὴν ὑπόθεσιν, κοινήν δὲ ἐπάγειν τὴν ψῆφον. ου τω γὰρ καὶ οἱ ε νοχοι πάντες εὐθυνθήσονται, καὶ ἢ τῆς περιουσίας αὐτῶν ποιότης ἐξετασθήσεται, καὶ τὸ χρέος ὁμοίως μὲν κατὰ τὴν τοῦ δικαίου ὁμοίως δὲ κατὰ τὴν τοῦ νόμου τάξιν προβήσεται. Εἰ δὲ οὐκ α ρχων εἰ ἢ ὁ τῆς δίκης ἀκροώ μενος ἀλλ' ε τερός τις, δίδομεν α δειαν ἢ ἐνταῦθα τῷ προσφόρῳ δικαστῇ προσέλευσιν δεχομένῳ, ἢ ἐν ἔπαρ χίαις τούτων προσαγγελλομένων τῷ λαμπροτάτῳ α ρ χοντι ἢ καὶ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστῇ ἀναγκάζειν διὰ τῆς αὐτοῦ τάξεως κάκείνους παραγίνεσθαι τῇ δίκῃ καὶ μέρος αὐτῆς γίνεσθαι, ω στε μηδὲν ἐμπόδισμα τῷδε ἡμῶν τῷ θείῳ νόμῳ γενέσθαι. Τούτων ἀπάντων κρατούντων ἐπὶ τῶν συναλλαγμάτων τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου καὶ ἀπὸ τῆς τοῦδε τοῦ νόμου θέσεως· τὸ γὰρ παρωχηκὸς τοῖς πρὸ αὐτοῦ τεθειμένοις ὑπὲρ τούτου καταλιμπάνομεν νόμοις. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ε ργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 484

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗ ΠΡΟΙΚΙ ΑΝΑΡΓΥΡΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων ὀρδιναρίων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Καὶ τὰς ἀναργυρίας τὰς ἀντιτι θεμένας ἐπὶ τινων θεμάτων οὐκ ἀνεξετάστους οἱ ἡμέτεροι καταλελοίπασι νόμοι, ἀλλὰ τὸ μακρὸν αὐτῶν καὶ ἐκκεχυμένον συνεστείλαμεν, ἵνα μὴ τῆς ἑαυτῶν ῥαθυμίας ἢ κακουργίας ἰ σως ἐμπορικώτερον ἀπολαύοιεν α νθρωποι καὶ πράγματα παρέχοιεν ἑτέροις. οὐ γὰρ ἐν ἰ σω διὰ παντὸς τὰ τῶν ἀποδείξεων ἔστι τοῖς δοῦ ναι ταύτας βουλομένοις, πολλὰς δὲ ὁ χρόνος παραι τεῖται. δι' α περ ευ ποιοῦντες συνεστείλαμεν ἐπὶ τι νων θεμάτων τὰς ὑπὲρ τῶν ἀναργυριῶν μέμψεις, α περ ε ξεστιν ἐκ τῶν ἢ δη παρ' ἡμῶν νενομοθετημένων λαβεῖν. ὁποῖον δὴ τι κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἐπὶ τῆς προικὸς πράττομεν. ἐπειδὴ γὰρ α πας ὁ χρόνος τοῦ συνοικεσίου ἐδέδοτο τοῖς ἀνδράσιν ε ως ὁ γάμος συν ἴστατο μέμφεσθαι τῷ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα. παρενθήκη δὲ μείζων ἐγένετο τὸ καὶ μετὰ τὴν τε λευτὴν τῶν ἀνδρῶν, ω σπερ καὶ μετὰ ῥεπούδιον, εἰ σω ἐνιαυτοῦ δοῦναι τὴν μέμψιν, διὰ τοῦτο ῥήθημεν βραχεῖ καὶ συντόμῳ νόμῳ ταχύτεραν ποιήσασθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῇ τῆς προικὸς ἀναργυρία μέμψιν καὶ ἀπαλ λάξαι τὰς γυναῖκας τῆς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις μετὰ μα κρούς χρόνους ἀποδείξεως. Εἰ μὲν ου ν ἐνιαυτοὺς δύο μόνους συνοικήσειέ τις τῇ γαμετῇ ἢ καὶ τούτων τῶν χρόνων ἐλάττω, καὶ 485 μὴ λάβῃ τὴν προῖκα, μηδὲν ἐκ τῆς σιγῆς ὁ ἀνὴρ ἀδι κείσθω, μηδὲ οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρὸς κα ν εἰ σιγῇ σειεν ἐκεῖνος, ἀλλ' εἰ σω ἑτέρου ἐνιαυτοῦ τὰ τῆς μέμ ψεως κινείσθω· τὸ γὰρ βραχὺ τοῦ συνοικεσίου πρὸς ταύτην ἡμᾶς τὴν νομοθεσίαν καλεῖ. εἰ δὲ εἰς πλείονα τῆς διετίας χρόνον, ἐλάττονα δὲ δεκαετίας τὸ συνοι κέσιον ἐκταθείη, δίδομεν τῷ ἀνδρὶ μέμφεσθαι, καὶ λέγειν οὐκ εἰσκεκομίσθαι αὐτῷ τὴν προῖκα εἰς μέρος ἢ εἰς ὀλόκληρον, καὶ εἰ τοῦτο ποιήσῃ, παραπέμπε σθαι τὴν μέμψιν, α παξ τοῦ ἀνδρὸς μεμψαμένου καὶ τῆς γυναικὸς ο τι δέδωκεν οὐκ ἀποδειξάσης. Εἰ δὲ μὴ τῶν δέκα ἐνιαυτῶν εἰ σω μέμψηται, τῇ σιωπῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀναιροῦμεν τὴν μέμψιν, ου τε αὐ τῷ μετὰ τὴν δεκαετίαν τοῦτο πράττειν συγχωροῦν τεσ ου τε τὸν ἐνιαυτὸν δίδόντες ε τι τοῖς αὐτοῦ κληρο νόμοις, καὶ ε στῶ καὶ τοῦτο οὐχ ἡμετέρα κατὰ τινων ποινή. ἀλλὰ

ἀπραγμοσύνης τῶν ὑπηκόων ἐπιμέλεια. ὦ γὰρ ἐξεστιν ἐπὶ μακρὸν οὐ τω χρόνον (τὸν τῆς δεκαετίας φαμέν) προθεῖναι τὴν μέμψιν, εἰ τὸ σιγᾶν ἐλοιτο. πρόδηλός ἐστι βουλόμενος, καὶ ν εἰ μὴ λάβοι τὴν προῖκα, ταύτην πάντως τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους διδόναι. τῶν αὐτῶν κρατούντων καὶ εἰ ῥεπουδίῳ διαλυθῆναι συμβαίη τὸν γάμον· μηδὲν διαφερομένων ἡμῶν, εἰτε ἡ γυνὴ ὡς τὴν προῖκα ἐπενεγκαμένη καταγράψειεν εὐτε πατήρ εἰτε ἐτερός τις ὑπὲρ αὐτῆς, τοῦ χρόνου ἐπὶ παντὸς θέματος τοιοῦτου, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, τὰ οἰκεία δεικνύντος ἀποτελέσματα καὶ ἡ διδόντος ἡ ἀναιροῦντος τὴν μέμψιν. διαμαρτυρίαν δὲ φαμεν οὐ τὴν ἐν ῥήμασι μόνην (πολλάκις γὰρ ἡ τις ὄργῃ ἡ ἀλλῇ παρεμπεσοῦσα πρόφασις τοιαυτὰ τινὰ τὸν ἀνδρα παρασκευάζει λέγειν, ἡ καὶ ὁ μὲν εἰπὲν οὐδὲν μάρτυρες δὲ ἔωνημένοι ταῦτα καταψεύδονται), ἀλλὰ δεῖ τὴν ἐκμαρτυρίαν ἐν γράμμασιν εἶναι. εἰ δὲ καὶ ἐν δικαστηρίῳ τυχὸν ποιήσασθαι τις αὐτὴν βουλή θείη, δεῖ πάντως γνωσθῆναι τῇ γυναικὶ ἡ τῷ τὴν προῖκα ὁλως ἐπιδοῦναι καταγράψαντι· ἐπείτοιγε οὐ δὲν ἐστὶ τὸ κωλύον τὸν ἀνδρα αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τοῦτο πρᾶξαι καὶ μέμψασθαι δῆθεν, καὶ τὸ μὲν μέρος τῆς γυναικὸς τὸ πραττόμενον ἀγνοεῖν, πρόνοιαν δὲ ἑαυτοῦ θέσθαι κατὰ μηδένα δύνασθαι τρόπον, τό γε καὶ ὅτι μέμψις αὐτῷ γέγονεν ἀγνοοῦν. 486 Συνελόντα τοίνυν εἰπεῖν εἰσω μὲν διετίας τοῦ γάμου διαλυθέντος εἰτε θανάτῳ εἰτε ῥεπουδίῳ καὶ αὐτῷ τῷ ἀνδρὶ τὰ περὶ τῆς ἀναργυρίας ἐξεστι μέμφεσθαι καὶ τῷ γε αὐτοῦ κληρονόμῳ εἰσω ἐτέρου ἐνιαυτοῦ. εἰ δὲ ὑπὲρ διετίαν ἀκρι δέκα ἐνιαυτῶν ὁ γάμος ἐκταθείη, τῷ ἀνδρὶ δίδομεν τὴν μέμψιν καὶ τῷ γε αὐτοῦ κληρονόμῳ μηνῶν εἰσω τριῶν. εἰ δὲ παραδράμοι ἡ δεκαετία, τότε οὐτε τῷ ἀνδρὶ οὐτε κληρονόμοις αὐτοῦ τὰ τῆς μέμψεως εἶσται, τοῦ χρόνου προσάπαξ ἐξαρκούντος τῇ γυναικὶ. εἰ μὲν οὐ ν ἀφήλιξ ἡ ὁ ἀνὴρ καὶ μὴ μέμψηται, τοσοῦτον εἰς ἀποκατάστασιν αὐτῷ δίδομεν χρόνον, ὥστε μὴ ὑπερβῆναι δωδεκαετίαν ἐκ τοῦ καιροῦ τῶν γάμων. ἵσμεν γὰρ τοὺς σφόδρα τάχιστα συναλλάττοντας γάμον οὐκ ἐλάττους τῶν πεντεκαίδεκα ἐνιαυτῶν πρὸς τοῦτο ἰόντας· ὥστε καὶ ὑπερβῆσεται τὸν πέμπτον καὶ εἰκοστὸν ἐνιαυτὸν καὶ εἶσται δυνατὸς εἰσω τοῦ εἰκοστοῦ ἐβδόμου μέμψασθαι τῇ τῆς προικὸς ἀναργυρία τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ εἰσω τοῦ ῥηθέντος χρόνου τοὺς κληρονόμους εἰσω τὸν ἐνιαυτὸν εἰς τὴν μέμψιν. εἰ δὲ ἀφήλικες εἰεν οἱ τοῦ μὴ μεμψαμένου κληρονόμοι εἰτε τελείου εἰτε ἀτελοῦς, πενταετίαν ἐχέτωσαν μόνην εἰς τὸ κινήσαι τὴν μέμψιν ἐπὶ τῇ ἀναργυρίᾳ. ἀρκοῦντος τοῦ χρόνου καὶ μὴ ἀναμένοντος τὴν διέξοδον ἀπάντων τῶν ἐλαττόνων χρόνων. ὁ περὶ ἡμᾶς πρὸς τὸν παρόντα νόμον ἐκίνησεν· τῆς γὰρ γυναικὸς συνοικησάσης τεσσαρεσκαίδεκατον ἐνιαυτὸν μετὰ εἰκοστὸν εἰτος τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς ἀποχρῶμενος τῇ ἀφηλικότητι ἐκίνει τις κατὰ τῆς μητρὸς τὸν τῆς ἀναργυρίας ἀντιτιθεὶς λόγον μετὰ τέταρτον καὶ τριακοστὸν τοῦ συνοικεσίου χρόνον. ὁ περὶ ἡμεῖς δικάζοντες ἐθεραπεύσαμεν, καὶ διὰ ταύτας τὰς περιστάσεις καὶ τὸν τῶν ἀφηλικῶν χρόνον εἰς τὴν πενταετίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὠρίσαμεν νόμου· ἐκείνου δηλαδὴ τὴν ἀναργυρίαν ἀντιτιθέντος ὁ σ α ν γεγραμμένος εἰ τὴν προῖκα ὑποδέχεσθαι, καὶ κατὰ τοὺς οἰκείους χρόνους, εἰτε τέλειος εἰτε ἀτελής, τοῦ πράγματος 487 κρινομένου. κρατούντος δὲ τοῦ νόμου ἐπὶ τῶν ὑστερον ἔσομένων γάμων· ἐπὶ γὰρ τῶν συνεστώτων, εἰ μὲν ὑπόλοιπός ἐστιν ἡ δεκαετία ἡ οὐκ ἐλάττων διετίας, τοῦτον ἐχέτω τὸν χρόνον ἐπὶ τῇ ἀναργυρίᾳ, ἡ τις αὐτῷ καὶ τὴν παραπομπὴν δίδωσιν· εἰ δὲ ἡ ἐλάττων αὐτῷ τῆς διετίας ὑπολείπεται χρόνος ἡ καὶ ἐξῆκεν ὁ σύμπας τῆς δεκαετίας καιρὸς, τῆνικαῦτα αὐτοῖς μὲν διετίαν δίδομεν εἰς τὸ μέμψασθαι τῇ ἀναργυρίᾳ, τοῖς δὲ αὐτῶν κληρονόμοις μετὰ διάλυσιν τοῦ γάμου εἰσω τῆς τριμήνου, ἵνα διὰ πάντων αὐτοῖς τὸ δίκαιον φυλάξωμεν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπενυσάτω. --P-- Α ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ. Εγράφη Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδιναρίων> καὶ πατρικίῳ.

<Προοίμιον.> Καλῆς ἡμῖν νομοθεσίας ἀφορμὴν προσέλευσίς τινων δέδωκε βουλευτῶν, καὶ τόνδε ποιού μεθα τὸν νόμον οὐκ ἐπὶ τινων βουλευτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑπηκόῳ πάσῃ, λέγομεν δὲ ὁ σὸν τε πρὸς ἑῶν ἐστὶν καὶ ὁ σὸν δυόμενος ἡ λῖος ἐφορᾷ καὶ ὁ σὸν ἐκ τῶν πλα γίων ἐκατέρωθεν ἐστὶν. ἐπειδὴ γὰρ ἐσπούδασται τοῖς πρὸ ἡμῶν τὰ περὶ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἐπιδόσεων τῶν εἰς τὰς βουλὰς, καὶ τίνες μὲν ελκονται πρὸς τύχην βουλευτικὴν τίνες δὲ ἐλευθεροῦνται, ἐκεῖνο θεσπίζομεν τὸ αδειαν εἶναι τοῖς βουλευταῖς οὐ μόνον τῆς αὐτῆς 488 πόλεως βουλευτὰς ἐνίστασθαι κληρονόμους (τοῦτο δὴ τὸ καὶ μέχρι νῦν ἐφιέμενον), ἀλλὰ καὶ εἰ τινὰς βουλῆς ἐλευθέρους ἐνστήσασθαι βούλονται κληρονόμους, τοῦτο πράττειν, ἐπὶ τούτῳ μέντοι τῷ ὀρω ἐφ' ὧ τε προσ ἀγαγεῖν πάντως ἑαυτὸν τὸν κληρονόμον ἢ τοὺς κληρονόμους τῇ βουλευτικῇ τύχῃ τοῦ διατιθεμένου. τοῦτ' ἐστὶν ἐξ ἧς ἐκεῖνος ὠρμηται, καὶ τὰ βουλευτικὰ μετιέναι λειτουργήματα. καὶ τὸν κλῆρον λαμβάνειν ἐμποδίζοντος οὐδενός. ἐπιστάμενοι γὰρ ὡς τοῦ πράγματος εἶναι τοῦ παρόντος ἐπανόρθωσις. ὁ τι νῦν μὲν προστίθεται τῇ βουλῇ ἐκ τῶν τοιούτων τρόπων ἢ ἐν χρήμασιν ὠφέλεια, ἐκ δὲ τῆς ἐσομένης νομοθεσίας καὶ ὁ βουλευτὴς καὶ ἡ οὐσία περιγενήσεται, καὶ ἀνθήσει τὰ βουλευτήρια σώμασί τε πλείοσι καὶ τὰς περιουσίας εχόντα τὰς αὐτῶν, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν αδειαν εἶναι τοῖς ἐκ τῶν βουλευτηρίων διατιθεμένοις χρῆσθαι κληρονόμοις εἰτε βουλευταῖς τῆς αὐτῆς πόλεως βούλονται (τοῦτο δὴ τὸ τοῦ νόμον) εἰτε τισὶ τῶν ἐκ γένους εἰτε τῶν ἐξωθεν, εἰτε βουλευταὶ εἰεν εἰτε καὶ μή, εἰτε εἰς μέρος οὐκ ἐλαττον τῶν ἐννέα οὐγκιῶν εἰτε εἰς ὀλόκληρον. ἐπὶ δεδομένοις μέντοι τῇ βουλῇ καὶ ἐνούμενοις τῷ ταύτης σώματι καὶ πληροῦσιν ἀμέμπτως τὰ λειτουργήματα. τούτου κρατοῦντος ἐπ' αὐτῶν τε καὶ παίδων καὶ ἐγ γόνων καὶ εἰς τοὺς ἐφεξῆς διαδόχους, οὐ μὴν κατὰ τὰ σχῆμα καθ' ὁ περ ἢ μικρῶ πρόσθεν τεθεῖσα διάταξις ἐπὶ τῶν ἑαυτοὺς ἐπιδιδόντων τοῖς βουλευτηρίοις παρα κελεύεται τὴν γονὴν τῶν ἐπιδιδομένων οὐχ ὑπάγουσα τύχῃ, ἀλλ' ὡσπερ εἰ τὴν ἀρχὴν ἐτύγχανον ὀντες βουλευταί, οὕτω καὶ αὐτῶν σὺν τῇ οἰκείᾳ γονῇ τῷ τῆς βουλῆς ἐνούμενων λευκώματί τε καὶ σώματι· οὐ γὰρ ἄν τι διαφέροι ἢ τὸν ὀντα βουλευτὴν τῆς αὐτῆς πόλεως γράψαι κληρονόμον ἢ τὸν αὐτίκα ἐσόμενον. εἰ δὲ καὶ τις συγγενῆς βουλευτῆς ὀν ἢ καὶ ἄλλως τῆς τοιαύτης τύχης ἐλεύθερος ἐπὶ τὸν κλῆρον καλοῖτο 489 τοῦ τελευτήσαντος βουλευτοῦ οἰα διαθήκας οὐ γράψαντος. βούλοιο δὲ κάκεῖνος ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι τῇ βουλῇ, ἐξεῖναι αὐτῷ τοῦτο πράττειν καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἐν ὑπομνήμασι δηλοῦν εἰσω μηνῶν ἐξ, καὶ ἅμα μὲν βουλεύειν σὺν τῇ οἰκείᾳ διαδοχῇ καὶ περιουσίᾳ, ἅμα δὲ γενέσθαι κληρονόμον· οὐδὲν παντελῶς τῆς περιουσίας ἀπαιτουμένης προφάσει τεταρτημορίου ἢ ἐνναουγκίου, ἅπαξ τοῦ διαδεξαμένου τὸν κλῆρον ἢ βουλευτοῦ καθεστῶτος ἢ δη ἢ αὐτίκα γενησομένου καὶ τοῦ πράγματος αὐθις εἰς τὴν βουλὴν ἀφικνουμένου. εἰ δὲ καὶ τις δωρήσεται πράγματα τῆς αὐτοῦ περιουσίας, ἢ τὰ πλείοστα ἢ πάντως οὐκ ἐλάττονα τῶν ἐννέα οὐγκιῶν, ἢ τῶν τῶν πολιτευομένων τῆς αὐτῆς πόλεως ὀντι ἢ καὶ ἑτέρῳ τινί, προσάγοντι μέντοι ἑαυτὸν τε καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν γονὴν τὴν εἰτε οὐσαν εἰτε ἐσομένην καὶ τὴν ἐφεξῆς διαδοχὴν τῇ βουλῇ ἢ ἐστὶν ὁ τὴν δωρεὰν ποιούμενος, θεσπίζομεν τὴν ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰρέσει γινομένην ἐρρῶσθαι δωρεάν. παντὸς γὰρ ἡμῖν σπουδάσματος ἀξίον εἶναι δοκεῖ τὸ τὰς οὐσίας τῶν βουλευτῶν κατ' οὐδένα τρόπον ἀλλοτριοῦσθαι τῆς βουλῆς τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἢ εἰσι βουλευταί. Ὅπως δὲ ἄν μὴ ἐπ' ἐξαπάτῃ ταῦτα δόξειε γίνεσθαι, καὶ τινες κύριοι γενόμενοι τῶν βουλευτικῶν κλήρων ἢ κατὰ δωρεᾶς τρόπον ἢ κατὰ διαθήκης (καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν) ἢ καὶ ἐξ ἀδιαθέτου διαναβάλλοιντο καὶ παρέλκοιεν τὴν ἐπίδοσιν, καὶ τῶν μὲν πραγμάτων ἐθέλοιεν ἀπολαύειν τὴν δὲ ἐπίδοσιν ἑαυτῶν μὴ ποιοῖντο, θεσπίζομεν, εἰ μὲν κατὰ δωρεὰν (τοῦτο δὴ τὸ πρόσθεν εἰρημένον) ἐπιδίδοιτο, μὴ πρότερον τὴν παράδοσιν γίνεσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' εἰ τι μένειν παρὰ τῷ δωρησαμένῳ, εἰς ἅν

ὁ τὴν δωρεὰν λαμβάνων ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων, πρᾶτ τομένης παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένῳ προῖκα καὶ χωρὶς πάσης δόσεως, κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἐπιδοθεὶ τῇ βουλῇ καὶ ἐγγραφείη τῷ λευκώματι· τὴν καῦτα γὰρ αὐτῷ καὶ τὰ πράγματα δίδοσθαι βουλό μεθα. Εἰ δὲ ὁ δωρησάμενος παραδοίη τὰ πράγματα 490 καὶ μήπω τῆς καταθέσεως γενομένης τῆς τὸν λαβόντα ὑπαγούσης τῇ βουλῇ, καὶ οὐ τως ἐκδικεῖσθαι τὰ δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ βουλευτηρίου μέχρι τῶν θ' οὐγκιῶν, ἐφ' αἷς πάντως τὸ βουλευτήριον καλεῖσθαι βουλό μεθα. Εἰ δὲ ἐκ διαθήκης ἡ κλήσεως νόμου ἐπὶ τὸν κληρὸν ἀφίκοιτο τοῦ βουλευτοῦ ὁ μὴ βουλευτὴς ὡν, τὴν καῦτα εὐθύς αμα τῇ τελευτῇ τοῦ βουλευτοῦ συνιέναι τὸ βουλευτήριον, καὶ αμα τῷ τῆς πόλεως ἐκδίκῳ πάσης χωρὶς ἐπιβουλῆς κατὰ τῶν τοῦ τελευτήσαντος πραγμάτων ἔσομένης καὶ ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι τῶν πραγμάτων, παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ πρὸς τοῦτο καλουμένου. καὶ τὰ πράγματα παραδίδοσθαι τῇ βουλῇ ὑπὸ σήμαντρα γινόμενα τοῦ τε ἐκδίκου τοῦ τε θεοφιλεστάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου. καὶ ἐπειδὴν ἡ πρόσθεν εἰρημένη πρᾶξις τῶν ὑπομνημάτων γένοιτο παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένῳ, καὶ ἐπιδοθεὶ τῷ βουλευτηρίῳ (τοῦτο δὴ τὸ πολλάκις ῥηθέν) σὺν περιουσίᾳ καὶ γονῆ οὐση τε καὶ ἔσομένη, τῆνικαῦτα αὐτὸν καὶ τὰ πράγματα παραλαμβάνειν καὶ εἰναὶ αὐτῶν κύριον, καθάπερ ὁ πρότερος βουλευτὴς ἡν, οὐδὲν ἐκεῖνου διαλλάττειν δοκοῦντα· τῆς τοιαύτης πράξεως δηλαδὴ παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένῳ κέρδους παντὸς καὶ ζημίας ἀπάσης χωρὶς γινομένης. οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἐξαπάτη οὐδὲ ἐπὶ ζημιά τῆς βουλῆς, ἀλλ' ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦτον τίθεμεν τὸν νόμον, ὡστε διηνεκῶς αὐτὸν κρατεῖν αὐξοῦντα καὶ χρήμασι καὶ σώμασι τὰς τῶν βουλευτῶν περιουσίας τε καὶ συστάσεις. Εἰ μὲν τοιγε ὁ ἐξ ἀδιαθέτου καλούμενος τοῦ βουλευτοῦ κληρονόμος, οὐκ ὡν μέντοι καὶ αὐτὸς βουλευτὴς, μὴ βουληθείη προσελθεῖν καὶ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι τῇ βουλῇ, ἡ μὲν βουλή κατεχέτω τὸ ἐνναούγκιον, μόνου δὲ αὐτὸς κύριος γενήσεται τοῦ τριούγκιου· ὁ περ αὐτῷ δίδωσι καὶ <ὁ> πρότερος νόμος, εἰ καὶ μὴ τύχοι βουλεύων. Εἰ μὲντοι πλείονες εἰεν τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καλούμενοι πρὸς τὸν τοῦ βουλευτοῦ κληρὸν, καὶ οἱ μὲν ἐπιδίδοιεν ἑαυτοὺς οἱ δὲ παραιτοῖντο, τὸ μὲν ἐνναούγκιον λαμβάνειν τὸν ἐπιδιδόντα ἡ τοὺς ἐπιδιδόντας ἑαυτοὺς τῇ βουλῇ, τὸ δὲ τριούγκιον τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐκ τοῦ νόμου καλουμένους κληρονόμους. σπουδὴ γὰρ καθέστηκεν ἡμῖν πάντως τὸ ἐνναούγκιον εἰς βουλευτὴν τῆς αὐτῆς περιέειν πόλεως. 491 Εἰ μὲντοι τελευτήσῃ τις ἐπὶ θυγατρὶ, εἰ μὲν γαμηθεὶ βουλευτῇ τῆς αὐτῆς πόλεως, πρόδηλον ὡς ἀσυκοφαντήτως εἴξει τὰ πατρῶα πράγματα ἡ εἰς ὄλο κληρὸν ἡ πάντως τὰ τοῦ ἐνναούγκιου. εἰ γε τυχὸν τὸ τριούγκιον εἰς ἕτερον ὁ πατὴρ ἔλθειν βουληθείη. εἰ δὲ καὶ μὴ βουλευτῇ μὲν ἐξ ἀρχῆς καθεστῶτι γαμηθείη, προσέλθοι δέ τις τὸν γάμον αὐτῆς βουλό μενος ἐπὶ τούτῳ λαβεῖν ἐφ' ὧ βουλεύειν καὶ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι τῇ βουλῇ, καὶ αἰρετὸς αὐτῇ ὁ γάμος φανεῖη, καὶ οὐ τως εἴχειν αὐτὴν καὶ τὸ ἐνναούγκιον ἀσυκοφάντητον προφάσει τῆς περὶ τὴν βουλήν εὐνοίας καὶ οἱ βουλευτὴς ἐπιδίδοται τοῖς πράγμασι καὶ διοικήσει ταῦτα, διόπερ καὶ πάντως τῇ γυναικὶ ταῦτα δίδοσθαι βουλό μεθα. Εἰ δὲ πλείονες εἰεν θυγατέρες καὶ τινες αὐτῶν γαμηθεῖεν βουλευταῖς ἡ οὐσιν ἡ διὰ τῆς ἐπιδόσεως γινομένοις, τὸ μὲν ἐνναούγκιον εἰς αὐτὰς διαίρεθήσεται. εἰς δὲ τὰς λειπομένας τὸ τριούγκιον ἡξει· οἱ δὲ γήμαντες χρήσονται τοῖς πράγμασιν εἰς τὰς βουλευτικὰς αἰνίας, εἰ καὶ τῆς δεσποτείας ὡσι τῶν γυναικῶν. διὰ τοῦτο γὰρ αὐταῖς δεδώκαμεν τὰ πράγματα τοῦ πατρός, ἵνα ἐντεῦθεν οἱ συνοικοῦντες αὐταῖς τὰ βουλευτικὰ πληροῖεν λειτουργήματα. Εἰ δὲ συμβαίη τελευτῆσαι τὴν γεγαμημένην τῷ ἑαυτὸν ἐπιδεδωκότι βουλευτῇ, εἰ μὲν παῖδας ἄρρενας ἐξ αὐτοῦ σχοίη, παρὰ τοῖς παισὶν εἴσται τὰ πράγματα, καὶ βουλεύουσιν ἐκεῖνοι, καὶ οὐδεμιᾶς πολυπραγμοσύνης τῷ πράγματι δεήσει. εἰ δὲ θήλειαι καθεστήκοιεν αἰτε χθεῖσαι. εἰ μὲν καὶ αὐταῖς τισι γαμηθεῖεν ἡ βουλευταῖς τῆς αὐτῆς πόλεως ἡ οἱ περ σφᾶς αὐτοὺς ἐπιδιδόσιν ταῖς βουλαῖς τῆς

αὐτῆς πόλεως, ὁμοίως καὶ αὐταὶ ταῦτα ἐξουσίαν ἀπραγμόνως, ὑποκείμενα ταῖς βουλευτικαῖς λειτουργίαις διὰ τῶν οἰκείων ἀνδρῶν. Εἰ δὲ ἡ μὴ γαμηθεῖεν βουλευταῖς τῆς αὐτῆς πόλεως ἡ τινὲς γαμηθεῖεν βουλευταῖς ἡ οὐ σὶν ἡ γινομένοις, τῆνικαῦτα κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἡδη διαίρεσιν αἱ μὲν γαμηθεῖσαι βουλευταῖς τὸ ἐνναοῦγκιον ἐξουσίαν διὰ τὰς βουλευτικὰς λειτουργίας, αἱ λοιπαὶ δὲ ἀρκεσθήσονται τῷ τριουγκίῳ. Εἰ δὲ μήτε ἀρρενες μήτε θήλειαι αὐταῖς γένοιντο. ἕως μὲν ὁ ἀνήρ περιέστω. ἐχέτω τούτων τὴν χρῆσιν τὰ βουλευτικὰ ἐν αὐτοῖς πληρῶν λειτουργήματα. καὶ εἰ μὲν εἰς δευτέρους ἀφίκοιτο γάμους καὶ παίδων 492 γένοιτο πατὴρ ἀρρένων ἡ θηλειῶν καὶ ταύτας ἀρμόσειε βουλευταῖς, πάλιν ὁμοίως τῷ βουλευτικῷ σώματι φυλαχθήσονται τὰ πράγματα. εἰ δὲ τελευτήσειεν ἡ ἐπὶ δευτέρους οὐκ ἐλθὼν γάμους ἡ παιδοποιησάμενος θυγατέρας, καὶ ταύτας οὐχ ἀρμόσειε βουλευταῖς ἡ οὐ σὶν ἡ γενησομένοις, τῆνικαῦτα ἐξ ὀρθοῦ ἡ βουλή ταῦτα τὰ πράγματα λήψεται. οὐδὲ γὰρ ξενωθῆναί ποτε τοῦτο τὸ μέρος τῶν βουλευτικῶν εὐποριῶν τε καὶ λειτουργημάτων συγχωροῦμεν, καὶ ν εἰς πολλὰς περισταίῃ τὸ γένος διαδοχάς· ὡστε διὰ πάντων τῆς τοιαύτης σειρᾶς κατιούσης αἰεὶ τῆ βουλῆς εἰτε δι' ἀρρένων παίδων βουλευτῶν εἰτε διὰ γαμβρῶν ἐπιδιδόντων ἑαυτοὺς ταῖς βουλαῖς τὸ ἐνναοῦγκιον σώζεσθαι. Ὀν δὴ νόμον κρατεῖν βουλόμεθα εἰς τε τὸν ἐφεξῆς ἀπαντα χρόνον καὶ ἐπὶ τῶν ἐτι καὶ νῦν ἡρτημένων καὶ μὴ τυχόντων δικαστικῆς κρίσεως ἡ φιλίας τινὸς ἀπαλλαγῆς. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ φυλάξαι σπευσάτω, μάλιστα πάντων τῆς ὠφελείας τοῦ δημοσίου πᾶσαν πρόνοιαν τιθεμένη. --P--B ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΔΕΡΑΤΩΡΟΣ ΑΡΑΒΙΑΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχω πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Πολλὰς μὲν καὶ ἑτέρας ἀρχὰς ἐπαρχιῶν ἡδη πρὸς τὸ κρεῖττον μετεστήσαμεν χθαμαλάς τε καὶ εὐτελεῖς ἐμπροσθεν οὐσας καὶ πρὸς οὐδὲν ἀρκούσας τῶν δεόντων, ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς αὐτὰς εἰς μείζω 493 κατεστησάμεθα τάξιν, ἐρωμενεστέρας τῷ παντὶ γενομένας καὶ οὕτως ἀντιλαβομένας τῶν πραγμάτων ὡς ἀπαντα ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβεβλήσθαι. ἀνθύπατοι γοῦν ἡμῖν καὶ πραιτωρες καὶ μοδεράτωρες καὶ ἡ τῶν παλαιῶν τούτων ὀνομάτων σεμνότης ἐξηύρηται. καὶ ἠυξήται καὶ τὰ τῶν σιτήσεων αὐτοῖς καὶ ἐξουσία δέδοται πᾶσα, καὶ πρὸ πάντων ἀπηγόρευται τὸ τοῖς ὑπηκόοις λυμαίνεσθαι καὶ χερσὶ πολλὰς κατ' αὐτῶν χρῆσθαι· οἱ οἱ τε τὸ πρᾶγμα κατησφαλίσαμεθα τοῖς πάντων φοβερωτάτοις, καὶ οὐκ ἄλλως αὐτοῖς παραδίδομεν τὰς ἀρχάς. εἰ μὴ τοὺς οἱ οἱ ὑποστάντες οὕτω τῶν συμβόλων ἀξιοθεῖεν τῆς ἀρχῆς. Εἰδομεν οὐν καὶ ἐπὶ τὴν Ἀράβων χώραν, καὶ τὴν αἰτίαν ἀναζητοῦντες δι' ἣν καὶ τὸ δημοσίον ἀπορεῖ, καίτοιγε τῆς χώρας εὐθαλεστάτης οὐσης, καὶ πλήθος ἡμᾶς τῶν προσιόντων περιίσταται καὶ ὀδύρονται πάντες οἱ μὲν κλοπᾶς οἱ δὲ ἀδικίας οἱ δὲ ἄλλας προσαγγέλλοντες ζῆμίας, τὴν πρόφασιν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς κακίας εὐρομεν ἐκ τῆς περὶ τὴν ἀρχὴν ἀσθενείας γινομένην. ἡν γὰρ οὕτως εὐτελής ὁ τὴν πολιτικὴν ἔχων ἀρχὴν, ὡστε καταδεδουλώσθαι τῷ τῶν ὀπλων ἡγουμένῳ, καὶ ἐπὶ ταῖς ἐκείνου βουλαῖς κεῖσθαι τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ ἡ μὴδ' ὀλως εἶναι τὴν ἀρχὴν ταύτην. τοιγαροῦν καὶ ὁ χρόνος ἡδη συχνὸς ἐξοῦ καὶ ἐκλέλοιπε, καὶ τὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἡ στρατιωτικῆς πράττει μήτε ἑαυτῇ μήτε ἐκείνῃ παντελῶς ἀρκοῦσα· ἡσχόληται γὰρ οὐκ ὀπως αὐτὴ τοὺς ὑπηκόους ὠφελήσειεν, ἀλλ' ὀπως αὐτὴ ἐκατέρωθεν ἐκκερδάνοι. Ταῦτα ἡμᾶς πρὸς τὴν παροῦσαν ἀνέστησε βουλήν, καὶ τῷ παρόντι νόμῳ χρώμενοι μετατίθεμεν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ κάλλιον σχῆμα· καὶ φιλοτιμούμεθα καὶ αὐτῇ τὴν τοῦ μοδεράτωρος [ἡ τοῖ ἀρμοστοῦ] προσηγορίαν (τοῦτο ὀπερ καὶ ἐν Πόντῳ πεποιήκαμεν), καὶ τὸ τῶν σπεξταβιλιῶν αὐτῇ δίκαιον δίδομεν ἀρχῶν, ὡστε κατὰ μὴδὲν ἐλάττονα τῆς δουκικῆς καθεστάναι, ἀλλ' ἀντ' ἔχεσθαι μὲν καὶ τῶν δημοσίων εἰσπράξεων σὺν σφοδρότητι πάσῃ, ἀντέχεσθαι δὲ καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν ὠφελείας,

καὶ μὴ συγχωρεῖν μήτε τῷ περιβλέπτῳ δουκὶ μήτε τῷ φυλάρχῳ μήτε τινὶ τῶν δυνατῶν οἰκῶν, 494 ἀλλὰ μηδὲ τῷ θεῷ πατριμονίῳ ἢ τοῖς θεοῖς ἡμῶν πριβάτοις ἢ αὐτῷ τῷ θεῷ ἡμῶν οἰκῶ τὴν οἴανουσιν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει ζημίαν, μηδὲ κατακλίνεσθαι ῥαδίως μηδὲ τρέμειν, ἀλλ' ἀνδρείως τῶν ὑπηκόων ἐξηγεῖσθαι, καὶ πρὸ πάντων μὲν καθαρὰς φυλάττειν θεῶ τε καὶ ἡμῖν καὶ τῷ νόμῳ τὰς χεῖρας (ὑπὸ γὰρ τοῖς αὐτοῖς ὀρκίοις ὑφ' οὗς τὰς ἀλλὰς ἀρχὰς καὶ ταύτην εἰναὶ βουλόμεθα)· ἐπειτα κομίζεσθαι μετὰ τῶν συμβόλων καὶ τὰ βασιλικά παραγγέλματα, ἀπερ οἱ μὲν πρὸ ἡμῶν νομοθέται καὶ τὸ παλαιὸν τῆς πολιτείας ἡπίστατο σχῆμα, ἡμεῖς δὲ καὶ ἐκλελοιπότα πάλιν ἀνεκτησάμεθα καὶ εἰς πολιτείαν κατηγάγομεν, ὥστε καὶ τούτοις ἐντυγχάνειν ἀεὶ καὶ τὰς ἡμετέρας φυλάττειν κελεύσεις. εἰ γὰρ δὴ τούτοις κατακολουθῆσειεν, οὐκ ἐστὶν ὁπῶς μὴ πάντα καλῶς ἀπαντήσειεν αὐτῇ καὶ μετὰ τῶν νόμων πρὸς εὐκολίαν καὶ δικαίαν ῥαστώνην ἀφίκοντο. Πρῶτον μὲν οὖν αὐτῇ σπουδάσμα γένηται, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, ἢ τῶν δημοσίων εἰσπραξίς, τοῖς μὲν εὐγνώμοσι φιλόανθρωπός τε καὶ πατρικὴ γίνομένη, τοῖς δὲ ἀγνωμονεστέροις σφοδρά τε καὶ ἀνένδοτος, ἐπειτα ἐπιμελήσεται καὶ τοῦ δημοτικοῦ καὶ τῆς εὐταξίας τῆς αὐτοῦ, καὶ τοῦ μὴ θορύβοις καὶ στάσεσιν ἐκδεδόσθαι μήτε βοστρηνοῦς μήτε τοῦ ἀλλου, μηδὲ τὰ πρὸς τέρψιν ἀνεμένα τῇ παλαιότητι ταῦτα εἰς μανίαν τε καὶ φόνους τρέπειν. Ἐξεῖ δὲ ὑπακούοντα αὐτῇ καὶ τοὺς στρατιώτας κατὰ τὰ θεῖα ἡμῶν παραγγέλματα (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο ἐκεῖθεν ἐστὶ λαβεῖν), οὐδενός τε ἀμελήσει παντελῶς τῶν δεόντων. καθάπερ γὰρ τὸν ἐν Πόντῳ πεποιήμεθα μοδεράτωρα, οὕτω καὶ αὐτὸν τοῖς αὐτοῖς τῆς ἀρχῆς ταύτης πάντως ἐμβιβάσομεν ἰσχυροῦς, καὶ ἐστὶ καὶ αὐτὸς σπεξταβίλιος, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τῶν ἐκκλήτων καὶ τὰ περὶ τῶν ἀλλων αὐτῷ διοικηθήσεται. καὶ οὐδὲ μέχρι τῆς παραμυθίας τῆς ἐμπροσθεν στησόμεθα μόνης· βουλόμεθα γὰρ αὐτὸν προφάσει σιτήσεων καὶ τῆς ἀλλης παραμυθίας κομίζεσθαι θεινδεξιμ χρυσοῦ λίτρας. τὸν δὲ γε πάρεδρον αὐτῷ τῆς ἀρχῆς δυακ λίτρας, καὶ τὴν γε αὐτοῦ τάξιν δυακ χρυσοῦ λίτρας. εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν 495 βασιλικῶν παραγγελμάτων, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, ἢ δὴ τοῖς στρατιώταις ἐφέστηκεν, ἀλλ' οὐκ ἐστὶ φροντὶς ἡμῖν τῶν καταλόγων τῶν ἰδρυμένων ἐκεῖσέ τινα τῷ ταύτην ἐχόντι τὴν ἀρχὴν ὑποκλῖναι, ἐφ' ᾧ τε αὐτοῦ ὑπακούειν μόνου καὶ ταῖς αὐτοῦ διατυπώσεις εἰκεῖν τε καὶ πείθεσθαι. οὐκ ἐπικοινωνήσει δὲ παντελῶς ὁ περιβλεπτός δουξ οὐτε οἱ ἄλλοι αὐτῷ δοῖν στρατιώταις οὐτε ἰδιωτῶν οὐδενί, οὐτε ταῖς ἐκείνων δίκαις ὅταν ἐχοῖεν πρὸς ἀλλήλους, οὐτε εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις ὁ ἐναγόμενος εἴη, οὐδὲ τὴν οἴανουσιν ἐξεῖ μετουσίαν πρὸς ἰδιωτικὰς αἰτίας· ἐπεὶ πολὺ τὸ μέσον ἐστὶ στρατιωτικῆς τε φροντίδος καὶ πολιτικῆς διοικήσεως, καὶ δεῖ διακεκρίσθαι ταῦτα. καθάπερ οἱ πατέρες ἡμῖν τῆς πολιτείας ἐταξάν τε καὶ κατεστήσαντο. εἰδότες τοῦ περιβλεπτοῦ δουκός, ὥς εἰ ἐμβαλεῖν ἑαυτὸν θαρρήσειε πράγμασι πολιτικοῖς, οὐδὲ τῶν στρατιωτικῶν ἀντιλήψεται, ἀλλὰ κἀκείνων ἀφαιρεθεὶς ἰδιώτης ἐστὶ καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ταύτην γενήσεται. Ταῦτα ἡμῖν νενομοθετήσθω καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Ἀράβων χώραν ἀρχῆς· πεπεῖσμεθα γὰρ καὶ βουλήσει θεοῦ, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐπιδώσει πρὸς τὸ κάλλιον. εἰ γὰρ καὶ οὐκ ἐφεισάμεθα χρημάτων, ἀλλ' ἠϋξήσαμεν αὐτῷ τὰς σιτήσεις, ἀλλ' οὐκ ἴσμεν ὥς καὶ ὁ ταύτην ἐχὼν τὴν ἀρχὴν σπεύσει τοιοῦτος φανῆναι περὶ τὰς ἀληθεῖς τῶν δημοσίων φόρων εἰσπράξεις, ὥς μὴ ζημίαν ἐντεῦθεν ἀλλὰ δίκαιον κέρδος τῷ δημοσίῳ προσάγαγεῖν. Ἐκεῖνο μὲντοι γίνεσθαι τε καὶ κρατεῖν βουλόμεθα τὸ τὰς σιτήσεις τοῦ περιβλεπτοῦ δουκός ἐκεῖθεν αὐτὸν κομίζεσθαι, ὁπόθεν ἂν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος ἐκτάξειε· πρόδηλον οὖν ὡς οὐ μετὰ τοσαύτης ἀδρανεῖας προσέξει τοῖς πράγμασιν ὥς μηδὲ τὰς οἰκείας σιτήσεις ἀπαιτεῖν ἰσχύσαι, εἰδὼς ὡς εἰ παρὰ ταῦτά τι πράξειε, ποινὴν θεινθε χρυσοῦ λίτρας ζημιωθήσεται. 496

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ. Ἐγράφη Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ

β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ἡδὴ μὲν καὶ ἄλλας ἐθνῶν ἡγεμονίας μείζους κατεστήσαμεν χθαμαλάς τε πρότερον οὐσας καὶ πράττειν οὐδ' ὄτιοῦν τῶν ἐρρωμενεστέρων δυναμένης, καὶ τοῦτο μὲν σπερξαβιλίας κατεστήσαμεν, τοῦτο δὲ αὐταῖς ἠϋξήσαμεν τὰς σιτήσεις παρέδροις τε καὶ τάξει, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐφιλοτιμησάμεθα ἐφ' ἐσέων τε ἀκούειν δεδώκαμεν· καὶ τὰς μὲν ταῖς τῶν ἀνθυπάτων ἐπεκοσμήσαμεν τιμαῖς τὰς δὲ τῶν καλουμένων κομήτων καὶ ἐτέρας πραιτώρων καὶ μοδερα τῶρων ἄλλας. καὶ αἰεὶ τι προσεξευρίσκοντες λαμπρὸν τῆ καθ' ἡμᾶς πολιτεία νέον δεδώκαμεν ἀνθος. εἰς νοῦν δὲ ἡμῖν ἦλθε καὶ ἡ Καισαρέων μητρόπολις ἡ Παλαιστίνης ἡγουμένη τῆς πρώτης ἣν ἐχρῆν καὶ πρὸ τῶν ἄλλων μείζονος ἀπολαῦσαι τιμῆς, διότι καὶ πρώην ἀνθύπατος αὐτὴν εἶχε, καὶ ἐφειστήκει αὐτῇ τοιαύτη τις ἀρχή, καὶ ἐκ σεμνοτέρας εἰς ἐλάττω μετέβαλε, μιᾶς μὲν ἐμπροσθεν τῆς ὀλιγουσῆς Παλαιστίνης. εἰς τρεῖς δὲ διαιρεθείσης μοίρας, καὶ οὐδὲ τῆς ἀνθυπατείας αὐτῆς μεινάσης ἄλλ' εἰς ἀρχὴν ταύτην δὴ τὴν ὀρδιναρίαν καλουμένην κατενεχθείσης· καίτοιγε ἀρχαία τέ ἐστι καὶ αἰεὶ σεμνή, ἡνίκα τε αὐτὴν Στράτων ἰδρύσατο πρῶτος ὁ ἐξ Ἑλλάδος ἀναστάς γέγονεν αὐτῆς οἰκιστής, ἡνίκα τε Οὐεσπασιανὸς ὁ τῆς θείας μνήμης, ὁ τῶν αὐτοκρατόρων εὐδοκιμώτατος. ὁ Τίτου πατὴρ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης (ὁ περ αὐτῶ καὶ μόνον ἦρκει πρὸς ἀπασαν εὐδοξίαν) εἰς τὴν τῶν Καισαρέων αὐτὴν ὠνόμασε προσηγορίαν πρότερον Στράτω 497 νος πύργον καλουμένην, ταύτην αὐτῇ χαρισάμενος τὴν τιμὴν διότι κατ' αὐτὴν ἐπὶ ταῖς Ἰουδαϊκαῖς νίκαις εἰς αὐτοκράτορας ἀνεγράφη. ὀρώμεν δὲ αὐτὴν χώρας ἀρχουσας μεγάλης τε καὶ θαυμαστῆς, καὶ αἰσθησῶν ὅτι μάλιστα πλείστην τῆ καθ' ἡμᾶς παρεχομένην πολιτεία φόρων τε μεγέθει καὶ εὐγνωμοσύνης ὑπερβολῇ, καὶ παρεχομένην πόλεις σεμνάς καὶ πολίτας ἐκτρέφουσας ἀγαθοὺς καὶ λόγων μεστοὺς καὶ ἐν ἱερεῦσιν εὐδοκιμοῦντας, καὶ τὸ δὴ πάντων μέγιστον, ὅτι δὴ κατ' αὐτὴν ὁ τοῦ παντὸς δημιουργὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ τοῦ παντὸς ἀνθρώπων σωτηρία γένους ἐπὶ γῆς ὠφθη καὶ ἡξίωσεν οἰκειώσασθαι τὰ ἡμέτερα. Ταύτην τοίνυν πῶς οὐκ ἀντιμῆσαιμεν, καὶ ἐπιανάξομεν αὐτὴν πρὸς τὸ τῆς ἀνθυπατείας αὐτῆς σχῆμα, καὶ δώσομεν τῶ τὴν ἀρχὴν ἐχοντι ταύτην ἀνθυπάτω τε εἶναι καὶ καλεῖσθαι; ὁ περ πράττομεν διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ τύπου, καλεῖσθαι δὲ αὐτὸν καὶ ἰδικὸν βουλόμεθα Καισαρεῦσι νόμον· ἀνθύπατόν τε ἀποτελοῦμεν τὸν τὴν ἀρχὴν ἐχοντα, καὶ δίδομεν αὐτῶ τὸ τοῖς περιβλέπτοις ἐγγράφεσθαι καὶ εἰσπραττέσθαι ὅσα ἰδία τῆς τοιαύτης ἐστὶν ἀρχῆς, ἀκούειν τε τῶν ἐφεσίμων δικῶν ἀρχι δεξέμεν λιβραρυμ αὐρι ἐξ ἑκατέρας Παλαιστίνης εἰς αὐτὸν φερομένων, ἰσχυρόν τε τῶ παντὶ καθεστάναι, ὥστε καὶ τὰς ἡμετέρας προστάξεις δύνασθαι κάλλιον καὶ ἐρρωμενέστερον ἐκτελεῖν. χρήσεται δὲ καὶ τῆ σεμνῇ καὶ ἀρχαίᾳ τηβέννω (φαμέν δὲ τῆ περιπορφύρω στολῇ) ἐν ταῖς ἱερομηνίαις αὐτὴν περιτιθέμενος, καὶ ἐγκαλλωπιζέσθω τοσαύτη [περιτιθείς] τιμῇ καὶ πόλεων ἐξαρχέτω στρατιωτῶν τε τοσοῦτων, καὶ πᾶν εἰ τι συμφέρον ἐστὶ καὶ τῶ δημοσίῳ καὶ τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει πραττέτω. Κατὰ σιτήσεων δὲ πρόφασιν ἡγιντι δυὰς λιβρας αὐρι αὐτῶ δίδομεν, ὥστε εἰς ἑαυτὸν τε καὶ τὸν αὐτοῦ πάρεδρον καὶ τὴν πειθομένην αὐτῶ τάξιν ταῦτα διελεῖν καθ' ὅσον αὐτὸς βουλευθείη τρόπον, καὶ ταῦτα εἰς ἡμᾶς μηνῶσαι, ὥστε ἐκ θεοῦ πραγματικοῦ τύπου καὶ τὴν 498 ἐπὶ τούτοις διαίρεσιν ἡμᾶς ἐπικυρῶσαι. οὐδὲ γὰρ ὑπομένομεν αὐτὸν τε καὶ τὸν πάρεδρον εἰς τὴν παλαιὰν εὐτέλειαν τῶν σιτήσεων ὀρώντες κομιζομένους, οὐδὲ τὴν αὐτοῦ τάξιν παντελῶς ἀβοήθητον οὐσαν, καίτοι γε ἐπὶ τοσαύταις εἰσφοραῖς κάμνουσάν τε καὶ κινδυνεύουσάν· ὥστε αὐτὴν εὐνοϊκῶς τε ὑπουργεῖν αὐτῶ καὶ τοὺς δημοσίους εἰσπράττειν φόρους καὶ ἀπέχεσθαι λημμάτων ἀδίκων. Ἐπικοινωνήσει δὲ οὐδ' ὄτιοῦν ταῖς πολιτικαῖς αἰτίαις καὶ ταῖς τῶν δημοσίων φόρων εἰσπράξεσιν ὁ κατὰ καιρὸν περιβλεπτός τῶν τόπων δούξ, ἀλλ' αὐτὸς πᾶσαν ἰδιωτικὴν τε καὶ δημοσίαν κατὰ τὸ

ρήθην αἰτίαν διακρινεῖ, καὶ μάλιστα πάντων προνοήσει τῆς τε ἀνελλιποῦς τῶν δημοσίων εἰσκομιδῆς, καὶ τοῦ καθα ραῖς χρῆσθαι ταῖς χερσίν· τοῦτο ο περ καὶ Στέφανος ὁ περίβλεπτος ὁ νῦν πρῶτος ἐπ' αὐτῆς γενόμενος ἡδη τε φυλάξας ἠὺδοκίμησεν καὶ αυθις ο τι τοῦτο πράξει διὰ τῶν ἡδη φθασάντων πεπείσμεθα· μάλιστα δὲ πάντων φροντιεῖ τῆς τῶν πόλεων εὐταξίας, καὶ τοῦ μηδένα εἰ ναι ταῖς πόλεσι δημοτικὸν θόρυβον. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς ἰδιον, ος δὴ παρα λαβὼν στασιάζουσιν τὴν χώραν εκ τε προφάσεων ἐτέρων καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ διαφόρου τῶν θρησκευμάτων εἰρηνικὴν τε ἀπέδειξε καὶ πάσης ἀπήλλαξε ταραχῆς. ο δὴ καὶ αυθις αὐτῷ ποιεῖν ἐπιτρέπομεν, καὶ εἰ ποτε τοιοῦτό τι γένοιτο, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἐπιφοιτᾶν Παλαιστίνην καὶ καθιστᾶν τὸ ταραττον, καὶ μὴ συγχωρεῖν μηδ' ὅτιοῦν πράττεσθαι κατ' ἐκείνην δύσκολον, καὶ μάλιστα δὴ κατ' ἐκείνην, ἐπειδὴ περ ὀρώμεν πολλοὺς ἐκεῖσε φυομένους θορύβους καὶ οὐ μικρὰ τούτων ἀποτελέσματα καθεστῶτα. Εἰ δὲ δεηθῆι καὶ στρατιωτῶν τῶν ἐγκαθημένων τῇ χώρᾳ, καὶ τούτους αὐτῷ παρέξομεν ἐξ ου περ α ν ἡμεῖς συνίδωμεν γενναιοτάτου στρατιωτικοῦ καταλόγου, πρὸς τε τὴν τῶν πόλεων εὐκοσμίαν καὶ εὐταξίαν τῶν τούσ ἀγροὺς οἰκούντων, πρὸς τε τὴν τῶν δημοσίων εἰσπραξιν. τοῦ θείου πραγματικοῦ τύπου τοῦ ἐπὶ τούτοις αὐτῷ δεδομένου πρώην κυρίου καὶ νῦν μένοντος, ος οὐ βούλεται ουτε τὸν περίβλεπτον δοῦκα ουτε τὸν ἐνδοξότατον στρατηγὸν αδειαν εχειν ἀφέλκειν τοὺς προσεδρεύοντας αὐτῷ στρατιώτας, ἵνα μή 499 τις ἐντεῦθεν γένηται ταῖς πόλεσι ταραχή· τοῦτο ο περ οὐκ α ν ποτεπραχθήσεται διοικοῦντος μὲν αὐτοῦ τὴν πολιτικὴν ἀρχήν, προνοοῦντος δὲ καὶ τῆς τῶν [δημοσίων] ὑποτελῶν εὐταξίας, τὴν τε ἐκ τῶν στρατιωτῶν εχοντος συμμαχίαν, καὶ τὸ ἀκοσμοῦν ε ν τε αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις ε ν τε τοῖς αλλοις δι' ἐκείνων παιδεύοντας. εσονται δὲ διακεκριμένοι τοῖς ολοις ο τε περίβλεπτος τῶν τόπων δοῦξ καὶ ὁ τὴν ἀνθύπατον εχων ἀρχήν. καὶ ὁ μὲν ἡγήσεται στρατιωτῶν τε καὶ λιμιτανέων καὶ φοιδερᾶτων καὶ εἰ τι κατὰ τὴν χώραν ὀπλιτικὸν ὀλως ἐστί, πλὴν τῶν ἀφωρισμένων τῷ ἀνθυπάτῳ στρατιωτῶν, ὁ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν προσώπων τε καὶ πραγμάτων καὶ προσεδρευόντων αὐτῷ στρατιωτῶν εξει πρόνοιαν τε καὶ φυλακίαν. Δημοσίων μέντοι φόρων ενεκεν ἡστάσεως δημοτικῆς οὐδεὶς ἐξαιρεθήσεται παντελῶς τῆς τοῦ περιβλέπτου ἀνθυπάτου δικαιοδοσίας, ἀλλὰ πάντων α ρξει, πᾶσιν ἐπιτάξει, καὶ οὐδεὶς ἀντιστήσεται ταῖς διατυπώσεις ταῖς αὐτοῦ οὐδὲ εξει πρόφασιν οὐδεμίαν ἡ τὸ δημόσιον ἀποστερεῖν ἡ τοὺς πολίτας ἀδικεῖν δημοσίας στάσεως ἐξάρχων, οὐδὲ χρίσεται ουτε ζώνης ουτε ἀξίας ουτε ἱερωσύνης ουτε ἐτέρας τινὸς αἰτίας προνομίῳ ἀλλ' ἑαυτὸν ἐξαρπάσει μόνον τῶν εὐθυνῶν τῷ ἀνεύθυνος εἰ ναι. Ταῦτα τοίνυν δίδομεν καὶ αὐτὴ καθὰ περ εἰπόντες εφθήμεν τῇ ἀρχῇ, καὶ φυλάττειν διηνε κῶς διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ βουλόμεθα νόμου. καὶ τὴν σὴν δὲ ὑπεροχὴν φυλάττειν αὐτὰ διηνεκῶς θεσπιζόμεν, καὶ κατὰ τοῦτον ἐγγράφεσθαι τὸν τρόπον ταῖς μερικαῖς διατυπώσεις τῶν θρόνων τῶν σῶν, καὶ γινώσκειν α παντας εἰς τὸν ἐφεξῆς χρόνον Παλαιστίνους, ο τι πάλιν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀνθυπατείας ἀποδέδοται δίκαιον, καὶ ὁ τῆς πρώτης Παλαιστίνης ἐξάρχων ἀνθύπατός ἐστιν αὐτοῖς ὡς πρότερον καὶ τῆς εμπροσθεν ἀπηλλαγμένος ὀφρύος νῦν ἐπὶ μείζονος εσται τιμῆς ὀφειλομένης τῇ πόλει. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ καὶ ἰδικοῦ δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ εργῶ [καὶ λόγῳ] καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 500 ᾿Ρ᾿Ε ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΑΤΩΝ. Ἐγράφη Στρατηγῶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν θείων λαργιτιωνῶν ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικῶν. <Προοίμιον.> Τὸ τῆς ὑπατείας ὀνομά τε καὶ πᾶγμα τοῖς μὲν πάλαι Ῥωμαίοις πρὸς τὴν τῶν πολέμων ἐπενοήθη χρεῖαν, κᾶν ταῖς ψήφοις, ας αὐτοῖς ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τὸ κοινὸν ἐδίδου τῆς πολιτείας σχῆμα, διελάγχανον [γὰρ] εὐθὺς τὰς ἐπαρχίας ἐν αἰς Ῥωμαίοις πόλεμος ἡ ν, καὶ κατ' αὐτὰς ἐκκληροῦντο τὰς ῥάβδους· ὑστερον δὲ ὁ

χρόνος εἰς τὴν τῶν εὐσεβεστάτων αὐτοκρατόρων μεταστήσας τὸ πολεμεῖν τε καὶ εἰρήνην α γειν ἐξουσίαν εἰς φιλοτιμίαν μόνην τὸ πρᾶγμα τοῖς ὑπάτοις μετέστησε καὶ ταύτην σώφρονα καὶ τε ταγμένην καὶ τὸ μέτρον οὐκ ἐκβαίνουσαν. κατὰ μικρὸν δὲ τινες οὐτω δαψιλῶς τῷ πράγματι προσηνέχθησαν, ὥστε τὴν ἑαυτῶν μὲν ἐνδείξασθαι μεγαλοφροσύνην, 501 οὐ μὴν ἐννοεῖν, ὅτι παράδειγμα ἕτερον οὐχ ἐξουσιν. οὐ γὰρ εἰς πολλοὺς συνέρχεται περιουσίας τε μέγεθος ὑπερβάλλον καὶ φιλοτιμία ψυχῆς οὐ τῷ μέτρῳ τοῦ πράγματος, τῷ δὲ οἰκείῳ συμπαραγινόμενη μεγέθει. ἐπειδὴ τοίνυν ὀρώμεν κινδυνεῦον διαπεσεῖν τὸ τῶν ὑπᾶτων ὄνομα, ὁ περ ἐκ χρόνων οὐτω μακρῶν καὶ εἰς χιλιοστὸν συνέγγυς ἕτος ἔλθον τῆ τῶν Ῥωμαίων συνήκμασε πολιτεία, διὰ τοῦτο ᾤθημεν χρῆναι τὸ πρᾶγμα περιστέλλαι, καὶ τὴν ἀμετρίαν τούτου περικὸ ψαντες εἰς εὐσύνοπτον <μέτρον> τὴν ὑπατικήν συστεῖλαι δαπάνην, ὁπως ὁ ν διηνεκῆς μείνη Ῥωμαίοις, ἀπασιν δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ὑπάρχη βατῆ οὐς τῆς τοιαύτης ἡμεῖς ἀξιόους εἶναι τιμῆς ἐγκρίναιμεν. καὶ δὴ πάντα ἀνερευνησάμενοι συνειδόμεν, ὅποσον εἶναι προσήκει τὸ διδόμενον. Μαρκιανῶ μὲν οὐ ν τῷ τῶν αὐτοκρατόρων ἀρίστῳ γέγραπται νόμος, ὁς ἠβούλετο μὴ διαρρίπτειν χρήματα τοὺς ὑπατεύοντας, καὶ αὐτηγε αὐτῷ τῶν διατάξεων πρώτη καθέστηκε. τοιγαροῦν καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην διάταξιν εὐρομεν, ὡς τινες μὲν ταύτην κατακολουθήσαντες οὐδ' ὀτιοῦν ῥίψαι τῷ δήμῳ προείλοντο, οἱ δὲ καὶ ὑπὲρ τὸν νόμον πρᾶξαι τοῦτο αἰτήσαντές τε καὶ τυχόντες ὡ ν ἠτησαν εἶτα πρὸς τὸ τῆς ἑαυτῶν μέτρον ἀπιδόντες ψυχῆς τὴν περὶ τὸ ῥίπτειν φιλοτιμίαν ὑπερόριον ἐποίησαντο, ἐνιοὶ δὲ τὴν μεσότητα καλῶς ἐλόμενοι μετρίους ἀντὶ πολλῶν ἠρκέσθησαν. καὶ ἐπειδὴ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐν μεσότητι τὸ βέλτιστον ἐδοξεν εἶναι, ὡς τῶν ἑφ' ἕκα τέρων ἀκρων κινδυνευόντων εὐθύς εἰς ἀμετρίαν ἐκβῆναι, ᾤθημεν καὶ ἡμεῖς περὶ τούτου διορίσασθαι τὸ πρέπον, ὥστε μήτε ἀμετρον μήτε ἀτακτον εἶναι μήτε τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀνάξιον. Ὅσα μὲν οὐ ν προσήκόν ἐστι δίδοσθαι παρὰ τοῦ παρ' ἡμῶν προβαλλομένου κατ' ἕτος ὑπάτου προφάσει σπορτούλων τε καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν διανομῶν καὶ δαπανημάτων, ταῦτα πάντα συνθέντες ἀπογραφῇ τῷδε ἡμῶν ὑποτεθῆναι τῷ θεῷ νόμῳ παρεκελευσάμεθα· ἐν νόμου γὰρ αὐτὸ τίθεμεν σχήματι, ἵνα τῷ 502 παραβαίνοντι καὶ ποινὴ τις εἶη προσήκουσα. τὰς δὲ προόδους αὐτῶν ἑπτὰ τὰς πάσας εἶναι βουλόμεθα. εἰ γὰρ τοῦτο ἐπινενόηται διὰ τὸ τὰς θεὰς πρὸς ψυχᾶς α γειν τοῦ δήμου, αὐταὶ δὲ ἡμῖν ὀρίζονται εἰς τε ἵπποδρομίαν εἰς τε τὰς τῶν θηρίων θεὰς τε καὶ ἀναιρέσεις καὶ τὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τε καὶ θυμέλης ἡδυπαθείας, οὐδενὸς τούτων ὁ ἡμέτερος ἀποστερηθήσεται δῆμος. ἀλλ' ἐστὶ μὲν αὐτῷ πρόοδος ἡ πρῶ τίστη καθ' ἣ ν παραλήψεται τὴν ὑπατείαν καὶ ταύτης κτήσεται τὰ σύμβολα, καλάνδαις Ἰανουαρίαις. μετ' ἐκείνην δὲ δευτέραν ἀξιθέαν τὴν τῶν ἀμιλλητηρίων ἱππων, ἣ ν δὴ μάπαν προσαγορεύουσι, καὶ τρίτην τὴν τοῦ καλουμένου θεατροκυνηγίου, οὐδὲς ἀλλὰ προσάπαξ τελεσθησομένην· καὶ μετ' ἐκείνην τὴν τοῦ λεγομένου μονημερίου, ἐνθα πολλῆς ἡδυπαθείας ἐμπλήσει τὸν δῆμον τὸ τε καλούμενον πάγκαρπον θεῶμενον καὶ θηρίοις προσμαχομένους ἀνθρώπους καὶ εὐδοκιμοῦντας τῇ τόλμῃ καὶ πρὸς γε ἀναιρούμενα τὰ θηρία. καὶ πέμπτην γε ποιήσει πρόοδον τὴν ἐπὶ τὸ θέατρον α γουσαν, ἣ ν δὴ πόρνας καλοῦσιν, ἐνθα τοῖς ἐπὶ σκηνῆς γελωτοποιοῖς ἐστὶ χώρα τραγωδοῖς τε καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς θυμέλης χοροῖς, θεάμασι τε παντοδαποῖς καὶ ἀκούσμασιν ἀνεωγμένον ἐστὶ τὸ θέατρον. πάλιν δὲ θεὰν ἱππων ἀμιλλητηρίων ἐπιτελέσει ἡ τοὶ τὴν καλουμένην μάπαν, ἐκτὴν α γων ταύτην πανήγυριν. εἶτα ἐντεῦθεν καταθήσεται τὴν ἐνιαυσιαίαν ταύτην τιμὴν τὴν ἐπὶ τῆς καλουμένης ἀποθέσεως κατὰ τὸ συνειθισμένον α γων πανήγυριν. καὶ οὐτως ὁ τῶν ἑπτὰ νυκτῶν τε καὶ προόδων ἐπιτελεσθήσεται δρόμος οὐδὲ ε ν εἶδος, τῶν ἐξ ἀρχῆς νομισθέντων παραλιμνίων. τὸ γὰρ μίαν μὲν ἄλλην προσεφευρίσκειν <μάπαν>, δύο δὲ συνάπτειν τὰ καλούμενα

θεατροκυνηγέσια, ἀλλὰ μὴ τῷ προτέρῳ τούτων ἀρκεῖσθαι, πρόδηλον ὡς οὐδὲν καινοπρεπές τι πρὸς τὸ πρότερον εχει. προσκορὲς μὲν οὐ ν εἰκότως α ν τὸ πρᾶγμα νομισθεῖη, ἀλλ' ε καστον μὲν ἐπιδειχθήσεται λαμπρῶς, οὐ μὴν εἰς 503 τοσοῦτον ὡστε ἡδη τῷ πλήθει καὶ μισηθῆναι· ἐν γὰρ τοῖς σπανίως γινομένοις τὸ θαυμαζόμενον ἔστιν. ταῦτα μὲν οὐ ν προφάσει τῆς ὑπατικῆς ἡμῖν γέγραπται καὶ περιέσταλται δαπάνης. εἰ δὲ καὶ γαμετὴν ὁ ὑπατεύων εχει, διώριστα παρ' ἡμῶν καὶ τὸ τῆς περι αὐτὴν μέτρον δαπάνης· δεῖ γὰρ συναπολαῦειν καὶ ταύτας τῆς τοῦ συνοικοῦντος λαμπρότητος. εἰ δὲ καὶ οὐ συνοικοῖη γυναικί, περιττὰ τὰ ἐντεῦθεν, πλὴν εἰ μήτηρ αὐτῷ καθεστῆ κοι ἡδη τῆ τῆς ὑπατείας ἀξία καὶ πρόσθεν τετιμημένη, καὶ βούλοιτό γε αὐτὴν συναπολαῦσαι αὐτῷ τοῦ σχήματος. καὶ τοῦτο γὰρ ἐπὶ μόνῃ μητρὶ δίδεται, ἕτερα δὲ οὐ καθεδεῖται γυνὴ παντελῶς πλὴν τῆς συνοικούσης ἡ τῆς μητρὸς, τῆς μὲν πάντως-ἐπειδὴ γὰρ αἱ γαμεταὶ συνεκλάμπουσι ταῖς τῶν συνοικούντων ἀκτίσι, τοῦτο αὐταῖς τοῦ νόμου δεδωκότος-, τῆς μητρὸς δέ, εἰ περ ὁ ὑπατεύων τοῦτο βουλευθεῖη· οὐ θυγατὴρ δέ, οὐκ ἀδελφὴ τυχόν, οὐ γαμετὴ παιδός, καὶ πολλῶ μᾶλλον εἰ μηδὲ προσήκουσα κατὰ γένος εἰη· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ καθαρῶς α τοπον ἐτύγχανεν. τὸ δὲ διαρρίπτειν ἐν ταῖς ἐπτὰ ταύταις προόδοις τῷ δήμῳ τὸν ὑπατεύοντα κάλλιον ἡμεῖς διορίζομεν ἡ καθάπερ ἡ Μαρκιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως διὰ ταξίς λέγει. ἡ μὲν γὰρ ἀπεῖπε παντοίως φιλοτιμεῖσθαι, ἡμεῖς δὲ αὐτὴν ἐπανορθοῦμεν τὸ πρᾶγμα τῆ γνώμῃ τοῦ τὴν ὑπατον εχοντος ἀνατιθέντες τιμῆν. εἰτε γὰρ μηδ' ὅτιοῦν βουλευθεῖη ῥίπτειν, οὐκ ἀναγκά ζομεν, εἰτε αὐθις ἔλθειν εἰς τοῦτο βουλευθεῖη καὶ τοῖς ἐξ ἀργύρου δώροις τιμῆσαι τὸν δῆμον, οὐδὲ τοῦτο ἀπαγορεύομεν. οὐ μὴν χρυσίον ῥίπτειν ἐφίεμεν, οὐ μικροτέρου τινὸς οὐδὲ μείζονος ὁλως ἡ μέσου χαράγματος ἡ σταθμοῦ, ἀλλὰ αργυρον, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, μόνον. τὸ μὲν γὰρ καὶ χρυσίον διαρρίπτειν ἀνεῖσθω τῆ βασιλείᾳ, ἡ περ μόνῃ καὶ χρυσίου περι φρονεῖν ὁ τῆς τύχης δίδωσιν ὁ γκος· αργυρος δὲ ὁ μετὰ χρυσὸν εὐθύς τιμιώτατος γένοιτο α ν καὶ τοῖς ἀλλοῖς ὑπάτοις φιλοτιμία πρέπουσα. τοῦτον ἐφίεμεν αὐτοὺς ῥίπτειν ε ν τε τοῖς καλουμένοις μιλιαρησίοις καὶ μήλοισι 504 καὶ καυκίοις καὶ τετραγωνίοις καὶ τοῖς τοιούτοις. ὁσω γὰρ α ν μικρότερον εἰη τὸ ῥιπτόμενον, τοσοῦτω πλείους οἱ λαμβάνοντες. τῷ δὲ πράγματι μέτρον ἡ τοῦ διδόντος δύναμις τε καὶ προαίρεσις, ὡστε ἡ μηδ' ὅτιοῦν ἡ μέτριον ἡ ὑπερβαῖνον διαδοῦναι τῷ δήμῳ· τοῦτο γὰρ ἐπὶ ταῖς ὑπατεῖαις ὀρίζομεν οὐτε α κοντας ῥίπτειν ἀναγκάζοντες οὐτε βουλομένους τε καὶ φιλοτιμουμένους κωλύοντες. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τοῦ τὸν αργυρον ῥίπτειν οὐτως ἡμῖν νενομοθετήσθω, καὶ εἰπερ ὁλως ἐπὶ τοῦτο ὀρμήσειε, παρρησίαν ἐχέτω τοῦ διανεῖμαι τὴν τοῦ ἀργύρου φιλοτιμίαν ἐν ταῖς αὐτοῦ προόδοις, καθάπερ αὐτὸς ὀρθῶς ἐνόμισεν εχειν, μόνου κεκωλυμένου τοῦ χρυσίου ὁλως ἀκοντίσαι, τὸ τῆ βασιλείᾳ μόνῃ παρ' ἡμῶν ἀφωρισμένον προσάψασθαι. τῶν μέντοι γε ἀλλων τῶν παρ' ἡμῶν διωρισμένων καὶ ἐγγεγραμμένων τῆ ἀπογραφῆ τῆ τῷδε περι εχομένη τῷ νόμῳ παραβῆναι τι παντελῶς ἡ αὐξιν ἡ μειοῦν οὐδένα συγχωροῦμεν τρόπον. τὸ μὲν γὰρ ἀόριστον (φαμὲν δὲ τὸ ῥίπτειν) ἐπὶ τῆ τοῦ διδόντος τίθεμεν γνώμῃ παντοίως, ὡς αὐτεξούσιον αὐτὸ τῷ δόντι ποιοῦντες, τὸ δὲ παρ' ἡμῶν ὀρισμένον τε α παξ καὶ διατεταγμένον ὑπερβαίνειν ὁδε ἡμῶν ὁ νόμος κωλύει. ἀλλ' εἰ τις τολμήσει τὸ διωρισμένον ἐκβῆναι, ξεντυμ λιβραρυμ αὐρι καταθήσει ποινήν, ὡς τὰς ἡμετέρας παραβάς προστάξεις καὶ τὸν ἀπαντα τοῦδε τοῦ νόμου διαφθεῖρων τό γε ἐφ' ἑαυτῷ σκοπόν. εἰ γὰρ κατὰ ταύτην δὴ μόνῃν τέθειται τὴν πρόφασιν, ἵνα μὴ τῆ τῶν διδομένων ἀμετρία τὸ τῶν ὑπᾶτων ἐκλείποι, καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς τὰς περιττὰς ἐκείνας δόσεις τε καὶ δαπάνας συνεστείλαμεν καὶ τὰς εἰς πλῆθος ἐκκεχυμένας προόδους τε καὶ θέας εἰς εὐσύνοπτον ἡγάγομεν μέτρον, καὶ ἵσως τι καὶ τῶν γλαφυρωτέρων περὶ τοὺς ἀριθμοὺς προσεννοήσαμεν τὸ ῥίπτειν αργυρον ἡ μηδ' ὅτιοῦν δίδοναι ταῖς αὐτῶν

τῶν ὑπάτων ἀνατεθεικότες γνώμαις, ὁ πως ἡμῖν εἰσονται πλείους καὶ τῆ παρ' ἑαυτῶν προσηγορία τὸν χρόνον κοσμοῖεν, ὁ τὸ διατεταγμένον ἐκβαίνων εἰκότως α ν ὡς τὸν ἡμέ 505 τερον παραβαίνων νόμον α ξιος εἰ η ποινής. ου τω γὰρ ἡμῖν εἰσονται διηνεκῶς υ πατοι, τὴν τοῦ πράγματος ἀμετρίαν οὐ φρίττοντες οὐδὲ ὡς τινὰ φανερώτατον κίνδυνον τὴν ὑπατείαν ἀποφεύγοντες καὶ ἐκτρεπόμε νοι. καὶ διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τὸν νόμον ἐν βεβαίῳ φυλάττεσθαι τοῦτον. μηδεὶς τοίνυν αὐτὸν παρ ἐξιέναι θαρρήσειε, μηδὲ εἰ σφόδρα πλουτοίη μηδὲ εἰ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων εἰ η μηδὲ εἰ τῆς μεγάλης βουλῆς η μηδεμίαν ἀρχὴν α ρχοι. ταῦτα γὰρ α παντα ἡμεῖς συνιδόντες πᾶσιν ἐπεθήκαμεν ἐπὶ ταῖς δόσεσι τὴν ἰσότητα, οὐδενὶ παντελῶς α δειαν διδόντες παρ ἐκβῆναι τὸ μέτρον τὸ τῷδε περιεχόμενον τῷ νόμῳ, πλὴν ἐπὶ μόνῳ τῷ τὸν α ργυρον ἐν ταῖς προδόσις ρίπτειν η μηδὲ τοῦτο ποιεῖν, ὁ ταῖς αὐτῶν τῶν ὑπά των ἀνεθήκαμεν (καθὰ πολλάκις εἰρηται) γνώμαις. Καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς ταῦτα λαμβάνειν εἰωθόσι μεγίστη χάρις ἐν τῷδε ἡμῶν ἀποκείσθω τῷ νόμῳ. εἰ γὰρ ὁ κίνδυνος η ν ἐπιλειπόντων ὑπατευόντων μηδ' ὅτιοῦν λαμβάνειν, νῦν δὲ λήψονται μέτρων, πολλὴν α ν εἰ δεῖεν εἰκότως τῷδε τῷ νόμῳ χάριν τὸ αυ ταρκες ἀντὶ τοῦ μηδενὸς κομιζόμενοι. καὶ αὐτὸ γὰρ δὴ τὸ μὴ συγχωρεῖν ἡμᾶς τοῖς ἐνδοξοτάτοις ὑπάτοις χρυσίον ρίπτειν η καὶ <σκεῦος> μείζον, ἀλλ' ἐν μιλιαρησίοις τε καὶ μήλοισ καὶ καυκίοις καὶ τετραγωνίοις συμμέτροις καὶ τοῖς τοιούτοις ποιεῖσθαι τὴν δόσιν νομοθετῆσαι, πρὸς φιλανθρωπίαν ἡμῖν ἐξηγήρηται καὶ θεραπείαν τοῦ δήμου. εἰ γὰρ τοῦτο πράττοιεν οἱ τὴν υ πατον δόσιν φιλοτιμούμενοι καὶ τούτοις δὴ μόνοις καταπάτ τοιεν τοὺς δημότας, οὐκέτι ὡς γε ὑπὲρ μεγάλων κερ δῶν ἀγωνιῶντες στασιάζουσι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐλεύ σονται μέχρι τῶν κατ' ἀλλήλων πληγῶν, α ς δὴ καὶ διὰ ῥοπάλων καὶ ξύλων καὶ λίθων ἐποιήσαντο πολ λάκις, πρᾶγμα ἡμῖν παντελῶς ἀποθύμιον. ἐωρῶμεν γὰρ αὐτοὺς στασιάζοντας μὲν καὶ κακῶν ἀμυθήτων ἐμπιπλάντας ἀλλήλους προφάσει τῶν ριπτομένων τε καὶ ὑπ' αὐτῶν διαρπαζομένων, οἱ κοὶ δὲ εἰσάγοντας 506 παντελῶς οὐδέν, ἀλλ' αὐθημερὸν ἐν μέθαις καὶ πό τοις α παντα δαπανῶντας· εἰ δέ τι πολλάκις ἐλπίδι κέρδους μείζονος καὶ προδαπανήσαντες ε τυχον, υ στε ρον δὲ η οὐδέν η ε λαττον λάβοιεν, καὶ ζημίαν προσ οφλισκάνειν καὶ πληγαῖς τε καὶ τραύμασι καὶ τοῖς ἐντεῦθεν περιπίπτειν κακοῖς ἀναγκάζεσθαι. εἰ δὲ μέτριον η τὸ ριπτόμενον, οὐ σφόδρα φιλονεικήσουσιν οὐδὲ τὸ τοῦ πόρου προσδοκῶντες α φθονον τραύματα καὶ πληγὰς ἀλλήλοισ ὑπὲρ μέτρον παρέξουσιν. Ὡστε κοινήν πρόνοιαν ἰστώμεν ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου καὶ τῷ κοινῷ τῆς πολιτείας σχήματι, ὁ πως α ν ὁ χρόνος ε χοι μετὰ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν τοῦ ὑπάτου διηνε κῶς μνήμην τε καὶ προσηγορίαν ἐν τοῖς ἐνδόξοις ἡμῶν α ρχοισι καὶ τοῖς ἐκ τῆς μεγάλης βουλῆς, διότι τιμᾶν ἐξ αὐτῶν πάρεστι τοὺς ἀξίους, μὴ δαπανῶντας α μετρα· πρέπουσάν τε δίδομεν παραμυθίαν τῷ ἡμετέρῳ δήμῳ καὶ τοῖς α λλοισ α πασι καὶ τοῖς ἀπεγνωκόσις η δη τὸ πρᾶγμα, διὰ τοῦτο τὸ περιττὸν ἀφελόντες, ι να τὴν ὑπατείαν ἀθάνατον τῷ πολιτεύματι καταστήσωμεν. Ὑποκείσθω τοίνυν, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, ἡ ἡμετέρα διατύπωσις τῷδε ἡμῶν τῷ νόμῳ, η ς τὸ ἰσό τυπον ἀποκείσεται ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπερ οχῆς α μα τῷδε τῷ νόμῳ πρὸς αὐτὴν καταπεμπόμενον. Τοὺς μέντοι κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτους ὑπάτους θε σπίζομεν ἐκ μόνου τοῦ σοῦ δικαστηρίου τὸ ἰσότυπον τῆς ἀπογραφῆς λαμβάνειν τῆς τῷδε ὑποτεταγμένης τῷ νόμῳ, ὡ στε κατ' αὐτὴν α παντα δίδοναι. τὴν γὰρ ἀπογραφὴν διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ δίδο σθαι βουλόμεθα, ι να μήτε αὐτοῖς ἐξῆ παραβαίνειν μήτε τοῖς καλουμένοις βρεβιάτορσι νοθεύειν τι τῶν παρ' ἡμῶν διατεταγμένων, ἀλλὰ κινδύνῳ τῶν φυ λαττόντων ταύτην τὴν ἀπογραφὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ἐνδοξότητος δίδοσθαι τὸ ἰσότυπον αὐτῆς μεθ' ὑποσημειώσεως τοῦ τὴν ἀρχὴν ε χοντος ταύτην, η περ νῦν αὐτὸς ἐφέστηκας, ι να διὰ πάντων ἀνό θευτα ἡμῖν η τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα. Δυσχε ραινέτω δὲ μηδεὶς τῶν εἰς τὴν υ πατον παριόντων

τιμήν, εἰ μεμετρημένην οὐ τως ποιησάμενος δαπάνην ο νομα τῷ χρόνῳ γενήσεται. καὶ γὰρ δὴ πᾶν ὁσον 507 μέχρι τοῦ νῦν οἱ τὴν ὑπατον εχοντες τιμήν εκ τε τοῦ δικαστηρίου τῆς σῆς ὑπεροχῆς εκ τε τῶν ἔνδοξο τάτων ἡμῶν ἐπάρχων καὶ ἀλλαχόθεν ποθὲν κατὰ φιλοτιμίαν ἡμετέραν ἐκομίζοντο, τοῦτο καὶ νῦν αὐ τοῖς ἐπιδώσομεν, τὴν μὲν παρ' αὐτῶν γινομένην δαπάνην συστειλαντες, τὴν δὲ παρ' ἡμῶν φιλοτιμίαν οὐκ ἐλαττώσαντες. Πάντων δὲ δὴ τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἡ βασιλέως ἐξηρήσθω τύχη, ἡ γε καὶ αὐτοὺς ὁ θεὸς τοὺς νόμους ὑπέθηκε νόμον αὐτὴν ἐμψυχον καταπέμψας ἀνθρώποις· διότι τῷ μὲν βασιλεῖ διηνε κῆς ὑπεστιν ὑπατεία πᾶσι πόλεσί τε καὶ δήμοις καὶ ἐθνεσι καὶ ἐφ' ἐκάστης τὰ δοκοῦντα διανέμοντι, προσέρχεται δὲ ἡνίκα αὐτὸς νεύσειεν ἡ στολή, ὡς καὶ ἡ τῆς βασιλείας ὑπατεία διὰ πάντων ἐστὶ ἀκολουθοῦσα τοῖς σκήπτροις. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σῆ ὑπεροχὴ τόνδε ἡμῶν παραλαβοῦσα τὸν νόμον διηνεκῶς αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἑαυ τοῦ μένειν ἰσχύος παρασκευαζέτω κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτῷ περιεχομένην δύναμιν. λεγαυρ. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Ἰωάννη τῷ ἔνδοξοτάτῳ ἐπ' ἀρχῶ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Λογγίνῳ τῷ λογιωτάτῳ καὶ ἔνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως. --P-- ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΤΟΚΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', <ἀπὸ ὑπάτων ὀρδυναρίων καὶ πατρικίῳ.> <Προοίμιον.> Μηνύσεως ἠκούσαμεν τῆς σῆς ὑπεροχῆς, ἡς τὴν πρόφασιν ἡμεῖς αὐτοὶ παρεσχόμεθα. ἐδί 508 δαξας γάρ, Πέτρον καὶ Εὐλόγητον ἱκετεῦσαι τὸ θεῖον ἡμῶν κράτος καὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀφηγουμένους εἰπεῖν, ὡς εἰώθασι ναυκλήροις ἡ τοι ἐμπόροις δανείζειν χρυσίον, καὶ μάλιστα τοῖς ἐν θαλάττῃ τὰς πραγματείας ποιούμενοις, καὶ ταύτην εχειν τοῦ βίου τὴν πρόφασιν τὰ τοῖς θαλαττίοις ταῦτα δανείσματα, α καλεῖν ὁ καθ' ἡμᾶς εἰωθε νόμος τραιεξιξια, δεδοικέναι δὲ αὐ τοὺς ὡς ἀμφισβητήσεων ἐντεῦθεν αὐτοῖς ἀνισταμένων, καὶ δεῖσθαι διὰ τοῦτο γενέσθαι φανερόν τὸ κρατοῦν καὶ ἐπὶ τούτοις εθος, ὡστε καὶ θεῖαν ἡμῶν ἐπὶ τούτῳ προελθεῖν κέλευσιν τὴν τὸ εθος εἰς σαφέστατον ἀγούσαν τύπον. τοιγαροῦν ἡμᾶς ἐγκελεύεσθαι σοι τὴν τῆς ἀμφισβητήσεως φύσιν μαθεῖν καὶ ταύτην εἰς ἡμᾶς ἀγαγεῖν, ὡστε φανερᾶς ἡμῖν γενομένης τὸ δοκοῦν νόμῳ περιλαβεῖν διηνεκεῖ· καὶ τὴν σὴν ἐνδοξότητα ταῦτα πρᾶξι παρ' ἡμῶν κελευσθεῖσαν συναγαγεῖν τοὺς ναυκλήρους, οἱς δὴ τὰ τοιαῦτα τῶν δανεισμάτων μέλει, καὶ πυθέσθαι ποῖόν ποτε τὸ ἀρχαῖον εθος ἡν· τοὺς δὲ καὶ ὁρκον προσεπιτιθέντας μαρτυρεῖν τρόπους εἶναι ποικίλους τῶν τοιούτων δανεισμάτων, καὶ εἰ μὲν δόξειε τοῖς δανεισταῖς, ἐφ' ἐκάστῳ νομίματι τῶν χρημάτων ἀπερ ἀνδοῖεν ενασίτου μόδιον ἡ κριθῆς ἐμβαλεῖν τῆ νηΐ, καὶ μηδὲ μίσθωμα τοῖς δημοσίοις παρέχειν ὑπὲρ αὐτοῦ τελῶ ναις, ἀλλὰ τό γε ἐπ' αὐτοῖς ἀτελώνητα πλέειν τὰ σκάφη, καὶ τοῦτον εχειν καρπὸν ὡν ἐδάνεισαν χρημάτων, καὶ πρὸς γε καὶ κατὰ δέκα χρυσοῦς ενακομίζεσθαι μόνον ὑπὲρ τόκων [καθ' ἐκάστην δεκάδα χρυσοῦ]. αὐτοὺς δὲ τοὺς δανειστάς ὄραν τὸν ἐκ τῶν ἀποβησομένων κίνδυνον· εἰ δὲ οὐχ ελοιντο τὴν ὁδὸν ταύτην οἱ δανείζοντες, τὴν ὀγδόην μοῖραν λαμβάνειν ὑπὲρ ἐκάστου νομίματος ὀνόματι τόκων οὐκ εἰς χρόνον τινὰ ῥητὸν ἀριθμουμένων, ἀλλ' εως ἀνῆναῦς ἐπανέλθοι σεσωσμένη· κατὰ τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα συμβαίνειν ἰσως καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἐκταθῆναι τὸν χρόνον, εἰπερ τοσοῦτον ἐξω διατρίψειεν ἡ ναῦς ὡς καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἡπέρας λαβεῖν ἡ καὶ ὑπερβῆναι, θᾶπτόν γε 509 μὴν ἐπανιούσης αὐτῆς τὸν χρόνον εἰς ενα μόνον ἡ δύο παρελκυσθῆναι μῆνας, καὶ ἐκ τῶν τριῶν κερατίων ὠφέλειαν εχειν, κα νου τως βραχὺς διαγένηται χρόνος κα ν εἰ περαιτέρω παρὰ τῷ δανεισαμένῳ μένοι τὸ χρέος· ταῦτο δὲ τοῦτο κρατεῖν ἑτέραν πάλιν τῶν ἐμπορευομένων ἀποδημίαν αἰρουμένων, ὡστε καθ' ἐκαστον φόρτον ὀρίζεσθαι τὸ σχῆμα καθ' ὁ προσήκει τὸ δάνεισμα ἡ μένειν ἡ ἐναλλάττεσθαι κατὰ τὸ περὶ τούτου συνδοκοῦν τοῖς μέρεσι σύμφωνον· εἰ μέντοι μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς νηὸς σωθείσης καὶ μηκέτι πλεῖν διὰ τὸν καιρὸν δυναμένης ἐπανέλθοιεν, εἰκοσι

καὶ μόνων ἡμερῶν προθεσίαν δίδοσθαι παρὰ τῶν δανεισάντων τοῖς δανεισαμένοις, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τῶν ὀφλημάτων τόκου εὐνεκεν ἀπαιτεῖν, εὐως πραθῆναι συμβαίη τὸν φόρτον· εἰ δὲ μένοι περαιτέρω τὸ χρέος οὐκ ἀποδιδόμενον, τὸν ἐκ διμοίρου τῆς ἑκατοστῆς τοῖς κυρίοις τῶν χρημάτων δίδομαι τόκον, καὶ μεταβάλλειν εὐθύς τὸ δάνεισμα καὶ εἰς τὸν τῶν ἐγγείων μεταχωρεῖν τρόπον, οὐκέτι τῶν θαλαττίων κινδύνων τὸν δανειστήν ἐνοχλούντων. καὶ ταῦτα ἀπαντας εἰπεῖν ἐνορκον ποιησαμένους τὴν μαρτυρίαν. ἀπερ εἰς ἡμᾶς ἐμήνυσας, ὡστε ἡμᾶς νομοθετῆσαι τὸ ἡμῖν δοκοῦν, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐφασκες ταῦτα τῷ ἡμετέρῳ προσαγγεῖλαι κράτει. Ἡμεῖς τοίνυν καὶ αὐτοῖς ἐντυχόντες τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὸ πρᾶγμα διδαχθέντες θεσπίζομεν κατὰ τὸ μεμαρτυρημένον ἐπὶ τῆς σῆς ὑπεροχῆς οὐ τῶν νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἀπαντα χρόνον τὰ τοιαῦτα κρατεῖν, διότι μηδὲ τοῖς ἡδη τεθειμένοις μάχεται νόμοις· ὡστε δεῖν ἐκ τοῦ λοιποῦ κατὰ τινὰ ἰδικὸν νόμον ἐν ταῖς ναυκληρικαῖς ἢ τοῖς ἐμπορικαῖς δίκαις ἐπὶ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ταῦτα φυλάττεσθαι, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν εἰρημένων συμφώνων οὐ τῶς γίνεσθαι τὰς ἀποβάσεις καὶ τὰ ἀλλα πάντα ἐπιθόποια ἐν τοῖς ἐμπροσθεν μεμαρτύρηται παρὰ τῷ θρόνῳ τῷ σῷ, ὡστε κατὰ ἰδικὸν νόμον ταῦτα κρατεῖν ἐπὶ τῶν ναυκληρικῶν ἢ τοῖς ἐμπορικῶν (τὸ γὰρ ἐν μακροῖς οὐ τῶν πολιτευόμενων χρόνοις καὶ κρατήσαν ἀπαρράλλακτως, καθάπερ αἱ μαρτυρίαι παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξότητι διώρισαν, πῶς οὐκ ἐστὶ 510 δίκαιον καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἀπάντων κρατεῖν τῶν μετὰ ταῦτα ἐσομένων;), καὶ εἶναι ταύτην αὐτοῖς τῶν πραγμάτων τὴν διάλυσιν ἐξ ἰδικοῦ νόμου κρατοῦσαν καὶ ἑτέρας τινὸς διατυπώσεως μὴ δεομένην, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ναυκληρικῶν ἢ τοῖς ἐμπορικῶν ἀφορμῶν εἰς τὸν ἀπαντα χρόνον κρατοῦσαν, ὡς γενικὴν οὖσαν νομοθεσίαν καὶ ἐπὶ τῶν ναυκληρικῶν ἢ τοῖς ἐμπορικῶν συναλλαγμάτων κρατοῦσαν ὀφείλουσάν τε καὶ μέρος γενέσθαι τῶν ἡδη παρ' ἡμῶν τεθειμένων νόμων, ὡστε καὶ τοὺς δικάζοντας πρὸς ταύτην ἀποβλέποντας ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἢ σῆς ὑπεροχῆς εἰς τὸ διηνεκὲς παραφυλάττεσθαι σπευσάτω. ἜΡΩΖ ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕἰΣ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βάσσω τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κόμητι τῶν καθωσιωμένων δομestίκων ἐπέχοντι τὸν τόπον Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδινάριων> καὶ πατρικίου. <Προοίμιον.> Κωνσταντίνῳ τῷ τῆς θείας λήξεως νόμος γέγραπται τῆς παλαιᾶς ἐστοχασμένος ἀπλότη 511 τος, ἢ δὲ τῶν πραγμάτων ποικιλία καὶ ἡ φύσις ταῦτα συχνῶς μεταβάλλουσα δεῖσθαι τὸν νόμον ἐκεῖνον ἐπιανορθώσεως ἡμετέρας παρεσκευάσε. λέγει γοῦν ὁ νόμος δεῖν τὰς τῶν τελευτώντων βουλήσεις. οὐ ταν ὡς ἰγονεῖς, πᾶσι τρόποις μεταξὺ παίδων κρατεῖν, καὶ τοσοῦτον αὐτοῖς αἰσχύνεται ἰγονεῖς οὐ τας, οὐ τῆπερ αὐτοῖς καὶ τὴν ἀσαφῆ τῶν πραγμάτων συγχωρεῖ δῆλωσιν, λέγων, εἰ καὶ μὴ ἐναργεῖς εἰσὶν αἱ αὐτῶν διατυπώσεις, εἰσάγονται δὲ ἐκ τινῶν τεκμηρίων καὶ ἐναυσμάτων καὶ τῆς οἰασοῦν γραφῆς, καὶ οὐ τῶ ταῦτα κρατεῖν· καὶ τοῦτο ἐπὶ τῆς σούων καὶ ἐμαγκιπάτων παίδων φησὶν, καὶ πρὸς γε ἢ Θεοδοσίου προσδιορίζεται, οὐκ ἐπὶ πατέρων μόνων ταῦτα διατυπούσα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μητέρων καὶ ἐπὶ ἀνιόντων ἑκατέρας φύσεως. ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς ἀδείας ἀνθρωποὶ εἰς τοσαύτην ἀσάφειαν ἐξῆλθον, ὡστε μάντεων μᾶλλον ἢ ἐρμηνέων ταῦτα προσδεῖσθαι· τοιγαροῦν οὐ τῆς πρόσωπα γράφοντες οὐ τῆς πραγμάτων λέγοντες γνωρίσματα καὶ ἰσως οὐδὲ ποσὸν ὁ μὲν ἀξιούσι στοχασμοῖς καὶ τῶ τῶν εἰς κόντων λόγῳ τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπειν. Ἡμεῖς τοίνυν πάντα σαφῆ τε καὶ ἀναπεπταμένα καθεστάναι βουλόμενοι (τί γὰρ οὐ τῶς ἰδιον νόμων ὡς σαφήνεια, μάλιστα ἐπὶ ταῖς τῶν τελευτώντων διατυπώσεσι;) βουλόμεθα, εἰ τις γράμματα ἐπιστάμενος μεταξὺ τῶν αὐτοῦ παίδων βούλοιο ποιῆσαι διατύπωσιν, πρῶτον μὲν αὐτῆς προγράφειν τὸν χρόνον, εἰ τα καὶ τὰ τῶν παίδων ὀνόματα οἰκεία χειρὶ, καὶ πρὸς γε τοὺς οὐγκιασμοὺς εἰς οὐ τῆς γράφει κληρονόμους αὐτοῦς, μὴ τοῖς συμβόλοις τῶν ἀριθμῶν σημαινομένους, ἀλλὰ δι'

ο λων γραμμάτων δηλουμένους, ω στε πανταχόθεν σαφείς τε καὶ ἀναμφισβητήτους καθεστάναι. εἰ δὲ καὶ πραγμάτων βούλοιο ποιήσασθαι διαίρεσιν ἢ τισὶ πράγμασι ῥητοῖς πάσας ἢ τινὰς τῶν ἐνστάσεων περιστήσαι, καὶ τὰ τούτων ἔγγρα φέτω γνωρίσματα, ω στε τοῖς αὐτοῦ γράμμασιν πάντα δηλούμενα μηδεμίαν ἐτι φιλονεικίαν τοῖς παισὶ κατα λιμπάνειν. εἰ μέντοιγε ἢ γαμετῆ ἢ ἔξωτικοῖς τισὶ προσώποις βούλεται καταλιπεῖν λεγάτα ἢ φιδειξομισσα 512 ἢ καὶ ἐλευθερίας, καὶ ταῦτα οἰκεία χεὶρὶ γραφόμενα λεγόμενά τε παρὰ τῶν διατιθεμένων ἐπὶ τῶν μαρτύρων, ὡς ἂ παντα ἐφεξῆς τὰ ἐν τῇ διατυπώσει κεί μενα αὐτοῖ καὶ ἐγραψαν καὶ βούλονται κρατεῖν, ἐστω ἰσχυρά, μηδὲν ἐλαττούμενα ἐκ τοῦ δοκεῖν ἐν χάρταις γεγράφθαι τὴν λοιπὴν παρατήρησιν τῶν διαθηκῶν μὴ δεξάμενα, ἀλλὰ τούτω μόνον διαλλαττέτω τῷ τὴν αὐτοῦ δεξιάν τε καὶ γλωτταν ἐχειν τὴν πᾶσαν ἰσχὴν τῷ χάρτη παρεχομένην. Καὶ εἰ περὶ μέχρι τελευτῆς μείνειε τοῦτο τὸ σχῆμα, οὐδεὶς ὕστερον παρέξει μαρτυρίας, ὡς ἠβουλήθη τυχόν τὴν τοιαύτην γνώμην ἀμεῖψαι ἢ ἐναλλάξαι ἢ τὶ τοιοῦτο ποιήσαι, ὡ γε ἐξῆν διαρρηῆσαι τὸ γενόμενον καὶ ἕτερον ποιήσασθαι βούλησιν δηλοῦσαν τὴν τελευταίαν αὐτοῦ γνώμην, ἢ ν προσήκει κρατεῖν. τοῦτο γὰρ ἐφίε μεν αὐτῷ πράττειν αὐτὸ τοῦτο ῥητῶς ἐπισημαινομένῳ ἐπὶ παρουσίᾳ μαρτύρων ἐπτά, ὡς καὶ πεποιήται τινὰ τοιαύτην βούλησιν, οὐ μὴν κρατεῖν αὐτὴν ἐτι βούλεται, ἀλλ' ἕτερον ποιήσασθαι. καὶ ταῦτα ἢ ἐν τελείᾳ διαθήκῃ ποιείτω πάντα τὰ τῶν διαθηκῶν ἐχούση σύμβολα, ἢ ἐν ἀγράφῳ τελείᾳ βουλήσει, ὡ στε ἐπ' ἐγ γράφῳ ἢ ἀγράφῳ βουλήσει δοκεῖν αὐτὸν τελευτήσαι, τῶν προτέρων ἀκύρων ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ κατὰ τὴν τελείαν διαθήκην ἢ βούλησιν διατυπώσεως γινομένων. Ἐπειδὴ δὲ ἴσμεν τινὰς νεμήσεις ποιουμένους μεταξὺ τῶν οἰκείων παίδων καὶ παρασκευάζοντας αὐτοὺς ταῦταις ὑπογράφειν, καὶ τὸ τοιοῦτο σχῆμα προσιέμεθα. εἰ γὰρ διανέμοι τις τὰ οἰκεία πράγματα καὶ αὐτοὺς τοὺς παῖδας προσκαλεσάμενος ποιήσειεν ὑπογράψαι ταῖς νεμήσεσιν αὐταῖς, καὶ κυρίας ταύτας ἡγήσασθαι, καὶ ὁμολογήσαι ταῦτα κατὰ τοῦτον ἐχειν τὸν τρόπον, 513 ἐστω καὶ τοῦτο κύριον ἐπὶ τοιαύτης πραγμάτων διαίρεσεως κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν ἢ ν περὶ τούτου θεείκαμεν ἢ ν ἐπὶ πᾶσι τοῖς αὐτῇ περιεχομένοις κυρίαν εἶναι καὶ διὰ τοῦδε τοῦ νόμου θεσπίζομεν. εἰ μέντοιγε καὶ ἐπὶ διανεμήσεων αὐτὸς ὑπογράψει καὶ σαφῆ πάντα διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῆς αὐτοῦ ποιήσεται, ἐστω καὶ τοῦτο κύριον, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἢ δητῆ ἢ μετέρα νομοθεσία περιέχεται. πρόδηλον δὲ ὡς ἐπὶ τῶν τοιούτων θεμάτων ὁ δεὸς νόμος κρατήσῃ ὅποσα μετ' αὐτὸν κινήθησιν συμβαίη. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξό της γινώσκουσα ἂσιν ποιησάτω φανερά, ὡ στε μηδὲν διαλαθεῖν τῶν ὀρθῶς καὶ προνοητικῶς ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων νενομοθετημένων. Ἦ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βάσσω τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κόμητι τῶν καθωσιωμένων δομωστικῶν ἐπέχοντι τὸν τόπον Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Ὑποθέσεως ἠκούσαμεν περὶ διαθήκης ἀμφισβητουμένης, ἢ ν καὶ ἐρμηνεῦσαι δίκαιον ἡγησάμεθα καὶ νόμῳ περιλαβεῖν ἀκριβεῖ, τοῦτο δὴ τὸ ἡμῖν εἰωθὸς ἐκ τῶν ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν κινουμένων ζητήσεων νόμων χρηστῶν λαμβάνειν ἀφορμάς. Παῖδας γὰρ τις οἰκείους ἐνστησάμενος κληρονόμους, εἴτα καὶ ἀλλήλοις αὐτοὺς ἐξ ἀπαιδίας ὑποκαταστήσαι βουλόμενος ἐκέλευσεν, εἰ συμβῆ τινὰ τῶν αὐτοῦ παίδων καὶ κληρονόμων μέλλειν ἂσιν τὸν ἀνθρώπινον καταλύειν βίον, μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐκ τοῦ 514 νόμου ὀφειλομένων αὐτῷ ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ καταλιμπανομένων αὐτῷ πραγμάτων τὰ λοιπὰ πάντα πράγματα καὶ δίκαια, ὅσα παρ' αὐτῷ ἐν καιρῷ τελευτῆς εὔρεθείη, ἐρχεσθαι καὶ ἀποκαθίστασθαι τῷ ἐξ αὐτῶν περιόντι ἢ τοῖς αὐτοῦ παισίν, εἰ γε αὐτὸς τε λευτήσῃ, πάσης ἀργούσης μεταξὺ αὐτῶν διὰ τὴν εἰρὴν μὲν ἢ ἀποκατάστασιν ἀσφαλείας τε καὶ ἐγγύης. ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ τελευτήσαντος, καὶ τοῦ

μὲν ἑνὸς τῶν αὐτοῦ παίδων καὶ κληρονόμων παῖδας ἔχοντος, τοῦ δὲ μείναντος α παιδος, κωλύει τὸν α παιδα ὁ τοὺς παῖδας ἔχων κεχρησθαι τοῖς πράγμασιν ὡς ταῦτα ἔλαττοῦντα· ὁ δὲ ἀποκεχρημένος τοῖς ῥήμασι τῆς διαθήκης, καὶ οτι εἰ τι εὐρεθείη ἔν καιρῷ τελευτῆς παρ' αὐτῷ, τοῦτο αὐτὸν ἀποκαθιστᾶν ἐκέλευσε, κατὰ τοῦτο βούλεται τὸ σχῆμα παρρησίαν ἔχειν χρησθαι τοῖς πράγμασιν ὡς α ν βουληθείη, μηδεμιᾶς κωλύσεως περὶ τῆς αὐτῶν διοικήσεως ἐπαγομένης αὐτῷ. Ἡμεῖς τοίνυν λα βόντες ἐκ τούτου πρόφασιν ᾠθήμεν χρῆναι καὶ τὴν παλαιὰν ἀοριστίαν καὶ τὴν ἐφεξῆς διάκρισιν τὴν μὲν ὀρίσαι τὴν δὲ καθαρὰν ἐν ἀνθρώποις ἀποθέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο νόμῳ τὸ πρᾶγμα περιλαβεῖν, ὡς α ν μὰ θοιεν α νθρωποι τὴν πᾶσαν τοῦ νόμου τάξιν, μεθ' ἧς προσήκει τὰ τοιαῦτα καὶ μανθάνειν καὶ κρίνειν. ἰσμεν τοίνυν Παπινιανῷ τῷ σοφωτάτῳ ῥηθέν τι ἐν τῷ 19 τῶν αὐτοῦ θυαεστιονων, ε νθα ἐπιτρέπει τὰς ἐκποιήσεις ἐπὶ τοιούτου θέματος, ἐκεῖνο μόνον ὡ σπερ ἐξεπίτηδες ἐν αἰνίγματι προσθεῖς τὸ τῆνικαῦτα δεῖν κεκωλύσθαι τὰς ἐκποιήσεις, ἡνίκα ἐπὶ τῷ καταλῦσαι τὸ φιδεϊκόμισσον ἐξεπίτηδες ὁ τούτῳ βεβαρημένος ἐπὶ τὴν ἐκποίησιν ἦ λθε. καὶ ὁ φιλόσοφος ἐν βασι λεῦσι Μᾶρκος, τοιούτου τινὸς ὑποτεθέντος θέματος, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ μεσιτείαν δοκεῖν ἐνεῖναι τοῖς τοιούτοις ῥήμασι διετύπωσεν. Ἡμῖν οὖν ὀρθῶς ε δοξεν ἔχειν οὐ τῷ τυπῶσαι τὴν νομοθεσίαν, ὡ στε εἰ μὲν καθόλου τις εἰποι ἀποκατάστασιν τοῦ φιδεϊκομίσσου. ταῦτα κρατεῖν α περ ἐπὶ τῶν τοιούτων διώριστα καὶ παρ' ἡμῶν ἡδη νενομο 515 θέτῃται· εἰ δὲ τοιοῦτον ἡ τὸ φιδεϊκόμισσον ὁποῖον ὑπόκειται, καὶ τὰ εὐρισκόμενα ἡ τοι περιλιμπανόμενα ἐν καιρῷ τελευτῆς ὁ διαθέμενος ὑπάγει μόνον τῷ φιδεϊκομίσσῳ, τῆνικαῦτα τὸ ἀορίστως εἰρημένον τοῖς ε μπροσθεν ὑπὸ τινος νενομισμένην ἀγαγεῖν διαίρεσιν τε καὶ τάξιν. εἰ γάρ τις ταῦτα ἡ καὶ τι τοιοῦτον ε τερον φήσειε, θεσπίζομεν, ὡ στε μέχρι τοῦ φαλκιδίου μόνου τῆς οἰκείας ἐνστάσεως ἀνάγκην ἔχειν φυλάττειν τὸν βεβαρημένον τοῦ φιδεϊκομίσσου τῇ ἀποκαταστάσει, καὶ μὴ δύνασθαι τι παντελῶς ἐξ ἐκείνου ἔλατ τοῦν. ἰκανὸν γάρ, εἰ τῷ μὲν κληρονόμῳ περιέσσονται τὰ τρία μέρη, τῷ δὲ ὁ τοῦ τετάρτου μόνου περιλεῖ φθῆσεται λόγος. οὐδὲ γὰρ ἐφήσομεν τῷ βεβαρημένῳ καὶ δωρεαῖς χρησθαι τισι, καὶ ἰσως ἐξεπίτηδες (ὁ περ ὁ Παπινιανὸς ε λεγεν ἰντερηερτενδι φιδειξομισσι ξαυσα), ὡ στε καὶ τὸ τέταρτον ἀπομειοῦν τῆς ἐνστάσεως τῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο πάντως καταλιμπάνειν τὸ φιδεϊκόμισσον, τῶν α λλων ἀπάντων ἐπὶ τῇ αὐτοῦ κειμένων ἐξουσίᾳ. ὡ στε α δειαν ἔχειν αὐτὸν τούτοις ὡς βούλεται χρῆσασθαι, καθὰ τελείοις δεσπόταις προσήκει. εἰ μὲντοι καὶ αὐτοῦ τοῦ τετάρτου ὁ βεβαρημένος προσ ἀψεται, ἀναγκαῖόν ἐστι πολυπραγμονεῖσθαι τὴν αἰτίαν καθ' ἣν τοῦτο πέπραχε. καὶ εἰ περ ἡ προῖκα βούλοιο δοῦναι ἡ προγαμιαίαν δωρεάν, ἑτέραν οὐκ ἔχων οὐσίαν, δεῖν αὐτῷ τοῦτο συγχωρεῖσθαι πράττειν κατὰ τοῦτο δὴ τὸ τῷ ἡμετέρῳ περιεχόμενον ἡδη νόμῳ, εἰς ὁ περ αὐτῷ παντελῶς οὐκ ἠρνησάμεθα τὴν τοιαύτην ἀπομειώσιν. εἰ δὲ καὶ εἰς αἰχμαλώτων λύσιν (ταύτην γὰρ ἐξαιρουμένον τε καὶ ἀνατίθεμεν τῷ θεῷ τὴν αἰτίαν), καὶ τοῦτο α δειαν αὐτὸν ἔχειν ποιεῖν, καὶ ἔλατ τοῦν καὶ τὸ τέταρτον, τοῦ τῆς εὐσεβείας λόγου πάντων ἡμῖν τιμιωτέρου φαινομένου. εἰ δὲ συμβαίη μηδὲ αὐτὸν ἐκ τινων αἰτιῶν ἔχειν ὁθεν ποιοῖτο δαπάνας, ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποκαταστάσεως καὶ ταύτας ποιεῖσθαι δίδομεν αὐτῷ παρρησίαν τοῦτο ὁ περ καὶ ὁ διαθέμενος ἐπέτρεψε, τὸ περιλιμπανόμενον ὁ λως τοῦτο βουλούμενος εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἐλκεσθαι, καὶ ὡς α ν τις εἰποι ἐκ τοῦ περιττεύοντος αὐτῷ τὴν ἀποκατάστασιν γίνεσθαι. εἰ δὲ 516 μηδεμίαν τοιαύτην ἐπιπέσειν ὑπόκειται πρόφασιν, ἀνάγκην ἔχειν πάντως τὸ τέταρτον μέρος τῆς οἰκείας ἐνστάσεως φυλάττειν καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀποκαταστάσει χαρίζεσθαι. εἰ μὲντοι τι δαπανῶν ἔχων ὁθεν τὴν ἀποπλήρωσιν ποιήσεται, ἐξ ἐκείνου καὶ ἀναπληροῦσθαι τὸ τέταρτον, καὶ κατὰ μηδεμίαν αἰτίαν αὐτὸ μειοῦσθαι. εἰ δὲ προσάψῃται τοῦ τετάρτου καὶ οὐκ ἔχει πρὸς ἀναπλήρωσιν ἑτέραν οὐσίαν, τῆνικαῦτα δίδομεν καὶ κατὰ τῶν

ἡγορακότων ἢ ἄλλως λαβόντων πράγματα ἰν ρεμ καὶ ὑποθήκας ἐκ τῆς ἀυθεντίας τοῦδε τοῦ νόμου, ὡστε ἐξεῖναι ἀναπληροῦν τὸν φιδειζομμισσαριον ἑαυτῶ ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκδικήσεως, τοῦτο ὁ περ καὶ ἐπὶ τῶν λεγάτων ἢ διη δεδώκαμεν καὶ τὴν ἐκ τῆς διατάξεως ἰν ρεμ αὐτοῖς χαρισάμενοι καὶ τὴν τοῦ φιδειζομμισσου περσεζυτιονα. ὡστε καὶ ἀσφάλειαν [ὁ φιδειζομμισσαριος] δώσει τοῦ μὴ ἐλαττον τοῦ τετάρτου φυλάττειν, εἰ μὴ καὶ αὐτὴν ὁ διατιθέμενος συγχωρήσειεν, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ προσηγγεμένου ἡμῖν πεποίηκε φάκτου. αὐτοῦ γὰρ τοῦ διατιθεμένου πᾶσαν οὐκ ἐγ γύην μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλειαν συγχωρήσαντος, ἡμᾶς ἀλλοιότερον αὐτὸ διαθεῖναι οὐκ ἀνείη τῆς τοῦ τελευτήσαντος ἐστοχασμένον γνώμης. <Ἐπίλογος.> Κατὰ ταῦτα τοίνυν ἐστὼ τοῖς πράγμασι τομὴ, αὐτῶ τε τούτῳ τῷ παρασχομένῳ τὴν ζήτησιν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ἐφ' οἷς ἤρτησθαι συμβαίνει τὰ θέματα, τῶν μὲν διαθηκῶν οὐ τῶ γενομένων καὶ τῶν διαθεμένων ἰσως τελευτησάντων, οὐ πῶ δὲ τοῦ τοιοῦτου χῶραν λαβόντος φιδειζομμισσου, ἀλλ' ἐπι τοῦ βεβαρημένου περιόντος. καὶ ταῦτά φαμεν οὐκ ἐπὶ παίδων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν καὶ τῶν ἐξω τοῦ γένους, ἐφ' ὧν ὁλως τοιοῦτο φιδεῖ κόμμισσον καταλειφθαι συμβαίνει. Ἡ τοίνυν σὴ ἐνδοξότης ἀπασι ταῦτα φανερὰ ποιήσει τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις, ὡστε εἰδέναι, κατὰ τίνα τρόπον προσήκει καὶ ζῆν αὐτοὺς καὶ τελευτᾶν καὶ διατίθεσθαι φιδειζομμισσὰ τε καταλιμπάνειν καὶ τὰ ἄλλα πράττειν ἀπερ ἐπὶ τῶν τοιοῦτων νενόμισται. 517 ΠΕΡΙ ΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΤΗΙ ΠΙΣΤΕΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων <ὄρδι ναρίων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Μίαν ἡμῖν εἰναὶ βοήθειαν ἐπὶ παντὶ τῷ τῆς ἡμετέρας πολιτείας τε καὶ βασιλείας βίῳ τὴν εἰς θεὸν ἐλπίδα πιστεύομεν, εἰδότες ὅτι τοῦτο ἡμῖν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν τῆς βασιλείας δίδωσι σωτηρίαν· ὡστε καὶ τὰς νομοθεσίας τὰς ἡμετέρας ἐκείθεν ἤρτησθαι προσήκει καὶ εἰς αὐτὴν ἀφορᾶν καὶ ταύτην αὐτῶν ἀρχὴν τε εἰναὶ καὶ μέσα καὶ πέρας. Ἰσασι τοίνυν ἀπαντες, ὡς οἱ πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότες καὶ μάλιστα Λέων ὁ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης καὶ Ἰουστίνος ὁ τῆς θείας λήξεως ἡμῶν πατὴρ ἐν ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσι τοῖς αἰρετικοῖς ἀπασιν ἀπηγόρευσαν, ὡστε μηδεμίαν αὐτοὺς μετιέναι στρατείαν μηδὲ τὴν οἴανου ἐπὶ δημοσίαις φροντίσι μετουσίαν εἶναι, ὡς ἀν μὴ προφάσει τῶν τε στρατειῶν τῶν τε δημοσίων ἐπιταγμάτων τῷ τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας μέρει φανεῖν λυμαινόμενοι· καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτὸ τοῦτο πεπράχαμεν ἡμετέραις διατάξεσι ταῦτα κυρώσαντες. αἰρετικούς δὲ καὶ ἐκεῖνοι εἰρήκασι καὶ ἡμεῖς λέγομεν τοὺς διαφόρων ὀντας αἰρέσεων, οἷς συνάπτομέν τε καὶ συναριθμοῦμεν καὶ τοὺς τῆ Νεστορίου Ἰουδαϊκῆ ἀκολουθοῦντας μανία καὶ εὐτυχιανιστὰς καὶ Ἀκεφάλους, οἱ τινες τὴν Διοσκόρου καὶ Σεβήρου κακοδοξίαν νοσοῦσι τῶν τῆν 518 Μανιχαίων καὶ Απολιναρίου ἀνανεωσαμένων δυσσέβειαν, καὶ πρὸς γε πάντας τοὺς μὴ ὀντας μέλος τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ἐν ἧ πάντες ὁμοφώνως οἱ ἀγιώτατοι πάσης τῆς οἰκουμένης πατριάρχαι, ὡστε τῆς ἐσπερίας Ρώμης καὶ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ πάντες οἱ ὑπ' αὐτοὺς τεταγμένοι ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι τὴν ἀποστολικὴν κληρῦττουσι πίστιν τε καὶ παράδοσιν. τοὺς τοίνυν τῆς ἀχράντου κοινωνίας κατὰ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν οὐ μεταλαμβάνοντας παρὰ τῶν ταύτης θεοφιλεστάτων ἱερέων αἰρετικούς δικαίως καλοῦμεν· καὶ γὰρ ὁ νομα Χριστιανῶν ἑαυτοῖς περιτιθέασι, τῆς ἀληθινῆς ἑαυτοῦ τῶν Χριστιανῶν πίστεως τε καὶ κοινωνίας χωρίζοντες τῷ τοῦ θεοῦ κρίματι ἑαυτοὺς ὑπάγειν γινώσκονται. οἱ μὲν οὐν περὶ τῶν αἰρετικῶν φοιτήσαντες νόμοι πᾶσιν εἰσι φανεροί· ἡμεῖς δὲ βουλόμενοι τοὺς τὴν ὀρθόδοξον ἀσπαζομένους πίστιν καὶ ταύτης ἀντεχομένους εἶναι τι πλέον προνόμιον τῶν ἄλλοτριούντων ἑαυτοὺς τῆς τοῦ θεοῦ ποιμνῆς (ἐπειδὴ μηδὲ δίκαιόν ἐστιν ἰσῶν τοῖς ὀρθοδόξοις τοὺς αἰρετικούς ἀξιοῦσθαι προνομίων) διὰ τοῦτο καὶ

νῦν ἐπὶ τὸν παρόντα εἰ δομεν νόμον. ἐπειδὴ γὰρ δεδώκαμεν προνόμια ταῖς γυναιξὶ τῶν προικῶν, ὡστε καὶ προγενεστέρων δανειστῶν προκρίνεσθαι καὶ βελτίω τάξιν εἶναι αὐτὰς καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ χρόνου νικωμένας, ἐπὶ δὲ τῶν διὰ τοὺς γάμους δωρεῶν κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὗς αὐτὰς γένοιοντο τὰς ὑποθήκας εἶναι, πᾶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ποιούμεθα φανερόν διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἡμῶν νόμου, ὅτι καὶ ταύτην τὴν προνομίαν καὶ τὰς σιωπηρὰς ὑποθήκας καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅποσα ταῖς γυναιξὶν ἐν διαφόροις προνομίοις παρὰ τῶν ἡμετέρων δέδοται νόμων, ἐκείναις δίδομεν μόναις ἐφ' ὧ τούτων ἀπολαύειν τε καὶ κεχρηῆσθαι ταῖς ἐξ αὐτῶν εὐεργεσίαις, αἷς ἐπιμελὲς ἐστὶ τὴν ὀρθὴν καὶ προσκυνουμένην 519 νην ἡμῶν πίστιν κρατεῖν (τὴν τῆς καθολικῆς φάμεν καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας) καὶ μετέχειν τῆς ἐν αὐτῇ σωτηριώδους κοινωνίας. τὰς γὰρ χωρίζουσας ἑαυτὰς τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀχράντου κατ' αὐτὴν κοινωνίας μεταλαμβάνειν οὐκ ἀνεχομένας παρὰ τῶν ταύτης θεοφιλεστάτων ἱερέων οὐ βουλόμεθα παντελῶς τῶν τοιούτων ἀπολαύειν προνομίων. εἰ γὰρ ἑαυτὰς χωρίζουσι τῶν τοῦ θεοῦ δωρεῶν καὶ τῆς ἀγίας καὶ ἀχράντου κοινωνίας ἀλλοτρίας ποιούσι, πολλῶ μᾶλλον καὶ ἡμεῖς οὐκ ἂν αὐτὰς ἀξιώσαιμεν προνομίων καὶ τῆς ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμων ἀπολαύσαι συγχωρήσαιμεν συγκροτήσεως, ἀλλ' ἐστῶσαν αὐταῖς ἀβατοὶ παντοίως αἰ παρὰ τῶν νόμων εὐεργεσίαι, καὶ παντὸς προνομίου ἐκ τῶν ἡμετέρων διατάξεων αὐταῖς δεδομένου στερηθήσονται. Ἐξεστὶ δὲ αὐταῖς τῆς βελτίονος γινομέναις γνώμης καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀληθινὴν ἀσπαζομέναις πίστιν καὶ ταύτης μέχρι παντὸς ἀνεχομέναις τῶν τοιούτων ἀπολαύειν δωρεῶν τε καὶ προνομίων. Τούτων ἐν ἀπάσῃ τῇ ὑψηλῇ κρατούντων καὶ παραφυλαττομένων, πρωτοτύπως μὲν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων, εἰτα δὲ καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων καὶ δικαστῶν, εἰτε μεῖζους εἰτε ἐλάττους καθεστᾶσι, καὶ πρὸς γε παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, πρὸς ἡν καὶ τὸν παρόντα ποιούμεθα νόμον. ὡστε προσῆκόν ἐστὶ τοὺς δικαστάς, παρ' οἷς τινες κινουῦνται κατὰ γυναικῶν δίκαιη παρὰ γυναικῶν τινὰ προνόμια ἐκδικεῖν ἑαυταῖς βουλομένων, ἀποβλέπειν εἰς τὴν τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου δύναμιν, καὶ εἰ μὴ εὐροῖεν αὐτὰς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως οὐσας καὶ μεταλαμβάνουσας τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς κοινωνίας ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ παρὰ τῶν σεβασμιωτάτων ταύτης ἱερέων, ταύταις μὴ συγχωρεῖν ἀπολαύειν τῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων διατάξεων προνομίων. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡσὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα ἐν ταῖς παρ' αὐτῇ κινουμέναις δίκαις παραφυλάττειν καὶ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι φρονέοντες 5 τισάτω, διὰ τε τῶν εἰωθότων ἰδίκτων καὶ προσταγμάτων οἰκείων πᾶσι ποιησάσθω φανερὰ ἐν τῇ εὐδαίμονι ταύτῃ πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πάσαις, ὡστε γινώσκειν πάντας, ὅποση τις ἡμῖν ἐστὶ φροντίς καὶ τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν πίστεως καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων ὑψηλῆς σωτηρίας. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννην ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων < ὀρδιναρίων> καὶ πατρικίῳ. < Προοίμιον.> Ἰσμεν ἐκ μηνύσεως τῆς σῆς ὑπεροχῆς νόμον ἡδη πεποιηκότες περὶ τῶν τραιεξιτιζίων χρημάτων, ὅς ἐμφανῆς γέγονε τῷ δικαστηρίῳ τῷ σῷ. Ἄλλ' ἐπειδήπερ ὑστερον προσελεύσεων ἡμῖν γενομένων προσετάξαμεν τὸν νόμον ἐκεῖνον μὴ κρατεῖν ἀναληφθῆναι αὐτὸν προστάξαντες ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ σοῦ, ἐγνωμεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τισὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἡδη καταφανῆ γενέσθαι, διὰ τοῦτο θεσιζόμεν τὸν τοιοῦτον νόμον παντοίως ἀργεῖν, καὶ εἰ συνέβη κατὰ χώραν αὐτὸν πεμφθῆναι, μηδὲ ἐκεῖσε κρατεῖν, ἀλλ' ἀνίσχυρον εἶναι. καὶ οὕτω βουλόμεθα τὸ πρᾶγμα προΐεναι, ὡς εἰ μὴδὲ γραφεὶς ἐτύγχανεν ὁ εἰρημένος νόμος, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἡδη περὶ τῶν τοιούτων τεθέντας νόμους παρ' ἡμῶν τὰς ὑποθέσεις ἐξετάζεσθαι καὶ κρίσεως ἀξιούσθαι. 521 < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἡσὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ

πέρατι παραδοῦναι σπενσάτω. ἮΡῚΓῚΑ Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΑΝΑΙΡΟΥΣΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟΝ ΕΝΙΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΥΚΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.> <Προοίμιον.> Ὅπερ τὰ φάρμακα ταῖς νόσοις, τοῦτο παρέχουσι τὰ νόμιμα τοῖς πράγμασιν. ὁ θεὸς ἀκόλουθόν ἐστι γινώσκειν, ὁ τι πολλάκις τὰ δοκιμα σθέντα παρά τινος ἐναντίον ἐσχε τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ὁ περ ἐκάστου στοχασμὸς ἐνόμισεν ἐπωφελεῖς εἶναι, ἐξ αὐτῆς τῆς πείρας εὐρέθη ἀχρηστον. δεικνύει τοῦτο καὶ ἡ τῆς παρούσης νομοθεσίας ἀνάγκη, ἐφ' οἷς τὸ [πρὸ βραχέος χρόνου] προνόμιον τὸ παρασχεθὲν ἐν ἀγχος ἐξ εὐσεβοῦς σκοποῦ ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς μοναστηρίοις καὶ τοῖς ἀλλοις σεβασμίοις τόποις ἐκ τῆς ἡμετέρας διατάξεως ἀναγκαῖα τινὶ διορθώσει διασφαλιζόμεθα. καὶ γὰρ ἡδη πάλαι ἐκεκελεύ κειμεν ἐπὶ ἑκατὸν ἐνιαυτοὺς τοῖς σεβασμίοις τόποις 522 τοὺς τῆς παραγραφῆς δρόμους ἐπεκτείνεσθαι· καθ' ἣν αἰδίαν τῆς τοιαύτης νομοθεσίας πολλαὶ μὲν ἡδη κεκίνηται ὑποθέσεις, καὶ ὡς περ ἀρχαίων τραυμάτων αἰ ἐπικαλυφθεῖσαι ὥτειλαὶ πάλιν ἠπλώθησαν, καὶ ἡ τούτων θεραπεία προελθεῖν οὐκ ἠδυνήθη δηλαδὴ ταῖς δυσκολίαις τῶν ἀποδείξεων ἐμποδισθεῖσα, ἐπειδὴ διὰ τοσοῦτου διαστήματος τοῦ αἰῶνος μᾶλλον ἢ περ τοῦ χρόνου οὐτε ἡ ἀκεραιότης τῶν ἀποδείξεων οὐτε ἡ πίστις τῶν πεπραγμένων οὐτε ἡ ἡλικία ἰσχύει βοηθῆσαι τοῖς μάρτυσιν. Ὅθεν ἐπειδὴ τῇ ἡμετέρᾳ φιλοτιμίᾳ οὐ συνέδραμεν ἡ τῶν ὑποθέσεων στενότης, μετὰ λογισμοῦ ἀμαρτε καὶ ὁσιότητος τρακταῖζοντες τὸ εἰρημένον προνόμιον μέχρι τοῦ δυνατοῦ μέτρου ἀγαγεῖν ἐκ τῆς πείρας αὐτῆς εἰλκύσαμεν, καὶ κελεύομεν, ὡς ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων ας πρὸ τούτου ἢ τῶν τριάκοντα ἐνιαυτῶν ἀπεκίνει παραγραφῆ, νῦν ταῖς σεπταῖς ἐκκλησίαις καὶ μοναστηρίοις καὶ ξενώσιν, εἰ τι γέμην καὶ ὄρφανοτροφείοις καὶ βρεφοτροφείοις καὶ πτωχείοις ἢ τῶν τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν ἐπέκτασις ἐπαγέσθω, ὑγιοῦς δηλαδὴ περὶ τὰ ἀλλὰ πρόσωπά τε καὶ πράγματα τῆς ἰσχύος μενούσης ἡντινα δὴ ἢ τῶν τριάκοντα ἐνιαυτῶν ἐξεδίκησε παραγραφῆ, ἐπειδὴ ταύτην τὴν τῶν δέκα ἐνιαυτῶν προσθήκην μόνοις ὡς εἰρηται τοῖς σεβασμίοις τόποις καὶ τῷ δικαίῳ αὐτῶν καὶ τοῖς συναλλάγμασι χαριζόμεθα, ἵνα σχολάσαντος τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος τοῦτο μὲν αἰπερσονάλια τοῦτο δὲ καὶ αἰ ὑποθηκάρια ἀγωγαὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐφησυχάσωσιν· οὐδὲν παντελῶς τῶν ἀλλων παραγραφῶν ἀπομειοῦντες, ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῇ ἐνιαυσιαίᾳ καὶ τῇ τῆς τριετίας παραγραφῆ καὶ ταῖς ἀλλαις, αἱ τινες εἰς μείζονας ἢ ἐλάττονας ἐλκονται χρόνους, τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ τὸ κράτος ἐχόντων. καὶ γὰρ ὡς εἰρηται ἐν μόναις ταῖς ὑποθέσεσιν τῶν σεπτῶν τόπων τὰ θεῖα συναλλάγματα τῷ μνημονευθέντι προνομίῳ τῶν μ' ἐνιαυτῶν βουλόμεθα ἐναπολαύειν, ἐφ' ὧν αὐτοῖς τὸ τῶν ρ' ἐνιαυτῶν προνόμιον ἢ διατάξις ἡμῶν ἐδίδου. ὁμολογηθέντος ὡς εἰ τινὰς ὑποθέσεις πρὸ ταύτης ἡμῶν τῆς διατάξεως ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν τόπων ὅπουδῆποτε κινηθείσας δικαστικὴ 523 ψῆφος ἡ σύμφωνον διαλύσεως ἐπεραίωσεν, οὐ βουλόμεθα ἀνακαινίζεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸν ὑπόλοιπον χρόνον αὐταῖς ταύτην ἐπιτίθεσθαι τὴν νομοθεσίαν, ἀστίνας πρὸ τούτου παυθείσας τῇ σιωπῇ τῶν ὀκτῶ πενταετηρίδων κινηθῆναι μέχρι τοῦ νῦν ἢ κινηθείσας περαιωθῆναι οὐ συνέβη. <Ἐπίλογος.> Ἡ ἐνδοξος τοίνυν καὶ μεγαλοπρεπὴς σου ἀθθεντία αἰτινα διὰ τούτου τοῦ γενικοῦ νόμου ὠρισεν ἡ ἡμετέρα γαληνότης ἰδίκτων προτεθέντων εἰς τὴν πάντων γνῶσιν ἐλθεῖν ποιησάτω. ἮΡῚΓῚΒ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΙΤΙΓΙΟΣΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΟΥΣΗΣ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟΜΝΗΣΕΩΣ. ΚΑΙ ΠΗΝΙΚΑ ΟΥ ΔΥΝΑΤΑΙ Ο ΑΞΙΟΤΑ ΑΠΟΧΡΗΣΑΣΘΑΙ ΤΩΙ ΠΡΟΝΟΜΙΩΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΝΑΓΕΙΝ ΑΥΤΟΝ ΜΗ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Πολλὰ μὲν περὶ τῶν λιτιγιῶσων τοῖς τε σοφοῖς τῶν παλαιῶν νομοθέταις ταῖς τε βασιλικαῖς εἰρηται διατάξεσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος τινὲς τῶν δικαστῶν τὴν ἡμετέραν ἠτησαν γαληνότητα, ὡς περ τὴν

ἀμφισβήτησιν διακρίναι τὴν ἐτι καὶ νῦν ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κινουμένην, καὶ τοὺς τε νόμους τὰς τε διατάξεις τὰς περὶ τούτων κειμένας φανερώτερον σαφηνίσαι, ὥστε λοιπὸν ἀναμφίβολον εἶναι, οἷα προσήκει πράγματα λιτιγίῳσιν καλεῖσθαι. 524 Διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, λιτιγίῳσον λέγεσθαι τε καὶ νοεῖσθαι πρᾶγμα κινήτῳν ἢ ἀκίνητῳν ἢ αὐτοκίνητον, οὐτινος περὶ τῆς δεσποτείας ζήτησις μεταξὺ τοῦ ἐνάγοντος καὶ νεμομένου κινεῖται ἢ διὰ ἀρχικῆς ὑπομνήσεως ἢ διὰ δεήσεων βασιλεῖ προσενεχθειῶν καὶ τῷ δικαστῇ ἐμφανισθειῶν καὶ δι' αὐτοῦ τῷ ἀντιδίκῳ τοῦ προσελθόντος γνωσθειῶν. ἐπὶ τούτων γὰρ τῶν θεμάτων καὶ τὴν προτέραν τῆς ἡμετέρας ἡμερολογίου διάταξιν μετὰ ταῦτα κρατεῖν βουλόμεθα, ἐν ἧ τούτους εἰδόμενους καὶ ἀγνοοῦντας ἀγοραστὰς διεκρίναμεν ἀλλὰ καὶ τοῦτο προσθεῖναι συνείδομεν, ὥστε εἰ περὶ δίκης περὶ λιτιγίῳσου ἠρτημένης συμβῆ τὸν ἐναγόμενον τελευτήσῃ, τοὺς δὲ αὐτοῦ κληρονόμους βούλεσθαι διελεῖν τὰ πράγματα, ἀνεμποδίστως ἐξεῖναι αὐτοῖς τοῦτο διαπράττεσθαι. ἡνίκα γὰρ λιτιγίῳσα πράγματα κατὰ διαδοχὴν εἰς κληρονόμους περιέρχεται, οὐκ ὀφείλει ἐκποίησης νοεῖσθαι ἢ τούτων μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων διαίρεσις. Καὶ τοῦτο δὲ διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου θεσπίζομεν, ὥστε εἰ συμβαίῃ ἐνα τῶν περὶ τοιούτων πραγμάτων δικαζομένων τῶν ἀνθρώπων πίνων ἀπιόντων πραγμάτων διὰ τελευταίας βουλήσεως πράγματά τινά, περὶ ὧν δεσποτείας ἀμφισβήτησις κινεῖται, ὀνόματι λεγάτου τινὸς καταλιπεῖν, εἰ μὲν ὁ κληρονόμος κατὰ δικαστικὴν ψήφον δεσπότης αὐτῶν ἀποδειχθῆι, τῆνικαῦτα τὸν λεγατάριον ὁ περὶ αὐτῷ καταλέλειπται πᾶσι τρόποις κομίζεσθαι· εἰ δὲ ὁ κληρονόμος ἐν δικαστηρίῳ τὴν ἠττονα ψήφον ἀπενέγκοιτο, μὴ εἰς χεῖρ ἴσῃ τὸν λεγατάριον ἑτέρον πρᾶγμα ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ λεγάτου τὸν κληρονόμον εἰσπράττειν, ἐπεὶ δὴ περὶ εἰδὼς ὁ διαθέμενος τὸ πρᾶγμα λιτιγίῳσον εἶναι τὴν τῆς δίκης ἐκβασίν τῷ λεγαταρίῳ κατέλιπεν. ὁθεν δίδομεν αἰδῖαν τῷ λεγαταρίῳ, εἰ τοῦτο συμφέρον ἑαυτῷ ἠγήσῃτο, μέτοχον γίνεσθαι τῆς δίκης, ὥστε μὴ τίνα τυχὸν ἀμέλειαν ἢ προδοσίαν αὐτὸν δύνασθαι τῷ κληρονόμῳ ἀντιτιθέναι. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς τοῦ λιτιγίῳσου προσηγορίας τὰς ὑποθήκας κεχωρίσθαι θεσπίζομεν, καὶ ἐν ταύταις ταύτην κρατεῖν τὴν διάστιξιν, ὥστε εἰ μὲν ἰδικὰ πράγματα κινήτῳ ἢ ἀκίνητῳ ἢ αὐτοκίνητῳ ὀνομαστικαῖς ὑποθήκαις ἐμφέροιτο, ἐξεῖναι μὲν τῷ χρεώστῃ ταῦτα ὡς τ' ἀνὰ καὶ ὅτε ἀρα βουλή 525 θεῖναι πιπράσκειν, οὐτω μὲντοι ὥστε ἐκ τοῦ τιμήματος τούτων μέχρι τῆς τοῦ χρέους ποσότητος τὸ ἱκανὸν αὐτὸν ποιῆσαι τῷ δανειστῇ, εἰ δὲ τοῦτο μὴ πράξειεν ὁ χρεώστης, δίδομεν αἰδῖαν τῷ δανειστῇ τῷ εἰσπράττειν τὴν ὑποθήκην τοῦ διαπεπραμένου πράγματος τοῦτο διεκδικεῖν, μέχρις ὅτου τὸ ἱκανὸν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ χρέους γένηται. ταῦτα δὲ προστάττομεν παραφυλάττεσθαι, εἰ μὴ τυχὸν πρότερον ἢ διὰ ἰδικῆς ὀνομαστικῆς διὰ γενικῆς ὑποθήκης τὸ αὐτὸ πρᾶγμα εἰς τυχὸν ἀλλοίως δανεισταῖς ὑποτεθειμένον· τότε γὰρ κατὰ τὴν τῶν ἡμετέρων νόμων δύναμιν τὰ προνόμια τῶν χρέων ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν δανειστῶν φυλαχθῆναι θεσπίζομεν. ὁθεν σαφὲς καθέστηκεν, ὅτι τὰς γενικὰς ὑποθήκας πολλῷ μᾶλλον τῇ τοῦ λιτιγίῳσου προσηγορίᾳ οὐ βουλόμεθα περιέχεσθαι, ἀλλὰ τὰς τούτων ἐναγωγὰς κατὰ τοὺς τῶν παλαιῶν νόμων ὁρους ἐξετάζεσθαι καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν εἰς χεῖρ παρακελευόμεθα. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν λιτιγίῳσων καὶ τῆς ἰδικῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γενικῆς ὑποθήκης διετυπώσαμεν, ὥστε λοιπὸν μηδεμίαν περὶ τούτων ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀμφισβήτησιν τίκεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰρημένην διαίρεσιν τοὺς τοιούτους ἀγῶνας πέρατι παραδίδοσθαι. Ἔτι πρὸς δὲ τὸ ἀποκλεῖσαι τὰς τῶν κατὰ συκοφαντίαν κινούντων ἐναγωγὰς καὶ τοὺς τῶν ἐκβιβαστῶν δόλους καὶ ἀλλῆν ἐφεῦρεν ἢ ἡμετέρα πρόνοια θεραπείαν. θεσπίζομεν γὰρ πάντας τοὺς δικαστὰς, εἰ ποτέ τις συσχεθῆναι ἢ γοῦν ὑπομνησθῆναι βουλήθειεν, ταύτην τὴν αἰρεσίν ταῖς ἑαυτῶν διαλαλιαῖς προστιθέναι, ὥστε μὴ ἀλλῶς τὰ τῶν αἰτίας βιβλία τοῖς ἐναγομένοις ἐπιδίδοσθαι ἢ σπώρτουλα τοῖς ἐκβιβασταῖς

παρέχεται, εἰ μὴ πρότερον καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ ὁ ἐνάγων ἡ δι' ἑαυτοῦ ἡ διὰ ταβουλαρίου ὑπογράψει καὶ πράξεως ὑπομνημάτων συνισταμένης ἐγγυητὴν ἀξιόπιστον παράσχοι κινδύνῳ τῆς ἀρμοδίας τάξεως, ὁμολογοῦντα ὁ τιπερ καὶ μέχρι πέρατος τῆς δίκης προσ εδρεύει καὶ τὰς ἰδίας ἐναγωγὰς ἡ δι' ἑαυτοῦ ἡ διὰ νομίμου ἐντολέως ἐγγυμνάσει, καὶ εἰ μετὰ ταῦτα δεῖ χθεῖν ἀδίκως τὴν δίκην κινήσας, ὀνόματι ἀναλωμὰ 526 τῶν καὶ δαπανημάτων δέκατον μέρος τῆς περιεχομένης τῷ βιβλίῳ ποσότητος ἀποκαταστήσει τῷ αἰτιαθέντι. εἰ δὲ εἰποι μὴ εὐπορεῖν ἐγγυητὴν δοῦναι, τῆνικαῦτα παρὰ τῷ δικαστῇ, παρ' ὧ περ ἢ ὑπόθεσις μέλλει ἐξετάζεσθαι, τῶν ἀγίων εὐαγγελίων προκειμένων δι' ὁρκου τοῦτο αὐτὸ διαβεβαιώσασθαι, καὶ οὕτως ἐνώμοτον αὐτὸν ἐκτίθεσθαι ὁμολογίαν καὶ δι' αὐτῆς ἀπερ ἄνω τέρῳ εἰρηται ὁμολογήσει. εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἀπαντα κατὰ τὸν εἰρημένον πραχθεῖν τρόπον, οὐδεμίαν τὸν ἐναγόμενον ἀπόκρισιν τῷ ἐκβιβαστῇ ποιήσασθαι συγχωροῦμεν. εἰ δὲ παρὰ τὴν μνημονευθεῖσαν διατύπωσιν ἡ τῶν δικαστῶν τις ἡ ἢ τάξις αὐτοῦ ἡ ὅστισδὴ ποτε τῶν ἐκβιβαστῶν ὑπομνήσῃ τινα τολμήσει, ὁ μὲν δικαστὴς καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ ἀνά δέκα χρυσοῦ λίτρας

ποινὴν εἰσπραχθήσονται, αὐτὸς δὲ ὁ ἐκβιβαστὴς τῆς ὑποθέσεως καὶ δημεύσει ὑποβληθήσεται καὶ ἐξορία πενταετίας κατακριθήσεται, τῆς ποινῆς δηλονότι τῆς ἐκ τοῦ νόμου ἀρμοζούσης κινδύνῳ τοῦ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν πριβάτων εἰς πραττομένης καὶ τῷ ἡμετέρῳ φίσκῳ εἰσκομιζομένης. πᾶσα δὲ ζημία ἡ ἢ ὁ αἰτιαθεὶς ἐκ ταύτης τῆς παρὰ τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος νόμου μεθοδείας ὑπομείνη ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἐνάγοντος τῷ ἐναχθέντι θεραπευθήσεται κινδύνῳ τοῦ δικαστοῦ οὐτινος ὑπὸ τοῦ ἐκβιβαστοῦ συνεσχέθη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς τάξεως τῆς αὐτῷ πειθομένης, ὥστε πανταχόθεν τοὺς τῷ ἡμετέρῳ κράτει παρὰ τῆς ἀνωθεν ῥοπῆς καταπιστευθέντας ἀβλαβεῖς φυλαχθῆναι. τὰς δὲ δίκας τὰς κατὰ συναίνεσιν ἑκατέρου μέρους ἐν δικαστηρίῳ κινουμένας τῆς ποιότητος τῆς τῆ παρούσης διατάξει ἐγκειμένης ἐλευθέρας εἶναι θεσπίζομεν καὶ καθὰ ταῖς ἀλλοίαις ἡμῶν διατάξεσι περιέχεται διατυπῶσθαι. Πασῶν δὲ τῶν ὑποθέσεων τὸ πέρασ βουλόμενοι συντόμως προϊέναι καὶ ταῖς ἐκείνων πανουργίαις ἐναντιούμεθα, οἱ περ ἐναγωγὰς μόνον προτιθέασιν, οὐ βούλονται δὲ μέχρι πέρατος τῆς δίκης ταύταις ἐπεξίεναι, λέγοντες νόμον εἶναι τὸν διαγορευόντα μηδένα τὰς οἰκείας ἐναγωγὰς ἀναγκάζεσθαι ἀκοντα ἐγγυμνάσειν. καὶ ταύτην τοίνυν τὴν πανουργίαν ἀποσβέσαι 527 σπουδάζοντες κελεύομεν, τῇ τοῦ μνημονευθέντος νόμου βοήθειᾳ μὴ κεχρηῆσθαι τοὺς κατὰ τινος τὰς οἰκείας ἐναγωγὰς προτιθέντας, εἰτε διὰ ἀρχικῆς μεθοδείας εἰτε διὰ δεήσεων βασιλεῖ προσφερομένων καὶ τῷ δικαστῇ ἐμφανιζομένων καὶ δι' αὐτοῦ εἰς γνῶσιν τοῦ ἀντιδίκου φερομένων καὶ ὑπὸ νομίμῳ τοῦ δικαστοῦ ἐξετάσει ἀρχομένων. οὐδὲ δικαίως γὰρ ἐνάγειν παραιτεῖται ὁστις ὡς εἰς τοῖς τὸν αὐτοῦ ἀντίδικον εἰς δίκην ἐκάλεσεν, ὅποτε ἢ τοιαύτη παραίτησις τῷ ἐναγομένῳ μᾶλλον ἢ περ τῷ ἐνάγοντι ἀρμόζει. διὸ θεσπίζομεν τὸν ἐνάγοντα τὸ ἀρχθὲν πρᾶγμα μέχρι πέρατος τῆς δίκης ἐγγυμνάσειν· εἰ δὲ ἐπεξελθεῖν τῷ πράγματι ὑπέρθηται, δίδομεν ἀδειαν τῷ ἐναχθέντι τὸν δικαστὴν αἰτεῖν παρ' ὧ ἢ δίκη προκατήρχθη, ὥστε δι' αὐτοῦ τὸν ἐνάγοντα ὑπομνήσκεισθαι εἰς τὸ δικαστήριον ἡ δι' ἑαυτοῦ ἡ διὰ νομίμου ἐντολέως παραγίνεσθαι· καὶ εἰ τοῦτο μηδαμῶς ποιήσει, προτιθεμένων τριῶν ἰδίκτων αὐτὸν καλεῖσθαι, μιᾶς ἐκάστης κλήσεως οὐκ ἐλάττων ἢ τριάκοντα ἡμερῶν διαστήματι περιλειομένης. κελεύομεν γὰρ τοὺς ὀρδιναρίους δικαστὰς μὴ μόνον ταῖς τῶν κηρύκων φωναῖς, ἀλλ' εἰ μὴν καὶ ἰδίκτων προτιθεμένων οἰονδήποτε τῶν δικαζομένων μέρος ἀπολιμπανόμενον καλεῖν εἰς τὸ δικαστήριον· τῆς γὰρ τῶν κηρύκων φωνῆς ὀλίγοι παρόντες εὐρισκόμενοι ἀκοῦσαι δύνανται, τὰ μὲντοιγε ἰδικτὰ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας προτιθέμενα πάντες σχεδὸν γινώσκουν δύνανται. πᾶσι δὲ τοῖς ἀλλοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ βασιλικὴν κέλευσιν τὰς ὑποθέσεις ἐξετάζουσιν ἐκ

τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτρέπομεν τὰ μέρη τὰ μὴ τῷ δικαστηρίῳ προσεδρεύοντα προτιθεμένοις ἰδίκοις καλεῖν, ἵνα μὴ ἀπέραντα διαμείνη τὰ πράγματα. εἰ δὲ παρὰ δικαστῆ προοίμιον ἢ δίκη οὐκ ἐδέξατο, ἀλλὰ μόνον διὰ βιβλίου ὑπομνήσεως ἐνήχθη τις, ἡ δεήσεων τῆ ἡμετέρα γαληνότητι προσενεχθειῶν κέλευσις ἡμῶν περὶ τούτου προῆλθεν εἰ τε ἐγγράφως εἰ τε διὰ μαν δάτων καὶ τῷ δικαστῆ γέγονεν ἐμφανῆς καὶ τῷ ἀντι δίκῳ ἐγνώσθη, καὶ οὐ τως ἐξέσται τῷ ἐναχθέντι πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἰέναι δικαστῆν, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν ἰδιον ἀντίδικον κατὰ τὸν ὁμοιον καλεῖν τρόπον, ὡστε εἰ μὲν τὴν ἑαυτοῦ παρουσίαν ὁ ἐνάγων ποιήσαιο, τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν ἐξεταζόμενον πέρασ 528 νόμιμον δέχεσθαι, εἰ δὲ προτιθεμένων τῶν ἰδίων κληθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον ἔλθειν καὶ τὰς ἰδίας ἐναγωγὰς ἡ δι' ἑαυτοῦ ἡ διὰ νομίμου (καθάπερ εἰρηται) ἐντολέως προθεῖναι μὴ βουληθείη, τῆνικαῦτα ἕτεραν ἐνὸς ἐνιαυτοῦ προθεσμίαν αὐτῷ συγχωροῦμεν, ἡς ἐν τὸς εἰ μὴ τῆ ἰδία ἐπεξέλθοι ἐναγωγῆ. δίδομεν αδειαν τῷ δικαστῆ καὶ ἀπόντος τοῦ ἀντιδίκου τὰς τοῦ προσεδρεύσαντος μέρους δικαιολογίας κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους ἐξετάζειν καὶ τῆς ἀληθείας ἀκριβῶς ζητουμένης νόμιμον προφέρειν ψῆφον. εἰ δὲ ἐντὸς τῆς εἰρημένης τοῦ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ προθεσμίας παραγένηται καὶ τὰς ἰδίας ἐναγωγὰς ἐγγυμνάσαι βουληθείη, κελεύομεν τὸν δικαστῆν πᾶσι τρόποις τὰ ἀναλώματα ἡ γουν δαπανήματα, ἀπερ διὰ τὴν δίκην ὁ ἐναχθεὶς προσεδρεύων τῷ δικαστηρίῳ ὑπέμεινε, πρὸ πάντων εἰσπρᾶξαι τὸν ἐνάγοντα καὶ τῷ αἰτιαθέντι παρασχεῖν, καὶ οὐ τω τὸν ἐνάγοντα προσεδρεῦσαι μέχρις ὅτου τὸ πρᾶγμα πέρασ δέξηται κατὰ τοὺς νόμους. εἰ γὰρ μόνον παραγένηται καὶ τῶν δαπανημάτων εἰ τε ζημιωμάτων διδομένων μόνον τὸν ἐνιαυσιαῖον χρόνον διακόψαι βουληθείη, καὶ πάλιν ἀναχωρῶν τοῦ δικαστηρίου μέχρι πέρατος τῆς ὑποθέσεως μὴ παραμείνη, κελεύομεν αὐτὸν μετὰ τὰς εἰρημένας τῶν ἰδίων καὶ τοῦ ἐνιαυσιαίου διαστήματος παρατηρήσεις πάσης ἀγωγῆς ἐκπίπτειν ἡν ἀρμόζειν αὐτῷ κατὰ τοῦ ἐναχθέντος ὑπελάμβανε. χείρων γὰρ ὁ ἐκείνου δόλος γινώσκειται ὁστις ἐγκοπεῖσαν αὐτὸς τὴν δίκην καταλέλοιπεν, ἡ περ ἐκείνου ὁστις ἀπαξ τῆς προκαταρχθείσης δίκης ἀπέστη. τῷ δὲ τοῦ νόμου προνομίῳ τοῦ μὴ ἐπιτιθέντος ἀνάγκην τοῖς μὴ βουλομένοις τὰς ἰδίας ἐναγωγὰς κινεῖν ἐκείνοις καὶ μόνοις συγχωροῦμεν κεχρησθαι τοῖς οὐδεμίαν ζήτησιν κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους κατὰ τῶν ἀντιδίκων κινουῖσι. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα δὲ πάντα κρατεῖν θεσπίζομεν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν μήπω ἡ κατὰ δικαστικὴν ψῆφον ἡ κατὰ φιλικὴν σύμβασιν ἡ καὶ καθ' ἕτεραν τῷ νόμῳ ἐγνωσμένην τομὴν πέρασ δεξαμένων. ***** 529 ΠΡΩΤΗ ΓΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΩΣΤΕ ΕΝ ΜΕΣΩΙ ΔΙΚΗΣ ΜΗ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΘΕΙΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ Η ΘΕΙΑΣ ΚΕΛΕΥΣΕΙΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΓΕΝΙΚΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΕΜΝΕΣΘΑΙ ΤΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΚΑΙ ΩΣΤΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΠΡΟ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΕΝΤΑΤΤΕΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΠΡΑΤΤΟΜΕΝΟΙΣ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.> <Προοίμιον.> Πάντα κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους πράττεσθαι βουλόμενοι καὶ τὴν τούτων δύναμιν φυλάττεσθαι σπουδάζοντες συνείδομεν τὸν παρόντα γράψαι νόμον εἰς τὴν αὐτῶν τῶν νόμων τήρησιν. ἐγνωμεν γὰρ ὡς τινες τῶν δικαστῶν βουλόμενοι τοὺς τὰς δίκας λέγοντας διαστρέφειν καὶ ἐπικρύπτειν τὰς ἑαυτῶν σπουδάζοντες ἀναβολὰς προφασίζονται πολλάκις λέγοντες, ὅτι θεῖοι τύποι ἡ θεῖαι κελεύσεις ἡ καταθέσεις τῶν περιβλέπτων ἡμῶν ῥεφερενδαρίων ἐμφανεῖς αὐτοῖς γίνονται ὡς δὴ διατυποῦσαι ὁπως δέοι τὰς ὑποθέσεις αὐτοὺς ἐξετάζειν ἡ κρίνειν. Καὶ διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, ὡστε δίκης ἐξεταζομένης εἰ τε ἐπὶ χρηματικαῖς ἡ ἐγκληματικαῖς ἡ ἕτεραις οἰαιοῦν ἀναφυομέναις αἰτίαις παρὰ δικασταῖς εἰ τε ἐνταῦθα εἰ τε ἐν ἐπαρχίαις, μήτε πραγματικὸν τύπον μήτε ἐτέραν ἀντιγραφὴν μήτε θεῖαν ἡμῶν τινα ἐγγραφὸν ἡ ἀγραφὸν κέλευσιν ἡ κατάθεσιν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει παρὰ τῶν περιβλέπτων ἡμῶν ῥεφερενδαρίων ἡ ἑτέρου τινός, διατυποῦσαν αὐτοῖς ὁπως δέοι τὴν 530

ἀρχθεῖσαν ἐξετάζειν ἢ κρίνειν ὑπόθεσιν, καταφανῆ γίνεσθαι τοῖς δικάζουσιν ἢ καταφανῆ γινόμενην κρατεῖν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς γενικοὺς ἡμῶν νόμους τὰς δίκας ἐξ ἐτάζεσθαι τε καὶ τέμνεσθαι· τὸ γὰρ ἐπὶ τῆ τῶν νόμων κρινόμενον ἐξουσίᾳ οὐκ ἂν δεηθεῖν τινὸς ἐξωθεν διατυπώσεως. εἰ γὰρ τις εἰς ἡμᾶς ὑπόθεσις ἐλθοῖ ἢ παρὰ δικαστῆ ἢ διηλεγόμενη ἢ πρὸ τοῦ ταύτην προοίμιον λαβεῖν, καὶ συνιδῶμεν ταύτην ἡμεῖς δι' οἰκείας ἡμῶν κρίσεως διατυπῶσαι καὶ τεμεῖν, τοῦτο οὐκέτι τῆς ἑτέρου δικαστοῦ δέεται κρίσεως· τὰ γὰρ παρ' ἡμῶν διὰ θείας (ὡς εἰρηται) κρίσεως διατυπούμενα ἢ τεμνόμενα οὐ προσδέεται τῆς ἑτέρων ἐξετάσεως ἢ κρίσεως ἢ ἀναψηλαφήσεώς τινος. ἡμεῖς γὰρ, οἱς ὁ θεὸς καὶ τὴν τοῦ νομοθετεῖν ἐξουσίαν ἔδωρήσατο, εἰ τινα κρίσιν ἐπὶ τινι ὑποθέσει προσενέγκωμεν, οὐχ ἑτέρῳ δικαστῆ ταύτην ἐπιτρέπομεν εἰτε διὰ τύπων εἰτε διὰ καταθέσεων τῶν περιβλέπτων ἡμῶν ῥεφερενδαρίων ἢ ἑτέρου τινός, ὅπως δέοι τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν ἐξ ἐτάζεσθαι ἢ κρίνεσθαι, οἱα παρ' ἡμῶν ἀπαξ κεκριμένην καὶ ἀναψηλαφᾶσθαι παρ' οὐδενὸς δυναμένην. τούτων δηλονότι κρατούντων ὅταν ἐγγράφως τοιαύτη τις ἡμῶν προέλθῃ κρίσις, εἰ μὲντοιγέ τις ἀμφισβήτησις τῷ δικαστῆ περὶ τινος γένηται νόμου, μηνυέτω πρὸς τὸ ἡμέτερον κράτος καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἐκδεχέσθω τοῦ πράγματος ἐγγραφὸν σαφήνεια ἢ ἐρμηνεῖαν καὶ κατ' αὐτὴν τεμνέτω τὴν δίκην. εἰ δὲ δίκης λεγομένης ἢ πραγματικὸς ἡμῶν τύπος ἢ κατάθεσις τῶν περιβλέπτων ἡμῶν ῥεφερενδαρίων ἢ ἑτέρου τινός ἢ ἄλλο τι τῶν εἰρημένων πάντων τῷ δικάζοντι ἐμφανισθεῖν διατάττον τὴν αὐτοῦ ἐξέτασιν ἢ κρίσιν, κελεύομεν τὸν δικαστὴν τούτοις παντελῶς μὴ προσέχειν, ἀλλὰ τούτων ἀργούντων καὶ μηδεμίαν παντελῶς ἐχόντων ἰσχὺν κατὰ τοὺς γενικοὺς ἡμῶν νόμους τὸ πρᾶγμα ἐξετάζειν τε καὶ νομίμῳ πέρατι παραδίδόναι. εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλάξῃ ὁ δικαστής, δεξέμεν λιβραρυμῶν αὐτὸν ὑποκεισθαι ποινῇ μετὰ τοῦ καὶ ἑτέρας ἡμῶν μείζονος ἀγανακτήσεως πειρᾶσθαι· τῇ αὐτῇ ποινῇ ὑποκειμένου καὶ τοῦ τολμῶντος τοιοῦτόν τινα ὑπαγορεῦσαι τύπον καὶ τῶν ὑπουργούντων αὐτῷ καὶ τῶν τοιαύτην τινὰ κατάθεσιν ποιουμένων περιβλε 531 πτων ἡμῶν ῥεφερενδαρίων. καὶ ταῦτά φαμεν, εἰτε ἐκ θείου ἡμῶν θεοπίσματος δικάζειν τις ἐτάχθη εἰτε ἐκ προστάξεως ἀρχικῆς εἰτε κατὰ τὸ τῶν αἰρετῶν ἢ κομπρομισαρίων διαγνωμόνων σχῆμα τῆς ζητήσεως ἀκροᾶται, εἰτε ἐγγράφως εἰτε γραμμάτων χωρὶς. ἀλλὰ καὶ εἰ τις τῶν δικαστῶν τῆς ἰδίας περιφρονῶν σωτηρίας ἐκ τινος τοιοῦτου τολμήσειε ψῆφον ἐνεγκεῖν, ταύτην οὐτως ἀκυρον εἶναι βουλόμεθα, ὡς μηδὲ ἐκκλητῶν προσδεῖσθαι μηδὲ τὴν ἐκ τῶν κομπρομίσσων ἐπάγειν ποινήν· ἡμεῖς γὰρ ἀπαντας τοὺς δικαστὰς κατὰ τοὺς γενικοὺς ἡμῶν νόμους τὰς τε ἐξετάσεις τὰς τε κρίσεις ποιῆσθαι βουλόμεθα. Ἐκεῖνο δὲ τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν, ὡς οὐδὲ ἀρχικῆς τις κρατήσῃ κέλευσις παρὰ τὸ διατεταγμένον τῷδε ἡμῶν τῷ νόμῳ. Πρὸς τούτοις δὲ κακεῖνο τοὺς δικάζοντας εἰδέναι χρεῶν, ὡς προσήκον ἐστὶν αὐτοὺς καὶ τὰς εἰ τι καὶ νῦν κινουμένας ζητήσεις κατὰ τοὺς γενικοὺς ἡμῶν τέμνειν νόμους, καὶ εἰ τις ἢ διηθεῖον ἐφθασεν πορισάμενος θέσπισμα διατάττον τὴν τοῦ δικαστοῦ ἐξέτασιν ἢ κρίσιν. τὸν γὰρ τοιοῦτό τι πορισάμενον ἢ διηψήφου τε αὐτοτελοῦς οὐπω τετυχηκότα οὐδὲν ἐκ τῶν αὐτῷ πεπορισμένων ὠφελεῖσθαι βουλόμεθα. εἰ γὰρ ἀπαξ ἐφθασε ψῆφος αὐτοτελής δοθεῖσα, οὐδαμῶς ταύτην ἐκ τοῦδε ἡμῶν πολυπραγμονεῖσθαι τοῦ νόμου κελεύομεν, καὶ εἰ ἐκκλητος ἐπηκολούθησεν ἢ καὶ ἀναψηλαφήσεώς ἐστὶ τις ἐλπίς κατὰ τῆς ψήφου. τὴν δὲ μὴ τυποῦσαν μὲν τὸν δικάζοντα ἢ δικάζειν μέλλοντα κέλευσιν, ὅπως δέοι τὴν ζήτησιν ποιῆσθαι ἢ κρίσιν ἐπάγειν, τὴν δὲ δίκην σπουδῆ παραδοθῆναι νομίμῳ βουλομένην ἢ τὴν τῶν πεπραγμένων ἐπίγουςαν ἐκδοσιν ἢ τὸν δικαστὴν ἀναγκάζουσιν νόμιμον ἐνεγκεῖν ψῆφον ἢ συνδικαστὴν κατὰ τοὺς ἡμετέρους παρεχομένην νόμους γίνεσθαι τε καὶ κρατεῖν ἐγγράφως τε καὶ ἀγράφως οὐ κωλύομεν. Ὡστε δὲ πάντας τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους καὶ μάλιστα τοὺς δίκαις ἐπιτριβομένους τὴν ἡμετέραν

ὕπερ 532 αὐτῶν εἶδέναι πρόνοιαν, καὶ μηδένα τόνδε ἡμῶν τὸν θεῖον παραπροσποιεῖσθαι νόμον μηδὲ ἀγνοίαν ἐπ' αὐτῷ προτείνεσθαι, θεσπίζομεν ἐφ' ἐκάστης ὑποθέσεως ἀρχὴν παρὰ δικαστῆ λαμβανούσης ἐκ προοιμίων εὐθύς καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς τῶν προσώπων βεβαίωσεως ἐγγράφεσθαι τε αὐτὸν καὶ τῶν ὑπομνημάτων γίνεσθαι μέρος. οὐ τῷ γὰρ ἀν τῶν πραττομένων προλάμπων κωλύσειε τὰ παρὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐγχειρούμενα περὶ τε τὰ ἀλλὰ περὶ τε αὐτὴν ὡς εἰκὸς τὴν τῶν προσώπων βεβαίωσιν, καὶ τοῖς παραβαίνειν αὐτὸν ἐπιχειροῦσι διὰ τῶν ἐπιτιμιῶν ἀπειλῶν ἀναχαιτίσειε τε τῶν τοιούτων αὐτοὺς τολμημάτων καὶ ταῖς οἰκείαις καιρὸν οὐκ ἔασει γίνεσθαι ποιναῖς. ἵνα γὰρ παρανομίαν ὁμοῦ καὶ ἀδικίαν διὰ πάντων ἐκβάλωμεν, διὰ τοῦτο τὸν παρόντα τεθείκαμεν νόμον, πανταχόθεν αὐτόν τε καὶ δι' αὐτοῦ τοὺς ἀλλοὺς ἀσφαλεῖς τε καὶ ἀνεπιβουλεύτους φυλάττοντες τῇ πολιτείᾳ νόμους, καθ' οὓς ἡμεῖς τε αὐτοὶ τὴν βασιλείαν θεοῦ δόντος παρελάβομεν φυλάττεσθαι τε τὴν ἡμετέραν πολιτείαν καὶ ὑπ' αὐτῶν φρουρεῖσθαι διὰ παντὸς εὐχόμεθα. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ παραφυλάξαι μὲν σπευσάτω, πᾶσι δὲ δῆλα καταστησάτω, προτιθεῖσα μὲν αὐτὸν κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν, προστάγμασι δὲ τοῖς ἐξ ἑθους χρωμένῃ πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους, ὥστε πάντας ἀνθρώπους γινῶναι καὶ δι' αὐτοῦ, ἢ ἐπ' αὐτοῖς εἶχομεν πρόνοιαν. 534

ῚΡῚῚῚῚῚ Ἡ ΔΙΑΤΑΞΙΣ Ὶ ΕΧΕΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑ. ΤΟ ΠΡΩΤΟΝῚ ΕΝ ΤΗΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΕΜΝΕΣΘΑΙ ΤΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΤΩΙ ΚΑΙΡΩΙ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ Ἡ ΤΗΣ ΜΗΝΥΣΕΩΣ, ΟΥ ΜΗΝ ΤΟΥΣ ΥΣΤΕΡΟΝ ΤΕΘΕΝΤΑΣ. ῚῚῚ. ΕΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟ ΕΝ ΜΕΡΟΣ ΑΠΟΤΑΞΗΤΑΙ ΤΑΙΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΑΙΣ ΑΡΚΟΥΜΕΝΟΝ, ΤΟ ΔΕ ΕΤΕΡΟΝ ΥΠΕΡΤΙΘΕΤΑΙ ΩΣ ΟΥΚ ΑΡΚΟΥΜΕΝΟΝ, Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΔΙΔΟΤΩ ΕΝΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΝ ΜΗΝΑ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΝ, ΤΟΥΤΩΝ ΔΕ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΜΗΚΕΤΙ ΑΝΑΜΕΝΕΤΩ, ΑΛΛΑ ΨΗΦΟΝ ΔΙΔΟΤΩ. ῚῚῚ. ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΙΣ ΓΟΝΕΥΣΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΕΥΛΟΓΟΥ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑΣ. ῚῚῚ. ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΙΣ ΠΑΙΣΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΕΥΛΟΓΟΥ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑΣ. ῚῚῚ. ΩΣΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΝΘΟΥΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΑΣ ΑΥΤΟΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΕΝΑΤΩΝ ΕΚ ΜΗΔΕΜΙΑΣ ΑΙΤΙΑΣ ΣΥΝΕΧΕΣΘΑΙ Ἡ ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕΣΘΑΙ. ῚῚ. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ, ΕΙ ΤΙΣ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΕΙ Ἡ ΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙ ΤΟ ΙΚΑΝΟΝ ΣΟΙ ΠΟΙΩ, Ἡ ΤΟ ΙΚΑΝΟΝ ΣΟΙ ΓΕΝΗΣΕΤΑΙ ΠΑΡ' ΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ, Ἡ ΚΑΙ ΤΟ ΙΚΑΝΟΝ ΣΟΙ ΓΕΝΗΣΕΤΑΙ ΠΑΡ' ΕΜΟΥ Ἡ ΤΟΥΔΕ Ἡ ΤΟΥΔΕ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Ἦλθεν εἰς γινῶσιν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος, ὡς δίκης κινήσεως μεταξὺ Εὐσταθίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τλῶ πόλεως καὶ Πίστου διακόνου τῆς Τελμησσέων ἐκκλησίας ψῆφος αὐτοτελῆς προῆλθε παρὰ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἡγουμένου, καθ' ἣς ἐκκλητος ἐπεδόθη. οἱ δικασταὶ τοίνυν, παρ' 535 οἱς ἢ ἐκκλητος ἐξητάζετο, ἀμφιβάλλοντες πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀνήγαγον ἡμερότητα, πότερον ὁρᾶ κατὰ τοὺς κρατοῦντας νόμους, ἢνίκα προῆλθεν ἢ αὐτοτελῆς ψῆφος, ἢ κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ νόμου τοῦ μετὰ τὴν αὐτοτελεῆ ψῆφον παρ' ἡμῶν φοιτήσαντος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ὡ φελον ἐξετάσαι. ἡμεῖς τοίνυν δίκαιον εἶναι συνείδομεν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ἐν τῷ καιρῷ τῆς δεδομένης ψήφου κρατοῦντας τὴν προλεχθεῖσαν τῆς ἐκκλητικῆς αἰτίαν ἐξετασθῆναι καὶ κατ' αὐτοὺς πέρας λαβεῖνῚ συνείδομεν δὲ καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, ἢνίκα τοιαύτη τις ἀμφισβήτησις ἀναφυῆ, κατὰ τὴν ὁμοίαν τάξιν ταύτην περαιοῦσθαι. Καὶ διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, εἰ ποτε περὶ τίνος ὑποθέσεως προέλθοι ψῆφος αὐτοτελῆς καὶ ἐκκλητος ἐπακολουθήσειε, τοὺς τὴν ἐκκλητικὸν ἐξετάζοντας κατὰ τοὺς νόμους, οἱ τινες κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοτελοῦς ψήφου ἐκράτουν, πέρας δίδόναι τῷ πράγματι. τούτου αὐτοῦ δηλονότι παραφυλαττομένου καὶ ἐν τῷ ἀναψηλαφᾶσθαι τὰς τῶν

ένδοξοτάτων ἐπάρχων ψήφους, καὶ ἐπὶ ταῖς ἀναφοραῖς τῶν δικαστῶν, ο τε ἀμφοτέρω τὰ μέρη πάσαις ταῖς ἰδίαις ἀποτάζονται δικαιολογίαις καὶ οἱ δικασταὶ δι' οἰκείων ἀναφορῶν ἐρωτήσουσι, τί α ρ α ω φειλε διατυπωθῆναι. ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς εἰρημένοις θέμασιν ἐκείνους τοὺς νόμους παρὰ τῶν διαγνωμόνων φυλάττεσθαι θεσπίζομεν, οἱ περ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ψήφου η δηλαδὴ τῆς ἀναφορᾶς ἐκράτουν, κα ν εἰ συμβαίη μετὰ ταῦτα νόμον φοιτῆσαι νέον τι διατυποῦντα καὶ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ εἰς τὰ παρεληλυθότα πράγματα ἀναφέροντα. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο τῷ παρόντι προστίθεμεν νόμω. ἐπειδὴ γὰρ μεταξὺ τῶν δικαζομένων ε σθ' ο τε συμβαίνει θάτερον μὲν τῶν μερῶν ταῖς ἰδίαις ἀποτάξασθαι δικαιολογίαις, τὸ δὲ ἄλλο γινώσκον ἑαυτὸ κακὸν 536 ε χεῖν πρᾶγμα μετὰ τοὺς διαγνωστικούς ἀγῶνας καὶ τὰς προθεσμίας, α ς οἱ νόμοι τῶν ἀποδείξεων ε νεκεν συγχωροῦσι, μὴ βούλεσθαι ὁμολογεῖν ἀρκεῖν ἑαυτῷ τὰς δικαιολογίας πρὸς τὸ μὴ ταχέως τὴν τοῦ πράγματος γνωσθῆναι ποιότητα, κελεύομεν, ὡστε ἡνίκα τὸ ε ν τῶν μερῶν ταῖς ἰδίαις ἀποτάξεται δικαιολογίαις, τὸ δὲ ἄλλο μέρος εἰ ποι ε χεῖν τι ο περ ὀφείλει προθεῖναι, τὸν τοῦ πράγματος δικαστὴν πᾶσι τρόποις τὸ μέρος τὸ χρώμενον τῇ ὑπερθέσει καταναγκάζειν ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν μετὰ τὸ ἀποτάξασθαι τὸ ε τερον μέρος ο περ α ν βούληται δίχα τινὸς ὑπερθέσεως προτιθέναι. ο περ εἰ μὴ ποιήσῃ, τῆνικαῦτα πρὸς τὸ νικῆσαι τὴν αὐτοῦ πονηρίαν ἄλλον ε να μῆνα παρὰ τοῦ δικαστοῦ φιλοτιμεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ οὐ τως ὑπέρθηται, ἐνὸς ἑτέρου μηνὸς προθεσμίαν αὐτῷ παρέχεσθαι· οὐ τως μέντοιγε ὡστε εἰ μέχρι τῶν εἰρημένων τριῶν μηνῶν οὐ ς τοῖς ὑπερτιθεμένοις λιτιγατορσι συνεχωρήσαμεν τὰς ἰδίας δικαιολογίας μὴ προθήσει, τῆνικαῦτα τὸν δικαστὴν μὴ πλέον ἀναμένοντα πᾶσι τρόποις ψῆφον προφέρειν τοῖς νόμοις συμβαίνουσαν, η εἰ περ βούλοιο ἀναφέρειν, πρὸς τὸ μὴ τοῖς δικαζομένοις κακῶς φιλονεικοῦσιν ἐξεῖναι τὰς τῶν δικῶν ἐκβάσεις περαιτέρω παρέλκειν. Ἄλλο πρὸς τούτοις κεφάλαιον τῷ παρόντι νόμω προσθεῖναι συνείδομεν. θεσπίζομεν τοίνυν μὴ ἐξεῖναι παντελῶς πατρί η μητρί, η πάππῳ η μάμμῃ, η προπάππῳ η προμάμμῃ τὸν ἰδιὸν υἱὸν η θυγατέρα η τοὺς λοιποὺς παῖδας πραετεριτους καταλιμπάνειν η ἀπὸ κληρονόμων ἐν τῇ ἰδίᾳ ποιεῖν διαθήκη, κα ν εἰ δι' οἰασδήποτε δωρεᾶς η ληγάτου η φιδεῖκομίσσου η ἄλλου οἰουδήποτε τρόπου τὴν ἐκ τῶν νόμων αὐτοῖς ὀφειλομένην μοῖραν παράσχοιεν, εἰ μὴ τυχὸν ἀχάριστοι ἀποδειχθεῖεν καὶ αὐτὰς ὄνομαστί τὰς τῆς ἀχαριστίας αἰτίας οἱ γονεῖς τῇ ἰδίᾳ ἐγγράψαιεν διαθήκη. Ἄλλ' 537 ἐπειδὴ τὰς αἰτίας, ἐξ ὧ ν οἱ παῖδες ἀχάριστοι ὡφειλον κρίνεσθαι, ἐν διαφοροῖς νόμοις διεσπαρμένας καὶ οὐ φανερώς εἰρημένας ε υ ρομεν, ὡ ν αἰ μὲν οὐδὲ α ξιαὶ ἡμῖν πρὸς ἀχαριστίαν ε δοξαν, α λλαι δὲ καίτοι α ξιαὶ οὐσαι παρελείφθησαν, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν ταύτας ὄνομαστί τῷ παρόντι νόμῳ περιλαβεῖν, ὡστε παρὰ ταύτας μηδενὶ ἐξεῖναι ἐξ ἑτέρου νόμου ἀχαριστίας αἰτίαν ἀντιτιθέναι, εἰ μὴ τὰς τῷ υ φει τῆς παρουσίας διατάξεως περιεχομένας. Αἰτίας δὲ δικαίας τῆς ἀχαριστίας ταύτας εἶναι ψηφίζομεθα· εἰ τις τοῖς ἰδίῳις γονεῦσι χεῖρας ἐπιβάλοι. εἰ βαρεῖαν καὶ ἀπρεπῆ υ βριν αὐτοῖς ἐπαγάγοι. εἰ ἐπὶ ἐγκληματικαῖς αἰτίαις αὐτῶν κατηγορήσεις ταῖς μὴ οὐσαις κατὰ βασιλέως η πολιτείας. εἰ μετὰ φαρμακῶν ὡς φαρμακὸς συναναστρέφεται. εἰ τῇ ζωῇ τῶν ἰδίων γονέων διὰ φαρμακείας η ἄλλῳ τρόπῳ ἐπιβουλεῦσαι πειραθείη. εἰ τῇ ἰδίᾳ μητρὶ αἰ η τῇ τοῦ πατρὸς παλλακίδι ὁ υἱὸς ἑαυτὸν συμμίξει. εἰ συκοφάντης κατὰ τῶν γονέων ὁ υἱὸς γένηται, καὶ διὰ τῆς ἰδίας καταμηνύσεως βαρείας αὐτοὺς ζημίας ὑπομείναι παρασκευάσει. εἰ συμβῆ τινα τῶν εἰρημένων γονέων ἐγκεκλειῖσθαι, οἱ δὲ παῖδες οἱ δυνάμενοι ἐξ ἀδιαθέτου ἐπὶ τὴν τούτου διαδοχὴν ἔλθειν αἰτηθέντες παρ' αὐτοῦ, η γοῦν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, μὴ βουλευθεῖεν εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐγγύην τοῦτον ἀναδέξασθαι η ὑπὲρ προσώπου η τοῦ χρέους, εἰς οσον ἐπιτήδειος εἶναι ὁ αἰτούμενος ἀποδείκνυται. τοῦτο μέντοιγε ο περ περὶ τῆς ἐγγύης ἐθεσπίσαμεν εἰς τοὺς α ρρενας καὶ μόνον ἀνήκειν παῖδας

βουλόμεθα. εἰ ἐλεγχθῆι τις τῶν παίδων, ο τι ἐκώλυσε τοὺς ἰδίους γονεῖς ποιήσασθαι διαθήκην, ὡστε εἰ μὲν μετὰ 538 ταῦτα διαθήκην ποιήσασθαι δυνηθεῖεν, α δειαν αὐτοῖς εἰ ναι ὑπὲρ τῆς τοιαύτης αἰτίας τὸν παῖδα ἀπὸ κληρονόμων ποιεῖν· εἰ δὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κωλύσει δίχα διαθήκης τῶν γονέων τις τελευτήσῃ, καὶ α λλοι εἰ τε ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν τοῦ τελευτήσαντος κληρονομίαν ἢ μετ' αὐτοῦ τοῦ παιδὸς τοῦ τὴν διαθήκην γενέσθαι κωλύσαντος ἢ μετ' αὐτὸν καλούμενοι, εἰ τε οὗς κληρονόμους ἢ ληγαταρίους ε χειν ἠβούλετο, εἰ τε οἱ βλάβην τινὰ ἐκ τῆς κωλύσεως τῆς διαθήκης ὑπομείναντες τοῦτο αὐτὸ ἀποδείξαιεν, κατὰ τοὺς α λλους νόμους τοὺς περὶ τούτου κειμένους τὰ τοιαῦτα πράγματα περαιούσθω. εἰ παρὰ γνώμην τῶν γονέων μεταξὺ κυνηγῶν ἢ μίμων ἑαυτὸν ὁ υἱὸς ἐγκαταλέξειε καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἐπιτηδεύματι διαμείνειε, εἰ μὴ τυχὸν καὶ οἱ γονεῖς τῆς τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως γεγόνασιν. εἰ τινι ἐκ τῶν εἰρημένων γονέων βουλομένῳ τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ ἢ ἐγγόνῃ α νδρα δοῦναι καὶ προῖκα κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἰδίας περιουσίας ὑπὲρ αὐτῆς παρασχεῖν ἐκείνη μὴ συναινέσῃ, ἀλλ' αἰσχροὺς βίον ἐπιλέξῃται. εἰ δὲ μέχρι εἰ κοσι πέντε ἐνιαυτῶν ἡλικίας ἢ θυγάτηρ γένηται καὶ οἱ γονεῖς ὑπέρθωνται ταύτην ἀνδρὶ συνάψαι, καὶ ἰσως ἐκ τούτου συμβαίῃ εἰς τὸ ἑαυτῆς σῶμα ταύτην ἀμαρτῆσαι ἢ δίχα συναινέσεως τῶν γονέων ἀνδρὶ ἑαυτὴν, ἐλευθέρῳ μέντοιγε, συζεῦξαι, τοῦτο εἰς ἀχαριστίαν τῇ θυγατρὶ λογίζεσθαι οὐ βουλόμεθα, ἐπειδὴ οὐ τῇ ἑαυτῆς ἀλλὰ τῇ τῶν γονέων αἰτία· τοῦτο γινώσκειται πλημμελήσασα. εἰ τις ἐκ τῶν εἰρημένων γονέων μανῆ, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἢ τινες ἐξ αὐτῶν ἢ παίδων αὐτῷ μὴ ὑπόντων οἱ α λλοι αὐτοῦ συγγενεῖς οἱ ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὸν αὐτοῦ κλῆρον καλούμενοι ὑπηρεσίαν καὶ φροντίδα προσήκουσαν αὐτῷ μὴ παράσχοιεν, εἰ μὲν τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγείῃ νόσου, εἰσται αὐτῷ α δεια πότερον βούλεται τὸν παῖδα ἢ τοὺς παῖδας ἢ συγγενεῖς 539 τοὺς ἡμεληκότας ἀχάριστον ἢ ἀχαρίστους ἐν τῇ ἰδίᾳ γράψαι διαθήκην. εἰ δὲ ἐν τῇ νόσῳ τῆς μανίας αὐτὸν κατεχόμενον ἐξωτικός τις ἰδοὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀμελούμενον παίδων ἢ συγγενῶν ἢ α λλων ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων κληρονόμων καὶ διὰ συμπάθειαν βουληθείῃ αὐτοῦ φροντίσαι, δίδομεν αὐτῷ α δειαν διαμαρτυρίαν τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου ἢ ἀπὸ διαθήκης ἢ ἤδη γενομένης εἰς τὸν τοῦ μεμνηνότες κλῆρον καλουμένοις ε γγραφον στέλλειν, ὡστε σπουδάζειν αὐτοὺς τούτου φροντίζειν. εἰ δὲ γε καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην διαμαρτυρίαν ἀμελήσειαν, καὶ ὁ ἐξωτικός ἐν τῷ αὐτοῦ οἰκῳ τὸν μεμνηνότα ὑποδεξάμενος δαπανήμασιν οἰκείοις α χρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ φροντίσας δειχθείῃ, τὸν τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῷ μεμνηνότητι παρασχόμενον, κα ν τὰ μάλιστα ἐξωτικός εἰ ἢ, εἰς τὴν τούτου διαδοχὴν ερχεσθαι θεσπίζομεν, ἀνατρεπομένης τῆς αὐτῶν ἐνστάσεως, α τε δὴ ἀναξίων ο ντων τῶν τῷ μεμνηνότητι, καθάπερ εἰρήκαμεν, φροντίδα παρασχεῖν ἀμελησάντων, ου τω μέντοι ὡστε τὰ λοιπὰ τῆς διαθήκης κεφάλαια ἐν τῇ ἰδίᾳ μένειν ἰσχύι. εἰ ε να τῶν προλεχθέντων γονέων ἐν αἰχμαλωσίᾳ κρατεῖσθαι συμβαίῃ, καὶ οἱ τούτου παῖδες εἰ τε πάντες εἰ τε εἰς μὴ σπουδάσαιεν τοῦτον ἀναρρύσασθαι· ὡστε εἰ μὲν δυνηθείῃ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας συμφορὰν ἐκφυγεῖν, ἐν τῇ αὐτοῦ εἰ ναι ἐξουσίᾳ πότερον ταύτην ἀχαριστίας αἰτίαν τῇ ἰδίᾳ βούλοιτο ἐγγράψαι διαθήκην· εἰ δὲ διὰ τῆς τῶν παίδων ἀμελείας ἢ καταφρονήσεως μὴ ἐλευθερωθείῃ, ἀλλ' ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τελευτήσειεν, ἐκείνους εἰς τὴν αὐτοῦ διαδοχὴν ἐλθεῖν οὐκ ἀνεχόμεθα, οἱ τινες οὐκ ἐσπούδασαν τῆς ἀναρρύσεως αὐτοῦ φροντίσαι, ἀλλὰ πάντων τῶν παίδων ἐπὶ τούτῳ ἀμελησάντων πάντα τὰ πράγματα τὰ παρ' αὐτοῦ καταλιμπανόμενα τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως ἐξ ἢς ὡ ρμηται προσκυροῦσθαι, ἰνηενταρίου δηλαδὴ ἐπὶ δημοσίου ἐκμαρτυρίου γινομένου, ὡστε μηδὲν ἐκ τῆς αὐτοῦ περιουσίας παραπολέσθαι, ἐφ' ὡ πᾶν ο περ ἐν 540 τεῦθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν περιέλθοι εἰς αἰχμαλώτων ἀνάρρυσιν προχωρεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ο σον ἐπὶ τοῖς προσώποις εἰ ρηται, α περ ἀπὸ κληρονόμων ποιεῖν οὐκ ἐξεστιν, εἰ μὴ τὰς τῆς ἀχαριστίας αἰτίας γραφῆναι καὶ ἀποδειχθῆναι συμβαίῃ· πρόφασιν δὲ ἡμῖν

πρὸς τὸ γενικὸν ποιήσασθαι νόμον ἢ παροῦσα ὑπόθεσις δέδωκε. καὶ διὰ τοῦτο γενικῶς κελεύομεν, ὡστε εἰ περ ἐκεῖνος ὁ ἐν αἰχμαλωσίᾳ ληφθεὶς παῖδας μὴ εἰχοι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὴν τούτου κληρονομίαν ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένων ἀναρρῦσασθαι αὐτὸν μὴ σπουδαζόντων ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τελευτήσῃ, μηδένα ἐκ τῶν ἀμελησάντων εἰς τὴν τούτου κληρονομίαν ερχεσθαι, εἰ καὶ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας διαθήκη τυχὸν παρ' αὐτοῦ ἐγεγόνει, ἐν ἣ τὰ μνημονευθέντα πρόσωπα εἰς γραφῆ κληρονόμους. ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τῆς ἐνστάσεως τῶν κληρονόμων ἀκυρουμένης καὶ τῶν λοιπῶν τῆς διαθήκης κεφαλαίων ἐν τῇ ἰδίᾳ μερόντων ἰσχύι αἰ περιουσίαι τῶν τοιούτων προσώπων κατὰ τὸν ὁμοίον τρόπον ταῖς ἐκκλησίαις τῶν πόλεων ἐξ ὧν ῥημῆνται προσκυρούσθωσαν, καὶ μὴ ἐν ἄλλαις οἰαίσοῦν αἰτίαις ἄλλ' ἐν ταῖς τῶν αἰχμαλώτων ἀναρρῦσεσι δαπανάσθωσαν· ὡστε ὁ θεὸς ἐκεῖνοι ὑπὸ τῶν ἰδίων οὐκ ἀνερρῦσθησαν, τὰς ἄλλων ἀναρρῦσεις φροντίζεσθαι, καὶ τὰς ἐκείνων ὁμοίως ψυχὰς ἐκ ταύτης τῆς εὐσεβοῦς πράξεως ἐπικουφίζεσθαι. αὐτοῦ τούτου παραφυλαττομένου καὶ εἰ ἄλλο ἐξωτικὸν πρόσωπον πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας γράφῃ κληρονόμον κάκεῖνος εἰδὼς ἑαυτὸν ὑπ' ἐκείνου γεγράφθαι κληρονόμον ἀναρρῦσασθαι τοῦτον ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀμελήσαι. ταύτην δὲ τὴν ποινὴν κατ' ἐκείνων κρατεῖν θεσπίζομεν, οἱ τινες τὸν ὀκτωκαιδέκατον τῆς ἑαυτῶν ἡλικίας ἐπλήρωσαν ἐνιαυτόν. ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις αἰτίαις, ἡνίκα δὴ ὑπὲρ ἀναρρῦσεως αἰχμαλώτων ἀναγκαῖον εἰ ἡ χρήματα δοθῆναι, εἰ τις ἰδία μὴ εἰχοι χρήματα, ἀδειαν ἔχέτω, εἰ περ τῆς εἰρημένης ὑπάρχει ἡλικίας, δανείζεσθαι χρήματα καὶ πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα ὑποτίθεσθαι, 541 εἰ τε ἰδία εἰχοι εἰ τε τὰ τοῦ ἐν αἰχμαλωσίᾳ κρατουμένου, ἐπειδὴ ἐν τοῖς εἰρημένοις ἀπασὶ τοῖς ὑπὲρ ἀναρρῦσεως αἰχμαλώτων δίδοσθαι ἢ ἀναλίσκεσθαι δεικνυμένοις τὰ τοιαῦτα συναλλάγματα ὡς παρὰ προσώπου αὐτεξουσίου καὶ τελείας ἡλικίας ὄντος γινόμενα βέβαια εἶναι παρακελευόμεθα· μηδενὸς τοῖς μετὰ τῶν τοιούτων προσώπων ἐπὶ ταῖς μνημονευθείσαις αἰτίαις, καθάπερ εἰρηται, συναλλάττουσι προκρίματος γινομένου, ἀνάγκην δηλαδὴ ἔχοντος τοῦ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπανερχομένου τὰ τοιαῦτα συναλλάγματα βέβαια ἡγεῖσθαι καὶ τούτοις ὡς ἰδίοις ὀφλήμασιν ἐνέχεσθαι. εἰ τις ἐκ τῶν μνημονευθέντων γονέων ὀρθόδοξος ὑπάρχων αἰσθηται τὸν ἰδίον παῖδα ἢ παῖδας μὴ εἶναι τῆς καθολικῆς πίστεως μηδὲ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ κοινωνεῖν, ἐν ἣ πάντες οἱ μακαριώτατοι πατριάρχαι μιᾶ συμπνοίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ τὴν ὀρθοτάτην πίστιν κηρύσσουν καὶ τὰς ἀγίας τέσσαρας συνόδους, τὴν ἐν Νικαίᾳ καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν τε ἐν Ἐφέσῳ πρώτην καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι, περιπτύσσεσθαι ἡγουν ἀναφέρειν γινώσκονται, καὶ διαμείνωσιν οἱ τοιοῦτοι παῖδες ἐν τῇ αὐτῇ ἀπιστίᾳ, δίδομεν τοῖς αὐτῶν γονεῦσιν ἀδειαν ὑπὲρ ταύτης μάλιστα τῆς αἰτίας ἀχαρίστους αὐτοὺς καὶ ἀπὸ κληρονόμων ἐν τῇ ἰδίᾳ γράφειν διαθήκη. καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ ἀχαριστίας αἰτία διετυπώσαμεν· γενικὴν δὲ πρόνοιαν τοῖς παισὶ τοῖς ὀρθοδόξοις παρέχοντες κελεύομεν, σῶν φυλαττομένων τῶν νόμων τῶν ἡδη περὶ τῶν ἄλλων αἰρετικῶν προενηχθέντων καὶ περὶ τοὺς Νεστοριανοὺς καὶ τοὺς Ἀκεφάλους ταῦτα φυλάττεσθαι, ὡστε εἰ ποτε γονεῖς εὐρεθεῖεν εἰ τε τῇ Ἰουδαϊκῇ Νεστορίου μανίᾳ ἐκδεδομένοι εἰ τε τὴν τῶν Ἀκεφάλων ἀνομιαν περιπτυσ 542 σόμενοι καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς κοινωνίας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κεχωρισμένοι, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἄλλους κληρονόμους ἑαυτοῖς ἐνιστᾶν εἰ μὴ παῖδας ὀρθοδόξους καὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ κοινωνοῦντας, ἢ παίδων μὴ ὑπόντων τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας καὶ ἐκ θηλυγονίας συγγενεῖς, καθολικοὺς δηλαδὴ τυγχάνοντας. εἰ δὲ ὡς εἰκὸς ἐκ τῶν παίδων τινὲς μὲν εἰσιν ὀρθόδοξοι καὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ κοινωνοῦντες, ἄλλοι δὲ ἐκ ταύτης κεχωρισμένοι, πᾶσαν τὴν τῶν γονέων περιουσίαν εἰς τοὺς παῖδας καὶ μόνον τοὺς καθολικοὺς περιέρχεσθαι θεσπίζομεν, εἰ καὶ τελευταίας βουλήσεις τὰ τοιαῦτα πρόσωπα ποιήσαιντο παρὰ τὴν δύναμιν ταύτης ἡμῶν τῆς διατάξεως διατυπούσας. εἰ

δὲ μετὰ ταῦτα οἱ ἀδελφοὶ οἱ τῆς ἐκκλησίας κεχωρισμένοι ἐπὶ ταύτην ἀναστρέψουσι, τὸ ἀρμόζον αὐτοῖς μέρος ἐν τῷ σχήματι, ἐν ᾧ εὐρεθεῖη κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἀποδίδεται, τούτοις παρέχεσθαι, ὡς τε μηδεμίαν περὶ τῶν καρπῶν ἢ τῆς διοικήσεως τοῦ μέσου χρόνου ὁ χλησὶν ἢ ἐπάχθειαν τοὺς καθολικοὺς ὑπομένειν τοὺς πρώην τὰ μνημονευθέντα πράγματα διακρατήσαντας, ἐπειδὴ τῶν τοιούτων πραγμάτων, αὐτὰ ἐκ τῆς μοίρας τῶν ἀδελφῶν τῶν μὴ κοινωνούντων οἱ ὀρθόδοξοι ἐκτήσαντο, ὡς σπερ τὴν ἐκποίησιν κωλύομεν. οὐ τῷ καὶ τῶν παρελθόντων χρόνων τοὺς καρποὺς ἢ τὴν διοίκησιν οὐδαμῶς παρὰ τούτων ὑφ' ἧν διεκρατήθη εἰσπράττεσθαι ἢ ἀναψηλαφᾶσθαι κελεύομεν. εἰ δὲ μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἰδίας ζωῆς ἐν τῇ αὐτῇ πλάνῃ οἱ μὴ κοινωνοῦντες διαμείναιεν, τότε τοὺς ὀρθοδόξους ἀδελφοὺς ἢ κληρονόμους αὐτῶν πληρεστάτῳ δεσποτείας δικαίῳ τὰ αὐτὰ πράγματα κεκτήσθαι θεσπίζομεν. εἰ δὲ οἱ παῖδες μὲν πάντες διεστραμμένοι καὶ τῆς κοινωνίας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀλλότριοι εὐρεθεῖεν, ἄλλοι δὲ ἐγγύτατοι συγγενεῖς ἐξ ἀρρενογονίας ἢ ἐκ θηλυγονίας τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τιμῶντες καὶ κοινωνικοὶ εἶναι ἀποδειχθεῖεν, τούτους τῶν παίδων τῶν αἰρετικῶν προτιμᾶσθαι καὶ τὴν αὐτῶν διαδέχεσθαι κληρονομίαν. εἰ δὲ καὶ οἱ παῖδες καὶ οἱ ἐγγύτατοι 543 ἀδυνάτοι ἢ κογνάτοι τῆς κοινωνίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ξένοι τυγχάνοιεν, τῆνικαῦτα εἰ μὲν σχῆμα κληρικῶν οἱ γονεῖς αὐτῶν εἴχοιεν, τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως ὅπου τὴν οἰκίαν εἴχον τὰ αὐτῶν πράγματα βουλόμεθα διαφέρειν, οὐ τῷ μόντοιγε ὡς τε εἰ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ προθεσμίας τὰ τῶν τοιούτων προσώπων πράγματα διεκδικῆσαι ἀμελήσαιεν, τὴν αὐτῶν δεσποτείαν τῷ ἡμετέρῳ φίσκῳ ἐκδικεῖσθαι· εἰ δὲ λαϊκοὶ ὡς, δίχα τινὸς διακρίσεως τὰς αὐτῶν περιουσίας εἰς τὰ θεῖα ἡμῶν πριβάτα ὁμοίως περιέρχεσθαι. αὐτὰ κρατεῖν θεσπίζομεν καὶ εἰ χωρὶς διαθήκης τὰ τοιαῦτα πρόσωπα τελευτήσῃ. πάντων τῶν κατὰ τῶν λοιπῶν αἰρετικῶν ἐν ταῖς ἀλλαις διατάξεσι διατυπωθέντων καὶ κατὰ τῶν Νεστοριανῶν καὶ Ἀκεφάλων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν μὴ κοινωνούντων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἧ ἀί προλεχθεῖσαι ἀγίαι τέσσαρες σύνοδοι καὶ πατριάρχαι ἀναφέρονται, καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτῶν ὁμοίως φυλαττομένων. εἰ γὰρ ὑπὲρ κοσμικῶν αἰτιῶν μεριμνῶμεν, πόσω μᾶλλον ὑπὲρ τῆς τῶν ψυχῶν σωτηρίας προνοητικωτάτην φροντίδα δεῖ συνεισφέρειν. εἰ τε τοίνυν πάσας τὰς εἰρημένας τῆς ἀχαριστίας αἰτίας εἰ τε φανεράς ἐξ αὐτῶν εἰ τε μίαν οἰανδήποτε οἱ γονεῖς τῇ ἰδίᾳ ἐγγράψαιεν διαθήκη, καὶ οἱ γραφόμενοι κληρονόμοι τὴν ὀνομασθεῖσαν ἢ τὰς ὀνομασθεῖσας αἰτίας ἢ μίαν ἐξ αὐτῶν ἀληθῆ εἶναι δείξειαν, τὴν διαθήκην τὴν ἰδίαν εἰσὶν ἰσχὺν παρακελευόμεθα. εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλαχθεῖη, μηδὲν γίνεσθαι πρόκριμα τοῖς ἀπὸ κληρονόμων γραφεῖσι παισίν, ἀλλ' ὅσον εἰς τὴν ἐνστασιν τῶν κληρονόμων ἀνήκει τῆς διαθήκης ἀκυρουμένης εἰς τὴν τῶν γονέων κληρονομίαν τοὺς παῖδας ἐξ ἀδιαθέτου ἐξίσης μοίρας εἶναι εἰσὶν ἰσχυροὺς, ὡς τε μὴ τοὺς παῖδας πεπλασμέναις κατηγορίας κατακρίνεσθαι ἢ τινὰ περιγραφὴν ἐν ταῖς τῶν γονέων περιουσίαις ὑπομένειν. εἰ μόντοιγε συμβαίεν τισὶ 544 τοιαύταις διαθήκαις ληγάτα τινὰ ἢ φιδεϊκόμισσα ἢ ἐλευθερίας ἢ ἐπιτρόπων δόσεις καταλειφθῆναι ἢ ἄλλα οἰαδήποτε κεφάλαια τοῖς νόμοις ἐγνωσμένα ὀνομασθῆναι, ταῦτα πάντα κελεύομεν πληροῦσθαι καὶ δίδεσθαι ἐκείνοις οἱς κατελείφθη, ὡς εἰ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος μὴ ἀνατραπέῃσιν ἢ διαθήκη ἐκράτει. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν διαθηκῶν τῶν γονέων διευτύσαμεν δίκαιον δὲ εἶναι συνείδομεν καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου περὶ τῶν διαθηκῶν τῶν παίδων τὰ αὐτὰ μετὰ τινος διαστίξεως διατυπῶσαι. θεσπίζομεν τοίνυν μὴ ἐξεῖναι τοῖς παισὶ τοὺς ἰδίους γονεῖς πρᾶετερितους καταλιμπάνειν ἢ καθ' οἷονδήποτε τρόπον τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐν οἷς ἐξουσίαν εἴχοσι διατίθεσθαι τούτους παντελῶς ἀλλοτρίους ποιεῖσθαι, εἰ μὴ τὰς αἰτίας αὐτῶν ἀριθμοῦμεν ἐν ταῖς ἰδίαις ἰδικῶς ἐγγράψαιεν διαθήκαις. ταῦτα δὲ εἶναι κελεύομεν· εἰ οἱ γονεῖς εἰς ἀναίρεσιν ζωῆς τοὺς ἰδίους

παῖδας παραδοῖεν, δίχα μέντοιγε αἰτίας εἰς καθοσίωσιν ἀναφερομένης. εἰ φαρμακείαις ἢ γοητείαις ἢ ἀλλῶ τρόπῳ οἱ γονεῖς τῆ τῶν παίδων ζωῆ ἐπιβουλεύσαντες ἀποδειχθεῖεν. εἰ ὁ πατήρ τῆ ἰδία νύμφῃ ἢ τῆ παλλακίδι τοῦ οἰκείου παιδὸς συμμιγείῃ. εἰ οἱ γονεῖς τοὺς ἰδίους παῖδας διαθήκας ποιῆσαι κωλύσειαν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐν οἷς εἰχουσιν ἀδειαν τοῦ διατίθεσθαι· πάντων δηλαδὴ [τῶν] ἐπὶ τῆ κωλύσει τῶν τοιούτων διαθηκῶν φυλαττομένων, ἀπερ ἐπὶ τῶ τῶν γονέων προσώπῳ διεστίζαμεν. εἰ συμβαίῃ τὸν ἀνδρα τῆ ἑαυτοῦ γαμετῆ εἰς ἀναίρεσιν ἢ ἐκστασιν τῆς διανοίας δοῦναι φάρμακον, ἢ τὴν γαμετὴν τῶ ἀνδρὶ, ἢ ἀλλῶ τρόπῳ τὸν ἑτερον τῆ τοῦ ἑτέρου ζωῆ ἐπιβουλεῦσαι, τὸ μὲν τοιοῦτον ἐγκλημα οἱ ἀπυβλιζον ὑπάρχον κατὰ τοὺς νόμους ἐξ 545 ἐτάζεσθαι καὶ νομίμης ἐκδικήσεως ἀξιούσθαι θεσπίζομεν, τοῖς δὲ παισὶν ἀδειαν εἶναι ἐν ταῖς ἰδίαις διαθήκαις μηδὲν ἐκ τῶν ἰδίων περιουσιῶν ἐκείνῳ τῶ προσώπῳ καταλιμπάνειν τῶ τὸ τοιοῦτο μῦθος πεπραχέναι γινωσκομένῳ. εἰ τῶν παίδων ἢ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἐν μανίᾳ τυγχάνοντος οἱ γονεῖς φροντίσαι αὐτῶν ἀμελήσειαν, πάντα καὶ ἐνταῦθα παραφυλάττεσθαι προστάττομεν, ἀτινα περὶ τῶν μαινομένων γονέων ἀνωτέρω ἐθεσπίσαμεν. τούτοις τοῖς θέμασι καὶ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας συμφορὰν προστίθεμεν, ἐν ἣ εἰ τοὺς παῖδας κρατεῖσθαι καὶ διὰ τῆς τῶν γονέων καταφρονήσεως ἢ ἀμελείας μὴ ἀναρρυσθέντας τελευτῆσαι συμβαίῃ, μηδαμῶς τοὺς τούτων γονεῖς εἰς τὰς περιουσίας ἐρχεσθαι τῶν παίδων ἐφ' αἷς διατίθεσθαι οἱ παῖδες ἠδύναντο, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν τούτῳ τῶ κεφαλαίῳ φυλάττεσθαι ἀπερ καὶ περὶ γονέων καὶ ξογνατων καὶ ἀδγνατων τῶν ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὰ τούτων δίκαια καλουμένων ἢ περὶ τῶν ἐξωτικῶν γραφομένων κληρονόμων ἀνωτέρω διετυπώσαμεν. εἰ τις ἐκ τῶν μνημονευθέντων παίδων ὀρθόδοξος τυγχάνων αἰσθηται τὸν ἰδιον γονέα ἢ γονεῖς μὴ εἶναι καθολικούς, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἐκείνων προσώπων κρατεῖν ἀπερ ἀνωτέρω περὶ τῶν γονέων διετυπώσαμεν. εἰ τὰς τοιαύτας τοίνυν αἰτίας ἢ φανεράς ἐξ αὐτῶν ἢ μίαν οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἰδίαις γράψαιεν διαθήκαις, καὶ οἱ γραφόμενοι παρ' αὐτῶν κληρονόμοι ἢ πάσας ἢ φανεράς ἢ μίαν ἐκ τούτων ἀποδείξειαν, τὴν διαθήκην ἐν τῆ ἰδίᾳ ἰσχύϊ διαμένειν προστάττομεν. εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλαχθεῖη, μηδεμίαν δύναμιν τὴν τοιαύτην διαθήκην τό γε εἰς τὴν ἐνστασιν τῶν κληρονόμων ἐχειν θεσπίζομεν, ἀλλὰ ἀνατρεπομένης τῆς διαθήκης τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν τοῦ τελευτήσαντος κληρονομίαν καλουμένοις τὰ ἐκείνου πράγματα δίδοσθαι διατυποῦμεν, τῶν ληγάτων δηλονότι εἰτε φιδεῖκομμίσσων καὶ ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δόσεων 546 τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν ἀλλων κεφαλαίων, καθάπερ ἀνωτέρω εἰρηται, τὴν ἰδίαν ἐχόντων ἰσχύϊν. εἰ τι δὲ ἢ περὶ ληγάτου ἢ φιδεῖκομμίσσου ἢ ἐλευθεριῶν ἢ ἀλλων οἰωνδήποτε κεφαλαίων ἐν ἀλλοῖς νόμοις εὐρεθῆι ταύτῃ τῆ διατάξει ἐναντίον, τοῦτο κρατεῖν κατ' οὐδένα βουλόμεθα τρόπον. καὶ αὐται μὲν τῆς εχβερεδατιονος ἢ πραετερτιονος αἰ ποινὰι τό γε εἰς τὰς τῆς ἀχαριστίας αἰτίας κατὰ τῶν εἰρημένων προσώπων διετυπώθησαν· εἰ τινες δὲ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐγκλήματα ἀναφέρονται, τοὺς τούτων πράκτορας καὶ τὰς ἀλλας ὑπομένειν ποινὰς τὰς τοῖς νόμοις διωρισμένας. Ταῦτα δὲ διετυπώσαμεν, ἵνα καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς παῖδας ἀπὸ τῆς τῶν διαθηκῶν ὑβρεως ἐλευθερώσωμεν. εἰ δὲ τινες κληρονόμοι ὀνομασθεῖεν, καὶ ν εἰ ρητοῖς πράγμασιν ἀρκεσθῆναι προσταχθεῖεν, ἐν τούτῳ τὴν μὲν διαθήκην μὴ ἀνατρέπεσθαι προστάττομεν, ὁ περ δ' ἀν ὑπέλαττον αὐτοῖς τῆς ἐκ τῶν νόμων μοίρας καταλειφθῆ, τοῦτο κατὰ τοὺς ἀλλους ἡμῶν νόμους παρὰ τῶν κληρονόμων ἀποπληροῦσθαι. μίαν γάρ ἐστι τῆς ἡμετέρας γαληνότητος φροντίς τὸ τὴν ὑβριν τῆς πραετερτιονος καὶ εχβερεδατιονος τῶν γονέων καὶ τῶν παίδων ἀνελεῖν. σκοπεῖν γὰρ ὀφείλουσιν οἱ γονεῖς, ὅτι καὶ αὐτοὶ παῖδες γεγόνασι καὶ τὰ αὐτὰ παρὰ τῶν οἰκείων γονέων ἐσχήκασιν, καὶ παραπλησίως οἱ νῦν ὄντες υἱοὶ σπουδάζειν τοὺς τῶν γονέων λογισμοὺς θεραπεύειν, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ γονεῖς ἐπιθυμοῦσι γενέσθαι καὶ ὑπὸ τῶν

ιδίων ευ χονται τιμηθῆναι παίδων. ο θεν δῆλον καθέστηκεν εἰς τὴν τῶν ἀμφοτέρων ὠφέλειαν καὶ ἀσφάλειαν τὸν παρόντα ἀφορᾶν νόμον· ο ν οὐ χωρὶς αἰτίας, ἀλλὰ προφάσεως γενομένης συνειδομεν προενεγκεῖν, ευ ρομεν γάρ Πουλχερίαν εὐχάριστον μὲν θυγατέρα παρὰ τῆς ἰδίας μητρὸς λεχθεῖσαν, ἀπὸ κληρονόμων δὲ κατὰ τὴν διαθήκην ὀνομασθεῖσαν, τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς πατρώοις τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς 547 μητρώοις πράγμασιν. καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον χάρτην, ἐπέπερ δόλω καὶ μηχανῇ συντεθέντα ε γνωμεν, κατ' οὐδένα τρόπον κρατεῖν συνεχωρήσαμεν, τὴν δὲ θυγατέρα κληρονόμον τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς γενέσθαι παρεκελευσάμεθα, καθάπερ καὶ ἡ ε γγραφος προελθοῦσα περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἡμετέρα κρίσις δηλοῖ. Μεμνήμεθα πρὸς τούτοις νόμον παρ' ἡμῶν φοιτῆσαι, δι' ου παρεκελευσάμεθα μηδενὶ παντελῶς ἐξεῖναι τὰ τῶν τελευτώντων σώματα χρέους ὀνόματι κρατεῖν ἢ ἐμπόδισμα τῆ τούτων ποιεῖσθαι ταφῆ. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ε γνωμέν τινας τελευτήσαντός τινος τὸν πατέρα ἐκ τῆς ταφῆς τοῦ οἰκείου παιδὸς ἀναλύοντα ὀνόματι χρέους κρατῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο εὐσεβὲς καὶ φιλόανθρωπον εἶναι συνειδομεν τὴν τοιαύτην ὠμότητα τῶ παρόντι εὐσεβεστάτῳ νόμῳ κωλύσαι. θεσπίζομεν τοίνυν μηδενὶ παντελῶς ἐξεῖναι τοὺς κληρονόμους τοῦ τελευτώντος ἢ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς παῖδας ἢ γαμετὴν ἢ ἀδελφούς ἢ ξογνατούς ἢ ἀλλοὺς αὐτοῦ προσγενεῖς ἢ ἐγγυητὰς πρὸ τῆς τῶν ἑννέα ἡμερῶν προθεσμίας, ἐν αἰ ς πενθεῖν δοκοῦσιν, αἰτιᾶσθαι ἢ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον παρενοχλεῖν ἢ τινα ὑπόμνησιν αὐτοῖς ἐπιφέρειν, ἢ ἐν δικαστηρίῳ αὐτοὺς καλεῖν εἰτε ὀνόματι χρέους παρὰ τοῦ τελευτήσαντος καταγομένου εἰτε ἀλλης οἰασοῦν αἰτίας χάριν εἰς τὰ μνημονευθέντα ἰδικῶς ὀρώσης πρόσωπα. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν ἑννέα ἡμερῶν τολμήσειε τίς τινα τῶν εἰρημένων κρατῆσαι προσώπων ἢ μεθοδεῦσαι ἢ τινα ὁμολογίαν ἢ ὑπόσχεσιν ἢ ἐγγύην παρ' αὐτοῦ κομίσασθαι, ταῦτα πάντα ἀνίσχυρα εἶναι θεσπίζομεν. μετὰ δὲ τὴν τῶν ἑννέα ἡμερῶν παραδρομὴν εἰ τις κατὰ τῶν τοιούτων προσώπων τινὰς ε χειν νομίσειεν ἀγωγὰς, ταύτας κατὰ τοὺς νόμους ἐγγυμναζέτω, μηδενὸς δηλαδὴ τοῖς ἐν 548 ἀγούσι προκρίματος ἐκ ταύτης τῆς προθεσμίας περὶ χρονίαν παραγραφὴν ἢ ἐν ἀλλῃ οἰαδῆποτε νομίμῳ δικαιολογίᾳ παντελῶς γινομένου. Πρὸς τούτοις καὶ ἀλλο κεφάλαιον πρὸς τὰς ἀντιφωνήσεις ἢ γουν ὑποσχέσεις ἀποβλέπον τῶ παρόντι νόμῳ συνειδομεν διατυπῶσαι. θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ ποτέ τις ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἢ ὑπὲρ ἀλλου προσώπου ἀντιφωνήσειε, λέγων τυχόν τινι τὸ ἰκανόν σοι ποιῶ, τοῦτον ἐπὶ τῆ ποσότητι ἢ ν α ν εἰ ποι τρόποις α πασιν ὑποκειῖσθαι καὶ τὴν ἀντιφώνησιν τὴν ἰδίαν πληροῦν καὶ τὸ χρέος ἀναγκάζεσθαι καταβάλλειν. εἰ τις δὲ εἰποι τὸ ἰκανόν σοι γενήσεται, τοῦτον οἰ α τοῦ τοιούτου λόγου ἀπροσώπως εἰρημένου ὡσανεὶ μηδὲν εἰπόντα ου τως ἐκ πάσης εἰσπράξεως ἐλεύθερον φυλάττεσθαι. εἰ δὲ τις εἰποι γενήσεται σοι τὸ ἰκανόν παρ' ἐμοῦ καὶ παρὰ τοῦδε καὶ τοῦδε, ἐκείνοις μὲν ου ς α ν ὀνομάσειεν, εἰ μὴ συναινέσουσι, μηδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης φωνῆς γίνεσθαι πρόκριμα, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὸν τὸν τοῦτο εἰπόντα ὑπὲρ ἐκείνων τῶν προσώπων α περ ὀνομάσειεν ἀπαίτησιν τινα ὑπομένειν, ὑπὲρ ἑαυτοῦ δὲ ο περ ἐκ τοῦ κατὰ τοὺς νόμους ἀποδεικνυμένου χρέους ἐποφείλων φανείη κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῶ μέρος μόνον καταβάλλειν. εἰ δὲ εἰποι γενήσεται σοι τὸ ἰκανόν παρ' ἐμοῦ ἢ παρὰ τοῦδε ἢ τοῦδε, τηνικαῦτα τοῖς μὲν ὀνομασθεῖσι προσώποις κατὰ τὸν ομοιον τρόπον μὴ συναινοῦσι μηδὲ ε ν γίνεσθαι πρόκριμα, αὐτὸν δὲ τὸν τοῦτο ἀντιφωνήσαντα ἀκέραιον μὲν τὸ χρέος ἀναγκάζεσθαι καταβάλλειν εἰ τινα δὲ κατὰ τῶν ὀνομασθέντων προσώπων νομίσειεν ἑαυτῶ ἀρμόζειν ἀγωγήν, ταύτην κατὰ τοὺς νόμους κατ' αὐτῶν προτιθέναι καὶ τῆς τῶν νόμων βοηθείας ἀπολαύειν. < Ἐπίλογος.> Ἀπαντα δὲ ταῦτα κρατεῖν θεσπίζομεν ἐπὶ ταῖς ὑποθέσεσιν ἀπάσαις, οσαι μῆπω δικαστικῇ 549 ψήφῳ ἢ φιλικῇ συμβάσει πέρας ε λαβον. ἢ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὴν παροῦσαν ἡμῶν γενικὴν νομοθεσίαν προγραμμάτων μὲν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν κατὰ τὸ σύνθητες προτιθεμένων, προστάξεων δὲ πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν

αρχοντας στελλομένων εις την άπάντων γνώσιν έλθειν παρασκευασάτω. --P--I--
ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ. Ο αύτός βασιλεύς Θεοδότη έπάρχω πραιτωρίων. <Προοίμιον.>
Μετá την τοῦ δεσπότου θεοῦ εὐμένειαν ασφάλεια τῶν ήμετέρων ὑπηκόων ή τῶν
στρατιωτικῶν πραγμάτων αρχή καί κατάσταση: τούτων γάρ προνοία θεοῦ
συνισταμένων ή μὲν τῶν βαρβάρων προπέτεια χαλινούται, τὰ δὲ τῆς πολιτείας
αυξήματα. ἐπει οὖν τινες τῆς έαυτῶν σωτηρίας οὐδένα ποιούμενοι λόγον
τούς στρατιώτας καί φοιδεράτους, ὀφείλοντας ὑπὲρ τῆς ελευθερίας τῆς πολιτείας
κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀγωνίζεσθαι, τολμῶσιν ὑποσύρειν καί εις ιδιωτικὰς ἀπασχολεῖν
χρείας, συνείδομεν διὰ τοῦ παρόντος ήμῶν νόμου πᾶσι προαγορευσαι, ωστε τοῦ
λοιποῦ μηδένα τολμήσαι στρατιώτην ἐν οἴωδήποτε ἀναφερόμενον ἀριθμῶ η
φοιδεράτον ὑποσύρειν η εις τὸν έαυτοῦ εχειν οἰκον η εις τὰς ίδίας εχειν κτήσεις·
περὶ οὖς ήμεῖς πολλοὺς ὑφιστάμεθα πόνους γυμνάζοντες καί στρατεύοντες, ωστε
τοῖς κοινοῖς αὐτοὺς χρησιμεῖν πράγμασιν. Εστωσαν τοίνυν πάντες εἰδότες ο σοι
στρατιώτας η φοιδεράτους τινὰς ἐν τοῖς έαυτῶν εχειν εσπευσαν 550 οἰκοις η
κτήσεις ὀπωσοῦν προσεδρεύοντας καί τινὰς αὐτοῖς ιδιωτικὰς πληροῦντας χρείας,
ωστε εἰ μὴ ἐντὸς τριγιντα διεφυμ προθεσμίας ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς κατὰ τόπον
ἐμφανείας τῆς παρουσίας ήμῶν διατυπώσεως τούτους ἀποδιώξουσιν, αἱ μὲν αὐτῶν
τῶν ἐχόντων αὐτοὺς η κρατούντων οὐσία δημεύσει ὑποβληθεῖσαι τῷ δημοσίῳ
προσκυρωθήσονται, αὐτοὶ δὲ καί τῶν ἀξιομάτων καί τῶν στρατειῶν ὁποίας εχουσιν
ἐξωθήσονται, οἱ δὲ στρατιῶται καί φοιδεράτοι οἱ τούτοις μετá την προθεσμίαν
παραμένοντες οὐ μόνον τῆς ζώνης ἀφαιρεθήσονται, ἀλλὰ καί τὰς εις εσχατον
ὑπομενοῦσι τιμωρίας· εἰδόντων καί τῶν ἐκάστης ἐπαρχίας ἀρχόντων, ὡς ει τινες
εὔρεθειεν ἐν τοῖς τόποις τοῖς παρ' αὐτῶν ἰθυνομένοις η ἐπιτρόποις τισὶν η
προσώποις η οἰκοις η δεσπόταις η κτήσεις η ταῖς οἰαίσοῦν ιδιωτικαῖς χρείαις
προσεδρεύοντες, καί μὴ σπουδαίως τούτους συσχῶσί τε καί τιμωρίαῖς ὑποβάλλωσι,
καί τούς μὲν στρατιώτας εις τούς ἀριθμοὺς ἐκπέψωμεν ἐν οἰς στρατεύονται, τούς
δὲ φοιδεράτους πρὸς τούς ίδίους ὀπίονας, καί αὐτοὶ ἀνά δεξेम λιβραφυ αυρι
ποινήν εἰσπραχθήσονται, καί πρὸς τούτοις ἐξορία παραδοθήσονται ὡς τῶν ήμετέρων
κελεύσεων τολμήσαντες ἀμελήσαι. μηδεὶς τοίνυν μήτε θείῳ τινὶ τύπῳ περὶ τούτου
ὡς εἰκὸς γενομένῳ μήτε προστάξεσιν ἀρχόντων <χρήσεται, μηδέ τις τῶν ήμετέρων
ἀρχόντων> τοιούτους τινὰς τύπους η προστάξεις ἀρχικὰς προσδέξεται, ἀλλὰ μετá
πάσης ταχυτήτος οἱ μὲν στρατιῶται εις τούς ίδίους ἀριθμοὺς οἱ δὲ φοιδεράτοι πρὸς
τούς έαυτῶν ὀπίονας ἐπανέλθωσι καί ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀγωνίσωνται πραγμάτων.
κατ' οὐδένα γάρ τρόπον τοῦ λοιποῦ συχωροῦμεν τούς ήμετέρους στρατιώτας η
φοιδεράτους ἐν τισὶ παντελῶς ιδιωτικαῖς ἀπασχολεῖσθαι χρείαις. <Επίλογος.> Τὰ
τοίνυν παραστάντα ήμῖν καί διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα νόμου ή σὴ ὑπεροχὴ
γινώσκουσα κατὰ μὲν τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν 551 ιδίκτων κατὰ τὸ σῦνηθες
προτιθεμένων, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαῖς προστάξεων στελλομένων πᾶσι δηλα
καταστήσαι σπευσάτω. --P--I--Z ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΛΥΣΕΩΣ
ΓΑΜΟΥ. <Ο αύτός βασιλεύς Θεοδότη έπάρχω πραιτωρίων.> <Προοίμιον.> Διαφόρων
κεφαλαίων εις ήμᾶς ἀνενεχθέντων ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν γενικῶ ταῦτα
διατυπῶσαι νόμῳ. Θεσπίζομεν τοίνυν αδειαν εἶναι καί μητρί καί μάμμη καί τοῖς
αλλοῖς γονεῦσι μετá τὸ καταλιπεῖν τοῖς παισὶ τὸ ἐκ τῶν νόμων ὀφειλόμενον μέρος
τὸ ὑπόλοιπον τῆς αὐτῶν περιουσίας, εἰτε εις ὀλόκληρον βουληθεῖεν εἰτε ἐκ μέρους,
τῷ υἱῷ η τῇ θυγατρὶ, η ἐγγόνῳ η ἐγγόνῃ, η τοῖς ἐφεξῆς κατιοῦσι δωρεῖσθαι η καί
διὰ τελευταίας βουλήσεως καταλιμπάνειν ἐπὶ τοιούτῳ ὀρωτε καί αἰρέσει, εἰγε
βουληθεῖεν, ωστε τὸν πατέρα η τὸν ὀλωσεχοντα τούτους ὑπεξουσίους ἐν 552
τούτοις τοῖς πράγμασι μήτε υσυμφρυξτον μήτε τὴν οἰανοῦν παντελῶς μετουσίαν
εχειν. ταῦτα γάρ δὴ καί ἐξωτικοῖς ἡδύναντο καταλιμπάνειν, ὁθεν οὐδεμία τοῖς

γονεῦσιν ὠφέλεια προσεγίνετο. τοῦτο δὲ οὐ μόνον τοῖς γονεῦσιν, ἀλλὰ καὶ παντὶ προσώπῳ ἐξεῖναι παρακελευόμεθα. τὰ δὲ πράγματα τὰ οὐ τῶ καταλιμπανόμενα ἢ δωρούμενα τοῖς ὑπεξουσίοις προσώποις, εἰ μὲν τελείας εἰσὶν ἡλικίας, καὶ ὑπεξουσίωσιν, ἀδειαν ἐχέτωσαν καθ' ὃν βούλονται τρόπον διοικεῖν· εἰ δὲ τὴν ἡλικίαν ὠσιν ἀτελεῖς, δι' οὐ περ ἂν συνίδοι ὁ τεστατορ ἢ ὁ δωρούμενος αὐτὰ διοικεῖσθαι, μέχρις ὅταν ἐκεῖνοι οἱ ἐδωρήθη ἢ κατελείφθη εἰς τελείαν ἐλθῶσιν ἡλικίαν. ἀδειαν ἐχόντος τοῦ διατιθεμένου ἢ δωρουμένου καὶ τῇ μητρὶ καὶ τῇ μάμμῃ τούτων οἱ τὰ πράγματα παρεσχέθη τὴν τῶν αὐτῶν πραγμάτων, εἰ βούλοιο, διοίκησιν καταπιστεῦσαι, καὶ ν συνοικῶσιν ἀνδράσιν αἱ εἰρημέναι γυναῖκες, οὐ τῶ μόντοι εἰ περ καὶ αὐταὶ τὴν τοιαύτην διοίκησιν καταδέξασθαι βουληθῶσιν. εἰ δὲ ὡς εἰκὸς ὁ καταλιμπάνων ἢ δωρούμενος μηδένα τούτοις διοικητὴν ὀρίσειε, ἢ ὁ παρ' αὐτοῦ δεδομένος τὴν τοιαύτην διοίκησιν ὑπελθεῖν ἢ μὴ βουληθεῖν ἢ μὴ δυνηθεῖν, ἢ τελευτήσειε πρὶν ἐκεῖνους τελείας ἡλικίας γενέσθαι, τῆνικαῦτα κελεύομεν τὸν ἀρμόδιον ἀρχοντα κουράτωρα ἀξιόπιστον μετὰ νομίμου ἐγγύης τοῖς τοιούτοις πράγμασι προβάλλεσθαι, ὀφείλοντα τὴν καταλειφθεῖσαν τοῖς τοιούτοις προσώποις περιουσίαν διοικῆσαί τε καὶ φυλάξαι, μέχρις ὅταν ἐκεῖνοι, ὡς εἰρηται, εἰς τελείαν ἡλικίαν ἐλθῶσιν. ἐν ἐκεῖνοις γὰρ τοῖς θέμασι τὸν νόμον τὸν τὴν χρῆσιν τοῖς γονεῦσι παρέχοντα βουλόμεθα παραφυλάττεσθαι, οἱ οὐκ ἐγκείνεται ἰδικῶς τοιαύταις ρεσις. Πρὸς τούτοις δὲ κάκεινο νομοθετῆσαι συνείδομεν, ὥστε εἰ τις υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐχὼν ἐξ ἐλευθέρας γυ 553 ναϊκός, μεθ' ἧς γάμος συνίστασθαι δύναται, εἰ ποι ἐν συμβολαίῳ εἰτε ἀγοραίῳ εἰτε ἰδίᾳ χειρὶ συγγεγραμμένῳ καὶ ἐχόντι ὑπογραφὰς τριῶν μαρτύρων ἀξιόπιστων εἰτε ἐν διαθήκῃ εἰτε ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων τοῦτον ἢ ταύτην υἱὸν αὐτοῦ εἶναι ἢ θυγατέρα, καὶ μὴ προσθῆ καὶ φυσικὸν ἢ φυσικὴν, τοὺς τοιούτους παῖδας γνησίους εἶναι, καὶ μηδεμίαν ἑτέραν ἀπόδειξιν παρ' αὐτῶν ζητεῖσθαι, ἀλλὰ πάντων ἀπολαβεῖν αὐτοὺς τῶν δικαίων ὅσα τοῖς γνησίοις παισὶν οἱ ἡμέτεροι παρέχουσι νόμοι, οἱ αὐτοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς εἰρηται, παῖδας ἰδίους αὐτοὺς ἀποκαλέσαντος. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ μετὰ τῆς αὐτῶν μητρὸς δείκνυται νόμιμον ἐσχηκέναι γάμον, ὥστε μηδὲ παρ' αὐτῆς πρὸς τὴν τοῦ γάμου πίστιν ἑτέραν ἀπόδειξιν ἐπιζητεῖσθαι. εἰ δὲ ὁ πατὴρ ἐκ τῆς αὐτῆς γυναικὸς πολλοὺς παῖδας ἐχὼν ἐνὶ ἐξ αὐτῶν μαρτυρίαν καθ' οἷονδῆποτε τῶν εἰρημένων παράσχοι τρόπων, ἀρκεῖν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς γυναικὸς τεχθεῖσι πρὸς τὰ τῶν νομίμων δίκαια τὴν τῶ ἐνὶ δεδομένην τοῦ πατρὸς μαρτυρίαν. καὶ τοῦτο δὲ τῇ παρουσίᾳ διατάζει συνείδομεν προσθεῖναι, ὥστε εἰ τις ἀγράφως κατὰ διάθεσιν γαμικὴν γυναῖκα λάβοι καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς ποιήσαιτο, λυθέντος δὲ τοῦ πρὸς αὐτὴν γάμου συμβῆ αὐτὸν καὶ ἑτέραν ἀγαγέσθαι γυναῖκα μετὰ προικῶν συμβολαίων, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁμοίως ποιήσασθαι παῖδας, μηδὲν περὶ τὴν πατρῶν κληρονομίαν τοῖς ἐκ τῆς ἀπρόικου γαμετῆς τεχθεῖσι παισὶ πρόκριμα γίνεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν ἐκ τῆς δευτέρας τεχθέντων γαμετῆς τῆς μετὰ προικῶν συμβολαίων συνοικησάσης εἰς τὸν τοῦ πατρὸς κάκεινους καλεῖσθαι κληρον, οἱ αὐτοῦ καὶ ἐκ μόνης διαθέσεως δυναμένου τοῦ γάμου συνίστασθαι. ὁ περ ὁμοίως κρατεῖν βουλόμεθα, εἰ καὶ πρῶτον μὲν μετὰ προικῶν συμβολαίων συναφθεῖ τις γαμετῆ, μετ' ἐκείνην δὲ ἑτέραν ἀγάγηται μόνῃ γαμικῇ διαθέσει. 554 Ἐπειδὴ δὲ νόμον πρῶην ἐξεφωνήσαμεν κελεύοντα ἢ προικῶ γίνεσθαι συμβόλαια ἢ ἄλλας συστάσεις προίεναί γινομένας παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς, δι' ὧν τοὺς γάμους προσήκει βεβαιουῖσθαι, ἢ γοῦν ὁρκους παρέχεσθαι, ἐπὶ τοῦ παρόντος συνείδομεν κάλλιον διατυπῶσαι τὰ περὶ τούτων πρῶην νομοθετηθέντα. καὶ διὰ τοῦτο κελεύομεν τοὺς μεγάλους ἀξιώμασι κεκοσμημένους μέχρις ἰλλουστρίων μὴ ἄλλως γάμοις προσομιλεῖν εἰ μὴ προικῶ συγγράφοιεν συμβόλαια, πλὴν εἰ μὴ τις πρὸ τοῦ τυχεῖν τῶν τοιούτων ἀξιωματῶν ἐκ μόνης διαθέσεως ἡγάγετο γαμετῆν. τοὺς γὰρ τοιούτους γάμους τοὺς πρὸ τῆς ἀξίας

γενομένους καὶ μετὰ τὴν ἀξίαν νομίμους μένειν κελεύομεν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν τεχθέντας νομίμους εἶναι παῖδας· μετὰ μέντοι τὸ τιμηθῆναί τινας τοιαύταις ἀξίαις μὴ ἄλλως ἀγεσθαι γαμετὰς πλὴν εἰ μὴ μετὰ προικῶν συμβολαίων. ταύτην δὲ τὴν τοῦ νόμου ἀκρίβειαν συγχωροῦμεν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ βαρβάρους, καὶ ν' ἀξιώμασι τοιοῦτοις ὑπάρχοιεν κεκοσμημένοι ὥστε καὶ διαθέσει ψιλῇ δύνασθαι αὐτοὺς βουλομένους συναλλάσσειν γάμους. τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπαντας παρὰ τοὺς ταῖς μεγάλαις, ὡς εἰρηται, ἀξίαις κεκοσμημένους, οἷα σδήποτε εἰεν ἀξίας ἡ στρατείας ἡ ἐπιτηδεύσεως, εἰ μὲν βουληθεῖεν ἡ δυνηθεῖεν, οὐ κωλύομεν μετὰ προικῶν συμβολαίων ἀγεσθαι γαμετὰς· εἰ δὲ καὶ τοῦτο μὴ παραφυλάξουσι, καὶ τοὺς ἐκ μόνης διαθέσεως ἀποδεικνυμένους γάμους βεβαίους εἶναι θεσπίζομεν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν τικτομένους νομίμους εἶναι παῖδας κελεύομεν. Ἐπειδὴ δὲ νόμον ἡδη τεθείκαμεν προστάττοντα, ὥστε εἰ ποτέ τις γυναῖκα δίχα προικῶν λάβοι μετὰ διαθέσεως γαμικῆς καὶ ταύτην χωρὶς αἰτίας γνωριζομένης τοῖς νόμοις ἐκβάλῃ, λαμβάνειν αὐτὴν τὸ τέ 555 τάρτον μέρος τῆς αὐτοῦ περιουσίας, καὶ ἕτερον μετὰ ταῦτα πεποιήκαμεν νόμον τὸν διορίζοντα, εἰ τις ἀπορον γυναῖκα κατὰ διάθεσιν μόνον λάβοι καὶ μέχρι τελευτῆς σὺν αὐτῇ ζήσας προτελευτήσῃ, λαμβάνειν ὁμοίως καὶ αὐτὴν τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἐκείνου περιουσίας (οὐ τῶ μόντοιγε ὥστε μὴ ὑπερβαίνειν αὐτὸ τὴν τῶν ἑκατὸν τοῦ χρυσοῦ λιτρῶν ποσότητα), ἐν τῷ παρόντι κάλλιον ἑκάτερον νόμον διατυποῦντες θεσπίζομεν, ἐφ' ἑκατέρου θέματος τοὺς ἐκ τῶν τοιούτων συνοικεσίων τεχθέντας παῖδας νομίμους εἶναι καὶ εἰς τὴν πατρῶν καλεῖσθαι κληρονομίαν, τὴν δὲ γυναῖκα ἐφ' ἑκατέρου τούτων τῶν θεμάτων, εἰ μὲν ἀκρι τριῶν ἐχοὶ παίδων ὁ αὐτῆς ἀνὴρ εἰτε ἐξ αὐτῆς εἰτε καὶ ἐξ ἑτέρου συνοικεσίου, τὸ τέταρτον μέρος τῆς οὐσίας τοῦ ἀνδρὸς λαμβάνειν· εἰ δὲ πλείονες εἶησαν οἱ παῖδες, τοσοῦτον ἐφ' ἑκατέρου ὁμοίως θέματος λαμβάνειν κελεύομεν τὴν γυναῖκα ὅσον ἐνὶ τῶν παίδων ἀρμόζει. οὐ τῶ δηλαδὴ ὥστε χρῆσιν μόνην ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις πράγμασι τὴν γυναῖκα ἐχειν, τὴν δεσποτείαν δὲ ἐκείνοις τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι οὐς ἐξ αὐτοῦ τοῦ γάμου ἐσθεν. εἰ δὲ ἡ τοιαύτη γυνὴ παῖδας ἐξ αὐτοῦ μὴ ἐχοὶ, κελεύομεν καὶ δεσποτείας δικαίῳ ἐχειν αὐτὴν τὰ πράγματα, ἀπερ ἐκ τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐσίας εἰς αὐτὴν ἔλθειν διὰ τοῦ παρόντος ἐκελεύσαμεν νόμου. τὴν μέντοι ἀλόγως ἐκβληθεῖσαν ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ τῆς ἐκβολῆς τὸ μέρος κελεύομεν λαβεῖν τὸ περιεχόμενον τῷδε τῷ νόμῳ. τὸν ἀνδρα γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων θεμάτων τὸ τέταρτον μέρος κατὰ τὸν πρότερον ἡμῶν νόμον ἐκ τῆς οὐσίας λαμβάνειν τῆς γυναικὸς πᾶσι τρόποις κωλύομεν. Ἐκείνου ἀναμφιβόλως παραφυλαττομένου, ὥστε τὴν Λέοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης διάταξιν ἐπὶ πάν 556 των τῶν ἀλλων θεμάτων τῶν μὴ περιεχομένων τῷ παρόντι νόμῳ τὴν ἰδίαν ἐχειν ἰσχύν. τὸν δὲ Κωνσταντίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως νόμον τὸν πρὸς Γρηγόριον γεγραμμένον, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ γενομένην ἐρμηνείαν ὑπὸ Μαρκιανοῦ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως, δι' ὧν αἱ τῶν γυναικῶν συζυγίαι, ἂς ὁ Κωνσταντίνου νόμος εὐτελεῖς ἐκάλεσεν, πρὸς τινὰς ἀξιώμασι κεκοσμημένους κωλύονται, οὐδενὶ παντελῶς τρόπῳ κρατεῖν συγχωροῦμεν, ἀλλ' ἀδειαν τοῖς βουλομένοις παρέχομεν, εἰ καὶ οἰοισδὴποτε μεγάλοις ἀξιώμασι κοσμοῖντο, τὰς τοιαύτας γυναῖκας μετὰ προικῶν συμβολαίων ἑαυτοῖς συνάπτειν. οἱ δὲ λοιποὶ παρὰ τοὺς τοῖς μεγάλοις ἀξιώμασι κεκοσμημένους ἀδειαν ἔχέτωσαν τὰς τοιαύτας γυναῖκας λαμβάνειν, εἰτε ἐγγράφως βουληθεῖεν εἰτε μόνη διαθέσει γάμου, εἰ μόντοιγε ἐλεύθεραι εἶησαν καὶ μεθ' ὧν ἐξεστι γάμον ἐπιτελεῖσθαι. Κἀκεῖνο δὲ διατυπῶσαι συνείδομεν, ἵνα εἰ ποτε τὸν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς γάμον λυθῆναι συμβαίῃ, οἱ ἐκ τοῦ τοιούτου γάμου γεννηθέντες παῖδες μηδενὶ τρόπῳ βλαβῶσιν ἐκ τῆς διαζεύξεως τοῦ γάμου, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν γονέων κληρονομίαν καλεῖσθωσαν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας ἀναμφισβητήτως ἀποτρεφόμενοι. καὶ εἰ μὲν ὁ πατὴρ τὴν πρόφασιν τῆς διαζεύξεως παρέσχε καὶ ἡ

μήτηρ εἰς δευτέρον οὐκ ἠλθε γάμον, παρὰ τῆ μητρὶ τρέφεσθαι, τὰς δαπάνας τοῦ πατρὸς παρέχοντος, εἰ δὲ παρ' αἰτίαν τῆς μητρὸς δείκνυται λελύσθαι τὸν γάμον, τότε παρὰ τῷ πατρὶ καὶ οἰκείτωσαν οἱ παῖδες καὶ τρεφείσθωσαν. εἰ δὲ συμβῆ τὸν μὲν πατέρα ἀπορον εἶναι, τὴν δὲ μητέρα εὐπορον, παρ' αὐτῆ πενομένους τοὺς παῖδας μένειν καὶ παρ' αὐτῆς τρέφεσθαι παρακελευόμεθα. ὁ γὰρ τρόπον οἱ παῖδες εὐποροῦντες ἀναγκάζονται τὴν μητέρα δεομένην τρέφειν, οὐ τῷ δίκαιον κρίνομεν καὶ παρὰ τῆς μητρὸς εὐπορούσης τοὺς παῖδας ἀποτρέφεσθαι. ὁ περὶ δὲ περὶ τοῦ τρέφεσθαι τὴν μητέρα καὶ τοὺς παῖδας διωρίσαμεν πενομένους, τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων προσώπων ἑκατέρας φύσεως κρατεῖν κελεύομεν. 557' Ἐπειδὴ δὲ πολλὰς ἐν τοῖς παλαιοῖς καὶ ἡμετέροις εὐρομένους νόμοις αἰτίας ἐξ ὧν εὐχερῶς αἱ τῶν γάμων διαλύσεις γίνονται, τούτου ἐνεκα συνείδομεν ἐκ τούτων περιελθεῖν τινὰς, αἱ περὶ ἡμῖν ἀνάξια πρὸς τὸ διαλύειν γάμους ἐφάνησαν, καὶ ταύτας μόνον ὀνομαστὶ τῷ παρόντι ἐντάξαι νόμῳ, ὑπὲρ ὧν εὐλόγως δύναται εἶτε ἀνὴρ εἶτε γυνὴ ῥεπούδιον πέμπειν. τὰς τοίνυν αἰτίας ἐξ ὧν ὁ ἀνὴρ ῥεπούδιον ἀκινδύνως στέλλειν δύναται καὶ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς ἀποκερδαίνειν, φυλαττομένης τῆς ἐπ' αὐτῆ δεσποτείας τοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου παισίν, ἡ παίδων οὐκ ὄντων ἀπολαύειν [αὐτὸν] καὶ τῆς δεσποτείας, ταύτας εἶναι διατυποῦμεν. Εἰ κατὰ τῆς βασιλείας βουλευομένοις τισὶ σύννοιδεν ἢ γυνὴ καὶ τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ μὴ φανερώσει. εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ τοῦτο παρὰ τῆς γυναικὸς ἀπαγγελθὲν σιωπήσει, ἐξέστω τῆ γυναικὶ δι' οἰουδήποτε προσώπου τοῦτο προσαγγέλλειν τῆ βασιλείᾳ, ὥστε τὸν ἀνδρα μηδεμίαν ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ῥεπουδίου εὐρεῖν πρόφασιν. Εἰ περὶ μοιχείας ὁ ἀνὴρ νομίζει δύνασθαι τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν ἐλεγχθῆναι, προσήκει τὸν ἀνδρα πρότερον ἐγγράφεσθαι τὴν γυναῖκα ἢ καὶ τὸν μοιχόν, καὶ εἰ περὶ ἢ τοιαύτη κατηγορία ἀληθὴς ἀποδειχθῆ. τῆνικαῦτα ῥεπουδίου πεμπομένου εἶναι τὸν ἀνδρα πρὸς τῆ πρό γάμου δωρεᾶ καὶ τὴν προῖκα, καὶ πρὸς τούτοις, εἰ παῖδας μὴ εἶχοι, τοσοῦτον λαμβάνειν ἐκ τῆς ἀλλῆς τῆς γυναικὸς περιουσίας ὅσον τῆς προικὸς τὸ τρίτον μέρος εἶναι γινώσκειται, ὥστε τῆ αὐτοῦ δεσποτεία καὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν παρ' ἡμῶν ὀρισθεῖσαν ποινήν προσκυροῦσθαι. εἰ γὰρ παῖδας εἶχοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ συνοικεσίου, κελεύομεν καὶ τὴν προῖκα 558 κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους καὶ τὴν ἀλλῆν τῆς γυναικὸς περιουσίαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι, καὶ οὐ τῶς τὸν μοιχόν νομίμως ἐλεγχόμενον ἀμα τῆ γυναικὶ τιμωρεῖσθαι. καὶ εἰ μὲν εἶχοι ὁ μοιχὸς γυναῖκα, λαμβάνειν αὐτὴν τὴν τε ἰδίαν προῖκα καὶ τὴν διὰ τοὺς γάμους δωρεάν, ὥστε εἰ παῖδας εἶχοιεν, μόνῃς τὴν γυναῖκα τῆς χρήσεως ἀπολαύειν τῆς δωρεᾶς, τῆς δεσποτείας κατὰ τοὺς νόμους τοῖς παισὶ φυλαττομένης· τὴν δὲ ἀλλῆν τοῦ ἀνδρὸς περιουσίαν τοῖς αὐτοῦ παισίν ἐξ ἡμετέρας φιλοτιμίας δωρούμεθα, παίδων δὲ μὴ ὑπόντων τῆς μὲν προγαμιαίας δωρεᾶς τὴν δεσποτείαν τῆ γυναικὶ διαφέρειν θεσπίζομεν, τὴν δὲ ἀλλῆν τοῦ ἀνδρὸς πᾶσαν περιουσίαν τῷ φίσκῳ κατὰ τοὺς παλαιούς προσκυροῦσθαι νόμους. Ἐὰν οἰωδῆποτε τρόπῳ ἢ γυνὴ τῆ ζωῆ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιβουλεύσῃ, ἢ ἀλλοις τοῦτο ποιούσιν συνειδυῖα τῷ ἀνδρὶ μὴ φανερώσῃ. Ἐὰν ἀνδράσι μὴ βουλομένου τοῦ ἀνδρὸς ἐξωτικοῖς συμποσιάξῃ ἢ συλλούηται. Ἐὰν μὴ βουλομένου τοῦ ἀνδρὸς ἐξω τοῦ οἴκου μείνῃ, εἰ μήτοιγε τυχὸν παρὰ τοῖς ἰδίῳις γονεῦσιν. Ἐὰν ἵππικοῖς ἢ θεάτροις ἢ κυνηγίοις παραγίνηται ἐπὶ τῷ θεωρῆσαι ἀγνοοῦντος ἢ καὶ κωλύοντος τοῦ ἀνδρὸς. Εἰ μὲντοιγε συμβῆ τινὰ δίχα μιᾶς τῶν προειρημένων αἰτιῶν τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν τοῦ ἰδίου οἴκου ἐξωθήσασθαι, ὥστε ἐκείνην μὴ εἶχουσαν γονεῖς πρὸς οὐδὲν δύναται μείναι ἐξ ἀνάγκης ἐξω τὴν νύκτα διάγειν, κελεύομεν μηδεμίαν εἶναι τῷ ἀνδρὶ ἀδειαν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ῥεπούδιον πέμπειν τῆ γυναικὶ, διότι περὶ αὐτὸς τούτου αἰτιος γίνεται. τὰς δὲ αἰτίας, ὑπὲρ ὧν εὐλόγως δύναται τῷ ἀνδρὶ παρὰ τῆς γυναικὸς πέμπεσθαι ῥεπούδιον καὶ ἐξ 559 ὧν δύναται τὴν τε προῖκα λαμβάνειν καὶ τὴν διὰ τοὺς γάμους ἀπαιτεῖν δωρεάν,

ὁμοίως τοῖς παισὶ φυλαχθησομένης τῆς ἐπὶ τῇ δωρεᾷ δεσποτείας, ἡ παίδων μὴ ὑπόντων εἶναι καὶ τὴν ταύτης δεσποτείαν, ταύτας εἶναι μόνας διατυποῦμεν. Ἐὰν κατὰ τῆς βασιλείας ἡ αὐτὸς βουλευομένηται τὴν τοῦτο τισὶ βουλευομένοις συνειδῶς μὴ φανερώσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡ δι' ἑαυτοῦ ἡ δι' οἴουδῆποτε προσώπου. Ἡ ἔαν οἰωδῆποτε τρόπῳ ὁ ἀνὴρ ἐπιβουλεύσῃ τῇ ζωῇ τῆς γυναικός, ἡ ἀλλων τοῦτο βουλομένων εἰδῶς μὴ φανερώσῃ τῇ γυναικὶ καὶ σπουδάσῃ κατὰ τοὺς νόμους ἐκδικῆσαι. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ τῇ τῆς γυναικός σωφροσύνη ἐπιβουλεύων ἀλλοις ταύτην εἰς τὸ μοιχευθῆναι ἐπιχειρήσῃ προδοῦναι. Ἡ ἔαν ὁ ἀνὴρ περὶ μοιχείας ἐγγράφηται τὴν γυναικὰ καὶ τὴν μοιχείαν μὴ ἀποδείξῃ, ἐξεῖναι τῇ γυναικὶ βουλομένη καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας ῥεπούδιον πέμπειν τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἀπολαμβάνειν μὲν τὴν ἰδίαν προῖκα. κομίζεσθαι δὲ καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης συκοφαντίας, εἰ παῖδας μὴ εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ συνοικεσίου, τοσοῦτον κατὰ δεσποτείαν λαμβάνειν τὴν γυναικὰ ἐκ τῆς ἀλλης τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας ὅσον τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τὸ τρίτον μέρος εἶναι γινώσκεται. εἰ γὰρ παῖδας εἶναι, κελεύομεν πᾶσαν τὴν τοῦ ἀνδρὸς περιουσίαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι, βεβαίῳ μενόντων τῶν περὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τοῖς ἀλλοις περιεχομένων νόμοις, οὕτω μὲντοιγεώστε καὶ διὰ τὴν ἐπαχθεῖσαν τῆς μοιχείας κατηγορίαν καὶ μὴ ἀποδειχθεῖσαν κάκειναις τὸν ἀνδρα ταῖς τιμωρίαις ὑποβληθῆναι, ἂς ἐμελλεν ὑπομένειν ἢ γυνή, εἰ περ [α ν] ἢ τοιαύτη ἀπεδείχθη κατηγορία. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἰκῷ. καθ' ὃν μετὰ τῆς αὐτοῦ γυναικός συνοικεῖ, περιφρονῶν αὐτῆς μεθ' ἑτέρας εὐρίσκηται [ἐν τῷ αὐτῷ οἰκῷ] μένων, ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν διάγων ἐν ἑτέρῳ οἰκῷ μετὰ ἀλλης γυναικός συνεχῶς μένων ἐλέγχεται, καὶ ἀπαξ καὶ δις ἐγκληθεῖς ἡ διὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἡ διὰ τῶν τῆς γυναικός ἡ δι' ἑτέρων τινῶν ἀξιοπίστων προσώπων τῆς τοιαύτης ἀσελγείας μὴ ἀπόσχηται, ἐξεῖναι τῇ γυναικὶ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας διαλύειν τὸν γάμον, καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν δεδομένην προῖκα καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑβρεως τὸ τρίτον μέρος τῆς διατιμήσεως, ἡ ν ἢ προγαμιαία ποιεῖ δωρεά, ἐκ τῆς ἀλλης αὐτοῦ περιουσίας λαμβάνειν, οὕτω μὲντοιγεώστε, εἰ παῖδας εἶναι, τῆς χρήσεως μόνης ἀπολαύειν τὴν γυναικὰ τῶν πραγμάτων, ἀπερ ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ τῆς ποινῆς τοῦ τρίτου μέρους τῆς τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας λάβοι, τῆς δεσποτείας τοῖς κοινοῖς παισὶ φυλαττομένης. εἰ γὰρ παῖδας μὴ εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ συνοικεσίου, εἶναι αὐτὴν τῶν τοιοῦτων πραγμάτων καὶ τὴν δεσποτείαν κελεύομεν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπὸ συναινεσεώς τινες μέχρι τοῦ παρόντος τοὺς πρὸς ἀλλήλους διέλυον γάμους, τοῦτο τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι οὐδενὶ συγχωροῦμεν τρόπῳ, εἰ μὴ τυχόν τινες σωφροσύνης ἐπιθυμία τοῦτο ποιήσουσιν. εἰ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πρόσωπα παῖδας εἶναι, τοῦτο μὲν τὴν προῖκα τοῦτο δὲ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν τοῖς αὐτῶν φυλάττεσθαι παισὶ διατυποῦμεν. εἰ δὲ τις τούτων, ἀνὴρ τυχόν ἢ γυνή, μετὰ τὸ διὰ σωφροσύνην ἐκ συναινεσεως τὸν γάμον λυθῆναι εὐρεθείη ἀλλοις συναλλάττων γάμους ἢ ἀσώτως ζῶν, κελεύομεν, εἰ μὲν (ὡς εἰρηται) παῖδες ὄντες ἐκ τοῦ εἰρημένου συνοικεσίου, πρὸς τῇ προικὶ καὶ τῇ διὰ τοὺς γάμους δωρεᾷ αὐτοῖς παραδίδοσθαι καὶ τὴν δεσποτείαν τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ ταῦτα ἐλεγομένου πλημμελῆσαι προσώπου. εἰ δὲ οἱ παῖδες ἀτελοῦς ὄντες ἡλικίας, διοικεῖσθαι τούτους καὶ ἀνατρέφεσθαι παρ' ἐκείνου προστάττομεν τοῦ γονέως, ὁ οὐδὲν τῷ παρόντι νόμῳ ἐναντίον ἐπραξεν. εἰ δὲ ἀμφοτέρω οἱ γονεῖς τῷ τοιοῦτῳ περιπέσωσι πταισμάτι, τῆνικαῦτα τὴν ἑκατέρου τῶν γονέων περιουσίαν τοῖς παισὶ προσκυροῦσθαι, διοικητὴν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἀτελοῦς ὄντων ἡλικίας προβληθῆναι προνοία τοῦ ἀρμοδίου ἀρ 561 χοντος, ἡ καὶ τῶν ἀλλων οἱς ταῦτα παρὰ τῶν ἡμετέρων ἐπιτέτραπται νόμων. εἰ δὲ παῖδες μὴ ὄντες, τὴν τοῦ ἑκατέρου προσώπου περιουσίαν τοῖς δημοσίοις λογισμοῖς προσκυροῦσθαι, καὶ τοὺς ταῦτα πλημμελήσαντας νομίμοις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις. ἀλλως γὰρ διάζευξιν γάμων

γίνεσθαι ἐκ συναιρέσεως οὐδενὶ λόγῳ συγχωροῦμεν. Τὸ μέντοι παρ' ἡμῶν νομοθετηθὲν περὶ τῶν ἐν ἐξπεδίτῳ ο ντων καὶ ἐν στρατείαις καταλεγόμενων, εἰ τε στρατιῶται εἰεν εἰ τε φοιδερᾶτοι εἰ τε σχολᾶριοι εἰ τε ἄλλοι τινὲς ὑφ' ἑτέραν οἴανοῦν στρατείαν ε νοπλον καταλεγόμενοι, κάλλιον διατυπῶσαι συνείδομεν. καὶ κελεύομεν ὅσουσδήποτε ἐνιαυτοὺς ἐν ἐξπεδίτῳ μείνωσι, περιμένειν τὰς τούτων γαμετάς, κα ν μὴ γράμματα ἢ ἀπόκρισιν τινα παρὰ τῶν ἰδίων ἀνδρῶν δέξωνται. εἰ δέ τις ἐκ τῶν τοιούτων γυναικῶν τὸν ἰδιον ἀνδρα ἀκούσει τετελευτηκέναι, οὐδὲ τότε εἰς ἑτέρους αὐτὴν ἔλθειν γάμους ἐπιτρέπομεν, εἰ μὴ πρότερον παραγένηται ἢ γυνὴ δι' ἑαυτῆς ἢ διὰ τῶν ἰδίων γονέων ἢ δι' ἄλλου οἴουσδήποτε προσώπου πρὸς τοὺς πρίορας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοὺς ξαρτυλαριοὺς, ἐν ᾧ ὁ ταύτης ἀνὴρ ἔστρατεύετο, καὶ τούτους ἢ τοὶ τὸν τριβουῶνον, εἰ γε πάρεστιν, ἐρωτήσῃ, εἰ ταῖς ἀληθείαις ἔτελεύτησεν ὁ αὐτῆς συνοικῆσας, ὥστε ἐκείνους τῶν ἀγίων εὐαγγελίων προκειμένων ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων κατατίθεσθαι, εἰ ταῖς ἀληθείαις ὁ ἀνὴρ τετελεύτηκε· καὶ μεθ' οὗ ταῦτα πράξει τὰ ὑπομνήματα ἀναληφθέντα ἢ γυνὴ ὑπὲρ τῆς ἰδίας μαρτυρίας ἐκλάβῃ, καὶ μετὰ ταῦτα κελεύομεν μένειν αὐτὴν ἐνός ἐνιαυτοῦ διάστημα, ὥστε μετὰ τὴν αὐτοῦ παραδρομὴν ἐξεῖναι ταύτη νόμιμον συναλλάττειν γάμον. εἰ δὲ παρὰ ταύτην τὴν παρατήρησιν ἢ γυνὴ τολμήσῃ εἰς 562 ε τερον ἔλθειν γάμον, καὶ αὐτὴ καὶ ὁ ἀγαγόμενος αὐτὴν πρὸς γάμον ὡς μοιχοὶ τιμωρεῖσθωσαν. εἰ δὲ οἱ ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων μεθ' ορκου καταθέμενοι ἐλεγχθῶσι μετὰ ταῦτα πλαστῶς καταθέμενοι, αὐτοὶ μὲν τῆς στρατείας γυμνούμενοι δέκα χρυσοῦ λίτρων ποινὴν συνελαθήσονται καταβάλλειν ἐπ' ἐκείνους ο ν ἐψεύσαντο τετελευτηκέναι, αὐτὸς δὲ ἀδειαν ἔχεται, εἰ βουληθεῖ, τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἀναλαμβάνειν. εἰ δὲ σχολᾶριος εἴη ἐκεῖνος οὐ τις περὶ τῆς τελευτῆς ἢ ἀμφισβήτησις ἔστι, παρὰ τῶν πρώτων τῆς σχολῆς καὶ τοῦ ἀκτουαρίου, εἰ δὲ φοιδερᾶτος, παρὰ τοῦ ὀπτιονος αὐτοῦ τὴν εἰρημένην κατάθεσιν κομίζεσθαι τὴν ἐκείνου γαμετὴν· τούτων παραφυλαττομένων καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας τοὺς εἰς ε νοπλον στρατείαν ἀναφερομένους. Ταῖς δὲ εἰρημέναις αἰτίαις συνείδομεν καὶ ταύτας ὀνομαστὶ προσθεῖναι, ἐξ ὧν τοὺς γάμους δίχα ποινῆς ἐξεσι διαλύειν, τουτέστι τὴν τε περὶ τῶν μὴ δυναμένων ἐξ ἀρχῆς τοῦ γάμου μίγνυσθαι ταῖς ἑαυτῶν γαμεταῖς καὶ τὰ παρὰ τῆς φύσεως ἀνδράσι δεδομένα πράττειν, καὶ πρὸς γε τὴν περὶ τῶν ἐν συνεστώτῳ τῷ γάμῳ εὐλαβῆ βίον καὶ τὴν ἐν μοναστηρίοις οἰκησιν ἐπιλεγόμενων ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, καὶ <τὴν> περὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐπὶ τινα χρόνον διακρατουμένων προσώπων. ἐπὶ τούτοις γὰρ τοῖς τρισὶ θέμασι τὰ περὶ αὐτῶν τοῖς προτέροις ἡμῶν νόμοις περιεχόμενα βέβαια εἶναι θεσπίζομεν. Τὰς εἰρημένας τοίνυν ἀπάσας αἰτίας τὰς τῷ παρόντι ἡμῶν νόμῳ περιεχομένας μόνας ἀρκεῖν κελεύομεν πρὸς τὴν διάλυσιν τῶν νομίμων συνοικεσίων, τὰς δὲ λοιπὰς ἀπάσας ἀργεῖν παρακελεύομεθα, καὶ μηδεμίαν ἄλλην αἰτίαν πλὴν τῶν ὀνομαστὶ ἐγκειμένων τούτῳ τῷ νόμῳ δύνασθαι διαλύειν νόμιμον γάμον, εἰ τε ἡμετέροις εἰ τε παλαιότεροις περιέχεται νόμοις. Ἐπειδὴ δὲ τινες γυναῖκες ἢ ἀνδρες ἀσέμνως βουλόμενοι ζῆν σπουδάζουσι τοὺς ἰδίους διαλύειν γάμους, 563 θεσπίζομεν, εἰ ποτέ τις γυνὴ δίχα τινὸς τῶν προειρημένων ἡμῖν αἰτιῶν βουληθεῖ τὸν πρὸς τὸν συνοικοῦντα διαλύσαι γάμον ἀδειαν μὲν αὐτὴν μὴ εχειν τοῦτο πράττειν, εἰ δὲ ἐπιμείνῃ τῇ τοιαύτῃ ἀσεβεῖ προαιρέσει καὶ ῥεπούδιον πέμψῃ τῷ ἀνδρὶ, κελεύομεν τὴν μὲν προῖκα τῷ ἀνδρὶ δοθῆναι τοῖς κοινῶν παισὶ κατὰ τοὺς νόμους φυλαχθησομένην, εἰ δὲ παῖδας μὴ εχοιεν, κέρδος γίνεσθαι τῷ ἀνδρὶ, τὴν δὲ γυναῖκα κινδύνῳ τοῦ δικαστοῦ τοῦ τῆς ὑποθέσεως ἀκροασαμένου παραδίδοσθαι τῷ ἐπισκόπῳ τῆς πόλεως καθ' ἣν κοινῶς τὴν οἰκησιν εἰχον, ὥστε τῇ ἐκείνου προνοίᾳ ἐν μοναστηρίῳ αὐτὴν ἐμβληθῆναι ὀφείλουσαν μέχρι τῆς ἰδίας ζωῆς ἐκεῖσε προσκαρτερεῖν. καὶ εἰ μὲν παῖδας εχοι ἢ τοιαύτη γυνὴ, τὸ δῆμιον μέρος τῆς ἰδικῆς αὐτῆς περιουσίας δοθῆναι τοῖς παισὶ, τὸ

δὲ τρίτον μέρος τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐμβάλλεται προσκυρωθῆναι δεσποτείας δικαίῳ· εἰ δὲ παῖδας μὴ εἶχον, εἰσὶ δὲ αὐτῇ γονεῖς. τὸ μὲν δίμοιρον μέρος τῆς οὐσίας αὐτῇ περιουσίας τῷ μοναστηρίῳ παρέχεσθαι ἐνθά ἐμβάλλεται, τὸ δὲ τρίτον μέρος τοῖς ἐκείνης γονεῦσι δίδοσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὑπεξουσίαν αὐτὴν εἶχοντες τῷ ἀλόγῳ συνήνεσαν ῥεπουδίῳ· τούτῳ γὰρ συναινέσαντας οὐδὲν αὐτοὺς παντελῶς ἐκ τῆς οὐσίας τῆς θυγατρὸς εἶχον συγχωροῦμεν, ἀλλὰ πάντα τῷ εὐαγεῖ μοναστηρίῳ προσκυροῦσθαι βουλόμεθα· μήτε δὲ παίδων μήτε γονέων ὀντων αὐτῇ πᾶσαν ὁμοίως τὴν αὐτῆς περιουσίαν τῷ μοναστηρίῳ προσήκειν. εἰ δὲ ὁ δικαστὴς ὁ τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάσας τοῦτο μὴ ποιήσει καὶ παραδώσει τὴν εἰς τοῦτο καταγινωσκομένην τῷ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ ὀφείλουσαν ἐμβληθῆναι ἐν μοναστηρίῳ, εἰ μὲν κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν εἰ ἡ ὀρχων, αὐτὸς μὲν εἰκοσι χρυσίου λιτρῶν ποινήν ἀπαιτηθήσεται, ἡ δὲ τάξις αὐτοῦ ἑτέρας δέκα· εἰ δὲ κατὰ χώραν εἰ ἡ ὀ τοιοῦτος ὀρχων καὶ μὴ πράξει τὰ ἡμῖν ἐπὶ τούτῳ παραστάντα, δέκα χρυσίου λιτρῶν καταθήσει ποινήν, καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ ἑτέρων πέντε· εἰ δὲ δικαστὴς εἰ ἡ μὴ εἶχον ἀρχὴν, αὐτὸς μὲν δέκα χρυσίου λιτρῶν ποινήν ἀπαιτηθήσεται, οἱ δὲ ὑπουργοῦντες αὐτῷ πέντε. ὥστε τὸ ἐντεῦθεν ἀρμόζον πρόστιμον κατὰ τῶν εἰρημένων προσώπων διὰ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων καὶ τῆς τῶν παλατίνων σχολῆς ἀπαιτεῖσθαι καὶ τῷ ἡμετέρῳ προσκυροῦσθαι ταμιεῖῳ. Εἰ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα διαλύσει γὰ 564 μὴν σπουδάσει καὶ ἀλόγως ῥεπουδίον πέμψει, κελεύομεν ἀποδοῦναι μὲν αὐτὸν ἡν ὑπεδέξατο προῖκα ἁμα τῇ πρὸ γάμου δωρεᾷ. καὶ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἁλλης αὐτοῦ περιουσίας παρέχεσθαι τῇ γυναικὶ ὀσον τὸ τρίτον μέρος τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ποιεῖ. καὶ εἰ μὲν εἰσὶν αὐτῇ παῖδες, μόνην τὴν χρῆσιν τῆς τε προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ τοῦ παρ' ἡμῶν προστεθέντος τρίτου μέρους εἶχον τὴν γυναῖκα, τὴν δὲ δεσποτείαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι, παίδων δὲ μὴ ὑπόντων εἶχον τὴν γυναῖκα πρὸς τῇ χρήσει καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι δεσποτείαν. Καὶ τὰς εἰρημένας μὲν διατυπώσεις περὶ τῶν εὐλόγως ἡ ἀλόγως διαλυομένων γάμων διευτύσαμεν, καὶ πάντα τὰ περὶ τῶν εἰρημένων θεμάτων κατὰ ταύτην ἡμῶν τὴν διάταξιν κρίνεσθαι τε καὶ τέμνεσθαι διορίζομεν. Εἰ δὲ τις τὴν ἰδίαν γαμετὴν μᾶστιξιν ἡ ξύλοις τυπτήσῃ χωρὶς τινος τῶν αἰτιῶν, ἁς κατὰ τῶν γυναικῶν πρὸς τὴν τοῦ γάμου διάλυσιν ἀρκεῖν παρεκελευσάμεθα, γάμου μὲν διάλυσιν ἐκ τούτου γίνεσθαι οὐ βουλόμεθα, τὸν δὲ ἁνδρα τὸν δεικνύμενον χωρὶς τοιαύτης αἰτίας μᾶστιξιν ἡ ξύλοις τυπτήσῃ τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν τοσοῦτον ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑβρεως ἐκ τῆς ἁλλης αὐτοῦ δίδοναι περιουσίας τῇ γυναικὶ καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὀσον τὸ τρίτον τῆς πρὸ γάμου ποιεῖ δωρεᾶς. Πρὸς τούτοις δὲ κάκεῖνο προστίθεμεν, ὥστε εἰ περ τις ὡς εἰκὸς ὑποπεύσει τινὰ βούλεσθαι τῇ τῆς ἰδίας γαμετῆς συμπαῖξαι σωφροσύνη καὶ παραγγελίας αὐτῷ ἐγγράφους τρεῖς ἐκπέμψει ἐχούσας μαρτυρίας ἀνδρῶν ἀξιοπίστων, καὶ μετὰ ταύτας τὰς τρεῖς ἐγγράφους διαμαρτυρίας εὐροι αὐτὸν συντυγχάνοντα τῇ ἑαυτοῦ γαμετῇ, εἰ μὲν εἰς τὸν ἰδιὸν οἰκὸν ἡ τὸν αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἡ τοῦ μοιχοῦ ἡ ἐν προπίναις ἡ ἐν προαστείοις, εἰ ναι ἁδειαν τῷ ἀνδρὶ ταῖς οἰκείαις χερσὶ 565 τὸν τοιοῦτον ἀνελεῖν οὐδένα κίνδυνον ἐντεῦθεν εὐλαβουμένῳ. εἰ δὲ ἐν ἁλλῳ τόπῳ τὸν τοιοῦτον εὐροι μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γαμετῆς διαλεγόμενον, οὐκ ἐλαττον τριῶν μαρτύρων ἀξιοπίστων συγκαλουμένων, δι' ὧν ἀποδείξαι δύναται ὀτιπερ αὐτὸν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γαμετῆς εὐρε, τῷ ἁρχοντι παραδίδοναι τῷ τὰ ἐγκλήματα ἐξετάζοντι, ἐκεῖνον δὲ ταῖς ἀληθείαις γινώσκοντα μετὰ τὰς τρεῖς ἐγγράφους διαμαρτυρίας τῇ τοιαύτῃ γυναικὶ τοῦτον συνευρεθέντα τὸν μὲν τοιοῦτον ὡς ἐκ μόνου τούτου τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι ὑποπεσόντα μηδεμιᾶς ἁλλης ζητουμένης ἀποδείξεως τιμωρεῖσθαι, ἁδειαν δὲ εἰ ναι τῷ ἀνδρὶ ὡς ἁν βούληται τῆς ἰδίας γαμετῆς κατηγορεῖν καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῷ ἐγκλήματι ἐπεξιέναι. Ἐπειδὴ δὲ οὐτως εὐρίσκονταί τινες ἁσεβεῖς, ὥστε καὶ ἐν σεβασμίους

οικοὶς τολμᾶν εἰς τοιαῦτα ἑαυτοὺς ἐμμειγνύειν μύση κάκει περι ἁμαρτημάτων βουλευέσθαι οπου εἰώθασιν οἱ τὸν θεὸν φοβούμενοι τὴν τῶν ἁμαρτημάτων συγχώρησιν ἐξαιτεῖν, κελεύομεν, ὥστε εἰ τις τοιοῦτος εὐρεθείη ἐν τόποις εὐαγέσιν ἄλλοτρία γαμετή, εἰς ἣν ὑπονοεῖται, μετὰ τρεῖς ὡς εἰρηται διαμαρτυρίας διαλεγόμενος, ἀδειαν εἶναι τῷ ταύτης ἀνδρὶ ἐκάτερον πρόσωπον τῷ ἐκδίκῳ τῆς ἐκκλησίας ἢ τοῖς ἄλλοις κληρικοῖς παραδιδόναι, ὥστε τῷ αὐτῶν κινδύνῳ κεχωρισμένους τούτους φυλάττεσθαι, μέχρις οὗ τοῦ τόπου ἀρχῶν τοῦτο γινώσκων πέμψει πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς πόλεως, ὥστε αὐτῷ τούτους παραδοθῆναι τιμωρίας ὀφείλοντας ὑποστῆναι κατὰ τοὺς νόμους, οἱ ἀπαγορεύουσι τοὺς μοιχοὺς ἐκ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐκδικεῖσθαι· μηδεμίαν μηδὲ ἐνταῦθα ἑτέραν τοῦ δικαστοῦ ζητοῦντος περὶ τῆς μοιχείας ἀπόδειξιν, εἰ μὴ τὰς τρεῖς, ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, διαμαρτυρίας. τούτων γὰρ τῶν τριῶν διαμαρτυριῶν ἀποδεικνυμένων, πᾶσι τρόποις ἐκεῖνοι ὡς μοιχοὶ τιμωρεῖσθωσαν. οὐδὲ γὰρ ὀφείλει τὰ τοιαῦτα πρόσωπα σεβασμίου τόπου εἶναι ἀσφάλειαν, οὐ περ αὐτοὶ διὰ τοῦ ἰδίου μύσους κατεφρόνησαν. εἰ γὰρ τοὺς ἀλλαχόσε ἀρπαγὰς γυναικῶν καὶ μοιχείας πλημμελοῦντας εἰς εὐκτηρίους οἰκοὺς προσφεύγοντας ὑπ' αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι οἱ ἡμέτεροι νόμοι οὐ συγχωροῦσι, πῶς ἐκείνοις τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ τοιαῦτα μύσους 566 δάζουσι διαπράττεσθαι συγχωρήσομέν τινα βοήθειαν ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν εὐρίσκων ὁρων; ἀλλὰ πᾶσι τρόποις τούτους τοῖς ἀρχοῦσι παραδίδοσθαι, καὶ τιμωρίαν ὑπομένειν ἢ ἡσυχίαν καθεστᾶσιν οἱ τοὺς ἁγιωτάτους τόπους μολύνειν τολμῶντες. ὁ γὰρ ἐκεῖσε ἁμαρτάνων ποῦ σωτηρίαν αἰτήσῃ; καὶ γενικῶς δὲ διατυποῦμεν, εἰ ἂν τις εὐροὶ τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἢ θυγατέρα ἢ ἐγγόνην ἢ νύμφην ἐν εὐαγέσι τόποις μετὰ τινος διαλεγόμενῃ καὶ ὑπονοήσῃ αἰσχρᾶς χάριν αἰτίας αὐτοὺς συνομιλεῖν, παραδιδόναι αὐτοὺς τῷ ἐκδίκῳ ἢ τοῖς ἄλλοις τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας κληρικοῖς, ὥστε τούτους τῷ ἰδίῳ κινδύνῳ ἐκάτερα πρόσωπα κεχωρισμένως φυλάξαι, ἢ ἡσυχίαν ὁ τοῦ τόπου ἀρχῶν τούτους παραλαβῶν κατὰ τοὺς νόμους τὸ πρᾶγμα σκοπήσῃ. <Επίλογος.> Ἀπερ τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύοντος νόμου ἢ ἡμετέρα διετύπωσε γαληνότης, ἐν πᾶσι τοῖς προειρημένοις θέμασι κρατεῖν βουλόμεθα, πλὴν εἰ μήπω ἢ δικαστικῇ ψήφῳ ἢ φιλικῇ συμβάσει διετέθησαν, ἀπερ καὶ τὴν ἰδίαν εἶναι ἰσχὴν θεοπίζομεν. ἢ ἐνδοξος τοίνυν καὶ μεγαλοφυῆς σου ἀθηντία ἐν ταύτῃ μὲν τῇ ἐνδοξῷ πόλει ἰδίκτων προτιθεμένων πρὸς εἰδησιν πάντων ἀγάγοι, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις διὰ προσταγμάτων πρὸς τοὺς λαμπροτάτους τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας πεμπομένων ταῦτα πᾶσι κατάδηλα γενέσθαι σπουδασάτω, ὥστε μηδένα παντελῶς ἀγνοεῖν τὰ ὑπὲρ τῆς λυσιτελείας τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα, οὐ τω μὲντοι ὥστε πᾶσιν ἀπαγορεῦσαι δι' οἰκείων προστάξεων, ἐφ' ὧ δὶχα τινὸς παρανόμου ζημίας τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει τὴν ἐμφάνειαν τοῦ παρόντος νόμου γενέσθαι. 567 Ἡ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΑΝΑΙΡΟΥΣΑ ΤΑ ΑΔΥΝΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΥΣΑ ΤΑΣ ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΚΛΗΣΕΙΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς εὐπραιτωρίων. <Προοίμιον.> Πολλοὺς καὶ διαφόρους νόμους ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις ἐκπεφωνημένους εὐρίσκοντες, δι' ὧν οὐ δικαίως διαφορὰ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς μεταξὺ τῶν συγγενῶν ἐξ ἀρρένων τε καὶ θηλειῶν εἰσενήνεκται, ἀναγκαῖον εἶναι συνείδομεν πάσας ὁμοῦ τὰς ἐξ ἀδιαθέτου τῆς συγγενείας διαδοχὰς διὰ τοῦ παρόντος νόμου σαφεῖ καὶ συντόμῳ διαιρέσει διατυπῶσαι, ὥστε τῶν προτέρων νόμων τῶν ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας τεθειμένων ἀργούντων τοῦ λοιποῦ ταῦτα μόνον παραφυλάττεσθαι ἀπερ νῦν διατυποῦμεν. Ἐπειδὴ τοίνυν πᾶσα ἢ τοῦ γένους ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ τρισὶ γνωρίζεται τάξεσι, τουτέστι τῇ τε τῶν ἀνιόντων καὶ τῇ τῶν κατιόντων καὶ τῇ τῶν ἐκ πλαγίου, ἢ τις εἰς ἀδυνατους καὶ ζογνατους διαιρεῖται, πρώτην εἶναι διατυποῦμεν

τὴν τῶν κατιόντων διαδοχὴν. Εἰ τις τοίνυν τῶν κατιόντων ὑπεῖη τῷ ἀδιαθέτῳ τελευτήσαντι οἰασθήποτε φύσεως ἢ βαθμοῦ, εἴτε ἐξ ἄρρενογονίας εἴτε ἐκ θηλυγονίας καταγόμενος, καὶ εἴτε ἀντεξούσιος εἴτε ὑπεξούσιος εἴη, πάντων τῶν ἀνιόντων καὶ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν προτιμάσθω. καὶ γὰρ ὁ τελευτήσας ἑτέρου ὑπεξούσιος ἢ ν, ὁ μὲν τοὺς αὐτοῦ παῖδας, οἰασθήποτε αὐτῶν φύσεως ἢ βαθμοῦ, καὶ αὐτῶν τῶν γονέων προτιμᾶσθαι κελεύομεν ὡς 568 ὑπεξούσιος ἢ ν ὁ τελευτήσας, ἐπὶ ἐκείνοις δηλαδὴ τοῖς πράγμασιν αὐτὰ κατὰ τοὺς ἀλλοιῶν νόμους τοῖς πατράσιν οὐ προσπορίζεται. ἐπὶ γὰρ τῇ χρήσει τῶν πραγμάτων τούτων ὀφειλοῦσθαι προσπορίζεσθαι ἢ φυλάττεσθαι τοὺς περὶ τούτων ἡμῶν νόμους τοῖς γονεῦσι φυλάττομεν· οὐ τῷ μόντοιγε, ὥστε εἴ τινα τούτων τῶν κατιόντων παῖδας καταλιπόντα τελευτήσαι συμβαίη, τοὺς ἐκείνου υἱοὺς ἢ θυγατέρας ἢ τοὺς ἀλλοιῶν κατιόντας εἰς τὸν τοῦ ἰδίου γονέως τρόπον ὑπεισιέναι, εἴτε ὑπεξούσιοι τῷ τελευτήσαντι εἴτε ἀντεξούσιοι εὐρεθεῖεν, τοσοῦτον ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ τελευτήσαντος λαμβάνοντας μέρος, ὅσοιδήποτε αὐτῶν εἴη, ὁ αὐτῶν γονεὺς εἰ περιῆν ἐκομίζετο, ἢ ντινα διαδοχὴν ἢ στριπες ἢ ἀρχαιότης ἐκάλεσεν. ἐπὶ ταύτης γὰρ τῆς τάξεως τὸν βαθμὸν ζητεῖσθαι οὐ βουλόμεθα, ἀλλὰ μετὰ τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων τοὺς ἐκ <τοῦ> προτελευτήσαντος υἱοῦ ἢ θυγατρὸς ἐγγόνους καλεῖσθαι θεσπίζομεν, οὐδεμιᾶς εἰσαγομένης διαφορᾶς, εἴτε ἀρρενες εἴτε θήλειαι εἴη, καὶ εἴτε ἐξ ἄρρενογονίας εἴτε ἐκ θηλυγονίας κατάγονται, εἴτε ὑπεξούσιοι εἴτε καὶ ἀντεξούσιοι εἴησαν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τῶν κατιόντων διαδοχῆς ἐτυπώσαμεν· ἀκόλουθον δὲ εἶναι συνείδομεν καὶ περὶ τῶν ἀνιόντων διατάξασθαι, ὡς αὐτῶν εἰς τὴν τῶν κατιόντων κληθεῖεν διαδοχὴν. Εἰ τοίνυν ὁ τελευτήσας κατιόντας μὲν μὴ καταλίποι κληρονόμους, πατὴρ δὲ ἢ μήτηρ ἢ ἀλλοιῶν γονεῖς αὐτῷ ἐπιζήσουσι, πάντων τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν τούτους προτιμᾶσθαι θεσπίζομεν, ἐξηρημένων μόνων ἀδελφῶν ἐξ ἑκατέρου γονέως συναπτομένων τῷ τελευτήσαντι, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς δηλωθήσεται. εἰ δὲ πολλοὶ τῶν ἀνιόντων περίησιν, τούτους προτιμᾶσθαι κελεύομεν, οἱ τινες ἐγγύτεροι τῷ βαθμῷ εὐρεθεῖεν, ἀρρενας τε καὶ θηλείας, εἴτε πρὸς μητρὸς εἴτε πρὸς πατρὸς εἴη. εἰ δὲ τὸν αὐτὸν εἴη βαθμὸν, ἐξ ἑκείνων εἰς αὐτοὺς ἢ κληρονομία διαιρεθήσεται, ὥστε τὸ μὲν ἡμισυ λαμβάνειν πάντας τοὺς πρὸς πατρὸς ἀνιόντας, ὅσοιδήποτε αὐτῶν εἴη, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἡμισυ τοὺς πρὸς 569 μητρὸς ἀνιόντας, ὅσοιδήποτε αὐτῶν εὐρεθῆναι συμβαίη. εἰ δὲ μετὰ τῶν ἀνιόντων εὐρεθῶσιν ἀδελφοὶ ἢ ἀδελφαὶ ἐξ ἑκατέρων γονέων συναπτόμενοι τῷ τελευτήσαντι, μετὰ τῶν ἐγγυτέρων τῷ βαθμῷ ἀνιόντων κληθήσονται, εἰ καὶ πατὴρ ἢ μήτηρ εἴησαν, διαιρουμένης εἰς αὐτοὺς δηλαδὴ τῆς κληρονομίας κατὰ τὸν τῶν προσώπων ἀριθμὸν, ἢ καὶ τῶν ἀνιόντων καὶ τῶν ἀδελφῶν ἑκάστος ἡμισυ εἴη. οὐδεμίαν χρῆσιν ἐκ τῆς τῶν υἱῶν ἢ θυγατέρων μοίρας ἐν τούτῳ τῷ θέματι δυναμένου τοῦ πατρὸς ἑαυτῷ παντελῶς ἐκδικεῖν, ἐπειδὴ ἀντὶ ταύτης τῆς χρήσεως μέρος αὐτῷ τῆς κληρονομίας καὶ κατὰ δεσποτείας δίκαιον διὰ τοῦ παρόντος δεδώκαμεν νόμου. οὐδεμιᾶς φυλαττομένης διαφορᾶς μετὰ τῶν προσώπων τούτων, εἴτε θήλειαι εἴτε ἀρρενες εἴησαν οἱ πρὸς τὴν κληρονομίαν καλούμενοι, καὶ εἴτε δι' ἀρρενος ἢ θήλεος προσώπου συνάπτονται, καὶ εἴτε ἀντεξούσιος εἴτε ὑπεξούσιος ἢ ν ὁ ν διαδέχονται. Ὑπόλοιπόν ἐστιν ἢ καὶ τὴν τρίτην ὀρίσωμεν τάξιν, ἢ τις ἐκ πλαγίου καλεῖται καὶ εἰς ἀδνατους καὶ ξογνατους διαιρεῖται, ἢ καὶ τούτου τοῦ μέρους διατυπωθέντος πανταχόθεν ὁ νόμος τέλειος εὐρεθείη. Εἰ τοίνυν ὁ τελευτήσας μήτε κατιόντας μήτε ἀνιόντας καταλείψει, πρῶτους πρὸς τὴν κληρονομίαν καλοῖμεν τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφὰς τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς τεχθέντας, οὐ καὶ μετὰ τῶν πατέρων πρὸς τὴν κληρονομίαν ἐκαλέσαμεν. τούτων δὲ μὴ ὑπόντων ἐν δευτέρᾳ τάξει ἐκείνους τοὺς ἀδελφούς πρὸς τὴν κληρονομίαν καλοῦμεν, οἱ τινες ἐξ ἑνὸς γονέως συνάπτονται τῷ τελευτήσαντι,

ει τε δια του πατρος μονου ει τε δια της μητρος. ει δε τω τελευτησαντι αδελφοι υπειησαν και ετερου αδελφου η αδελφης προτελευτησαντων παιδες, κληθησονται προς την κληρονομιαν ουτοι μετα των προς πατρος και προς μητρος θειων, αρρενων τε και θηλειων, και οσοιδηποτε ανωσι, τοσουτον εκ της κληρονομιας ληψονται μέρος οσον ο αυτων γονευς η μελλε λαμβανειν 570 ει επεζησεν. οθεν ακολουθον εστιν, ινα ει τυχον ο προτελευτησας αδελφος, ου οι παιδες περιεισι. δι' εκατερου γονεως τω νυν τελευτησαντι προσωπω συνηπτετο. οι δε περιοντες αδελφοι δια του πατρος μονου τυχον η της μητρος αυτω συνηπτοντο, προτιμηθωσιν οι τουτου παιδες των ιδιων θειων, ει και τριτου εισι βαθμου (ει τε προς πατρος ει τε προς μητρος ει ησαν οι θειοι, και ει τε αρρενες ει τε θηλειαι), ωσπερ ο αυτων γονευς προετιματο ει περιην. και εκ των εναντιων. ει ο μεν περιων αδελφος εξ εκατερου γονεως συναπτεται τω τελευτησαντι. ο δε προτελευτησας δι' ενος γονεως συνηπτετο. τους τουτου παιδας εκ της κληρονομιας αποκλειομεν, ωσπερ και αυτος ει περιην εξεκλειετο. το δε τοιουτον προνομιον εν ταυτη τη ταξει της συγγενειας μονοις παρεχομεν τοις των αδελφων αρρενων η θηλειων υιοις η θυγατρασιν, ινα εις τα των ιδιων γονεων δικαια υπεισελθωσιν, ουδενι δε αλλω παντελω προσωπω εκ ταυτης της ταξεως ερχομενω τουτο το δικαιον συγχωρουμεν. αλλα και αυτοις τοις των αδελφων παισι τότε ταυτην την ευεργεσιαν παρεχομεν, οτε μετα των ιδιων κρινονται θειων αρρενων τε και θηλειων, ει τε προς πατρος ει τε προς μητρος ει εν. ει δε μετα των αδελφων του τελευτησαντος και ανιοντες, ως ηδη προειπομεν προς την κληρονομιαν καλουνται, ουδενι τροπω προς την εξ αδιαθετου διαδοχην του αδελφου η της αδελφης παιδας καλεισθαι συγχωρουμεν. ουδε ει εξ εκατερου γονεως ο αυτων πατηρ η μητηρ συνηπτετο τω τελευτησαντι. οποτε τοιουν τοις του αδελφου και της αδελφης παισι τοιουτο προνομιον δεδωκαμεν, ινα τον των γονεων υπεισιοντες τοπον μονοι τριτου οντες βαθμου μετα των εκ δευτερου βαθμου προς την κληρονομιαν καλωνται, εκεινο προδηλον εστιν. οτι των θειων του τελευτησαντος αρρενων τε και θηλειων, ει τε προς πατρος ει τε προς μητρος ει ησαν, προτιμωνται, ει και εκεινοι τριτον ομοιως συγγενειας βαθμον εχοιεν. ει δε μητε αδελφους μητε παιδα αδελφων, ως ειρηκαμεν. ο τελευτησας καταλειψει, παντας τους εφεξης εκ πλαγιου συγγενεις προς την κληρονομιαν καλουμεν κατα την ενος εκαστου βαθμου προτιμησιν, ινα οι εγγυτεροι τω βαθμω αυτοι των λοι 571 των προτιμωνται. ει δε πολλοι του αυτοου βαθμου ευρεθωσι, κατα τον των προσωπων αριθμον μεταξυ αυτων η κληρονομια διαιρεθησεται, οπερ ιν ξαπιτα οι ημετεροι λεγουσι νομοι. ουδεμιαν δε ει ναι βουλομεθα διαφοραν εν οιαδηποτε διαδοχη η κληρονομια μεταξυ των προς την κληρονομιαν καλουμενων αρρενων η θηλειων, ους προς την κληρονομιαν κοινως ωρισαμεν καλεισθαι, ει τε δι' αρρενος ει τε δια θηλεος προσωπου συνηπτοντο τω τελευτησαντι· αλλ' επι πασων των διαδοχων την των αδυνατων τε και ξογνατων διαφοραν αργειν κελευομεν, ει τε δια θηλυ προσωπον ει τε δι' εμαγκιπατιονα η ετερον οιονδηποτε τροπον τοις προτεροις ετρακταιζετο νομοις. και παντας διχα τινος τοιαυτης διαφορας κατα τον της ιδιας συγγενειας βαθμον εις την εξ αδιαθετου των συγγενων διαδοχην ελθειν κελευομεν. Εξων δε περι της κληρονομιας ειρηκαμεν τε και διευτωσαμεν. και τα περι της επιτροπης δηλα καθεστηκε. θεσπιζομεν γαρ εκαστον κατα τον βαθμον και την ταξιν, καθ' ην προς την κληρονομιαν καλειται η μονος η μεθ' ετερων, και το λειτουργημα της επιτροπης υπελθειν. ουδεμια ουδε εν τουτω τω μερει διαφορας εισαγομενης εκ των αδυνατικων η ξογνατικων δικαιων, αλλα παντων ομοιως εις την επιτροπην καλουμενων των τε δι' αρρενογονιας των τε δια θηλυγονιας τω ανηβω συναπτομενων. ταυτα δε λεγομεν, ει αρρενες και τελειοι την ηλικιαν ει ησαν και υπο μηδενος νομου κωλυνονται την επιτροπην υπελθειν μηδε εκκουσατιονι

ἀρμοζούση αὐτοῖς κέχρηται. ταῖς γὰρ γυναῖξί καὶ ἡμεῖς ἀπαγορεύομεν τὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὑπελθεῖν λειτουργήματα, εἰ μὴ μήτηρ ἢ μάμη εἰ ἢ ταύταις γὰρ μόναις κατὰ τὴν τῆς κληρονομίας τάξιν καὶ τὴν ἐπιτροπὴν ὑπελθεῖν ἐφίεμεν. ἔαν ἐν ὑπομνήμασι καὶ γάμοις ἑτέροις καὶ τῇ βοθηαίᾳ τοῦ Βελλειανείου δόγματος ἀπαγορεύωσι. ταῦτα γὰρ φυλάττουσαι πάντων τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν προτιμηθήσονται, τῶν τεσταμενταριῶν μόνων ἐπιτρόπων προλαμβανόντων αὐτάς· τὴν γὰρ τοῦ τελευτήσαντος βούλησίν τε καὶ ἐπιλογὴν προτιμᾶσθαι 572 βουλόμεθα. εἰ δὲ πολλοὶ τὸν αὐτὸν τῆς συγγενείας εἰσὼν βαθμὸν καλοῦνται πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, κελεύομεν αὐτοὺς κοινῇ συνελθόντας παρὰ τῷ ἀρχοντι, ὧ τούτου μέλει τοῦ μέρους, εἰ ἢ καὶ πλείονας, ὁ σοὶ πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς οὐσίας ἀρκοῦσιν, ἐξ αὐτῶν ἐπιλέξασθαι καὶ ὀνομάσαι, καὶ τοῦτον ἢ τούτους τὰ τοῦ ἀνήβου πράγματα διοικεῖν, τοῦ τῆς ἐπιτροπῆς κινδύνου πᾶσιν ἐπικειμένου τοῖς πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν καλουμένοις, καὶ τῶν οὐσιῶν αὐτῶν σιωπηρῶς ὑποκειμένων τῷ ἀνήβῳ ὑπὲρ ταύτης τῆς διοικήσεως. Ταῦτα δὲ πάντα ὁ σα περὶ διαδοχῶν τοῦ γένους ἐθεσπίσαμεν ἐπ' ἐκείνοις βουλόμεθα κρατεῖν, ὁ σοὶ τῆς καθολικῆς ὑπάρχουσι πίστεως. ἐπὶ γὰρ τοῖς αἰρετικοῖς τοὺς ἡδη παρ' ἡμῶν τεθέντας νόμους βεβαίους εἰναὶ κελεύομεν μηδένα καινισμόν ἢ ἐλάττωσιν ἐκ τοῦ παρόντος ὑφισταμένους νόμου. ἀπερ τοίνυν διὰ ταύτης τῆς διατάξεως τῆς εἰς τὸ διηνεκὲς φυλαχθησομένης ἢ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, ἐπ' ἐκείνοις βουλόμεθα κρατεῖν τοῖς θέμασιν, ἀτινα ἐκ προοιμιῶν τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῆς παρούσης ἐκτικῆς ἐπινεμήσεως συνέβη ἢ καὶ μετὰ ταῦτα συμβήσεται. τὰ γὰρ προλαβόντα θέματα τὰ μέχρι τοῦ μνημονευθέντος χρόνου ἀποβάντα κατὰ τοὺς παλαιοὺς νόμους τέμνεσθαι παρακελεύομεθα. < Ἐπίλογος.> Ἡ ἐνδοξότης τοίνυν ἢ σὴ τὰ διὰ τοῦ παρόντος νόμου παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα εἰς τὴν ἀπάντων γνώσιν ἐλθεῖν προνοησάτω, ἐπὶ ταύτης μὲν τῆς βασιλίδος πόλεως ἰδίκτων κατὰ τὸ σὺνηθες προτιθεμένων, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις προσταξέων πεμπομένων πρὸς τοὺς λαμπροτάτους τούτων ἡγουμένους, ὥστε μηδενὶ τῶν τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὑποκειμένων ἀγνωστον γενέσθαι τὴν τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος περὶ τούτους πρόνοιαν· οὐ τῷ μόντοι ὥστε δίχα πάσης ζημίας τῶν πολιτῶν καὶ ἐπαρχεωτῶν ἐν παντὶ τόπῳ τὴν τοῦ παρόντος νόμου ἐμφάνειαν γενέσθαι. 573 ὩΣΤΕ ΤΗΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ ΔΩΡΕΑΝ ΙΔΙΚΟΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΙΝΑΙ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Τὴν διὰ τοὺς γάμους δωρεὰν συνάλλαγμα ἰδικὸν εἰναὶ τε καὶ κρίνεσθαι καὶ μὴ ταῖς ἀλλαις δωρεαῖς αὐτὴν συναριθμεῖσθαι διὰ τοῦ παρόντος νόμου θεσπίζομεν, ἐπειδὴ ἀντ' αὐτῆς ἰσότης προικὸς ἐπιδίδοται. εἰ τε τοίνυν γένηται ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων ἐμφανῆς εἰ τε καὶ μὴ, κελεύομεν αὐτὴν διὰ πάντων τὴν ἰδίαν εἰσὼν ἰσχύν, τοῦτο μὲν πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦτο δὲ πρὸς τὸν ἀνδρα, εἰ τε παρ' αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς εἰ τε παρ' ἑτέρου τινὸς τῆς γυναικὶ ἐπιδίδοται ἢ τοὶ καταγράφεται, ἢ γοὺν εἰς τὸ τοῦ ἀνδρὸς πρόσωπον ἢ δωρεὰ γίνεται, ἐφ' ὧ τὰ αὐτὰ πράγματα εἰς γαμικὴν καταγράψαι δωρεάν. καὶ ταῦτα κρατεῖν κελεύομεν ὁ σὴς ἀν εἰ ἢ ποσότητος ἢ δωρεά, καὶ μὴ γένηται, καθὼς εἰρηται, ἐμφανῆς. Καὶ τοῦτο δὲ διὰ τῆς παρούσης θεσπίζομεν διατάξεως, ὥστε ἀδειαν εἰναὶ τοῖς νέοις ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἐν ὧ περ ἐξεστὶν αὐτοῖς διατίθεσθαι περὶ τῆς ἀλλης αὐτῶν περιουσίας, καὶ τοὺς ἰδίους οἰκέτας τελευταίαις βουλήσεσιν ἐλευθεροῦν, μηδένα τούτοις ἐμποδισμόν τῆς ἡλικίας ποιούσης, ἀλλὰ σχολάζοντος τοῦ νόμου τοῦ πρώην κωλύοντος. 574 Καὶ τοῦτο πρὸς ἐπὶ τούτοις παρακελεύομεθα, ὥστε εἰ περ τις ἐν τινὶ συμβολαίῳ ἑτέρου ποιήσεται μνήμην συμβολαίου, μηδεμίαν ἐκ ταύτης τῆς μνήμης ἀπαίτησιν γίνεσθαι, πλην εἰ μὴ καὶ τὸ ἑτερον συμβόλαιον, οὐ τινος μνήμη κατὰ τὸ δεύτερον γέγονε, προκομισθεῖν, ἢ ἑτέρα παρασχεθεῖν κατὰ τοὺς νόμους ἀπόδειξις, ὁ τιπερ καὶ ἢ ποσότης ἢ μνήμη γέγονε ταῖς ἀληθείαις ἐποφείλεται. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς

παλαιοῖς εὐρίσκομεν νόμοις. Καὶ τοῦτο δὲ θεσπίζομεν, ὥστε εἰ ποτε ἐκκλήτου παρακολουθησάσης ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐμπροθέσω ἡμέρᾳ ἢ μέρος ἐκάτερον ἢ μόνος ὁ τῆ ἐκκλήτῳ χρησάμενος φθάσειε καὶ τὴν ἑαυτοῦ παρουσίαν φανερῶσειε τῷ ἀρχοντι τῷ μέλλοντι τὴν τῆς ἐκκλήτου ὑπόθεσιν ἐξετάζειν ἢ τοῖς αὐτοῦ συνέδροις ἢ τοῖς τὰς δίκας εἰσάγουσι, καὶ ὁ δικαστὴς τοῦτον ἐν ταῖς ὠρισμέναις ἡμέραις δέξασθαι ἀναβάληται, μὴδὲν πρόκριμα τοῖς μέρεσιν ἢ ἐνὶ τούτων ἐκ τούτου παντελῶς γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἐξετάζεσθαι τὰς τοιαύτας ἐκκλήτους καὶ ψήφῳ περαιουῖσθαι νομίμῳ. Ἐτερον πρὸς τούτοις κεφάλαιον τῆς ἡμετέρας δεόμενον νομοθεσίας συνείδομεν ἐπανορθώσασθαι. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἡμέτεροι νόμοι διορίζουσιν, εἰ ποτε οἱ ἐνδοξότατοι ἐπαρχοὶ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων ψῆφον προενέγκοιεν, μὴδεμίαν ἐκκλητον κατ' αὐτῆς ἐπιδίδοσθαι, θεσπίζομεν, ὅσακις ψῆφος τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν οἰουδήποτε κλίματος προενεχθῆι, καὶ εἰς ὧς εἰκὸς τῶν δικαζομένων νομίσειε ἑαυτὸν βεβαρῆσθαι, εἰ χεῖν τὸν τοιοῦτον ἀδειαν διδασκαλικὸν προσφέρειν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπαρχοῖς τοῖς τὴν ψῆφον προάγουσιν ἢ τοῖς τούτων συμπόνοις ἢ τοῖς τὰς δίκας εἰσάγουσιν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν προθεσμίας μετὰ τὸ προενεχθῆναι τὴν ψῆφον, ὥστε τούτου παρακολουθοῦντος μὴ ἄλλως ἐκ 575 βιβασμῶ παραδίδοσθαι τὴν ψῆφον, εἰ μὴ πρότερον ἐγγύας ἀξιοπίστους παράσχοι τὸ νικῆσαν μέρος τοσαύτης ποσότητος ὅσης α ν ε ι η ἢ καταδίκη, ὡς εἰ μετὰ ταῦτα ἀναψηλαφήσεως νομίμῳ τρόπῳ προΐουσης ἢ ψῆφος ἀνατραπείη, τὰ πράγματα αὐτῷ μετὰ τῶν νομίμων ἐπαυξήσεων ἀποκαθίστασθαι. εἰ δὲ ἐντὸς τῆς μνημονευθείσης τῶν δέκα ἡμερῶν προθεσμίας μετὰ τὸ τὴν ψῆφον προενεχθῆναι μὴ ἐπιδόῃ τὸν λίβελλον ὁ νομίζων βεβλάφθαι, κελεύομεν τὸν τοῦ πράγματος ἐκβιβασμὸν δίχα ἐγγύης προΐεναί, τοῦ τῆς ἀναψηλαφήσεως δικαίου φυλαττομένου ἐκείνῳ ὅστις ἑαυτὸν βεβαρῆσθαι νομίσειε. Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν, ὥστε εἰ περ συμβαίη τοὺς νέους βούλεσθαι ἀποστῆναι τῆς εἰς αὐτοὺς περιελθούσης καὶ καταδεχθείσης παρ' αὐτῶν κληρονομίας, εἰ μὲν πάντες οἱ δανεισταὶ παρόντες εὐρεθεῖεν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ἐν οἷς ἢ εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασις αἰτεῖται, καλεῖσθαι παρὰ τοῦ ἀρχοντος τοὺς δανειστάς καὶ παρόντων πάντων ἀφίστασθαι τοὺς νέους τῆς τοιαύτης κληρονομίας. εἰ δὲ πάντες ἢ τινες τῶν δανειστῶν ἀπόντες εἰεν, κελεύομεν τοὺς νέους βουλομένους τοῦτο πράττειν τῷ τῶν τόπων ἀρχοντι ἐν οἷς αὐτοὶ διάγουσι προσιέναι, ἐκεῖνον δὲ διὰ τῶν συνειθισμένων κηρυγμάτων καλεῖν τοὺς δανειστάς· καὶ εἰ ἐντὸς τριῶν μηνῶν προθεσμίας μὴδαμῶς παραγένωνται οἱ δανεισταί, ἐξεῖναι τούτοις δίχα κινδύνου τῆς τοιαύτης ἀναχωρεῖν κληρονομίας, προνοοῦντος τοῦ ἀρχοντος παρ' ὧ ἢ εἰς ἀκέραιον ἀποκατάστασις πράττεται, ποῦ ὀφείλει τὰ κληρονομιαῖα πράγματα κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα φυλάττεσθαι, τῆς ποσότητος δηλαδὴ τούτων διὰ δημοσίας ἀπογραφῆς κατὰ πρᾶξιν ὑπομνημάτων φανερουμένης. Ἐτι θεσπίζομεν, ὥστε εἰ τις κακῆ πίστει πράγματα νεμόμενος ἢ κατὰ πρᾶσιν ἢ κατὰ δωρεὰν ἢ ἄλλως ταῦτα ἐκποιήσῃ, ὁ δὲ νομίζων τὰ αὐτὰ πράγματα προσήκειν ἑαυτῷ τοῦτο γινώσκων ἐντὸς δέκα ἐνιαυτῶν με 576 ταξὺ τῶν παρόντων καὶ εἰ κοσι μεταξὺ τῶν ἀπόντων μὴ διαμαρτύρηται κατὰ τοὺς νόμους τὸν ἀγοραστὴν ἢ τὸν τὴν δωρεὰν δεχόμενον ἢ ἐκεῖνον εἰς ὃν τὰ πράγματα ἄλλω οἰωδήποτε τρόπῳ μετενεχθείη, τὸν τὰ τοιαῦτα πράγματα κομιζόμενον βεβαίως ταῦτα εἰ χεῖν, μετὰ τὴν τῆς δεκαετίας δηλονότι ἐπὶ τῶν παρόντων καὶ τῆς εἰκοσαετίας ἐπὶ τῶν ἀπόντων παραδρομῆν. εἰ δὲ ἀγνοεῖ ὁ ἀληθὴς τῶν ἐκπονηθέντων πραγμάτων δεσπότης καὶ ὅτι τὰ πράγματα αὐτῷ προσήκει καὶ ὅτι γέγονεν ἢ ἐκποίησις, κελεύομεν μὴ ἄλλως τοῦτον ἀποκλείεσθαι πλὴν εἰ μὴ διὰ τῆς παραγραφῆς τῆς τριακονταετίας, μὴ δυναμένου λέγειν τοῦ τὰ πράγματα τούτῳ τῷ τρόπῳ νεμομένου, ὅτι αὐτὸς καλῆ πίστει νέμεται, ὅποτε παρὰ τοῦ κακῆ πίστει νεμηθέντος ταῦτα ἐκομίσαστο. Περὶ δὲ τῆς παραγραφῆς τῆς δεκαετίας ταῦτα διατυπῶσαι συνείδομεν, ὥστε εἰ ποτέ τις ἐν τῇ

εἰρημένη τῆς δεκαετίας χρονικῆ παραγραφῆ ἐπί τινας μὲν ἐνιαυτοὺς παρῶν εἰ η ἐπί τινας δὲ ἀπῶν, ἀλλοὺς τοσοῦτους αὐτῶ ἐνιαυτοὺς πρὸς τῇ δεκαετία προστεθῆναι, ο σους ἕξ αὐτῆς τῆς δεκαετίας ἀπῶν γέγονε. ταῦτα δὲ πάντα, ἀτινα περὶ τῆς χρονικῆς ὠρίσαμεν παραγραφῆς, οὐκ ἐν ταῖς προλαβούσαις ἀλλ' ἐν ταῖς μελλούσαις καὶ μόνον μετὰ τὸν παρόντα νόμον ὑποθέσει τε καὶ πράγμασι κρατεῖν παρακελευόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ τούτου νόμον προηγάγομεν, ὡστε τοὺς διατιθεμένους ἡ χειρὶ ἰδίᾳ ἡ διὰ τῶν μαρτύρων τὰ ὀνόματα τῶν κληρονόμων ἐγγράφειν ταῖς διαθήκαις, ἐγνωμεν δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκριβείας πολλὰς διαθήκας ἀνατραπῆναι, οἱ α τῶν διατιθεμένων μὴ δυναμένων τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν παραφυλάξει ἡ ὡς εἰκὸς μὴ βουλομένων γνῶναί τινας τὴν ἰδίαν αὐτῶν βουλήν, κελεύομεν ἀδειαν μὲν εἶναι τοῖς βουλομένοις ταῦτα φυλάττειν ἐν ταῖς αὐτῶν διαθήκαις· εἰ δὲ καὶ ταῦτα μὴ φυλάξουσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν διάθωνται, καὶ οὐ τῷ βεβαίαν εἶναι τὴν δια 577 θήκην θεσπίζομεν, εἰ τε δι' ἑαυτοῦ τις εἰ τε δι' ἑτέρου 577 προσώπου τὸ νόμα τοῦ κληρονόμου ἐγγράψει, εἰ περὶ ο λως τὴν λοιπὴν νόμιμον παραφυλακὴν ἐν τῇ διαθήκῃ ὁ τεστάτωρ παραφυλάξει. Τὸν δὲ νόμον, δι' οὐ ἐθεσπίσαμεν μὴ μεταφέρεσθαι εἰς ἑτέρους τὰ εἰς τὸν ἡμέτερον οἰκὸν ἀπὸ εὐαγοῦς ἐκκλησίας περιερχόμενα πράγματα, σχολάζειν θεσπίζομεν, τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῖς ἡδη εἰς τὸν ἡμέτερον οἰκὸν νομίμως περιελθοῦσι, τοῦτο δὲ καὶ τοῖς μετ' ταῦτα μέλλουσι περιέρχεσθαι. Εἰ ποτε δὲ τις διάθῃται καὶ τι πρᾶγμα ἀκίνητον τῇ ἰδίᾳ φαιμιλίᾳ ἡ ἑτέρῳ τινὶ προσώπῳ ὀνόματι ληγάτου καταλείψῃ καὶ ἰδικῶς εἰ πῃ μηδενὶ χρόνῳ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐκποιεῖσθαι, ἀλλὰ παρὰ τοῖς κληρονόμοις ἡ διαδόχοις ἐκείνου ὡ τινὶ καταλειφθῆ διαμένειν, ἐπὶ τούτου τοῦ ληγάτου κελεύομεν τὸν φαλκίδιον νόμον χῶραν παντελῶς μὴ εχειν, ἐπειδὴ τὴν ἐκποίησιν τούτου αὐτὸς ἐκώλυσεν ὁ διαθέμενος. ταῦτα δὲ κρατεῖν κελεύομεν ἐπ' ἐκείνοις τοῖς θέμασι τοῖς μήπω κατὰ δικαστικὴν ψῆφον ἡ κατὰ φιλικὴν σύμβασιν ἡ καθ' οἰονδήποτε νόμιμον τρόπον τμηθεῖσιν. <Επίλογος.> Ἡ ὑπεροχὴ τοίνυν ἡ σὴ α διὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὸ διηνεκὲς κρατήσοντος ἡ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης ἰδίκτων μὲν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει προτιθεμένων, προστάξων δὲ πρὸς τοὺς πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους καταπεμπομένων εἰς τὴν τῶν πάντων γνῶσιν ἔλθειν παρασκευάσει. 578 ἜΡΡΚ ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΜΦΥΤΕΥΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Πολλῶν καὶ διαφόρων νόμων ἐπὶ ταῖς ἐκποιήσεσι καὶ ἐμφυτεύσεσι καὶ μισθώσεσι καὶ τῇ λοιπῇ διοικήσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων φοιτησάντων συνείδομεν πάντα τῷ παρόντι περιλαβεῖν νόμῳ. Θεσπίζομεν τοίνυν, μηδεμίαν ἀδειαν εχειν τοὺς διοικοῦντας τὰ πράγματα τῆς κατὰ τὴν βασιλίδι πόλιν ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἡ ὀρφανοτροφείου ἡ ξενοδοχείου ἡ πτωχοτροφείου ἡ νοσοκομείου ἡ ἀλλοῦ εὐαγοῦς οἰκου ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἡ τοι τῇ ταύτης ἐνορίᾳ τυγχάνοντος (ἐξρηρημένων μόνων τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων) πιπράσκειν ἡ δωρεῖσθαι ἡ ἀνταλλάττειν ἡ ἐπὶ ἀντιδῶρῳ διδόναι ἡ οἰωδήποτε ἄλλῳ τρόπῳ ἐκποιεῖν πρᾶγμα ἀκίνητον ἡ πολιτικὴν σίτησιν ἡ γεωργικὸν ἀνδράποδον, εἰ μὴ πρὸς βασιλικὸν οἰκὸν ἡ ἀνταλλαγὴ γένηται μόνῃ· ἀλλ' οὐδὲ παροικικῶ δικαίῳ δίδοσθαι τι συγχωροῦμεν. τὰς δὲ ἐμφυτεύσεις παρὰ τῆς εἰρημένης ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τῶν μνημονευθέντων εὐαγῶν οἰκῶν 579 γίνεσθαι κελεύομεν ἐπὶ τε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τοῦ λαμβάνοντος καὶ ἀλλων δύο ἐφεξῆς κληρονόμων, μὴ πλέον ἐκτῆς μοίρας τοῦ ὑφεστῶτος κανόνος συγχωρουμένου τῷ τὴν ἐμφύτευσιν κομιζομένῳ. Περὶ δὲ τῶν διαφερόντων προαστείων τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς εἰρημένοις εὐαγέσιν οἰκοῖς τοῖς ἐπὶ τῆς βασιλίδος πόλεως ἡ τῆς αὐτῆς περιοικίδος οἰκοῖς κελεύομεν, εἰ μὲν τὰ τοιαῦτα προάστεια πρόσοδον εχει, ἐπὶ ὀλοκλήρῳ τῷ κανόνι παρὰ τῶν διοικούντων

τοὺς αὐτοὺς εὐαγεῖς τόπους εἰς ἐμφύτευσιν ταῦτα κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τῷ λαμβάνοντι καὶ αλλοίαις δύο διαδοχαῖς δίδοσθαι, καὶ μηδένα παντελῶς κουφισμόν, ἀλλὰ καὶ προσθήκην γίνεσθαι. εἰ δὲ μὴ εἴη τὰ αὐτὰ προάσσειά τινα παντελῶς πρόσδοτον, αδειαν παρέχομεν τοῖς διοικηταῖς τῶν εὐαγῶν τόπων ἐπὶ τινὶ ποσότητι ταῦτα, ὡς προεῖρηται, εἰς ἐμφύτευσιν δίδοναι. εἰ δὲ συμβαίῃ οἰονδήποτε πρᾶγμα εκ τινος τῶν εἰρημένων εὐαγῶν τόπων ἐμφυτευτικῶ δικαίῳ διδόμενον ἢ εἰς βασιλικὸν οἰκονομῆν εἰς τὸ θεῖον ἡμῶν ταμιεῖον ἢ εἰς πόλιν τινὰ ἢ εἰς βουλευτήριον ἢ εἰς ἄλλον τινὰ εὐαγῆ οἰκονομῆν περιελθεῖν, αδειαν παρέχομεν τοῖς διοικηταῖς τῶν εὐαγῶν τόπων ὕφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ἢ ἐμφύτευσις γέγονεν, ἢνίκα περιέλθη εἰς ἐν τῶν εἰρημένων προσώπων ἢ τοιαύτη ἐμφύτευσις, φανεροῦν τὴν ἑαυτῶν γνώμην εἰσω διετίας, καὶ ἢ παρ' ἐκείνοις καταλιμπάνειν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα εἰς οὐρανὸν περιήλθε καὶ τὴν ἐνιαυσιαίαν πρόσδοτον τὴν τῷ πάκτῳ περιεχομένην κομίζεσθαι, ἢ τοῦτο ἀναλαμβάνειν τῆς ἐμφυτεύσεως λυομένης, εἰπερ τοῦτο λυσιτελὲς ἑαυτοῖς εἶναι νομίσαιεν. εἰ δὲ τινὲς εἰσι τόποι ἢ τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τινὶ τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκονομῶν προσήκοντες, ἐν οἷς παλαιαὶ οἰκῆσεις τυγχάνουσαι κατηνέχθησαν καὶ ἐξ ὧν οὐδεμία παρέχεται 580 πρόσδοτος, οἱ δὲ μνημονευθέντες εὐαγεῖς οἰκονομῶν διαφέρουσιν οἱ τόποι τούτους ἀνοικοδομησαὶ μὴ δύνανται, αδειαν δίδομεν τοῖς τούτων διοικηταῖς τῷ τῆς ἐμφυτεύσεως διηνεκεῖ δικαίῳ ἐκδιδόναι τοὺς αὐτοὺς τόπους, οὐτω μόντοιγε ὡστε τὴν ἐμφύτευσιν ἢ ἐπὶ τρίτῃ μοίρᾳ τῶν στεγονομῶν, ἢ τινὰ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐπι ἐστώτων συνήγεται, ἐκ προοιμίων τοῦ χρόνου τοῦ ἐμφυτεύματος προῖέναι, ἢ εἰπερ ὁ ἐμφυτευτὴς βουλευθεῖν μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀρω λαβεῖν τοὺς τόπους, ὡστε πρότερον οἰκοδομησαὶ καὶ ἐκ τῶν προσγινομένων ἐκεῖσε κατὰ διατίμησιν στεγονομῶν τὸ ἡμισυ μέρος δίδοναι τῷ εὐαγεῖ οἰκονομῶν ἐξ οὐ τοὺς αὐτοὺς τόπους λαμβάνει, καὶ τοῦτο γενέσθαι συγχωροῦμεν, κεχρῆσθαι δὲ τὸν τοιοῦτον ἐμφυτευτὴν καὶ ταῖς ἐκεῖσε εὑρισκομέναις ἐκ τῶν κατενεχθέντων οἰκημάτων ὑλας. εἰ δὲ τις βουλευθεῖ οἰονδήποτε πρᾶγμα ἀκίνητον ὀνόματι χρήσεως λαβεῖν παρὰ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος πόλεως ἢ ἐνὸς τῶν μνημονευθέντων εὐαγῶν οἰκονομῶν, μὴ ἄλλως τοῦτο λαμβανέτω, εἰ μὴ ἕτερον εὐθὺς πρᾶγμα δεσποτείας δικαίῳ παράσχη τῷ εὐαγεῖ οἰκονομῶν ἐξ οὐ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα λαμβάνει, τσαύτην ἔχον πρόσδοτον ὀπόσην εἴη τὸ πρᾶγμα, ὁπερ αὐτῷ δίδεται, καὶ μὴ πλείοσι δημοσίοις τελέσμασι βιβαρημένον, ὡστε μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, ἢ μετὰ τὸν χρόνον ἐφ' ὃν ἢ δόσις τῆς χρήσεως συνήρесе (μὴ ὑπερβαίνοντα δηλαδὴ τὴν τοῦ λαμβάνοντος ζωὴν) ἐκάτερον πρᾶγμα ἐπ' ἀκεραίῳ καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν εἰς τὸν αὐτὸν εὐαγῆ οἰκονομῶν περιελθεῖν. τὰς μισθώσεις δὲ παρὰ τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκονομῶν γίνεσθαι συγχωροῦμεν εἰς οὐρανὸν τοῖς συναλλάττουσιν ἐνιαυτοὺς συναρέσει, μὴ ὑπερβαίνουσας δηλαδὴ τὸν τριακονταετῆ χρόνον. 581 εἰ δὲ συμβαίῃ τινὰ τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκονομῶν ὀνόματι δημοσίων συντελειῶν ἢ ἄλλης οἰασοῦν συμβαιούσης ἀνάγκης τῷ εὐαγεῖ οἰκονομῶν χρημάτων δεηθῆναι, ἐξεῖναι τοῖς τούτου διοικηταῖς ἀκίνητον πρᾶγμα ὑποτίθεσθαι καὶ δοῦναι εἰς ἰδικὸν ἐνέχυρον, ἢ ναὶ ὁ δανειστὴς νέμηται τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ τοὺς τούτου καρποὺς ἀναλέγεται καὶ λογίζηται ἑαυτῷ τὰ μὲν εἰς αὐτὰ τὰ δανεισθέντα χρήματα, τὰ δὲ εἰς τόκους μὴ πλείους τοῦ τετάρτου μέρους τῆς ἑκατοστῆς. εἰ δὲ καταβάλωσι τὸ χρέος οἱ προεστῶτες τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦ οἰκονομῶν ἐκ τῶν καρπῶν πληρωθῆ ὁ δανειστὴς, ἐπανελθεῖν ἄλλοις τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸν εὐαγῆ οἰκονομῶν ἐξ οὐ καὶ δέδοται. τὰς δὲ ἐμφυτεύσεις καὶ ὑποθήκας καὶ τὰς ὑπὲρ πενταετίαν μισθώσεις βουλόμεθα γίνεσθαι παρὰ μὲν τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος πόλεως γνώμη καὶ συναινέσει τοῦ μακαριωτάτου ταύτης ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου, ὀμνύντων παρόντος αὐτοῦ τῶν τε θεοφιλεστάτων οἰκονομῶν καὶ τῶν χαρτουλαρίων τῆς

αὐτῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ὡς οὐ πρὸς περιγραφὴν τῶν ταύτης δικαίων τὸ συνάλλαγμα γίνεται· ἐπὶ δὲ τοῖς ἀλλοις εὐαγέσιν οἰκοῖς, εἰ μὲν εἰσι χαρτουλάριοι, αὐτοὺς τὸν ἴσον τρόπον ὁμνῦναι παρόντος τοῦ προεστῶτος τοῦ εὐαγοῦς οἰκου, εἰ δὲ μὴ εἰσι χαρτουλάριοι, αὐτοὺς τοὺς προεστῶτας τῶν εὐαγῶν οἰκῶν προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων τὸ συνάλλαγμα ποιεῖσθαι ἐγγραφομένους μεθ' ὀρκου τοῖς τοιούτοις συμβολαίοις, ὡς οὐ πρὸς βλάβην ἡ περιγραφὴν τοῦ εὐαγοῦς οἰκου γίνεται τὸ συνάλλαγμα. Τοῖς δὲ οἰκονόμοις καὶ ὀρφανοτρόφοις καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγῶν οἰκῶν διοικηταῖς, εἰ τι γένηται καὶ τοῖς πάντων χαρτουλαρίοις, καὶ τοῖς τούτων γονεῦσι τε καὶ παισὶ καὶ τοῖς ἀλλοις τοῖς κατὰ γένος αὐτοῖς ἢ ἐκ γαμικοῦ δικαίου συναπτομένοις ἀπαγορευόμεν ἐμφυτεύσεις τε καὶ μισθώσεις ἡ γουὸν ὑποθήκας πραγμάτων τοῖς αὐτοῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς προσηκόντων ἢ δι' ἑαυτῶν ἢ διὰ παρενθέτου προσώπου λαμβάνειν, γινωσκόντων 582 αὐτῶν, ὡς εἰ τοιοῦτό τι γένηται, καὶ τοῦτο ἀνίσχυρον ἐστὶ καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν τε τῶν λαμβανόντων καὶ τῶν οἰκονόμων καὶ χαρτουλαρίων καὶ διοικητῶν, οἱς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον συνάπτονται, εἰς τὸν εὐαγῆ οἰκὸν ἐξου τὸ πρᾶγμα λαμβάνουσι μετὰ τὴν αὐτῶν τελευτὴν περιελθεῖν κελεύομεν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκῶν τῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ τῇ αὐτῆς περιοικίδι τυγχανόντων διετυπώσαμεν. ἐπὶ δὲ ταῖς ἀλλαις ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ μοναστηρίοις καὶ ξενῶσι καὶ νοσοκομείοις καὶ λοιποῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς τοῖς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τῆς ἡμετέρας πολιτείας κειμένοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστηρίοις ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ τῇ αὐτῆς περιοικίδι τυγχάνουσιν ἀκολούθως διορίσαι συνείδομεν. Ἀδειαν τοίνυν δίδομεν τοῖς εἰρημένοις εὐαγέσιν οἰκοῖς μὴ μόνον πρόσκαιρον ἐμφύτευσιν ποιεῖσθαι τῶν ἀκινήτων πραγμάτων τῶν αὐτοῖς προσηκόντων, ἀλλὰ καὶ διηνεκῶς ταῦτα ἐμφυτευτικῶς δικαίῳ τοῖς βουλομένοις διδόναι. καὶ εἰ μὲν ἀγιώτατα ὦσιν ἐκκλησίαι ἢ εἰς τερὸν εὐαγεῖς οἰκοῖς, ὦσιν τὴν διοίκησιν ὁ κατὰ τόπον ὀσιώτατος ἐπίσκοπος ἢ δι' ἑαυτοῦ ἢ διὰ τοῦ εὐαγοῦς αὐτοῦ κλήρου ποιεῖται, κατὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ συναίνεσιν γίνεσθαι τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα, ὁμνύντων παρόντος αὐτοῦ τῶν οἰκονόμων καὶ διοικητῶν καὶ χαρτουλαρίων τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς οἰκου, ὡς ἐκ ταύτης τῆς ἐμφυτεύσεως οὐδεμίαν ζημίαν τῷ αὐτῷ εὐαγεῖ οἰκῷ ἐπάγεται· εἰ δὲ πτωχεῖα ἢ ξενῶνες ἢ νοσοκομεῖα ἢ εἰς τερὸν εὐαγεῖς οἰκοῖς ὦσιν ἰδίαν διοίκησιν ἔχοντες, εἰ μὲν ἀγίους εὐκτηρίους οἰκοῦς εἶναι συμβαίη, κατὰ γνώμην τοῦ πλείονος μέρους τῶν ἐκεῖσε λειτουργούντων κληρικῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ οἰκονόμου, εἰ δὲ ξενῶν ἢ πτωχεῖον ἢ νοσοκομεῖον ἢ εἰς τερὸν 583 εἰς τὴν εὐαγῆς οἰκου, τὸν προεστῶτα τούτων τὸ συνάλλαγμα ποιεῖσθαι, ὁμνύντων τῶν διοικητῶν τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκῶν παρουσίᾳ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου παρ' οὗ προβάλλονται ἢ χειροτονοῦνται, ὡς οὐδὲν πρὸς βλάβην ἢ περιγραφὴν τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκῶν ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ συναλλάγματι γίνεται. ἐπὶ δὲ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν μετὰ τοῦ πλείονος μέρους τῶν ἐκεῖσε λειτουργούντων μοναχῶν τὸ συνάλλαγμα ποιεῖσθαι. Καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων δὲ πάντων κελεύομεν ἐγγράφεσθαι τῷ συμβολαίῳ μεθ' ὀρκου, ὡς οὐ πρὸς βλάβην ἢ περιγραφὴν τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκῶν τὸ πρᾶγμα πράττεται. καὶ ταύτης δὲ τῆς παραφυλακῆς οὐ τῷ προΐούσης κουφισμὸν μὴ πλείονα γίνεσθαι τοῦ ἐκτου μέρους τῆς προσόδου ἢ νῦν ἔχει τὸ εἰς ἐμφύτευσιν διδόμενον πρᾶγμα. Ὅσα δὲ περὶ τῶν καταπεπτωκότων οἰκῶν τῶν προσηκόντων τοῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς τοῖς ἐν τῇ βασιλίδι πόλει κειμένοις ἀνωτέρω διετυπώσαμεν, ταῦτα καὶ ἐπὶ τούτων τῶν εὐαγῶν οἰκῶν κρατεῖν παρακελεύομεθα. καὶ τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκῶν διατυπώσαι συνείδομεν, ὥστε εἰ τινες ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ὑπερδημοσίων συντελειῶν εἰς τὴν ὑπερᾶλλης ἀναγκαίας αἰτίας τοῦ αὐτοῦ οἰκου χρέεσιν ἐνοχοὶ γίνωνται, καὶ οὐκ ἐστι

δυνατὸν ἐκ πραγμάτων κινητῶν τὰ αὐτὰ διαλυθῆναι χρέα, κατὰ πρώτην μὲν τάξιν εἰς ἰδικὸν ἐνέχυρον δίδοσθαι ἀκίνητον πρᾶγμα τῷ δανειστῇ, ἵνα τοὺς τούτου καρποὺς ἀναλεγόμενος καταλογίζηται ἑαυτῷ τὰ μὲν εἰς αὐτὰ τὰ δανεισθέντα χρήματα, τὰ δὲ εἰς τόκους οὐ πλείονας τοῦ τετάρτου μέρους τῆς ἑκατοστῆς. εἰ δὲ μὴ δυνηθῶσι τούτῳ τῷ τρόπῳ διαλυθῆναι τὸ χρέος, κελεύομεν τοὺς μὲν ὑπὸ τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν χειροτονουμένους, εἴτε μητροπολίται εἴτε ἄλλοι ἐπίσκοποι ὡσιν εἴτε ἀρχιμανδρίται εἴτε ὄρφανοτρόφοι ἢ πτωχοτρόφοι ἢ ξενοδόχοι ἢ νοσοκόμοι ἢ 584 ἄλλων εὐαγῶν οἰκων διοικηταί, παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀγιωτάτοις πατριάρχαις ὑφ' ὧν χειροτονοῦνται ἢ προβάλλονται ὑπομνήματα ποιῆσθαι, καὶ μεθ' ὀρκου τῶν διοικητῶν καὶ συναινέσεως τοῦ πλείονος μέρους τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργούντων τὸ χρέος γίνεσθαι φανερόν καὶ ὅτι οὐκ ἐστὶ δυνατὸν ἐκ πράγματος κινητοῦ τοῦτο διαλυθῆναι· τοὺς δὲ ὑπὸ μητροπολιτῶν ἐπισκόπων χειροτονουμένους, εἴτε ἐπίσκοποι ὡσιν εἴτε ἀρχιμανδρίται εἴτε ὄρφανοτρόφοι εἴτε πτωχοτρόφοι ἢ ἄλλων εὐαγῶν οἰκων διοικηταί, παρ' αὐτοῖς ὁμοίως τοῖς μητροπολίταις ἐπισκόποις τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα συγγράφειν· παρ' ἐκείνοις δὲ τοῖς ἐπισκόποις, οἱ τινες ἢ παρὰ πατριαρχῶν ἢ παρὰ μητροπολιτῶν ἐπισκόπων χειροτονοῦνται καὶ ἐχουσιν ὑπὸ τὴν ἰδίαν δικαιοδοσίαν ἢ μοναστήρια ἢ πτωχεῖα ἢ ξενῶνας ἢ νοσοκομεῖα ἢ ἄλλους εὐαγεῖς οἰκους, κατὰ τὸν ὁμοιον τρόπον τὰ ὑπομνήματα γίνεσθαι· οὕτω μὲντοιγε, ὥστε εἴτε παρὰ πατριάρχαις εἴτε παρὰ μητροπολίταις εἴτε παρ' ἄλλοις ἐπισκόποις τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα πράττεται, μηδεμίαν ὑπὲρ αὐτῶν ζημίαν ἢ δαπάνην τοὺς εὐαγεῖς οἰκους ὑφίστασθαι. διὰ τοῦτο γὰρ οὐ βουλόμεθα τοῦ λοιποῦ παρὰ τοῖς ἀρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τοῖς ἐκδίκους τῶν τόπων τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα παρὰ τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἢ γουν οἰκων πράττεσθαι, ἵνα μηδεμίαν ζημίαν ὑφίστανται. μετὰ δὲ τὸ οὕτως ταῦτα παρακολουθῆσαι παρὰ τοῖς μνημονευθεῖσιν ἀγιωτάτοις πατριάρχαις ἢ μητροπολίταις ἢ ἄλλοις ἐπισκόποις τῆνικαῦτα τοὺς εἰρημένους διοικητὰς τοῦ ἐποφείλοντος εὐαγοῦς οἰκου ἐγγράφως ἐν δημοσίῳ τῆς πόλεως τόπῳ προτιθέναι ἐπὶ εἰκοσιν ἡμέρας, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ προτρέπειν τοὺς ἀγοράσαι βουλομένους τὸ ἀκίνητον πρᾶγμα, ἵνα ὁ πλείω παρέχων τῶν ἄλλων προτιμηθῇ. τούτων δὲ πάντων προϊόντων τὴν πρᾶσιν γίνεσθαι τοῦ τιμήματος πᾶσι τρόποις ὑπὲρ τοῦ ὀφλήματος δίδομένου, ἵνα μὴ ἄλλως ἐχοι ὁ ἀγοραστὴς τὸ ἀσφαλές, εἰ μὴ τὸ τίμημα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ χρέους καταβάλλῃ, καὶ τοῦτο ῥητῶς ἐγγραφῇ 585 μεθ' ὀρκου τῆς ὠνεακῆ συγγραφῆς, καὶ ὅτι οὐδὲν πρὸς βλάβην ἢ περιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς οἰκου γίνεται. εἰ δὲ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἀγοραστὴς τοῦ τοιοῦτου πράγματος μὴ εὔρεθῇ, κελεύομεν τὸν ὀφειλόμενον ἐκ τινος τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκων τῷ δικαίῳ ὀπερ προσολυτο λέγεται τὴν αὐτὴν λαμβάνειν κτῆσιν, δικαίας καὶ ἀκριβοῦς διατιμήσεως γινομένης, καὶ προστιθεμένης τῷ τιμήματι τῆς δεκάτης μοίρας τοῦ παντὸς τιμήματος εἰς ταύτην τὴν ποσότητα λαμβάνειν τὸ πρᾶγμα τὸν δανειστὴν ἀντὶ καταβολῆς βεβαίᾳ δεσποτεῖα κτηθισόμενον· οὕτω μὲντοιγε ὥστε τοὺς διοικητὰς τοῦ ἐποφείλοντος εὐαγοῦς οἰκου καὶ τὸ πλεον μέρος τῶν ἐν αὐτῷ λειτουργούντων ταῖς τοιαύταις πράξεις συναινεῖν. τὸ δὲ παρεχόμενον ἐπὶ τούτῳ ἀκίνητον πρᾶγμα μὴ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ δανειστοῦ δίδοσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰσότητά τοῦτο μὲν τῶν εὐπόρων τοῦτο δὲ καὶ ἀπόρων κτήσεων τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς οἰκου καὶ τῆς τούτων προσόδου καὶ δημοσίων καὶ τῆς λοιπῆς καταστάσεως. εἰ δέ τις ἢ ἐπίσκοπος ἢ οἰκονόμος ἢ διοικητὴς οἰουδήποτε εὐαγοῦς οἰκου εἴτε ἐν τῇ βασιλίδι πόλει εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κειμένου χρήματα ἐδανείσατο ἢ μετὰ ταῦτα δανείσεται, κελεύομεν μήτε αὐτοῖς ταῦτα καταλογίζεσθαι ὑπὲρ τοῦ εὐαγοῦς οἰκου, εἰ μὴ πρότερον δείξουσιν ὅτι εἰς χρείας τοῦ εἰρημένου εὐαγοῦς οἰκου ταῦτα προεχώρησε, μήτε αὐτὸν τὸν δανειστὴν ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ κατὰ τοῦ εὐαγοῦς οἰκου

εχειν τινὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγωγὴν, εἰ μὴ δεῖξουσιν ὡς εἰς αἰτίας τῷ εὐαγεῖ οἱ κω
προσηκούσας τὰ χρήματα προεχώρησεν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δανεισαμένου τὰ χρήματα ἡ
τῶν αὐτοῦ κληρονόμων τὰς ἰδίας κινεῖν ἐναγωγάς. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν, ὡστε
ἐξηρημένης τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ 586 τοῦ
εὐαγοῦς ὄρφανοτροφείου καὶ ξενόνων καὶ πτωχείων τῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ
ὑπὸ τὴν αὐτῆς ὀντων ἐνορίαν ἐξεῖναι πόσαις ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς
εὐαγέσιν οἱ κοῖς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστηρίοις ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ ἐν
διαφόροις ἐπαρχίαις κειμένοις ἀνταλλαγὰς πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι, ὅταν ἑκατέρω
εὐαγεῖ οἱ κω φυλάττηται τὸ ἀζήμιον, συναινούντων ἐγγράφως ἡ διὰ καταθέσεως τῷ
τοιούτῳ συναλλάγματι οὐ μόνον τῶν διοικητῶν ἑκατέρου εὐαγοῦς οἱ κοῖ, ἀλλὰ καὶ
τοῦ πλείονος μέρους τῶν ἐν αὐτοῖς λειτουργούντων. τὰ δὲ ἀπὸ βασιλικῆς οἱ κοῖ εἰς
οἰονδήποτε εὐαγῆ τὸπον περιελθόντα ἡ μετὰ ταῦτα περιελευσόμενα κατ' οὐδένα
τρόπον πιπράσκεισθαι ἡ ὑποτίθεσθαι ἡ ἀνταλλάττεσθαι ἡ ὁλως ἐκποιεῖσθαι
συγχωροῦμεν, οὐδὲ εἰ πρὸς ἀλλήλους οἱ εὐαγεῖς οἱ κοῖ τοιοῦτό τι πράξαιεν. Ἐπειδὴ
δὲ ἐγνωμεν παρά τινων γίνεσθαι καὶ ἐκποιήσεις μοναστηρίων ἐπὶ τῷ ταῦτα ἀπὸ
ἱερατικοῦ σχήματος εἰς ἰδιωτικὴν διαγωγὴν μετασχηματίζεσθαι, καὶ τοῦτο πᾶσι
τρόποις κωλύομεν. εἰ δὲ τι τοιοῦτο γενόμενον εὐρεθῆι, ἀδειαν παρέχομεν τῷ κατὰ
τὸν τόπον ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τὸ τοιοῦτον μοναστήριον ἐκδικεῖν καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον
σχῆμα ἐπανάγειν. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἱ κων τῶν ἐν τῇ βασιλίδι
πόλει τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὀντων (ἐξηρημένης τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος πόλεως) κτήσιν εἰχοι πολλοῖς δημοσίοις τελέσμασι
βεβαρημένην, ἐξ ἧς οὐδεμία εἰσάγεται πρόσοδος τῷ εὐαγεῖ οἱ κω, ἀδειαν παρέχομεν
τοῖς τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς οἱ κοῖ διοικηταῖς τὴν τοιαύτην κτήσιν ἐκποιεῖν οἰωδήποτε
τρόπῳ βουλευθεῖεν πρὸς τὸ λυσιτελεῖν τοῦ αὐτοῦ εὐαγοῦς οἱ κοῖ, ὑπομνημάτων
δηλαδὴ καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐκποιήσει πραττομένων παρ' ἐκείνοις, ἀφ' ὧν οἱ
διοικηταὶ τῶν τοιούτων τόπων προβάλλονται ἡ χειροτονοῦνται, καὶ ὁμνούντων ἐπὶ
τῶν ἀγίων γραφῶν τῶν 587 προεστώτων τοῦ τοιοῦτου εὐαγοῦς οἱ κοῖ καὶ τοῦ
πλείονος μέρους τῶν ἐν αὐτῷ λειτουργούντων, ὡς οὐτε κατὰ προδοσίαν οὐτε πρὸς
χάριν ἡ οἰανδήποτε περιγραφὴν ἡ ἐκποιήσεις γίνεται, ἀλλὰ διὰ τὸ φυλαχθῆναι τὸ
ἀβλαβὲς τῷ αὐτῷ εὐαγεῖ οἱ κω. τοῖς δὲ οἰκονόμοις καὶ διοικηταῖς καὶ χαρτουλαρίοις
τῶν ὀπουδήποτε ὀντων εὐαγῶν οἱ κων καὶ τοῖς αὐτῶν γονεῦσί τε καὶ παισὶ καὶ τοῖς
ἀλλοῖς τοῖς ἡ κατὰ γένος ἡ κατὰ γαμικὸν δίκαιον αὐτοῖς συναπτομένοις μισθώσεις
ἡ ἐμφυτεύσεις ἡ ἀγορασίας ἡ ὑποθήκας πραγμάτων ἀκινήτων τοῖς αὐτοῖς εὐαγέσιν
οἱ κοῖς προσηκόντων ὑπεισιέναι ἡ δι' ἑαυτῶν ἡ διὰ παρενθέτου προσώπου, καθὰ
καὶ τοῖς ἐν τῇ βασιλίδι πόλει οὐσιν, ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ποιναῖς ἀπαγορευόμεν. εἰ δὲ τις
ἡ μισθωτῆς ἡ ἐμφυτευτῆς πράγματος διαφέροντος ἡ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ
ἡ ἑτέρῳ εὐαγεῖ οἱ κω ἐν οἰωδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κειμένῳ ἡ χεῖρον
ποιήσει τὸ πρᾶγμα, ὁ περ ἡ ε λαβεν ἡ μετὰ ταῦτα λάβοι, ἡ ἐπὶ διετίαν μὴ καταβάλλῃ
τὸν παρ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντα ἐμφυτευτικὸν ἡ μισθωτικὸν κανόνα, δίδομεν ἀδειαν
τῷ εὐαγεῖ οἱ κω, ἐξ οὗ ἡ μίσθωσις ἡ ἡ ἐμφυτεύσεις γέγονε, καὶ τὰ ὀφειλόμενα
τοῦτον ὑπὲρ τοῦ προλαβόντος χρόνου καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν τοῦ μισθωθέντος
ἡ τοῖ ἐμφυτευθέντος πράγματος ἀπαιτεῖν καὶ ἐκβάλλειν τῆς ἐμφυτεύσεως ἡ τοῖ
μισθώσεως, μὴ δυνάμενον περὶ ἐμπονημάτων ἀγωγὴν τινὰ κατὰ τῶν εὐαγῶν οἱ κων
κινεῖν. εἰ δὲ μὴ βούλοιντο οἱ τούτων διοικηταὶ ἐκβάλλειν τοῦτον, ἀπαιτεῖσθαι μὲν
αὐτὸν παρακελευόμεθα ἀπερ ἐκ τῆς μισθώσεως ἡ τοῖ ἐμφυτεύσεως ἐποφείλειν
γινώσκειται, μέχρι δὲ τὸν ὀρισθέντα χρόνον περαιώσῃ, τὸ δεδομένον αὐτῷ πρᾶγμα
κρατεῖν αὐτὸν καὶ τὰ συνδόξαντα δίδοναι. εἰ δὲ ἀποφύγοι, ἀδειαν παρέχομεν τοῖς
προεστώσι τῶν αὐτῶν εὐαγῶν τόπων 588 τὸ ἀζήμιον τοῖς εὐαγέσιν οἱ κοῖ ἐκ τῶν
ἐκείνου πραγμάτων περιποιεῖν, μὴ δυναμένου μηδὲ ἐνταῦθα περὶ ἐμπονημάτων τι

προτιθένοι. Ταῖς δὲ ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις Ὀδησοῦ καὶ Τόμεως τῶν πόλεων ἐπιτρέπομεν ἐκποιεῖν πράγματα ἀκίνητα ὑπὲρ τῆς τῶν αἰχμαλώτων ἀναρρύσεως, πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰρέσει κτήσεις τινὲς αὐταῖς ἐδόθησαν, ἐφ' ᾧ κατὰ μηδένα τρόπον ταύτας ἐκποιεῖσθαι. καὶ τοῦτο δὲ συγχωροῦμεν, ὡστε τὴν κατὰ τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἀδειαν εἶναι τοὺς οἰκοὺς τοὺς αὐτῇ προσήκοντας καὶ κειμένους ἐν τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ πόλει πιπράσκειν μὴ ἐπ' ἐλάττονι τιμῆματι ἢ περὶ ἐκ τῶν ἐνοικίων αὐτῶν ἐπὶ πεντήκοντα ἐνιαυτοὺς συνάγεται, ὡστε ἐκ τῆς τούτων τιμῆς ἄλλην πρόσδοτον καλλίονα ὠνεῖσθαι. Εἰ δὲ τινες οἰωδῆποτε εὐαγεῖ οἰκῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει εἶναι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κειμένω ἀπόρους κτήσεις δωρήσονται ἢ πωλήσωσιν ἢ ἄλλω τρόπῳ παράσχωσιν ἢ καταλείψωσι, κελεύομεν ὑπὲρ τῶν τοιούτων πραγμάτων μηδεμίαν βλάβην ὑπομένειν τὸν εὐαγεῖ οἰκόν, εἰς ὃν ἢ τοιαύτη κτήσις περιῆλθεν, ἢ δημοσίων ὀνόματι ἢ ἄλλης οἰασθῆποτε αἰτίας χάριν βαρύνεσθαι, ἀλλ' ἅπαν τὸ τοιοῦτο βᾶρος εἰς τοὺς δεδωκότας καὶ τοὺς αὐτῶν κληρονόμους ἐπανιέναι, ἀναγκαζομένους ἀναλαβεῖν τὰς δεδομένας τοιαύτας κτήσεις καὶ ἀποκαθιστᾶν ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας τῷ εὐαγεῖ οἰκῶν πᾶσαν ζημίαν ἐκ τοιαύτης αἰτίας αὐτῷ συμβαίνουσαν. εἰ δὲ καὶ τοιοῦτος δόλος ἐν τῷ πράγματι παρακολουθήσειε, ὡστε καὶ τινὰ χρήματα ὑπὲρ τούτου τῷ εὐαγεῖ οἰκῶν δοθῆναι, καὶ ταῦτα κελεύομεν εἰς ἰδίον κέρδος αὐτὸν τὸν εὐαγεῖ οἰκόν εἶναι, τὰ ἄπορα δὲ πράγματα τῷ δεδωκότι καὶ τοῖς αὐτοῦ κληρονόμοις παντὶ τρόπῳ ἀποκαταστῆναι. Πρὸς τούτοις κελεύομεν, ὡστε μηδεμίαν ἀνάγκην ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἢ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσι 589 τόποις ἐν τῇ βασιλίδι πόλει καὶ ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐπαρχίαις κειμένοις ἐπάγεσθαι κτήσεις ἀπόρους ἢ εὐπόρους ὅπουδῆποτε κειμένας ὠνεῖσθαι, ἵνα μὴ εὐρεθῶσι διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν καὶ ἄς εἰσὶν ἀπολλύντες ἢ χρεέσις ἐνεχόμενοι. εἰ δὲ τις βουληθεῖ πρᾶγμα ἀκίνητον ὀνόματι χρήσεως λαβεῖν παρά τινος τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκῶν (καθὰ καὶ ἀνωτέρω περὶ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν τῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει κειμένων διετυπώσαμεν), μὴ ἄλλως τοῦτο λαμβανέτω εἰ μὴ ἐτερον εὐθὺς πρᾶγμα δεσποτείας δικαίῳ παράσχη τῷ εὐαγεῖ οἰκῶν, ἐξ οὗ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα λαμβάνει, τοσαύτην εἶχον πρόσδοτον, ὅποσιν εἶναι τὸ πρᾶγμα ὁ περ αὐτῷ δίδεται, καὶ μὴ πλείοσι τελέσμασι βεβαρημένον, ὡστε μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτήν ἢ τὸν χρόνον ἐφ' ὃν ἢ δόσις τῆς χρήσεως συνήρесе (μὴ ὑπερβαίνοντα δηλαδὴ τὴν τοῦ λαμβάνοντος ζωὴν) ἐκάτερον πρᾶγμα ἐπ' ἀκεραίῳ καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν εἰς τὸν αὐτὸν εὐαγεῖ οἰκόν περιελθεῖν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀκινήτων πραγμάτων ἐκελεύσαμεν. Περὶ δὲ τῶν ἱερῶν σκευῶν τῶν διαφερόντων τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς βασιλίδος πόλεως ἢ τοῖς ἄλλοις εὐκτηρίοις οἰκοῖς ἐν οἰωδῆποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κειμένοις γενικῶς διατυποῦμεν, ὡστε μὴ ἄλλως ταῦτα πιπράσκεσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι εἰ μὴ ὑπὲρ τῆς τῶν αἰχμαλώτων ἀναρρύσεως. εἰ δὲ πλείονα σκευὴ ἐν τινὶ τῶν μνημονευθέντων εὐαγῶν οἰκῶν εἶναι εἰς μηδεμίαν ἀναγκαίαν χρῆσιν ποιοῦντα, καὶ συμβῆ τὸν τοιοῦτον εὐαγεῖ τόπον χρεέσι βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἄλλα κινήτὰ πράγματα ἐξ ὧν ὀφείλει τὰ χρέα ἀποδοθῆναι, ἀδειαν αὐτοῖς δίδομεν πράξεως ὑπομνημάτων, ὡς ἀνωτέρω εἰρηται, συνισταμένης τὰ εὐρισκόμενα περιττὰ σκευὴ ἢ ἄλλοις εὐαγέσι τόποις χρεῖαν εἶναι πωλεῖν ἢ χωνεῦν καὶ ὁμοίως πιπράσκειν, καὶ τὴν αὐτῶν τιμὴν εἰς τὸ χρέος παρέχειν, ὡστε μὴ τὰ ἀκίνητα πράγματα ἐκποιεῖσθαι. 590 Εἰ δὲ παρὰ τὰ διηγορευμένα ἡμῖν τῷ παρόντι νόμῳ συνάλλαγμα τι γένηται ἐπὶ τοῖς διαφέρουσι πράγμασι κινήτοις τε καὶ ἀκινήτοις ἐν τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκῶν, ἀναδίδοσθαι μὲν τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τοῖς εὐαγεῖ οἰκῶν τὸ πρᾶγμα ἐφ' ᾧ τοιοῦτό τι παρηκολούθησε μετὰ τῶν τοῦ μέσου χρόνου καρπῶν, μενέτω δὲ παρ' αὐτῇ καὶ τὸ τίμημα ἢ τὸ ἀντίδωρον ἢ τὸ ὑπὲρ ἀμείψεως ἢ ἄλλης οἰασοῦν αἰτίας αὐτῷ

δεδομένον. εἰ δὲ ἐμφύτευσις πραχθεῖη παρὰ τὰ διηγορευμένα ἡμῖν, ἀναδίδοσθαι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τοῖς εὐαγέσι τόποις τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κελεύομεν, καὶ τὸν ἐμφυτευτὴν τὸ πάκτον τελεῖν κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἐμφυτευτικῶν συμβολαίων εἰ δὲ δωρηθεῖη πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ ἐτέρου εὐαγοῦς οἰκου, καὶ αὐτὸ ἀναδίδοσθαι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσι τόποις μετὰ τῶν τοῦ μέσου χρόνου καρπῶν, καὶ τοσοῦτον ἔτερον οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ ὑποθήκη παρὰ ταῦτα δοθείη, ὁ δανειστής τὸ ἐποφειλόμενον ἀπολλύτω καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα τῷ εὐαγέι τόπῳ ἀποδίδτω. τῶν συμβολαιογράφων τῶν θαρρούντων παρὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον τοιοῦτοις ὑπουργεῖν συμβολαίοις διηνεκεῖ ἔξορῖα καταδικαζομένων. εἰ δέ τι πρὸ τούτου τοῦ νόμου κατὰ τὰς παλαιὰς διατάξεις γέγονε, κελεύομεν τοῦτο πᾶσι τρόποις τὴν ἰδίαν ἐχθρὴν ἰσχύν, πάντα δέ, ὅσα παρὰ τοὺς παλαιούς νόμους γέγονεν, ἀνατραπῆναι θεσπίζομεν, καὶ τὰ πράγματα τὰ παρὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν δεδομένα τοῖς εὐαγέσι οἰκοῖς ἀναδίδοσθαι. τοῦ δὲ λοιποῦ κατὰ τὸν παρόντα νόμον πάντα γίνεσθαι διατυπούμεν, σχολαζουσῶν μετὰ ταῦτα πασῶν τῶν ἄλλων διατάξεων τῶν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις θέμασι πρώην φοιτησασῶν. <Επίλογος.> Ἡ ὑπεροχὴ τοίνυν ἢ σὴ ἀπερδιὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος ἢ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης ἀτρωτα παραφυλάξαι σπουδασάτω, ἰδίκτην ἐν τοῖς συνήθεσι καὶ μόνον τόποις 591 ἐπὶ δέκα ἡμέρας προτιθεμένων, καὶ μηδενὸς ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις στελλομένου. ἡμεῖς γὰρ προνοοῦμεν, ποίῳ τρόπῳ δίχα τῆς τῶν συντελεστῶν βλάβης πᾶσιν ἢ παροῦσα ἡμῶν γενικὴ διάταξις ἐμφανῆς κατασταίη.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΣ ΜΕΡΙΚΑΣ ΚΑΤΑΒΟΛΑΣ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΠΛΑΣΙΟΝ ΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἀρσιλίῳ ἀρχοντι Ταρσοῦ. <Προοίμιον.> Βουλευτὰς δεομένους ὀρώντες φειδόμενοί τε αὐτῶν εἰκότως τὰς κατὰ τῶν ἡμετέρων νόμων τέχνας καὶ σεσοφισμένας ὁμολογίας κρατεῖν οὐ συγχωροῦμεν. Ἐδίδαξαν γὰρ Εὐσέβιος καὶ Ἀφθόνιος τὸ ἡμέτερον κράτος ἐγγονοὶ Δημητρίου γενέσθαι τεχθέντες ὑπὸ Παλλάδιου τοῦ Δημητρίου παιδός. ἐποφλήσαι δὲ Δημήτριον Ἀρτεμιδώρῳ πεντακοσίους χρυσοῦς κατὰ δανείσματος πρόφασιν καὶ ἐπερωτηθῆναι καὶ τόκον, καὶ ἐναγχος θεῖον πορίσασθαι τύπον τὸν βουλούμενον, εἰ διπλάσιον κατεβλήθη τὸ ὀφλημα, μηδεμίαν εἰναὶ κατ' αὐτῶν εἰσπραξίν κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους· τοὺς δὲ Ἀρτεμιδώρου τοῦ δανειστοῦ διαδόχους Ἐπιμάχον τε καὶ Ἀρτέμωνα φῆσαι ψεύσασθαι αὐτοὺς ἐν τῇ δεήσει καὶ μὴ δεῖν τῆς ἡμετέρας τυχεῖν βοηθείας, οὐδὲ γὰρ πεπληρωσθαι τὸ ὀφλημα, ἀλλὰ μόνους μὲν καταβεβλήσθαι χρυσοῦς. Παλλάδιον γὰρ οἱ ἰκέται φασι τὸν αὐτῶν πατέρα ἀμα Παύλῳ καὶ Δημητρίῳ τῷ αὐτοῦ πατρὶ ὠξζ' καταβαλεῖν χρυσοῦς, Ἀρτέμωνα δὲ καὶ Πρισκιανὴν τοὺς Ἀρτεμιδώρου παῖδας προγόνους τε Ἐπιμάχου καὶ Ἀρτέμωνος φῆσαι τὴν κατὰ μέρος καταβολὴν μὴ προσάψασθαι τοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ πάντα εἰς τόκον λογίζεσθαι βούλεσθαι (ταῦτα δὲ καὶ ψῆφον τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος λέγειν), καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτῆσαι Παλλάδιον ἀντὶ τῆς προτέρας τῶν πεντακοσίων νομισμάτων δανειακῆς συγγραφῆς ἕτεραν χρυσῶν ἑξακοσίων· καταβαλεῖν δὲ καὶ αὐτοὶ φασι διαφόρως Παλλάδιον μὲν ὀβ' χρυσοῦς, Εὐσέβιον δὲ καὶ Ἀφθόνιον δέκα, 592 ὡς ἐντεῦθεν συναγεσθαι τὴν τῶν μὲν νομισμάτων ποσότητα· τὸν δὲ τῆς ὑποθέσεως ἀκροασάμενον, οὐκ ἐντεθυμημένον μίαν εἰναὶ τοῦ παντὸς ἐγκλήματος αἰτίαν, μὴ προσδέξασθαι αὐτοὺς, ἀλλὰ βουληθῆναι καταδικάσαι αὐτοὺς τοὺς ἑξακοσίους χρυσοῦς τοῦ κεφαλαίου. καὶ ἤτησαν ταύτης ἐκβληθῆναι τῆς ἀνάγκης, καὶ συλλογιζομένου τοῦ παντὸς ὀφλήματος τῶν πεντακοσίων χρυσῶν, εἰ καταβάλοιεν τοὺς πεντήκοντα καὶ ἐνα τοὺς λειπομένους εἰς τὴν τῶν χιλίων νομισμάτων ποσότητα, τοῦ τε παντὸς ὀφλήματος ἀπηλλάχθαι ἀναλαβεῖν τε τὴν δανειακὴν συγγραφὴν τῶν χ' χρυσῶν. Τῶν τοίνυν ἡμετέρων νόμων μηδὲν ὑπὲρ τὸ διπλάσιον καταβάλλεσθαι βουλομένων καὶ ταύτην ἐχόντων πρὸς τοὺς ἐμπροσθεν διαφορὰν,

ο τι οί μὲν ἰστων μέχρι τοῦ διπλασίου τὰ χρέα, εἰ μηδεμία γέγονε καταβολή, ἡμῶν δὲ καὶ τὰς μερικὰς καταβολὰς λύειν τὰ ὀφλήματα δεξαμένων, εἰ περ ἄχρι τοῦ διπλασίου γένοιτο, θεσπίζομεν κατὰ τοῦτο γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν, καὶ ὁσον ἄν εἰς τοὺς χιλίους ἔλλειποι χρυσοῦς, τοῦτο αὐτοὺς καταβάλλοντες ἀναλαβεῖν καὶ τὴν τῶν χ' νομισμάτων δανειακὴν συγγραφὴν, ὡστε μὴ πολλαπλάσιον ἕκ ταύτης τῆς αἰτίας εὐρεθῆναι τὸ χρέος ἀπαιτούμενον. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ μεγαλοπρέπεια τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ δηλούμενα τύπου ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω, τῆς τε παρὰ ταῦτα γινομένης ἑρμηνείας ἐν ταῖς ψήφοις, ὡν οἱ ἰκέται μέμνηνται, σχολαζούσης, πάντων τε τῶν κατὰ συναρπαγὴν καὶ ἕκ μιᾶς μοίρας παρὰ τὸν νόμον πεπραγμένων ἢ πρᾶκτοσμένων ἀργούντων. ἰυξυνδισσιμε. ἮΡΚΒ ΙΔΙΚΤΟΝ ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΣ ΤΕΧΝΙΤΩΝ <Προοίμιον.> Ἐγνωμεν ὡς μετὰ τὴν παιδείυσιν τὴν κατὰ φιλανθρωπίαν τοῦ δεσπότου θεοῦ γενομένην οἱ τὰς πραγματείας καὶ τὰς μεθοδείας μετερχόμενοι καὶ οἱ διαφόρων τεχνῶν καὶ οἱ περὶ τὴν γῆν ἐργάται, ἐτι γε μὴν καὶ οἱ ναῦται, ὀφείλοντες μᾶλλον καλλίονες γενέσθαι, εἰς πλεονεξίαν δεδώκασι, καὶ διπλασίονας καὶ τριπλασίονας τιμάς τε καὶ μισθοὺς παρὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν ἐπιζητοῦσι. Συνείδομεν τοίνυν διὰ θεοῦ ἰδίκτου πᾶσιν ἀπαγορεῦσαι τὴν τοιαύτην πλεονεξίαν, καὶ μηδένα τοῦ λοιποῦ τολμᾶν πραγματευτὴν ἢ ἐργάτην ἢ τεχνίτην ἕξ οἰασδήποτε μεθόδου ἢ ἐμπορίας ἢ γεηπονίας πλείονα 593 τῆς παλαιᾶς συνηθείας ἐπιζητεῖν τιμήματα ἢ μισθοὺς. κελεύομεν <δὲ> καὶ τοὺς τὰς μετρήσεις τῶν οἰκοδομικῶν καὶ γεηπονικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐργῶν ποιούντας μηδὲν πλέον λογίζεσθαι τοῖς ἐργαζομένοις, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν φυλάττειν. ταῦτα δὲ παραφυλάττειν κελεύομεν καὶ τοὺς ἐπιτάττοντας οἰαδήποτε ἐργῶ καὶ τινὰ εἰδηώνουμένους· οὐδὲ γὰρ αὐτοῖς ἐξεῖναι πλέον τοῦ εἰθους τοῦ διατεταγμένου παρέχειν συχωροῦμεν. γινωσκόντων τῶν πλέον τι τῆς παλαιᾶς συνηθείας ἐπιζητούντων, ὡς τριπλασίονα ποσότητα εἰσκομίσαι τῷ δημοσίῳ ἀναγκασθήσονται, εἰ παρὰ τὸ ἕξ ἀρχῆς διατεταγμένον λαβόντες ἢ δεδωκότες φανείησαν. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα δὲ ζητεῖσθαι καὶ ἐκδικεῖσθαι κελεύομεν παρὰ τε τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως. βουλόμεθα γὰρ δι' ὑμῶν τοὺς παραβαίνοντας ταύτην ἡμῶν τὴν διατύπωσιν ἀπαιτεῖσθαι τὴν ὀρισθεῖσαν ποινὴν καὶ τιμωρίας ὑποβάλλεσθαι· ποινῆς ἐπικειμένης πέντε χρυσίου λιτρῶν ταῖς πειθομέναις ὑμῖν τάξεσιν, ἐτι τῶν παρ' ἡμῶν διατεταγμένων ἀμεληθείη. ἮΡΚΓ ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων. <Προοίμιον.> Περὶ διοικήσεως καὶ προνομίων καὶ ἄλλων διαφορῶν κεφαλαίων εἰς τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄλλους εὐαγεῖς οἰκοὺς ἀνηκόντων ἢ δὴ τινὰ διετυπώσαμεν, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος τὰ περὶ τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν πρώων ἐν διαφοροῖς διατάξεσι διατυπωθέντα μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπανορθώσεως τῶδε περιλαβεῖν τῷ νόμῳ συνείδομεν. 594 Θεσπίζομεν τοίνυν, ὁσάκις ἄν χρεια γένηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι, τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, ἢς μέλλει ὁ ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι, ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων κινδύνῳ τῶν ἰδίων ψυχῶν [καὶ ἐκαστον αὐτῶν ὀμνῦναι κατὰ τῶν θείων λογίων, καὶ ἐγγράφειν ἐν αὐτοῖς] λέγοντας ἐν αὐτοῖς τοῖς ψηφίσμασιν, ὅτι οὐτε διὰ τινὰ δόσιν οὐτε διὰ ὑπόσχεσιν ἢ φιλίαν ἢ δι' ἄλλην οἰανδήποτε αἰτίαν, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς καὶ καθολικῆς πίστεως καὶ σεμνοῦ εἶναι βίου [καὶ ὑπὲρ τὸ τριακοστὸν ἐτος] καὶ γράμματα εἰδέναι τούτους ἐπελέξαντο, καὶ ὅτι οὐτε γαμετὴν οὐτε παῖδάς τις ἐξ αὐτῶν ἐχει, οὐδὲ παλλακὴν ἢ παῖδα φυσικοὺς γινώσκουσιν αὐτὸν ἐσχηκέναι ἢ ἐχειν, ἀλλ' εἰ καὶ πρότερον γαμετὴν τις ἐξ αὐτῶν ἐσχε, καὶ αὐτὴν μίαν καὶ πρώτην καὶ οὐδὲ χήραν οὐδὲ ἀνδρὸς

ἀποζευχθεῖσαν οὐδὲ τοῖς νόμοις οὐδὲ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηγορευμένην· ἀλλ' οὐδὲ βουλευτὴν ἢ ταξεώτην τοῦτον εἶναι γινώσκουσιν, ἢ εἰπερ βουλευτικῆ ἢ ταξεωτικῆ ὑπέκειτο τύχη, ἴσασιν αὐτὸν ἐν μοναστηρίῳ οὐχ ἡττον δεκαπέντε ἐνιαυτῶν μοναχικὸν βίον ἐκτελέσαντα. καὶ τοῦτο δὲ τοῖς ψηφίσμασι δεῖ ἐντίθεσθαι, ὅτι περ οὐχ ἡττον ἢ τριάκοντα πέντε τῆς ἡλικίας ἐνιαυτοὺς εἶχεν τὸ ἐπιλεγὲν παρ' αὐτῶν πρόσωπον γινώσκουσιν ἵνα ἐκ τῶν τριῶν προσώπων, ὑπὲρ ὧν τὰ τοιαῦτα ψηφίσματα γέγονεν, ὁ βελτίων χειροτονηθῆ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κινδύνῳ τοῦ χειροτονοῦντος. τὸν δὲ βουλευτὴν ἢ τὸν ταξεώτην τὸν (ὡς εἰρηται) ἐπὶ δεκαπέντε ἐνιαυτοὺς ἐν μοναστηρίῳ διαγαγόντα καὶ εἰς ἐπισκοπὴν προαχθέντα ἐλεύθερον εἶναι τῆς ἰδίας τύχης, οὐ τῷ μέντοι ἵνα ἐλευθερωθεῖς τῆς βουλῆς τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας ἑαυτῷ παρακατάσχη, τῶν ὑπολοίπων αὐτοῦ πραγμάτων κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τῇ βουλῇ καὶ 595 τῷ δημοσίῳ ἐκδικουμένων. Δίδομεν δὲ αἰδῖαν τοῖς τὰ ψηφίσματα ποιουμένοις, εἴ τινα κοσμικὸν δίχα βουλευτοῦ καὶ ταξεώτου ἀξίον τῆς προειρημένης ἐπιλογῆς εἶναι νομίσουσιν, τὸν τοιοῦτον ἀμα αλλοῖς δύο κληρικοῖς ἢ μοναχοῖς ἐπιλέξασθαι, οὐ τῷ μέντοι ἵνα ὁ κοσμικὸς ὁ τούτῳ τῷ τρόπῳ εἰς ἐπισκοπὴν ἐπιλεγείς μὴ εὐθέως ἐπίσκοπος χειροτονηθῆ, ἀλλὰ πρῶτον τοῖς κληρικοῖς οὐκ ἐλαττον τριῶν μηνῶν συναριθμηθῆ, καὶ οὐ τῷ τοὺς ἁγίους κανόνας καὶ τὴν ἱεράν τῆς ἐκκλησίας λειτουργίαν διδάχθῃς ἐπίσκοπος χειροτονηθῆ· ὁ γὰρ αλλοῦς ὀφείλων διδάσκειν παρ' ἑτέρων μετὰ τὴν χειροτονίαν διδάσκεσθαι οὐκ ὀφείλει. Εἰ δὲ ὡς εἰκὸς ἐν τισὶ τόποις μὴ εὐρεθεῖεν τρία πρόσωπα πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπιλογὴν ἐπιτήδεια, ἐξέστω τοῖς τὰ ψηφίσματα ποιουμένοις ἐπὶ δύο ἢ καὶ ἐνὶ προσώπῳ ψηφίσματα ποιεῖσθαι, πάσας μέντοι τὰς εἰρημένας ἡμῖν εἰχοντι μαρτυρίας. Εἰ δὲ οἱ ὀφείλοντες τὸν ἐπίσκοπον ἐπιλέξασθαι τὰ τοιαῦτα ψηφίσματα ἐντὸς ἐξ μηνῶν μὴ ποιήσουσι, τήνικα ἄλλα τῷ κινδύνῳ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκεῖνος ὡ ἀρμόζει χειροτονησάτω τὸν ἐπίσκοπον χειροτονεῖτω, πάντων τῶν αλλῶν ὧν εἰρήκαμεν παραφυλαττομένων. Εἰ δὲ τις παρὰ τὴν μνημονευθεῖσαν παραφυλακὴν ἐπίσκοπος χειροτονηθῆ, κελεύομεν τοῦτον πᾶσι τρόποις τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβάλλεσθαι, ἀλλὰ κάκεῖνον ὁστις παρὰ ταῦτα ἐτόλμησε χειροτονησάτω χωρίζεσθαι ἐπὶ ἑνὶ ἐνιαυτῷ τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ἢ τις καθ' οἷον δὴποτε χρόνον ἢ τρόπον εἰς τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν περιῆλθε, διὰ τὸ πταῖσμα ὁ ἐποίησε τῇ δεσποτείᾳ τῆς ἐκκλησίας ἢ ἐπίσκοπος ἐστὶν ἐκδικεῖσθαι. Εἰ δὲ τις τοῦ πρὸς τὴν χειροτονίαν ἐπιλεγέντος ἐπισκοπῆς κατηγορήσει ἐφ' οἷα δὴποτε αἰτία δυναμένη κατὰ τοὺς νόμους ἢ τοὺς κανόνας τῇ αὐτοῦ ἐμποδίσαι χειροτονία, ὑπερτιθέσθω ἢ τούτου χειροτονία, καὶ πρὸ 596 τερον τὴν κατ' αὐτοῦ προτεθεῖσαν αἰτίαν (εἴτε παρόντος τοῦ κατηγοροῦ καὶ τῇ παρ' αὐτοῦ προτεθείσῃ αἰτία ἐπεξιόντος, εἴτε καὶ ἀναβαλλομένου ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὴν ἰδίαν κατηγορίαν πληρῶσαι) ἐπιμελῶς ἐξεταζέτω ἐκεῖνος, ὅφ' οὐ ἡμελλεν ὁ ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι. καὶ εἰ μὲν ὑπεύθυνον αὐτὸν τῇ κατηγορίᾳ εὐροί, κωλύεσθω ἢ χειροτονία, εἰ δὲ ὑπεύθυνος μὴ φανείη, ἢ μὲν χειροτονία μὴ ἐμποδιζέσθω, ὁ δὲ κατήγορος, εἴτε μὴ ἀπέδειξεν εἴτε καὶ ἀπέφυγεν τὴν προτεθεῖσαν παρ' αὐτοῦ κατηγορίαν, ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐν ἣ οἰκεῖ ἐκβαλλέσθω. Εἰ δὲ τις πρὸ ἐξετάσεως τὸν κατηγορηθέντα χειροτονήσει, ὁ μὲν χειροτονηθεὶς τῆς ἱερωσύνης ἐξωθείσθω, ὁ δὲ τὸν τοιοῦτον τολμήσας χειροτονησάτω τῇ ἀνωτέρῳ εἰρημένῃ ὑποκεισθῶ ποινῇ, τοῦτο μὲν ἐπὶ τῇ ἐνιαυσιαίᾳ κωλύσει τῆς θείας λειτουργίας τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάντα αὐτοῦ τὰ πράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδικηθῆναι. Πρὸ δὲ πάντων ἐκεῖνο φυλαχθῆναι θεσπίζομεν, ἵνα μηδεὶς διὰ δόσεως χρυσοῦ ἢ αλλῶν πραγμάτων ἐπίσκοπος χειροτονηθῆ. εἰ δὲ τι τοιοῦτο ἀμαρτηθῆ, αὐτοὶ ἑαυτοὺς οἱ δίδόντες καὶ οἱ λαμβάνοντες καὶ οἱ μέσοι αὐτῶν κατὰ τὰς θείας γραφὰς καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας κατακρίσει ὑποβάλλουσι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ διδούς καὶ ὁ λαμβάνων καὶ ὁ μέσος

γινόμενος τῆς ἱερωσύνης ἢ τῆς τοῦ κλήρου τιμῆς ἀποκινείσθω· τὸ δὲ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας δοθὲν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ ἐκδικεῖσθω, ἢ ἡβουλήθη τὴν ἱερωσύνην ὠνήσασθαι. εἰ δὲ κοσμικὸς εἴη ὁ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας τι λαμβάνων ἢ μέσος τῷ πράγματι γινόμενος, τὰ δοθέντα πράγματα ἐν διπλῷ αὐτὸν ἀπαιτεῖσθαι κελεύομεν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδικηθῆσόμενα οὐ μόνον δὲ τὰ κατὰ τοῦτον δεδομένα τὸν τρόπον ἐκδικεῖσθαι προστάττομεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἀσφάλειαν ὑπὲρ τούτου καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἐκτεθεῖσαν καὶ τὴν τῶν ἐνεχύρων ἢ τὴν τοῦ ἐγγυητοῦ ἐνοχὴν καὶ πᾶσαν ἀλλήν οἰονδήποτε ἀγωγὴν ἀργεῖν θεσπίζομεν καὶ πρὸς τούτοις ὁ τὴν ὑπόσχεσιν λαμβάνων μὴ μόνον τὴν ὁμολογίαν ἀποδιδότω, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τοσοῦτον ὅσον ἢ ὁμολογία περιέχει ἀπαιτεῖσθαι ὀφείλον τῇ ἐκκλησίᾳ δοθῆναι. 597 Εἰ τις μὲντοι ἐκ τῶν ἐπισκόπων εἴτε πρὸ τῆς ἰδίας χειροτονίας εἴτε μετὰ τὴν χειροτονίαν βουλευθῆται ἢ δια πράγματα ἢ μέρος ἐξ αὐτῶν προσαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ τὴν ἱερωσύνην λαμβάνει, οὐ μόνον οὐ κωλύομεν καὶ πάσης καταδίκης καὶ ποινῆς τοῦ παρόντος νόμου ἐλεύθερον αὐτὸν εἶναι θεσπίζομεν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐπαίνου ἀξίον κρίνομεν, ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἀγορασία, ἀλλὰ προσφορά. Ὑπὲρ συνηθειῶν δὲ ἐκεῖνα μόνον συγχωροῦμεν παρέχεσθαι ἀπὸ τῶν χειροτονουμένων ἐπισκόπων, ἢ τινὰ ἐφεξῆς τῷ παρόντι νόμῳ ἐμφέρεται. κελεύομεν τοίνυν τοὺς μὲν μακαριωτάτους ἀρχιεπισκόπους καὶ πατριάρχας, τουτέστι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, εἰ μὲν ἢ συνήθεια εἴη ἐπισκόποις ἢ κληρικοῖς ἐν τῇ αὐτῶν χειροτονίᾳ ἐλαττον ἢ περὶ χρυσοῦ λίτρας δίδοσθαι, ταῦτα μόνον παρέχειν ἀπερὶ ἢ συνήθεια γινώσκει· εἰ δὲ πλέον πρὸ τούτου τοῦ νόμου παρείχετο, μηδὲν ὑπὲρ τὰς κ' τοῦ χρυσοῦ λίτρας δίδοσθαι. τοὺς δὲ μητροπολίτας τοὺς ὑπὸ τῆς ἰδίας συνόδου ἢ ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν χειροτονουμένους καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας ἐπισκόπους τοὺς ἢ ὑπὸ πατριαρχῶν ἢ ὑπὸ μητροπολιτῶν χειροτονουμένους, εἰ μὲν μὴ ἐλάττονα ἢ χρυσοῦ λιτρῶν πρόσδοτον εἴη ἢ ἐκκλησία τοῦ χειροτονουμένου, δίδομαι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν μὲν νομίσματα ρ', νοταρίοις δὲ τοῦ χειροτονουμένου καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπηρετοῦσιν αὐτῷ καὶ ἐξ ἑθους λαμβάνουσι νομίσματα τ'. εἰ δὲ αἰ τῆς ἐκκλησίας πρόσδοτον ἐλαττον μὲν ἢ περὶ ἢ χρυσοῦ λίτρας κατ' ἐνιαυτὸν συντελοῦσιν οὐχ ἢ ττον δὲ ἢ δέκα, ὑπὲρ μὲν ἐνθρονιαστικῶν δίδομαι νομ. ρ', τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπασιν τοῖς ἐκ συνηθείας λαμβάνουσι νομ. σ'. εἰ δὲ ἐλαττον μὲν ἢ περὶ δέκα οὐκ ἐλαττον δὲ τῶν πέντε χρυσοῦ λιτρῶν τὰς τῆς ἐκκλησίας εἶναι προσόδους 598 συμβῆ, δίδομαι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν μὲν νομ. ν', πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐξ ἑθους λαμβάνουσι νομ. σ'. εἰ δὲ ἐλαττον μὲν τῶν πέντε οὐκ ἐλαττον δὲ τῶν τριῶν τοῦ χρυσοῦ λιτρῶν πρόσδοτον ἢ ἐκκλησία εἴη, παρέχειν ὑπὲρ μὲν ἐνθρονιαστικῶν νομ. ιη', πᾶσι δὲ τοῖς ἐξ ἑθους λαμβάνουσι νομ. κδ'. εἰ δὲ ἐλαττον μὲν τῶν τριῶν οὐκ ἐλαττον δὲ τῶν δύο τοῦ χρυσοῦ λιτρῶν ἢ ποσότης τῶν προσόδων τῆς ἐκκλησίας εὐρεθείη, δίδομαι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν μὲν νομ. ιβ', ὑπὲρ δὲ πάσης ἀλλῆς συνηθείας νομ. ι'. ἐπίσκοπον γὰρ ἐκκλησίας ἐλαττον δύο χρυσοῦ λιτρῶν πρόσδοτον ἐχούσης οὐτε ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν οὐτε ὑπὲρ ἀλλῆς οἰασδήποτε συνηθείας δοῦναί τι συγχωροῦμεν. Ταῦτα δέ, ἀπερ παρέχεσθαι διετυπώσαμεν, ὁ πρῶτος πρεσβύτερος τοῦ χειροτονουμένου ἐπίσκοπος καὶ ὁ ἀρχιδιάκονος ὑποδεχόμενοι τοῖς ἐξ ἑθους λαμβάνουσιν διαιρείτωσαν. Ταῦτα τοίνυν κελεύομεν πᾶσι τρόποις παραφυλάττεσθαι, ἢ να μὴ ἐκ τῶν τοιούτων προφάσεων καὶ αἰ ἐκκλησία χρεῖσι βαρύνωνται καὶ αἰ ἱερωσύνην πράσιμοι γίνωνται. εἰ δὲ τις ὑπὲρ τὴν παρ' ἡμῶν ὀρισθεῖσαν ποσότητα ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν ἢ συνηθειῶν καθ' οἷονδήποτε τρόπον τολμήσειε λαβεῖν, κελεύομεν, εἴ τι πλέον λάβοι, τριπλάσιον ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ἐκδικεῖσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δεδωκότος. Καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν ἐπισκόπων χειροτονίας εἴρηται. Μετὰ δὲ τὴν χειροτονίαν καὶ δουλικῆς καὶ

έναπογράφου τύχης τούς ἐπισκόπους ἔλευθέρους εἶναι κελεύομεν· εἰ μὴ βουλευτῆς ἡ ταξεώτης παρὰ τὴν προειρημένην παρατήρησιν χειροτονηθεῖ· τούς γὰρ τοιούτους τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκινουμένους τῇ βουλῇ ἡ τοι τῇ τάξει ἀποκαθίστασθαι κελεύομεν, ἵνα μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης τύχης τῇ ἱερωσύνῃ ὑβρις γένηται. ἐκείνους δέ, οἱ τινες πρὸ τοῦδε ἡμῶν τοῦ νόμου ἀπὸ βουλευτι 599 κῆς τύχης εὔρεθειεν ἐπίσκοποι χειροτονηθέντες, τῆς μὲν τοιαύτης τύχης ἔλευθέρους εἶναι, τὸ δὲ νόμιμον μέρος ἐκ τῶν αὐτῶν πραγμάτων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δημοσίῳ διδόναι, οὐ τω μέντοιγε ὥστε μηδεμίαν ἐλάττωσιν τὰ ἐκκλησιαστικὰ δίκαια ὑπομεῖναι ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ἀπερ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν ἐπικτηθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν διαφέρειν διετυπώσαμεν. Εἰ δὲ συμβῆ τὸν χειροτονοῦμενον ἐπίσκοπον ὑπὸ τὴν τοῦ ἰδίου γονέως ἐξουσίαν εἶναι, ἐξ αὐτῆς τῆς χειροτονίας αὐτεξούσιος εἴστω. Τούς δὲ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς ἐκ μηδενὸς νόμου ἐπιτρόπους ἡ κουράτωρας οἰουδήποτε προσώπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν. τούς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους τῷ δικαίῳ καὶ μόνῳ τῆς συγγενείας εἰς ἐπιτροπὴν ἡ κουρατωρείαν καλουμένους τὴν τοιαύτην λειτουργίαν ὑποδέχεσθαι συγχωροῦμεν, εἰ μέντοιγε εἰσω τεσσάρων μηνῶν ἀριθμουμένων ἐξ οὗ ἐκλήθησαν παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστῇ ἐγγράφως φανερώσουσι τὸ τοιοῦτον λειτούργημα οἰκεία προαιρέσει καταδέξασθαι. καὶ εἰ τις ὡς εἰκὸς αὐτῶν τοῦτο ποιήσει, μηδὲν ἐκ τούτου περὶ ἄλλην ἐπιτροπὴν ἡ κουρατωρείαν πρόκριμα ὑπομενέτω. Ἄλλ' οὐδὲ ἐκλήπτορα ἡ ἀπαιτητὴν δημοσίων συντελειῶν ἡ μισθωτῆν τελῶν ἡ ἀλλοτρίων κτήσεων ἡ κουράτωρα οἰκου ἡ ἐντολέα δίκης ἡ ἐγγυητὴν ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἐπίσκοπον ἡ οἰκονόμον ἡ ἄλλον κληρικὸν οἰουδήποτε βαθμοῦ ἡ μοναχὸν ἰδίῳ ὀνόματι ἡ τῆς ἐκκλησίας ἡ τοῦ μοναστηρίου ὑπεισιέναι συγχωροῦμεν, ἵνα μὴ διὰ ταύτης τῆς προφάσεως καὶ τοῖς ἀγίοις οἰκοῖς ζημίαι γένηται καὶ αἱ θεῖαι ὑπηρεσίαι ἐμ 600 ποδίζωνται. Εἰ μέντοι ἐκκλησίαις ἡ μοναστηρίοις κτήσεις τινὲς παρακείμεναι εὔρεθειεν, καὶ βουλευθεῖεν οἱ διοικηταὶ τῶν αὐτῶν εὐαγῶν οἰκῶν εἰς μίσθωσιν ἡ ἐμφύτευσιν ταύτας λαβεῖν, τῆνικαῦτα πάντων τῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἡ ἐν αὐτῷ τῷ συμβολαίῳ ἡ ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων καὶ συναινούντων καὶ φανερούντων, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τοῖς εὐαγέσιν οἰκοῖς τοῦτο γίνεσθαι, τὴν τοιαύτην μίσθωσιν καὶ ἐμφύτευσιν προΐεναι συγχωροῦμεν. Ἄλλὰ καὶ αὐταῖς ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις σεπτοῖς οἰκοῖς δίδομεν ἄδειαν μισθώσεις καὶ ἐμφυτεύσεις πρὸς ἀλλήλους ποιεῖν, καὶ τοῖς κληρικοῖς ὁμοίως τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν τὰς κτήσεις μισθοῦσθαι καὶ διοικεῖν (γνώμη μέντοι τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ οἰκονόμου) συγχωροῦμεν, ἐξηρημένων τῶν προσώπων, ἂν τινα δι' ἐτέρου νόμου τοῦτο ποιεῖν ἐκωλύσαμεν. Εἰ δέ τις παρὰ τὰ εἰρημένα τι ποιήσει, εἰ μὲν ἐπίσκοπος εἶναι, πάντα αὐτοῦ τὰ πράγματα τὰ ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας ἡ προσώπου εἶτε πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς εἶτε μετὰ ταῦτα εἰς αὐτὸν περιελθόντα τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἐκδικεῖσθαι θεσπίζομεν· εἰ δὲ οἰκονόμοι ἡ ἄλλοι κληρικοὶ εἶεν οἱ τοῦτο πλημμελήσαντες, ποινὴν αὐτοῦς χρηματικὴν ἡ ν ἂν ὁ ἐπίσκοπος αὐτῶν δοκιμάσειε εἰσπράττεσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδικηθησομένην· ὅποτε καὶ οἱ τὴν μίσθωσιν τῶν τελῶν ἡ οἰασδήποτε κτήσεως ἡ δημοσίων φόρων ἐκκλησίῳ ἡ ἀπαίτησιν ἡ φροντίδα οἰκου αὐτοῖς πιστεύσαντες ἡ ἐγγυητὰς αὐτοῦς ὑπὲρ τῶν μνημονευθειῶν αἰτιῶν δεξάμενοι μηδεμίαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ τοῦ μοναστηρίου ἡ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ἡ διοικητῶν, ἡ κατ' ἐκείνων τῶν προσώπων, οἱς πιστεύσουσιν, ἡ κατὰ τῶν οὐσιῶν ἡ ἐγγυητῶν αὐτῶν ἐχέτωσαν ἀγωγὴν. ἐκεῖνοι δὲ οἱ τινες δημοσίων συντελειῶν ἡ τελῶν ἐκκλησίῳ ἡ μίσθωσιν ἡ ἀπαίτησιν τοῖς μνημονευθεῖσι προσώποις πιστεύσουσιν ἡ ἐγγυητὰς αὐτοῦς δέξαιντο, εἰ τις τῷ δημοσίῳ ζημίαι συμβαίη, ταύτην ἐκ τῆς οἰκείας ὑποστάσεως ἀποκαταστήσαι ἀναγκασθήσονται. 601 Οὐδενὶ δὲ τῶν ἀρχόντων ἐξέσται τούς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναγκάζειν εἰς δικαστήριον

παραγενέσθαι ὑπὲρ τοῦ νεῖμαι μαρτυρίαν, ἀλλ' ὁ δικαστὴς πεμπέτω πρὸς αὐτούς τινας ἐκ τῶν προσώπων τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῶ, ἵνα προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων κατὰ τὸ πρέπον ἱερεῦσιν εἰπωσιν ἅπερ γινώσκουσιν.' Ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ τινος χρηματικῆς ἢ ἐγκληματικῆς αἰτίας ἐπίσκοπον πρὸς ἀρχοντα πολιτικὸν ἢ στρατιωτικὸν ἀκοντα ἢ διάγεσθαι ἢ παρίστασθαι δίχα βασιλικῆς κελεύσεως συγχωροῦμεν, ἀλλὰ τὸν ἀρχοντα τὸν τοῦτο εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως προστάξει τολμήσαντα μετὰ τὴν τῆς ζώνης ἀφαίρεσιν κ' χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν καταβαλεῖν κελεύομεν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ ὁ ἐπίσκοπος διαχθῆναι ἢ παραστῆναι προσετάχθη δοθησομένην καὶ τοῦ ἐκβιβαστοῦ ὁμοίως μετὰ τὴν τῆς ζώνης ἀφαίρεσιν καὶ βασάνοις ὑποβαλλομένου καὶ ἐν ἐξορίᾳ πεμπομένου.' Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις τὰς οἰκείας καταλιμπάνειν ἐκκλησίας καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας παραγίνεσθαι. εἰ δὲ καὶ ἀνάγκη τις τοῦ ποιῆσαι τοῦτο συμβῆ, μὴ ἄλλως εἰ μὴ μετὰ γραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου αὐτῶν πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἢ κατὰ βασιλικὴν δηλαδὴ κέλευσιν τοῦτο ποιήσουσιν, οὐ τω μέντοι ἵνα μηδὲ ἐκεῖνοις τοῖς ἐπισκόποις, οἱ τινες ὑπὸ τὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχην εἰσίν, ἐξείη δίχα ἐπιτροπῆς αὐτοῦ ἢ ἡμετέρας κελεύσεως εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ἔλθειν. εἰ δὲ καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ 602 σκοπος οἰουδήποτε τόπου ἀποδημήσει, μὴ πλέον ἑνὸς ἑνιαυτοῦ τὴν ἰδίαν καταλιμπανέτω ἐκκλησίαν. τοὺς δὲ ἐπισκόπους τοὺς κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν, ὡς εἰρηται, παραγινομένους, οἰασδήποτε εἰεν διοικήσεως, πρὸ πάντων ἀπιέναι πρὸς τὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχην, καὶ οὐ τως δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν εἰσιέναι γαληνότητα. τοῖς δὲ παρὰ ταύτην ἡμῶν τὴν διατύπωσιν ἢ ἀποδημοῦσιν ἢ ὑπὲρ τὸν ὠρισμένον τοῦ ἑνιαυτοῦ χρόνον ἐξω τῆς ἰδίας ἐκκλησίας ποιοῦσι πρῶτον μὲν μὴ χορηγεῖσθαι παρὰ τῶν οἰκονόμων τῆς ἰδίας ἐκκλησίας δαπάνας, εἴτε δὲ ὑπομιμνήσκεσθαι αὐτοὺς διὰ γραμμάτων τῶν ἱερέων ὑφ' οὗς τελοῦσιν, ὡστε ἐπανελθεῖν εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας, ὑπερτιθεμένους δὲ ὑποστρέψαι κατὰ τοὺς ἱεροὺς καλεῖσθαι κανόνας. καὶ εἰ μὴ ἐντὸς τοῦ ὀριζομένου παρὰ τῶν ἱερέων χρόνου ὑποστρέψουσιν εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας, αὐτοὺς μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξωθεῖσθαι, ἑτέρους δὲ ἀντ' αὐτῶν καλλίονας χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν τοῦ παρόντος νόμου δύναμιν. τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς κληρικοῖς κρατούντος, οἰουδήποτε βαθμοῦ εἰεν ἢ ὑπηρεσίας. Ἴνα δὲ πᾶσα ἢ ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις καὶ οἱ θεῖοι κανόνες ἐπιμελῶς φυλάττοντο, κελεύομεν ἐναεκαστον μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ πατριάρχην καὶ μητροπολίτην τοὺς ὀσιωτάτους ἐπισκόπους τοὺς ὑπ' αὐτοὺς τελοῦντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀπαξ ἢ δις καθ' ἑκαστον εἶτος πρὸς ἑαυτὸν συγκαλεῖν, καὶ πάσας τὰς αἰτίας ἀκριβῶς ἐξετάζειν ἅστινας οἱ ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ πρὸς ἀλλήλους εἰχουσι, καὶ ταύτας διατιθέναι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, καὶ πρὸς τούτοις εἰ τι παρὰ τοὺς κανόνας ἐξ οἰουδήποτε προσώπου ἡμάρτηται διορθοῦσθαι.' Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς ὀσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ ὑποδιακόνοις καὶ ἀνα 603 γνώσταις καὶ παντὶ ἄλλω οἰουδήποτε εὐαγοῦς τάγματος ἢ σχήματος καθεστῶτι ταβλίζειν ἢ τῶν τὰ τοιαῦτα παιζόντων κοινωνοὺς ἢ θεωρητὰς γίνεσθαι ἢ εἰς οἰανδήποτε θεῶν τοῦ θεωρῆσαι χάριν παραγίνεσθαι. εἰ δὲ τις ἐξ αὐτῶν τοῦτο ἁμάρτοι, κελεύομεν τοῦτον ἐπὶ τρεῖς ἑνιαυτοὺς ἀπὸ πάσης εὐαγοῦς ὑπηρεσίας κωλύεσθαι καὶ μοναστηρίῳ ἐμβάλλεσθαι. εἰ δὲ ἐν τῷ μέσῳ χρόνῳ δείξει ἀξίαν τοῦ ἰδίου πταίσματος μετάνοιαν, ἀδειαν εἶναι τῷ ἱερεῖ ὑφ' ὃν τέτακται καὶ ἐλαττοῦν τὸν χρόνον καὶ τοῦτον πάλιν τῇ ἰδίᾳ ἀποδιδόναι ὑπηρεσίαν· εἰδότην καὶ τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τῶν ὀφειλόντων ταῦτα διεκδικεῖν, ὡς εἰ τι τοιοῦτο μαθόντες μὴ ἐκδικήσουσιν, αὐτοὶ λόγον τῷ θεῷ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας ὑφέξουσιν. Μηδένα δὲ ἐπίσκοπον ἀκοντα καταναγκάζεσθαι οἰονδήποτε κληρικὸν ὑπ' αὐτὸν ὄντα τοῦ ἰδίου κλήρου ἀπολύειν. Πᾶσι δὲ τοῖς

ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις ἀπαγορεύομεν ἀφορίζειν τινὰ τῆς ἀγίας κοινωνίας, πρὶν ἢ αἰτία δειχθῆ δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες τοῦτο γενέσθαι κελεύουσιν. εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα τῆς ἀγίας κοινωνίας τινὰ χωρίσει, ἐκεῖνος μὲν οὐκ ἀδίκως ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐχωρίσθη λυομένου τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως τῆς ἀγίας ἀξιούσθω κοινωνίας, ὁ δὲ ἀδίκως τινὰ τῆς ἀγίας κοινωνίας χωρίσαι τολμήσας πᾶσι τρόποις ὑπὸ τοῦ ἱερέως ὅπως ἴθι τέτακται χωρισθήσεται τῆς κοινωνίας ἕως ὅσον χρόνον ἐκεῖνος συνίδοι, ἵνα ὁ περὶ ἀδίκως ἐποίησε δικαίως ὑπομείνη. Ἄλλ' οὐδὲ οἰκείαις χερσὶν ἐξεστὶν ἐπισκόπῳ τινὰ πλήττειν τοῦτο γὰρ ἀλλότριόν ἐστιν ἱερέων.

604 Εἰ τις δὲ ἐπίσκοπος κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικὸς κανόνας τῆς ἱερωσύνης ἐκβληθεὶς τολμήσειεν ἐπιβῆναι τῆς πόλεως ἐξ ἧς ἐξεβλήθη, ἢ καταλιπεῖν τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐκελεύσθη διάγειν, κελεύομεν τοῦτον μοναστηρίῳ ἐν ἁλλῇ ἐπαρχίᾳ καθεστῶτι παραδίδοσθαι, ἵνα ἁπὸ ἐν τῇ ἱερωσύνῃ ἡμαρτε διάγων ἐν τῷ μοναστηρίῳ διορθώσεται. Κληρικούς δὲ οὐκ ἄλλως χειροτονεῖσθαι συγχωροῦμεν, εἰ μὴ γράμματα ἴσασιν καὶ ὀρθὴν πίστιν καὶ βίον σεμνὸν ἐχουσι, καὶ οὐτε παλλακὴν οὐτε φυσικὸς ἐσχὼν ἢ ἐχουσι παῖδας, ἀλλ' ἡ σωφρόνως βιοῦντας ἡ γαμετὴν νόμιμον καὶ αὐτὴν μίαν καὶ πρώτην ἐσχηκότας ἡ ἐχόντας, καὶ μηδὲ χήραν μηδὲ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς μηδὲ ἄλλως τοῖς νόμοις ἢ καὶ τοῖς θείοις κανόσιν ἀπηγορευμένην. Πρεσβύτερον δὲ ἐλάττονα τῶν τριάκοντα ἐνιαυτῶν γίνεσθαι οὐκ ἐπιτρέπομεν, ἀλλ' οὐδὲ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον ἢ ττονα τῶν εἰκοσιπέντε, οὐδὲ ἀναγνώστην ἐλάττονα τῶν ὀκτωκαίδεκα ἐνιαυτῶν, διακόνισσαν δὲ ἐν ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ χειροτονεῖσθαι ἢ τις ἐλάττων ἐστὶν ἐνιαυτῶν τεσσαράκοντα ἢ εἰς δευτέρους ἢ λθε γάμους. Εἰ δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας τοῦ κληρικοῦ οἰουδήποτε τάγματος ἢ βαθμοῦ κατήγορος τις ἀναφανῆ, λέγων αὐτὸν ἀνάξιον εἶναι τῆς χειροτονίας, ὑπερτιθέσθω ἢ χειροτονία, καὶ πάντα προβαινέτωσαν τοῦτο μὲν ὑπὲρ τῆς ἐξετάσεως τοῦτο δὲ ὑπὲρ τῶν ἐπιτιμίων, ἢ τινὰ ἐν ταῖς τῶν ἐπισκόπων χειροτονίαις ἀνωτέρω ἐθεσπίσαμεν.

605 Εἰ δὲ ὁ μέλλων χειροτονεῖσθαι διάκονος μὴ ἐχοὶ γυναῖκα καθὰ ἀνωτέρω εἰρηται ζευχθεῖσαν αὐτῷ, μὴ ἄλλως χειροτονεῖσθω, εἰ μὴ πρότερον ὑπὸ τοῦ χειροτονοῦντος αὐτὸν ἐρωτηθεὶς ἐπαγγείληται δύνασθαι μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ χωρὶς νομίμης γαμετῆς σεμνῶς βιοῦν, οὐ δυναμένου τοῦ χειροτονοῦντος ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας ἐπιτρέπειν τῷ διακόνῳ μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμετὴν λαμβάνειν εἰ δὲ τοῦτο γένηται, ὁ ἐπιτρέψας ἐπίσκοπος τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω. εἰ δὲ μετὰ τὴν χειροτονίαν πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἀγάγηται γαμετὴν, ἐκβαλλέσθω τοῦ κλήρου καὶ τῇ βουλῇ τῆς πόλεως, ἐν ἣ κληρικὸς ἢ ν, μετὰ τῶν ἰδίων πραγμάτων παραδίδοσθω. εἰ δὲ ἀναγνώστης δευτέραν γαμετὴν ἀγάγηται, ἢ πρώτην μὲν χήραν δὲ ἢ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς ἢ τοῖς νόμοις ἢ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηγορευμένην, μηκέτι εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν προβαινέτω· εἰ δὲ οἰουδήποτε τρόπῳ εἰς μείζονα βαθμὸν προαχθεῖ, ἐκβαλλέσθω αὐτοῦ καὶ τῷ προτέρῳ ἀποκαθιστάσθω. Ἄλλὰ μηδὲ βουλευτὰς ἢ ταξιώτας κληρικούς γίνεσθαι, ἵνα μὴ τις ἐκ τούτου τῷ εὐαγεῖ κλήρῳ ὑβρις προσγένηται. εἰ δὲ τὰ τοιαῦτα πρόσωπα ἐν κλήρῳ καταταγῆ, ὡς μὴ γενομένης τῆς χειροτονίας τῇ ἰδίᾳ τύχῃ ἀποκαθιστάσθωσαν, πλὴν εἰ μὴ ὡς εἰκὸς μοναχικὸν βίον τις ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐλάττον δεκαπέντε ἐνιαυτῶν διήνυσε· τοὺς τοιούτους γὰρ χειροτονεῖσθαι κελεύομεν, τῆς νομίμης δηλονότι μοίρας ἀπὸ τοῦ βουλευτοῦ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δημοσίῳ διδομένης. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγόμενοι μοναχῶ πρόποντα βίον ἐκτελείτωσαν. εἰ γὰρ μετὰ τὴν τοῦ κλήρου τιμὴν γυναῖκά τις ἐξ αὐτῶν ἀγάγηται ἢ παλλακὴν σχοίῃ, τῇ βουλῇ ἢ τῇ τάξει ἢ τῇ τύχῃ ἢ ὑπέκειτο ἀποδιδόσθω, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τοιοῦτῳ ἐκκλησιαστικῷ βαθμῷ 606 ἐγκαταλεγῆ, ἐν ᾧ τις τεταγμένος οὐ κωλύεται ἀπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων γαμετὴν λαμβάνειν. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἁπασιν μοναχοῖς κρατεῖν θεσπίζομεν τοῖς

ἀπὸ μοναστηρίων εἰς οἰονδήποτε ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν μεταφερομένοις, εἰ καὶ μηδεμιᾶ τύχη ὑπεύθυνοι εἶησαν. καὶ γενικῶς νομοθετοῦμεν, μηδενὶ ἐξεῖναι ἐν οἰωδήποτε ἐκκλησιαστικῷ βαθμῷ καθεστῶτι ἀναχωρεῖν ἐξ αὐτοῦ καὶ κοσμικὸν γίνεσθαι, ἐπισταμένων τῶν οὐ τῶ ποιούντων, ὅτι καὶ τῆς ὡς εἰκὸς ἐπικειμένης αὐτοῖς ζώνης ἡ ἀξίας ἡ στρατείας γυμνωθήσονται, καὶ τῇ βουλευτικῇ τύχῃ τῆς ἰδίας πόλεως παραδοθήσονται. τοὺς δὲ πρὸ τοῦ ἡμετέρου νόμου κληρικούς χειροτονηθέντας ἀπὸ βουλευτικῆς τύχης διὰ ὑποκαταστάτων προσώπων τὰς χρηματικὰς λειτουργίας πληροῦν, ἀπὸ δὲ τῶν σωματικῶν ἐλευθέρους φυλάττεσθαι. Ἄλλ' οὐδὲ κληρικὸν οἰουδήποτε βαθμοῦ διδόναι τι ἐκείνῳ, ὅφ' οὐ χειροτονεῖται, ἢ ἄλλῳ οἰωδήποτε προσώπῳ συγχωροῦμεν, μόνως δὲ παρέχειν αὐτὸν τὰς συνηθείας τοῖς τῷ χειροτονοῦντι ὑπηρετούμενοις καὶ ἐξ ἑθους κομιζομένοις, ἐνὸς ἐνιαυτοῦ διάρια μὴ ὑπερβαινούσας. ἐν δὲ τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐν ἡ κατατάττεται τὴν θείαν πληροῦν λειτουργίαν, καὶ μηδὲν παντελῶς τοῖς ἰδίῳ συγκληρικοῖς διδόναι ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐμφανείας, μηδὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν ἰδίων παραμυθίων ἢ τῶν ἄλλων μεριτικῶν αὐτὸν ἀποστερεῖσθαι. ἀλλὰ μηδὲ ξενοδόχον ἢ πτωχοτρόφον ἢ νοσοκόμον ἢ ἄλλου οἰουδήποτε εὐαγοῦς οἰκου διοικητὴν ἢ οἰονδήποτε ἐκκλησιαστικὸν φρόντισμα χειρίζοντα διδόναι τι ἐκείνῳ, ὅφ' οὐ προβάλλεται, ἢ ἄλλῳ οἰωδήποτε προσώπῳ ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ διοικήσεως. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ἀπερ διετυπώσαμεν ἢ διδοὺς ἢ λαμβάνων ἢ μεσίτης γινόμενος τῆς ἱερωσύνης 607 ἢ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἰαοδήποτε διοικήσεως γυμνωθήσεται, τῶν δεδομένων ἐκδικουμένων τῷ εὐαγεῖ τόπῳ, οὐ τινος τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τὴν χειροτονίαν ἢ φρόντισμα ἢ διοίκησιν ἐλαβεν. εἰ δὲ κοσμικὸς εἶη ὁ λαμβάνων ἢ μεσίτης γινόμενος, τὸ δοθὲν διπλοῦν ἀπαιτηθήσεται, καὶ τῷ εὐαγεῖ τόπῳ ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τὴν διοίκησιν ἢ τὴν χειροτονίαν ἢ τὴν φροντίδα ἐλαβε παρεχέσθω. εἰ δὲ τις κληρικὸς οἰουδήποτε βαθμοῦ ἢ διοικητῆς οἰουδήποτε εὐαγοῦς οἰκου ἢ πρὸ τῆς χειροτονίας ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἰαοδήποτε διοικήσεως ἢ φροντίδος ἢ μετὰ ταῦτα βουλευθῆ τι τῶν ἰδίων πραγμάτων προσαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἡ χειροτονεῖται, ἢ τῷ τόπῳ, οὐ τινος τὴν διοίκησιν ἢ τὴν φροντίδα ἀναδέχεται, οὐ μόνον οὐ κωλύομεν τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον προτρέπομεν αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἰδίας ψυχῆς ποιεῖν. ἡμεῖς γὰρ ἐκεῖνα μόνον δίδοσθαι κωλύομεν, ἢ τινὰ ἰδικοῖς προσώποις τισὶ παρέχεται, οὐ μὴν τὰ ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσιν οἰκοῖς προσφερόμενα. Ἐὰν δοῦλος εἰδότος καὶ οὐκ ἀντιλέγοντος τοῦ δεσπότου ἐν κλήρῳ καταλεγῆ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ καταλεγῆναι ἐλεύθερος καὶ εὐγενῆς εἴστω. εἰ γὰρ ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου ἢ χειροτονία γένηται, ἐξέστω τῷ δεσπότῃ εἰσω προθεσμίας ἐνιαυτοῦ καὶ μόνου τὴν τύχην ἀποδεικνύειν καὶ τὸν ἰδιὸν δοῦλον ἀναλαμβάνειν. εἰ δὲ δοῦλος εἴτε εἰδότος εἴτε ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου, καθάπερ εἰρήκαμεν, ἐκ τοῦ καταλεγῆναι τῷ κλήρῳ ἐλεύθερος γενόμενος τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καταλίποι καὶ εἰς τὸν κοσμικὸν μετέλθοι βίον, τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ εἰς δουλείαν παραδιδόσθω. 608 Τοὺς δὲ ἐναπογράφους ἐν αὐταῖς μόναις ταῖς κτήσεσιν, ἐν αἷς εἰσιν ἐναπόγραφοι, κληρικούς καὶ παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν γίνεσθαι συγχωροῦμεν, οὐ τῶ μέντοιγε ὡστε κληρικούς αὐτοὺς γινομένους τὴν ἐπικειμένην αὐτοῖς γεωργίαν πληροῦν. εἰ τις εὐκτῆριον οἰκὸν κατασκευάσει, καὶ βουλευθεῖ ἐν αὐτῷ κληρικούς προβάλλεσθαι ἢ αὐτὸς ἢ οἱ τούτου κληρονόμοι, εἰ τὰς δαπάνας αὐτοῖς τοῖς κληρικοῖς χορηγοῦσι καὶ ἀξίους ὀνομάσουσι, τοὺς ὀνομασθέντας χειροτονεῖσθαι. εἰ δὲ τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπιλεγέντας ὡς ἀναξίους κωλύσουσιν οἱ θεῖοι κανόνες χειροτονηθῆναι, τῆνικαῦτα ὁ τῶν τόπων ὀσιώτατος ἐπίσκοπος οὐκ ἂν νομίση καλλίονας προβάλλεσθαι φροντιζέτω. Θεσπίζομεν δὲ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικούς ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις παραμένειν καὶ πᾶσαν αὐτοῖς ἀρμόζουσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν πληροῦν,

τοῦτο καταζητοῦντος τοῦ ἐκάστης πόλεως ὀσιωτάτου ἐπισκόπου καὶ τῶν ἐν ἐκάστῳ βαθμῷ ἐκκλησιαστικῷ πρωτευόντων, καὶ τοὺς ταῦτα μὴ παραφυλάττοντας κανονικῷ ἐπιτιμίῳ ὑποβαλλόντων. Τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους καὶ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας, οὐς πάντας κληρικούς καλοῦμεν, τὰ πράγματα τὰ ἀφ' οἴουδήποτε τρόπου εἰς τὴν αὐτῶν δεσποτείαν περιελθόντα εἰς χεῖρ ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν προστάττομεν καθ' ὁμοιότητα τῶν ξαστρενσιων πεξυλιων, καὶ δωρεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ ἐπ' αὐτοῖς διατίθεσθαι, εἰ καὶ ὑπὸ τὴν 609 τῶν γονέων εἰσὶν ἐξουσίαν, οὐ τω μέντοιγε ὡστε τοὺς τούτων παῖδας ἢ τούτων μὴ ὑπόντων τοὺς γονεῖς αὐτῶν τὸ νόμιμον μέρος κομίζεσθαι. Τοῖς δὲ εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, εἰ εὐρεθεῖεν ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας ψευδομαρτυρήσαντες, ἀρκέσει ἀντὶ βασάνων ἐπὶ τρεῖς ἐνιαυτοὺς χωρίζεσθαι τῆς θείας ὑπηρεσίας καὶ μοναστηρίοις παραδίδοσθαι. ὑπὲρ δὲ ἐγκληματικῶν αἰτιῶν εἰ ψευδομαρτυρίαν εἰποιεν, τῆς ἐν τῷ κλήρῳ ἀξίας γυμνουμένους ταῖς νομίμοις ὑποβάλλεσθαι ποιναῖς προστάττομεν. τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ἐν ταῖς αλλοδαπαῖς ἐκκλησιαστικαῖς τάξεσιν ἀναφερομένους, εἰ πλαστὴν μαρτυρίαν ἐν οἴωδήποτε πράγματι εἰτε χρηματικῷ εἰτε ἐγκληματικῷ εἰρηκέναι διελεγχθείησαν, μὴ μόνον τοῦ κλήρου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐκβάλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ βασάνοις ὑποβάλλεσθαι. Εἰ τις κατὰ τινος κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ ἢ διακονίσσης ἢ μοναστρίας ἢ ἀσκητρίας εἰς τινὰ ἀγωγὴν, διδασκέτω πρότερον τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον ὡς τινὲς τούτων ἐκαστος ὑπόκειται, ὁ δὲ τὸ πρᾶγμα μεταξὺ αὐτῶν διακρινέτω. καὶ εἰ μὲν ἐκάτερον μέρος τοῖς κρινομένοις ἐφησυχάσει, κελεύομεν διὰ τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἀρχοντος ταῦτα ἐκβιβασμῶν τελειῶν παραδίδοσθαι. εἰ δὲ τις τῶν δικαζομένων ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀντείποι τοῖς κεκριμένοις, τῆνικαῦτα ὁ τῶν τόπων ἀρχων τὸ πρᾶγμα ἐξετάζετω, καὶ εἰ εὐροὶ τὴν κρίσιν ὀρθῶς γενομένην, καὶ διὰ ψήφου ἰδίας ταύτην βεβαιούτω καὶ ἐκβιβασμῶν παραδιδότω τὰ κριθέντα, καὶ μὴ ἐξέστω τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ τοιοῦτῳ πράγματι 610 ἡττηθέντι ἐκκαλεῖσθαι. εἰ δὲ ἢ τοῦ ἀρχοντος ψήφος ἐναντία εἰς τὴν παρά τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κεκριμένοις, τῆνικαῦτα χώραν εἰς χεῖρ τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἀρχοντος, καὶ ταύτην κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν ἀναφέρεσθαι τε καὶ γυμνάζεσθαι. εἰ μὲντοιγε ἐκ βασιλικῆς κελεύσεως ἢ δικαστικῆς προστάξεως ἐπίσκοπος κρίνη μεταξὺ οἴωνδήποτε προσώπων, ἢ ἐκκλησίαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἢ ἐπὶ τὸν παραπέμπσαντα τὴν ὑπόθεσιν ἀναφερέσθω. εἰ δὲ ἐγκλημα εἰς τὸ καθ' οἴουδήποτε τῶν μνημονευθέντων εὐλαβεστάτων προσώπων ἐπιφερόμενον, εἰ μὲν παρά ἐπισκόπῳ τις κατηγορηθῆ καὶ αὐτὸς τὴν ἀλήθειαν εὐρεῖν δυνηθῆ, ἀπὸ τῆς τιμῆς ἢ τοῦ βαθμοῦ τοῦτον κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας ἐκβάλλετω, καὶ τῆνικαῦτα ὁ πρόσφορος δικαστὴς τοῦτον συνεχέτω καὶ κατὰ τοὺς νόμους τὴν δίκην ἐξετάζων πέρας αὐτῇ ἐπιτιθέτω. εἰ δὲ πρότερον τῷ πολιτικῷ ἀρχοντι προσέλθῃ ὁ κατήγορος καὶ τὸ ἐγκλημα διὰ νομίμου ἐξετάσεως δυνηθεῖ ἀποδειχθῆναι, τότε τῷ ἐπισκόπῳ τῶν τόπων τὰ ὑπομνήματα φανερούσθω, καὶ εἰ ἐξ αὐτῶν γνωσθῆ τὰ προτεθέντα ἐγκλήματα πλημμελεῖσθαι αὐτόν, τότε αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος τοῦτον κατὰ τοὺς κανόνας ἀπὸ τῆς τιμῆς ἢ τοῦ βαθμοῦ οὐ χωρίζετω, ὁ δὲ δικαστὴς ἐκδίκησιν αὐτῷ ἐπιφερέτω νόμοις ἀρμόδιον. εἰ δὲ νομίσει ὁ ἐπίσκοπος τὰ πεπραγμένα μὴ δικαίως συστήναι, τότε ἐξέσται αὐτῷ ὑπερθέσθαι τὸ γυμνώσαι τῆς τιμῆς ἢ γονοῦ τοῦ βαθμοῦ τὸ κατηγορηθὲν πρόσωπον, οὐ τω μέντοιγε ἵνα τὸ τοιοῦτον πρόσωπον ὑπὸ τὴν νομίμην ἀσφάλειαν γένηται, καὶ οὐ τως πρὸς ἡμᾶς ἢ ὑπόθεσις τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀνενεχθῆ, ἵνα ἡμεῖς ταύτην γινώσκοντες τὰ φαινόμενα ἡμῖν κελεύσωμεν. εἰ δὲ τις ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἐναγωγὴν εἰς τινὰ, καὶ ὁ ἐπίσκοπος ὑπέρθῃται μεταξὺ αὐτῶν δικάσαι, ἀδειαν ὁ ἐνάγων ἐχέτω τῷ πολιτικῷ ἀρχοντι προσιέναι,

ου τω μέντοιγε ι να τὸ αἰτιαθὲν πρόσωπον μηδενὶ τρόπῳ ἀναγκάζεται ἐγγυητὴν διδόναι, ἀλλὰ 611 μόνον ὁμολογίαν ἀνευ ὀρκου μετὰ ὑποθήκης τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐκτίθεσθαι. Εἰ δὲ ὑπὲρ ἐγκληματικῆς αἰτίας κατηγορία κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἀποτεθείη, ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν τὸ κατηγορούμενον γίνεσθαι πρόσωπον. Εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἶη τὸ πρᾶγμα, μηδεμίαν κοινωνίαν ἐχέτωσαν οἱ πολιτικοὶ ἀρχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, ἀλλ' οἱ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῷ πράγματι πέρασ ἐπιτιθέτωσαν. Εἰ τινες δὲ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς συνόδου ἀμφισβήτησιν τινα πρὸς ἀλλήλους εἰχοιεν εἰτε ὑπὲρ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου εἰτε ὑπὲρ ἄλλων τινων πραγμάτων, πρότερον ὁ μητροπολίτης αὐτῶν μεθ' ἑτέρων δύο ἐκ τῆς ἰδίας συνόδου ἐπισκόπων τὸ πρᾶγμα κρινέτω, καὶ εἰ μὴ ἐμμείνη ἑκάτερον μέρος τοῖς κεκριμένοις, τῆνικαῦτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐκείνης τῆς διοικήσεως μεταξὺ αὐτῶν ἀκροάσθω, κάκεῖνα ὀρίζετω αὐτὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις συνάδει, οὐδενὸς μέρους κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀντιλέγειν δυναμένου. εἰ δὲ καὶ παρὰ κληρικοῦ ἢ ἄλλου οἰουδήποτε προσέλευσις κατὰ ἐπισκόπου γένηται διὰ οἰανδήποτε αἰτίαν, πρῶτον ὁ ὀσιώτατος αὐτῶν μητροπολίτης κατὰ τοὺς ἁγίους κανόνας καὶ τοὺς ἡμετέρους νόμους τὸ πρᾶγμα διακρινέτω, καὶ εἰ τις τοῖς κεκριμένοις ἀντίποι, ἐπὶ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῆς διοικήσεως ἐκείνης ἀναφερέσθω τὸ πρᾶγμα, κάκεῖνος κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τούτῳ παρεχέτω πέρασ. εἰ δὲ κατὰ μητροπολίτου τοιαύτη προσέλευσις γένηται εἰτε παρὰ ἐπισκόπου εἰτε παρὰ κληρικοῦ ἢ ἄλλου οἰουδήποτε προσώπου, ὁ τῆς διοικήσεως ἐκείνης μακαριώτατος πατριάρχης κατὰ τὸν ὁμοιον τρόπον τὸ πρᾶγμα κρινέτω. Ὑπὲρ δὲ πασῶν 612 τῶν αἰτιῶν, εἰτε παρὰ τῶ ἰδίῳ μητροπολίτῃ εἰτε παρὰ πατριάρχῃ εἰτε παρ' ἄλλοις οἰοισδήποτε δικασταῖς ἐπίσκοποι ἐνάγονται, μηδεμίαν ἐγγύην ἢ ὁμολογίαν ὑπὲρ τῆς δίκης ἀπαιτεῖσθωσαν, ου τω μέντοιγε ι να καὶ αὐτοὶ σπουδάσωσι τῶν ἐπαγομένων αὐτοῖς αἰτιῶν ἑαυτοὺς διευλυτοῦν. Τοὺς δὲ οἰκονόμους καὶ πτωχοτρόφους καὶ ξενοδόχους καὶ νοσοκόμους καὶ τοὺς τῶν ἄλλων εὐαγῶν οἰκων διοικητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας κληρικοὺς κελεύομεν ὑπὲρ τῶν ἐμπιστευθεισῶν αὐτοῖς διοικήσεων παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ ὧ ὑπόκεινται ἀποκρίνεσθαι καὶ τοὺς λογισμοὺς τῆς ἰδίας διοικήσεως ποιεῖσθαι, καὶ εἰσπράττεσθαι ὁ περ ἐξ αὐτῶν ὀφείλοντες ἀποδειχθεῖσαν, ἐκείνῳ τῷ εὐαγεῖ ἀποδοθησόμενον οἰκῶ ου τινος ἐκ τῆς διοικήσεως τὸ χρέος φανείη. εἰ δὲ νομίσαιεν ἑαυτοὺς βεβαρῆσθαι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ὁ μητροπολίτης τὸ πρᾶγμα ἐξεταζέτω. εἰ δὲ μητροπολίτης εἶη ὁ κατὰ τινος τῶν εἰρημένων προσώπων τὰς τοιαύτας αἰτίας ἐξετάσας καὶ τὸ χρέος εἰσπράξας, καὶ ὁ εἰσπραχθεὶς νομίσει ἑαυτὸν βεβλάφθαι, ὁ τῆς διοικήσεως ἐκείνης μακαριώτατος πατριάρχης τὸ πρᾶγμα διακρινέτω. οὐδὲ γὰρ συγχωροῦμεν τοῖς προειρημένοις προσώποις ἐπὶ τῶν μνημονευθεισῶν αἰτιῶν πρὸ τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ χρέους τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους ἀποφεύγειν καὶ εἰς ἄλλα παραγίνεσθαι δικαστήρια. εἰ τις δὲ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τινα τοιαύτην διοίκησιν ἐμπιστευθεὶς πρὸ τῆς τῶν λογισμῶν παραθέσεως καὶ τῆς τῶν ἐποφειλομένων καταβολῆς τελευτήσῃ, κελεύομεν τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους κατὰ τὸν ὁμοιον τρόπον καὶ τοῖς λογισμοῖς καὶ ταῖς ἀπαιτήσεσιν ὑποκεῖσθαι. 613 Εἰ τις δὲ ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἐξ οἰασδήποτε ἐπαρχίας ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρεθείη, καὶ τις βουληθῆ ἑναγωγὴν κατ' αὐτοῦ προθεῖναι, εἰ μὲν προκάταρξις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γέγονεν, ἐκεῖ τὴν δίκην πληροῦσθαι· εἰ δὲ μήπω ἢ ῥχθη, παρὰ μόνοις τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις τῶν τῆς ἀνατολῆς πραιτωρίων ἢ τοῖς παρ' ἡμῶν ἀφοριζομένοις δικασταῖς τοῖς ἐνάγουσιν αὐτὸν ἀποκρίνεσθαι. Οἱ δὲ εὐλαβέστατοι ἀποκρισιάριοι οἰασδήποτε ἀγιωτάτης ἐκκλησίας οἱ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει διατρίβοντες ἢ παρὰ τοὺς μακαριωτάτους πατριάρχας ἢ μητροπολίτας παρὰ τῶν ἰδίων

ἐπισκόπων στελλόμενοι μήτε ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων μήτε ὑπὲρ πράγματος τῆς ἐκκλησίας ἡ χρέους δημοσίου ἡ ἰδιωτικοῦ τινα ἐναγωγὴν ἡ ἀπαίτησιν ὑπομενέτωσαν, εἰ μὴ ἐντολὰς εἰχοῖεν παρὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων ἡ οἰκονόμων, ὡστε τισὶν ἐνάγειν· τῆνικαῦτα γὰρ μόνοις τοῖς παρ' αὐτῶν ἐναγομένοις δίδομεν ἅ δειαν, ἐάν τινα ἐναγωγὴν εἰχοῖεν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ τοῦ ἐπισκόπου, κατ' αὐτῶν προτιθέναι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τισὶ πράγμασιν ἡ ἀγωγὴ ἑαυτοὺς ἐνόχους ποιήσουσιν ἐν τῷ καιρῷ ἐν ᾧ τὰς ἀποκρίσεις ποιοῦνται, καὶ τὰς ὑπὲρ τούτων ἐναγωγὰς αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι. εἰ δὲ καὶ ἐπίσκοποι ἡ κληρικοὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἡ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας διὰ πρεσβείαν τινὰ ἡ χειροτονίαν ἐπισκόπου εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν ἡ ἐν ἄλλῳ οἰωδῆποτε τόπῳ ἐνδημήσουσι, κελεύομεν αὐτοὺς μηδεμίαν ἐπάχθειαν ἡ ὀχλησιν ἀπὸ οἰουδῆποτε προσώπου ὑφίστασθαι. ἀδείας οὐσὶς τοῖς ὑπευθύνους αὐτοὺς εἰχοῖεν νομίζουσι, μεθ' ὅς εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὑποστρέψουσιν 614 ἐνάγειν αὐτοῖς, οὐδενὸς τοῖς νομίζουσιν εἰχοῖεν αὐτοὺς ὑπευθύνους γινομένου προκρίματος περὶ χρόνιαν παραγραφὴν διὰ τὸν χρόνον, ὅν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀποδημίᾳ παρείλκυσαν. εἰ ποτε δὲ αἰτία ἀναφυῆ τοῦ ὑπόμνησιν ἡ ἐκβίβασμόν προσενεχθῆναι ὑπὲρ οἰασδῆποτε χρηματικῆς αἰτίας εἰτε δημοσίας εἰτε ἰδιωτικῆς κληρικῶ ἡ μοναχῶ ἡ μοναστρίᾳ ἡ ἀσκητρίᾳ οἰουδῆποτε μοναστηρίου, καὶ μάλιστα γυναικῶν, ἡ βρεως χωρὶς καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς κελεύομεν τὴν ὑπόμνησιν καὶ τὸν ἐκβίβασμόν γίνεσθαι, μηδεμίαν δὲ μονάστριαν ἡ ἀσκήτριαν τοῦ μοναστηρίου ἀφέλκεσθαι, ἀλλ' ἐντολέα ἐξ αὐτῶν προβάλλεσθαι τὸν ὑπὲρ τοῦ πράγματος ἀποκρινόμενον. τοῖς δὲ μοναχοῖς ἐξέστω εἰτε δι' ἑαυτῶν εἰτε δι' ἐντολῶν τὰς ἰδίας ἡ τὰς τοῦ μοναστηρίου δίκας πράττειν· εἰδότες τοῦ ταῦτα παραβαίνοντος δικαστοῦ ἡ ἐκβίβαστοῦ, ὡς καὶ τῆς ζώνης γυμνωθήσεται καὶ ποινὴν εἰ χρυσοῦ λιτρῶν εἰσπραχθήσεται παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν πριβάτων· τοῦ ἐκβίβαστοῦ δηλονότι πρὸς τούτοις καὶ βασάνους ὑπομένοντος καὶ εἰς ἐξορίαν πεμπομένου. τῶν κατὰ τόπον ὀσιωτάτων ἐπισκόπων προνοούντων, ἵνα μηδὲν τούτων ἐναντίον γένηται, ἡ εἰπερ τι ἀμαρτηθῆ, ἵνα ἡ εἰρημένη ἐκδίκησις προέλθοι. τοῦ δὲ ἀρχοντος τὴν ἐκδίκησιν ἀναβαλλομένου ἐπιθεῖναι εἰς ἡμετέραν εἰδησιν ὁ ἐπίσκοπος ἀναφερέτω. Σπορτούλων δὲ ὀνόματι πᾶν πρόσωπον ἐν οἰαδῆποτε ἐκκλησιαστικῇ τάξει καταλεγόμενον, καὶ πρὸς 615 τούτοις διακόνισσαν καὶ μοναχὸν καὶ ἀσκήτριαν καὶ μονάστριαν ὑπὲρ πάσης ἐγκληματικῆς καὶ χρηματικῆς αἰτίας, ὅσας ἂν εἰ ἡ ποσότητος, εἰτε ἀπὸ κληρικοῦ εἰτε ἀπὸ τινος ἐν στρατείᾳ καταλεγόμενου ὑπόμνησιν δέξονται, ἡ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἡ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐν αἰς διάγουσιν, οὐ πλέον τεσσάρων κερατίων διδόναι συγχωροῦμεν. εἰ δὲ τις ἐξ ἡμετέρας κελεύσεως ἡ ἀρχοντος ἡ μακαριωτάτου πατριάρχου σταλεῖς ἐκβίβαστῆς εἰς ἄλλας ἐπαρχίας ὑπόμνησιν προσάγαγοι τινὶ τῶν μνημονευθέντων προσώπων, μὴ περαιτέρω ἐνὸς νομίσματος κομιζέσθω. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας πολλοὺς ἐκ τῶν μνημονευθέντων προσώπων ὑπομνησθῆναι συμβαίη, ἐνὸς καὶ μόνοις προσώπου ὑπὲρ πάντων σπόρτουλα κομίζεσθαι θεσπίζομεν. ἐπίσκοπος δὲ ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μηδεμίαν μεθοδείαν ἡ ὀχλησιν ὑφιστάσθω· σπόρτουλα δὲ εἰ ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν πραγμάτων ὑπομνησθῆ, ἀπαιτεῖσθω· τὰς ἐναγωγὰς δηλαδὴ τὰς κατὰ τῆς ἐκκλησίας προτιθεμένας τῶν οἰκονόμων ὑποδεχομένων, ἡ ἐκείνων οἱ τινες ἐπὶ ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ προβληθεῖεν. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα εἰσπράξαι σπόρτουλα τολμῶν ἐν διπλῷ ὀπερ εἰλαβε τῷ ἀπαιτηθέντι προσώπῳ ἀποδοῦναι συνωθείσθω, καὶ εἰ μὲν στρατεύεται, καὶ τὴν ζώνην ἀπολλύτω, εἰ δὲ κληρικὸς εἰ ἡ, τοῦ κλήρου ἐκβαλλέσθω. τοῖς δὲ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ ὑποδιακόνοις καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν κλήρῳ τεταγμένοις μὴ εἰχοῖεν γαμετὰς κατὰ τοὺς θεῖους κανόνας ἀπαγορευόμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν τῶν ἀγίων κανόνων δύναμιν, γυναῖκά τινα ἐν τῷ ἰδίῳ οἰκῷ ἐπέισακτον εἰχοῖεν, δίχα μέντοι μητρὸς καὶ θυγατρὸς καὶ ἀδελφῆς 616 καὶ

τῶν αλλων προσώπων, α τινα πᾶσαν ὑποψίαν ἐκφεύγει. εἰ τις δὲ παρὰ ταύτην τὴν παραφυλακὴν γυναῖκα ἐν τῷ ἰδίῳ οἰκῷ σχῆ, ἢ τις δύναται αὐτῷ ὑποψίαν ἐπάγειν, καὶ ἀπαξ καὶ δις ἢ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων συγκληρικῶν ὑπομνησθεῖς, ὡς μετὰ τοιαύτης γυναικὸς μὴ οἰκεῖν, ἐκβαλεῖν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου μὴ θελήσῃ, ἢ κατηγοροῦ φαινομένου ἀποδειχθῆ ἀσέμνως μετὰ τοιαύτης γυναικὸς ἀναστρέφεσθαι, τῆνικαῦτα ὁ ἐπίσκοπος αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας τοῦ κλήρου αὐτὸν ἐκβαλλέτω, τῇ βουλῇ τῆς πόλεως ἢ τῶν κληρικῶν ἢ τῶν παραδοθησόμενον. Ἐπίσκοπον δὲ μηδεμίαν παντελῶς γυναῖκα εἶναι ἢ μετ' αὐτῆς οἰκεῖν συγχωροῦμεν. εἰ δὲ ἀποδειχθεῖ τούτο μηδαμῶς παραφυλάξας, τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω· αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀνάξιον δείκνυσι τῆς ἱερωσύνης. Διακόνισαν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ μετὰ ἀνδρός, ἐξ οὗ δύναται ἀσέμνου βίου ἀναφύεσθαι ὑποψία, οἰκεῖν συγχωροῦμεν. εἰ δὲ ταῦτα μὴ παραφυλάξῃ, ὁ ἱερεὺς ὑφ' οὗ τέτακται ὑπομνησκέτω ταύτην, ἵνα πᾶσι τρόποις τὸν τοιοῦτον ἀνδρα ἐκβάλλῃ τοῦ ἰδίου οἴκου. εἰ δὲ τούτο ὑπέρθηται πρᾶξαι, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἰδίων διαρίων ἀλλοτριουμένη ἐν μοναστηρίῳ παραδιδόσθω, κάκεῖ πάντα τὸν τῆς ἰδίας ζωῆς χρόνον διατελείτω· τῶν πραγμάτων αὐτῆς, εἰ μὲν παῖδας εἶχῃ, μετὰ αὐτῆς κάκεινων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων διαιρουμένων, ἵνα τὸ ἀρμόζον τῇ αὐτῇ γυναικὶ μέρος τὸ μοναστήριον λαμβάνον ταύτην ἀποτρέφοι· εἰ δὲ μὴ εἶχῃ παῖδας, πᾶσα ἢ αὐτῆς περιουσία μετὰ τοῦ μοναστηρίου οὗ ἐμβάλλεται καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐν ἡ πρότερον ἐτέτακτο ἐξίσης μοίρας διαιρείσθω. εἰ τις τῶν θείων μυστηρίων ἢ τῶν αλλων ἁγίων λειτουργιῶν ἐπιτελουμένων ἐν ἁγία εἰσελθὼν ἐκκλησίᾳ 617 σία ἢ τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς κληρικοῖς ἢ τοῖς ἄλλοις ὑπηρέταις τῆς ἐκκλησίας ὑβρεῶς τι ἐπαγάγοι, κελεύομεν τοῦτον βασάνους ὑπομείναι καὶ εἰς ἐξορίαν πεμφθῆναι· εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς θείας λειτουργίας ταραξῆ ἢ ἐπιτελεῖσθαι κωλύσει, κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι. τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς λιταῖς ἐν αἰσῇ ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ εὐρίσκονται φυλαττομένου, ἵνα εἰ μὲν ὑβριν μόνον ποιῆσει, βασάνοις καὶ ἐξορία παραδοθῆ, εἰ δὲ καὶ τὴν λιτὴν διασκεδάσει, κεφαλικὸν κίνδυνον ὑπομένει. καὶ ταῦτα διεκδικεῖν κελεύομεν οὐ μόνον τοὺς πολιτικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιωτικούς ἀρχοντας. Πᾶσι δὲ τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύομεν λιτὰς ποιεῖν δίχα τῶν ὀσιωτάτων τῶν τόπων ἐπισκόπων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς εὐλαβεστάτων κληρικῶν· ποία γὰρ ἐστὶ λιτή, ἐν ἡ ἱερεῖς οὐχ εὐρίσκονται καὶ τὰς συνήθεις ποιοῦσιν εὐχάς; ἀλλὰ καὶ τοὺς τιμίους σταυροὺς, μεθ' ὧν ἐν ταῖς λιταῖς ἐξέρχονται, μὴ ἀλλαχόσε πλὴν εἰ μὴ ἐν εὐαγέσι τόποις ἀποτίθεσθαι· καὶ εἰ ποτε χρειαῖ καλέσει τοῦ λιτὰς ἐπιτελεῖσθαι, τότε μόνον τοὺς αὐτοὺς ἁγίους σταυροὺς λαμβάνειν τοὺς εἰωθότας αὐτοὺς βαστάζειν, καὶ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν τὰς λιτὰς ἐπιτελεῖσθαι. Ταῦτα παραφυλαττόντων τῶν ὀσιωτάτων τῶν τόπων ἐπισκόπων καὶ τῶν αὐτῶν κληρικῶν καὶ τῶν κατὰ τὸν ἀρχόντων. εἰ δὲ τις ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ τὴν τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου δύναμιν ἢ παραβῆ ἢ μὴ ἐκδικήσῃ, τὰς εἰρημένας ποινὰς ὑποστήσεται. Ὑπόλοιπον ἡμῖν ἐστὶ καὶ περὶ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων καὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν διατυπῶσαι. 618 Κελεύομεν τοῖνυν τὸν ἀββᾶν ἢ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐν ἐκάστῳ μοναστηρίῳ προβάλλεσθαι μὴ πάντως κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν μοναχῶν, ἀλλ' ὅν πάντες οἱ μοναχοὶ ἢ οἱ καλλίονος ὑπολήψεως ὄντες ἐπιλέγονται, προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων λέγοντες, ὡς οὐδὲ διὰ φιλίαν ἢ δι' ἄλλην οἰανδήποτε χάριν, ἀλλὰ γινώσκοντες αὐτὸν καὶ τῇ πίστει ὀρθὸν καὶ τῷ βίῳ σώφρονα καὶ τῆς διοικήσεως ἀξίον καὶ δυνάμενον τὴν τῶν μοναχῶν ἐπιστήμην καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ μοναστηρίου κατάστασιν χρησίμως φυλάξαι αὐτὸν ἐπελέξαντο· τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου ὑφ' οὗ τὸ μοναστήριον τέτακται τὸν οὐτως ἐπιλεγόμενον πᾶσι τρόποις ἡγούμενον προβαλλομένου. ταῦτα δὲ πάντα τὰ παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα διὰ τὴν προβολὴν τῶν

ήγουμένων κρατεῖν παρακελεύομεθα καὶ ἐπὶ τοῖς εὐαγέσι τῶν γυναικῶν μοναστηρίοις καὶ ἀσκητηρίοις. Εἰ τις δὲ εἰς μοναχικὸν βίον ἔλθειν βουλευθεῖ, κελεύομεν, ἵνα εἰ μὲν γνῶριμὸς ἔστιν ὁ τι οὐδεμιᾶ τύχῃ ὑπόκειται, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου ὁ τε συνίδοι τὸ σχῆμα αὐτῷ παράσχοι, εἰ δὲ μὴ γνωρίζεται εἰ οἰαδῆποτε ὑπόκειται τύχῃ, ἐντὸς τριῶν ἐνιαυτῶν μὴ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ σχῆμα τὸ μοναχικόν, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ εἰρημένου χρόνου ἀποπειράσθω τῆς τούτου ἀναστροφῆς ὁ τοῦ μοναστηρίου ἡγούμενος. καὶ εἰ ἐντὸς τριετίας ἀναφυῆ τις λέγων ἡ δοῦλον ἡ κολωνὸν ἡ ἐναπόγραφον ἡ διὸν τοῦτον εἶναι, ἡ καὶ ὡς φεύγοντα τὴν γεωργίαν ἡ ὡς τι κλέψαντα ἡ διὰ τι πταῖσμα εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸν εἰσεληλυθέναι, καὶ ταῦτα ἀποδειχθεῖ, τῷ ἰδίῳ δεσπότη τοῦτον ἀποκαθίστασθαι μετὰ τῶν πραγμάτων ἀπερ δειχθεῖ εἰς τὸ 619 μοναστήριον εἰσαγαγῶν, λόγον πρότερον ὡς οὐδὲν ὑπομενεῖ παρὰ τοῦ ἰδίου δεσπότη λαμβάνοντα. εἰ δὲ ἐντὸς τριετίας μηδεὶς ἐναγάγη τινὲ τῶν εἰρημένων προσώπων, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου μετὰ τὴν παραδρομὴν τοῦ τριετοῦς χρόνου, εἰ τὸν τοιοῦτον ἀνδρα

ἀξιὸν κρίνη, τότε διδότη αὐτῷ τὸ σχῆμα, καὶ μηδεὶς αὐτῷ μετὰ ταῦτα ὁ χλησιν ὑπὲρ τύχης ἐπιφερέτω, ἐν ὁσῷ μέντοιγε ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγει· τὰ δὲ πράγματα, ἀπερ εἰς τὸ μοναστήριον εἰσαγαγῶν φανεῖ, τῷ δεικνυμένῳ δεσπότη ἀποδιδόσθω. εἰ δὲ τις τῶν εἰρημένων προσώπων καταλείψει τὸ μοναστήριον καὶ εἰς κοσμικὸν ἐλθοὶ βίον, ἡ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡ ἐν ἀγροῖς περιέρχεται, τῇ ἰδίᾳ τύχῃ παραδιδόσθω. Ἐν πᾶσι δὲ τοῖς μοναστηρίοις, ἀπερ κοινόβια καλοῦνται, κελεύομεν κατὰ τοὺς μοναχικοὺς κανόνας ἐν ἐνὶ οἰκῷ πάντας οἰκεῖν καὶ κοινῶς τρέφεσθαι, καὶ κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον ἐν ἐνὶ οἰκῷ πάντας κεχωρισμένως καθεύδειν, ὡστε ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις μαρτυρίαν τῆς σώφρονος διαγωγῆς παρέχειν αὐτοῦς, πλὴν εἰ μὴ τινες ἐξ αὐτῶν ἡ διὰ τὴν χρονίαν ἐν μοναστηρίῳ ἀσκησιν ἡσυχῶς βουλόμενοι ζῆν ἡ γήρως ἡ σωματικῆς ἀσθενείας χάριν ἐν ἰδιάζουσι κελλίοις ἐνδον τοῦ μοναστηρίου τυγχάνουσι διαιτῶνται· τοῦτο δὲ μετὰ εἰδήσεως καὶ γνώμης τοῦ ἡγουμένου γίνεσθαι. τούτων ἀπάντων καὶ περὶ τὰ μοναστήρια καὶ ἀσκητήρια τῶν γυναικῶν παραφυλαττομένων. Κατ' οὐδένα δὲ τόπον τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐν ἐνὶ μοναστηρίῳ μοναχοὺς καὶ μοναστρίας οἰκεῖν ἡ τὰ λεγόμενα διπλᾶ εἶναι μοναστήρια συγχωροῦμεν. ὁπου δὲ τοιοῦτο μοναστήριον εὔρεθείη, πᾶσι τρόποις κελεύομεν τοὺς ἀνδρας ἀπὸ τῶν γυναικῶν χωρίζεσθαι, καὶ τὰς μὲν γυναῖκας ἐν ὡπερ εἰσὶ μοναστηρίῳ ἀπομένειν, τοὺς δὲ ἀνδρας ἀλλο μοναστήριον ἑαυτοῖς ποιεῖν. εἰ δὲ πλείονα εἶη τὰ τοιαῦτα μοναστήρια, ἵνα μηδὲ ἀνάγκη γένηται νέα μοναστήρια οἰκοδομεῖσθαι, ὁ τῶν 6 τόπων ὀσιώτατος ἐπίσκοπος τοὺς μοναχοὺς μετὰ τῶν μοναχῶν καὶ τὰς γυναῖκας μετὰ τῶν γυναικῶν κεχωρισμένως ἐν ἀλλοῖς καὶ ἀλλοῖς μοναστηρίοις συναγαγεῖν φροντισάτω, τὰ δὲ πράγματα ὁσα ἐχουσι κοινὰ μεταξὺ αὐτῶν κατὰ τὸ ἀρμόζον αὐτοῖς δίκαιον διαιρεῖσθω. ταῖς δὲ γυναξίν ὁ ναυ αὐταῖ ἐπιλέξωνται εἰτε πρεσβύτερον εἰτε διάκονον εἰς τὸ ποιεῖν αὐταῖς τὰς ἀποκρίσεις ἡ τὴν ἀγίαν αὐταῖς κοινωνίαν φέρειν ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος ὑφ' ὁ ν εἰσιν ἀποκληρούτω, εἰ ὀρθῆς πίστεως καὶ βίου καλοῦ τοῦτον εἶναι γνοίη. εἰ δὲ ὁ παρ' αὐτῶν ἐπιλεγείς μὴ εἶη πρεσβύτερος ἡ διάκονος, ἀξιὸν δὲ αὐτὸν τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ὁ ἐπίσκοπος κρίνη, χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτιθεῖς, ἡς ἀξίος εἶναι φανεῖ, ταῖς ἀποκρίσεσιν, ὡς εἰρηται, τοῦ μοναστηρίου ἀπονεμέτω, οὐτω μέντοι ἵνα μηδὲ ὁ οὐτως ἐπιλεγείς πρὸς τὰς ἀποκρίσεις τῶν γυναικῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ μείνη. Εἰ τις ἐπὶ αἰρέσει γάμου ἡ παιδοποιίας, ἡ χάριν προικὸς ἡ γαμικῆς δωρεᾶς ἡ δωρήσεται τι ἡ καταλείψη τοῖς ἰδίῳ παισὶν ἡ ἀλλῷ οἰωδῆποτε προσώπῳ, ἡ κληρονομίαν ἡ ληγάτον ἐξ ἀρχῆς καθαρῶς καταλιμπάνων αὐτοῖς βαρῆσει αὐτοὺς ὑποκαταστάσει ἡ ἀποκαταστάσει ὑπὸ μίαν τῶν μνημονευθεισῶν αἰρέσεων, κελεύομεν, εἰπερ οἱ ταῖς τοιαύταις αἰρέσεσιν ὑποκείμενοι ἀρρενες ἡ θήλειαι εἰς μοναστήρια εἰσέλθωσιν, ἡ

κληρικοί η διακόνισσαι η άσκήτριαι γένωνται, τὰς τοιαύτας αἰρέσεις ἀνισχύρους καὶ ἀντὶ μηδὲ γεγραμμένων εἶναι. ταύτης δὲ τῆς βοηθείας καὶ κληρικοί καὶ διακόνισσαι τῶν ἐκκλησιῶν ἀπολαύετωσαν, 621 εἰ μέχρι τῆς ἰδίας ζωῆς τοῖς αὐτοῖς ἐπιμείναιεν, καὶ τὰ πράγματα τὰ ὑπὸ τὴν τοιαύτην αἰρεσιν δεδωρημένα η καταλελειμμένα εἰς εὐσεβεῖς χρεῖας δαπανήσουσιν η καταλείψουσιν. ἐπὶ γὰρ τοῖς προσώποις, α τινὰ εἰς μοναστήριον η ἀσκητήριον εἰσέλθωσι καὶ καταλείψωσι τὴν τοιαύτην σὺμφωνον ἀναστροφὴν, τῷ μοναστηρίῳ η τῷ ἀσκητηρίῳ, ο που τὴν ἀρχὴν εἰσῆλθον, τὰ πράγματα τὰ ὑπὸ τὴν τοιαύτην αἰρεσιν δωρηθέντα η καταλειφθέντα μετὰ τῆς ἀλλῆς αὐτῶν ὑποστάσεως διαφέρειν κελεύομεν. εἰ μέντοι ἐπὶ ἀναρρῦσει αἰχμαλώτων η πτωχῶν ἀποτροφῇ ὑπὸ τὰς εἰρημένας αἰρέσεις ὑποκατάστασις η ἀποκατάστασις γένηται, ἐξ οὐδενὸς τῶν εἰρημένων τρόπων ταύτην ἀποκλείεσθαι συγχωροῦμεν. Εἰ δὲ γυνὴ η ἀνὴρ τὸν μοναχικὸν ἐπιλέξῃται βίον καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον παίδων οὐχ ὑπόντων, τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθε τὰ πράγματα αὐτοῦ διαφέρειν κελεύομεν. εἰ δὲ τὸ τοιοῦτον πρόσωπον παῖδας εχοι, καὶ μὴ πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον περὶ τῶν οἰκείων πραγμάτων ποιῆσει διατύπωσιν καὶ τὸ νόμιμον μέρος τοῖς παισὶν ἀφορίσει, καὶ οὐ τως ἐξέστω αὐτῷ καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον τὴν ἰδίαν οὐσίαν εἰς τοὺς ἰδίους διελεῖν παῖδας, οὐ τω μέντοιγε ὥστε μηδὲ ἐπὶ ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων ἐλαττώσαι τὸ νόμιμον μέρος· τὸ δὲ μὴ δεδομένον τοῖς παισὶ μέρος τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω. εἰ δὲ πᾶσαν τὴν ἰδίαν οὐσίαν μετὰ τῶν παίδων διελεῖν βουληθεῖη, τοῦ οἰκείου αὐτοῦ προσώπου τοῖς παισὶ συναριθμουμένου, ἐν ἑαυτῷ μέρος πᾶσι τρόποις παρακρατεῖτω ὀφείλον τῷ δικαίῳ τοῦ μοναστηρίου διαφέρειν εἰ δὲ ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγων τελευτήσῃ, πρὶν μετὰ τῶν οἰκείων παίδων τὰ ἰδια διανεῖμη πράγματα, τὸ μὲν νόμιμον μέρος οἱ παῖδες λήψονται, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς οὐσίας τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω. 622 Μνηστειὰς δὲ μετὰ τινων κατὰ νόμον γινομένης, εἰ τε ὁ μνηστὴρ εἰς μοναστήριον εἰσέλθῃ, ἀναλαμβάνετω τὰ ὑπὲρ τῆς μνηστειὰς ἀρραβῶνων ὀνόματι δεδομένα, εἰ τε ἡ μνηστὴ τὸν μοναχικὸν βίον ἐπιλέξῃται, ἐκεῖνα μόνον ἀποδιδότω α τινὰ ὁμοίως ἀρραβῶνων ὀνόματι ελαβε, τῆς ποινηῆς ἑκατέρῳ μέρει συγχωρουμένης. Εἰ δὲ συνεστῶτος ετι τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ μόνος η ἡ γυνὴ μόνη εἰσέλθῃ εἰς μοναστήριον, διαλυέσθω ὁ γάμος καὶ δίχα ῥεπουδίου, μεθ' ο μέντοι τὸ πρόσωπον τὸ εἰσερχόμενον εἰς μοναστήριον τὸ σχῆμα λάβῃ. καὶ εἰ μὲν ὁ ἀνὴρ τὸν μοναχικὸν ἐπιλέξῃται βίον, ἀποκαθιστάτω τῇ γυναικὶ καὶ τὴν προῖκα καὶ ετι αλλο ἄπ' αὐτῆς ελαβε, καὶ πρὸς τούτοις ἐκ τῆς γαμικῆς δωρεᾶς τοσοῦτον μέρος, ὅσον ἐκ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀνδρὸς η ρμοζε τῇ γυναικὶ κατὰ τὸ σύμφωνον τὸ τοῖς προικῶσις συμβολαίοις ἐμφερόμενον. εἰ δὲ γυνὴ εἰ η ἡ εἰς τὸ μοναστήριον εἰσελθοῦσα, τὸν ὁμοιον τρόπον παρακρατεῖτω ὁ ἀνὴρ τὴν γαμικὴν δωρεάν καὶ τὸν κάσσον τῆς προικὸς τὸν ἀπὸ τῆς τελευτῆς τῆς γυναικὸς συμφωνηθέντα, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς προικὸς τῇ γυναικὶ ἀποκαθιστᾶν παρακελευόμεθα, καὶ ετι αλλο ἐκ τῶν πραγμάτων τῆς γυναικὸς παρ' αὐτῷ εὔρεθει. ἀμφοτέρων δὲ τὸν μοναχικὸν βίον ἐπιλεγόμενων κελεύομεν, ἀργούντων τῶν προικιμαίων συμφώνων τὸν ἀνδρα παρακρατεῖν τὴν γαμικὴν δωρεάν, καὶ τὴν γυναῖκα τὴν ἰδίαν λαμβάνειν προῖκα καὶ ετι αλλο τῷ ἀνδρὶ δεδωκέναι δειχθείη, ἵνα εἰς ε καστος δίχα ζημίας τῶν ἰδίων ἀπολαύσῃ πραγμάτων· εἰ μὴ ὡς εἰκὸς ὁ μνηστὴρ τῇ μνηστῇ η ἡ μνηστὴ τῷ μνηστῆρι η ὁ ἀνὴρ τῇ γυναικὶ η ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ δωρήσασθαι τὴ συγχωρῆσαι βουληθεῖη. Οὐδεμίαν δὲ ἀδειαν δίδομεν η τοῖς γονεῦσι τοὺς παῖδας η τοῖς παισὶ τοὺς γονεῆς τὴν κοσμικὴν διαγωγὴν 623 γὴν καταλιμπάνοντας ὡς ἀχαρίστους ἀποκλείειν τῆς ἰδίας κληρονομίας ὑπὲρ αἰτίας πρὸ τοῦ μοναχικοῦ βίου παρακολουθησάσης. Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς γονεῦσι τοὺς ἰδίους παῖδας μοναχικὸν βίον ἐπιλεγόμενους τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ἀφέλκειν. Ἐὰν μοναχὸς καταλείψῃ τὸ ἰδιον μοναστήριον καὶ εἰς αλλο εἰσέλθῃ, εἰ τινὰ πράγματα

ἐν τῷ καιρῷ καθ' ὃν τὸ μοναστήριον καταλέλοιπεν ἔχων φανείη, τῷ πρώτῳ
 μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἔξ ἀρχῆς εἰσῆλθε, ταῦτα διαφέρειν κελεύομεν. Προνοεῖν δὲ τοὺς
 ὀσιωτάτους τῶν τόπων ἐπισκόπους, ἵνα μήτε μοναχοὶ μήτε μονάστριαι εἰς τὰς
 πόλεις περιέρχωνται, ἀλλ' εἰ τινα ἀναγκαίαν ἀπόκρισιν ἔχοιεν, διὰ τῶν ἰδίων
 ἀποκρισιarίων ταύτην πραττέωσαν ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῖ μένοντες μοναστηρίοις. Ἐὰν
 μοναχὸς καταλείψῃ τὸ μοναστήριον καὶ εἰς κοσμικὸν βίον μετέλθῃ, τοῦτον τῆς
 στρατείας καὶ τῆς τιμῆς, εἰ τινα ἔχει, πρῶτον γυμνωθέντα ἐκ τοῦ ἐπισκόπου τῶν
 τόπων καὶ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος εἰς μοναστήριον βάλλεσθαι, καὶ τὰ πράγματα,
 ὅσα μετὰ ταῦτα ἔχειν δεῖχθῆναι, τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐμβάλλεται διαφέρειν. εἰ δὲ
 καὶ πάλιν καταλείψῃ τὸ μοναστήριον, τότε αὐτὸν ὁ ἀρχων τῆς ἐπαρχίας ἐν ἡ ἀν
 εὔρεθῆ κρατεῖτω καὶ τῇ ὑποκειμένη αὐτῷ τάξει συναριθμεῖτω. εἰ τις ἀρπάσῃ ἢ
 ὑπονοθεύσῃ ἢ διαφθεῖρῃ ἀσκήτριαν ἢ διακόνισσαν ἢ μονάστριαν ἢ ἄλλην
 οἴανοῦν γυναῖκα εὐλαβῆ βίον ἢ σχῆμα ἔχουσαν, τὰ τούτου πράγματα καὶ τῶν τοῦ
 τοιοῦτου μύσους αὐτῷ μετασχόντων κελεύομεν τῷ εὐαγεῖ τόπῳ, ἐν ᾧ ἡ τοιαύτη
 γυνὴ ὤκει, διὰ τῶν κατὰ τόπον ὀσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν οἰκονόμων
 αὐτῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκάστης ἐπαρχίας ἀρχόντων καὶ τῶν αὐτῶν τάξεων
 ἐκδικεῖσθαι, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα πλημμελήσαντας καὶ τοὺς μετασχόντας αὐτῶν τὸν
 εἰς κεφαλὴν κίνδυνον ὑπομένειν, τὴν δὲ τοιαύτην γυναῖκα πανταχοῦ ἀναζητεῖσθαι
 καὶ μετὰ τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐν μοναστηρίῳ ἐμβάλλεσθαι, ἐν ᾧ ἀσφαλέστερον
 φυλάττεσθαι δύναται, ἵνα μὴ καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι εὔρεθῆ. εἰ μέντοιγε
 διακόνισσα εἴη καὶ παῖδας ἔχοι νομίμους, τὸ νόμιμον μέρος δίδοσθαι τοῖς παισίν. εἰ
 δὲ εἰσὼ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ μετὰ τὸ γνωσθῆναι τὸ τοιοῦτο μῦθος τὰ τοιαῦτα πράγματα
 παρὰ τῶν εὐαγῶν οἰκων μὴ ἐκδικηθῆναι, κελεύομεν πᾶσι τρόποις τὸν κόμητα τῶν
 πριβάτων τῷ ἡμετέρῳ φίσκῳ ταῦτα προσκυροῦν, τοῦ τῶν τόπων ἀρχοντος τοῦ
 ἀμελήσαντος τὰ αὐτὰ πράγματα ἐκδικηθῆναι τῆς ζώνης ἀφαιρουμένου καὶ
 πρόστιμον εἶ χρυσίου λιτρῶν ὑπὸ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων εἰσπραττομένου. Πᾶσι
 δὲ καθάπαξ τοῖς ἐν κοσμικῷ ἀναστρεφόμενοις, καὶ μάλιστα τοῖς τὰ σκηναῖα
 μετερχομένοις ἀνδράσι τε καὶ γυναῖξιν. καὶ μὴν καὶ ταῖς προϊσταμέναις
 ἀπαγορεύομεν κεχρηῆσθαι σχήματι μοναχοῦ ἢ μοναστρίας ἢ ἀσκητρίας ἢ οἴωδήποτε
 τρόπῳ τοῦτο μιμεῖσθαι, ἐπισταμένων πάντων τῶν τολμώντων ἢ χρῆσασθαι τῷ
 τοιοῦτῳ σχήματι ἢ μιμήσασθαι ἢ ἐμπαῖξαι εἰς οἴανδήποτε ἐκκλησιαστικὴν
 κατάστασιν, ὅτι καὶ σωματικὰς τιμωρίας ὑποστήσονται καὶ ἐξορία παραδοθήσονται.
 προνοούντων τοῦ τοιοῦτου οὐ μόνον τῶν κατὰ τόπον ὀσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ
 τῶν ὑπ' αὐτοὺς κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν
 ἀρχόντων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς τάξεων καὶ τῶν κατὰ τόπον ἐκδίκων. Τὰς δὲ ποινὰς
 τὰς τῷ 625 παρόντι νόμῳ ἐγκειμένας, αἱ τινες καὶ τοῖς προτέροις νόμοις εἰσὶν
 ἐγνωσμένοι, οὐ μόνον ἐν τοῖς μέλλουσι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσι θέμασι ἢ τοῖς
 ἀμαρτήμασι κρατεῖν καὶ πᾶσι τρόποις ἐκδικεῖσθαι θεσπίζομεν· τὰ δὲ διὰ τοῦ
 παρόντος νόμου νεωστὶ διατυπωθέντα ἐπὶ μόνοις τοῖς μέλλουσι χρόνοις
 παραφυλάττεσθαι κελεύομεν. <Ἐπίλογος.> Ἡ σὴ τοίνυν ἐνδοξότης αἰ τινα διὰ τοῦ
 παρόντος νόμου τοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος ἢ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, κατὰ
 πάντα φυλαχθῆναι προνοησάτω, καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν κατὰ ταύτην τὴν
 βασιλίδα πόλιν προτιθεμένων ἰδίκτων ἀγάγοι. Κατεπέμφθη Πέτρῳ ἐπάρχῳ
 πραιτωρίων. ΠΡΟΚΛΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΖΟΜΕΝΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ
 ἐπάρχῳ πραιτωρίων <Προοίμιον> Τὸν παρόντα νόμον προφέρομεν, ἵνα καὶ ἡ τῶν
 δικαστῶν καθαρότης φανερωθῆ καὶ οἱ δικαζόμενοι μὴ ἰσχύσωσι διὰ δόσεως τοὺς
 νόμους περιγράψαι. Κελεύομεν τοίνυν, ὅσακις παρ' οἴοισδήποτε δικασταῖς ἢ
 ἀρχονται δίκαι ἢ ἐκκλητοὶ ἐξετάζονται, πρὸ 626 πάντων τὰ πρωτότυπα τῶν
 δικαζομένων πρὸς ὄψωπα, ἢ ἐκείνους εἰς οὐρανὸν ὡς εἶκός ἐν μέσῳ ἢ ὑπόθεσις μετενεχθῆ,

παρουσία τῶν δικαστῶν ἀπτομένους τῶν ἀγίων εὐαγγελίων ὁμνῦναι, ὅτι οὐδὲν παντελῶς τοῖς δικασταῖς προστασίας χάριν ἢ ἄλλω οἰωδῆποτε προσώπῳ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας καθ' οἰονδῆποτε τρόπον δεδώκασιν ἢ ὑπέσχοντο ἢ μετὰ ταῦτα δώσουσιν ἢ δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλου οἰουδῆποτε μέσου προσώπου, ἐξηρημένων τούτων ἀτινα τοῖς ἰδίῳις συνηγόροις ὑπὲρ τῆς συνηγορίας παρέχουσιν ἢ τοῖς ἄλλοις προσώποις, ἀπερ οἱ ἡμέτεροι νόμοι δίδοσθαι διετύπωσαν. τοῦτο δὲ παραφυλάττεσθαι προστάττομεν καὶ ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν ξονσιστοριῳ, ὅταν ξονσουλτατιονες εἰσάγωνται, ὡστε παρουσία τῆς ἱεραῆς συγκλήτου τοὺς μνημονευθέντας ὀρκους παρέχεσθαι. εἰ δὲ ὡς εἰκός τινες τῶν δικαζομένων μὴ δύνανται πρὸς τοὺς δικαστὰς παραγίνεσθαι, τότε κελεύομεν τοὺς παρόντας μὲν ὁμνῦειν τὸν προειρημένον ὀρκον, πέμπεσθαι δὲ πρὸς τοὺς ἀπόντας ἐκ τῶν ὑπηρετουμένων τάξεων τινὰς μετὰ τοῦ ἐξ ἐναντίας μέρους, ὡστε παρόντων αὐτῶν τοὺς εἰρημένους ὀρκους ὁμοίως παρέχεσθαι. εἰ δὲ γυνῆ εἰ ἢ, ἢ τις διὰ τὴν σεμνότητα τοῦ βίου ἐξωτικοῖς ἀνδράσιν ἑαυτὴν δεικνύναι οὐκ εἰ ὠθεν, τηνικαῦτα καὶ ἀπόντος τοῦ ἀντιδίκου τοὺς ἐκ τῆς τάξεως πεμπομένους τοὺς μνημονευθέντας δέχεσθαι ὀρκους. εἰ δὲ ἀπεῖναι τὰ μέρη ἐν ἄλλοις τόποις συμβαίῃ ἢ ἐν ἐξ αὐτῶν, κελεύομεν τὸν ἀπόντα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐν ἢ διαγεί τοὺς ὀρκους κατὰ τὸν εἰρημένον παρ' ἡμῶν τρόπον ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων παρὰ τῷ ἀρχοντι τῆς ἐπαρχίας ἢ παρὰ τῷ τῶν τόπων ἐκδίκῳ παρέχειν ἐκείνου δηλονότι γενικῶς παραφυλαττομένου, ἵνα εἰ τις τῶν δικαζομένων ἀπὼν ἢ παρὼν τὸν τοιοῦτον ὀρκον παρασχεῖν μὴ θελήσει, καὶ τοῦτο φανερωθῆ τῷ δικαστῇ, κατὰ ψῆφον αὐτοῦ ὁ μὲν ἐνάγων τὴν ἐκπτωσιν τῆς ἀγωγῆς, ὁ δὲ ἐναγόμενος καταδίκην ὑπομείνῃ. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν δικαζομένων εἰ πῃ δεδωκέναι τινὶ ἢ ὑποσχέσθαι, καὶ τὸ πρόσωπον ἐξείπῃ, καὶ τοῦτο 627 ἀποδείξει, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τῇ τῆς δίκης ἐκβάσει συγγνώμης ἀξιούσθω, ὁ δὲ ἢ δόσιν ἢ ὑπόσχεσιν καταδέξασθαι δεικνύμενος, εἰ μὲν χρηματικὴ εἰ ἢ ἢ ὑπόθεσις, τὸ μὲν διδόμενον τριπλοῦν, τὸ δὲ ὑποσχεθὲν διπλοῦν ὑπὸ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων εἰσπραττέσθω, καὶ τὴν ἀξίαν ἢ τοι ἀρχὴν ἢ ν ε χει ἐφ' ἑκατέρου θέματος ἀπολλύτω. εἰ δὲ ἐγκληματικὴ εἰ ἢ ἢ κατηγορία, δήμευσιν τῆς ἰδίας περιουσίας ὑπομενέτω καὶ εἰς ἐξορίαν πεμπέσθω, ὅστις διὰ λῆψιν ἀλλότριον ἐγκλημα εἰς ἑαυτὸν ἐσπούδασε μετενεγκεῖν. εἰ δὲ τὴν δόσιν ἢ τὴν ὑπόσχεσιν ὁ λιτιγατορ μὴ δυνηθῆ δεῖξαι, ὁμνῦτω τὸ πρόσωπον τὸ τὴν δόσιν ἢ τοι ὑπόσχεσιν λεγόμενον καταδέξασθαι, ὅτι οὐ τε δι' ἑαυτοῦ οὐ τε δι' ἄλλου προσώπου ἢ ε λαβέ τι ἢ ὑπόσχεσιν ε σχε, καὶ τοῦ τοιοῦτου ὀρκου παρεχομένου αὐτὸς μὲν ἐλεύθερος ε στω, ὁ δὲ λιτιγατορ ὁ μὴ δυνηθεὶς δεῖξαι ἐπὶ μὲν ταῖς χρηματικαῖς αἰτίαις τὴν ἀποτίμησιν τῆς δίκης ὑπὸ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων εἰσπραττέσθω, τῆς δίκης δηλονότι τὴν ἰδίαν ε κβασιν ἀναμενούσης, ἐπὶ δὲ ταῖς ἐγκληματικαῖς δήμευσιν τῶν οἰκείων πραγμάτων ὑπομενέτω, καὶ τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῖς ἀρμοδίῳις δικασταῖς κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν περαιούσθω. εἰ δὲ τὸ παρὰ τοῦ δικαζομένου φανερωθὲν πρόσωπον τὸν μνημονευθέντα παραιτήσεται ὀρκον, τοῦτο μὲν ἐπὶ ταῖς ἐγκληματικαῖς τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς χρηματικαῖς αἰτίαις ταῖς μνημονευθείσαις ὑποκείσθω ποιναῖς. εἰ δὲ τις τῶν δικαζομένων ὁμοίως μὴ δεδωκέναι ἢ ἐπαγγείλασθαι, ἐντὸς δὲ τεσσάρων μηνῶν μετὰ τὸ προενεχθῆναι τὴν ψῆφον ἀριθμουμένων δειχθῆ δοθέν τι ἢ ὑποσχεθὲν, αἰ εἰρημέναι ποινὰ κατὰ τὴν τῶν διδόντων κατὰ τὴν τῶν λαμβανόντων χώραν ε ξουσιν. Ἐν δὲ ταῖς δίκαις ταῖς δι' ἐπιτρόπων ἢ κουρατῶρων πραττομέναις τοὺς μὲν ὀρκους οἱ ἐπιτροποὶ ἢ τοι κουράτωρες παρεχέτωσαν· εἰ τις δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ποινῶν χώραν λάβοι διὰ τῶν τοιοῦτων ὀρκων, ταύτην οἱ ἐπὶ 628 τροποὶ ἢ τοι κουράτωρες ὑπομενέτωσαν, μηδενὸς ἐκ τούτου προκρίματος γινομένου τοῖς ὑπὸ ἐπιτροπὴν ἢ τοι κουρατωρείαν εἰ ναι γινωσκομένοις. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν παρὰ πάντων τῶν δικαστῶν τοῦτο μὲν στρατιωτικῶν τοῦτο δὲ πολιτικῶν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας

παραφυλάττεσθαι, ἵνα μήτε τοῖς μαγιστριανοῖς μήτε τοῖς ἐπαρχικοῖς μήτε ἄλλω οἰωδῆποτε ἐκβιβαστῆ συγχωρῶσι πλέον τι παρ' οἰουδῆποτε προσώπου σορτοῦλων ὄνόματι λαμβάνειν τῶν τοῖς ἡμετέροις διηγορευμένων νόμοις, οὐδὲ εἰ θεῖαν τοῦ ἡμετέρου κράτους προφέροιεν κέλευσιν. ἀλλ' εἰ τινα εὐροῖεν πλέον τι ἀπαιτοῦντα, ἀδειαν ἐχέτωσαν καὶ συνέχειν καὶ ἐγκλείειν τοῦτον, καὶ τετραπλάσιον ἀπαιτεῖν ὁ περ πλέον λάβοι, ἵνα τὸ μὲν ἀπλοῦν τῷ τὴν ζημίαν ὑπομείναντι ἀποδιδῶται, τὸ δὲ τριπλοῦν τῷ φύσκῳ εἰσφέρειται. εἰ δὲ ὁ πολιτικὸς ἢ στρατιωτικὸς ἀρχῶν εἴτε προσελευσθεῖς εἴτε οἰωδῆποτε τρόπῳ γινώσκων τοῦτο ἀμελήσει τὸν βλαπτόμενον καθὼς εἰρηται ἐκδικῆσαι, ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας τὸ τετραπλάσιον κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον εἰσπραχθήσεται. τὴν δὲ αὐτὴν ποινὴν εἰσπράττεσθαι κελεύομεν διὰ τοῦ κόμητος τῶν ἡμετέρων πριβάτων καὶ τοὺς ἀρμοδίους ἀρχοντας, εἰ γνοῖεν τινὰς ἐκ τῶν ἰδίων τάξεων ἐκβιβαστὰς σορτοῦλων ὄνόματι παρὰ τοὺς ἡμέτερους νόμους εἰσπράξαι τι καὶ τοῦτο ἀμελήσουσιν ἐκδικῆσαι. δίδομεν δὲ ἀδειαν καὶ τοῖς μεθοδευομένοις μηδὲν πλέον τοῖς ἐκβιβασταῖς δίδόναι τῶν διωρισμένων παρὰ τῆς ἡμετέρας διατάξεως, καὶ εἰ τι πλέον αὐτοὺς εἰσπράξαι βουλευθεῖεν, ἐχέτωσαν ἀδειαν αὐτοῖς ἀντιστῆναι. Ἐπειδὴ δὲ νόμος τοῦτο μὲν τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως πατρός ἡμῶν τοῦτο δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος διετύπωσε, μηδενὶ τρόπῳ τοὺς δικαστὰς ταῖς ἰδίαις ψήφοις ἐγγράφειν, ὡς ἐκ βασιλικοῦ ῥήματος ἀγράφως προενεχθέντος κελευσθῆναί τινὰς διαχθῆναι ἢ τοι παραστῆναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιβλέπτους ῥεφερενδαρίους τὰς ἡμέτερας κελεύσεις κατὰ τὸ προσῆκον ποιεῖν 629 φανεράς, τὸν αὐτὸν νόμον βεβαιοῦντες κελεύομεν, τοὺς περιβλέπτους ῥεφερενδαρίους ἐπὶ ταῖς αἰτίαις αἰς διδάσκουσιν ἢ τοι ἀναφέρουσι πρὸς τὴν ἡμετέραν γαληνότητα μηδεμίαν εἶναι ἀδειαν ἢ αὐτοὺς ἢ τοὺς αὐτῶν βοηθοὺς δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλου οἰουδῆποτε προσώπου κρατεῖν τινα ἢ ὑπὸ ἐγγύην ποιεῖν ἢ τι εἰσπράττειν ἢ ἀναγκάζειν διαλύσεις ἢ σύμφωνα τινα μετὰ τῶν ἰδίων ἀντιδίκων τίθεσθαι, ἢ οἰωδῆποτε τρόπῳ ἐν οἰωδῆποτε πράγματι ἑαυτοὺς ἐμμιγνύναι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ποιεῖν αὐτοὺς συγχωροῦμεν, εἰ μὴ μόνον τὰς ἡμέτερας κελεύσεις ἐφ' οἰαδῆποτε ὑποθέσει ἐγγράφως ἢ ἀγράφως προφερομένας τοῖς ἀρμοδίοις ἢ τοῖς ἀφωρισμένοις δικασταῖς ἐμφανίζειν. εἰ δὲ τι τῷ παρόντι νόμῳ ἐναντίον τις ἐξ αὐτῶν τολμήσειε διαπράξασθαι, ὁ μὲν ζημίαν τινὰ ἢ περιγραφὴν ἐπὶ τοῖς οἰκείοις πράγμασιν ὑπομεμενηκῶς οὐδὲν πρόκριμα παντελῶς περὶ τὸ ἰδίον δίκαιον ὑποστήσεται, ὁ δὲ τι τοιοῦτο πράξας ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας τὴν ζημίαν τὴν τῷ βλαβέντι προσώπῳ ἐπενεχθεῖσαν διὰ τοῦ ἀρμοδίου ἀρχοντος ἀναγκασθήσεται ἀποκαταστῆσαι, καὶ πρὸς τούτοις τὴν τῆς ζώνης καὶ ἀξίας ἀποβολὴν ὑποστήσεται. Ταῦτα δὲ πάντα κρατεῖν κελεύομεν μὴ μόνον ἐν τοῖς μέλλουσι πράγμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἡδη ἀρχθεῖσιν οὐ πῶ δὲ περαιωθεῖσιν. <Ἐπίλογος.> Ἡ σὴ τοίνυν ὑπεροχὴ τὸν παρόντα νόμον εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντα ἰδίκτων κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν τῇ βασιλίδι πόλει προτιθεμένων εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν ἔλθειν παρασκευασάτω, ὥστε πάντας γνῶναι τὰ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν κοινῆς εὐεργεσίας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα. 630

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.> <Προοίμιον.> Ἐπειδὴ τινες τῶν δικαστῶν μετὰ πολλοὺς τῆς δίκης ἀγῶνας καὶ πλείστας ζημίας τοῖς δικαζομένοις γινομένας ἐπὶ ταῖς παρ' αὐτοῖς κινουμέναις ὑποθέσεσι μηνύσει κέχρηται πρὸς τὴν ἡμετέραν γαληνότητα, καὶ τοῦτο τῷ παρόντι γενικῶ νόμῳ συνειδόμεν διορθώσασθαι, ὥστε μὴ ὑπέρθεσιν ταῖς ὑποθέσεσιν ἐκ τούτου γίνεσθαι καὶ ἄλλο πάλιν προοίμιον τὰς ἐξετάσεις λαμβάνειν. Κελεύομεν τοίνυν μηδένα τῶν δικαστῶν καθ' οἰονδῆποτε τρόπον ἢ χρόνον ἐπὶ ταῖς παρ' αὐτοῖς προτιθεμέναις δίκαις μηνύειν πρὸς τὴν ἡμετέραν γαληνότητα, ἀλλ' ἐξετάζειν τελείως τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ περ αὐτοῖς δίκαιον καὶ νόμιμον φανείη κρίνειν. καὶ εἰ μὲν τὰ μέρη ἐφησυχάσει τοῖς κεκριμένοις, τὴν ψῆφον καὶ ἐκβίβασμῳ

παραδίδοσθαι κατὰ τὴν τῶν νόμων δύναμιν. εἰ δέ τις νομίσειε ἐκ τῆς αὐτοτελοῦς ψήφου ἑαυτὸν βεβλάφθαι, ἐκκλήτω κεχρηῆσθαι νομίμῳ, καὶ αὐτὴν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν νόμων διωρισμένην ἐγγυμνάζεσθαι τάξιν καὶ τέλειον πέρας δέχεσθαι. εἰ δὲ δύο καὶ πλείονες εἰ ἐν τῆς δίκης διαγνώμονες, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀναφυῆ διαφωνία, καὶ οὐ τῷ κελεύομεν εἰναεκαστον τούτων κατὰ τὰ φαινόμενα αὐτῷ τὴν ἰδίαν διδόναι ψῆφον. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος νόμου τοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος παρὰ τῆς ἡμετέρας 631 γαληνότητος ὀρισθέντα τοῦτο μὲν ἡ σὴ ὑπεροχὴ τοῦτο δὲ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι δικασταὶ μείζονές τε καὶ ἐλάττονες παραφυλάξαι σπευσάτωσαν, ἰδίκτων μὲν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει κατὰ τὸ σῆθηες παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς προτιθεμένων, προστάξεων δὲ πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν λαμπροτάτους ἀρχοντας καταπεμπομένων, ὥστε πάντας γινῶναι τὰ ὑπὲρ τῆς τῶν δικαζομένων ὠφελείας παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα. ἸΣΟΝ ΘΕΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΤΩΝ. < Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.> < Προοίμιον.> Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς οἱ τῆς θείας λήξεως νόμῳ διετύπωσαν, φανερὰς ἐκκλήτων ὑποθέσεις τὸν κοιαιίστωρα τοῦ θείου παλατίου ἀματῷ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων τῷ κατὰ καιρὸν τὸν θρόνον τῆς σῆς ὑπεροχῆς διέποντι κατὰ τὸ σχῆμα τῶν σάκρων ἐξετάζειν. εὐρομεν δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις ἐξετάσεσι πρᾶγμα γίνεσθαι καὶ τῆς πολιτείας καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας ἀνάξιον. οἱ γὰρ δικαζόμενοι καὶ οἱ ἐντολεῖς καὶ οἱ τούτων συνήγοροι καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσιν ὑπηρετοῦντες ὡς ἡμῶν αὐτῶν καθημένων καὶ ἀκρωμένων τοῦτο μὲν ἐσθῆτι τοῦτο δὲ ὑποδήμασι καὶ ῥήμασι παρὰ τοῖς ἡμέτεροις ἀρχουσιν ἐκέχρητο, οἱ μόνους κεχρηῆσθαι προσήκει τοὺς πρὸς τὴν βασιλείαν εἰσιόντας· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ δικασταὶ οὐκ ἐξ ἰδίου προσώπου, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν παρόντων καὶ διαλαλούντων τὰς οἰκείας προέφερον ψήφους. Ὅπερ τοῦ λοιποῦ ἐν οἰωδῆποτε δικαστηρίῳ γίνεσθαι κωλύομεν, θεσιζόντες τὸν μὲν κατὰ καιρὸν κοιαιίστωρα τοῦ θείου ἡμῶν παλατίου ἀματῆ σαυτοῦ ὑπεροχῆ ἡ τοῖ τῷ κατὰ καιρὸν ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις ἐξετάζειν, μὴ ἐξ ἡμετέρου δὲ ἀλλ' ἐξ ἰδίων προσώπων τὰς διαλαλίαις προφέρειν καὶ νόμοις ἐγνωσμένην διδόναι ψῆφον· τῶν εἰωθότων δηλαδὴ σκρινίων ἐν ταῖς τοιαύταις διαίταις τὴν ἰδίαν παρεχόντων ὑπηρεσίαν, καὶ εἰδόντων τῶν ἀρχόντων τῶν τὰς τοιαύτας δίκας κρινόντων, ὡς εἰ τι παρὰ ταῦτα τοῦ λοιποῦ καθ' οἰονδῆποτε τρόπον πλημμεληθείη, τῷ τῆς καθοσιώσεως ἐγκλήματι ὑποκείσονται. 632 Ἐν πάσαις δὲ ταῖς ἐκκλήτοις τοῦτο κρατεῖν κελεύομεν, ἵνα ὡσάκις ἐκκλήτου γινομένης ἐντὸς τοῦ ὀρισμένου χρόνου ἐκάτερον μέρος τὴν κυρίαν ἡμέραν παραφυλάττει, ἀνυπερθέτως οἱ δικασταὶ τοῦτο μὲν τὰ πεπραγμένα τοῦτο δὲ τὰ κεκριμένα ἐξετάζειν σπουδάσωσι καὶ μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ψῆφον διδόναι. εἰ δὲ μόνος ὁ ἐκκαλεσάμενος εἰσέλθοι, κελεύομεν τοὺς δικαστὰς ἀναμένειν μέχρι τῆς τελευταίας κυρίας, καὶ εἰ ἀναζητηθεὶς ὁ νικήσας μὴ εὐρεθείη, ἐξεταζομένων τῶν πεπραγμένων νόμιμον δοῦναι πέρας. εἰ δὲ μόνος ὁ τὴν νικητικὴν ψῆφον λαβὼν εἰσέλθοι, καὶ ἐπιζητηθεὶς ὁ ἐκκαλούμενος μὴ εὐρεθείη, ἀναμένειν τοὺς δικαστὰς μὴ μόνον τὴν τελευταίαν κυρίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ρεπαρτιονος χρόνον, τουτέστι τοὺς τρεῖς μῆνας, καὶ εἰ μὴδὲ τῆνικαῦτα ὁ ἐκκαλούμενος εὐρεθείη, μηκέτι τῆ τοῦ χρόνου παραδρομῆ κυροῦσθαι τὴν ψῆφον, ἀλλὰ καὶ ἐκ μιᾶς μοίρας τοὺς δικαστὰς ἐξετάζειν τοῦτο μὲν τὰ πεπραγμένα τοῦτο δὲ τὰ κεκριμένα· καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς τὴν ψῆφον δεδομένην εὐροίεν, ταύτην βεβαιοῦν, εἰ δὲ τι παρῶπται, τοῦτο διορθοῦσθαι, καὶ νόμιμον διδόναι ψῆφον. ἀπαξ δὲ τῆς ἐφεσίμου δίκης ἐν ταῖς ἐμπροθέσοις ἡμέραις εἰτε παρ' ἐκατέρου μέρους εἰτε παρὰ τοῦ ἐνὸς εἰσαχθείσης μηκέτι τῆ τοῦ διετοῦς χρόνου παραδρομῆ τοῦ λοιποῦ βεβαιοῦσθαι τὴν ψῆφον, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου σκοπομένου πέρας ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσι δίδοσθαι νόμιμον, εἰτε τοῦ ἐνὸς εἰτε ἐκατέρου μέρους παρόντος. καὶ διὰ τοῦτο κελεύομεν ἐν

ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσιν μηκέτι (καθὰ μέχρι τοῦ παρόντος ἐκράτει) εἰς τὴν πρώτην ἐκκλητον πάσας τὰς διαγνώσεις ἀναφέρεσθαι, ἀλλὰ μίαν ἐκάστην τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς χεῖν προγεγραμμένην. Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν, ὡς πάντας τοὺς δικαστὰς τὴν μὲν ἐκκλητον ταῖς διωρισμέναις ἡμέραις προσαγομένην καὶ τοῖς νόμοις οὐκ ἀπηγορευμένην παντὶ τρόπῳ δέχεσθαι, ἐντὸς δὲ λ' ἡμερῶν μετὰ τὸ ἐπιδοθῆναι τὴν ἐκκλητον τὰ πεπραγμένα μετὰ τῆς ἰδίας ὑπογραφῆς παρέχειν τοῖς δικαζομένοις, ἵνα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς ἰδίας βοήθειας τῷ ἀρμοδίῳ ἀρχοντι ταῦτα δυνήσονται ἐμφανίζεσθαι. εἰ δὲ τις τῶν δικαστῶν τοῦτο ποιῆσαι ὑπέρθοιτο, ἢ μὲν ψῆφος τῆ τοῦ χρόνου παραδρομῆ βεβαιωθήσεται, αὐτὸς δὲ ὁ δικαστὴς ὁ ταῦτα μὴ παραφυλάξας καὶ οἱ τούτῳ ὑπηρετοῦντες πᾶσαν ζημίαν, ἢ ἡν <α ν> ὑπομείνη ὁ δικαζόμενος διὰ τὸ μὴ δοθῆναι αὐτῷ τὰ πεπραγμένα, ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν ἀποδοῦναι αὐτῷ ἀναγκασθήσονται, καὶ ἀνὰ δέκα χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν καταβαλοῦσι τοῖς ἡμετέροις εἰσκομισθησομένην πριβάτοις. <Ἐπίλογος.> Ἡ ἐνδοξος τοίνυν καὶ μεγαλοφυῆς αὐθεντία σου τὸν παρόντα νόμον καὶ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει προθεῖναι σπευσάτω, ἵνα πάντες γινώσκωσι, τί ὀφείλουσι παραφυλάττειν 633 Ἰ Π Κ Ζ ΠΕΡΙ ΑΔΕΛΦΟΠΑΙΔΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΝΤΩΝ ΑΜΑ ΤΟΙΣ ΑΝΙΟΥΣΙ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βάσσω τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Τοὺς ἡμετέρους νόμους ἐπανορθοῦν ἡμεῖς οὐκ ὀκνοῦμεν, πανταχοῦ τὸ συμφέρον τοῖς ὑπηκόοις εὐρίσκειν βουλόμενοι. μεμνήμεθα τοίνυν γράψαντες νόμον, δι' οὗ παρεκελευσάμεθα, ἵνα εἰ τις τελευτήσῃ καταλιπὼν ἀδελφοὺς καὶ παῖδας ἑτέρου προτελευτήσαντος ἀδελφοῦ, <καθ' ὁμοιότητα τῶν ἀδελφῶν καὶ οἱ τοῦ προτελευτήσαντος ἀδελφοῦ> παῖδες πρὸς τὴν κληρονομίαν καλοῦνται τὴν πατρῶαν ὑπεισιόντες τάξιν καὶ τὴν ἐκείνου κομιζόμενοι μοῖραν· εἰ δὲ ὁ τελευτήσας καταλίποι τῶν ἀνιόντων τινὰ καὶ ἀδελφοὺς ἐξ ἑκατέρων γονέων συναπτομένους αὐτῷ καὶ παῖδας ἐκ προτελευτήσαντος ἀδελφοῦ, τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ἐκελεύσαμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου μετὰ τῶν γονέων καλεῖσθαι, τοὺς δὲ ἀδελφόπαιδας ἀπεκλείσαμεν. Ταῦτα τοίνυν δικαίως ἐπανορθοῦντες θεσπίζομεν, ἵνα εἰ τις τελευτήσας καταλείψει τῶν ἀνιόντων τινὰ καὶ ἀδελφοὺς δυναμένους μετὰ τῶν γονέων καλεῖσθαι καὶ ἑτέρου ἀδελφοῦ προτελευτήσαντος παῖδας, μετὰ τῶν ἀνιόντων καὶ τῶν ἀδελφῶν καλῶνται καὶ οἱ τοῦ προτελευτήσαντος ἀδελφοῦ παῖδες, καὶ τοσαύτην λαμβάνωσι μοῖραν, ὅσην ἡμελλεν ὁ αὐτῶν πατὴρ κο 634 μίζεσθαι εἰ περιῆν. ταῦτα δὲ θεσπίζομεν περὶ ἐκείνων τῶν ἀδελφοπαίδων ὡς ὁ πατὴρ ἐξ ἑκατέρου γονέως συνήπτετο τῷ τελευτήσαντι, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν οἱ ἀν αὐτοῖς δεδώκαμεν τάξιν ὅτε μετὰ μόνων καλοῦνται τῶν ἀδελφῶν, ταύτην αὐτοὺς εἰς χεῖν κελεύομεν καὶ ὅτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν καλοῦνται τῶν ἀνιόντων τινὲς πρὸς τὸν κλῆρον. Κάκεῖνό γε μὴν ἀξιον ἐπανορθώσεώς τινος εἶναι νομίζοντες, μέρος αὐτὸ τοῦ παρόντος ποιούμεθα νόμου. ἐξ αὐτῆς γὰρ τῆς τῶν πραγμάτων εὐρίσκοντες πείρας ἀναγκαῖον εἶναι ταῖς γυναῖξιν πραττομένων ὑπομνημάτων τὰς πρὸ τῶν γάμων δωρεὰς ἐμφανίζεσθαι, ἵνα καὶ εἰ τῶν πρωτοτύπων συμβολαίων ἐκπέσοιεν, πρόχειροι διὰ τῶν ὑπομνημάτων αὐταῖς αἰεὶ περὶ τοῦ γάμου συστάσεις ὑπάρχοιεν, θεσπίζομεν ἀνάγκην εἰς χεῖν τοὺς ἀνδρας αὐτοὺς ἢ καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν πρὸ γάμου ἢ τοῖς διὰ γάμον δωρεὰς καταγράφοντας, ἔαν φ' χρυσῶν ὑπερβαίνειν ποσότητα, ἐμφανίζεσθαι ταύτην πραττομένων ὑπομνημάτων ἐπὶ μὲν τῆς βασιλίδος πόλεως παρὰ τῷ μαγίστρῳ τῶν κήνσων, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τῷ τῆς πόλεως ἐκάστης ἐκδίκῳ ἢ παρ' οἷς ὅλως τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα συνίστασθαι δύναται. εἰ δὲ μὴ ἐμφανίσουσι ταύτας, ὅσον μὲν πρὸς τὸ μέρος τῆς γυναικὸς καὶ οὕτως αὐτὰς ἐρρῶσθαι κελεύομεν, καὶ εἰ καιρὸς γένηται τῆς ἀπαιτήσεως τῆς δωρεᾶς ἢ καὶ μέρους αὐτῆς, μὴ ἀντικεῖσθαι τῇ γυναικὶ τὸ μὴ ἐμφανισθῆναι τὴν δωρεάν. εἰ δὲ τὰ τῶν προικῶν σύμφωνα καὶ αἰεὶ τούτων ἀποβάσεις τῷ μέρει τοῦ ἀνδρὸς δῶν τὴν ἀπαίτησιν

τῆς προικὸς ἡ καὶ μέρους αὐτῆς, οὐδεμίαν αὐτὸν εἰν κελύομεν ἀγωγὴν, ἐὰν μὴ τὴν δωρεὰν ἐνεφάνισε 635 πραττομένων ὑπομνημάτων ὡς εἰρηται. τὸ γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἐχόντων ἐξουσίαν τοῦ ἐμφανίζειν τὰς δωρεὰς τὸν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐμφανισθῆναι κίνδυνον ταῖς γυναῖξιν ἐπικεῖσθαι αὐτοῖν εἰναι δοκεῖ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰς γυναῖκας τὰς εἰς δεῦτερον γάμον οὐκ ἐρχομένας προτιμήσεως τινος ἀξίας παρὰ τὰς δευτερογαμούσας εἰναι νομίζομεν, θεσπίζομεν, εἰ τις ἀποβαλλομένη τὸν ἀνδρα ἐτέρων ἀπόσχοιτο γάμων, εἰναι μὲν αὐτὴν τὴν χρῆσιν τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, καθὰ καὶ πρότερον ἐθεσπίσαμεν, εἰναι δὲ αὐτὴν καὶ δεσποτείας τοσοῦτον ὅσον ἢ πρὸς τοὺς παῖδας ἀναλογία ποιεῖ, ἵνα κατὰ τὸν τῆς δεσποτείας λόγον ἐνὸς καὶ αὐτῆ παιδὸς πρόσωπον εἰναι δοκῆ. ταῦτα δὲ κρατεῖν οὐκ ἐπὶ μητέρων μόνον κελύομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πατέρων καὶ τῶν ἄλλων ἀνιόντων βουλόμεθα τῶν εἰς δευτέρους γάμους οὐκ ἐρχομένων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπηγορεύσαμεν πρῶην δι' ἡμετέρου νόμου τοῖς τε ἀνδράσι καὶ ταῖς γυναῖξιν ῥεπούδια πέμπειν καὶ διαλύειν τοὺς γάμους, πλὴν εἰ μὴ τίς ἐστὶν αἰτία τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ γνωριζομένη, καὶ ποινὰς τοῖς τοῦτο τολμῶσι ποιεῖν ἀνδράσι τε καὶ γυναῖξιν ἐπεθήκαμεν παραλλαγὴν τινα περὶ τὰς ποινὰς τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ποιησάμενοι, πρὸς τὸ κάλλιον τοῦτο μεταποιοῦντες θεσπίζομεν, μηδεμίαν εἰναι διαφορὰν τὸ γε ἐπὶ ταῖς ποιναῖς μεταξὺ ἀνδρὸς τε καὶ γυναικὸς τοῦτο τολμώντων, ἀλλὰ ταῖς αὐταῖς ποιναῖς ταῖς κατὰ τῶν γυναικῶν παρ' ἡμῶν ὀρισθείσαις, ἐπειδὴν χωρὶς αἰτίας τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ γνωριζομένης τὰ συνοικέσια λύσῃσι, τοὺς ἀνδρας ὑπάγεσθαι τοὺς τοῦτο τολμώντας, καὶ ὁμοίως εἰναι τὰς ποινὰς ἐπὶ τε ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς. ἐπὶ γὰρ ἀμαρτήματος ἴσου παραπλησίας αὐτοῖς ἐπικεῖσθαι καὶ τὰς ποινὰς δίκαιον ἐνομίσαμεν εἰναι. 636 <Ἐπίλογος.> Τὸν παρόντα τοῖνυν γενικὸν ἡμῶν νόμον δῆλον ἢ σὴ ἐνδοξότης ποιήσει διὰ τῶν συνειθισμένων ἰδίκτων τοῖς τε τὴν μεγάλην ταύτην οἰκοῦσι πόλιν τοῖς τε τὰς ἐπαρχίας οἰκοῦσιν, ὡστε μηδένα τῶν πάντων τὰ ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ νενομοθετημένα παρ' ἡμῶν ἀγνοῆσαι. Ἡ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΝΥΣΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Ὅσα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν ὄρα σπουδάζοντες διαπράττεσθαι καὶ τὸν παρόντα τίθεμεν νόμον, δι' οὐ θεσπίζομεν, κατὰ τὸν Ἰούλιον ἡ τοι Αὐγουστον μῆνα μιᾶς ἐκάστης ἐπινεμήσεως τὰς μερικὰς διατυπώσεις τῶν συντελειῶν τῆς μελλούσης ἐπινεμήσεως ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐκάστης διοικήσεως ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἐπαρχῶν πραττομένων ὑπομνημάτων φανεροῦσθαι, σημαινούσας τὸ ὅποσον ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ ἡ τοι πόλει ὑπὲρ ἐκάστου ἰούγου ἡ ἰουλίων ἡ κεντουρίων ἡ ἄλλω οἰωδῆποτε ὀνόματι τοῦτο μὲν ἐν εἰδει τοῦτο δὲ ἐν χρυσίῳ δημοσίων ἐνεκεν ἐπίκειται, φανερούσας δὲ καὶ τῶν εἰδῶν τὴν ἀποτίμησιν κατὰ τὴν τράπεζαν καὶ τὴν ἐν ἐκάστῳ τόπῳ 637 κρατοῦσαν συνήθειαν, καὶ τί ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἀρκαν εἰσφέρεισθαι ἡ ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ δίδοσθαι ἡ δαπανᾶσθαι προσήκει. οὐ τῷ δὲ συντιθεμένας τὰς τοιαύτας διατυπώσεις τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχουσιν εὐθέως πέμπεσθαι ἐν προοιμίῳ ἐκάστης ἐπινεμήσεως, καὶ δι' αὐτῶν προτίθεσθαι ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοὺς καθεστῶσαις πόλεσιν ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἡ Ὀκτωβρίου. ἀλλὰ καὶ τοῖς βουλομένοις τὰ ἴσα τούτων ἐκ τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν ἀνυπερθέτως δίδοσθαι, ὡστε τοὺς συντελεστὰς γινώσκειν, καθ' ὃν τρόπον ὀφείλουσιν τὰς συντελείας εἰσφέρειν. εἰ δὲ πρὸ τῆς ἐμφανείας εἰς ἐτέρους τίτλους παρὰ τοὺς περιεχομένους τῇ μερικῇ διατυπώσει τοῦ αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ οἱ συντελεσταὶ τὰ δημόσια καταβάλωσιν ἡ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν δαπανήσουσι, κελύομεν αὐτοὺς εἰς τὰς τῆς αὐτῆς ἰνδικτίωνος συντελείας ταῦτα λογίζεσθαι, ὡστε μηδεμίαν αὐτοὺς ὑπομένειν ζημίαν. εἰ δὲ κατὰ τὸν παρ' ἡμῶν ὀρισθέντα καιρὸν μὴ ἐκπεμφθῶσιν αἱ τοιαῦται μερικαὶ διατυπώσεις, οἱ μὲν κατὰ καιρὸν διοικούντες τὰ ἡμέτερα πραιτώρια λ' χρυσίου λιτρῶν ποινὴν καταθήσουσιν,

οί δὲ ἐκάστης ἐπαρχίας τρακτευταὶ κ' χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν εἰσπραχθήσονται. εἰ δὲ ὁ ἀρχων στελλομένας τὰς αὐτὰς μερικὰς διατυπώσεις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μὴ προθήσει, ἰ χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν ζημιωθήσεται καὶ ἐκπῶσιν τῆς ζώνης ὑπομενεῖ, τῆς αὐτοῦ τάξεως ἰ χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν εἰσπραττομένης. Κελεύομεν δὲ τὴν μὲν τῶν εἰδῶν εἰσκομιδὴν εὐθέως ἐκ προοιμίων ἐκάστης ἐπιμεμήσεως ἀρχεσθαι, τοὺς δὲ ἀργυρικοὺς τίτλους κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς ὠρισμένους. Ὑπὲρ δὲ τῶν δημοσίων συντελειῶν τὰς ἀποχὰς ἡ τοι ἀμεριμνίας μερικὰς τε καὶ πληναρίας πᾶσι τρόποις παρὰ τῶν τὰ δημόσια ὑποδεχομένων γίνεσθαι διορίζομεν, σημαίνουσας τὴν τῶν χρημάτων ποσότητα καὶ τῶν εἰδῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἰούγων ἡ τοι τῶν ἰουλίων ἡ γουν κεντουρίων, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν κτήσεων, ὑπὲρ ὧν τὰς συντελείας ὑποδέχονται. εἰ δὲ 638 κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τὰς ἀποχὰς ἡ γουν ἀμεριμνίας μὴ ποιήσουσι, κελεύομεν αὐτοὺς καὶ ποινήν δέκα χρυσοῦ λιτρῶν ἀπαιτεῖσθαι καὶ βασάνους ὑπομένειν. τοῦ ἀρχοντος ὁμοίως τῆς ἐπαρχίας ἰ χρυσοῦ λιτρῶν ποινήν εἰσπραττομένου, εἰ περὶ τούτου προσελευσθῆις μὴ ἐκδικήσει καὶ συνελάσει τὰς ἀποχὰς ἡ τοι ἀμεριμνίας καθ' ἣν διωρίσαμεν τάξιν συγγραφῆναι. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν παραφυλαχθῆναι, ὥστε εἰ τις ὡς εἰκὸς τῶν συντελεστῶν ἀμφιβάλῃ περὶ κτήσεως, ὑπὲρ ἧς δημόσια εἰσπράττεται, ἡ ὑπὲρ τῆς τῶν δημοσίων ποσότητος, πᾶσι τρόποις τοὺς τῶν δημοσίων ἀπογραφῶν φύλακας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος, ἡ ἐκείνου ἀμελοῦντος παρὰ τοῦ τῶν τόπων ὄσιωτάτου ἐπισκόπου, ταύτας προφέρειν καὶ τὴν τῶν δημοσίων ἀποδεικνύναι ποσότητα κατὰ τὴν δύναμιν τῆς δημοσίας ἀπογραφῆς, καὶ οὕτως εἰσπράττεσθαι τὸν κεκτημένον. Καὶ ἐν τούτῳ δὲ τοῖς ἡμετέροις συντελεσταῖς βοηθῆσαι συνείδομεν, ὥστε μὴ ἀνάγκην ἐπάγεσθαι τοῖς κτήτορσιν ὑποδέκτας ὀνομάζειν τῆς ἐν χρυσίῳ συντελείας πρὸς τὸ μὴ τινα ἐκ τούτου ὑπομένειν αὐτοὺς βλάβην, ἀλλὰ τούτους οἱ ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ ἡ πόλει ὁ κίνδυνος τῆς τῶν δημοσίων ἀπαιτήσεως ἐπίκειται, εἰ τε ἀρχοντες εἰεν εἰ τε πολιτευόμενοι εἰ τε ἐξάκτωρες εἰ τε βίνδικες εἰ τε κανονικάριοι ἡ ἀλλοίτινές, τῷ ἰδίῳ κινδύνῳ ὑποδέχεσθαι τὰ χρήματα καὶ ἐκπέμπειν, ἡ καὶ ἀναλίσκειν εἰς ἀσφωρίσθησαν χρείας. Καὶ τοῦτο δὲ παραφυλαχθῆναι κελεύομεν, ὥστε κανονικάριον τοιοῦτον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ στέλλεσθαι, ὅστις δύναται τῷ κινδύνῳ τῶν προβαλλομένων αὐτὸν εἰσπράττειν τὰ δημόσια τέλη, ὥστε κατὰ μηδεμίαν πρόφασιν ἐξπελλεῦτην μετ' αὐτὸν ἐκπέμπεσθαι καὶ ζημίαν τοῖς ὑποτελέσιν ἐπάγειν· τοῦ γὰρ ἐξπελλεῦτοῦ καὶ αὐτὴν τὴν προσηγορίαν τοῦ λοιποῦ ἀναιροῦμεν. 639 εἰ δὲ ἀνεπιτήδειος εὐρεθῆ ὁ κανονικάριος, μὴ ἐξπελλεῦτης πεμπέσθω, ἀλλ' ἐκείνου ἀποκινουμένου ἄλλος στελλέσθω κανονικάριος. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν κανονικάριον ἀρκεῖσθαι κελεύομεν ταῖς ὠρισμέναις συνηθείαις καὶ μηδεμίαν τοῖς ὑποτελέσιν ἐπάγειν βλάβην. εἰ ποτε δὲ συμβαίῃ ἐπιβολὴν οἰασδήποτε κτήσεως ὁμοδούλων ἡ ὁμοκήνσων γενέσθαι, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου κελεύομεν τὸν τὴν ἐπιβολὴν δεχόμενον ἀπαιτεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῆς τὰ δημόσια, ἐξ οὗ παρεδόθη αὐτῷ ἡ ἐπιβαλλομένη κτήσις. μὴ ἄλλως δὲ τὴν ἐπιβολὴν γίνεσθαι, εἰ μὴ ἐγγράφως περὶ τούτου ἐξέτασις γένηται παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι, καὶ ψῆφος αὐτοῦ προέλθῃ διορίζουσα τὸν ὀφείλοντα δέξασθαι τὴν ἐπιβολήν. εἰ δὲ τις νομίσειε βεβλάφθαι, ἐξέστω αὐτῷ ἐκκαλεῖσθαι, ἵνα ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ἡ ἐκκλητος ἐγγυμνάζηται καὶ κατὰ τοὺς νόμους πέρασ δέχηται. εἰ ποτε δὲ συμβαίῃ δεσπότην οἰασδήποτε κτήσεως ἡ μὴ φαίνεσθαι ἡ πρὸς τὴν τῶν δημοσίων καταβολὴν μὴ ἀρκεῖν, ὥστε διὰ τοῦτο τὴν τῆς ἐπιβολῆς ἀνάγκην γενέσθαι, κελεύομεν παραχρῆμα ταύτην παραδίδοσθαι τοῖς ὁμόδουλα ἡ ὁμόκηνσα χωρία κεκτημένοις μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ εὐρισκομένων γεωργῶν καὶ πεκουλίων αὐτῶν καὶ ἐνθηκῶν καὶ καρπῶν καὶ ζώων καὶ παντὸς ἄλλου ἰστρυξτου καὶ ἰστρυμεντου τοῦ ἐκεῖσε εὐρισκομένου. εἰ δὲ ἡ τὸ πρόσωπον τὸ ὀφείλον αὐτὴν κατὰ

τοὺς νόμους ὑποδέξασθαι μὴ εὐρεθῆ ἢ ἀλλω οἰωδῆποτε τρόπῳ ὑπερτεθῆναι τὴν ἐπιβολὴν συμβαίῃ, κελεύομεν ὑπομνήματα γενέσθαι παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντι δηλοῦντα τὴν ποιότητα καὶ κατάστασιν τῆς αὐτῆς κτήσεως καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ εὐρισκόμενα, ἵνα οὕτως αὐτὴν οἱ πολιτευόμενοι ἤγουν ἐξάκτωρες ἢ βίνδικες ἢ ταξεῶται παραλαμβάνουσιν, ὥστε εἰ μετὰ ταῦτα εὐρεθεῖεν οἱ ὀφείλοντες αὐτὴν κατὰ τοὺς νόμους δέξασθαι, μὴ ἀλλως τοῦτο 640 γίνεσθαι, εἰ μὴ τὸ διὰ τῆς προφάσεως τῶν ἐξακτῶρων ἢ βουλευτῶν ἢ βινδίκων ἢ ταξεωτῶν χεῖρον ἢ ἡττον γενόμενον τῷ παραλαμβάνοντι ἀποκατασταθῆι. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν, ὥστε ὑπὲρ τῶν χρημάτων ἢ εἰδῶν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δαπανωμένων μὴ εἰσπράττεσθαι τοὺς συντελεστὰς τὰ λεγόμενα παραπομπικά, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκπεπομένων δὲ μὴ πλέον παρέχειν τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ διατυπωθέντων. Τοὺς δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπὲρ οἴασου ἢ δημοσίων εἰσπράξεως στελλομένους μὴ ἀλλως ἀρχεσθαι τῆς ἀπαιτήσεως, εἰ μὴ πρότερον ἐν τῷ κατὰ χώραν δικαστηρίῳ ἐμφανίσουσι τὰς ἐπιτεθείσας αὐτοῖς περὶ τούτου κελεύσεις, ὥστε τοὺς καταβάλλοντας τὰ δημόσια τέλη μηδενὶ ὑπὲρ τούτων κινδύνῳ ἢ ζημίᾳ ὑποκεῖσθαι· τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς ἰδιωτικαῖς ὑποθέσεσι φυλαττομένου. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν, ὥστε τοῖς δημοσίων ἀπαίτησιν ἐγκεχειρισμένοις μηδένα ἰδιωτικῶν πραγμάτων ἐκβίβασμόν καταπιστεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ εἰ τι αὐτοῖς τοιοῦτον ἐγκεχειρίσται, μηδενὶ τρόπῳ τολμᾶν αὐτοὺς τοῦτο πράττειν, ὥστε μὴ τῇ προφάσει τῶν δημοσίων συντελειῶν τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς καταβλάπτεσθαι. Εἰ δὲ καὶ τις ταῖς ἀληθείαις δημοσίας ἐποφείλων συντελείας εἰποι τῷ ἐκβίβαστῇ εἰναὶ αὐτῷ ἑτερον χρεώστην, μὴ ἐξεῖναι τῷ ἐκβίβαστῇ ὀχλησῖν τινα τῷ ὀνομασθέντι ἐπάγειν, εἰ μὴ ὁ πρῶτος χρεώστης ἀποδειχθῆ κατὰ μηδένα τρόπον παντελῶς δυνάμενος τὰς δημοσίας συντελείας καταβάλλειν· καὶ τοῦτο γε μέντοι πρότερον ζητεῖσθω παρὰ τῷ ἀρχοντι τῆς ἐπαρχίας, εἰ ταῖς ἀληθείαις χρεώστης ἐστὶν ὁ ὀνομασθεὶς, καὶ οὕτω νομίμως γινέσθω ἢ εἰσπραξὶς ἐν ἐκατέρῳ θέματι. εἰ δὲ τις ἐκβιβάσαι ἢ ἀπαιτῆσαι παρὰ τὰ 641 παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα τολμήσειε, καὶ τῆς ζώνης γυμνωθήσεται καὶ δημοθεῖς ἐξορία παραδοθήσεται· ὁ δὲ ἐγχειρήσας ἢ ἐπιτρέψας ἀρχῶν δέκα χρυσίου λιτρῶν εἰσπραττέσθω ποινὴν, καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ πέντε χρυσίου λιτρῶν ὑποκεῖσθω ποινῇ. Μηδενὶ δὲ παντελῶς ἐξέστω τῶν δημοσίων τέλη εἰσπραττόντων μηδὲ κηρσοαλίους ἢ λογογράφους ἢ ἀλλοις τισὶ τῷ δημοσίῳ ὑπηρετουμένοις λόγῳ ἀσυλίας κεχρησθαι πρὸς τοὺς λέγοντας βεβλάφθαι παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ τῶν δημοσίων εἰσπράξει. Μηδεὶς δὲ τὸ σύνολον ἐνοχλείσθω ὑπὲρ συντελείας γηδίων ἀπερ οὐ κέκτηται, ἀλλὰ καὶ εἰ συμβαίῃ γεωργούς τινι προσήκοντας ἢ ἐναπογράφους ἰδίαν εἰσπραξὶν κτῆσιν, ἐκείνους ὑπὲρ αὐτῆς τὰς δημοσίας εἰσπράττεσθαι συντελείας, τοῦ δεσπότου αὐτῶν μηδεμίαν ὀχλησιν ὑπὲρ αὐτῶν ὑπομένοντος, εἰ μὴ ὡς εἰκὸς αὐτὸς ἰδίᾳ προαιρέσει τῇ τοιαύτῃ συντελείᾳ ἑαυτὸν ἐποίησεν εἰσπραξὴν. Τοὺς δὲ τὰ δημόσια τέλη εἰσπραττόντας δικαίως σταθμοῖς τε καὶ μέτροις κεχρησθαι κελεύομεν, ἵνα μηδὲ ἐν τούτῳ τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἀδικῶσιν. εἰ δὲ οἱ συντελεσταὶ νομίσουσι βαρεῖσθαι εἰ τε ἐν σταθμοῖς εἰ τε ἐν μέτροις, ἐχέτωσαν ἀδειαν τὰ μὲν τῶν εἰδῶν μέτρα τε καὶ σταθμὰ παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν, τὰ δὲ τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τῶν λοιπῶν μετάλλων σταθμὰ παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων λαργιτιόνων λαμβάνειν καὶ τὰ αὐτὰ μέτρα καὶ σταθμὰ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκάστης πόλεως ἐκκλησίᾳ φυλάττεσθαι, ἵνα κατὰ ταῦτα δίχα βάρους τῶν συντελεστῶν καὶ ἢ τῶν δημοσίων εἰσκομιδῆ καὶ αἰ στρατιωτικαὶ καὶ αἰ ἀλλοῖς δαπάναι γίνωνται. Τῶν δὲ πόλεων τῆς ἡμετέρας πολιτείας καὶ τῶν οἰκούντων αὐτὰς τελείως προνοοῦντες κελεύομεν μηδε 642 μίαν παντελῶς εἰναὶ ἀδειαν τοῖς τῶν δημοσίων ἀπαιτηταῖς ἐπικοινωνεῖν τοῖς χρήμασιν. ἀτινα τοῖς ἐργοῖς καὶ σιτωνικοῖς τῶν πόλεων ἢ τοῖς ἀγῶγοις ἢ ἀλλοῖς οἰοισδήποτε σολεμνίοις ἢ σαλαρίοις ἀφωρίσθησαν, ἢ

παρακρατεῖν τι ἐξ αὐτῶν ἢ εἰς ἰδιον κέρδος ἀποφέρεσθαι. ἀλλὰ δίχα τινὸς ἀναβολῆς ἢ μειώσεως ταῦτα παρέχειν, ὥστε προχωρεῖν εἰς ας ἐξ ἀρχῆς ἀφωρίσθησαν χρείας. ἀλλὰ μηδὲ τοὺς κτήτορας τῶν πόλεων ἢ οἰκήτορας τολμᾶν οἰώδηποτοῦν τρόπῳ ἀφαιρεῖσθαι τι ἐξ αὐτῶν τῶν χρημάτων ἢ ὀνόματι διαγραφῶν ἢ ὑπὲρ ποροτούλων διδόναι τι ἐκ τούτων ἢ ἀναλίσκειν. εἰ δέ τις ἢ δοῦναι ἢ λαβεῖν ἐξ αὐτῶν τολμήσειε, κελεύομεν αὐτὸν οἰκοθεν ἐν διπλῇ ποσότητι τοῦτο τῇ πόλει ἀποδιδόναι. ἀλλὰ μηδὲ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας ἢ τὰς τούτων τάξεις ἢ ἄλλων οἰονδήποτε παντελῶς μετουσίαν εἶναι τινὰ πρὸς τὰ εἰρημένα χρήματα ἢ τῇ τούτων διοικήσει ἑαυτὸν παρεμβάλλειν· ἀλλὰ τὸν ἐκάστης πόλεως ὀσιώτατον ἐπίσκοπον καὶ τοὺς πρωτεύοντας τῆς πόλεως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς αὐτῆς κτήτορας προβάλλεσθαι μὲν τὸν πατέρα τὸν τῆς πόλεως καὶ τὸν σιτώνην καὶ ἄλλους τοιοῦτους διοικητάς. ἐκάστου δὲ ἐνιαυτοῦ πληρουμένου τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον μετὰ πέντε πρωτεύοντων τῆς πόλεως τοὺς λογισμοὺς ἀπαιτεῖν τοὺς παρ' αὐτῶν προβληθέντας· καὶ εἰ τι ἐκ τῶν τοιούτων λογισμῶν φανεῖται ἐποφειλόμενον ἢ ἀπομείναν, εἰσπράττεσθαι τοὺς τοιοῦτους διοικητάς τῷ κινδύνῳ τῶν αὐτοῦ προβαλλομένων, καὶ ταῖς χρεῖαις αἰς ἀφώρισται φυλάττεσθαι. εἰ τις δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων διοικητῶν ἀνεπιτήδειος εὐρεθῆι, παραχρήμα τοῦτον ἀποκινεῖσθαι κελεύομεν καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ ὑπὸ τε τοῦ ὀσιωτάτου τῆς πόλεως ἐπισκόπου ὑπὸ τε τῶν λοιπῶν κτητόρων, καθὼς εἰρηται, προβάλλεσθαι· εἰδόντων τῶν ὀνομαζόντων αὐτούς, ὡς εἰ τις ζημίᾳ τῇ πόλει συμβαίῃ, ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν αὐτὴν θεραπεύσουσιν. Μηδενὶ δὲ ἐξέστω <τῶν> ἢ ἐν τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν ἢ ἐν ἄλλῃ τάξει ἢ ἐν σχολῇ ἀναφερομένων τὰ τοιαῦτα λογοθέσια ἐπιτρέπεσθαι, μήτε ἐκ προστάξεως τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἢ ἄλλου ἀρχοντος, 643 μήτε εἰ πραγματικὸν ἢ ἄλλον τύπον ἢ θεῖον κομμονιτόριον λάβοι ἐπιτρέπον αὐτῷ τε τοιοῦτον. ἀλλ' εἰ τι τοιοῦτο γένηται, ἀδειαν εἶναι τὸν ἐκάστης πόλεως ὀσιώτατον ἐπίσκοπον καὶ τοὺς ταύτης πρωτεύοντας μὴ ἀποκρίνεσθαι ὑπὲρ τῶν εἰρημένων κεφαλαίων τοῖς τοιοῦτοις προσώποις, ἀναφέρειν δὲ εἰς ἡμᾶς, ἵνα τοῦτο γινώσκοντες καὶ τὴν ἐπαχθεῖσαν ταῖς πόλεσι ζημίαν ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας ἀποκαταστήναι κελεύσωμεν καὶ τὴν προσήκουσαν ἐκδίκησιν τοῖς τοιοῦτοις ἐπαγάγωμεν. Πρὸς τούτοις κελεύομεν τοὺς σκρινιarioύς τῶν ἐργῶν τοὺς ὑπὸ τοὺς ἐπαρχοὺς τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τελούντας μηδεμίαν μετουσίαν πρὸς τὰ τοιαῦτα λογοθέσια παντελῶς εἶναι, ἀργούντων ἀπάντων δι' ὧν αὐτοῖς εἰτε γενικῶς εἰτε ἰδικῶς τι τοιοῦτο πρῶην ἐπιτέτραπται ἢ μετὰ ταῦτα πορισθῆι. τοὺς γὰρ ὑπὲρ τῶν εἰρημένων αἰτιῶν λογισμοὺς οὐδένα ἐπιτρέπεσθαι βουλόμεθα, εἰ μὴ ἡμεῖς συμφέρειν ταῖς πόλεσιν ἡγησάμενοι ἀνδρα εὐπόληπτον καὶ ἀξία κεκοσμημένον ἐπιλεξόμεθα τὸν ὀφείλοντα παρ' ἡμῶν εγγραφον θεῖαν κέλευσιν λαβεῖν περιέχουσαν διὰ ἡμετέρας εὐσεβοῦς ὑποσημειώσεως καὶ τὸ ἐκείνου ὀνομά τε καὶ ἀξίαν καὶ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς χρόνους ὧν αὐτῷ τοὺς λογισμοὺς ἐπιτρέπομεν. τοὺς δὲ ὑπὸ τῶν τοιούτων προσώπων λογοθετουμένους πᾶσαν εἶναι ἀσφάλειαν παρακελυόμεθα, ἕτεραν ζήτησιν μηδαμῶς ὑπομένοντας. Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν μηδενὶ τῆς ἡμετέρας πολιτείας τόπῳ τὸν αὐτὸν καὶ ἀρχοντα εἶναι καὶ τοποτηρητὴν τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν ἢ στρατηγίδος ἀρχῆς, ἀλλὰ μηδὲ τινὰ εἰσπραξίν δημοσίων συντελειῶν χειρίζοντα τοποτηρητὴν εἶναι τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπαρχῶν καὶ στρατηγίδος, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν μηδένα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γίνεσθαι τοποτηρητὴν ἐπαρχῶν, εἰ μὴ ἐξ ἡμετέρας ἐγγράφου κελεύσεως ἐν τοῖς ἐξπεδίτοις, ὁ ποὺ χρεῖα ἐστὶ καὶ τοποτηρητὴν ἐπαρχῶν πέμπεσθαι τῆς αὐτῆς ἐπαρχότητος τὸν ὀφείλοντα προνοεῖν τῶν 644 στρατιωτικῶν δαπανημάτων. εἰ δέ τι παρὰ ταῦτα πλημμεληθῆι, ὁ μὲν τοποτηρητὴν ἑαυτοῦ ποιήσας λ' λιτρῶν χρυσίου ποινὴν εἰσπραχθήσεται, ἀποκαθιστῶν καὶ πᾶσαν δαπάνην ἢ ζημίαν ἢ ἄνδρα διὰ τοῦ παρ' αὐτοῦ σταλέντος τινὲς ὑπομείναιεν, ὁ δὲ

γενέσθαι θαρρήσας καὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ στρατείας ἐξαιρεθήσεται καὶ δέκα χρυσίου λιτρῶν ποινὴν ζημιωθήσεται. Κωλύομεν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὄντας ἀρχοντας πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικούς ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ τοι κάστροις τοποτηρητὰς ἐν ταῖς καταπιστευθείσαις αὐτοῖς ἐπαρχίαις ποιεῖν, ἐξ ου δηλαδὴ εἰς τὴν ἐπαρχίαν παραγένωνται καὶ ἐν ὅσῳ ἐν αὐτῇ ἀρχουσι· πέντε χρυσίου λιτρῶν ποινῆς ἐπικειμένης τοῦτο μὲν τῷ ποιοῦντι τοποτηρητὴν ἀρχοντι τοῦτο δὲ τῷ γενέσθαι τολμήσαντι. πρὶν δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις παραγένωνται οἱ ἀρχοντες, δίδομεν αὐτοῖς ἀδειαν τοποτηρητὰς ἑαυτῶν προβάλλεσθαι πάντα ὀφείλοντας μέχρι τῆς αὐτῶν παρουσίας διαπράττεσθαι, ἀτινα δύνανται οἱ αὐτοὶ ἀρχοντες ποιεῖν, δίχα μὲντοιγε ἐσχάτης τιμωρίας ἢ μέλους ἀποκοπῆς. ἀλλ' εἰ καὶ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν εἰς ἀλλήν ἐπαρχίαν ἐκπεμφθῆ, ἐξέστω αὐτῷ κατὰ τὸν ὁμοίον τρόπον τοποτηρητὴν ἑαυτοῦ ποιεῖν. Κελεύομεν δὲ πάντας τοὺς ἀρχοντας τοῦτο μὲν στρατιωτικούς τοῦτο δὲ καὶ πολιτικούς δι' ἑαυτῶν ἀναζητεῖν τοὺς ληστείας ἢ βίας ἢ ἀρπαγὰς πραγμάτων ἢ γυναικῶν ἢ ἀλλὰ οἰαδήποτε ἀτοπήματα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πλημμελοῦντας καὶ τιμωρίας αὐτοῖς νομίμους ἐπάγειν, καὶ μηδὲ ὑπὲρ τούτων τῶν αἰτιῶν κομίζεσθαι τι συνηθειῶν ὄνοματι, ὡστε πανταχόθεν τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἀβλαβεῖς φυλαχθῆναι. οὐδὲ γὰρ συγχωροῦμεν οἰωδῆποτε μείζονι ἢ ἐλάττονι στρατιωτικῷ ἢ πολιτικῷ ἀρχοντι ἢ ληστοδιώκτας ἢ βιοκωλύτας ἢ τριβούνους ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις προβάλλεσθαι, ἢ τοὺς ὀφείλοντάς τινας 645 ἀφοπλίζειν, ὡστε μὴ διὰ τῶν τοιούτων προφάσεων πλείονας βίας ἐπάγεσθαι τοῖς ἐπαρχεώταις. εἰ δὲ τις τῶν ἀρχόντων ταῦτα μὴ παραφυλάξει, γινωσκέτω μὴ μόνον τῆς καταπιστευθείσης αὐτῷ ἀρχῆς ἀφαιρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ δέκα χρυσίου λιτρῶν ποινὴν καταβάλλειν· τοῦ τολμῶντος τοιοῦτο πρᾶγμα παραλαβεῖν μετὰ βασάνους καὶ τὴν τῆς οὐσίας δήμευσιν εἰς ἐξορίαν πεμπομένου. Πρὸς τούτοις κελεύομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας καὶ τὰς αὐτῶν τάξεις, εἰ ποτε ἐκ πόλεως εἰς πόλιν παραγένωνται, μήτε ἀγγαρείαις μήτε διαγραφαῖς ἢ ἀλλοις δαπανήμασι τοὺς ὑποτελεῖς βαρύνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀφωρισμένων αὐτοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου ἀννόνων τὰς δαπάνας ποιεῖν. Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας πᾶσι τρόποις μετὰ τὸ ἀποθέσθαι τὴν ἀρχὴν πεντήκοντα ἡμέρας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διατρίβειν καὶ τοῖς ἐναγωγὰς τινὰς κατ' αὐτῶν κινῶσιν ἀποκρίνεσθαι. εἰ δὲ συμβαίῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν πρὸ τοῦ πληρῶσαι τὰς ν' ἡμέρας καταλιπεῖν τὴν χώραν, κελεύομεν πάντας τοὺς παρ' αὐτῶν ζημίαν τινὰ ὑπομείναντας συνιέναι παρὰ τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπῳ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων εἰς ἕκαστον ἀπτόμενον τῶν ἀγίων εὐαγγελίων φανεροῦν τὰς ἐπαχθείσας αὐτῷ ζημίας, καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου περιουσίας καθ' οὗ τὰ τοιαῦτα γέγονεν ὑπομνήματα πᾶσαν ζημίαν τοῖς βλαβεῖσιν ἀποκαθίστασθαι, προνοία καὶ κινδύνῳ τῶν κατὰ καιρὸν ἐπάρχων καὶ τρακτευτῶν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, εἰδόντων ὡς εἰ τοῦτο πληρῶσαι ἀμελήσουσιν, αὐτοὶ ἐκ τῶν ἰδίων περιουσιῶν πάσας τὰς ζημίας τοῖς βλαβεῖσιν ἀποκαταστήσαι ἀναγκασθήσονται. Εἰ δὲ τις τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν ἢ μετακληθεῖ εἰς ἀλλήν ἀρχὴν ἢ χρεῖαν εἰς ἀλλήν ἐπαρχίαν 646 καταπιστευθεῖ, κελεύομεν αὐτὸν νομίμου ἐντολῆως προβαλλομένου τοῖς τὰς ἐναγωγὰς ὑπὲρ ζημιῶν προτιθεῖσιν ἀποκρίνεσθαι. ὁ περ εἰ μὴ πράξεις. θεσπίζομεν καὶ ὑπομνήματα παρὰ τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ, καθὼς ἀνωτέρω εἰρηται, πράττεσθαι, καὶ τοῖς ὑπὲρ τῶν ζημιῶν τῶν ἐπαχθειῶν αὐτοῖς ὁμόσασιν κατὰ τὴν τῶν πεπραγμένων δύναμιν πᾶσαν ζημίαν ἀποδίδεσθαι, προνοία ὁμοίως καὶ κινδύνῳ τῶν κατὰ καιρὸν ἐπάρχων καὶ τῶν ἐκάστης ἐπαρχίας τρακτευτῶν. Πάσας δὲ τὰς χρηματικὰς ποινὰς τὰς τῷ παρόντι νόμῳ περιεχομένας ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν κόμητος τῶν πριβάτων εἰσπράττεσθαι τοὺς τὸν παρόντα νόμον μὴ φυλάττοντας καὶ τῷ ἡμετέρῳ φίσκῳ ἐκδικεῖσθαι θεσπίζομεν, ὁστις εἰ μὴ ταῦτα

ἐκδικήσει, αὐτὸς μετὰ τῆς ὑπηρετούσης αὐτῷ σχολῆς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας τὴν τούτων ποσότητα καταβαλεῖν ἀναγκασθήσεται. <Ἐπίλογος.> Ἀτινα τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος σωτηριώδους νόμου τοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος ὑπὲρ τῆς ὠφελείας καὶ καταστάσεως τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν διευτώσαμεν, ἢ σὴ ἐνδοξότης α τρωτα καὶ ἀσάλευτα διὰ πάντων παραφυλαχθῆναι σπενσάτω, καὶ εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν ἐλθεῖν ποιησάτω ἰδίκτων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν προτιθεμένων, ἵνα δι' αὐτῶν πᾶσι δῆλα γένηται. 647 ἮΡΚΘ ΠΕΡΙ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀδδαίω ἐπάρχῳ πραιτωρίων.> <Προοίμιον.> Οὐδὲν οὐ τω μέγα τῶν ὑπηκόων τινὸς τῶν ἡμετέρων ἐστὶν ἀμάρτημα, ὡς μὴ τῆς ἐξ ἡμῶν ἀξιωθῆναι φιλανθρωπίας. καὶ ν γὰρ εἰ τὰ παρ' αὐτῶν γεγονότα μισήσαντες πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν διαναστώμεν ἐκδίκησιν, ἀλλὰ τὸν καιρὸν θεραπεύοντες καὶ τοῖς προσήκουσι τοὺς ἀμαρτάνοντας νουθετήσαντες τρόποις πάλιν πρὸς τὴν ἡμῶν αὐτῶν φιλανθρωπίαν ἐπάνιμεν, τὸ δίκαιον τῆς ὀργῆς ἀγαθότητος καταλαίνοντες λογισμοῖς. ὁποῖον δὴ τι καὶ ὁ παρῶν ἡμῶν πραγματεύεται νόμος. Σαμαρείτας γὰρ πρώην θρασυνομένους καὶ κατεπαιρομένους Χριστιανῶν καὶ πρὸς τὴν ἀπάντων ὡσπερ ἐσχάτην ἀπόνοιαν ἐξοκέιλαντας πολλοῖς μὲν ἐπιτιμίοις ἐσωφρονίσασμεν, ἐνὶ δὲ μάλιστα τῷ μῆτε διαθήκας αὐτοὺς δύνασθαι γράφειν μῆτε τούτων τελευτῶντας [διαθήκης] χωρὶς τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένοις συγγενέσι παραπέμπειν τὸν κλῆρον, πλὴν εἰ μὴ τοὺς πρὸς τοὺς κλήρους ἐφ' ἑκατέρῳ θέματι καλουμένους τῆς ὀρθῆς τῶν Χριστιανῶν εἶναι πίστεως συμβῆ. ἀπηγορεύσαμεν δὲ αὐτοῖς καὶ ληγάτα διδόναι καὶ δωρεὰς γράφειν, ἢ τινὰς ὁλως ἐκποιήσεις ἐπὶ τοῖς οἰκείοις τίθεσθαι πράγμασιν, ἐπειδὴν μὴ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὸ λαμβάνον πρόσωπον εἶη. ταῦτα μὲν οὐ ν νόμῳ γενικῶ διαλαβόντες τηνικαῦτα μεμνήμεθα, πλὴν ἀλλ' οὐ τὴν αὐτὴν ἐν τοῖς ἐργοῖς ἢ ἐν τοῖς γράμμασιν ἀκρίβειαν ἐφυλάξαμεν· οὐ τε γὰρ τὸν ἡμέτερον φύσκον οὐ τε τινὰ τοῦ δημοσίου μοῖραν ἑτέραν τῶν ἐκεῖθεν τι λαβεῖν ἠνεσχόμεθα, καὶ ν εἰ τοῦτο ρητῶς ὁ νόμος ἐδίδου. Νῦν δὲ δὴ πρὸς τὸ μέτριον ἐπαναχθέντας αὐτοὺς ἰδόντες, ἡμῶν τε αὐτῶν ἀνάξιον εἶναι νομίσαντες 648 ἐπὶ τῆς αὐτῆς μένειν ὀργῆς κατὰ τῶν οὐ νοσοῦντων τὰ παραπλήσια, ἐνδόντες τε μάλιστα πάντων ταῖς Σεργίου τοῦ ὀσιωτάτου τῆς Καισαρέων μητροπόλεως ἐπισκόπου δικαίαις αἰτήσεσιν ας ὑπὲρ αὐτῶν ἐποιήσατο, μαρτυρῶν μὲν τοὶ καλλίονας αὐτοὺς γεγονέναι, τὴν ἡσυχίαν δὲ τὴν πρὸς τὸν ἐπειτα χρόνον αὐτῶν ἐγγυώμενος, ἐπὶ τὸν παρόντα θεῖον ἡμῶν ἐληλύθαμεν νόμον, δι' οὐ θεσπίζομεν α δειαν εἶναι Σαμαρείτας λοιπὸν γράφειν διαθήκας καὶ τὰς σφῶν αὐτῶν διοικεῖν οὐσίας, ὡς οἱ τε αλλοὶ παρέχουσι νόμοι διὰ τε τοῦ παρόντος διορίζομεν, <καὶ> διαθηκῶν τελευτῶντας χωρὶς ἐκ τῶν ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένων κατὰ μίμησιν κληρονομεῖσθαι τῶν αλλων ἀνθρώπων αὐτούς, πλὴν ὅσα διὰ τοῦ παρόντος ἡμεῖς μεθαρμόσομεν νόμου. καὶ δωρεὰς δὲ αὐτοῖς ἐπιτρέπομεν γράφειν καὶ ληγάτα διδόναι τε καὶ λαμβάνειν καὶ τὰ τοιαῦτα συναλλάττειν ἐπ' ἀδείας ἀπάσης. οἱ γὰρ δὴ διατίθεσθαι δεδωκότες καὶ πᾶσαν διοικεῖσθαι τὴν οὐσίαν αὐτοὺς πῶς α ν περὶ μερικῆς διοικήσεως δυσχεράναιμεν; Πλὴν ἀλλ' οὐ τὴν αὐτὴν ἀποδίδομεν τάξιν Χριστιανοῖς τε διαδόχοις καὶ Σαμαρείταις, πολλὴν δὲ εἰκότως τοῖς τὰ καλλίω θρησκεύουσι τὴν προνομίαν παρέχομεν. ὁθεν εἰ τις αὐτῶν διαθηκῶν τελευτῶν χωρὶς [ἢ καὶ] παῖδας τὰ πρὸς θεὸν διηρημένους καταλίποι, μόνοι κληθήσονται πρὸς τὴν τούτου κληρονομίαν οἱ τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν πρεσβεύοντες πίστιν, τῶν αλλων ἐκκλειομένων ὅσοι τῆς αὐτῆς εχονται τῷ τελευτήσαντι πλάνης. ταῦτα δὲ φαμεν οὐκ ἐπὶ παῖδων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν αλλων συγγενῶν, ἐξ ὁποίας α ν εἰ εν σειρᾶς, ὡστε τοὺς ὀρθὰ θρησκεύοντας τῶν οὐ παραπλήσια τιμώντων προτίμησιν εχειν· πλὴν εἰ τὸν αὐτὸν πάντες οἱ καλούμενοι βαθμὸν ἐπιγράφοντο ἢ μίαν πρὸς τὸν κλῆρον εχοιεν τάξιν. οὐδὲ γὰρ δὴ τοῖς ἐκ μακροτέρου βαθμοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἐγγυτέρων ἐκκλειομένοις, καὶ ν εἰ τὰ

καλλίω θρησκευοίεν, τὴν κατὰ τῶν ἐγγυτέρων προτίμησιν δίδομεν καὶ προνομίαν. Πλὴν ἄλλ' οὐχ ὡς τε καὶ ἀμεταμέλητον εἶναι τὸ πρᾶγμα τοῖς ἀποκλειομένοις ἐκ τούτου. εἰ γὰρ δὴ 649 βουλευθεῖεν καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἐπανελθεῖν οἱ παρὰ τοῦτο τῶν κληρῶν ἀποκλεισθέντες, τὰς οἰκείας ἀπολήψονται μοίρας, οὐ τῷ καλούμενοι πρὸς τὸν κληρὸν ὡς α ν εἰ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ὀρθῆς ταύτης θρησκείας ο ντες ἐτύγχανον, μόνων στερούμενοι τῶν τοῦ μέσου χρόνου καρπῶν. εἰ δὲ καὶ διαθήκας γράψειέ τις αὐτῶν, ἐρρῶσθαι μὲν ταύτας τό γε ο σον ἐπὶ τῇ θρησκείᾳ κελεύομεν εἰ δέ γε πατήρ η καὶ τις τῶν ἀνιόντων ε τερος η καὶ τῶν κατιόντων ὁ τὰς διαθήκας γράφων ὑπάρχοι, εἰ μὲν πάντες ἐφεξῆς οἱ πρὸς τὸν κληρὸν καλούμενοι τῆς αὐτῆς αὐτῷ πλάνης ὑπάρχοιεν, διοικήσει τὰ περὶ τῆς οὐσίας ὡς α ν ἐθελήσει· εἰ δέ γε τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καλουμένων τινὲς τῆς αὐτῆς τῷ πατρὶ πλάνης ὑπάρχοιεν, τούτοις οὐ περαιτέρω καταλείψει τῶν δύο τῆς περιουσίας οὐγκιῶν, τοῦ λειπομένου πρὸς τοὺς τὰ ὀρθὰ θρησκεύοντας ἀγομένου, πλὴν εἰ μὴ τις τυχὸν Χριστιανοῖς ἐξ αὐτῶν καταλείψει πρεσβεῖα. φυλαττομένου κἀνταῦθα τοῖς μεταμελεῖσθαι βουλομένοις τοῦ δύνασθαι τῆς ἰσότητος ἀπολαύειν πρὸς τοὺς ἐξ ἀρχῆς Χριστιανούς, ὡς περ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀδιαθέτου φθάσαντες διωρίσαμεν. πρὸς ταύτην δὲ τὴν τάξιν τε καὶ τὴν μοῖραν καὶ δεῖνοφιξιοσο δίδομεν ἀνιοῦσί τε καὶ κατιοῦσι τοῖς τὰ ὀρθὰ θρησκεύουσι δόγματα καὶ ἰσως ἀδικηθεῖσι κατὰ τὰς γενομένας ἐπὶ ταῖς διαθήκαις τῶν πραγμάτων διανομάς. Δίδομεν δὲ αὐτοῖς καὶ δωρεὰς διδόναι τε καὶ πρεσβεῖα καταλιμπάνειν ἐλευθερίαις τε οἰκέτας τιμᾶν συναλλάττειν τε καὶ πρὸς ἀλλήλους, οὐδὲν τοῦ πρώην παρ' ἡμῶν τεθειμένου κωλύοντος νόμου. τὸν γὰρ ἡμέτερον φύσκον καὶ πᾶσαν ἀλλήν τοῦ δημοσίου μοῖραν ἀποκλείομεν παντελῶς, οὐδεμίαν ἐξ ἐκείνου τοῦ νόμου πρὸς τοὺς αὐτῶν κληρῶν τὰς αὐτῶν οὐσίας ἢ τὰ συμβόλαια μετουσίαν ε χειν δυνάμενον. ταῦτα δὲ φάμεν οὐκ ἐπὶ τοῖς μέλλουσι μόνον, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τῷ φθάσαντι, ὡς τε μηδὲ ὑπὲρ τῶν τῆνικαῦτα γεγονότων ἢ τὸν ἡμέτερον φύσκον ἢ ε τερον τῶν πάντων τινὰ τὰς οὐσίας πολυπραγμονεῖν τὰς αὐτῶν. οἱ γὰρ τὰ μέλλοντα φιλανθρωπευσάμενοι πῶς α ν περὶ τῶν παρελθόντων ἀκριβολογησαίμεθα; ὡς τε αὐτοὺς τῆς παρουσίας ἡμῶν ἠξιωμένους φιλανθρωπίας χάρι 650 τας ὁμολογεῖν θεῷ τε καὶ ἡμῖν, καὶ Σεργίῳ γε μὴν τῷ ὀσιωτάτῳ τῷ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ὡς μάλιστα τὴν περὶ αὐτοὺς ἐκκαλεσαμένῳ φιλανθρωπίαν. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ἐνδοξότης τὴν παρ' ἡμῶν εἰς αὐτοὺς ἐπιδεδειγμένην φιλανθρωπίαν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου γινώσκουσα δῆλα ταῖς ἐπαρχίαις διὰ τῶν συνειθισμένων ἰδίκτων τὰ νῦν ἡμῖν παραστάντα ποιήσει, ὡς τε διηνεκοῦς ταύτης αὐτοὺς ἀπολαῦσαι τῆς βοηθείας ἡμῶν ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΔΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον> Πρώτην καὶ μεγίστην ἡγούμεθα σύστασιν εἶναι τῆς ἡμετέρας πολιτείας τὸ καὶ ἀμέμπτως τὸ ἡμέτερον στρατεύμα ἐν ταῖς παρόδοις ἀποτρέφεσθαι καὶ τὸ ἀβλαβὲς καὶ ἀζήμιον τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσι φυλάττεσθαι. Κελεύομεν τοίνυν, ὡς ἂν πάροδος γένηται τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων τε καὶ στρατευμάτων, δελεγατορας συνίεναι αὐτοῖς τοὺς τὴν φροντίδα ποιουμένους τῆς αὐτῶν ἀποτροφῆς, τοὺς δὲ ἐκάστης ἐπαρχίας ἀρχοντας δι' ὧν πάροδος γίνεται ἐτοιμασίαν ποιῆσθαι τῶν ὀφειλόντων γίνεσθαι δαπανημάτων, ὡς τε τοὺς τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ παριόντας ἀμέμπτως ἀποτρέφεσθαι. καὶ τοὺς μὲν ἐκάστου τάγ 651 ματος ὀπίονας ὑποδέχεσθαι τὰ εἰδη δίχα τινὸς διαστροφῆς καὶ ῥογεύειν τοῖς ἐξάρχουσιν καὶ τοῖς στρατιώταις τὰς ἐν εἰδει χορηγουμένας ἀννόνας, ε χειν δὲ τοὺς αὐτοὺς ὀπίονας καὶ τὴν ἀφωρισμένην αὐτοῖς προφάσει παραμυθίας πεντεκαίδεκάτην μοῖραν. τὰ δὲ ἐξ εθους ρεξαυτα γίνεσθαι παρὰ τῶν ὀπιόνων τοῖς ὑποτελέσιν ὑπὲρ τῶν παρ' αὐτῶν δαπανωμένων, κινδύνῳ τῶν σὺν αὐτοῖς ο ντων ἐξάρχων καὶ τριβούνων καὶ κομήτων καὶ διασωστῶν καὶ

δελεγατορων καὶ τῶν ἐκάστου τάγματος πρωτευόντων· καὶ κατὰ μηδένα τρόπον δωρεὰν ἀναλίσκειν τοὺς στρατιώτας παρὰ τῶν συντελεστῶν, εἰ τε προφάσει τοῦ μὴ γίνεσθαι ὡς εἶκος ἐτοιμασίαν εἰ τε ἰντροιτων ὀνόματι, ὦν καὶ αὐτὴν τὴν προσηγορίαν παντελῶς ἀναιροῦμεν, ἐφ' ὃ πανταχόθεν ἀβλαβεῖς καὶ ἀζημίους φυλάττεσθαι τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς. Τὰ δὲ εἰδητὰ εὐρισκόμενα ἐν ἐκάστῳ τόπῳ αὐτὰ λαμβάνειν τοὺς στρατιώτας, καὶ μὴ εἰς τὰ ἐπιζητεῖν ἅπαντα ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ οὐχ εὐρίσκονται, καὶ ἐκ τούτου διαστροφὴν ἢ ζημίαν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσι. Τὴν δὲ γινομένην παρὰ τῶν κτητόρων δαπάνην καὶ δηλουμένην διὰ τῶν ρεξαυτων κελεύομεν λογίζεσθαι αὐτοῖς παρὰ τοῦ θρόνου τῆς σῆς ὑπεροχῆς χωρὶς τῆς οἴασοῦν διαστροφῆς ἢ ζημίας ἢ ἐπινοίας εἰς τὴν συντέλειαν τὴν παρ' αὐτῶν τῷ δημοσίῳ διδομένην ὑπὲρ τῆς ἐπινοήσεως ἐκείνης, καθ' ἣν ἢ δαπάνη γίνεται. εἰ δὲ πλείονα τῶν συντελουμένων παρὰ τῶν δεδωκότων τὰ εἰδητὰ εὐρεθῆναι τὰ ἀναλίσκόμενα, κελεύομεν ἐκ τοῦ παντὸς σώματος τῶν δημοσίων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πληροῦσθαι τοὺς ὑπὲρ τὴν ἰδίαν συντέλειαν δαπανήσαντας. εἰ δὲ μὴ εἴη ἢ αὐτὴ ἐπαρχία δημόσια ἀρκοῦντα εἰς τὴν γενομένην δαπάνην, πληροῦσθαι τοὺς τὴν αὐτὴν δαπάνην ποιησαμένους ἐκ τῆς γενικῆς τραπέζης τῆς διοικουμένης παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξότητος, ἢ γοῦν παρακρατεῖν αὐτοὺς ταῦτα ἐκ τῶν παρ' αὐτῶν συντελουμένων κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἐπινοήσιν, καὶ ταῦτα λογίζεσθαι αὐτοῖς ἐκ τρόπου παντὸς διὰ 652 τῶν τὰ δημόσια ἀνυόντων. τούτων ἀπάντων προϊόντων τε καὶ παραφυλαττομένων κινδύνῳ τῆς τε σῆς ἐνδοξότητος καὶ τῶν ἐκάστης ἐπαρχίας τρακτευτῶν καὶ ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων καὶ ἐκκληπτῶρων καὶ πολιτευομένων καὶ πάντων τῶν τὰ δημόσια χειριζόντων. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν παραφυλάττεσθαι, ὥστε μηδένα τῶν ἐξάρχων ἢ τῶν στρατιωτῶν προφάσει παρόδου ἢ ἀπὸ τῶν πόλεων ἢ <τῶν> χωρίων ἐν ἀπαργυρισμῷ τι λαμβάνειν. εἰ δὲ εὐρεθῆναι τις ὑπὲρ παρόδου ἐν ἀπαργυρισμῷ λαμβάνων, κελεύομεν τὸν τοιοῦτό τι πράττοντα ἀπαιτεῖσθαι διπλάσιον πᾶν ὅπερ λαβεῖν ὑπὲρ τούτου τολμήσει. εἰ δὲ τινες τῶν ἡμετέρων ἐξάρχων ἢ τῶν στρατιωτῶν ἢ τῶν ὀπιόνων αὐτῶν μὴ ρεξαυτα ποιήσουσι τῆς γενομένης παρ' αὐτῶν δαπάνης, κελεύομεν τοὺς τὴν δαπάνην χορηγήσαντας συντελεστὰς πράξιν ὑπομνημάτων συνιστᾶν, εἰ μὲν εὐρεθῆναι ὁ ἀρχων ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, παρ' αὐτῷ καὶ τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ, εἰ δὲ μὴ εὐρεθῆναι ὁ ἀρχων ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, παρὰ τῷ ὀσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ ἢ τῷ ἐκδίκῳ τῶν τόπων, ὅπου ἢ κτήσις διάκειται ἐξ ἧς γέγονεν ἢ δαπάνη, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης πράξεως δῆλα ποιεῖν, τίνες τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων ἢ μετὰ ποίου στρατεύματος τὴν πάροδον ποιούμενοι οὐκ ἐποίησαν ρεξαυτα καὶ πόσῃν ποσότητῃ ἐδαπάνησαν, καὶ τὴν τοιαύτην πράξιν πέμπεσθαι πρὸς τὴν σὴν ἐνδοξότητα, τὴν δὲ σὴν ὑπεροχὴν ὡσανεὶ ρεξαυτων γενομένων τοῖς μὲν ὑποτελέσι παρέχειν ἢ καὶ λογίζεσθαι τὴν παρ' αὐτῶν γενομένην δαπάνην, καθάπερ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, παρακρατεῖν δὲ αὐτὴν τὴν ποσότητα τὴν διὰ τῆς πράξεως δηλουμένην ἐκ τῶν δηληγατευομένων ἀπὸ τοῦ δημοσίου τοῖς ἐξάρχουσιν καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς τὴν δαπάνην ποιησαμένοις. Πρὸς τούτοις κελεύομεν τοὺς ἡμετέρους ἐξάρχους εἰ τε καὶ τοὺς διασώζοντας τὸ στράτευμα καὶ δελεγατορας ἐν ταῖς παρόδοις προπέμπειν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ μέλλει τὸ ἡμέτερον στράτευμα καταντᾶν, 653 καὶ ἐτοιμασίαν ποιεῖν τῶν δαπανημάτων, καὶ μὴ πέμπειν εἰς ἑτέρας πόλεις ἢ κτήσεις ἢ χωρία, ὡς δὴ ὀφειλόντων τῶν τοῦ στρατεύματος ἐκεῖσε μεῖναι, καὶ ἐκ τούτου ἀργυρολογεῖν τὰς κτήσεις καὶ τὰ χωρία. εἰ δὲ λαβεῖν τι ὑπὲρ τούτου τολμήσουσι, κελεύομεν καὶ οὐ τῷ μὲν τὴν εἰρημένην πράξιν γίνεσθαι δηλοῦσαν τό τε δοθὲν καὶ τίνι δέδοται, λογίζεσθαι δὲ τοῖς ζημιωθεῖσι παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξότητος ἢ παρέχεσθαι κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἡμῖν εἰρημένον τρόπον πάντα ὅσα διὰ τῆς τοιαύτης πράξεως δηλωθῆναι, τοὺς δὲ ἐξάρχους καὶ τοὺς ὀπωσοῦν διασώζοντας τὸ ἡμέτερον στράτευμα

καὶ τοὺς δελεατορας ἐν διπλασίονι ποσότητι δοῦναι αὐτοῖς λαβεῖν τολμήσουσιν ὑπὲρ τούτου, τοὺς δὲ προμητάτορας καὶ τιμωρίας καὶ ἐξορίαν ὑπομένειν. Εἰ δὲ τινες τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν συνδοιαζόμενοι πολλάκις τοῖς διασώζουσι τὸ ἡμέτερον στράτευμα μὴ ἐτοιμάσωσι τὰς δαπάνας, καὶ ἐκ τούτου εἰς διαφόρους πόλεις τε καὶ χωρία τούτους παραγάγῃσι, κελεύομεν τοὺς τοιοῦτους τῆς ἀρχῆς παυομένους δημεύσει καὶ ἐξορίᾳ μετὰ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων ὑποβάλλεσθαι, τοὺς δὲ ἡμετέρους ὑποτελεῖς καὶ οὕτως ἀζημίους φυλάττεσθαι ἢ ἐκ τῆς τῶν ρεξαυτων δόσεως ἢ ἐκ τῆς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ὀφειλούσης γίνεσθαι πράξεως. Ταῦτα δὲ φυλάττεσθαι παρακελευόμεθα οὐ μόνον ἐν ταῖς παρόδοις τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐξ οἴουδήποτε ἐθνῶν εἰς συμμαχίαν τῆς ἡμετέρας πολιτείας παρ' ἡμῶν πεμπομένων. Ὡστε μὴ δὲ προφάσει τῆς τῶν μητῶν δόσεως ἐνυβρίζεσθαι τὴν τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἐλευθερίαν, θεσπίζομεν μηδενὶ ἐξεῖναι παντελῶς τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν εἰς τὰς αὐθεντικὰς οἰκίσεις, ἐν αἷσι οἱ δεσπότες τῶν οἰκημάτων εὐρεθεῖν μένοντες, λαμβάνειν ἑαυτοῖς μητῶν, ἀλλ' ἐκείνας μὲν ἀνενοχλήτους φυλάττεσθαι τοῖς ἰδίῳ δεσπότησι, λαμβάνειν δὲ τοὺς στρατιώτας ἐν ἑτέροις διαίταις μητῶν. 654 <Ἐπίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐν τῇ βασιλίδι πόλει *****, καὶ τοῖς κατὰ τὸν τόπον ὀσιωτάτοις ἐπισκόποις τοῖς τε λαμπροτάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχουσι καὶ πᾶσι τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσιν ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ καὶ πόλει δῆλα καταστησάτω, ὥστε εἰδέναι τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς τὰ παρ' ἡμῶν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἀβλαβείας διατυπωθέντα καὶ γινώσκειν, ὡς εἰ περ παρὰ ταῦτά τι πραχθεῖ καὶ οἱ ἀδικούμενοι σιωπῇ τὸ πρᾶγμα παραδώσουσιν, αὐτοῖς τῆς τοιαύτης βλάβης ἑαυτοῖς αἰτιοῦ γενήσονται. --P--Λ--Α ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρω τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ προνομίων καὶ ἄλλων κεφαλαίων εἰς τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ τοὺς λοιποὺς σεβασμίους οἰκους ὁρώντων τὸν παρόντα νόμον προφέρομεν. Θεσπίζομεν τοῖνυν, τάξιν νόμων ἐπέχειν τοὺς ἀγίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγίων τεσσαρῶν 655 συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας, τουτέστι τῆς ἐν Νικαίᾳ τῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἀγίων ῥ' πατέρων καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης, ἐν ἣ Νεστόριος κατεκρίθη, καὶ τῆς ἐν Καλχηδόνι, καθ' ἣν Εὐτυχῆς μετὰ Νεστορίου ἀνεθεματίσθη. τῶν γὰρ προειρημένων ἀγίων δ' συνόδων καὶ τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας γραφὰς δεχόμεθα καὶ τοὺς κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν. Καὶ διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, κατὰ τοὺς αὐτῶν ὁμοίων τὸν ἀγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν πρῶτον εἶναι πάντων τῶν ἱερέων, τὸν δὲ μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως τῆς νέας Ῥώμης δευτέραν τάξιν ἐπέχειν μετὰ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τῶν δὲ ἄλλων πάντων προτιμᾶσθαι. Τὸν δὲ κατὰ καιρὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς τῆς ἡμετέρας πατρίδος εἶναι αἰεὶ ὑπὸ τὴν οἰκείαν δικαιοδοσίαν τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν δαξίας μεδιτερρανεας καὶ δαξίας ριπενσιας, πραεγαλεως καὶ δαρδανιας καὶ Μυσίας τῆς ἀνωτέρας καὶ Παννονίας, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτους χειροτονεῖσθαι, αὐτὸν δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας συνόδου 656 χειροτονεῖσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῷ ἐπαρχίαις τὸν τόπον ἐπέχειν αὐτὸν τοῦ ἀποστολικοῦ Ῥώμης θρόνου κατὰ τὰ ὀρισθέντα ἀπὸ τοῦ ἀγίου πάπα Βιγιλίου. Καὶ τὸν ὁμοίον τρόπον τὸ δίκαιον τῆς ἀρχιερωσύνης, ὁ περ τῷ ἐπισκόπῳ Ἰουστινιανῆς Καρχηδόνας τῆς Ἀφρικῆς διοικήσεως δεδώκαμεν ἐξ οὗ περ ὁ θεὸς ταύτην ἡμῖν ἀποκατέστησε, φυλάττεσθαι κελεύομεν. καὶ αἱ ἄλλαι δὲ πόλεις καὶ οἱ τούτων ἐπίσκοποι, οἱ ἐν διαφόροις τόποις μητροπολιτικὸν δίκαιον παρεσχέθη, τοῦ τοιοῦτου προνομίου εἰς τὸ διηνεκὲς ἀπολαύεωσαν. πάντα δὲ τὰ προνόμια καὶ τὰς παραμυθίας, αὐτοῖς ἐκ

βασιλικῆς φιλοτιμίας ἡ καὶ καθ' ἑτερον οἰονδήποτε τρόπον ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις ἡ ἑτέροις σεβασμίους τόποις παρεσχέθη, βεβαίως αὐτοῖς διὰ πάντων φυλάττεσθαι. Πρὸς τούτοις θεσπίζομεν, καὶ πασῶν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἁλλων σεβασμίων οἰκῶν τὰς κτήσεις μῆτε ῥυπαρὰς λειτουργίας μῆτε εχτραορδιναρίας διαγραφὰς ὑπομένειν. εἰ μὲντοι ὁδοστρωσίας ἡ γεφυρῶν οἰκοδομῆς ἡ ἀνανεώσεως χρειαῖ γένηται, κατὰ μίμησιν τῶν ἁλλων κτητόρων τὸ τοιοῦτον ἔργον καὶ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἁλλους σεβασμίους οἰκούς πληροῦν, ἡνίκα ὑπ' ἐκείνην κέκτηνται τὴν πόλιν ὑφ' ἡν τὸ τοιοῦτον γίνεται ἔργον. εἰ τινα δὲ πράγματα ἀπὸ βουλευτικῶν ὑποστάσεων εἰς οἰονδήποτε ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἡ ἁλλον σεβάσιμον οἰκὸν κατὰ τοὺς νόμους ἐληλύθασιν ἡ μετὰ ταῦτα περιέλθωσιν, ἐλεύθερα εἶναι ταῦτα θεσπίζομεν τῆς τῶν λυξρατιῶν διαγραφῆς. 657 Ἀντὶ δὲ τῶν χρονίων παραγραφῶν τῶν δέκα καὶ εἰκοσι καὶ τριάκοντα ἑνιαυτῶν ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἁλλοῖς ἁπασιν σεβασμίους τόποις μόνην τὴν τῶν τεσσαράκοντα ἑνιαυτῶν παραγραφὴν ἀντιτίθεσθαι προστάττομεν· τούτου αὐτοῦ φυλαττομένου καὶ ἐν τῇ ἀπαιτήσῃ τῶν ληγάτων καὶ τῶν κληρονομιῶν τῶν εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλελειμμένων. εἰ τις δὲ βουληθεῖ οἰκοδομῆσαι σεβάσιμον εὐκτήριον ἡ μοναστήριον, μὴ ἁλλως ἀρχέσθω τοῦ οἰκοδομήματος, εἰ μὴ ὁ τῶν τόπων ὀσιώτατος ἐπίσκοπος εὐχὴν ἐκεῖσε ποιήσει καὶ τὸν τίμιον πῆξει σταυρόν. Ὁ δὲ ἁπαξ ἀρχόμενος ἡ νέον κτίζειν εὐκτήριον ἡ παλαιὸν ἀνανεοῦν, τρόποις ἁπασιν ἀναγκαζέσθω παρὰ τοῦ μακαριωτάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου καὶ τῶν οἰκονόμων αὐτοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀρχοντος ἡ αὐτός, εἰ περιεῖη, ἡ τούτου τελευτῶντος οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ τὸ ἀρχθὲν ἔργον πληροῦν. εἰ τις ἐν τῷ ἰδίῳ οἰκῷ ἡ προαστείῳ ἡ χωρίῳ ἐκκλησιαστικὴν λειτουργίαν τολμήσει ἐπιτελέσαι ἡ ἁλλοῖς ἐπιτελέσαι συγχωρήσει δίχα κληρικῶν τῷ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῶν τόπων ὑποκειμένων, κελεύομεν τὸν οἰκὸν τούτου ἡ προάστειον ἡ χωρίον οἴου τοιοῦτό τι ἁμαρτηθεῖ τῇ κατὰ τὸν τόπον ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐκδικεῖσθαι διὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τοῦ οἰκονόμου αὐτοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ τῶν τόπων ἀρχοντος. εἰ δὲ ἀγνοοῦντος τοῦ τῶν τόπων δεσπότη οἱ αὐτοῦ φροντισταὶ ἡ μισθωταὶ ἡ ἐμφυτευταὶ ἐναντίον τι ποιήσουσιν ἡ γενέσθαι συγχωρήσουσι, 658 τὸν μὲν δεσπότην τοῦ τόπου μηδὲν πρόκριμα ἡ ζημίαν ὑπομένειν, τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἡ γενέσθαι συγχωρήσαντας ἐκ τῆς ἐπαρχίας οἴου τοῦτο ἁμαρτηθεῖ ἐκβάλλεσθαι, τῶν πραγμάτων αὐτῶν τῇ κατὰ τὸν τόπον ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐκδικουμένων. εἰ τις εἰς οἴον τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κληρονομίαν ἡ ληγάτον καταλείψει, κελεύομεν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ τόπου ἐν ᾧ ὁ διαθέμενος τὴν οἰκῆσιν εἰχε λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον. εἰ δὲ τις ἐν τῶν ἀγίων κληρονόμον γράψει ἡ ληγάτον αὐτῷ καταλίποι, καὶ μὴ ἰδικῶς ὀνομάσει τὸν τόπον ἐν ᾧ περ ἔστιν ὁ σεβάσιμος οἰκός, εὐρεθείησαν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἡ τῇ πόλει πλείονα εὐκτήρια τοῦ αὐτοῦ ἀγίου, ἐκείνῳ μᾶλλον τῷ οἰκῷ τῷ πενιχρότέρῳ τὸ καταλειφθὲν παρεχέσθω. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἐν τῇ πόλει οἰκός τοῦ ὀνομασθέντος ἀγίου, εὐρίσκειται δὲ ἐν τῇ ἑνορίᾳ αὐτῆς. ἐκείνῳ δίδόσθω. εἰ δὲ μηδὲ ἐν τῇ ἑνορίᾳ εὐρίσκειται τοιοῦτος οἰκός, τότε τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως ἐν ἡ ὁ διαθέμενος τὴν οἰκῆσιν εἰχε τὸ καταλειφθὲν παρεχέσθω. εἰ τις κατασκευὴν σεβασμίου εὐκτηρίου ἡ ξενῶνος ἡ πτωχείου ἡ ὀρφανοτροφείου ἡ νοσοκομείου ἡ ἁλλου σεβασμίου οἰκοῦ ἐν τελευταίᾳ βουλήσει γενέσθαι διατυπώσει, τὸ εὐκτήριον μὲν εἰσω πέντε ἑνιαυτῶν πληροῦσθαι κελεύομεν προνοία τοῦ τῶν τόπων ἐπισκόπου καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀρχοντος, τὸν δὲ ξενῶνα καὶ τὸ πτωχεῖον ἡ ἁλλον σεβάσιμον οἰκὸν εἰσω ἑνὸς ἑνιαυτοῦ γίνεσθαι. εἰ δὲ ἐντὸς τοῦ ἑνιαυτοῦ μὴ ποιήσουσιν οἱ κληρονόμοι τὸν ξενῶνα ἡ οἰονδήποτε σε 659 βάσιμον οἰκὸν ὑπὸ τοῦ διαθεμένου διατυπωθέντα γενέσθαι, κελεύομεν τούτους οἰκὸν ἡ ἀγοράζειν ἡ μισθοῦσθαι, οἴου δύνανται τὰ κελευσθέντα πληρῶσαι εἰς

α ν ὁ τοιοῦτος σεβασμιώτατος οἰκος πληρωθείη. καὶ εἰ μὲν αὐτὸς ὁ διαθέμενος ὀρίσει τοὺς ὀφείλοντας ξενοδόχους γενέσθαι ἢ πτωχοτρόφους ἢ ἄλλους τοιούτους διοικητὰς εἰτε τοῖς ἰδίους κληρονόμοις τὴν τοιαύτην ἐπιλογὴν παράσχοι, κελεύομεν τρόποις ἁπασιν τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ τὰ παρ' αὐτοῦ διατυπωθέντα πληροῦν, τῶν κατὰ τὸν τόπον μακαριωτάτων ἐπισκόπων ἐποπτευόντων, εἰ καλῶς ἢ διοικήσας προβαίνει, καὶ εἰ εὐρωσι μὴ χρησίμους ὄντας τοὺς διοικητὰς, ἁδειαν ἔχόντων ἁνευ ζημίας ἄλλους ἀντὶ τούτων ἐπιτηδείους ποιεῖν. Εἰ δὲ καὶ τις ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων ἢ ἀποτροφῆς πενήτων κληρονομίαν ἢ ληγάτον καταλίποι ἐν πράγμασι κινητοῖς ἢ ἀκινήτοις, εἰτε ἁπαξ εἰτε ἐτήσιον, καὶ τοῦτο τρόποις ἁπασιν κατὰ τὴν τοῦ διαθεμένου γνώμην ἀπὸ τῶν κελευσθέντων τοῦτο ποιῆσαι πληροῦσθω. εἰ δὲ μὴ ἰδικῶς εἰποι ποίου τύπου πένησι ταῦτα κατέλιπε, κελεύομεν τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς πόλεως ἐν ἢ τὴν οἰκισιν ὁ διαθέμενος εἰχε παραλαμβάνειν τὰ αὐτὰ πράγματα καὶ τοῖς τῆς αὐτῆς πόλεως πένησι διανέμειν. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων τι καταλέλειπται καὶ μὴ ὀνομαστὶ ὁ διαθέμενος εἰποι, διὰ τίνος χρή γενέσθαι τὴν ἀνάρρυσιν, καὶ οὕτως κελεύομεν τὰ πράγματα τὰ ἐπὶ τούτῳ καταλειφθέντα τὸν τῶν τόπων ἐπίσκοπον καὶ τὸν τούτου οἰκονόμον λαβεῖν καὶ τὸ τοιοῦτον εὐσεβὲς ἔργον πληροῦν. ἐν πάσαις γὰρ ταῖς τοιαύταις εὐσεβεῖσι βουλήσεσι τοὺς ὀσιωτάτους τῶν τόπων ἐπίσκοποις βουλούμεθα προνοεῖν, ὥστε πάντα κατὰ τὴν τοῦ τελευτήσαντος βούλησιν προβαίνειν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ τῶν διαθεμένων ἢ τῶν δωρησαμένων ἀπηγορεύθη αὐτοῖς εἰς χεῖρας πρὸς ταῦτά τινα μετουσίαν. εἰ δὲ οἱ ταῦτα ποιῆσαι κελευσθέντες ἁπαξ καὶ δις παρὰ τοῦ μακαριωτάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου καὶ τῶν τούτου οἰκονόμων διὰ δημοσίων προσώπων ὑπομνησθέντες ὑπέρθωνται τὰ διατυπωθέντα πληρῶσαι, κελεύομεν τούτους ἁπαν κέρδος καταλειφθὲν αὐτοῖς παρὰ τοῦ ταῦτα κελεύσαντος ἀπολλύναι, τοὺς δὲ ὀσιωτάτους τῶν τόπων ἐπισκόπους πάντα τὰ πράγματα τὰ πάσαις, ὡς εἰρηται, ταῖς εὐσεβεῖσι αἰτίαις ἀφορισθέντα μετὰ καρπῶν καὶ ἐπαυξήσεων τοῦ μέσου χρόνου καὶ τοῦ μνημονευθέντος κέρδους ἐκδικεῖν καὶ ἁπερ ὁ διαθέμενος διετύπωσε πληροῦν, εἰδόμενος ὡς εἰ ῥαθυμήσαιεν ὑπὲρ τούτων πάντων λόγον τῷ θεῷ παρέξουσιν. εἰ μὲντοι ὁ ὀσιώτατος τῶν τόπων ἐπίσκοπος παραλίποι τι τῶν ἡμῖν εἰρημένων, ἐξέστω καὶ τῷ ὀσιωτάτῳ αὐτοῦ μητροπολίτῃ ταῦτα ἀπαιτεῖν καὶ πληροῦν. καὶ παντὶ δὲ ἑτέρῳ ἁδειᾶ εἰστω τὴν τοιαύτην ζήτησιν κινεῖν καὶ σπουδάζειν, ἵνα τρόποις ἁπασιν αἱ τοιαῦται εὐσεβεῖς αἰτίαι πληρωθῶσιν. Εἰ δὲ ὁ κληρονόμος τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλελειμμένα μὴ πληρώσει, λέγων τὴν καταλειφθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν μὴ ἄρκεῖν εἰς ταύτας, κελεύομεν παντὸς τοῦ ἐκ τοῦ φαλκιδίου κέρδους σχολάζοντος ὅσονδήποτε εὐρεθῆ ἔν τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ προχωρεῖν προνοῖα τοῦ ἀγιωτάτου τῶν τόπων ἐπισκόπου εἰς τὰς αἰτίας εἰς ἃς καταλέλειπται. 661 εἰ δὲ ληγάτον παρὰ τίνος εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλειφθεῖ, κελεύομεν εἰσω μηνῶν ἐξ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς διαθήκης ἀριθμουμένων τοῦτο πᾶσι τρόποις παρέχεσθαι οἰς καταλέλειπται. εἰ δὲ ὑπέρθωνται οἱ τούτῳ βεβαρημένοι τὸ τοιοῦτο ληγάτον παρασχεῖν, καὶ καρποὺς καὶ τόκους καὶ πᾶσαν νόμιμον ἐπαύξησιν ἀπαιτηθήσονται ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς τελευτῆς τοῦ τοῦτο καταλιπόντος. εἰ δὲ ληγάτον ἐτήσιον οἰωδήποτε σεβασμιώτικῳ καταλειφθῆ, εἰ μὲν οἱ ταῦτα δοῦναι κελευσθέντες, ἢ ὁ τόπος ἐξ οὐ ἐκελεύσθη τοῦτο παρέχεσθαι, ἐν τῇ αὐτῇ ἢ τῇ γείτονι ἐπαρχίᾳ εἰ ἢ, κελεύομεν μηδενὶ τρόπῳ τὸ τοιοῦτον ληγάτον ἐκποιεῖσθαι. εἰ δὲ οἱ τόποι ἢ τὰ πρόσωπα ἐξ ὧν τοῦτο δοθῆναι προσετάχθη πορρωτέρω εἰ ἢ, τῆνικαῦτα ἐξέστω ἐκείνοις οἰς τοῦτο καταλέλειπται, εἰ καὶ τὸ ἐνεχόμενον μέρος συναινεῖ, ἀμείβειν τὸ ληγάτον καὶ πλησίον λαμβάνειν ὑπὲρ τούτου πρόσδοτον εὐπορον καὶ μετὰ προσθήκης οὐκ ἐλάττονος τοῦ τετάρτου μέρους τῆς καταλειφθείσης ποσότητος καὶ μηδὲ πολλοῖς δημοσίοις τελέσμασι βεβαρημένην. εἰ

δὲ καὶ πωλῆσαι βούλοιντο τὸ τοιοῦτο ληγάτον, μὴ ἐλαττον εἰς τὸ τίμημα λαμβάνειν τοῦ ὄσον ὑπὲρ τοῦ τοιούτου ληγάτου ἐπὶ λέ' ἔνιαυτοὺς συνάγεται, οὐ τω μέντοι ὥστε τὸ τοιοῦτο τίμημα εἰς τὸ συμφέρον τοῦ προειρημένου σεβασμίου οἰκουοῦ κατελείφθη προχωρεῖν. Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς ὄσιωτάτοις ἐπισκόποις πράγματα κινήτα ἢ ἀκίνητα ἢ αὐτοκίνητα, ὅσα μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν εἰς αὐτοὺς οἰωδῆποτε τρῶπῳ περιέλθοι, εἰς ἰδίους συγγενεῖς ἢ ἀλλὰ οἰαδῆποτε πρόσωπα οἰωδῆ 662 ποτε τρῶπῳ μεταφέρειν. εἰς αἰχμαλώτων δὲ ἀνάρρυσιν καὶ πτωχῶν ἀποτροφὰς καὶ εἰς ἀλλας εὐσεβεῖς αἰτίας, ἢ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς ἰδίας ἐκκλησίας ἐκ τούτων δαπανᾶν ἀδειαν ἔχέτωσαν. καὶ εἰ τι ἐκ τῶν τοιούτων πραγμάτων μετὰ τελευτὴν αὐτῶν εἰς τὴν αὐτῶν περιουσίαν μείνη, κελεύομεν τοῦτο τῇ δεσποτείᾳ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ὡς τὴν ἱερωσύνην εἰχὼν διαφέρειν. ἐπ' ἐκείνοις γὰρ μόνον τοῖς πράγμασιν ἀδειαν αὐτοῖς τοῦ ἐκποιεῖν ἢ καταλιμπάνειν οἰκουοῦ βουλευθείησαν συγχωροῦμεν, ἀπερ πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἀποδειχθῶσιν ἐσχηκότες, ἢ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν ἀπὸ τῶν κατὰ γένος αὐτοῖς συνημμένων εἰς αὐτοὺς περιέλθοι, οὐς ἐξ ἀδιαθέτου δύνανται μέχρι τετάρτου βαθμοῦ διαδέχεσθαι. ταῦτα δὲ ἀπαντα, ἀπερ εἰρήκαμεν περὶ τῶν πραγμάτων τῶν μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν περιερχομένων εἰς τοὺς ὄσιωτάτους ἐπισκόπους, καὶ ἐπὶ τῶν εὐλαβεστάτων ὀρφανοτρόφων καὶ πτωχοτρόφων καὶ νοσοκόμων καὶ γεροντοκόμων καὶ ξενοδόχων καὶ πάντων τῶν ἀλλων διοικητῶν τῶν σεβασμίων οἰκουοῦ κρατεῖν θεσπίζομεν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἰδίας διοικήσεως κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον εἰς αὐτοὺς περιερχομένους. εἰ δὲ τις ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἢ οἰουδῆποτε ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπηρέτης ἢ ἐκκλησίας διακόνισσα τελευτήσῃ ἀνευ διαθηκῶν καὶ νομίμων διαδόχων, ἢ τούτων διαδοχῇ τῇ ἐκκλησίᾳ διαφερέτω ἐν ἢ εὐτυχον κεχειροτονημένοι. κελεύομεν δὲ μηδένα αἰρετικὸν μήτε κατὰ μίσθωσιν μήτε κατ' ἐμφύτευσιν μήτε κατὰ ἀγορασίαν ἢ ἀλλῶ οἰωδῆποτε τρῶπῳ πράγματα ἀκίνητα λαμβάνειν ἀφ' οἰασδῆποτε ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἢ ἀλλου σεβασ 663 μίου τόπου. εἰ δὲ τι τοιοῦτον ἀμαρτηθεῖ, ὁ μὲν αἰρετικὸς εἰ τι ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας παράσχοι τοῦτο ἀπολέσει, τὰ δὲ τοιαῦτα πράγματα τῷ σεβασμίῳ τῶπῳ ἀφ' οὗ καὶ ἐδόθησαν ἐκδικεῖσθωσαν, ὁ δὲ διοικητὴς τοῦ οἰκουοῦ ὁ τὰ αὐτὰ πράγματα τῷ αἰρετικῷ δεδωκὼς πάσης ἀποκινεῖσθω διοικήσεως καὶ εἰς μοναστήριον ἐμβαλλέσθω. καὶ ἐπὶ ἐνα ἔνιαυτὸν τῆς ἀγίας κοινωνίας χωριζέσθω, ὅστις αἰρετικοῖς Χριστιανοὺς προδέδωκεν. εἰ δὲ ὀρθόδοξος κτῆσιν εἰχων, ἐν ἢ ἐστὶν ἀγία ἐκκλησία, ἐκποιήσῃ ἢ καταλείψῃ ἢ κατ' ἐμφύτευσιν ἢ μίσθωσιν ἢ κατὰ οἰανδῆποτε διοίκησιν ταύτην δέδωκεν Ἰουδαίῳ ἢ Σαμαρείτῃ ἢ Ἑλληνι ἢ Μοντανιστῇ ἢ Ἀρειανῷ ἢ ἀλλῶ αἰρετικῷ, ἢ ἀγιωτάτη ἐκκλησία τῆς αὐτῆς κώμης τὴν τούτων δεσποτείαν ἐκδικεῖτω. εἰ δὲ τις τῶν αἰρετικῶν, οἰκουοῦ συναριθμοῦμεν καὶ τοὺς Νεστοριανοὺς καὶ τοὺς Ἀκεφάλους καὶ τοὺς Εὐτυχιανιστάς. τολμήσῃ σπῆλαιον τῆς ἰδίας ἀπιστίας οἰκοδομῆσαι ἢ Ἰουδαῖοι νέαν συναγωγὴν κατασκευάσαι, ἢ τῶν τόπων ἀγία ἐκκλησία τὰς οἰκοδομὰς τῇ ἰδίᾳ δεσποτείᾳ ἐκδικεῖτω. εἰ δὲ τις κατ' ἐμφύτευσιν ἢ μίσθωσιν ἢ ἑτέραν οἰανδῆποτε διοίκησιν τὴν ἰδίαν δέδωκε κτῆσιν τῷ τοιοῦτῳ προσώπῳ, εἰ μὲν ἐγίνωσκεν ὁ δεσπότης τῆς κτήσεως, ὅτι αἰρετικῷ ταύτην κατεπίστευσεν, πάσας τὰς προσόδους ἐκείνου τοῦ χρόνου τοῦ περιεχομένου τῷ συναλλάγματι τὴν ἐκκλησίαν τῆς πόλεως ὑφ' ἢ ἢ κτῆσις διάκειται ἐκδικεῖν· εἰ δὲ ἡγνῶνται ὁ δεσπότης τῆς κτήσεως, ὅτι αἰρετικὸς ἢ ὁ ταύτην ἐμπιστευθεῖς, αὐτὸν μὲν τὸν δεσπότην διὰ τὴν ἀγνοίαν ἀζήμιον φυλαχθῆναι, τὸν δὲ αἰρετικὸν ἐν ἐκατέρῳ θέματι καὶ ἐκβληθῆναι τῶν κτήσεων καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τῷ δημοσίῳ προσκυρωθῆναι. 664 οἱ δὲ ὀρφανοτρόφοι ἐπιτρόπων καὶ κουρατώρων τάξιν ἔχέτωσαν, οὐ τω μέντοι ἢ να καὶ χωρὶς ἰκανοδοσίας καὶ ἐνάγωσι καὶ ἐνάγωνται περὶ τῶν πραγμάτων τῶν τοῖς ὀρφανοῖς κυρίως καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀρφανοτροφεῖσις

ἀνηκόντων. τὰ δὲ πράγματα, ἀπερ εὐτυχόν τινα τῶν ὀρφανῶν διαφέρειν, δημοσίων ταβουλαρίων παρόντων καὶ ὑπομνημάτων πραττομένων ἐν μὲν τῇ βασιλίδι πόλει παρὰ τῷ μαγίστρῳ τῶν κήνσων, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν ἡ τοῖς ἐκδίκοις τῶν τόπων λαμβάνειν τοὺς ὀρφανοτρόφους καὶ φυλάττειν, καὶ εἰ ἀναγκαῖον νομίσουσι, καὶ ἐκποιεῖν καὶ τὸ τούτων τίμημα τοῖς ὀρφανοῖς φυλάττειν, ἡ ἕτερα πράγματα ἀντ' ἐκείνων ἀγοράζειν· μὴ ὑποκεῖσθαι δὲ ἐπιτροπικοῖς ἡ κουρατωρικοῖς λογισμοῖς. Φυλάττεσθαι δὲ κελεύομεν τῷ εὐαγεῖ ὀρφανοτροφείῳ ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τῷ ξενῶνι τῷ καλουμένῳ τοῦ τῆς ὀσίας μνήμης Σαμψῶν καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν καθεστῶσιν εὐκτηρίοις ἡ ξενοδοχείοις ἡ ἄλλοις σεβασμίοις οἰκοῖς πάντα τὰ προνόμια, ἀπερ εἰ χει ἡ ἀγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως. <Ἐπίλογος.> Αἴτινα τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος ἡ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, ἡ σὴ ὑπεροχὴ ἰδίκτων κατὰ τὸ σύνηθες κατὰ τὴν βασιλίδι ταύτην πόλιν προτιθεμένων εἰς τὴν ἀπάντων γνῶσιν ἐλθεῖν σπενυσάτω. ἡμεῖς γὰρ προνοήσομεν, ὅπως ἀνευ πάσης τῆς τῶν ὑποτελῶν ζημίας καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φανερωθεῖη. 665 --P--Λ--B

ΙΔΙΚΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΑΙΣ. Πρῶτον εἶναι καὶ μέγιστον ἀγαθὸν πᾶσιν ἀνθρώποις πιστεύομεν τὴν τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀμωμήτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως ὀρθὴν ὁμολογίαν, εἰς τὸ διὰ πάντων αὐτὴν κρατύνεσθαι, καὶ πάντας τοὺς τῆς οἰκουμένης ὀσιωτάτους ἱερέας εἰς ὁμόνοιαν συναφθῆναι καὶ ὁμοφώνως τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ὁμολογεῖν τε καὶ κηρύττειν, καὶ πᾶσαν πρόφασιν παρὰ τῶν αἰρετικῶν ἐφευρισκομένην ἀφαιρεθῆναι· ὅπερ δείκνυται ἐκ τῶν παρ' ἡμῶν διαφόρως γραφέντων λόγων τε καὶ ἰδίκτων. ἄλλ' ἐπεὶ οἱ αἰρετικοὶ μῆτε τὸν τοῦ θεοῦ ἐννοοῦντες φόβον μῆτε τὰς ἠπειλημένας τοῖς τοιοῦτοις ποινὰς ἐκ τῆς τῶν νόμων ἀυστηρίας ἐνθυμούμενοι τοῦ διαβόλου ἐργὸν πληροῦσι, καὶ τινὰς τῶν ἀπλουστέρων ἀπατῶντες τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα λαθραίως ποιοῦσιν, εὐσεβὲς ἠγησάμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἰδίκτου παραινέσαι τοῖς τοιοῦτοις, ἐφ' ὧ καὶ αὐτοὺς ἀποστῆναι τῆς αἰρετικῆς μανίας καὶ μὴδὲ τὰς ἐτέρων ψυχὰς δι' ἀπάτης ἀπολλύναι, ἀλλὰ μᾶλλον προσδραμεῖν τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ τὰ ὀρθὰ πρεσβεύεται δόγματα καὶ πᾶσαι αἱ αἰρέσεις μετὰ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν ἀναθεματίζονται. γινώσκειν γὰρ ἀπαντας βουλόμεθα, ὡς εἰ τοῦ λοιποῦ τινες εὐρεθῶσιν ἡ παρασυνάγοντες ἡ πρὸς αὐτοὺς συναγόμενοι, οὐκέτι παντελῶς τούτων ἀνεξόμεθα, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰκοῦς, εἴθε τι τοιοῦτον ἀμαρτάνεται, τῇ ἀγίᾳ προσ 666 κυρώσομεν ἐκκλησίᾳ, τοῖς δὲ παρασυνάγουσιν ἡ πρὸς αὐτοὺς συναγομένοις τὰς ἐκ τῶν διατάξεων ποινὰς ἐπαχθῆναι πᾶσι τρόποις κελεύομεν. --P--Λ--Γ

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΗΤΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΩΓΗΣ ΑΥΤΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐφῶς πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων <ὀρδινάριων> καὶ πατρικίῳ. <Προοίμιον.> Ὁ μονήρης βίος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν θεωρία πρᾶγμα ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἀνάγον ἀτόθεν τὰς ψυχὰς εἰς θεόν, καὶ οὐ μόνον ὠφελοῦν αὐτοὺς τοὺς εἰς τοῦτο παριόντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασὶ διὰ τῆς αὐτοῦ καθαρότητος καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἰκετείας παρεχόμενον τὴν πρέπουσαν ὠφέλειαν. ὁ θεὸς τοῖς τε πρώην αὐτοκράτορσι τοῦτο διεσπούδαται καὶ ἡμῖν οὐ μέτρια νενομοθέτηται περὶ τῆς αὐτῶν σεμνότητος τε καὶ κοσμιότητος. ἀκολουθοῦμεν γὰρ τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἀγιωτάτοις πατράσιν, οἱ περ ταῦτα ἐνομοθέτησαν, ἐπειδὴ μὴδὲν ἀβατόν ἐστὶν εἰς ζήτησιν τῇ βασιλείᾳ κοινὴν πάντων ἀνθρώπων ἐπιστάσιαν ἐκ θεοῦ παραλαβούση. ἡ δὲ μὲν οὐν ἐγράψαμεν διάταξιν βουλομένην τοὺς εἰς πλῆθος ὄντας μοναχοὺς ἐν 667 κοινῷ δαιτᾶσθαι κατὰ τὸ τῶν καλουμένων κοινοβίων σχῆμα, καὶ μῆτε ἰδίας εἰς οἰκίσεις μῆτε περιουσίαν ἀθροίζειν μῆτε βίον εἰς ἀμάρτυρον, ἀλλὰ κοινῇ μὲν

αὐτοὺς σιτεῖσθαι, καθεύδειν δὲ ἅπαντας ἐν κοινῷ. καὶ τὸν εὐσχήμονα μεταδιώκειν βίον καὶ μάρτυρας εἶναι τῆς ἀλλήλων κοσμιότητος, καὶ τοὺς νεωτέρους αἰδεῖσθαι τὴν πολιὰν τῶν ταῦτα ἐποπτευόντων καὶ ἐξεπίτηδες καὶ ἀγρυπνίαν προσλαμβάνειν, ἵνα μὴ τι πάρεργον μηδὲ ἐξ ὑπνου γένηται μηδὲ ἀσχήμων θέα τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἑκαστος τὴν ἑαυτοῦ κοσμιότητα κἀν τῷ καθεύδειν φυλάττοι. Τινῶν δὲ ἡμῖν προσαγγελθέντων. ἅπερ καὶ μείζονος καὶ ἀσφαλεστέρου νόμου προσεδεῖτο, εἰκότως ἐπὶ τὴν παρούσαν ἀφικόμεθα νομοθεσίαν εἰς ἐκείνης τελειώσιν τε καὶ ἀναπλήρωσιν. δι' ἧς θεσπίζομεν, μηδένα παντελῶς ἰδίαν εἶναι οἰκισιν μηδὲ τὸ καλούμενον κελλίον, εἰ μὴ μόνος εἶη κατὰ τὸ μοναστήριον ἐνὶ τυχόνῃ δύο χρώμενος ὑπουργοῖς καὶ τὸν ἐν θεωρίᾳ τε καὶ ἡσυχίᾳ διαζῆ βίον, ἀλλ' ὅλως ὀντων πλειόνων ἀνδρῶν μίαν εἶναι τὴν αὐτῶν συνέλευσιν καὶ εὐχομένων καὶ τὰ τῆς φύσεως ἐργα πραττόντων, ὅποσα ἀμειπτά τε καὶ ἀδιάβλητα καθέστηκε. καὶ κοινῇ μὲν ὡς εἰρηται σιτεῖσθαι, κοινῇ δὲ καθεύδειν. καὶ εἰ μὲν τοσοῦτον εἶη τὸ πλῆθος ὅσον εἰς ἐνα οἰκον χωρεῖσθαι· ἐπέτιοιγε τυχόν δύο ἢ τρεῖς οἰκους εἶναι τοὺς δεχομένους αὐτούς. μηδένα μὲντοι παντελῶς ἰδίων εἶναι μηδὲν, ἀλλ' ἐν κοινῷ ζῆν νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν. ἵνα αἱ νύκτες αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ταῖς ἡμέραις εἰσὶν παρατήρησιν. οὐ γὰρ καθεύδουσιν ἅπαντες αἰεὶ, ἀλλὰ πρόδηλον ὡς οἱ μὲν ἐν τῷ καθεύδειν εἰσίν, οἱ δὲ ἐγρηγόρασι, καὶ πάντως ἐσονταὶ τινες οἱ τοὺς καθεύδοντας ἐποπτεύοντες. εἰ δέ τινα οἰκήματά ἐστιν ἐν 668 οἰωδῆποτε μοναστηρίῳ τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμηνικὸν πατριάρχην <εἰ τε ἐπὶ> ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως [ἡ τῶν ὑπὸ τὴν σὴν ὀντων ἀγιωσύνην] εἰ τε ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιοικίδος, εἰ τε παρ' ἡμῶν αὐτῶν ὠκοδομημένα εἰ τε παρ' ἑτέρων, ἰδιάζουσιν οἰκισιν εἰσὶν ἔχοντά τινων μοναχῶν, ταῦτα πάντα καθαιρήσεις τρόποις ἅπασιν, ἀνοίξεις τε αὐτοῖς τὴν ἀλλήλων θέαν, καὶ ὀψονται πάντες τὰ παρ' ἀλλήλων πραττόμενα. τί γὰρ δὴ καὶ εὐλαβηθήσονται τοῦτο πράττοντες, ἅπαξ ἑαυτοὺς ἀναθέντες θεῷ καὶ ἀπειπόντες πρὸς πᾶσαν δημῶδη δίκαιαν; καὶ τοῦτο μὲν ταύτη κρατεῖν νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα βουλόμεθα χρόνον, οὐδενὸς ὡς εἰρηται εἰσὶν οἰκισιν ἰδίαν. ἀλλὰ συναθροισμένων ἀπάντων καὶ θεωμένων τὰ παρ' ἀλλήλων πραττόμενα· πρόδηλον γὰρ ὅτι τοιαῦτα σπεύσουσιν αὐτὰ καθεστάναι οἱ ἅπαντελῶς ἀνεπίληπτα μένει. εἰ δέ τις ὀφθείη τοσοῦτον ἀναιδῆς, ὥστε τολμᾶν ἐπιχειρεῖν παραβαίνειν τι τῶν νενομοθετημένων, ὁ τῆς μονῆς ἡγούμενος ταῦτα ἐξεταζέτω. βουλόμεθα γὰρ τῆς νῦν σφοδρότεραν γενέσθαι τὴν παρατήρησιν, καὶ πρῶτον μὲν μὴ πολλὰς εἶναι τὰς εἰς τὸ μοναστήριον εἰσόδους, ἀλλὰ μίαν ἢ δύο τυχόν, ἐφεστάναι τε τῇ πυλίδι ἀνδρας γεγηρακότας καὶ σώφρονας καὶ μεμαρτυρημένους ἐξ ἀπάντων. οἱ ἅπερ οὐ τε τοῖς εὐλαβεστάτοις μοναχοῖς συγχωρήσουσι χωρὶς τῆς τοῦ ἡγουμένου γνώμης ἐκφοιτᾶν ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' εἰσὼ τούτους καθέξουσι τὰ πρὸς θεὸν ζηλοῦντας καὶ μὴ διασπῶντας ἑαυτοὺς, μήτε τὰς πράξεις μήτε τὰς ἐπιτηδεύσεις, οὐ τε ἑτέρους τινὰς γενέσθαι κατὰ τὸ μοναστήριον νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἕασουσιν, οἱ ἅπερ οὐκ ὀρθὴν μένειν τὴν τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν παρασκευάσουσι δόξαν. εἰσὼ δὲ ἀκριβεῖ ἰσχυρῶ περιπεφραγμένον τὸ μοναστήριον, ὥστε μηδεμίαν ἐξοδὸν ἀλλαχόθεν πλὴν ἢ διὰ τῶν πυλίδων εἶναι. 669 Ἐπειτα καὶ εἰ μὴ τις ἐκκλησία κατὰ τὸ μοναστήριον εἶη, μηδὲ οὐτως προφάσει τῶν ἐκκλησιῶν ἐκφοιτᾶν ἀδεῶς, ἢ καὶ περιπάτους ἐκεῖσε ποιεῖσθαι καὶ ἐντυγχάνειν τισὶν οἰς οὐ προσῆκον, ἀλλὰ παραγίνεσθαι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἅμα τῷ ἡγουμένῳ ἢ τοῖς αὐτῶν πρωτεύουσιν τε καὶ γεγηρακοῖς, τῆς δὲ λειτουργίας πληρωθείσης τὸ μὲν μοναχικὸν ἅπαν ἅπασιν ἐπὶ τὸ κοινόβιον χωρεῖν ἅκεῖσε καθῆσθαι, καὶ τὸν τε μέγαν ἱκετεύειν θεὸν ταῖς τε θεῖαις ἐντυγχάνειν γραφαῖς. πολὺς γὰρ ὁ ἱερός τῶν τοιούτων βιβλίων χορός, καὶ δυνατός ἐστιν ἐκάστου τὴν ψυχὴν ἐπανορθοῦν καὶ ἐπάρδειν τοῖς ἱεροῖς λόγοις, ἅπερ εἰ συνεχῶς ἀναγινώσκουσιν, οὐκ ἅν ποτε σφαλεῖεν οὐδὲ εἰς

ἀνθρωπίνας κατενεχθεῖεν μερίμνας. τέσσαρας δὲ ἡ πέντε πρεσβύτας ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς εἶναι κατὰ τὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ καθεστῶσαν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν, οἱ ἤδη πᾶς ἀγῶν διήνυσται κατὰ τὴν ἀσκησιν καὶ οἱ περ χειροτονίας ἠξίωσται τῆς ἐν τῷ κλήρῳ, πρεσβυτέρων τυχὸν ἢ διακόνων ἢ τῶν ἐφεξῆς ἔχοντες σχῆμα. οὐ τοι γὰρ καὶ τοῖς ἀφικνουμένοις ἐντεύζονται καὶ τὰ ἐκ τῶν θείων διαλέξονται γραφῶν καὶ νομίζεσθαι πάντας εἶναι τοιούτους παρασκευάσουσι καὶ φυλάξουσι τὸν ἱερὸν οἶκον, τὴν νεότητα θρασυνομένην καὶ τῶν οἰκείων ὁρῶν ἐξιέναι βουλομένην ὑπὸ τῆς καρτερίας ἐπέχοντες. οὐκ εἰσελεύσεται δὲ οὐτε γυνὴ παντελῶς εἰς ἀνδρικόν μοναστήριον οὐτε ἀνὴρ εἰς γυναικεῖον ἢ προφάσει τελευτήσαντος κάκεῖσε κειμένου μνήμης ἢ κατὰ ἄλλην αἰτίαν, καὶ μάλιστα εἰ τις ἀδελφὸν τυχὸν ἢ ἀδελφήν ἢ τινὰ τῶν ἐκ τοῦ γένους ἔχει ἐν τῷ μοναστηρίῳ φήσειε. συγγένεια γὰρ μοναχοῖς ἐπὶ γῆς οὐκ 670 ἐστὶ τοῖς γε τὸν ἐν οὐρανῷ ζηλώσασιν βίον. τί γὰρ δὴ καὶ βουλόμενοι τὰς τοιαύτας εἰσόδους ποιήσαιντο, εἰ μὴ βούλονται τι πράττειν τῶν ἀπηγορευμένων; ἐξὸν οὖν καὶ τὰ ἀνδράσι πρέποντα ἐν τοῖς ἀνδρικοῖς μοναστηρίοις ἀνδρας ποιεῖν, καὶ τὰ γυναιξίν ὁμοίως ἀπονενεμημένα ἐν τοῖς γυναικειοῖς μοναστηρίοις πράττειν γυναικας. οὐδενὸς ἐπιμιγνυμένου θατέρῳ, οὐδὲ εἰ τις τυχὸν ἀδελφὸς εἶναι λέγοιτο ἢ ἀδελφὴ ἢ συγγενὴς ἄλλος· οὐδὲ γὰρ κατὰ ταύτην τὴν πρόφασιν εἰσιτητὸν εἶναι τισὶ συγχωροῦμεν. εἰ γὰρ αὐτὰς τὰς ἀρχὰς ἐκκόψαιμεν καὶ τὴν δι' αὐτῆς τῆς ὁράσεως εἰσκρινομένην ταῖς ψυχαῖς ἀπάτην καὶ τὸν ἐντεῦθεν ὀλισθὸν κωλύσαιμεν, εἴσται πολλῶν ῥάων τε καὶ εὐκολωτέρα τοῖς ἱεροῖς ἀγωνισταῖς ἢ τοῦ κρείττονος βίου κατάστασις. πάντες τοίνυν τῷδε τῷ νόμῳ πειθέσθωσαν, καὶ μήτε ἀνδρες ἀποτιθέσθωσαν ἐν γυναικειῶν μοναστηρίων τάφοις μήτε γυναικας ἐν ἀνδρικοῖς ἀσκητηρίοις κατορυτέσθωσαν. οὐτε γὰρ ἀνδράσι γυναικωνίτιδες πρέπουσιν οὐτε αὐθις ἀνδρῶνες τοῖς τῶν γυναικῶν καταλόγοις· οὐδὲ ἐντεῦθεν διὰ τοὺς τελευτήσαντας τοῖς περιοῦσι τὰς ἀσχήμονας ταύτας καὶ ἀρχεκάκους ἐπιμιξίας γίνεσθαι βουλόμεθα, ἵνα μὴ ἀροδος ἐντεῦθεν γένοιτο τῇ φύσει πρὸς ἑαυτὴν ἀμὴ θέμις τρυφᾶν τε καὶ παίζειν καὶ τὰ θεῖα καταισχύνειν πράγματα, καὶ εὐσεβείας δῆθεν προκαλύμματι καὶ τῷ τῆς ὁσίας σχήματι ταῦτα πράττειν, ἀπερ οὐτε λέγειν οὐτε ἐννοεῖν τοῖς μονήρη βίον ἀσκοῦσιν ἐστὶ καλόν. Ἐκείνου δὲ ὁ ντοσ φανεροῦ, ὡς ἀνάγκη καθέστηκε τοὺς ταῖς ταφαῖς ὑπηρετούμενους καὶ μάλιστα τοὺς τε τὴν κλίνην φέροντας τοὺς τε ὀρῦττοντας εἰσφοιτᾶν εἰς τὰ μοναστήρια, ἐν μὲν τοῖς ἀνδρικοῖς μοναστηρίοις τὸ πρᾶγμα εὐκολόν ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς γυναικειοῖς οὐχ οὕτως, διὰ τὴν εἰρημένην ἀπαγόρευσιν. 671 θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ ποτε μέλλοι τοιοῦτό τι γίνεσθαι καὶ θάπτεσθαι τις γυνὴ ἐν γυναικειῷ μοναστηρίῳ (ἀνδρα γὰρ οὐκ ἐφίεμεν), τὰς μὲν εὐλαβεστάτας γυναικας ἐν τῷ οἰκείῳ μένειν καταγωγίῳ. μόνην δὲ τὴν θυρωρὸν ἢ τὰς θυρωροὺς καὶ τὴν ἡγουμένην ἰσως αὐτὴν εἰ βουληθεῖ παρῆναι τοῖς γινομένοις, καὶ θάπτον ἐκείνους πράξαντας τὰ περὶ τὴν ὁσίαν νενομισμένα καὶ τὸν τάφον ὀρῦξαντας καὶ τὸ σῶμα καλύψαντας εὐθὺς ἀποχωρεῖν, μήτε θεασαμένους τινὰς τῶν εὐλαβεστάτων γυναικῶν μήτε παρά τινος αὐτῶν θεαθέντας. Ἄλλα μὴδὲ ἄλλην ἐπινοεῖτωσαν πρόφασιν ἢ ἀνδρες τῶν εἰς γυναικεῖα μοναστήρια παρόδων ἢ γυναικας τῶν ἀνδράσιν ἀφωρισμένων, προφάσει τῶν περὶ τὴν ὁσίαν πραττομένων, ἃς δὴ μνήμας καλοῦσιν, εἰς τρίτην καὶ ἐνάτην συνιόντες ἡμέραν, ἢ ἡνίκα τεσσαράκοντα ἐξήκοιεν ἢ καὶ ἐνιαυτός· ἐξὸν, εἰ μὲν γυναικεῖον εἶη τὸ μοναστήριον, γυναικας ἀπαντα πράττειν, εἰ δὲ ἀνδρεῖον ἀνδρας, καὶ μὴ προφάσει τῶν τοιούτων παρατηρήσεων ἀδοξίαν τινὰ τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις προστρίβεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν τῶν νομοθετουμένων εἰ μὴ φυλακὴν ἔχει τὴν προσήκουσαν δύναται τηρεῖσθαι προσηκόντως, θεσπίζομεν τὸν κατὰ καιρὸν ἐκάστου μοναστηρίου προεστώτα συνεχῶς ἐποπτεύειν καὶ περιεργάζεσθαι τὴν ἐκάστου πολιτείαν τε καὶ κατάστασιν, καὶ εἰ πού τι βραχὺ γένηται παρὰ τὸ

πρέπον, τοῦτο εὐθὺς ἐπανορθοῦν, καὶ μὴ συγχωρεῖν μείζω γίνεσθαι τὸν ολισθον μηδὲ ἀπολέσθαι ψυχὴν πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἀσκήσεως σωτηρίαν καταφεύγουσαν. ὁ δὲ τῶν μοναστηρίων ἐξαρχος (εἰ γε τις εἰη κατὰ τὸν τόπον, ὡς περ ἐπὶ ταύτης ἐστὶ τῆς εὐδαίμονος πόλεως) ταῦτα περιεργαζέσθω καὶ στελλέτω τοὺς καλουμένους ἀποκρισια 672 ρίους τοὺς αὐτοῦ κατὰ τὰ μοναστήρια, καὶ πυνθανέσθω καὶ παρὰ τῶν γειτόνων, μὴ πού τι πονηρὸν ἐπὶ τινος τῶν μοναστηρίων τῶν ἐγγύθεν γίνεται, καὶ ταῦτα ἀπαντα σωφρονίζέτω καὶ τῆς προσηκούσης ἀξιούτω προνοίας. ἀλλὰ καὶ ὁ πόλεως ἐκάστης ἐπίσκοπος τούτου πρόνοιαν ἔχέτω, εἴτε πατριάρχης εἴτε μητροπολίτης εἴτε καὶ τῶν καθ' ἑκαστον εἰη, καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους ἐκδίκους τῆς ἐκκλησίας τῆς αὐτοῦ στελλέτω ταῦτα ἀναζητοῦντας καὶ παραφυλάττοντας καὶ μὴ συγχωροῦντας μηδ' ὅτιοῦν γίνεσθαι ἐξω τοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ καὶ εἰ τι γένοιτο, θᾶπτον τοῦτο ἐπανορθοῦντας. ὁ δὲ ἀγιώτατος πατριάρχης ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως τὰ περὶ τῶν ἐνταῦθα μοναστηρίων ὁμοίως ἐξεταζέτω, καὶ φύλακας τοῦ πράγματος τοὺς θεοφιλεστάτους ἐκκλησιακδίκους τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ οὐρανὸν νομίσειεν ἀκριβεῖς καὶ σεμνοτάτους εἶναι καταστησάσθω, ἵνα διὰ πλειόνων τῆς φυλακῆς γινομένης ἐτι μείζων ἢ τήρησις καὶ ἢ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν ἐκδίκησις γένηται. Δεῖ δὲ ἑκαστον μοναστήριον ὑπὸ ἡγούμενον τελοῦν ἐχειν, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, τοὺς λεγομένους ἀποκρισιάρχους, ἀνδρας γεγηρακότας καὶ ἡδη τὸν μοναχικὸν ἀθλον ἀγωνισαμένους καὶ οὐ ῥαδίως τὰς σωματικὰς ἐπηρείας ὑφισταμένους. οἱ τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς αὐτῶν ἀπησχόληται χρεῖαις. καὶ οὐ μόνον εἰπερ ἀνδρῶν εἰη τὸ μοναστήριον ἀλλ' εἰ καὶ γυναικῶν τυχόν, εἶναι δύο τινὰς ἢ τρεῖς ἀνδρας ἢ εὐνούχους. εἰ δυνατόν, ἢ τῶν γεγηρακότων τε καὶ ἐπὶ σωφροσύνη μεμαρτυρημένων. οἱ περ τὰ πράγματα αὐταῖς πράξουσι καὶ τὴν ἀρητην αὐταῖς διαδώσουσι κοινωνίαν, ἡνίκα τούτου καιρός. εἰ δὲ περὶ τινος τοῦ μοναστηρίου χρεῖας ἢ εἰς μίαν τῶν εὐλαβεστάτων ἀσκητριῶν ἀναφερομένης εἰπέιν τε τῶν ἀναγκαίων βούλοιντο, ἐντεύξονται τῇ ἡγουμένη μόνῃ καὶ ἑτέρα παντελῶς οὐδεμιᾶ 673 τῶν γυναικῶν τῶν εἰς τὸ μοναστήριον, τοῦτο ἀμα διὰ τῶν εὐλαβεστάτων θυρωρῶν πράττοντες· δεῖ γὰρ τοιαύτας τινὰς ἐπὶ ταῖς θύραις τετάχθαι, αἱ περ ὁμοίως τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους τὰς εἰς τὸ μοναστήριον ἐποπτεύουσαι καὶ τὰς ἐξόδους κωλύσουσι καὶ ἀβάτους ἀνδράσι τὰς εἰσόδους πλὴν τῶν ἀποκρισιάρχων καταστήσουσιν. οἱ δὲ ταῖς θυρωροῖς ἐντεύξονται καὶ ἐροῦσι τὴν ἑαυτῶν ἀφιξίν, ἢ δὲ ἡγουμένη μανθάνουσα τε καὶ κατιοῦσα τούτοις ἐντεύξεται, αὐτοὶ δὲ ἀνοίσουσι ἐπ' ἐκείνην τὰ περὶ τῆς αὐτῶν διοικήσεως ἢ τῆς χρεῖας ἐφ' ἣ παραγεγόνασι· καὶ οὐτως καὶ τὰ ἀνθρώπιναπραχθήσεται καλῶς καὶ ἢ σωφροσύνη διαμενεῖ πανταχόθεν ὑπ' οὐδενὸς πειραζομένη κακοῦ. Εἰ δὲ τις ἀμάρτοι (καὶ γὰρ πολλὰ τὰ ἀνθρώπινα, καὶ οὐκ ἀν τις δύναιτο τὴν φύσιν οὐτως ἐπισχεῖν ὡς ἀμαρτάνειν μηδέν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ μόνου θεοῦ), τοῦτον μετρίου μὲν οντος τοῦ πταίσματος καὶ νουθετεῖν καὶ καθείργειν καὶ μετανοίας αὐτῷ διδόναι καιρὸν, ἵνα καλλίω τάξιν λαβὼν αὐθις ἐπανέλθοι πρὸς ἑαυτὸν καὶ μὴ τοὺς ἡδη καταβεβλημένους ἀπολέσειε πόνους· εἰ δὲ μείζων ὁ τοῦ πταίσματος εἰη τρόπος, πρὸς τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐπανορθώσεως εἶναι καὶ αὐθις νουθεσίαν σφοδροτέραν καὶ μετάνοιαν ἰσχυρὰν ἀπαιτεῖν. καὶ εἰ μὲν ἰσχύσειε τούτοις τοῖς τρόποις σῶσαι τὸν ὀλισθαίνειν ἀρχόμενον (τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ γυναικῶν ἀσκουσῶν καὶ ἀνδρῶν φαμεν), χάριν εἰδέναι τῷ μεγάλῳ θεῷ τῷ καὶ ἐν οὐρανῷ γίνεσθαι χαρὰν ταῖς ἀγγελικαῖς εἰπόντι δυνάμεσιν, ἡνίκα τις σωθεῖη τῶν ἀμαρτανόντων· εἰ δὲ κρεῖττον ἢ κατὰ θεραπείαν τὸ πρᾶγμα γένηται, τηνικαῦτα καὶ ἐξωθεῖν αὐτὸν τοῦ μοναστηρίου, ὁπως ἀν ἐκδοὺς ἑαυτὸν ἐκ τῶν καλλιόνων τοῖς χείροσιν αὐτὸς τῆς ἑαυτοῦ κακίας ἀπολαύσειε μόνος καὶ μὴ τι τῶν ἑαυτοῦ κακῶν 674 καὶ ἑτέροις προσαπομάξῃται, ὡς περ τι τῶν λοιμωπτόντων καὶ ἀθεράπευτα νοσοῦντων

βοσκημάτων. οὐδὲ γὰρ ἡ βασιλεία περιόψεται τούτων ἀμελουμένων οὐδὲ ἀφέξεται τῆς ἀγανακτήσεως κατὰ τοῦ ἡγουμένου οὐδὲ κατὰ τοῦ τῶν τόπων ἐπισκόπου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησιακδίκων, εἰ μὴ ταῦτα τηροῖεν, ὡς ἀναγκαίως οὐ σης καὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς τοῦ πράγματος ἐπιμελείας. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι καθαραῖς ταῖς χερσὶ καὶ γυμναῖς ταῖς ψυχαῖς τὰς ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος εὐχὰς προσάγοιεν τῷ θεῷ, πρόδηλον ὡς καὶ τὰ στρατεύματα εἴξει καλῶς καὶ αἱ πόλεις εὐσταθήσουσι (θεοῦ δὲ ἰλεώ τε καὶ εὐμενοῦς καθεστῶτος πῶς οὐκ εἰσται πάντα μεστὰ πάσης εἰρήνης τε καὶ εὐνομίας;) καὶ ἡ γῆ τε ἡμῖν οἰσει καρπὸς καὶ ἡ θάλαττα τὰ οἰκεῖα δώσει, τῆς ἐκείνων εὐχῆς τὴν εὐμένειαν τοῦ θεοῦ πρὸς ἀπασαν τὴν πολιτείαν συναγούσης. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ γε τὸ κοινὸν σχῆμα τῶν ἀνθρώπων αἰδεσιμώτερον εἰσται καὶ ζήσει κάλλιον τὴν ἐκείνων αἰσχυνόμενον καθαρότητα. ὥστε μία σύμπνοια γενήσεται, πάντων ὁμοῦ πρὸς τοῦτο συντρεχόντων καὶ ἐξοριζομένης καθ' ὅσον οἰόν τέ ἐστι κακίας ἀπάσης, τῶν καλλίωνων τε καὶ ὀσιωτέρων ἐπιτηδευμάτων ἀντεισαγομένων τε καὶ ἐμπρεπόντων τοῖς πράγμασιν· ὁ περ ἡμεῖς ἐπιζητοῦντες πρᾶγμα πράττομεν, ὡς γε πεπιστεύκαμεν, χρηστόν. Κἀκεῖνό γε μὴν πᾶσι φυλάττεσθαι βουλόμεθα τρόποις, ὥστε εἰ φανεῖται τις τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν εἰς τι τῶν καπηλείων ἀναστρεφόμενος, τοῦτον εὐθὺς παραδίδοσθαι τοῖς τῶν πόλεων ἐκδίκοις ἢ ἐνταῦθα τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, σωφρονίζεσθαι τε διελεγχόμενον καὶ μηνύεσθαι τοῦτο τῷ ἡγουμένῳ, ὥστε αὐτὸν ἐξελαύνειν τοῦ μοναστηρίου τὸν ταῦτα πλημμελήσαντα, οἱ αὖ τὸν ἐν αἰσχύνη βίον τῆς ἀγγελικῆς 675 ταύτης καταστάσεως ἀλλαξάμενον. δεῖ γὰρ διπλοῦν τοῦτο εἶργον τοῖς μοναχοῖς καθεστάναι, ἢ ταῖς θείαις ἐνασχολεῖσθαι γραφαῖς ἢ τὰ μοναχοῖς πρέποντα ἀπερ καλεῖν εἰώθασιν ἐργόχειρα μελετᾶν τε καὶ ἐργάζεσθαι· διάνοια γὰρ μάτην σχολάζουσα οὐδὲν ἀν τῶν ἀγαθῶν ἀποτέκοι. Ὑπὲρ τούτων οὐ ν τόνδε τίθεμεν τὸν νόμον ἐπὶ τε ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως κρατοῦντα ἐπὶ τε τῶν ἐθνῶν ἀπάντων. καὶ γὰρ δὴ πρὸς ἐκαστον τῶν ὀσιωτάτων πατριαρχῶν καταπέμψομεν αὐτὸν ἐπ' ἀσφαλείᾳ τε καὶ φυλακῇ προσηκούσῃ. οἱ δὲ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτοὺς τεταγμένους μητροπολίτας ἐκπέμψουσιν, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς ἀλλοῖς ἀπασὶ διαδώσουσιν ἐπισκόποις, καὶ διὰ τῶν ἐπισκόπων ἀπαντα ταῦτα τοῖς εὐλαβεστάτοις μοναχοῖς καὶ τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν γενήσεται φανερά. δίδομεν δὲ τὴν τοῦ πράγματος παρατήρησιν οὐ μόνον τῷ ἡγουμένῳ μονῆς ἐκάστης οὐδὲ μόνον τῷ θεοφιλεστάτῳ τῶν τόπων ἐπισκόπῳ οὐδὲ τοῖς ὀσιωτάτοις μητροπολίταις οὐδὲ τοῖς ἀγιωτάτοις πατριάρχαις, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν καὶ τῇ σῆ ὑπεροχῇ, ἵνα εἰ τις τὸ πρᾶγμα δεηθῆι σφοδρότερας ἐπανορθώσεως, μανθάνων παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν ἐπεξίους, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τοῖς ἐκείνων ἀρχουσι πρότερον παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὸ πρακτέον μανθάνουσι. καὶ εἰ ἡ διὰ πάντων καὶ τοῖς προσώποις τοῖς ἱερωμένοις καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἀνεύθυνα τὰ πρὸς θεὸν καὶ πρό γε πάντων τῇ βασιλείᾳ, ὡς οὐδενὸς τῶν θειοτέρων καὶ τῶν φυλάττεσθαι δικαίων ἀμελουμένου παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ διὰ πάντων σπευσάντων τὴν κοινὴν πολιτείαν τῆς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 676 φιλανθρωπίας ἀπολαύειν διὰ τῆς τῶν εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν καθαρότητος, ἢ φυλάξουσιν καὶ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ καὶ ἐπίσκοποι μείζους τε καὶ ἐλάττους, τῶν τε ἱερῶν μεμνημένοι κανόνων τῶν τε ἡμετέρων νόμων καὶ διατάξεων τῶν περὶ τούτου γεγραμμένων, οὐς καὶ κρατεῖν καὶ κυρίους εἶναι καὶ διὰ τοῦ παρόντος θεσπίζομεν νόμου. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ἐνδοξότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου γινώσκουσα ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω.

---Ρ---Λ---Δ ΠΕΡΙ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΙΧΕΥΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀυτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Βανδαλικὸς Ἀφρικανὸς εὐσεβῆς εὐτυχῆς ἐνδοξὸς νικητῆς τροπαιοῦχος

ἀεισέβαστος Αὐγουστος Μουσωνίῳ ἐπάρχῳ πόλεως. <Προοίμιον.> Τὰ πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων περισκοποῦντες ἀεὶ ευρομεν διαφόρους βλάβας τοῖς ἡμέτεροις ὑποτελέσιν ἐπάγεσθαι ἐκ τῶν προβαλλομένων τοποτηρητῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις παρά τε τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων, καὶ περὶ τούτου ἡδη νόμον ἐγράψαμεν μερικὴν τινα ποιούμενοι τοῦ πράγματος ἐπανόρθωσιν. Νῦν δὲ τελειότερον βοηθῆσαι τοῖς ἡμέτεροις ὑποτελέσι σπουδάζοντες θεσπίζομεν, μηδεμίαν ἀδειαν εἶναι τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπάρχους τῶν τε ἀνατολικῶν τῶν τε παρὰ Ἰλλυριοῖς πραιτωρίων ἢ κόμητα λαργιτιονῶν ἢ κόμητα πριβάτων τοποτηρητὰς ἐκπέμπειν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἢ αὐτοὺς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας ποιεῖν καὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς τοποτηρητὰς· ἀλλὰ μηδὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀρχοντας ἐν ταῖς ἐμπιστευθείσαις αὐτοῖς ἐπαρχίαις τοποτηρητὰς προβάλλεσθαι ἐν οἰαδήποτε πόλει. μόνον δὲ κελεύομεν εἶναι τοποτηρητὴν τῆς ἐπαρχότητος τὸν ἐν Ὀσσορηῇ καὶ Μεσοποταμίᾳ, καὶ εἰ χρεῖα καλέσει, εἰς ἑτέρους τόπους καιρῶ ἐκστρατεύματος ὑπὲρ ἀποτροφῆς αὐτοῦ σταληναί τινα, καὶ τοῦτο μέντοι κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν. Πρὸς τούτοις κελεύομεν, ὥστε μήτε στρατηλάτας μήτε δοῦκας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς ἀρχαῖς ἐκελεύσθησαν, εἶναι τοποτηρητὰς ἢ βιοκωλύτας ἢ ληστοδιώκτας. εἰ δὲ συμβῆ χρεῖα καλούσης εἶτε στρατηλάτας εἶτε δοῦκας πεμφθῆναι καθ' ἡμετέραν κέλευσιν ἐν ἑτέροις τόποις, τότε γίνεσθαι τοποτηρητὴν τοῦ ἀπόντος, καὶ τοῦτο καθ' ἐπιτροπὴν ἡμετέραν. Μηδενὶ δὲ ἐξέστω πολιτικῶ ἢ στρατιωτικῶ ἀρχόντι περιεῖναι τὴν ἐπαρχίαν αἰτίας ἀναγκαίας χωρὶς. εἰ δὲ τις ἀνάγκη καλέσει τοιοῦτό τι γίνεσθαι, δαπάναις οἰκείαις τοῦτο ποιεῖν 678 κελεύομεν τοὺς τε ἀρχοντας καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτοῖς καὶ τὴν πειθομένην αὐτοῖς τάξιν, μήτε δὲ ἀγγαρείαις ἢ τοῖς καλουμένοις ἐπιδημητικοῖς ἢ ἑτέρα οἰαδήποτε ζημίᾳ βαρύνειν τοὺς ἡμέτερους ὑποτελεῖς, μήτε δὲ συνηθείας ὀνομάζειν ἢ ζητεῖν, ἃ σπερ τυχόν τινες τῶν προηγησαμένων εἰς οἰκεῖον κέρδος ἀδίκως ἐπενόησαν· τὰ γὰρ κακῶς ἐπινοούμενα οὐδὲ μακρὰ συνηθείᾳ βεβαιοῦσθαι βουλόμεθα. εἰδόντων ἀπάντων τῶν προειρημένων ἀρχόντων τῶν πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν, ὥς εἰ τι παρὰ ταῦτα γένηται, καὶ ὁ ποιῶν τοποτηρητὴν κ' χρυσίου λιτρῶν καταθήσει ποινὴν καὶ τῆς ζώνης ἐξωγενήσεται, καὶ ὁ γενέσθαι καταδεξάμενος ἐκπίπτων τῆς οἰκείας περιουσίας ἐξορία ὑποβληθήσεται. Πρὸς πλείονα δὲ τῆς ἡμετέρας διατυπώσεως ἀσφάλειαν κελεύομεν, τοὺς κατὰ τόπον ἐπισκόπους καὶ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας καὶ αὐτοὺς τοὺς τὰς πόλεις οἰκοῦντας μηδένα παρὰ τὴν παροῦσαν ἡμῶν διατύπωσιν δέχεσθαι ἢ βιοκωλύτην ἢ ληστοδιώκτην· καθόλου γὰρ οὐδένα τῶν ἀρχόντων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἐνδημοῦντα κατὰ τὴν χώραν εἶναι τοποτηρητὴν συγχωροῦμεν. καὶ μάλιστα μὲν κελεύομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας οὕτως ὀρθῶς διαγίνεσθαι καὶ τὰ πράγματα καλῶς διοικεῖν, ὥς μὴ χρεῖαν γίνεσθαι περὶ οἰουδήποτε πράγματος ὀφείλοντος ζητηθῆναι ἢ γοῦν διοικηθῆναι εἰς τὰς ἐπαρχίας τινὰ πεμφθῆναι. εἰ δὲ καὶ χρεῖα καλέσει πεμφθῆναι τινας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις προφάσει δημοσίων εἰσπράξεων ἢ ἑτέρων οἰωνδήποτε ἀναφυομένων ζητήσεων [τοποτηρητὰς], μήτε πρόσταξιν μήτε ὀνόματι ἐπινοητοῦ· γινόμενος δὲ ὁ πεμπόμενος κατὰ τὴν ἐπαρχίαν μηδεμίαν μὲν τοῖς ὑποτελέσιν ἐπαγέτω ζημίαν, τὴν δὲ καταπιστευθεῖσαν αὐτῷ χρεῖαν πληροῦτω, τοῦ ἀρχοντος 679 τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως βοηθούτων αὐτῷ. εἰ δὲ κοὶ κατὰ τοῦ ἀρχοντος τυχόν κατηγορηθέντος πεμφθῆ, τῆνικαῦτα κελεύομεν καὶ τὴν ἐπιχωρίον τάξιν ὑπουργεῖν αὐτῷ. ὥστε δὲ κωλύομεν τοποτηρητὰς γενέσθαι, οὕτως τὸν πάντα κίνδυνον κελεύομεν εἶναι τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας καὶ τὴν αὐτῶν τάξιν, ὥστε φροντίδα ποιεῖσθαι τῆς τε τῶν δημοσίων ἀνύσεως τῆς τε τῶν τόπων καταστάσεως καὶ τοῦ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ βλάβην ἀναστέλλειν. Εἰ δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ βίνδικες ἢ ἐκλήπτορες εἰσι τῶν δημοσίων, καὶ δεηθῶσί τινος βοηθείας, κελεύομεν τοὺς ἀρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ

τάς τάξεις αὐτῶν πᾶσαν σύναρσιν καὶ σπουδὴν αὐτοῖς συνεισάγειν, ὥστε ἀνεμποδίστως τὴν τῶν δημοσίων εἰσπραξίν προΐεναι. Καὶ πάσας δὲ τὰς κινουμένας εἰτε χρηματικὰς εἰτε ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις καὶ ἀρμοζούσας τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχουσιν αὐτοὺς ἐπιτρέπομεν ζητεῖν, ὥστε αὐτοὺς οἰκείῳ κινδύνῳ ταύτας ἐξετάζειν καὶ νόμιμον πέρασ αὐταῖς ἐπιθεῖναι. Πρὸς τούτοις κελεύομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας, ἥνίκα μέλλοιεν τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνειν, εἰτε παρόντες ὡσιν εἰτε ἀπόντες, ἀσφάλειαν προσκαθιστᾶν τῇ τε ἐπαρχότητι καὶ ταῖς ἡμετέραις λαργιτίοσιν καὶ τῷ κόμητι τῶν πριβάτων ὑπὲρ τῶν εἰσαγομένων χρημάτων ἐκάστη τῶν εἰρημένων ἀρχῶν, ὅποτε καὶ ν μὴ ἀσφαλίσωνται, ὡς ποιήσαντας ἀσφάλειαν οὐτω κελεύομεν αὐτοὺς καὶ τὰς αὐτῶν τάξεις ὑποκεῖσθαι ταῖς εἰρημέναις ἀρχαῖς. Ἐν ἐκείναις δὲ ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πόλεσι βουλόμεθα τοὺς ἀρχοντας ἐγκινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς τῶν δημοσίων εἰσπράξεως, ἐν αἰς μήτε σκρινιάριοι μήτε βίνδικες μήτε ετεροίτινες εἰεν ἰδίῳ κινδύνῳ τὴν ἀπαίτησιν ποιούμενοι. Καὶ τοῦτο δὲ ἡλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς τινες τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων οὐτως ἀσεβῶς φέρονται προ 680 φάσει αἰσχροκερδείας, ὡς μηδὲ διαθήκας συγχωρεῖν γίνεσθαι μηδὲ γινομένας ἐμφανίζεσθαι, μηδὲ γάμοις τινὰς προσομιλεῖν μηδὲ τὰ ἐπὶ ταῖς γαμικαῖς δωρεαῖς ὑπομνήματα συντάττεσθαι, μηδὲ τὰ τῶν τελευτώντων σώματα ταφαῖς παραδίδοσθαι, μηδὲ πραγμάτων ἀναγραφὴν συγχωρεῖν γίνεσθαι ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων πράττεσθαι ἢ ἐν ὑπομνήμασιν ἢ ἐν ἐκμαρτυρίαῖς. διὰ τοῦτο ἀπαγορευόμεν πᾶσι τοῖς ἀρχουσι πολιτικοῖς τε καὶ στρατιωτικοῖς καὶ ταῖς αὐτῶν τάξεσιν ἢ καὶ ἐτέρῳ οἰωδῆποτε τοιοῦτό τι τολμᾶν. εἰ δέ τις τοιοῦτο μῦθος ἐν οἰωδῆποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐπιχειρήσει διαπράξασθαι ἢ ὑπουργῆσαι τῷ ταῦτα τολμῶντι, κελεύομεν τοὺς τοιοῦτους ἐξω τῆς ζώνης γινομένους ἐν ἐξορίᾳ πέμπεσθαι, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν τὴν συμβαίνουσαν ζημίαν τοῖς ἡδικημένοις κατὰ τὸ διπλάσιον ἀποδίδοσθαι, οὐκ ἀνηρημένης αὐτοῖς οὐδὲ τῆς ἀλλῆς τῆς ἀπὸ τῶν νόμων βοθηείας. πᾶσαν δὲ δίδομεν ἀδειαν τοῖς κατὰ τὸν τόπον ὄσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς πρωτεύουσι τῶν πόλεων τὰ τοιαῦτα ἐγχειρήματα κωλύειν, καὶ φροντίζειν τοῦ ταῦτα πάντα ἀνεμποδίστως καὶ ἀζημίως κατὰ τὴν τῶν νόμων δύναμιν προΐεναι, καὶ τὰ περὶ τούτων μηνύειν ἡμῖν. Τὰς μέντοι κατὰ νόμους ἐπιδεδομένας ἐκκλήτους καὶ δέχεσθαι βουλόμεθα πάντας τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς καθ' ἡμετέραν κέλευσιν ἀκρωμένους, εἰτε μείζονες εἰτε ἐλάττονες εἰεν, καὶ ἐκδιδόναι τὰ πεπραγμένα δίχα τινὸς ὑπερθέσεως τοῖς δικαζομένοις, ὥστε ἐξετάσιν νόμιμον περὶ τούτων προΐεναι. πρὸς τούτοις κελεύομεν, ἐκκλήτου ἐπιδεδομένης κατὰ τὸν νόμον μήτε ἐκβιβασμούς γίνεσθαι μήτε νομὰς πραγμάτων μετατίθεσθαι μέχρι τελείας ἐπ' αὐτῇ κρίσεως. Ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει μοιχείας ἢ ἀρπαγὰς γυναικῶν ἢ φόνους ἢ ετερα οἰαδῆποτε ἐγκλήματα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀμαρτάνεσθαι, κελεύομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους πάντα κατὰ νόμους διεκδικεῖν, καὶ τοὺς 681 ἀμαρτάνοντας κρατεῖν, καὶ μὴ ἐτέρους ἀνθ' ἐτέρων, ἢ ἐξ ὧν ὠρμηνται χωρίων οἱ τὰ ἐγκλήματα τολμήσαντες ἄλλον ἀντ' ἄλλου συνέχειν, ἢ ζημίαν τοῖς αὐτῶν ἐπάγειν χωρίοις, ἀλλὰ μηδὲ ἐνεχυρασμούς ποιεῖν διὰ τὸν ἡμαρτηκότα, ἢ τὴν τοῦ ἐγκλήματος ἐκδίκησιν ἰδίου κέρδους ἐνεκα καταλύειν ἢ τὰ τῶν πλημμελησάντων πράγματα οἰκείον κέρδος ποιεῖσθαι. ἡμεῖς γὰρ τοὺς μὲν αἰτίους τὰς ἐκ τῶν νόμων ποινὰς ὑπομένειν βουλόμεθα, ζημίαν δὲ τοῖς ὑποτελέσιν ἡμῶν ἢ κέρδος ἐκ τούτου τοῖς ἀρχουσιν ἢ τοῖς αὐτῶν ἀνθρώποις ἢ γουν τάξεσι γίνεσθαι οὐδαμῶς συγχωροῦμεν, ἵνα μὴ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιθυμίαν εὐρεθῶσιν ἀδίκως τινὰς τιμωρούμενοι καὶ τοὺς ἀμαρτήσαντας πιπράσκοντες. εἰ γὰρ δὴ τι παρὰ ταῦτα γένηται, αὐτὸς μὲν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἀρχων πᾶσαν τὴν ἐντεῦθεν προσγινομένην τοῖς ἡδικημένοις θεραπεύσει ζημίαν καὶ τιμωρίας ὑποβληθεὶς ἐξορία παραδοθήσεται, καὶ ὁ τούτου δὲ ἀρεδρος τὴν ὁμοίαν ὑποστήσεται τιμωρίαν, ἐὰν τοῖς γινομένοις παρὰ

τοῦ α ρχοντος ὑπεναντίον τῶν νόμων ἐγγράφως συναινέση, καὶ ἡ τάξις δὲ αὐτοῦ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα διὰ κέρδος ἰδιῶν αὐτῶ ὑπουργοῦντες οὐ μόνον τὰς ζημίας τοῖς ἡδικομένοις ἀναγκασθήσονται ἀποκαταστήσαι, ἀλλὰ καὶ οἱ αἰτιώτεροι αὐτῶν ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας ὑποβληθέντες ἐξορία παραδοθήσονται. Εἰ δὲ τις τῶν ἐνεχομένων ἐγκλήμασι διαλάθοι ἢ καταλίποι τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην ἐν ἣ τὰ ἐγκλήματα ἐπλημμέλησε, κελεύομεν νομίμοις κηρύγμασι παρὰ τοῦ α ρχοντος καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ εἰ μὴ ὑπακούσει, ἐκεῖνα ἐπ' αὐτῶ προΐεναι τὰ τοῖς ἡμετέροις νόμοις διωρισμένα· εἰ δὲ γνωσθῆ ὡς καθ' ἑτέραν ἐπαρχίαν διάγει, κελεύομεν τὸν τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενον, καθ' ἣν ἄμαρτηθῆναί τι τοιοῦτο συμβαίη, ἐπιστολῇ δημοσίᾳ κεχρησθαι πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης α ρχοντα, ἐν ἣ τὸ πλημμελήσαν πρόσωπον διάγει, ἐκεῖνον δὲ τὸν τὰ δημόσια δεχόμενον γράμματα κινδύνῳ αὐτοῦ καὶ τῆς τάξεως αὐτοῦ συνέχειν τὸν τοιοῦτον καὶ 682 πρὸς τὸν α ρχοντα τῆς ἐπαρχίας αὐτὸν παραπέμπειν ἐν ἣ ἡ μαρτε, τὰς ἀπὸ τῶν νόμων τιμωρίας ὑποστησόμενον. εἰ δὲ ὁ τὴν δημοσίαν ἐπιστολὴν δεχόμενος ῥαθυμήσει τοῦτο ποιῆσαι, ἢ οἱ τῆς τάξεως αὐτοῦ προδώσουσιν ἢ ἐπιτραπέντες ἀμελήσουσι, τῆνικαῦτα καὶ αὐτὸν τὸν α ρχοντα τρεῖς χρυσίου λίτρας καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ ἑτέρας τρεῖς ὑπὲρ ποινῆς καταβάλλειν κελεύομεν. εἰ δὲ ὁ α ρχων ἢ τις τῶν τῆς τάξεως αὐτοῦ διὰ κέρδος τὸ τοιοῦτο πρόσωπον μὴ συσχῆ ἢ συσχῶν μὴ παραπέμψει, καὶ τοῦτο πράξας ἐλεγχθῆ, γυμνωθεὶς τῆς ζώνης ἐξορία παραδιδόσθω. Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν παραφυλάττεσθαι παρὰ πάσης ἀρχῆς, ἵνα ἐὰν συμβῆ ἐγγραφὸν ἡμετέραν κέλευσιν γενέσθαι πρὸς τινὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐν τῷ μεταξύ οὐτως παυθῆ τῆς ἀρχῆς, τὸν μετ' ἐκεῖνον παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν δέχεσθαι ταύτην καὶ ἐμφανίζεῖν· καὶ εἰ μὲν ἰδιωτικὸν εἴη τὸ πρᾶγμα, καὶ πληροῦν αὐτὸ καὶ ἐπεξιέναι, ὡς ἂν εἰ πρὸς αὐτὸν εὐτυχῆ γεγραμμένη· εἰ δὲ ἡ τοιαύτη ἐγγραφὸς κέλευσις εἰς τὸ δημόσιον ὄρα, ἐξετάζειν ταύτην, καὶ εἰ μὲν μὴ βλάπτεται τὸ δημόσιον, τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα πληροῦν, εἰ δὲ πρὸς βλάβην ἐστὶ τοῦ δημοσίου, μηδὲν ἐπ' αὐτῇ παντελῶς πράττεσθαι, μηνύειν δὲ εἰς ἡμᾶς πρῶτον, ὡς δευτέραν ἡμῶν γίνεσθαι περὶ τούτου κέλευσιν. εἰ δὲ καὶ προστάξεις οἰουδήποτε α ρχοντος εἴησαν, καὶ πρὶν ἐμφανισθῆναι ταύτας ἢ τὸν προστάξαντα ἢ πρὸς ὃν αἰ προστάξεις γεγόνασιν συμβῆ ἀποκινηθῆναι τῆς ἀρχῆς, καὶ οὐτως ὁ γινόμενος α ρχων ταύτας δεχέσθω καὶ ἐκβιβαζέτω, εἰ νομίμως γεγόνασιν· εἰ δὲ παρὰ τὸν νόμον ἢ κατὰ τοῦ δημοσίου ἐγένοντο, ταύτας ἀντὶ μηδὲ γεγραμμένων εἶναι κελεύομεν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοιαύτην ἀσέβειαν ἐν διαφόροις τόποις τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐγνωμεν ἄμαρτάνεσθαι, 683 ὅτι οἱ δανεισταὶ τὰ τέκνα τῶν χρεωστούντων τολμῶσι κατέχειν ἢ εἰς ἐνέχυρον ἢ εἰς δουλικὴν ὑπηρεσίαν ἢ μισθοῦν, τοῦτο πᾶσι τρόποις κωλύομεν, καὶ κελεύομεν, εἰ τις τοιοῦτό τι πλημμελήσει, μὴ μόνον ἐκπίπτειν αὐτὸν τοῦ χρέους, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν ἀλλήν ποσότητα καταδικάζεσθαι δοθησομένην τῷ κρατηθέντι παρ' αὐτοῦ ἢ τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ σωματικαῖς ποιναῖς αὐτὸν καθυποβάλλεσθαι παρὰ τῶν κατὰ τὸν ἀρχόντων, ἐπειδὴ πρόσωπον ἐλεύθερον ὑπὲρ χρέους ἐτόλμησε κατασχεῖν ἢ μισθῶσαι ἢ ἐνεχυριάσαι. Κάκεινο δὲ συνείδομεν ὑπὲρ τῆς τῶν ὑποτελῶν ὠφελείας ἐπανορθῶσαι, ἵνα εἰ τις γυνὴ ἐν δανειακῷ γραμματεῖῳ συναινέσει τῷ οἰκείῳ ἀνδρὶ ἢ ὑπογράψῃ καὶ τὴν οἰκείαν περιουσίαν ἢ καὶ ἑαυτὴν ἐνοχὸν ποιήσῃ, κελεύομεν μηδὲν τοιοῦτον ἰσχύειν ἢ κρατεῖν, εἰ τε ἂν παρ' αὐτὴν πολλὰκις τοιοῦτό τι ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος γένηται, εἰ τε ἰδιωτικὸν εἰ τε δημόσιον εἴη τὸ ὄφλημα, ἀλλ' οὐτως εἶναι ὡς ἂν εἰ μηδὲ γεγραμμένον ἢ ν, εἰ μὴ φανερῶς ἀποδειχθῆ, ὅτι τὰ χρήματα εἰς ἰδίαν αὐτῆς τῆς γυναικὸς χρείας ἔδαπανήθη. Ἀναγκαῖον δὲ νομίζομεν κάκεινο προσηκούση βοήθεια ἐπανορθῶσαι, ἵνα μηδεμία γυνὴ περὶ οἰουδήποτε πράγματος χρηματικῷ ἔξ οἰουδήποτε α ρχοντος ἐγκλείηται ἢ φυλάττηται. ἀλλ' εἰ μὲν ὑπὲρ δημοσίων χρεῶν ἢ ἰδιωτικῶν ἐναχθεῖ

κατὰ τὸν νόμον ἢ γυνή, ἢ διὰ τοῦ ἀνδρὸς ἢ δι' ἑαυτῆς ἢ δι' οἰοῦσαν βούλοιοτο προσώπου νομίμως ἀποκρινέσθω καὶ διοικεῖτω τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ καὶ χήρα εἴη ἢ μηδὲ τὴν ἀρχὴν 684 ἀνδρὶ γαμηθεῖσα, ἐξέστω ὁμοίως τῇ γυναικὶ ἢ δι' ἑαυτῆς ἢ δι' ὧν ἂν βουλευθεῖ τὰ οἰκεῖα προτιθέσθαι δίκαια κατὰ τὸν νόμον. τὸν δὲ παρὰ ταῦτα τολμῶντα πρᾶξαι τι τῶν προειρημένων κελεύομεν, εἰ μὲν μείζων ἀρχὴν εἴη, κ' χρυσοῦ λιτρῶν, εἰ δὲ ἡττων, ἴ χρυσοῦ λιτρῶν ποινῇ ὑποκεῖσθαι, τοὺς δὲ ὑπουργοῦντας αὐτοῖς ἐπὶ τοῖς προειρημένοις γυμνουμένους τῆς ζώνης βασάνοις ὑποβάλλεσθαι καὶ εἰς ἐξορίαν πέμπεσθαι. εἰ δὲ ἢ γυνὴ μετὰ νόμιμον ὑπόμνησιν μὴ βουλευθεῖ προβάλλεσθαι τινα τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀποκρινόμενον, ἢ καὶ δικασαμένη κατακριθῆ, μηδὲ οὕτως ἐγκλείεσθαι ἢ φυλάττεσθαι αὐτήν, ἀλλὰ τὰ νόμιμα ἐπὶ τοῖς προσήκουσιν αὐτῇ πράγμασι προίεσθαι. εἰ δὲ ἐγκλημα εἴη τὸ ἐπαγόμενον τῇ γυναικί, ἐφ' ᾧ ἀνάγκη ἐστὶν αὐτὴν φυλαχθῆναι, εἰ μὲν ἐγγυητὴν προσώπου δυνηθεῖ παρασχεῖν, αὐτῷ πιστευθῆ, εἰ δὲ ὁμοῦσι μὴ δύνασθαι δοῦναι ἐγγυητὴν, ἐξωμοσίαν ποιήσει περὶ τῆς εἰς τὸ δικαστήριον προεδρείας. εἰ δὲ βαρύτερον εὔρεθει τὸ ἐγκλημα ἐφ' ᾧ κατηγορεῖται, εἰς μοναστήριον ἢ εἰς ἀσκητήριον ἐμβάλλεσθαι, ἢ γυναιξὶ παραδίδοσθαι αὐτὴν δι' ὧν δυνατὸν σωφρόνως καὶ ἐλευθερίως αὐτὴν φυλαχθῆναι, εἰς οὗ τὸ πρᾶγμα αὐτῆς φανερωθῆ· τότε δὲ ἐκεῖνα προβαίνειν ἐπ' αὐτῇ τὰ τοῖς νόμοις διωρισμένα. οὐδεμίαν γὰρ γυναῖκα ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ἢ ὑπὲρ ἐγκλήματος οἰουδήποτε ἢ εἰς φρουρὰν βάλλεσθαι συγχωροῦμεν ἢ δι' ἀνδρῶν φυλάττεσθαι, ἵνα μὴ διὰ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν εὔρεθῶσι περὶ τὴν σωφροσύνην ὑβρίζομεναι. Μονάστριαν μέντοι ἢ ἀσκήτριαν δι' οὐδεμίαν ἐναγωγὴν ἀφέλκεσθαι συγχωροῦμεν ἐκ τῶν οἰκείων μοναστηρίων ἢ ἀσκητηρίων. 685 Εἰ ποτε δὲ μοιχείας ἐγκλημα φανερώς ἀποδειχθείη, κελεύομεν ἐκείνας τὰς ποινὰς τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπάγεσθαι, ἃς Κωνσταντῖνος ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διετύπωσε· κάκεινων τὰς ὁμοίας ὑπομενόντων ποινὰς, οἱ τινες μέσοι ἢ ὑπουργοὶ τῷ τοιούτῳ ἀσεβεῖ ἐγκλήματι γεγόνασιν. ἐκ τῆς οὐσίας δὲ τοῦ μοιχοῦ, εἰ εἰς εἰς γαμετὴν, τὴν προῖκα καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν αὐτῇ περισώζεσθαι, ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου νόμου μοῖραν εἰ προικῶ συμβόλαια μὴ παρηκολούθησαν, τὴν δὲ λοιπὴν αὐτοῦ περιουσίαν, εἰ μὲν εἰσι κατιόντες ἢ ἀνιόντες εἰς τρίτου βαθμοῦ, λαμβάνειν αὐτοὺς κατὰ τὰς τάξεις καὶ τοὺς βαθμούς, εἰ δὲ μὴ εἰσι τοιοῦτοί τινες, τῷ φίσκῳ προσκυροῦσθαι ταύτην κελεύομεν. τὴν δὲ μοιχευθεῖσαν γυναῖκα ταῖς προσηκούσαις ποιναῖς ὑποβαλλομένην ἐν μοναστηρίῳ ἐμβάλλεσθαι. καὶ εἰ μὲν εἰς σωδιετίας ἀναλαβεῖν αὐτὴν ὁ ἀνὴρ βουλευθεῖ, ἐξουσίαν αὐτῷ δίδομεν τοῦτο ποιεῖν καὶ συνοικεῖν αὐτῇ, μηδένα κίνδυνον ἐντεῦθεν εὐλαβουμένῳ μηδὲ διὰ τῶν ἐν μέσῳ γινομένων καταβλαπτομένου τοῦ γάμου. εἰ δὲ ὁ προειρημένος χρόνος παρέλθῃ, ἢ ὁ ἀνὴρ πρὶν ἀναλαβεῖν τὴν γυναῖκα τελευτήσῃ, κελεύομεν κουρεύεσθαι αὐτὴν καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαμβάνειν, καὶ οἰκεῖν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ ἐπὶ ὅλον τὸν χρόνον τῆς οἰκείας ζωῆς. καὶ εἰ μὲν εἰς κατιόντας, τὰ δύο μέρη λαμβάνειν αὐτοὺς τῆς περιουσίας αὐτῆς κατὰ τὴν τῶν νόμων διαιρούμενα τάξιν, τὸ δὲ λοιπὸν τρίτον μέρος τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐμβάλλεται δίδοσθαι· εἰ δὲ κατιόντες μὴ εἴησαν, ἀλλὰ ἀνιόντες εὔρεθῶσι μὴ συμπράξαντες τῷ τοιούτῳ ἀσεβήματι, τετραοῦγκιον αὐτοὺς κατὰ τὴν τοῦ νόμου 686 τάξιν διαιρούμενον λαμβάνειν, τὰς δὲ ὀκτὼ οὐγκίας δίδοσθαι τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐγκλείεται ἢ τοιαύτη γυνή· εἰ δὲ μήτε κατιόντας μήτε ἀνιόντας εἰς ἢ καὶ ἀνιόντες συνέπραξαν τῇ τοιαύτῃ ἀσεβείᾳ, πᾶσαν αὐτῆς τὴν οὐσίαν λαμβάνειν τὸ μοναστήριον. ἐκείνου παραφυλαττομένου ὡστε δι' ὅλων τῶν θεμάτων τῷ ἀνδρὶ τὰ σύμφωνα τὰ τοῖς προικῶσις ἐμφερόμενα συμβολαίους φυλάττεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ τινες τὸν ἡμέτερον νόμον παραβαίνειν σπουδάζουσιν, ἐν ᾧ ἰδικῶς τὰς αἰτίας ἀπρηριθησάμεθα ἐξ ὧν μόνων ρεπούδια δύναται πέμπεσθαι ἢ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἢ ἐκ τῆς γυναικός, κελεύομεν παρ' ἐκείνας τὰς αἰτίας μηδενὶ τρόπῳ

ρεπούδια γίνεσθαι η ἔρρωσθαι γινόμενα, η κατά συναίνεσιν τούς γάμους διαλύειν καὶ συγχωρεῖν ἀλλήλοις τὰ ἀμαρτήματα. εἰ δὲ παρὰ τὰς ἀφ' ἡμῶν διωρισμένας αἰτίας τολμήσουσι τινες διαλύειν τὸν γάμον, κελεύομεν, εἰ μὲν κατιόντας εἰς τὸν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐξ ἄλλου γάμου, τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐκείνοις δίδοσθαι κατὰ τῶν νόμων τάξιν, καὶ τὸν τε ἄνδρα τὴν τε γυναῖκα εἰς μοναστήριον ἐμβάλλεσθαι ἐπὶ πάντα τὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνον, καὶ ἐκ τῆς ἐκάστου περιουσίας ἀνά τέσσαρας οὐγκίας τοῖς μοναστηρίοις ἐν οἷς ἐμβάλλονται ἀφορίζεσθαι· τοῦ ἀνδρὸς δηλονότι μηδὲ χρῆσιν εἰς τὸν διδομένου τοῖς παισὶ μέρους. εἰ δὲ κατιόντας μὴ εἰς τὸν ἐξ ἄλλου γάμου, ἀλλὰ ἀνιόντες εὐρίσκονται, τὸ τρίτον μέρος τῆς οὐσίας λαμβάνειν αὐτούς, εἰ μὴ τῇ ἀσεβείᾳ τῆς λύσεως τοῦ γάμου συνήνεσαν, τὰ δὲ δύο μέρη τοῖς μοναστηρίοις ἐν οἷς εἰς τὸν ἐξ ἄλλου γάμου ἐμβάλλεται ἀφορίζεσθαι. εἰ δὲ μήτε κατιόντες μήτε ἀνιόντες εἰς τὸν ἐξ ἄλλου γάμου, ἀλλὰ ἀνιόντες συνήνεσαν τῷ γεγονότι, κελεύομεν πᾶσαν τὴν οὐ 687 σίαν τοῖς μοναστηρίοις ἐν οἷς ἐνεβλήθησαν δίδοσθαι, ἵνα μὴ διὰ ταύτης τῆς περιουσίας καὶ τὸ τοῦ θεοῦ κρίμα καταφρονηθῆι καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος παραβαθῆι. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ταῖς τοιαύταις λύσεσι τῶν γάμων η τὰ τοιαῦτα ἀθέμιτα συμβόλαια συντιθέντας ταῖς εἰς σῶμα ποιναῖς ὑποβάλλεσθαι κελεύομεν καὶ εἰς ἔξορίαν πέμπεσθαι. εἰ δὲ οἱ τὸν γάμον λύειν ἐπιχειρήσαντες βουληθῶσι πάλιν ἑαυτοῖς συζευχθῆναι πρὶν ἐμβληθῶσι μοναστηρίοις, ἀδειαν αὐτοῖς δίδομεν τοῦτο ποιεῖν, καὶ τὰς προειρημένας ποινὰς συγχωροῦμεν αὐτοῖς καὶ τὰς ἰδίας περιουσίας εἰς τὸν ἐξ ἄλλου γάμου πρὸς ἀλλήλους ζῆν, ὡς ἂν εἰ μηδὲν τοιοῦτο ἡμαρτημένον ἐτύγχανεν. τοῦ ἐνὸς δὲ βουλομένου τὸν γάμον ἀνακαλέσασθαι, εἰ μὴ συναινέσει τὸ ἕτερον πρόσωπον, κατὰ τοῦ μὴ βουλομένου κρατεῖν τὰς ποινὰς. Ταῦτα δὲ πάντα φυλάττεσθαι κελεύομεν ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, διὰ τὸ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων καὶ τῆς τῶν παλατινῶν σχολῆς καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων καὶ τῶν τάξεων αὐτῶν, εἰδότην αὐτῶν, ὡς εἰ ῥαθυμήσουσι τοιοῦτου τινὸς ἀμαρτανομένου καὶ μὴ ταῦτα πάντα παραφυλάξουσι, καὶ ἔξορίαν καὶ δήμευσιν ὑποστήσονται. ταῦτα δὲ αὐτὰ παραφυλάττειν κελεύομεν καὶ τοὺς κατὰ τὸν τόπον ὀσιωτάτους ἐπισκόπους, ὡς τε προνοία αὐτῶν τὰ παραδιδόμενα πρόσωπα ἐν μοναστηρίοις ἐμβάλλεσθαι καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὰ παρ' ἡμῶν διορισθέντα τοῖς μοναστηρίοις παρέχεσθαι. εἰ τις δὲ κατηγορηθῆι ἐπὶ μοιχείᾳ προδοσίᾳ τῶν δικαστῶν η ἀλλῶ οἰωδῆποτε τρόπῳ τὰς ἀπὸ τοῦ νόμου ποινὰς ἀποφύγοι, καὶ μετὰ ταῦτα εὐρεθῆι τῇ γυναικὶ περὶ τῆς κατηγορήθη ἀίσιχρῶς συναναστροφόμενος η εἰς γάμον λαμβάνων αὐτήν, καὶ τοῦτο γένηται ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς η καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, οὐδὲ τὸν γάμον ἔρρωσθαι κελεύομεν, ἀλλὰ καὶ 688 τὸν τοῦτο πλημμελῆσαι τολμήσαντα, εἰ καὶ τὸ πρότερον διέφυγεν, ὁ μὲν ἀδειαν δίδομεν παντὶ δικαστῇ καὶ συνέχειν αὐτὸν καὶ μετὰ βασάνους ταῖς ἐσχάταις τιμωρίαις ὑποτιθέναι, μηδεμιᾶς ἀλλῆς κατηγορίας η ἀποδείξεως δεομένῳ· καὶ τὴν γυναῖκα σωφρονισθεῖσαν καὶ καρεῖσαν μοναστηρίῳ ἐμβληθῆναι κελεύομεν κάκεῖ μένειν ἐπὶ ὅλον τὸν χρόνον τῆς οἰκείας ζωῆς· τὴν ἐκατέρου δὲ περιουσίαν κατὰ τὴν προειρημένην τάξιν διαιρεῖσθαι, κινδύνῳ (καθὼς προείπομεν) τοῦ τε κόμητος τῶν πριβάτων καὶ τῶν κατὰ τὸν τόπον ἀρχόντων. Ἐπειδὴ δὲ δεῖ ἡμᾶς τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀσθένειαν σκοπεῖν, τὰς εἰς σῶμα ποινὰς κατὰ τι μέρος ἐλαττοῦντες ἀπαγορεύομεν ἐκατέρας τὰς χεῖρας η καὶ πόδας τέμνεσθαι, η τοιαύτας τισὶν ἐπάγεσθαι τιμωρίας δι' ὧν τὰ ἄρθρα διαλύονται, ἐπειδὴ ἡ τῶν ὀρθῶν διάλυσις βαρυτέρα ἐστὶ τῆς ἐκατέρων τῶν χειρῶν ἐκτομῆς. διὸ κελεύομεν, εἰ μὲν τοιοῦτό τι ἀμαρτηθῆι ἐξ οὗ οἱ νόμοι θάνατον τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπάγουσιν, κατὰ τὴν τῶν νόμων δύναμιν ὑπέχειν αὐτὸν τὰς ποινὰς, εἰ δὲ τοιοῦτο εἰς τὸ ἐγκλημα ὡς τε θανάτου ἀξιὸν μὴ εἶναι, ἀλλῶς αὐτὸν σωφρονίζεσθαι η εἰς ἔξορίαν πέμπεσθαι, εἰ δὲ ἡ τοῦ ἐγκλήματος ποιότης μέλους ἀποτομὴν ἀπαιτήσῃ γενέσθαι,

μίαν μόνην χειρα τέμνεσθαι. Ὑπὲρ κλοπῆς δὲ οὐ βουλόμεθα παντελῶς οἰονδήποτε μέλος τέμνεσθαι ἢ ἀποθνήσκειν, ἀλλ' ἑτέρως αὐτὸν σωφρονίζεσθαι. κλέπτας δὲ καλοῦμεν τοὺς λάθρα καὶ ἀνευ ὀπλων τὰ τοιαῦτα πλημμελοῦντας· τοὺς γὰρ βιαίως ἐπερχομένους ἢ μετὰ ὀπλων ἢ χωρὶς ὀπλων, ἐν οἰκῇ ἢ ἐν ὁδῷ ἢ ἐν θαλάσῃ, τὰς ἀπὸ τῶν νόμων κελεύομεν ὑπομένειν ποινάς. 689 Ὡστε δὲ μὴ μόνον τὰς εἰς σῶμα ποινάς, ἀλλὰ καὶ τὰς εἰς χρήματα μετριωτέρας γίνεσθαι, θεσπίζομεν τοὺς ἐπὶ ἐγκλήμασι κατηγορουμένους, ἐφ' ὧν οἱ νόμοι δήμευσιν ἢ θάνατον ὀρίζουσιν, ἐὰν ἐλεγχθῶσιν ἢ κατακριθῶσιν, τὰς αὐτῶν περιουσίας μὴ γίνεσθαι κέρδος τοῖς ἀρχουσιν ἢ ταῖς αὐτῶν τάξεσιν, ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τοὺς παλαιούς νόμους τῷ δημοσίῳ αὐτὰς προσκυροῦσθαι. ἀλλ' εἰ μὲν ἐχοιεν κατιόντας. αὐτοὺς ἐχειν τὴν οὐσίαν, χωρὶς τῶν διὰ τοῦ τοιούτου ἀμαρτήματος αὐτοῖς προσγενομένων, εἰ δὲ μὴ ὑπεισι κατιόντες, ἀλλ' ἀνιόντες ἀκριτοῦ τρίτου βαθμοῦ, αὐτοὺς ἐχειν. εἰ δὲ γαμετὰς ἐχοῦσιν οἰουτως κατακριθέντες, πᾶσι τρόποις κελεύομεν αὐτάς καὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν γαμικὴν δωρεὰν λαβεῖν. εἰ δὲ καὶ δίχα προικὸς τοῖς τοιούτοις προσώποις συνώκησαν, τὴν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων νόμων ὀρισθεῖσαν μοῖραν ἐκ τῆς ὀλης οὐσίας τοῦ κατακριθέντος αὐτάς λαμβάνειν, εἰτε τέκνα ἐχοῦσιν εἰτε καὶ μὴ. εἰ δὲ μηδένα τῶν προειρημένων ἐχοὶ ὁ πλημμελής, τότε τῷ φίσκῳ προσκυροῦσθαι τὴν ἐκείνου περιουσίαν βουλόμεθα. Ἐπὶ μέντοι τοῖς ἐπὶ καθοσιώσει κατακρινόμενοις τοὺς παλαιούς νόμους φυλάττεσθαι κελεύομεν. <Ἐπίλογος.> Προνοησάτω τοῖνυν ἡ σὴ ἐνδοξότης τὸν παρόντα θεῖον ἡμῶν νόμον κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν προθεῖναι, καὶ στεῖλαι κατὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τούτων ἡγουμένοις. ἐφ' ὧ πάντας τοὺς ὑπηκόους μαθεῖν ὁσὴν αὐτῶν ποιούμεθα πρόνοιαν. 690 Ἦ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΑΝΑΓΚΑΖΕΣΘΑΙ ΤΙΝΑΣ ΕΚΣΤΑΣΙΩΙ ΧΡΗΣΑΣΘΑΙ. <Προοίμιον.> Ὅσα τὸ θεῖον ἐξευμενίζεσθαι ὑφ' ἡμῶν προτρέπεται, αὐτὰ ἐπὶ τοῖς ὑπηκόοις αὐξάνεσθαι τε καὶ διαλάμπειν ἀγωνιζόμεθα. Ζωσάριός τις ἐκ τῆς Μυσῶν ἐπαρχίας καθεστὼς σὺν δάκρυσιν δεηθεὶς ἡμῶν ἐδίδαξεν, ὡς ἐπὶ χρήμασι δημοσίοις τε καὶ ἰδιωτικοῖς μεθοδείαν ὑπομένων ὑπὸ τοῦ τῆς χώρας λαμπροτάτου ἀρχοντος ἐπὶ ὑβρεὶ καὶ μόνη (οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων πέπονθε περσεκουτίονος ἐπιδίδοσθαι λιβέλλους τῶν οἰκείων πραγμάτων αὐτοῦ)· ὁ περ ἀδικώτατος καὶ τῶν ἐν κεφαλαίοις λυπηρῶν καθέστηκε. ποῦ γὰρ δίκαιον, τὸν ἀπαξ ἐκ τοῦ συμβεβηκότος καὶ οὐ ῥαθυμία παραδεδομένον ἐκτὸς τῶν αὐτοῦ γεγονότα αὐθις ἀσχήμονα τὸν βίον ἑαυτῷ περιτιθέναι, καὶ τῆς ἐφημέρου τροφῆς ὡς εἰκὸς τῆς τε τοῦ σώματος σκέπης ἐξωβιαίως καταστῆναι; Ταῦτα μαθόντες καὶ τῷ κρείττονι τὸ χειρὸν διορθώσασθαι πρὸς θεραπείαν τοῦ τε ἀγαθοῦ τῶν ἀπάντων θεοῦ καὶ τοῦ μή τι θλιβερόν ἐπὶ ἡμῶν πολιτεύεσθαι προθυμηθέντες θεσπίζομεν. μηδενὶ ἐξεῖναι τῶν ἐνδοξοτάτων ἢ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων ἐκστασίῳ πράγματος χάριν ἀνάγκην ἐπάγειν τινὶ τῶν τὰς εὐθύναις ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις χρεῖαις (ἐπὶ χρήμασι τυχὸν δημοσίοις ἢ ἰδιωτικοῖς) ὑπομενόντων, ἢ τοιοῦτοτρόποις αἰκισμῶν κεχρηῆσθαι προφάσεσιν, ὡς ἀνεαὐτοὺς τῆς τοῦ σώματος φειδομένους τιμωρίας αἰρεῖσθαι μᾶλλον τὴν τῶν ἰδίων στέρησιν δέχεσθαι, καὶ μὴ σὺν τῷ τῆς ἀπορίας ζυγῷ καὶ τῷ τῆς ἀσχημοσύνης πιέζεσθαι μέχρι θανάτου ὄνειδισμῷ. ὁρκον δὲ πρὸς τῶν προσκυνητῶν παρέχειν λογίων, ὡς οὐ τις αὐτῷ πρόφασις πραγμάτων χάριν ὑπολέλειπται ἢ χρυσοῦ, ὁθεν τὴν τοῦ χρέους ποιήσεται πλήρωσιν. εἰ δὲ δίκαια αὐτῷ τινα ὁ νόμος ἢ ἀπὸ κληρονομίας ἢ δωρεᾶς συγγενῶν δίδωσι κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων, καὶ τούτων εἰτε ἐντὸς μὴ κατέστη. ἀρμόζειν δὲ αὐτῷ φαίνεται, καὶ δυνατὸν μέρος ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ τὸ ὅλον τοῖς ὀφειλομένοις συναῖξαι (δίχα μέντοι τῶν τῆς γαμετῆς πραγμάτων, τῇ ἀληθείᾳ εἰπερ διαφέρει αὐτῇ), τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ἀδειαν εἰναὶ τοῖς ὀφειλομένοις οἰκειοῦσθαι τὰς τοιαύτας ἀγωγὰς καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ τότε τῶν δικαίων κυρίου τὰς ἐναγωγὰς ποιεῖσθαι, εἰτε πάρεστιν ὁ ὀφειλέτης εἰτε καὶ μὴ, καὶ

εἰς πρόσωπον αὐτοῦ ἀπλῶς εἰπεῖν τοῦ ὑπευθύνου ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐναγωγῇ ἡ ἐκδικήσῃ τῶν πραγμάτων καθεστάναι. 691 <Ἐπίλογος.> Ἡ σὴ τοιγαροῦν ἐπιμελήσῃ καὶ φιλάρετος μεγαλοπρέπεια τὰ οὐ τως ἡμῖν εὐσεβῶς παραστάντα παραφυλαξάτω, ἰ χρυσίου λιτρῶν ἐπιτίμιον τῷ παραβαίνειν τι τῶν ἐπὶ τούτοις παρ' ἡμῶν θεσπισθέντων τολμῶντε ὀρίζουσα. οὐδὲ γὰρ κινδύνου χωρὶς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν σωτηρίαν οὐ τος ἐπαχθήσεται τοῖς εὖς ἐνθυμήσεως ψιλῆς παρασαλεύειν τὰ δικαίως παρ' ἡμῶν διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ νόμου τετυπωμένα ἐπιχειροῦσι. --P--Λ-- ΠΕΡΙ ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Στρατηγίω, κόμητι λαργιτιόνων.> <Προοίμιον.> Οἱ ἐκ τοῦ συστήματος τῶν ἀργυροπρατῶν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἰκέται γεγονότες τοῦ ἡμετέρου κράτους περὶ πολλῶν ἡμᾶς ἡ τῆσαν κεφαλαίων βοηθείας αἰτοῦντες τυχεῖν, οἱ αὐτοὶ πολλοῖς ἑαυτοὺς παρεχόμενοι χρησίμους, ἔξ ω ν ἀντιφωνήσεις καὶ δανείσματα ὑπέρχονται παντὸς κινδύνου μεστά. θείας γὰρ ἡμῶν οὐ σης διατάξεως τῆς βουλομένης κατὰ τάξιν γίνεσθαι τὰς ἀπαιτήσεις, καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ὑπευθύνους εὐθύνεσθαι καὶ τὰ αὐτῶν πράγματα, ὑστερον δὲ ἐγγυητὰς καὶ μανδάτωρας καὶ ἀντιφωνητὰς, ἐξηρησθαι δὲ ταύτης τῆς νομοθεσίας τὸ κατ' αὐτοὺς σύστημα καὶ πάσχειν τὰ πάντων δεινότατα, εἰ μέλλοιεν αὐτοὶ μὲν μὴ δύνασθαι χρῆσθαι τῇ τῆς διατάξεως βοηθείᾳ, ἀλλ' εὐθύς ἀπαιτεῖσθαι, εἰ δὲ ἀντιφωνήσεις παρ' ἐτέρων λάβοιεν, μὴ ποιεῖν αὐτοῖς τὸ ἱκανὸν τοὺς ἀντιφωνήσαντας ἢ τοὺς τούτων μανδάτωρας ἢ ἐγγυητὰς. καὶ προσήκειν καὶ αὐτοῖς ἢ μετεῖναι τῶν κοινῶν νόμων ἢ μηδὲ αὐτοῖς ἀντικεῖσθαι τὴν ἡμετέραν διάταξιν. Θεσπίζομεν τοίνυν, ἡνίκα τινὲς τῶν ἀργύρου τραπέζης προεστώτων δανείσειαν τινι, καὶ ἢ ἀντιφώνησιν λάβοιεν ἢ ἐγγυητὰς ἢ μανδάτωρας, ἀντιτίθειτο δὲ αὐτοῖς ἢ διάταξις καὶ ἢ ἐξ ἐκείνης εἰσαγομένη τάξις, τότε κρατεῖν καὶ ἐπ' αὐτῶν τὴν διάταξιν, εἰ μὴ σύμφωνον ἰδικὸν ποιήσαιντο, ὡστε αὐτοὶ εἰ ναι τῷ δανείσαντι χωρεῖν καὶ κατὰ τοῦ πρωτοτύπου καὶ <κατὰ τοῦ> μανδάτωρος καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ, μὴ ἀναμένοντι τοὺς τῆς διατάξεως βαθμούς. διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀργυροπρατῶν περὶ τὰ κοινὰ συμβόλαια σπουδὴν τὰ τοιαῦτα προσιέμεθα σύμφωνα, οὐ δοκοῦντα παρὰ τὸν νόμον εἰ ναι, διότι ἐξεστὶν ἐκάστῳ τῶν δεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ νόμου κατα 692 φρονεῖν. ἀλλ' εἰ τι γένοιτο τοιοῦτο σύμφωνον, ἐξέστω αὐτοῖς καὶ κατὰ πρῶτου τοῦ μανδάτωρος καὶ κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ καὶ κατὰ τῶν αλλῶν προσώπων χωρεῖν· ὡστε εἰ μὲν μὴ γέγραπται σύμφωνον, πάντως κρατεῖν καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὴν διάταξιν. εἰ δὲ γέγραπται τὸ σύμφωνον, εἰ ναι τὸ κανονίζον τὸ συνάλλαγμα κάκεῖθεν τὰς εἰσπράξεις ἐπάγεσθαι. Δεύτερον δὲ αὐτοῖς κεφάλαιον ἢ τὸ τῆς αλλῆς ἐξαιρέσεως, ἢ ν πρῶν ἐποιήσαμεν, ἡνίκα τις προεστώσ ἀργύρου τραπέζης στρατεῦοιτο ἢ τοὺς οἰκείους παῖδας στρατεύσειεν, ὡστε μὴ δύνασθαι ἀποχρῆσθαι τοὺς στρατευομένους αὐτῶν παῖδας, ὡς μὴ ἐκ πατρῶν στρατευομένους χρημάτων ἢ ἐτέρωθεν αὐτοῖς πεπορισμένων, ἀλλ' ἐκ τῶν δανεισάντων. καὶ ἢ τῆσαν καὶ αὐτοὶ ἢ μηδὲ ἐπ' αὐτοῖς χώραν εἰ ναι τὴν τοιαύτην πρόληψιν ἢ καὶ αὐτοῖς τὰ αὐτὰ ὑπάρξαι, ὡστε εἰ τις δανεισάμενος παρ' αὐτῶν στρατεῦοιτο ἢ καὶ οἱ αὐτοῦ παῖδες, καὶ μὴ δυνηθεῖν ἐτέρωθεν λῦσαι τὸ οφλημα, καὶ ἐκ διαπράσεως τῆς αὐτοῦ ἢ τῆς τῶν παίδων στρατείας τὸ ἱκανὸν αὐτοῖς γίνεσθαι. ἡμεῖς τοίνυν οὐτε ἀπλῶς τὸν νόμον τεθείκαμεν, ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης παρατηρήσεως, οὐτε ἀνατρέπειν αὐτὸν ῥαδίως ὑπομένομεν, ἀλλὰ θεσπίζομεν, κρατούσης τῆς θείας διατάξεως καὶ τῆς προλήψεως ταύτης τῆς κατ' αὐτῶν φερομένης κατὰ τὴν θεῖαν διάταξιν οὐκ ἀνηρημένης, διότι δοκοῦσι πολλοῖς συμβάλλοντες οὐκ ἐξ οἰκείων ἀπαντα πράττειν χρημάτων, εἰ ναι καὶ αὐτοὺς τὴν αὐτὴν προνομίαν, ὡστε εἰ τις στρατεῦοιτο ἢ οἱ αὐτοῦ παῖδες, τὴν μὲν αὐτοῦ στρατείαν ὑποκεῖσθαι πάντως, εἰ γε τῶν πιπρασκομένων εἰ ναι, ὁμοίως δὲ δὴ καὶ τὴν τῶν παίδων, πλὴν εἰ μὴ δειχθεῖν καὶ προφανέστατα παρ' αὐτῶν, ὡς ἢ ἐκ μητρῶας τῶν παίδων οὐσίας ἢ ἐκ βασιλικῆς

φιλοτιμίας ή στρατεία περιέγονεν αὐτοῖς. εἰ γὰρ οὐκ εχοιεν λύσιν ἑτέραν τοῦ ὀφλήματος, τηνικαῦτα ἐκ τῆς στρατείας τῶν παίδων τὸ ἱκανὸν γίνεσθαι τοῖς ἀργύρου προεστῶσι τραπέζης. ἐφ' ὧν δὴ τοῦτον τίθεμεν τὸν νόμον ἀντιτιθέντες τοῦτο τῇ παρὰ τῆς διατάξεως προλήψει· καὶ ὡς περ ἐκείνη τὴν εἰρημένην πρόληψιν κατ' αὐτῶν ἐποίησατο, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὴν ἀντίθετον αὐτῆς θεραπείαν διδόντες μόνοις τοῖς τοῦ εἰρημένου συστήματος φιλοτιμούμεθα διὰ τὸ κοινὸν τῆς αὐτῶν λυσιτελείας, ἣν παρέχονται τοῖς συναλλάγμασι, πολλοῖς ὁμιλοῦντες κινδύνοις ἵνα τὰς ἑτέρων θεραπεύσαιεν χρείας. Κάκεῖνο μέντοι οὐκ ἀποτρόπου λέγειν ἐδοξαν, ὡς εἰ δανείσειάν τινι ἢ καὶ φθάσαντες ἐδάνεισαν εἰς ἀγορασίαν πραγμάτων τινῶν κινητῶν ἢ ἀκινήτων, καὶ ῥητὸν χρυσίον δοῖεν, καὶ ἐκ τῶν δανεισθέντων χρημάτων κτηθεῖν τὸ πρᾶγμα, πάντων αὐτοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ πράγματι κυριώτερα εχειν δίκαια, καὶ μὴ πειρᾶσθαι μηδεμιᾶς διαστροφῆς, ἀλλ' εἰ περ ἀποδείξαιεν ὅπως ἐκ τῶν χρημάτων αὐτῶν τοῦτο κτηθὲν καὶ μὴ δύναιντο τὸ ἱκανὸν διὰ χρημάτων ποιῆσαι αὐτοῖς οἱ δανεισάμενοι, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ἐκ τῶν χρημάτων αὐτῶν ὠνηθὲν προσκυροῦσθαι αὐτοῖς, ὡσανεὶ ταῖς μὲν ἀληθείαις παρ' αὐτῶν ἀγορασθέν, ψιλῆς δὲ προσηγορίας ἐντεθείσης τῆς τοῦ ἑωνημένου. οὐδὲ γὰρ δίκαιόν ἐστι τοὺς τὰ οἰκεῖα χρήματα προἰεμένους μὴ καὶ πρώτην καὶ ἀναμφισβήτητον τάξιν ἐπὶ τοῖς ὠνηθεῖσι πράγμασιν εχειν, μόνον εἰ περ ὑποθήκης γένοιτο ἐν τοῖς ἐγγράφοις συναλ 693 λάγμασι μνήμη. τοῦτο γὰρ εἰ παραφυλάξαιεν, ἀπαν εχοῦσιν ὁσον ἡμᾶς ἠτησαν, μᾶλλον δὲ ετι μεῖζον καὶ τῶν αἰτηθέντων, εἰ γε τιμιώτερα δίδομεν αὐτοῖς ἀπάντων δίκαια ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς δεικνυμένοις ἐκ τῶν χρημάτων αὐτῶν ἑωνῆσθαι. εἰ μέντοι ἀγραφον γέγονεν ἢ γένοιτο τὸ συνάλλαγμα, καὶ αὐτοὶ δοῖεν τὰ χρήματα ἢ εἰδη τινὰ (ὁ περ μάλιστα εἰωθεν ἐπὶ τῶν προεστῶτων τραπέζης ἀργύρου γίνεσθαι, κόσμου πολλάκις ἢ ἀργύρου ἐπὶ τῶν τοιούτων διδομένου ἢ καὶ πιπρασκομένου), μὴ μέντοι τὸ τίμημα λάβοιεν, τηνικαῦτα ἐξεῖναι αὐτοῖς ὡς οἰκεῖα ταῦτα ἐκδικεῖν, καὶ ὑποθήκας οὐκ εχοιεν. οὐ γὰρ ἐκεῖνοι κτήσονται τὰ ἀλλότρια, χρυσίον μὲν οὐ καταβάλλοντες, τὰ παρ' ἑτέρων δὲ αὐτοῖς δεδομένα κατέχοντες μάτην; ἀλλ' εἰ τε κληρονομοῖντο, οἱ αὐτῶν κληρονόμοι ἢ ἀποδώσουσι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἢ αὐτὰ τὰ δεδομένα, ἢ καὶ εἰ μὴ κληρονομηθεῖεν, ἐξέσται αὐτοῖς ταῦτα ἐκδικεῖν, μηδεμιᾶς ὑποθήκης κατ' αὐτῶν ἐπὶ τοῖς αὐτῶν πράγμασι παρ' ἄλλων προσγινομένης κρατούσης. Ἐπειδὴ δὲ νόμον ἔθεμεθα, μὴ περαιτέρω τοὺς ἀργύρου τραπέζης προεστῶτας διμοιραίου τόκου δανεῖζειν, ἐδίδαξαν δὲ, ὅτι καὶ ἀγράφως δανεῖζουσιν, ἀγνωμονοῦνται δὲ περὶ τὸν τόκον ὡς μὴ ἐγγράφου γενομένου τοῦ δανείσματος μηδὲ ἐπερωτήσεως παρεντεθείσης (τοῦτο δὴ τὸ δημῶδες τὸ μὴ προσήκειν ἀνεπερώτητον τρέχειν τόκον, καίτοιγε πολλῶν ὄντων θεμάτων ἐφ' ὧν καὶ ἀνεπερώτητοι τόκοι καὶ ἐκ συμφώνου μόνου τίκονται, ἐστὶ δὲ ὅτε οὐδὲ ἐκ συμφώνων, ἀλλ' αὐτομάτως εἰσαγόμενοι ὁμῶς ἀπαιτοῦνται), διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μὴ μόνον τὸν ἐξ ἐπερωτήσεως αὐτοῖς δίδεσθαι τόκον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ ἀγράφων τοιοῦτον ὅποιον ὁ νόμος αὐτοῖς δίδωσιν ἐπερωτᾶν, τουτέστι τὸν ἐκ διμοίρου τῆς ἑκατοστῆς. τοὺς γὰρ πᾶσι σχεδὸν τοῖς δεομένοις ἐτοίμους ὄντας βοηθεῖν οὐκ ἀνεῖν δίκαιον ὑπὸ τοιαύτης ἀδικεῖσθαι λεπτότητος. Καὶ τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἐδίδαξαν. ὡς τινες συναλλάττοντες πρὸς αὐτοὺς γραμματεῖα καὶ λογοθέσια ποιοῦνται, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ἀγορᾶς τίθενται, τὰ δὲ αὐτοὶ συγγράφουσι τῇ οἰκεῖα χειρὶ, τισὶ δὲ ὑπογράφουσιν ἑτέρων ταῦτα καταγραψάντων, καὶ ἠτησαν, ὡς εἰ τι τοιοῦτο γράψαιεν οἱ πρὸς αὐτοὺς συναλλάττοντες, ἐνέχεσθαι αὐτοὺς καὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῖς παρ' αὐτῶν γίνεσθαι, καὶ μὴ ἀποκεχρῆσθαι καὶ λέγειν, ὡς τὰ μὲν συμβόλαια ἢ τὰς ὁμολογίας ἢ τὰ λογοθέσια ἀπαντα συνέγραψαν τῇ αὐτῶν χειρὶ ἢ ἑτέρων γραψάντων τούτοις ὑπεσημήναντο, οὐ μὴν τὸ περιεχόμενον αὐτοῖς χρυσίον δέδοται, ὡς εἰ ἐντεῦθεν ὑποθήκας εχειν καὶ τόκον, καὶ εἰ μὴ γέγραπται, διμοιραῖον λαμβάνειν. ἡμεῖς

τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα κοινὰ καθέστηκε καὶ πολλῆς τῆς ἐπισκέψεως δεόμενα, μετὰ τοῦ προσήκοντος ἀποκρινόμεθα πρὸς ταῦτα. εἰ μὲν γάρ τις συμβόλαιον ἀγοραῖον ποιήσῃ καὶ ὁ λον οἰκεία γράψῃ χειρὶ. ἢ καὶ ὑπογράψῃ ἐν τοῖς παρ' ἐτέρων γραφεῖσιν ἢ γραμματείοις ἢ λογοθεσίοις, ἐνέχεσθαι αὐτὸν καὶ κληρονόμους αὐτοῦ πᾶσι προσήκειν θεσπίζομεν τρόποις, δηλαδὴ ταῖς 694 περσοναλίας. οὐ γὰρ α ν προχείρως δοίημεν ὑποθήκην τοῖς τοῦτο μὴ συμφωνήσασιν, πλὴν εἰ μὴ δειχθῆι ἐν τοῖς γράμμασιν ὁ λως ὑπαρχόντων μνήμη γενομένη, <καὶ> ἢ ὑπόθοιτο τὰ ἑαυτῶν ἢ τοῦτο γοῦν τὸ ἀπλοῦν προσθεῖεν κινδύνω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, ἢ ὁ λως τι φθέγγονται ἢ γράψαιεν τοιοῦτον ὅποιον εἰς ὑποθήκης ε ννοϊαν φέρει. τότε γὰρ καὶ τὴν ὑποθήκην αὐτοῖς παρέχομεν, ὡς μήτε τὴν καθόλου φύσιν τῶν νόμων τῶν ἡμετέρων συνταράξαι μήτε αὐτοὺς ἀποστερήσαι τῆς δυνατῆς βοηθείας. Τόκον δέ, εἰ μὲν ῥητὸν συμφωνήσαιεν. τὸν συμπεφωνημένον εἶναι. εἰ δὲ τοῦτο μόνον γέγραπται, ὡς ἐπὶ τόκῳ τὸ δάνεισμα συνέστη, μὴ δύνασθαι τοὺς συμβάλλοντας λέγειν, ὡς ἐπειδὴ οὐχ ὦ ρισται τόκος, διὰ τοῦτο α τοκόν ἐστι τὸ χρυσίον, ἀλλὰ κατὰ πρόληψιν ὡς τοῦ διμοιραίου τόκου ῥητῶς ὀνομασθέντος οὐ τως τὴν εἰσπραξιν γίνεσθαι. καὶ τοῦτο μὲν τοῦ λοιποῦ παραφυλάττεσθαι. ἐπὶ δὲ τοῖς ἡδη γενομένοις λογοθεσίοις, εἰ καὶ μνήμη <μὴ> γέγονε τόκου (ἐπειδὴ πρόδηλόν ἐστιν ἐπὶ παντὸς ἀργύρου τραπέζης προεστῶτος <τὸ> ἐπὶ τόκοις συμβάλλειν, καὶ αὐτὸς τόκους τελῶν οὐκ α ν δύναιτο τόκου χωρὶς δαπάνην διδόναι), ἐξεῖναι τὸν τόκον αὐτοῖς τὸν διμοιραῖον ἀπαιτεῖν, τοῦ μέντοι λοιποῦ ταῦτα παρατηρουμένοις α περ ὁ παρῶν θεῖος νόμος δίδωσιν αὐτοῖς. εἰς ἐκεῖνο μέντοι καὶ σφόδρα αὐτοῖς βοηθοῦμεν, ὡστε εἰ λογοθέσια προφέροιο ε χοντα ῥητῶς ἐκάστην αἰτίαν ἐγγεγραμμένην εἰς ἢ ν δέδοται τὸ χρυσίον, ὁ δὲ ὑπογράψῃ ἐν τοῖς αὐτοῖς λογοθεσίοις, εἰ καὶ ἐκάστην αὐτὸς οἰκεία χειρὶ τὴν αἰτίαν οὐ γράψῃ, ἢ καὶ ὁμολογίαν τινὰ ὑπὲρ τούτου ποιήσῃ εἰ τε ἐν δανείσματος σχήματι εἰ τε ἐν διαλύσεως εἰ τε καὶ α λλως, μηκέτι δύνασθαι τὸν τοῦτο πράξαντα τῶν κατὰ μέρος αἰτιῶν ἀπαιτεῖν τὰς ἀποδείξεις, πλὴν εἰ μὴ κατὰ περιουσίαν ὀρκον ἐπαγαγεῖν βούλοιο ἢ αὐτῷ ἢ κληρονόμοις τοῦ δανείσαντος. τοῦτο γὰρ μόνον αὐτῷ παρέχομεν, εἰ σω μέντοι τῶν τῆ ἀναργυρία παρεχομένων χρόνων. εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς φθάσει παρελθεῖν ὁ χρόνος, οὐδὲ ὀρκῳ βαρύνομεν αὐτούς· τοῦτο ὀ περ καὶ ἐν τοῖς καθόλου νόμοις ἐγράψαμεν. καίτοιγε οὐδὲ τοῦτο ἐχρῆν· τὸν γὰρ οἰκεία χειρὶ γράψαντα ἢ καὶ δόντα λογοθέσιον ποῦ δίκαιον ἢ ν οὐ τως ἐκμελῆ καθεστάναι καὶ νομίζειν, ὡς τὰ μὴ δεδομένα γράφειν; < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ δηλούμενα νόμου ἢ τε σὴ ἐνδοξότης καὶ πᾶς ε τερος τῆς ἡμετέρας πολιτείας α ρχων ἀκέραια φυλάττειν εἰς τὸ διηνεκὲς σπευσάτω, ποινῆς λιβραρυμ αυρι δεξεμ ἐπικειμένης κατὰ τῶν ταῦτα παραβαινόντων ἢ παραβαίνεσθαι συγχωρούντων. 695

---P---Λ---Ζ ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΩΝ. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλμανικὸς Γοτθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς < Ἀντικὸς Ἀλανικὸς> Οὐνδαλικὸς Ἀφρικανὸς <εὐσεβῆς> εὐτυχῆς ἐνδοξος <νικητῆς> τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αὐγουστος Πέτρῳ τῷ λαμπροτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὄφφικίων. <Προοίμιον.> Εἰ τοὺς πολιτικούς νόμους, ὡν τὴν ἐξουσίαν ἡμῖν ὁ θεὸς κατὰ τὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν ἐπίστευσε, βεβαίους διὰ πάντων φυλάττεσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ὑπηκόων σπουδάζομεν, πὸσω μᾶλλον πλείονα σπουδὴν ὀφείλομεν θέσθαι περὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ θείων νόμων παραφυλακὴν τῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν σωτηρίας ὀρισθέντων; οἱ γὰρ τοὺς ἱεροὺς κανόνας φυλάττοντες τῆς τοῦ δεσπότου θεοῦ βοηθείας ἀξιοῦνται, καὶ οἱ τούτους παραβαίνοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τῆ κατακρίσει ὑποβάλλουσι. μείζονι δὲ ὑπόκεινται κατακρίσει οἱ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι, οἱς πεπίστευται καὶ ζητεῖν τοὺς κανόνας καὶ φυλάττειν εἰ περ τι τούτων

παραβαινόμενον ἀνεκδίκητον καταλειφθείη. τῶν οὖν θείων κανόνων μὴ παραφυλαχθέντων διαφόρους προσελεύσεις ἐδεξάμεθα κατὰ κληρικῶν τε καὶ μοναχῶν, καὶ τινῶν ἐπισκόπων ὡς μὴ κατὰ τοὺς θείους κανόνας βιούντων, καὶ ἄλλοι δὲ εὐρηνται μὴδὲ αὐτὴν τὴν τῆς ἀγίας προσκομιδῆς ἢ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος προσευχὴν ἐπιστάμενοι. Τὸ τοῦ θεοῦ τοίνυν ἐννοοῦντες κρίμα τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν προσαγγελθέντων ζήτησίν τε καὶ διόρθωσιν ἐκελεύσαμεν κανονικῶς προελθεῖν. εἰ γὰρ καὶ τὰ παρὰ τῶν λαϊκῶν ἀμαρτανόμενα οἱ γενικοὶ νόμοι οὐ συγχωροῦσι δίχα ζητήσεως καὶ ἐκδικήσεως καταλιμπάνεσθαι, πῶς τὰ παρὰ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων ὑπὲρ τῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας κανονικῶς διατυπωθέντα περιδεῖν ἀνασχώμεθα; πολλοὺς δὲ ἐκ τούτου μάλιστα τοῖς ἀμαρτήμασιν εὐρομεν περιπεσόντας, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὰς συνόδους τῶν ὀσιωτάτων ἱερέων κατὰ τὰ ὀρισθέντα ὑπὸ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἀγίων πατέρων. εἰ γὰρ τοῦτο παρεφυλάχθη, ἕκαστος εὐλαβούμενος τὸν ἐπὶ τῆς συνόδου ἐλεγχον ἐσπούδαζεν ἅνα καὶ τὰς θείας ἐκμανθάνειν λειτουργίας καὶ σωφρόνως βιοῦν, ἵνα μὴ τῇ κατακρίσει τῶν θείων κανόνων ὑποβληθείη. κάκεῖνο δὲ οὐδὲν ἡττόν τισιν ἀμαρτημάτων γέγονε πρόφασις, ὅτι χωρὶς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἐπὶ τῇ ὀρθῇ πίστει καὶ σεμνότητι βίου μαρτυρίας χειροτονοῦνται ἐπίσκοποι τε καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ λοιποὶ κληρικοί. εἰ 696 γὰρ οἱ ἐπιτετραμμένοι εὐχεσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀνάξιοι τῆς τοῦ θεοῦ ὑπηρεσίας εὐρεθεῖεν, πῶς ὑπὲρ τῶν τοῦ λαοῦ πλημμελημάτων ἐξιλεοῦσθαι δυνησονται τὸν θεόν; ὅτι δὲ τὰς χειροτονίας τῶν ἱερέων μετὰ πάσης ἀκριβείας προσήκει γίνεσθαι, διδάσκει ἡμᾶς καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐπόμενος τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις καὶ τοῖς θείοις κανόσι. λέγει γὰρ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἀπολογητικῷ οὕτως τίς δὲ τοῖς τοῦ Παύλου κανόσι καὶ ὁμοίοις ἑαυτὸν παρεκτείνων, οὐς περὶ ἐπισκόπων ἑταξέ καὶ πρεσβυτέρων, νηφαλέους, σῶφρονας εἶναι, μὴ παροίνους, μὴ πλήκτας, διδακτικούς, ἀνεπιλήπτους ἐν ἅπασιν καὶ ἀνεπιβάτους τοῖς πονηροῖς, οὐ πολὺ τὸ διαφεῦγον εὐρήσει τὴν τῶν κανόνων εὐθύτητα. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει οὕτως· καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἰ τα καθᾶραι, σοφισθῆναι καὶ οὕτως σοφίσαι, γενέσθαι φῶς καὶ φωτίσαι, ἐγγίσαι θεῷ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους, ἀγιασθῆναι καὶ ἀγιάσαι, χειραγωγῆσαι μετὰ χειρῶν, συμβουλευσαί μετὰ συνέσεως. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις Γρηγόριος περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ τοῦτο γράφει· τίς ὁ πλάττων, καθάπερ αὐθημερόν τοὺς πηλίνους, τὸν τῆς ἀληθοῦς λειτουργίας προστάτην, τὸν μετὰ ἀγγέλων στησόμενον καὶ μετὰ ἀρχαγγέλων δοξάσοντα καὶ Χριστῷ συνιερατεύσοντα; καὶ διὰ τούτων μὲν δείκνυσιν ὁ θεολόγος, ὁποῖους δεῖ πρὸς τὴν ἱερωσύνην προβάλλεσθαι. περὶ δὲ τῶν ἀνάξιως χειροτονουμένων ὁ αὐτὸς τάδε λέγει ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· οἱ μὴδὲν τῇ ἱερωσύνῃ προεισενεγκόντες μὴδὲ τοῦ καλοῦ προταλαιπωρήσαντες ὁμοῦ τε μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς εὐσεβείας ἀναδείκνυνται, καὶ πρὶν καθαρθῆναι καθαίρουσι, χθὲς ἱερόσυλοι καὶ σήμερον ἱερεῖς, χθὲς τῶν ἀγίων ἐξω καὶ μυσταγωγοὶ σήμερον, παλαιοὶ τὴν κακίαν καὶ σχέδιοι τὴν εὐσέβειαν, ὁ ἕργον χάριτος ἀνθρωπίνης, οὐ τῆς τοῦ πνεύματος. ὅτι δὲ οἱ θεῖοι κανόνες κωλύουσι κληρικούς εἶναι τοὺς δευτέραν γαμετὴν λαβόντας, καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Βασίλειος διδάσκων οὕτως λέγει τοὺς δευτερογάμους παντελῶς ὁ κανὼν τῆς ὑπηρεσίας ἀπέκλεισε. καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἐν ἀγίοις Βασίλειος. τοσοῦτον δὲ οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς ἱερωσύνης ἐφρόντισαν, ὅτι οἱ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντες κανόνα ἐξέθεντο οὕτως εἰχόντα· ἀπηγόρευσε καθόλου ἢ μεγάλη σύνοδος μῆτε ἐπισκόπων μῆτε πρεσβυτέρων μῆτε διακόνων μῆτε ὁλων τῶν ἐν τῷ κλήρῳ τινὶ ἐξεῖναι συνείσακτον εἶναι, πλὴν εἰ μὴ ἅρα μητέρα ἢ θεῖαν ἢ ἅμονα πρόσωπα ὑποψίαν διαφεύγει. Τοῖς οὖν ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ὀρισθεῖσιν ἀκολουθοῦντες τὸν παρόντα ποιούμεθα νόμον, δι' οὗ θεσπίζομεν, ὡς ἂν χρεια γένηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι, συνιέναι τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς πρώτους τῆς

697 πόλεως ης μέλλει ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι, καὶ προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὁμνῦναι κατὰ τῶν θείων λογίων, καὶ ἐγγράφειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι οὐτε διὰ δόσιν οὐτε διὰ ὑπόσχεσιν ἢ φιλίαν ἢ χάριν ἢ ἄλλην οἰανδήποτε προσπάθειαν, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς καὶ καθολικῆς πίστεως καὶ σεμνοῦ βίου καὶ ὑπὲρ τὸ τριακοστὸν εἶναι, τούτους ἐπελέξαντο, καὶ ὅτι οὐτε γαμετὴν οὐτε παῖδας ἰσασί τινα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἢ παλλακὴν ἢ παῖδας φυσικοὺς γινώσκουσιν αὐτοὺς ἐσχηκέναι ἢ εἶναι, ἀλλ' εἰ καὶ πρότερόν τις ἐξ αὐτῶν γαμετὴν εἶχε, καὶ αὐτὴν μίαν καὶ οὐδὲ χήραν οὐδὲ ἄνδρὸς ἀποζευχθεῖσαν οὐδὲ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν [καὶ νόμοις] ἀπηγορευμένην, ἀλλ' οὐδὲ πολιτευόμενον ἢ ταξιώτην τινὰ τῶν ψηφιζομένων εἶναι γινώσκουσι, πλὴν εἰ μὴ ἐν μοναστηρίῳ οὐχ ἡττον δεκαπέντε ἐνιαυτῶν μοναχικὸν ὁ πολιτευόμενος ἢ ὁ ταξιώτης βίον ἀδιαβλήτως ἐξετέλεσε· δηλαδὴ τῆς ἐμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένης παρατηρήσεως καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προσώπων ἐν τοῖς γινομένοις περὶ αὐτῶν ψηφίσμασι φυλαττομένης, ἵνα ἐκ τῶν οὐτως ψηφιζομένων τριῶν προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῆ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος. ἀπαιτεῖσθαι δὲ πρότερον τὸν μέλλοντα χειροτονεῖσθαι παρὰ τοῦ χειροτονοῦντος λίβελλον μεθ' ὑπογραφῆς ἰδίας περιέχοντα τὰ περὶ τῆς ὀρθῆς αὐτοῦ πίστεως· ἀπαγγέλλειν δὲ τοῦτον καὶ τὴν θεῖαν προσκομιδὴν τὴν ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ κοινωνίᾳ γινομένην καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι εὐχὴν καὶ τὰς λοιπὰς προσευχάς. ὁρκὸν δὲ ὑπέχειν καὶ αὐτὸν τὸν χειροτονούμενον κατὰ τῶν θείων γραφῶν, ὡς οὐτε δι' ἑαυτοῦ οὐτε δι' ἑτέρου προσώπου δέδωκέ τι ἢ ὑπέσχετο οὐδὲ μετὰ ταῦτα δώσει ἢ αὐτῷ τῷ χειροτονοῦντι αὐτὸν ἢ τοῖς τὰ ψηφίσματα εἰς αὐτὸν ποιησαμένοις ἢ ἑτέρῳ τῶν πάντων τινὶ ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν γενησομένης χειροτονίας. εἰ τις δὲ παρὰ τὴν μνημονευθεῖσαν παραφυλακὴν ἐπίσκοπος χειροτονηθῆ, κελεύομεν καὶ αὐτὸ πᾶσι τρόποις τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβάλλεσθαι καὶ τὸν παρὰ ταῦτα τολμήσαντα χειροτονῆσαι. εἰ δὲ τις κατηγορίαν τινὰ ποιήσεται κατὰ τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου ἢ ἄλλου κληρικοῦ ἢ καὶ ἡγουμένου ἐφ' οἵαδήποτε αἰτία, ἀναβαλλέσθω ἢ τοιαύτη χειροτονία, καὶ γινέσθω πρότερον ἐξέτασις τῆς κατηγορίας, παρόντος καὶ τοῦ κατηγοροῦ καὶ ἐπεξιόντος τοῖς παρ' αὐτοῦ προσαγγελθεῖσιν. εἰ δὲ καὶ ἀπολιμπάνοιτο ἢ ἀναβάλλοιτο ὁ κατήγορος, καὶ οὐτως ὁ τὴν χειροτονίαν μέλλων ποιεῖσθαι ζήτησιν ἀκριβεστάτην ποιείσθω μηνῶν εἰσω τριῶν. καὶ εἰ μὲν ὑπεύθυνον εὐροὶ τὸν τὴν κατηγορίαν ὑπομείναντα εἶτε κατὰ τοὺς θεῖους κανόνας εἶτε κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, κωλυέσθω ἢ χειροτονία· εἰ δὲ ἀνεύθυνος φανείη εἶτε παρόντος τοῦ κατηγοροῦ ἢ καὶ ἀπόντος, γινέσθω ἢ χειροτονία. ὁ δὲ κατήγορος, εἶτε παρῶν μὴ ἀποδείξει εἶτε ἀποφύγοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἶη, ἐξωθείσθω τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς 698 εἶη, τὸν προσήκοντα σωφρονισμὸν ὑπομενέτω. εἰ δὲ τις πρὸ ἐξετάσεως τὸν κατηγορηθέντα χειροτονήσῃ, ὁ τε χειροτονήσας καὶ ὁ χειροτονηθεὶς τῆς ἱερωσύνης ἐξωθείσθω. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῖς κανόσιν εἰρημένον περὶ τῶν συνόδων τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τῶν ὀφειλουσῶν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν γίνεσθαι μέχρι τοῦ νῦν ***** μὴ παραφυλαχθὲν τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐστὶν ἐπανορθῶσαι, οἱ μὲν οὐν ἁγιοὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ πατέρες ὤρισαν δευτέρον εἶναι ἕκαστου γίνεσθαι συνόδους τῶν ὀσιωτάτων ἱερέων ἢ τοῖς ἐπισκόπων ἐν ἑκάστη ἐπαρχίᾳ, καὶ τὰ ἀναφύμενα ἐξετάζεσθαι, καὶ τῆς προσηκούσης ἀξιούσθαι διορθώσεως, τουτέστι μίαν μὲν τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, τὴν δὲ ἄλλην κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα. ἡμεῖς δὲ εὐρόντες, ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀμελείας πολλοὶ διαφόροις ἁμαρτήμασι περιεβλήθησαν, κελεύομεν πᾶσι τρόποις μίαν σύνοδον γίνεσθαι καθ' ἕκαστον εἶναι ἐν ἑκάστη ἐπαρχίᾳ ἢ τῷ Ἰουνίῳ ἢ τῷ Σεπτεμβρίῳ μηνί, καὶ συνιέναι παρὰ μὲν τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχεις ἐκείνους τοὺς παρ' αὐτῶν μὲν

χειροτονουμένους μὴ εχοντας δὲ δίκαιον αλλους ἐπισκόπους χειροτονεῖν, παρὰ δὲ τοῖς ὀσιωτάτοις μητροπολίταις ἐκάστης ἐπαρχίας τοὺς ὑπ' αὐτῶν χειροτονουμένους, ἐφ' ὧ τὰς κινουμένας αἰτίας ἢ τὰ παρὰ τινῶν προσαγγελλόμενα ἢ προφάσει πίστεως ἢ κανονικῶν ζητήσεων ἢ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἢ περὶ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἢ αλλῶν κληρικῶν ἢ περὶ ἡγουμένων ἢ μοναχῶν, ἢ περὶ κατεγνωσμένου βίου ἢ καὶ αλλῶν τινῶν δεομένων ἐπανορθώσεως κινεῖσθαι τε καὶ προσηκόντως ἐξετάζεσθαι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς διόρθωσιν προῖέναι τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἡμετέροις νόμοις συμβαίνουσιν. Μὴ μόνον δὲ ἐν ταῖς καθ' ἑκαστον ἐτος γενησομέναις συνόδοις ταῦτα ζητεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις ἂν τινες κατηγορηθεῖεν τῶν ἱερέων ἢ κληρικῶν ἢ ἡγουμένων ἢ μοναχῶν ἢ περὶ πίστεως ἢ περὶ αἰσχροῦ βίου ἢ ὡς παρὰ τοὺς θείους κανόνας τι διαπραττόμενοι. καὶ εἰ μὲν ἐπίσκοπος εἴη ὁ κατηγορούμενος, τὸν τούτου μητροπολίτην ἐξετάζειν τὰ λεγόμενα, εἰ δὲ μητροπολίτης εἴη, τὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον ὑφ' οὗ τελεῖ, εἰ δὲ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ἄλλος κληρικὸς ἢ ἡγούμενος ἢ μοναχός, τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον ὑφ' οὗ οὐ τοι τελοῦσιν ἐξετάζειν τὰ προσαγγελλόμενα, καὶ τῆς ἀληθείας ἀποδεικνυμένης ἑκαστον πρὸς τὸ πταῖσμα κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποβάλλεσθαι τῷ κρίματι τοῦ ἐξετάζοντος. Ταῦτα δὲ πάντα κρατεῖν μὴ μόνον ἐπὶ τῶν μετὰ ταῦτα χειροτονουμένων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ ἡγουμένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νῦν ὄντων καὶ ὑπὸ τινῶν ὡς εἰκὸς ἐπὶ τισὶν αἰτίαις ἀπηγορευμέναις τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἡμετέροις νόμοις κατὰ 699 γορουμένων. τούτων γὰρ οὐ τῶ φυλαττομένων καὶ οἱ λαϊκοὶ πολλῆς ἐντεῦθεν περὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ τὸν σεμνὸν βίον προκοπῆς τε καὶ ἐπανορθώσεως ἀξιωθήσονται. Πρὸς τούτοις κελεύομεν πάντας ἐπισκόπους τε καὶ πρεσβυτέρους μὴ κατὰ τὸ σεσωπημένον, ἀλλὰ μετὰ φωνῆς τῷ πιστοτάτῳ λαῷ ἐξακουομένης τὴν θεῖαν προσκομιδὴν καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι προσευχὴν ποιεῖσθαι, πρὸς τὸ κἀντεῦθεν τὰς τῶν ἀκουόντων ψυχὰς εἰς πλείονα κατάνυξιν καὶ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην θεὸν διανίστασθαι δοξολογίαν. οὕτως γὰρ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκει, λέγων ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐπιστολῇ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἔρει τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἑτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. καὶ πάλιν ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους οὕτως λέγει· καρδίᾳ μὲν γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. διὰ ταῦτα τοίνυν προσήκει τὴν ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ προσκομιδῇ καὶ τὰς ἄλλας προσευχὰς μετὰ φωνῆς παρὰ τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων προσφέρεσθαι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι. γινωσκόντων τῶν ὀσιωτάτων ἱερέων, ὡς εἰ περὶ τούτων παρίδοιεν, καὶ τῇ φοβερᾷ κρίσει τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπολογήσονται καὶ οὐδὲ ἡμεῖς ταῦτα γινώσκοντες ἐφησυχάσομεν ἢ ἀνεκδίκητα καταλείπομεν. Κελεύομεν δὲ καὶ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας, εἰ περὶ ἀμελούμενόν τε τῶν παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντων ἰδοιεν, πρῶτον μὲν κατεπέμψαι τοὺς μητροπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τὰς εἰρημένας συνόδους ποιεῖσθαι καὶ πάντα πληροῦν ὅσα περὶ τῶν συνόδων διὰ τοῦ παρόντος παρεκελευσάμεθα νόμου; εἰ δὲ ἀναβαλλομένους αὐτοὺς ἰδοιεν, τῆνικαῦτα μηνύειν ἡμῖν πρὸς τὸ ἐξ ἡμῶν τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν προῖέναι κατὰ τῶν ὑπερτιθεμένων τὰς συνόδους ποιεῖν. ἐπισταμένων αὐτῶν τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων, ὡς εἰ περὶ μὴ ταῦτα παραφυλάξουσιν, ἐσχάταις ὑποβληθήσονται τιμωρίαις. Βεβαιοῦμεν δὲ καὶ διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν ἐν διαφόροις διατάξεσι νενομοθετημένα περὶ τῶν ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ λοιπῶν κληρικῶν καὶ πρὸς γε ξενοδόχων καὶ πτωχοτρόφων καὶ ὀρφανοτρόφων καὶ τῶν λοιπῶν ὁσοῖ εὐαγῶν οἰκῶν προΐστανται. <Ἐπίλογος.> Τὰ

τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἔνδοξότης διὰ προθεμάτων κατὰ τοὺς συνήθεις τόπους τῆς βασιλίδος πόλεως προτιθεμένων εἰς γνῶσιν πάντων ἀγαγεῖν σπουδασάτω καὶ καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένοις. 700 ἜΠΙ ΤῶΝ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ ΠΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΘΕΜΙΤΩΝ ΓΑΜΩΝ. Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀυτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Φλώρω-κόμητι τῶν θείων πριβάτων. <Προοίμιον.> Ἀνήγαγεν ἡμῖν ἢ σὴ ἔνδοξότης τοὺς ἀπὸ Σινδύος τῆς κώμης καὶ τοὺς Ἑβραίους τῆς <τῶν> Τυρίων γάμους ἀθεμίτους συμβάλλοντας ὑπὸ τὴν θείαν ἡμῶν γενέσθαι διάταξιν, καὶ οὐδὲ τὴν τετάρτην μοῖραν τῆς αὐτῶν διδόναι περιουσίας κατὰ τὰ περὶ τούτου προστεταγμένα, ἢ δὲ καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τρίτης ἡλικίας καθεστάναι καὶ παίδων εἶναι πατέρας, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ δακρύων ἰκετεῦσαι μὴ αὐτῶν ἀναγκασθῆναι νῦν ἀποπέμψαι τὰς γαμετάς, ἀλλὰ καὶ εἶναι αὐτὰς καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους ἢ γεννησομένους παῖδας διαδόχους αὐτῶν καθεστάναι, καὶ μηδεμίαν αὐτοὺς ἐντεῦθεν εὐλαβεῖσθαι ποινήν. Θεσπίζομεν τοίνυν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης συγχωρήσεως αὐτοὺς δοῦναι ἀνὰ δέκα λίτρας χρυσοῦ διὰ τὰς ἐμπροσθεν εἰρημένας αἰτίας, αὐτοῖς δὲ καὶ μόνον συγχωρηθῆναι καὶ τὴν μείζονα ποινήν, καὶ εἶναι αὐτοὺς 701 καὶ τὰς συνοικούσας καὶ τοὺς ἐκεῖθεν τεχνήντας τε καὶ τεχθησομένους ὡς εἰκὸς αὐτοῖς σπουδαίους καὶ διαδόχους· οὐκ εἰς παράδειγμα ἑτέρων τοῦτο παρ' ἡμῶν θεσπισθέν, ἀλλ' εἰδότες ἑτέρου αἰτήσῃ, πρὸς τῷ μηδενὸς τυγχάνειν τῶν αἰτουμένων τὴν τε οὐσίαν ἀποβαλεῖ καὶ πρὸς γὰρ τὰς εἰς τὸ σῶμα ποινὰς ὑποστάς ἐξορίαν οἰκήσει διηνεκῆ. οὐδεὶς δὲ παρενοχλήσει τοὺς παρ' ἡμῶν ἀξιωθέντας ἰδικῆς φιλοτιμίας οὐδὲ γυναικῆς αὐτῶν ἢ παῖδας οὐκ ἔσομένους ἢ περιουσίας, οὐτε ἐκ ψήφου τοῦ σοῦ δικαστηρίου οὐτε καθ' ἑαυτὸν οἰονδήποτε τρόπον. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ἔνδοξότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα πραγματικοῦ τύπου δύναμιν εἶχοντος καὶ ἰδικῆς ἡμῶν φιλοτιμίας ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπουδασάτω. ἜΠΙ ΤῶΝ ΔΥΝΑΣΘΑΙ ΚΑΤΑ ΣΥΝΑΙΝΕΣΙΝ ΛΥΕΙΝ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ. <Ἀυτοκράτωρ Ἰουστίνος Ἰουλιανῶ ἐπάρχῳ πόλεως.> <Προοίμιον.> Γάμου σεμνότερον ἀνθρώποις οὐδὲν ἔστιν, ἐξ οὗ παῖδες καὶ τῶν ἐφεξῆς γενῶν διαδοχαὶ χωρίων τε καὶ πόλεων οἰκήσεις καὶ πολιτείας ἀρίστη σύστασις. διὸ τοὺς γάμους εὐτυχεῖς εἶναι τοῖς συμβάλλουσιν οὐτως εὐχόμεθα, ὡς μήποτε σκαιοῦ δαίμονος ἐργῶν τούτους γενέσθαι, μηδὲ τοὺς γήμαντας ἀπ' ἀλλήλων χωρίζεσθαι δικαίαν τῆς τοῦ γάμου λύσεως οὐκ εἶχοντας πρόφασιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ δύσκολον εἰς πάντας ἀνθρώπους τοῦτο φυλάττεσθαι (ἐν γὰρ πλήθει τοσοῦτω μὴ καὶ τινὰς παρεμπίπτειν ἀλόγους δυσμενείας τῶν ἀμηχάνων καθέστηκε), προσήκειν ἐνομίσαμεν τούτου ἐξευρεῖν τινὰ θεραπείαν, καὶ μάλιστα 702 εἶναι τὰ τῆς μικροψυχίας εἰς τοσοῦτον ἀρθείη, ὡς καὶ μῖσος ἀδιάλλακτον ἐγγενέσθαι τοῖς συνοικοῦσι. τὰ μὲν οὖν παλαιὸν ἐξῆν ἀκινδύνως τοὺς τοιοῦτους ἀπ' ἀλλήλων χωρίζεσθαι κατὰ κοινὴν γνώμην τε καὶ συναίνεσιν τοῦτο πράττοντας, ὡς τε καὶ νόμους κεῖσθαι πολλοὺς τοῦτο λέγοντάς τε καὶ διορίζοντας καὶ βονα γρατῆ τὴν οὐτω προιοῦσαν λύσιν τῶν γάμων τῇ πατρίῳ καλοῦντας φωνῆ. ὁ στερὸν δὲ τῷ τῆς θείας λήξεως γενομένῳ ἡμῶν πατρὶ εὐσεβεία τε καὶ σωφροσύνη τοὺς πώποτε βεβασιλευκότας ἀπαντας ὑπερβαλομένῳ, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρηστήν τε καὶ βεβαίαν ἀποβλέψαντι προαίρεσιν, οὐ μὴν τῆς τῶν ἀλλων ταλαιπώρου τε καὶ μικροψύχου γνώμης στοχασαμένῳ γέγραπται νόμος ἐργῶν κατὰ συναίνεσιν λύεσθαι τοὺς γάμους· οὐκ ἔβουλόμεθα καὶ ἡμεῖς σφόδρα κρατεῖν καὶ μένειν ἐφ' ἑαυτοῦ. πολλοὶ δὲ προσήλθον ἡμῖν τὸν πρὸς ἀλλήλους γάμον μισοῦντές τε καὶ ἀποστρεφόμενοι, πολέμους τε καὶ μάχας οἰκοὶ διὰ τοῦτο γενομένους αἰτιώμενοι (τοῦτο ὁ περὶ τὴν ἐπώδυνον καὶ ἀλλως ἀνιαρὸν καθέστηκε) διαλύειν τε τοῦτον δεόμενοι, καὶ αἰτίας οὐκ εἶχον λέγειν, ἐξ ὧν ἀδεῶς ὁ νόμος ἐδίδου τοῦτο ποιεῖν αὐτοῖς. τὴν δὲ περὶ ταῦτα τούτων ἐπιθυμίαν τε καὶ σπουδὴν ἐπί

τινα χρόνον ἀνεβαλλόμεθα, ποτὲ μὲν παραιοῦντες ποτὲ δὲ καὶ ἀπειλοῦντες παύσασθαι τοῦ κατ' ἀλλήλων ἀλόγου μίσους πρὸς ὁμόνοιάν τε χωρεῖν καὶ τῆς καλλίονος γίνεσθαι γνώμης. ἐπράττομεν δὲ πλέον οὐδέν, ἐπεὶ δύσκολον διαλλάξαι τοὺς ἀπαξ ἀλογίστῳ πάθει τε καὶ μίσει κεκρατημένους. ἐνίους γὰρ τούτων συμβέβηκε καὶ πρὸς ἐπιβουλάς χωρῆσαι κατ' ἀλλήλων, δηλητηρίοις τε καὶ τισιν ἀλλοις εἰς θάνατον ἀγούσι χρήσασθαι, ὡστε μὴδὲ παῖδας αὐτοῖς γενομένους πολλάκις ἰσχύειν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τούτους γνώμην συνάπτειν. Ταῦτα τοίνυν ἀλλότρια τῶν ἡμετέρων εἶναι κρίναντες χρόνων ἐπὶ τὸν παρόντα θεῖον εἰδομένον νόμον, δι' οὗ θεοπίζομεν ἐξεῖναι κατὰ τὸ παλαιὸν τὰς ἐκ συναιρέσεως διαλύσεις ἐπὶ τῶν γάμων ποιεῖσθαι, κρᾶ 703 τῆν δὲ μηκέτι τὰς τεταγμένας ποινὰς τῇ διατάξει τοῦ ἡμετέρου πατρὸς ἐπὶ τῶν κατὰ συναίνεσιν τοὺς γάμους διαλυόντων εἰ γὰρ ἡ ἀμοιβαδὸν διάθεσις τοὺς γάμους συνίστησιν, εἰκότως ἐναντία γνώμη τούτους κατὰ συναίνεσιν διαλύει, τῶν ταύτην δηλούντων στελλομένων διαζυγίων. πρόδηλον δὲ ὡς τὰ ἀλλα πάντα, ὅποσα τοῖς νόμοις καὶ διαφερόντως ταῖς θεαῖς [ἡμῶν] διατάξῃσι τοῦ ἡμετέρου πατρὸς διηγόρευται περὶ τῶν γάμων καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν αἰτιῶν, ἐξ ὧν ἐπιτέτραπται διαλύειν τὸν γάμον, ἢ καὶ λόγου χωρὶς οὐ κατὰ κοινὴν μέντοι γνώμην, καθάπερ ὁ παρὼν ἡμῶν διατάττει θεσμός, τοῦτο πραττόντων, καὶ τῶν διωρισμένων αὐταῖς ποινῶν κρατήσῃ καὶ ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου καὶ διὰ πάντων ἐξείη τὴν ἰδίαν ἰσχύϊν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης τῷ συνήθει τρόπῳ φανερὰ πᾶσι γενέσθαι προσταξάτω κατὰ τὴν βασιλίδαν ταύτην πόλιν. --P--M--A ΙΔΙΚΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΑΙΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΣΕΛΓΑΙΝΟΝΤΩΝ. <Προοίμιον.> Τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος αἰεὶ μὲν πάντες δεόμεθα, μάλιστα δὲ νῦν, ὅτε διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἡμαρτημένων ἡμῖν πολυτρόπως αὐτὸν παρωργίσαμεν. καὶ ἠπέιλησε μὲν καὶ ἐδειξεν ὧν ἀξιοὶ κατὰ τὰς ἡμετέρας ἀμαρτίας ἐσμέν, ἐφιλανθρωπέυσατο δὲ καὶ ἀνεβάλετο τὴν ὀργὴν ἀναμένων τὴν ἡμετέραν μετάνοιαν, ὡς μὴ βουλόμενος τὸν θάνατον ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν ζωὴν. οὐ δίκαιον οὐδὲ πάντως ἡμᾶς καταφρονῆσαι τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος καὶ τῆς ἀνακωχῆς 704 καὶ τῆς μακροθυμίας τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ, ἵνα μὴ κατὰ τὴν σκληρὰν καὶ ἀμετανόητον ἡμῶν καρδίαν θησαυρίσωμεν ἑαυτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ἀλλὰ πάντας μὲν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πράξεων ἀποσχέσθαι, μάλιστα δὲ τοὺς τῇ μισαρᾷ καὶ θεῷ μεμισσημένην δικαίως ἀνοσίᾳ πράξει συναπέντας· λέγομεν δὴ τὴν τῶν ἀρρένων φθοράν, ἢ ν ἀθέως τολμῶσί τινες ἀρρενες ἐν ἀρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι. ἴσμεν γὰρ ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδασκόμενοι, ποῖαν ὁ θεὸς κόλασιν δικαίαν ἐπήγαγε τοῖς ἐν Σοδόμοις πρώην οἰκίσασιν διὰ τὴν περὶ τὴν μίξιν ταύτην μανίαν, ὡστε μέχρι τοῦ νῦν ἐκείνην τὴν γῆν ἀσβέστῳ πυρὶ κατακαίεσθαι, τοῦ θεοῦ διὰ τούτου παιδαγωγοῦντος ἡμᾶς ὡστε τὴν ἀνοσίαν ταύτην ἀποστρέφεσθαι πρᾶξιν. ἴσμεν δὲ πάλιν, οἱ ἀπερὶ τῶν τοιούτων ὁ θεὸς ἀπόστολος λέγει, οἱ ἄτε οἱ τῆς πολιτείας διαγορευοῦσι νόμοι. ὡστε πάντας ὀφείλειν τῷ τοῦ θεοῦ προσέχοντας φόβῳ ἀποσχέσθαι τῆς τοιαύτης ἀσεβοῦς καὶ ἀνοσίας πράξεως, ἢ ν οὐδὲ ἐν ἀλόγοις ἀμαρτανομένην ἐστὶν εὐρεῖν· καὶ τοὺς μὲν μὴδὲν ἑαυτοῖς συνειδότας τοιοῦτον φυλάττειν ἑαυτοῦς καὶ πρὸς τὸν ἐπειτα χρόνον, τοὺς δὲ ἢδη συναπέντας τούτῳ τῷ πάθει μὴ μόνον παύσασθαι τοῦ λοιποῦ, ἀλλὰ καὶ μετανοῆσαι δικαίως καὶ τῷ θεῷ προσπεσεῖν, καὶ προσαγγεῖλαι τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τὴν νόσον καὶ τρόπον θεραπείας λαβεῖν, καὶ κατὰ τὸ γεγραμμένον καρπὸν ἐνεγκεῖν μετάνοιας, ἵνα ὁ φιλάνθρωπος θεὸς κατὰ τὸν πλοῦτον τῶν ἰδίων οἰκτιρμῶν ἀξιῶσῃ φιλανθρωπίας καὶ ἡμᾶς, καὶ πάντες εὐχαριστήσωμεν ἐπὶ τῇ τῶν μετανοούντων σωτηρίᾳ· οἱς καὶ νῦν τοὺς ἀρχοντας ἐπεξελεθεῖν ἐκελεύσαμεν τὸν θεὸν θεραπεύοντες τὸν δικαίως ἡμῖν ὀργιζόμενον. καὶ

νῦν μὲν πρὸς τὸ τῶν ἀγίων ἡμερῶν σέβας ἰδόντες παρακαλοῦμεν τὸν φιλόανθρωπον θεὸν οὐ τῷ μετανοῆσαι τοὺς τῷ τοιοῦτῷ τῆς ἀσεβοῦς ταύτης πράξεως ἐγκυλισθέντας βορβόρω. ὡς μηδὲ ἕτερον ἡμῖν ἐπεξελεύσεως δοθῆναι καιρὸν. προαγορευόμεν δὲ πᾶσιν ἐφεξῆς τοῖς τοιοῦτῷ τι συνειδόσιν ἑαυτοῖς ἡμαρτήσθαι, ὡς εἰ μὴ καὶ παύσσονται καὶ προσαγγεΐλαντες ἑαυτοὺς τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς οἰκείας ἐπιμελήσονται σωτηρίας ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀσεβῶν πράξεων τὸν θεὸν ἐξιλεούμενοι εἰσω τῆς ἀγίας ἑορτῆς, πικροτέρας ἑαυτοῖς ἐπάξουσι τιμωρίας ὡς οὐδεμιᾶς τοῦ λοιποῦ συγγνώμης ἄξιοι. οὐδὲ γὰρ ἐνδοθήσεται οὐδὲ ἀμεληθήσεται ἢ τοῦ πράγματος ζήτησις καὶ διόρθωσις εἰς τοὺς μὴ προσαγγέλλοντας ἑαυτοὺς εἰσω τῆς ἀγίας ἑορτῆς, ἢ καὶ ἐμμένοντας τῇ αὐτῇ ἀσεβεῖ πράξει, ἵνα μὴ διὰ τῆς περὶ τοῦτο ῥαθυμίας καθ' ἡμῶν τὸν θεὸν παροργίσωμεν, πράξιν παρορῶντες οὐ τῶς ἀσεβῆ καὶ ἀπηγορευμένην καὶ ἱκανὴν οὖσαν τὸν ἀγαθὸν παροργίσει θεὸν εἰς τὴν ἀπάντων ἀπώλειαν. 705 ἮΡΜΩΒ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΥΝΟΥΧΙΖΟΝΤΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Μαρθάνῃ <κόμητι πριβάτων> <Προοίμιον.> Αἱ παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότων ὀρισθεῖσαι τιμωρίαι κατὰ τῶν εὐνουχίζειν τολμῶντων πᾶσι δῆλαι τυγχάνουσιν. ἐπειδὴ δὲ τινες καταφρονοῦντες τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἐτόλμησαν ὁλως πρὸ φανεροῦ χρόνου τὸ τοιοῦτον ἀσεβὲς ἀμάρτημα διαπράξασθαι, διὰ τοῦτο τινες μὲν ἐξ αὐτῶν ἀξίας δεδώκασι ποινάς, ἕτεροι δὲ μετὰ τὸ τιμωρηθῆναι καὶ ἐν ἔξορίᾳ ἐπέμφθησαν. ἐπειδὴ τοίνυν οὐδὲ οὐ τῶς τῆς ἀνοσίας ἀπέσχοντο πράξεως, ἀλλ' εἰς πλῆθος ἐξῆλθε τὸ τοιοῦτον μῦθος, ὡς διαφόρως ἀπὸ πολλῶν ὀλίγους περισωθῆναι, καὶ τοσοῦτον ὅτι καὶ τινες ἐξ αὐτῶν τῶν περισωθέντων ἐπ' ὀψοῖν ἡμετέραις κατέθεντο, ὅτι ἀπὸ ἐνενήκοντα μόλις τρεῖς περιεσώθησαν, τίς οὐ τῶς περιφρονεῖ τῆς ἰδίας σωτηρίας, ὥστε παριδεῖν καὶ ἀνεκδίκητα ταῦτα καταλιπεῖν; εἰ γὰρ οἱ ἡμέτεροι νόμοι τοὺς ξίφος κατὰ τινος σύροντας τιμωρίας ὑποβάλλουσι, πῶς ἐχωμεν παριδεῖν οὐ τῶς ἀδεῶς γινομένους φόνους, καὶ πᾶν γινόμενον ἐναντίον τε τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἡμετέρων νόμων; ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεθα τοῖς τὰ τοιαῦτα τολμῶσι διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἀκριβέστερον ἐπεξελεῖν. Θεσπίζομεν τοίνυν τοὺς ἐν οἰωδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας εὐνουχίζειν τολμῶντας ἢ τολμήσαντας οἰονδήποτε πρόσωπον, εἰ μὲν ἄνδρες εἰεν οἱ τοῦτο τολμήσαντες ἢ καὶ τολμῶντες, ταῦτο τοῦτο παθεῖν ὁ πεποιθήκασι, καὶ εἰ περισωθεῖεν, τὰ πράγματα αὐτῶν τῷ δημοσίῳ προσκυροῦσθαι διὰ τοῦ κατὰ καιρὸν τὴν τῆς σῆς ἐνδοξότητος ἀνύοντος ἀρχῆν, κάκεινους ἐν Γύψῳ πέμπεσθαι ὀφείλοντας τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνον ἐκεῖ εἶναι. εἰ δὲ γυναῖκες ὡσιν αἱ τοῦτο ποιοῦσαι, καὶ ταύτας τιμωρεῖσθαι, καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν διὰ τοῦ κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν ἀνύοντος ἀρχῆν τῷ δημοσίῳ προσκυροῦσθαι, καὶ εἰς ἔξορίαν πέμπεσθαι ἵνα ἐξ ἧς ἐνόμισαν ἢ νομίζουσιν ἀσεβείας κέρδος ἑαυτοῖς περιποιεῖν, ἐξ αὐτῆς τιμωρίαν καὶ ἐκπτώσιν τῶν ἰδίων πραγμάτων ὑποστῶσι. τοὺς μέντοι ἐπιτάξαντας καὶ ἐπὶ τούτῳ πρόσωπα παραδεδωκότας, ἢ καὶ οἰκοὺς ἢ τόπον τινὰ ἐπὶ τούτῳ παρασχομένους ἢ καὶ παρέχοντας, εἴτε ἄνδρες εἰεν εἴτε γυναῖκες, τὰς αὐτὰς κελεύομεν ὑποστῆναι τιμωρίας ὡς συνίστορας γενομένους τῆς ἀδίκου ταύτης πράξεως. 706 Αὐτοὺς δὲ τοὺς εὐνουχισθέντας ἐχρῆν μὲν ἀπὸ παλαιότερων χρόνων, πλὴν κελεύομεν ὥστε τοὺς ἀπὸ τῆς δυοδεξίμας ἰνδιξιτιονίς τοῦ νῦν παρελθόντος κύκλου εὐνουχισθέντας παρ' οὐτινοσοῦν ἐν τόποις τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐλευθέρους εἶναι, καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἢ οἰονδήποτε εἶδος συναλλάγματος εἰς δουλείαν καθέλκεσθαι, μηδὲ συμβόλαιον ἐπ' αὐτοῖς ἀγοραῖον ἢ ἰδιόχειρον καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἢ κατὰ περίνοιαν γινόμενον ἢ καὶ γενησόμενον κρατεῖν, ἀλλὰ μηδὲ τὰς λεγομένας ἀνακρίσεις ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις γίνεσθαι προσώποις ἢ γινομένας κρατεῖν· ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τοιοῦτοις συναλλάγμασι τὸ λοιπὸν ὑπουργοῦντας τὰς ἀνωτέρω εἰρημένας κελεύομεν ὑποστῆναι ποινάς. εἰ μέντοι διὰ πάθος συμβῆ δούλον

εὐνουχισθῆναι, κάκεινον κελεύομεν τῆς ἐλευθερίας τυγχάνειν· οἱ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ο ντες ἐλεύθεροι πάθει ὡς εἰκὸς τοιούτῳ περιπίπτοντες ἑαυτῶν ε χουσιν ἔξουσίαν, η ν α ν θέλωσι θεραπείαν ἑαυτοῖς προσάγειν. τοὺς εὐνουχισθέντας τοίνυν ἀπὸ τοῦ μνημονευθέντος χρόνον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ παρ' οἰωδῆποτε προσώπω ο ντας κελεύομεν ἀναζητηθῆναι καὶ ἐλευθέρους εἶναι καὶ μηδέποτε εἰς δουλείαν τούτους καθέλκεσθαι. εἰ μὲντοι θαρρήσουσι τινες ἐξ αὐτῶν τῶν εὐνουχισθέντων τινὰς μετὰ τὸν παρόντα ἡμῶν ἐπισχεῖν νόμον, δίδομεν α δειαν καὶ αὐτοῖς τοῖς εὐνουχισθεῖσιν ὡς α παξ ἐλευθερίας ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν τυχοῦσι νόμου, ἐνταῦθα μὲν τῇ τε βασιλείᾳ προσιέναι τῷ τε κατὰ καιρὸν ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ καὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἡμῶν α ρχουσι προσαγγέλλειν, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τοῖς κατὰ τόπον ὀσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς τούτων α ρχουσιν, ἐφ' ὧ προνοία πάντων τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων καὶ κινδύνῳ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων εἰ τε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰ τε ἐν ἑτέρῳ οἰωδῆποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας τούτους ἐκδικεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὴν ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου διδομένην αὐτοῖς ἐλευθερίαν. παριδεῖν γὰρ φόνους τοσοῦτους γινομένους κατὰ πρόφασιν τῶν τὰ τοιαῦτα τολμώντων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ οὐδαμῶς ἀνεχόμεθα. εἰ γὰρ βάρβαροι ἀκούσαντες τῶν ἡμετέρων περὶ τούτου παραγγελιῶν ταύτας ἐφύλαξαν, πῶς α ν ἡμεῖς συγχωρήσαιμεν μετὰ τοσαύτας τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότων νομοθεσίας τοιοῦτόν τι ἀμαρτάνεσθαι ἢ ἀνεκδίκητον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ καταλιμπάνεσθαι; <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ γενικοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐνταυθά τε καὶ κατὰ χώραν πράξει καὶ παραφυλάξει. 709

ἜΡΜΩΔ ΠΕΡΙ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος Διομήδει ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Τὴν ἀσεβῆ τῶν Σαμαρειτῶν αἰρεσιν καὶ τὴν παράλογον τούτων μανίαν πολλάκις ο τε τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ἡμῶν πατήρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διὰ σπουδῆς ἐθέμεθα πρὸς τὸ κάλλιον μεταγαγεῖν καὶ τὰς αὐτῶν ἐλευθερῶσαι ψυχὰς τῆς ἐπικρατούσης αὐτὰς νόσου· ἀλλ' οὐκ ἰσχύσαμεν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς τούτων τὸ ἐσπουδασμένον ἡμῖν κατὰ τὸ πάλαι πράξασθαι κεχωρήκασι γὰρ εἰς τοσοῦτόν τινες αὐτῶν μανίας, ὡστε δὴ καὶ τοῦ σωτηριώδους τυχόντες βαπτίσματος πάλιν ἐπανῆλθον ο θεν ἐξῆλθον κακοῦ, <καὶ> ταῦτα Σαμαρείταις τιμώντές τε καὶ λυττῶντες δηλέγχθησαν. ε δοξε τοίνυν ἡμῖν ὀρθῶς ε χεῖν τὸν πάλαι καὶ πρότερον κατ' αὐτῶν τεθέντα παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς νόμον ἀνανεώσασθαι. Καὶ διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μὴ κληρονομεῖν αὐτοὺς ἐκ διαθηκῶν ἢ τούτων χωρὶς, μηδὲ πρεσβεῖα λαμβάνειν ἢ κατὰ δωρεᾶς τρόπον κομίζεσθαι πρᾶγμα· ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κλήσιν διαδόχους ε χεῖν Σαμαρείτας ἢ ο λως αἰρετικούς, μηδὲ σχηματιζομένους μὲν τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν προσδέχεσθαι πίστιν, ταῖς δὲ ἀληθείαις οὐχ ο υ τω φρονούντας ἢ πράττοντας τὰ ταύτη συμβαίνοντα, μηδὲ μὴν διαθήκας [εἰς] αὐτοὺς γράφειν ἢ ληγάτα καταλιμπάνειν ἢ δωρεῖσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὀρθόδοξοι εἰ εν καὶ πίστει καὶ ε ργοῖς οἱ ταῦτα ληψόμενοι. εἰ γὰρ μηδεὶς τούτων εἰ η. τῷ ἱερωτάτῳ ταμείῳ τὰς τούτων περιουσίας μετὰ τελευτὴν προσήκειν κελεύομεν. ὡ στε καὶ ὁ πρῶν φιλοτιμηθεὶς τούτοις παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς θεῖος τύπος νόμου τάξιν ἐπέχων, διδοὺς αὐτοῖς κληρονομεῖν τε καὶ κληρονομεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι ληγάτοις ἢ καταλιμπάνειν πρεσβεῖα, σχολάσει τὸ λοιπὸν καὶ καθάπαξ ἰσχὺν οὐδεμίαν ε ξεῖ. τῆς γὰρ ἐκ τούτου φιλανθρωπίας ἀναξίους ἑαυτοὺς ἀποδείξαντες εἶναι οἱ τὰ Σαμαρειτῶν μαινόμενοι οὐχ ε τερον ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπιμέμψονται, ἀλλοτριούμενοι μὲν τῆς ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φιλανθρωπίας, ἐκπίπτοντες δὲ καὶ τῶν πρῶν αὐτοῖς ἐκ τῆς ἡμετέρας δοθειῶν βασιλείας φιλοτιμιῶν πρὸς τὸ τῆς ἀμείνονος γενέσθαι γνώμης, οὐ μὴν ι να μέχρι παντὸς ἐπὶ τῆς οἰκείας διαμεΐναιεν κακοδοξίας. 710' Ἐξαιροῦμεν δὲ τοῦ παρόντος νόμου τοὺς τὰ Σαμαρειτῶν πρεσβεύοντας γεωργοὺς, οὐκ αὐτῶν χάριν, ἀλλὰ διὰ τὰς

τῶν παρ' αὐτῶν γεωργουμένων χωρίων συστάσεις καὶ διὰ τοὺς ἐκεῖθεν εἰσαγομένους τῷ δημοσίῳ φόρους τε καὶ προσόδους, ἐξ ἀγροικίας τε πλανωμένους, τούτοις γὰρ γράφειν ἐφίεμεν κληρονόμους τε καὶ ληγαταρίους τοὺς αὐτῶν ἀνιόντας τε καὶ κατιόντας καὶ τοὺς ἐκ πλαγίου αὐτῶν συγγενεῖς, καὶ εἰ Σαμαρειτικῆ πλάνη κρατοῖντο, γεωργοῦντας μέντοι τὰ γήδια, ὡς τῆς ἐντεῦθεν εὐπορίας εἰς τοὺς τὰ χωρία κεκτημένους φερομένης καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον, καὶ διαθηκῶν δὲ χωρὶς οἱ προρρηθέντες ἐπὶ τὸν ἀλλήλων ἡξοῦσι κλῆρον διὰ τὴν αὐτὴν πρόφασιν. ἐπεὶ καὶ μηδενὸς τούτων εὐρισκομένου τὸν κύριον τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ γεωργὸς ἦν ὁ τελευτήσας, τὰ παρ' ἐκείνου καταλειφθέντα λαμβάνειν βουλόμεθα καὶ τὴν τοῦ ταμείου τάξιν εἶναι αὐτόν, οἷα δὴ καὶ τοὺς δημοσίους φόρους ὑπὲρ ἐκείνου πληροῦντα. Σαμαρείτην δὲ στρατεύεσθαι παντελῶς οὐ συγχωροῦμεν, ἀλλ' οὐδὲ πολιτικὸν μετιέναι φρόντισμα, οὐδὲ μὴν συνηγορεῖν ἢ συνεδρεῖν ἢ τοῖς λογιωτάτοις συνίστασθαι ῥήτορσιν ὅπως ἡ νέους παιδεύειν. Εἰ δὲ καὶ τινες ἐκ τούτων τυχόντες τοῦ σωτηριώδους βαπτίσματος φανεῖεν ἐπὶ τὴν προτέραν πλάνην ἐπανελθόντες, τὰ σάββατα παραφυλαττόμενοι ἢ καὶ ἄλλα τινὰ πράττοντες τὰ διελέγχοντα αὐτοὺς ὑποκρίσει τὸ ἀγιον παραλαβεῖν βάπτισμα, δημεύεσθαι τούτους κελεύομεν καὶ πρὸς ἐξορίαν διηνεκῆ παραδίδοσθαι. ταῖς δὲ αὐταῖς ὑπάγομεν ποιναῖς καὶ τοὺς ἀσεβῆ προστασίαν κατὰ τῆς ὀρθῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως τοῖς τοιούτοις ἀπονέμοντας. Καλῶς δὲ εἶναι δοκεῖ τὸ μηδὲ προχεῖρως αὐτοὺς εἰσδέχεσθαι τῷ ἀχράντῳ προστρέχοντας βαπτίσματι, ἀλλὰ μετὰ τινος παραφυλακῆς καὶ κατηχήσεως ἐν ἀρκοῦντι χρόνῳ γινομένης. φαιδὲν δὴ τοὺς μὲν τῆς χρηστῆς διδασκαλίας ὅπως αἰσθανομένους ἐπὶ ἐνιαυτοῦς δύο κατηχεῖσθαι μανθάνειν τε τὰς γραφὰς κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τότε προσφέρεσθαι τῷ τῆς ἀπολυτρώσεως ἀγίῳ βαπτίσματι, τῇ μετανοίᾳ τοῦ τοσούτου χρόνου καρπουμένους τὴν ὡς ἀληθῶς ἀπολύτρωσιν. τοὺς δὲ νέους σφόδρα καὶ διδασκαλίας οὐ συνιέντας ἐφίεμεν καὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης χωρὶς ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀγίου βαπτίσματος. Σαμαρείτης δὲ οὐδεὶς οἰκέτην Χριστιανὸν ἐξεῖ, ἀλλ' ἅμα τῷ κτήσασθαι τοῦτον εὐθέως εἰς ἐλευθερίαν ἀρπάζεσθαι. εἰ δὲ καὶ τῆς ὁμοίας αὐτῷ κακοδοξίας ὁ οἰκέτης εἴη, ἐξέστω αὐτῷ τὴν

τῶν Χριστιανῶν ἀσπαζομένῳ δόξαν εὐθύς καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀπολαύειν ἐλευθερίας. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης προτιθεῖσα κατὰ τοὺς συνήθεις τόπους ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοθῆναι προσταξάτω. 711 ὩΣΤΕ ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΜΗΔΕΜΙΑΝ ΑΔΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΤΟΝ ΔΟΥΚΑ ΗΤΟΙ ΒΙΟΚΩΛΥΤΗΝ ΚΑΤΑ ΦΡΥΓΙΑΝ ΕΚΑΤΕΡΑΝ ΚΑΙ ΠΙΣΙΔΙΑΝ ΠΑΡΑΓΙΝΕΣΘΑΙ Η ΤΙΝΑΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΩΝ ΣΤΕΛΛΕΙΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΝ ΤΙΝΑΣ, ΑΛΛΑ ΜΗΔΕ ΤΟΥΣ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΑΠΙΕΝΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΑΣ ΤΟΙΑΥΤΑΣ ΑΡΧΑΣ ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙ ΤΕ ΛΥΚΑΟΝΙΑΙ ΚΑΙ ΛΥΔΙΑΙ ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ΠΑΡ' ΑΥΤΟΙΣ ΥΠΟ ΜΕΜΨΙΝ ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ, ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΙΚΑΝΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΤΑΙΣ ΑΝΑΦΥΟΜΕΝΑΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΣΙΝ ΕΠΕΞΙΕΝΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀρεοβίνδῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων καὶ ἀπὸ ἐπάρχων τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ στρατηλάτῃ. <Προοίμιον.> Τοῖς ἀεὶ παρεμπίπτουσι τὴν προσήκουσαν ἐκάστοτε θεραπείαν εὐρίσκοντες, ἐπειδὴν τὰ τῆς χρείας παρέλθη, πάλιν τῆς προτέρας γινόμεθα τάξεως, μέχρι μόνου τοῦ πεπονηκότος τὴν ἰατρειάν ἰστώντες. ὁποῖον δὴ τι καὶ ὁ παρῶν ἡμῶν θεὸς βούλεται νόμος. ὀλίγῳ γὰρ πρότερον τοῦτο μὲν ἀταξίας δημῶδεις τοῦτο δὲ ληστῶν ἐπιδρομὰς κατὰ Φρυγίαν ἐκατέραν καὶ Πισιδίαν γίνεσθαι μαθόντες, ὡς πολιτικὴν διοίκησιν ἐκβαίνειν τὴν τοῦ πράγματος ἐπιμέλειαν, ταύταις τε καὶ πρὸς γε Λυκαονίαν καὶ Λυδίαν στρατιωτικὴν ἀρχὴν ἐπεστήσαμεν, δοῦκα ἡ τοι βιοκωλύτην ὀνομάσαντες τὸν ἐπὶ τούτου τοῦ μέρους τε 712 ταγμένον. ἀλλὰ καὶ νῦν προσῆλθον ἡμῖν οἱ Φρυγίαν ἐκατέραν καὶ Πισιδίαν οἰκοῦντες, τὰ μὲν πρῶην ἀμαρτανόμενα κατ' αὐτὰς παύσασθαι λέγοντες, καὶ οὐ τε ληστήρια κατὰ τοὺς τόπους

ἐκείνους συνεστάναι οὐ τ' εἰς ἀνδρας ἐκτρέφεσθαι ταῖς ἐπαρχίαις, τὸ δὲ βάρος οὐ φέρειν τῆς παρ' ἡμῶν ἐπινενοημένης ἀρχῆς, τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῇ συνεχῶς ἐπιφοιτώντων ταῖς ἐπαρχίαις καὶ συλλαμβανόντων τινὰς καὶ ζημίαις ἐπιτριβόντων, καὶ στρατιωτικῶν θορύβων ἐμπεπλησμένων τῶν τόπων ἐκείνων, καὶ ὁλως ἀοικήτους αὐτοῖς τὰς ἐπαρχίας εἶναι· καίτοιγε καὶ αὐτῶν καθ' ἑαυτοὺς τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων ἱκανῶν πρὸς τὴν τοῦ πράγματος ἐπανόρθωσιν ὄντων. καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν τὰς ἐπαρχίας οἰκούντων πολλοὺς τὴν ἐτέρων ἐπιείκειαν εὐρημα ποιουμένους τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀποκεχρησθαι περιβολῇ καὶ συνέχειν τοὺς ἀνευθύνους, καὶ ταύτη τὰ μὴ δίκαια σφίσι αὐτοῖς καταπράττεσθαι. Ταῦτα πολλάκις εἰπόντας αὐτοὺς ἐλεήσαντες ἐπὶ τὸν παρόντα θεῖον ἡμῶν ἠλοομεν νόμον, δι' οὐ θεσπίζομεν ἐξηρησθαι τοῦ λοιποῦ τὰς εἰρημένας ἡμῖν ἐπαρχίας (φαμέν δὴ Φρυγίαν Σαλουταρίαν καὶ Φρυγίαν Πακατιανὴν καὶ Πισιδίαν) τῆς ἀρχῆς ἐκείνης, ἣν αὐταῖς τε καὶ πρὸς γε τῇ Λυκαόνων καὶ τῇ Λυδῶν ἐπεστήσαμεν πρώην, καὶ μηδεμίαν ἀδειαν ἐκ τοῦ παρόντος εἶναι τοῖς ἐκείνην ἐχουσι τὴν ἀρχὴν ἢ ἐν αὐταῖς γίνεσθαι ταῖς ἐπαρχίαις, ὡς ἀρχικὴν ἐχουσί τινα πρὸς αὐτὰς μετουσίαν, ἢ στέλλειν τινὰ τῆς τάξεως τῆς αὐτῶν ἢ καὶ τῶν ἄλλως αὐτοῖς προσηκόντων καὶ συνέχειν τινὰς, ἀλλὰ μηδὲ αὐτοῖς ἀδειαν εἶναι τοῖς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων τρέχειν πρὸς τοὺς ἐκάστοτε ταύτην ἐχοντας τὴν ἀρχὴν καὶ μέμψιν ἀποτίθεσθαι κατ' ἀλλήλων, εἰτε ὑπὲρ χρημάτων εἰτε ὑπὲρ ἐγκλήματος τὸ κινούμενον εἴη· ποινὴν ὑφορωμένοις τριγιντα 713 λιβραρυμ αυρι, ὡς ἡμῶν πᾶσαν πάροδο πρὸς τὰς εἰρημένας ἡμῖν ἐπαρχίας ἀποκλειόντων τοῖς κατὰ καιρὸν ἐχουσι τὴν ἀρχὴν ἢ τοῖς ὁλως εἰς τὴν τάξιν τὴν αὐτῶν ἀναφερομένοις. ὦστε οὐτε προστάξεις ἐπ' ἐκείναις ταῖς ἐπαρχίαις ἢ τοῖς κατ' αὐτὰς οἰκοῦσι ποιήσονται οὐτε ἄλλως οἰκειώσονται τι τῶν εἰς αὐτὰς φερομένων, ἀλλ' ἀρκεσθήσονται τῇ τε Λυκαόνων τῇ τε Λυδῶν, κατ' αὐτὰς κελεύοντες μόνως, ὡσανεὶ τὴν ἀρχὴν ταῖς δύο ταύταις ἐπαρχίαις περιεκλείσαμεν τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτῶν οὐδεμίαν μετουσίαν εἰς Φρυγίαν ἑκατέραν ἢ Πισιδίαν δεδωκότες αὐτῇ. πάσης γὰρ ἐντεῦθεν δυσκολίας ἐλευθεροῦμεν τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας, τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων ἐπεξιόντων ἀπασὶ τοῖς τε εἰς χρήματα τοῖς τε εἰς ἐγκλήματα βλέπουσιν· εἰδόντων αὐτῶν, ὡς εἰ τινος γενομένης ληστείας ἢ ἐφόδου κατ' αὐτοὺς τοὺς τόπους ἢ ἀφαιρέσεως πραγμάτων [εἰ] μὴ ἐπεξέλθοιεν καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκδικήσουσιν, ἐκ τῆς σφῶν αὐτῶν περιουσίας τὴν ἐντεῦθεν ζημίαν θεραπεύειν ἀναγκασθήσονται, τοῦτο μὲν ἐχοντες τὴν ἀρχὴν τοῦτο δὲ καὶ καταθέμενοι ταύτην. ὦστε καὶ εἰ πειραθεῖη πρὸς τὸν ἐπειτα χρόνον ὁ τὴν ἐπὶ Λυκαονίας καὶ Λυδίας στρατιωτικὴν ἐχὼν ἀρχὴν ἢ αὐτὸς γίνεσθαι κατὰ τὰς εἰρημένας ἡμῖν ἐπαρχίας ἢ στεῖλαί τινα τῶν ἐκ τῆς τάξεως τῆς αὐτοῦ, παρρησίαν δίδομεν τοῖς τῶν πόλεων ἐπισκόποις εἰργεῖν αὐτὸν ἢ τοὺς παρ' αὐτοῦ στελλομένους ἐπιβῆναι βουλομένους, καὶ ἀπελαύνειν τῶν τόπων αὐτοῦ ὡς ἀπαξ διὰ τοῦ παρόντος θεοῦ κεκωλυμένους νόμου πρὸς τῷ καὶ ποινὴν τριγιντα λιβραρυμ αυρι ἐπικεῖσθαι τῷ τε κατὰ καιρὸν ἐχοντι τὴν ἀρχὴν τοῖς τε ὑπακούειν αὐτοῦ τεταγμένοις, εἰ γέ τι τοιοῦτον ἐκεῖνος κελεύσει, ἢ αὐτοὶ θαρρήσειαν ὑπουργεῖν, καὶ πρὸς γε τῆς ἀρχῆς ἐκπτωσιν κίνδυνόν τε περὶ τὴν οὐσίαν αὐτήν. <Επίλογος.> Ἡ σὴ τοίνυν ἐνδοξότης τὰ διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν θεοῦ νόμου θεσπισθέντα γινώσκουσα ποιήσεται μὲν ψήφους ἀκολούθους αὐτοῖς, ἰδίκτοις δὲ χρήσεται καὶ προστάξει πρὸς τοὺς τὰς ἐπαρχίας ἰθύνοντας καὶ τοὺς τῶν πόλεων ἐπισκόπους, ὦστε καὶ 714 προτεθῆναι τοῦτον κατὰ τὰς πόλεις τὸν νόμον καὶ πᾶσι δῆλα γενέσθαι τὰ κατὰ ταύτην ἡμῖν παραστάντα τὴν πρόφασιν.

ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀρεοβίνδω τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Ἐχρῆν μὲν Ἐβραίους τῶν ἱερῶν ἀκούοντας βιβλίων μὴ ψιλοῖς προστετηκέναι τοῖς γράμμασιν, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐναποκειμένας αὐτοῖς προφητείας ὄραν, δι' ὧν τὸν μέγαν θεὸν καὶ σωτῆρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους

Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσι· πλὴν ἄλλ' εἰ καὶ ἀλόγοις σφᾶς αὐτοὺς ἔρμηνεῖαι ἐπιδιδόντες τῆς ὀρθῆς αὐτοὺς οὐκ ἔκαρτερήσαμεν αὐτοῖς 715 καταλιπεῖν ταραχήν. δι' αὐτῶν γὰρ τῶν προσενηνεγμένων ἡμῖν προσελεύσεων ἐμάθομεν, ὡς οἱ μὲν μόνῃς εἰσὶν τῆς ἑβραϊκῆς φωνῆς καὶ αὐτῇ κεχρησθῆαι περὶ τῆν τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν βούλονται, οἱ δὲ καὶ τῆν ἑλληνίδα παραλαμβάνειν ἀξιούσι, καὶ πολλὸν ἡδη χρόνον ὑπὲρ τούτου πρὸς σφᾶς αὐτοὺς στασιάζουσιν ἡμεῖς τοίνυν τὰ περὶ τούτου μαθόντες καλλίους ἐκρίναμεν εἰναί τοὺς καὶ τῆν ἑλληνίδα φωνὴν πρὸς τῆν τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν παραλαμβάνειν ἐθέλοντας, καὶ φωνὴν πᾶσαν ἀπλῶς ἢ ὁ τόπος ἐπιτηδειότεραν καὶ μᾶλλον γνῶριμον τοῖς ἀκούουσιν εἰναί ποιεῖ. Θεσπίζομεν τοίνυν, αἰτιῶν εἰναί τοῖς βουλομένοις ἑβραίοις κατὰ τὰς συναγωγὰς τὰς αὐτῶν, καθ' ὃν ἑβραῖοι ὡς τόπον εἰσὶ, διὰ τῆς ἑλληνίδος φωνῆς τὰς ἱερὰς βίβλους ἀναγινώσκουσιν τοῖς συνιοῦσιν, ἢ καὶ τῆς πατρῴου τυχόν (τῆς ἰταλικῆς ταύτης φωνῆς) ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἀπλῶς, τοῖς τόποις συμμεταβαλλομένης τῆς γλώττης καὶ τῆς δι' αὐτῆς ἀναγνώσεως, ἔφ' ὧσα φῆτε εἰναί τὰ λεγόμενα τοῖς συνιοῦσιν ἅπασιν ἐφεξῆς καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ζῆτε καὶ πολιτεύεσθαι· καὶ μὴ παρησιᾶν εἰναί τοῖς παρ' αὐτοῖς ἐξηγηταῖς μόνῃ τῆν ἑβραϊδα παραλαμβάνουσι κακουργεῖν ταύτην ὡς ἂν ἐθέλησαιεν, τῆ τῶν πολλῶν ἀγνοία τῆν σφῶν αὐτῶν περικαλύπτοντες κακοήθειαν. πλὴν οἱ διὰ τῆς ἑλληνίδος ἀναγινώσκοντες τῆ τῶν ἑβδομήκοντα χρήσονται παραδόσει τῆ πάντων ἀκριβεστέρᾳ καὶ παρὰ τὰς ἄλλας ἐγκεκριμένη διὰ τὸ μάλιστα περὶ τῆν ἑρμηνείαν συμβεβηκός, ὅτι κατὰ δύο διαιρεθέντες καὶ κατὰ διαφόρους ἑρμηνεύσαντες τόπους ὡς μίαν ἅπαντες ἐκδεδώκασι σύνθεσιν. πρὸς δὲ γε τούτοις τίς οὐκ ἂν τῶν ἀνδρῶν κάκεῖνο θαυμάσαιεν, ὅτι πολλῶν πρεσβύτεροι τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τοῦ 716 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γεγονότες ὡς ἐκείνην μέλλουσαν ὡσπερ ὀρώντες τῆν τῶν ἱερῶν βιβλίων παράδοσιν ἐποιήσαντο, προφητικῆς ὡσπερ χάριτος περιλαμψάσης αὐτοῦ; καὶ ταύτη μὲν χρήσονται μάλιστα πάντες· πλὴν ἄλλ' ὡς ἂν μὴ τὰς λοιπὰς αὐτοῖς ἀποκλείειν νομισθῆμεν ἑρμηνείας, αἰτιῶν δίδομεν καὶ τῆ Ἀκύλου κεχρησθῆαι, καὶ εἰ ἀλλόφυλος ἐκεῖνος καὶ οὐ μετρίαν ἐπὶ τινῶν λέξεων εἰρησὶ πρὸς τοὺς ἑβδομήκοντα τῆν διαφωνίαν. τῆν δὲ παρ' αὐτοῖς λεγομένην δευτέρωσιν ἀπαγορευόμεν παντελῶς ὡς ταῖς μὲν ἱεραῖς οὐ συνανειλημμένην βίβλοις οὐδὲ ἂν ὡθεν παραδεδομένην ἐκ τῶν προφητῶν, ἐξέυρεσιν δὲ οὐσαν ἀνδρῶν ἐκ μόνῃς λαλούντων τῆς γῆς καὶ θεῶν ἐν αὐτοῖς ἐχόντων οὐδέν. καὶ αὐτὰς δὲ ἡδη τὰς ἱερὰς φωνὰς ἀναγινώσκονται τὰς βίβλους αὐτὰς ἀναπτύσσοντες, ἀλλὰ μὴ κατακρύπτοντες μὲν τὰ κατ' αὐτὰς εἰρημένα, τὰς ἐξ ὧθεν δὲ παραλαμβάνοντες ἀγράφους κενοφωνίας πρὸς τῆν τῶν ἀπλουστέρων αὐτοῖς ἐπινοημένας ἀπώλειαν. ὡστε ταύτης δεδομένης παρ' ἡμῶν τῆς ἀδείας οὐτε ζημίαις τισὶν ὑπαχθήσονται παντελῶς οἱ τῆν ἑλληνίδα φωνὴν καὶ τὰς ἄλλας παραλαμβάνοντες, οὐτε παρ' οὐτινοσοῦν κωλυθήσονται· οὐδὲ ἂν αἰτιῶν ἐξουσίαν οἱ παρ' αὐτοῖς ἀρχιφερεκίται ἢ πρεσβύτεροι τυχόν ἢ διδάσκαλοι προσαγορευόμενοι περινοίαις τισὶν ἢ ἀναθεματισμοῖς τοῦτο κωλύειν, πλὴν εἰ μὴ βούλοιντο δι' αὐτῶν σωφρονιζόμενοι τῶν εἰς σῶμα ποινῶν καὶ πρὸς γε ἀφαιρούμενοι τῶν οὐσιῶν ἀκοντες ἐνδιδόναι καλλίονά τε καὶ θεοφιλέστερα βουλομένοις τε ἡμῖν καὶ κελεύουσιν. εἰ τινες δὲ παρ' αὐτοῖς κενοφωνίας ἀθέους ἐπεισάγειν ἐγχειρήσαιεν, ἢ ἀνάστασιν ἢ κρίσιν ἀρνούμενοι ἢ τὸ ποίημα τοῦ θεοῦ καὶ κτίσμα τοὺς ἀγγέλους ὑπάρχειν, τούτους καὶ ἀπελαύνεσθαι βουλόμεθα τόπου παντός καὶ μὴ ἀφιέναι φωνὴν βλάσφημον οὐτω καὶ αὐτῆς τῆς περὶ θεοῦ καθάπαξ ἐξολισθήσασαν γνῶ 717 σεως ἐγχειροῦντας γὰρ αὐτοὺς παραφθέγγεσθαι τι 717 τοιοῦτον ταῖς πασῶν ἐσχάταις ὑποβάλλομεν τιμωρίαις, τῆς ἐπεισαγομένης πλάνης ἐκ τούτου τὸ τῶν ἑβραίων περικαθαίροντες εἰς ἑθνος. Εὐχόμεθα

δὲ αὐτοὺς διὰ ταύτης ἡ ἐκείνης τῆς γλώττης τῶν ἱερῶν βίβλων ἀκούοντας φυλάττεσθαι μὲν τὴν τῶν ἑρμηνευόντων κακίαν, μὴ ψιλοῖς δὲ προσέχειν τοῖς γράμμασιν, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων γενέσθαι καὶ θειοτέρας οὕτως ἐννοίας λαβεῖν, ὥστε καὶ μεταμανθάνειν τὸ κάλλιον καὶ παύσασθαι ποτε πλανωμένους καὶ περὶ αὐτὸ τὸ πάντων καιριώτατον ἀμαρτάνοντας, τὴν εἰς θεὸν ἐλπίδα φαμέν. διὰ τοῦτο γὰρ δὴ πᾶσαν αὐτοῖς φωνὴν ἀνεώξαμεν πρὸς τὴν τῶν ἱερῶν βίβλων ἀνάγνωσιν, ὥστε πάντας ἐφεξῆς τὴν αὐτῶν λαμβάνοντας εἰδησιν εὐμαθεστέρους πρὸς τὰ καλλίω γενέσθαι τῶν ὠμολογημένων ὑπάρχοντος, ἐτοιμότερον πολλῶ πρὸς διάκρισιν εἶναι καὶ πρὸς τὴν τοῦ βελτίονος αἰρεσιν τὸν ἐν ἱεραῖς ἐντραφέντα βίβλοις καὶ μικρὸν τὸ λείπον ἔχοντα πρὸς διόρθωσιν, ἡ τὸν εἰδὸτα μὲν τούτων οὐδέν, μόνου δὲ τοῦ τῆς θρησκείας ἐξηρητημένον ὀνόματος καὶ ὡσπερ ἀγκύρας ἀντεχόμενον ἱεῶς καὶ μάθημα θεῖον τὴν ψιλὴν τῆς αἰρέσεως προσηγορίαν εἶναι νομίζοντα <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ νόμου δηλούμενα παραφυλάξει μὲν ἡ σὴ ἐνδοξότης καὶ ἡ πειθομένη σοὶ τάξις, παραφυλάξει δὲ ὁ κατὰ καιρὸν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ταχθησόμενος, καὶ οὐ συγχωρήσει παντελῶς Ἑβραίοις παρὰ ταῦτα ποιεῖν, ἀλλὰ τοὺς ἐνισταμένους ἡ καὶ κωλύειν ὁλως ἐπιχειροῦντας ταῖς εἰς σῶμα πρῶτον ποιναῖς ὑποθεῖς ἐξορίαν οἰκεῖν ἀναγκάσει, ἀφαιρουμένους καὶ τῶν οὐσιῶν, ὡς μὴ κατὰ ταῦτὸν αὐτοὺς θεοῦ τε καὶ βασιλείας καταθρασύνεσθαι. χρῆσις δὲ καὶ προσταξέσει πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους προτάτων αὐτῶν τὸν ἡμέτερον νόμον, ὥστε καὶ αὐτὸν 718 τοὺς τοῦτον μανθάνοντας προθεῖναι κατὰ πόλιν ἐκάστην, εἰδόμενος ὡς ταῦτα παραφυλάττειν χρεῶν ἡμετέραν ἀγανάκτησιν δεδιότας. --P--M--Z ΩΣΤΕ ΤΑΣ ΕΠΟΦΕΙΛΟΜΕΝΑΣ ΛΟΙΠΑΔΑΣ ΤΟΙΣ ΕΠΑΡΧΟΙΣ Η ΤΑΙΣ λαργιτιοΣΙΝ Η ΤΟΙΣ ΠΡΙΒΑΤΟΙΣ Η ΤΩΙ ΘΕΙΩΙ ΠΑΤΡΙΜΟΝΙΩΙ ΣΥΓΧΩΡΕΙΣΘΑΙ ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΕΙΔΕΙ ΑΧΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΕΠΙΝΕΜΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΤΗΣ ΟΦΕΙΛΕΙΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀρεοβίνδω τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τῆς Ἐω καὶ ἀπὸ ἐπάρχων τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ στρατηλάτῃ. <Προοίμιον.> Εἰ καὶ δαπάνης νῦν πολλῆς εἰπερ ποτὲ τῷ πολιτεύματι δεῖ, τοσαύτην μεγέθους ἐπίδοσιν εὐμενεία λαβόντι θεοῦ καὶ πρὸς τὴν τῆς προσθήκης ἀναλογίαν τοῖς περικειμένοις προσπολεμοῦντι βαρβάροις, πᾶσαν ὁμῶς ἐπινοοῦμεν ὁδόν, ὡς ἂν καὶ τὰ τῆς χορηγίας ἀκώλυτα γένοιτο καὶ μηδὲν φιλανθρωπίας εἶδος περὶ τοὺς ὑποτελεῖς τοὺς ἡμετέρους παραλιμπάνοιτο. ὁσα μὲν οὖν τοῖς ἐκάστοτε προσιούσιν ἡμῖν καὶ χρέα προτεινομένοις δημόσια καὶ ἀπορίαν τῆς ἀποδόσεως ἐτοιμῶς φιλοτιμούμεθα, καὶ ὡς οὐδεὶς φιλανθρωπίας δεηθεῖς ἀπρακτος ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀνεχώρησεν ὁ ψεως, τοῦτο λέγειν οὐχ ἡμέτερόν ἐστι, τῶν ὑπὲρ τούτου γεγραμμένων γραμμάτων καὶ αὐτῶν τῶν τὰς φιλοτιμίας λαβόντων ἐπιμαρτυροῦν 719 τῶν ἡμῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ μικρὸν καὶ βασιλείας ἀνάξιον εἶναι νομίζομεν τὸ περὶ τοὺς ἐκάστοτε προσιόντας ἰδικὰς τινὰς φιλοτιμίας ποιῆσθαι, ἡ καὶ μέχρι χωρίων ἡ πόλεων μόνων ἡ καὶ ὁλῶν ἐπαρχιῶν τὴν ἡμετέραν ἐκτείνειν φιλανθρωπίαν, ἀλλὰ μὴ μέγα τι καὶ κοινὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις ποιήσασθαι, τούτου χάριν ἐπὶ τὰς παρούσας θείας ἡμῶν ἡλθομεν δωρεάς, δι' ὧν θεσπίζομεν ἀφεῖσθαι πάντας του. ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἐλλειμμάτων παντοίων ὀφειλομένων παρ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς τοῦ προτέρου κύκλου πρώτης ἐπιμεμήσεως καὶ αὐτῆς, εἰς ἡν τὰς προτέρας ἡμῶν συνεκλείσαμεν δωρεάς, μέχρι τῆς ἀρτι παρελθούσης ἐβδόμης ἐπιμεμήσεως καὶ αὐτῆς, ὡς εἶναι εἰκοσι δύο ἐτῶν ἐφεξῆς τὴν εἰς τοὺς ὑπηκόους παρ' ἡμῶν γινομένην φιλοτιμίαν, καὶ μηδεμίαν ἐλλειμμάτων εἰσπραξίν εἶναι πρὸς ἐκείνους ἀναγομένων τοὺς χρόνους. ταῦτα δὲ φαμέν οὐ περὶ τῶν ἐν χρυσίῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν εἰργυροῖς ἡ σίτῳ ἡ εἰτερον εἶδος τὸ χρεωστούμενον εἶναι, καὶ τοῦτο μὲν εἰ τῶν θρόνων τῶν σῶν τὸ παρὰ τῶν ὑποτελῶν ὀφειλόμενον εἶναι, τοῦτο δὲ εἰ τῆς παρὰ Ἰλλυριοῖς ἐπαρχότητος ἡ τῶν

θείων ἡμῶν θησαυρῶν, εἰ τε ὑπὲρ φόρων εἰ τε ὑπὲρ ἐτέρων τίτλων ὀπωσοῦν εἰσαγομένων αὐτοῖς. κοινήν γὰρ δὴ πᾶσιν ἐφεξῆς τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσει ταύτην ἡμῶν τὴν φιλοτιμίαν παρέχομεν, ὥστε οὐδεὶς ὑπὲρ τῶν χρόνων ἐκείνων ἐπ' αὐτοὺς λοιπὸν ἐνεχθήσεται τὴν οἴανοῦν ἐλλειμμάτων ποιούμενος εἰσπραξίν, εἰ τε παρ' αὐτῶν στελλόμενος τῶν ἀρχῶν ἢ καὶ ὀπωσοῦν τὸ τοῦ δημοσίου πρόσωπον οἰκειούμενος εἰ τε τινὰς ἐπιφερόμενος προστάξεις ἢ ἐκταγὰς, ἐπέτιοιγε καὶ τοῖς τοιοῦτό τι λαμβάνουσι καὶ τοσοῦτον ἐφεξῆς οὐκ εἰσπράξασι χρόνον τὴν κατὰ τῶν ὑποτελῶν ἀναιροῦμεν ἀπαίτησιν, καὶ πρὸς γε τὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ δημοσίου. ὁ γὰρ χρεωστούμενος ἐφεξῆς τοσοῦτον ἢ ῥαθυμῆσας 7 ἢ σπορτούλων μᾶλλον ἄλλ' οὐ τῶν πρωτοτύπων γενόμενος, καὶ οὐ τε παρ' ἐκείνων οὐ τε παρὰ τοῦ δημοσίου λαβῶν οὐκ ἐν καιρῷ λοιπὸν μέμνηται τῶν ἐκταγῶν ἢ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαίτησιν ἐπαγαγεῖν πειρᾶται. τούναντίον μὲν οὐ ν τὸν τοιοῦτόν τι ποιεῖν ἐγχειροῦντα ὡς ταῖς ἡμετέραις λυμαινόμενον ἀποστρεφόμεθα δωρεαῖς· ὥστε πᾶσαν ἐφεξῆς ἀπαιτήσεως πρόφασιν ἢ περινοίαν ἀναιρεθῆναι κατὰ τε τῶν ὑποτελῶν κατὰ τε τοῦ δημοσίου, καὶ μείζονα περιγενέσθαι κἀντεῦθεν ἀπραγμοσύνην τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσιν. ὅτι δὲ τούτων ἀπολαύσουσι τῶν δωρεῶν καὶ ὅσαι τοῖς θείοις ἡμῶν πριβάτοις ἢ τῷ θεῷ ἡμῶν πατριμονίῳ προσήκουσι κτήσεις, καὶ οὐδὲ κατὰ γεωργῶν ἢ μισθωτῶν ἢ ἐμφυτευτῶν εἰσπραξὶς δημοσίων ὑπὲρ τῶν εἰρημένων ἡμῖν γενήσεται χρόνων ἢ παρὰ τῶν τὰ δημόσια εἰσπραττόντων ἢ παρὰ τῶν παλατίνων αὐτῶν, τῶν πάσιν ὠμολογημένων ἐστὶ. ταῦτα δὲ φαμεν περὶ τῶν ὀφειλομένων εἰ τε καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ὀντων ὑποτελέσιν. εἰ γὰρ τι φθάσαντες ἐκεῖνοι δεδώκασι καὶ τοῦτο παρὰ βουλευταῖς τυχὸν ἢ ταξεύταις ἢ ὑποδέκταις ἢ ἐκλήπτορσιν ἢ καὶ παρὰ τοῖς τὰς ἐπαρχίας τρακτεύουσιν εἰ μιν, τοῦτο οὐ συναναλαμβάνομεν οὐδὲ μέρος ποιούμεθα τῆς παρούσης ἡμῶν δωρεᾶς, ἀλλ' ἀποσωθήσεται τῷ δημοσίῳ· τῶν ἀτοπωτάτων ὑπάρχον τὸ παρὰ τῶν ὑποτελῶν δεδομένον μὴ τὸ δημόσιον λαβεῖν, ἀλλ' ἰδιωτικὸν ἐτέρων κέρδος γενέσθαι. ταύτης δὲ ἡμῶν τῆς φιλοτιμίας ἐκκλείομεν καὶ τὰ ὀμολογηθέντα τυχὸν ἢ καὶ ἀντιπεφωνημένα τῷ δημοσίῳ παρὰ τρακτευτῶν ἢ σκρινιαρίων ἢ ἀρκαρίων· οὐδὲ γὰρ καὶ τούτοις τῆς ἰσῆς μεταδίδομεν δωρεᾶς, ἐπεὶ γε ἀπαξ ὀκείωσατό τε καὶ σχεδὸν εἰ ταῦτα λαβὼν τὸ δημόσιον. τῆς δὲ θείας ταύτης φιλοτιμίας ἐξαιροῦμεν τὰς τε στρατιωτικὰς καὶ φοιδατικὰς διςξυσσιονας· αὐταὶ γὰρ οὐ προσάπτονται μὲν τῶν ἡμετέρων ὑποτελῶν, δικαίαν δὲ τὴν εἰσπραξίν κατ' ἐκείνων ἐπάγουσι τῶν οὐ προσηκόντως ἐκ τοῦ δημοσίου λαβόντων καὶ εἰ προφάσει στρατιωτικῆς ἢ φοιδατικῆς δαπάνης εἰσπραξίοντες, ὁ μὲν οἰκεῖον τοῦτο 721 κέρδος ποιησαμένων. καὶ πολλῷ γε μᾶλλον ταύτης ἡμῶν ἐξαιροῦμεν τῆς δωρεᾶς τὰς τῶν πολιτικῶν χρημάτων ζητήσεις καὶ πρὸς γε τὰς τῶν ἐργῶν διςξυσσιονας τῶν τε κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν τῶν τε κατὰ τὰς ἐπαρχίας, ἐπεὶ γε μὴ δίκαιόν ἐστι τοσοῦτου παρ' ἡμῶν ἐκφορηθέντος χρυσοῦ προφάσει τῆς τοῦ πολιτεύματος ἀσφαλείας τοὺς μὲν ὑπουργηκότας κέρδος ἀδικῶν εἰσπραξίοντες, ἀλλὰ τὸν στερεῖσθαι δὲ τοὺς τόπους τῆς ἐξ ἡμῶν φιλοτιμίας ἢ τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς ἀσφαλείας, ἢ καὶ τὰς πόλεις τῶν εἰς εὐκοσμίαν αὐταῖς ἀπονενεμημένων ἀποστερεῖσθαι χρημάτων. ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰ τοὺς κακουργοῦντας παντοίως μισοῦμεν, πλὴν ἀλλὰ τῆς ἡμῶν αὐτῶν φιλανθρωπίας ἐπιλαθέσθαι κατ' οὐδένα δυνάμεθα χρόνον, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τὴν παρ' ἡμῶν ἐπὶ τισὶ κεφαλαίοις γινομένην ἐξαιρέσιν χώραν εἰσπραξίοντες ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῆς εἰσπραξίοντος πρώτης ἐπινεμῆσεως χρόνοις, ταύτην δὲ φαμεν τὴν σεδεξιμ πρόσθεν ἀννίς γενομένην. ἐπὶ γὰρ δὴ τοῖς προλαβοῦσι χρόνοις ἀπλῆν καὶ γενικὴν πᾶσιν ἐφεξῆς τὴν ἡμετέραν φιλοτιμίαν παρέχομεν οὐδεμίαν ἐξαιρέσιν ἐπὶ ταύτῃ ποιούμενοι, ὥστε κοινήν πάντας ἀνθρώπους ἀπολαύειν ἀμεριμνίας, καὶ μηδεμίαν ἐλλειμμάτων εἰσπραξίν ἐξ οἴασοῦν ἀφορμῆς ἐξ ἐκείνων προϊέναι τῶν χρόνων. ταύτην ἡμεῖς τοῖς μὲν ὑπηκόοις

φιλοτιμήσασθαι, θεῶ δὲ τῷ μεγάλῳ προσαγαγεῖν τὴν πράξιν ἡγησάμεθα δεῖν, ὡς α ν πάντες τῶν ἐντεῦθεν ἀπολαύοντες ἀγαθῶν χάριτας ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὁμολογοῖεν τῷ μεγάλῳ θεῶ τῷ καὶ ταύτην ἡμῖν εἰς νοῦν βαλομένῳ τὴν πράξιν. < Ἐπίλογος> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ σπευσάτω πρὸς ἐργον ἀχθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι σπουδασάτω. 722

Ἡ ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΕΩΣ ΛΟΙΠΑΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ. < Ἰουστίνος Αὐγουστός ἐδικτον.> < Προοίμιον.> Οσὴν περὶ τὰ κοινὰ τῶν πραγμάτων εὐθύς ἐκ προοιμίων τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐποησάμεθα πρόνοιάν τε καὶ σπουδὴν τῆς παραδοθείσης ἡμῖν ἐκ θεοῦ πολιτείας κηδόμενοι, ἐξ ὧν ἡδη πεπράχαμεν φανερόν κατεστήσαμεν ἅπανσι. τὸ γὰρ δημόσιον χρέεσι πολλοῖς καταπεφορτισμένον εὐρόντες καὶ πρὸς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν ἐλάσαν εἰς ἑαυτοὺς ἡμεῖς ἀνεδεξάμεθα τὸ ὀφλημα, βάρους τε καὶ δυσχερείας πολλῆς ἀπαλλάξαντες τοῦτο. καὶ τὸ στρατιωτικὸν δὲ παραρρῦεν ἡδη τῆ τῶν ἀναγκαίων ἀπορία, ὡς τὸ πολίτευμα ταῖς τῶν βαρβάρων ἐφόδοις τε καὶ ἐπιδρομαῖς ἀμέτροις καταβλάπτεσθαι, καθ' ὅσον γέγονεν ἡμῖν δυνατὸν τῆς δεούσης ἐπανορθώσεως ἀξιοῦμεν. πλὴν ἀλλ' οὐκ ἀχρηστῶν καὶ μόνων δεῖν ὠήθημεν τὴν περὶ τοὺς ὑπηκόους στήναι βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ τινος ἀλλης μεταδοῦναι φιλανθρώπου γνώμης τοῖς ὑποτέλεσι νενομίκαμεν χρῆναι ἐλευθεροῦντες αὐτοὺς τῶν παρ' αὐτῶν ἑλλειμμάτων ὀφειλομένων τῷ δημοσίῳ. Κοινὴν τοίνυν καὶ ταύτην ἡμῶν τὴν εὐεργεσίαν εἰς ἅπαντας ἐπεκτείνοντες συγχωροῦμεν τοῦ προλαβόντος χρόνου μέχρι τῆς οὐχίτης ἐπιμελήσεως καὶ αὐτῆς τοῦ ἐνεστώτος κύκλου τὰ ὀφειλόμενα παρὰ τῶν ὑποτελῶν ἑλλείμματα τῷ δημοσίῳ, καὶ θεσπίζομεν μηδεμίαν εἰσπραξίν γενέσθαι τῶν ἐν λοιπάσιν ὀφειλομένων ἀχρηστῶν τῆς εἰρημένης ἐπιμελήσεως, εἰτε τὴν γενικὴν εἰτε τὴν ἰδικὴν τράπεζαν τῆς σῆς ἐνδοξότητος ταῦτα ὄρα ἡ τὴν ἀρχὴν τῶν παρὰ Ἰλλυριοῖς ἱερῶν πραιτωρίων ἢ τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἰουστινιανοῦ ἐπάρχου τῶν ἐπὶ Μυσίας καὶ Σκυθίας στρατιωτικῶν καταλόγων ἢ καὶ τῶν θείων ἡμῶν θησαυρῶν ἢ τοῦ ἱερωτάτου ἡμῶν ταμείου ἢ τοῦ θεοῦ πατριμονίου ἢ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κουράτωρος τῶν οἰκιῶν· ἀλλὰ πᾶν ὅσον ἐν τε χρυσίῳ καὶ ἀργύρῳ καὶ ἑτέροις εἰδεσι κεχρεωστημένον εἶη, τοῦτο πᾶσι τοῖς ὀφείλοσι συγχωρεῖσθαι, ὡστε οὐτε γεωργοῖ οὐτε μισθωταῖ οὐτε ἐμφυτευταῖ οὐτε μὴν οἱ κεκτημένοι εἰσπραχθήσονται τὰ ὀφειλόμενα τῷ δημοσίῳ ἑλλείμματα τῶν ἀχρηστῶν τῆς εἰρημένης ἐπιμελήσεως καὶ αὐτῆς χρόνων. Ἐξαιροῦμεν δὲ ταύτης ἡμῶν τῆς φιλοτιμίας τάς τε στρατιωτικὰς καὶ φοιδαδικὰς δισχυσσιονας. ταύτας γὰρ τῶν ὑποτελῶν οὐδὲ ὅλως καθάπτεσθαι συμβαίνει, ἀλλ' ἐκείνων καὶ μόνων τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου χρήματα χορηγηθέντων, εἰς κέρδος τε οἰκεῖον ἀπενεγκαμένων τὰ τοῖς στρατιωτικοῖς τάγμασιν ἢ φοιδαδικοῖς ἐπιδοθέντα παρὰ τοῦ δημοσίου. εἰ δὲ καὶ τινὰ παρὰ τοῖς λεγομένοις ὑποδέκταις ἢ ἀπαιτηταῖς ἢ ἐκλήπτορσιν ἢ 723 ἐν χρυσίῳ ἢ ἐν ἀργύρῳ ἢ τῶν ἀλλων τῶν ἐν εἰδει τελομένων εὐρεθεῖεν παρὰ τῶν ὑποτελῶν καταβληθέντα, εἰσπραχθήσονται καὶ αὐτὰ καὶ καταβληθήσονται οἷς προσήκει τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἀρχόντων. τὸν ὁμοίον τε τρόπον καὶ τοὺς ἀλλους ἅπαντας τοὺς λαβόντας τῶν ἡμετέρων συντελῶν χρυσίον ἢ ἑτερόν τι ἐκ τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἐπιμελήσεων καὶ τοῦτο μὴ καταθέντας εἰς τὸ δημόσιον ἢ καταθεῖναι προσήκον ἢ, ἐξαιροῦμεν τῆς παρούσης ἡμῶν δωρεᾶς, ὡστε τοῦτο ἐπὶ τὸ δημόσιον ἢ καὶ οἷς ἀν ἀρμόζη τὰ τοιαῦτα καταβαλεῖν. τοὺς γὰρ ὑποτελεῖς ἐλεοῦντες τῆς παρούσης ἡξιώσαμεν φιλανθρωπίας, οὐ μὴν τοὺς παρ' αὐτῶν τὰ δημόσια προλαβόντας χρήματα ἀποστερεῖν τε τὸ δημόσιον βουλομένους ἢ γουν ἐκείνους. ὅπου ἀν ἐκτεταγμένοι τύχοιεν ὅντες. πρόδηλον δέ, ὡς εἰ τινες ταύτης ἡμῶν προαισθόμενοι τῆς φιλοτιμίας ὑπὲρ τῶν συγχωρουμένων ἑλλειμμάτων κατὰ τινὰ περίνοιαν ἐκ τῶν ὑποτελῶν ὁμολογίας ἢ ἀντιφωνήσεις εἰλήφασιν, ἢ καὶ εἰς ἰδιωτικὰ μετατεθείκασιν χρέα, ἢ ἄλλο τι πρὸς περιγραφὴν τοιοῦτό τι μελετήσαντες

η πράξαντες φανείεν, οὐδὲν ἔξ αὐτῶν ὀφελος ἐξουσιν, ἀναδώσουσι δὲ τὰς ὁμολογίας παρ' ὧν ἔκομίσαντο ταύτας. Ἀπαντες δὲ χάριτας θεῶ τε καὶ ἡμῖν ὁμολογήσουσιν, οἳ μὲν ὀφείλοντες τὰ ἑλλείμματα τῆς τούτων συγχωρήσεώς τε καὶ φιλανθρωπίας ἀξιωθέντες. οἳ δὲ οὐδὲν ὑπὲρ ἑλλειμμάτων ὀφείλοντες ἀπηλλαγμένοι φροντίδος τῆς τῶν ἀποδείξεων ἐνεκα παραφυλακῆς, ὡς μὴ τούτοις παρεμπίπτειν <τὸ> πολλάκις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐνοχλεῖσθαι χρόνων. πάλιν δὲ ζυγοκλεπήσαντες παρίτωσαν, ἀχρηστῆς ὀγδότης ἐπιμελήσεως ἐχόντες τὸ ἀμέριμον· ὡς εἰς πάντας εἰκότως τὴν παροῦσαν ἡμῶν διανέμειν δωρεάν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἡμῶν πραγματικοῦ νόμου δηλούμενα ἢ σὴ ἐνδοξότης προγράμμασι χρωμένῃ κατὰ τὴνδε τὴν βασιλίδα πόλιν ἀπασί φανερὰ καταστήσει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΙΚΑ ΤΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΕΚ ΔΕΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΗΤΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ. ΕΦ' ΩΙ ΤΟΝ ΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΟΝ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙΖΕΣΘΑΙ. ΕΙ ΔΕ ΥΠΕΡΘΩΝΤΑΙ ΤΟΥΤΟ ΠΡΑΞΑΙ, ΜΗΔΕΝΑ ΠΡΟΣΙΕΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΟΤΙΟΥΝ ΠΡΑΤΤΟΝΤΟΣ ΠΡΟΦΑΣΕΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ. <Προοίμιον.> Τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δεδομένης ἡμῖν πολιτείας κηδόμενοι καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ ζῆν τοὺς ἡμετέρους σπουδάζοντες ὑπηκόους ἐνα σκοπὸν ἔξ ἀρχῆς τοῦτον ἐθέμεθα, ἀπανε τι πρώην ἀτελὲς ἢ 724 καὶ συγκεχυμένον ὑπῆρχε, τοῦτο καὶ ἐπανορθῶσαι καὶ τέλειον ἀποφῆναι. μεριμνήσαντες τοίνυν ὅπως τὸ τε δημόσιον τὸ τε ὑπήκοον ἀβλαβές τε καὶ ἀζήμιον διατελοῖ. διανοήθημεν ὅτε δὴ τοῦτο ῥαδίως ἐξομεν, εἰ τοὺς ἡγουμένους τῶν ἐπαρχιῶν προῖκα τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνοντας καὶ τὸ δημόσιον ἀσφαλιζομένους ὀρθῶς τε καὶ νομίμως ἀπασί χρῆσθαι παρασκευάσαιμεν, παντὸς ἀπεχομένους τοῦτο μὲν ἀδικήματος τοῦτο δὲ καὶ λήμματος αἰσχροῦ τε καὶ ἀλλως ἀπηγορευμένου. Ἰνα τοίνυν μὴ ξένοι τινὲς ἐπισηδῶντες ταῖς ἐπαρχίαις ἀδικοῖεν αὐτὰς ἡμεῖς τε συχναῖς ταῖς κατ' αὐτῶν ἐνοχλοῖμεθα προσελεύσει, προτρέπομεν τοὺς ἐκάστης ἐπαρχίας ὀσιωτάτους ἐπισκόπους κτητόρων τε καὶ οἰκητόρων τοὺς ἀγοντας τὰ πρωτεῖα, διὰ κοινῆς δεήσεως ἀναφέρειν ἐπὶ τὸ ἡμέτερον κράτος τοὺς αὐτοῖς ἐπιτηδείως ἐχειν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτῶν ἐπαρχίας νομιζομένους. τούτοις γὰρ τὰ σύμβολα τῆς ἀρχῆς δόσεως χωρὶς παρέξομεν ἀσφαλιζομένοις τὸν δημόσιον εἰσάγειν κανόνα, παρεγγυῶντες αὐτοῖς τῶν νόμων ἐναντίον μηδὲν διαπράττεσθαι [η] μηδέ τινα βιάζεσθαι παρὰ τῶν ὑποτελῶν <πόρον, ἀλλὰ ταῖς οἰκείαις> ἀρκουμένοις σιτήσεσιν ἐπαγρυπνεῖν τῇ τῶν δημοσίων φόρων εἰσπράξει, καὶ τοῖς μὲν περὶ τὰς εὐσεβεῖς εἰσφοράς εὐγνωμονοῦσι πράως τε ἀμα καὶ πατρικῶς προσφέρεσθαι, τοὺς δὲ ἀγνωμονοῦντας εἰσπράττειν σφοδρότερον. μηδὲν ὑπὲρ τούτου κέρδος οἰκεῖον παντάπασιν ἀποφερομένους. δεήσει δὲ αὐτοὺς οὐδὲν ἠττον καὶ τοῖς δικαζομένοις ἀπασί τὸ ἴσον τε καὶ δίκαιον νέμειν σὺν τάχει τε τούτους ἀπαλλάττειν βλέποντας πρὸς τοὺς νόμους, ὡς μὴ καὶ δαπάναις καὶ χρόνοις μακροῖς αὐτοὺς ἐπιτρέβεσθαι· ἐπεξιέναι δὲ καὶ τοῖς ἀμαρτάνουσι, καὶ πρὸς τὸν νόμον ἐπάγειν τὰς τιμωρίας αὐτοῖς, καὶ πᾶσαν ἐπιδείκνυσθαι δικαιοσύνην. οὐ μόνον δὲ αὐτοῖς ταῦτα προαγορεύομεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχῆς ἐκάστης παρέδροις καὶ τοῖς ἀλλως ὑπηρετουμένοις αὐταῖς. εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἢ περὶ τὴν τῶν δημοσίων εἰσπραξίν ῥαθυμίᾳ χρήσεται, ἢ ζημίαις ἢ ἐπηρεαῖς περιβάλοι τοὺς ἡμετέροις ὑποτελεῖς, τῆς τε οὐσίας ἐκπεσεῖται καὶ μεγίσταις ὑπαχθήσεται τιμωρίαῖς ἡμῖν γὰρ ἡγουμένου θεοῦ μία τίς ἐστὶν αὐτῆς σπουδὴ τὰς ἐπαρχίας εὐνομεῖσθαι τε καὶ ἀσφαλῶς οἰκεῖσθαι καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων ἀπολαύειν δικαιοσύνης. τοὺς τε δημοσίους ἀμέμπτως εἰσάγεσθαι φόρους. οὐ γὰρ ἀλλως ἐνεστι τὸ πολίτευμα διασώζεσθαι μὴ τῶν εὐσεβῶν εἰσαγομένων τελεσμάτων. ἔξ ὧν τὸ μὲν στρατιωτικὸν τὰ τεταγμένα τούτῳ κομιζόμενον τοῖς πολεμίοις ἀντικαθίσταται καὶ ἐκ τῆς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομῆς τε καὶ κακίας

ἔξαιρεῖται τοὺς ὑποτελεῖς. φρουρεῖ δὲ καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς πόλεις ἐκ τῆς τῶν ληστῶν καὶ τῶν ἀλλως ατακτον βίον ἐπανηρημένων ἐπηρείας τε καὶ ἐφόδου, ἀπολαύει δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ταγμάτων τῶν αὐτοῖς ἀπονεμηθέντων, τείχη τε καὶ πόλεις ἐπανορθοῦνται, δημοσίων τε βαλανείων ἐκπυρώσεις προΐασι θεάτρων τε ἐπιμέλεια καὶ τῶν ἀλλων, ὅποσα πρὸς θεραπείαν τῶν ὑπηκόων ἐξεύρηται ὥστε τὰ παρ' αὐτῶν συντελούμενα τὰ μὲν εἰς αὐτοὺς τὰ δὲ καὶ δι' αὐτοὺς δαπανᾶσθαι τε καὶ ἐπιδίδοσθαι, ἡμῖν δὲ καθάπαξ οὐδὲν ἐντεῦθεν ἢ τὰς ὑπὲρ τούτων εἰς χεῖρ συμβαίνει φροντίδας, πλὴν ἀλλ' οὐδὲ ταύτας ἀμίσθους, τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ μεγέθει τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας πολλοῖς ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἀγαθοῖς ἀμειβομένου. 725 Ταῦτα μὲν οὐν ἡμεῖς τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀπαντα προκηρύττοντες, καὶ ταύτη δεικνύντες ὅση τις ἡμῖν ἐστὶ περὶ τοὺς ὑπηκόους φιλανθρωπία, ἰλεώ τε καὶ εὐμενῇ τὸν θεὸν μᾶλλον ἐξομεν, τῆς τῶν ὑποτελῶν ἀβλαβείας τοσαύτην τιθέμενοι πρόνοιαν. οἱ δὲ ταύτης ἡμῶν τῆς καλοκαγαθίας ἐπιτυχόντες εἰ περὶ τὴν τῶν ἀρχόντων αἰρεσιν διαμάρτοιν, οὐδένα παντελῶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς αἰτιάσονται. εἰ δὲ καὶ ἀναβάλοιντο τούτους ἐπιλέγεσθαι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀναφέρειν, οὐκέτ' <α ν> δικαίως τοὺς ἐντεῦθεν ἐκπεμπομένους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διὰ τὴν τῶν δημοσίων συλλογὴν ἀπαντα πράττειν προαιρουμένους ἐπιμέμψαιντο, <οὐδ' ἡμεῖς> τοῦ λοιποῦ ἀνεξόμεθα προσιόντων αὐτῶν καὶ τούτους αἰτιωμένων. οἱ γὰρ τὴν ἐξουσίαν παρ' ἡμῶν λαβόντες τῆς τῶν ἀρχόντων ἐπιλογῆς, ἵνα τὰς ἀρχὰς προῖκα λαμβάνοντες τοὺς δημοσίους εἰσάγοιν φόρους αὐτοῖ τε παρ' αὐτῶν μηδαμῶς ἀδικοῖντο. ῥαθυμοῦντες οὐ τοι περὶ τὴν τούτων ἐπιλογὴν ἀνεκτοὶ καθάπαξ οὐκ εἰσονται μεμφόμενοι τούτοις καὶ ταῖς κατ' αὐτῶν προσελεύσεσιν ἡμῖν ἐνοχλοῦντες. ἀναβολῇ δὲ χρήσεται καθάπαξ οὐδεὶς πρὸς τὴν τῶν ἐπικειμένων αὐτῷ δημοσίων φόρων καταβολὴν, οὐ θεῖος οἶκος, οὐχὶ ἀγιωτάτη ἐκκλησία, οὐκ εὐαγὲς πτωχεῖον ἢ μοναστήριον, ἀλλ' οὐδὲ μῆζον ἢ ἐλαττον πρόσωπον. οὐτε δὲ πολιτευομένους οὐτε τοὺς λεγομένους ἐκλήπτορας οὐτε μὴν τοὺς ἀλλους, οἱς ἐπίκειται ἢ τῶν δημοσίων φόρων φροντίς. ἐξαιροῦμεν τοῦ ἐντεῦθεν κινδύνου. τὰ γὰρ κοινῇ πᾶσι λυσιτελοῦντα προκρίνομεν τῆς ἀδίκου προαιρέσεως τῶν εἰς τὸ δημόσιον ἀγνωμονεῖν ἐθελόντων. <Ἐπίλογος.> Ὡστε δὲ τὰ καλῶς ἡμῖν παραστάντα φανερά πᾶσι γενέσθαι, κελεύομεν τὴν σὴν ὑπεροχὴν κατὰ τε τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ μὴν καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὸ παρὸν θεῖον ἰδικτον προθεῖναι εἰς τοὺς περιφανεῖς ἐκάστης πόλεως τόπους, ὥστε μηδένα διαλαθεῖν τὴν ἐξηρημένην πρόνοιαν τῆς γαληνότητος ἡμῶν ὑπὲρ τε τοῦ δημοσίου καὶ τῆς τῶν ὑποτελῶν ἀβλαβείας. 726 ἘΠΙ ΤΟΥ ΜΗ ΠΑΡΑΣΤΑΘΗΝΑΙ Η ΔΙΑΧΘΗΝΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΗΝ Η ΤΑΞΕΩΤΗΝ ΔΙΧΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΕΛΕΥΣΕΩΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΜΕΝΗΣ ΤΟΙΣ ΕΠΑΡΧΟΙΣ Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Μήνυσις ἡμῖν ἐστάλη τῆς σῆς ὑπεροχῆς. λέγουσα μὴ χρῆναι ἐκ διαφορῶν δικαστηρίων βουλευτὰς ἢ ταξεώτας ἢ πρὸς ταύτην ἀγεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν δικασομένους ἢ εἰς ἑτέραν πέμπεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ θείας ἡμῶν πορίζεσθαι κελεύσεις τοῦτο βουλομένης· καὶ ἡ τεις θεῖω πραγματικῶ 727 τύπῳ τοῦτο κωλυθῆναι, ὥστε μηδένα ταξεώτην ἢ βουλευτὴν μήτε ἐξ ἑτέρας εἰς ἑτέραν ἀγεσθαι χώραν μήτε εἰς ταύτην ἔλκεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, εἰ δὲ θεῖαι γένωνται συλλαβαὶ περὶ τούτου, ταύτας ἐμφανεῖς γενέσθαι τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ ψήφους ἀκολουθούτους λαμβάνειν ἡμεῖς τοίνυν πᾶσαν μὲν ἀγωγὴν καὶ παράστασιν ἀποστρεφόμεθα, εἰ δὲ ἀνάγκη γένοιτο τοιοῦτό τι πραχθῆναι, οὐδενὶ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων πλὴν ἢ τῷ θρόνῳ τῷ σῶ συγχωροῦμεν ταξεώτην ἢ βουλευτὴν εἰς ταύτην ἀγωγίμον ποιεῖν τὴν εὐδαίμονα πόλιν, πλὴν εἰ μὴ θεία κέλευσις ἐπιτρέπουσα τοῦτο ῥητῶς γένοιτο, ἢ ν προσήκει καὶ τὴν σὴν μανθάνειν ὑπεροχὴν, καὶ μὴ παρὰ τὴν σὴν ψῆφον ἀγωγίμον γίνεσθαι αὐτόν, διὰ τὸ λυσιτελεῖς τῷ δημοσίῳ, μήποτε ἐντεῦθεν οἱ

τὰ δημόσια πράττοντες ἀφελκόμενοι ταύτην λάβοιεν ἀφορμὴν τῆς κατὰ τῶν δημοσίων ἐπιχειρίας. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ ἡμῶν δηλούμενα τύπου εὐργω καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. ἮΡΑΝ Β ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙΣ ΠΡΟΙΟΝΤΑΣ ΘΕΙΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΜΗ ΑΛΛΩΣ ΕΡΡΩΣΘΑΙ ΕΙ ΜΗ ΕΓΕΝΟΝΤΟ Η ΓΕΝΟΙΝΤΟ ΚΑΤΑΦΑΝΕΙΣ ΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΡΑΕΤΟΡΙΩΝ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΟΙΣ ΕΠΑΡΧΟΙΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙΘΕΝ ΚΥΡΩΘΕΙΕΝ Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Σπουδάζοντες μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας σὺν ἐπιμελείᾳ διοικεῖν τὰ τῆς ἐμπιστευθείσης ἡμῖν πολιτείας παρὰ τοῦ δεσπότη τοῦ θεοῦ πράγματα. κελεύομεν μὴ ἄλλως ἰσχύειν τύπον περὶ δημοσίων γινόμενον πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον δοῦκα ἢ καὶ αὐγουστάλιον ἢ πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν λαμπροτάτους ἀρχοντας, εἰ μὴ πρότερον ἐμφανισθῆ τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, τοὺς δὲ μὴ γενομένους καταφανεῖς μηδεμίαν ἰσχὺν εἶναι. ἄτοπον γὰρ προφάσει δημοσίων γινόμενον θεῖον τύπον μὴ πρότερον τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐμφανῆ τοῦτον καθίστασθαι, εἰ ταῦτα οὕτως καταπέμπεσθαι πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον δοῦκα ἢ αὐγουστάλιον ἢ τοὺς λοιποὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας. δεῖ γὰρ ἐμφανεῖς γινομένους τοὺς τοιούτους θεῖους τύπους τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς οὕτως καταπέμπεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ πέρατι παραδίδοσθαι. 728 Εἰ τι τοίνυν μέχρι τοῦ νῦν πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου γέγονε, τοῦτο ἀκυροῦν εἶναι κελεύομεν, θεσπίζοντες τοῦ λοιποῦ εὐκαίρως θεῖον πραγματικὸν τύπον. εἰ τε πρὸς τὸν αὐγουστάλιον εἰ τε πρὸς τὸν δοῦκα εἰ τε πρὸς τοὺς λοιποὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχοντας γένοιτο προφάσει δημοσίων, καθὰ εἰρηται, πάντως ἐμφανίζεσθαι τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, καὶ οὕτως εἰς τὰς ἐπαρχίας πέμπεσθαι προταττόμενον μετὰ προσταγμάτων, καθὰ εἰρηται, τῆς σῆς ὑπεροχῆς. ὥστε ὁ σοὶ μὲν μὴ πρὸς βλάβην γίνωιντο τοῦ δημοσίου θεῖοι τύποι, τούτους καὶ δέχεσθαι καὶ προτάττειν τῶν προσταγμάτων, καὶ πέμπεσθαι παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐφ' ὧ τε πέρατι παραδίδοσθαι· ὁ σοὶ δὲ πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου κατὰ συναρπαγὴν γίνονται, δέχεσθαι μὲν τὴν σὴν ὑπεροχὴν τοὺς τοιούτους θεῖους τύπους, μὴ πράττειν δὲ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐγκείμενα πρὶν ἢ πρότερον εἰς ἡμᾶς ἀνεύγκοι. ἵνα εἰ τι ὡς εἰκὸς πρὸς βλάβην τοῦ δημοσίου γέγονε, τοῦτο ἐπανορθωθῆ. Οἷοσδήποτε τοίνυν θεῖος πραγματικὸς τύπος προφάσει δημοσίων γινόμενος μὴ ἐμφανῆς γένηται τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, τοῦτον ἐν οὐδενὶ χρόνῳ κρατεῖν βουλόμεθα. ἮΡΑΝ Γ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΑΜΕΥΡΕΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἡλία τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τοῦ Ἰλλυρικοῦ. <Προοίμιον.> Ἐγκλημα τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης ἀλλότριον καὶ οὐδὲ περὶ πάντων βαρβάρων ἀξιόπιστον Ἀνδρέας ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάρχιος τῆς τῶν Θεσσαλονικέων ἀγιωτάτης ἐκκλησίας προσήγγειλεν, ὡς τινες τὰ προϊόντα εὐθύς ἐκ κοιλίας ἀπορρίπτοντες βρέφη καὶ ἐν ταῖς ἀγίαις αὐτὰ καταλιμπάνοντες ἐκκλησίαις μετὰ τὰ ταῦτα παρὰ τῶν εὐσεβούντων ἀνθρώπων ἀναγωγῆς καὶ τροφῆς ἀξιοθῆναι ἐκδικοῦσι καὶ δούλους προσαγγέλλουσι, καὶ ἐπιθυμοῦσι τῇ οἰκείᾳ ὠμότητι τοῦτο προσθεῖναι, ὥστε οὗς ἐν αὐτοῖς τοῖς τῆς ζωῆς προοιμίῳ θανάτῳ παραδεδώκασιν. αὐξήσαντας στερεῖσαι τῆς ἐλευθερίας. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ τοιοῦτον ἀτόπημα πολλὰ κατὰ ταῦτον περιέχει ἐγκλήματα. φόνον τε καὶ συκοφαντίαν καὶ ὁσαῦτα ἐν τῇ τοιαύτῃ πράξει εὐκόλως ἀπαριθμήσαιο, εἰ δὲ τοὺς τὰ τοιαῦτα διαπραξαμένους τὴν ἐκ τῶν νόμων μὴ διαφεύγειν ἐκδίκησιν, ἀλλ' εἰς τὸ τοὺς ἄλλους σωφρονεστέρους γενέσθαι ταῖς ἐσχάταις αὐτοὺς ὑποβληθῆναι ποιναῖς, οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀναιδείας τῆς ἐναγωγῆς ἰδὲ ἐγκλήματα προσαγγείλαντας, ὁ περ τοῦ λοιποῦ φυλαχθῆναι θεσπίζομεν. 729 Ὅσοι τοίνυν οὕτως ἐν ἐκκλησίαις ἢ ῥύμαις ἢ ἄλλοις τόποις ἀπορριφέντες δειχθῶσι, τούτους πᾶσι τρόποις ἐλευθέρους εἶναι παρακελευόμεθα. καὶ εἰ ἀκριβῆς τις ἀπόδειξις ὑπάρχοι τῷ ἐνάγοντι εἰς τὸ δεῖξαι τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τῆ αὐτοῦ διαφέρειν δεσποτεῖα. εἰ γὰρ τοῖς ἡμετέροις

προστέτακται νόμοις, ὥστε τοὺς νοσοῦντας οἰκέτας παρὰ τῶν δεσποτῶν καταφρονηθέντας καὶ ὡς τῆς αὐτῶν ὑγείας ἀπελπισθείσης ἐκ τῶν κεκτημένων ἐπιμελείας μὴ ἀξιουμένους πάντως εἰς ἐλευθερίαν ἀναρπάζεσθαι, πῶς αὐτὸς τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ τῆς ζωῆς ἀρχῇ τῇ τῶν ἀλλων ἀνθρώπων καταλειφθέντας εὐσεβεία καὶ παρ' αὐτῶν ἀνατραφέντας ἀνεξόμεθα εἰς ἀδικὸν δουλείαν καθέλκεσθαι; ἀλλὰ τούτοις τὸν τε ὀσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Θεσσαλονικέων καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν καὶ τὴν σὴν ἐνδοξότητα βοηθεῖν καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐκδικεῖν θεσπίζομεν, μηδὲ τὰς ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμων τῶν ταῦτα πραττόντων διαφευγόντων ποινάς, οἱ αὖτε πάσης ἀπανθρωπίας καὶ ὠμότητος πεπληρωμένων [καὶ] τοσοῦτον πάσης μαιφονίας χείρονος, ὅσον ταύτην τοῖς ἀθλιωτέροις ἐπάγουσι. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα τύπου ἡ τε σὴ ἐνδοξότης καὶ ὁ κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν παραληψόμενος ἀρχὴν καὶ ἡ πειθομένη ὑμῖν τάξις ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι καὶ παραφυλαχθῆναι σπευσάτω. καὶ ποινὴ γὰρ ἐπικείσεται ἐ' χρυσοῦ λίτρων κατὰ τῶν ταῦτα παραβαίνων ἐπιχειρούντων ἡ παραβαίνεσθαι συγχωρούντων. --P--N--Δ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΣΡΟΗΝΗ ΑΘΕΜΙΤΩΣ ΣΥΝΑΛΛΑΤΤΟΝΤΩΝ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αυγουστος Φλώρω κόμητι τῶν θείων πριβάτων. <Προοίμιον.> Παράδοξός τις ἡ λθεν εἰς ἡμᾶς λόγος, ὡς οἱ κατὰ τὴν μέσσην τῶν ποταμῶν καὶ τὴν Ὀσροηνὴν ἐπαρχίαν τολμῶσι γάμοις ἀθεμίτοις ὀμιλεῖν, καὶ τοὺς ῥωμαϊκοὺς παραβαίνουσι νόμους καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἠπειλημένας ποινάς τὰς τε παλαιὰς καὶ νέας, τοῖς μὲν ἐκ γειτόνων προσέχοντες, εἰς ἀθεμίτους δὲ καὶ 730 κεκωλυμένους ἐμπίπτοντες γάμους. ἡμεῖς τοίνυν τούτων μὲν οὐδὲν παντελῶς ἐπιστεύσαμεν· οὐ γὰρ ἡγοῦμεθα ἀνθρώπους μέρος ὄντας τῆς ἡμετέρας πολιτείας τοιοῦτό τι πράττειν θαρρεῖν καὶ τὴν γονὴν τὴν ἑαυτῶν καταισχύνειν καὶ τὰ ὀνόματα συγχέειν. Ὡστε καὶ ἐξερευνᾶν ταῦτα ἠβουλόμεθα, καὶ εἰ τι τοιοῦτον ὀλως πέπρακται. τοὺς ἀμαρτάνοντας πρὸς ἐσχάτην ἀγειν τιμωρίαν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ χρόνος ἐστὶ μακρὸς καὶ οὐδὲ πιστεύομεν τοιοῦτό τι γεγενῆσθαι πλημμέλημα, εἰ αὐτὸς καὶ τοιοῦτό τι συμβέβηκε, τὸ μὲν παρωχηκός, ὁ πῶς δὴ ποτε ἀνεχοί, συγχωροῦμεν τοῖς τὴν Ὀσροηνὴν καὶ τὴν μέσσην τῶν ποταμῶν τὰς ἐπαρχίας κατοικοῦσι, προφάσει τῶν ἐν αὐταῖς γενομένων διαφόρως ἐφόδων, καὶ μάλιστα ἀγροικικοῦ πλήθους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄντος τοῦ ταῦτα ἐξαμαρτεῖν λεγομένου, καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν σχήματος ἐῶμεν εἰ ναι, οὐδὲν πολυπραγμονοῦντες τῶν ἀκρι τῆς νεαρᾶς ἡμῶν θείας διατάξεως περὶ τούτου ὡς εἰκὸς πλημμεληθέντων, ἀλλὰ θεσπίζοντες πᾶσαν κωλυθῆναι περὶ τούτου ζήτησιν τοιαύτην κατὰ προσώπων ἡ πραγμάτων διαφορόντων τοῖς ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπαρχίαις οἰκοῦσι. μετὰ δὲ τὸν ἡμέτερον νόμον τὸν ἐναγχος περὶ τούτου τεθέντα εἰ τις ἐτόλμησεν ἡ καὶ τολμήσειεν τοιοῦτό τι πράξει, βουλόμεθα τοῦτον ὑπὸ ποινὰς ἐσχάτας καταστῆναι, εἰδοτά ὡς οὐ μέχρι χρηματικῶν στηρόμεθα ποινῶν, ἀλλ' αὐτὸν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας ἐξ ἀθεμίτων γινομένους γάμων μετὰ τὴν ἡμετέραν, ὡς εἰρηται. θείαν διάταξιν μετελευσόμεθα, καὶ τὸν εἰς κεφαλὴν κίνδυνον καὶ τὴν εἰς περιουσίαν αὐτοῖς ποινὴν ἐπιστήσομεν, οὐδενὸς φειδόμενοι οὐτε εἰ μείζονος οὐτε εἰ ἐλάττονος εἰ ἡ καταστάσεως ἡ τύχης ἡ ἱερωσύνης (τοῦτο γὰρ εἰ τι μᾶλλον ἐστὶ δυσκολώτερον), ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ἐπεξιόντες τὴν νενομισμένην καὶ τοῖς ῥωμαϊκοῖς πρέπουσαν νόμοις φυλάξομεν εὐταξίαν, οὐ μέρος μόνον τῆς οὐσίας ἀφαιρούμενοι, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν ὀλην καὶ μέρος τοῦ σώματος. καὶ εἰ περ καὶ δυσκολωτέραν εὐρωμεν τὴν ἀθεμιτογαμίαν, καὶ αὐτὴν ἰσως τὴν ψυχὴν· οὐδενὸς ἀποφυγεῖν δυναμένου εἰς τὸ τοῖς πέλας ἐν τοῖς πλημμελήμασιν ἀκολουθεῖν. χρὴ γὰρ τὰ ὀρθά τε καὶ προσήκοντα φρονεῖν καὶ τοὺς ἀλλοὺς ἀνιστᾶν εἰς τὸν τοιοῦτον ζῆλον, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς πράττειν παράνομα καὶ εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους καταφεύγειν μίμησιν. ταῦτα τοίνυν φυλάττεσθαι βουλόμεθα ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν, τῶν τε πολιτικῶν τῶν τε

στρατιωτικῶν ἀρχόντων τοῦτο φυλαττόντων καὶ τὰς ποινὰς ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἁμαρτάνουσι παρασκευαζόντων. τοῦτο δὲ αὐτὸ τοῖς τῆς χώρας κατὰ πρόσταξιν σὴν διὰ προγραμμάτων παρὰ τῶν οἰκείων ἀρχόντων γενέσθαι βουλόμεθα φανερόν, εἰ μὴ βούλονται καὶ αὐτοὶ ταῖς ἐσχάταις ὑποβληθῆναι ποιναῖς καὶ ταῖς ἐκπτώσεσι τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν οὐσιῶν, εἰ τινος τούτων ἀμελήσειαν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα πραγματικοῦ τύπου ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. 731 ἮΡΡΝΕ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΕΙΝ ΤΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΥΠΟΚΕΙΣΘΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΟΙΣ ΛΟΓΙΣΜΟΙΣ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Βελισαρίῳ <στρατηγῶ>. <Προοίμιον.> Ἰκετηρίαν ἀνέτεινε Μάρθα ἢ λαμπροτάτη τῷ ἡμετέρῳ κράτει περιέχουσαν, Σεργίου τοῦ τῆς μεγαλοπρεποῦς μνήμης τοῦ αὐτῆς γενομένου πατρὸς τετελευτηκότος καταλειφθῆναι μὲν αὐτὴν κομιδῇ νέαν τὴν ἡλικίαν, τὴν δὲ αὐτῆς κηδεμονίαν ὑπελθεῖν Αὐξεντίαν τὴν λαμπροτάτην αὐτῆς μητέρα, καταθεμένην μὲν ἐν ὑπομνήμασιν ὡς οὐ προσομιλήσει δευτέροις γάμοις, καὶ τὸν ὑπὲρ τούτου διωρισμένον τοῖς ἡμετέροις νόμοις ὁρκον παρασχομένην διοικήσασθαι τὰ πράγματα, τούτων δὲ παρ' αὐτῆς πεπραγμένων, ὡς περ οὐδέ τινος ὁρκου παρ' αὐτῆς δεδομένου καὶ εὐκαταφρονήτου τῆς καταλειμμένης ὑπαρχούσης παρουσίας, κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς γενομένην ἀπογραφὴν μέτρια τινὰ δηλωθῆναι· μετὰ δὲ ταῦτα γάμον ἐλέσθαι δεύτερον κηδεμόνα Πέτρον αὐτῇ προβαλλομένην, καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου συνοικεσίου δύο μὲν ἐσχηκέναι παῖδας, οὐχ ὑγιῶς δὲ πρὸς αὐτὴν ἐσχηκυῖαν τὸν μὲν καταστάντα παρ' αὐτῆς ἐπίτροπον τῆς διοικήσεως ἀποστήσαι τοῦ τρισκαιδεκάτου μόλις αὐτῆς ἐπιλαμβανομένης ἐνιαυτοῦ, πείθειν δὲ κηδεμόνα τῆς δευτέρας ἡλικίας αἰτῆσαι, καὶ παραυτίκα πείθειν διαλύσεις συγγράφαι πρὸς αὐτὴν καὶ παντὶ λόγῳ δυναμένῳ κατὰ νόμους ἀρμόττειν αὐτῇ προφάσει τῶν τῆς ἐπιτροπῆς λογισμῶν κατὰ τὰς τοιαύτας ἀποτάξασθαι διαλύσεις, ἐν κοιτῶνί τε οὐσαν τῆνικαῦτα καὶ τῶν πραττομένων οὐδὲν ἐπισταμένην· οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἦν τὴν παρ' αὐτῇ καθεστῶσαν καὶ πρὸς οὐδένα εἰπεῖν τι δυναμένην περὶ τῶν κατ' αὐτῆς γινομένων, καὶ εἰ τῆς ἐπιγυνομένης αὐτῇ βλάβης ἠσθάνετο, πρᾶξαι τι τῶν δυναμένων κωλύσαι τὰ πρὸς τὴν αὐτῆς ἐπιβουλήν μελετώμενα· τοῦ δὲ χρόνου παρασκευάσαντος αὐτὴν καὶ τὸ μελετηθὲν κατ' αὐτῆς αἰσθέσθαι, πρὸς μὲν τὴν μητέρα τισὶ χρήσασθαι παρακλήσεσιν, ὡς τε μηδενὶ τῶν κατ' αὐτῆς πραχθέντων ἀποχρήσασθαι, τὰ δὲ πρέποντα μητρὶ περὶ αὐτὴν ἐπιδείξασθαι, καὶ τὴν τῶν πατρῶων αὐτῇ πραγμάτων ἀποκατάστασιν ποιήσασθαι, καθὰ τῷ νόμῳ δοκεῖ· τὴν δὲ τοῖς ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου γενομένοις παισὶν ἑαυτὴν ὀλην ἐκδοῦσαν οὐδὲ τοὺς τοιούτους προσίεσθαι λόγους, τὸναντίον μὲν οὐ καὶ τὴν θείαν ἡμῶν προῖσχεσθαι νομοθεσίαν, περιέχουσαν μὴ δύνασθαι κατ' αὐτῆς τοῖς τῆς ἀποκαταστάσεως χρήσασθαι δικαίους, οὐδὲν μὲν τοιοῦτον περὶ τῶν μητέρων τῶν ἀναδεξαμένων τὴν τῶν οἰκείων παίδων κηδεμονίαν καὶ δευτέρους ἀσπαζομένων γάμους θεσπίζουσιν, ἐπ' ἄλλοις δὲ τισὶν ὁροις τε καὶ τρόποις παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἐκφωνηθεῖσαν. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἰκετηρίαν ἡμῖν ἀνέτεινεν, ἐφ' ᾧ τε καὶ τὴν διάνοιαν τῆς θείας νομοθεσίας σαφῆ τε καὶ ἀναμφισβήτητον καταστήσαι, καὶ μὴ τοῖς αὐτῇ περιεχομένοις ἀποχρωμένην Αὐξεντίαν τὴν αὐτῆς μητέρα τὰ καταλειφθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς πράγματα κέρδος οἰκεῖον ποιήσασθαι. 732 Ταῦτα τοίνυν τῆς ἰκετηρίας ἐχούσης εἰκότως πρὸς τόνδε τὸν θεῖον πραγματικὸν εἰδομένον τύπον, δι' οὗ θεσπίζομεν, τῆς θείας ἡμῶν νομοθεσίας οὐδεμίαν ποιουμένης μνήμην περὶ τῶν ἀναδεξαμένων ἐπιτροπῆν τῶν οἰκείων παίδων καὶ δεύτερον ἀνελομένων γάμον, μὴ ἐξεῖναι Αὐξεντίᾳ τῇ λαμπροτάτῃ κεχρηθῆναι τῇ αὐτῇ θείᾳ ἡμῶν νομοθεσίᾳ. διὰ τε τὰς εἰρημένας αἰτίας καὶ τὸ τὴν τῶν ὑπομνημάτων πρᾶξιν, καθ' ἣν τὴν ἐπιτροπὴν Μάρθας τῆς αὐτῆς θυγατρὸς ἀνεδέξατο, δεικνύναι τὸν τοῖς νόμοις διωρισμένον αὐτὴν παρασχεῖν ὁρκον ὡς δευτέροις οὐχ ὁμιλήσει γάμοις, καὶ ὡς τῶν

ορκων περιφρονήσασα συνώκησε μὲν ἀνδρὶ δευτέρῳ καὶ παῖδας ἕξ αὐτοῦ ποιησαμένη διαλύσεις ὑπὲρ τῆς τῶν πραγμάτων ἀποκαταστάσεως παρεσκεύασεν εἰς ἑαυτὴν ἐκθέσθαι Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην αὐτῆς θυγατέρα· δύνασθαι δὲ πᾶσαν εἰς ἑαυτὴν αἰετὴν θεσπίζουσαν Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην τῷ δικαίῳ τῆς ἀποκαταστάσεως χρήσασθαι, φάσκουσαν εἶναι καὶ νῦν οὐ πῶ ἑαυτὴν ἐπιβῆναι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου τῆς ἡλικίας εἰς, κατ' οἶδ' ἀντικειμένης αὐτῇ τῆς θείας νομοθεσίας τῆς παρ' ἡμῶν μὲν τεθείσης, θεσπιζούσης δὲ τοὺς παῖδας μὴ δύνασθαι κατὰ τῶν οἰκείων γονέων τῷ τῆς ἀποκαταστάσεως χρήσασθαι δικαίῳ μηδὲ τοὺς ἀπελευθέρους κατὰ τῶν οἰκείων πατρῶνων, διὰ τὸ περὶ τῶν ἀναδεδεγμένων τὴν τῶν οἰκείων παίδων ἐπιτροπὴν τὸν νόμον μηδὲν διαλέγεσθαι, τούναντίον δὲ καὶ ἕτεραν θείαν ἡμῶν νομοθεσίαν μετὰ ταῦτα φοιτήσασα θεσπιζούσαν τοὺς καθισταμένους ἐπιτρόπους μὴ ἄλλως τὰς τῶν νέων ἐπιτροπὰς ἀναδέχεσθαι. πρὶν ἂν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἑαυτῶν προβολῆς κατάθωιντο μὴ τοὺς νέους καταλιμπάνειν ἀδελφενδεύτους καὶ εἰ συμβαίῃ καὶ μητέρα τῶν οἰκείων παίδων ἐπιτροπὴν ἀναδέξασθαι, καὶ αὐτὴν τοῦτο πράττειν καὶ πᾶσιν ἐνέχεσθαι τοῖς ἐπιτροπικοῖς λόγοις, καὶ εἰ περ εἰς τὸν βουλευθῆναι τοῖς ἑαυτῆς προβάλλεσθαι παισίν, οἰκείῳ κινδύνῳ καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ πραγμάτων τοῦτο ποιεῖν. ὥστε κἀνταῦθα τρόποις ἅπασιν προσήκειν Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην, εἰ περ δείξει μὴ παρῶχικῆναι τοὺς χρόνους ἐν οἷς οἱ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀρμόττουσιν αὐτῇ λόγοι, καὶ τῇ ἀποκαταστάσει χρήσασθαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. οἷς οἱ ἡμέτεροι νόμοι τοῖς ἐπ' ἀτελοῦς ἡλικίας οὐσι πᾶσαν διδῶσι παρρησίαν τε καὶ βοήθειαν. φυλάττεσθαι μὲν γὰρ καὶ τὸ ἡμέτερον θεσπίζει κράτος τὴν ὀφειλομένην τοῖς γονεῦσι παρὰ τῶν παίδων αἰδῶ καὶ πᾶσαν τιμὴν τε καὶ θεραπείαν, ἐν ᾧ μηδεμία βλάβη παρ' αὐτῶν κατ' ἐκείνων γένοιτο, τὸ δὲ τῶν ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παίδων ὑπερορᾶν οὐ τε οἷον εἶναι κρίνομεν οὐ τε ἄλλως προσήκειν τὰ ἐκ τῆς πατρῴας περιουσίας εἰς αὐτοὺς περιερχόμενα πράγματα τὰς τοιαύτας μητέρας δύνασθαι κέρδος οἰκείων τῶν κατὰ δευτέραν τάξιν αὐταῖς συνοικησάντων καὶ τῶν ἐκ τῶν τοιούτων γινομένων συνοικεσίων παίδων ποιεῖσθαι. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ δηλούμενα τύπου ἢ σὴ ἐνδοξότης ἅμα τῷ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Θεουπολιτῶν ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοθῆναι σπουδασάτω. 733 ἮΡῚΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΓΟΝΗΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς .....> <Προοίμιον.> Οἱ τὰ πράγματα πράττοντες τῆς κατὰ Ἀπάμειαν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἐδίδαξαν γεωργοὺς τισὶν ἕτεροις προσήκοντας γεωργίαις αὐτῶν συναφθῆναι καὶ παιδοποιήσασθαι, καὶ ἠήτησαν ἀποδοθῆναι αὐτοῖς καὶ τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς τούτων παῖδας τῇ μητρῷ γαστρὶ κατακολουθοῦντας. ἀλλὰ εἰκόασι ταῦτα αἰτοῦντες μὴ εἰδέναι τὴν ἡμετέραν διάταξιν τὴν ἐναγχος φοιτήσασαν οἷον βούλεται. εἰ μὲν γὰρ ἐλεύθεροὶ τινες ἐναπογράφοις συνοικήσαιεν, κατὰ τοὺς τῇ διατάξει περιεχομένους λογισμοὺς ἀκολουθεῖ τὰ βρέφη τῇ μητρὶ, ἐνθα εἰς ἐλευθερίαν οὐκ ἐρχονται· εἰ δὲ γεωργοὶ εἶεν. οὐκέτι τῇ διατάξει παντελῶς ἐκείνη γίνεται χώρα, ἀλλὰ καθάπερ ἐναγχος ἐψηφισάμεθα καὶ ἐνομοθετήσαμεν, ἡ γονὴ μερίζεται. καὶ εἰ μὲν ἴσος ἐστὶν ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς, εἰς δύο μερίζεται, εἰ δὲ ἄνισος ἢ καὶ εἰς μόνον ὁ τεχθεὶς, τῆνικαῦτα ἡ γαστὴρ εἰς τὸ πλεόν, διότι καὶ μᾶλλον ἐμόχθησε καὶ εἰς μὲν ὁ παῖς ἀκολουθεῖ τῇ μητρὶ, τριῶν δὲ ὀντων τῶν τεχθέντων οἱ δύο ἢ αἱ δύο τῆς μητρὸς ἐσονταί. ὁ εἰς δὲ τῇ τοῦ δεσπότη τοῦ πατρὸς ἀκολουθήσει δεσποτείᾳ. καὶ οὐτως αἰεὶ τὸ περιττόν, καθάπερ εἰπόντες ἐφθήμεν, ἡ γαστὴρ ἐξεί. καὶ κατὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀπαμείς μεριστέαν ἐσεσθαι τὴν γονὴν γινωσκέτωσαν, ἵνα τὸ ἐν πολλοῖς στασιαζόμενον χρόνοις μάθωσιν ὡς ὑφ' ἡμετέραν γέγονε νομοθεσίαν. ἮΡῚΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΛΛΟΤΡΙΟΙΣ ΧΩΡΙΟΙΣ ΓΑΜΟΥΝΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὐγουστος Λαζάρῳ κόμητι τῆς Ἐω. <Προοίμιον.> Ἐκ τῶν εἰς ἡμᾶς διαφόρως ἀνηνεγμένων πλημμελεῖσθαί τι κατὰ

τὴν μέσῃ τῶν ποταμῶν καὶ πρὸς γε τὴν Ὀσροηνὴν ἐπαρχίαν ἐμάθομεν τῶν ἡμετέρων ἀνάξιον χρόνων. συνειθίσθαι μὲν γὰρ αὐτοῖς τοὺς ἐκ διαφόρων ὠρμημένους χωρίων γάμους πρὸς ἀλλήλους συμβάλλειν, νῦν δὲ δὴ πειρᾶσθαι 734 τοὺς δεσπότας τοὺς γάμους διαλύειν ἢ διὰ πρᾶχθέντας ἢ τοὺς γενομένους παῖδας τῶν γονέων ἀφέλκειν κἀντεῦθεν ὅλον τὸ τῶν τόπων ἐκείνων ταλαιπωρεῖσθαι γεωργικόν, διαιρουμένων ἐκ βίας ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἀφελκομένης δὲ γονῆς ἐκ τῶν παραγαγόντων εἰς φῶς, καὶ μόνῃς ἡμετέρας εἶναι τὸ πρᾶγμα προνοίας. Θεσπίζομεν τοίνυν, τοῦ λοιποῦ μὲν τοὺς τὰ χωρία κεκτημένους ὡς ἂν ἐθέλοισιν παραφυλάττειν τοὺς γεωργούς, ὁ σοίπερ αὐτοῖς κατὰ τὸν νόμον προσήκουσιν, ὡς μὴ γάμους πρὸς τοὺς ἐξ ἑτέρων ὠρμημένους χωρίων συμβάλλειν· τοὺς δὲ μέχρι νῦν γενομένους γάμους εἶναι κυρίους, καὶ μηδένα δύνασθαι διασπᾶν τοὺς ἢ διὰ συναφθέντας κατὰ τὸ κρατοῦν πρότερον ἔθος, ἢ γεωργεῖν τὴν προσήκουσαν αὐτοῖς ἀναγκάζεσθαι γῆν, ἀλλὰ μηδὲ τῶν γονέων ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας προφάσει τύχης γεωργικῆς. ἀλλὰ καὶ νῦν εἰ τι τοιοῦτον ἢ διὰ γενόμενον ἔτυχεν, ἐπανορθώσεις τε καὶ τοῦτο καὶ ἀποδοθῆναι παρασκευάσεις, εἰτε παῖδας ἀφαιρεθῆναι συμβέβηκεν εἰτε καὶ γυναῖκας, τοῖς τε γονεῦσιν καὶ τοῖς συνοικοῦσι φαμέν· τοῦ ποιῆσαι τι τοιοῦτον πρὸς τὸν ἐπειτα χρόνον θαρροῦντος καὶ περὶ αὐτὸ κινδυνεύοντος τὸ χωρίον. ἀλλ' ἀπαλλάττεσθαι τὰ συνοικέσια τοῦ νῦν ἐπιτιθεμένου δέους, καὶ οἱ γονεῖς τοὺς παῖδας ἐχέτωσαν ἐκ ταύτης ἡμῶν τῆς κελεύσεως, οὐ δυναμένων ἀκριβολογεῖσθαι τῶν τὰ χωρία κεκτημένων καὶ ἀφέλκειν ἢ τοὺς συναλλάξαντας ἢ τοὺς παῖδας· ὁ γὰρ δὴ τοιοῦτό τι ποιῆσαι πειρώμενος καὶ περὶ αὐτὸ κινδυνεύσει τὸ χωρίον. ὦ δῆθεν πειρᾶται τοὺς γεωργούς ἐκδικεῖν. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ δηλούμενα τύπου ἢ σὴ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ πειθομένη σοὶ τάξις καὶ ὁ κατὰ καιρὸν τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἡγησόμενος εἰς ἔργον ἀχθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι προνοησάτω, τριμ λιβραρυμ αυρι ποινης ἐπικειμένης κατὰ παντὸς τοῦ ταῦτα παραβαίνειν ἐπιχειροῦντος. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΣΘΑΙ ΤΟ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ ΔΙΚΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙ ΑΝΗΒΩΝ. <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ..... > <Προοίμιον.> Δέησις ἡμῖν ἀνεγνώσθη Θέκλας τῆς καὶ Μανουῆς, διδάσκουσα Θέκλαν τινὰ καταλῦσαι τὸν βίον ἐπὶ Σεργία θυγατρὶ τὴν ἀνηβὸν ἡλικίαν ἀγούσῃ, ἐκκαίδεκά τε μόλις ἡμέρας ἐπιζήσασαν τῇ μητρὶ 735 τὴν παῖδα τελευτῆσαι ἐπὶ τῆς ἐναγχοῦ συμβάσεως τῶν ἀνθρώπων φθορᾶς· καὶ ἀδελφὴν μὲν τὴν ἡμῶν δεηθεῖσαν καθεστάναι φησὶ τῷ Σεργίας πατρί, Κοσμᾶν δὲ τὸν Θέκλας ἀδελφὸν ἀντιποιήσασθαι τοῦ Σεργίας κλήρου καὶ δίκην αὐτῇ ὑπὲρ τούτου λαχεῖν τὴν δέ, ὡς ἂν γε μὴ περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς ἐχόντων φιλονεικοῖη, γενέσθαι πρὸς Ἰωάννην συνήγορον τῆς ἐπὶ χώρας ἀγορᾶς, καὶ πυθέσθαι τούτου περὶ τῶν νόμων τῶν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὀρώντων, κάκεινον ἐν γράμμασιν ἀπόκρισιν αὐτῇ παρασχεῖν δηλοῦντα δι' αὐτῆς, ὡς ἐπ' αὐτὴν ὁ Σεργίας φέροίτο κλῆρος διὰ ταῦτα τοίνυν Ἰωάννην αὐτὸν ἐλέσθαι τῆς ὑποθέσεως δικαστήν, πράξαντος ὑπὲρ Κοσμᾶ Ἀσκληπιουῦ τινος σκρινιαρίου τῆς κατὰ τὴν Ἐω στρατηγίδος ἀρχῆς· καὶ ψῆφον Ἰωάννην παρασχεῖν ἐναντίαν οἰς ἐν γράμμασιν ἀπεκρίνατο, χρῆσάμενον εἰς τὴν ψῆφον τῷ Θεοδοσίῳ τοῦ τῆς θείας λήξεως νόμῳ τῷ λέγοντι τὸν οὐ πῶ ἐνιαυτῶν ἑπτὰ γενόμενον μὴ δύνασθαι τὸν μητρῶον οἰκιοῦσθαι κλῆρον εἰ μὴ ἐπίτροπον εἶχοι, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνους φέρεσθαι τοῦτον οἰς ἀρμόζειν ἢ μελλεν εἰ μὴ πρὸς τὸν κλῆρον ὁ τελευτήσας ἀνηβὸς ὑπὸ τῶν νόμων ἐκλήθη· καὶ οὐκ εἶπε ταῦτα μόνον ἐπὶ τῆς ψήφου, ἀλλὰ καὶ παρεσκευάσε τὴν ἡμῶν δεομένην συνθήκας ἀκολούθως θέσθαι τῇ ψήφῳ, καὶ ὑπηγόρευσε ταύτας αὐτὸς πάλιν πρὸς Ἀσκληπιὸν τὸν ὑπὲρ Κοσμᾶ τὴν δίκην ἀγωνισάμενον ἢ τῆσέ τε ἡμᾶς μὴ περιιδεῖν αὐτὴν οὕτως ἀδικομένην, μάλιστα μὲν ὡς καὶ νόμου κατὰ τὸν ἐπώνυμον ἡμῶν κώδικα κειμένου κελεύοντος τὸν λαλεῖν δυνάμενον καὶ τὸν μητρῶον κλῆρον καλῶς οἰκιοῦσθαι, καὶ αὐθις

ετερον ἡμῶν τεθεικότεων νόμον βουλόμενον, ἐπειδάν τις κληρονομίας εἰς αὐτὸν κατενεχθείσης. πρὶν οἰκειώσεται αὐτὴν ἢ τὴν ἐναντίαν ὑπὲρ αὐτῆς δείξει γνώμην, καταλύσει τὸν βίον, παραπέμπει τοῖς κληρονόμοις τοῖς αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ τῷ κλήρῳ τὸ τῆς διασκέψεως δίκαιον· τὸν γὰρ δὴ παρ' ἡμῶν εναγχος τεθειμένον νόμον μίαν ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν ἀδυνατοῖς τε καὶ ξογνατοῖς παρέχοντα τάξιν μὴ χώραν εχειν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως πρεσβυτέρας οὐσης τῆς ἡμέρας, ἕξ ἧς ὁ νόμος ἐκελεύσθη κρατεῖν. Θεσπίζομεν τοίνυν τὴν ἐνδοξότητα τὴν σὴν, εἰ ταῦτα οὕτως εχοντα ευροις, βοηθῆσαι τῇ δεηθείσῃ. καὶ φυλάξαι τὸν νόμον αὐτῇ τὸν ἡμέτερον τὸ τῆς διασκέψεως αὐτῇ παρέχοντα δίκαιον ὡς Σεργίας πρὶν ἐνιαυτὸν παρελθεῖν ἐπιτελευτησάσης τῇ οἰκείᾳ μητρί, βουλομένη τε τὸν τῆς μητρὸς Σεργίας οἰκειώσασθαι κλῆρον παρασχεῖν. οὐδὲ γὰρ ἂν τις ἐναντίως εχειν εἰποι τὸν τε Θεοδοσίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως τὸν τε ἡμέτερον νόμον κατὰ ταῦτὸ μὲν κειμένους βιβλίον, ἡμῶν δὲ μηδὲν ἐναντίον ἐν αὐτῷ κεῖσθαι δι' ἧς ὑπὲρ αὐτοῦ τεθείκαμεν διατάξεως ἰσχυρισαμένων. ἀλλὰ κρατεῖτω μὲν ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἐπὶ τῶν παραπλησίων τοῦ ζητουμένου θέματος νόμος, κρατεῖτω δὲ ὁ Θεοδοσίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐφ' ὃν ἐνιαυτὸς ἐφθασε παρελθεῖν καὶ ὁ τῆς διασκέψεως ἐξέπεσε χρόνος. αἱ γὰρ γεγραμμένοι μετὰ τὴν ψῆφον συνθήκαι πρὸς ἐλεύθερον γενόμεναι τὸν μηδὲ προσπορίζειν δυνάμενον πρόδηλον ὡς οὐδεμίαν ἀγωγὴν δεδώκασι Κοσμά περὶ τῶν κατ' αὐτὰς ὠμολογημένων. 736 ὩΣΤΕ ΤΑΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΧΡΙ ΕΝΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΙΣΤΑΣΘΑΙ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β'. <Προοίμιον.> Τοσοῦτον ἡμῖν φιλανθρωπίας περίεστιν, ὡς μηδὲ τὰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις, ὅσαι δοκοῦσιν ἡμῖν ζήτησιν ὑπερβαίνειν δικαστικὴν, νόμοις ἡμετέροις διορίζειν ἀπαξιοῦν, ὡς μὴ ὑπόθεσιν ἰδιωτικὴν ὑπερβαίνουσαν ἀκοὴν εἰς δικαστήριον φερομένην μακρὰ τοὺς ἀμφισβητοῦντας παραδιδόναι τριβῆ. Ἀλέξανδρος τοίνυν ὁ ἐνδοξότατος ἀνήγαγε πολλάκις ἡμῖν. Ἰέριον τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης αὐτοῦ πατέρα γράφοντα διαθήκας ῥήμασι χρῆσασθαι τούτοις· "Ἰβούλομαι δὲ καὶ κελεύω τοὺς ἐμοὺς κληρονόμους, Κωνσταντῖνον μὲν τὸν λαμπρότατον τὴν ἀφορισθεῖσαν αὐτῷ οἰκίαν μετὰ πάντων τῶν καθὰ προγέγραπται συναφθέντων αὐτῇ δικαίων καὶ τὸ προάστειον τὸ ἐν τοῖς Κωπαρίοις μετὰ πάντων καθὰ προγέγραπται τῶν διαφερόντων αὐτῷ δικαίων καὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τὴν κατὰ Μαμμιανόν, Ἀνθέμιον δὲ τὸν γλυκύτατον τὸ προάστειον τὸ ἐν Βλαχέρναις τὸ κατὰ Εὐγένιον καὶ Ἰουλιανὸν τοὺς τῆς ἐνδόξου μνήμης καὶ τὸ προάστειον τὸ ἐν τῷ ἀκρω τοῦ κόλπου τοῦ Σωσθενίου τό ποτε κατὰ Ἀρδαβούριον τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης Καλλιόπιον δὲ τὸν λαμπρότατον τὸ προάστειον τὸ Βυθάριον ἢ τοι τοῦ Φιλοθέου, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν λαμπρότατον τὸ προάστειον τὸ ἐν τοῖς Βενέτοις μὴ ἐκποιῆσαι, μὴ κατὰ πράσιν μὴ κατὰ δωρεάν 737 μὴ κατὰ ἀνταλλαγὴν μὴ ἄλλως ὅπωςδῆποτε, μηδὲ ἐκβαλεῖν ἢ ἀλλοτριώσασθαι τὰς αὐτὰς οἰκίας ἢ τὰ προγεγραμμένα πέντε προάστεια τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἐμῆς φιλίας. ἀλλ' εἰ μὲν (ὁ περ εὐχομαι) γένοιτο αὐτοῖς παῖδες, καὶ ἐπὶ παισὶν ἢ ἐγγόνιοις γνησίοις ἢ καὶ φυσικοῖς τελευτήσασιν, καταλιμπάνειν ἐκαστὸν αὐτῶν τὸ ἀφορισθὲν αὐτῷ προάστειον καὶ τὰς οἰκίας, τὴν τε διακειμένην κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδαν πόλιν καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ. παισὶ καὶ ἐγγόνιοις ἐκάστων τοῖς γνησίοις ἢ καὶ φυσικοῖς. πιστεύω γὰρ ὡς οὐκ ἀθετήσουσιν οὐδὲ ἐπὶ φυσικῶν παίδων ἢ ἐγγόνων τὴν ἐμὴν διατύπωσιν καὶ βούλησιν. εἰ δὲ ἐπὶ παντελεῖ ἀπαιδία πάντες ἢ τινες ἢ εἰς ἐξ αὐτῶν τελευτῶν (ὁ μὴ γένοιτο), βούλομαι καὶ κελεύω τοὺς ἀπαιδᾶς ἢ τὸν ἀπαιδᾶ μέλλοντα τελευτᾶν ἀποκαταστήσαι τοῖς περιοῦσιν ἢ τῷ περιόντι αὐτῶν ἀδελφῷ τὰς προγεγραμμένας οἰκίας, τὴν τε ἐνταῦθα καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ τὰ προδηλωθέντα πέντε προάστεια μετὰ πάντων αὐτῶν τῶν δικαίων καὶ τῆς καθόλου περιοχῆς ἀπαραλείπτως, ἀργούσης δηλαδὴ μεταξὺ αὐτῶν τῆς ἐπὶ τοῖς

φιδειξομισσοις η ληγάτοις ικανοδοσίας. βούλομαι γάρ και κελεύω μη απαιτεῖσθαι αὐτοὺς παρ' ἀλλήλων τὰς τοιαύτας ικανοδοσίας, τῶν ἐπιχειρούντων η τοι ἐπιχειροῦντος παρὰ τὸν ἕμὸν πατρικὸν και φιλόστοργον περὶ αὐτοὺς σκοπὸν ἀπαιτεῖν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν η τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ικανοδοσίαν ἐπὶ τοῖς κωλυθεῖσιν ἐκποιηθῆναι πράγμασι παντελῆ αὐτοῦ τοῦ φιδειξομισσοῦ ε κπτωσιν ὑπομένοντος η τοι ὑπομενόντων."2 και ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς διαθήκης εἶπειν, γράψαι δὲ και κωδίκιλλον τοιούτοις και κατ' αὐτὸν χρησάμενον ῥήμασι· "1Δῆλον τοίνυν ποιῶ, ο τιπερ η δη μὲν ἐγγράφως ἐθέμην διαθήκην και τὰ ἐν αὐτῇ καθ' ο ν ε δοξέ μοι τρόπον διετύπωσα, και βούλομαι και κελεύω πάντα ο σα τῇ αὐτῇ διαθήκῃ ἐμφέρεται ἐκ παντὸς τρόπου ἰσχύειν, πλην μόνων ἐκείνων ω ν α ν ἐν τούτῳ μου τῷ κωδικίλλω μετατυπώσω η και ἀφέλωμαί τινα τῶν καταλειμμένων ληγάτων. βούλομαι τοίνυν και κελεύω τὸ προάστειόν μου τὸ καλούμενον 738 τὰ Κωπάρια, ο περ ἐν τῇ προειρημένῃ διαθήκῃ Κωνσταντίνῳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ μου υἱῷ κατέλιπον, δοθῆναι και διαφέρειν τελείας νομῆς και δεσποτείας δικαίῳ Ἰερίῳ τῷ λαμπροτάτῳ και εὐγενεστάτῳ μου ἐγγόνῳ, υἱῷ Κωνσταντίνου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου μου υἱοῦ, σύμπαν τὸ αὐτὸ προάστειον μετὰ τῶν ο ντων ἐν αὐτῷ πραιτωρίων και σκαλῶν πασῶν και τῶν μισθουμένων ει τε ε νδον τῆς πύλης ει τε ε ξω τῆς πύλης οἰκημάτων και ἐργαστηρίων και τοῦ λουτροῦ και τῶν κήπων τῶν τε ε νδον και τῶν ε ξω τοῦ τείχους και τοῦ ἵπποδρόμου και τοῦ ἐν αὐτῷ κήπου και κινστέρνης και παντὸς ἀπλῶς καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀρμόζοντός μοι δικαίου ἐπὶ τῷ αὐτῷ προαστείῳ. δοθῆναι μέντοι βούλομαι τὸ αὐτὸ προάστειον τῷ προειρημένῳ λαμπροτάτῳ μου ἐγγόνῳ Ἰερίῳ γινομένῳ αὐτεξουσίῳ κατ' εμανξιπατιονα παρὰ τοῦ οἰκείου πατρὸς μετὰ τὴν ἐμὴν τελευτήν, μηδεμιᾶς διδομένης ἀδείας τῷ αὐτῷ εὐγενεστάτῳ μου ἐγγόνῳ, ἀλλὰ μηδὲ τοῖς ει τε ἐκ ταύτης μου τῆς διαθήκης ει τε ἐκ διαθήκης τοῦ αὐτοῦ λαμπροτάτου μου ἐγγόνου διαδεχομένοις τὰ αὐτὰ δίκαια τοῦ διαπωλῆσαι η ἀνταλλάξαι η δωρήσασθαι τινη η ὀπωσδήποτε ἐκποιῆσαι τὸ αὐτὸ προάστειον η μέρος τι ἐξ αὐτοῦ η δίκαιον, διὰ τὸ βούλεσθαι με τὸ αὐτὸ προάστειον η τοι οἰκίαν διακειμένον η διακειμένην ε νδον τῆς πύλης τοῦ Συκῶν τείχους τῆς ἀπαγούσης ἐπὶ τὸ εὐαγὲς μαρτύριον τῆς ἀγίας Θέκλας μείναι διὰ παντὸς και διηνεκῶς ἐν τῇ ἐμῇ φιλίᾳ και μηδέποτε ἐξελεῖν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος. βούλομαι δὲ και κελεύω, ει περ συμβῆ τὸν προειρημένον εὐγενέστατόν μου ε γγονον Ἰέριον τελευτῆσαι ἐν ἀνηβότητι, η και μετὰ ἀνηβότητα ἐκτὸς μέντοι παιδῶν ἐκ νομίμων γόμων αὐτῷ τικτομένων, περιέρχεσθαι και διαφέρειν η τοι ἀποκαταστῆναι τὴν νομὴν και δεσποτείαν τοῦ αὐτοῦ προαστείου η τοι οἰκίας τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ αὐτοῦ πατρὶ Κωνσταντίνῳ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ο ρω τοῦ μη ἐκποιηθῆναί ποτε ἐκ τῆς ἐμῆς 739 φιλίας η ἐκ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος."2' Ἐπὶ τούτοις μὲν ου ν αὐτὸν ἀπελεθῆν· Ἰέριον δὲ τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης τὴν μὲν ἐπὶ τῆς Θεουπολιτῶν διακειμένην οἰκίαν, η τις ἐκ τῆς πατρῶας εἰς αὐτὸν περιῆλθε διαδοχῆς, ἑτέροις διαπωλῆσαι προσώποις, τὴν δὲ κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν οἰκίαν, και πρὸς γε και τὸ κατὰ τὸν κωδίκιλλον αὐτῷ δεδομένον προάστειον, ἐφ' ο ις α πασιν ἢ ἐκποίησις ἀπηγόρευται, Κωνσταντίνῳ τῷ τῆς ἐνδόξου μνήμης αὐτοῦ παραπέμψαι παιδί, ἐκεῖνόν τε αυθις κύουσαν καταλιπόντα τὴν γαμετὴν τελευτῆσαι τὸν βίον, γράψαντα διαθήκας καθ' ας διετύπωσεν, ὡς ει τε μη τεχθεῖ παιδίον ει τε τεχθὲν α νηβον τελευτήσῃ, τὴν τε μητέρα τὴν αὐτοῦ Μαρίαν τὴν ἐνδοξοτάτην τὴν τε αὐτῷ συνοικοῦσαν Μαρίαν τὴν εὐκλεεστάτην ἐπὶ τὴν αὐτοῦ καλεῖσθαι διαδοχὴν. ἐπειδὴ δὲ τεχθεῖσα θυγάτηρ και αὐτῇ νηπίαν α γουσα και ἀπαλὴν ε τι τὴν ἡλικίαν ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθεν, εἰς τὰς εἰρημένας εὐκλεεστάτας περιεχθῆναι γυναῖκας τά τε λοιπὰ τῆς οὐσίας και τὴν ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως οἰκίαν, και πρὸς γε και τὸ προάστειον, τοῦτο δὲ τὸ ῥητῶς ἐπὶ τοῦ κωδικίλλου Ἰερίῳ τῷ τῆς ἐνδόξου μνήμης καταλειφθέν. χώραν τε

εικότως εκτε τῆς διαθήκης εκτε τῶν τοῦ κωδικίλλου ρημάτων εσχεν αὐτὸς τὴν τε οἰκίαν καὶ τὸ προάστιον ἐκδικεῖν, μόνος ἐκ τῶν Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης παίδων ὑπολειμμένος τὰ νῦν καὶ πρῶτον ἐπέχων ἐν τῷ τῆς φαμίλιας ὀνόματι τὸν βαθμόν. ἀλλ' οἱ τοὺς ὑπὲρ Μαρίας καὶ Μαρίας τῶν ἐνδοξοτάτων ποιούμενοι λόγους τοῖς μὲν τῆς διαθήκης ῥήμασιν οὐδεμίαν εφασκον χώραν γενέσθαι· μηδὲ γὰρ παίδων χωρὶς Κωνσταντῖνον τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης ἀπελθεῖν ἐξ ἀνθρώπων, ὡς χώραν τῇ τῶν οἰκιῶν ἐκατέρων ἀποκαταστάσει γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ 740 προαστείου μετὰ τοῦ νόμου Ἀλέξανδρον τὸν ἐνδοξότατον χωρεῖν ἐπ' αὐτὰς τὸν γε καὶ αὐτὸν προεκποιήσαντα τὸ προάστιον ὁ περ αὐτῷ κατελέλειπτο, ἐφ' ὃ τὴν ἐκποίησιν ἐν ἰσῶ τῶν ἀλλων ὁ κοινὸς πατὴρ ἀπαγορεύσας ἐτύγχανε· καὶ τοὺς ἀλλοὺς δὲ δὴ τῶν ἀδελφῶν ταῦτ' οὕτω ποιῆσαι· καὶ τοὺς ἡμετέρους νόμους, ἐπειδὴν ἀπαντες ἐφεξῆς ἐφ' οἷς τι τοιοῦτο διώρισται παραβαίειν τὴν τοῦ τελευτήσαντος γνώμην, ἀπασιν ὁμοίως τὴν ἀποκατάστασιν ἀναιρεῖν, ὡς μὴ ἀμοιβαδὸν αὐτοὺς ἀλλήλοις ἐνάγοντας πολλοῖς ὑπὲρ μιᾶς ὑποθέσεως δικαστηρίοις ὑπάγεσθαι· τῶν τε ὑπὲρ τούτου κειμένων ἡμᾶς ἀνεμίμησκον νόμων. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ ἐνδοξότατος μάλιστα μὲν καὶ περὶ τῶν οἰκιῶν ἐκατέρων ὀρθῶς ελεγεν ἐγκαλεῖν· ἐπὶ γὰρ τοῦ κωδικίλλου σαφῆ καὶ τὴν περὶ τῶν λοιπῶν πραγμάτων γνώμην αὐτοῦ τὸν ἀπελθόντα ποιήσασθαι τῇ φαμίλιᾳ τὰ πράγματα φυλαχθῆναι βουλούμενον, πλὴν ἀλλ' ἐπὶ τῷ προαστείῳ δικαιότεροις λόγοις κεχρησθαι· μηδὲ γὰρ ὀρθῶς αὐτῷ τὴν ἐκποίησιν προφέρειν ἐκείνας ἐκ βασιλικῆς τοῦτο ποιεῖν συνωθηθέντι κελεύσεως. συχνοῖς τε ὑπὲρ τούτων λόγοις ἐκέχρητο μέρος ἐκάτερον, πῆ μὲν τὴν τοῦ τεστάτορος ἐρμηνεύοντες γνώμην, πῆ δὲ τοῖς ἡμετέροις χρώμενοι νόμοις, οὗς αὐτοῖς συμφέρειν ἠγοῦντο. Ἡμεῖς τοίνυν νόμων τε καὶ διαθήκης ἐρμηνείαν προκειμένην εἰδότες οὐ ψιλῆ κρίσει νόμῳ δὲ περιλαβεῖν τὴν τῆς ὑποθέσεως τομὴν ἠγησάμεθα δεῖν, ὡς αὐτὴ τὴν τε παροῦσαν ἀμφισβήτησιν διακρίνωμεν τοῖς τε λοιποῖς προανέλοιμεν τὴν περὶ τῶν τοιούτων φιλονεικίαν. ὁθεν λεπτότερόν τε καὶ ἀκριβέστερον τοῖς τῆς διαθήκης ἐπισκήψαντες ῥήμασιν, αὐτοῖς ευρομεν τοῖς τὸν κλῆρον διαδεξαμένοις παισὶν τὴν ἐκποίησιν ἀπηγορευμένην, ἐπειδὴν μέλλοιεν παίδων χωρὶς καταλύειν τὸν βίον, οὐκέτι δὲ καὶ τοῖς ἀπαξ αὐτοὺς διαδεξαμένοις παισίν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τὸν ἀπελθόντα. 741 μέχρι τῶν παίδων στήσαι τὴν ἀπαγόρευσιν· εἰ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ παῖδας καταλιπόντες ἀπέλθοιεν, οὐ πολυπραγμονεῖν τὸ λειπόμενον οὐδὲ μακροτέραν τῆς τῶν παίδων ζωῆς τὴν τῆς ἐκποιήσεως κώλυσιν ἐθελεῖσαι ποιήσασθαι· τὸν δὲ γε κωδικίλλον ἐπὶ τῷ προαστείῳ μόνον γενόμενον ἀπαγορευσαὶ καὶ τοῖς ἐκ διαθήκης Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης (τοῦ νέου φαμέν) τὰ πράγματα διαδεξαμένοις τὸ προάστιον ἐκποιεῖν, καὶ πρὸς γε τούτοις ἐπηγμένου τοῦ βουληθῆναι τὸν ἀπελθόντα διηνεκῶς ἐπὶ τῆς φαμίλιας μένειν αὐτό. τὰ μὲν οὖν ἀμφισβητηθέντα τοιαῦτα. Κατασκεψάμενοι δὲ τὴν ὀλὴν ἡμεῖς μεθ' ὁσῆς ἐχρῆν ἀκριβείας ὑπόθεσιν ἐπὶ μὲν τοῖς ἀλλοῖς πράγμασιν, ὡς δὴ πού Κωνσταντῖνος ὁ τῆς ἐνδόξου μνήμης ὁ Ἱερίου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς διαθηκῶν γέγονε κύριος, οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ᾤθημεν καλῶς ἐνίστασθαι ζήτησιν, εἰ ργεσθαι δὲ τῆς ἐπὶ τούτοις ἐναγωγῆς οὐκ Ἀλέξανδρον μόνον τὸν ἐνδοξότατον, ἀλλὰ καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν φαμίλιαν, τῶν τε τῆς διαθήκης ῥημάτων μέχρι μόνων παίδων ἰστώντων τὴν κώλυσιν καὶ αὐτῶν τῶν Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης υἱῶν, δι' ὧν εἰσποιοῦσι σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Ἱερίου δικαίοις οἱ μετ' ἐκείνους τῆς φαμίλιας ὑπάρχοντες μέρος, ἐκποιήσαντων τινὰ τῶν παρ' αὐτοῖς καὶ ὁλως ὡσπερὶ τὴν ὑποκατάστασιν ἐκ γνώμης ἀπαγορευσάντων μιᾶς. ἐπὶ δὲ γε τῷ προαστείῳ, οὐδὲ γὰρ κύριον ὁ κωδικίλλος Ἱερίον δείκνυσι τὸν ἐνδοξὸν τῇ μνήμῃ, πολλῆς ἡμῖν ἐδοξεν ἀνάμεστον εἶναι περιεργίας τέτρασιν ὑστερον γενεαῖς τὴν τοιαύτην εἰς μέσον ἀγεσθαι ζήτησιν. νῦν μὲν γὰρ Μαρίας καὶ Μαρίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἐτι περιουσῶν, αὐτὰς

ἐν τῇ φημίλίᾳ θετέον, τῶν ἡμετέρων νόμων καὶ τὰς νύμφας τούτου τοῦ
 προσρήματος ἀξιούντων, 742 οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ προσηκόντως Ἀλέξανδρος ὁ
 ἐνδοξότατος τὴν παρ' αὐτοῦ προτεινομένην ἐνεστήσατο δίκην· ἀπιουσῶν δὲ καὶ
 τούτων. ὡς τέσσαρας ἡδη γενεὰς παρεληλυθέναι δοκεῖν, οὐκ ἂν ὑπομείναιμεν
 ἀρχαίαν οὐτω δικαστηρίοις ὑπόθεσιν παραδίδοσθαι, μάλιστα τῆς Κωνσταντίνου
 παιδὸς ἐπὶ νέας οὐτω τῆς ἡλικίας καταλυσάσης τὸν βίον, ὡστε καὶ εἰ μὴ
 διαθέμενος ἐκεῖνος ἐτύγχανεν, εἰς τὴν μητέρα τὴν αὐτῆς περιελθεῖν τὸ προἄσκειον,
 οὐκ αὐτῆς τῆς νέας τοῦ νόμου δὲ ὡσπερ γενομένου τούτων αἰτίου, καὶ οὐδενὸς τῶν
 Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης διαδόχων περὶ τὴν βούλησιν ἀμαρτάνοντος τὴν
 αὐτοῦ. καὶ γὰρ εἰ διαθήκας Κωνσταντίνου γράφων ὑποκαταστάσεις τινὰς ἐποίησατο
 τῆς παιδὸς τελευτώσης ἀνήβου, πλὴν ἀλλ' οὐδὲν ἐντεῦθεν εἰσάγεται μέγα, καὶ αὐτοῦ
 καθ' αὐτὸν τοῦ νόμου τῆ τῆς νέας μητρὶ τὴν οὐσίαν παρεξομένου διαθηκῶν χωρὶς
 ἀπιούσης αὐτῆς. Θεσπίζομεν τοίνυν μῆτε Ἀλέξανδρον τὸν ἐνδοξότατον ἢ τοὺς
 αὐτοῦ παῖδας μῆτε τοὺς διαδόχους τῶν λοιπῶν Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης τοῦ
 πρεσβυτέρου παίδων μῆτε ἄλλον τινὰ τῶν πάντων εἰς τὴν αὐτὴν ἀναφερομένων
 φημίλιαν ἢ κατὰ Μαρίας καὶ Μαρίας τῶν ἐνδοξοτάτων προφάσει τῶν παρ' αὐταῖς
 καθεστῶτων πραγμάτων ἢ κατὰ τῶν ἄλλων χωρεῖν, παρ' οἷς τὰ πράγματα
 καθέστηκε νῦν ἢ καὶ εἰς οὐρανὸν κατὰ τὸν ἐξῆς περιέλθοιεν χρόνον, ἐφ' οἷς Ἱέριος ὁ τῆς
 ἐνδόξου μνήμης κωλύσας ἐτύγχανε τὴν ἐκποίησιν. ἢ ὁλως μεμνησθαι λοιπὸν τῆς
 κωλύσεως καὶ τοῦ τῆς φημίλιας ὀνόματος καὶ τι δίκαιον κατασκευάζειν ἐκ τούτου.
 ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης υἱῶν τὰ αὐτῶν ἐκποιησάντων
 πράγματα καὶ συμφωνησάντων ὡσπερ καὶ ταῖς τῶν λοιπῶν ἐκποίησεσι καὶ
 προανελόντων σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τοῖς διαδόχοις τὰς δυναμένας ἀρμόττειν ἀγωγὰς
 ἐκ τούτου, καὶ τῶν ἄλλων οὐρανὸν φθάσαντες εφημεν λογισμῶν πρὸς τὴν τοιαύτην
 ἡμῖν ἀρκούντων κρίσιν τε καὶ νομοθεσίαν. καὶ ταύτην εἰναί τομὴν οὐ τῆς παρούσης
 ὑπο 743 θέσεως μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν, ἐφ' ὧν κωλύσεως γενομένης τοιαύτης
 διαδοχαὶ τοσαῦται παρέλθοιεν καὶ τῶν κληρονόμων ὁ τελευταῖος διὰ μέσου τινὸς
 ἀνήβου διαδέξαιτο τὸν κληρὸν· τῆνικαῦτα γὰρ καὶ τοῖς ἐξω τῆς φημίλιας τοῦ
 πρώτου κωλύσαντος ἀδειαν ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου παραπέμπειν εἰς τὰ
 πράγματα. κοινὸν γὰρ δὴ τοῦτον ἐποιήσαμεθα τὸν νόμον τῆς τε παρούσης
 ὑποθέσεως τῶν τε μετὰ ταῦτα γενησομένων οὐτω κωλύσεων, τὴν τε συμβᾶσαν νῦν
 διατεθεικότας φιλονεικίαν τὰς τε ὡς εἰκὸς ἐσομένας προανακόπτοντες. < Ἐπίλογος.>
 Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης
 προθεῖναι κατὰ ταύτην τὴν πανευδαίμονα πόλιν καὶ ἐργῶν καὶ πέρατι παραδοθῆναι
 καὶ παραφυλαχθῆναι προσταξάτω. Καὶ νῦν ἡ πολιτεία τῆς τοῦ κρατίστου βασιλέως
 περὶ τὸ νόμιμον μέρος ἀκριβείας τε καὶ ὀξυτήτος ἀπολαύει. τὰς γὰρ ἐπ' ἀπαιδία
 γινομένας ὑποκαταστάσεις διακρίνας σαφῶς, ὡς ἐνεστι τῷ προλάμποντι νόμῳ,
 δέδωκε καὶ τοῖς τελευτῶσι θαρρεῖν, ὡς οὐδεὶς ἂν αὐτῶν τὰς γνώμας παρακινήσειε,
 καὶ τοῖς περιοῦσιν ἀμφισβητήσεων καὶ διαδικασιῶν χωρὶς τὰ τοιαῦτα πρὸς
 ἀλλήλους διατιθέναι, μίαν μὲν ὑπόθεσιν ἐπανορθώσας, κοινῇ δὲ πρὸς ἅπαντας τὸν
 λόγον ἐκτείνας, καὶ τὴν εὐεργεσίαν οὐ ρητοῖς προσώποις, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις
 ἐν ἐνὶ χαρισάμενος. προτρέπει μὲν οὐρανὸν εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ νίκης εὐχὰς οὐδὲν
 δεόμεθα τοὺς πολίτας ὑμᾶς· ἡδη γὰρ τοῦτο ποιοῦντες ἐδείχθητε· πρόδηλον δὲ ὡς ὁ
 μέγας θεὸς τὰ οὐρανὸν εὐσεβῶς καὶ δικαίως προϊόντα καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων εὐχῶν
 ἀποδεχόμενος ἐπὶ πλέον χαρίζεται χρόνου μῆκος τὸν κοινὸν δεσπότην ἡμῖν νίκας
 ἐπὶ νίκαις συνάπτοντα. 744 ἸΣΟΝ ΘΕΙΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ Αὐτοκράτωρ
 Ἱουστινιανὸς Αὐγουστος Παπίω. < Προοίμιον.> Ἀριστοκράτης ὁ ἐλλογιμώτατος
 πατὴρ τῆς Ἀφροδισιέων πόλεως καὶ οἱ κατ' αὐτὴν κεκτημένοι ἰκέται γεγονάσιν
 ἡμῶν, φάσκοντες τὴν εἰρημένην πόλιν καὶ μετὰ τινὰ Πρῶτον μὲν ἐκεῖνο νομίζομεν

τὸ τοὺς ἡμετέρους νόμους οὐ τῶν τινὰς ἐκλαμβάνειν τε καὶ νοεῖν, ὡς ἐντεῦθεν ἑαυτοῖς καθ' ὃν ἡκιστα ἐχρῆν ἀδικημάτων παρέχειν ἀφορμάς. ἐδιδάχθημεν γὰρ παρὰ τοῦ τῆς πόλεως πατρὸς χρυσίον συχνὸν ἠθροῖσθαι τῇ πόλει ἐκ πρεσβείων καταλελειμμένων παρὰ τινῶν τῇ Ἀφροδισιέων πόλει, καὶ ὅπως ἂν μὴ τοῦτο ἔξαπόλοιτο, τινὰς τῶν ἐν δυνάμει τῆς πόλεως νείμασθαι τὸ χρυσίον τοῦτο ἐφ' ὃ τε ὑπὲρ αὐτοῦ τῇ πόλει συντελεῖν εἰς τοὺς ἐκάστου ὁ περ εἰ τε τις νομῆν εἰ τε πόρον εἰ τε καὶ τόκον καλεῖν βουλευθείη, τοῦτο ὁ προσῆκόν ἐστι φέρεσθαι τῇ πόλει, εἰς ὃν τὸ χρυσίον παρὰ τῷ λαβόντι μένη· τοὺς μέντοι τὸ χρυσίον εἰληφότας, ἐπειδὴ διάταξιν ἐθήκαμεν ὑπὲρ τὸ διπλάσιον μὴ συγχωρεῖσθαι τοῖς δανεισταῖς ἀπαιτεῖν τὸ χρέος, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τούτῳ καὶ μόνῳ. φάσκειν ὡς ἐπειδὴ καταβεβλήκασιν ὑπὲρ τὸ διπλάσιον, δεῖ τὸ πρεσβεῖον ἀπολέσθαι τῇ πόλει. καὶ ἀδικεῖσθαι μὲν τὰς ἐκφυρώσεις τῶν δημοσίων βαλανείων τὰς ἐντεῦθεν γινομένας, ἐλαττοῦσθαι δὲ τὰ ἔργα τὰ δημόσια, καὶ τὸν ἡμέτερον νόμον κατὰ τὴν ἐκείνων ἐρμηνείαν τῇ πόλει λυμαίνεσθαι. Ταῦτα ἅπαντα πόρρω τῆς ἡμετέρας ἐλαύνοντες πολιτείας θεσπίζομεν, τοὺς τὸ χρυσίον εἰληφότας ἐφ' ὃ τε ἂντ' αὐτοῦ διδόναι τι τέλος τῇ πόλει, τούτους ἀναγκασθῆναι μέχρι περ ἂν εἴχοιεν τὸ χρυσίον εἰσφέρειν τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀντιπεφωνημένον εἰς τοὺς ἐκάστου, μὴ κεχημένους παντελῶς πρὸς τοῦτο τῇ θεῖα ἡμῶν διατάξει. ἐκείνην μὲν γὰρ ἐπὶ δανειστῶν ἐγράψαμεν καὶ τῶν ῥητῶς αὐτῇ περιεχομένων θεμάτων, τὸ δὲ παρὸν οὐδὲν ἐκείνης ἀπτεται, εἰ γε προσόδων μᾶλλον ἐτησίων ἢ τόκων εἰς οἴκα καταβολῆ, ἡμᾶς τε ἐν ἰσῶ τοῖς δημοσίοις κήδεσθαι <χρή> καὶ τῶν πόλεων. Εἰ δέ τις καὶ μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν παρόντα τύπον ἕτερος καταλάβοι τὰ παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα καὶ ἀποστερήσει βουλευθείη τὴν πόλιν τοῦ δεδομένου χρυσίου, καὶ τοῦ χρόνον παντὸς ὁπόσον τῇ πόλει ἐποφείλει καταθήσει καὶ ἀποδώσει τὸ διπλάσιον. ἵνα τῆς κακούργου ἐρμηνείας δικαίαν ἀμοιβὴν ἀπολάβοι, διότι παρὸν αὐτῷ πολίτη φαίνεσθαι χρηστῶ οὐ τῶς ἐστὶ πονηρὸς ὡς τὴν ἐνεγκοῦσαν αὐτὸν ἀδικεῖν. 745 --P--Ξ--A ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ <Προοίμιον.> Οὐ τὸ νομοθετεῖν τὰ πρόποντα μόνον ἐστὶν ἀγαθὸν μέγιστον, ἀλλὰ καὶ τὸ τὰ θεσπισθέντα φυλάττειν ἀκριβῶς καὶ πρὸς ἔργον ἀγειν, καὶ τοὺς παραβαίνοντας ταῖς ἀρμοδίαις ὑποβάλλειν ποιναῖς. τί γὰρ ὄφελος ἐστὶ τῶν νόμων, εἰ μέχρι γραμμάτων εἰεν οὐ τοι καὶ μὴ τὸ χρήσιμον διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἔργων τοῖς ἀρχομένοις παρέχοιεν; ἵσμεν τοίνυν τὴν βασιλείαν σφόδρα τῶν ὑποτελῶν κηδομένην προῖκα τὰς ἀρχὰς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους λαμβάνειν πολλάκις διορίσασαν, ἵνα καὶ αὐτοὶ καθαρῶς χρώμενοι ταύταις τοῖς ἀρχομένοις τὸ δίκαιόν τε καὶ ἰσον νέμοιεν. τὸ δὲ δημόσιον εὐποροίη τῇ τῶν ὑποτελῶν ἀβλαβεία. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ μικρὸν εἰς λήθην ἤλθε, τῇ πλεονεξία τῶν τὰς ἀρχὰς πριαμένων μᾶλλον ἢ παρεληφότων νικηθέντα. Ἡμεῖς δὲ τοὺς περὶ τούτων ἀνανεούμενοι νόμους θεσπίζομεν ἀρχεῖν μὲν ἐκείνους τοὺς ἐξ ἀγαθῆς γνωριζομένους δόξης καὶ πλείστην τοῦ δικαίου φροντίδα τιθεμένους, δώρων δὲ καὶ πάσης δόσεως χωρὶς παραλαμβάνειν τὰς ἀρχὰς, καὶ τοὺς μὲν ὑποτελεῖς ἀβλαβεῖς τε καὶ ἀζημίους διαφυλάττειν, τοὺς δὲ δημοσίους ἐπιμελῶς διανύειν φόρους, μήτε δὲ αὐτοὺς ἢ τοὺς αὐτῶν παρέδρους ἢ καγκελλαρίους ἢ δομεστικούς ἢ τινα τῶν αὐτοῖς προσηκόντων λαμβάνειν τι παρὰ τῶν ἀρχομένων, πλὴν εἰ μὴ κατὰ τὸ τετραπλάσιον (ὡς οἱ νόμοι φασὶ) τὸ παρ' αὐτῶν ληφθὲν ἐκτίσαι βούλονται, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ νόμου διωρισμένοις. παυσομένους δὲ τῆς ἀρχῆς τὰς νενομισμένας πεντήκοντα προσεδρεύειν αὐτοὺς ἡμέρας δημοσιεύοντας, καὶ τοῖς ἐνάγειν βουλομένοις ἀπολογεῖσθαι. μὴ περατωθείσης δὲ τῆς δίκης εἰσω τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν, χρηματικῆς μὲν οὐ σης διδότη προκουράτωρα, ἐγκληματικῆς δὲ μέχρι πέρατος μενέτω τῆς ὑποθέσεως, τῶν δικαζόντων, εἰτε ἀρχοντές εἰσιν εἰτε παρὰ τῶν ἐπάρχων ἐδόθησαν, εἰ μὴ ἐντὸς ἡμερῶν εἰκοσι τοῦ ἀρχθῆναι τὴν δίκην

ταύτην περαιώσουσι, δέκα χρυσίου λιτρῶν προστιμωμένων, τῆς δίκης κατὰ τὰ προειρημένα προϊούσης. Εἰ γάρ τινες τούτων κακῶ τῷ συνειδότη βαλλόμενοι λαθόντες φύγοιεν καὶ ἱεροῖς προσδράμοιεν οἱ κοῖς, τῆς οὐσίας 746 ἐκπεσοῦνται, τοῖς ἡδίκημένοις πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ τῶν ἀδικημάτων μέτρον ταύτης διαιρηθησομένης, καθάπερ α ν ἢ περὶ τούτου προϊούσα πρᾶξις καὶ ἐκ μιᾶς μοίρας κατὰ τὸ πρῶην νενομοθετημένον παραστήσειε. <τὰ εἰσαχθέντα ὑπὲρ τῶν ὑποτελῶν διαμενέτω βέβαια> μενόντων δηλονότι καὶ τῶν α λλων βεβαίων, ο σα πρὸς τὴν τῶν ὑποτελῶν λυσιτέλειαν περὶ τῶν ἀρχόντων καλῶς παρὰ τῆς βασιλείας νενομοθέτηται, ω σπερ δὲ τοὺς ταῦτα πλημμελοῦντας κολάζομεν, ου τως καὶ τοὺς κατὰ ταύτην τὴν πρόφασιν λαμβάνοντάς τι τῶν κεκωλυμένων παρ' αὐτῶν τῆ τοῦ τετραπλασίου καθυποβάλλομεν ἀποδόσει. Καὶ ταῦτα νομοθετεῖν ἐπῆλθεν ἡμῖν τὴν τῶν ὑπηκόων εὐπορίαν τε καὶ θεραπείαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοις, οὐ μὴν τῶν ἐντεῦθεν εἰσαγομένων τῆ βασιλείᾳ πόρων. συναναιροῦμεν γὰρ ταῖς τῶν ἀρχόντων δόσεις καὶ τὰ παρ' αὐτῶν προσαγόμενα τῷ βασιλικῷ λόγῳ συφραγία εἰς πλεῖστον α γκον ἀναφερόμενα χρημάτων, ι να καὶ ταύτη πως τὸ δημόσιον ευ ροιαν ε χει καὶ πρὸς εὐπορωτέραν ἐπανεέλθοι τάξιν ἀπηλλαγμένον τῶν ἐπινενομημένων τισὶν ἀπὸ χρόνου τινὸς πρὸς βλάβην τούτου τελῶν. τῷ γὰρ ἡμετέρῳ κράτει μία τίς ἐστὶν αυ τη σπουδῆ, τὰς ἐπαρχίας εὐνομεῖσθαί τε καὶ ἀσφαλῶς οἰκεῖσθαι καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων ἀπολαύειν δικαιοσύνης. τοὺς τε δημοσίους ἀμέμπτως εἰσάγεσθαι φόρους. οὐ γὰρ α λλος ε νεστι τὸ πολίτευμα διασώζεσθαι, μὴ τῶν εὐσεβῶν εἰσαγομένων τελεσμάτων, ἐξ ω ν τὸ μὲν στρατιωτικὸν τρεφόμενον τοῖς πολεμίοις ἀντικαθίσταται, φρουρεῖ δὲ τοὺς τε ἀγροὺς καὶ τὰς πόλεις, ἀπολαύει δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα τῶν ἀπονεμηθέντων αὐτοῖς. τείχη τε καὶ πόλεις ἐπανορθοῦνται καὶ τὰ α λλα πάντα πρόεισιν ο σα βλέπει πρὸς τὸ κοινῇ συνοῖσον τοῖς ὑπηκόοις. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης κατὰ τὴν εὐδαίμονα πόλιν ἐν τοῖς εἰωθόσι τόποις προθήσει, στελεῖ δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῖς συνήθεσι χρωμένη προστάγμασιν, ι να πάντες εἰδεῖεν, ο ση τις ἡμῖν ἐστὶ τοῦ τε δημοσίου τῆς τε τῶν ὑπηκόων ἡμῶν ἀβλαβείας φροντίς. 747 --P--E--B ΘΕΙΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΑΠΕΜΦΘΕΙΣ ΔΟΜΝΙΚΩΙ ΤΩΙ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩΙ ΕΠΑΡΧΩΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ. <Προοίμιον.> Ἐπύθετο ἡμῶν ἢ σὴ ἐνδοξότης περὶ τινων ἀμφισβητούμενων παρὰ τῶν ἔλλογιμωτάτων τῆς παρὰ Ἰλλυριοῖς ἀγορᾶς τῆς δίκης ἀγωνιστῶν, α περ ε φησας ἡμετέρας διακρίσεως δεῖσθαι, ω στε μὴ διηνεκῶς στασιάζεσθαι. Τὸ τοίνυν πρῶτον κεφάλαιον τοιοῦτον η ν. Γυνή τις ἐπὶ τοῖς παρὰ τοῦ συνοικήσαντος δωρηθεῖσιν αὐτῇ πράγμασιν, οὐ μὴν παραδεδομένοις, ἠβούλετο τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡσυχίαν ἀγαγόντος ἐπὶ τῇ δωρεᾷ τὰ πράγματα ἐκδικεῖν, ὡς κυρία τούτων τῆ τε δωρεᾷ τῆ τε σιωπῆ τοῦ ἀνδρὸς γενομένη. ἀντετίθετο παρὰ τῶν κατεχόντων, παραγραφὴν αὐτὴν μόνην ε χειν ἐναγομένην εἰ κατέχοι, οὐ μὴν καὶ παρ' ἐτέρου δύνασθαι ταῦτα ἐκδικεῖν. τὸ μὲν ου ν ἀμφισβητηθὲν τοιοῦτον η ν. ἡμεῖς δὲ ἀνεμνήσθημεν διατάξεως ἡμετέρας λεγούσης, τὸν δωρησάμενον, εἰ καὶ μὴ ἐπερωτηθῆ τὴν παράδοσιν, ἀνάγκην ε χειν παραδιδόναι τὸ δωρηθέν. οὐ γὰρ ἐπ' ἔξαπάτη, οὐδὲ ι να γράμματα ει η γυμνὰ τὸ γινόμενον, προσήκει πράττεσθαι συμβόλαιον. προσεγενοήσαμεν δὲ καὶ τὴν τοῦ ξινξίου νόμου τοῦ παλαιοῦ νομοθεσίαν, ο ν ευ ποιούσα τῆς οἰκείας νομοθεσίας ἀπεπέμψατο πρῶην ἢ πολιτεία, τοιαῦτα νομοθετοῦντα ὅποια κατὰ τὸ παρὸν ἡμφισβήτητα. Καὶ θεσπίζομεν, εἰ κατὰ τὸ ε μπροσθεν ἡμῖν εἰρημένον τελείως α παντα σχοίη τὰ τῆς τοιαύτης δωρεᾶς κατὰ τε τὸ μέτρον κατὰ τε τὴν ἐμφάνειαν, ἐρρῶσθαι ταύτην ἐκ τρόπου παντὸς τῆ τοῦ ἀνδρὸς σιωπῆ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν ἐξ ου γέγονεν, ω στε κα ν εἰ μετὰ ταῦτα ὁ ἀνὴρ εἰς ὑποθήκην δοίη τὸ πρᾶγμα η εἰς ἐνέχυρον παράσχοι, ἀλλὰ προεκπεποιηκέναι δοκεῖν τὸν γε μέχρι περιῖν

ήσυχάσαντα· καὶ τὴν παράδοσιν εἰ τε γέγονε διδόναι αὐτῇ παραγραφὴν, εἰ τε οὐ γέγονε παρέχειν καὶ ἀπαίτησιν, εἰ μὲν ἐπερώτησις γένοιτο, διὰ τῆς ἐχ στυπυλατο, εἰ δὲ μὴ τοῦτο, διὰ τοῦ ἐχ λεγε ξονδιξιτιζίου, ὥστε παραλαβεῖν τὸ δεδωρημένον. Κάκεινο δὲ διατάξαι δίκαιον ἠγησάμεθα τὸ εἰ μὲν ἐμφανεῖς γένοιτο τὴν ἀρχὴν αἰ δωρεαὶ ἐν ὑπομνήμασι, πᾶσι τρόποις αὐτὰς τῆ σιωπῆ 748 βεβαιουῖσθαι, εἰ δὲ ἀνεμφάνιστοι μείναιεν, ὑπερβαίνουεν δὲ τὸ μέτρον τὸ δεόμενον ἐμφανίσεως, μέχρι τοσοῦτου μόνον αὐτὰς ἐρῶσθαι, μέχρις οὐ καὶ ἀνεμφανίστους τὰς δωρεὰς ἰσχυρὰς εἶναι παρ' ἡμῶν νενομοθέτηται. τοῦτο γὰρ ἐν ὑστέρω νομοθετήσαντες κρατεῖν αὐτὸ βουλόμεθα, καὶ μὴ διὰ τὴν προσθήκην τῆς ποσότητος διαπίπτειν καὶ τὸ ὀρθῶς εἰ χεῖν δυνάμενον, ὁ περ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου δωρεῶν ἡδη νόμος ἡμέτερος λέγει. τούτων κρατούντων οὐ μόνον ἐπὶ γυναικὸς καὶ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων προσώπων, ἐφ' ὧν αἰ ἐν γάμοις δωρεαὶ κεκῶλυνται. Δεύτερον δὲ εἰ κεφάλαιον παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἠρωτήθημεν, εἰ μετὰ τὴν διάταξιν τὴν ἡμετέραν τὴν βουλομένην ἐξ ἐλευθέρας καὶ ἐναπογράφου τικτομένους τινὰς εἰ τα ἐλευθέρους διὰ τὴν τῆς μητρὸς αἰ ρεσιν ο ντας δεῖ νομίζειν ὡς εἰ καὶ μὴ γεγόνασιν ἐναπόγραφοι κατὰ τὸ παλαιόν, ἀλλ' οὐ ν ι λως κολωνοὶ γίνονται διὰ τὸ τὴν ἀ λλην ἡμῶν διάταξιν καὶ τοὺς τῶν κολωνῶν παῖδας οὐ συγχωρεῖν ἀπολιμπάνειν τὴν γῆν, ἀλλὰ μένειν κολωνούς, καὶ πολλῶ μᾶλλον τοῦτο δεῖν εἶναι, ἐπεὶ περ ἐστὶν ἐν τούτοις τοῖς προσώποις ο λως ἐναπογράφων σπορά. ταῦτα μὲν οὐ ν ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως ἡ ν τῆς σῆς κατὰ τὸ ῥηθὲν κεφάλαιον. χρῆ δὲ τὸν ἡμέτερον ἀνασκοποῦντας νοῦν γινώσκειν, ὡς οὐδεπώποτε ἡμεῖς ἐλευθέραν γαστέρα τίκτειν ἐναπόγραφον συγχωροῦμεν, ἀλλὰ τὸ σύμβολον δὴ τοῦτο καὶ σημεῖον ἐπικεῖσθαι δεῖ τῷ γεγενημένῳ μετὰ τὸν τνηκαῦτα τεθέντα νόμον τὸ πάντως τὴν ἐλευθερίαν ἐμπρέπειν τοῖς ἐξ ἐλευθέρας γινομένοις μητρὸς. εἰ τοίνυν ἐξ ἐλευθέρας τις καὶ ἐναπογράφου τεχθεῖη, μένει μὲν ἐλεύθερος καὶ τὴν μητρικὴν οὐκ ἀποβάλλει κατ' οὐδένα τρόπον εὐγένειαν, δείκνυσι δὲ ἢ παρ' ἡμῶν τεθεῖσα διάταξις, ὡς βούλεται τοὺς τοιοῦτους οἰκήτορας τῶν χωρίων διαμένειν καὶ τῶν ἀγρῶν ἐργάτας, οἱ α ἐκεῖσε γεννηθέντας· τοῦτο γὰρ δὴ τὸ τοῦ κολωνοῦ βούλεται πρόσρημα. οὐ παρέχομεν οὐ ν αὐτοῖς α δειαν ἀπολιμπάνειν μὲν τὸ χωρίον εἰς ε τερα δὲ τρέπεσθαι· ἀλλ' εἰ περ ο λως τεχθεῖέν τινες ε ν τινι χωρίῳ, εἰ μὲν ἐξ ἐναπογράφου μητρὸς, πρόδηλον ὡς ε σονται πάντως ἐναπόγραφοι, εἰ δὲ ἐξ ἐλευθέρας, μενοῦσι μὲν ἐλεύθεροι καὶ τὰ παρ' αὐτῶν κτηθέντα ὑπ' αὐτοῖς ε σται καὶ οὐ πεκούλιον γενήσεται τῶν δεσποτῶν, οὐκ ἐξελεύσονται δὲ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τοῦτο γεωργήσουσιν, οὐδὲ ε σται αὐτοῖς α δεια τοῦτο μὲν ἀπολιμπάνειν ε τερα δὲ περινοστεῖν ἀλλότρια, πλὴν εἰ μὴ κύριοι γένοιτο κτήσεώς τινος ἰδίας, ἱκανῆς ο υ σης ἀσχολεῖν αὐτοὺς περὶ αὐτὴν καὶ μὴ συγχωρούσης καὶ ε τερα γεωργεῖν, εἰς ἐκείνην τε μετασταίεν· ἐπέτιοιγε πᾶσι τρόποις αὐτοὺς μένειν θεσπίζομεν ἐπὶ τοῦ χωρίου, ἐλευθέρους μὲν καθεστῶτας, ἀπὸ δὲ τῆς οἰκήσεως κατεχομένους. καὶ τοῦτο μὲν τῆδε διατετάχθω. Οὐκ α πο δὲ τρόπου ε δοξεν ἡμῖν κάκεινο ζητηθὲν ἡμετέρας διακρίσεως ἀξιῶσαι. εἰ γὰρ ἐναπόγραφος γυνὴ πρὸς ἐναπογράφου τινὸς ἐτέρῳ προσήκοντος ε λθοι συζυγίαν, ἐζητήθη περὶ τῆς γονῆς, εἰ παῖδες ἐξ αὐτῶν γένοιτο, πότερον προσήκόν ἐστι τῷ δεσπότῃ τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῷ δεσπότῃ τῆς γυναικὸς διαφέρειν τὴν γονὴν. 749 θεσπίζομεν τοίνυν, εἰ τι τοιοῦτο γένοιτο καὶ συνέλθοιεν πρὸς ἀλλήλους διαφόρων δεσποτῶν ἐναπόγραφοι, ἐπειδήπερ τὰ τῆς τύχης οὐκ ε στιν ἀμφισβητήσιμα τῆς γαστρὸς οὐκ ἐλευθέρας καθεστώσης, ε στωσαν μὲν οἱ τεχθέντες ἐναπόγραφοι, οὐ μὴν τὸ πᾶν δώσομεν τῇ μητρὶ οὐδὲ τῷ αὐτῆς δεσπότῃ· ἀλλ' εἰ μὲν εἰς γένοιτο παῖς. ἢ γαστήρ τῆς σπορᾶς προκρινέσθω καὶ ε στω τοῦ δεσπότου τῆς μητρὸς τὸ τεχθέν, εἰ δὲ δύο τυχόν οἱ παῖδες, μεριζέσθωσαν α μφω κλήρῳ τῆς ἐπιλογῆς γινομένης, εἰ δὲ α νισός ἐστι τῶν παίδων ὁ ἀριθμὸς, τὸ πλεῖον ὁ τῆς μητρὸς κατεχέτω κόλπος, ὥστε τριῶν ο ντων τοὺς δύο μὲν εἶναι τῆς μητρὸς τὸν

ε να δὲ τοῦ πατρός, καὶ αὐθις ἔὰν πέντε, τοὺς μὲν τρεῖς τῶν τεχθέντων τοῦ δεσπότου τῆς μητρὸς καὶ τοὺς δύο τοῦ πατρός. καὶ κατὰ ταύτην τὴν παραύξησιν ὁ ἀριθμὸς χωρεῖτω, τὸ μὲν εἰς ἰσότητα διαιρεῖσθαι δυνάμενον προσνέμων ἐξίσσης, τὸ δὲ περιττόν, ὁ περ καὶ χαριέστερον, τοῦτο προσνέμων τῇ μητρὶ. δεῖ γὰρ ταύτην ἀξιώσαι πλείονος σπουδῆς τὴν τε ὠδίνασαν καὶ τεκοῦσαν καὶ θρέψασαν παρὰ τὸν τῆς ἡδονῆς πάρεργον τὴν τοῦ παιδὸς ποιησάμενον γένεσιν. <Επίλογος.> Τὰ τοίνυν τῶδε τῶ θείῳ πραγματικῶ τύπῳ περιεχόμενα ἢ σὴ ἐνδοξότης ἐπὶ τῶν ὁμοίων θεμάτων παραφυλάττειν σπενυσάτω. Καὶ γὰρ δὴ καὶ κοινὸν περὶ τούτου γράψομεν νόμον ταῦτά τε καὶ ἑτερά τινὰ προσδιατυποῦντες. α περ ἀναγκαίας νομοθεσίας εἶναι πιστεύομεν. ἮΡΞΓ ΠΕΡΙ ΚΟΥΦΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ <Προοίμιον.> Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἀγαθὰ δικαιοσύνη τε καὶ φιλανθρωπία, ἡ μὲν τὸ ἴσον ἐκάστῳ νέμουσα καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὐκ ἐφιεμένη, ἡ δὲ πρὸς ἑλεον τρέχουσα καὶ χρεῶν τοὺς δεομένους ἐλευθεροῦσα δυσκόλων. ταῦτα τὴν βασιλείαν οἱ δε κοσμεῖν καὶ ἀσφαλῶς [καὶ] τὸ πολίτευμα διασώζειν καὶ τὸν ἀνθρώπινον καλῶς διακυβερνᾶν βίον. ὁ θεὸς καὶ ἡμῖν ἐκ θεοῦ τὰ σκῆπτρα λαβοῦσι γίνεται περισπούδαστον ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀγαθῶν διαφαίνεσθαι πράξεων, ἵνα τὸ χρήσιμον τοῖς ὑπηκόοις παρέχοντες τὴν ἐξ ἀρετῆς τε καὶ δόξης ἀνωθεν ἐχοίμεν ἀμοιβήν. ἵσμεν τοίνυν τὰς ἐπαλλήλους τε καὶ πολυτρόπους τῶν ἀνθρώπων φθορὰς εἰς τοσοῦτον τὰς κτήσεις καταγαγεῖν ἀπορίας, ὡς μήτε προσόδους εἰσάγειν δύνασθαι τοῖς κεκτημένοις μήτε μὴν τὰς τῶν δημοσίων αὐτάρκως εἰσκομίζειν φορὰς, καὶ ταῦτα στρατιωτικῆς τε καὶ τῆς ἀλλης 750 κατὰ τὸ ἀναγκαῖον προοιούσης δαπάνης ἐπικειμένης καὶ σφόδρα καὶ συνωθούσης ἡμᾶς πολλοῖς περιρροομένους πολέμοις συχνὰς ποιεῖσθαι χρημάτων τὰς ἐπιδόσεις. ἐμεριμνήσαμεν οὐκ ἴκανῶς, πῶς ἀν γένοιτο καὶ τὴν χρεῖαν πληρῶσαι καὶ τῶν ὑπηκόων τὴν ἐνδειαν θεραπεῦσαι. πρὸς πολλὰ τε μεριζομένης ἡμῖν τῆς περὶ ταῦτα γνώμης ἐκράτησεν ὁ μῶς τὸ μᾶλλον πρὸς φιλανθρωπίαν ἰδεῖν καὶ τῆς ἀρεσκούσης θεῷ μεταδοῦναι τοῖς ὑποτελέσι βοήθειας, τὸ δὲ λείπον τοῖς κοινοῖς δαπανήμασιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀντισταγαγεῖν θησαυρῶν. Ἀναθέντες τοιγαροῦν καὶ ταύτην ἡμῶν τὴν φροντίδα τῶ δεσπότη Χριστῶ, καὶ πρέποντα πράττοντες ταῖς παρούσαις τῆς μεγάλης ἑορτῆς ἡμέραις τοῦ σωτηριώδους πάθους καὶ τῆς ἀγίας αὐτοῦ ἀναστάσεως, προσάγομεν ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος εἰκότως αὐτῶ καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος δωρεάν, δι' ἧς ξονξεδιμυς γεωργοῖς τε καὶ συντελεσταῖς ἀπασιν (ταῦτὸν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν τοῖς τῶν χωρίων κυρίοις) ἰντεγρυμ ἠνυμ ξανονεμ τῶν δημοσίων φόρων [τῆς] εἰς θαδριεννιυμ διαιρουμένης, τουτέστι τῆς μὲν εἰσελευσομένης ἐνάτης ἐπινεμήσεως τετάρτην τούτου μοῖραν, τῆς δὲ μετὰ ταύτην δεκάτης τοσοῦτον ἑτερον μέρος, ὁμοίως καὶ τῆς ἐνδεκάτης <καὶ δωδεκάτης> ἐπινεμήσεως ἀνὰ τετάρτην μοῖραν, συναπομειοῦντες καὶ τὰς ὅπως οὐκ ὑπὲρ τούτων παρεχομένης τισὶ συνηθείας. Ἀφίεμεν δὲ τούτοις καὶ τὰ ἐλλείμματα τοῦ φθάσαντος χρόνου μέχρι πέρατος τῆς ἀρτι παρελθούσης θινταε ἐπινεμήσεως, καὶ θεσπίζομεν μηδεμίαν εἰσπραξίν γενέσθαι τῶν παρ' ἡμῶν φιλοτιμηθέντων εὐσεβῶν τελεσμάτων, εἰ τε τὴν μεγίστην ἀρχὴν ὄρᾳ ταῦτα τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων εἰ τε τὴν παρ' Ἰλλυριοῖς ἐπαρχότητα ἢ τὴν ἀρχὴν τῶν νήσων καὶ τῶν ἐπὶ Σκυθίας τε καὶ Μυσίας στρατιωτικῶν ταγμάτων ἢ τὰς θείας ἡμῶν λαργιτιόνας ἢ καὶ ἀλλην ἀρχὴν ἀπαγορεύοντες βουλευταῖς τε καὶ ἐκλήπτορσι, σκρινιαρίοις τε καὶ ταξεώταις, παλατίνοις τε καὶ ἀνυταῖς, εἰ τε γέ μὴν καὶ ὑποδέκταις καὶ παντὶ δημοσίων ἀπαίτησίν τε καὶ ὑποδοχὴν ποιησαμένῳ τε καὶ ποιουμένῳ περινοίαις χρῆσθαι κατὰ τῶν γεωργῶν τε καὶ ὑποτελῶν, ἢ καὶ τοὺς τῶν χωρίων δεσπότης *** ὡς διαφόρους ἐκ τῶν συγκεχωρημένων ἐλλειμμάτων προκαταβαλοῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν ἢ καὶ ἀντιφωνήσεις ἢ ἐγγύας καὶ ὁμολογίας λαβοῦσι δολερῶς. ἀκυροῦμεν γὰρ πᾶσαν κατὰ τῆς ἡμετέρας φιλοτιμίας γενομένην ἢ καὶ γενησομένην περιγραφὴν ἐκείνου

δήλου ο ντος, ὡς εἰ τι φθάσαντές τινες τῆς ἡμετέρας δωρεᾶς εἰσέπραξαν ἐκ τῶν μέχρι τῆς πέμπτης ἐπιμελήσεως ἐλλειμμάτων καὶ τοῦτο μὴ καταθέντες φανείησαν, τοῖς δημοσίοις αὐτὸ τρόποις ἁπασιν εἰσκομιῶσι λογισμοῖς. τοὺς γὰρ ὑποτελεῖς εὐεργετοῦντες τῆς παρούσης αὐτοῖς μεταδεδώκαμεν φιλανθρωπίας, οὐ μὴν καὶ τοῖς τὰ δημόσια τέλη λαβοῦσιν εἰς κέρδος οἰκείον ἀπενέγκασθαι βουλομένοις τήνδε τοῦ ῥηθέντος ἐγκαίρου κανόνος συγχώρησιν ἐποιησάμεθα· τῆς ἐτησίας ἐμβολῆς κατ' οὐδένα τρόπον ἐλαττωμένης. δεῖ γὰρ τὸ μέτρον ἁπαν τοῦ τε σίτου καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν καὶ συντελεσθῆναι καὶ εἰσκομισθῆναι κατὰ τὸ εἰωθὸς τε καὶ νενομισμένου, τῶν τιμημάτων τῆς συγκεχωρημένης παρ' ἡμῶν καθ' ἑκαστον ετος τετάρτης μοίρας ἐπὶ τὸν τετραετῆ χρόνον κατὰ τὴν δημοσίαν τράπεζαν λογιζομένων τοῖς ὑποτελεῖσι τοῖς ἄλλοις τοῖς παρ' αὐτῶν ἐν χρυσίῳ συντελουμένοις ἢ τοι καταβαλλομένων ἐκ τοῦ δημοσίου. 751 ταῦτο δὲ τοῦτο ἐν Ὀσρονηῇ καὶ τῇ Μέσῃ τῶν ποταμῶν πραχθήσεται χάριν τῶν ἐν εἰδεσι συντελουμένων ὑπὲρ τε τῶν ἀποθέτων καὶ τῆς στρατιωτικῆς δαπάνης· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τῶν εἰδῶν πλωτῆσι γινομένοις ἐπὶ τε τῆς Λαζῶν χώρας καὶ Βοσπόρου καὶ Χερσοννήσου. λήφονται γὰρ τὰ τούτων ἐκ τοῦ δημοσίου τιμήματα κατὰ τὸ τεταγμένον ἐπὶ ταῖς τραπέζαις τῶν ἐπαρχῶν ὅθεν εἰσάγεται ταῦτα, ὥστε καὶ αὐτοὺς τῆς ἡμετέρας ἀπολαύειν κατὰ τοῦτο φιλανθρωπίας. τὴν γὰρ τῶν αὐτῶν εἰδῶν εἰσκομιδὴν ῥαθυμεισθαι παντελῶς οὐκ ἐστὶν ἀσφαλές, τῆς δαπάνης ἀπαραιτήτου καθεστηκυίας καὶ τὰ κοινὰ συνιστώσης ὡς εἰπεῖν πράγματα. πιστευόμεθα δὲ καὶ ἐκ ταύτης ἡμῶν τῆς δωρεᾶς μεγάλας ἐσσεσθαι τῇ πολιτείᾳ προσθήκας, τοῦ θεοῦ πάντα αἰσια ἡμῖν διὰ τῶν τοιούτων παρεχομένου πράξεων. τῶν παραβαίνειν τολμώντων τὰ παρ' ἡμῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἀρχομένων ὠφελείας διατυπωθέντα περὶ τε τὴν οὐσίαν καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν κινδυνεύοντων. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα θεοῦ νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης προγράμμασι χρωμένη κατὰ τε τὴν εὐδαίμονα πόλιν καὶ μὴν καὶ τὰς ὑπ' αὐτῆς ἐπαρχίας φανερὰ πᾶσι ποιήσεται, ὡς μηδένα τῆς ἡμετέρας διαλαθεῖν φιλοτιμίας. --P--Ξ--Δ ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ <Προοίμιον.> Θεοῦ τε καὶ δικαιοσύνης μεῖζόν ἐστὶν οὐδέν. τούτων γὰρ χωρὶς οὐκ ἂν τι τῶν δεόντων πραχθεῖη ποτέ, καὶ διαφερόντως ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πολιτεύματι. ἐντεῦθεν καὶ βασιλεύειν ἐστὶν ὀρθῶς καὶ τοὺς ὑπηκόους εἰς εὐνοϊάν τε καὶ πᾶσαν εὐγνωμοσύνην ἐφέλκεσθαι. διὸ καὶ ἡμεῖς ἐκ θεοῦ τε καὶ δικαιοσύνης παραλαβόντες, εἰ καὶ πολλαῖς περιειλούμεθα ταῖς φροντίσιν, ὅπως Ῥωμαῖοι μὲν ταῖς ἀρεταῖς ἀξιοθεῖεν, βάρβαροι δὲ νικηθέντες ὑποκλιθεῖεν, ὁμοῦς οὐκ ἐξω φροντίδος γεγόναμεν, ὡς ἂν καὶ περὶ τῶν ἰδίᾳ λυσιτελούντων τοῖς ὑπηκόοις ἢ δέουσα γένηται πρόνοια. πολλὰ μὲν οὐν τῶν πρώην συγκεχυμένων ἐπανορθώσαντες προσήκειν ἡγησάμεθα καὶ τὸ περὶ τῶν διαδοχῶν ἡμελημένον ἐκ πλείστου πρὸς τὴν ἀρέσκουσαν θεῷ τάξιν ἐπαναγαγεῖν. ἐγνωμεν γὰρ, ὡς τινες περινοστοῦντες τὰς τῶν τελευτώντων περιουσίας διαταράττουσι καὶ οὐτε διαθήκας ἕωσι κρατεῖν οὐτε μὴν τὰς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὰς χώραν λαμβάνειν, τοῖς μὲν κινητοῖς πράγμασι σφραγίδας ἐπιβάλλοντες, τοῖς δὲ ἀκινήτοις σανίδας ἐπιτιθέντες, ὡς ταύτη τῆς ἐκείνων διαδοχῆς ἐπαύξειν τε καὶ τὴν πρέπουσαν λαβεῖν τάξιν. ἐπειδὴ δὲ οὐχ οἷόν τε τὸ καθ' ἑκαστον τῶν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις συμβαινόντων ἐν πλήθει τοσοῦτω μανθάνειν ἀκριβῶς, γενικῶς ταῦτα διατυπῶσαι νόμῳ καλῶς ἐδοξεν ἡμῖν εχειν. 752 Διὸ θεοπίζομεν, ἁπαντας ἀφθόνως τῶν οἰκείων ἀπολαύειν πραγμάτων τε καὶ δικαίων καὶ ταῦτα παραπέμπειν ἐπὶ τοὺς σφῶν αὐτῶν κληρονόμους, ἐπιέναι δὲ τῶν πάντων μηδένα καθάπαξ ταῖς ἐκείνων περιουσίαις ἢ τοὺς τούτων διαδόχους ζημίαις περιβάλλειν ἢ τίτλους ἢ σφραγίδας ἐπιτιθέναι τοῖς πράγμασι παρὰ τὸ τοῖς ἡμετέροις νόμοις δοκοῦν. καὶ τὰς ἐξ ἀδιαθέτου γὰρ κλήσεις ἐπὶ ταῖς τούτων διαδοχαῖς βεβαιούμεν καὶ τὰς τελευταίας τούτων βουλήσεις νομίμως προϊούσας οὐκ

ἀναιροῦμεν. εἰ γὰρ ἀγρυπνοῦμεν ἀεὶ καὶ μεριμνῶμεν διὰ τὴν τῶν ὑποτελῶν εὐνομίαν καὶ τῆς αὐτῶν θεραπείας πολλή τις τῷ ἡμετέρῳ κράτει καθέστηκε φροντίς, πῶς οὐκ ἂν καὶ περὶ τοῦτο τὸ μέρος προνοήσαιμεν αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας προθύμως μεταδοίημεν εὐεργεσίας; ταῦτα γὰρ θεῶ ἀρέσκειν πεπέισμεθα καὶ ταύτην δικαιοσύνην εἰναί φαμεν, καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῖν ἐκ τούτων ἀσφαλῆ τε καὶ ἀτάραχον εἰσεσθαι πεπιστεύκαμεν. συναριθμείσθω τοίνυν καὶ οὗτος ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις ἡμῶν κατορθώμασι, καὶ τὸ ὑπήκοον τῶν πρώην λυπηρῶν ἀπηλλαγμένον καὶ τοσαύτης ἠξιομένον τοῦ ἡμετέρου κράτους προνοίας θεῶ τε καὶ μετ' ἐκεῖνον ἡμῖν χάριτας ὁμολογοίη, τὸ θεῖον εὐχαῖς ἐξιλεούμενον, ἵνα καὶ τῶν πολεμίων κρατήσαντες πολλῆς αὐτῷ καὶ ἄλλης μεταδοίημεν ἀσφαλείας. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεῖου νόμου δηλούμενα φυλαξάτωσαν οἱ τε ἐνδοξότατοι κουράτωρες τῶν θεῶν οἱ κωνοῖ τε τὰς μεγίστας ἠ καὶ ἐλάττους ἀρχὰς ἰθύειν ἐπιτετραμμένοι κατὰ τε τὴν εὐδαίμονα πόλιν ταύτην καὶ μὴν καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, δήμευσίν τε καὶ κεφαλικὴν ὑφορώμενοι τιμωρίαν, εἰ παραβαῖεν τὰ παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα. ἢ σὴ τοίνυν ἐνδοξότης τὸν παρόντα θεῖον ἡμῶν νόμον ἐν τοῖς ἐπισήμοις τόποις τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως προθήσει, στελεῖ δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ταῖς συνήθεισι χρωμένη περὶ τούτου προστάξει.

ΠΡΩΤΟ Ε ΓΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙ ΑΠΟΨΕΩΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΓΡΑΦΕΙΣ ΔΟΜΝΙΚΩΙ ΤΩΙ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩΙ ΕΠΑΡΧΩΙ Ἐδίδαξεν ἡμᾶς Δημήτριος ..... Ἡ ἐπὶ θάλασσαν ἐντὸς ἑκατὸν ποδῶν οὐσα ἀποψις οὐ μόνον κατ' εὐθείαν. ἀλλὰ καὶ ἐκ πλαγίου ὀφείλει εἰναὶ ἀκαινοτόμητος. τοῦτο γὰρ προστίθῃσιν ὁ παρῶν τύπος φυλάττων τὴν Ζήνωνος διάταξιν καὶ τὴν νεαρὰν ἔρμηνεύων. 753

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΩΝ ΕΠΙΒΟΛΗΣ. Φλάβιος Θεόδωρος Πέτρος Δημοσθένης, ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἐπαρχος τῶν ἱερῶν πραιτωρίων καὶ ἀπὸ ἐπαρχῶν τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ ἀπὸ ὑπάτων, Φλάβιος Φαῦστος καὶ Φλάβιος Στέφανος Φλαβίῳ Ὀρταλίνῳ τῷ λαμπροτάτῳ ὑπατικῷ Λυδίας. <Προοίμιον.> Ἐπειδὴ χρὴ τὰ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς τύποις τῶν ἡμετέρων θρόνων διατεταγμένα καλῶς, εἰπου δεήσειεν, τοῖς ὑποτελέσιν σαφέστερα καθιστᾶν πρὸς <τὸ> μηδεμίαν αὐτοῖς ἐγείρεσθαι ζήτησιν ἐν τε τοῖς ἄλλοις ἐν τε ταῖς τῶν ἀπόρων ἐπιβολαῖς, τῶν μὲν τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς περιουσίας εὐπορακτῆσαμένοις ἐγγυτέροις καὶ προσεχέσι ταύτας ἐπάγεσθαι δικαιούντων, τῶν δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρω καὶ παλαιότερας ὁμοδούλους κτήσεις ἀναβαίνειν βιαζομένων, τῶν δὲ ἐφ' ἅπαντας ἀμα τοὺς πρὶν κτῆσαμένους ἀδιακρίτως χωροῦντων, ἐξ αὐτῶν ἡμεῖς κινηθέντες τῶν πραγμάτων ἐπὶ τὴν ὀρθὴν καὶ δικαίαν τούτων διάκρισιν ἐλθεῖν ἐδοκιμάσαμεν, σαφῆ ταῦτα καὶ εὐδιάκριτα τοῖς ὑποτελέσιν <καθιστάντες>. <Εἰ ποτε τοίνυν τις κατὰ τινὰ τῶν νόμων γνῶριμον αἰτίαν ἐκποιήσειεν> ἀγρὸν ἢ χωρίον ἢ γήδια ἢ σύγκτησιν ὅλην, εἴτα τελευτήσας ὑστερον παραπέμψειε τὴν αὐτοῦ περιουσίαν εἰς ἐξωτικούς ἢ παῖδας, κάκεῖνοι τὸν ἴσον τρίπον ἐκποιήσειαν τῆς περιουσίας, ἢ διεδέξαντο, χωρίον ἢ ἀγρὸν ἢ γήδια ἢ σύγκτησιν τινὰ, καὶ τὸ παρὰ τῶν διαδόχων ἐκποιηθὲν εἰς ἀπορίαν ἐλάση, ὡστε χώραν γενέσθαι τῇ τῶν ἀπόρων ἐπιβολῇ, οὐτε ἀμα πᾶσι τοῖς προκτησαμένοις οὐτε παρὰ τὴν τῆς διαδοχῆς τάξιν ἐπάγεσθαι τὸ βάρος τῆς τῶν ὁμοδούλων ἀπορίας κελεύομεν, ἀλλὰ πρότερον μὲν τὸν παρὰ τῶν ἐκείνου παίδων ἢ διαδόχων ἐξωτικῶν τοῦτο κτησάμενον, ὃ νῦν εἰς ἀπορίαν ἤλασε, καὶ τὴν ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν τὴν ἐπιβολὴν δέχεσθαι, ἀπόρου δὲ τούτου φανέντος καὶ τῆς οὐσης αὐτῷ κτήσεως ἐπὶ τοῖς εἰς αὐτὸν παραπέμψαντας φέρεσθαι τὸ βάρος. εἰ δὲ μηδὲ αἰ τούτων κτήσεις πρὸς τὴν ἐπιφορὰν τῆς συντελείας ἀρκέσωσι, τότε ταύτην ἐπὶ τὸν πρῶτον κύριον τὸν εἰς τοὺς παῖδας ἢ τοὺς ἐξωτικούς τοῦτο παραπέμψαντα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἀκίνητον ἐκείνου κτήσιν, εἰ τοῦτο δέχοιτο ἢ ἐκείνου περιουσία, ἐπανέναι, οὐτω τε ἐκ τῆς ἀπάντων ἀπορίας εἰς τὸν παρὰ τοῦ πρώτου δεσπότη τοῦ χωρίου ἢ τὸν ἀγρὸν ἢ τὰ γήδια ὠνησάμενον τὴν ἀρχὴν ἢ καθ' οἴανδήποτε νόμιμον αἰτίαν παρῆληφῶτα.

ταύτων δὲ α ν ε ι η λέγειν, κα ν ε ι πολλὰ μεταξὺ τυγχάνοιεν διαδοχαὶ ο υ σ α ι . ε ω ς γὰ ρ α ν ὁ προσεχέστερος 754 ε υ πορο ς ε ι η , οὐδὲν ἐνοχλεῖσθαι τοὺς ἐν πρεσβυτέρους χρόνοις τὰς κτήσεις ἐσχηκότας η τὰς ἐκείνων οὐσίας προσήκει. καὶ ταῦτα μὲν ο υ τω ς διατετάχθω. τὰς δέ γε τῶν ἀπόρων ἐπιβολὰς, ο ι ς ο λω ς ἐπαχθεῖεν πολλοῖς ο υ σ ι καὶ τὴν αὐτὴν ἐπέχουσι τάξιν η καὶ ὀλίγοις, ἀναλόγως τῆς ο υ σ η ς πα ρ' αὐτοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας εὐπόρου κτήσεως καθ' οἷονδήποτε τρόπον γίνεσθαι, καὶ τῆνικαῦτα τὸ τῶν συντελειῶν βάρος ὑπὲρ τούτων αὐτοῖς ἐπάγεσθαι, ἡνίκα καὶ τὴν α πορο ν αὐτοῖς κτήσιν ἀναλόγως παραδοθῆναι συμβαίη, η ο τε πρὸς τὸ παραλαβεῖν ταύτην αὐτοὺς ἀπαγορεύσειαν· πρὸ τούτου οὐδὲ δίκαιόν ἐστὶ τινὰ ταῖς ὑπὲρ τούτων συντελείαις βαρύνεσθαι. < Ἐπίλογος.> Ὡστε πρόνοιαν τὴν σὴν λαμπρότητα ποιήσασθαι δεῖ ταῦτα κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξετάζεσθαι τε καὶ προῖεναι. εἰ γὰ ρ μὴ ταῦτα παραφυλαχθεῖη, καθὰ διωρίσαμεν. ι σθ ι ποιηὴν α μα τῆ πειθομένη σοι τάξει ἀνὰ δέκα χρυσίου λιτρῶν καταθήσων η καὶ ἑτέρα, ὡς εἰκόσ, ἐπιτιμήσει μείζονι περιπεσούμενος, οὐδὲν η ττο ν τῶν πα ρ' ἡμῶν διωρισμένων καὶ ο υ τω ς κρατεῖν ὀφειλόντων. ταύτης γὰ ρ ε νεκα τῆς αἰτίας καὶ Νικομήδης ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀπέσταλται τάξεως. ᾤΡᾤΞᾤΖ ΓΕΝΙΚΟΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΔΕΙ ΣΤΕΛΛΕΣΘΑΙ ΕΠΙ ΝΟΜΗΣ ΒΑΣΣΟΥ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΟΥ ΕΠΑΡΧΟΥ Φλάβιος Κομίτας Θεόδωρος Βάσσο ς οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ε πα ρχοι τῶν ἱερῶν πραιτωρίων λέγουσιν. < Προοίμιον.> Τὰ μὲν α λλα, ο σα διευτώθη παρὰ τῶν ἡμετέρων θρόνων, καὶ ἐν κοινοῖς δηλούμενα γράμμασιν η καὶ α λλοῖς γενικοῖς τύποις τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς η περὶ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων καὶ τάξεων καὶ ο λω ς ἀπαιτητῶν διαλεγόμενοις, καθ' ο ν αὐτοὺς δέοι τρόπον τοῖς ὑπηκόοις προσφέρεσθαι, η περὶ τῆς τῶν ὑπηκόων αὐτῶν ἐν τοῖς συναλλάγμασιν ὀρθότητος καὶ τῆς περὶ τὰς εὐσεβεῖς εἰσφορὰς εὐγνωμοσύνης, τὴν ἑαυτῶν ε χειν ἰσχὺν βουλόμεθα καὶ ἐκ τῆς παρούσης ἡμῶν προστάξεως, ἐκεῖνο δὲ σαφέστερον ε τι προσδιορίσασθαι δεῖν ε γνωμεν. εἰ γὰ ρ τις ἀκινήτου τινὸς ἀντιλαβέσθαι σπουδάζων ἀρχικὰς ψήφους πορίσοιτο, ἐπὶ μὲν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἀρκέσει τυχὸν ἢ τάξις τὴν σχολὴν μαρτυροῦσα τῆς τῶν πραγμάτων τούτων νομῆς, εἰ καὶ τῶν 755 γειτόνων ἢ αὐτὴ τάξις λέγοι μαθεῖν, ὡς οὐδεὶς τῶν πραγμάτων τούτων ἐπιλέληπται· ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κειμένων ὑπὸ τοῖς τῶν τόπων ἐκδίκους ὑπομνήματα [α] παραπλησίως ταῦτὸ τοῦτο πράττοντα δεήσει συνίστασθαι, μαρτυρίας μὲν ε χοντα τῶν γειτόνων. τῆνικαῦτα δὲ α δειαν παρέχομεν τοῖς τὰς ψήφους ἡτηκόσι τὰ πράγματα κατασχεῖν. καὶ τοῖς μέλλουσι δὲ ἐκ συναλλαγμάτων τινῶν πρᾶγμα λαμβάνειν καὶ νομὴν τοιαύτην η δεσποτείαν ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν ποιεῖσθαι κατοχὴν ἀναγκαίας τὰς τῶν ἐκδίκων < τῶν > ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μαρτυρίας νομίζομεν, ω στε ὑπομνημάτων συνισταμένων ὑπ' αὐτοῖς δηλοῦσθαι τὴν παράδοσιν, ε ι τε ἐπιστάλματα τύχοι γραφέντα φροντισταῖς ε ι τε ἐπισταλμάτων χωρὶς ἢ παράδοσις μέλλοι γίνεσθαι, προσόντος ἐνταῦθα τοῦ καὶ τοὺς γεωργοὺς η τοι φροντιστὰς χρῆναι συνομολογεῖν ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς τὸν νεώτερον εἶδειεν νομέα καὶ δεσπότην καὶ τῆ τοῦ παραδόντος ἀκολουθήσαιεν γνώμη τοῦτο αὐτοῖς ἐπιτρέψαντος. ε νθα δὲ α ν ε κδικος μὴ παρῆ, τὸν λαμπρότατον τῆς ἐπαρχίας α ρχοντα τὰ τοιαῦτα συνιστᾶν ὑπομνήματα προστάττομεν η τὸν ὀσιώτατον τῆς πόλεως ἱερέα, ὑφ' η ν ἢ κτήσεις ἐστίν, ὑπὲρ η ς τὰ τοιαῦτα πράττεται. εἰ πολλῶ τυχὸν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος ἀπολείπειτο τῶν τόπων, ἐν ο ι ς ἢ παράδοσις γίνεται. ἐν δὲ τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει καὶ τοὺς καλουμένους ἐκβίβασμοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ τῶν παραδόσεων συνιστάμενα ἐκμαρτύρια ῥοπήν ἱκανὴν διδόναι τοῖς παρειληφόσιν ἡγούμεθα. < Ἐπίλογος.> Προστάττομεν τοίνυν τῇ σῆ μεγαλοπρεπεῖα καὶ τῇ πειθομένη σοι τάξει καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν ἰθυνομένην ὑπὸ σοῦ χώραν διαιτωμένοις πάντων ἐφεξῆς ἐπιμελήσασθαι τῶν παρεγγυησαμένων ὁμοίως. ᾤΡᾤΞᾤΗ ΠΕΡΙ ΕΠΙΒΟΛΩΝ .....

"1 Προστάττομεν κήνσω η γουν ἀπογραφῆ χωρία φέρεσθαι μόνον, οὐ μὴν

οικίας η αλλα πράγματα. ή δε έπιφορά όμοκίησους γίνεται. φυλάξει δε τοῦτο ό τοῦ εθνοῦς ήγούμενος καί ή πειθομένη αὐτῶ 756 τάξις καί οί πράκτορες τῶν δημοσίων εἰσφορῶν, ἀνά τριάκοντα χρυσίου λιτρῶν ὑφορῶμενοι ποινήν."2 ταύτη τῆ ψήφω καί νῦν ἀκολουθοῦντες γενικούς ποιούμεθα τύπους, ωστε μηδένα διδόναι ὑπέρ όμοδούλων η όμοκίησων έπιβολήν έπί οικίαις η α ρτοῖς πολιτικοῖς η έτέρω τινί μη έγγεγραμμένω τῶ κίησω. ταῦτα φυλαττέσθω, ταῦτα πέρατι παραδιδόσθω. τῶν παραβαιόντων αὐτὰ ποινήν δέκα χρυσίου λιτρῶν κατατιθέντων καί κατά τῆς έαυτῶν οὔσιας οὔ μετρίαν έπιφερόντων ζημίαν. οί γάρ διά ταῦτα άδικούμενοι ε ξουσι κατά τῶν παραβαιόντων καί τῶν έκείνους κληρονομούντων καί πραγμάτων αὐτῶν άγωγήν ὑπέρ τοῦ παρὰ τόν νόμον ὑπομεῖναι ζημίαν. τῶν λαμπροτάτων άρχόντων καί τῶν ὑπηρετουμένων αὐτοῖς τάξεων καί τῶν άπανταχοῦ γῆς έκδίκων τὰ παρ' ήμῶν γενικῶς διατεταγμένα φυλαττόντων καί ὑφορωμένων τὰ ώρισμένα κατ' αὐτῶν έπιτίμια. 759 --Α ΙΔΙΚΤΟΝ ΓΡΑΦΕΝ ΤΟΙΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΓΗΣ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ ΚΑΙ ΟΣΙΩΤΑΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙΣ --Β ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΠΑΡΕΧΕΙΝ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΑΣΥΛΙΑΣ ΛΟΓΟΝ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΑΙΣ ΠΡΟΦΑΣΕΣΙΝ' Ο αὐτὸς βασιλεὺς' Ιωάννη έπάρχω πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Έκ τῶν άνενεχθέντων ήμῖν άγράφως παρὰ τῆς σῆς ένδοξότητος ε γνωμεν, οὔ μικράν πεποικέναι δυσκολίαν τῆ τῶν δημοσίων φόρων εἰσκομιδῆ τούς τῶν έπαρχιῶν α ρχοντας, οἱ α ν έθέλοιεν λόγον άσυλίας παρέχοντας. τήν έξ αὐτοῦ γάρ τούς ὑποδεχομένους τούς δημοσίους φόρους προβαλλομένους άσφάλειαν μη έκπέμπειν τὸ έπ' αὐτοῦς καταβαλλόμενον χρυσίον, πλείστην δέ μοῖραν αὐτοῦς παρακατέχειν, καί έπειδάν όφλήσειαν χρυσίον, άποκεχρήσθαι τῶ κακῶς αὐτοῖς τῆς άσυλίας παρεχομένω λόγω. Θεσπίζομεν τοῖνυν τῶδε τῶ θείω πραγματικῶ χρώμενοι τύπῳ πρὸς τήν σήν ὑπεροχήν, διά προσταγμάτων οικείων άπαγορευσαι πᾶσι τοῖς λαμπροτάτοις τῶν έπαρχιῶν α ρχουσι λόγον άσυλίας παρέχειν έπί δημοσίαις αίτίαις, ὑπέρ δέ τῶν ιδιωτικῶν μόνων προφάσεων έξεῖναι αὐτοῖς τοῖς δεομένοις παρέχειν τόν τῆς άσυλίας λόγον καί έπί ρήτὸν χρόνον, οὔ δυναμένοις διηνεκῶς αὐτὸν περαιουμένης τῆς προθεσμίας αυ θις άνανεοῦν. εἰδόντων άπάντων ὡς οὔδέν ὠφεληθήσονται τόν τοιοῦτον παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες λόγον, άλλ' α δεια ε σται παντὶ 760 συνέχειν αὐτοῦς προσταττομένω τούς έποφειλομένους παρ' αὐτῶν δημοσίους φόρους κατατιθέναι, τοῦ διδομένου κατά χῶραν αὐτοῖς λόγου πρὸς οὔδέν αὐτοῖς συνοίσοντος, εκείνων δέ μόνων έχόντων άσφάλειαν τῶν κατά θείαν ήμῶν κέλευσιν λόγον άσυλίας κομιζόμενων η κατά προσταξεις τῆς σῆς ὑπεροχῆς. Έπειδῆ δέ παρὰ τῆς σῆς ένδοξότητος έδιδάχθημεν, ω ς τινες έπί ζητήσει κατελθόντες έν διαφόροις έπαρχίαις τῶν έαυτοῦς τῆ τῶν αίρετικῶν εκδεδωκότων πλάνη καί πολλοῦς ὑπέρ τῆς τοιαύτης αίτίας τῶν ὑποτελῶν συσχόντες λόγω σπορτούλων πλείστον παρ' αὐτῶν χρυσίον εἰλήφασι, θεσπίζομεν τούς τοιοῦτό τε τετολμηκότας καί συσχεθῆναι καί προσαχθῆναι τοῖς λαμπροτάτοις τῶν έπαρχιῶν α ρχουσι καί μετ' έλέγχους τὸ ληφθέν καταθεῖναι, καί τὸ μὲν συμπλυμ τοῖς ζημιωθεῖσιν αὐτοῖς άναδοῦναι, τὸ δέ δυπλυμ εἰσκομισθῆναι τῶ δημοσίω. Τούς δέ τεταγμένους εἰς τήν βικαριανήν τάξιν, τήν ὑπηρετουμένην τῶ περιβλέπτω βικαρίω τῆς Ἄσιανῆς διοικήσεως κινδύνω οικείω καί τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς πραγμάτων τήν εἰσκομιδῆν τῶν δημοσίων ποιεῖσθαι φόρων, εκλελοιπότων μέν, καθάπερ ή σῆ ὑπεροχή καί τοῦτο εἰς τήν ήμετέραν άνήγαγεν εὔσέβειαν, τῶν εἰς τήν έπιχώριον άναφερομένων τάξιν καί εἰς ὀλίγους σφόδρα περιστάντων αὐτῶν, εκ πολλῶν δέ χρόνων τοῦ βικαρίου καί τήν τοῦ λαμπροτάτου τῆς έπαρχίας α ρχοντος τοῦ Φρυγῶν Πακατιανῶν εθνοῦς παρεληφότος άρχήν. άδείας ου σης τοῖς εἰς τήν βικαριανήν άναφερομένοις τάξιν κατά πρόσταξιν τοῦ νῦν τε καί κατά καιρὸν βικαρίου τὰς δημοσίας εἰσπράττειν συντελείας, καί παρασκευάζειν αὐτὰς εἰσφέρεισθαι τῶ δημοσίω. Τούς δέ ο ντας

ἔθνικοὺς ἀποδέκτας καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν θεσπίζομεν ἐν ταῖς παρ' αὐτῶν γινομέναις ἀποδείξει διακεκριμένως τὸ ἐπ' αὐτοὺς καταβαλλόμενον χρυσίον ἐγγράφειν, καὶ διακρίνειν τὴν τε καταβαλλομένην ἐπ' αὐτοὺς ποσότητα προφάσει τῶν ἀνηκόντων τῇ τῆς σῆς ὑπεροχῆς τραπέζῃ καὶ τὴν ἀνήκουσαν ταῖς θεαῖς ἡμῶν λαργιτίοσι, καὶ διὰ τῶν τοιούτων ἀποδείξεων δηλοῦν τὴν καταβαλλομένην ποσότητα καὶ μὴ τὰ ἐξ ἑτέρων τίτλων α δειαν ε χειν τινὰς εἰς ἑτέρους μετατιθέναι. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ εἰς ε ργον ἀχθῆναι προσταξάτω. ᾤΓ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΔΙΑΔΟΧΗΣ < Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς .....> < Προοίμιον.> Καὶ Ἀρμενίου βουλόμεθα τῆς προτέρας ἀπαλλάξαντες ἀδικίας ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους διὰ πάντων ἀγαγεῖν νόμους καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἰσότητά τὴν πρέπουσαν. 761 Καὶ ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ε ναγχος βαρβαρικὸν τινα καὶ θρασὺν εἶναι παρ' αὐτοῖς νόμον οὐ Ῥωμαίοις οὐδὲ τῇ δικαιοσύνῃ τῆς ἡμετέρας πρέποντα πολιτείας, ο πως α ν ἄ ῤβνες μὲν κληρονομοῖεν τῶν γονέων, θήλειαι δὲ μηκέτι, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τῷ παρόντι θεῖῳ χρώμενοι νόμῳ πρὸς τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, ὁμοίας εἶναι τὰς διαδοχὰς καὶ ο σα τοῖς Ῥωμαίων διατέτακται νόμοις ἐπὶ τε ἀνδρῶν ἐπὶ τε γυναικῶν, ταῦτα καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ κρατεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐκέισε κατεπέμψαμεν νόμους, ι να εἰς αὐτοὺς ἀφορῶντες ου τω πολιτεύοιντο. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἡδη προειληφότα α παντα ἀνακινεῖν τῶν ἀτοπωτάτων ἐστὶ, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τόνδε τὸν νόμον κρατεῖν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας, ω στε τὰς τῶν ἐξ ἐκείνου τελευτησάντων μέχρι νῦν διαδοχὰς κατὰ τοῦτον πολιτεύεσθαι τὸν τρόπον, πλὴν εἰ μὴ ε τυχον διαλυσάμενοι ἢ α λλος πρὸς ἀλλήλους ἀπαλλαγέντες. εἰ γάρ τι τοιοῦτον γέγονε, τοῦτο ἐπὶ τῆς οἰκείας μένειν ἰσχύος καὶ μηδαμῶς ἀνακινεῖσθαι θεσπίζομεν. Μετέχειν δὲ αὐτὰς καὶ τῶν καλουμένων γενεαρχικῶν χωρίων ἀπὸ τοῦ εἰρημένου χρόνου βουλόμεθα. εἰ μέντοι συμβαίῃ τινὰς εὐρεθῆναι, οἱ περ καίτοι μὴ καλουμένας τὰς θυγατέρας εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν ε γραψαν ο μως κληρονόμους, μετεῖναι κάκειναις καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν γενομένοις τῆς τῶν γενεαρχικῶν πραγμάτων διαδοχῆς. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ καὶ παραφυλάξει καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω, ω στε τοὺς ἡμετέρους νόμους διὰ πάντων κρατεῖν καὶ εἶναι κυρίους ἀρχομένου μὲν τοῦ παρόντος νόμου, καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν, ἐκ τῶν προοιμίων τῆς ἡμετέρας βασιλείας, τῷ παντὶ δὲ συμπαραταθησομένου χρόνῳ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν α πασι πολιτευσομένου τρόποις καὶ παρὰ πάντων φυλαχθησομένου. ᾤΔ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΦΟΙΝΙΚΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣΙΑΣ Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Εω πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ. < Προοίμιον.> Ἀμίσθους μὲν χρῆναι γίνεσθαι τὰς ἀρχὰς ἡδη νόμος ἡμέτερος λέγει, ο ν δὴ καὶ κύριον εἶναι διὰ πάντων τίθεμεν. Ἐπειδὴ δὲ πάντα περισκοπούμενοι πρὸς τε τὴν τῶν ὑποτελῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς τε τὴν τῶν τόπων φυλακὴν τὰς ἀρχὰς τὰς μὲν συνήψαμεν, τὰς δὲ διείλομεν, τὰς δὲ εἰς α λλο καὶ α λλο μετεστήσαμεν σχῆμα, τινὰς ἐξ αὐτῶν ὑψηλοτέρας τε α μα ποιήσαντες καὶ ὀνόμασι μείζοσι τῶν νῦν ο ντων κατακοσμήσαντες, καὶ πραιτωράς τε καὶ ἀνθυπάτους καὶ μοδεράτωρας καὶ κόμητας παρὰ τὸ πάλαι κεκρατηκὸς εἰς τὴν πολιτείαν 762 εἰσαγαγόντες καὶ πάντα ἐπ' ὠφελείᾳ ταύτης πράξαντες. διὰ τοῦτο ᾤθημεν χρῆναι καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ Φοινίκῃς ἐκ τῶν ἡγεμονικῶν εἰς σπεκταβιλίαν ἐνεγκεῖν, καὶ τὸ τοῦ μοδεράτωρος αὐτῇ δοῦναι σχῆμα καὶ σιτήσεις αὐτῇ α χρι δέκα λιτρῶν ἀφορίσαι χρυσίου, αὐτοῦ μὲν μηδὲν τῷ δημοσίῳ παρέχειν ὀφείλοντος προφάσει τῆς τοιαύτης προαγωγῆς, τοῦ δὲ τὸ Φοινίκῃς σκρίνιον τρακτεύοντος δέκα μόνας χρυσίου λίτρας ἐτησίας διδόντος ἀπὸ τοῦ κανόνος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας τῷ κατὰ καιρὸν περιβλέπτῳ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων ὑπὲρ τῆς πρώην αὐτῷ

δεδομένης δωρεᾶς, ο περ καὶ βενεφίκιον ὀνομάζεται, καὶ ταύταις δὴ καὶ μόναις ἀρκεῖσθαι αὐτόν. τοῦ μοδεράτωρος καθαροῦ δόσεως πάσης φυλαττομένου, καὶ εχοντος μὲν καὶ τὴν τῶν ἀλλων στρατιωτῶν ὑπουργίαν καθ' ὅσον αὐτῷ δίδωσιν ἢ θεία ἡμῶν διάταξις· πλὴν ἀλλ' ἐξαίρετον αὐτῷ δίδομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρειοτάτων τερτιοδελμάτων, ὅς ἐπὶ τῆς Φοινίκων χώρας ἔστιν, ὥστε αὐτοῦ κατακούειν ἐπεσθαί τε αὐτῷ καὶ ταῖς αὐτοῦ πείθεσθαι κελεύσεσιν, ὅποσαι προΐοιεν ἐπὶ τε ταῖς τῶν δημοσίων εἰσπράξεσιν ἐπὶ τε ταῖς τῶν δημοσίων καταστάσεσιν ἐπὶ τε ταῖς τῶν πόλεων ἀπαθείαις. ταῦτα τοίνυν ἀπαντα θεσπίζομεν τὴν σὴν ὑπεροχὴν ἐπισταμένην, διότι καὶ σύμβολα παρ' ἡμῶν γίνεσθαι προσετάχθη πρὸς τὸν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡγούμενον, τὰς δεξέμ λιβραρυμ αυρι τὰς ὑπὲρ σιτήσεων ἐκ τῶν τῆς ἐπαρχίας φόρων ἐκτάττειν, οὐδὲν ἐλαττωμένων τῶν διατετυπωμένων δίδοσθαι εἰς τοὺς ἐκάστου τῷ περιβλέπτῳ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων παρὰ τοῦ τοῖς δημοσίοις ἐφεστῶτος λογισμοῖς, ἀλλ' οὐδὲ πλείονός τις γινομένης προσθήκης αὐτῷ, ἔχειν δὲ αὐτὸν προτέραν μὲν σπουδὴν τὴν περὶ τὸ δημόσιον εὐνοϊαν, δευτέραν δὲ τὴν περὶ τῆς εὐταξίας τῶν πόλεων, καὶ τρίτην τὴν πρὸς τοὺς ἰδιώτας δικαιοσύνην, πάντων, ὡς εἰρηται, τῶν γεγραμμένων παρ' ἡμῶν ἐν τῇ θεῖᾳ ἡμῶν διατάξει προφάσει τῆς καταστάσεως τῶν μοδερατῶρων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καὶ ἐπ' αὐτῷ χώραν λαμβανόντων. εἰ μὲντοι γὰρ ὁ ῥηθεὶς ἀριθμὸς τῶν καθωσιωμένων τερτιοδελμάτων κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν εἰς ἕτερούς μετασταίη τόπους, φροντιοῦμεν ἡμεῖς ἕτερον αὐτῷ ἀντικαταστήσαι, ὥστε μηδὲν αὐτῷ παντελῶς ἐλλείπειν τῆς νενομισμένης τε καὶ ἀρκούσης βοήθειας. τοῦ περιβλέπτου δουκὸς πρὸς τὸν εἰρημένον λόγον οὐδεμίαν εχοντος μετουσίαν· οὐδὲ γὰρ ἐπικοινωνῆσαι αὐτὸν βουλόμεθα οὐτε τοῖς ῥητῶς δεδομένοις στρατιώταις τῷ περιβλέπτῳ μοδεράτῳ οὐτε ἰδιωτῶν οὐδενί, οὐτε ταῖς ἐκείνων δίκαις ὅταν εχιοιεν πρὸς ἀλλήλους, οὐτε εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις ἐνάγοιτο· πρὸς οὐς οὐδεμίαν δεδώκαμεν αὐτῷ μετουσίαν, ἐπεὶ πολὺ τὸ μέσον ἔστι στρατιωτικῆς τε φροντίδος καὶ πολιτικῆς διοικήσεως, καὶ δεῖ διακεκρίσθαι ταῦτα, καθάπερ οἱ πατέρες τῆς πολιτείας ἡμῖν ἐταξάν τε καὶ κατεστήσαντο. εἰδόντων τῶν περιβλέπτων δουκῶν, ὡς εἰ περ ἐμβαλεῖν ἑαυτοὺς θαρρήσαιεν πράγμασι πολιτικοῖς. οὐδὲ τῶν στρατιωτικῶν ἀντιλήφονται καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ταύτην τετάξονται. βουλόμεθα γὰρ κατὰ μηδὲν ἐλάττονα τὴν ἀρχὴν ταύτην τῆς τοῦ δουκὸς ἀρχῆς καθεστάναι, ἀλλ' ἀντέχεσθαι μὲν, ὡς εἰρηται, τῆς τῶν δημοσίων εἰσπράξεως σὺν σφοδρότητι πάσῃ, ἀντέχεσθαι δὲ καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν ἀπαθείας, καὶ μὴ συγχωρεῖν μήτε τοῖς περιβλέπτοις δουξὶ μήτε τοῖς λαμπροτάτοις φυλάρχοις μήτε τινὶ τῶν δυνατῶν οἰκων, ἀλλὰ μηδὲ τῷ θεῖῳ ἡμῶν πατριμονίῳ ἢ τοῖς θείοις ἡμῶν πριβάτοις ἢ τῷ θεῖῳ ἡμῶν οἰκῶ τὴν οἴανοῦν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσι ζημίαν, οὐδὲ κατακλίνεσθαι οὐδὲ τρέμειν, ἀλλ' ἀνδρικῶς τῶν ὑπηκόων ἡγεῖσθαι καὶ πάντα πράττειν ὅποσα ἐπὶ τοῖς ἀλλοῖς μοδεράτωρσι νενόμισται. καὶ οὐτω τὰ περὶ τῶν ὀλων αὐτῷ διοικεῖσθαι. 763' Ἐκεῖνο μὲντοι γίνεσθαι τε καὶ κρατεῖν βουλόμεθα, τὸ τὰς σιτήσεις τῶν περιβλέπτων δουκῶν ἐκεῖθεν αὐτοὺς κομίζεσθαι, ὁπόθεν ἂν ὁ περιβλεπτος τῆς ἐπαρχίας μοδεράτωρ ἐκτάξειε, πρόδηλον ὅν, ὡς οὐ μετὰ τῆς ἀδρανεῖας προσέξουσι τοῖς πράγμασιν, ὡς μηδὲ τὰς οἰκείας σιτήσεις ἰσχύειν ἀπαιτῆσαι, εἰδότες ὡς εἰ παρὰ ταῦτά τι πράξειαν, ποινήν ἠγινιτι λιβραρυμ αυρι καταθήσουσι. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ὑπεροχὴ ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω.

--Ε Π ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΑΝΑΙΡΟΥΣΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟΝ ΕΝΙΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΥΚΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΩΝ - ΙΔΙΚΤΟΝ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ --Ζ ΤΥΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ' Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότη' Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλαμανικὸς Γοτθικὸς

Φραγγικός Γερμανικός Ἀντικός Ἀλανικός Οὐανδαλικός Ἀφρικὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς εὐδοξονικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αὐγουστος Ἰουλιανῶ. <Προοίμιον.> Ὡσπερ ἀεὶ ἡ τῆς ἀρετῆς δύναμις ἐν τοῖς ἐναντίοις διαφαίνεται, οὕτω καὶ ἡ βασιλικὴ πρόνοιά τε καὶ διοικήσεις ἐν ταῖς τῶν ὑπηκόων ἐνστάσεσι φανεροῦται. καὶ εὐκταῖον μὲν ἡμῖν μηδέποτε τῇ 764 ἡμετέρᾳ πολιτεία ἐναντίον τι συμβαίνειν· εἰ δὲ ἡ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εὐμετάβλητον ἢ ἡ τοῦ θεοῦ νεύματος κινήσεις τοῖς ἀνθρώποις ἐνσκήπτει κακοῖς, ἢ ἐπαγομένη ἀνωθεν μετὰ φιλανθρωπίας παιδεία τῆς βασιλικῆς προνοίας τε καὶ φιλανθρωπίας ὑπόθεσις γίνεται. ὁ περ καὶ ἐν τῷ παρόντι συμβέβηκε χρόνῳ οὐ δεόμενον διηγῆματος, ἢ γὰρ εἰς πάντας τοὺς τόπους διελθοῦσα τοῦ θανάτου περίστασις οὐδενὶ ἀναγκαῖον εἶναι ποιεῖ ἐκεῖνο ἀκούειν ὁ περ ἐκαστος ὑπέμεινεν. πολλῶν τοίνυν οἱ ἀξιοῦσι ἀπροόπτου γενομένων. ἀπερ δυσκόλως ἀναλλοτῶν ἐπήγαγε χρόνος. οἱ ἐν τῷ τῶν ἀργυροπρατῶν σωματείῳ καταλεγόμενοι προσῆλθον ἡμῖν, φάσκοντες τινὰς κληρονόμους καὶ διαδόχους τινῶν ἀγράφως παρὰ τῶν ἀργυροπρατῶν χρυσίον ἢ καὶ ἀργυρον ἢ καὶ ἑτερα εἰδη κομισαμένων εἰς ἀγνωμοσύνην ὄραν, οἱ μὴτε τῶν λαβόντων περιόντων μῆτε αὐτῶν τῶν κληρονόμων ἢ διαδόχων δυναμένων ἐξ ἐγγράφων ἐλέγχεσθαι. Τοῦτο τοίνυν θεραπεῦσαι σπουδάζοντες θεσπίζομεν, τοὺς κατὰ τοῦτον εὐθυνομένους τὸν τρόπον πρό γε πάντων πρὸς τὸ ὀρθὸν συνειδὸς ἀποβλέποντας ἀνευδοκίᾳς ὁμολογεῖν τὰ δοθέντα παρὰ τῶν ἀργυροπρατῶν ἐκείνοις, ὡς αὐτοὶ ὑπῆλθον τὰ δίκαια, ταῦτο δὲ τοῦτο καὶ τινὰς περιόντας περὶ τοὺς ἐκ τοῦ κατ' αὐτοὺς συστήματος πράττειν. ὁ περ καὶ παρὰ τῶν ἱκετῶν εὐθυνομένων παρὰ τῶν αὐτῶν διαδίκων γίνεσθαι προστάττομεν. εἰδότος ἑκατέρου μέρους, ὡς εἰ ἐλεγχθεῖ ἢ διὰ τῆς τῶν ὑπουργησάντων φωνῆς ἢ διὰ τῆς τῶν ἡμερησίων καταγραφῶν μετ' ὀρκου γινομένης προαγωγῆς ἢ δι' ἄλλης τινὸς ἱκανῆς ἀποδείξεως, ἐν διπλῶ οἱ ἀγνωμονοῦντες καταθήσουσιν, ἀπερ δολίως καὶ κατὰ ἀγνωμοσύνην ἤρνούοντο ἢ κρύψαντες ἢ γνῶναι τὸ τοῦ πράγματος ἀληθὲς ἀμελήσαντες. Δεύτερον ἡμῖν παρὰ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῶν ἀργυροπρατῶν σωματείου ἀνηνέχθη κεφάλαιον, ὡς τε μὴ ἀναγκάζεσθαι αὐτοὺς ταῖς προφερομέναις παρ' αὐτῶν τῶν συναλλακτῶν ὁμολογίαις ἢ πιπτακίαις ἢ λογοθεσίαις τῇ ἐκείνων καταγραφῆσι χειρὶ, εἰτα ἀμφιβαλλομένοις, διὰ τῆς τῶν ἀγοραίων συμβολαίων συγκρίσεως τὴν πίστιν ἐπιτιθέναι, διὰ τὸ κατ' αὐτοὺς σύστημα πολλοῖς μὲν, μάλιστα δὲ τοῖς εὐγενέσι ἀνθρώποις πιστεύειν, μὴ ἀνεχομένοις τὰ ἑαυτῶν δημοσιεύεσθαι συναλλάγματα ἢ τὴν τῶν οἰκείων περιουσιῶν φανεροῦσθαι κατάστασιν, καὶ βουλομένοις, ὡς εἰκόσ, τοῖς ἐξωθεν μείζονας ἢ ἐλάττονας φαίνεσθαι, ἀλλὰ χρῆναι τὰ γενόμενα εἰς αὐτοὺς ἰδιόχειρα, καθὰ εἰρηται, γράμματα τὴν ἴσιν τῶν ἀγοραίων συμβολαίων δύναμιν εἶναι. Καὶ ἐν τούτῳ τοίνυν ἡμεῖς ὁδὸν τινα μέσην βαδίζοντες, ἢ περ καὶ τοὺς ἀργυροπράτας κατὰ τῶν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις κεφαλαίοις διαδίκων καὶ αὐθις ἐκείνους κατ' αὐτῶν βουλόμεθα χρῆσασθαι, θεσπίζομεν, εἰ τοιαῦτα προφέρουσιν ἰδιόχειρα τῶν συναλλαξάντων γράμματα, ἀπερ ἢ αὐτός, οὐ τινος εἶναι λέγεται, ἢ οἱ αὐτοῦ κληρονόμοι τε καὶ διάδοχοι οὐ δύνανται μετ' ὀρκου δόσεως ἀπαρνήσασθαι οἱ παρ' ἐκείνου γεγράφθαι, οὐ περ ὀνομα φέρουσι, τὴν ἀναργυρίαν μὴ προβαλλόμενοι, ἀλλὰ καὶ δυνηθεῖν πρὸς τούτοις ὁ ἀργυροπράτης ἐξ ἀγοραίου γραμματείου τὸ ἐγγραφὸν πιστώσασθαι, ἢ αὐτὸς μὲν τούτου κατολιγώρησειεν, ὁ δὲ ἀντίδικος μὴ δυνηθεῖν ἐκ τῆς ἀλλοῦ ἀγοραίου συγκρίσεως ἐλέγχειν τὸ ψεῦδος, τῆνικαῦτα ἐκ τῶν ὁμολογημένων καὶ ἀναμφιβόλων καὶ τῇ τῶν μαρτύρων ὑπογραφῇ βεβαίων ἰδιοχείρων συμβολαίων πρὸς τὰ παρὰ τῶν ἀργυροπρατῶν ἢ κατ' αὐτῶν προφερόμενα τῶν συναλλαξάντων ἰδιόχειρα γράμματα τὴν σύγκρισιν γίνεσθαι καὶ εἶναι αὐτὰ βέβαια, 765 οὐκ ἐλάττονα τῶν ἀγοραίων συμβολαίων εἶναι δύναμιν, οἱ οὐκ ἀσφαλείας αὐτοῖς δεούσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ σχήματος. οὐδενὸς τοῖς

ίκετεύουσι γινομένου προκρίματος ἐκ τοῦ μὴ ἐγκεῖσθαι ὑποθήκας ἢ κληρονόμων ἢ διαδόχων ὁ νομα τοῖς παρὰ τῶν συναλλαξάντων εἰς αὐτοὺς ἐγγράφοις γενομένοις. Ἐξουσι δὲ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῶν ἀργυροπρατῶν σωματείου, ἐξ ἰσου δὲ καὶ οἱ συναλλάκται τὰς ὁμοίας κατ' αὐτῶν ἀγωγὰς κινούντες ἀδειαν, εἰ περ τινὲς τῶν τετελευτηκότων δι' ἀπορίαν κληρονόμους μὲν οὐκ ἐσχον, χρεώστας δὲ κατέλιπον, ἢ καὶ πράγματά τινα ἐκείνοις διενεγκόντα ἐν παραθήκῃ ἢ ὑποθήκῃ παρὰ τισιν εὐρίσκειται, κινεῖν κατ' ἐκείνων τὰς ἀρμοζούσας αὐτοῖς ἀγωγὰς καὶ τὸ ἱκανὸν ἐξ αὐτῶν ἑαυτοῖς περιποιεῖν. τὰ ὁμοία δὲ αὐτοῖς φυλαχθήσεται καὶ ἐπὶ [ταῖς] τῶν ζώντων συναλλακτῶν καὶ χρεωστούντων αὐτοῖς, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς ἐνάγουσιν ἢ καὶ ἐναγομένοις βουλομένοις, καὶ μὴ τοῖς συμβολαίοις ὑποθήκης ἐμφέρεται μνήμη, ὑποθηκαρίας ὁμῶς κινεῖν ἀγωγὰς. ὡς φύσει τοῖς τῶν ἀργυροπρατῶν καὶ τῶν συμβαλλόντων αὐτοῖς συναλλάγμασιν ἐπομέναις, καὶ ἐχρεῖν κατὰ τῶν ὑστέρων τῶ χρόνῳ δηλονότι δανειστῶν τὴν προτίμησιν. ἀδικον γὰρ τυγχάνει καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων χρόνων δικαιοσύνης ἀλλότριον, τοὺς μὲν εὐεργέτας τῶν ἰδίων στερεῖσθαι πραγμάτων, τοὺς δὲ χρεωστοῦντας τοῖς ἀλλοτρίοις ἐντροφᾶν. Κἀκεῖνο δὲ τῇ ἡμετέρᾳ περὶ αὐτοὺς ἐπικουρίᾳ προστίθεμεν. ἐπειδὴ γὰρ τοῖς παρ' αὐτῶν γενομένοις συναλλάγμασι σφόδρα ὁ νεαρὸς ἡμῶν νόμος ἀνθίσταται, ὁ παρακελευόμενος τοὺς εὐεργέτας μὴ χωρεῖν κατὰ τῶν πριαμένων τινὰ παρὰ τῶν χρεωστούντων, πρὶν ἀν οἱ πρωτότυποι χρεῶσται ἀποροὶ διὰ τῆς ἐκστάσεως ἀποδειχθῶσιν (ὁ περ αὐτοῖς πάνυ καθέστηκε φορτικόν, διὰ τὸ τοὺς ἀγοράζοντας ὡς ἐκ τινος ἐθους καὶ βεβαιωτὰς ζητεῖν καὶ τὴν ἀλλήν ἑαυτοῖς ἀσφάλειαν περιποιεῖσθαι, αὐτοῖς δὲ τοῦτο μῆτε ἐθὸς μῆτε τὴν ταχεῖαν τῶν συναλλαγμάτων ἐκβασιν συγχωρεῖν), θεσπίζομεν διὰ τοῦ παρόντος θείου πραγματικοῦ τύπου κατ' ἰδικὴν αὐτοῖς διδομένου φιλοτιμίαν μὴ δυναμένην ἑτέρῳ προσώπῳ ἢ μεθοδίῳ ἢ σωματείῳ ἢ ἐπιτηδεύματι παντελῶς ἀρμόζειν, τοιαύτης αὐτοῦς τε καὶ τοὺς αὐτῶν συναλλάκτας, ἡνίκα κατ' αὐτῶν ἀγωγὰς κινούσι, προνομίας ἀπολαβεῖν ἐν τῷ ἐπιζητεῖν τε καὶ διώκειν τὰ πράγματα, ἐφ' οἷς αὐτοῖς ὁ χρόνος παρέχει προτίμησιν, ὁποῖαν πρὸ τῆς ἡμετέρας ἐσχον νομοθεσίας, ὥστε αὐτοὺς μὴ βαρουμένους τῇ ἀποδείξει τῆς τῶν χρεωστούντων ἐκστάσεως, εἰ περ μὴ δυνηθῶσι παρὰ τοῦ πρωτοτύπου τὸ ἱκανὸν ὑπομεῖναι, χωρεῖν κατὰ τῶν ἐκπονηθέντων ὑπ' ἐκείνων πραγμάτων καὶ ἐξ ἰδικῆς ἢ γενικῆς ὑποθήκης αὐτοῖς ὑποκειμένων, ἐφ' ὧν, καθὰ εἰρηται, προγενέστερα τῶν ἀλλων δανειστῶν ἐχουσι δίκαια. οἴομεθα γὰρ τὰ τῷ προειρημένῳ σωματείῳ καὶ τοῖς αὐτῶν συναλλάκταις παρεχόμενα εἰς τὴν κοινὴν συντείνειν εὐεργεσίαν, οἷα αὐτῶν οὐκ ὀλίγοις τισίν, ἀλλὰ τοῖς ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ πολιτείᾳ γινομένοις συναλλάγμασιν ὑπουργούντων. Καὶ τοῦτο δὲ αὐτοῖς παρασχεῖν αἰτοῦσι συνείδομεν, ὥστε ἡνίκα ἀν τισιν ἐπάγωσι δίκας καὶ εἰς τὴν τῆς δεκατημοιρίας ὁμολογίαν συναλύνωνται, μὴ ἀπαιτεῖσθαι ἐγγύας, ἀλλὰ ἀρκεῖν τὴν αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ γινο 766 μὲνην κατάθεσιν, οἷα ἀξίων ὀντων ὑπὲρ ἑαυτῶν πιστεῦεσθαι, ὧν ἢ πίστις καὶ ὑπὲρ ἑτέρων ἀρκεῖν νομίζεται πρόδηλον ὄν, ὡς εἰ τῷ νόμῳ ὑποπεσοῦνται, οὐδὲν αὐτοὺς ὠφελήσει τὸ ἐγγυητὴν μὴ παρασχεῖν, ἀλλὰ καὶ οὕτως καταθήσουσι τὴν τῆς δεκατημοιρίας ποινήν, ὡς περ καὶ οἱ ἐνάγοντες αὐτοῖς καὶ πρὸς γε οἱ παρ' αὐτῶν ἐναγόμενοι ταῖς ὁμοίαις ὑποτεθήσονται ποιναῖς. ταύτης καὶ μόνης τῆς διαφορᾶς ἐπὶ τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ οὐσης, ὥστε, καθάπερ ἐμπροσθεν εἰρηται, τοῖς ἐκ τοῦ συστήματος τῶν ἀργυροπρατῶν ἐνάγουσι τὴν τῶν ἐγγυητῶν δόσιν ἐπὶ τῇ δεκατημοιρίᾳ κατ' ἰδικὴν ἡμῶν τινα φιλοτιμίαν συγκεχωρηθῆσαι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ εἰς διάφορα τοὺς ἰκέτας ἐλκεσθαι δικαστήρια (καὶ μάλιστα πλείστους ἐχοντας συναλλάκτας, καὶ οἷα συμβαίνει ὀλίγους εὐγνώμονας) οὐ μόνον αὐτοῖς βλάβην, ἀλλὰ καὶ τοῖς κοινοῖς πράγμασιν ἐμπόδισμα φέρειν εὐρίσκειται, καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τὴν προτέραν ἡμῶν περὶ αὐτοῦς μιμούμεθα προμήθειαν καὶ παρακελευόμεθα αὐτοῖς εἰναὶ ἰδικούς

δικαστάς. εἰ τε ἐνάγουσιν εἰ τε ἐνάγοντο, τὴν τε σὴν λογιότητα καὶ Πέτρον τὸν ἐνδοξότατον κόμητα τῶν θείων ἡμῶν λαργιτιόνων, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρίκιον, ὡστε παρὰ θατέρῳ τούτων τὰς κινηθησομένας μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ ἐτέρων οἴασου ἰ δίκας ἢ καὶ ἡδη παρὰ τοῖς πρότερον αὐτοῖς παρ' ἡμῶν δεδομένοις δικασταῖς εἰ τα ἀποβιώσασιν ἐναρχθεῖσας σκοπεῖσθαι, καὶ σύντομον καὶ τοῖς ἡμετέροις νόμοις συμβαῖνον δέχεσθαι πέρας, καὶ τοὺς ἰκέτας τῆς τῶν πραιτωρίων τριβῆς ἀπαλλαττομένους σχολάζειν τῷ οἰκείῳ ἐπιτηδεύματι, τοσοῦτόν τε εὐγνωμονέστερον φέρεσθαι περὶ τὰ τῶν ὑπηκόων συναλλάγματα, ὅσον ἢ αὐτοὶ ἡττονος ἀγνωμοσύνης πειρῶνται ἢ <οἱ> ἀγνωμονεῖν ἐπιχειροῦντες οὐ συγχωροῦνται ἀδίκους αὐτοῖς ἐπιφέρειν βλάβας. Ἄλλ' ἐπεὶπερ ἡμῖν καὶ ἄλλον τινὰ τῶν δολερῶν ἀνθρώπων ἐφανέρωσαν δόλον ἀπαγγείλαντες, ὡς τινες μὲν δανεισάμενοι ἢ δανειζόμενοι παρὰ τῶν ἐκ τοῦ εἰρημένου συστήματος χρήματα ἠγόρασαν ἢ ἀγοράζουσι κτήσιν ἀκίνητον ὀνόματι τῶν οἰκείων γαμετῶν ἢ ἄλλων τινῶν περὶ αὐτοὺς ὁντων πρὸς περιγραφὴν τῆς γενικῆς ὑποθήκης τῶν ὁντων αὐτοῖς καὶ ἐσομένων πραγμάτων, τινὲς δὲ τὰ ἑαυτοῖς κεχρεωστημένα παρὰ τῶν ὑπευθύνων ἀναλαμβάνοντες ἢ ἐν χρήμασιν ἢ ἐν ἀκινήτοις προσόλου τοῖς πράγμασιν οὐκ εἰς ἰδιὸν πρόσωπον, ἀλλὰ καθὰ εἰρηται ἢ εἰς τὸ τῶν συμβιουσῶν ἢ συγγενῶν τὴν τοιαύτην καταβολὴν ἢ ἐκχώρησιν ἢ πρᾶσιν γίνεσθαι παρὰ τῶν ἐποφειλόντων παρασκευάζουσιν, ὡστε διὰ τῆς τοιαύτης μεθόδου ἐκείνους μὲν ἀπορίαν προῖσχεσθαι, τοὺς δὲ ἐκ τοῦ εἰρημένου τῶν ἀργυροπρατῶν σωματείου εὐεργέτας τυγχάνοντας μὴ δύνασθαι ἐκείνοις ἐνάγειν, πρὸς οὐς οὐ δοκοῦσι πεποικέναι συνάλλαγμα, καὶ ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ ἰσὴν φιλοτιμίαν τοῖς τε ἀργυροπράταις τοῖς τε κατ' αὐτῶν ὁμοίας ὑποθέσεις κινουσι παρέχοντες κελεύομεν, ὡστε, εἰ δειχθεῖ τῶν ἐποφειλόντων τις δόλω τὸ μὴ νέμεσθαι τὰ αὐτῷ προσήκοντα ποιησάμενος καὶ εἰς ἑτερον σιωπηρῶς τὰ οἰκεία μεταγαγὼν δίκαια, ἐξεῖναι τοῖς ἐνάγουσι διὰ τῆς ἰνρεμῆ δι' ἀλλης νομίμου ἀγωγῆς καὶ ἐλέγχειν τὸ γινόμενον, καὶ χωρεῖν κατὰ τῶν εἰρημένων πραγμάτων ὡς τοῦ χρεώστου τυγχανόντων, καὶ πανταχόθεν τῆς μηχανῆς ἀπελαυνομένης τὸ ἀζήμιον αὐτοῖς ἐπὶ τῷ χρεῖ ἐπὶ τῷ τοῖς ἐπὶ τούτῳ γινομένοις δαπανήμασι περιποιεῖν. ἰσμεν γὰρ τὴν τῆς σῆς λογιότητος καὶ τοῦ μνημονευθέντος ἐνδοξοτάτου ἀνδρὸς 767 ἀκρίβειαν τοιαύτην ὑπάρχειν, ὡστε οὐτω τὰς κινηθεῖσας καὶ οὐπω πέρας δεξαμένας ἢ καὶ ὑστερον κινηθησομένας ὑποθέσεις διαθεῖναι, ἐφ' ὧ τε μήτε τοὺς ἰκέτας ἐκ τῆς τῶν χρεωστῶν ἀγνωμοσύνης ἢ ῥαδιουργίας ἀδικὸν ὑπομεῖναι βλάβην, μήτε δὲ τοὺς ἀθῶους διὰ τῶν ἀδίκων στρεβλώσεων ἀκαίρους ὑποστῆναι διαστροφάς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρῶην τοῖς δεηθεῖσι παρασχεθέντα κύρια καὶ ἀσάλευτα μένειν, καὶ τὰ διὰ τοῦ παρόντος θεοῦ ἡμῶν φιλοτιμηθέντα πραγματικοῦ τύπου κατὰ τὸν ἡμέτερον ἐκτελεσθῆναι σκοπόν, οἱπερ σπουδάζομεν τοὺς ὑπηκόους ἀπαντας ὀρθῶς καὶ ἀραδιουργήτως τοῖς πράγμασι προσιέναι, καὶ τοὺς ὀφείλοντας διὰ τὸ τοῖς τῆς πολιτείας πράγμασιν ὑπουργεῖν ἡσύχου ἀπολαύειν βίου μὴ διὰ τὰς τῶν ἀγνωμονούντων μηχανὰς δικαστηρίοις καὶ ταῖς ἐξ αὐτῶν προσομιλεῖν δυσχεραίας τε καὶ ζημίαις. Ὁπερ δὲ ἐν ἐκάστῳ τῶν εἰρημένων κεφαλαίων ἰδικῶς ἐθήκαμεν, τοῦτο γενικῶς ἐν τῷ τοῦ λόγου ἐπισφραγίσματι θεῖναι συνείδομεν, ἐφ' ὧ τε ἐν ἀπασιν τοῖς προλεχθεῖσιν ἰσαπρονόμια τοῖς ἐν τῷ προειρημένῳ τῶν ἀργυροπρατῶν σωματεῖῳ καταλεγόμενοις καὶ τοῖς τούτων κληρονόμοις καὶ διαδόχοις *** ἐφ' οἷς κατὰ τῶν ἀργυροπρατῶν κινουσιν ὑπάρχειν. πρέπει γὰρ ἐκείνην ἐκάτερον μέρος τὴν ἀκεραιότητα ἐν τοῖς οἰκείοις συναλλάγμασί τε καὶ πράγμασι διαφυλάττειν, ἢ ἐν ἑαυτῷ ζητεῖ παρὰ τοῦ ἐτέρου φυλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος θεοῦ ἡμῶν πραγματικοῦ τύπου κελεύοντες καὶ τοῦτο προστίθεμεν, ὡστε τὴν σὴν λογιότητα καὶ ἀπαντας τοὺς μεγάλους ἀρχοντας συνελθεῖν τοῖς ἐν τῷ προειρημένῳ

συστήματι καταλεγόμενοι, ωστε ειτε δια προσταγμάτων ειτε δια γραμμάτων ειτε
 δι' έτέρου οίουδήποτε συνήθους τρόπου μετά τής του νόμου ακολουθίας τυχεῖν
 αυτούς τής δεούσης έπικουρίας, καί δυνηθῆναι κατά τών άγνωμονούντων
 βοηθηθῆναι, καί μη άναγκασθῆναι καί αυτούς άγνώμονας έτέροις φαίνεσθαι, αλλά
 μάλλον ένδειξασθαι τὸ εὐνοϊκὸν καί ευγνωμον πρὸς τοὺς έαυτῶν συναλλάκτας,
 οια τούτου καί τῆ τῶν ήμετέρων χρόνων άγαθότητι καί τοῖς άπάσης τής πολιτείας
 συναλλάγμασι πρέποντος, ων τὰ μέγιστα καί άναγκαιότατα δια τοῦ προειρημένου
 αἰε συστήματος γίνεται. <Επίλογος.> Τὰ τοῖνυν παραστάντα ήμῖν καί δια τοῦδε τοῦ
 θεῖου πραγματικοῦ δηλούμενα τύπου ή σῆ λογιότης καί πᾶς ετερος δικαστής τής
 ήμετέρας πολιτείας βέβαια φυλαξάτω, άδειας ουσης τοῖς ίκέταις έν παντὶ
 δικαστηρίῳ, μείζονί τε καί έλάττονι, έμφανίζειν τόνδε τὸν θεῖον πραγματικὸν τύπον
 καί τοῦτον άναλαμβάνειν καί τής έξ αὐτοῦ τυγχάνειν βοηθείας, τσαύτην έν τῇ
 παρούσῃ ύποθέσει καί τοῖς προειρημένοις κεφαλαίοις δύναμιν εχοντος, οσην έπί
 τοῖς αλλοις πράγμασιν οἱ γενικοὶ ήμῶν εχουσι νόμοι. 768 Ἡ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΚΑΡΙΟΥ
 ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΚΗΣ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βάσσω τῷ ένδοξοτάτῳ έπάρχῳ τῶν ιερῶν
 πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Ἡμεῖς μὲν άρκεῖν τὰς πολιτικὰς άρχὰς ταῖς κατά τὴν
 Ποντικὴν διοίκησιν έπαρχίαις νομίσαντες τὸν ανωθεν έπινενοημένον κατ' έκείνους
 τοὺς τόπους βικάριον κατά τὸν έν μέσῳ τοῦτον έπέσχομεν χρόνον, οὐδέν τῶν
 υστερον γενομένων παρ' αὐτῶν άμαρτηθῆσθαι προσδοκήσαντες· άλλ' έπέεπερ έξ
 αὐτῶν εγνωμεν τῶν πραγμάτων, ὡς ανδρες οἰκοῦσι τὰς έπαρχίας ταύτας ληστειαῖς
 τε καί φόνοις έντεθραμμένοι καί ανδρας όπλοφοροῦντας αἰε άθροίζοντες καί κατ'
 άλλήλων χρώμενοι [καί] τούτοις, διαφεύγουσι τε τὰς ύπέρ τούτων ποινὰς τῷ τὰς
 έπαρχίας άμείβειν, έναις άμαρτήσουσιν, οὐδενὸς τῶν έπιχωρίων άρχόντων τὴν
 έπιδεδομένην χώραν έκβαίνειν τολμώντος, ὡς πολλάκις μὲν ήμᾶς ανδρας έκπέμψαι
 κατά τὴν χώραν καί βαρῦναι μισθοῖς τὸ δημόσιον, πρᾶξι δέ πλέον οὐδέν, μη
 παρούσης άρχῆς τής έξ έτοιμοῦ βοηθούσης καί τὰ τοιαῦτα τῶν άτοπημάτων
 αναστελλούσης, συνείδομεν ανακαλέσασθαι τὴν τοῦ βικαρίου πάλιν άρχήν, καί τὸν
 μὲν τής Γαλατίας πρώτης αρχοντα μηδέν ετερον η πολιτικὸν <μόνον> αρχοντα
 <ειναι>, καθά πρότερον ην, πρὶν ήμεῖς τὴν τοῦ βικαρίου περιελόντες άρχήν άξία τε
 καί σιτήσαι μείζονι τὸν έπί τής πρώτης Γαλατίας έτιμήσαμεν αρχοντα· τὸν βικάριον
 δέ πάλιν έπιστῆσαι πάσαις ταῖς τής Ποντικῆς διοικήσεως έπαρχίαις, ωστε αὐτὸν τὸν
 τόπον πληροῦν <οὐ> τής έπαρχότητος μόνης, αλλά καί τοῦ ένδοξοτά 769 του
 μαγίστρον τῶν θείων ήμῶν όφφικίων καί πρὸς γε τῶν ένδοξοτάτων στρατηγῶν· ετι
 γε <μῆν> καί τῶν μεγαλοπρεπεστάτων άρχόντων, οἱ τῷ θείῳ ήμῶν πατριμονίῳ καί
 τῷ ταμιείῳ γε μῆν καί πρὸς γε δομεστικοῖς [μὲν] καί προτίκτωρσιν έφεστᾶσι· καί
 τοιαύτην εχειν ανδειάν τε καί έξουσίαν, όποῖαν αὐτοὺς τοὺς αρχοντας δι' έαυτῶν
 γινομένους έπί τῶν τόπων εχειν συνέβαινε· ωστε μήτε άξία μήτε ιερωσύνη μήτε
 ζώνη μήτε στρατεία μήτε τινὶ τῶν πάντων έτέρῳ τής δικαιοδοσίας ταύτης έξηρησθαι
 τινά. αλλά πάντας ύποκεῖσθαι κατά τὸν ομοιον τρόπον, ειτε έν ιδιώταις τελοῖεν
 ειτε τινὰ περιβέβληνται ζώνην η άξίαν η στρατείαν η καί ιερωσύνην. καί οὐκ έπί
 μόνοις έγκλήμασιν (οὐ γάρ μόνον στρατιωτικὸν τὸν αρχοντα τοῦτον ποιοῦμεν),
 αλλά καί ει τις ύπέρ χρημάτων έθελήσοι μέμψασθαι. κοινήν γάρ τὴν άρχήν ταύτην
 πᾶσί τε προσώποις καί παντοίοις πράγμασι ποιοῦμεν. Ἀποδίδομεν δέ αὐτῇ καί ο
 πρώην ειχε θεῖον άκροατήριον, ωστε τὰς ανχρι πεντακοσίων χρυσῶν ύποθέσεις
 αναρτωμένας εκκλήτῳ κατά τινὰ τής Ποντικῆς διοικήσεως έπαρχίαν μη κατά
 ταύτην ανγεσθαι τὴν εὔδαίμονα πόλιν, αλλά παρ' αὐτῷ κατά τὸ σάκρον έξετάζεσθαι
 σχῆμα, ειτε έξ αὐτῆς τής τῶν πολιτικῶν άρχόντων έκινήθησαν δικαιολογίας, ειτε
 εκ ψήφων τινὸς τῶν έπί ταύτης τής μεγάλης πόλεως άρχόντων η καί έξ ήμετέρας
 κελεύσεως· οὐδενὶ παρρησίαν διδόντες, έπειδὰν εκκληθεῖσα δίκη κινοῖτο, έφέσει

δευτέρᾳ κεχρηῆσθαι. εἰ μέντοι γε δίκη παρ' αὐτῷ κινηθεῖη πρωτότυπος εφεσίς τε κατὰ ταύτης ἐπιδοθείη, προβήσεται τὰ τῶν ἐφέσεων καθὰ πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἐνῶσαι τὴν ἀρχήν, ὡς μηδενὸς ἐν μέσῳ γεγονότος καινοῦ. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τῷ Γαλατίας ἡγουμένῳ κελεύομεν, ὃν γε ψιλὸν ἀποδεδώκαμεν ἀρχοντα, ὡς δὴ μηδενὸς ἐπ' αὐτῷ καινισθέντος ἐν μέσῳ. Ἀδειάν τε τῷ βικαρίῳ τούτῳ παρέχομεν, καθ' ἣν αὖ ἐπαρχίαν ἐθέλοι τῆς Ποντικῆς διοικήσεως γίνεσθαι, ἀπὸ τῆς γείτονος ταύτης ἀρξαμένῳ Βιθυνίας μέχρις Ἀρμενίων αὐτῶν καὶ Τραπεζοῦντος καὶ <τῶν> τῆς ἡμετέρας πολιτείας πρὸς Πέρσας ὀρίων, ὡς τε αὖ 770 τὸν πρωτοτύπως μὲν τὰ μέχρι νῦν ἡμαρτημένα ταῖς προσηκούσαις μετελθεῖν τιμωρίαις (καὶ γὰρ δὴ καὶ ξίφους αὐτῷ παρέχομεν ἀδειαν), μάλιστα δὲ τοῖς στρατιώταις ἐπεξελθεῖν, εἰ τινες αὐτῶν τοὺς οἰκείους ἀπολελοιπότες τόπους τοῖς τοιούτοις ἑαυτοὺς ἐκδεδώκασιν ἀτοπήμασιν. εἰ τινα δὲ αὖ ἐγκλήμασιν ὑποκείμενον εὐροί, τοῦτον γυμνώσει τῆς ζώνης, ὅποιαν περ αὖ ἐχων τυγχάνοι· οὐκ ἀναμένων τοῦτο δηλὸν ποιῆσαι τῇ ἐφεστῶσιν ταῖς τοιαύταις στρατείαις ἀρχῇ, ὡς ἀπαξ καὶ τὸν ἐκείνης τόπον πληρῶν καὶ κατὰ πάντων ἐφεξῆς ἀδειαν ἐχων. ἐφίστασθαί τε αὐτῷ παρέχομεν ἀδειαν πᾶσι τόποις τε καὶ χωρίοις, εἰ τε ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἢ καὶ εὐαγῶν εἰ ἐν μοναστηρίων ἢ τῶν θείων ἡμῶν πριβάτων ἢ καὶ τοῦ θείου πατριμονίου ἢ καὶ τῆς ἡμετέρας οἰκίας· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν οὐδένα τόπον <ἐξω> τῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας καταλιμπάνομεν. Ἐποπεύσει δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς παρόδους, εἰ μετὰ τῆς προσηκούσης εὐταξίας προέρχονται· καὶ εἰ τι κατ' αὐτὰς ἀμαρτανόμενον εὐροί, τοῦτο ἐπανορθώσει, τοὺς τε στρατιώτας σωφρονίζων αὐτοὺς τοῖς τε ἡμετέροις ὑποτελέσει τὸ ἱκανὸν ἐφ' οἷς αὖ ἡδίκημένοι τύχοιεν παρασκευάζων γενέσθαι. παρησίαν τε αὐτῷ παρέχομεν, καὶ ὀπλων γυμνοῦν τοὺς μὴ διὰ τινα στρατείας ἀνάγκην ταῦτα κτωμένους καὶ πάντα εἰσάγειν ταῖς δημοσίαις τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ὄπλοθήκαις. Ἀνακόψει τε μοιχείας καὶ ἀνδροφονίας καὶ ληστείας <καὶ> μάλιστα πάντων γυναικῶν ἀρπαγὰς καὶ πραγμάτων ἀφαιρέσεις, ἐφόδους τε καὶ βίας, καὶ πάντα τῶν τοιούτων ἀμαρτημάτων κατάλογον, ὡς τοῦτο μάλιστα τῆς δεδομένης αὐτῷ παρ' ἡμῶν ἀρχῆς κεφάλαιον <ἐχων>. ἀναστελεῖ καὶ τοὺς ἀδικοῦντας, εἰ τε ἱερεῖς εἰ τε ἀρχοντες εἰ ἐν εἰ τε καὶ κτήτορες ἢ καὶ ἰδιῶται τυχόν· καὶ οὐδενὶ συγχωρήσει πρᾶξαι τι τοῖς ἡμετέροις μὴ γνωριζόμενον νόμοις· Ἐπάξει δὲ καὶ τὰς τῶν δικῶν ἐξετάσεις τε καὶ κρίσεις. ἐξοίσει δὲ ἰδίαν μὲν τάξιν, ἀνδρῶν [μὲν] βικαριανῶν σεπτυαγιντα στρατευσαμένων διὰ θείων ἡμῶν προβατορίων ἐξ ἐκείνου τοῦ σκρινίου παρεχομένων, ἐξ οὗ καὶ πρότερον ὅτε βικάριος ἦν. ἀποδίδομεν δὲ καὶ τὰς ἡμιόνους, ὅσας πρότερον τῷ βικαρίῳ δεδο 771 μένας νῦν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος ἐχει λαβῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν· ἐπεὶ γε ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἐτερον ἢ ἀρχοντι μόνον ὀντι πολιτικῷ περιττῇ τῶν τοιούτων ἢ χρεῖα, τῷ δὲ περιβλέπτῳ βικαρίῳ περινοστεῖν ἀναγκαζομένῳ ἀναγκαῖα τὰ τῆς ἐντεῦθεν ὑπηρεσίας ἐστίν· Ὑπακούσεται δὲ αὐτῷ πᾶσα στρατεία ὑπ' ἐκείνους ὅσας τοὺς τόπους, καὶ ὑπουργήσουσι τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις δομῆστικοί τε καὶ προτίκτωρες, σχολάριοί τε καὶ στρατιῶται· οὐ δεόμενοι προστάξεως ἀρχικῆς ἢ κελεύσεως ἡμετέρας, ἀλλ' αὐτῷ τῷ τῆς ἀρχῆς ὑπουργοῦντες δικαίῳ. ὑπουργήσουσι δὲ καθ' οὗς ἐκαστοὶ διάγουσι τόπους, πλὴν εἰ μὴ τις δικαία καὶ ἀπαραίτητος χρεῖα μείζονος βοηθείας δεομένη πρὸς ἀνάγκην αὐτὸν καταστήσει τοῦ καὶ ἐξ ἐτέρων τόπων εἰς ἐτέρους τόπους μεταγαγεῖν. Χρήσεται δὲ κήρυκος φωνῇ καὶ λαμπάσι θυαττορ, ὡς καὶ δαπάνης παρ' ἡμῶν ὑπὲρ τούτου ὀρισθείσης, καὶ τοῖς ἀλλοις ἐπισήμοις ὅσα πολιτικῆς τε καὶ στρατιωτικῆς ἐστὶν ἀρχῆς. ὁθεν καὶ ἀδρεσπονσὺμ αὐτῷ κελεύομεν ὑπουργεῖν κατὰ μίμησιν τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν στρατηγῶν, δι' οὗ καὶ σωφρονιεῖ στρατιώτας, εἰ που καλέσει καιρός, καὶ συνέξει πρὸς τὰς ἀναγκαῖας τοῦ πράγματος ὑπουργίας. ὅσας δὲ σιτήσεις ἀφωρίσαμεν αὐτῷ τε καὶ παρέδρω καὶ τῇ ὑπ' αὐτὸν τάξει, καὶ ὅσας δεῖ τοῦ λοιποῦ

τὸν τῆς πρώτης Γαλατίας ἡγούμενον ε χειν ὑπὲρ αὐτοῦ τε καὶ παρέδρου καὶ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως, ο σα τε αὐτὸν ὑπὲρ τῶν τῆς ἀρχῆς συμβόλων προσήκει παρέχειν ἢ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν παλατίῳ ἢ ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων, διὰ τῆς ὑποτεταγμένης ἀπογραφῆς πᾶσι γενήσεται δήλα. ταύτην ἡμεῖς τὴν ἀρχὴν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἀποδεδώκαμεν, ὡστε τοῖς ἀδικουμένοις ἐκ προχείρου τὴν βοήθειαν εἶναι, καὶ πάντας τοὺς κατ' ἐκείνους οἰκοῦντας τοὺς τόπους ἀπηλλάχθαι μὲν τῶν ἀχρι νῦν κατεχόντων αὐτοὺς δυσχερῶν, ἡσυχίας δὲ καὶ εὐνομίας ἀπολαύειν ἀπάσης, ἀρχὴν τοῖς τόποις ἐπιστησάντων ἡμῶν πρὸς πᾶσαν ἐφεξῆς ἀδικίαν τε καὶ παρανομίαν δυναμένην ἀρκεῖν. <Ἐπίλογος.> Ταῦτα τοίνυν δήλα τῇ σῇ ἐνδοξότητι καταστήσαι συνείδομεν, ὡστε αὐτὴν γινώσκουσιν τὰ περὶ τούτου νῦν ἡμῖν παραστάντα παραφυλάττειν εἰς τὸν ε πεῖτα χρόνον καὶ τὰς σιτήσεις αὐτῷ χορηγεῖν, καθὰ τῇ ὑποταγείῃ παρ' ἡμῶν ἀπογραφῇ 772 ᾠΘ ΠΕΡΙ ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ. Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αυγουστος Τριβουνιανῶ ἐπάρχῳ πόλεως. <Προοίμιον.> Τὸ κοινὸν τοῦ συστήματος τῶν ἀργυροπρατῶν τῶν ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως ο ντων ἰκέτευσε τὸ ἡμέτερον κράτος, πρὸς τοῖς ἀλλοῖς ἀπασιν, οἱς αὐτοῖς πεφιλοτιμήμεθα, καὶ νῦν καθ' ε τερον αὐτοῖς βοηθῆσαι τρόπον. ἐδίδαξαν γὰρ τινὰς ἐποφλήσαντας ἢ καὶ ἐποφείλοντας καὶ ἀπαιτούμενους χρυσίον ἢ πράγματα καὶ οὐκ ε χοντας, ὁθεν τοῦτο διαλύσειαν, αἰτεῖν αὐτοὺς καθαρὰς ἀντιφωνήσεις ὑπὲρ αὐτῶν ὑπεισιέναι, καὶ ποτὲ μὲν αὐτὸ τοῦτο ἐν ὁμολογίαις συγγράφειν, ποτὲ δὲ διὰ τὴν ἐκ τοῦ συμβάλλοντος πίστιν καὶ ἀγράφως αὐτοῖς ἐντείλασθαι τοῦτο ποιεῖν, ἑαυτοὺς δὲ ταῖς ἐκείνων αἰτήσεις ἐνδιδόντας ὀρίζειν χρόνον ῥητὸν πρὸς τοὺς ἐνοχλοῦντας αὐτοῖς, ὡστε εἰ σω τούτου πάντως τὸν ἀντιφωνητὴν καταθεῖναι τὸ ὀφλημα· ἑαυτοὺς δὲ ἐκείνοις ἀντιφωνεῖν, εἰ τα τῆς προθεσμίας ἐνστάσης ἀπραγμόνως ποιεῖν τὸ ἰκανὸν τοῖς τὰς ἀντιφωνήσεις δεχομένοις, ἀναλαμβανόντων τῶν ὑπευθύνων ἰσως καὶ τὰς δανειακὰς συγγραφὰς καὶ τὰς ὁμολογίας τὰς αὐτῶν ἢ καὶ διαλύσεις λαμβανόντων, ὡς τὸ ἀσφαλὲς διὰ τῆς ἀντιφωνήσεως πεπονηκότων, πολλοὺς δὲ καὶ ἐπιτυχεῖν τινος βουλευθέντας ἢ καὶ βουλομένους πράγματος ἐντείλασθαι αὐτοῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἀντιφωνῆσαι χρημάτων τινῶν ἢ πραγμάτων δόσεις, καὶ τοῖς μὲν κατορθοῦσθαι τὸ σπουδαζόμενον, αὐτοὺς δὲ ἀμελητὴ κατατιθέναι τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα, καὶ ἀπλῶς οὐ τω γίνεσθαι τὰς ἀντιφωνήσεις, οὐκ ἐντελλομένων αὐτῶν [καὶ] μὴ ἀλλως τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα καταβάλλειν, πρὶν ἀν τὴν ἀντιφώνησιν λαμβάνων ἀπόδειξιν τῶν χρημάτων ἢ τῶν πραγμάτων ποιήσασθαι ἢ κατάθοιτο ταῦτα εἰληφέναι. καὶ αὐτοὺς μὲν παρέχειν τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα, ὑστερον δὲ ἀμφισβητήσεις ε χειν ἐκείνων ἀποδείξεις ζητούντων τοῦ τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα δεδόσθαι· πρᾶγμα παντοίως ἀμήχανον καὶ φοβερὸν αὐτοῖς ὑπάρχον, ὁμοίως μὲν τὸ παρωχηκός, ὁμοίως δὲ τὸ ἐλπιζόμενον *** ὁ περ τῶν ἀδυνάτων ἐστίν, τίς γὰρ ἀν τῶν τῶν τὸ χρυσίον ἢ πράγματα ἀντιφωνηθέντων ἢ ἀντιφωνουμένων μὴ ἐπὶ τῷ ποιήσασθαι τῶν διδομένων ἀπόδειξιν ἢ κατάθεσιν ἐν ὑπομνήμασιν, ὡς ταῦτα εἰ ἢ λαβῶν, ε λοιπο ἀν πρὸς τοῦτο ἐλθεῖν; πολλάκις δὲ αὐτοὺς ταλαιπωρουμένους καὶ ἐκχωρεῖν ἑτέροις τὰς ἀγωγὰς, καὶ ἀντιτίθεσθαι ταῦτα οὐκ αὐτοῖς μόνοις ἐνάγουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τὰς ἀγωγὰς ἐκχωρηθεῖσιν ἢ ἐκχωρουμένοις. Καὶ ἦ τῆσαν ταύτης ἀπαλλαγῆναι τῆς δυσκολίας, καὶ, εἰ περ 773 ὀλως καθαρὰ γέγονεν ἢ γενήσεται ἢ ἐντολή, ὡστε τὸ χρυσίον ἢ τὰ πράγματα ῥητῆς εἰ σω προθεσμίας καταβάλλειν, αἰρέσεως οὐδεμιᾶς προσκειμένης, ἀμα τῷ παρελθεῖν τὴν προθεσμίαν ε νοχον τὸν ἐντειλάμενον καθεστάναι τῇ τοῦ χρέους ἐκτίσει αὐτοῖς τε καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν ἐκχωρηθεῖσιν ἢ καὶ ἐκχωρουμένοις, μὴ μόνον εἰ τοῦτο ἐγγράφως ἐντειλάμενοι τύχοιεν, ἀλλὰ καὶ εἰ ἀγράφως ἀπαν τὸ πρᾶγμα πραχθείη. Ἡμεῖς τοίνυν βοηθῆσαι τῷ πράγματι βουλόμενοι (μετὰ μέντοι πάσης ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὡστε τοῦ λοιποῦ πᾶσι τρόποις ἀσφαλῶς

προϊέναι ταῦτα) θεσπίζομεν μὴ ἄλλως αὐτοὺς αἰρεῖσθαι τὰς ἀντιφωνήσεις ὑπεισιέναι, πρὶν ἂν ἐγγραφὸς αὐτοῖς περὶ τούτων γένηται ἐντολὴ ἅπαν τὸ πρᾶγμα, ὅπως ποτὲ πραχθῆναι δέοι, σαφῶς διορίζουσα, μηδὲ ἐκ τῶν καλῶν τούτων πίστεων εἰς ὁλεθρὸν προφανῆ καθαρῶς ἐμπίπτειν. εἰ δὲ γὰρ κατὰ τινὰ τρόπον ἐγγραφὸν μὲν μὴ γένοιτο, χρόνος δὲ ὀρισθεῖν, καὶ σιωπήσειεν ἕφ' ἅπαντα τὸν χρόνον ἐκεῖνος, ὑπὲρ οὗ τὰ τῆς ἀντιφωνήσεως γένοιτο, καὶ μὴ μέμψοιτο, διαδράμοι δὲ καὶ ὁ χρόνος, εἰ τα μὴδὲ κατὰ ἄλλην δίμηνον αὐτὸ τοῦτο ἐν μέμψει ποιήσεται. πάντως τὸν ἐντειλάμενον καταβαλεῖν τῷ ἀντιφωνήσαντι τὸ χρέος, ὁ περ ἂν ἀποδειχθεῖ κατὰ γνώμην αὐτοῦ παρά τινος τῶν ἀργύρου τραπέζης προεστώτων ἀντιπεφωνημένον, καὶ μὴ δύνασθαι μήτε αὐτοῖς μήτε τοῖς αὐτῶν κληρονόμοις ἢ τοῖς παρ' αὐτῶν ἐκχωρηθεῖσιν ἢ ἐκχωρουμένοις τὸν τοιοῦτον ἀντιτίθεσθαι λόγον, ἀλλ' ἐκεῖνο κρατεῖν, ὁ περ ἂν ἢ τῶν ἐντολῶν δείξειε πίστις, εἰ μὲν ἐν γράμμασιν αὐταὶ προέλθοιεν, τοῦ δικάζοντος τοῖς γράμμασιν ἀκολουθοῦντος, εἰ δὲ ἄγραφον εἴη τὸ σύμφωνον, ταῖς ἐπὶ τούτῳ διδομέναις κατὰ τὸν νόμον ἀποδείξεις ἐπομένου. τούτων κρατούντων ἐπὶ τε τῶν ἤδη γενομένων κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ τε τῶν ἔσομένων ἀντιφωνήσεων. εἰ δὲ καὶ τις αὐτοῖς ὑπεσχέθη ἢ ὑποσχεθεῖν θεραπεία διὰ γραμμάτων ἢ καὶ γραμμάτων χωρὶς, ἀπόδειξις δὲ αὐτάρκης καὶ νόμιμος δοθείη ἢ διὰ τῆς τῶν γραμμάτων ἀναγνώσεως ἢ διὰ τῆς ἐκ τῶν μαρτύρων πίστεως, καὶ ταύτην ἐχει τὴν οἰκείαν ἰσχὺν βουλόμεθα καὶ ἀπαιτεῖσθαι τὸ συμπεφωνημένον παντελῶς μηδενὸς ἀντικειμένου νόμου, ὡς ἐχρῆν προῖκα ταῦτα <πραχθῆναι>, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ δόσει τινί, διὰ τὸ τὸν πάντα βίον αὐτῶν ἐκ τούτου συνίστασθαι καὶ τόκους αὐτοὺς τελεῖν καὶ στεγονόμια δίδοναι, καὶ τῆς κοινῆς λυσιτελείας προβεβλήσθαι, οὐχ ἵνα ζημιοῖντο οὐδὲ ἵνα παντοίως ἀτροφοὶ μείναιεν, ἀλλ' ἵνα ταύτην ἐχοίεν τῶν οἰκείων πόνων παραμυθίαν. εἰ μὲντοι γὰρ λογισμοὺς ἢ ἀντισυγγράφους ἢ αὐτογράφους πεποιήνται ἢ ποιήσονται ἢ αὐτοὶ πρὸς τινὰς τῶν αὐτοῖς συμβαλλόντων, ἢ ἐκεῖνοι πρὸς αὐτούς, ἐν οἷς ἢ εἰσκομιδῆ τῶν χρημάτων καὶ δαπάνη καταγέγραπται καὶ γράμματα φέροιο αὐτοῦ τοῦ τῆς τραπέζης προεστηκότος τοῦ τε ὑπογραφέως αὐτοῦ, οὗς ἄρμαρίτας καλοῦσι, καὶ αὐθις τῶν συμβαλλόντων πρὸς αὐτούς, ἢ διὰ παντὸς ὑπὸ τῆς τοῦ συμβάλλοντος χειρὸς γεγραμμένους ἢ ὑπογραφὴν ἐχοντας, μὴ δύνασθαι τοὺς συμβάλλοντας τὴν μὲν εἰσκομιδὴν τῶν χρημάτων, ἢ ν οἱ ἀργυροπρᾶται καταγράφουσιν ἐν τοῖς ἀντισυγγράφοις ἢ αὐτογράφοις βρεβίσις, δέχεσθαι κἀντεῦθεν αὐτοὺς ἀπαιτεῖν, πρὸς δὲ τὴν τῆς ἐξόδου καταγραφὴν ἀντιλέγειν ὡς οὐ γενομένην, μηδὲ αὐθις τοὺς ἀργυροτραπέζης προεστώτας τὴν μὲν δαπάνην ἀπαιτεῖν, τὴν δὲ εἰσκομιδὴν μὴ δέχεσθαι. Ἄλλ' εἰ περ ἐκ τῶν ἐκατέρωθεν προκομιζομένων ἀντισυγγράφων λογοθεσίῳ ἢ αὐτογράφων μαρτυρηθεῖ ἢ τε τῆς 774 εἰσκομιδῆς ἢ τε τῆς δαπάνης τῶν γραμμάτων πίστις, πάντως ἐκάτερον εἶναι πιστόν, καὶ μὴ τὸ μὲν κατ' αὐτῶν κρατεῖν, τὸ δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ἀκυρον εἶναι, ἀλλὰ ἀπαιτεῖσθαι, ὅσα τὰ λογοθέσια δείξειε, πλὴν εἰ μὴ θάτερον ἢ ἐκάτερον μέρος πλάνην ψήφου ἢ περὶ τόκον βλάβην ὑπομεμενηκέναι δείξειεν. εἰ γάρ τι τοιοῦτον προφανῶς δειχθεῖ, τῆς κατὰ νόμον διορθώσεως τοῦτο ἀξιοῦσθαι θεσπίζομεν, ὥστε ἐκαστὸν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἰσότητος ἀπολαύειν. καὶ τοῦτο δὲ ἐδίδαξαν, ὡς τινες ἐξ αὐτῶν ὁμολογίας παρὰ πλειόνων κομισάμενοι καὶ ταύτας ἀλληλεγγύως ἢ κατὰ μανδάτον, εἰ τα τὸ πλεῖστον τοῦ χρέους εἰληφότες, καὶ ὀλίγου τινὸς ὀντος τοῦ ὑπολειμμένου, ἐπὶ τῷ τοῦ χρέους ἔλλειμματι ἐξωθεν παρ' ἐνὸς αὐτῶν ἢ δύο λαβόντες ὁμολογίας, ὡς εἰσω ῥητοῦ χρόνου ταῦτα καταθήσουσι, διαλύσει τυχὸν ἢ ὁμολογίας ἐθεντο πρὸς ἅπαντας, συμβέβηκε δὲ ἢ τὸν ἐνα ἢ καὶ πλείονας τῶν πεποιηκότων τὴν τῆς λοιπάδος ὁμολογίαν τελευτῆσαι καὶ τοὺς κληρονόμους μὴ αἰρεῖσθαι τὸ παρ' αὐτοῦ ἢ αὐτῶν διομολογηθὲν χρυσίον δοῦναι. θεσπίζομεν οὖν, εἰ ταῦτα οὕτως ἐχει, τὸ ταῖς ὁμολογίαις περιεχόμενον χρυσίον καὶ

παρὰ τοῦ τελευτήσαντος ἡ τῶν τελευτησάντων διομολογηθὲν ἐν γράμμασι τοὺς αὐτῶν εἰσπράττεσθαι κληρονόμους μετὰ τοῦ συμπεφωνημένου τόκου. Εἰ δὲ τινες ἐδανείσαντο ἡ δανείσονται παρ' αὐτῶν ἐνέχυρα δόντες, εἰ τα ἐν ταῖς δανειακαῖς συγγραφαῖς ἐπέτρεψαν ἡ ἐπιτρέψαιεν αὐτοῖς ἐκ διαπράσεως τῶν ἐνεχύρων πίστει αὐτῶν γινομένης τὸ τούτων τίμημα εἰς τὸ χρέος λογίζεσθαι, οἱ δὲ τοῦτο πράξαιεν, μὴ πολυπραγμονεῖσθαι αὐτοὺς μηδὲ πράγματα ὑπὲρ τούτων εχειν, ἀλλ' ὁμνύντας ὀπόσης τιμῆς τὰ ἐνέχυρα πεπράκασι πιστεῦεσθαι, καὶ ἀρκεῖν τοῦτο αὐτοῖς πρὸς πᾶσαν ἀγνωμοσύνης ἀναίρεσιν. Εἰ δὲ τις ἀγράφως δανειζόμενος ἐνέχυρα δοίη ἡ σφραγίσας αὐτὰ ἡ καὶ σφραγίδων χωρὶς, ἀνάγκην εχειν τὸν δανεισάμενον ἡ λαμβάνειν τὰ ἐνέχυρα ἐπιγινώσκοντα τὰς σφραγίδας ἡ καὶ αὐτὰ μὴ ῥαδιουργηθέντα καὶ ἀποπληροῦν τὸ τε κεφάλαιον τὸν τε συμφωνηθέντα τόκον, ἡ εἰ περ οὐκ εχει χρυσίον ὁ ὀφειλέτης, εἰς τὴν ἀξίαν διατίμησιν ταῦτα καταλιμπάνειν καὶ τὸ ὑπόλοιπον πληροῦν, οὐ δυνάμενον λέγειν, ὡς δεῖ αὐτὸν ἀρκεσθῆναι τοῖς ἐνεχύροις, καὶ εἰ ἐλάττονος εἰεν ποσότητος, ἀλλ' ἐκ τρόπου παντὸς πληροῦν πᾶν τὸ χρέος, ὁσον αὐτὸν μετὰ τοῦ συμφωνηθέντος λογισθεῖν τόκου. εἰ δὲ καὶ ὀρισθεῖν χρόνος ἐπὶ τῷ δανείσματι ἐνεχύρων ἀπαξ δεδομένων ἡ ἐσφραγισμένων ἡ ἀσφραγίστων, εἰσω δὲ τοῦ χρόνου μὴ γένηται τὸ ἰκανόν, ἄλλος δὲ τοσοῦτος παρέλθῃ χρόνος, ἐξεῖναι αὐτοὺς ἀκριβοῦς διατιμήσεως γενομένης παρόντων καὶ ταβουλαρίων καὶ τῶν θείων προκειμένων λογίων καὶ διατιμητῶν παραλαμβανομένων, διατιμᾶσθαι ταῦτα καὶ ἑαυτοῖς λογίζεσθαι, εἰτε ἐξαρκεῖ εἰς τὸ χρέος εἰτε καὶ εἰς μέρος τοῦ χρέους. Καὶ τοῦτο μέντοι ἰάσασθαι ἡ τουν, ὡστε διὰ τὸν βίον αὐτοῖς ἐν τῷ δανείζειν καὶ δανείζεσθαι καθεστάναι καὶ ἀντιφωνεῖν ὑπὲρ ἐτέρων καὶ τόκους τελεῖν, μὴ ἀντιτίθεσθαι αὐτοῖς τὴν ἡμετέραν διάταξιν ἐν τοῖς δανείσμασι, ἡ ν ἐγράψαμεν μηδενὶ συγχωροῦντες ὑπὲρ τὸ διπλάσιον κομίζεσθαι τι, εἰ περ τοσαύτην καταβάλοι ποσότητα, ὁσὴν τὸ τε ἀρχαῖον οἱ τε τόκοι πληροῦσιν. ἡμεῖς τοίνυν τὴν μὲν διάταξιν εἰς τὸ ἐξῆς παραβαθῆναι παντελῶς οὐ βουλόμεθα, τὸ δὲ παρελθόν, ὁ περ οὐκέτι δέχεται παντελῶς ἐπιβουλήν οὐδεμίαν, 775 τοῦτο αὐτοῖς θεραπεύοντες θεσπίζομεν, ἐπὶ τῶν ταῖς ἀληθείαις ἀργυροπρατικῶν συναλλαγμάτων τῶν μέχρι τήμερον πραχθέντων ἀδειαν αὐτοῖς εἶναι, καὶ εἰ τύχοιεν τόκοι ὑπὲρ τὸ διπλάσιον ἐπὶ τούτοις τοῖς χρέεσι δεδομένοι, εἰσπράττειν αὐτοὺς τὰ ὀφειλόμενα μετὰ τοῦ ὠρισμένου τόκου, οὐκ ἀναγκαζομένους ὑπολογίζεσθαι οὔτε εἰς τόκον οὔτε εἰς ἀρχαῖον ὀφλημα τὰ ἡδη ὑπὲρ τὸ κεφάλαιον καταβεβλημένα· καὶ μὴ ἀντικεῖσθαι αὐτοῖς ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ τὴν ἡμετέραν διάταξιν τὴν τοῦ διπλασίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν τῶν συμβολαίων ταῦτα αὐτοὺς ἀπαιτεῖν. ἀλλ' οὐδὲ αὐτῶν ἀποχρῆσθαι δυναμένων πρὸς τοὺς ἡδη συμβεβληκότας αὐτοῖς τῇ παρ' ἡμῶν τεθείσῃ διατάξει, οὐδὲ δυναμένων λογίζεσθαι τοὺς ἡδη καταβεβλημένους τόκους ἡ εἰς τὸ διπλοῦν τοῦ τόκου ἡ εἰς τὸ ἀρχαῖον ὀφλημα. Ἐπειδὴ δὲ συνεχωρήσαμεν χωρὶς ἐνόπλου στρατείας τοῖς ἀργύρου τραπέζης προεστῶσιν ἐπὶ ταύτης τῆς εὐδαίμονος πόλεως τὰς ἀλλας πάσας μετιέναι στρατείας, εἰτα ἐκεῖνοι δανείσματα πράξαντες ἡ καὶ πράττοντες τόκον ἐπηρώτησαν τὸν ἐκ διμοῖρου μέρους, ὅποιον τοῖς ἀργυροπράταις ἐφήκαμεν, οἱ δὲ ἀγνώμονες ταῦτα πάντα ἀντιτιθεῖεν αὐτοῖς τὰς στρατείας λέγοντες, προσήκειν αὐτοὺς οὐ τὸν ἀργυροπράταις ἀλλὰ τὸν στρατευομένοις πρέποντα τόκον κομίζεσθαι, ταύτην αὐτῶν τὴν ἀλογον καὶ ἀγνωμονεστάτην ἀντίθησιν παντελῶς σχολάζειν θεσπίζομεν καὶ τὰ συμπεφωνημένα ἡ καὶ συμφωνούμενα κρατεῖν. Ἄλλ' οὐδὲ <ἐκεῖνο> ἡμῖν ἀρέσκει, περὶ τῶν ἀργυροπρατικῶν συναλλαγμάτων αἰτεῖν τινὰς ἡ παντελῶς μὴ διδόναι κεφάλαια ἡ τόκους ἡ τὸ εἰτι τούτων χεῖρον λόγῳ, ὡστε νομίμων τόκων διδομένων εἰς τὸ ἀρχαῖον λογίζεσθαι· καὶ τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν συναλλαγμάτων τῶν πρὸς ἀργυροπράτας γενομένων ἡ γινομένων κρατεῖν βουλόμεθα. Ἐν δὲ δὴ καὶ τοῦτο τῶν αἰτουμένων ἐστὶ παρ' αὐτῶν, ὁ τιπερ πολλάκις

τινές τῶν ὑπευθύνων αὐτοῖς καθεστώτων, εἰ τα ἑτέρους εχοντες ὑπευθύνους, οὐχ ἑαυτοὺς ἐκεῖθεν πληροῦσιν, ἀλλὰ παρασκευάζουσι ταῖς αὐτῶν γαμεταῖς προφάσει προικὸς ἢ παραφέρνων ἢ χρεῶν δῆθεν αλλων τοῦτο καταβάλλειν καὶ διαλύσεις παρ' αὐτῶν ἢ γουν ἀποδείξεις κομίζεσθαι, ἐκείνων δὲ εἰς ἐλάττωσιν ἐλθόντων ἢ ἐρχομένων ἢ καὶ τελευτησάντων ἢ καὶ μετὰ ταῦτα τελευτώντων, εἰ τα αὐτῶν βουλομένων τὸ χρέος ἀπολαμβάνειν τοῦτο, τῶν γαμετῶν ἐκεῖνα μὲν λεληθότως κομισαμένων ἢ καὶ μετὰ ταῦτα κομιζομένων, ὀλόκληρα δὲ ἀντιτιθεισῶν αὐτοῖς τὰ ὀφλήματα, ὡστε ἐντεῦθεν αὐτοῖς διαπίπτειν τὰ τῆς ἐλπίδος. καὶ ἦτησαν, εἰ τι τοιοῦτον γέγονεν ἢ μετὰ ταῦτα ὡς εἰκὸς γενήσεται, ἀνάγκην εχει τοὺς τὰς διαλύσεις παρὰ τῶν γυναικῶν κομιζομένους ἢ τὰς ἀπαλλαγὰς ἢ εἰ τι συμβόλαιον γέγονεν ἢ γενήσεται ὁλως, τοῦτο προκομίζειν *** καὶ κληρονόμων αὐτῶν εἰς ελεγχον τῶν γενομένων, ὡστε μὴ τὰς μὲν γαμετὰς καὶ μὴ ὀφειλομένας λαβεῖν, [καὶ] αὐτοὺς δὲ καὶ ὀφειλομένους ἀποστερηθῆναι. θεσπίζομεν, εἰ τι τοιοῦτο γέγονεν ἢ γενήσεται, ἀνάγκην μὲν εχει αὐτοὺς προκομίζειν τὰ συμβόλαια, βλάβης μέντοι πάσης χωρὶς, καὶ οὐ δυναμένων αὐτῶν ἐκ τῆς προκομιδῆς οὐδεμίαν ὑπομένειν ζημίαν (μεμνήμεθα γὰρ τῆς ἡμετέρας διατάξεως, ἢ περ τὰς ἠναγκασμένας τῶν δικαιωμάτων προκομιδὰς ἀβλαβεῖς βούλεται γίνεσθαι τοῖς προκομίζουσιν), ἀλλ' ἐκείνους μὲν τὰ συμβόλαια προκομίζειν καὶ αὐθις ἀναλαμβάνειν, εἰ δὲ τινα ἐντεῦθεν ὀνησιν εχει δυνηθεῖεν οἱ τὴν προκομιδὴν ἀναγκάσαντες γενέσθαι πρὸς τὰς 776 γυναῖκας, ταύτην παρ' αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον εὐρίσκειν, οὐδὲν παντελῶς τῶν προκομισάντων βλαβῆναι διὰ τὴν προκομιδὴν συγχωρουμένων. εἰ δὲ ἀντισυγγράφους εθεντο πρὸς τινὰς ὁμολογίας ἢ διαλύσεις ἢ καὶ οἰασοῦν συνθήκας ἢ καὶ μετὰ ταῦτα ποιήσαιεν, καὶ αἱ παρ' αὐτοῖς κείμεναι κατὰ διαφόρους τρόπους ἀπώλοντο, ἀναγκάζεσθαι τοὺς εχοντας τὰ ἀντισύγγραφα προκομίζειν ἢ ὀρκον παρέχειν, ὡς οὐδὲν τοιοῦτον εχουσιν οὐδὲ προκομίσει δυνατοὶ καθεστήκασιν. εἰ γὰρ τοῦτον τὸν ὀρκον ἐν ὑπομνήμασι παράσχοιεν, αὐτοὺς οὐ χρὴ περαιτέρω πολυπραγμονεῖσθαι. οὐδεὶς δὲ ὑπερβήσεται τὸ μέτρον τῆς ἡμετέρας διατάξεως προφάσει σπορτοῦλων ἢ δικαστικῶν δαπανημάτων, τὴν ποινὴν εὐλαβούμενος τὴν ἐπικειμένην τοῖς τὰ τοιαῦτα πράττουσιν. Ἐπεὶ δὲ ἀρχόμενοι τῶν δεήσεων ἦτησαν, ὡστε καὶ τὴν σὴν ὑπεροχὴν προνοεῖν αὐτῶν καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν ὑποθέσεων τῶν ἐπαγομένων αὐτοῖς, καὶ εἰ τινὰς ἐνόχους εχουσιν ἢ ετεροὶ [πρὸς] αὐτοὺς, τούτων ἀκούειν κατὰ τὸ τοῦ ἰδικοῦ δικαστοῦ σχῆμα, διὰ τὴν περὶ τοὺς νόμους ἀκρίβειαν καὶ τὴν τοῦ δικαίου τήρησιν καὶ τὸν τρόπον ἐξευρίσκειν ῥαδίως, δι' ὧν εξεστι καὶ τὰ σφόδρα δοκοῦντα δύσκολά τε καὶ ἑτέροις οὐκ ἐφικτὰ διαλύειν, θεσπίζομεν, κατὰ τὰ παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα καὶ ἀκροᾶσθαι αὐτῶν κατὰ τὸ τοῦ ἰδικοῦ δικαστοῦ σχῆμα, ἐναγόντων τε καὶ ἐναγομένων, καὶ τὰ παρωχηκότα διαθεῖναι κατὰ τόνδε τὸν νόμον, καὶ καθάπερ ἂν ὀρθῶς εχει συνίδοις, καὶ τοῦ μέλλοντος προνοεῖν, ὡστε νενομισμένην τινὰ καὶ πρέπουσαν βοήθειαν παρ' ἡμῶν αὐτοῖς ἐπιδοθῆναι. δεῖ γὰρ τοὺς ἐνόχους γινομένους ὑπὲρ ἀπάντων καὶ χρησίμους ἐκάστῳ φαίνεσθαι σπεύδοντας καὶ ἐξαιρέτου τινὸς ἀπολαῦσαι βοήθειας. πάντων δηλαδὴ τῶν τε νῦν τῶν τε πρώην πεπορισμένων αὐτοῖς ἢ ἐξ ἡμετέρων νόμων ἢ ἐκ θείων πραγματικῶν τύπων, ἀκεραίων φυλαττομένων, καὶ χώραν ἐχόντων ἐπὶ τε τῶν προγεγενημένων φάκτων ἐπὶ τε τῶν μετὰ ταῦτα γενησομένων. <Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ δηλούμενα νόμου ἢ τε σὴ ἐνδοξότης καὶ πᾶς δικαστῆς ετερος τῆς ἡμετέρας πολιτείας βέβαια φυλαξάτω. Ἦ ΠΕΡΙ ΤΑΞΕΩΤΩΝ <Προοίμιον.> Τὴν τῶν ἐπιχωρίων ταξεωτῶν ἐπιβουλήν, ἢ περὶ τὸ δημόσιον εχουσιν, ἐξ αὐτῶν πολλάκις εγνωμεν τῶν πραγμάτων. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐδιδάχθημεν καὶ τοῦτο ε ν ε ι ν α ι τῆς αὐτῶν θρασύτητος, τὸ τὰ δημόσια μὲν ἐν χερσὶ λαμβάνειν, ε σω δὲ τῶν ἱερῶν χωρίων ἑαυτοὺς κατακρύπτειν καὶ οἰεσθαι ταύτη διαδιδράσκειν

τὰς ἐφ' αἰς εὐθυνθῆναι δίκαιοι καθεστᾶσι ποινάς, θεσπίζομεν *** τὴν σὴν ὑπεροχὴν (τοῦτο ο περ δὴ καὶ τοῖς θεοφι 777 λεστάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἐπισκόποις ἐγράψαμεν), ὡστε εἰ τινες αὐτῶν προσφύγοιεν εἰς τοὺς θείους περιβόλους, ἀδειαν εἰναὶ τῆ σῆ ὑπεροχῇ τούτους προστάττειν ἐξω γίνεσθαι τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης εἰναὶ τε ἐν ὦ περ ἀν βουλευθείης τόπῳ. τούτου δὲ προσταχθέντος ἀνάγκην εχειν τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἐξω καθιστᾶν αὐτοὺς τῶν ἱερῶν χωρίων, τὸν καλούμενον λαμβάνοντας λόγον, ὁ τιπερ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις, ἐν οἷς ἀπελθεῖν **** αὐτοῖς τοὺς δημοσιεύοντας ἀγειν ἐπὶ τοὺς εἰρημένους τόπους χωρὶς τῆς οἴασοῦν δυσκολίας. κατὰ τοῦτο τοίνυν ἡ σὴ ὑπεροχὴ ταῖς κατὰ τῶν ταξεωτῶν χρήσθω προστάξει. κάκεῖνο γὰρ ἠπείληται τοῖς τε θεοφιλεστάτοις <ἐπισκόποις καὶ τοῖς> αὐτῶν κληρικοῖς, ὡς εἰ περ μὴ βουλευθεῖεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ καλουμένου λόγου τῆς ἐπαρχίας ἐκβαλεῖν καὶ εἰς τοὺς τόπους, εἰς οὗς ἀπεστάλησαν, ἀγειν μετὰ τῆς τοῦ λόγου πίστεως, ὡς ἐν τῷ ἰσῳ τῶν ἱερῶν χωρίων ἐκέισε διατρίβειν, οἱ κοθεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πόρων, οὐτοι τὸ ἀζήμιον τοῖς δημοσίοις περιποιήσουσιν, οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ περὶ τὴν ἱερωσύνην ἐξηρημένοι κινδύνου. < Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ δηλούμενα νόμου ἐργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. ἮΑ ὩΣΤΕ ΜΗΔΕΜΙΑΝ ΑΔΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΤΟΥΣ ΠΑΡ' ΑΙΓΥΠΤΙΟΙΣ ΖΥΓΟΣΤΑΤΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΧΡΥΣΩΝΑΣ ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΥΠΕΡ ΟΒΡΥΖΗΣ ΤΙ ΑΠΑΙΤΕΙΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΘ' ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΑΥΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΟ ΧΑΡΑΤΤΟΜΕΝΟΝ ΕΚΕΙΣΕ ΧΡΥΣΙΟΝ ΓΙΝΕΣΘΑΙ, ΤΑΣ ΔΕ ΣΦΡΑΓΙΔΑΣ ΕΝΤΙΘΕΝΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΩΖΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΤΩΙ ΧΑΡΑΓΜΑΤΙ ΣΤΑΘΜΟΝ. Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτοριῶν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸ κομήτων τῶν θείων λαργιτιόνων τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸ ὑπάτων. < Προοίμιον.> Τὴν παρ' Αἰγυπτίοις λεγομένην ὀβρυζαν τοῖς ἀνωθεν μὲν χρόνοις οὐκ ἐγνωσμένην, ὀλίγῳ δὲ πρόσω ἐναρξαμένην τοῖς ἐπ' Αἰγύπτου συναλλάγμασιν ἐνοχλεῖν καὶ εἰς τοσοῦτον ἀτοπίας ἐκβάσσαν, ὡς ἐννεὰ χρυσοῦς ἐφ' ἐκάστη παρέχεσθαι λίτρα, πρὸς τὸ λοιπὸν ἀναστεῖλαι καὶ παῦσαι δεῖν ἠγησάμεθα, ὡς ἀν μὴ μέλλη καὶ τῷ δημοσίῳ λυμαίνεσθαι καὶ τοῖς τῶν ὑποτελῶν παρενοχλεῖν συναλλάγμασι, μάλιστα ὅτι καὶ τὸ πλεῖστον, ὡς ἐγνωμεν, ἐπ' αὐτῆς μόνῃς τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐξετάθη τὸ τοῦ πράγματος ἀτοπον, οὐχ οὐτω κατ' Αἰγυπτὸν ἡ τὰς ἀλλας πόλεις τῆς διοικήσεως ἐκείνης τῆς ἐπαρχίας πολιτευόμενον. Θεσπίζομεν τοίνυν, κατὰ τὸ πάλαι πολιτευσάμενον, καὶ εἰ παρὰ τοὺς ἐν μέσῳ παρέφθαρται χρόνους ἐν τῷ παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν ἀπολύτῳ καλουμένῳ χαράγματι, τὸ κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν πολιτεύεσθαι 778 χρυσίον, οὐ δυναμένου τινὸς ὑπὲρ τῆς κακῶς ἐπινοημένης ὀβρυζῆς ἀπαίτησιν ποιεῖσθαι τίνα. Ἀλλὰ καὶ τὸ κατ' Αἰγυπτὸν πολιτευόμενον χρυσίον οὐτως ἐν τοῖς συναλλάγμασι συλλογίζεσθαι, ὡς τὸ κατὰ ταύτην τὴν μεγάλην χαρὰττόμενον πόλιν, παραφυλαττομένου τούτου κινδύνῳ τοῦ τε κατὰ καιρὸν παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν ἀγούσταλιου καὶ τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ τάξεων. Ἐπειδὴ δὲ κεφάλαιον τοῦ κακουργήματος οἱ τε ζυγοστάται καὶ οἱ χρυσῶνες τυγχάνουσιν, ἐπετρέψαμεν τῷ νῦν ἐκείνας εχοντι τὰς ὀρχὰς ὑπὸ τὴν προσήκουσαν αὐτοὺς ἀσφάλειαν καταστήσασθαι, ὡς δι' ἀπολύτου χαράγματος ὑπουργήσωσι τοῖς συναλλάγμασι, καὶ εἰ γε καὶ σφραγίσαι δεοί ποτέ, τοσοῦτον ἐπιγράψωσι μόνον, ὁσον ταῖς ἀληθείαις ἐστὶν ὁ τοῦ ταῖς σφραγῖσιν ἐμβληθέντος χρυσοῦ σταθμός, οὐ δυναμένου πλέον τοῦ ταῖς ἀληθείαις ἐμβληθέντος σταθμοῦ ταῖς σφραγῖσιν ἐγγράφειν κατὰ τοῦτο δὴ τὸ κακῶς ἀχρη τοῦδε πολιτευσάμενον, εἰ γάρ τι τοιοῦτο τολμήσουσι, καὶ δημοσίας αὐτῶν τὰς οὐσίας ποιοῦμεν καὶ ταῖς εἰς σῶμα ποινᾶς ὑποτίθεμεν, ὡς μηδὲ κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν τῆς συνήθους αὐτοῖς κακουργίας ἐκστάντας. ἀλλὰ καὶ ἀνάγκην ἐξουσι πᾶσαν χορηγεῖν χρυσίον τοῦτο μὲν τῷ τε παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν ἀγούσταλίῳ

καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν εἰσὺς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ ταῖς συνειθισμέναις ἐκπομπαῖς, τοῦτο δὲ τῷ τε νῦν <καὶ τῷ> κατὰ καιρὸν ἀλαβάρχη τῷ τε πραιποσίτῳ τῶν θεῶν ἡμῶν θησαυρῶν, οὐδὲν διάφορον ὑπὲρ ὀβρυζῆς παντελῶς κομιζόμενοι. Οὐ τῷ δὲ αὐτὸν ἐπετρέψαμεν τοῦ πράγματος προνοεῖν καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν τὴν ἀρχὴν παραληφόμενους καὶ τὰς πειθόμενας αὐτοῖς τάξεις, ὡς εἰδότες. οὐ τιπερ εἰ τι φανεῖεν ὑπὲρ ὀβρυζῆς ἀπαιτηθέντες ἢ οἱ τῶν θεῶν ἡμῶν προεστῶτες ἀλαβαρχῶν ἢ ὁ τῶν θεῶν ἡμῶν λαργιτιόνων πραιπόσιτος, οἱ κοθεν καταθήσουσι, τοῦτο μὲν ἐκ τῶν χορηγουμένων αὐτοῖς τε καὶ τάξεις ἀνόνων, τοῦτο δὲ τῶν οὐσῶν αὐτοῖς περιουσιῶν, οὐ μόνον ἐφ' ὅσον εἰσὺς τῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ εἰ ταύτας καταθέμενοι τύχῳ, καὶ εἰτε γράψαντες ὁμολογίας τούτου τοῦ μέρους ἀντελάβοντο τῆς ἀρχῆς εἰτε καὶ τοιοῦτο μηδὲν ὁμολογηκότες, ἐπεὶ γε μάλιστα μηδὲ ἀρχαῖον τὸ τῆς ὀβρυζῆς ἐστίν, ἀλλ' ἐκ νεωτέρων ἀρξάμενον χρόνων. Καὶ τοῖς ἄλλοις δέ, οἱ τὰς ἐμπορίας ποιοῦνται καὶ μέχρι νῦν λαμβάνειν τι διάφορον εἰθίσθησαν, προαγορεύσεις ὁμοίως, ὡς εἰ τι φανεῖεν ἐν τοῖς συναλλάγμασιν ὑπὲρ ὀβρυζῆς λαμβάνοντες ἢ ὑπολογιζόμενοι, καὶ οὐσίας ἐκπτωσιν καὶ τὰς εἰς σῶμα ποινὰς ὑποστήσουσι. πρᾶγμα <γὰρ> κακῶς ἀρξάμενον, εἰς τοσοῦτον δὲ προελθὼν καὶ ὁ λῶ τῷ πολιτεύματι λυμαινόμενον ἀνασταλῆναι πρὸς τὸν εἰσὺς χρόνον διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν κελεύομεν νόμου καὶ μὴ παρενοχλεῖν λοιπὸν τοῖς συναλλάγμασιν, ἀλλ' οὐτως αὐτὸ παραφυλαχθῆναι κινδύνῳ τοῦ παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν ἀγούσταλιου καὶ τῶν κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν διοικησόντων ἀρχὴν καὶ τάξεων ἐκατέρων, ὡστε καὶ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν μνήμην ἀναιρεθῆναι καὶ ζημίας τοσαύτης ἐλεύθερα εἶναι τὰ κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν συναλλάγματα. < Ἐπίλογος.> Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θεοῦ δηλούμενα νόμου ἢ σὴ ἐνδοξότης εἰργῶ καὶ πέρατι παραδοθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι προσταξάτω. 779

Ἰ Β ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ <Προοίμιον.> Ἐδιδάχθη τὸ ἡμέτερον κράτος Ἰωάννην σκρινιάριον <πεμφθῆναι> κατὰ τὴν Ἑλλήσποντον ὡς δὴ τύπους τινὰς ἐγκεχειρισμένον προφάσει λογοθεσιῶν πολιτικῶν πόρων ἢ τοῖς τῶν καλουμένων σολεμνίων, καὶ ὡς ἐν τῇ χώρᾳ γενόμενος οὐδενὸς ἀπέσχετο παντελῶς τῶν εἰς ἀρπαγὴν ἐσχάτην ἠκόντων, τὰς τε πόλεις ληϊσάμενος καὶ ἐπανελθὼν εἰς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν αὐτὸς μὲν χρυσοῦ μεστός, τῇ δὲ Ἑλλήσποντίων χώρᾳ πᾶσαν ἀπολιπὼν πενίαν. τὰ μὲν οὐ ν κατ' ἐκεῖνον ὁποῖον προσήκει διατεθῆναι τρόπον καὶ θεραπευθῆναι τοὺς ἠδικημένους διώριστα παρ' ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὠήθημεν χρῆναι διὰ τὴν τῶν ταῖα ἐγχειριζόμενων ἀπληστίαν τύπῳ γενικῷ τὸ πᾶν θεραπεῦσαι, θεσπίζομεν, εἰ τις γένηται κατὰ τὴν χώραν προφάσει τοιαύτης τινὸς ζητήσεως ἢ ἐπὶ τῆς Ἑλλήσποντίων ἢ ἐφ' ἑτέρας οἰασθήποτε χώρας, εἰ μὲν ἀρχικὴν εἰσὺς πρόσταξιν, μηδένα παντελῶς αὐτῷ προσέχειν, ἀλλ' ἀκινδύνως ἀποσεῖσθαι τὸν ἐκβίβασμόν τὸν παρ' αὐτοῦ, εἰ δὲ μετὰ θεοῦ πραγματικοῦ γένηται τύπου, εἰ μὲν κομμονιτόριον εἰ ἢ τὸ δεικνύμενον ἢ γράμματα περὶ τούτου γενόμενα, μηδὲ τούτοις προσέχειν, οἱ α κατὰ συναρπαγὴν καὶ παρὰ γνώμην ἡμετέραν προελθοῦσιν· εἰ δὲ πραγματικὸς εἰ ἢ τὸ δεικνύμενον τύπος, μηδὲ οὐτως ἐξ αὐτοῦ τι πράττεσθαι προχείρως, τὸν δὲ τοιοῦτον πραγματικὸν τύπον λαμβάνειν καὶ μηνύειν τὸν τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενον εἰς ἡμᾶς τὰ περὶ τούτου καὶ ἀναμένειν ἡμῶν δευτέραν κέλευσιν· ὡστε εἰ μὲν ἐπιγνοίημεν αὐτὸν καὶ τὸν ἐγχειρισθέντα τὸν τοιοῦτον τύπον, δευτέρον ἡμῶν γίνεσθαι πραγματικὸν τύπον ἐπιτρέποντα γενέσθαι τὴν ζήτησιν, εἰ δὲ ἀποδοκιμάσαιμεν ἢ τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον, μηδὲν ἐντεῦθεν γίνεσθαι, ἀλλ' ἀναπέμπεσθαι τὸν θεῖον τύπον παρὰ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντος γινώσκοντος, ὡς εἰ ῥαθυμήσειε τούτου καὶ τις ἐπιστῆ τοῖς ὑπηκόοις τοῖς ἡμετέροις ἐντεῦθεν ζημία, ταύτην αὐτὸς οἱ κοθεν ἐπιγνώσειαι ἄδειαν δὲ δίδομεν καὶ τοῖς ἐπισκόποις, εἰ ῥαθυμήσειεν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος καὶ μὴ τὸν πραγματικὸν ἐπισχοίη τύπον,

ἀλλ' ἐνδοίη τῷ τοῦτον μεταχειριζομένῳ, αὐτοὺς ταῦτα μηνύειν εἰς ἡμᾶς, <οἱ> εἰ γε ταῦτα μάθοιμεν, ὡς κοινωνὸν τῆς αἰτίας καταστάντα καὶ τῆς ἀρχῆς παραλύσομεν καὶ τῆς ζώνης αὐτὸν καὶ τῆς οὐσίας στερήσομεν, καὶ τοῖς καθ' οἴανοῦν ἡδίκημένοις αἰτίαν τὸ ἀβλαβὲς περιποιήσομεν. <Ἐπίλογος.> Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν [καί] διὰ τοῦ παρόντος θείου πραγματικοῦ μανθάνουσα τύπου εργῶ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω 780 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ <Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς> Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων. <Προοίμιον.> Εἰ καὶ τὰ σμικρότατα τῶν πραγμάτων τῆς ἑαυτῶν ἀξιοῦμεν προνοίας, πολλῶ μᾶλλον τὰ μέγιστα τε καὶ συνέχοντα τὴν ἡμετέραν πολιτείαν οὐκ ἐγκαταλείψομεν οὐδὲ ἀπρονόητα οὐδὲ τοῦ προσήκοντος χηρεύοντα κόσμου ἐάσομεν, καὶ μάλιστα τῆς σῆς ἡμῖν ὑπουργούσης ὑπεροχῆς, ἣ περ μέλει τῆς τε ἡμετέρας διὰ πάντων θεραπείας τῆς τε ἀυξήσεως τῶν δημοσίων τῆς τε τῶν ὑποτελῶν τῶν ἡμετέρων φροντίδος. ἐννοήσαντες τοίνυν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐμπροσθεν χρόνων, εἰ καὶ τὰ ἄλλα τῶν δημοσίων εἰσπράξεων ἐδόκει πως τετάχθαι. ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν οὕτως ἢ ν συγκεχυμένα, ὡς τε μὴδὲ οὐ τι πράττεται κατὰ χώραν ἐνταῦθα γινώσκεσθαι, [καί] ἐθαυμάσαμεν τὴν μέχρι νῦν τοῦ πράγματος ἀταξίαν· ἀλλ' ἐδωκεν ὁ θεὸς καὶ τοῦτο τοῖς ἡμετέροις φυλαχθῆναι καιροῖς καὶ ταῖς σαῖς ὑπουργίαις. ὡς περ γὰρ ἡμῖν τὸν σῖτον τὸν ἐκείθεν προσρίπτοντες, οὕτως οὐδὲν ἕτερον ἤξιον εἰσφέρειν· ἀλλ' οἱ μὲν συντελεῖς καθάπαξ ἰσχυρίζοντο πάντα εἰς ὀλόκληρον ἀπαιτεῖσθαι, οἱ παγάρχαι δὲ καὶ οἱ πολιτευόμενοι καὶ οἱ πράκτορες τῶν δημοσίων καὶ διαφερόντως <οἱ> κατὰ καιρὸν ἀρχοντες οὕτως τὸ πρᾶγμα μέχρι νῦν διετίθεσαν, ὡς μὴδενὶ δύνασθαι γενέσθαι γνώριμον, αὐτοῖς δὲ μόνοις ἐπικερδές. ἐπειδὴ τοίνυν, εὐπερ καταλίπομεν ἐν ὁμαδί τὸ πρᾶγμα διοικούμενον, οὐκ ἂν ποτε ἰσχύσαιμεν αὐτὸ διακαθᾶραι καὶ τάξαι προσήκόντως. διὰ τοῦτο συνείδομεν τὴν ἀρχὴν, ἣ περ ἐφέστηκεν τοῖς Αἰγύπτου πράγμασι (φαμέν δὲ τὴν τῶν ἀγουσάλιων), μετριωτέρας ἐπιστήσαι φροντίσιν οὐ γὰρ ἂν δύναιτο ῥαδίως εἰς ἀνθρώπου νοῦς τοσαύταις ἀρκέσαι μερίμναις καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτως διαθεῖναι, ὡς αἰσθησῶν ἡμῖν ἀγαθὴν ἐν αὐτῷ καταστήσαι. διὰ τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν τὴν σὴν ὑπεροχὴν τόνδε ἡμῶν τὸν ἐπὶ τούτῳ νόμον παραλαμβάνουσαν οὕτως αὐτὸν διαθεῖναι, ὡς ἀξιὸν ἐστὶν ἡμᾶς μὲν θεσπίσαι, τὴν δὲ σὴν ὑπεροχὴν ὑπουργῆσαι. τέως οὐ τὸν περίβλεπτον ἀγουστάλιον βουλόμεθα αὐτῆς τε Ἀλεξανδρείας ἀρχεῖν καὶ ἀπάντων τῶν κατ' αὐτὴν φροντίζειν, καὶ πρὸς γε δύο Αἰγύπτων καὶ μόνων. ἐξηρημένου τοῦ λεγομένου Μενελαΐτου τῆς πόλεως ἣ τις ἐστὶ πρώτη Αἰγύπτου, καὶ πρὸς γε τοῦ Μαρεώτου· ἐπ' ἐκείνοις γὰρ τὰ εἰκότα διατυπώσομεν. βουλόμεθα δὲ αὐτὸν ὡς εἰρηται μὴ μόνης Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο Αἰγύπτων (μετὰ τὴν εἰρημένην ἐξαίρεσιν τοῦ τε Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου) ἀρχοντα καθεστάναι, ὡς τε τὸν ἀρχοντα τὸν ἐπιχώριον τῶν εἰρημένων δύο ἐπαρχιῶν ἐπ' αὐτῷ τετάχθαι καὶ μόνῳ, καθάπερ καὶ μέχρι νῦν σχήματος εχει. ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν, τὸν περίβλεπτον ἀγουστάλιον διὰ τὸ τῆς εἰρημένης μεγίστης πόλεως πολυάνθρωπον εχειν τὰ δίκαια καὶ τῆς 781 στρατιωτικῆς ἀρχῆς, οὐ διηρημένου τοῦ πράγματος οὐδὲ εἰς ἀρχοντας δύο καθεστῶτος (τοῦτο γὰρ ἠγούμεθα τῷ παντὶ συμφέρον), ἀλλ' ὡς τε εἰ μὲν ἀνδρα προεστάναι τοῦ εἰρημένου θρόνου, εχειν δὲ ἐξουσίαν κατὰ πάντων τῶν ἐκεῖσε στρατιωτῶν τῶν ἰδρυμένων εἰτε ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης πόλεως εἰτε ἐπὶ τῶν δύο Αἰγύπτων καθάπερ εἰρηται· δεῖ γὰρ καὶ τῆς εὐκοσμίας τῆς πόλεως προνοεῖν τε καὶ τοῦ μὴδὲν ταραχῶδες γίνεσθαι κατὰ τὸν εἰρημένον δῆμον· ἀλλ' εχειν τὸν ἐπὶ τῆς εἰρημένης ἀρχῆς τεταγμένον τὴν τε ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς δύναμιν τὴν τε ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἰσχὺν θεοῦ πρὸ πάντων ἠγούμενου τῆς εὐταξίας τῆς εἰρημένης πόλεως προνοεῖν, ἐπέχοντα τὸν τόπον, ὅσον ἐπ' αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις τοῖς τε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τοῖς τε ἐφ' ἑκατέρας Αἰγύπτου, καὶ τῶν

ένδοξοτάτων καὶ ἀνδρειοτάτων στρατηγῶν τῶν πραισενταλίων τῶν τε τῆς Ἐώας· ὡστε καὶ ἀδρεσπόνσουμ παρεῖναι αὐτῶ καὶ ὑπουργεῖν οἱ σ α ν ἐπιτάξειεν. Ἔσται δὲ αὐτῶ ἡ τάξις ἡ τε αὐγουσταλιανὴ καὶ μὴν καὶ ἡ δουκική, ἀχρι μέντοι ἑξακοσίων· οὐχ ὡστε ἰδίᾳ μὲν εἶναι τοὺς δουκικοὺς ἰδίᾳ δὲ τοὺς αὐγουσταλιανούς, ἀλλ' ὡστε μίαν γενέσθαι τάξιν καὶ κατάλογον εἶνα, οὐπερ ἀνδρες ἑκατὸν πρωτεύουσι, πεντήκοντα μὲν τῆς αὐγουσταλιανῆς τάξεως πεντήκοντα δὲ οἱ πρῶτοι τῶν δουκικῶν, ἀμοιβαδὸν ἐν ἀλλήλοις ταττόμενοι, ὡστε πρῶτον μὲν εἶναι τὸν αὐγουσταλιανόν, δευτέρον δὲ τὸν δουκικόν, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς παραφυλαχθῆναι τὸ σχῆμα τῶν ἑκατὸν τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτευόντων, τὸ δὲ λοιπὸν ἀπαν ὡς α ν ὁ τὴν ἀρχὴν ἔχων συνίδοι οὐτω καταστήναι, μὴ μέντοι ὑπερβαίνειν τὴν πᾶσαν τάξιν τὴν ἀναμιξεκτε τῶν αὐγουσταλιανῶν εκτε τῶν δουκικῶν συγκειμένην ἀνδρας ἑξακοσίους· πάντων τῶν ἐπὶ τούτῳ πραττομένων εἰς τε τὸν θρόνον τὸν σὸν εἰς τε ἡμᾶς διὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἀναφερομένων, ὡστε καὶ τὸ παρ' ἡμῶν εἰγε ὀρθῶς γένηται προσδέξασθαι κύρος. καὶ ἐπειδὴν ἡ τάξις καταστή. μηδένα τῶν αὐγουσταλιανῶν γίνεσθαι χωρὶς προβατορίων ἐκ τῆς ἡμετέρας χειρὸς ὑπογραφομένων, καθάπερ μέχρι νῦν. ἔσται δὲ αὐτῇ πάσῃ τῇ τάξει τὸ τῆς αὐγουσταλιανῆς πρόσρημα, ἀρχων δὲ ὁ παρὰ τῆς βασιλείας προχειριζόμενος <ὡς> βασιλικῆς ἀξίος κρίσεως, ὁ σ παραλήψεται τὴν ἀρχὴν καὶ καθαρὰς φυλάξει τὰς χεῖρας καὶ πανταχόθεν ἑαυτὸν ἀξιὸν τῆς βασιλικῆς δείξει κρίσεως. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τοῦ δημοσίου αὐτῶ ταύτην μόνην δώσομεν τὴν παραψυχὴν, ἣν μέχρι νῦν ὁ περίβλεπτος αὐγουστάλιος εχει, τὰς πεντήκοντα μὲν ἀννόνας καὶ τὰ πεντήκοντα κάπιτα, ἀλλὰ μεγάλη τῇ παραυξήσει χρησάμενοι θυαδραγιντα λιβραρυμ αυρι ε τους ἑκάστου λαμβάνειν ὑπὲρ σιτήσεων βουλόμεθα καὶ ὑπὲρ συνηθειῶν καὶ καλανδικῶν παρὰ βίνδικος ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων τῶδε τῶ τύπῳ τόπων τε καὶ αἰτιῶν. Οἱ δὲ γε αὐτῶ παρεδρεύοντες θυινθυε λιβραρυμ αυρι λήψονται ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἑτέρους μιλλε σολιδος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν τάξις, καίτοιγε πρότερον τὴν τρίτην αὐτῶν εχουσα ποσότητα· καὶ ἔσται τὸ πρᾶγμα λαμπρόν τε καὶ τῶν ἡμετέρων ἀξίως διωκημένον χρόνων. Πρώτην δὲ εἶναι φροντίδα τῶ τὴν τοιαύτην ἀρχὴν ἔχοντι βουλόμεθα τὴν τῆς αἰσίας ἐμβολῆς διοίκησιν, ὡστε αὐτὸν μὲν τὸν περίβλεπτον αὐγουστάλιον 782 καὶ τὴν πειθομένην αὐτῶ τάξιν κινδύνῳ οἰκείῳ καὶ τῶν οντων αὐτῶ καὶ ἔσομένων πραγμάτων καὶ κινδύνῳ τῆς αὐτοῦ τάξεως οὐ περὶ ταῦτα μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν ἀγωνιώσης, πᾶσαν τίθεσθαι πρόνοιαν τοῦ τὸν εἰρημένον τῆς αἰσίας ἐμβολῆς σῆτον καὶ ἀπαιτεῖσθαι καὶ κατὰ τοὺς νεμομισμένους καιροὺς ἐκπέμπεσθαι. ἀλλὰ τοῦτον μὲν εἰσπράττειν ὁ σις ἐξ ἑκατέρας ἔστιν Αἰγύπτου, τὸν δὲ ἀλλον ἀνυπερθέτως ὑποδέχεσθαι [η] καὶ ἐμβάλλεσθαι τοῖς πλοίοις παρασκευάζειν τε εἰς ταύτην ἐκπέμπεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, ὁ σος τοῦ κανόνος τῆς αὐτῆς αἰσίας ἐμβολῆς ἔστι τῆς ἐνταῦθα πλωϊζομένης. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν παρ' ἡμῶν φιλοτιμούμενον τῆς μεγάλης τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως τὸν μὲν ἀπαιτεῖν, ὁ σος ἐξ Αἰγύπτου καθέστηκεν ἑκατέρας, οἰκείῳ κινδύνῳ καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως, τὸν δὲ ὑποδέχεσθαι ὁπόσος ἐξ ἑτέρων ἀφίκοιτο τόπων καὶ αὐτῶ παραδοθεῖη κατὰ τὸ μᾶλλον ετι σαφέστερον ἐν τοῖς ἐφεξῆς δηλωθησόμενον, καὶ δαπανᾶν καθάπερ εἰθισται περὶ τὸ τρόφιμον τῆς αὐτῆς πόλεως, ὡστε τὸ ἀφθονον αὐτὴν βουλήσει θεοῦ διὰ πάντων εχειν· συγκινδυνευόντων τῶ αὐτῶ περιβλέπτῳ αὐγουσταλίῳ ὁ σον εἰς τὴν εἰσπραξιν καὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων καὶ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων καὶ πάσης πολιτικῆς καὶ δημοσίου βοηθείας, ὡστε πανταχόθεν ἀνεμπόδιστον τὸ πρᾶγμα γίνεσθαι. Τὸν δὲ ἐκ τῶν τόπων τῶν μὴ ὑπ' αὐτὸν οντων ἐκκομιζόμενον θεσπίζομεν κατὰ τοσοῦτον ἐπάγειν αὐτῶ τὸν κίνδυνον, ὡστε ἐπειδὴν ἐκκομισθεῖη αὐτόν τε ὑποδέχεσθαι πάσης μελλήσεως χωρὶς καὶ τὴν πειθομένην αὐτῶ τάξιν <καὶ> οἰκείῳ κινδύνῳ πλωῖζειν πρὸς ταύτην τὴν

εὐδαίμονα πόλιν, πανταχοῦ πρόνοιαν ποιούμενον τοῦ μηδὲν ἐκφόριον γίνεσθαι ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων αὐτῷ πόλεων τε καὶ ἐπαρχιῶν καὶ τόπων καὶ ὁρμῶν καὶ στομίων, πρὶν τὴν αἰσίαν ἐμβολὴν ἀποπλεῦσαι τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως, μηδὲ μετὰ ταῦτα, πλὴν εἰ μὴ κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ἐπιτετραμμένον ἢ ἐπιτραπησόμενον ἐκ θείων μὲν ἡμῶν τύπων, προστάξεων δὲ τῶν θρόνων τῶν σῶν· πρὸς ἅπαντα καὶ τῶν στρατιωτῶν ὑπουργούντων αὐτῷ καθάπερ ἐμπροσθεν εἰρηται οἰσ ἄν αὐτοῖς προστάξειε, καὶ τῶν ναυκλήρων ὑποδεχομένων τὸν σῆτον καὶ ἐμβαλλόντων ταῖς ναυσὶ κακεῖθεν ἐφ' ἡγεμόνι θεῶ πρὸς ταύτην τὴν εὐδαίμονα ναυτιλλομένων πόλιν. Εἰ μὲντοιγε τὸν ἐξ ἑκατέρας Αἰγύπτου μὴ εἰσπράξειε σῆτον, καὶ τὸν μὲν τῆς ἐνταῦθα πεμπομένης αἰσίας ἐμβολῆς εἰσκομισθῆναι παρασκευάσειε τῇ Ἀλεξανδρέων καὶ πλωῖσθῆναι πρὸς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν καὶ βασιλίδα πρὸ πέρατος τοῦ αὐγούστου μηνός, τὸν δὲ τοῦ τροφίμου τοῦ παρ' ἡμῶν φιλοτιμουμένου διὰ τοῦ σεπτεμβρίου μὴ εἰσκομίσειε τῇ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλει, ἰστω ὡς κατὰ τριῶν ἀρτάβων ὑπὲρ ἑκάστου νομίσματος ἀπαιτηθήσεται παρὰ τοῦ σοῦ θρόνου τὸ λεῖπον ἢ τῇ ἐμβολῇ ἢ τῷ τροφίμῳ κατὰ τὸ ἐξ ἑκατέρας Αἰγύπτου εἰσφερόμενον αὐτός τε ὁ ἀρχῶν καὶ ἰδιώτης γενόμενος κληρονόμοι τε αὐτοῦ καὶ διάδοχοι, καὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα κατ' οὐδένα τρόπον ἐλευθερούμενα, εἰς ἅπαν τὸ ἐντεῦθεν ὁ φλημα κατὰ τριῶν ἀρτάβων ἀποτιμώμενον εἰσκομίσειε ταῖς τραπέζαις ταῖς σαῖς, ἀλλὰ προσήκει πάντως αὐτὸν καὶ τὴν ἐξ ἑκατέρας Αἰγύπτου πληναρίαν πρᾶξαι κατὰ τοὺς εἰρημένους καιρούς. Ἐπειδὴ δὲ ἢ ἐπὶ τῆς αἰσίας ἐμβολῆς φροντὶς συνημμένον τε καὶ ἀχώριστον εἰσὶ τὸν τῶν ναύλων τίτλον, βουλόμεθα καὶ τὰ περὶ τούτου διατυπῶσαι, ὡς τε ὀλόκληρον τῷ πράγματι καὶ προσήκουσαν ἐπιθεῖναι 783 τὴν πρόνοιαν· τῶς οὖν τὸν τῶν ναύλων ἀποδέκτην βουλόμεθα μὴ ἀδειαν εἰσὶν πᾶσιν ἑαυτὸν ἐπεμβάλλειν τοῖς δημοσίοις τέλεσι, καὶ τισὶ μὲν τῶν ὑπευθύνων ἐνδιδόναι καὶ τὰ καλούμενα ἐνδοματικά κομίζεσθαι καὶ ἐντεῦθεν τοῦ δημοσίου ῥαθυμεῖν, ἕτεροι δὲ παρὰ τὸ προσήκον εἰσπράττειν καὶ πλεῖον ἰσως ἢ πρότερον καὶ παρὰ τοὺς νενομισμένους <καιρούς>, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν ἀφορμὴν τε καὶ ἀρχὴν τῆς τοῦ πράγματος συγχύσεως, τὸ μὲν ἀπαραίτητον τῶν ναύλων ἀεὶ προτεινόμενον, τῷ δὲ συγκεχυμένῳ τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν θηρῶντα, καὶ ὑπερφρονοῦντα μὲν τῶν τραπεζῶν τοῦ δικαστηρίου τοῦ σοῦ, ὁμοίως δὲ ἅπαντα κέρδους χάριν ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆσθαι σπεύδοντα. Ἐπειδὴ τοίνυν ἢ σὴ ὑπεροχὴ πάντα ἀγρύπνως διοικουμένη ἐδίδαξεν ἡμᾶς, ὁσος συλλογίζεται τῶν ναύλων κανῶν ὁ ἐκ τῆς Ἀλεξανδρέων χορηγούμενος, εἰς νομισμάτων μυριάδας ὀκτώ, οἰα καὶ τῆς εὐτυχοῦς σιτοπομπίας εἰς ὀκτακοσίας μυριάδας συνιούσης, βουλόμεθα τὰς ὀκτὼ ταύτας μυριάδας τῶν νομισμάτων δίδοσθαι τῷ τῶν ναύλων ἀποδέκτη ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων καὶ τόπων καὶ προσώπων· διὰ τοῦτο γὰρ ἐν εὐπόροις ἐποίησάμεθα τὴν τοιαύτην ἐκταγήν, ὡς τε μηδὲν παντελῶς μήτε ἐξ ἀναβολῆς μήτε ἐξ ἑλλείψεως τῆς αἰσίας σιτοπομπίας γενέσθαι. ὁ μὲντοι περίβλεπτος αὐγουστάλιος καὶ ἢ πειθομένη τάξις αὐτῷ, κατὰ μίαν ὡς εἰρηται γενομένη συστροφὴν τε καὶ ἐνωσιν ἐκ τε τῶν αὐγουσταλιανῶν ἐκ τε τῶν προτέρων δουκικῶν, τὰς εἰσπράξεις ποιήσονται τῶν πόλεων καὶ τῶν τόπων καὶ τῶν προσώπων τῶν ἀφωρισμένων ἐκ τε τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ ἑκατέρας Αἰγύπτου τῷ ἀποδέκτη τῶν ναύλων, ὁμοίως καὶ αὐτοῦ τοῦ τῶν ναύλων ἀποδέκτου τὴν τοιαύτην εἰσπραξίν ποιουμένου, ἐφ' ὧ τε οἰκείῳ κινδύνῳ τὸν τε αὐγουστάλιον ὡς εἰρηται τὴν τε αὐτοῦ τάξιν ταῦτα ἀπαιτεῖν ἅμα τῷ ἀποδέκτη τῶν ναύλων· <ω> καὶ αὐτῷ κίνδυνος ἐπέστη τῆς τούτων εἰσπράξεως, ὡς τε ἀμέμπτως καὶ ἀπαιτεῖν τὸ χρυσίον καὶ ἐπιδιδόναι τῇ εἰρημένῃ χρεῖα καὶ διανέμειν τοῖς ναυκλήροις κατὰ τὸ μέχρι <νῦν> εἰθισμένον, συνανύοντος καὶ συγκινδυνεύοντος τῷ αὐτῷ ἀποδέκτη τῶν ναύλων πρὸς ἅπαντα τοῦ περιβλέπτου αὐγουσταλίου τῆς τε πειθομένης αὐτῷ τάξεως καὶ τῶν ἀνδρειοτάτων ταγματῶν τῶν

ἐν τοῖς τόποις οὗτων σὺν τοῖς αὐτῶν τριβούνοις. οἱ αὖ προσήκοντες ἐκ τρόπου παντὸς τὸν τῶν ναύλων ἀποπληροῦσθαι λόγον καὶ δίδοσθαι τοῦτον τῷ ἀποδέκτη καὶ δι' αὐτοῦ κατὰ τὸν προσήκοντα καὶ νενομισμένον διοικεῖσθαι τρόπον καὶ παρέχεσθαι τοῖς ναυκλήροις ὑπὲρ πάσης τῆς αἰσίας ἐμβολῆς. καὶ αὐτὴ μὲν πρώτη φροντίς καὶ διοικήσεις ἑαυτῇ συνημμένη γενήσεται, ἡ τε τῆς αἰσίας ἐμβολῆς ἡ τε τῶν ναύλων. Ἐν δευτέρᾳ δὲ τάξει βουλόμεθα τὴν τε σὴν ὑπεροχὴν καὶ τὸν κατὰ καιρὸν ἀρχοντα ταύτης τῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς τε σκρινιαρίους καὶ τρακτευτὰς δύο τε Αἰγύπτων καὶ Ἀλεξανδρείας προνοεῖν τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων τῶν εἰς ἑκατέραν τράπεζαν εἰσφερομένων τοῦ δικαστηρίου τῆς σῆς ὑπεροχῆς, τὴν τε ἰδικὴν τὴν τε γενικὴν, δηλαδὴ ἐξ ἐκείνων τῶν πόλεων καὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν τούτων ἐγγυητῶν καὶ τῶν τόπων τῶν εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἀφορισθέντων, ὑποτεταγμένων καὶ αὐτῶν τῆδε τῇ θεῖᾳ νομοθεσίᾳ. οὐ δυναμένων παντελῶς οὐδὲ τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου οὐδὲ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως οὐδὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων λόγον παρέχειν ἢ ἐξαιρεῖσθαι τῆς εἰσπράξεως τῆς δημοσίας τινὰς ἢ ἐπικοινωνεῖν καθ' οἴανούν αἰτίαν τῇ εἰρημένῃ εἰσπράξει τῇ ἀνηκούσῃ ταῖς τραπέζαις τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἢ τοῖς προσώποις τοῖς ἀφορισμένοις αὐτῇ, πλὴν εἰ μὴ βοήθειαν ἐνεκα τοῦτο αἰτήσῃαι γενέσθαι οἱ τρακτευταὶ καὶ 784 οἱ τὸν αὐτῶν πληροῦντες τόπον κατὰ χώραν. εἰ γὰρ τοῦτο αἰτήσουσιν ἢ εἰ περ προστάξαιεν ἢ σὴ ἐνδοξότης καὶ οἱ κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν ἔχοντες ἀρχὴν, ἀνάγκην ἔξει οὗτε κατὰ καιρὸν ἀγουστάλιος καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν καθωσιωμένοι στρατιῶται καὶ οἱ τούτων τριβούνοι καὶ ἡ πειθομένη τάξις τῷ αὐτῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἀγουσταλίῳ καὶ πᾶσα πολιτικὴ καὶ δημοσία βοήθεια, καὶ ἐπαμύνειν τοῖς σκρινιαρίοις τοῖς σοῖς καὶ παρασκευάζειν ἀπαντας τοὺς ὑποκειμένους ταῖς τοιαύταις εἰσφοραῖς ταῖς ἀρμοζούσαις ἑκατέρα τραπέζῃ τοῦ δικαστηρίου τῆς σῆς ὑπεροχῆς, δίχα τῆς οἴασου ἀναβολῆς τοὺς ἐπικειμένους αὐτοῖς εἰσφέρειν δημοσίους φόρους καὶ μὴ τολμᾶν ἀντιλέγειν. εἰ γὰρ <τις> τῶν ἐξ ἑκατέρας Αἰγύπτου ἢ τῶν κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν οἰκούντων καὶ ὑποκειμένων ταῖς τοιαύταις εἰσφοραῖς (ἐξηρημένου τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς πόλεως, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὰ προσήκοντα διατυπώσομεν) τολμήσειεν ἀντιβλέψαι πρὸς τὴν δόσιν ἢ κατὰ τι ἐναντιωθῆναι, καὶ μὴ ὁ περιβλεπτός ἀγουστάλιος ἔχων καὶ τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ οἱ τῶν ταγμάτων πρωτεύοντες καὶ τριβούνοι καταναγκάσουσιν αὐτὸν ἢ αὐτοὺς τὰ ὀφειλόμενα εἰσενεγκεῖν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τὴν πρὸς τὸ δημόσιον ἀγαπήσαι, ἰστώσαν, ὡς αὐτὸς μὲν ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀγουστάλιος καὶ πᾶσα βοήθεια ἢ εἰ μὲν προσθεν ἐμνήσθημεν κινδυνεύουσιν ἐπὶ τε ταῖς ζώναις *** εἰς τὸ δημόσιον καὶ εἰς μέρος τῶν ὀφειλομένων καταλογιζομέναις. οἱ δὲ ἀντειπεῖν θάρρήσαντες δημοσίαν ὀψονται τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν γενομένην καὶ ἑαυτοὺς ἐξω τῆς χώρας ἐλαυνομένους. πρόδηλον δέ, ὡς πᾶσι τοῖς διαταχθησομένοις παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ὁ κατὰ καιρὸν ἀγουστάλιος ὑποκείσεται τῇ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐξουσίᾳ τε καὶ ἀρχῇ, καθάπερ μέχρι τοῦ παρόντος πεφύλακται. εἰ μὲντοι βουλευθῆ ἢ σὴ ἐνδοξότης ἢ οἱ σκρινιάριοι ἢ οἱ τρακτευταὶ ἢ οἱ τὸν ἐκείνων πληροῦντες τόπον κατὰ χώραν λόγον τισὶ δοθῆναι προσώποις, ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοὶ κινδυνεύουσιν· δώσει μὲντοι τοῦτον ὁ θεοφιλέστατος πατριάρχης ἐπὶ τῷ τῷ αὐτῷ ἡμέρας ἐκτεινόμενον καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς ὁμοίοις, ἐφ' οἷς ἀνὰ τῆς ἀρχῆς τῆς σῆς ὑπεροχῆς προσταχθεῖ ἢ παρὰ τῶν τρακτευτῶν αἰτηθεῖ. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα γένοιτό τις λόγου δόσις, αὐτὴ παντελῶς ἐστὶ ἀκυρος. οὐδὲ γὰρ δι' οἰασηδοποιῦν αἰτίας λόγον τινὰ παρὰ ταῦτα παρέχειν τοῖς προσώποις τοῖς ἐκάστη ἀφορισμένοις αἰτία συγχωροῦμεν, πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ τούτῳ τὸν λόγον λάβοιεν, ἐφ' ὧν τε δημοσίᾳ φαίνεσθαι καὶ πάντως εἰσω ῥητῶν ἡμερῶν πᾶν ὁσον ὀφείλουσι τὸ δημόσιον ἐκπληρῶσαι ἢ τὴν ἀποχρῶσαν τοῖς τρακτευταῖς ἢ σκρινιαρίοις παρέχειν ἀσφάλειαν· πρὸς τῷ τὸν

παρὰ ταῦτα εἰληφότα λόγον παρ' οἰουδήποτε προσώπου ἰσον τοῖς ἀμπλακοῦσιν εἶναι καὶ ὑπομένειν τὴν εἰσπραξιν καὶ ἐνδον τῶν ἀγίων περιβόλων. εἰ δὲ ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος παρὰ τὰ εἰρημένα δοίη λόγον ἀνάγκην ἐξουσιν οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι καὶ οἱ ἐκκλησιέκδικοι τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας τὴν ἐντεῦθεν συμβαίνουσαν τῷ δημοσίῳ ζημίαν ἐπιγνῶναι οἱ κοθεν καὶ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑποστάσεως. εἰ δὲ μὴ εὐπορήσασαν, ἐκ τῶν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας χρημάτων τε καὶ πραγμάτων τὸ ἱκανὸν τῷ δημοσίῳ γενήσεται. εἰ δὲ τολμήσουσι παρὰ γνώμην τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου αὐτοὶ δοῦναι λόγον, οὐ μόνον εἰσται τὸ δεδομένον παντελῶς ἀκυρον, ἀλλ' αὐτοὶ τὴν ζημίαν θεραπεύσουσι τῷ δημοσίῳ, τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου, εἰ τοῦτο παρὰ γνώμην αὐτοῦ πράξειαν, πάντως αὐτοὺς καὶ ἀποκινουῦντος τῶν φροντίσεων ὡς ἐχουσι καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκβάλλοντος. εἰ δὲ ἀρχων παρὰ τὰ διηγορευμένα δοίη τινὶ λόγον ὀφείλοντι δημόσια ταῖς σαῖς τραπέζαις ἀφωρισμένα, τούτέστιν ἡ ὀ αὐγου 785 στάλιος ἡ οἱ λαμπρότατοι τριβούνιοι <η> οἱ πρωτεύοντες τῶν ταγμάτων, τῆς τε ἀξίας καὶ τῆς ἀρχῆς παραλυθήσονται καὶ θεραπεύσουσι τῷ δημοσίῳ τὴν αὐτὴν ζημίαν καὶ ἰδιῶται γενόμενοι, καὶ οὐ περιόντες μόνον ἀλλὰ δὴ καὶ τελευτήσαντες· ἐνέξονται γὰρ αὐτοὶ καὶ κληρονόμοι ταῖς τοιαύταις ἀπαιτήσεσι καὶ τὰ αὐτῶν πράγματα, ὡς τε εὐλαβεῖα τῶν ποινῶν μηδὲν ἀμαρτάνεσθαι τοιοῦτον μηδὲ διαφεύγειν τὴν ποινήν, ἀχρὶς ἂν τὸ πᾶν ὀφλημα διαλυθείη. εἰ δὲ τις ἐναγόμενον ἀφέλοιτο πρόσωπον ἐκ τῶν ἀγίων περιβόλων ἢ τόπων ἢ καὶ ἐμποδῶν τῇ ἀπαιτήσεσι εἰσται, δεῖ καὶ τοῦτον ὁμοίως παντὸς οὐ περὶ ὁ ἀφαιρεθεὶς ὑπεύθυνος γέγονεν ἐνοχον εἶναι καὶ ἀπαιτεῖσθαι σὺν κληρονόμοις ἰδίους καὶ διαδόχοις καὶ τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν. ἀλλ' αὐτοὺς ὡς εἰρηται τοὺς καὶ τὸν πάντα κίνδυνον ἐχοντας ἐπὶ τούτῳ (φαμέν δὴ τοὺς τρακτευτὰς καὶ σκρινιاریους) αὐτοὺς καὶ τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ πράγματος εἰσχειν, καὶ πάντα τὸν κανόνα ταῖς τραπέζαις ταῖς σαῖς ἐκ τῶν εἰρημένων διαφέροντα πόλεων τε καὶ ἐπαρχιῶν καὶ τόπων ἐκπέμπειν ταῖς τραπέζαις τῆς σῆς ὑπεροχῆς, τῇ τε γενικῇ τῇ τε ἰδικῇ, καὶ τοῖς ἀλλοις ἐπιδιδόναι οἱς ἂν αὐτὸς διατυπώσεως. Ἡμεῖς δὲ θεσπίζομεν, ἀνάγκην εἰσχειν τὸν περίβλεπτον ἀγουστάλιον καὶ ἐπαμύνειν τοῖς τε παρὰ τοῦ σοῦ θρόνου στελλομένοις εἰς τοῦτο καὶ τοῖς τρακτευταῖς καὶ σκρινιاریοις ἢ τοι τῷ πληροῦντι τὸν αὐτῶν τόπον ἐπὶ ταῖς εἰσπράξεσι ταῖς ὀρώσαις αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ ἰδικὴν ἀναφερομέναις τράπεζαν. εἰ δὲ τινὰς συμβαίῃ τῶν ἐκ τῶν εἰρημένων χωρῶν ἀγνωμονεῖν περὶ τὸ δημόσιον καὶ τινὰ ταραχὴν πειρᾶσθαι ποιεῖν, ἵνα διαφύγοιεν τὴν εἰσπραξιν, θεσπίζομεν ἀδειαν εἰσχειν τὸν τρακτευτὴν ἢ τοι τοὺς σκρινιاریους ἢ τοι τὸν ἐπέχοντα τὴν τάξιν αὐτῶν δῆλα ταῦτα καθιστᾶν τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἀγουσταλίῳ, τὸν δὲ οἰκείῳ κινδύνῳ καὶ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως καταναγκάζειν τοὺς στρατιώτας ἀμύνειν τῷ πράγματι καὶ συνέχειν τοὺς ἀγνωμονοῦντας καὶ ἀπαιτεῖν τὰ ταῖς <σαῖς> τραπέζαις ὀφειλόμενα οἰκείῳ κινδύνῳ, ὡς τε διὰ τε τῆς πολιτικῆς διὰ τε τῆς στρατιωτικῆς χειρὸς ταῦτα ἀνυόμενα ἀνυπέρθετον εἰσχειν τὴν εἰσπραξιν τὴν τε ἐπὶ τὴν μεγάλην ταύτην πόλιν εἰσφορὰν. εἰδότες τῶν τε λαμπροτάτων τριβούνων τῶν [τε] ἀνδρειοτάτων στρατιωτῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτεούτων, ὅτι τούτου εἰ ῥαθυμῆσειαν καὶ μὴ παρασκευάσουσιν αὐτοὺς ἀπαντα πρᾶξαι ὅποσα εἰρήκαμεν, καὶ περὶ τῶν σιτήσεων κινδυνεύουσιν· παρακατασχεθήσονται γὰρ αὐταὶ παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν ἀγουσταλίου καὶ εἰσκομισθήσονται ταῖς σαῖς τραπέζαις οἰκείῳ κινδύνῳ, καὶ δήμευσιν ὑποστήσονται οἱ τε λαμπρότατοι αὐτῶν τριβούνιοι καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς πρωτεύοντες (οἱ περὶ καὶ κεφαλικὴν τιμωρίαν εὐλαβεῖσθωσαν), καὶ τὸ πᾶν τάγμα μεταστὰν ἐκ τῆς χώρας ἐν τοῖς πορρωτέρω τοῦ Ἰστρου ἢ τοι Δανουβίου ποταμοῦ τόποις μετατεθήσεται, τοῖς ἐκεῖσε λιμιτοῖς τῆς παραφυλακῆς ἐνεκα προσκαρτερῆσον. αὐτοὶ τε οἱ πρὸς τὸ δημόσιον ἀγνωμονήσαντες καὶ τὴν τοιαύτην

ανάγκην ἀναμείναντες δήμευσίν τε καὶ ἔξορίαν ὑποστήσονται διηνεκῆ, τὴν Σεβαστουπολιτῶν καὶ Πιτυούντων, αἱ περ εἰσὶν ἐπ' ἑσχάτου τῆς *** τοῦ Εὐξείνου Πόντου κατοικήσοντες. Τὴν δὲ αὐτὴν καὶ ὁμοίαν φροντίδα τῷ περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ ἐπιτίθεμεν καὶ προφάσει τῶν λαργιτιοναλιξῶν τίτλων καὶ πάντων τῶν προσηκόντων εἰς τὰς θείας ἡμῶν λαργιτιόνας, ἀνυομένων παρ' αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως εἰ τε κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων αὐτὴν εἰ τε κατὰ Αἰγύπτους ἀμφοτέρας. καὶ γὰρ τούτων ἡμῖν ἢ αὐτὴν καθέστηκε φροντίς, καὶ προσῆκόν ἐστὶν αὐτόν τε καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν κινδύνῳ οἰκείῳ προνοεῖν τῆς εἰσπράξεως τῶν λαργιτιοναλιξῶν τελῶν καὶ τῶν αἰτιῶν ἀπασῶν τῶν εἰς τὰς θείας ἡμῶν 786 ἀνηκουσῶν λαργιτιόνας, ὥστε τὰς τοιαύτας δημοσίας εἰσφορὰς τὰς τοῖς θείοις ἡμῶν ἀρμοττοῦσας θησαυροῖς καὶ εἰσπράττεσθαι καὶ ταῖς θεταῖς ἡμῶν εἰσφέρεισθαι λαργιτιόσι μετὰ παντὸς κινδύνου τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου καὶ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως. εἰ γὰρ τι τούτων ἀμεληθεῖ, κίνδυνος αὐτὸν περιστήσεται ἐπὶ τε τῇ ἀρχῇ ἐπὶ τε τῇ περιουσίᾳ τῇ οἰκείᾳ καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρχῆς ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ὑστερον καὶ ἐπειδὴν ταύτην ἀπόθοιτο καὶ κατὰ διαδόχων αὐτοῦ καὶ κληρονόμων· ἐνέξεται γὰρ ταῖς τοιαύταις εἰσπράξεσιν οὐκ αὐτὸς μόνος. ἀλλὰ καὶ κληρονόμοι αὐτοῦ καὶ διάδοχοι, εἰς ἀνὰ πάντα ἐκπληρώσειαν τὰ ταῖς θεταῖς ἡμῶν λαργιτιόσιν ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων αὐτῷ τόπων ὀφειλόμενα. καὶ οὐ τε λόγον ἀσυλίας τις παρέξει τοῖς ὑποκειμένοις αὐτῷ πλὴν ἐκείνων, οἱ καὶ τὸν κίνδυνον *** τῆς εἰσπράξεως καθάπερ εἰρηται γινομένης κινδύνῳ τοῦ κατὰ καιρὸν περιβλέπτου ἀγουσταλίου καὶ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως, τῶν δὲ χρημάτων καταβαλλομένων ἐπὶ τοὺς καθωσιωμένους τῶν θείων λαργιτιόνων παλατίνους. οἱς τούτου μέλει τοῦ μέρους, καὶ τοὺς ἄλλως στελλομένους ἐπὶ τοῦτο παρὰ τοῦ προεστῶτος τῆς αὐτῆς εὐκλεοῦς ἀρχῆς ἐνδοξοτάτου ἀρχοντος. καὶ οὐ τε λόγον συγχωρήσουσι δοῦναί τινα παρὰ τὰ ἐμπροσθεν διηγορευμένα οὐ τε ἐμπόδιμά τί γενέσθαι περὶ τὰς εἰσπράξεις. οἱ τε καθωσιωμένοι στρατιῶται [η] οἱ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν οὐ ντες τὰ αὐτὰ πείσονται, εἰ μὴ κάκεῖνοι ἀμύνοιεν καὶ ἐκ τρόπου παντὸς ἀνυσθεῖν τὰ λαργιτιοναλιξὰ χρήματα καὶ ἐπὶ τοὺς εἰς τοῦτο στελλομένους καταβληθεῖν, καὶ γένηται ἐπ' αὐτοῖς πᾶσα προθυμία καὶ εἰσπραξις, ὁσπὴν καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρκαρίοις γενέσθαι διεταξάμεθα. Δίδομεν δὲ καὶ ἐκεῖνο τῷ περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ, ὥστε ἐφ' ἅπασιν διακελεύεσθαι καὶ στρατιώταις καὶ παγάρχαις καὶ τοῖς τὰ δημόσια πράττουσι τὰ ὑπὸ τὴν αὐτοῦ καθεστῶτα διοίκησιν τε καὶ ἔξουσίαν, οὐ μέντοι δύνασθαι τοὺς παγάρχας ἀγνωμονοῦντας ἢ περὶ τὸν σῆτον ἢ, περὶ τὰ ναῦλα ἢ περὶ τὰ ἄλλα δημόσια τὰ ἀνήκοντα ταῖς εἰρημέναις αἰτίαις ἢ ταῖς κατὰ χώραν δαπάναις ἀποκινεῖν κατ' ἔξουσίαν· ἀλλ' εἰ τι πράττοιεν κακόν, οὐκ ἀποκινήσει μὲν αὐτούς, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ καταστήσει καὶ περισκοπήσει ἑτέρους τοὺς τῷ πράγματι χρησομένους ὀρθῶς καὶ ἅπαντα μηνύσει ἐνταῦθα τῷ θρόνῳ τῷ σῶ καὶ δι' αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ, ὥστε ἡμᾶς πάντα γινώσκοντας τὰ προσήκοντα πράττειν ἐπὶ τε τῇ τῶν οὐκ ὀρθῶς τῷ πράγματι χρησαμένων ἐκβολῇ ἐπὶ τε τῇ τῶν ἐπιλεγέντων παγαρχῶν εἰ γε συνίδοιμεν ἐγκαταστάσει καὶ παραδόσει τῶν τε εἰς τὰς παγαρχίας ἀνηκόντων τῶν τε εἰς τὰς οὐσίας τὰς αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ <οἱ> πολιτεύομενοι οἱ τε κατὰ Ἀλεξάνδρειαν οἱ τε κατὰ τὰς δύο Αἰγύπτους ὑποκείσονται αὐτῷ, καὶ πάντες οἱ σοὶ δημόσια χειρίζουσιν ἐν ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῷ χώραις ταῖς εἰσπράξεσιν ἀπονενεμημένα ταῖς αὐτοῦ· ἀδειαν εἰς ἑτέρας τινὰς εἰς ἐν χώρας τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ, καὶ ἀγειν πρὸς ἑαυτὸν καὶ εἰσπράττειν τὰ δημόσια, καὶ εἰ τινες τῶν κεκτημένων ἐπὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ δύο ἑτέρωθι διάγοιεν ἢ οἰκοῖεν <ἐν> ἐπαρχίαις οὐχ ὑποκειμέναις αὐτῷ, καὶ τούτους ἐπαναγαγεῖν εἰς ἢ ν ἀπέλιπον χώραν, ὥστε μηδὲν ἐμπόδιμα τοῖς δημοσίοις γενέσθαι τοῖς ὑποκειμένοις αὐτῷ. ταύτου τούτου πραττομένου, εἰ καὶ τινες ὀφείλοιν δημόσια ἀνήκοντα ταῖς τραπέζαις ταῖς σαῖς, καὶ

οί τρακτευταί καὶ οἱ τὸν ἐκείνων πληροῦντες τόπον καὶ ὑποκείμενοι ταῖς εἰσπράξεσι τῆς γενικῆς καὶ ἰδικῆς τραπέζης τοιοῦτό τι δῆλον αὐτῶ καταστήσειαν· καὶ ἐπὶ τούτῳ γὰρ ὁμοίως καὶ ἐκπέμψει 787 καὶ α ξι τούτους, ὡστε καὶ αὐτοὺς παρὰ τῶν τρακτευτῶν τῶν σῶν ὑπομένειν τὴν εἰσπραξίν· οὐ δυναμένων τῶν ὀφειλόντων καὶ ἐν ἑτέροις ὀντων τόποις παραγράφεσθαι τὸν ἀγουσταλίον ἐπὶ τῇ τῶν δημοσίων αἰτία ὡς μὴ πρόσφορον αὐτοῖς δικαστὴν καθεστῶτα. ὁ περ καὶ ἐπὶ τῶν λαργιτιοναλῶν ἀπαιτήσεων γίνεσθαι βουλόμεθα. Ὑπόλοιπος δὲ ἐν ταῖς εἰσπράξεσιν εσται φροντίς τῷ περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ καὶ τῇ πειθομένη αὐτῷ τάξει, ἣ τις ὑπέρ τε τῆς στρατιωτικῆς εσται δαπάνης, τῆς τε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς τε ἐπὶ τῶν δύο Αἰγύπτων, τῶν τε [ἐπὶ] πολιτικῶν καὶ σολεμνίων τελῶν τῆς μεγάλης τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως καὶ τῶν ἑκατέρας Αἰγύπτου. δεῖ τοίνυν ταῦτα κινδύνῳ τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου καὶ τῆς πειθομένης αὐτῷ τάξεως καὶ ἀπαιτεῖσθαι καὶ ἐπιδίδοσθαι, οὐκέτι τοῦ πράγματος πραττομένου διὰ τοῦ σκρινιαρίου τῆς σῆς ὑπεροχῆς, ὁ ν ἐκ τοῦ στρατιωτικῶν διοικεῖν στρατιωτῶν καλοῦσιν Αἰγύπτιοι· ἀλλ' οὐτος μὲν καθάπαξ πεπαύσεται, ὁ δὲ περιβλεπτος ἀγουσταλίος καὶ ἡ πειθομένη τάξις αὐτῷ δι' ὁποίων α ν βουλευθείη τρόπων οἰκείῳ κινδύνῳ τὴν εἰσπραξίν ποιήσεται, καὶ τὴν δαπάνην χορηγήσει τοῖς καθωσιωμένοις στρατιώταις α πασι τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρέων ἰδρυμένοις *** τὴν ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς ἐκτάξει δαπάνην ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων τόπων τε καὶ πόλεων, κινδύνῳ οἰκείῳ τὴν εἰσπραξίν τούτων <διὰ> τῶν καθωσιωμένων στρατιωτῶν ποιούμενος. Ἀναγκάσεις δὲ καὶ τὸν κατὰ καιρὸν βίνδικα τῆς Ἀλεξανδρέων πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα δαπανήματα ποιῆσαι ἐπὶ τε τῆς ἐκπυρώσεως τῶν δημοσίων βαλανείων ἐπὶ τε τοῖς αλλοῖς σολεμνίοις α πασι τοῖς πολιτικοῖς, α περ πάντα ὑπόκειται ῥητῶς τῷδε ἡμῶν τῷ θεῷ νόμῳ. ἣ τις ἀπογραφή δηλώσει σαφῶς ἐκ ποίων τε ταῦτα συνάγεται τόπων καὶ τίτλων ἠτοι προφάσεων καὶ προσώπων, καὶ πόσα ἐστὶ καὶ ὀντινα προσήκει διοικεῖσθαι τρόπον, δηλαδὴ τῶν σολεμνίων καὶ ὀσα πολιτικῶν καθέστηκε δαπανήματα ἐπὶ δύο Αἰγύπτων κινδύνῳ τοῦ ἐπιχωρίου τῶν ἐπαρχιῶν τούτων α ρχοντος ἐπιδιδομένων ταῖς αὐταῖς πόλεσιν. ἐπὶ δέ γε τοῖς ὑπὸ τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου κινδύνῳ οἰκείῳ καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως διοικηθησομένοις α δειαν ε ξει καὶ λόγον διδόναι καὶ πάντα πράττειν α περ α ν λυσιτελεῖν τῷ πράγματι νομίσειεν, οἱ α τοῦ κινδύνου παντὸς εἰς αὐτόν τε καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν φερομένου. δηλαδὴ τῶν δαπανημάτων τῶν γινομένων ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως κατὰ τὸ σύνθητες γενομένων δι' ἐκείνων, οἱ μέχρι νῦν ταῦτα πράττουσι. μηδενὸς κατὰ πρόφασιν τοῦ δῆθεν μὴ ὑποκεῖσθαι τῷ περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ μηδὲ αὐτοῖ τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως ἐθελοκακούντων καὶ τινα δόλον ἣ ἐν ταῖς εἰσκομιδαῖς ἣ ἐν ταῖς πλωῖσεσι τῆς αἰσίας ἐμβολῆς ποιουμένων, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα καθαρῶς πραττόντων καὶ ὑπὲρ τῆς τοῦ κοινῶ φροντίδος τε καὶ λυσιτελείας, εἰδόντων τὸ τοῦ πράγματος ἀπαραίτητον καὶ γινωσκόντων, ὡς ὑπὸ τὴν ἐσχάτην εσονται τιμωρίαν, οὐ μόνον εἰ τι κακουργήσειαν, ἀλλὰ κα ν εἰ τινα περίνοιαν περὶ τὸ πρᾶγμα πράξειαν. Κάκεῖνο δὲ ἀνενεχθὲν ἡμῖν παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς δεῖν ῶθήμεν ἐγγράψαι τῷδε τῷ νόμῳ. α παν γὰρ ἀνερευνομένη ἡ σὴ ἐνδοξότης κατὰ τὴν εἰρημένην τῶν Ἀλεξανδρέων πόλιν ευ ρεν ἐν τῇ πυκτῇ τῇ ἐπὶ 788 τῶν χρόνων Ἀναστασίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως, ἠνίκα Μαριανὸς ὁ τῆς ἐνδόξου <μνήμης> ἐπ' αὐτῷ τὰ πράγματα ε πραττε, καταστήναι δημοσίαν πυκτὴν, Ποταμῶνος τηνικαῦτα τῶν δημοσίων τῆς Ἀλεξανδρέων προεστῶτος κατὰ τὸ τοῦ βίνδικος σχῆμα, ἐν ἣ πυκτῇ ἀπεγράφατο τὸν τοῦ ἐξαγωγίου τίτλον ἐκφέροντα διαφόροις αἰτίαις χιλίους <υξθ'> χρυσοῦς οὐ τως· τετρακοσίους μὲν ἐνενήκοντα δύο χρυσοῦς τοῖς δημοσίοις βαλανείοις τῆς αὐτῆς πόλεως, τετρακοσίους δὲ ἐννέα καὶ δέκα τῷ καλουμένῳ ἀντικανθάρῳ καὶ πεντακοσίους πεντήκοντα ὀκτῶ χρυσοῦς πρὸς τῷ ἡμίσει τῷ

ἀποδέκτη τῶν ναύλων, ὡς εἶναι τὸ ἀπογεγραμμένον ἐν χιλίοις τετρακοσίοις ἐξήκοντα ἑννέα χρυσοῖς. γενέσθαι δὲ ὑστερον καὶ περιποίησιν παρὰ τῶν πολιτευομένων τῇ αὐτῇ αἰτία τοῦ ἐξαγωγίου νομισμάτων ρ', τὸν δὲ κατὰ καιρὸν ἀγουστάλιον τριακοσίους εἰκοσι χρυσοῦς κομίζεσθαι ὑπὲρ πῶλων τριάκοντα εξ, οὗς αὐτὸς παρέχει τῇ ἵπποδρομίᾳ τῆς εἰρημένης τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως· καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα μῆναι οὐ μόνον <ἐπὶ> τῆς Στρατηγίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς δευτέρας ἐπιμεμήσεως τοῦ παρωχηκότος κύκλου τῆς πρὸ ἐτῶν πεντεκαίδεκα. ἐξ ἐκείνου δὲ τινῶν μὲν ῥαθυμία τινῶν δὲ κακουργία τῶν δὲ πλείστων κλοπῇ τὸ πρᾶγμα κατὰ μικρὸν ἐλαττωθῆναι, καὶ ἀποστερεῖσθαι καὶ τὰ δημόσια βαλανεῖα τῆς τῶν τετρακοσίων ἑνετήκοντα δύο νομισμάτων ποσότητος καὶ τὰ ναῦλα τῆς τῶν πεντακοσίων πενήκοντα ὀκτὼ ἡμίσεος νομισμάτων εἰσφορᾶς, προφάσεως αὐτοῖς δοθείσης ἐκ τοῦ τινος τοῦτο μὲν ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦτο δὲ ἐκ τῶν θρόνων τῶν σῶν αἰδαν ἑαυτοῖς κατασκευάσαι καὶ προῖκα ἐκφέρειν κεράμους τῆς εἰρημένης τῶν Ἀλεξανδρέων πόλεως καὶ εἰ τερα εἰδη, ἀπερ ὑπόκειται τῷ τοιούτῳ τέλει, καὶ οὕτως ἐλαττωθῆναι κατὰ μικρὸν τὴν εἰρημένην πόλιν. Ἀποδεχόμενοι τοίνυν τὴν σὴν ὑπεροχὴν καὶ τούτοις ἐπιστάσαν θεσπίζομεν, μήτε τῶν πεπορισμένων τισὶ παντελῶς τοιούτων θείων <η> ἀρχικῶν τύπων οφελός τι καθεστάναι, ἀλλὰ πάντας ἐπιγινώσκειν τοῦτο ὁ μέχρι τῶν χρόνων Στρατηγίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐδίδοσαν, μήτε τὸν περίβλεπτον ἀγουστάλιον πλείονα δαπάνην τινὰ ποιεῖν παρὰ τὴν ἐμπροσθεν καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων Στρατηγίου τοῦ ἐνδοξοτάτου πολιτευσαμένην, μήτε κατὰ καινοτομίαν τινὰ προσάπτεσθαι τῶν τελῶν ἐκείνων καὶ ἑαυτῷ ἐκδικεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαῖον φυλαχθῆναι σχῆμα τὸ μέχρι Στρατηγίου τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ αὐτοῦ· μήτε φιλονεικίας ἀφορμὴν δοθῆναι τῷ τε κατὰ καιρὸν ἀγουσταλίῳ ***, καὶ τὸν μὲν ὡς οὐ λάβοι λέγειν, τὸν δὲ ὡς ἐλαττον λάβοι, ἀλλ' ἐκ τῆς ὀλης ποσότητος τῶν χιλίων ὀκτακοσίων ὀγδοήκοντα ἑννέα νομισμάτων κουφισθῆναι τριακοσίους ἐξήκοντα ἑννέα χρυσοῦς (βουλόμεθα γὰρ καὶ τι φιλανθρωπότερον τῆς ἀκριβείας πράξαι)· καὶ διὰ τὴν τοῦ κατὰ καιρὸν ἀγουσταλίου συγκρότησιν ἀλλοὺς χιλίους πεντακοσίους εἰκοσι χρυσοῦς μόνους ἐκ τοῦ τίτλου εἰσφέρεισθαι, ἐξ ὧν τοὺς τριακοσίους εἰκοσι χρυσοῦς ἑαυτῷ λογιεῖται ὁ περίβλεπτος ἀγουστάλιος προφάσει τῶν τριάκοντα εξ πῶλων, οὗς ἀνάγκη παρασχεῖν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἵπποδρομίᾳ τῆς Ἀλεξανδρέων κατὰ τὸ ἀνωθεν κρατοῦν εἶδος, τοὺς δὲ ὑπολοίπους χιλίους διακοσίους καταλογίζεσθαι αὐθις αὐτῷ εἰς τὰς σιτήσεις τὰς ἑαυτοῦ, οὕτω τε τὸ πρᾶγμα εὐλυτον εἶναι καὶ τὴν ἀρχαῖαν φυλάττον ὁδὸν καὶ μηδενὶ παντελῶς ἀδειαν κακουργίας παρεχόμενον. τῇ γὰρ τῶν δημοσίων βαλανείων ἐγκαύσει καὶ τῷ ἀντικανθάρῳ <καὶ> τοῖς δημοσίοις ναύλοις ἐξ ἐτέρων αἰτιῶν *** ἀπογραφῇ τῷδε τῷ θεῷ νόμῳ δηλοῦται. 789' Επειδὴ δὲ τὸν Μαρεώτην ὑπεθήκαμεν τῷ Λιβυκῷ κλίματι, καὶ εἰκός τινος τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπὶ δημοτικαῖς στάσεσιν ἀλισκομένους φεύγειν ἐκέισε διαδιδράσκοντας τὰς ἐπαγομένας αὐτοῖς παρὰ τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου ποινάς. θεσπίζομεν ἀδειαν εἶναι τῷ κατὰ καιρὸν περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ στέλλειν ἐκεῖσε ἐπὶ ταύτῃ καὶ μόνῃ τῇ αἰτία κομμενταρήσιον μετὰ δημοσίας ἐπιστολῆς γινόμενον πρὸς τὸν ἐφέξοντα τὸν τόπον τοῦ λαμπροτάτου ἀρχοντος τῆς Λιβύων ἐπαρχίας, ὥστε καὶ συνέχειν αὐτοὺς καὶ παραδιδόναι διὰ τῶν ὑφ' ἑαυτὸν ταξεωτῶν τε καὶ στρατιωτῶν, ἵνα μηδεὶς τῶν δημοσίων θορύβους κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων ποιούντων ἐκέισε διαδιδράσκοι καὶ τὰς τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου διαφεύγοι ποινάς, πρὸς τῷ καὶ αὐτῷ τῷ τοῖς ἐκεῖσε μέρεσιν ἐφεστῶτι ἀδειαν εἶναι εἰ τινος εὐροὶ τοιούτους, καὶ συνέχειν καὶ κολάζειν καὶ κοινῶς τὴν χεῖραν ἐλευθεροῦν αὐτούς. ἐπὶ τούτοις τοίνυν τὴν εἰρημένην ἀρχὴν ὀρίζομεν καὶ συνιστῶμεν ταῦτα πράξουσιν, ἀπερ ἐν τῷδε τῷ νόμῳ διωρίσαμεν· εἰσται γὰρ οὕτως καὶ αὐτάρκης ἢ φροντὶς τῷ πράγματι καὶ πανταχόθεν περιεσταλμένη καὶ

διευκρινηθεῖσα καὶ μηδεμίαν παρέχουσα τοῖς βουλομένοις συγχύσεως καὶ κλοπῆς ἀφορμὴν. Ἐντεῦθεν ἡμᾶς καλεῖ ἡ τοῦ *** Λιβυκοῦ λιμιτοῦ φροντίς, ὁ νπερ ἐπὶ τοῦ Παρατονίου ἰδρυσάμεθα, δόντες αὐτῶ καὶ στρατιωτικὴν χεῖρα τῶν κατ' ἐκεῖνα βαρβάρων ἀρχουσαν. βουλόμεθα γὰρ καὶ τὸν Λιβύης περίβλεπτον δοῦκα ἰδρῦσθαι μὲν ὡς εἰρηται κατὰ τὸ Παρατόνιον καὶ τὰς ὑποτεταγμένας αὐτῶ πόλεις, ἐν αἷς εἰσονται <οἱ> ὑπ' αὐτὸν στρατιῶται ταῖς αὐτοῦ κελεύσεσιν ὑπηρετούμενοι· λήψεται δὲ καὶ αὐτὸς τὰς ἀφωρισμένας αὐτῶ σιτήσεις, ὑπὲρ μὲν τῶν ἐν εἰδει ἀννόνων ἐνενήκοντα καὶ καπίτων ἑκατὸν εἰκοσι νομίματα χίλια πέντε τέταρτον, ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν χρυσῶ ἀννόνων πενήκοντα καὶ καπίτων πενήκοντα νομίματα τετρακόσια, καὶ πρὸς γε ἡ πειθομένη τάξις αὐτῶ νομίματα ρπζ' ἡμισυ, καὶ οἱ στρατιῶται γε μὴν, τουτέστιν οἱ ἐκ τῶν Λιβυκῶν Ἰουστινιανῶν καὶ Παρατονιῶν Ἰουστινιανῶν ταγματῶν <τῶν> ἀφωρισμένων τοῖς εἰρημένοις τόποις, τὰς οἰκείας σιτήσεις καθάπερ αὐτοῖς ὠρισε τὸ δημόσιον λήψονται· δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἀπαντα τὰ σολέμνια τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς αὐτοῦ ἐπιδοθήσεται καθάπερ καὶ μέχρι νῦν ἐπεδίδοτο. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐπιχώριος ἀρχων καὶ ἡ πειθομένη τάξις αὐτῶ τὰς οἰκείας ἐξουσι σιτήσεις. ἀλλ' ἐπειδήπερ εἰ τις ἀπασαν ταύτην συλλογίσει τὴν δαπάνην, οὐκ ἀνυπότακτος εἴη ἢ ἐκ τῶν τόπων τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων ἡ τοι τῆς Λιβύων ἐπαρχίας εἰσκομιδῆ, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ᾤθημεν προσθεῖναι αὐτῶ καὶ τὸν καλούμενον Μαρεώτην καὶ τὸν Μενελαΐτην <τὴν> πόλιν ἡ τις πρώτης Αἰγυπτίων ἐπαρχίας ἐστίν. οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἰσχύσει τοῖς στρατιώταις τοῖς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένοις ἐκ τοῦ δημοσίου παρασκευάζειν χορηγεῖσθαι, εἰ περ ἐτέρωθεν τὰ τῆς δόσεως ἠρηται καὶ ὑφ' ἐτερον ἀρχοντα τελοίη, καὶ μυρία ἐντεῦθεν ἀναστήσονται φροντίδες καὶ ταραχαὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀρχόντων. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἀρξει τῶν εἰρημένων τόπων, αὐτὸς δὲ κινδύνω οἰκείω καὶ ἡ πειθομένη οἱ τάξις καὶ ὁ πολιτικὸς ἀρχων ἀματῆ οἰκεία τάξει καὶ εἰσπράξουσι καὶ ἐπιδώσουσι τὸ συναγόμενον τοῖς τε στρατιώταις καὶ ἑαυτοῖς, ὥστε καὶ τὰς δαπάνας αὐτῶν καὶ τὰς σιτήσεις ἐντεῦθεν γίνεσθαι οἰκείω κινδύνω τῆς εἰσπράξεως αὐτῶν γινομένης. 790 Ὅπως δὲ ἀνυπότακτος ἐνταῦθα δοίημέν τινι τεχνάζειν μηδὲ πλείονα δαπάνην βούλεσθαι ποιεῖν ἢ ἐλάττονα λέγειν τὴν εἰσκομιδὴν, καὶ τοῦτο διοικούμενοι προσηκόντως τῇ ὑποκειμένη ἀπογραφῇ τῶδε τῶ θεῖω νόμῳ σαφὲς κατεστήσαμεν, δηλώσαντες πόσος μὲν ἐστὶν ὁ κανὼν [ὁ πόσος] ὁ ἀνήκων εἰς τὸ δικαστήριον τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν τε καὶ τόπων εἰσκομιζόμενος ἐκ τῆς Λιβύης αὐτῆς καὶ τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς πόλεως, πόσα δὲ τὰ δαπανήματα, ἀπερ προσηκόν ἐστὶν ἐντεῦθεν γίνεσθαι περὶ τε τοὺς ἀρχοντας καὶ τὰς τάξεις καὶ τὰ σολέμνια περὶ τε τὴν τροφὴν τῶν καθωσιωμένων στρατιωτῶν. τοῦ περιβλέπτου ἀγουσταλίου παντελῶς οὐδεμίαν ἐχοντος μετουσίαν οὐδὲ τῆς αὐτοῦ τάξεως πρὸς τὸν εἰρημένον δοῦκα ἡ τοι τὰς ὑποτεταγμένας αὐτῶ ἐπαρχίας τε καὶ πόλεις καὶ τόπους, οὐδὲ ἄλλου τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων τινός, ἀλλὰ αὐτοῦ τοῦ περιβλέπτου δουκὸς καὶ τοῦ τῆς Λιβύων πολιτικοῦ ἀρχοντος ἐχοντος πᾶσαν ἐξουσίαν <ἐν> τοῖς εἰρημένοις τόποις χρημάτων τε ἐνεκεν καὶ ἐγκλημάτων καὶ δημοσίων εἰσπράξεων, ὥστε μέντοι τὸν ἀρχοντα τὸν ἐπὶ Λιβύης ὑποκεῖσθαι τῶ περιβλέπτῳ δουκί, καὶ πάντας τοὺς τὰς αὐτὰς χώρας οἰκοῦντας κτήτορας, ἐφ' οἷς κέκτηνται, καὶ τοὺς τούτων οἰκῆτορας· εἰ γὰρ καὶ ἐν ἀλλαις ἐπαρχίαις οἰκοῦσι, κέκτηνται δὲ ὑπὸ τὰς εἰρημένας πόλεις ἢ τόπους, οἷς ἐφέστηκεν ὁ περίβλεπτος δούξ, καὶ τούτους ὁμοίως ἐπὶ ταῖς δημοσίαις εἰσπράξεσιν ὑποκεῖσθαι αὐτῶ βουλόμεθα, ὡς παρῆρσιαν ἐχειν καὶ ἐκπέμπειν <πρὸς> αὐτοὺς καὶ ἀπαιτεῖν καὶ πάντα πράττειν, ὅποσα ὁ τῆς εἰσπράξεως βούλεται τρόπος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ θεῖαι ἡμῶν λαργιτιονες ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων καὶ τόπων τῶν ὑπακουόντων τῶ εἰρημένῳ τοῦ Λιβυκοῦ λιμιτοῦ δουκί τινα κομίζονται, ἡμεῖς δὲ τὴν ἰσὴν καὶ ὁμοίαν καὶ ἐπ' αὐτοῖς φροντίδα

ποιούμεθα, θεσπίζομεν τὸν εἰρημένον τῆς Λιβύης καὶ τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς πόλεως (καὶ ταῦτα γὰρ αὐτῷ προσεθήκαμεν) [τὸν] περίβλεπτον δοῦκα καὶ τὸν τῆς ἐπαρχίας ἀρχοντα καὶ τὴν αὐτῷ πειθομένην τάξιν κινδύνῳ οἰκείῳ τὴν τῶν λαργιτιοναλιξῶν χρημάτων εἰσπραξίν ποιῆσθαι τῶν ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τόπων ὀφειλομένων, ὥστε κατὰ μηδεμίαν ἐλλειψίν ταῦτα καθ' ἐκαστον ἐτος εἰσπράττεσθαι καὶ ἐκπέμπεσθαι παρ' αὐτῶν ἐπὶ τὴν Ἀλεξανδρέων καὶ παραδίδοσθαι τῷ κατὰ καιρὸν ἐκ τῶν καθωσιωμένων παλατίνων ἐπιτρεπομένῳ τὴν τοῦ πραιποσίτου πληροῦν ἐκεῖσε χρεῖαν. ἐπαμύνειν τε αὐτοὺς εἰδότας ὡς εἰς τὸν αὐτῶν ἐλεύσεται κίνδυνον, τουτέστι τοῦ τε ἀεὶ δουκὸς τοῦ τε ἀρχοντος τῶν τε πειθομένων αὐτοῖς τάξεων, εἰ μὴ τούτων πᾶσι προνοήσειαν τρόποις ἀμυνόντων εἰς τοῦτο καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ αὐτῶν κινδυνευόντων, εἰ μὴ ἐπαμύναιεν, ταύτας ὑποστῆναι τὰς ποινάς, ἀσπερ ἐπεθήκαμεν καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ ἑκατέρας Αἰγύπτου καθημένοις στρατιώταις, εἰ μὴ καὶ αὐτοὶ τὸ πρᾶγμα τῆς ἰσῆς ἀξιώσειαν φροντίδος. οὐδὲ λόγου τινὸς ἐπὶ ταῖς λαργιτιοναλιξαῖς αἰτίαις παρὰ τὰς ἐμπροσθεν διηγορευμένας αἰτίας παρέχεσθαι δυναμένου τισὶ παρὰ γνώμην τῶν καθωσιωμένων παλατίνων τῆς εἰρημένης ἀρχῆς <η> τῶν ἀλλως στελλομένων ἐπὶ τῇ τῶν λαργιτιοναλιξῶν δημοσίῳ εἰσπράξει παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν αὐτῶν ἀρχοντος, ἀλλὰ καὶ ἐνδον τῶν ἀσύλων χωρίων τῆς εἰσπράξεως γινομένης, καὶ τῶν ἀλλων ἀπάντων ὁμοίως 791 ἐπὶ Λιβύης καὶ τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς Αἰγυπτιακῆς πόλεως πραττομένων ἐπὶ ταῖς λαργιτιοναλιξαῖς εἰσπράξεσι, καθάπερ εἰρήκαμεν δεῖν γενέσθαι ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ ἑκατέρας Αἰγύπτου προφάσει τῶν ἀρκαρικῶν εἰσπράξεων. Οὐ τε δὲ τὸν τῶν ναύλων λόγον οὐ τε τὸν τῆς ἰδικῆς καὶ γενικῆς τραπέζης τοῦ δικαστηρίου τῆς σῆς ὑπεροχῆς εἰς τινὰ μετουσίαν παντελῶς πρὸς τὴν εἰρημένην τοῦ Λιβυκοῦ λιμιτοῦ ἀρχὴν τε καὶ εἰσπραξίν *** οὐσας τὰς τε νῦν προστιθεμένας, τουτέστι τὸν Μαρεώτην καὶ τὸν Μενελαΐτην τὴν πόλιν <τῆς πρώτης> τῶν Αἰγυπτίων ἐπαρχίας, δι' ὅτι φθάσαντες ἡδη διωκησάμεθα· καὶ δὴ πάντα τὸν κανόνα τὸν τε ἐκ Λιβύης καὶ τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς πόλεως συντελούμενον καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἐξ οἰουδῆποτε τίτλου τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σῆς ὑπεροχῆς εἰς ταύτας προχωρεῖν τὰς δαπάνας ἀσπερ ἐμπροσθεν εἰρήκαμεν, τουτέστι τὰς τε ἀποτροφὰς τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν τάξεων τὰς τε στρατιωτικὰς τὰς τε τῶν σολεμνίων· πάντων τῶν προφάσει τῶν λαργιτιοναλιξῶν εἰσφορῶν εἰρημένων ἡμῖν ἐκ τρόπου παντὸς κρατούντων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτου τιθέμεθα πρόνοιαν τοῦ μὴ τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους πολλὰ διαστήματα καὶ τὴν ἐντεῦθεν συντριβὴν ὑπομένειν ἀδικουμένους, ἀλλως τε διὰ τὸ τὸν Μαρεώτην καὶ γείτονα εἶναι τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ τινὰς τῶν ἐκεῖσε ταραττόντων ἀφικνουμένους εἰς τὸν Μαρεώτην μηκέτι δεδιέναι τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων περίβλεπτον ἀγουστάλιον, θεσπίζομεν ὥστε τὸν κατὰ καιρὸν λαμπρότατον τῆς Λιβύων πολιτικὸν ἀρχοντα ἀνδρα ἐπιλέγεσθαι οἰκείῳ κινδύνῳ σπουδαῖον καὶ τοῦτον ἐκπέμπειν τὸν αὐτοῦ τρόπον ἐφέξοντα, ὁσὲν καθιεῖται μὲν ἐν τῷ Μαρεώτῃ καὶ τῷ Μενελαΐτῃ τῇ πόλει, τῶν δὲ δικῶν χρηματικῶν καὶ ἐγκληματικῶν καὶ τῶν ἀλλων ἀπάντων τῶν ἐν τῇ περιοικίδι τοῦ Μαρεώτου καὶ τοῦ Μενελαΐτου τῆς πόλεως πραττομένων ἀκροάσεται καὶ τὰ προσήκοντα πράξει, καὶ εἰ τινες τῶν Ἀλεξανδρέων στασιώδεις φύγοιεν, τούτους καὶ συλλήψεται καὶ στελεῖ πρὸς τὸν περίβλεπτον ἀγουστάλιον δημοσίαν ἐπιστολὴν πρὸς ἐκεῖνον ποιούμενος, ὥστε μηδὲν ἀνεκδίκητον τῶν οὕτως πραττομένων παραλιμπάνεσθαι. εἰ μὲντοι φυγόντων τινῶν στασιωδῶν εἰς τὸν Μαρεώτην ὁ περίβλεπτος ἀγουστάλιος βουλευθεῖη τούτους συσχεῖν, ἀδειαν ἐξεῖναι τῶν ὑπ' αὐτὸν κομμενταρησίων ἐκπέμπειν ἀμα δημοσίᾳ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πληροῦντα τὸν τρόπον τοῦ λαμπροτάτου τῆς Λιβύων ἐπαρχίας ἀρχοντος, ὥστε προνοίᾳ αὐτοῦ καὶ κινδύνῳ συνέχεσθαι καὶ παραδίδοσθαι

τοὺς ἀτακτήσαντας καὶ ἐπὶ τὴν Ἀλεξανδρέων ἐκπέμπεσθαι. ἀφορίζομεν γὰρ τῷ εἰρημένῳ τοποτηρητῇ καὶ εἰ κοσι ταξεώτας τῆς τάξεως τῆς πειθομένης τῷ ἐπιχωρίῳ τῆς Λιβύων ἀρχοντι, καὶ στρατιώτας τῶν ἐκεῖσε ἰδρυμένων ἀχρι πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, ὡστε αὐτὸν εἶναι καὶ τοὺς ὑπακούοντας καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας καὶ ἱκανὸν εἶναι τὰ προσήκοντα πράττειν. ὑπουργήσουσι δὲ αὐτῷ οἱ εἰρημένοι ταξεῶται καὶ στρατιῶται ἐπὶ τε τῇ καταστάσει 792 ἐπὶ τε τοῖς ἀλλοῖς ἀπασιν, ἀπερ ἀνάγκη πράττειν τὸν πληροῦντα τὴν τῆς ἀρχῆς χρεῖαν· ἐπιδοθήσονται δὲ αὐτῷ λόγῳ παραμυθίας χρυσοῖ ἑκατόν. ταύτη μὲν ἡμῖν πέρας ἐχέτω καὶ τὰ περὶ τῆς Λιβυκῆς διοικήσεως διαταχθέντα. Ἀκόλουθον τοίνυν ἐστὶν ἐντεῦθεν διαβῆναι ἡμᾶς ἐπὶ τὸ Θηβαϊκὸν λιμνὸν, τουτέστι δύο Θηβαΐδας, αἰσπερ ἐπέστη μὲν ὁ περίβλεπτος δοῦξ ὁ ταύτην παραλαμβάνων παρ' ἡμῶν τὴν διοίκησιν· ὑπακούουσιν δὲ τούτου καὶ οἱ τούτων τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιχώριοι ἀρχοντες, καὶ εἰσὶ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς τοῦ ἀγούσταλιου τιμῆς, [εἰ] ὡστε ἀν εἰ καὶ ἀγούσταλιος ἦν, ὑποκεισόμενος ταῖς διατυπώσεσι τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ τῷ δικαστηρίῳ τῆς Εὐκατὰ πάντα, ὡπως καὶ νῦν ὁ περίβλεπτος ἀγούσταλιός ἐστι. δίδομεν γὰρ καὶ πᾶσαν δικαιοδοσίαν τε καὶ ἐξουσίαν, ἢ ὁ περίβλεπτος ἀγούσταλιός ἐχει *** τοῖς ἀνωθεν ἀφωρισμέναις αὐτῷ, τουτέστι Θηβαῖσι δύο. Εἰσὶ δὲ αὐτῷ φροντίς τε καὶ κίνδυνος, ὡστε πρότερον μὲν παντοίως εἰσπράττειν τὸν σῆτον τῆς αἰσίας ἐμβολῆς καὶ ἐκπέμπειν καὶ παραδιδόναι τῷ περιβλέπτῳ ἀγούσταλίῳ τῆς Ἀλεξανδρέων, καὶ παρασκευάζειν ἀνελλιπῶς κατὰ τὰς εἰρημένας προθεσμίας καὶ αὐτῷ τῷ ἐργῷ <ἐκπέμπεσθαι> οἰκίῳ κινδύνῳ ἀπαντα τὸν σῆτον <τὸν> ἐπιβάλλοντα ταῖς αὐτοῦ ἐπαρχίαις τε καὶ πόλεσι καὶ τόποις καὶ ἀνήκοντα τῇ τε ἐμβολῇ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ τῷ παρ' ἡμῶν φιλοτιμουμένῳ τροφίμῳ τῆς Ἀλεξανδρέων, οὐδεμιᾶς ἀναβολῆς περὶ τούτων γινομένης, οἷα καὶ παντὸς <κινδύνου αὐτὸν ὄρωντος> καὶ τὴν πειθομένην αὐτῷ τάξιν· κινδυνευόντων καὶ τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐπὶ τοῖς τόποις ὄντων καὶ τῶν τριβούνων καὶ πάσης πολιτικῆς καὶ δημοσίας βοηθείας, εἰ μὴ πρὸς ταῦτα ἀμύνοιεν. δέον τὸ μὲν τῆς ἐνταῦθα ἐκπεμπομένης αἰσίας ἐμβολῆς μέτρον ἐμβληθῆναι μὲν παρ' αὐτοῦ ταῖς ποταμίαις ναυσὶν αὐτῷ τῷ ἐργῷ μέχρι τῆς ἐνάτης τοῦ ἀγούστου μηνὸς καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ πληναρίαν παρ' αὐτοῦ πραχθῆναι, [καὶ] κατακομισθῆναι δὲ αὐτὸν τὸν σῆτον εἰς τὴν Ἀλεξανδρέων μέχρι τῆς δεκάτης τοῦ σεπτεμβρίου μηνός, καὶ παραδίδοσθαι τῷ περιβλέπτῳ ἀγούσταλίῳ <ἢ> τοῖς παρ' αὐτοῦ εἰς τοῦτο προβαλλομένοις· τοῦ δὲ παρ' ἡμῶν φιλοτιμουμένου τῇ μεγάλῃ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλει τροφίμου μέχρι τῆς πεντεκαίδεκάτης τοῦ ὀκτωβρίου μηνός. ἐκεῖνο γὰρ τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν, ὡς εἰ μὴ κατὰ τὰς εἰρημένας προθεσμίας πᾶς ὁ σῆτος, τῆς τε αἰσίας ἐμβολῆς τῆς [τε] ἐνταῦθα στελλομένης τοῦ τε τροφίμου τῆς Ἀλεξανδρέων, ἐκπεμφθεῖη κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων καὶ ἀπας παραδοθῆ τῷ περιβλέπτῳ ἀγούσταλίῳ, καὶ οὐ πᾶν αὐτὸς προσθήσοιτο παντὸς κατὰ τριῶν ἀρτάβων <ὑπὲρ> ἑκάστου νομίματος τοῦ σίτου τὸ ἔλλειπον καὶ μὴ παραδοθὲν μέτρον ὁ δὲ κίνδυνος οὐτος οὐ μέχρι τῆς αὐτοῦ στήσεται ζωῆς οὐδὲ μέχρι τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἰδιώτης γενόμενος καὶ τελευτήσας μακροτέραν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ἐξει τὴν ἀπαίτησιν· κληρονόμοι τε γὰρ αὐτοῦ καὶ τὰ αὐτοῦ πράγματα ταῖς τοιαύταις ἐνέξονται δυσκολίαις, τῆς ἐκείνου ῥαθυμίας διηνεκῆ διδούσης κατ' αὐτῶν κίνδυνόν τε καὶ φροντίδα καὶ εἰσπραξίν, ἕως ἢ τοῦ παντὸς χρέους κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γένηται διάλυσις. καὶ οὐδὲ καινίζομέν τι τῶν μὴ μέχρι νῦν γενομένων ἐπιζητοῦντες. ἴσμεν γάρ, ὡς καὶ Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος Κομήτου <τοῦ> τῆς μεγαλοπρεποῦς 793 μνήμης παῖς πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀγούστου μηνός τῆς ἀρτι παρελθούσης πρώτης ἐπινεμήσεως τὸν πάντα σῆτον εἰσήνεγκεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρέων καὶ τὸ τληκαῦτα τῷ τὴν ἀγούσταλίαν εἰσπράξεν ἀρχήν. ταῦτο δὲ τοῦτο ἐπραξε καὶ ὁ νῦν τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἀντεχόμενος, τουτέστιν Ὁρίων ὁ ἐνδοξότατος· ἀστιας

πληναρίας, τήν τε ἐπὶ Ἰωάννου τήν τε ἐπὶ Ὀρίωνος γενομένην, ἐκπεμφθείσας ἢ σὴ ὑπεροχὴ καὶ ἡμεῖς ἐπέιδομεν. ῥαθυμίας οὐ ν ε σταί μόνης <καί> προδοσίας τὸ μὴ καὶ τοσοῦτοις γενομένοις ἀκολουθήσαι, ὡστε καὶ μείζονα καὶ ἰσχυρότερον αὐτὸν ἐποιήσαμεν καὶ τήν τοῦ ἀγουσταλίου δεδώκαμεν αὐτῷ τάξιν τε καὶ δικαιοδοσίαν· οὐ γὰρ α ν ε ι η φορητὸν τὸ μείζονος μὲν ἐξουσίας δράξασθαι, ἐλάττονα δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ καταστῆναι καὶ ὑποθεῖναι τήν τε ὀλην πολιτείαν κινδύνῳ ἑαυτὸν τε ὀλέθρῳ διηνεκεῖ, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκπίπτοντα καὶ ἐναγόμενον καὶ <ἐν> ἰδιώτῃ βίῳ καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν διὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων καὶ <πραγμάτων> τὸ χρέος ἐκλύοντα, εως κατὰ τριῶν ἀρτάβων <τοῦ> σίτου α παν τὸ μέτρον τὸ μὴ ἐκκομισθὲν ἀποσωθείη τῷ δημοσίῳ διὰ τοῦ θρόνου τῆς σῆς ὑπεροχῆς εἰσπραξαμένου. Ἀρξεί δὲ καὶ στρατιωτῶν καὶ ἰδιωτῶν, τῶν μὲν κατὰ τὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς δίκαιον, τῶν δὲ κατὰ τὴν τοῦ ἀγουσταλίου δικαιοδοσίαν, δηλαδή ὑποκειμένων αὐτῷ (καθάπερ εἰπόντες ε φθημεν) τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων, οἱ τῶν εἰρημένων ἐπαρχίων μέλει, καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων καὶ πάσης πολιτικῆς καὶ δημοσίας βοηθείας. καὶ παγάρχων καὶ πολιτευομένων καὶ ἀπλῶς ἀπάντων <τῶν> κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας ἡ ο ντων ἡ οἰκούντων ἡ παγαρχούντων ἡ δημόσια καθ' οἴονοῦν τρόπον χειριζόντων. οὐς ε ξει παρῆρσίαν καὶ α γειν πρὸς ἑαυτὸν καὶ εἰ ἑτέρας ἐπαρχίας οἰκοῦσι <μὴ> ὑποκειμένας αὐτῷ. ἐπὶ μόναις μέντοι ταῖς δημοσίαις εἰσπράξεσιν· ο περ ποιήσει κα ν εἰ ἐν τοῖς αὐτοῦ τόποις ο ντες ε ι τα ἀποφύγοιεν. οὐτω γὰρ ε σταί πανταχόθεν ἢ τῶν δημοσίων εἰσπραξίς ἀπροφάσιτος. εἰ δὲ τινὰς τῶν παγάρχων. ὑπὲρ ω ν καὶ κινδυνεύει, ἀγνώμονας περὶ τὴν αἰσίαν σιτοπομπίαν ἡ περὶ τὰ τοῖς ναύλοις καὶ ταῖς κατὰ χώραν δαπάναις ἐπιδιδόμενα εὐροι, τούτους οὐκ ἀποκινήσει μὲν, ὑπὸ ἀσφάλειαν δὲ καταστήσει καὶ ἑτέρους ἀναζητήσει πρὸς τὸ πρᾶγμα ἐπιτηδείους καὶ μηνύσει ταῦτα τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς. ὡστε παρὰ σοῦ καὶ τῶν ἀεί σοι [καί] τὴν αὐτὴν ἔχόντων ἀρχὴν εἰς τὴν βασιλείαν τὸ πρᾶγμα φερόμενον δέξασθαι τὴν ἐκεῖθεν διοίκησιν, τῶν μὲν ἐπ' ἀγνωμοσύνη κατεγνωσμένων εἰ συνίδοιμεν ἀπελαυνομένων, τῶν δὲ ἐπιλεγέντων ἐν τῇ χώρᾳ τούτων, εἰ γε ἡμεῖς ἐπιτηδείους εἰ ναι κρίναιμεν, ἀντικαθισταμένων καὶ εἰς τὰς ἐκείνων παγαρχίας τε καὶ οὐσίας ἐμβαινόντων, θείας τε ἡμῶν <κελεύσεως> καὶ εὐσεβοῦς προστάξεως τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ περὶ τούτου γινομένης. Βουλόμεθα τοίνυν κατὰ πρώτην τάξιν αὐτὸν προνοεῖν τῆς αἰσίας ἐμβολῆς καὶ τοῦ τροφίμου τῆς Ἀλεξανδρέων, ὡστε ἐκπέμπειν αὐτὸν οἰκείῳ κινδύνῳ καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς 794 τάξεων κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων, καθ' ο σον <αἰ> ὑπ' αὐτὸν τεταγμέναι χώραι τε καὶ πόλεις *** κινδυνευόντων καὶ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων καὶ πάσης πολιτικῆς καὶ δημοσίας βοηθείας περὶ τε τὴν ζώνην καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν, εἰ μὴ ἐπαμύναιεν. ἀλλὰ τῆς μὲν ἐνταῦθα εὐτυχοῦς σιτοπομπίας μέχρι δεκάτης τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἐκάστης ἐπιμελήσεως εἰ μὴ ἐκπέμψει καὶ παραδώσει κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν τῷ ταύτης ἀγουσταλίῳ ἡ τοῖς παρ' αὐτοῦ προβαλλομένοις· τὸν δὲ φιλοτιμούμενον παρ' ἡμῶν τῷ τροφίμῳ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως μέχρι πεντεκαίδεκάτης τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς στελεῖ καὶ παραδώσει τῷ αὐτῷ περιβλέπτῳ ἀγουσταλίῳ ἡ τοῖς παρ' αὐτοῦ προβαλλομένοις εἰς τοῦτο· ο περ καὶ φθάσαντες διετυπώσαμεν. πράξει δὲ τὴν πληναρίαν κατὰ τὸ ἀνωθεν παρ' ἡμῶν διατεταγμένον. Ἐπειτα, ο περ ἐπόμενον ἔστι τῷ πράγματι (φαμέν δὴ τὸ τῶν ναύλων), ἐν φροντίδι καὶ κινδύνῳ παντὶ αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις ἀρχουσι καὶ ταῖς πειθομέναις αὐτοῖς τάξεσι κείσεται, ὡστε τὰς πόλεις καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ πρόσωπα, ο σα ὑπεθήκαμεν τῇ ὑποτεταγμένῃ τῷδε τῷ νόμῳ ἀπογραφῇ καὶ ἀφωρίσαμεν τῷ τῶν ναύλων τίτλῳ, εἰσπράττειν πάσης μειώσεως χωρὶς καὶ ἀπαιτεῖν τὸ ἐντεῦθεν χρυσίον α παν καὶ δίδοναι τῷ τῶν ναύλων ἀποδέκτη εἰ σω τῶν τεταγμένων καιρῶν κατ' οὐδὲν αὐτοῦς ὑπερβαίνοντα, ὡστε μὴ ἐμποδίσει τῷ τῶν

ναύλων λόγῳ, ὁ περ ἔστιν αὐθις ἐμπόδισμα τῆς αἰσίας ἐμβολῆς. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ ἐντεῦθεν κίνδυνος οὕτως αὐτὸν ὀψεται, ὥστε ἀναγκασθῆναι πᾶν ὁ περ ἂν μὴ ἐμπροθέσμως καταβάλοι τῷ τῶν ναύλων ἀποδέκτη, τοῦτο διπλάσιον ἀπαιτεῖσθαι αὐτόν τε καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν. Τὰ δὲ ὅσα ἐκ τῆς παραδιδομένης αὐτῷ παρ' ἡμῶν χώρας εἰσφέρεται ταῖς τραπέζαις τῆς σῆς ὑπεροχῆς, ταῦτα διὰ τε τῆς τάξεως τῆς σῆς ὑπεροχῆς διὰ τε τῶν σκρινιαρίων καὶ τρακτευτῶν τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν οἰκείῳ αὐτοῦ κινδύνῳ ἀπαιτεῖσθαι βουλόμεθα ἐκ τῶν τόπων καὶ τῶν πόλεων καὶ προσώπων τῶν ὑποκειμένων τῷδε ἡμῶν τῷ θείῳ νόμῳ καὶ σαφεστέραν ποιούντων τὴν τῆς εἰσπράξεως εὐκολίαν· αὐτοὶ γὰρ ταῦτα πράξουσιν καὶ ἐνταῦθα πέμψουσι. Καὶ οὐδὲ λόγον ἀσυλίας δώσει τις, εἰ τε ὁ τὴν ἀρχὴν ἔχων εἰ τε πόλεως ἐπίσκοπος εἰ τε ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων περίβλεπτος ἀγουστάλιος, εἰ μὴ πρόσταξις γένηται τοῦ θρόνου τοῦ σοῦ ταῦτα βουλομένη ἡ καὶ αὐτοὶ οἱ τρακτευταὶ ἡ οἱ σκρινιάριοι ἡ οἱ τὸν τόπον αὐτῶν ἐπέχοντες τοῦτο αἰτήσουσιν, ἐπὶ τῆς αὐτῆς μέντοι προθεσμίας καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς ὀροις, ἐφ' οἷς ἂν ὁ θρόνος ὁ σὸς προστάξειεν ἡ καὶ αὐτοὶ βουλευθεῖεν ταῦτα γενέσθαι· πλὴν εἰ μὴ τὸν λόγον ἐπὶ τούτῳ δοῖεν, ἐφ' οἷς εἰσω ρητῶν <ἡμερῶν> ἐξελθόντας αὐτοὺς ἐκτὸς τῶν ἱερῶν χωρίων πρόνοιαν θέσθαι τοῦ πᾶσι τρόποις πληρῶσαι τὸ δημόσιον ἡ τὸ ἱκανὸν αὐτῷ ποιῆσαι, ὥς ἂν τοῦτο λάβοιεν σκρινιάριοι τοῦ δικαστηρίου τοῦ σοῦ οἱ περὶ τούτου κινδυνεύοντες εἰλοιντο. τὸν γὰρ παρὰ ταῦτα διδόμενον λόγον οὐδὲ λόγον εἰναὶ βουλόμεθα, ἀλλὰ πανταχόθεν τὴν εἰσπραξίν καὶ εἰσπράξιν τῶν ἱερῶν χωρίων ὑπομένειν τὸν λαβόντα μάτην τὸν τοιοῦτον λόγον, πρὸς τῷ καὶ τὸν παρασχόντα τοῦτον ὑποκεῖσθαι ταῖς ἐντεῦθεν εἰσπράξεσί τε καὶ μεθοδείαις καὶ κληρονόμους τε αὐτοῦ καὶ διαδόχους καὶ πράγματα. εἰ δὲ τις τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων παρὰ τὰ εἰρημένα δοίῃ λόγον, ἀνάγκην ἔξουσιν οἱ τῆς 795 ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι τε καὶ ἐκδικοὶ τὴν ἐντεῦθεν συμβαίνουσαν θεραπεῦσαι τῷ δημοσίῳ ζημίαν, πρότερον μὲν οἰκοθεν καὶ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑποστάσεως, εἰ δὲ ἀποροῖεν, καὶ τῶν τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας πραγμάτων. εἰ δὲ τολμήσειαν παρὰ γνώμην τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου δοῦναι τινα λόγον, οὐ μόνον ἀκυρον παντελῶς ἔσται τὸ γενόμενον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ζημίαν θεραπεύσουσι τῷ δημοσίῳ, πρὸς τῷ εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν παρὰ γνώμην τοῦ αὐτῶν ἐπισκόπου, πάντως αὐτοὺς καὶ ἀποκινεῖσθαι τῶν φροντισμάτων ὧν ἔχουσι καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκβάλλεσθαι. εἰ δὲ ἀρχῶν παρὰ τὰ διηγορευμένα δοίῃ τινὲ λόγον ὀφείλοντι δημόσια ταῖς τραπέζαις ταῖς σαῖς ἀφωρισμένα, ἡ οἱ τριβούνοι ἡ οἱ πρωτεύοντες [ὀντες] ***